13
25 1
9

Ex Bibliotheca
majori Coll. Rom.
Societ. Jesu

33.5.15 33 A 15 33 A 15. 13.20.C.15

Digitized by Google

Digitized by Google

CAMILLI DE LARATHA
I. C. NEAPOLITANI
CAVSARVM OLIM PATRONI
PRÆSTANTISSIMI,
NVNC MAGNÆ CVRIÆ IN CRIMINALIBVS
Iudicis integerrimi.

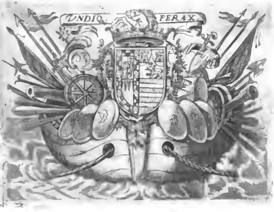
CONSILIA, ſiuè RESPONSA

IN QVIBVS EA, QVAE AD QVOTIDIANVM VSVM, Forenſibus in negotijs, & controuerſijs ſpectant, ſubtiliſſimè, & exactiſſimè perſtringuntur.

Studioſis omnibus,& in foro verſantibus commoda apprimè,& vtilia.

INNVMERIS SVPREMORVM TRIBVNALIVM DECISIONIBVS ſuis quibuſque locis repoſitis aucta.

CVM RERVM ARGVMENTIS, VERBORVMQ. OMNIVM, & materiarum Indice fideliſſimo, ac locupletiſſimo.

SOC·IESV·BIBL·SEC·COLL·ROM.
IHS

NEAPOLI,
Ex Typographia Hæredum Tarquinij Longi. Anno M. DC. XX.
Superiorum permiſſu.

ILLVSTRISS. ET EXCELLENTISS. PRINCIPI

D. PETRO GIRON

OSSVNENSIVM DVCI,

Oruenæ Comiti, Marchioni de Peñafiel, Potentiſſimi Regis noſtri Maiori Camerario, eiuſque Notario Maiori Regnorum Caſtellæ, & in hoc Regno Proregi inclyto.

CAMILLVS LARATHA EX CASERTANORVM COMITIBVS I. C. & in M.C.V. Criminum Iudex, perennem fœlicitatem.

CVM duo ſint potiſſima humanæ vitæ inſtituta, quæ in optima quaq; Republica pertinaci conſuetudine retinentur, armorum ſcilicet, & literarum, qui ſapiunt viri nobiles, quique ad turpe otium non ſunt à natura comparati, alterutrum neceſſariò amplexantur, horum, & ego exemplo vſus, cum ad militiæ diſciplinam, in qua maiores mei continenti ſerie non exiguam Regibus operam, neque abſque gloria nauarunt, fortunæ, temporumque inconſtantia à ſummo familiæ ſtatu deiectus aggredi minimè poſſem, ad literas (quod reliquum erat) animum appuli, illamque mihi partem excolendam delegi, quam Iuris prudentiam ſapientiores appellant, quamq; bono publico natam, nemo eſt, qui non agnoſcat, in hac multos annos non ſine labore, ac forenſi ſtudio verſatus, ſiue clientum patrocinia ſuſciperem, ſiue pro rei occaſione de iure reſponderem, tandem tua benignitate (Princeps opptime,) cum extra omnem ambitionis aleam poſitus, nihil minus cogitarem, criminum quæſitor in hoc ſummo Magnę Curię Tribunali renunciatus ſum, affecit me mirum in modum ſingulare hoc beneficium lætitia, multipliciq; nomine, primùm quidem, quod eſſet ſe ipſo conſpicuum, & contemplatione dignum, deinde quòd ab acerrimi, rectiſſimiq; iudicij Principe ſponte collatum ad laudem, & gloriam nominis mei, non parum conduceret, poſtremò, quod dignitatem hanc abs te Duce militari laude, rebuſq; terra, mariq;

† 2 *præclarè*

præclarè geſtis cum priſcis conferendo, homini itidem ex militari genere, armorumq; gloria inſigni, (liceat vera proferre) bono fato tributam animaduerterim, quid ipſe in hoc munere obeundo præſtiterim, quàm bene tuæ expectationi reſponderim, aliorum velim eſſe iudicium; illud ſanè compertiſſimum, me accuratam dediſſe operam, vt, quantum fieri poſſet, conceptam ſemel opinionem, haud imminuerem. Sed nolo in beneficij magnitudine animiq; ſenſu explicandis, adeò occupari; vt eius, quod tibi debeo, quod certe non exiguum eſt, videar oblitus. cogitaui ſæpe mecum, quodnam deuinct. animi ſpecimen, atq; argumentum tibi exhiberem, ſed quamuis anxio animo multa percurrerem, omnia tamen infra meritorum tuorum amplitudinem, ſed ſupra virium mearum imbecillitatem ſunt viſa, non tamen deſpondi animum, ſed re paulò accuratius excuſſa ſatius eſſe duxi, aliquid, ſin minus pro rei dignitate, ſaltem pro viribus, vt vt eſſet, periclitari, quàm ingrati animi turpiſſimam omnium conſenſu notam ſubire. Idcirco iuris prudentiæ reſponſa, quæ iam dudum ſummis vigilijs, ac pertinaci labore conſcripſeram, ad publicam vtilitatem in lucem emiſſurus, decreui illico ampliſſimo nomini tuo (quod nunc facio) ſubmiſſo animo conſecrare, ratus fore, vt ſi tanto patrocinio inſcripti prodirent; præter quàm, quod æternum apud poſteros mei in te ſtudij monumentum extarent, cunctos, qui in alienos labores prauo ingenio inuehi ſolent, iniecto metu ab obtrectationibus auerterent, quis enim nomen illud non reformidet, quod Chriſti hoſtibus Regiſq; noſtri inuictiſſimi perduellibus formidinem incutit, quod, vel extremi orbis fines iam audierunt, quod ſuſpiciunt omnes, quod amirantur omnes? videtur quidem primo occurſu, hoc togatæ prudentiæ munus à militari ſago abhorrere, ſed ſi res acrius, ac diligentius perpendatur, fatebuntur in te omnes præter militarem Alexandri præſtantiam, Solonis, Lycurgiq; prudentiam elucere; id bene norunt, qui, cum arduis de cauſis ad te referretur, in quibus, vel exercitatiſſimi iureconſulti animo hæſiſſent, te acri, viuidoq; ingenio, iuris nodos ex tempore explicantem, non ſemel audierunt, poſſem ego, ſi vt vellem, ita liceret me in tuas laudes vlterius inſinuare, ſed cum probè noſcam his dicendis integrum hiſtoriarum volumen deberi, prudens abſtineo, ne videar breui hac dicatiuncula velle, quod expleri nequit, attingere, quod nunc enixè oro, illud eſt, vt meum hunc laborem, qualis qualis ille ſit, hilari fronte ſuſcipias, munerisq; exiguitatem, ea qua ſoles animi generoſitate, compenſes. Interim te Deus Opt. max. ad totius Chriſtianæ Reipublicæ decus, tuorumq; clientum, quo titulo ipſe glorior, ornamentum, incolumem diù tueatur. Neap. Kal. Iunij 1620.

MVTII RECCHI
IVRE CONSVL.

AD LECTOREM.

EN habes amice Lector Cõſiliorum librum Aduocatis,alijſq;omnibus in foro verſantibus vtilitatis redumdantia, nouarumq; rerum ſupremis Regni Neapolis in Tribunalibus deciſarum,fertiliſſimum,atq; tandiù optatiſſimum. CAMILLO DE LARATHA authore,cuius encomia niſi me affinitatis vinculum retineret,latiùs explicarem.elaborauit enim vir ex Didaci illius deſcendens ſanguine, qui Roberti Regis in Florẽtino,& Ferrarienſi bello, in Gallia Narbonenſi, Romandiola,& Comitatu Brittonũ Generalis Vicarius, & magnus Regni Camerarius extitit,& ex illius item Balthaſſaris,magnus eiuſdem Iuſtitiarius,ex quorum generoſa proſapia,& Caſertæ,& Montorij, & Alexani, & Sanctæ Agatæ Comites,nonnullarumq; aliarum Ciuitatum, & Oppidorum domini, ex Hiſpania oriundi, in Italia latè floruerunt.vir,qui & ſi maiorum ſuorum nõ immemor, teneris ab annis pace iam renata,& armis fugatis,ſub potentiſſimo Auſtriacorum Imperio,leges, earumq; ſectatores amplexus eſt,ita in ſecundis moderatus, vt in aduerſis conſtans; Cumq; tot antiquarum dignitatum, reliquias aliquas poſſideret, Aduocati munus aliquot per annos exercuit, ſummis viris cognitus, omnibus carus, odioſus nemini; ſolitariam deinde vitam eligens, vt ſibi ſtudijſq. viueret,ad difficilliores Iuris materias explicãdas,earumque dubia enodanda, & ad luculentã conſonantiam redigenda,totus incubuit, vitamq. illã quouis Regno potiorem, æquitas animi ei fecerat, ſed ecce Excellentiſſimus Oſſunæ Dux, Potentiſſimo Regi noſtro

cariſſimus,ex quiete illa ipſum reuocans,in Magna Curia criminali iura dicere demandauit, munus non iam petitum,ſed à tanto potius Principe ſponte delatum, & reuerenter,& maxima animi alacritate ſuſcepit; etenim & honores, & dignitates, vt ambitu malè acquiruntur, ita per bonas artes non ſunt ſpernendi. In quo quid de ſua dicam modeſtia cum maioribus, obſeruantia inter æquales, atq; erga ſubditos iuſtitia? cum quibus nulla ambitione, gratia, pecunia, odio, amore, vi, nec moueri, nec terreri poteſt; quid de ſua circumſpectione in inquirendo delicta, animi temperantia in proceſſu cauſarum, & promptitudine in adaptando leges negotijs? idq; totum ea animi quiete, manſuetudine, grauitate, doctrina, vt vndiq; iuſtitia, & æquitas inuicem oſculentur, adeò quòd, ne dum Ciuitatis Proceres,ſed,& idem Princeps publicè ſua ſit gauiſus electione, ſuo lætatus pertractandis in rebus conſilio, ſuam admiratus muneribus in reijciendis conſtantiam, legumq; obſeruationem. Sed cum plura, nec perſonæ,nec temporis, nec loci ſint,ſi maiora de familiæ ſuæ ſplendore deſideras,perſcrutare hiſtorias,de animi, corporiſq; dotibus, vniuerſale iudicium interroga,de doctrina,librum ipſum require,illum accipias,perlegas,bonique rogo, vt cõſulas,atq; valeas.

INDEX
ARGVMENTORVM CONSILIORVM, pariter, & Deciſionum.

Conſil. 1. Deciſum.

DE caducitate rei emphyteuticæ propter alienationem, irrequiſito Domino factã, & ob cenſus biennio Eccleſiæ, & triennio priuato non ſolutos. De prælatione in alijs alienationibus factis. De laudemij, ſiuè quarteriæ ſolutione, ac cenſus, & de alijs ad materiam fol. 3.

Conſil. 2.

Præcedentiam, an quis à die conceſſionis, vel datæ priuilegij conſequatur. fol. 14.

Conſil. 3. Deciſum.

Alienata parte ſubfeudi plani, & deindè alia re nominata capud ſubfeudi ſinè Regio *aſſenſu, an venditor, qui primam rem alienatam recuperauit, partẽ dictam capud, ſecundo loco alienatam, recuperare poſſit. fol.* 23.

Conſil. 4.

De nullitate aſſenſus per ſubreptionem, trãſmiſſione inſtantiæ ad hæredem ſuper feudo, etiam in gradu non ſucceſſibilẽ, & qualiter. fol. 28.

Conſil. 5.

De rebellione, reſtitutione, annullatione cõceſſionum, & alijs fol. 35.

Conſil. 6. Deciſum.

De Regio *Banno impediente fabricas, & ſi eo ſtante, cenſuarij territoriorum ad opus fabricandi, teneantur ſoluere cenſus conuentos, & de alijs ad rem. fol.* 55.

Conſil. 7.

De Priuilegio Apoſtolico conceſſo Ordini S. Benedicti, ſiuè Sanctæ Iuſtinæ, alienandi bona cum decreto duorum Fratruum, an tale priuilegium reuocari poſſit, ſtante receptione pecuniæ, & an contractus bonorũ taliter alienatorum ſit nullus, & bona auocari poſſint. fol. 61.

Conſil. 8.

Numquid fœmina non familiæ origine, nec patria, aut habitatione Neapolitana, iure ſecundi matrimonij filios vniuerſales hæredes inſtituat, legitima tantum filiabus primi matrimonij relicta ad intellectum l. hac edictali, C. de ſecund. nupt. fol. 68.

Conſil. 9. Deciſum.

De datis, & promiſſis contemplatione matrimonij, patre ſtipulante prò ſe, & hæredibus & poſtea nominatim pri filijs, an filij veniant vti filij, vel vti patris hæredes, & de poteſtate alienandi. fol. 75.

Conſil. 10.

De exceptione Regiæ pragmaticæ editæ Thori, conceſſione immunitatis, & quando iuri tertij deroget, ac de alijs. fol. 86.

Conſil. 11. Deciſum.

De ſententia libello conformi, & actione perſonali contra tertium poſſeſſorem non concedenda, atq; de Sacri *Conſilij ſtylo in pecunias vendita ex re peruentas liberando. fol.* 92.

Conſil. 12.

De exceptione Regiæ Pragmaticæ *editæ Thori, & reuocatione tranſactionis, ex defectu aſſenſus. fol.* 95.

Conſil. 13. Deciſum.

De nullitate laudi lati vltra compromiſſa, & ſinè citatione. fol. 97.

Conſil. 14.

De donatione reciproca falſam propter causã in vna, reſcindenda pro alia. fol. 99.

Conſil. 15. Deciſum.

De intereſſe propter dotes debito, & vſufructu patris in bonis filij, & nepotis, etiam dotalibus. fol. 102.

Con-

Digitized by Google

Index Argumentorum.

Conſil. 16. Deciſum.

De exequutione decreti prò parte acceptati, & prò parte appellati. fol. 104.

Conſil. 17. Deciſum.

De ſententia lata contra mortuos, & viuos, quod ſit nulla, & eius exequutio reſpectu omnium impediatur. fol. 106.

Conſil. 18. Deciſum.

De prælatione ſecundi conductoris, & eiectione primi. fol. 107. In fine d. conſil. 18, eſt addēda deciſio tenoris ſequentis v3 Referente R. Conſiliario D. Nicolao Antonio Gizzarello die 1. Decembris anni 1590. in Banca Iulij Cæſaris Galterij, fuit prælatus ſecundus cōductor per prędicta.

Conſil. 19. Deciſum.

De peremptione inſtantiæ in criminalibus, falſitate, & alijs. fol. 111.

Conſil. 20. Deciſum.

De oleis recollectis extra Ciuitatem Monopolis, an debeatur gabella intratura granorum octuaginta ſeptem. fol. 113.

Conſil. 21.

De exequutione ſententiæ Sacri Conſilij, non obſtante reconuentione, & quando locum habeat reconuentio. fol. 115.

Conſil. 22. Deciſum.

De nullitate ſententiæ contra minorem latæ, reſtitutione in integrum, & alijs. fol. 118.

Conſil. 23.

An primogenita feudorum refutataria à paragio excludat ſecundogenitam in burgēſaticis inſtitutam, quæ adita hæreditate, nullum confecit inuentarium. fol. 120.

Conſil. 24.

Paragium ingreſſarum, qualiter debeatur, & num iuramentum, data ænormiſſima læſione obſtet renuncianti. fol. 122.

Conſil. 25.

Vidua lucri ante nuptialis vſufructuaria per filij exiſtentiam, ſi moriatur filius, an plena fiat proprietaria, non obſtante quod ex alio, & primo eiuſdem patris matrimonio, filij ſuperſint. fol. 126.

Conſil. 26.

Filia indiſcretè dotata à patre, & nupta pari an poſt mortem patris ſupplemētum petat legitimæ, etiam ſi amplius petere, ſit teſtamento prohibita. fol. 130.

Conſil. 27. Deciſum.

De nullitate ſententiæ, & omnium ex ea dependentium. fol. 136.

Conſil. 28. Deciſum.

De nullitate decreti, ob interuentum Iudicis propter ſuſpitionem remoti, exceptione rei iudicatæ, ceſſionis periurij, & alijs. f. 139.

Conſil. 29.

Donatio facta filijs naſcituris, quando ſit inofficioſa, & quæ concurrere debent, vt obſtet exceptio rei iudicatæ. fol. 146.

Conſil. 30.

De depoſito nullitatum non faciendo prò laudo, & credito antiquo tutoris non exigendo, & ſatisfaciendo, donec computa ſuæ adminiſtratæ tutelæ non reddiderit, cum reliquorum reſtitutione. fol. 150.

Conſil. 31. Deciſum.

Remedia Capitulorum Regni prò, vel contrà poſſeſſorem quando competunt, & aduerſus quem. fol. 155.

Conſil. 32. Deciſum.

Olim cauſæ Aduocatus prohibetur in illa eadem iudicare, & an alteri committere ſuſpectus Iudex poſsit, vel delegare. Item quando Fiſci patronus poſsit vti ſuſpectus recuſari. fol. 161.

Conſil. 33.

Conceſſo feudo cum poteſtate alienandi, an nouus requiratur aſſenſus tempore alienationis. fol. 165.

Conſil. 34.

Pars feudi Regio cum aſſenſu ab alia parte diuiſa, nùm feudum ſit de per ſe. folio 167.

Conſil. 35.

Baro, qui pecunia recepta terram vnam fecit Cameram, nùm variando aliam poſsit eligere. fol. 169.

Conſil. 36

Legatum factum per verbum dono, quo tempore debeatur, & an alienatio rei legatæ adimat legatum, & quid ſi factum eſſet, alia ex cauſa creditori. fol. 171.

Conſil. 37. Deciſum.

Alienatio rei Eccleſiæ ſinè aſſenſu Apoſtolico, & in euidentem Eccleſiæ læſionem, eſt ipſo iure nulla. fol. 172.

Con-

Google

Index Argumentorum.

Conſil. 38. Deciſum.

Pretium ex venditione rei feudalis peruentum, qualiter liberandum ſit. Quæ minoris contractum conualident, quando aſſenſus ſit nullus, vel paragium ſit anterius. fol. 175.

Conſil. 39. Deciſum.

In nomine debitoris, quod venit in obligatione, quando compenſatio locum habeat. fol. 181.

Conſil. 40. Deciſum.

Res feudo reddititia in emphyteuſim cõceſſa, an iure congrui petatur, & quid in ſimulato contractu fol. 182.

Conſil. 41.

Vaſalli num præferantur extraneis in locatione iurium Baronalium. fol. 185.

Conſil. 42.

Debitum cum cautione contractum, ſi ſit ſolutum, & quietatum, an ſequuta euictione contra creditorem, fideiuſſor teneatur. fol. 187.

Conſil. 43. Deciſum.

Maior pars Vniuerſitatis, an in præiudiciũ minoris partis concludat, & quando aſſenſus conualidet actum. fol. 188.

Conſil. 44. Deciſum.

Tranſactionem impugnans, an antè omnia teneatur ob tranſactionem recepta reſtituere. fol. 189.

Conſil. 45.

Vniuerſitas, an habeat iuſcongrui in bonis Ciuium. fol. 191.

Conſil. 46.

Clericus, quando habeat iuſcongrui contra laicum, vel è contra, & quid in Ciuitate Neapolis. fol 196.

Conſil. 47.

Diſpoſitio taxatiua, conditionalis, & incertę rei adiuncta, redditur inutilis. fol. 199.

Conſil. 48.

Fideicommiſſum, an ex coniecturis etiam inducatur, & an in conditione poſiti, cenſeantur vocati. fol. 203.

Conſil. 49.

Succeſſio in fideicommiſſo, an in ſtirpem fiat, vel in capita & qualiter vſusfructus inter vſufructuarios tranſmittatur, fol. 207

Conſil. 50. Deciſum.

Fideicommiſſum, quando dicatur ſimplex in caſu alienationis tantum, vel complectatur etiam caſum mortis. fol. 210.

Conſil. 51.

De Fideicommiſſo, & donatione facta contemplatione matrimonij. fol. 213.

Conſil. 52.

Sententia nulla ex defectu citationis ad dicendum, non eſt exequenda, & an legitima in bonis reſtituendis, capi poſſit. f. 215

Conſil. 53. Deciſum.

Qualitates, & conditiones in inſtitutionibus & fideicommiſſo poſitæ cenſentur in ſubſtitutionibus repetitæ, ſed vltra vocatos, non extenduntur. fol. 217.

Conſil. 54. Deciſum.

Re legata euicta, & condemnato hærede ad extimationem, omiſſo intereſſe pro fructibus, an debeatur intereſſe. fol. 222.

Conſil. 55. Deciſum.

De compenſatione cum legato. fol. 223.

Conſil. 56.

Filiæ à patre non inſtitutæ rumpunt teſtamentum, etiam quod fuerint maritatæ, & dotatæ. fol. 224.

Conſil. 57.

An Habitatores, ob ſpirituum timorem, & periculum, non ſoluta mercede, domos relinquere poſſint. fol. 225.

Conſil. 58.

Legata, & donationes irreuocabiliter inter viuos, etiam ad pias cauſas in teſtamento facta, & factæ, reuocari poſſunt. fol. 226.

Conſil. 59. Deciſum.

Alienatio bonorum fideicommiſſo ſubiectorũ, licet fiat in linea deſcendenti ex cauſa dotis, requiritur tamen neceſſitas dotandę, & non procedit in collaterali. fol. 229.

Conſil. 60. Deciſum.

Teſtamentum ſinè interuentu Mundualdi, an ſit nullum. fol. 231.

Conſil. 61. Deciſum.

Fides depoſiti publico à Banco facta, nullam recipit exceptionem, vt retardetur ſolutio. Item Clericus non incedens in habitu, & tonſura fori priuilegio non gaudet. f. 233.

Conſil. 62. Deciſum.

Euictio locum non habet aduerſus venditorẽ, lite ei non denunciata, vel ſententia non exequuta. Item reſtitutio in integrum petita, & euidenter, non calumnioſè, impedit exe-

exequutionem ſententiæ. fol. 235.

Conſil. 63.

Maior pars Vniuerſitatis conducens Medicum neceſſarium, non poteſt minori parti contradicenti præiudicare. fol. 237.

Conſil. 64. Deciſum.

Anterior creditor, quando poſſit auocare pecuniam à creditore vigilante exactam. fol. 238.

Conſil. 65. Deciſum.

Debitum ex contractu, quando longi temporis taciturnitate, præſumatur ſolutum. fol. 239.

Conſil. 66.

Donatio facta nepoti ob merita, & ſeruitia, an per ſuperuenientiam liberorum reuocetur. fol. 241.

Conſil. 67.

De excuſſione principalis debitoris facienda, antequam agatur contra fideiuſſorem ſiuè indemnitatem promittentem, qui facto aliquo impeditus, non eſt in mora. f. 243.

Conſil. 68.

An maritus in præiudicium vxoris, partem fructuum dotium ſocero relaxare poterit & an ſit dotium, & fructuum dominus. fol. 245.

Conſil. 69. Deciſum.

Legatum factum in primo teſtamento, confirmatum per donationem inter viuos per aliud teſtamentum non reuocatur. Item paragium filiæ de bonis paternis, & maternis debitum transfertur ad hæredes, etiã quod non nubat. fol. 247.

Conſil. 70.

Inſtitutio, ſubſtitutio, legatum, & prælegatũ poſteà factum, quando in reſtitutione fideicommiſſi veniant. f. 251.

Conſil. 71. Deciſum.

Diſpoſitio in teſtamento mulieris decedẽtis ſinè filijs, non comprahendit niſi medietatem dotium, & alia medietas eſt reſtituenda proximiori, iuxta Conſuetudinem Neapolitanam, ſecundum quam fuit contractum. fol. 257.

Conſil. 72. Deciſum.

Poſſeſſio bonorum fideicommiſſo ſubiectorum an ſtatim mortuo grauato ad fideicommiſſarium ſpectet, cum fructibus pendentibus fol. 259.

Conſil. 73. Deciſum.

Fructus pendentes, & introitus non exacti in vita grauati, ad fideicommiſſariũ ſpectant. fol. 260.

Conſil. 74. Deciſum.

De fideicommiſſo, ex prohibita alienatione inducto, & quod ſemper bona ſint pœnes deſcendentes, & ipſos de familia. f. 263.

Conſil. 75.

Creditum priuati, præfertur omnibus in teſtamento honoratis, & anterior præfertur etiam Fiſco. fol. 264.

Conſil. 76.

Prohibita ſimpliciter alienatione, an inducatur fideicommiſſum inter cohæredes, ita vt vnus ex cohæredibus extraneum inſtituere non poſſit. fol. 268.

Conſil. 77. Deciſum.

Inſtitutio in proprietate, & poſtea in vſufructu, quomodo intelligatur. Item onus, in portione bonorum antiquorum vigore Conſuetudinis, & bonorum maternorum, ac in legitima, non imponitur. fol. 274.

Conſil. 78. Deciſum.

Sententia, ad non expreſſa non extenditur; Item licet victori pro ſe introducta contẽnere. Item fideicommiſſaria ſub conditione ſi ſinè filijs deceſſerit, poſſunt offerri fructus vita durante. fol. 280.

Conſil. 79.

Conditiones appoſitæ in legato facto in teſtamento, an cenſeantur repetitæ in legato codicillari. fol. 283.

Conſil. 80.

Fiſcus aduerſus creditores anteriores non vtitur priuilegio, quo contra vxores adminiſtrantium officia Fiſcalia, latinè Primip li vtebatur antiquitus, & quare. fol. 287.

Conſil. 81. Deciſum.

Sequeſtrum, quibus ex cauſis fieri poſſit. fol. 290.

Conſil. 82. Deciſum.

Creditores ad rem emendam, qualiter cõcurrant. Item an ſoluens ſcienter debitum ceſſum, liberetur. Item an mulier, quæ hypotheca ſuæ renunciauit, habere poſſit regreſſum nouum ſuper re ſibi antiquitus hypothecata. fol. 292.

Con-

Index Argumentorum.

Conſil. 83.

An in tranſactione feudalium, regius requiratur aſſenſus, de intellectu verbi, mandato noſtræ Curiæ, in conſtit. conſtitutionem diuæ memoriæ, de præſcriptione centũ annorum, & temporis immemorabilis. f. 296

Conſil. 84. Deciſum.

Vniuerſitatis quilibet poteſt infra legitima tempora demanium petere, & illud, in quo exiſtunt, defendere. fol. 300.

Conſil. 85.

Defenſiones poſſunt fieri per ſcripturas, per teſtes, & omni alio modo, & à nullo, quantumuis ſupremo Principe tolli poſſunt. fol. 303.

Conſil. 86.

An Dominus ſuas Ciuitates, Terras, Caſtra, & loca cum vaſallis ipſis inuitis, alienare poſsit, & an ipſi vaſalli venditi poſsint pretio ſe redimere. An ius redimendi competat vaſallis, vt vniuerſis, vel vt ſingulis, & an Rex terras de demanio effectas, quibus priuilegio in demanio tenere promiſit, poſsit alienare, ſuumq; priuilegium, ipſe, vel ſui ſucceſſores reuocare. An Terra de demanio effecta, ſi vendatur, pretium ſpectet ad Regem, vel ipſam Vniuerſitatem. fol. 308.

Conſil. 87. Deciſum.

Præcedentia, an primo in poſſeſsione officij, & poſteriori in data priuilegij, debeatur, vel è contra fol. 322.

Conſil. 88. Deciſum.

Nullitates in Conciſtorio Principis à decreto coram eo lato, nùm proponi poſsint, & an præſens, & aſſiſtens, neceſſariò citandus ſit. fol. 332.

Conſil. 89. Deciſum.

Iudices, qui in prima inſtantia iudicarunt, an, & in ſecunda iudicare, & Commiſſarij eſſe poſſint de Iure Regni. f. 340.

Conſil. 90.

Pretij rei venditæ, data dilatione, nùm debeantur vſuræ, & quid in cenſu vitalitio. fol. 345.

Conſil. 91. Deciſum.

Clauſulæ ſequentes, ad præcedentia referuntur cum omnibus qualitatibus ſuis, ſuntq; repetitiuæ ad omnia præcedentia. f. 355.

Conſil. 92. Deciſum.

Reconuentio, an habeat locum in cauſa appellationis, & quando fieri debeat, vt pari paſſu procedatur, vel Iudicis proroget iuriſdictionem. fol. 359.

Conſil. 93.

Aſſiſtentia, an pro legato debeatur contra tertium poſſeſſorem, & an dominij ſuperuenientia, obligationem rei alteri donatæ, conualidet. fol. 365.

Conſil. 94. Deciſum.

Feudũ conceſſum prò hæredibus, ad quos peruenire debeat, & an quando ſoluitur quarteria, ſinè aſſenſu alienari poſsit, & quid ſi non præſtetur fidelitas, nec perſonale ſeruitium, an tranſeat ad extraneos. f. 368.

Conſil. 95. Deciſum.

Clericus Ciuis, ius habet paſcendi cum Ciuibus, & lignandi. fol. 371.

Conſil. 96. Deciſum.

Clericus allegans Iudicem ſuſpectum, an depoſitum facere teneatur. fol. 372.

Conſil. 97.

De Minore inhabili ad contrahendũ, & eius reſtitutione ex contractu illicito. f. 373.

Conſil. 98.

Bonorum ſericorum per mercatorem, dolo, & fraude emptorum, an ſit translatum dominium, & an venditores ea vendicare poſſint. fol. 374.

Conſil. 99. Deciſum.

Diuiſio, & Concordia, cum dolo, & enormiſſima læſione factæ, reſcindi debent. f 376.

Conſil. 100. Deciſum.

Spoliatus authoritate Iudicis, vigore ſentẽtiæ ſpoliato nũ vocato, latæ, reſtitui debet etiã cum fructibus, & quando fideicommiſſum fauore familiæ factum intelligatur, & an perpetuum ſilentium, inauditos afficiat. fol. 378.

Conſil. 101.

Filiæ Rebellium, ab eorum hæreditate non excluduntur, ad intellectum l. quiſquis §. filij vero, & §. ad filias ſanè, C. ad l. Iuliã maieſt. fol. 381.

Conſil. 102. Deciſum.

Delictum cum Sclopo, vel Baliſta ad ſagittã an ſit proditorium, vt indultu non gaudeat, & quando, vel ex quibus præſumatur mandatum. fol. 383.

Con-

Index Argumentorum.

Conſil. 103. Deciſum.

Capitaneus triremis, an, & in quo teneatur pro fuga condemnati ad triremes. Item de Banno, quos liget, & quando. fol. 389.

Conſil. 104. Deciſum.

Sententia ex falſa cauſa lata, eſt nulla, & falſitate vtens, cauſam amictit, ac mulier obligata, Velleiano iuuatur. fol. 392.

Conſil. 105. Deciſum.

Clericus effectus poſt delictum, per quem Iudicem cognoſcatur. fol. 394.

Conſil. 106.

In Reſcripto Principis, *an attendatur data, vt ſtatim afficiat omnes, & an in generali indulgendi poteſtate conceſſa, compræbendatur coitus deteſtabilis cum Moniali. fol.* 396.

Conſil. 107. Deciſum.

Teſtibus inueriſimilia, incredibilia, & varia deponentibus, & non conteſtibus, pauperrimis, inimicis, & ſolitis falſum deponere, credi non debet. fol. 400.

Conſil. 108. Deciſum.

Stuprum cum famula expoſita, qualiter puniatur, an præſcribatur, an contra hæredes ſtuprantis detur actio, & an alimenta concubinæ debeantur. fol. 403.

Conſil. 109. Deciſum.

Occidens, nèdum ipſe, ſed eius filij priuantur ſucceſſione occiſi, etiam in bonis fideicommiſſo ſubiectis. fol. 407.

Conſil. 110. Deciſum.

Vulneratus, quando mortuus de vulneribus cenſeatur, & de pæna percuſſoris, ac de alijs. fol. 416.

Conſil. 111.

Mulier hypothecam expreſſam, vel tacitam, ſiuè perſonalem actionem habens, an creditoribus eaſdem habentibus præferatur, & de intellectu l. aſſiduis C. qui pot. in pign. habeant. fol. 419.

Conſil. 112. Deciſum.

Ex Fideicommiſſo de certa re prò primogenitis deſcendentibus, & pro paragio in beneficium fæminarum deſcendentium, an fuerit ius irreuocabile quæſitum, & ſi poſſeſſor rei ſubiectæ reſtitutioni, poſſit eam filiæ in dotem dare; Auth res quæ, in quibus caſibus habeat locum, & de reſciſſione contractuum ob dolum, & ænormiſſimam læſionem. fol. 422.

Conſil. 113. Deciſum.

Tertius comparens in iudicio, inter alios moto, quando, & quomodo admittatur, & an ei competant beneficia. fol. 430.

Conſil. 114.

Depoſitio vnius teſtis, vel mediatoris, ſiuè proxenetæ, aut coniecturæ, quando probent, vel indicium faciant contra Officialem, vt torqueri, vel condemnari poſſit. f. 437.

Conſil. 115.

De ſucceſſione filiorum in pupillari ætate, vel ab inteſtato, quandocunq; decedentiũ, in bonis omnibus in beneficium proximiorũ ex parte patris, præterquàm in bonis maternis, in quibus ſuccedunt proximiores ex parte matris, & an Conſuetudo habeat locum, patre, vel matre exiſtente in medio, & quod nouus vſus eſt eadẽ Conſuetudo, & de renunciatione particulari ſucceſſionis filiorum non neceſſaria. fol. 455.

Finis Indicis Argumentorum.

CAMILLI DE LARATHA I. C. CELEBERRIMI CONSILIA;

CVM EORVM DECISIONIBVS, ſuis quibuſque locis repoſitis.

S V M M A R I V M.

1 *Caducitas, ſeù deuolutio committitur, ob alienationem irrequiſito Domino.*
2 *Emphyteuta, alienare volens debet requirere directum Dominum, & per duos menſes expectare.*
3 *Directus Dominus non habet neceſſe probare dominium, ſi rem emphyteuticam ab extraneo vendicare vellet.*
4 *Emphyteuta canonem non ſoluens cadit à iure ſuo, & poteſt expelli.*
5 *Quod procedit etiam pacto non exiſtente.*
6 *Item etiam ſine interpellatione.*
7 *Dies legalis ſicut dies conuentionis interpellat.*
8 *Emphyteuta deficiens in parte canonis cadit à tota re.*
9 *Conditio eſt indiuidua.*
10 *Canonis non ſolutio reſpicit perſonam, non rem.*
11 *Pœna contemptus integra committitur.*
12 *Emphyteuta non ſoluens canonem cadit etiam à meliorationibus.*
13 *Exceptio rei iudicatæ, vt obſtet, requiritur rei, perſonæ, & agendi identitas, & num. 55.*
14 *Modus agendi in primis obſeruandus eſt.*
15 *Qualitas adiecta facit, actionem intentatam dignoſcere.*
16 *Exceptio rei iudicatæ non obſtat, cum diuerſa cauſa, & qualitas intentatur, & num. 18.*
17 *Cauſæ eorum obligationes ſequuntur.*
19 *Cauſa cenſetur expedita, ex qualitate propoſita.*
20 *Diſcuti non poſſunt non deducta.*
21 *Sententia vt obſtet, oportet, quod ſit deciſum illud, quod petitur.*
22 *Proteſtatio fraudulenta non prodeſt.*
23 *Proteſtatio, ſaluo iure directi Domini, & non aliter, nec alio modo, facta traditione à caducitate non excuſat.*
24 *Emphyteuta alienans partem rei cadit à tota re.*
25 *Emphyteuta alienans rem pro franca, non in rem, ſed in perſonam delinquit, & cadit à tota re.*
26 *Emphyteuticæ rei venditio pro allodiali præſumitur in fraudem Domini.*
27 *Alienatio rei emphyteuticæ, ex quibus reddatur neceſſaria.*
28 *Cauſa prima ſemper ſpectatur.*
29 *Neceſſitas voluntaria ex cauſa deſcendens, tanquam à radice infecta, nullum fructum affert.*

A 30 Con-

Digitized by Google

30 *Contractus primus quoad iuris effectum dicitur voluntarius.*
31 *Matrimonium dicitur liberum, tametſi qui contrahit ſe iureiurando ligauerit.*
32 *Initium volũtarium neceſſitatem ex poſt facto non conſiderat.*
33 *Cauſans, & non cauſatus conſideratur.*
34 *Decreta loquentia de debitis propriè, & ſtrictè, intelliguntur de neceſſarijs.*
35 *Culpa cum voluntariè ineſt, nulla neceſſitatis ratio excuſat.*
36 *Compromittens voluntariè, & ſuecumbens, contra venditorem, de euictione non agit.*
37 *Delinquens quaſi contrahit cum Fiſco.*
38 *Alienatio, quæ fit ob delictum fieri dicitur ex cauſa neceſſaria.*
39 *Emphyteuſis alienari prohibita non tranſit in Fiſcum, etiam pro hæredibus quibuſcumque conceſſa, deciſum nu. 41.*
40 *Emphyteuſim pleno iure ſpectare ad directum Dominum. deciſum.*
41 *Debitum licet à principio ſit voluntariũ, ex poſt facto eſt neceſſarium.*
43 *Prohibitiones alienationũ irrequiſito Domino non ſunt ſuperfluæ poſitæ.*
44 *Emphyteuta dum ſine Domini conſenſu alienat, circumuenit legem, & iura dominicalia.*
45 *Occaſio malignandi eſt auferenda.*
46 *Alienandi prohibitio legis, & hominis, quando concurrunt, alienatio non valet, nec in caſu à lege permiſſo, & ita deciſum pluries.*
47 *Prohibitum in termino, prohibetur & in via.*
48 *Prohibito vno, cenſentur prohibita omnia per quæ ad illud peruenitur.*
49 *Venditio rei debitoris facta per Iudicem, obligat debitorem ad euictionem.*
50 *Iudex iuri alterius derogare non poteſt.*
51 *Iniquiſſimum, lex dicit, ex facto vnius alium grauari.*
52 *Negligentiam vnius alteri incommodum eſſe non conuenit.*
53 *Iuri naturali repugnat, ex facto alieno quempiam lædi.*
54 *Sententia, & actus contra emphyteutam, feudatarium, & fructuarium Domino directo, & proprietario non vocato non præiudicat.*
56 *Fructus pro præterito emphyteuticæ rei deuolutæ debentur.*
57 *Res, & pœna, propter diuerſas cauſas exiguntur, nec pœna ſuccedit loco rei.*
58 *Furtiua res reſtituitur, & pœna furti debetur.*
59 *Prælatio etiam in bonis ſubhaſta alienatis directo Domino competit.*
60 *Emphyteuta debet Domino denuntiare venditionem, & pretium, ac eum per duos menſes expectare, & ſi rem voluerit ei dare tenetur. deciſum.*
61 *Directus Dominus præfertur vicino retrahere volenti, & ita in dies deciditur.*
62 *Dominus directus poterit purgare moram duorum menſium, ſi in re præferri voluerit.*
63 *Directus Dominus præfertur, etiam in alienationibus ſubhaſta, & ita deciſum.*
64 *Emphyteuſis ſi irrequiſito Domino alienetur, vel non ſoluto canone, directus Dominus authoritate propria eam capere poteſt.*
65 *Gloſſarum authoritas cæteris præferenda.*
66 *Directus Dominus capit rem alienatam eo inſcio, vel non ſoluto canone, abſque ſententia declaratoria.*
67 *Emphyteuta facta alienatione irrequiſito Domino, vel non ſoluto canone, ſtatim cadit à iure ſuo, nec ciuiliter, nec naturaliter amplius poſſidet.*
68 *Emphyteutæ ius per alienationem irrequiſito* Domino, *vel per non ſolutionem, ſtatim extinguitur.*
69 *Emphyteuta ad ſuum ius per alienationem irrequiſito* Domino, *vel non ob ſolutum canonem, extinctum, regreſſum habere non poteſt.*
70 *Priuationis ad habitum, non datur regreſſus.*
71 *Qualitas non poteſt eſſe ſine ſubiecto.*
72 *Spolium non datur aduerſus directum* Dominum, *qui authoritate propria res emphyteuticas caducatas capit.*
73 *Emphyteuta propter iuramentum illicò cadit à iure ſuo, & à meliorationibus.*

Dire-

74 *Directus* Dominus *ſtatim,quod declarat velle rem deuolutam abſque ſententia emphyteuta à iure ſuo,& meliorationibus cadit.*

75 *Directi* Domini *declaratoria,ſi vult rem deuolutam,licet requiratur,non tamen requiritur Iudicis ſententia.*

76 *Directus* Dominus *bona deuoluta poteſt alijs authoritate propria concedere.*

77 *Emphyteuticæ rei quando debetur laudemium debetur quinquageſima, vel iuxta conſuetudinem loci.*

78 *Laudemium deberi etiam de bonis ſubhaſta venditis. deciſum.*

79 *Neceſſitas non conſideratur in præiuditium alterius,niſi fauore dotis, & quomodo.*

80 *Domini conditio ex neceſſitate vaſalli deterior fieri non debet.*

Pro Illuſtriſſimo Domino Cardinali Spinello vti Ciuitatis Auerſæ Epiſcopo, contra nonnullos poſſeſſores bonorum emphyteuticorum.

ARGVMENTVM.

De caducitate rei emphyteuticæ propter alienationem irrequiſito Domino factam, & ob cenſus biennio Eccleſiæ, & triennio priuato non ſolutos. De prælatione in alijs alienationibus factis. De laudemij, ſiue quarteriæ ſolutione, ac cenſus, & de alijs ad materiam.

CONSILIVM I.

Illuſtriſſimus Dominus Cardinal. Spinellus vti Auerſanç Ciuitatis Epiſcopus, tria petit. Primò, territoria ſui Epiſcopatus in emphyteuſim cõceſſa quond.Carolo Coppulæ, ob alienationes irrequiſito Domino factas, & cenſus non ſolutos eſſe deuoluta.

Secundò quatenus, talis deuolutio non procederet, (quod non credit) in omnibus alienationibus præferri.

Tertiò,& ſi prædicta non procederent (quod etſi minus cogitat) condemnari poſſeſſores ad quartam partē pretij pro laudemio,& ad cenſus pro prçterito non ſolutos.

Et vt ordinatè procedam quoad primum caput duplicem deuolutionis cauſam habens vnam ob alienationes irrequiſito Domino; alteram ob redditus non ſolutos circa ipſam primam cauſam deuolutionis, dico.

Primò,omnino deuolutionem ob alienationes irrequiſito Domino factas eſſe
1 commiſſam, † etiam ſi in inſtrumento conceſſionis alienandi prohibitio non adeſſet (prout adeſt) *iuxta text.in l.fin. C.de iure emphyt.vbi legitur: Minime licere emphyteutæ, ſine conſenſu* Domini, *meliorationes ſuas vendere, vel ius emphyteuticum transferre*, per quem text. iure ſuo emphyteuta priuatur,vt ibidem voluerunt *Bart.Bald.Salycet.Iaſ. & alij, Iaſ.in l.non ſolum* §. *morte ff.de nou.oper. nunciat. Hieron.Cagnol.in auth. qui rem num.*23. *C.de ſacroſanct.eccleſ.cap.potuit locat.& conduct.vbi Abb.Anton.de Butr. Petr. Anchar.Bero. & Imol.in princ. Pariſ.conſ* 86.*nu.*13.*vol.*4. *Alciat. reſponſ.* 753.*num.*1. & eſt * communis opinio,& regula,vt inquit *Socc.Iun.conſ.*70.*nu.*14. *libr.*3.*Iul.Clar.libr.*4.*ſentent.recept.in* §. *emphyteuſis q.*13. *in princ. Gulielm. Rodoan.in tractat.de rebus eccleſ.non alien. de caduc.ob rei alien.fol.*515.*num.*1.*& ſeq. Alexan conſ.*6.*nu.*4.*lib.*4.*Corn.conſ.* 166.*nu.*4 *lib.*2.*Caphal.conſ.*95.*nu.*2.*lib.* 2.*Corbul.in tract. de iure emphyteut.in tit.de cauſ.priuat.ob alienat. cap.decimaquarta ex cauſa num.*1.*fol.*95. qui alios adducunt.

Non obſtat ſi dicatur emphyteutam ſuas poſſe meliorationes alienare, ſaluo
2 ſuo vtili dominio; † quia directum Dominum requirere debet, ſi pro ſe vellet, pro pretio,quo verè,ab alio reperitur,& per duos menſes expectare, vt reiectis contrarijs firmat *Corbul.ibidem ampliat.*

39.per totam, cum emphyteuſis irrequi-
ſito Domino alienata, duplici ratione
deuoluitur; vna eſt, vt Dominus poſſit
offerre idem pretium, ſi ipſe emere volue
rit, vt in d.l.fin. & d.cap.potuit; altera
eſt, vt propter conſenſum, & receptio-
nem noui emphyteutæ, Dominus laude-
mium conſequatur, quod ſoluere tenen-
tur omnes, qui recipiunt, non compre-
henſi in contractu primæ conceſſionis.
3 Nec neceſſe † eſt probare dominium,
ſi vellet agere, & rem vendicare aduer-
ſus extraneum, in quem eſſet res aliena-
ta, vt declarat Bart.in l.in venditionibus
ff.de verbor.ſignific. & in l.qui Romæ §.
duo fratres penul. col. ff. de verbor. obli-
gat. & * communiter Scribentes in d. l.
fin. C. de iure emphyt. teſtatur Bertrand.
conſ.123.num.4.lib.1. tradit Hieronym.
Gabriel.conſ.54. nu. 9. & ante eum Are-
tin.conſ.41.nu.4.& 5. refert, & ſequitur
Corbul.d.in loco limit.1.nu.2.

Secundo veniendo ad ſecundam cau-
ſam deuolutionis, quæ eſt ob redditus,
4 ſiuè cenſus non ſolutos. Dico † emphy-
teutam Eccleſiæ per biennium cenſum
non ſoluentem cadere à iure ſuo, vt di-
cit text. in d.cap.potuit locat. & conduct.
ibi: Ceſſando in ſolutione canonis per bien-
nium, & ſi cœleri ſatisfactione poſtmodum
ſibi conſulere ſtuduiſſet iuſtè potuiſſet ex-
pelli, vbi Gloſ. & Doctores omnes * hoc
communiter firmant, & emphyteutam
priuari per triennium, ſimiliter à iure
ſuo cadere, dicit litera text. in l.2. C.de
iure emphyt. ibi: Per totum triennium ne-
quit pecunias ſoluere, neque apochas tri-
butorum reddiderit, volente eum licere
à prædijs emphyteuticarijs expellere, &
ita ex multis firmat Iaſ. ibidem, Corneus
conſ.187.num.1.lib.1. * communem te-
ſtantur, Specul.in tit. de locat.§.nunc ali-
qua q.78. Bart.in l.1. C.de liber. & eor.
liber. in l.adoptiuum §.patronum ff. de in
ius vocand. Salycet.in l.fin. C.de iure em-
phyt. Anchar.& Imol. in cap.ex parte de
feud. Alex.conſ.119.in fine, & ſeq.lib.5.
vbi ſimiliter * communem teſtatur Goz-
zad conſ.46.nu.13.Ruyn.conſ.162.nu.6.
lib.1.Hippolyt.Riminald.conſ.94.nu.1.lib.
1.& ex alijs Corbul. in dicto ſuo tractatu
in cauſa 15.quæſt. de cauſ.priuat. ob non
5 ſolut.canon. num.1. & cadit † à iure ſuo,
etiam ſi de hoc nullum adfuerit pactum,
ſed ex ſola emphyteuſis natura, vt notat
Iaſ.in d.l.fin.in 4.notab. nu.4. & ibidem
Salycet.in princ. ac Alber. num.1. Corn.
conſ.219.ex duplici capite in princ.lib.2.
Corbul. in d. cauſa limit. 1. per totam.
6 Item etiam † ſi à Domino pro canone
interpellatus non fuerit, vt in d.l.1. C.de
iure emphyt. ibi: Cùm neminem oporteat
conuentionem, vel admonitionem expe-
ctare, ſed vltro ſe offerre, & debitum ſpon-
7 tanea voluntate perſoluere. Nam † dies
legalis ſicut dies conuentionis interpel-
lat, vt eſt text. expreſſus in d.cap. potuit
in fine, & ſecundum Anton.Gabriel.in
ſuis commun.opinion.in tit. de ſolut. & li-
ber.concluſ.9.nu.7.verſ.quinto amplia,
gloſ.vltim.in d.cap.potuit, & ibi Io.An-
dr.in addit. Anchar.nu.9. Imol.nu.50.&
alij, ibi Scribent. Gulielm.Rodoan. in di-
cto ſuo tract. de ſolut.canon.emphyt.q.19.
nu.6.fol.433.& q.24.cap.2. num.2. fol.
494. Pro qua re facit gloſ. in l.ſi mora
ff. ſolut.matrimon. quæ vult, vt dies taci-
ta, ſubintellecta à lege ita interpellet, &
conſtituat in mora, ſicut dies expreſſa,
vt etiam notant Imol. & Roman. in l. ſi
ex legati cauſa ff. de verbor.obligat. Bart.
in l. ita ſtipulatus la grande nu.40. ff. eo-
dem, Bald.in rubr.C.de conſtit.pecun q.3.
& in l.vnica §.cum autem col.2. C.de rei
vxor.act.gloſ.1.in 3.§. verſ.nunc de offi-
cio ff. de eo, quod cert. loc. quam ad hoc
notat ibidem Angel. & ex alijs idem
Corbul.eadem cauſa ampliat.3.per totam.
Quinimmò, defectus ſolutionis canonis
8 tantæ vis eſt, † quod ſi emphyteota de-
fecerit in parte, cadit à tota re, ſicut ſi ni-
hil ſoluiſſet, vt notant Caſtrenſ.& Alex.
in l. in executione §. ſi ita ff. de verbor.
obligat. Bald. in cap. ſi proponente de re-
ſcript. & in rubr. C.de contrahend.empt.
q.10. Iaſ.in authent. qui rem C.de ſacro-
ſanct. eccleſ. vt etiam fatetur Plot. in re-
petit.l.4.§.Cato nu.29. ff. de verbor. obli-
gat. Dec.conſ.120.nu.17.Roland.à Valle
conſ.17.num.14.lib.2. Cephal.conſ.139.
nu.

Digitized by Google

nu.18. poſt Oldrad. conſ.29. Hippolyt. Riminald.d.conſ.94.nu.2.per Imol. & alios omnes in d.cap.potuit, Franc. Viu. deciſ. 434.nu.3.Tiraquel.de iudic.in reb.exig. ſur.verſ.51.il ſecondo, vbi multos more ſolito congerit, & ratio eſt. Tùm quia omnis ſtipulatio pœnæ, quando ad commiſſionem pœnæ continet conditionem,
9 ſcilicet ſi non detur, † omnis conditio regulariter eſt indiuidua, vt inquit Caſtrenſ.in d.l.in exequutione §.ſi alia ff. de verbor. obligat. per l. cui fundum de con-
10 dit. & demonſtrat. † Tùm etiam, quia delictum non ſolutionis canonis, non reſpicit rem, ſed perſonam, cui canon ſoluendus erat, & eſt pœna contemptus, non pœna ſuccedens loco rei, & pœna
11 † integra committitur, Bald.in cap.1. §. aut ſi libellario num.1. in fine, quib.mod. feud.amitt. Natta conſ.479. nu.8. & ex alijs etiam reiectis contrarijs firmat Corbul. in d. cauſ. priuat. ob non ſolut. canon. ampliat.5.nu.1.& plurib.ſeqq.

Ex prædictis habetur, quod emphyteuta Eccleſiæ per biennium, & priuati per triennium canonem non ſoluens ca-
12 dit nedum à iure, † ſed etiam à meliorationibus ſuis, per d.l.fin.de iure emphyt. vbi in verbo cadat circa princip. gloſ. hoc denotat, quam Anton.de Butr.conſ.22.nu. 1. à nemine dicit eſſe reprobatā, & quod non reperit per aliquem eſſe in dubium, eamque refert, & ſequitur Iaſ.in d.l.fin. nu.103.& ſeq.ibiq; omnes Scrib.tenēt, & ſignanter Alberic in princ.idem Iaſ.nu. 4.& alij, quos congerit Corbul. vbi ſupra d.cap.15.nu.1.& ampl.39.nu.1.& proinde cōcludendum conuentos condemnari ad relaxandum bona perita duplici ex cauſa deuoluta, vt prædictum eſt.

Non obſtat ex aduerſo prætēdi, quod ſtante ſententia, qua Carolus Coppula fuit abſolutus à deuolutione per prædeceſſorem dicti Illuſtriſſimi Domini petita, quoad ipſam deuolutionem rei iudicatæ exceptionem oppoſitam obſtare,
13 cum rei † iudicatæ exceptio, vt obſtet tria copulatiuè requiruntur, rei, perſonæ, & agendi identitas, l.cum quæritur cum duab. ſeqq. ff. de except. rei iudicat. vbi Bartol.& Doctores omnes, & Bertrand. conſ.1.num.14. lib.1. dicit, quod eſt ipſa veritas: Videamus modo, quid tūc temporis fuit petitum, diſcuſſum, & iudicatum: nempè in primo libello, ex quo lata fuit allegata ſententia, fuit petitum territorium declarari deuolutum, ob cēſus non ſolutos: nunc verò petitur deuolutio ob alienationes irrequiſito Domino directo factas, quod eſt penitus exorbitans à prædicta petitione, & ſic eſt diuerſus modus agendi, & ex diuerſa qualitate, & qualitas eſt maximè attenden-
14 da. † Tùm quia modus agendi in primis obſeruandus eſt, l. habebat in princ. ff. de inſtit.act. vbi gloſ.& Doctores per Innocent.in cap.dudum de elect. in l edita C.de edend. Tùm etiam, quia ſuccumbens ex vna qualitate, ad idem agere poteſt, ex alia Alciat.reſponſ.31.nu.1.& ſeq. lib.6. facit, quod notat Bartol in l.denunciaſſe §. quid tamen ff. ad l.Iuliam de adulter.
15 Item ex qualitate adiecta, † dignoſcitur quæ actio intentata ſit, vt per Bartol. in d.§.quid tamen: vnde cum expreſsè, & ſpecialiter ſecundo loco in currenti iu-
16 dicio, † ex alia cauſa, & qualitate deuolutio petatur, agi poteſt, & rei iudicatæ exceptio, non obſtat, ad text.in l.mater § ſi quis autem ff.de except. rei iudic. vbi legitur: Si quis autem petat fundum ſuum eſſe, Titius eum ſibi tradidit, ſi poſtea alia ex cauſa petet, cauſa adiecta non debet ſubmoueri exceptione, Iſern. in cap.ſi de feud.fuer.col.2.in fine, & nu.9. ibi: Nam ſi vellet iure ſuo vendicare, &c. ſi de feud. fuer.controu. Io.Vincent.de Anna ita iudicatum firmat in allegat.8.nu.6. in fine per l. & an eandem §. actiones ff. de except. rei iudic. in quo text. legitur: Quod cum eadem res, ab eodem mihi debeatur
17 ſingulas † obligationes, ſingulæ cauſæ ſequantur: nec vlla earum, alterius petitione vitietur, vbi Bart.nu.12. In actione reali, ſi expreſſa ſit certa cauſa, vt in caſu noſtro agenti, ex alia; exceptio rei iudicatæ non obſtat, per d.§.ſi quis autem,
18 ex mutatione cauſæ, † & actionis, l.neque C. ad exhib. ibi: Quia commutatione litis, alia res incipit, ibiq; id firmant Petr.

Cyn. Butric. Caſtrenſ. & Doctores omnes notant in l. penult. de ingen. manumiſſ. facit l. hæreditas matertera C. de petit. hæredit. cum ſimil. Sententia enim lata, bona non eſſe deuoluta propter cenſus non ſolutos, ſuam nititur cauſam, & ad limites ſuos reſtringitur, vt decidendo arguit *Pariſ. conſ. 5. nu. 37. lib. 1. refert, & ſequitur Finell. in l. 1. par. 3. limit. 2. nu. 49. C. de bon. matern. Peregrin. in tract. de fideicommiſſ. art. 53. nu. 6. Octau. Oſaſc. Pedemont. deciſ.* 157. qui alios adducunt, & potuit eſſe, quod non erat elapſum bien-
19 nium ſolutionis; † & ſic ex qualitate propoſita tantum cauſa expedita cenſetur, *iuxta text. in l. ex teſtamento ff. de except. rei iudic. cum l. ſeq. ad quod facit lex, qui cum tutoribus §. traditio ff. de tranſact.* & cum qualitas deuolutionis per alienationes irrequiſito Domino, &
20 nullitatuum cōceſſionis non fuerit † deducta, diſcuti non poterat, quo caſu ſententia non obſtat, vltra prædicta *per text. in l. minor ff. de euiction. Bald. in l. recepticia nu. 5. C. de conſtit. pecun. & in conſil. 462. ad euidentia lib. 3. Petr. Rebuf. conſ. 176. verſic. immò ſi lata ſit ſententia,*
21 *&c.* ſubdens, † antequam obſtet exceptio rei iudicatæ, oportet, quod ſit deciſum illud idem, quod petitur, & cum deuolutio ex præſenti qualitate adiecta, non fuerit deducta, & ſic non diſcuſſa, nec iudicata cenſetur, & per conſequens prætēſa rei iudicatæ exceptio non obſtat per iura, & authoritates iam dictas.

Nec obſtat, quod in inſtrumento illorum de Fulgore, vbi Carolus Coppula conceſſit modia 22. dicti territorij quondam Ioanni Antonio de Fulgore, nec aliud inſtrumentum in quo idem Carolus Coppula vendidit alia modia 60. Petro Antonio Coppulæ ſaluo, & reſeruato aſſenſu Epiſcopi, & non aliter, nec alio modo, & ſic ſaluo iure Domini directi, cum talis proteſtatio non excuſet, quia tali vendirione, Domini cōditio ſit deterior, & dicta reſeruatio tanquam fraudulenta
22 non valet, † ex eo, quia bona fide, res non geritur, vt notatur *in l. ſi ita quis §. ea lege ff. de verbor. obliga. ita notat Bald. in cap. Cumana nu. 5. verſ. & prædicta faciunt extra de electiōn.* Talis enim proteſtatio tanquam contraria facto non attenditur, & cum ſit contra ius, nec dependet ſolum à voluntate proteſtantis, quia etiam directi Domini requiritur voluntas, nihil operatur, vt tenet etiam *Felyn. in cap. quæ in Eccleſiarum nu. 88. extra de conſtitut. Iaſ. in d. l. fin. nu. 14. Ripa in cap. cum M. Ferrarienſis nu. 80. eodem titulo de conſtitut.* vbi hanc* communem eſſe dicit opinionem, quam ſententiam vti ſimiliter * communem amplectitur *Dec. in conſ. 160. num. 2. & ex alijs eandem * communem tuetur Iul. Clar. lib. 4. ſentent. recept. §. emphyteuſis q. 13. verſic. item quæro,* & ex alijs innumeris iuribus, authoritatibus, & rationibus *Corbul. in d. ſuo tract. de iure emphyt. eademq; cauſa priuat. ob alien. &c. ampliat. 31. num. 2.* dicit, quod hæc ſententia non ſolum eſt magis * communis, ſed etiam verior, & quamuis aliqui ipſiſmet contrarij ab ea recedant, contrarijs reiectis firmat, quod etiam ſi in alienatione dicatur, ſaluo aſ-
23 ſenſu directi Domini, & non aliter, nec alio modo, talis alienatio, ſequuta traditione per talia verba, & proteſtationem à caducitate non excuſatur, vt ex multis firmat *Iul. Clar. & Corbul. in locis allega-*
24 *tis.* Amplius emphyteuta, † qui non totam rem emphyteuticam, ſed partem irrequiſito Domino alienat, cadit à tota, vt in indiuiduo caſus noſtri, cenſuit *Cuman. conſ. 41. in fine, Berous conſ. 122. nu. 6. vol. 1. Crot. in repetit. l. 4. §. Cato num. 61. ff. de verbor. obligat. & ex alijs per Corbul. vbi ſupra ampliat. 42. nu. 1. qui licet nu. 6. ex Iul. Clar. & alijs,* dicat quod cadit à parte alienata, de ipſis partibus non eſt exhitandum, cum ex alijs infra dicendis totum territorium quondam Alphonſo Coppulæ conceſſum, eſt deuolutum, & ita declarari debet.

Neciminus obſtare videtur Iſabellam de Luna, & Andrianam Ritiam ex intermedia emptione ſubhaſta partis, quā poſſidet tanquam ex prætenſa neceſſaria cauſa à caducitate excuſari.

25 Primò, † quia vti allodialia, & franca

ca alienata fuerunt, & hoc modo alie-
nando, non in rem, ſed in perſonam Do-
mini deliquerunt, & ratione iſtius offen-
ſionis, quæ non poteſt pro parte fieri,
etiam ſi partem rei alienaſſet, tota re
priuatur, vt concludit *Iaſ. in d. l. fin. num.
125. C. de iure emphyt. Roland. à Valle
conſ. 17. in fine vol. 2.* * & communi Do-
ctorum ſententia, *Natta conſ. 474. nu. 4.
& ſeq. Gulielm. Rodoan. in d ſuo tract. nu.
9. verſ. ſi verò, & num ſeq. fol. 516. Alex.
conſ. 187. nu. 10. & ſeq. lib. 2. Berous con-
26 ſil. 102. nu. 61. lib. 1.* † & in dubio rem
vti allodialem præſumitur vendidiſſe
animo præiudicandi Domino, *in d. l. fin.
Salycet. nu. 8. Bald. nu 8. Iaſ. num. 86. Ca-
ſtrenſ. in l. ſerui elect. §. fin. ff de legat. 1.*
& eſt * communis opinio, *teſtata per Be-
roum d. conſ. 102. nu. 60. & ex alijs Cor-
bul. d. ampliat. 42. nu. 7. & 8. contraria
reijciens.*
27 Secundò † neceſſitas cõtingi ſolet, ex
cauſa dotis, donationis propter nuptias,
ob perſonam redimendam ab hoſtibus,
ob vitam ſubſtentandam, ſi grandine
fortè, aut calamitate, qua alia fructus
ſunt perempti, & cum debita Caroli ex
dictis neceſſitatibus non ſint contracta,
ſed voluntariè, & ſic emphyteuſis alie-
nata, vt ex contractuum lectura, & ſi
diſſolui poſtea neceſſe fuit, *iuxta text. in
l. commodato §. ſicut ff. commod. l. ſicut C.
de action. & obligat.* Non ex hoc caduci-
28 tas euitatur, † quia cauſa prima eſt ſpe-
ctanda, vt poſterioris formetur euentus,
*ad text. in l. 1. circa finem C. de impon. lu-
crat. deſcript. lib. 10. ibi: Ad primordium
tituli poſterior quoque formatur euentus,
idem in l. ſed contra §. fin. ff. de negot geſt.
ibi: Euentum non ſpectamus, debet vtili-
ter eſſet captum, & ex alijs multis per Ay-
mon. in reſponſ. pro gen. nu. 33.* & dum
29 prima † cauſa debiti contrahendi fuit
voluntaria, neceſſitas ab ea deſcendens
tanquam à radice infecta, nullum fru-
ctum, & effectum afferre debet, *ad text.
in l. final. C. de natur. liber. cap. ſicut, cap.
cum inter vos de re iudic. cap. vulnerato
30 1 q. 1.* Et † quoad iuris effectum primus
contractus voluntarius exiſtimabitur, *per
text. in l. interdum in fin. ff. de iudic. ibi:
Cum ſua ſpontè ſibi hanc obligationem cõ-
traxerunt, eſt & text. qui gladium ponit
ad radicem in cap. quicumque il ſecondo
12. q. 2. idem habetur in gloſ. cap. requiſi-
uit de ſponſal.* vbi liberum, aut volunta-
31 rium matrimonium, † non ideò minus
cenſetur, cum ad id contrahendum com-
pellitur, qui iureiurando ſe aſtrinxit, *fa-
cit l. veteres in fin. ff. de itiner. actu priu.
cap. 1. & cap. quæris de ætat. & qual. cap.
innouamus 60. diſtinct. & ex alijs pluri-
bus iuribus, authoritatibus, & rationibus
comprobat Aymon. d. reſponſ. pro gen. à di-
cto nu. 32. vſque ad nu. 45.* Et quod ini-
32 tium † habuit voluntarium, vt in con-
tractu mutui, & ſimilium, largiſſimo mo-
do dicitur neceſſarium, & prætenſa ne-
ceſſitas ex poſt facto non eſt conſidera-
bilis, *Alexand. conſil. 215. num. 5. libr. 6.*
33 dicens, † quod quando vnus contractus
cauſatur ab alio, non conſideratur cau-
ſatus, ſed cauſans, *l. 1. §. idem Pomponius
ff depoſit. & ex alijs multis firmat Octau.
Oſaſc. Pedemont. deciſ. 167. nu. 24. & ſeq.*
& in fine in proprijs noſtris terminis de-
34 ciſum dicit; † quod verba loquentia de
debitis debent intelligi de neceſſarijs
propriè, & ſtrictè, ad quæ quis à lege, vel
à natura perſoluenda cogi poſſet, non
autem de more ab initio voluntarijs, li-
cet ex poſt facto neceſſarijs.

Tertiò, debita, quæ venditionem cau-
ſarunt, fuerunt contracta per ipſummet
Carolum Coppulam; ex quo neceſſaria
venditio dici non poteſt, nec ea iuuari
35 debet, † quia vbicumque culpa, aut fa-
cto voluntario eius accedit, qui in ea la-
borat, rationem neceſſitatis non eſſe ha-
bendam, *dicit text. in l. ſi dictum §. com-
36 promiſero ff. de euiction. ibi:* † *Si cõpromi-
ſero, & contra me data fuerit ſententia
nulla mihi actio, de euictione danda eſt,
aduerſus venditorem: nulla enim neceſſi-
tate cogente id feci:* nam & ſi ſententiæ
iuſtæ, vel iniuſtæ neceſſe eſt ſtari, *l. diem
proferre §. ſtari ff. de arbitr.* Tamen quia
emptoris culpa, qui compromiſit neceſſi-
tas hæc incidit, nihil contra venditorem
facit, ſic in caſu noſtro, quia culpa Caro-
li

li Coppulæ debita voluntariè contrahē-
tis,territoria fuerunt vēdita, contra Epi-
ſcopum directum Dominū,actus,& ven-
ditiones nihil efficiunt, cum nedum ex
parte venditoris, venditiones ſunt vo-
luntariæ, vt diximus; ſed etiam ex parte
emptorum, qui vlla neceſſitate vrgente
ad licitandum aſtringebantur, *vt dicit
Amod. de Ponte in q. laudem.* 37. *fol.*15.
*allegando Io.Pap.lib.*13.*tit.*2. *arreſt.*22.
ergo caducitas ob alienationes irrequi-
ſito Domino euitari non poteſt. Ad hæc
37 faciunt,quæ dicuntur † delinquentem
quaſi contrahere cum Fiſco *l.Imperato-
res ibi: Ipſe te huic pœnæ ſubdidiſti, ff. de*
38 *iure fiſci,* † & alienatio, quæ fit ob deli-
ctum, non dicitur ex cauſa neceſſaria,
ſed voluntaria, vt ex multis firmat *Ioan.
Petr.Surd.deciſ.Mantuan.*254.*num.*28.
39 *& ſeq.* † & emphyteuſis alienari prohi-
bita non tranſit in Fiſcum,vt ex multis,
& magis * communem dicit, *idem Surd.
in d.deciſ. poſt nu.*17. *verſ.ſtante autem
num.*18.*& ſequ. per totam deciſionem,*
40 & in fine † dicit fuiſſe deciſum bona
pleno iure ſpectare ad directum Domi-
41 num,† & adeò quod etiam ſi eſſent cō-
ceſſa pro ſe,& hęredibus quibuſcumque
ob delictum non confiſcarētur,vt ex alijs
multis ſimiliter deciſum firmat *Borgnin.
Caualcan.deciſ.*32.*num.*51. *par.*3. quod
dixi ad demonſtrandam potentiam dire-
cti dominij.

Quartò,etiam ſi neceſſariæ alienatio-
nes ipſæ eſſent, prout non ſunt, in præiu-
dicium alterius, & maximè directi Do-
mini eſſe non poſſunt, alias verba *in d.l.
fin. C.de iure emphyt. dictantia: Minimè
licere emphyteutæ ſine conſenſu Domini
meliorationes ſuas vendere, vel ius em-
phyteuticum transferre,* & ibi: *Atteſtatio-
nem Domino tranſmitti, & prædicere
quantum pretium re vera, ab alio accipi
poteſt,* & in fine ſequitur: *Sin autem ali-
ter fuerit verſatus, quàm noſtra conſtitu-
tio diſponit, iure emphyteutico cadet;* fru-
42 ſtra eſſent poſita † cum quodlibet debi-
tum,licet à principio eſset voluntarium,
tamen ex poſt facto eſt necesſarium, *d.l.
in commodato* §.*ſicut ff. commodat.* & ta-
43 men dicta verba *in d.l final.* † & in alijs
iuribus,alienationes irrequiſito Domino
prohibentia,ſuperflua,& ſine effectu po-
ſita non cenſentur, *vt in l.*1. *cum gloſ.in*
§ *ait prætor ff.de vi, & vi armat.Bart.in
l.*4. §.*prætor nu.*15.*de damn.infect. Iaſ.
in l.fin.in princ nu.*5 *ff.ſi cert.petat. & in
l. ſi ſerui legati num.*4. *ff. de legat.*1.*Dec.
conſ.*502.*num.*6. *Bald.in rubr.* C.*de con-
trah.empt.q.*5. *& in l.*1. *poſt gloſ. ff. quod*
44 *met.cauſ.* † & eſset in poteſtate emphy-
teutę rem ſubiectam alienare,& circum-
uenire *d. l. & iura dominicalia contra
l. ſcire oportet ff.de tutor. & curator.dat.
ab his,& l.cum hi* §.*ſi cum lis ff.de tran-
ſact.* & in feudis firmat *Iſern. in tit.de
inueſt.de re alien.fact.col.*2.*verſ ſed an
iuditialia, & in tit. an agnat. vel fil. col.
fin.verſ.*alioquin per vias circumſcripto-
rias directo Domino præiuditium affer-
45 ret, quod eſse nō debet *d.l.ſcire,* † vnde
dicit eſse auferendam occaſionem ma-
lignandi §. *ſed nedum talia Inſtit.vi bon.
rapt.*

Quintò *per d. l.fin. C. de iure emphyt.*
prohibetur alienatio irrequiſito Domi-
no,& idem in contractu conceſſionis, &
46 ſic concurrit duplex prohibitio, † ſcili-
cet legis,& hominis, & tali caſu aliena-
tio nunquam valet, etiam in caſu neceſ-
ſitatis, *ad text.in* §. *ſanctiſſimas in auth.
de alien.emphyt.ibi:Sanctiſſimas verò Ec-
cleſias omnes, ſeu Oeconomos Ciuitatum
præcipimus alienare res immobiles pro
captiuorum redemptione,niſi ſub hac con-
ditione aliqui eis dederint, vt nullo modo
has alienent,* & dùm dicta bona conceſ-
ſa fuerunt dicto Carolo Coppulæ, ne ir-
requiſito Domino alienaret,prout etiam
erat per dicta verba *d.*§.*ſanctiſſimas,*cla-
riſſima caſus noſtri habetur deciſio;quod
etiā in caſu neceſſitatis irrequiſito Do-
mino bona ipſa alienari non poſſint, *&
firmat Gloſ. in dicto verbo alienent,* di-
cens: *Quod pactum eſt ſeruandum, vt C.
de reb.alien.non alien. l fin.& de pact.in-
ter empt.& vendit. l.fin. &* § *fin. auth.ſi
ſponſalia largitas, & per gloſ. in auth.hoc
ius porrectum in verſ. porrectum C. de
ſacroſanct.eccleſ.Rodoan.d.tract.*§.*cauſa*

verò

verò n.81.& ſeq. fol.116. Crau.cõſ.201.
n.42.& magis in terminis, vbi φ d.§.ſan
ctiſſimas, procedit etiã de iure canonico,
Petr.Duen.regul.144.in verſ.conſuetudo,
Franc.Marc.deciſ.889.in fin.par.1.Bor-
gn.Caualc.deciſ.29. n.35.vnde territoria
in emphyteuſim conceſſa quondam
Carolo Coppulæ, cum prohibitione
legis,& hominis,nec ex cauſa neceſſita-
tis irrequiſito Domino alienari poſſunt;
vltra prędicta,quia qui aliquo caſu alie-
nari prohibetur, ei quoque interdicitur
illud, ex quo ad alienationem perueni-
tur, Dec.d.conſ.502. nu.3. Tiraquell.de
retract.§.1.gloſ.14.num.14.Soccin.conſ.
76.nu.4.lib.2.& ex multis alijs Surd.d.
deciſ.254.nu.20.& ſeq. Iaſ.in l. quomi-
47 nus nu.18 ff.de flumin. vbi dicit, † quod
quando aliquid prohibetur in termino,
cenſetur prohibitum, & in via, quibus
deſeruit regula, l. oratio ff. de ſponſal.
48 vbi † vno prohibito cenſentur prohibi-
ta omnia per quæ peruenitur ad illud,
idem in cap. cum quidem eodem tit. lib.6.
Octau.Oſaſc.Pedemont.deciſ.168.nu.17.
qua prohibitione ſtante alienationes ip-
ſæ irrequiſito Domino factæ, etiam ſub-
haſta à caducitate non excuſantur.

Sextò, illud quod fit per Iudicem rem
adiudicantem creditori, vel alio vltimo
49 licitatori, cenſetur † ab ipſo debitore
fieri,qui primo ſponte debitum creauit,
ideoq; de euictione tenetur,ac ſi ipſe fe-
ciſſet, & vendidiſſet, l. ſi ob cauſam, vbi
Bart.Bald.& alij, C.de euict.l.ſi pignora
ff eodem, idem Bald.in auth.qui iurat col.
pen.verſ.modo quæro C.de bon.auth.& in
cap.quoniam frequenter §.vlt.in fin. ex-
tra vt lit.non conteſtat. vbi ex hoc dicit,
quod cum Iudex dat in ſolutum credi-
tori rem debitoris ex præcedenti cõtra-
ctu debitoris, videtur quod ipſemet de-
bitor dediſſet, qui eſt caſus noſter, quod
ex alijs firmat Tiraquell. de retractu li-
gnag. §.1. gloſ.14. nu.13. & ex hoc in ca-
ducitatem cecidit dùm Domino directo
non denunciauit, quia Iudex iuri alte-
50 rius † derogare non poterat, ſed quic-
quid decreuit, debebat intelligi ſaluo iu-
re tertij, per text.in l.Claudius ff.qui pot.
in pignor.hab. vbi in fine dicit: Nec inter
alios res iudicata alij prodeſſe, aut nocere
ſolet, ſed ſine præiuditio prioris ſententiæ,
ſolum ius alij creditori integrum relinqui-
tur, ſic in caſu de quo agitur ſententiam
Iudicis inter alios directo Domino in
ſuis dominicalibus iuribus, non præiudi-
51 care: † ſiquidem iniquiſſimum lex dicit
ex facto alterius, alium grauari, l. ſi ex
duobus in fine ff de negot.geſt.l.1.in prin-
cip.de alien.iud. mut.cauſ.fact. l. ſi ſeruus
in fine ff de diuerſ.& tempor.præſcript. l.
ſi quis in ſuo §.1. C. de inoffic.teſtament.
52 & negligentia vnius,† alij incommodam
eſſe non conuenit, l.rem hæreditariam
in fine ff. de euict. Ius quidem ex errore,
aut imperitia vnius recepit, ne fraudi al-
teri ſit, l.mandatum in fin.ff.mand.l.nam
iniquiſſimum ff.de iur.& fact ignor. facit
text.in l.ſupra §.apud ſerorem ff.de aqua
pluu.arc.ibi: Qui non fecit id reſtituere
53 oportere, † ac iuri naturali repugnare
ex facto alieno quempiam lædi, iuxta
text. in l.1. C.vt nullus ex vican.lib.11.
in §.quoniam verò in auth.vt nulli iudic.
quos duos text.adducit Roman.conſ.508.
nu.5.& refert Aym conſ pro gen.nu.91.
54 & in ſpetie, † quod ſententia, & actus
contra emphyteotam, feudatarium, &
fructuarium, non præiudicant, Domino,
& proprietario non vocato, & idem è
contra firmat Dec.conſ.445.nu.32.Nat-
ta conſ.688.nu.12. per Ioſeph.Ludou.de-
ciſ.Lucenſ.56. Magon.in deciſ. Lucenſ.5.
nu.14.& 15.Loffred.conſ.10.per totum
nu.10.& ſeq.& num.22.23.Oſaſc.Pede-
mont deciſ.156.nu.6. & 7. qui alios ad-
ducunt; & tanto magis in hoc caſu, vbi
55 nõ interuenit idẽptitas cauſæ, † & per-
ſonarum, & proinde nõ obſtare, nec præ-
iuditium vlli afferre, vltra prædicta fir-
mant Doctores in cap.penult. de re iudic.
Alex. in l.ſæpè ff. de except.rei iudic. Ti-
raquell. in regul. res inter alios acta cum
alijs, quos breuitatis cauſa omitto. Vndè
cum in dictis iuditijs, & alienationibus
directus Dominus non fuerit auditus, ei
præiuditium afferri non potuit, & proin-
de territoria abſque conſenſu, & requi-
ſitione dicti Illuſtriſſimi Domini, etiam

ſubha-

ſubhaſta alienata deuoluta eſſe,maximè
quod alienationes non proceſſerunt a
vetuſtiori cauſa, ſed ab ipſomet Carolo
Coppula, debita contrahente, vt diximus,& iuxta tradita *per Vrſill.ad Afflic.*
56 *deciſ.*191. *num.* 1. *& ſeq.* † & debentur
redditus pro præterito tempore non ſoluti ſecundum *Bartol. in l. fundo* §. *ſi per
emptorem ff.de leg.comm. vt in princ. deciſ.*171 *.dicit Guid.Pap.qui licet pedes non
bene figat,tamen Addens ad eum liter. A,*
dicit,quod hæc opinio eſt vera, & optima ratione fundata:nam in hac ſpecie
ſunt duo,quorum quodlibet habet onus
ſuum,vnum ſcilicet, quod emphyteota
percipit fructus, vel per eum non ſterit,
quominus perciperet per quod ad cenſum,ſiuè penſionem tenetur,aliud quod
fuit in mora,& ratione penſionis ſoluendæ per triennium, meretur expulſionem
57 ſi Domino placet; † res ergo,& pœna
propter diuerſas cauſas exiguntur: nec
pœna ſuccedit loco rei,*vt l.ſi quis rem
ff de arbitr.* vtraque igitur exigitur,quia
cum pœna expulſionis ſit pœna legalis,
exigi poterit ſicut res,& pęna,ſicut eue-
58 nit in furto, † in quo reſtituitur res furtiua, & pœna propter furtum exigitur,
l.ſi pro fure 2.*reſponſ ff.de furt.*Iſtud proculdubio procedere videtur,quãdo Dominus primo expellit emphyteotam,
quod tunc poteſt penſionem petere,
l.Colonus ff. *locati, & §.ſcire autem emphyteotas in authent.de non alien.aut permut.reb.eccleſ quod ex Bart in l.*2. *C. de
iure emphyt. & ex alijs firmat Ranchin.
addens in d.deciſ.Guid.Pap.*171*.in princip.* & ſic conuenti condemnari debent
relaxare bona, tanquam deuoluta per
alienationes irrequiſito Domino,& non
ſolutiones canonum, ſiuè cenſuum, &
quod ſoluant canones pro toto præterito tempore nõ ſolutos ratione fructuum
rei perceptorum.

Quoad ſecundum principale caput,
quod eſt prælationis in territorijs alienatis, & venditis, etiam ſubhaſta; dico,
59 quod † prælatio ipſa directo Domino
competit,vt expreſsè habetur *in d.l.fin.
C.de iure emphyt.ibi.Diſponimus atteſta-*
60 *tiones* † *Domino tranſmitti, & prædicere
quantum pretium ab alio re vera accipi
poteſt, & ſiquidem Dominus hoc dare
maluerit, & tantam præſtare quantitatem quantam ipſe re vera emphyteuta ab
alio accipere poteſt; ipſum Dominum omnimodo hæc comparare: ſin autem duorum
menſium ſpatium fuerit emerſum,& Dominus hoc facere noluerit,licentia emphyteotæ detur,&c.* in fine cuius text. ſequitur: *Sin autem aliter fuerit verſatus,quã
noſtra conſtitutio diſpoſuit,iure emphyteutico cadat,idem diſponitur in d.cap.potuit
extra locat. & cõduct.*Ex quibus, & alijs
iuribus habetur,quod nemo emphyteota ius ſuum vendere,nec alienare poteſt,
ſi Domino directo non denũtiet,& emere pro ſe volẽti ei dare tenetur, vti *gloſ.
& Doctores omnes volunt in d.l.fin. quæ
gloſ. in verbo cadat, dicit ipſo iure cadat,
& Bart. Bald. Salyc. & Iaſ.ibidem,* tradunt,quod quicquid contra dicta iura
fit,poterit directus Dominus vendicare,
quæ concluſio firmatur per eũdem *Bart.
etiam in l.*1. §.*quod autem* ff. *de ſuperfic.
Afflict.deciſ.*129.*nu* 8. *& Vrſill. addit
ad Afflict. deciſ.*328. *num.*6. *ac declarat
Euerard.in ſua centur.in loc. à feud. in
emphyt. Borgn.Caualc.deciſ.*19.*num.*41.
*par.*2.*Guid.Pap. deciſ.*47. *&* 411. *in
princ. Corbul. in d.ſuo tract. de iure emphyt.de cauſ.priuat.ob alien.&c.cauſ.* 14.
vbi cauſam requiſitionis etiã ponit *Theſaur.deciſ.Pedemont.*169.*nu.*2.*circa medium verſ.poſſet tamen directus Dominus
offerre,referens ita deciſum Franc. Marc.
deciſ.Delphin.*574.*par.*1.*& deciſ.*2. *par.*
2. *D.de Franch.deciſ.*226.*num.*2. *&* 5.
61 Quinimmò † ſi vicinus eandem rem retrahere voluerit,directus Dominus præfertur vicino,etiam ſi alienationi conſẽtijſſet, vt deciſum tradit *Capyc. deciſ.*99.
*& ex alijs ita in dies decidi firmat D.de
Franch. deciſ.*510.*num.*2. quia directus
Dominus habet ius commune pro ſe,
quod eſt potentius conſuetudine, quam
62 habet vicinus, † & Dominus directus
poteſt etiam purgare moram poſt duos
menſes in iure prælationis, à tempore
denuntiationis ſibi factæ, firmat *idem*

Franc.

Franc. Marc. deciſ. 577. *par.* I. *ex Io. Andr. & alijs ibi per eum adductis.*

Non obſtat, ſi prætendatur in partitis ſubhaſta venditis prælationem directi Domini, locum non habere, quia in contrarium eſt veritas, & nedum patet ex ſupradictis, ſed in proprijs terminis, in
63 alienationibus † ſubhaſta directum Dominum præferri, decidit *Bald. ex multis in conſ.* 306. *lib.* I. & quod ſic in dies deciditur firmat *idem D. de Franch. in d. deciſ.* 277. *nu.* 2.

Nec omittam dicere, quod alienata re Domino directo irrequiſito, & cano-
64 ne non ſoluto, † directus Dominus authoritate propria eam capere poteſt; quam opinionem firmat *gloſ. in d. cap. potuit locat. & conduct. verſ. expellat, & gloſ. in d. l. final. C. de iure emphyt.* & glo-
65 ſarum † authoritas ſemper eſt, cæteris præferenda, vt inquit *Iacob. Butric. in l.* 1. *C. qui pro ſua iuriſdict.* & vbi gloſa firmat pedes, ab ea non eſt recedendum, vt ex alijs *Dec. cõſ.* 140. *nu.* 7. *& ſeq.* ex multis in vtroque prædictorum caſuum firmat, quod directus Dominus poſſit authoritate propria poſſeſſionem ingredi
66 abſque † ſententia declaratoria, & quod hæc eſt * communis opinio, à qua in iudicando non eſt recedendum, firmat *Aymon. conſ.* 18. *numer.* 8. quod ſine dubio eſſe dicit *per Bald. in cap.* 1. *in fine, per quos fiat inueſtit. & in cap.* 2. *de feud ſine culp. non amitt. Fulgoſ. conſ. vlt. circa finem, Soccin. conſ.* 167. *in prima q.* 2. *difficultatis lib.* 2. *& ex alijs Corn. conſ.* 193. *&* 271. *lib.* 3. *Abb. conſ.* 62. *col.* 2. *lib.* 2. per rationem, quia ius ſuum eſt extinctum: nam alienata re irrequiſito Domino directo, vel deuoluta propter redditus non ſolutos, nullum ius remanet
67 apud emphyteutam, † cum neque ciuiliter, neque naturaliter amplius poſſideat. Quoniam ſtante, quod per alienationem irrequiſito Domino, & per lapſum temporis ſolutionum non factarum
69 incidit in commiſſum, † & caducitatem, ius quod ante prædicta in ipſum durabat, fuit extinctum, argumento *cap. cum principale de regul. iur. in ſexto, & l. non dubium C. de legib.* Cum ergo per prædictas alienationes irrequiſito Domino, vel per tempus conuentum, non facta ſolutione, ius ſuum fuerit extinctum, ſe-
69 quitur emphyteutam † ad bona emphyteutica, regreſſum habere non poſſe, cum
70 de priuatione † ad habitum non detur amplius regreſſus, iuxta illud Philoſophi, & text. in iure noſtro *in l. qui res §. aream de ſolut. & in l. ſi cum quis §. fin.*
71 *de furt.* & qualitas † non poteſt eſſe ſine ſubiecto, *l. eius, qui in prouintia §. final. ſi cert. petat.* & tanto magis ſi conceſſio eſſet facta ad tempus 29. annorum, vt res Eccleſiæ dari ſolent, in caſibus prædictis authoritate propria, & abſque partis citatione bona capi poſſunt.

72 Nec ex aduerſo haberet locum † ſpolium, vt ex multis *communibus opinionibus firmat *Ioſeph. Ludou. in deciſ. Peruſin.* 17. per totam omnibus contrarijs reſpondens; & licet *Afflict.* hoc præcisè non teneat, ſed quod requiratur ſententia, & ita iudicatum firmat *deciſ.* 97. tamen *Vrſill.* ibi addens explicãdo intellectum *Doctorũ* per *Afflict.* adductorum, ex eiſdem concludit ſententiam non requiri, & ſi aliquis diceret, quod requiratur ad declarationem, non eſt recedendum ab authoritatibus Doctorum, qui pro * communi teſtantur, & à deciſionibus prædictis.

Accedat, quod emphyteota iurat irrequiſito Domino, non alienare, & penſionem annuatim ſoluere abſque interpellatione, vt iam diximus, tanto
73 magis ſtante iuramento, † cuius tanta eſt vis, quod emphyteuta contrauenieus illico à iure, & meliorationibus cadit, vt cõplures Doctores exiſtimauerũt, & iſta fuit originalis deciſio *Bald. in cap. querela de iureiuran.* quam prædicat * communem, ſequiturq; *Gulielm. Benedict. in cap. Raynutius* 2. *par. verſ. teſtamentum il* 3. *nu.* 27. *de teſtam. Alex. conſ.* 85. *& conſ.* 126. *lib.* 1. *Natt. conſ.* 426. *nu.* 21. *& licet Iul. Clar. in d. §. emphyteuſis q.* 8. *poſt num.* 2. Impugnare conetur, ſua tñ impugnatio non ſubſiſtit, & contra eum * eſt cõis opinio, *vt per Franc. Viu. deciſ.* 501. *nu.* 2.

num.2.& in commun.opinion.239.lib.1.
74 Immò † facta declaratione Domini ſta-
tim ipſo iure emphyteota cadit, nulla
alia Iudicis ſententia expectata; ſeù in-
teruenienete, *vt per Ruyn.conſ.153.nu.6.*
lib.1.conſ.57.nu.2. lib.4. Quæ quidem
75 declaratoria Domini, † licet requiratur
ſi vult bona, vt ſint ipſi deuoluta, *vt in*
d.l.1.C.de iure emphyt.ibi volentis, ibique
Bartol.& alÿ, Dec.conſ.138.col.2.conſil.
185.num.9.conſ.206.col.2.& conſ.561.
Riminald.Sen.conſ.389.num.48. Ruyn.
conſ.143.num.14.lib.1. Natt.conſ.274.
nu.12. Non tamen ſententia Iudicis de-
claratoria, eſt neceſſaria, ſecundum *Bald.*
in addit. ad Specul.tit.de locat. col.7. Sa-
lyc.in d.l.1.col.2. Hoſtienſ.& Butr. * *qui*
communem eſſe dicũt in d.cap.potuit, Ro-
land.à Valle conſ.87.nu.5.& 12. qui pa-
riter * communem teſtatur *lib.1.Imol.&*
poſt eum Alex.d.conſ.6.col.pen. vol.3. &
alÿ plerique, quos cumulat Dec.conſ.146.
nu.8.& plenius Soccin.Iun.conſ.111.col.
2.lib.2. qui magis * communem eſſe fir-
mat: vnde tanto magis hoc eſt dicẽdum
in caſu, de quo agitur, poſtquam inter-
uenit declaratoria dicti Illuſtriſſimi Do-
mini, & aliorum Epiſcoporum ſuorum
prædeceſſorum, dicta bona pro deuolu-
tis velle: & cum dicta territoria, cecidiſ-
ſent in commiſſum, & deuoluta ſint, vt
76 dictum eſt † Dominus directus ipſe Illu-
ſtriſſimus, poterit etiam alijs concedere,
vt voluit, & probat *Roman.conſ.212.du-*
bio 1. ibiq; Mandoſ. addens, Alex.conſ.6.
in fine lib.3. Roland.à Valle conſ.2. num.
171. vol.1. & dum Illuſtriſſimus Domi-
nus nõ authoritate propria cæpit, & alijs
cõcedere noluit, vt poterat, ſed vrbanius
agendo, via iudiciaria petijt, libentius in
bonis alienatis obtinere debet, declarari
deuoluta, vel & poſſeſſores iure prçlatio-
nis condemnari ad relaxandum cum fru-
ctibus ſoluto pretio cum intereſſe, vel ip-
ſis fructibus cum intereſſe compenſatis.

Quoad tertium, & vltimum principa-
le caput, quod eſt ſolutionis laudemij,
77 ſiuè quarteriæ de dictis † emphyteuti-
cis rebus debitis in hoc parum inſiſtam,
cum *in d.l.final. C.de iure emphyteut.* or-
dinatum extet, ibi: *Niſi quinquageſi-*
mam partem pretÿ, vel extimationis loci,
quem ad aliam perſonam transfertur, ac-
cipere, quod laudemiũ, de iure communi
licet ſit quinquageſima pars pretij *d. l.*
fin. tamen ſoluitur, iuxta loci conſuetu-
dinem firmat *Afflict.in cap.imperialem*
de probibit. feud. alien. per Federic. §. il-
lud quoque nu. 14. & aliquando ex pacto
Alex.conſ.5.& 123. in princ.lib.5. Aret.
conſ.41.in fin.& dixit Hoſtienſ.in ſumm.
in tit.de locat.& cond.§.quid ſi de natura,
verſ.& Dominus, quç in aliquibus locis
tricenum introduxit, & alibi tertiã partẽ,
Bertrand.conſ.129.nu.4.lib.2.pro facilio-
ri, Chaſſan.in conſuetud.Burgund des cens
§.1. gloſ.1. in princ. & in hoc attenditur
vſus in modo, & quantitate ſoluendi, vt
dicit *Iſern. in §.praterea Ducatus de*
probib.feud.alien.per Feder.Bald.in auth.
quas ruinas col.2.verſ.quarto, & ſic, &c.
de ſacroſ.eccl.Imol.in d cap, potuit nu.13.
extra loc.& cond.Paris de Put.in cap.in-
cip.pone, quod ſunt duo n.10. & 68.& in
cap.ſeq.nu.33 per Amod.de Põt.in q.lau-
dem.4. Dum in Ciuitate Auerſç, & par-
ticulariter ipſi Illuſtriſſimo Domino, &
ſuis prædeceſſoribus Epiſcopis, eſt ſoli-
tum, & conſuetum pro laudemio, ſolui
quartã partẽ pretij emptionum, vt ex fa-
cto patet, quid dubij eſſe poteſt, conuẽ-
tos cogi debere quarteriam petitam ſol-
uere, iuxta conſuetum per prçdicta iura,
78 etiam † de bonis ſubhaſta vẽditis, *Bald.*
in cap.1.in princ.de probib.alien.per Feder.
ibi, ſaluo iure canonis, & hoc idem voluit
in d.conſ.306.lib.1. Tiraqu.de retract.§.
1.gloſ.14.nu.14. Caphal.conſ.255. nu.6.
lib.2.quos, & alios adducit Amod.de Pon-
te in d.q.27. vbi licet ſecus quando quis
incidiſſet in commiſſum ex neceſſitate
cauſata à lege, vel à natura, & latius di-
ximus ſupra: tamen ſequitur, quod non
ſufficit ſola addictio ex cauſa neceſſaria
79 in materia iſta, † neque eius neceſſitas
in præiuditium alterius conſiderari de-
bet, in quem ſpontè ſe quis coniecit,
Rot.deciſ.489.Bald.conſ.332.pramitten-
dum eſt, quod ordo nu.3.lib.1.& conſ.75.
quidam tutor eod.lib. Boer.deciſ.44.num.

27.

27.*Couarr.variar.reſol.lib.2.cap.16.nu.* 9.*Octau.Oſaſc.Pedemõt.deciſ.167.& ſeq.* Quinimmò in cauſa verè neceſſaria niſi concurrat fauor dotis, videtur quod ſolui debeat laudemium, & quomodo conſideretur neceſſitas, & procedendum ſit in caſu ſimili, *Dec.cõſ.403.nu.17.& cõſ.587.nu.7.Neuiz.conſ.10.num.10.Oſaſc. Pedem.d.deciſ.165. & ſeq. Aym.pro gen.*
80 *num.32. & 386.* & Domini † conditio deterior fieri non debet ex neceſſitate vaſalli, & licet, vt plurimum, qui alienãt id faciunt, vt ſuis neceſſitatibus ſuccurrant, tamen deberi laudemium pluries deciſum firmat *Amod. de Ponte in. d. q. 27.fol.35.* idque in dies iudicari in Sac. Conſ. *D.de Franch. firmat deciſ.277. & 488.* quod in dubium refragari non debet, & proinde quatenus Illuſtriſſimus Dominus, in deuolutionibus bonorum venditorum, ipſo irrequiſito, vel ob redditus non ſolutos, aut in prælatione ſuccumberet, quod non credit, condemnandi ſunt aduerſarij ad ſolutionẽ quarteriç pro laudemio, & ad canones pro pręterito non ſolutos, & ita videtur mihi à prædicto Illuſtriſſimo Domino, vt meam afferrem ſententiam, requiſito: *Pro vltimo capite ad beneficium Actoris fuit deciſum, in banca de Viuo pro de Felice.*

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Nominatus prius in dignitatibus præfertur.*

2 *Gratia facta à Rege ſtatim verbo prolata afficit omnes, etiam ignorantes.*

3 *Voluntas Regis in priuilegijs, & gratijs, ſufficit ſolo verbo expreſſa.*

4 *Penſo conceſſa gratia, etiam ante expeditionem Bullæ ſalua conſcientia, exigitur.*

5 *Papa dicẽte fiat, ſtatim gratia perficitur.*

6 *Bullarum expeditio dicitur ſolemnitas extrinſeca iuris poſitiui.*

7 *Scriptura non requiritur, ad effectum gratiæ, ſed ad effectum probationis.*

8 *Regis authoritas, & prærogatiua magna eſt.*

9 *Rex ſuper omnia præcellit, & dominatur.*

10 *Sermo Regis poteſtate plenus eſt.*

11 *Prior ordine, & tempore in dignitatibus præfertur.*

12 *Ordo duplex in dignitatibus cõſideratur.*

13 *Tempore poſterior non debet locum præcedentis ambire.*

14 *Iura generaliter loquentia ſunt generaliter intelligenda.*

15 *Senectus ſemper venerabilis.*

16 *Vetuſtiori à iure incipere commodius eſt.*

17 *Dignitatem, qui prius adeptus eſt præfertur poſterioribus, & nu.38.*

18 *Marchio, Comitem præcedere debet.*

19 *Maiori in dignitate conſtitutus conſimilem aſcitum præcedit, & nu. 23.*

20 *Maiorem authoritatem habens, & ſi tempore ſit poſterior, præcedere debet minorem, etiam tempore anteriorem.*

21 *Epiſcopus doctor, præcedit Epiſcopum non doctorem.*

22 *Dignitas eſt inſeparabilis à perſona.*

24 *Antiquitatis argumẽtum non valet propter accidentia, quæ ſunt maioris ponderis.*

25 *Maior, qui eſt ordine, & dignitate præfertur.*

26 *Dux Magdaloni, quia erat Comes fuit prælatus Duci Boiani eodẽ die creato.*

27 *Conſuetudo attenditur in præcedentijs.*

28 *Conſuetudo præcedentiæ, ſiuè ſit contra ius, ſiuè præter ius, decennio inducitur.*

29 *Conſuetudo præcedẽtiæ, ſufficit aliquando obſeruata.*

30 *Actus vnicus in poſſeſſorio præcedentiæ ſufficit.*

31 *Marchio Lauri, ex priori data priuilegij fuit prælatus Marchioni Orioli.*

32 *Data priuilegij fecit, quod Marchio Spinazzolę præcederet Marchionem Vulturariæ.*

33 *Data priuilegij, fuit cauſa, quod Regens Albertinus præcederet alios Regentes poſſidentes.*

34 *Data priuilegij fecit, quod Conſiliarius Nicolaus Antonius Gizzarellus præcederet Conſiliarium Fuluium Conſtantium poſſidentem.*

35 *Rex ſolo verbo creat Duces, Marchiones, & Comites.*

36 *Princeps dominium, etiam occaſione ſui priuilegij, ſiuè gratiæ acquiſitum tollere non valet.*
37 *Prius habens titulum à Rege præfertur poſterius habenti.*
39 *Data priuilegij attenditur in gratioſis.*
40 *Data priuilegij concludit gratiã, & non dies literę conditionalis, ſiuè modalis.*
41 *Data inueſtituræ feudi vacaturi attenditur, non tempus vacationis.*
42 *Rex poteſt cogere Principem ad adimplẽdum ordinata.*
43 *Gratia à die data perfecta, conditionem, non recipit.*
44 *L. perfecta* C. *de condit. quæ ſub modo, habet locum etiam in Principe.*
45 *Stylus totius ferè orbis eſt expediri priuilegia ſatis poſt gratiam conceſſam.*
46 *Gratia verbo Principis perficitur.*
47 *Pragmatica regiſtrationis gratiarum infra annum, habet locum quando adeſt negligentia impetrantis.*
48 *Negligentes permittentes labi tempus eis permiſſum, videntur, eorum ius remittere.*
49 *Annus vtendi reſcripto computatur, non à die data, ſed à die poſſibilitatis.*
50 *Rex diſpenſare videtur quando contrabit, vbi ius inhibet.*
51 *Conceſſio alicuius iuris, quod alicui antea competebat, etiam contra tertium valet.*
52 *Iniuria non fit alteri ſi quis reducatur ad priſtinum ſuum ſtatum.*
52 *Rex eſt ſuper omnem dignitatis gradum.*
54 *Regis plurali, & ſecundæ iuſſioni, etiam Fiſco, & Reipublicæ damnoſa preciſè ſtandum eſt.*
55 *Iuſſio ſecunda importat clauſulas motus proprij, & nu. 60.*
56 *Voluntas geminata animum determinatum demonſtrat.*
57 *Voluntas geminata præſumptionem erroris tollit.*
58 *Regis geminatio, omne vitium excludit, & ius partis fortius reddit.*
59 *Geminatio habet vim clauſulæ non obſtãte lege, & clauſulæ ex certa ſcientia.*
61 *Geminatio vitium obreptionis, & ſubreptionis tollit.*
62 *Contractus Regis cum ſubdito ipſum Regem ligat.*
63 *Princeps ius quæſitum tertio ex contractu abſque cauſa publica tollere non poteſt, nec ex poteſtate abſoluta, & numer. 65.*
64 *Deus ſi ſubiecit leges Principi, non tamen ſubiecit ei contractus.*
66 *Rex ſemper ex iuſta cauſa reſcribere dicitur.*
67 *Probatio contra Principis reſcriptum non admittitur.*
68 *Regis à dicto recedi non debet.*
69 *Regis gratia non interpretatur, vt diminutionem recipiat.*
70 *Item neque, vt corrigatur.*
71 *Rex animata lex eſt in terris.*
72 *Rex caſus à lege non diffinitos, diffinit vt ei videtur.*
73 *Litera, ſiuè Epiſtola Regis in omnibus cauſis vim legis habet.*
74 *Literis Regis ſtãdum eſt, & temerarium eſt eis contrauenire.*
75 *Regum ſcrutator opprimi debet.*
76 *Diſputare de factis Regis, nec Iudices poſſunt.*
77 *Reges ſupremam habent poteſtatem, & eorum arbitrio gubernant.*
78 *Voluntas ſufficit pro ratione cum Rege.*
79 *Labia Regis diuinare ſolent.*
80 *Deo cur huic parcis dici non debet.*

Pro Domino Principe Collis Andrêa de Summa, contra Dominũ Principem Montis Mileti decidenda apud ſuam Maieſtatem.

ARGVMENTVM.

Præcedentiam an quis à die conceſſionis, vel datæ priuilegij conſequatur?

CONSILIVM II.

Qvamuis ſatis mihi fuiſſet determinationem præcedentiæ Principis Collis, cum Principe Mōtis Mileti, & alijs remittere Regi noſtro clementiſſimo, poſtquam de intel-

intellectu ſuæ gratiæ, & de per eum ge-
ſtis tractatur,& ſimiliter ad excelſos Iu-
reconſultos, qui ſuo lateri aſſiſtunt, ſed
quia Princeps ipſe Collis poſt ſcripta
per alium Aduocatum à me, quid ſenti-
rem,petijt,propterea dico.

Primò, verum eſſe apud ipſam Maie-
ſtatem per Regni Neapolitani Proregem
Principē Collis pro Principatu obtinen-
do fuiſſe nominatū, & conſultatum ante
Principem Montis Mileti, aliosq; aduer-
1 ſarios, † & in dignitatibus prius nomi-
natum præferri, vt firmat *Rebuf.in tract.
de nomin. q.21.nu.1. & 4.* & in hac ſpe-
tie dignitatis, & præcedentiæ, ex multis
D.Præſ.de Franch.deciſ.138.nu.2. quod
etiam comprobat *Conſiliarius Fab. de
Anna conſ.136.nu.4.*

Secundò,ſumus in gratia facta à Re-
ge,qui ſine ſcientia concedit,*vt eſt gloſ.
ordinaria per illum text.in cap.inſtitutio-
2 nis 25. q.2.* quæ gratia † verbo per Re-
gem prolata, ſtatim afficit omnes, etiam
ignorantes, *per text. in cap. quidam, &
cap.dudum §.nos igitur de probat.in ſex-
to, & in cap.1.de conceſſ.præb. eod.libr.6.*
3 & in priuilegijs, † & gratijs, ſufficit Re-
gis volūtas,verbo expreſſa, *ad text.in d.
cap. dudum ibi: Vniuerſa priuilegia ver-
bo,vel ſcriptis*, & in hoc omnes Doctores
concordant, vt ex pluribus firmat *Petr.
Bellug. in ſpecul. Princip. de pub ſor. pri-
uil.rubr.47.num. 10. verſ. ſed in contra-
rium, & in verſ. aduertè ſi placet, vſque
ad verſ. nunc videndum nu. 12. Chaſſan.
in conſuet.Burg.des iuſtices rubr.1.num.
180.fol.61. Arcbid.in prohem. 6. §.vni-
uerſitati,Felyn.Dec. & Rip. in rubrica
de conſtitut.* teſtantes hanc eſſe * com-
munem opinionem, quam firmat *Mo-
lin. de primogen.hiſpan. lib.2. cap.7. nu-
mer. 55. Gigas in tractatu de penſ. eccleſ.
4 quæſt.34.* latè firmat, † facta gratia an-
te expeditionem bullæ, penſionem ſalua
5 conſcientia exigi poſſe, † quia Papa di-
cente fiat, de iure naturali ſtatim gratia
6 dicitur facta. † Expeditio autem litera-
rum dicitur ſollemnitas extrinſeca iuris
poſitiui, quæ licet omiſſa fuerit, non re-
7 quirit ſcripturam † ad effectum gratiæ,
ſed ad effectum probationis, *idem Bel-
lug.d.nu.12. Chaſſan. d.nu.* 180. & alijs
8 idem in Rege, † cuius magna eſt pote-
9 ſtas, & prærogatiua, † *Eſdr. cap. 4. ibi:
Rex ſuper omnia praecellit, & domina-
tur eorum, & omne quod dixerit illis fa-
cient, & verbum Regis non præterennt,
10 & ſermo* † *illius poteſtate plenus eſt, Ec-
cleſ.cap.8.* & ſoli verbo Regis ſtatur,*cap.
nobiliſſimus 96. diſtinct. facit clement.li-
teris de probat. cap ſi Papa de priuil. in
ſexto*, vnde concluditur, à primo verbo
talis gratiæ per Regem prolato ipſi Prin
cipi Collis gratiā quęſitā fuiſſe,& pręce-
dere aduerſarios tempore poſteriores.

Tertiò,Princeps Collis de anno1607.
Principatus dignitate honoratus,& inſi-
gnitus fuit, vt ex data ſui priuilegij, &
non opus erat alia declaratione,& Prin-
ceps Montis Mileti,& alij poſteriori tem-
pore, vt ex eorum priuilegiorum datis,
11 & in dignitatibus potior,† qui eſt ordi-
ne,& tempore præfertur, *ad text. in l.1.
C.de conſul.lib.12.ibi: Conſideratione tā-
tum tpe ante ire, vbi gloſ. & Io.de Plat.*
12 expreſsè notant, † quod in dignitatibus
duplex ordo reperitur, vnus prioritatis
temporis,alius maioritatis honoris,*& in
l.vnicuique C. de præpoſit.ſacr ſcrin. eod.
lib.12.legitur: Vt nemini penitus liceat,
13 cum ſit † poſterior tempore locum præce-
dentis ambire,idem habetur in l.1.C.de
præpoſ.ſacr.ſcrin.eod.lib.12. in l.1. ff.de
albo ſcriben. in cap. 1. de maior. & obed.
Bart.in l.1.ff.de obſeq.l.fin. C.de zizan.li-
br.12.gloſ. Alex. & Iaſ.in l.cum quis ff ſi
cert.petat.gloſ.Gemin. & Præpoſit.in cap.
Iſidorus 16.diſtinct. & in cap. Epiſcopos
17.diſtinct.Innocent.& Panorm in cap.1.
& in cap.ſtatuimus de maior.& obed. in
cuius rubr.firmat Felyn. cum concordan-
tijs: ſuffragatur regula, qui prior de reg.
iur.in ſexto,quam latè Dyn.& cæteri Do-
ctores examinant,eſt etiam text.in l. qui
prior,& in l.qui balneum ff qui pot.in pi-
gnor.hab gloſ.in auth.de æqual. dot. §.his
verò poſterior,& latiſſime Chaſſan.in ca-
thal.glor. mund. par.12. conſid.99.* Quæ
14 regula, iura, † & authoritates, cum ge-
neraliter loquantur, in omni caſu locum

habent, *iuxta not. per Bart. Bald. & alios in l. 3. §. hac regula ff. de iur. & fact. ignor. Iaſ. in l. id quod de leg. 1. & cumulat Crauet. conſ. 227. nu. 3.* & in ſpetie, quod in dignitatibus, & honoribus, *iuxta d. regulā prior in tempore, prior ſit in iure, firmat Bald. in prin. conſtit. codic. facit lex ſemper ff. de iur. immun. vbi legitur: Semper*
15 *in † ciuitate noſtra ſenectus venerabilis fuit, & in §. ſingulorum inſtit. de rer. di-*
16 *uiſ. legitur: Commodius † eſt itaque à vetuſtiori iure incipere, & idem in cap. antiqua de priuileg. Frecc. de ſubfeud. in pen. col. fol. 471. Luc. de Pen. in l. 2. nu. 3. C. de Præfect. prætor. lib. 12. & Chaſſan. in d. cathal. glor. mund. par. 4. conſid. 23. fol. 92. & par. 12. conſ. 99. col. pen. verſ. 8. & 9. fol. 328. qui in par. 10. conſid. 29. fol. 198.* ex multis firmat, hanc eſſe iuris regulam,
17 quod qui prius † eſt dignitatem adeptus, præferatur alteri, eandem dignitatē poſteriori tempore conſequenti, & tradit *Grat. reſponſ. 116. nu. 6. lib. 2.* multa adducens, & ex his concluditur, quod Princeps Collis tempore anterior alios præcedere debet.

Quartò, non ſolum, quia nominatione, verbo à Rege prolato, & data priuilegij Princeps Collis eſt in tempore anterior, ex quo præcedet aduerſarios, ſed etiam, quia ante dicti Principatus digni-
18 tatem adeptam, † erat Marchio Cercelli, & Principem Montis Mileti Comitē præcedebat, vt iuris erat, *vt per Frecc. de ſubfeud. cap. quis dicatur Marchio fol. 118. num. 2.* dicentem in cętu procerum, & magnatuum Marchio ſedet, ante Co-
19 mites, & Barones: † nam qui maiorem dignitatem habet, pręcedet eum in ſimili dignitate aſcitum, qui illam maiorem dignitatem non habebat, ſed minorem, *ad text. in d. l. vnicuique C. de proxim. ſacr. ſcrin. vbi legitur: Niſi fortè, qui tempore vincitur, labores comparatione ſuperatur ſubnixus, præcedentibus dignior iudicatur, hinc gloſ. in cap. placuit in verſ. proponimus 16. diſtinct.* tradit, quod illi, qui
20 ſunt † maioris authoritatis proponi debent, licet ſint tempore poſteriores, *per quam gloſ. dicit Gemin. quem allegat Felyn. in rubr. de maior. & obedient. num. 3.*
21 quod Epiſcopus, † qui eſt doctor præcedit Epiſcopum non doctorem, etiam prius promotum, & ratio eſt, quia digni-
22 tas eſt † inſeparabilis à perſona, & dum in dignitate conſtitutus adeptus fuerit alteram dignitatem, non ex hoc dereli-
23 quit priorem, † ob quam alteram ęqualem dignitatem habentem præcedere debet, ſi prior dignitas erat maior, hoc probat ad literam *text. in l. 1. C. de conſul. lib. 12. & ex alijs comprobat D. Regens de Ponte conſ. 14. nu. 44. vol. 1. Natt. conſ. 62. num. 3. lib. 1. Maſcard. infinitos cumulans conſ. 26. nu. 55. qui nu. 56.* dicit, quod
24 non valet † argumentum ab antiquitate propter accidentia, quæ ſunt maioris ponderis, *Menoch. in ſpetie conſ. 126. nu. 3. lib. 1. Caphal. conſ. 615. nu. 144. & 145. hinc Cardinalis à Turrecremat. in d. cap. Epiſcopos 17. diſtinct.* omnes caſus diſtinguendo pro regula tradit, quod primo loco præfertur, qui maior eſt ordine, & dignitate, ſequitur *Burſat. conſ. 343. num. 8. lib. 4.* ac decidit *Boer. in tractatu magn. conſil. numer. 157. & propterea D. Præſ. de Franch. in deciſ. 365.* decidit,
26 quod creatis † Ducibus eodem die, Magdaloni, & Boiani, fuit prælatus Dux Magdaloni, qui tempore creationis erat Comes, per rationes, iura, & authoritates, vt ibi per eum, & alia in *deciſ. 144.* & ex multis alijs comprobat, & contraria etiam reijciens *Conſil. Fab. de Anna conſ. 40. à num. 14. vſque finem omninò videndus*, & ex his concluditur, quod ſi Principis Collis gratia, & data ſui priuilegij, etiam eſſet poſt datam priuilegij Principis Montis Mileti, (prout non eſt, ſed ante,) quia erat Marchio, & ſic dignior Comite, Princeps ipſe Collis Principem Montis Mileti, & alios omninò præcedere debet.

Quintò, adducitur conſuetudo antiquata, & notoria dans præcedentiam illis, qui datam priuilegij, & gratiæ ante-
27 riorem habent, † quæ conſuetudo in præcedentijs attenditur, *Bald. in cap. 1. §. Marchio de his, qui feud. dar. poſſ.* dicens, quod Barones penes Regem debent ſedere

dere

dere ordine conſueto, *& in cap. cum olim in 1. notab. de conſuet.* tradit pro regula, quod conſuetudo dat loca ſedendi, & ſtandi, quæ non debet præpoſterari, ex quo *Bald. & Leonin. German. conſ. 1. nu. 20.* qui in caſu præcedentiæ Ducis Florentiæ, cum Duce Ferrariæ conſuluit, & ex alijs firmat *Conſil. Fab. de Anna d. conſil. 40. nu. 1. & ſeq. qui nu. 4.* ſubdit, quod
28 hæc † conſuetudo, ſiuè ſit contra ius, ſiuè præter ius decennio inducitur, *ex Surdo conſil. 18. numer. 8. libr. 1.* quæ conſuetudo decennalis in hac materia ſufficit, etiam de iure canonico, *ex Aret. conſ. 73. nu. 11. in 4. dub. Grammat. deciſ. 64. nu. 34. Nauar. conſ 26. nu. 3.* qui etiã conſuluit in cauſa pręcedentię inter eoſdem Duces Florentiæ, & Ferrariæ: maximè quando differentia eſt inter particulares perſonas, & de noſtro caſu nedum adeſt conſuetudo decennalis, ſed annorum 30. *vt idem Conſil. Fab. de Anna teſtatur ibidem, qui nu. 7. ex Rocch. de Curt. in repet. cap. fin. extra de conſtit. in rubr. 4 q. nu. 4. ex Marco Solone de pace poſt multos in l. 1. Tauri num. 101. 184.*
29 *& 215.* & ex alijs cõprobat † hanc conſuetudinem non requirere longum tempus, ſed tantum ſic aliquando fuiſſe obſeruatum, & prædicta habere locum in
30 petitorio: † ſed in poſſeſſorio vnicus actus attenditur, *per cap. cum Eccleſia ſutrina de cauſ. poſſeſſ. & propr. Iſern. in pluribus locis, & ex Menoch.* cumulante in materia præcedentiæ, firmat *idem Conſiliar. Fab. de Anna ibidme numer. 8.* & de hoc nedum habemus conſuetudinem, ſed obſeruantiam, & plures deciſiones. Nam per Dominum Proregem, ſuumque Collaterale Conſiliũ Marchio
31 Lauri, ex anteriori ſpe. data ſui priuilegij, fuit prẽlatus Marchioni Orioli, non obſtante, quod priuilegium Orioli prius erat exequutoriatum in Reg. Cãcellar. vt teſtatur *D. Præſ. de Franch. deciſ. 62. nu. 1. 1. & ſeq.* & in anno 1594. in cauſa Mar-
32 chionis Spinazzolę, † cuius data priuilegij erat anterior, fuit decretum, quod præcederet Marchionem Vulturariæ, vt ex ſcriptutis ex aduerſo productis, & in
33 anno 1594. † Dominus Regens Albertinus, cuius priuilegij data erat anterior, fuit dẽclaratus debere præcedere alios Dominos Regentes, non obſtante, quod illi poſſeſſionem prius adepti fuiſſent, & priuilegium Domini Regentis Albertini infra annum non fuiſſet præſentatum, & exequutoriatum, vt ex relatis per *Mecc. de ſubfeud. libr. 2. cap. quis dicatur Dux nu. 64. & ſeq.* vbi omnia in proprijs noſtris terminis, & caſu, etiam reiectis contrarijs ex multis iuribus, authoritatibus, & rationibus, deciſio noſtri articuli firmatur, *& nu. 71.* dictam deciſionem in indiuiduo refert, & pro pręcedentia Domini Regentis Io. Franciſci de Ponte, notabiliter conſuluit *Conſil. Fab. de Anna conſ. 42.* ſcripſit, vbi ius Principis Collis in indiuiduo ex multis fundatur, & in fine refert per Dominum Proregem conſilio doctiſſimorum virorum determina-
34 tum fuiſſe † Conſiliarium Nicolaum Antonium Gizzarellum, ex data ſui priuilegij anteriori debere pręcedere Conſiliarium Fuluium Cõſtantium, non obſtante, quod Conſtantius ipſe poſſeſſionem teneret, poſſem de hoc alias adducere deciſiones, ſed quia eſt notorium, & de iure nulli dubium eſſe debet, quod Princeps Collis anterior cæteris præferatur, ſat adduxiſſe ſufficiat, ex quibus deciſionibus, & alijs iam dictis Princeps ipſe Collis ſuam habet intentionem fundatam, pro ſua obtinenda præcedentia, reſtat reſpondere contrarijs.

Prætendit namque Princeps Montis Mileti, quod licet data priuilegij Principis Collis ſit de anno 1607. non debet operari niſi ab expeditione ipſius priuilegij, quæ prætenditur facta de anno 1609. quando Rex cum particulari litera ipſum miſit Domino Proregi, & ſic nullum præiudicium afferre poteſt priuilegijs ante dictum annum 1609. & in Regno exequutoriatis, vnde quod hoc non obſtet attendatur.

35 Primò, † quia Rex ſolo verbo creat Duces, Marchiones, & Comites, *per text. in l. 1. C. ſent. paſſ. vbi Angel. & Scribent.*

B 3 *Bart.*

Bart.in l.1.C.de dign.lib.12.nu.29. & ex
ſola conceſsione transfert dominium,
& poſſeſſionem, dixit Bald.in l.1. C.de
rer.perm.& in conſ.295.ad euidentiam
lib.3. ſcribit Loffred. in probem. parafraſ.
feud.col.2. Angel.in l.officium ff.de re iu-
dic. & Iacob.de S.Georg. in l. traditioni-
bus C. de pact. Iaſ.conſ.27.lib.1. & Prin-
36 ceps dominium, † etiam occaſione ſui
priuilegij,& gratiæ acquiſitum tollere
non valet, ex Bald. in l. qui ſe patris nu-
mer. 12. C. vnde liber. & firmat Mo-
lin. de primogen hiſpan.lib.4.cap.3. num.
37 21.& habens† prius cingulum à Rege
præſertur ſecundo habenti poſterius,
etiam ſi ſecundus poſſeſſor ſit, ad text.in
cap. ſanctæ crucis de reſcript. per illum
textum ita reſpondet Roman.omnino vi-
dendus in conſ.298. circa præmiſſorum,
ſequitur Iaſ.d.conſ.27. alios adducens.

Secundò, ſi Princeps Montis Mileti,
ſuum exequutotiari fecit priuilegium
38 ante Principem Collis, † tamen quia
nominatione, verbo, ſignatura, & data
priuilegij Princeps Collis prius promo-
tus fuerat, potiri debet illis honoribus,
quibus potiretur, ſi prius ſuam gratiam
exequutoriari feciſſet, ad quod vltra ſu-
pra optimè fundata, eſt etiam text. ſe-
cundum Bart.in l.pen. C.de conſul lib.12.
cuius litera dicit: In adoranda noſtra pur-
pura, vel in conſequendis tantis conſulum
honoribus, & priuilegijs, ex anteriore pro-
uectionis ordinem ſibimet vendicantem,
quæ verba cum ſint clara, à nemine in
hoc tergiuerſari poſſunt, & dum loquun
tur in officijs, & dignitatibus, cum admi-
niſtratione, & ſic in fortiori caſus noſtri,
Princeps Collis facilius præcedere de-
39 bet: tantoq; magis, quia ſumus, † in gra-
tioſis in quibus data priuilegij attēditur,
vltra dicta adduco text.in cap.tibi qui, de
reſcript. in ſexto, in cap. ſi eo tempore eod.
tit.cap.cum tui de præb. in ſexto, cap. eam
te, & cap.cōſtitutus de reſcript. d.cap.ſan-
ctæ crucis, Luc.de Penn.in l.1. C.de Præ-
fect.prætor.in fine, Bald.& Caſtrenſ.in l.
1. C. vt lit. pend. facit l.ſi permittente C.
ad Maced. Rebuf. in d.tract. de nomina-
tione q.21.nu.1.

Tertiò, Sua Maieſtas certiorādo Do-
minum Proregem de tali gratia, mitten-
do priuilegium, & ex quo in litera dici-
tur, quod Princeps Collis inſeruiat de
ducatis ſexdecim millibus caſtiglianis,
gratia ipſa conditionalis, ſiuè modalis
prætendi non poteſt, cum à die verbi per
Regem prolati, effectuata ſit, vt ſuperius
fundauimus, & à principio gratia ipſa
fuit pura, & non à die literæ, in quam
40 prætenditur conditio, † ſiuè modus ap-
poſitus, vt ad literam dicit Iſern.in cap.1.
de natur.ſucceſſ.feud. nu.27. ibi: Proinde
ſicut conditione, exiſtente contractus ſit
purus à tempore, quo fuit initus, & non
à tempore, quo cōditio extitit, allegat text.
in l.neceſſario §.ſi pendente ff.de peric. &
comm.rei vend. vbi legitur: Iam contra-
cta emptione in præteritum, & in l.potior
ff qui pot.in pignor.hab.& in l.nec emptio
ff.de contrahend.empt.habetur idem, hinc
Iſern.in cap.1.qui ſucc.ten. nu.17. verſ.
41 vnde, dicit quod quando fit † inueſtitu-
ra de feudo vacaturo, ſi poſtea vacat, vi-
detur facta, quando à principio fuit fa-
cta, non autem quando poſtea vacauit,
& hic allegat text.in l de acceſſionibus in
fine ff.de diuerſ.tempor. præſcript. vbi le-
gitur: Iam enim illo in tempore, quo con-
trahebat videri conſenſiſſe, venditioni ſi
pecuniam non intuliſſet: ſequitur Io.Vinc.
de Anna ſingul.264. allegando text. in
cap.moribus, ſi de feud. defunct.milit.con-
trou. fuer. Conſil.Fab.de Anna conſ. 45.
nu. 43. & ſi gratia ipſa fuiſſet conditio-
nalis, (prout non fuit,) ſed pura, & ſo-
lutio pecuniæ adhuc non fuiſſet facta,
adhuc ſuum habuit effectum à die, quo
verbo prolata fuit, & in memoriali, &
contractatione conceſſa per prædicta
verba d.l. de acceſſionibus, & circa ſolu-
42 tionem duc. ſexdecim mill. † Rex pote-
rat cogere Principem Collis pro adim-
plemento, ad text.in l.naturalis §.1 ff.de
præſcript.verb. l.1.ff.de rer.permut. l. iu-
riſgentium §.1.C.de pact.l.quoniam aſſe-
ueras C.de rer. permut. Sed dum dicta
gratia Principis Collis à die, quo fuit
43 verbo prolata per Regem, † & à priui-
legij data fuit perfecta, vt iam fundaui-
mus,

mus,& in ea Rex conditionem,ſiuè modum vllum apponere non poterat, *per text. in l. perfecta C. de don. quæ ſub mod. in princ. dicentem: Perfecta donatio, conditionem poſtea non capit, Bald. conſ. 327. pridie conſuluit lib. 1.* intelligens, & amplians
44 † *d. l. perfecta* habere locum, etiã in Principe, ſiuè Rege, quod ex alijs firmat *Io. Lopez. in repet. cap. per veſtras de donat. inter vir. & vxor. §. 69.* & ſic patet, quod dicta gratia Principis Collis fuit pura, & conditio, & modus non adfuit, nec adeſſe poterat.

Nec obſtat ex aduerſo prætendi gratiam ipſam fuiſſe factam, ſiuè expeditam tempore dictæ Regiæ literæ, & miſſionis priuilegij, & ſic eſſe poſteriorẽ, & ſic antea à die datæ priuilegij obſtare Regiam Pragmaticam de priuilegijs infra annum præſentandis, nam reſpondetur.

45 Primò, † quia communis eſt ſtylus in toto ferè orbe in Regijs Cancellarijs, gratias fieri, & deinde longo tempore poſt ſignaturam, ſeu gratiam conceſſam verbo, vel in ſupplicatione per verbum fiat, expediri priuilegium ſub data diei gratiæ conceſſæ, vt eſt notorium, & teſtatur *Frecc. d. cap quis dicat. Dux num. 70.*
46 *fol.* 139. vbi ſubdit, † quia tunc per verbum Principis, perfecta eſt gratia, & vltra ſupradicta multa adducit, & in ſpetie non obſtante, quod priuilegium Domini Regentis Albertini non fuerat infra annum præſentatum, & oppoſita dicta Regia Pragmatica, ac cæteri Domini Regentes in poſſeſſione exiſterent, in fine refert fuiſſe per doctiſſimos delegatos à Domino Prorege deciſum Dominum Regentem Albertinum, cuius priuilegij data erat anterior debere præcedere alios, quæ deciſio cum ſit puntualis ad cauſam, licet de ea, & alijs dixi ſupra *num. 31. & ſequ.* eam hic repetere volui.

47 Secundò, † Pragmatica prætenſa non obſtat, quia habet locum quando negligentia impetrantis, habentis priuilegiũ, ſiuè literas gratiæ, & conceſſionis penes ſe retinuit in præiudicium Curiæ, & ſubditorum, vt litera ipſius pragmaticæ do-
48 cet: † quia negligentes permittentes labi tempus, à lege eis indultum, videntur eorum ius remittere, *l. ſi eo tempore C. de remiſſ. pign. cum ſimil.* Non enim negligentibus ſubuenitur, ſed rerum neceſſitate impeditis, *ad text. in l. non enim ff ex quib. cauſ. maior. vbi gloſ. & Doctores.* Dum ergo priuilegiũ Principis Collis per Suam Maieſtatem fuit miſſum Domino Proregi, poſt elapſum annuum à die datæ, & ex cauſa valdè nota, vt colligitur ex litera Domini Ducis Pignarandæ in actis producta, ac abſque culpa, & negligentia ipſius Principis Collis, ei tempus anni non decurrit, *per gloſ. in d. l. non enim ff. ex quib. cauſ. maior. vbi in text. verſ. reſtituit legitur: Sed temporis anguſtia impeditus, & per text. in l. quod fortè ff de damn. infect. dicentem: Tunc rectè dicitur, cum non ipſius negligentia, ſed propter aliquod impedimentum ſibi non proſpexit, & per alios text. concordantes in d. gloſ.* quod in indiuiduo decidit, *Felyn. in d. cap. eam te de reſcript.*
49 *num.* 20. dicens in computando † anno dato ad vtendum reſcripto nè ſpiret per ſecundum impetratum ab aduerſario; non computari à tẽpore datæ, ſed à poſſibilitate præſentãdi. Sic Principi Collis annus pragmaticæ non decurrit, niſi à die, quo priuilegiũ fuit ei miſſum á Domino Prorege, & modum præſentandi habuit, quod ſtatim infra tẽpus exequutoriari fecit, ex quo pragmatica ipſa nihil obſtare poteſt, quin à die datæ præcedere debeat.

Tertiò, dum in dicta litera Rex dicit, quod fecit talem gratiam Principi Collis ab anno 1607. mittendo priuilegium cum tali data, & à dicto tempore, vſque ad tempus literæ annus pragmaticę iam erat elapſus, expreſsè determinat: quod gratia ipſa à dicto anno 1607. ſuum haberet effectum, & ipſi pragmaticæ, & om
50 ni alio impedimento † fortè exiſtẽti videtur diſpenſare, & eo ipſo tollere pragmaticam, & iura contraria, ex quo Rex contrahit, vbi ius inhibet, verba ſunt *Iſern. in cap. 1. num. 3. tit. quid ſit inueſtitura verſ. eo ipſo, per text. in l. pen. C. de donat.*

donat. inter vir. & vxor. & quod Rex
hoc potuit facere, *eſt text. in l. quæris C.*
de natal. reſtit. & probatur in cap. ſi quis
non habens in auth. quib. mod. nat. effic.
leg. ibi: Poſtea verò ad illam deducat na-
turam, ac probat gloſ. in l. ſi vnus §. ſi pa-
ctus ne peteret, ff de pact. vbi quan-
51 do alicui conceditur; † quod quis redu-
catur ad illud ius, quod antea ſibi com-
petebat, etiam ſi hoc fiat in pręiudicium
alterius, non poteſt ille, qui ſentit dam-
num ex tali conceſſione conquęri, quod
ex eo lædatur, hinc *gloſ. in cap. ab exordio*
52 *diſtinct. 53. dixit,* † quod non fit iniuria
alicui, ſi quis reſtituitur ad priſtinum
ſtatum, congerit pulchrè *Albert. Brun.*
in conſ. 1. Frecc. de ſubfeud. in d. cap. quis
dicat. Dux nu. 68. in fine 1. col. verſ. quod
potuit Princeps, quibus addo Curt. Iun. cō-
ſil. 1. num. 22. Hippolyt. Rimin. conſ. 18.
nu. 23. vol. 1. Quinimmò ſi iuſtitia ipſius
Principis Collis, non eſſet tam notoria,
& ſua gratia eſſet poſterior (prout eſt an
53 terior) adhuc Rex, qui eſt ſuper omni
gradu dignitatis, & ab eo deriuantur
omnes dignitates, vt dicit *Cyn. in l. quo-*
ties C. vbi Senat. vel clariſ. ipſum Prin-
cipem Collis, quod cæteros præcederet
poterat iubere, *ad text. in d. l. vnicuique*
C. de profeſſ. ſacr. ſcrin. lib. 12. vbi in ſpetie
firmat *Io. de Plat. nu. 3. Auila de Prætor.*
cap. 44. ante numer. 2. & per Conſiliar.
Fab. de Ann. conſ. 136. num. 8. & 9. ſed
dum Princeps Collis tempore ſuæ gra-
tiæ, verbo, & ſcripto eſt anterior, om-
nium aduerſariorum facilius, & omninò
præcedere debet.

Quartò, de tali præcedentia Principis
Collis habetur Regis quatriplicata iuſ-
ſio, & voluntas: prima, quando verbo
mandauit: ſecunda, quando in memo-
riali ſcribi iuſſit: tertia, dum dictum pri-
uilegium firmauit: quarta, quando per
dictam literam exequi voluit, cui plura-
54 li, † & etiam ſecundæ iuſſioni præciſe
ſtandum eſt, *per text. in auth. de mandat.*
Princip. §. deinde competens collat. 3. vbi
Bart. & in auth. vt nulli iud. §. & hoc ve-
rò iubemus collat. 9. etiam ſi ſecunda iuſ-
ſio eſſet in damnum Fiſci, & Reipublicę,
55 & importat † clauſulam motus proprij,
& certæ ſcientiæ, vt ex alijs firmat *Frāc.*
Marc. deciſ. 806. nu. 2. lib. 1. & ex prædi-
56 ctis actibus habetur † Regis geminata
voluntas, quæ animum deſtinatum, &
determinatum demonſtrat *Alex. in l. 1.*
in princ. ff. de verb. oblig. Felyn. in cap. cum
Ioānes de fid. inſtrum. Bero. conſ. 175. nu.
3. vol. 3. & infert certam ſcientiam, Fe-
lyn. in cap. ſi quando de reſcript. Io. Andr.
Panormit. & alij in cap. porrecta de con-
firm. vtil. vel inutil. Bero. conſ. 72. num. 3.
57 *vol. 1.* & erroris † tollit præſumptionem
Alex. in rubr. ff. de verb. oblig. Bero. conſ.
148. nu. 17. vol. 1. maioremq́; veritatem
inducit *Afflict. deciſ. 236. nu. 3. Fab. de*
Monteleon. in pract. arbitr. par. 1. in verb.
meretricario morbo nu. 23. quos refert, &
ſequitur *Hippol. Rimin conſ. 45. num. 92.*
58 *lib. 1.* ipſęq́; Regis † geminationes om-
ne vitiū excludunt, & ius Principis Col-
lis fortius reddunt, per notatā *in l. cum*
fidem, C. de non numer. pec. ſcribit Paul.
de Caſtr. conſ. 186. & congerit Aymon.
59 *conſ. 53.* & quod † geminatio habet vim
clauſulæ non obſtante lege, & clauſulæ
ex certa ſcientia, dixit *Ant. de Butr. in*
cap. in Eccleſiarum pen. col. de conſtit. dicit
Bald. in l. nec damnoſa C. de precib. Imper.
offer. & tantum operatur ſecunda iuſſio,
ſeu geminatio literarum Regis, quan-
60 tum † motus proprius, refert, & ſequitur
Roman. in l. ſi viro §. de viro ff ſolut. ma-
61 *trim.* † remouetq́; inſuper vitium ſub-
reptionis, & obreptionis, congerit *Nicol.*
Euerard. in loco, an geminatio in 1. & 2.
col. pen. Frecc. in d. cap. quis dicat. Dux
num. 69. verſ. item ne dum geminata, ex
quibus patet ipſius Principis Collis præ-
cedentiæ nullo modo contrariari poſſe.

Quintò, licet gratia Principis Collis
à principio fuiſſet pura, & perfecta, adeò
quod cōditio, aut modus apponi non po-
terat, tamen audita voluntate ſuæ Maie-
ſtatis, quod ſoluerentur ducati ſexde-
cim mille Caſtigliani, acceptauit velle
eos ſoluere, dummodo pręcederet alios,
qui poſt dictum annum 1607. gratias
obtinuerāt, & proinde ipſa Maieſtas pro
exequutione ſuæ præcedentis volunta-

tis

Digitized by Google

tis iam acceptatæ ante gratias aduerſariorum, vt ex litera Domini Secretarij de Zarate miſit priuilegium cum expeditione dicti anni 1607. temporis gratiæ perfectæ, adeo quod poſſumus dicere tale negotium tranſiuiſſe in contractum,
62 & contractus † Regis, cum ſubdito ligat ipſum Regem, eiuſq; ſucceſſorem, nec poteſt reuocari, *ad text. in cap. 1. de nat. feud. & in cap. 1. vbi plen. per canon. de probat. Bart. in l. omnes populi ff. de iuſtit. & iur. in 3. quæſt. princ. ſcribit Bart. Soccin. conſ. 4. num. 1. per totum lib. 3.* Immò
63 Princeps † ius quæſitum ex contractu, etiam in ſpecie abſque cauſa publica tollere non poteſt, ſecundum *Bald. in d. cap. 1. de nat. feud. ante nu. 1.* vbi inquit, quod
64 quamuis † Deus ſubiecerit Principi leges, non tamen illi ſubiecit contractus, & *Molin. de primogen. hiſpan. lib. 3. cap. 3. numer. 15. & ſequent.* ex pluribus *
65 communibus opinionibus † firmat Regem ius tertio quæſitum ex contractu, nec ex poteſtate abſoluta tollere poſſe, ſed iuſtiſſimus, & benigniſſimus Rex noſter nè dum à tali oblatione, & contractu recedi noluit, ſed in dicta litera cum data priuilegij anni 1607. ſuã declarauit voluntatem, vt Princeps Collis præcedetet alios, qui poſt dictam priuilegij datam eandem dignitatem obtinuerant: ex quo gratia iam quæſita fuerat à die quo fuerat verbo prolata.

Sextò, litera ex aduerſo producta per quam Rex mandat, quod in hac cauſa præcedentiæ fiat iuſtitia, non ſolum non obſtat, ſed etiam pro ipſo Principe Collis facit, dùm ſua præcedentia eſt tam iuſtiſſima, & ipſamet Maieſtas in dicta præcedenti litera ſuam declarauerat voluntatem, & gratiam conceſſam à dicto anno 1607. mittendo priuilegium cum
66 talis temporis data: † nam taliter Rex reſcribendo, præſumitur ex iuſta cauſa feciſſe, prout fecit ex ſuperius dictis, quæ iuſta cauſa in Rege eſt præſumenda, ſecundum *gloſ. in l. relegati in princ. ff. de pœn. vbi Bart. & Cyn. in l. reſcripta C. ſi contra ius, vel vtil. publ.* Adeo quod non
67 admittitur † probatio in contrarium ſecundum *Panormit. & Felyn. in cap. quæ in Eccleſiarũ de conſtit. per Franc. Marc. d. deciſ. 806. nu. 7. par. 1.* & à particulari litera, in qua Rex dicit feciſſe dictam gratiam Principi Collis ab anno 1607.
68 recedi non poteſt, † ſed obſeruãda eſt, vt iacet, ex adductis *per Oldrad. conſ. 230.*
69 *nu. 3.* nec ad eius † interpretationem, per quam ad diminutionem temporis, & gratiæ ipſius deueniretur, ne lex circumſcribi videatur, *l. 2. §. hoc etiam huic legi C. de iuram. calumn.* & quemadmodum Iudex ſententiam non poteſt mutare, ſic
70 nec † interpretari, ea interpretatione per quam ad correctionem deueniat, vt plene notantur *in l. ab exequutore ff. de appell.* ex prædictis, & alijs firmat *Oldrad. conſ. 230. nu. 3. vſque in fine.*

Accedat, quod fides Secretarij ſuæ Maieſtatis, quod Marchio Vulturariæ fuerat conſultatus ante Marchionem Spinazzolæ, ad demonſtrandum, quod non obſtãte anteriori conſultatione Marchio Vulturariæ ſuccubuerat, & prælatus Marchio Spinazzolæ in data priuilegij anterior, nõ obſtat, quia in dicta fide non dicitur Marchionem Vulturariæ, ex tunc obtinuiſſe ſui Marchionatus gratiam, quia potuit eſſe, quod fuerit conſultatus, & non obtinuiſſe, prout re vera tunc temporis non obtinuit, ſed poſt Marchionem Spinazzolæ, ex quo ſuccubuit, vt diximus.
71 Vltimò, † Rex eſt lex animata in terris, *ad text. in auth. de conſul. §. fin. collat. 4. cum ibi adductis per gloſ. Chaſſan. in cathal. glor. mund. par. 5. conſid. 24. verſ.*
72 181. & ipſe † ſolus caſum à lege non diffinitum diffinit, prout ipſi videtur, *l. cum de nouo C. de legib. l. itaq; ff. de fideicommiſſ. Chaſſan. dicto in loco verſ. 69.* & tanto magis in caſu, de quo agitur, concurrit veritas, gratiam ipſam fuiſſe conceſſam à dicto anno 1607. & ab ipſo rẽpore ſuum effectum habere debere, vt ipſa Maieſtas in dicta litera cum dicta data declarauit, cui literæ eſt præciſe
73 ſtandum, vltra prædicta, † quia litera, ſiuè epiſtola miſſa per Regem in omnibus cauſis vim legis habet, *text. & ibi Angel.*

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Digitized by Google

Angel.in l.item veniunt de petit. hæredit. Martin.Laud.in tract.de primogen.num. 68. *Chaſſan.in d.cathal. glor.mund. par.* 3.*conſid.* 24. *verſ.* 104. & ideo ab ipſa
74 litera recedi non debet, quia temerarium eſſet Maieſtatem Regiam velle terminis limirare, *iuxta illud Prouerb.cap.*
75 25. ſcturaror Maieſtatis opprimitur, dicit *Luc.de Pen.in l.contra col.4. in fine C.de re milit.lib.12.* Quinimmo nec lu-
76 dices † de factis Regis diſputare poſſe, *dixit Gratian.in cap.in iſtis 4.diſtinct l. proſpexit ff.qui, & à quibus l final.C.de legibus, ibi: Quis tantæ ſuperbiæ humidus eſt, vt Regalem ſenſum contemnere audeat? & vtrobique Scribent. Molin. de primogen.hiſpan. lib.4. cap.11. num. 61.*
77 cum Reges † ſupremam habeant poteſtatem, & eotum arbitrio omnia guber-
78 nantur, † & in eis ſufficit pro ratione voluntas, nec cur ita facis dici poteſt, *vt in Ecclеſ.cap.8. Iſern.in tit. quæ ſint reg. nu.8.verſ.hæc videntur contraria in fine, vbi add. liter. B,* & hoc non ſine ratio-
79 ne, † quoniam diuinatio in labijs eius, *vt in Prouerb. cap. 16.* Sicut & Deo cur
80 huic † parcis dici non poreſt, *cap.quamuis in princ.de pœn.diſtin.3.*

Ex quibus viderur per ſuam Maieſtatem, ſuoſq; doctiſſimos Conſiliarios reſctibi debere Domino Proregi, quod in fauorem Principis Collis ſuam exequatur gratiam, vt præcedat Principem Mõtis Mileti, & alios aduerſarios, quibus eandem dignitatem poſt eius priuilegij datam conceſſerat, & ita ſenrio, remittendo omnia ad eandem Maieſtarem, ſuoſque Conſiliarios diſertiſſimos, qui adeò omnia in ſcrineo pectoris habent, & non immerito eorum ſit leges promulgare.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Feudi cuiuſcumque, & eius partes alienatio eſt prohibita, de iure diuino, communi feudorum, & Regni.*

2 *Subfeudorum in alienatione, Regis, & Baronis requiritur aſſenſus.*

4 *Alienatio rei particularis ſubfeudi omnino requirit aſſenſum.*

5 *Francorum iure cum viuatur in Regno, ideò ad ſolum primogenitum ſpectant, quia indiuidua.*

6 *Feuda omnia in Regno ſecundum ſtatuta Regni conceſſa cenſentur.*

7 *Francorum ius facit feuda indiuidua.*

8 *Feuda diuiſa non transferuntur.*

9 *Feudi res particularis ſi venditur ſine Regio aſſenſu, nullo tempore præſcribitur.*

10 *Rex diuidit vnum in pluribus, & è contra.*

11 *Papa Eccleſias diuidit, & Imperator, & Rex in Regno Prouintias.*

12 *Vaſalli intereſt plures non habere Dominos.*

13 *Domini intereſt vnicum non plures habere feudatarios.*

14 *Feuda, & ſubfeuda æqualiter diuidi prohibentur.*

15 *Feuda non differunt, teneantur à Rege, vel Barone.*

16 *Rex Dominus feudorum omnium, quæ de publico ſunt, quia patrimonium Regis.*

17 *Adhoamenta, & ſubuentiones authoritatem Regis, & publicam vtilitatem ſubſtinent.*

18 *Feuda non habent caput, & quid ſit vocari partem aliquam caput feudi.*

19 *Vocabuli ab etymologia non arguitur.*

20 *Nomen non tribuit ius tituli.*

21 *Parte digniori ſubfeudi conceſſa, non intelligitur totum ſubfeudum conceſſum.*

22 *Pars non prædicatur de toto in conceſſionibus.*

23 *Excluſus à toto, intelligitur excluſus à parte totius.*

24 *Caput idem eſt principium in re inanimata.*

25 *Caput feudi an per Baronem concedi poſſit.*

26 *Nominum diſtinctio non inducit pluralitatem feudorum.*

27 *Feudum licet diuerſa habeat corpora, & territoria, tamen Vniuerſitas eſt facti.*

28 *Subfeudi pars non dicitur ſubfeudum de per ſe, ſed pars, & omnes partes* inte-

Google

integrum conſtituunt.

29 *Subfeudum indiuiduum, & quare.*

30 *Feudum, ſeù fundus vectigalis non diuiditur, nè ſolutio confundatur.*

31 *Subfeudi pars nominata caput, non eſt ſeparata reſpectu plurium corporum.*

32 *Conceſſio vnica vnicum facit ſubfeudum.*

33 *Dominium vtile vnicum, preſupponit poſſeſſionem naturalem vnicam.*

34 *Dominium totius feudi ſemper reſidet penes ſubfeudatarium legitimè inueſtitum.*

35. *Alienatio rei particularis ſubfeudi ipſo iure eſt nulla.*

36 *Diuiſionibus feudorum aſſentire per Regiam pragmaticam, etiam Proregibus eſt prohibitum.*

37 *Contractus nullus, nec naturalem, nec ciuilem parit actionem.*

38 *Dominium rei particularis ſubfeudi ſine aſſenſu alienata non abdicatur à Domino.*

39 *Feudum eſt homo mutus, & tanquam pica, & organum petit, & ſuam gerit vicem.*

Pro Domino Comite Meliſiæ.

ARGVMENTVM.

Alienata parte ſubfeudi plani, & deinde alia re nominata caput ſubfeudi ſine Regio aſſenſu, an venditor, qui primam rem alienatam recuperauit, partem dictam caput ſecundo loco alienatam recuperare poſſit?

CONSILIVM III.

QVOD pars ſubfeudi nominata caput ſecundo loco ſine Regio aſſenſu alienata recuperari poſſit, his medijs demonſtrare conabor.

1 Primò, † feudi alienatio eſt prohibita de iure diuino, *iuxta illud Leuit. cap. 25. ibi: Terram quoque non vendat in perpetuum, quia mea eſt, & vos aduenæ, & coloni mei eſtis*; & ſine Regio aſſenſu de iure communi feudorum, feudi alienatio, ſimiliter prohibita eſt, *cap. Imperator Lotharius de probib. alien. per Lothar. cap. Imperialem de probibita alienatione per Feder.* vbi * communiter Doctores, & ẽt de iure Regni, vt de prohibitione Regalium eſt, *Conſtitut. Regni ſcire volumus de feudis quaternatis, eſt conſtitut. conſtitutionem diuæ memoriæ*, & omnia alia feuda etiam plana alienari prohibẽtur quocumque alienationis titulo inter viuos, & in vltima voluntate, in totum, vel in partẽ, vt dicunt verba: *Conſtit. Regni hac edictali*, quæ loquitur de feudis planis, vt per colũnas diſcutiendo firmat *Camer. in d. cap. imperialem de probibit. alienat. per Feder. fol. 40. lit. A. & ſeq.*

2 Secundò, † in ſubfeudis alienãdis requiritur aſſenſus prioris Domini, ſcilicet Regis, vt dicit *gloſ. in d. cap. imperialẽ §. illud verſ. niſi requiſitus de probib. alien. per Federic.* & latè firmat *Iacob. de feud. in tit. & cum pacto de non alienando nu. 21. qui poſt nu. 22.* dicit, quod hæc opinio eſt magis * cõmunis, & in iudicando non eſſet tutum ab ea recedere, *Cagnol. in l. conſilij § ſocij mei nu. 9. ff de reg. iur. Zaſ. de feud. in 9. par. verſ. ſed occurrit.*

3 Nam apud ipſum † vaſallum poſt factam ſubinfeudationem nõ remanet, neque directum, neque vtile dominium, ſed ſolummodo quædam reliquiæ vtilis dominij, quæ tanquàm modici momenti non attenduntur; ſed attenditur prima, & potior cauſa, quæ eſt dominium directum remanſum penes Regem primum Dominum, *Clarus in §. feud. q. 32. verſ. in propoſito ex multis firmat.* Quinimmo licet *Afflict. & aliqui alij* teneant in alienatione ſubfeudi plani aſſenſum Baronis ſufficere; ſed quod requiratur etiam Regis, non eſt recedendum ab opinione *Iſern. in d. cap. imperialem nu. 9. ibi: Conſenſus vtriuſque eſt neceſſarius, vbi addit. lit. L, & latius nu. 63. ibi: Nam vterque debet conſentire Camer. in d. cap. imperialem lit. Q, & latius fol. 73. lit. C,* hoc etiã tenent Sũmiſtæ, quia agitur de intereſſe

vtriuſque

vtriuſque, *argum.l.fin. C.de auth.præſt. cap. ad hæc in fine de offic. Arcbid. cum aliјs per gloſ.ibi lit.*C,alias ſolus Baro cõcedendo,facilius poſſet Baroniam diminuere in præiudiciũ Regis,& ſic aſſenſus Regis,& Baronis requiritur,inde dixit etiam *Bald.in l.ſi permittente C.ad Maced.* quod feudatarius feudatarij debet requirere aſſenſum primi Domini, ſcilicet Regis,quia penes eum eſt ius principale,ſecundum *Guliel.de Cun.*& pro hoc facit *cap.Honorij incip.ſi contingat*,quod eſt pro *deciſ.*noſtri articuli,quod aſſenſus vtriuſque requiratur,ſed quid in hoc va

4 gandum,† ſi in caſu noſtro fuit alienata res particularis ſubfeudi, vt puta domus,vel vinea,quę diuidit feudum,quod fieri non poteſt, niſi ex expreſſa ſcientia Domini,ſcilicet Regis,& Baronis,vt eleganter explicat *gloſ.Pariſ.in §.2.nu.29. & 30.refert,& firmat Regens de Ponte de mente Iſern. Capyc. & Camer. in eius conſ.3.nu.32.& ſeq.& ſignanter nu.46.*

5 *& ſeq.*ſubdens,† maximè in Regno vbi Francorum iure viuitur,& ad vnum tantum ſpectãt feuda, ſuntque indiuidua,& alienari non poſſunt ſine aſſenſu prioris Domini, ſcilicet Regis, & Baronis, vt prædiximus.

6 Tertiò,† feuda omnia in hoc Regno cenſentur conceſſa ſecundum ſtatuta Regni,ſcilicet *cap.conſiderantes*, vbi legitur: *Primogenituræ,& maſculini ſexus prærogatiua ſeruata*, vbi *Napod. addens* dicit, quod feuda non veniũt ad primogenitos ordinatione teſtatoris, ſed iure ſucceſſorio vigore præſentis Capituli, & etiam ex multis ibi firmat *Io. Ant.de Nigr.nu.39.& ſeq.* quia capitula in Regno pro lege ſeruari debẽt, vt in ſpecie ad illius intellectum,dixit *Iſern.in conſtit.vt de ſucceſſionibus pen.col. verſ.ſimile quærunt fiſcales fol.*268.& quod feudum veniat ad primogenitos ſecũdum ius Francorum,firmat etiam *Iſern.in d.cap.imperialẽ de prohib.alien.per Feder.nu.*38.*circa finem,vbi addit.lit.N,& Capyc. in eodem cap.in fine, Præſ.de Franch.deciſ.4. num.3.& 16. Regens de Ponte d.conſ.3.*

7 *nu.*47.& proinde† per dictũ ius Francorum dictum ſubfeudum eſt indiuiduum, *Iſern.in d.cap.imperialem nu.36.Camer. fol.*105.*lit.G*, & quando de feudo, contra ius Francorum, vt in caſu noſtro, de parte,& ſic diuidendo diſponitur, diſpoſitio non valet, *Afflict.deciſ.219.num.2.*

8 Quinimmò † diuiſa non transferantur, vt expreſsè dicit *Iſern.in d.cap.imperialem §.præterea Ducatus nu.36. ibiq; Camer.fol.106. propè lit. E*, & hoc adeò eſt

9 verum,†quod ſi vendatur res particularis ſubfeudi, vt domus, vel vinea, nullo tempore præſcribitur, *per conſtitut.conſtit. §.cæterũ cum concordantibus, Luc.de Penn.in l.2.C.de omni agr.deſert.num.9. Afflict. deciſ.254.nu.4. Camer.in d.cap. imperialem fol. 32. lit.M, & ſeq.* latiſſimè firmat,& ſic diuidi non poterat.

Quartò,in alienatione rei particularis dicti ſubfeudi omnino Regius requirebatur aſſenſus,& nõ ſolius Baronis, quia

10 Rex † vnum diuidit in plures, & è contra *l.1.C.de Metrop.Berit.lib.11. §.illud in auth. vt iud. ſine quoq; ſuffrag. Albert. Brun.conſ.54.nu.4.*& de vno feudo facit plura, *Iſern.de cõtrou.feud.apud part.ter. num.11.*& in alijs locis per *Frecc.de ſubfeud. lib. 1. de origine Baronum num.30. fol.13. Regens de Ponte conſ.57.num.8.*

11 & ſicuti Papa Epiſcopatus diuidit, ſic Imperator,& Rex in Regno ſuo Prouintias,& feuda conſtituunt,& diuidunt.dicit *gloſ. in cap.1. diſtinct.* 10. quam dicit notabilem *Laudenſ. in tractat.primogen. nu.299. refert Frecc.de ſubfeud. cap.quis dicat. Comes nu.34. fol.107.* quia Regis deſtinatione hoc fit, *l.quod in rerum §.ſi quos ibi: Cum noſtra deſtinatione feudorũ nomina,non natura conſtituantur, Iſern.in*

12 *cap.1.de capit.qui cur.vẽd.n.22.*&† ſicut intereſt vaſalli plures non habere Do-

13 minos, † ita intereſt Domini plures non habere feudatarios in eodem feudo, maximè nè obligatio, & ſeruitium diuidantur, *Bartol.in l.2.§.ex his cum ibi notatis ff.de verb. oblig.facit l. tutor §. Lucius ff. de vſur.Curt.Iun.in 4.par.ſui tract.num. 143.in fin.*intereſt etiam Domini feudũ præſeruari integrum, *Frecc.de ſubfeud.q. 8.nu.1.verſ.ſed pone contrarium per tot.*

Quin-

14 Quintò, † diuiſio eſt prohibita tam
de feudis, quàm de ſubfeudis, cum feuda
minima à maioribus non differant, & eiſ-
dem regulis ſubijciantur, *cap.1.§.fin.de
his, qui feud. dar. poſſ. cap.1.de feud.dat.
min.valua ſ.* & eorum eſt æquata condi-
15 tio, † nec differunt teneantur à Rege,
vel à Barone, nec dubitatur, quia Baroni
conceſſum eſt, cum deriuent á ſuo capi-
16 te, † & ſic à Rege Domino omnium feu-
dorum, quæ de publico ſunt, quia feuda
17 patrimonium ſunt Regis, † & per ſub-
uentiones adhoamenta, ac ſeruitia per-
ſonalia feudatariorum Regia authoritas
ſuſtinetur, & Regni publica vtilitas in
expulſione hoſtium, & vt Regis ſubditi
in pace fruantur, & iuſtitiæ vigor ſit om-
nibus æqualis, omnia prædicta dicit
*Frecc. lib.1.de ſubfeud. cap.fuit dubitatum
in parlamento nu.7. & ſeq. fol.*18. & ad
ſolum Regem pertinet, vnire, & diſuni-
re, iuribus, & authoritatibus in præce-
denti *nu.* 4. vnde in alienatione rei par-
ticularis ſubfeudi Regius requirebatur
aſſenſus.

Non obſtat ſi dicatur, quod res parti-
cularis dicti ſubfeudi alienata nomina-
tur eius caput, & ſic ipſius emptorem
poſſe recuperare aliam partem, & non
dimittere ſuam venditori.

18 Primò, † quia nomen caput in noſtro
caſu eſt, vt nomen proprium, quod poni-
tur ad beneplacitum pro habēda cogni-
tione rei, *l.ad recognoſcendos C. de ingen.
& manumiſſ. l. ſi quis in fundi vocabulo*
19 *ff.de legat.*1. & propterea † ab erymolo-
gia proprij vocabuli arguere non licet,
20 dicit *Imol.in cap.1.de iudic.* † & nomen
non tribuit ius tituli, *clem.fin. §.fin.de
ſentent. excomm.* vbi idem *Imol.nu.*4. *ac
Cardin.& Doctores*; in qua clementina
habetur, quod ſi Papa etiam ex certa
ſcientia nominet aliquem Canonicum
non ex hoc eius canonicatus ei tribuitur,
nec efficitur Canonicus, ſic in caſu no-
ſtro, nō ex quo dicta res particularis di-
cti ſubfeudi vocatur caput, ius Vniuerſi-
tatis totius feudi prędicti ei tribuitur.

21 Secundò, † conceſſa parte ſubfeudi
non intelligitur cōceſſum totum ſubfeu-
dum, licet pars cōceſſa ſit dignior, quam
alia omiſſa, ſicut qui legat partem non
intelligitur legate totum, *argum. l. fin. C.
de pact. conuent. l. maritus ff. de legat.* 1.
22 quia † pars de toto non prædicatur, *l.
qui ſolidum ff. de legat.*2. & excluſus à to-
23 to † intelligitur excluſus à parte totius,
*l.cum totum de except. rei iudic. l. ſi vnum
§. ſi cum decem de pact. dotal.* & in re
24 inanimata † caput idem eſt principium,
prædictas, & alias quamplures rationes
ponit *Bald.in rubr.de allod.nu.*8. firmans
prædictam noſtram concluſionem, quod
parte ſubfeudi conceſſa, licet ſit dignior,
non intelligitur conceſſum totum ſub-
feudum, quod larius firmat *Paris de Put.*
25 *de reintegr. feud.* † *cap.an Baro poſſit con-
cedere caſtrum, vel caput feudi per totum
fol.* 118. *à terg.*

26 Tertiò, † diſtinctio nominum non in-
ducit pluralitatem feudorum, quando
ex alijs conſtat vnicum eſſe, idemq; cor-
pus ſecundum *Bald. in l. Caius §. Titius
per illum textum ff. de legat.*2. quod pro-
27 cedit in feudis, † cum feudum licet cō-
ſtet ex plutibus, & habeat diuerſa corpo-
ra, & diuerſa territoria, *l.pupillo §. terri-
torium ff.de verb.oblig.* tamen eſt vniuer-
ſitas facti ſecundum *Iſern. in tit. quid ſit
inueſtit. ſub num.*5. *Camer.in d.cap.impe-*
28 *rialem fol.* 39.*lit.A, & ſeq.* † & quælibet
pars ſubfeudi non dicitur ſubfeudum
de per ſe, ſed pars ipſius ſubfeudi, quæ
pars cum alijs corporibus, ſiuę partibus
omnia ſimul vnita vnicum, & integrum
ſubfeudum conſtituunt, vt latè, & ele-
ganter explicat *Gloſ.Pariſ. in §.1.gloſ.*4.
*num.*29.

29 Et quod† dictum ſubfeudum ſit indi-
uiduum, vltra ſupradicta *nu.*3. eſt etiam
indiuiduum, quia corpora ſubfeudi non
deſeruiunt, ſed ipſe ſubfeudatarius, cui,
vt ſeruiat datur ſubfeudum, *cap.1.§.fin.
ex quib.cauſ.feud amitt. Bald. in prælud.
feud.nu.*8. *Paris de reintegr.feud. in pro-*
30 *bem. nu.*12. ex quo † nec diuidi poteſt,
ſicut fundus vectigalis non debet diui-
di, nè præſtatio vectigalis confundatur,
*per l. communi diuidundo ff. commun. di-
uid. Paris de reintegrat. feud. cap.diuiſio*

*rei emphyteuſis num.6.fol.*25.

31 Quartò,† licet ſubfeudū dicatur pars feudi dominantis,non dicitur ex toto ſeparatum, *Gloſ.Pariſ.*§.1.*gloſ.*1.*fol.*14. Tamen quia continet plura corpora, quantum ad feudum dominantem dicitur res ſingularis; quantum verò ad res particulares, in quibus conſiſtit, eſt vniuerſitas, ſicut de Regno, & Comitatu, dicit *gloſ.in probem.conſtit. col.*8.*argum. l.na-*
32 *ue ff. de euict.* † vna eſt enim dicti ſubfeudi conceſſio,vnum eſt ſubfeudum,ſcilicet vniuerſitatis, quamuis ſint plura corpora,*argum.l.grege ff.de legat.*2.*l.ſcire debemus ff.de verb. oblig.* §.*ſtipulatio-num l.cum eiuſdem de ædil. edict. l.in cōmodato* §.*duob commod. l. quod ſæpe* §. *in bis,&* §.*igitur ſi grex ff de contrab.empt.*
33 Item vnum † eſt dominium vtile, & vna naturalis poſſeſſio vniuerſitatis eiuſdem, non autem ſicut plura corpora ſunt plura dominia vtilia,nec plures poſſeſſiones, vt per eandem *gloſ.in probem. conſtit.Re-*
34 *gni col.* 8. † & ſi dominium vtile totius ſubfeudi prædicti ſemper reſideat, & ſit penes ſubfeudatarium de integro ſubfeudo legitimè inueſtitum,& in caſu noſtro penes venditorem rei particularis dicti ſubfeudi,in qua venditione Regis debebat interuenire aſſenſus,& non interuenit,vt prædictum eſt.

35 Quintò, † contractus alienationis rei particularis dicti ſubfeudi, in quo Regis non interuenit aſſenſus, qui interuenire debebat,vt ſupra *in princ.num.*2. *eſt ipſo iure nullus,cap.*1.*de probib.feud.alien.per Lothar.cap.*1.*circa finem,de probib.alien. per Federic.cap.*1.§.1.*de vaſall.qui contr. conſtit.Lothar.feud.alien. cap. quæ in Eccleſiarum extra de conſtit. Specul. in tit. de feud.* § *quoniam, vbi Io.Andr. conſtit. conſtitutionem diuæ memoriæ, ibi, omnes alienationes, ſeù quoſcumque contractus ſuper feudis,& rebus feudalibus minuendis, aut commutandis nullam omninò firmitatem habere, niſi de ſpeciali noſtra licentia confirmetur*:quæ conſtitutio cum generaliter loquatur, generaliter eſt intelligenda de omnibus feudis, & ſubfeudis, cum non differat feuda teneantur à Rege,vel à Barone,vt fundauimus ſupra *nu.*5. *per totum*; & Carolus V. Imperator, & huius Regni Rex, feliciſſimæ recordationis,non contentus de tantis iuribus diuiſionem,& diſmembrationem
36 feudorum † prohibentibus,per *Pragmaticam nouem capitum, quæ eſt quinta de feud.de anno* 1531.ordinauit quod Proreges diuiſionibus, & diſmembrationibus feudorum aſſentire non debeant,ſed ſibi ſoli reſeruauit, & cum alienationi rei particularis dicti ſubfeudi Regius non interueniſſet aſſenſus, ſequitur talem contractum eſſe ipſo iure nullum
37 per ſupradicta iura; † & ex dicto nullo contractu ſine Regio aſſenſu non oritur, nec ciuilis, nec naturalis actio, nec diſpoſitio,*l.ſi non ſortem in* 2.*reſponſ. de condit.indeb. vbi notabiliter Bart. nu.* 2. *ibi in* 2.*reſponſ. l non dubium C.de legib.vbi Doctores Roman.conſ.*437.*nu.*4. & nullum ius in re feudali conſtituitur, *cap.*1.*de ſucceſſ.feud.vbi Iſern.& Doctores,Regens de Ponte conſ.*36. *nu.*41. nec momento ius in re conſtitui,dixit *Camerar.in d.cap. imperialem fol.* 18. *liter. G.*
38 Quinimmo † dominium rei particularis dicti ſubfeudi ſine Regio aſſenſu alienatæ nunquam fuit abdicatum ab ipſo venditore,*Præſ.de Franch.deciſ.*102.*nu.*32. & ſic venditor ipſe adhuc perſiſtit legitimus vtilis Dominus,& in legitima omnium corporum poſſeſſione rerum particularium ipſius ſubfeudi.
39 Vltimo dicitur, † quod feudum eſt homo mutus, & vtitur miniſterio hominis loquentis, apud quem conſiſtit, vt ſibi loco,& vice ſui, & tanquam pica, & organum petat,ſuamq; gerat vicem in hac parte, vt ſic intelligamus hunc habentem feudum, eſſe intus in feudo, & feudum intus in eo, ſicut in *cap.ſcire* 7.*q.*1. & habens feudum gerit vicem, & perſonam ipſius feudi,vt organum, *l.venditor ff. de hæred. vel act. vend.* ex multis firmat *gloſ.pen. in conſtit. Regni conſuetudinem de rei actio.& except.fol.*280.*Frecc. de ſubfeud. de forma in præmiſſ. nu.*6.*fol.* 382. §. 3. vnde ſtante nullitate contractus alienationis rei particularis dicti

ſubfeudi,

ſubfeudi, in quo Regius debebat interuenire aſſenſus, & non interuenit, & quod dominium ipſius ſubfeudi, ſuarumq; rerum particularium omnium, numquã à venditore fuit abdicatum, concluden-
40 dum ſequitur,† ipſi venditori concedendam eſſe reiuendicationem, rei particularis dicti ſubfeudi contra emptorem, eiusq; hæredes, *per cap. 1. §. rei autem de inueſtit. de re alien. fact. vbi Iſern. cap. 1. de controu. inter vaſall. & Domin. de beneſ. inueſt. Afflict in eap. 1. § præterea de eapit. Corrad & deciſ. 265. nu. 21. circa finem,* vbi adducit etiam *cap. Abbate ſanè de ſentent. & re iudic. in ſexto, dicta conſtitut. conſtitutionem diuæ memoriæ l. iubemus §. ſanè ſi hæc in fine, C. de ſacroſanct. eccleſ. l. non dubium, C. de legib. l. quemadmodum de agric. & cenſit. lib. 11. vbi Doctores omnes,* & rei vendicabit nõ obſtante, quod particularis res ſubfeudi prædicti ſine Regio aſſenſu alienata, & diſmembrata nomen capitis ipſius ſubfeudi retineat, & ita iudicandum eſſe cenſeo.

Hæc requiſitus ſcripſi à quondam Domino D. Thoma Moles olim Magnæ Curię in ciuilibus Iudice meritiſſimo, cognato dicti Comitis Meliſiæ, qui poſtea retulit per hæc, & ſecundum prædicta in Prouintiali Audientia Calabriæ Vltra fuiſſe iudicatum, parteſque ipſas neque appellaſſe.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Proprietas rei controuertitur quando petitur creditum cum facultate vendendi, & adiudicatione.*

2 *Litigioſa efficitur res, quando de proprietate agitur.*

3 *Lite non enarrata aſſenſus corruit, tertio non nocet, & eſt ſubreptitius, & num. 6.*

4 *Princeps in præiudicium tertij non concedit.*

5 *Ius tertij in aſſenſu ſemper cenſetur exceptum, & eo maximè per clauſulam ſaluis iuribus curiæ, & alienis.*

7 *Modicum, & inefficax quodcumque ius tertij in impetrationibus à Principe exprimi debet.*

8 *Litis pendentia, etiam ſi doloſè non exprimatur impedit vires aſſenſus.*

9 *Litis generalis mentio non ſufficit, ſed verus ſtatus cauſæ exprimi debet, vt aſſenſus valeat.*

10 *Inſtantia ſi perit, non pereunt effectus conſumati, inter quos eſt vitium litigioſi.*

11 *Inſtantia in cauſis dotalibus non perit.*

12 *Litis conteſtatio perpetuat actionem, & tranſit ad hæredes, etiam extraneos.*

13 *Generaliter dictum, generaliter eſt intelligendum.*

14 *Pęnales, & etiam feudales actiones per litis conteſtationem perpetuantur.*

15 *Omne, qui dicit, nihil excludit.*

16 *Inſtantia licet pereat, effectus tranſmiſſionis ad hæredes non perit.*

17 *Concluſione facta, cauſa dicitur completa, & ſententiata.*

18 *Cautio pecuniam liberatam extare facit, & conſeruat iura, in cuius præiudicium ſit liberatio.*

19 *Dominus poſſidens poteſt opponere contra non ſucceſſorem in feudo.*

20 *Feuda ſi vendita extent cum iuribus Dominicalibus, Dominus obijcere non poteſt.*

21 *Mulieres Neapolitanæ habent aſſenſum ſuper feudis, etiam titulatis, ſeruata forma inſtrumentorum dotalium.*

22 *Clauſula pro ſe, hæredibus, & ſucceſſoribus quibuſcumque, cum poteſtate capiendi, &c. ad habendum, &c. rem obligatam faciunt alienabilem ſine alio aſſenſu, num. 6. & eſt communis contra Frecciam, & nu. 26. 27.*

23 *Rex conſentiendo perdit dominium rei cui aſſentit.*

24 *Obligatio eſt cauſa alienationis, & per eã tranſit dominium directum, & ciuilis poſſeſſio.*

25 *Rex feudum mutat in burgenſaticum, ſiuè allodium.*

28 *Quod per ſe haberi non poteſt, per extraneum quandoque quis habet.*

29 *Pretium peruentum ex feudo eſt burgenſaticum.*

30 *Pecunia etiam non burgenſatica extare præſumitur per cautionem, vt ſupra, & tranſit ad quoſcumque.*

31 *Pecunia peruenta ex venditione feudi ad priſtinam reddit naturam.*

32 *Pecunia depoſita cenſetur eiuſdem qualitatis, prout erat tempore contractus.*

33 *Feudo vendito cum pacto de retrouendendo ad inſtantiam creditorum, cum aſſenſu, in eius pretio creditores ſine aſſenſu præferuntur.*

Pro D. Pompeo Piccolomineo de Aragonia, cum creditoribus Marchionis Liciti.

ARGVMENTVM.

De nullitate aſſenſus per ſubreptionem, Tranſmiſſione inſtantiæ ad hæredem ſuper feudo, etiam in gradu non ſucceſſibilem, & qualiter.

CONSILIVM IV.

Quamuis per Dominum Collegam quamoptimè ſit ſatisfactum, tamen in hac cauſa hæc etiam mihi fundāda videntur. Primo, quod prætenſi ex aduerſo carent aſſenſu, ex quo quamuis habeant, nullius eſt roboris, & momenti.

Secundo, D. Ioannis Baptiſtæ inſtantiam pro ſuo recuperando credito peremptam non eſſe, & in D. Pompeum eius hæredem teſtamentarium eſſe tranſmiſſam.

Tertio, D. Pompeum debere in prædicto credito ſuccedere, etiam ſi ſuper feudis ſit, non obſtante, quod eſſet quoad feuda in gradu non ſucceſſibili.

Quoad primum caput dicitur, quod D. Ioannes Baptiſta petijt ſibi pro ſuo

1 ſatisfieri † credito ſuper feudis, cum facultate vendendi, & adiudicatione, &

2 ſic de † proprietate feudorum ègit, quo caſu res litigioſa efficitur, *vt in auth. litigioſa C. de litig. ibi, de cuius dominio agi-*

3 *tur, &c.* † de qua lite non fuit facta mētio in memoriali eorum aſſenſus, & per conſequens aſſenſum non valere, *text. eſt in cap. 1. extra de teſtament. cap. ex literis de dol. & contum. cap. 1. vt lit. pēdent. cap. cauſam quæ de teſtam. cap. dudum de priuileg. argum. l. tutores C. de excuſ. tutor. Frecc. de ſubfeud. q. 30. nu. 2.* etiam quia in præiudicium D. Ioannis Baptiſtæ non valet, *l. authoritate C. vnde vi l. 2. S. merito §. ſi quis à Principe ff. ne quid in*

4 *loc. publ.* † cum Princeps in præiudicium tertij conceſſiſſe non intelligatur, nec cogitaſſe prēſumitur, *Frecc. d. q. 30. nu. 3.*

5 nam in aſſenſu ius tertij ſemper exceptū videtur, *l. cum filius ff. de teſtam. milit. Io. de Plat. in l. quæcumque nu. 2. de fide inſtrument. & iur. haſt. fiſc. C. lib. 10.* & expreſsè ius D. Pompei fuit exceptum, dum Rex in aſſenſu dicere conſueuit, & dixit, iuribus curiæ, & alienis ſemper ſaluis; & ſi tacitè intelligeretur, aliquid prēiudicare non poſſet, ex quo non reperitur res in eodem ſtatu, in quo erat, & ſic non poſſet retrotrahi ante litem motam.

Secundo, negari non poteſt, quin prætenſus ex aduerſo aſſenſus non ſit prēiudicialis; nam ipſi creditores ſine aſſenſu, in feudis nullum ius habent, ſi ergo Princeps eis conceſſit aſſenſum, non ne eſt in præiudicium dicti D. Pompei? certè ſic: ergo debebant narrare Principi creditum D. Mariæ, & litem motam per dictum D. Ioannem Baptiſtam, ad hoc vt Princeps diſcernere habuiſſet, quod poſt quam dicti impetrantes nullum habebant ius, & poſſidens feuda erat vallatus tot clypeis, quod cum factum non

6 fuiſſet, merito ex aduerſo aſſenſus † non nocet, & cenſetur ſubreptitius, ita eleganter poſt *Innocent. in cap. cum dilectus de reſcript. conſuluit Aretin. conſ. 7. in*

7 *fin.* † & ſi modicum ſit, & inefficax quodcumque ius tertij, in impetrationibus à Principe, expreſſa debet fieri mentio, vt firmat *Ant. de Butr. in cap. in noſtra de reſcri-*

de reſcript. Nam vbi trahi poſſet ad iniuriam alterius,præſumitur obreptitium, ſecundum Bald in l.nec auus C.de emancip.liber. qui Bald.in cap.fin. per illum
8 textum,vt lit.pend. voluit, † quod iſta pendentia litis, etiam ſi non doloſe exprimatur, impedit vires priuileg j aſſenſus, ſequitur Iaſ.in l.2. C.vt lit.pend.
9 vbi ponit, † quod requiritur expreſſio de vero ſtatu cauſæ,nec ſufficeret generalis mentio litis,vt clarè etiam conſuluit Anchar.conſ.16.circa finem:ſed ſic eſt,quod minimè fuit narratum, litem ſuper feudis fuiſſe motam, & compilatum proceſſum, ergo aſſenſus eſt nullus; & etiam ſi
10 prætenderetur † inſtantiam crediti D. Ioannis Baptiſtæ eſſe peremptam non obſtaret,quia eff- ctus iam conſumati nō pereunt, inter quos eſt vitium litigioſi, quod non perit, perempta inſtantia, gloſ. in l. properandum §. & ſiquidem ſuper verſ.iudicij de iud. Bart.in l.cum lite mortua ff. iud.ſolu. Caſtrenſ in l.2. num. 2. verſ. in contrarium C. de fruct. & lit. expenſ. Iacobin.in l.cum motu nu.3. C.de tranſact.vbi Angel.nu.2. & alij per eoſdem adducti, vnde non video, cur aſſentus creditorum aſſenſus non ſit nullus? & ideò habendus,ac ſi non adeſſet,& reſpectu noſtri crediti ex cauſa dotium D. Mariæ, ampliſſimus adeſt aſſenſus legis,de quo inferius dicetur.

Quoad ſecundum principale caput dicitur. Primo, quod licet dictum creditum dependat ex cauſa dotium D. Ma-
11 riæ, † & in cauſis dotalibus inſtantia non pereat, vt latè firmat Iaſ. in l.1. ff. ſolut.matrim.num.20.verſ.ego autem te-
12 neo,&c. Tamen facilius, † quia per litis cōteſtationem perpetuatur actio,& tranſit ad hęredes quoſcumque,etiam extraneos,per quos finiri poteſt,l.final.C.de præſcript.30.vel 40.annorum in fine ibi: Sed licet ipſe actor defecerit, tamen ſua poſteritati cauſa curſum eum definire poſſe diffinimus,vt eius hæredibus,& ſucceſſoribus liceat eam adimplere nullo modo triginta annorum exceptione ſublata,vbi Salyc.rationem aſſignat,quia effectum ſuum produxit, & conſumauit circa perpetuationem actionis,qua de cauſa ſi lis,ſiuè inſtantia litis poſtea expirat, non eſt curandū,referens Gloſ.& Doctores,in hac opinione eſſe, quæ lex fin. loquitur in actione perſonali,& etiam reali, vt dicit gloſ. 2. in princ. & ita tranſit Cyn. & Salycet. per l ſicut, eodem,& cum
13 d.l final. generaliter loquatur,generaliter eſt intelligenda,quod comprehendat omnes, & quaſcumque actiones,etiam
14 ad hæredes non tranſmiſibiles † per litis conteſtationem perpetuari,& ad hæredes quoſcumque tranſire,prout de pęnalibus loquitur l.1. C.ex delict. defunct. & inſtit.de tempor.& perpet.act. § pęnales, ibi: Si ab ipſis principalibus fuerunt conteſtatæ, & hæredi dantur,& contra hæredes, vbi gloſ.& Doctores,& ſic etiam de feudalibus,l.omnes C.de præſcript.30. vel 40.annorum,& regul.l.omnes ff.de regul.iur.cuius litera dicit: Omnes actiones, quæ morte, aut tempore pereunt, ſemel incluſæ iudicio, ſalua permanent; &
15 qui omne dicit nihil excludit, l. Iulianus,& l.ſi auus meus §.1.de leg.3.Roman. in l.id tempus ff.de vſucap.& quod actiones feudales præcisè tranſeant in hæredes,vltra prædicta apertè ſenſijt, dùm in feudalibus loquitur, Iſern. in cap. imperialem §. præterea ſi inter duos ſup. nu. 76. per hæc verba ibi: Tranſlatio iudicij,& proſequutio litis, nunquam fit, de perſona in perſonā, niſi in hærede, & vniuerſali ſucceſſore, Innoc.in cap. quia verò extra de iud. l. Pomponius §. cum quis de acquir. poſſeſſ.
16 Secundò, † licet inſtantia pereat, effectus tranſmiſſionis ad hęredes non perit, Bartol. in d.l.cum lite mortua ff. iud. ſolu.vbi Doctores omnes,Roman.in l.cum mota C.de tranſact.nu.7.vbi etiam Iacobin. num.3. gloſ.in l.properandum §.& ſi quidam C.de iud.in verſ.iudicij, ibi: Imò in 40. annis perpetuatur per d.l fin. C.de præſcript.30.vel 40.annorum, & eo maximè prædicta procedunt in caſu noſtro, cum in noſtra inſtantia ſit facta conclu-
17 ſio,& ad dicendum, † & concluſione facta, cauſa ipſa dicitur conſumpta, l. quamuis indubitati ad l.Iul.de adulter. l.

ſi rem §.*fin. ff. de euict.* *Bart. in l. ſi mater* §.*eandem in fine* ff.*de except. rei iudic.* & paria ſunt eſſe concluſum in cauſa,& ſẽtentiam eſſe prolatã, *Iacob. in l. alia C. de bis,quib. vt indig. nu.* 5. *& 6. authoritate Cyni,& aliorum*, & ſic remanebat ſolum exequi,& dùm feuda fuerant vendita, pretiumq; liberatum creditoribus, ipſo
18 D. Pompeo inaudito, † cum cautione in forma, quæ cautio pecuniam liberatam extare facit *l.*1. *& 2. ff. de fruct. ear. rer. quæ vſu conſum.* & per eam conſeruãtur iura ipſius creditoris,in cuius præiudicium liberatio ipſa fieri non poterat, *l. Procuratoris* §.*fin. ff. de trib. act. vt latè vtrumque per D. de Franch. deciſ.* 75. *nu.* 9. *&* 10. creditores ipſi quantitates receptas reſtituere debent.

Quoad tertium,& vltimum principale caput dicitur. Primo, quod licet ex
19 aduerſo † creditores non poſſint opponere D. Pompeum non eſſe ſucceſſorem: quia hoc ſpectaret ad Dominum quando poſſideret, vt eſt deciſio *Iſern. in cap.* 1. *de inueſtit. de re alien. fact. num.* 3. *ibi: Quia poſſeſſor, & cap.* 1. *de capit. Corrad. ibi, circa tertium num.* 3. *vbi addit.* Nec
20 Dominus poſſet obijcere, quia feuda vendita extant cum iuribus dominicalibus, tamen attendendo originem huius
21 crediti,dicitur, † quod eſt ex cauſa dotium D. Mariæ, quæ vigore gratiæ mulieribus Neapolitanis nubentibus conceſſæ,habet aſſenſum ſuper feudis,etiam titulatis, ſeruata forma inſtrumentorum dotalium,latè *Frecc. de ſubfeud. q.* 12. *nu.* 16. *& per totum, & per totam pragmaticam de feud.* 6. quod procedit in matrimonijs contractis, & inſtrumentis confectis, etiam ante dictam Pragmaticam ibi: Etiam titulatis,& cautelæ confectæ,
22 & conficiendæ,in quibus adſunt † clauſulæ,pro ſe,& hęredibus,& ſucceſſoribus quibuſcumque, cum poteſtate capiendi, &c. ad habendum,alienandum,&c. Operantur, quod ſi eſſet propriè feudum abſque alio aſſenſu obligari, & alienari poſſet, vt latè firmat *Camer. in cap. imperialem de probib. feud. alien. per Feder.*
23 *fol.* 45. *lit. F, & ſeq.* & Rex † ita conſentiendo amiſit dominium, & quæſitum fuit D. Mariæ, *argum. l. quædam ff. de euiction. & l. ſi fundum, & l. nemo C. de reb. alien. non alien. & l.* 1. *&* 2. *C. de remiſſ. pign.* cum Dominus dedit conſenſum, quod vaſallus poſſit obligare feu-
24 da,† & per obligationem venit ad alienationem, *Bartol. in l. in quorum de pign. per l. oratio de ſponſ.* ergo dominium directum feudorũ obligatorum in D. Mariam pro ſuis recuperandis dotibus, & ciuilis etiam poſſeſſio tranſiuit, *ff. de acquir. poſſeſſ. l.* 3. §. *in amittenda, & l. ſi quis* §. *differentia, & argum. inſtit. de rer. diuiſ.* §. *per traditionem, Doctores omnes in cap.* 1. *de feud. non babent. propr. feud. nat. & Iacob. de Bellouiſ. verſ. propterea* ſubdit, ſibi impu*r*et Dominus, qui hac lege feudum dedit,& in caſu noſtro ita largè obligari conſenſijt, ex quo nec ipſe Dominus dictum creditum impedi-
25 re poſſet, † & Rex poteſtatẽ habet hoc faciendi, & etiam mutandi feudum in burgenſaticum,vt dicit *Iſern. in cap.* 1. *de eo, qui ſibi, & hæred. ſuis num.* 4. *Frecc. de ſubfeud. lib.* 1. *tit. de orig. Baron. nu.* 32. *non amplius inſiſtendum.*

Secundo,pro faciliori diuiſione cauſę
26 dicitur, † quod omne creditum ſuper feudis,cum clauſulis pręd*i*ctis ad habendum, alienandum, &c. & authoritate propria capiendum, ſine alio aſſenſu cedi poteſt, vltra *Capyc. in inueſtit. feud. in verb. neceſſitas verſ. ſecundo quæro, & alia per D. Collegam adducta, idem Capyc. deciſ. . nu.* 10. *author. Iſern. Ant. de Alex. & aliorum, latè Diomed. Maricon. addens in conſtit. conſtitutionem diuæ memoriæ, ibi: Habeo debitorem inſtrumentarium, &c. ac Bald. in cap.* 1. *de feud. non bab. propr. feud. nat. num.* 4. à qua opinione licet videatur diſſentire *Frecc. q.* 32. Tamen à tantis viris recedendum non eſt, & alijs per eundem ibidem allegatis,qui
27 de hoc † * cõmunem, & veram opinionem faciunt, *& ſi Frecc.* vidiſſet *Capyc.* & prædictos alios, vtique ab eis non diſſenſiſſet cum clauſulæ prædictæ in inſtrumentis dotalibus non deficiant, & licet D. Maria in D. Ioannem Baptiſtam

ad

ad maiorem cauthelam,cum aſsēſu ſuas ceſſiſſet dotes, etiam ſine aſſenſu cedere poterat,vt notat *Bald.in l.1. C.de priuil. dotal.col.4.verſ.quęrunt Doctores de pulcherrima quaſtione, & eſt text. in l. emptor nominis, & in l. venditor actionis ff. de hæred.vel act. vend. Salyc.in l.ſi in ſolutum C.de actio.& oblig. Alex.in l.ſi viro ff. ſolut. matrim.* meritò D. Ioannes Baptiſta, & ſucceſſiuè D. Pompeus ſuccedunt in locum D.Mariæ ex cauſa ſuarum dotium,vt fuit petitum, & iuris eſt,

28 *l.1.de his,qui in loc.prim.ſucc.* † Nam quod quis ex ſua perſona habere non poteſt,per exrraneum habet,*l.ariſt.quib. mod.pign.vel hypot.tac.contrah.* ergo nullum debet eſſe dubium in fauorem D. Pompei pronunciandi.

Vltimo ex abundanti dicitur,quod D. Ioannes Baptiſta egir pro pecunia per eū D.Mariæ mutuata, & alia per eandem ipſi donata inſtando pro venditione, & adiudicatione feudorum, quod poterat etiam ſine aſſenſu, (vt prædicitur,) quæ

29 poſtmodum vendita, † & pretium peruentum ex feudo eſt burgenſaticum, vltra per D. Collegam, eſt *text. in cap. ſi vaſallus ſi de feud fuer.controu. ibi: Nec quod accepit tranſactionis nomine, late D. Præſ.de Franch. deciſ. 64. nu.3.* quæ

30 pecunia † licet burgenſatica ſit,tamen attento præſenti ſtatu præſumptio eſt, quod etiam ſi pecunia non eſſet burgenſatica extaret, *Iſern.in cap.1. §.item ſi ſit de controu. inter maſcul. & fœmin.* & ſic trāſitoria ad hæredes quoſcumque,quæ pecunia, tempore contractus D. Ioannis

31 Baptiſtæ † erar burgenſatica, & venditis feudis ex vrgenti cauſa ad priſtinam naturam redijt, *l.2. §.id quoque de collat.*

32 *bonor.* † & depoſitata cenſetur eſſe eiuſdem qualitatis,prout erat tempore contractus mutui, & donationis prædictæ, *Bart.in l.ſequitur §.idem labeo ff. de vſu-*

33 *cap.*,quibus,& alijs rationibus licet, † in feudo cum pacto de retrouēdendo poſtmodum retrouendito inſtantibus creditoribus cum aſſenſu, Sacrum Conſilium iunctis aulis iudicauit in fauorem creditorum ſine aſſenſu, ipſoſq; præferendo poſterioribus aſſenſum habentibus, *D. Præſ.de Franch.d.deciſ.64.* idem iudicandum in caſu noſtro, etiam quod aſſenſus in noſtro credito non extaret, non obſtante alia deciſione eiuſdem *D. de Franch. 75.* & ſtylo liberationis pretij feudorum crediroribus aſſenſum habentibus,cum illud procedat quando ad inſtātiam creditorum ſine aſſenſu,qui nullam habent actionem ſuper feudis, quæ vendi non poſſunt, niſi inſtantibus creditoribus cum aſſenſu, *vt ex eadem deciſ.D.de Franch.64. nu.16.* & poſtquàm prætenſis ex aduerſo creditoribus prætenſum aſſenſum,licet inualidum habentibus, non inſtantibus ipſis, feuda fuerunt vendita, ſed vrgente D. Ioanne Baptiſta ſolo, eiuſq; compilato proceſſu procedit *dicta deciſ.64.* qua determinatur, pecuniam ex feudo peruentam crediroribus ſine aſſenſu liberandam, iuxta anterioritatem,vt in fine; ſed pro noſtro recuperando credito, adeſt ampliſſimus aſſenſus legis, & etiam aſſenſus hominis in D. Ioannem Baptiſtam, licet eo opus non erat, & hæc ſufficiunt pro victoria D.Pompei tanti viri in extrema neceſſitate redacti, & ad perpetuum carcerem condemnati, eo maximè, quia dotes D. Marię eius Auiæ iure ſucceſſionis ei ſpectant. Quæ omnia Domini iudicantes penſare dignentur.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Poteſtas,voluntas,& modus omnes,actus canonizant.*

2 *Scientia habetur pro modo.*

3 *Modo, & ſcientia omiſſis num actus perficiatur.*

4 *Dux belli, & magiſter militum mobilia tantum inter milites diuidere poteſt.*

5 *Poſſeſſionem ſui officij,vt quis habeat,tria requiruntur, ſcilicet electio,acceptatio, & ingreſſus.*

6 *Conſuetudo pro iuriſdictione acquirenda eſt ſeruanda.*

7 *Officialis etiam Prorex, quicquid ante predi-*

prædicta facit, eſt nullum.
8 *Priuilegium Imperatoris ante coronationem non valet.*
9 *Priuilegium ante adeptum officium, vel dignitatem ex importunitate conceditur.*
10 *Collaterale conſilium vacante Prorege, quæ ſunt iuſtitiæ tantum facit.*
11 *Capitulum ſede vacante, neceſſaria non voluntaria, ac iuſtitiæ, & non gratiæ gerit.*
12 *Munus Regentium quale ſit, & nu. 93.*
13 *Prorex, nec Regis Vicarius habet poteſtatem donandi, quæ Regis ſunt.*
14 *Adminiſtratorum nullus poteſt, quæ principalis ſui ſunt, donare.*
15 *Adminiſtrationem quantumcumque liberam quis habeat alienare non poteſt.*
16 *Poteſtatem faciendi, quicquid Dominus potuerit, donare non poteſt.*
17 *Frecciæ dictum reijcitur.*
18 *Differentia magna inter Proregem, & Vicarium.*
19 *Rex neminem dominio rerum ſuarum abſque legitima cauſa priuare poteſt.*
20 *Princeps quantumuis generaliter commiſerit, non intelligitur poteſtatem ius alterius tollendi, commiſiſſe.*
21 *Conceſſio, & donatio à Principe non ritè facta, eſt nulla.*
22 *Potentia eſt principium cuiuſcumque actus.*
23 *Voluntas actuum humanorum radix eſt, & ſubſtantia.*
24 *Contraria duo ſimul in eodem ſubiecto eſſe non poſſunt.*
25 *Reſcripta diuerſa de eodem, & eadem die ſunt nulla.*
26 *Teſtamenta duo eodem die ſcripta diuerſis hæredibus relictis non valent.*
27 *Contrarietas reddit rem ſuſpectam, & dubiam.*
28 *Contrarietas propter impetrantis falſam ſuggeſtionem perueniſſe præſumitur.*
29 *Conditio fit per ablatiuum abſolutum, & dicitur expreſſa conditio.*
30 *Conditione non adimpleta, omnia, quæ ſequuntur ſunt nulla.*
31 *Conditio debet adimpleri in forma ſpecifica.*
32 *Conditione non ſeruata, actus redditur nullus.*
33 *Forma quando deficit in actu agens dicitur delirare, & nu. 35.*
34 *Solemnia, qui non ſeruat actum illuſorium facit.*
36 *Conceſſio in tertij voluntatem collata, donec tertij voluntas ſuperueniat nullum ius conceſſionario quæritur.*
37 *Dictio, ad, inducit conditionem, & quomodo.*
38 *Beneplacitum facit diſpoſitionem conditionalem.*
39 *Bona non à merito, ſed à fato perueniunt.*
40 *Impoſſibile eſſe, quod ab vnius voluntate deſideratur.*
41 *Impoſſibilis conditio vitiatur ex defectu voluntatis.*
42 *Habere nemo dicitur id, quod à ſolo Principe habere poteſt.*
43 *Futuro, & incerto ab euentu, quæ pendent non ſunt in conſideratione.*
44 *Conditionis natura eſt, vt adimpleatur antequam emolumentum perueniat.*
45 *Aduerbium diſpoſitionem in futurum ſuſpendens, conditionem facit.*
46 *Actus, qui Superioris conſenſum ſperat, nullum ſortitur effectum conſenſu non ſequuto.*
47 *Contractus ſaluo aſſenſu ſtat in ſuſpenſo, donec aſſenſus non interueniat, & numer. 57.*
48 *Conditio dupliciter conſiderari poteſt.*
49 *Conditio donec impleatur non dicitur contracta obligatio.*
50 *Conditio, quæ reſoluit, reſolutione non facta, actus remanet purus.*
51 *Conditio quando reſpicit perfectionem actus, eſt ſuſpenſiua, quando diſceſſum ab actu, reſoluit.*
52 *Ius quod quis non habet in alium transferre non poteſt.*
53 *Diſpoſitio à ratificante, non à ratificationem promittente facta cenſetur.*
54 *Actus tunc perficitur quando ratificatur.*
55 *Confirmatio ſuperioritatis manifeſtum eſt ſignum.*
56 *Alterius nomine geſtum robur non habet, niſi ratum habeatur.*

58 *Tran-*

58 *Tranſactio facta cum clauſula ſaluo beneplacito curiæ, vel Papæ non inducit ſimoniam.*
59 *Beneplacito non ſequuto, actus remanet eluſorius.*
60 *Conditio nihil ponit in eſſe.*
61 *Dictio, tamen, eſt reſtrictiua, ſeu limitatiua.*
62 *Imolæ, & Decij, reijcitur contrarietas.*
63 *Conditio de præterito, vel de præſenti non ſuſpendit actum.*
64 *Conditio dependens ex futuro euentu ſuſpendit.*
65 *Conditio donec impleatur, dominij tranſlationem impedit.*
66 *Conceſſio ſine aſſenſu eſt nulla.*
67 *Beneplacitum poſt mortem non impetratur.*
68 *Commendator nihil aliud eſt, quam ſimplex depoſitarius, & detentor.*
69 *Dominium, & poſſeſſio eſt penes deponentem.*
70 *Poſſideri per alios poteſt.*
71 *Poſſidere meo, & alieno nomine poſſum.*
72 *Faciens per alium per ſe ipſum facere videtur.*
73 *Poſſum per alium, quod per me.*
74 *Delicto deperdita, indulgentia reſtituuntur.*
75 *Spolians de facto, ius ſuum amittit.*
76 *Iniuriæ occaſio naſci non debet, vnde iura naſcuntur.*
77 *Conceſſionario caſtri non licet illud authoritate propria inuadere, ſed iuris ordine ſeruato.*
78 *Mandati fines excedens à iure ſuo cadit.*
79 *Voluntas Principis, talis eſſe præſumitur, qualis legis ſcripta.*
80 *Priuilegio abutens amplius eo vti non poteſt.*
81 *Voluntas Principis, quando abeſt à conceſſione per importunitatem expreſſa cenſetur.*
82 *Conceſſio iniuſta ex tedioſa poſtulatione orta præſumitur non ſpontanea.*
83 *Importunitas arguitur ex contrarietate in actibus.*
84 *Clauſula derogatoria facit ceſſare voluntatem.*
85 *Princeps per importunitatem concedens, nihil concedit.*
86 *Clauſula de mera, pura, & ſpontanea voluntate, quæ conceſſionem motu proprio præſupponit, quamuis ſubreptionis vitium tollat, non tamen intentionis, & voluntatis defectum.*
87 *Conceſſionem iniuſtam non ita de facili Princeps concedit.*
88 *Clauſula motu proprio ſolus Princeps vtitur, & nu. 91.*
89 *Actus à quolibet minimo dicitur motu proprio factus.*
90 *Clauſula motu proprio, deficiente concedentis voluntate, nihil operatur.*
92 *Clauſula motu proprio poſita à Superiorem non recognoſcente, alios effectus habet, quam ſi eſſet ab inferiore.*
94 *Quæſtores ſubſcribentes non ſubſcribenda puniuntur.*
95 *Dominium eodem iure retransfertur, quo fuerat tranſlatum.*
96 *Priuilegio Principis conceſſa non requirunt traditionem.*
97 *Reus Maieſtatis etiam poſt mortem damnatur.*
98 *Paria ſunt non eſſe, vel eſſe, & apparere non poſſe.*
99 *Negatiua, quando eſt coarctata ad aliquam ſcripturam, probatur per inſpectionem illius ſcripturæ.*
100 *Sententiam non eſſe latam, probatur per inſpectionem libri, vbi ſententiæ deſcribuntur.*
101 *Affirmatiua, & negatiua in ſcriptura poſita, probatur per ſcripturam.*
102 *Citatio rei neceſſaria eſt ante ſententiam.*
103 *Fidelis quilibet præſumitur in dubio.*
104 *Præſumitur pro delinquente in delictis, & contra Fiſcum.*
105 *In dubio ſemper excluditur delictum.*
106 *Probationibus, qui indiget, luce meridiana clariores facere debet.*
107 *Probatio iuri conſona ad excludendum delictum præualere debet.*
108 *Imperatori rebellem, quem aſſerenti non creditur.*

109 Te-

109 *Teſtimonii in cauſa propria nemo fert.*

110 *Clement. 1. de probat. non procedit in inferioribus à Principe.*

111 *Defenſio iuris naturalis, nec per Principem, remitti poteſt.*

112 *Aſſertiones ſine cauſæ cognitione facta non obſtant.*

113 *Notorium illud dicitur, quod ex actis reſultat, & quomodo inducatur.*

114 *Notorium non dicitur, quod ex actis nō conſtat, nec præſumitur, quando probari debet.*

115 *Notorium non ſufficit dicere, cum debeat ex actis conſtare.*

116 *Notorium debet eſſe verum, quando de eo ſit aliqua diſpoſitio.*

117 *Notorium eſſe non poteſt, quod verum non eſt.*

118 *Notorium triplex eſt.*

119 *Notorio facti permanentis nullus debetur iuris ordo.*

120 *Notorio facti tranſeuntis omninò debetur probatio.*

121 *Notorium præſumptionis omnem iuris ordinem requirit.*

122 *Notorium non dicitur, quando aduerſus delictum competit excuſatio.*

123 *Rebellionis delictum an ſit notorium, ſententia declaratoria requiritur, & nu. ſeq.*

125 *Sententia declaratoria, ante apprehenſionem requiritur, etiam in pœnam ipſo facto quando quis incidit.*

126 *Cap. Regni bona proditorum, & nuper apud tranum intelliguntur in proditore manifeſto, amittente dominium ſuorum bonorum ipſo iure.*

127 *Sententia declaratoria ſemper neceſſaria eſt, etiam contra rebellem.*

128 *Feudo quis non priuatur ſi de culpa legitimè non ſit conuictus.*

129 *Feudo quemquam priuare, nec Papa, nec Imperator poteſt, niſi cauſa cognita, & præuia ſententia.*

130 *Papæ, & Imperatori licet Deus ſubiecerit leges, & tributa, non tamen ſubiecit conuentiones, & contractus, quibus obligantur.*

131 *Quilibet rei ſuæ eſt moderator, & arbiter.*

132 *Res inter alios acta, aliis nō præiudicat.*

133 *Confeſſionis erroneæ, falſæ, & per vim, & metum extortæ ratio haberi non debet.*

134 *Conceſſio feudi, quod vacat ex vna cauſa, ſi vacet ex alia non valet.*

135 *Donatio facta purè, quæ vt valuiſſet fieri debebat in diem, feudo aperto non conualeſcit.*

136 *Futura non veniunt in conceſſione præſentium.*

137 *Veritas narratorum attenditur à tempore conceſſionis.*

138 *Futura ſolus is concedit, qui ſuperiorem non recognoſcit.*

139 *Feudi vacaturi conceſſio prohibita, & quare.*

140 *Sententia requirit Iudicis ſubſcriptionem.*

141 *Sententiæ debet deſcribi annus, menſis, & dies, & publicè præſentibus Officialibus recitari.*

142 *Litera quod non dicit, nec nos dicere debemus.*

143 *Pœna populi rebellis in Dominum ſuum, quæ ſit.*

144 *Defuncti memoria poſt quinquennium damnari non poteſt.*

145 *Feudo quando quis priuandus venit, coram paribus curiæ proceſſus formandus eſt.*

146 *Vaſallus de perſona ſeruire debet contra inimicos Domini ſui.*

147 *Culpa omiſſionis, & commiſſionis inter ſe differunt.*

148 *Feudum propter ſeruitia non præſtita non amittitur.*

149 *Paupertas nimia excuſat à ſeruitio.*

150 *Adhoa ſolutio ſufficit pro ſeruitio, & loco ſeruitij perſonalis.*

151 *Excuſatur qui, quod non potuit non fecit.*

152 *Vaſallus non tenetur vltra poſſe, nec cuidenti periculo ſe exponere.*

153 *Commorari cum inimicis non ſufficit, ſed eſt neceſſe contra Dominum commorari.*

154 *Licentia tributa per Principem Orāgiæ, vt vaſalli commorarent cum inimicis eos excuſat, & nu. 155.*

Aſſa-

156 *Aſſaliens caſtrum, vt committat rebellionem, oportet, quod ſit ipſius Domini, & ibi Dominus habitet, vaſallo ſciente.*
157 *Vis in alium æquè vaſallum commiſſa Maieſtatis pœna non cohercetur.*
158 *Vaſallus ſi accedit cauſa recuperandi ſua caſtra modo meliori quo poteſt, excuſatur.*
159 *Defenſio omni iure eſt permiſſa.*
160 *Reſtitutio de omnibus delictis ob bonum pacis per Cæſaream Maieſtatem die 28. Aprilis anni 1528.*
161 *Reſtitutio alia de menſe Aprilis anni 1530.*
162 *Conceſſa quantitate ſuper pluribus corporibus, à corpore alieno reſtituto non ſit deductio.*

Pro D. Michaele de Mauro ex perſona D. Lauræ Carafæ, filiæ quond. Alexandri Carafæ, contra Regium Fiſcum, & D. Scipionem de Loffredo, ſuper reſtitutione Caſtri Rotundi.

ARGVMENTVM.

De rebellione, reſtitutione, annullatione conceſſionum, & alijs.

CONSILIVM V.

IN hac cauſa de pluribus eſt exbitandum.

Primò, prætenſam cõceſſionem per Principẽ Orangię Ioanni Gaſpari de Loffredo ob prætenſam dicti Alexandri rebellionem non obſtare.

Secundò, nec aliam conceſſionem per Cæſaream Maieſtatem Imperatoris Caroli V. factam Capitaneo Figheroæ, item nec ſententiam inde ſequutam in fauorem ipſius Figheroæ contra Loffredum.

Tertiò, prętenſam dicti Alexandri rebellionem, nõ ſubſiſtere etiam ex vi ampliſſimæ reſtitutionis, & generalis indultus per eandem Cæſaream Maieſtatem.

Quartò, credita prætenſa per Loffredum prædictum ſuper dicto caſtro non militare.

Quintò, ipſum Michaelem tanquam legitimum ſucceſſorem dictum caſtrum obtinere debere cum fructibus, & ordinatè procedendo.

Quoad primum, de cõceſſione in Loffredum an ritè, vel rectè proceſſerit eſt videndum, de concedentis poteſtate, voluntate, ac modo; quæ tria, poteſtas, voluntas, & modus, † ſecundum *Bald. in conſ. 326. Rex Romanorum num. 2. lib. 1.* omnes actus canonizant, cum ſine potentia nihil ad actum deducatur, & ſine voluntate nihil conſenſu perficiatur, ac ſine modo nihil in ſuum finem dirigatur,
2 quamuis idem *Bald.* † pro modo ſcientiam notauerit *in l. cum teſtamentũ nu. 3. C. de iur. & fact. ign.* & omiſſo modo voluntas, & ſcientia † duo tantum actũ perficere, dicebat idẽ *Bald. in l. omne verbum nu. 8. C. commun. de legat.* Vt tandem ad poteſtatem me vertam, dico conceſſionem Caſti loci Rotundi in Loffredum ex defectu poteſtatis eſſe nullam: nam aut Princeps Orangiæ dictum caſtrum conceſſit, vt Dux belli, aut vt Prorex Regni, ſi vt Dux Belli, nulla fuit conceſſio,
4 cum mobilia tantum inter milites Dux Belli, & Magiſter militum diuidere poſſit: immobilia autem, vt caſtra, & feuda, quæ iure belli occupaſſet, cum ſolius Regis bellum indicentis ſit, donare, minimè valet, *l. Diuo ff. de iur. fiſc. Bald. in l. ſi quis pro redemptione col. 1. verſ. ibi in ſimili etiã modo C. de donat.* Rex duntaxat ſolus immobilia hoſtium bona, vel quæ ex culpa ad Regem deuoluuntur concedit, *l. 1. C. de pet. bon. lib. 10. latius Frecc. de ſubfeud. lib. 2. ſub tit. quis dicat. Dux num. 31. & 32. fol. 130. in vltimo impreſſo*; ergo vt Dux belli dicti feudi conceſſio non ſubſtinetur, & vt Prorex nequaquàm ſuſtinebitur, cum dictæ conceſſionis tempore adhuc legitimè Prorex nõ erat: illa enim

conceſ-

conceſſio fuit facta die 29. Nouembris anni 1528.& Principis Orãgiæ commiſſio,in qua Prorex à Cęſarea Maieſtate denunciabatur fuit die 25. Aprilis anni 1529. Neapol.pręſentata,& publicata, vt fol. 775. à quo tempore Principis iuriſdictio,vt Prorex cæpit,cum tria requi-
5 tantur, † vt quis in quaſi poſſeſſione ſui officij dicatur, electio, acceptatio,& ingreſſus, *l. Publius meuius ff.de condit. & demonſtrat.l.meminiſſe, & l.obſeruare* §. *poſt hæc ff.de offic. Proconſ.* ante verò gerere non poteſt,*l.pridie ff.de fer. Paris de ſindic.in cap.incip.in officijs,& eſt particularis text.in l.1. ff.de offic.Præfect.auguſt.& ibi Bald.* quod maximè verum erit in Regno noſtro, ſæpius enim Proreges videmus, in Regnum accedentes, qui non prius adminiſtrare incipiunt, quàm poſt ingreſſum præſentata, & publicata commiſſione,receptoq; ab eo iuramento ſolito. Quæ conſuetudo etiam
6 in Officialibus † pro iuriſdictione acquirenda, ſeruanda erit, dixit *Iureconſultus in d.l.obſeruare* §.*ingreſſus etiam*,& quę-
7 cumque Proreges † ante prædicta facerent, eſſent nulla *d.l. obſeruare*, & facit,
8 quod dicitur de Imperatore,† quod non valet eius priuilegium ante coronationem, *Gloſ.in verſ.inſulas l.bene à Zenone C.de quatrien.præſcript.* Huiuſmodi enim priuilegia, & donationes, ex nimia petentium importunitate,frequentiùs con-
9 ceduntur † inquit *Luc. de Penn. in rubr. col.1.nu.21.& 24.C.de aur.coron.lib.10.* quam importunitatem huic,de qua agitur, conceſſioni cauſam dediſſe, firmiter mihi perſuadeo,vt infra latius dicam, *ad text.in l.1.C.de petit.bonor.ſublat. lib. 10.* & proinde conceſſionem fuiſſe nullam iudicãdum erit. Quæ nec aliquid ex Regentium ſubſcriptione iuuari poterit, quod ex Collateralis Conſilij authoritate ipſa ius,& robur quærere cupiat: cum ea conceſſio non à Collaterali Conſilio facta fuiſſet, ſed à Principe Orangiæ vti Prorege, vt ex ipſius initio habetur; & ideò omitti poſſet de authoritate Colla-
10 teralis Conſilij † verbum facere, etiam quia vacante Prorege ea tantum poſſet, quę iuſtitiæ eſſent,& ex cauſa neceſſaria, non autem quæ gratiæ,*vt Doctores* * *cõmuniter tenent in cap. verum, & præcipuè Ant.de Butr. nu.7. verſ.item nota de for.compet. tradidit Rota in deciſ.6. de rer. permut. in nouis, Bellamer. conſ.20. primo videre occurrit col.4. verſ. ideò licet capitulum*, vbi quod licet capitulum
11 ſede † vacante ex iuris conceſſione in totali iuriſdictione Epiſcopi ſuccedat, hoc tantum intelligitur ad ea, quæ ſunt iuſtitiæ,non ad quæ ſunt gratiæ,ſicut ſũt collationes beneficiorum, & ad neceſſaria,non autem ad voluntaria,& quod idẽ ſit in Collegio ſecularium perſonarum mortuo Rectore,vt per Collegium,Collegij nomine ſolæ literæ iuſtitiæ expediantur, & ideò non ſe intromittere poteſt circa collationem officiorũ,ſeù alia, quæ gratiã ſaperẽt,latiſſimè dixit *Franc. Marc.in deciſ.Delphin.803.in 1.par.per totam, & ſignanter in fine*, & ita ſeruari ſubdit: Ergo nec ex Regentium ſubſcriptione dicta conceſſio ſubſtinebitur,quin nulla remaneat. Munus verò Regentiũ,
12 quale ſit,dixit *Frecc.de offic.Mag. Cancellarij nu.29.fol.53.* & quod Cõſilium Collaterale mortuo Prorege poſſit ſolum iuſtitiam exercere,dixit *Camer.in cap.imperialem de probib. feud. alien. per Feder.fol.79. lit.N, verſ.quod notat*, quod non facit ad noſtram quæſtionem: ſed poſito, quod tempore habili Princeps Orangiæ eam vti Prorex conceſſiſſet,etiam nulla eſſet; cum Prorex in Re-
13 gno † eam facultatem nõ habeat,vt Regis bona,& fiſcalia donare,& alienare poſſit,prout nec Regis Vicarius haberet, *text.eſt in cap.final.de offic.Vicar.in ſexto,Iſern.in cap.imperialem de prohibita feud.alien. per Feder. nu. 12. ibid; addit. lit.B,Capyc.fol.31.Camer.fol.76.lit.R,& ſeq.* quod generale æſſe in omni admini-
14 ſtratore, † ſubdit *text. in l. interdum* §. *qui tutela ff.de furt.l.qui fundum* §.*ſi tutor ff.pro empt.l.Procurator cui generaliter libera ff.de Procur.l.contra iuris* §.*final.ff.de pact. l.iuriſiurandi ff.de iureiur. & inſtit.de auth.tutor.in princ.& proinde ibi dicebat Iſern.* quod quantumcum-

que

15 que † quis liberam habeat adminiſtrationem donare tamen non poterit, niſi id ſpecialiter concedatur, *l. filius ff. de donat. l. 1. ff. de offic. Procurat. Cæſar. l. Præſes C. de tranſact.* cum hoc à iure tacitè ſubintelligatur prohibitum, nè alienet legibus ſupradictis, immò fortius ſecundum *Bald. in l. 1. in fine C. de bon. matern.* quod ſi tributa eſt poteſtas faciēdi, quicquid verus Dominus, de re ſua facere
16 poſſet, adhuc non cenſetur † facultas alienandi tradita, prout idem dixit *in l. ſi Procurator C. de Procur.* quibus non ob-
17 ſtabunt † dicta per *Frecc. d. cap. quis dicat. Dux nu. 33.* cum iura per eum allegata, quod Vicarius donare poſſit, illud non dicant, & contradicunt textui particulari *in d. cap. fin. de offic. Vicar. in ſexto, & text in l. tutor, qui dignitate ff. de administrat. tutor.* allegatos per *Frecc.* licet corruptè, nam debebat allegare *text. in l. cum plures, §. cum tutor ff. eodem,* qui non loquitur de Vicario, ſeu Locumtenente, ſed de tutore, qui non rebus, dumtaxat datur, ſed perſonæ, & ea-
18 dem ratio non eſt in Protege, † & Vicario, inter quos magna eſt differentia, vt *per Camer. vbi ſupra allegato fol. 79. lit. B, ibi quarta concluſio ſit, nec in gloſ. in verb. literarum cap. ſtatuimus de reſcript. in ſexto,* aliquid de Vicario dicitur, quod applicabile eſſet, vt idem allegat ex men-
19 te *Bald.* eo magis, † cum nec Rex ipſe poterit aliquem dominio rerum abſque legitima cauſa priuare, quia eſſet contra ius gentium reſcribere, *Bald. in proœm. ff. nu. 4. Doctores omnes * communiter in cap. cum Eccleſiarum de conſtit. text. particularis in l. venditor §. ſi conſtat ff. commun. prædior. Soccin. conſ. 164. col. 7. verſ. ſecundum fundamentum lib. 2.* vbi multos congerit, & inquit hoc etiam ratione deficientis poteſtatis, ſi id eſt in Rege, quāto magis Prorex, ſeu Vicarius non poterit aliquem ſuis bonis priuare, niſi iuris ordine ſeruato; & in quacumque gene-
20 rali commiſſione † à Principe facta, non venit, quod quis poſſit alteri ius tollere, *Bart. in l. dotali C. de teſtam. milit. Aretin. conſ. penult. circa finem.* Ergo cum Prorex conceſſerit dictum caſtrum Loffredo, hoc nullo iure facere potuit, cum cauſa non adfuerit, & illa, quæ præſupponitur cauſa, ſ. rebellio, cum ad non cauſam reducatur, vt in facto demonſtratur, perinde eſt, ac ſi à principio cauſa non fuiſſet: vnde omittendo concluſionem ſolitorum, & inſolitorū concedi debet, Proregem donare nō poſſe, & ideò cum prætenſa con-
21 ceſſio, ſeu donatio † à Principe Orāgiæ, non ritè, neque rectè proceſſerit, illam nullam, & inualidam fuiſſe, & eſſe, ſequitur, *l. rei capitalis §. final. in fine ff. de pœn.* cum cuiuſcumque effectus potentia ſit
22 principium: † qua deficiente quicquid geritur incongruum, ac nullum reputatur, *l. 1. §. ſed ſi filiusfamilias ff. de legat. 3. l. 1. ff. de reg. caton. l. ſi minor ff. de ſeru. export.* Erit etiam nulla, & inualida
23 dicta conceſſio ex defectu voluntatis, † quæ voluntas actuum humanorum radix, & ſubſtantia vocatur, ſine qua nulla eſt ſubſtantia, *l. obligationum ſubſtantia ff. de action. & obligat. l. 1. §. conuentiones ff. de pact.* & proindè antequàm vlterius progrediar, aduertendum cenſui, quod in re, de qua agitur, duæ leguntur ſcripturæ, eodem die ſcriptæ, & ab eiſdem ſubſcriptæ, inter ſe contrariæ: quarum vnam commiſſionem vocabo, alteram priuilegium; in commiſſione præſupponitur informationem captam de rebellione Alexandri, non autem notorij rebellis: in priuilegio dicitur conſtare de notoria Alexandri rebellione: in commiſſione præſupponitur bona Alexandri ob dictam prætenſam rebellionem deuoluta eſſe ad Regiam Curiam, in priuilegio dicitur ob notoriam rebellionem bona deuoluta, in commiſſione deponuntur bona Alexādri pęnes Loffredum nomine Regiæ Curiæ, in priuilegio conceduntur, & donantur Loffredo ſimpliciter: in commiſſione Loffredus dictorum bonorum depoſitarius efficitur, donec declaratio contra Alexandrum ſequatur, qua declaratione ſequuta ex nunc pro tunc fit conceſſio, in priuilegio bona abſque alia declarationis expectatione, conceduntur: in commiſſione dicitur bo-

D na-

Digitized by Google

na Alexandri deuenienda pęnes Regiam Curiam, donec ipſe Alexander comparuerit, ac ſuam claruerit innocentiam, & ſic non erat notorius rebellis: in priuilegio, vt notorius tractatur, & de ſuis bonis diſponitur, nulla alia declaratione expectata, in commiſſione apparet intẽtio Principis Orangiæ procedendi contra Alexandrum iuris ordine ſeruato: in priuilegio Alexander ſuis bonis ſpoliatur de facto, & Loffredus prædictis bonis inueſtitur nullo ordine ſeruato; In duobus tantum dictæ ſcripturæ conueniunt primum, quod cõceditur annua perceptio ducat. 200. ſuper dicto caſtro, & duobus alijs, & quod ſunt conditionales, & ad beneplacitum Cæſareæ Maieſtatis, cum ergo tot inter dictas ſcripturas ad ſint contrarietates, & impoſſibile eſt duo
24 contraria † eſſe in eodem ſubiecto, *l. vbi repugnantia ff. de regul iur. l. ſi ancillam ff pro ſuo, Bald. in conſ. 313. ſub nu. 3. lib. 3.* dico, quod neutra valeat, & vtraque ſit nulla dictis iuribus, *l. vbi repugnantia, & l. ſi ancillam, & proinde dicebat Ant. de Butr. in cap. ex tenore ſub nu:*
25 9. *de reſcript.* † quod diuerſa reſcripta ab eodem, ſub eadem data impetrata non valent, & ſunt nulla, facit quod notat *Iſern. in d. cap. imperialem §. præterea ſi inter duos nu. 75.* vbi proponendo quęſtionem ſabatinam, ſi appareant duo te-
26 ſtamenta † eadem die ſcripta, & in vno eſſet Titius hæres inſtitutus, & in alio Sempronius; dixit ſecundum opinionem *Azon.* neutri hæreditatem deberi, & ſic
27 vna contrarietas † reddit rem ſuſpectã, & dubiam, *cap. 1. vt eccleſ. ben. l. eos, & l. qui falſa, & varia ff. de falſ.* tot contra-
28 rietates † faciunt nullam, & præſupponendum eſt potius perueniſſe propter nimiam Loffredi importunitatem, & ex falſa eius ſuggeſtione, quàm ab ipſo Principe, *cap. fin. de reſcript. in ſexto, & l. 2. C. de petit. bon. ſublat. lib. 10.* per quæ iura *Anchar. omninò conſ. 188. num. 6.* Abſuit etiam ex alio ſatis apertè à dicta conceſſione Principis concedentis voluntas, cum non purè, & ſimpliciter, ſed ſub cõditione, quod ex infraſcriptis manifeſtè demonſtrabitur: Conceſſerat enim Princeps Caſtrum loci Rotũdi, quod ex prætenſa Alexandri rebellione ad Regiam Curiam peruenire debebat Loffredo ex nunc pro tunc ſequuta declaratione per ablatiuum abſolutum loquendo, ergo antequám ſentẽtia dicta eſſet, nullum ex volũtate Principis ius Loffredo tranſlatum erat: ex quibus etiam apparet Alexandrum non fuiſſe notorium rebellem, poſtquam ſententia erat neceſſaria, & ipſe poterat in defenſionibus ſuam demonſtrare innocentiam, vt ex eadem ſcriptu-
29 ra; ablatiuum abſolutum conditionem facit, *l. à teſtatore ff. de condit. & demonſtrat. l. ab emptore ff. de pact. l. euictis ff. de vſur. & in prædictis ll. Bart. & Doctores, Bald. in l. 1. num. 6. C. quand lic. ab empt. diſced. Dec. in cap. tranſlato in 2. lect. nu. 3. de conſtit. & in conſ. 89. nu. 2. verſ. prima eſt, vbi Dec.* dixit, quod talis conditio, quæ reſultat, ex ablatiuis dicitur expreſſa, & allegat *Bart. in l. 1. col. fin. ff. de condit. & demonſtr.* & ideò niſi conditio obſeruata fuerit effectum non habet, *Bald. conſ. 498. quæritur nu. 3. lib. 5. per text. in l. iubemus §. ſi autem C. ad trebell.* quod verificatur etiam ſi à Principe aliquod diſponeretur per ablatiuum abſolutum, quia actus ſic geſtus ſubiacet, etiã vitio nullitatis, & omnia inde ſequuta
30 dicuntur nulla conditione † non adimpleta, *Roland. à Vall. cui me remitto nàm multa ad propoſitum dicit, & multa allegat in conſ. 65. nu. 20. vſque 26. lib. 3.* & ideò dicitur, quod conditio debet ſpeci-
31 ficè † adimpleri, *l. qui hæredi ff. de condit. & demonſtr.* cum importet formam *Bald. in authent. matri, & auiæ C. quando mul. tut. offic. fung pot.* qua non ſeruata
32 actus redditur nullus, † *l. non dubium C. de legib.* & vbicumquè actus peccat in
33 forma † dicitur agentem delirare, & actum fruſtratorium facere, caſus eſt *in l. non ſolum ff. de action. & obligat. notat Ripa poſt Paul. in l. 1. §. ſi quis ita nu. 29. ff. de verb. obligat. in ſpetie dixit Alciat. in l. nemo poteſt nu. 23. de legat. 1.* vbi tenet,
34 quod qui ſolemnia † non ſeruat, videtur illuſorium actum facere voluiſſe, *l. an inuti-*

Digitized by Google

inutiles ff. de acceptil. Conceſſerat Prin-
ceps Orangiæ ſequuta declaratione,pro-
ut iuris, & ſic dedit formam qualiter
actus ille adimpleti debebat, ea enim
forma nõ adimpleta,omne quod ſequu-
35 tum fuit, nullum dicitur † ex prædictis,
quia non ritè factum, *l. 4. §. condemna-
tum ff.de re iudic.l.non putaui §.non qu-
uis ff. de bonor.poſſeſſ. contr.tab. l.quoties
ff.qui ſatiſd.cogant.* & ſic in Loffredum
nullum ius tranſlatum cenſetur, & cum
ſententiæ declaratoriæ rebellionis pro-
latæ fuerint contra aliquos expreſsè ex-
ceptuatos, & rebelles declaratos in In-
dultu, tanto magis requirebatur ſenten-
tia contra dictum Alexandrum; qui etiã
quod, ſi aliquod crimen commiſiſſet, fuit
per dictum Indultum ampliſſimè reſtitu-
tus, & cum ſententia declaratoria rebel-
lionis contra Alexandrum numquàm
prolata fuerit, ſequitur quod nullũ ius in
Loffredum tranſlatum fuit, & per conſe-
quens in dicta conceſſione, deficit vo-
luntas, & modus, cum neutrum fuerit
adimpletum.

Fuit etiam ex alio dicta conceſſio cõ-
ditionalis, cum Princeps Orangię dictum
caſtrum Loffredo conceſſerit ad benepla
citum Cæſareæ Maieſtatis, quod bene-
placitum cum ab alio, quám á concedẽ-
te procedere debuiſſet à futuro euentu,
& incerto dependebat, potuiſſetq; eſſe,
& non eſſe, & ex eo conceſſionis perfe-
ctio proficiſcebatur, & conceſſionem cõ-
ditionalem fecit conditione ſuſpenſiua,
36 non reſolutiua: † Quod enim ad tertij
voluntatem conceditur, & refertur, con-
ditionale eſt, & ex tali conditione prius
quàm illius tertij voluntas ſuperueniat
ad actus perfectionem, nullum ius con-
ceſſionario quæſitum intelligitur, *cap. ſi
pro te de reſcript.in ſexto, vbi * communi-
ter Doctores, gloſ.in clem. 1.in verb. exe-
quutorem verſ.ſolutio ibi de conceſſ. præb.
vbi Archidiac præcipuè col.8.ſub 6. oppo-
ſitione*, & proindè dicitur, quod dictio,
37 ad, † facit actum conditionalem, quan-
do ipſi dictioni aliquid adijcitur adim-
plendum per aliquem, vel pendet ex vi-
ribus fortunæ: ſi verò adijceretur aliquid
explicãdum per honoratum, faceret mo-
dum, *Bart.in l.quibus diebus §. termilius
nu.9. ff.de condit. & demonſtr. quem ſe-
quutus fuit ibi Imol. & Soccin. in princ.
Ruyn.conſ.177.nu.12.lib.1.* vbi propriè
quando aliquid refertur ad voluntatem
alterius, & idem *Bart. in l.1.nu.23. ff.eo-
dem, per l.ſi vis ff eod.tit.hinc idem Bart.
in l.centeſimis § fin.nu.9.verſ.ſi verò di-
ceret ff de verb.oblig. quem ſequutus fuit
ibi Angel. & Felyn.in cap.ex literis num.
13. verſ.ſubdit Bart. de conſtit.* quod ſi
Iudex dicet pono te ad confinia, ad be-
neplacitum meum, vel ad voluntatem
meam, non intelligitur ille confinatus,
niſi poſtea declaraſſet, ſe velle, eum con-
finatum eſſe: Cum ea verba (ad bene-
placitum) diſpoſitionem faciant condi-
tionalem, ac ſi Iudex dixiſſet pono te ad
38 confinia ſi voluero, † per *l.poſt dotem
ſecundum 2.lectur. ff ſolut.matrim.* Ergo
in re, de qua agitur, cum beneplacitum
Cæſareæ Maieſtatis fuerit reſeruatum,
& alia explicanda ex viribus fortunæ, &
futuro, ac incerto euentu, cum ex vnius
ſupremi Iudicis dumtaxat dependebat
voluntate, conceſſio conditionalis red-
ditur, ſiquidem *Ioannes Carion in ſuo li-
bello cronicorum lib.3.de quarta monar-
chia ſub tit. de Comitibus Prouincialibus
39 fol.mihi* 415. Principum bona, † non il-
lorum propriè eſſe, quia ea merentur;
ſed quia eis ſunt deſtinata fato, quod
adeò incertum eſt, quando quid à Prin-
cipe ſperatur, quod dixerunt aliqui im-
40 poſſibile etiam eſſe, † quod vnius Prin-
cipis voluntate deſideratur, *ad text.in
l.idem Iulianus §. conſtat de legat. 1. vbi
Iaſ. & Doctores not.* ea tamen impoſſi-
bilitate, qua diſpoſitio vitiatur, & annul-
41 latur, † ex defectu voluntatis per impoſ-
ſibilem conditionem exiſtentem, *l.non
ſolum ff.de condit. & demõſtr.l.impoſſibilis
ff. de verb.oblig. l. impoſſibilium de regul.
iur. §. ſi impoſſibilis inſtit.de inutil.ſtipul.*
& non ea impoſſibilitate, qua diſpoſitio
remaneret pura, reiecta cõditione, quod
tantum eſt fauore vltimæ voluntatis, *l.1.
ff.de condit. demonſtr. & §. impoſſibilis in-
ſtit.de hæred. inſtit.* Quod adeò impoſſi-

Digitized by Google

42 bile reputatur, † quod nec habere dicitur ille, quia Principis voluntate tãtum aliquid conſequi poteſt, *Paul.de Caſtr.in l.Gallus §.& quid ſi tantum nu.16. ff.de liber. & poſthum.* Quæ autem à futuro,
43 & incerto † euentu dependent, & poſſunt ſe habere ad eſſe, & non eſſe, non ſunt in conſideratione, cum nullam habeant ſpem, in aliquo verò de præſenti, *Aegid.Bellamer.in deciſ.749.in fine, Felyn.in cap. in noſtra ſeptimo corollario de reſcript. qui ad prædicta multa allegat, & Gomeſ. in regul.cancell. de non toll.iure quæſit.concluſ.4. circa principium:* huiuſmodi erat prætenſa conceſſio in Loffte dum facta, quæ tota à futuro euentu dependebat, & ſic conditionalis erat: quando enim conceſſioni aliquid adiungitur, quod adimplendum venit antequam emolumentum quæratur, tunc conceſſio conditionalis redditur, quia natura con-
44 ditionis eſt, † vt adimpleatur, antequàm petatur emolumentum, *Paul.de Caſtr.in d.§.termilius num.3. ex not. in gloſ. quæ incip.quo caſu in fin.l.cum pater §. cum Titio de legat. 2.* & regula eſt, quod om-
45 ne aduerbium † diſpoſitionem ſuſpendens in aliquem futurum euentum, conditionem facit *Bart.in d.l.1. nu.22.ff.de condit.& demonſtrat.* vbicumque enim actus ſine conſenſu ſuperioris perfici nõ
46 poteſt, tunc actus, † donec conſenſus ſuperioris ſuperueniat, nullum ſortiri poteſt effectum; quia factum, quod indiget approbatione, vel confirmatione ſuperioris, non trahit ſecum effectum, donec approbetur, vel confirmetur à ſuperiore, *Bald in l.1.§.deportatis ff. de legat.3. Afflict.in cap.imperialem nu 12.de prohibit. feud. alien. per Feder. Tellus Hernandes in comment.conſtitut.Taur.l.26. col.38. fol.mihi 208.col.3.* & faciunt notata per Doctores in materia alienationis feudi,
47 ſaluo Regio aſſenſu, † quod donec non ſuperuenerit aſſenſus, contractus ſtat in pendenti, de quo per Doctores *in d.cap. imperialem, ſed quia ſecundum Oldrad. in conſ.285. allegationes col.pen. verſ.ad*
48 *hoc reſpondetur*, † conditio duplex eſt, vna quæ ab initio ſuſpendit, altera quæ
49 reſoluit, † & prima ſic ſuſpendit, quod ante eius exiſtentiam nulla intelligitur contracta obligatio, ſed tantum ſpes eſt in debitum, *l.cedere diem ff.de verbor.ſignif.l.legata ſub conditione relicta ff. de condit. & demonſtr. l. ſub conditione ff.de condit.indeb.l.neceſſario §.ſi ſub conditione ff. de peric. & commod. rei vend.* alte-
50 ra, quæ reſoluit † præſupponit ius purum exiſtere, licet reſolubile, qua reſolutione non facta, actus purus remanebat, *l.proponebatur ff.de caſtrenſ. pecul. l. 2.ff de in diem addict. dixit Gomeſ.de impetr. beneſ.vac.perſ.hab.ſam. Card.q.10. & alibi ſæpius, idem Gomeſ.d.conſ. Oldr. 285.meminit.* Modo videndum eſt, an dicta conditio, quæ ex dicta clauſula ad beneplacitum inducitur, ſuſpenſiua, vel reſolutiua ſit, & in hoc eſt aduertendum: nàm *Imol.in l.centeſimis §.fin.col.penult. ff.de verbor.obligat.col.fin.* dicebat, quod dicta clauſula videtur facere conditionem puram reſoluendam ſub conditione, & ſequitur *Dec.conſ.108.nu.5. Bart. autem Angel. & Felyn.* quos ſupra allegaui, contrarium tenuerunt, quod dicta clauſula facit diſpoſitionem conditionalem, ſed conditione ſuſpenſiua, non autem reſolutiua; Pro veritate cuius propoſitionis animaduerto, quod quando
51 conditio † appoſita reſpicit actus perfectionem ſuſpendit, ſed quando reſpicit diſceſſum ab actu, tunc reſoluit, ita magiſtraliter *Soccin.in l.quibus diebus §.quidam Titio num.8.verſ.præterea ff.de condit.& demonſtrat.per gloſ.notab. in d.l. 2.ff.de in diem addict. & in l. obligationum ferè §.conditio ff. de action. & obligat. Neguſant. de pignor. in 4.par. princ. nu.37.verſ prædictorum, hinc Oldrad. d. conſil.285.* in proprijs terminis dicit, quod quando pro conditione adimplenda alicuius voluntas requiritur, conditio eſt ſuſpenſiua, quando autem ſufficit, quod non appareat voluntas reſiſtens, cõditio eſt reſolutiua, in lege de qua agitur Principis beneplacitum reſeruatum pro conceſſionis perfectione requirebatur, eiuſq; aſſiſtens voluntas deſiderabatur: Ergo diſpoſitio ſub conditione ſuſpen-

Google

ſuſpenſiua, & non puta reſoluenda, tamen, vt alij dicebant, noluit Princeps Orangiæ eam conceſſionem ſimpliciter facere, quia non poterat, vt ſupra diximus, cum nemo plus iuris in alium transſ-
52 ferre poſſit, † quam ipſe habet, *l. nemo plus ff. de regul. iur.* ſed cum de re aliena, ſcilicet Cæſareæ Maieſtatis ad beneplacitum diſponeret, pro actus perfectione aſſenſu Regis reſeruato, ac eiuſdem ratificatione, per aliud priuilegium in forma valida, expediendum promitteret: Ergo actus inutilis erat ante ratificationem ſubſequendam, & beneplacitum ſuperueniendū, quia ratificatio facit, quod
53 diſpoſitio † cenſeatur facta à Domino ratificante, non autem ab alio ratificationem reſeruante, *l. ſi pupilli §. item quæritur, & § ſeq. ff. de negot. geſt. Tiraquell. de retract. tit. 1. §. 1. gloſ. 10. num. 66.* &
54 tunc actus perficitur, † cum ratificatio ſubſequitur, vt idem Tiraquell. ibidem
55 latiſſimè probat: Cōfirmatio † eſt actus ſuperioris, & ſuperioritatis manifeſtum ſignum, *vt not. Bald in l. fin. C. de leg. verſic. vlterius noto, Reſtaur. Caſtell. de Imper. q. 50. nu. 4.* qui enim actui dat robur, quia alias inutilis eſſet, ipſum actum cōficere cenſetur, *idem Tiraquell. ibidem nu. 67.* vbi etiam, quod nomine alterius
56 geſtum † robur non habet, niſi ille ratum habuerit, *cap. ſi tibi de præb. in ſexto,* & ante ratificationem nullum ius quæſitum intelligitur; ergo ſi ratificatio, & beneplacitum ſuperueniēs erat illud, quod perficere debebat conceſſionem, & ex ratificatione actum ſuum habebat effectum, & robur, conditio dicitur ſuſpenſiua, & non reſolutiua, & idem eſſet, ac ſi conceſſio fuiſſet facta ſaluo beneplacito
57 Cæſareæ Maieſtatis: † ſiquidem per huiuſmodi conceſſionem nullum ius translatum intelligitur de præſenti, *Brun. cōſ. 23. nu. 4. Octau. Oſaſc. Cacher. deciſ. Pedemont. 7.* niſi ius quodam præparatorium ad obtinendum plenius ius, perficiēdum facto, & miniſterio ſuperuenientis beneplaciti, ac ratificationis, *l. oratio ff. de ſpōſal. dixit, & allegauit ſimilia Staphil. in tract. de grat. ſub tit. de mand. part. prouid. cap. incip. 3. form. nu. 12. verſ. nec obſtat fol. mihi 33. & proindè dicebat Rebuf. in proem. concord. verſ. vigeſimoquinto,*
58 quod tranſactio † facta cum dicta clauſula ad beneplacitum Curiæ, vel de beneplacito Papæ, non inducit ſimoniam, cum tota à beneplacito Curiæ, vel Papæ dependat, & ex prædictis ſtante dicta conditionali diſpoſitione in Loffredum, nullum ius, nec in re, nec ad rem tranſlatum fuiſſe cenſetur, niſi ſpes quædam cōſequendi ab Imperatore, *§. ex conditionali inſtit. de verbor. obligat.* & cum di-
59 ctum beneplacitum † nunquam fuerit ſubſequutum, nullum etiam ius translatum intelligitur, *d. cap. ſi pro te de reſcrip. in ſexto latè Gomeſ. in d. q. 4. verſ. primus*
60 *eſt*, conditio † enim nihil ponit in eſſe, *l. neceſſario ff. de perſ. & comm. rei vend.*

Quod eo magis mihi perſuadeo cum dictæ clauſulæ ad beneplacitum, alia dictio, ſcilicet, tamen, adijciatur: Conceditur enim ad beneplacitum tamen Cæſa-
61 reæ Maieſtatis, quæ dictio, tamen, † eſt reſtrictiua, ſeu limitatiua diſpoſitionis, vt per *Aretin. in l. 1. §. pupillus circa princ. de acquir. poſſeſſ. Ruyn. conſ. 1. nu. 12. lib. 4. per l. pro hærede § quid tamen ff. de acquir. hæredit.* Si ea dictio limitat, & reſtringit diſpoſitionem, conceſſio in tantum facta cenſetur, in quantum concurrat beneplacitum, & ſuperueniat ratificatio; ergo antequā prædicta adimpleātur, deeſt concedentis voluntas, quibus
62 ſtantibus non obſtabunt † conſiderata per *Imol. & Dec. vbi ſupra,* qui loquuntur in ſatis diuerſo caſu; ibi enim non erat beneplacitum reſtrictum ad tertiū, nec dependebat à futuro euentu, ſed reſtrictum erat ad vnum ex contrahentibus, in actu de præſenti ſecundum *Imol.* & in actu de præterito ſecundum *Dec.* &
63 conditio de præterito, † vel de præſenti non ſuſpendit actum, *l. cum ad præſens ff. ſi cert. pet. §. conditionales inſtit. de verb. oblig. & l. conditio in præteritum ff. eodem.*

Conditio autem, quæ à futuro, & incer-
64 to euentu dependet, ea eſt, † quæ actum ſuſpendit, & nihil ponit in eſſe, *d. l. cum ad præſens, & l. itaque ff. ſi cert. pet. alia*

*per Dec.*conſiderata dictione, ad,& de
conditione reſolutiua ſunt ſupra reſolu-
ta, & reſpondebat etiam *Felyn. in d.cap.*
*ex literis nu.*13.*de conſtit.* qui videatur,
rogo, & ſecundum *Imol.* ibi, aliam reci-
pit interpretationem quando aliter con-
ſtaret de voluntate diſponentis, quia
tunc dicta clauſula, ad beneplacitum,fa-
ceret actum conditionalem,& non purũ,
quæ voluntas ſi ex ſupradictis conſide-
ratur,vndique habetur, quod potius vo-
luiſſet facere actum conditionalem,
quàm purum, & cum prædicta conditio
65 tranſlationis † dominij fuerit adiecta,
ante eius exiſtentiam, nullum ius trãſla-
tum intelligitur, ſecundum *Imol.in l.ſub*
*conditione col.*2.*nu.*4. *verſ ſed non placet*
*ff.de ſolut.*qui cõfirmat dat *l.lege obueni-*
re ff.de verb. ſignif. Ergo ante confirma-
tionem datam non intelligebatur,& da-
66 ta conceſſio † tanquam ſine aſſenſu erit
nulla, vt per *Camerar.in d.cap. imperia-*
lem fol. 29. *lit. V*, & ex prædictis firma
remanet noſtra concluſio, quod dicta
conceſſio facta ad beneplacitum tamen
Cæſareæ Maieſtatis ſit conditionalis,
conditione ſuſpenſiua, & non reſoluti-
ua, & proinde nulla, cum dictum bene-
67 placitum † numquam interpoſitum fue-
rit,nec vlterius interponi poſſet, *d. l. ne-*
ceſſario ff. de peric. & comm.rei vend. &
cum ſub diuerſis conditionibus reſcrip-
tum in beneficiũ Loffredi Princeps Orã-
giæ ſcribi mandaſſet, ſcilicet ſequuta
declaratione rebellionis Alexandri, &
beneplacito Cæſareę Maieſtatis; interim
his conditionibus pendentibus, nomine
Regiæ Curiæ Loffredum Caſtrum tene-
re dicebat, ergo dominium, & poſſeſſio
dicti Caſtri ſemper pęnes Regiam Curiã
remanſit, non ſuperueniente Cæſareæ
Maieſtatis beneplacito, Loffredus vti
Commendatarius, Detemptor,& Admi-
niſtrator dicti Caſtri præſumi poteſt, &
non poſſeſſor, vel Dominus. Commen-
dator enim, nihil aliud eſt, quàm ſim-
68 plex Depoſitarius, † *l.commendare ff.de*
verbor.ſignif. l.Lutius ff. depoſit. cap.ne
quis arbitretur 22.*q.*2.& pęnes talem
non adeſt,niſi ſola detentio,*text.eſt in*
l.licet §.*rei ff.depoſit.* Dominium, & poſ-
69 ſeſſio † pęnes deponentem, *Gloſ.* 1. *in l.*
1. *ff. depoſit. & gloſ. in verb terminos, l.*
Lutius ff.eodem, not. etiam gloſ. in cap. ſi
conſtiterit de accuſat.& omnes,gloſ.etiam
in cap.nemo de elect. in ſexto, facit text.
in cap. cũ nobis eod.tit. & quod per alios
70 poſſidere poſſumus, † nullum dubium
eſt, *l ſi id quod* §.1.*ff.de acquir. poſſeſſ.* &
71 meo, † & alieno nomine poſſidere, *l.*
quod meo nomine ff.eodem,& qui per aliũ
72 facit, † per ſe ipſum facere videtur, *l.ita*
autem §.*geſſiſſe ff.de adminiſtr.tutor. l.*1.
§.*deieciſſe ff. de vi, & vi armat.* & quod
73 poſſum per me, † & per alium poſſum,
l.ſi mihi §. *regula ff. de legat.* 1. & quod
dominium dicti Caſtri prætendatur pę-
nes Regiam Curiam dixit Imperator in
prætenſa conceſſione Figheroæ de anno
1534. vbi nulla facta mentione dictæ
conceſſionis in Loffredum, & Alexan-
drum numquam fuiſſe rebellem, & ſi in
aliquo crimine incidiſſet,quod expreſsè
negatur,fuerat per eandem Cæſaream
Maieſtatem ampliſſime reſtiturum, vt in-
fra plenius dicemus,cum quicquid deli-
74 ctum abſtuliſſet,indulgentiam reſtituiſ-
ſe cenſetur, *l final.* §.*final. C.ſentent.paſſ.*
vnde concluditur ex prætenſa conceſſio-
ne Principis Orangiæ dictum Caſtrum
in Loffredum tranſlatum non fuiſſe, nec
quoad dominium, nec quoad poſſeſſio-
nem,vt ſupradictum eſt.

Nec omittam, quod cum eam conceſ-
ſionem obtinuerit Loffredus, vicinus,ac
potentior, nullo iuris ordine ſeruato, de
facto, ac manu armata Alexandrum ſuo
Caſtro ſtatim ſpoliauit, eiuſdem Caſtri
75 poſſeſſionem capiendo, † ex quo ſpolio
omne ius,quod forſan,ex prætenſis con-
ceſſionibus conſequi potuiſſet amiſiſſe
cenſetur, *l.ſi quis in tantam C. vnde vi*,
quem text.in feudis etiam locum habere
dixit,Curt.in tract.feud.in 5.*par. nu.*55.
*Afflict.in conſtit. Regni violentias nu.*22.
Pro qua pęna euitanda dictis priuilegio,
& commiſſione iuuari non poterit, ne
76 inde iniuriarum † naſcatur occaſio, vn-
de iura naſcuntur, *l.meminerit C.vnde*
vi, per quam *l.* dixit ibidem *Bald.* quod
ſi Im-

Digitized by Google

ſi Imperator conceſſerit alicui Caſtrum,
77 ei non † licebit propria authoritate Ca-
ſtrum inuadere,ſed iuris ordine ſeruato,
tanto magis in re, de qua agitur, cum
Princeps cõmiſſionem firmaſſet pro tra-
denda ſibi poſſeſſione, qua commiſſione
78 eum abuſus fuerit, † à ſuo iure cecidit,
vt ad literam habetur *in d.l. meminerit,*
& in proprijs terminis notat ibi *Bald.* de
cuius legis intellectu,& materia multa
videri poterint *per Afflict.in conſtit.cir-*
ca violentiarum num. 3. verſ. his ſubdo
79 *quæſtionem*, voluntas † enim Principis
talis eſſe præſumitur,qualis eſt lex ſcrip-
ta, *l. ex facto in princ. & ibi Doctores* ff.
de vulgar. & pupill. ſubſt. abfuerat ergo
Principis voluntas à dicto ſpolio,& Lof-
fredus ex eodem ſpolio ſuo iure priua-
tus cenſetur, nec amplius dictis priuile-
gijs vti poterit, cum ipſis abuſus fuerit,
80 † *l. auxilium* ff. *de minor. l ex qua perſo-*
na cum concord. ff. *de reg.iur.* Abfuit etiã
81 Principis voluntas † à dicta conceſſione
cum per importunitatem omninò factam
fuiſſe cenſeatur, *l.1. C.de pet bon.ſubl.lib.*
10. vbi Imperator annullat tales con-
ceſſiones, immò petentem punit, cum
82 enim non concedenda † conceduntur,
præſumptio eſt,frequenti, & tedioſa po-
ſtulatione fuiſſe conceſſa, & non ſpontè
dixit *Bald in eadem l.1.circa princ.* quam
83 importunitatem † arguunt etiam tantæ
contrarietates inter commiſſionem, &
priuilegium, vt prædiximus ex doctrina
*Anchar.d.conſ.*188.*num.*6.& ſic huiuſ-
modi conceſsio eſt nulla ex defectu vo-
luntatis,quæ abeſſe præſumitur,propter
84 clauſulam † derogatoriam, *d.l.1. & l.nec*
damnoſa C.de precib. Imperat.offer.vt in-
quit ibidem Io.de Plat.nu 7.*verſ.reſcrip-*
tum ergo,& Bald.circa princ. ibi, quia
*noſtra voluntas non eſt in reſcripto col.*2.
verſ. ius iſtam, vbi quod ratio dictæ le-
gis, eſt deficiens voluntas concedentis,
argum.l.Celſus ff. *de acquir.hæredit. & l.*
doli mali ff. *de nouat.* hinc dicebat *Iſern.*
in cap.1. §.*ſimiliter poteſt ſub nu.* 28. *col.*
5. *verſic.item ſi propter de capit. qui cur.*
vend. Certum eſt,non valere, quod per
85 importunitatem † à Principe elicitum
fuit; quapropter facta fuit quædam Cu-
ria,vt ibi per *Iſern.*& licet prædicta reci-
piant limitationẽ,quando Princeps mo-
tu proprio rem conceſſiſſet, *eadem l.1. in*
fine. Tamen in dubio conceſſionem fa-
ctã ad alterius poſtulationem præſumi,
niſi aliter expreſsè dicatur,dixerunt Do-
ctores *in d.l.1.Bart.nu.*15.*Angel in fin.*
*Io.de Plat.num.*7.*verſ ſed quæro,Bald.in*
l.2. C.eodem col fin. verſ.quæro quid in
dubio. & omnes mouentur per text. *cap.ſi*
motu proprio de præbend.in ſexto, nec ob-
ſtabit,ſi legatur in priuilegio de mera,
86 pura,† & ſpontanea voluntate,quaſi ex
hoc præſumatur conceſsionẽ motu pro-
prio factam,quia prædicta clauſula quã-
uis ſubreptionis vitium tolleret, non ta-
men etiam intentionis defectum, vt *not.*
Ioan.Andr. & Doctores in d cap. ſi motu
*proprio, Abb.in cap.quia circa nu.*7.*de*
conſangu. & affinit. Felyn.in cap.in noſtra
*ſub decimo corollario col.*14. *verſ. & pau-*
lo poſt de reſcript.Vitalis in tract.clauſul.
*clauſ.*24.*cap.*15.*in rubr. de vi, & effectu*
clauſularum in cap.incip ſubſequenter nu.
16. *fol mihi* 68. & quod dicta clauſula
non ſit poſita,ex concedentis intentione
aduertatur, quod in commiſſione nihil
dicitur,quod concedit ex liberalitate,
& ſic ad partis poſtulationem potius præ
ſumendum, cum ſi ſciuiſſet Princeps di-
87 ctam conceſſionem prohibitam † de iu-
re,non conceſſiſſet,vel non, ita de facili,
cap.literis de reſcript.& quod dicta clau-
ſula ex Principis voluntate non proceſ-
ſerit ex eius poteſtate ſuam poſſumus ar-
guere voluntatem, cum ex iuris interpe-
tratione talis mẽs Principis dicatur,qua-
lis de iure eſſe debet, *Bart.in d.l.ex facto*
ff.de vulgar. & pupill ſubſtit. Alex.nu.
8.*Iaſ.nu.*5.*Dec.conſ.*95.*in princ.* Cum
& ſi Reges,Imperatores,& Pontifices,&
alij Superiorem non cognoſcentes ea
clauſula motu proprio,quoad omnes mo
tu proprio vti potuiſſent, non tamen ea-
dem clauſula,inferiores ab eis vti poſsẽt
88 vti Proreges,† & Legati,ſecundum opi-
nionem *Io.Monaci,Archidiac.& Philip.*
Franch.in cap final.de offic.legat.in ſexto,
quæ opinio licet non tranſeat ſine con-
tradi-

tradictionibus, cum quilibet etiam mini-
89 mus † ſuos actus motu proprio gerere
poſſit, vt per *Dec. in l. 3. 1. not. quod quiſque iur. & alij Doctores in d. cap. fin. de offic. legat. in ſexto.* Hoc tamen verum
90 erit † ad tollendam ſubreptionem, vt dixi, ſed quod ex dicta clauſula quis poteſtatem, quàm habuit acquirat, ex qua impotentia, & voluntaris defectus cenſetur, nullus eſt qui dicat; immò expreſsè dixit *Philip. Franch. in d. cap final. verſic. in gloſ. final.* quod deficiente concedentis
91 poteſtate † talis clauſula nihil operatur, in iſto caſu concedens inferior, imporēs neſciuiſſe præſumitur: nam ſi ſciuiſſet nō commiſiſſet, dixit *Zabarell. in clement. 2. verſ. ſi tamen velles de offic. Iudic. ordin.* nihilominus eſto, quod inferioribus con-
92 ueniat, † alios effectus habebit, ſi à Superioribus apponatur, quàm ſi ab inferioribus, *Rebuſ. in tract. concord. de form. mand. Apoſtolic. ſub 29. effectu*, cum legibus inferior derogare non poſſit, & iuri alterius pręiudicare, & alia ex dictæ clauſulæ virtute inferuntur, & in hoc mirum in modum Regentes, Quęſtores, & alij, qui priuilegium ſubſcripſerunt, in culpa
93 fuerunt, cum eorum munus † optimè proſpicere, ſi quę Principi ſubſcribenda, & conferenda offerantur, ſint conceſſibilia, ſcriptaq; in priuilegio ritè, rectequè proceſſerint, & in proprijs terminis quādo de loquērium bona ad Fiſcum deuoluta perueniunt, eas poſtulationes reijcere
94 debent, & Quęſtores puniuntur, † dictat *d. l. 2. quæ videatur C. de pet. bon. ſublat. vbi Doctores omnes*, & in hoc vnum tantum conſiderabile ſubnectam, quod tunc temporis Sigiſmundus de Loffredo erat Regens, & conceſſio admodum vitioſa Ioāni Gaſpari de Loffredo fiebat, ex quo quid ſequitur omitto; & ex prædictis ſimiliter concluditur dictam cōceſſionem eſſe nullam, & ex ea nullum dominium, nullamq; poſſeſsionem dicti Caſtri in Loffredum tranſlatam fuiſſe, vt ſupra. Nec Loffredum ipſum iuuari poſſe prætenſa emptione illius pluris à D. Petro de Toledo Vicerege, cum fuerit de anno 1534. poſt Alexandri reſtitutionem, per generale Indultum, de quo infra.

Quoad ſecundum principale caput, de conceſsione ab Imperatore facta Capitaneo Figheroę, & de ſententia inde ſequuta in eius fauorem contra Loffredum, paucis me expediendo, dico quod licet Alexander non fuiſſet rebellis, & ſi in aliquo deliquiſſet, quod negatur per generale Indultum Cæſareæ Maieſtatis fuit ampliſſimè reſtiturus de mēſe Aprelis anni 1530. & prædicta conceſſio Figheroæ fuit de anno 1534. quæ in quadam parte aſſertionis nobis prodeſt dum dicit dictum Caſtrum fuiſſe tunc temporis pęnes Regiā Curiam, ergo per prius non conceſſum, & per conſequens per reſtitutionem Alexandro reſtitutum: nàm ſicut ipſo iure bonorum dominium in Fiſcum tranſit, ob alicuius rebellionem, ita etiam ipſo iure reſtituitur per Principis reſtitutionem, ex regula illa generali, quod eiſdem modis, quibus dominiū
95 transfertur, † eiſdem ipſo iure retranſfertur, *ad not. in gloſ. in fine in l. 1. C. de inoffic. donat. Alex. conſ. 10. nu. 2. lib. 1. l. nihil tam naturale ff. de regul. iur.* & in
96 priuilegio facto † per Principem non requiritur traditio, *Doctores in cap. 1. quid ſit inueſtit.* maximè in Regno noſtro, vt dicebat *Bald. in l. 1. in fine C. de rer. permut.* Si dominium per dictam reſtitutionem erat pęnes Alexandrum retranslatum, & de reuocanda poſſeſsione lis agebatur contra Loffredum, quæ ratio poterit haberi de prædicta prætenſa conceſsione in Figheroam de anno 1534. lite pendente, eo magis cum dicta conceſsio facta fuerit à Cæſarea Maieſtate iuribus alterius ſaluis, & ſicut ius per dictam reſtitutionem erat Alexandro reintegratum per dictam conceſſionem nullum ei præiudicium illatum fuit, & in hoc alio talis dicta conceſsio Imperatoris nobis profuit, cum ex ea clariſsimè apparuerit, nullam fuiſſe conceſsionem Principis Orāngiæ in Loffredum, cum Figheroa contra dictam conceſsionem Principis Orangiæ obtinuiſſet, quæ ſententia nullum præiudicium afferre potuit, quia res inter alios acta, alijs non

præiu-

præiudicat toto titulo eodem.

Progrediendo ad tertium principale caput de rebellione Alexandri, quæ ex aduerſo ex pluribus conſtare prætenditur.

Primò, ex præſumpta informatione relata in conceſſione Loffredi.

Secundò, per aſſertionem Principis Orangiæ in priuilegio Loffredi.

Tertiò, per aſſertionem D. Petri de Toledo in ſupradicta venditione pluris dicti Caſtri facta eidem Loffredo.

Quartò, per aſſertionem Imperatoris in conceſſione Figheroæ.

Quintò, per aſſertionem in prædicta ſententia inter Figheroam, & Loffredum.

Sextò, per confeſſionem eiuſdem Alexandri in ceſſione per eum facta Loffredo.

Septimò, per quandam prætenſam notam à libro iudicum rebellium extractam.

Octauò, per teſtes productos in hoc proceſſu per Loffredum, & proindè cum hodie poterit conſtare de Alexandri rebellione, quamuis lata non fuerit ſenten-
97 tia; † poterit etiam ferri contra defuncti memoriam, *iuxta text. in l. fin. C. ad l. Iul. Maieſtatis*, quibus omnibus ordinatè reſpondendo dico.

Quoad primum, quod eſt de prætenſa informatione, ſatis erit dicere, quod non
98 apparet, nec nunquam apparuit, † & paria ſunt non eſſe, vel eſſe, & non poſſe apparere *e. l. cum res §. itaque ff. de legat. 1. l. rutilia polla ff de contrah. empt. l. duo ſunt Titij ff de teſtam. tut. Corn. conſ. 245. nu. 4 lib. 2. Brun. conſ. 84. nu 4. & facit text. l. titia teſtores meos, vbi Bart. ff. de legat. 1. l. fin. C. de reb. cred. l. actor C. de probat.* Ex quibus habetur, quod quando nega-
99 tiua eſt coarctata † ad aliquam ſcripturam, probatur per inſpectionem illius ſcripturæ, eſt etiam *text. in l. non aliter, & ibi Bart. ff de Aduocat. diuerſ. iud.* & quod voluit *Bart. in l. 2. in fine poſt gloſ. & Iacob. Butric. C. de error. Aduocat.* quod iſta
100 negatiua ſententiã † non eſſe latã, probatur per inſpectionem libri, vbi ſunt de-ſcriptæ ſententiæ, & iſta non reperitur, cum ergo nos dicimus informationem non eſſe captam, iſta negatiua probatur ex ſe, quia dicta informatio, & ſententia nunquam apparuit, quæ ſi verè capta fuiſſet, non tantum laboraſſet Loffredus, dum probare nixus fuit in hoc proceſſu Alexandrum rebellem, ergo de ipſius rebellione per prius non conſtabat, quia Loffredus vti potẽs eo tempore, eam informationem habere potuiſſet, præſentaſſet, & ea vſus fuiſſet: nec proderit ſi diceretur, quod nos non ſumus in negatiua, negatiuę, ſed potius affirmatiuę, cũ Princeps affirmatiuè afferat informationem captam, quia ſortitur idem, quod dictum
101 fuit de negatiua† etiam in affirmatiua, vt in ſpetie dixit *Bald. in l. fin. nu. 3. C. de reb. cred.* Quando negatiua probanda venerit per certam ſcripturam, vt in re, de qua agitur, ſufficit dicere, in proceſſu non adeſt, & probat *Dec conſ. 487. nu. 4. & 496. num. 7. & alij, quos omitto.* Ergo Princeps cum dixit rebellionem conſtare per informationem, quæ informatio etiam ſi adeſſet, non obſtaret, vt in ſpetie *Bald. in conſ. 359. proponitur num. 2. verſ. item Princeps lib. 1.* vbi ſi Princeps prætẽdit informationem per quaſdam literas, ſuper quà informatione ſe fundet, iſta informatio, ſiuè relatio non præiudicat
102 ignoranti, † quia Princeps citare debet, dum pronunciat, *d. l. meminerit, & l. ita Diuus ff. de adopt.* quia ſemper poſſeſſor citandus eſt, *cap. licet Epiſcopo de prabend. in ſexto, l. ſi deſerta C. ſi propter publ. penſit.* tanto magis cum dicta informatio non videatur: quinimmò de ea nulla ratio haberi debet, & ideò ipſa informatione non apparẽte, ceſſabit etiam præſumptio rebellionis Alexandri, cum
103 in dubio quilibet fidelis † præſumatur, & gratus, niſi contrarium probetur, *l. non omnis §. à barbaris ff. de re milit. l. omnimodo C. de inoffic. teſtam. Iſern. in cap. ſancimus col. 2. § fin. circa finem, quo temp. mil. & in cap. 1. §. porrò nu... quæ ſit prima cauſ. beneſ. amitt. facit text. in l. marito ff. pro ſoc.* quia in delictis ſemper præ-
104 ſumitur pro eo, † qui excuſat delictum, *Bald.*

Bald. in l. precibus nu. 21. *C. de impub. & alijs ſubſt.* & ideò dixit *idem Bald. in l. ſi quis teſtibus nu.* 8. *verſ. ſed nota C. de teſtib.* qui allegat inimicitiam, debet eam probare, quia quilibet præſumitur ami-
105 cus, ſemper in dubio † excluditur delictum eſſe in his, quæ poſſunt eſſe ad bonum, & malum, vt permulta dixit *Aym. conſ. 9. nu. 20. Grammat. deciſ.* 18. *num.* 5. & propterea requiritur magis clara probatio, quia præſumptio, quæ vertit con-
106 tra eum, † qui habet probare aliquid, afficit ipſum duriori probatione, adeò quod requiruntur probationes luce meridiana clariores, *l. final. in princ. & ibi Bart. ff. quod met. cauſ. notat Bald. in l. ſiue poſſidetis col. 2. C. de probat. Innocent. in cap. quia veriſimile de præſumpt.* Quinimmò cum pro parte Alexandri ſit ſatis legitimè probatum ipſum ſemper fuiſſe
107 fidelem, † iſta probatio tanquàm magis veriſimilis, & habens iuris præſumptionem pro ſe, attendens ad excluſionem delicti, omninò præualere debet, prout notatur in locis præallegatis, *& in cap. in veſtra de teſtam.* ad quod bene facit, quod dicit *Petr. de Anchar. in conſ.* 254. *in quæſtione Presbyteri nu. 30. verſ. in iſta veritate dico*, quod cæteris paribus magis creditur teſtibus, deponentibus de bonitate alicuius, quia excludunt delictum, ex quo habent præſumptionem pro ſe, quàm deponentibus contra, allegat *text. in cap. final. de præſumpt. eſt gloſ. notabilis in cap. clerici, vel continentes 51. diſtinct. cuius meminit, & ſequitur Roman. conſ.* 241. *num.* 5. *vbi multa per ibi addentem.*

Quoad ſecũdum, tertium, & quartum, de aſſertione rebellionis Alexandri, nulla eſt habenda ratio, cum Proregi, Regi,
108 & Imperatori, non credatur, † dum aliquem aſſerunt rebellem, *Iſern. in cap. ſãcimus il ſecondo num. 3. circa finem, quo temp. mil. ibiq; Afflict. num. 2. Dec. conſ.* 410. *nu. 9. & latiſſimè Gigas in tract. de crimine læſæ Maieſtatis lib. 2. q. 19.* vbi me remitto, & eſt ratio ſecundum *Iſern.* ibi, quia in cauſa propria nemo teſtimo-
109 nium fert, † *l. nullus ff. de teſtam.* Nec obſtabit *text. in clement. 1. de probation.* quia omiſſis alijs reſponſionibus, non
110 procedit † in inferioribus ſuperiorem recognoſcentibus, ſed in ſolis ſuperiorem non recognoſcẽtibus, vt in ſpetie dixit *Alex. in conſ. 124. num. 2. in fine lib. 2. cõſ. 112. nu. 6. lib. 7. & conſ. 34. nu. 4. lib. 6. Dec. conſ. 528. num. 5.* vt in caſu noſtro, quia ſumus in aſſertione Proregis, etiam non habet locum dicta clementina, quãdo eius, quod aſſeritur in contrarium eſt veritas, *vt per Soccin. conſ. 164. colum. 5. verſ. ſed hanc obiectionem lib. 2. collegium Doctorum Florentinorum inter conſilia Curt. Sen. conſ. 50. & 59. verſ. credi enim verbis Principis:* Clementina ipſa procedit quando Princeps aſſerit factum proprium, quia factum alienum noſſe non poteſt, niſi per alterius relationem, & ita tradit *Luc. de Penn. in l cognouimus verſ. proſunt autem C. de manc. & col. lib. 11. & alij, quos latè congerit Tiraquell. de vtroque retract. lignag. §. 1. gloſ. 14. nu.* 49. etiam quia tertio inaudito, & indefenſo nocere non poteſt; cum ipſa defen-
111 ſio, quæ naturalis iuris eſt, † nec per Principem remitti poſſit, *clement. paſtoralis cum ſimilib. de re iudic.* & tanto magis dictæ aſſertiones non nocent, quia
112 factæ ſunt ſine cauſæ cognitione, † & potius ad confirmationem cõceſſionum, quæ tunc fiebant, vt omnia in ſpetie comprobat ex pluribus *Dec. conſ. 606. num. 9.* & quod ſint factæ ad partis ſuggeſtionem demonſtratur, quia Princeps Orangiæ inquit: *che tutti loro beni deueno venire in potere della Regia Corte, ſin che comparendono eſſi moſtraſſero la loro innocentia*, & ſic dubitabat an rebellio vera eſſet, an verò per calumniam figuraretur, & tanto magis, quia ſe refert ad informationem, quæ numquàm apparuit, de qua nulla eſt habenda ratio, vt ſupra fundauimus. Et dum in priuilegio dicitur rebellionem notoriam Alexandri conſtare per informationem, quæ licet non adfuerit, vt prædiximus, videamus modo ſi Alexander notorius fuerit rebellis, ita vt contra eum tãquàm notorium rebellem procedi potuerit, ſi tene-

tene-

tenemus opinionem, quod illud dicitur
113 notorium,† quod ex actis reſultat,pro-
ut reſpondit *Soccin.conſ.38.col.7. verſic.
ſeptimo principaliter lib.1. & Soccin. Iun.
conſ.16.nu.18. lib.1. Pariſ.conſ.111. nu.
7. lib.4. Neuizan conſ.82.nu.32.quos al-
legat Menoch. de arbitr.iudic.lib.2. cent.
2.caſ.166.num.6.* vbi etiam multa quo-
modo inducatur notorium, quam opi-
nionem credendum eſt Principem Orã-
giæ ſequutum fuiſſe,cum aſſerendo Ale-
xandrum notorium rebellem ſubdat hoc
conſtare ex informatione, & ſic ex actis,
res erit expedita, cum ex actis non con-
ſtet,nec notorium quid eſſe præſumatur,
quia iſta qualitas, quod ſit notorium
probari debet, *Iſern. in d. cap.ſancimus,
quo temp. mil.* notorium ergo dici non
114 poteſt, † & proindè dicebat *Abb. in
cap. conſuluit 2.notab.de appellat.* non eſ-
ſe de facili procedendum ſuper aliquo,
tanquàm notorio, quia multa dicuntur
notoria, quæ non ſunt, & licet dicatur
115 aliquid eſſe notorium,† & non indige-
re probatione ipſius facti, tamẽ opus eſt,
quod Iudici conſtet ex actis,notorium
eſſe,cum non proſit ſolum allegare,*Cyn.
in l ea quidem 2.q.vbi etiam Bald colum.
pen. verſ. quaero an ſit neceſſe C. de accu-
ſat. ſequitur Iaſ.in l.ſi verò §.qui pro rei
qualitate col.2.verſ.ſecundo aduerte ff.qui
ſatiſdar.cogant.vbi poſt Alex.*per eum al-
legara inquit, ita ſe habere * cõmunem
opinionem,immò dixit *Dec.in d.cap.con-
ſuluit in 3. notab.* quod quando diſponi-
116 tur aliquid ſuper notorio † non ſolum
conſtare debet,illud eſſe notorium, ſed
prius factum illud eſſe verum,quia quod
117 non eſſet,verum notorium † eſſe non
poteſt,*cap.quanto de tranſl prælat.idem
Dec.in d.conſ.606.num.13.verſ.non ob-
ſtat, quod delictum eſſet notorium,ſequi-
tur Roland.à Valle conſ.99.nu.15.lib.1.*
118 Item notorium tripliciter † conſidera-
ri poteſt;facti permanentis,facti tranſeũ-
119 tis, † & præſumptionis:in notorio facti
permanentis † nullus requiritur iuris or-
120 do: † in notorio facti tranſeuntis licet
non debeat iuris ordo ſeruari, tamen
conſtare debet, quia per inficiationem
poteſt effici res dubia,& non dicitur am-
plius notorium: in notorio autem præ-
121 ſumptionis † omnis iuris ordo ſeruan-
dus erit, *Angel.de Peruſ.notat in repet. l.
ſi vacantia nu.156. C.de bon.vac.lib.10.*
licet aliter diuidat, & diſtinguat *Ant.de
Butr.in tract de not.in 4 art.* Attamen
in ſubſtantia idẽ eſt notorium facti tran-
ſeuntis,nequaquàm,cum ſatis in proceſ-
ſu dubium ſit illud delictum, licet nos
non adeſſe delictum clarè eſſe prætenda-
122 mus, † & quando aduerſus delictum
aliqua excuſatio, ſeù defenſio compete-
re poteſt, non poteſt dici notorium, &
tunc ordo iuris ſeruandus eſt,egregiè di-
xit *Aretin.conſ.163 nu 6. Collegium Flo-
rentinorum inter conſil.Curt.Sen.24. nu.*
13. aſſerens omnium eſſe * communem
opinionem,*Iul.Clar.in pract.crimin.q.9.
nu.3.verſ ſed aduerte, Menoch.de arbitr.
iudic.lib.2. centur.3. caſu 235. num.15.*
& quod Alexandro aduerſus prætenſum
delictum competebat defenſio idẽ Prin-
ceps in eadem conceſſione eam reſeruа-
uit,dum dixit: *ſin che comparendo perſo-
nalmente moſtraſſe ſua innocentia*: Ergo
delictum non erat notorium, ſi de inno-
centia conſtare poterat: de notorio præ-
ſumptionis non loquor,cum pars aduer-
ſa eo vti non poſſit,dùm in eo iuris ordo
requiratur,quia facta inſtantia per Ale-
xandrum, vt ex aduerſo declararentur
capita rebellionis,non ſolum non fuerũt
declarata capita ad finem defendendi,
ſed dictum, nunquam poſſediſſe caſtrum
ob rebellionem Alexãdri fol.18. à terg.
123 & quod in rebellionis delicto † etiam
notorio ſentẽtia declaratoria adhuc re-
quiratur *Couarr.in repetit.cap.alma ma-
ter nu 9.de ſentent.excommun. in ſexto*,
qui ſubdit opinionem * communiter re-
ceptam,*allegans Iul.Clar. vbi ſupra nu.
9.verſ.præterea quæro*,& non ſolum præ-
dicta notorij ſententia non apparet, ſed
nec ſententia rebellionis declaratoria,
quàm ferendam reſeruauit etiam Prin-
124 ceps in dicta conceſſione, † quæ ſen-
tentia de iure omninò requirebatur, ad
notata per *Iſern. in ſæpius allegato cap.
ſancimus,& in cap.imperialem §. callidis*
nu.

Google

num.21. Luc.de Pen.in l.cum allegas col.
pen. C. de re milit. *Capyc.in inueſtit.feud.*
cap.feuda amittuntur verſ.ſententia pri-
uatiua fol. mihi 45. Gigas in d.tract.cri-
min. læſæ Maieſtat. lib.2.q.25. latiſſimè
Grammat.deciſ.105.nu.55.& ad hoc ac-
cedat,quod voluit Cardin.conſ.127.incip.
hunc punctum,quod ſi vaſallus commiſit
culpam, per quam eum iura Regni pri-
uant feudo,quod requiratur, quod iſtud
declaretur per ſententiam, de quo ple-
nius per *Felyn .in cap. cum ab homine col.*
5.num.10. de iudic. & in cap.Rodulphus
nu.35.de reſcript. Abb.conſ.3.col.3. lib.2.
ſub 8.q.verſ.item,vt ipſe, & ſubdit,quod
125 † vbicumque quis incidit in pœnam
pſo facto ante apprehenſionem,ſeù exe-
quurionem,ſententia declaratoria requi-
ritur, & in hoc eſt aduertendum, quod
licet in Regno per *Capitula Regni bona*
proditorum,die Mercurij, & nuper apud
126 *Tranum*, diſponatur, † quod in crimi-
ne læſæ Maieſtatis dominium ipſo iure
amittatur,tamen hoc intelligitur in pro-
ditore manifeſto,& publico, vt per *Lucā*
de Penna in apoſtilla d. cap. nuper apud
Tranum.& in l.2.nu.2.C.de pet.bon.ſubl.
Grammat.in d.deciſ.105.num.35.& per
addit. Iſern.in d.cap.ſancimus in verb.re-
bellatum,quod non erit in rebelle non
publico, & non nororio, quia eo caſu nō
poterit damnari, niſi fuerit citatus,con-
uictus,aùt confeſſus,& ad ſuas defenſio-
nes admiſſus, & facit, quod habetur *in*
d.l.1. verſ.deprehenſus de pet.bon. ſublat.
lib. 10. vbi * communiter Doctores, qui
hæc examināt, & quod ſemper ſit neceſ-
127 ſaria declaratoria ſentētia, † ſiuè quis
ratione culpæ veniat priuandus, ſiuè in-
telligatur ipſo iure priuatus, primo caſu
requiritur ſententia ad bene eſſe, ſecūdo
caſu ad exequurionem eſſe, *not. Bald.in*
cap.1.num.1. de feud. ſine culp. non amitt.
ſed quomodo prædicta ſententia proce-
dere poterat,ſi nullum præcedebat deli-
ctum,nec culpa, & niſi quis de culpa le-
128 gitimè conuictus † fuerit feudo priuari
minimè poteſt,*cap.1.de feud.ſine culp.non*
amitt. & duo alij tituli, quib.feud.amitt.
latiſſimè per Capyc.in ſua inueſtit.in ver-
bo feuda amittuntur, vt ommittam alios
Doctores, qui in ſuis tractatibus, hanc
materiam priuationis tractant: inde di-
cebat eleganter *Bald.in cap.1.in princ.de*
natur. feud.per illum textum, quod nec
129 Papa, † nec Imperator poſſit deueſtire
vaſallum ſemel inueſtitum, niſi cauſa le-
gitima,& culpa conuictum,& per ſentē-
tiam, & licet Deus ſubiecerit Papæ, &
130 Imperatori leges, † & tributa, non ta-
men ei ſubiecit conuenriones, cōtractus,
& conſuetudines feudales, quibus obli-
gatur, *idem voluit Bald. in auth. omnes*
peregrini nu 7.C.comm.de ſucc.Curt.in
tract.feud.2.part. verſ.duodecimo quæro;
& eo magis,vt dixi in re,de qua agitur,
ſentenria requirebarur,cum de volunta-
te concedentis appareat eam eſſe feren-
dam,dum quilibet in re ſua eſt modera-
131 tor, † & arbiter, *l. in re mandata*, *C.*
mandat.

De quinta aſſertione, quæ eſt ſenten-
tia inter Loffredum, & Figheroam nulla
eſt habenda ratio,tāquam res inter alios
132 acta, † & non ſolum inter alios,ſed in-
ter eos, quorum intererat Alexandrum
rebellem iudicari, aliter iura vtriuſque
corruebant, quæ non in alio fundaban-
tur, quàm in rebellione Alexandri, &
proinde tanquam res inter alios acta ip-
ſi Alexandro,non nocere,latiſſimè *Tira-*
quell. in tractatu res inter alios acta per
totum.
133 Quoad confeſſionem † ipſius Alexan-
dri, quàm primo loco poluimus nulla
debet ratio haberi, quia falſa, erronea
per vim, & metum extorta *toto titulo* ff.
& C. quod vi metus cauſ. & proinde re-
uocata per eundem Alexandrum, quæ
nec parti aduerſæ in aliquo prodeſſe po-
terit,cum teſtetur Alexandrū ipſum fuiſ-
ſe rebellē de menſe Auguſti anni 1529.
quæ rebellio ſi eſſet vera fuiſſet poſt cō-
ceſſionem eidem Loffredo factam de an-
no 1528. ergo non eſt verum Alexan-
drum fuiſſe rebellem tempore conceſſio-
nis, & iſtius rebellionis prætenſæ anni
1529. Quoad validitatem priuilegij Lof-
fredus vti non poteſt,cum conceſſio fue-
rit facta, ex quo Princeps videbat feu-
dum

dum deuolutum ex Alexandri rebellione, quod non erat verum, ideò ſi conceſſio feudi fiat ſub expreſſione, quod va-
134 cet ex vna cauſa, † & re vera non vacat, vel vacat ex alia cauſa, cõceſſio non tenet, *text. eſt expreſſus in cap. ſuſceptum de reſcript. in ſexto, & cap. ex parte de conceſſ. præbend. eodem lib. 6. & in proprijs terminis Iſern. in cap. moribus nu. 2. vbi prædicta allegat, & multa iura, & ibi Aluarot. & Afflict. & Loffred. ſi de feud. defunct. milit. controu. fuer. Cardin. conſ. 92. Dec. conſ. 129. nu. 40. conſ. 544. num. 29. conſ. 606. nu. 15. & in l. fin. nu. 17. in fine C. de pact. Gomeſ. in Regul. Cancell. de impetr. benef. per obit. fam. Cardin. q. 4. Camer. in cap. imperialem fol. 9. verſ. nam videmus etiam, qui pro hoc allegat alium text. in cap. 1. de cleric. qui inueſt. ſec.* vbi
135 vult, † quod ſi donatio eſt facta purè, & non valet, & valuiſſet in diem, feudo aperto non validatur, quia illa validatur tantum in diem, quæ à Principe facta fuiſſet, & quando conceditur, quod præ-
136 ſens eſt, † non venit futurum, *l. ſi à colono, & l. cum ſtipulatus ff. de verb. oblig.* & ideò ſi Rex concedit feudum Titij, quem creditur eſſe mortuum, & viuit, nõ confirmatur poſtea ſi moriatur, *Frece. de ſubfeud. lib. 2. cap. decimo quaro nu. 6.* qui alios multos allegat idem affirmantes, quos nè tædio afficiam ommitto, veritas
137 enim † narratorum conſideranda eſt, ſecundum tempus conceſſionis, & non eſt idem iuris narrata prius fuiſſe vera, vel poſt conceſſionem verificata, dixit *notab. Abb. in cap. quia circa in 1. colum. num. 4. de conſangu. & affinit.* & quamuis replicari poſſit vtrumque conceſſum fuiſſe, non ius præſens dumtaxat, & deuolutum, ſed ius futurum deuoluendum, vt in priuilegio Principis habetur, ibi transferens omne ius: nihilominus eſt aduertendum huiuſmodi conceſſionem iuris
138 futuri, † & deuoluendi fieri non poſſe à Prorege, & ab inferiore ſuperiorem recognoſcente, ſed tantum quando conceſſio fieret à Principe nullum habente ſuperiorem, & à Pontifice, vt in ſpetie dixit *idem Iſern. in d. cap. moribus*, & proinde dicebat *Abb. in cap. 2. nu. 2. de conceſſ. præbend.* quod beneficium viuentis non poteſt conferri per inferiorem à Papa, qui nec hoc conſueuit facere, propter votum captandæ mortis, licet poſſit ipſe ſolus, *in cap. inter cætera num. 5. & in cap. relatum num. 6. de præbend.* quia Papa quàmuis ſolus beneficia vacatura conferre poſsit: de honeſtate tamen facere non debet, *idem Abb. in cap. propoſuit nu. 5. de conceſſ. præbend.* & quod inferiores Principe non recognoſcente ſuperiorem non poſſint concedere feuda deuoluenda, dixit *Reſtaur. Caſtell. in tract. de Imperat. q. 110. verſ. 144. Afflict. deciſ. 292. num. 4.* & idem *Reſtaur.* dixit, quod ſolus Princeps, & non inferior eo poteſt facere expectatiuam de feudo, vel alio iure à tertio poſſeſſo, hinc dicebat *Philip. Franch. in cap. pen. S. prohibemus de offic. legat.* quod Legatus à latere non poteſt ius ad vacatura beneficia concedere, & ibi etiam *Anchar.* quod ſolus Papa hoc poteſt: ergo cum tempore conceſſionis Caſtrum loci Rotundi non erat deuolutum, nec de rebellione conſtabat, reſpectu eius, quod veniebat deuoluendum ex ſecunda rebellione prætenſa, non cenſetur facta conceſſio, etiam ſi hoc dictum fuiſſet, cum in hoc deficiat poteſtas, & proindè voluntas: Omittendo hic illam quæſtionem tanquàm non neceſſariam, an ius ſuperueniens authori proſit ſingulari ſucceſſori, quia iſta quæſtio procederet quando conceſſio fuiſſet facta à Rege, Imperatore, vel Pontifice, & non à Legato, vel Prorege, vt ſupra fundatum eſt; & ſic illud, quod forſan pars ex confeſſione Alexandri pro ſe adduceret, cõtra ipſam facit, & quidem firmiter mihi perſuadeo, quod niſi ea conceſſio ita proceſſiſſet in priuilegio, Alexander non pureo ſummerſus interijſſet, ſed peius, cum conceſ-
139 ſio feudi vacaturi † ſoleat triſtes parere euentus, & proinde fuit prohibita, *l. fin. C. de pact.* quod ſatis in Alexandro ſcelerè interempto verificatum exritit.

Quoad ſeptimam, aſſertiò, quàm pars prætendit extracta à libro iudicum re-

bellium,dicitur ſimiliter non obſtare,
quia illa Alexandro non nocet, immò
prodeſt, & ad hoc adduco formalia ver-
ba, videlicèt: *El Caſtillo de loco Rotun-*
do en Tierra de Bare rebelle publico, eſte
Caſtillo fuè de Alexandro Caraſa conce-
dido à Iuan Gaſparo de Loffredo, y lo poſ-
ſee Donato Antonio de Loffredo ſu hijo,
es Tierra morada; & latè deſcribuntur
tur omnia particularia dicti Caſtri,& de-
nique dicitur: *que haſta à hora nò hà cõ-*
pareſcido. Quæ nota nullo modo ſenten-
riæ vim habere poteſt, in qua requiritur
140 Iudicis ſubſcriptio, † vt *in auth. vt di-*
uin.ſuffrag. in rubr. & nigr. gloſ. in l.fin.
C. de diuerſ. reſcript. Bald. in l. fideicom-
miſſa §.quouis de legat. 3. Item debet ſcri-
141 bi annus, & dies, † & debet partibus
recitari publicè,& præſentibus Officiali-
bus, *l. 2. & 3. C. de ſentent. ex breu. recit.*
l. cum ſententia C. de ſentent. & interloq.
omn. iudic. Item non fuit auditus in hoc
Alexãder, quod ſolum ſufficeret pro nul-
litate, *clement. paſtoralis de ſentent. & re*
iudic. Quinimmò poſtquam cõmiſſio Iu-
dicum rebellium fuit per Cæſaream Ma-
ieſtatem expedita eadem die poſt gene-
rale Indultum anni 1528. vt ex ea, quæ
procederent, iuxta formam indulti ho-
diè per nos expediti, & ex dicto indultu
Alexander, quatenus eſſet rebellis fuiſ-
ſet amplißimè reſtitutus, præfati Iudices
contra Alexandrum procedere non po-
terant, prout nec proceſſerunt, immò fa-
uerunt ipſum, dum petijt reſtitutionem
Caſtri prædicti, ad quam non ſolum ad-
miſerunt, ſed eidem Alexandro alimen-
ta dari iuſſerunt, vt ex proceſſu, quia ſi
fuiſſet rebellis minimè dediſſent, & ex
prædicti notamenti lectura non apparet
Alexandrum declaratum rebellem, ſed
verba rebellionis reſpiciunt Caſtrum lo-
ci Rotundi rebellem publicum, hoc ve-
rum fuit, quod Caſtrum prædictum Ale-
xandrum Dominum eiecit, & Venetis
adhæſit taliter rebellionem committen-
do in Alexandrum Dominum vtilem, &
Regem, vt latiſſimè per teſtes ad Alexã-
dri inſtantiam productos, quod etiam
euidenti ratione probatur: nam notiſſi-
mum eſt Venetos non pati eſſe Barones
in eorum dominio, & ſic Alexander non
poterat, ſic eis dare, quia ſimiliter Ca-
ſtro priuabatur, ſed vaſalli dicti Caſtri
Venetis adhæſerunt cauſa obtinendi li-
bertatem, nè dum reſpectu Baronis, ve-
rum etiam reſpectu Regis, & Alexandrũ
fuiſſe rebellem negatur, quia hoc literæ
142 non dicunt, nec nos dicere debemus, †
argum. l. de pretio ff. de public. aliter alias
induceretur abſurdum, quia propter de-
lictum ſubditorum, & rebellionem Ca-
ſtri, ſuo Caſtro, & feudo priuaretur Baro.
Hoc ſcriptum non reperio in omnibus ti-
tulis, & libris, quos legerim, tractantes
materiam, *quib. mod. vaſall. feud. priu.* pœ-
143 na autem, † qua populus ſuo Domino
rebellis plectitur eſt, quod vaſalli effi-
ciuntur ſerui, omnibus eorum bonis pri-
uati, terra patitur aratrum, & in alium
locum habitatores transferuntur, di-
xit *Iſern. in cap. 1. § ſimiliter poteſt in*
fine de capit. qui cur. vend. non tamen
propterea Baro eius Caſtro priuatur cõ-
tra, *l. ſancimus ff. de pœn.* ibi debet eſſe
pœna, vbi adeſt noxa, & propterea ſubla-
tis prædictis, quæ per partem aduerſam
prætendi poſſent, fruſtra quæritur proce-
di ad prolationem ſententiæ contra me-
moriam defuncti Alexandri, cum prædi-
ctus Alexander numquàm rebellis fuiſ-
ſet, nec hodie probatur, & quando ali-
quid probaretur, quod non conceditur,
memoria defuncti hac in re delinquen-
144 tis † elapſo quinquennio minimè dam-
nari poteſt, dixit *Gigas in d. tract. lib. 1. q.*
23. hanc etiam dixit eſſe * communem
opinionem *Grammat. in d. deciſ.* 105. *nu.*
22. *argum. l. 2. C. de apoſt. ſub num.* 20. *&*
ſeq. & tot. tit. C. ne de ſtat. defunct.

Deueniendo ad octauum, & vltimum
caput, quod eſt prætẽſæ rebellionis Ale-
xandri per teſtes depoſitæ, quod nouum
eſt aliquem rebellem ſuo feudo deueſti-
re, & illud idem feudum alteri concede-
re, quæ forma rehaberet proceſſum con-
tra ſpoliatum, vbi ſunt pares Curiæ, qui
145 interuenire habent, † quando aliquis
feudo priuatur, *cap. 1. de conceſſ. feud. apud*
part. term. vbi Iſern. ſub num. 7. verſ. in

vno

vno caſu, vbi proceſſus? vbi informatio?
vbi notorietas delicti? vbi ſententia
declaratoria? nullus fuit in dicta conceſ-
ſione modus, nec ordo ſeruatus, ſed cum
Loffredus Caſtri Catouinci Dominus
optaret aliud Caſtrum proximum, quod
erat Caſtrum loci Rotundi, iſtud deſide-
rium fuit cauſa prætenſæ rebellionis,
(& de delicto nunquam commiſſo Deus
ſcit, qui reſpondet pro pauperibus op-
preſſis, & derelictis,) & demum dicti te-
ſtes examinati ſunt vaſalli producentis,
viles, & ſuſpectiſſimi, producti ad alium
finem, contra quos Alexandri defenſio,
competeret ſi viueret, cum etiam ſuper
primo crimine ſaltim examinari debuiſ-
sẽt, & ſæpius petitum, & inſtatum fuit, &
in hoc maxima debet ratio haberi de
teſtibus ad Alexandri inſtantiam produ-
ctis, delictum excludentibus.

Vlterius conſideretur, omnes iſtos te-
ſtes de rebellione loquentes eſſe nulliter
examinatos, quia præceſſerat indultus
generalis, per quem omnes fuerunt reſti-
tuti, aliquibus ſolummodo exceptis fol.
136. poſtea fit commiſſio Iudicibus re-
bellium fol. 769. & propriè fol. 770. vbi
ſolum tribuit eis poteſtatem recipiendi
teſtes contra exceptuatos, iuxta indul-
tum, vnde contra Alexandrum non ex-
ceptuatum teſtes de rebellione, vlterius
recipi non potuerant, cui conſiderationi
accedant ipſimet Iudices rebellium, in
eorum litera directa Cæſareæ Maieſta-
ti, vbi dicunt: *Pues antes de ſer verifi-
cada la condition de ſer declarados por
rebeles hà venido l'indulto ſol.* 549. & ſic
de prædictis teſtibus, & probationibus
poſt indultum ex aduerſo productis nul-
la eſt habenda ratio, Et ex abundanti, nè
& iſtis machinationibus ſigillatim reſpõ-
ſum deſit, ex aduerſo opponuntur.

Primò, in articulo ſecundo vſque ad
duodecimum, quod Alexãder ſeruitium
146 non præſtitit, † de perſona in primo
bello contra inimicũ, *iuxta text. in* §. *ſed
nec eſt alia iuſtior, quæ ſit prim. cauſ. be-
neſ. amitt.* Reſpondetur, quod hoc ſi ve-
rum eſſet, de iure tamen non priuaretur
ipſo iure, & conſequenter ſuorum bono-
rum conceſſio fieri non poterat, ſed re-
quirebatur ſententia, in hoc enim diffe-
147 runt culpa omiſſionis, † & commiſſio-
nis, vt per *Iſern. in cap. ſanè, quo tempor.
mil. num. 68. in fine, ibi: Proprium ſerui-*
148 *tium non præſtitit, † vtile dominium
non perditur ipſo iure, vbi addit. hcc in
ſpetie notat, & latè concludit Iacobin. in
ſuo tract. in verſ. & promiſerunt, eidem
Domino in vltima quæſtione verſ. quinto,
ego autem in ſecreto, vbi allegat Iacob. de
Beluiſ. Bald. & alios.* Item reſpondetur,
quod ſi ſeruitium non præſtitiſſet, excu-
149 ſaretur tamen † ex nimia eius paupet-
tate, vt tradit *Iſern. in cap. imperialem,
cap. firmiter num. 34. verſ. ſi verò propter
paupertatem, & in cap. 1 §. ſed nec eſt alia
nu. 35. verſ. ſi verò non poſſet, quæ ſit pri-
ma cauſ. beneſ. amitt. Iacob. in verſ. &
promiſerunt q. 24. in nona cauſa*, & quod
fuerit pauperrimus, patet, quia aliud nõ
habebat niſi hoc Caſtrũ, quod erat red-
ditus ducat. 150. vt ex Iudicum rebel-
lium nota ſuperius allegata, & propter
eius eximiam paupertatem cum vxore,
& familia aliquando victu indigebat, vt
deponunt teſtes in facto adducti.

Demùm reſpõdetur in iure, quod pro
150 ſeruitio † ſufficit ſolutio. adhoæ, quæ
in Regno ſuccedit loco ſeruitij perſona-
lis, & ita ſemper fuit obſeruatum, vt te-
ſtatur *idem Iſern. in d. cap. firmiter, verſ.
quia in Regno, & verſ. videmus*, & certè
Alexander adhoam ſoluit, imò tunc non
habens, vnde ſolueret cæpit pecuniam
ad intereſſe, quàm poſtea reſtituere non
valens, fuit carceratus, vt deponunt te-
ſtes in facto ſimiliter adducti, ex quibus
etiam patet Alexandrum ſeruitia perſo-
nalia præſtitiſſe.

Opponitur ſecundo in articulis duo-
decimo vſque ad decimumſextum, quod
de menſe Aprilis 1528. Alèxander
audiens Ciuitatem Monopolis rebellio-
nem commiſiſſe, illuc acceſſit, ibiq; in
vaſallum Venetorum ſe dari curauit, quo
peracto, & Caſtrum loci Rotũdi cum ac-
ceſſiſſet acclamauit Marcc, Marce, & in
hoc quæſo aduertatur inuerisimilitudo
ſupra relata, quæ teſtes omnes falſos red-

dit,& etiam ex eorum contrarietate in ſuis dictis, vt in facto eſt reſponſum falſiſſimi demonſtrantur.

De tertia oppoſitione in articulo 16. quod Gabriel Baronus vti Vicerex Venetorum tranſiens per Caſtrum loci Rotundi Alexander eum capere,& carcerare non fecit: hoc enim eſt falſum cum nunquàm prædictus Gabriel fuerit Vicerex Venetorum, vt ex libris hiſtoriarum dicti belli, & dum vaſalli, vnanimiter ſe inimicis dederunt ijdem Officiales Venetorum, Alexandrum carceratum detinebant: quomodo Alexander Gabrielem capere poterat, & auxiliũ à vaſallis habere? & quãto magis dictus Gabriel ibat inermis tanto magis certum eſt ipſum ad Ciues, & ad hunc Caſtrum acceſſiſſe, tanquàm ad homines ſuos, & ad iuriſdictionem ſuam, prout latè de omnibus prædictis deponunt teſtes,
151 † quarè Alexander excuſandus eſt, ſi non fecit, quod non poterat, vt tradit *Bart.in l.1.§.occiſor ff. ad ſyllan.* Nec
152 teneri vaſallos † vltra poſſe,*cap.1.verſ. ſi autem poterat, vbi Afflict.in 16.notab. de nou. form. fidel.* nec euidenti periculo ſe exponere, *iuxta gloſ.in cap.1. in princ. verſ.ſed & conuenit,quib.mod.feud.amit.* Clarum eſt autem,quod eo tempore miſerrimus Alexander hoſtibus circuitus, ſuiſq; vaſallis deſtitutus ſolus ſine auxilio,ſi quid contra hunc Gabrielem deſignaſſet, manifeſtæ morti, ac dedecori ſe ipſum, & vxorem ſubmiſiſſet.

Quarta oppoſitio in artic.17.vſque ad 20. quod Alexander dicto Gabrieli præſtitit ligium iuramentum eſt penitus falſa, & nemo deponit de viſu, niſi vnus Antonius de Marinello, qui erat famulus, & vaſallus Donati Antonij de Loffredo,& omnia in omnibus articulis deponit ad vnguem, prout articulata ſunt, & certè ſi hoc verum eſſet appareret in libro homagiorum inimicis prçſtitorum, qui liber eſt pçnes Regiam Curiam, & dùm in eo Alexander non eſt adſcriptus, quicquid de hoc prætenditur, & teſtes deponerent eſt falſum.

Circa quintam oppoſitionem in art. 21. vſque ad 30. reſpondetur,

Primò, quod Alexander fecit ſuum poſſe, vt vaſalli eum cum vxore aſſociarent in Ciuitate Tarenti locum tutum,& noluerũt,& ipſe propter ſuam extremam neceſſitatem non perfecit,vt bene multi teſtes deponunt, etiam ex quo nec Gabrieli contradicere valuit, vnde excuſatur, vt per *Iſern. in cap.1. §.porrò nu.22. quæ ſit prim cauſ.benef.amitt.*

Secundò, reſpondetur, quod non ſufficit commorari cum inimicis, ſed com-
153 morari † contra Dominum requiritur, vt per *Iſern.in cap.1.§.porrò nu.19.verſ. quærit autem.gloſ.quæ ſit prim.cauſ.benefic.amitt. & ibi gloſ. Aluarot. Cardin. & Afflict.deciſ.307. in princ. Curt.in 4.par. in verb.dictiq; vaſalli cauſ.5.*

Tertiò,reſpondetur, quod eo tempore Princeps Orangiæ Vicerex,& Capitaneus Generalis ad bonum finem dedit
154 licentiam Baronibus Regni, vt cum inimicis conuerſarent,vt teſtatur *Camer. in d.cap.imperialem fol.36.lit.K,* quæ li-
155 centia abſque dubio excuſat † ex his, quæ latè in hoc caſu in indiuiduo producit pro Duce Grauinæ, *Dec.conſ.604. & 605.*

Vltimo ex aduerſo in artic.30.& ſeq. prætenditur, quod cum Io. Gaſpar de Loffredo poſſeſſionem Caſtri loci Rorundi adeptus fuiſſet: nonnulli Veneti inter quos erat Alexãder eam Terram ingreſſi,expulſis Cuſtodibus,Alexander ipſius poſſeſſionem per menſem detinuit,idque de menſe Auguſti anni 1529. prout dicunt teſtes Loffredi ſuper art.38: 39. & 40. ad hoc reſponderur.

Primò, quod ſi dicta cauſa eſſet vera, (quod expreſsè negatur,) non tamen conceſſionarius potuiſſet ex ea iuuari, quia tempore conceſſionis non erat, & tanquàm noua non venit in conceſſione, vt latè ſupra fundauimus.

Secundò,teſtes hoc deponentes erant vaſalli Loffredi,quarè ipſis de facili non eſt credendum.

Tertiò,hoc caput,aut eſt omninò falſum,aut fuit machinatio ipſius Loffredi, verum eſt enim, quod Loffredus cæpit

deci-

detinere Caſtrum loci Rotundi in fine
Decembris 1528.& eo tempore retinuit
carceratum eundem Alexandrum vſque
ad menſem Octobris anni 1529.quo tē-
pore per vim,& metum ab eodem extor-
ſit prætenſas ceſſiones: ſi ergo de menſe
Decēbris 1528. vſque ad menſem Octo-
bris 1529. carceratus extitit, quomodo
medio tempore poterat hoc pertractare
certè,aùt hoc omninò falſum,aùt idem
Loffredus aduenientibus Venetis in Ter
ram loci Rotundi curauit Alexandrum
à carceribus educi,& inter Venetos com
miſcere, vt ſic perduellionis nota ipſum
afficere potuiſſet;ſic enim ipſius teſtis vi-
geſimus ſuper 33.artic. fol. 125. inquit
Alexandrum á Terra Carouinei, (quæ
Terra erat Loffredi) ad Terram loci Ro-
tundi carceratum fuiſſe deductum.

Quartò, reſpondetur, quod ſi hoc ve-
rum eſſet,quod omninò negatur; nulla
tamen ex hoc vmbra rebellionis oriri
156 poſſet:† vt enim aſſaliens Caſtrum di-
catur rebellionem committere, duo re-
quiruntur, Primò, quod ibi habitet Do-
minus, idquè ſecundum aliquos notum
ſit vaſallo aſſalienti,licet in hoc aliqua
ſit controuerſia. Secundo requiritur, qđ
ipſum Caſtrum ſit ipſius Domini,& in
hoc adeſt controuerſia,vt notat *Iacob.in
d.tract feud. in verſ. dictiq; vaſalli pro-
miſerunt non committere felloniam in
decima cauſa priuat.nu.33. ac Curt. in
4.par.in 10 cauſ.priuat.num.32. & ſunt
verba clara Iſern.in allegato cap.1.§.por-
rò in princ.quæ ſit prim.cauſ.beneſ.amitt.
ibi, aſſaltuit domum, vel vicum Domini,
vbi erat Dominus,&c.*verùm eſt autem,
quod eo tempore, nec Cæſarea Maieſtas
in hoc Caſtro aderat,nec ipſum caſtrum
pęnes Cæſaream Maieſtatem reperieba-
tur,ſed illud poſſidebat Loffredus,vt ſu-
pra diximus; quarè nulla perduellionis
ſuſpitio in hoc conſiderari poterat, ſed
157 fuiſſet potius vis † quædā ipſi Loffredo
per Alexandrum illata, ex quo perduel-
lionis nota non oritur, vt per Doctores
ſupra allegatos, quos miror non allegaſ-
ſent textum ad hoc egregium *in l.ſi quis
ingenuum §.final.ff.de capt.& poſtlim.re-
verſ.* vbi inquit Iuriſconſultus,quod in
ciuilibus diſſentionibus ſæpè Reſpubli-
ca læditur, non tamen in exitium Rei-
publicæ extenditur, per quem textum
id in ſpetie, quod quærimus determina-
uit *Bart.in conſtitu. qui ſint rebelles in
verb.rebellandos nu.1.2.& 3. Anchar.
conſ.287.nu.1.verſ.contrarium de iure,
Gigas in tract.de crimine læſæ Maieſtatis
verſ.rebellibus act.13.* Quod quidem in
caſu noſtro eſt fortius credendum, cum
impoſſibile ſit voluiſſe Alexandrum poſt
Cæſaream victoriam, quæ præceſſerat
ſuum Dominum victorem derelinquere,
vt adhæreret hoſtibus victis, & iàm eo
tempore fugatis.

Quinto reſpondetur, quod conceſſio
Principis Orangię,per Collaterale Con-
ſilium fuit declarata nulla, ex quo con-
demnauit Loffredum ad reſtituendum
dictum Caſtrum Ferdinando Figheroæ,
& ſolùm remanſerunt Loffredo prætenſa
crędita, vt ex ſententia, & ſic Loffredus
non habebat ius in dicto Caſtro pro præ
tenſa conceſſione per Principem Oran-
giæ ſibi facta,nec pro prædictis creditis,
cum agere debuiſſet ordinariè, & ſic, li-
citè Alexander ſi acceſſiſſet ad dictum
Caſtrum, (quod negatur) cauſa recu-
perandi fuiſſet potius, cum omni modo
meliori poterat, de quo excuſaretur, vt
158 determinauit † in ſpetie *Bald. in l. da-
ta opera num.67.de his,qui accuſ.poſſ. In-
nocent. in cap. olim cauſam de reſtit.ſpol.
& latè Calcan.conſ.51.nu.2. & 3.* Talis
159 enim defenſio † omni iure diuino, na-
turali,canonico,& ciuili permiſſa eſt,*cap.
Dominus noſter,& cap.notandum 23. q.
2.l.1.§.cum arietes* ff. *ſi quatrup.* pauper.
*feciſſ.dic.l.hoc iure ff.de iuſtit.& iure l.ſi
alius §.belliſſime ff. quod vi, aut clam.*

Sed quid in hoc vagamus cum ex ge-
nerali indultu, ſi Alexāder in aliquo cri-
mine incidiſſet, fuit ampliſſimè reſtitu-
tus, vt fol.536.& ſeq. vbi Imperator ob
bonum pacis remittit omnia delicta læ-
ſæ Maieſtatis, quamuis grauia etiam,
quod de eis particulariter mentio fieri
160 debuiſſet, † necnon reſtituit omnes de-
linquentes ad omnia bona burgenſati-

Digitized by Google

ca, & feudaliā in ampliſſima forma, ſub die 28. Aprilis 1528. cui ampliſſimæ reſtitutioni pars opponit. Quod dubitantibus Iudicibus rebellium, ſi ipſa reſtitutio extenderetur ad bona alienata, illis Imperator fol. 549. reſpondit, talem reſtitutionem non extendi ad bona alienata, ſed verum eſt dicit pars aduerſa, quod Terra loci Rotundi reperiebatur alienata: ergo in reſtitutione non comprehenditur, ad quod faciliter reſpondetur, tres alienationes factas fuiſſe. Primā per Principem Orangiæ ipſi Loffredo de menſe Nouembris 1528. Secundam ab Imperatore prædicto Figheroæ de menſe Ianuarij anni 1534. Tertia à D. Petro de Toledo, qui concedit illud plus Loffredo pro ducatis mille, reſtitutio
161 verò eſt de menſe † Aprilis 1530. & ſic nihil diſputandum de ſecunda, & tertia alienatione, quæ ſubſequitur: nàm ſi reſtitutio ſuum ſortitum fuerat effectum fruſtra de eadem re vlterius diſponi poterat; & alienatio, quæ reſtitutionem præcedit ea ſola eſt, quæ facta fuit per Principem Orangiæ, & in hoc iterum commemoro, quod conceſſum fuit, nàm non ſolum Caſtrum, ſed ſolum annui ducat. 200. adeò quod quicquid ſuperfuiſſet apud Regiam Curiam remanſerat; quarè & in hac cōceſſione iterum diſtinguendum eſt, quod aùt quærimus de iſto redditu annuorum ducatorum 200. aùt de eo, quod plus dictum Caſtrum valet, ſi de eo, quod dictum Caſtrum plus valet, quod iam remanſerat pęnes Regiam Curiam, nullam in hoc video difficultatem, quia per reſtitutionem illicò reſtitutum fuerat, & ſic integrum Caſtrum eſt reſtituendum, cum prædictæ conceſſiones aduerſus ampliſſimam reſtitutionem non obſtent, & cum dicti ducat. 200. annui fuerint conceſſi ſuper Terra prædi-
162 cta, † & ſuper duobus alijs Caſtris, ſequitur quod talis deductio facienda eſſet pro rata, *iuxta text. in l. apud eos* S. *& quia C. de deb. ciu. lib. 11. & in l. 1. C. quo quis ord. cōu. vbi Luc.* & ita fuit determinatum per Regem Federicum, quod fieret diuiſio debiti pro rata, teſte *Afflict. in conſtit. ſi quis in poſterum num. 26. & ſeq. verſ. ego vidi Regem Federicum*, & in contingentia ſimilis facti per eoſdem Iudices rebellium de anno 1534. in cauſa inter Regium Fiſcum, & Donatum Mariam Franconum, Franciſcum Antonium, & Reuerendiſſimum Fr. Oriam Cōmendatorem, fuit determinatum, quod vltra quantitatem gratiæ factæ omnia bona reſtituerentur, & quantitatis conceſſæ fieret contributio ſuper omnibus bonis, ſuper quibus conſtituta fuit, ſed nec pro rata dictum Caſtrum tangente potest, nec debet deduci: nam quis hanc conceſſionem opponit Loffredus, non quia ei obſtet exceptio rei iudicatæ per ſententiam Figheroæ, qua fuit dictum conceſſionem Loffredi non obſtare, Caſtrum fuit datum Figheroæ, & Loffredo remanſit ſola quantitas, nec Figheroa ſuā conceſſione ſe iuuare poteſt contra Alexandrum, quia fuit poſt eius ampliſſimam reſtitutionem, quatenus in aliquo crimine incidiſſet, tanto magis dum in conceſſione Loffredi adeſt clauſula ſaluis iuribus cuiuſcumque, & etiam declarat, dictum Caſtrum eſſe in dominio Regiæ Curiæ, & ſic nulla conceſſio ex aduerſo contra Alexandrum opponi poteſt, & per conſequens eſt iudicandum in fauorem dicti pauperrimi Michaelis de Mauro prædicti Alexandri Carafæ nepotis, & hæredis ex filia, benèq; fuiſſe à ſententia reclamatum, & Dominum Scipionem de Loffredo nūc prędicti Caſtri loci Rotundi detemptorem condemnari dicit ad relaxandum illud cum fructibus.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Præfationes, & declarationes, cauſam finalem demonſtrant.*
2 *Cauſa finalis, ex pluribus oſtenditur.*
3 *Contractus, ex qualitate contrahentium declaratur.*
4 *Cauſa finalis eſt, ex qua oritur contractus.*
5 *Finalis cauſa attenditur in contractibus.*
6 *Cau-*

6 *Cauſa, & mens contrahentium ſemper attenditur.*

7 *Interpretatio, quam veriſimiliter interrogati contrahentes feciſſent, eſt attendenda.*

8 *Cauſa contractus reducta ad non cauſam reſoluit contractum.*

9 *Obligatio, quæ adempta cauſa finali, & motiua non poſſet adimpleri euaneſcit.*

10 *Solutio correſpectiua ad ædificia ſtatuta, ſtat vt indiuidua, & tanquam vna iudicatur.*

11 *Qualitates conſideratæ à contrahentibus ſi deficiant, & in contractu promiſſa deficiunt.*

12 *Ceſſante cauſa finali ceſſare debet promiſſio.*

13 *Emphyteotici contractus, qui ſint.*

14 *Remiſſio mercedis habet locum in locatione, & nu. 20.*

15 *Emphyteota ſit remiſſio quando ad deſtinatum vſum dari non poteſt vſus, & num. 21.*

16 *Vſus rei quando haberi non poteſt, dicitur res perempta.*

17 *Emphyteutica res ad menſuram conceſſa pro parte, quæ perit habet remiſſionem.*

18 *L. Lutio de euict. reſoluitur.*

19 *Periculum rei emphyteoticæ, & locatæ, quàm ob cauſam ad Dominum directum ſpectet.*

22 *Remedium l. 2. C. de reſcind. vendit. habet locum etiam in contractu emphyteutico.*

23 *L. 2. C. de reſcind. vendit. habet locum in omnibus bonæ fidei contractibus.*

24 *Locatio, contractus bonæ fidei eſt.*

25 *Læſio demonſtratur ex quantitate redditnum.*

26 *Extimatio rei ſecundum redditus ſit.*

27 *Læſio oſtenditur quando vltra mercedem conſuetam ſoluitur.*

28 *Ex nimia, & exorbitanti ſolutione intolerabile damnum habetur.*

29 *Enormiter læſis, & deceptis ſuccurrendum eſt.*

30 *Promiſſori debet dari tempus habile ad aliquid faciendum ſecundum ſuam qualitatem.*

31 *Fieri poſſe dicitur, quod commodè fieri poteſt.*

32 *Diſpoſitio ſecundum qualitatem perſonarum præſumitur.*

33 *Mora vbi non eſt, fruſtra de ea diſputatur.*

34 *Petere nequit, qui contrarium poſtulaturus eſt.*

35 *Lucrum magnum quando adeſt, augmentum peti poteſt.*

36 *Renuntiationes ſunt odioſæ, & ſtricti iuris, & de ſtylu Notariorum.*

37 *Contractibus principalibus extinctis, omnia acceſſoria, & dependentia pereunt.*

38 *Acceſſoria ſine principalibus non ſubſiſtunt.*

39 *Deciſiones plures ſimiles contractus decidentes.*

Pro Cenſuarijs magnifici Iulij Angriſani, contra ipſum Iulium.

ARGVMENTVM.

De Regio banno impediente fabricas, & ſi eo ſtante Cenſuarij territoriorum ad opus fabricandi teneantur ſoluere cenſus cõuentos, ac de alijs ad rem.

CONSILIVM VI.

NOn ſolum ex facti ſeriẽ contractus Cenſuariorum magnifici Iulij Angriſani reſcindi debẽt, ſed etiam ex reſultantibus in iure, & proindè animaduerto, cenſuarios ipſos territoria extra ianuam S. Ianuarij huius Ciuitatis conduxiſſe principaliter pro fabricando, & hanc finalem huius contractus fuiſſe cauſam, ſine qua alias non contraxiſſent: Aſſumptum hoc tripliciter comprobatur.

Primò, ex lectura contractus dum ibi dicitur, quod quilibet cenſuarius teneatur conſtruere domum, & erogare in fabricam

bricam ducatos centum,hæ vtique præ-
1 fationes,& declarationes,† in contractibus finalem cauſam oſtendunt *Dec.conſ. 600.nu.2.*verba narratiua, etiam eam
2 demonſtrant *Pariſ.conſ.23.lib.1.* ſicuti prohemium, † & *Bart.in l.fin. ff. de hared.inſtit.eum vulg.*

Secundò, ex geſtis poſt contractum dum cenſuarij erogauerunt in fabricam ducatos 5140.

Tertiò, ex qualitate contrahentium, quia ferè omnes ſunt fabricatores, & ob id nimis eſt inueriſimile attenta eorum qualitate territoria ad alium vſum, quã fabricæ conducere voluiſſe, poſtquàm vix ex eis ad rationem ducator. 8. pro quolibet modio percipiebatur, & pro cenſu ad rationem ducat.200.ſoluiſſent: Ideoq; verè ipſos pro fabricando accepiſſe aſſerendum eſt: quinimmò quando in dubio eſſemus, (prout in clariſſimis verſamur,) & cauſa contractuum ignoraretur,tunc ex qualitate contrahẽtium
3 declararetur, † ita *Bart. in l.cum in plures verſ. aut de hoc dubitatur ff. locat.* & hãc finalem cauſam non negat aduerſarius, ſed eam declarat in artic.2.4.& 5. fol.232.& legitur in inſtrumentis fol.7. 8.112. 119.& 123.& quod fortius ipſe Iulius conſueuit cum licentia fabricandi per eum obtentam,& productam fol.32. fabricari facere,ac declarauit fol.38.ergo de tali finali cauſa non dubitandum,
4 etiam quia aliter † non contraxiſſent,*ex reg.leg.tutor* §. *curator ff.de min.25. annis*, & in contractibus cauſæ finales ſunt
5 attendendæ, † non verba, *Soccin. conſil. 251.lib.2.col.7.Pariſ.conſ.72.nu.52.volum.* 4. Cauſa enim verborum, & mens
6 contrahentium ſunt inſpicienda, † *vt in l.ſi in venditione,& ibi gloſ.pen. ff.de contrah.empt.& per gloſ.in l.Blanditus C. de*
7 *fideiuſſ.*& in contractibus † illa interpretatio ſumenda eſt, quam contrahentes interrogati feciſſent,*vt ex vulgat.gloſ.& ibi Bald.in l.tale pactum* §.*fin. ff.de pact.* Cumque per bannum vltimum emanatum cenſuarij omninò fabricare non valeant, propterea cauſa cõtractus ad non cauſam reducitur,vnde oritur ipſius cõ-
8 tractus reſolutio, † & fit locus conditioni,*l.1.ff.de condit.ſine cauſ.Iſern.in rubr. quæ ſint regal.feud. nu.5. & notatur in l.cum te,vbi Salycet.& alij C.de pact.inter empt.& vendit. Aymon.conſ.299. nu. 1.* hinc *Bald.dicebat in l. nec apud C.de hared.inſtit.* contractum ex defectu cauſæ finalis vitiari, *Dec. conſ.351. num.5.* Dũm igitur cenſuarij ſe obligauerunt ad cenſum propter promiſſam fabricandi licentiam, & ſpem ædificiorum, quod ex ſuperioribus patet, non poſſe veridicè
9 tergiuerſari, † cum hæc obligatio deueniſſet ad caſum, à quo incipere non poſſet attenta intentione, ac cauſa motiua, & finali,vtique ipſa obligatio euaneſcit, extinguitur,& actio non datur, *ex regula l.pluribus* §.*& ſi placet, & ibi Bart. ff. de verbor.obligat. & in l. quia in eum ff. ad l.aquil. & bene per Bald.in l. adeomparandas C.mandat.*quod eo magis procedit cum impedimentum, ac caſus ſuperuenerit ex poſt facto, *iuxta gloſ. in l. habitatores* §.*final. ff. locat.* Quarè rogo Dominos Iudicantes,vt conſiderent, qđ
10 hæc promiſſio,† & ſolutio cenſus eſt correſpectiua, ac habet oculum ad ædificia futura, & licet ſic videatur inter ſe diſtincta,ac ſeparata, tamen in intellectu, quia alias non contraxiſſent ipſi cenſuarij,nec tunc cenſum veriſimiliter promiſiſſent, ſtant vt indiuidua, & tanquàm vnum iudicantur,ex traditis *per Bart. ex l.gracè* §.*1.de fideiuſſ. & in l.eadem dicemus* §.*eato ff. de verbor.obligat.* ad quod faciunt ea, quæ dicuntur de pacto de retrouendendo, vt tàm ipſa pacta, quàm venditio corruant,tanquã indiuidua attenta voluntate venditoris,qui alias non vendidiſſet, *iuxta text.in l.fin.C.de pact. inter empt.& vendit.*Cum igitur promiſſio cẽſus,ſit correſpectiua ad facultatem fabricãdi,cum licentia per ipſum Iulium obtenta, cum qua ipſis cenſuarijs cenſuauit,quæ facultas,& licentia fabricandi ex vi vltimi banni ſublata remanet, propterea dum qualitates iſtæ à contrahentibus conſideratæ, & promiſſę, nunc deficiunt, ac etiam promiſſio incidendi lapides ſimiliter deficiat,vt ex mandato

fol.

11 fol.326.deficit, † & promiſſio, *Dominus*
Min ad.conſ. 15.*nu.7.per text.in l.1.& 2.*
C. de condit. ob cauſ. notabiliter Roman.
*conſ.*417. *Ancharan.conſ.*402. *& Tira-*
quell. tradit regulam notabilem in tract.
ceſſante cauſa 21.*limit.nu.*4.quod etiam
promiſſio, vel donatio ex aliqua parte
contrahentium in earum mente conſi-
derata licet verbis non expreſſa, tunc ea
12 ceſſante, ceſſat, † & ipſa promiſſio, vt
habetur *in l.etiam ſi partis ff. de legat.*1.*l.*
ſi legatarius C.de legib. l.qui tutelam in
princ.ff.de teſtam.tut. & Bart. in l.cum
quid ff ſi cert.pet. ſed facilius in caſu no-
ſtro cum cauſæ finales, ſcilicet ipſa fabri-
ca, & facultas fabricãdi, & incidẽdi lapi-
des, ſunt valdè expreſsè, vt ſupra funda-
uimus: ideò cum qualitates ipſæ ceſſent,
vt ſupra; promiſſio cenſus ceſſare debet,
& ex capite inobſeruantiarum prædicta-
rum, pars territoria recipere tenetur ſo-
lutis ipſis cenſuarijs meliorationibus om
nibus ducat.5140.erogatis, vt ex appre-
tio.

Secundo principaliter conſidero con-
tractus iſtos propriè emphyteoticos de-
nominari, ſiquidem verè emphyteutici
13 contractus dicuntur † quando ſub par-
uo canone pro ſimplici tantum directi
dominij recognitionem res conceditur,
& ſi penſio non ſit modica, ſed magna,
fructus rei correſpõdens tunc impropriè
eſt emphyteuſis, & in omnibus locatio-
nibus aſſimilatur, & tunc proculdubio fit
14 remiſſio mercedis, † prout fit cæteris
conductoribus, firmat *Alex. conſ.*112.*nu.*
5.*& ſeq.vol.*1. *Natta conſ.*49. *Cagnol.in*
*l.*2.*nu.*202.*C.de reſcind.vend. Iul. Clar.*
*lib.*4 *ſententiarum* §.*emphyteuſis q.*1.*ver-*
ſic. & aduerte, qui dixit, quod in hoc
omnes conſentiunt, & præ cæteris rogo
legatur, *Catell. Cott. in memor.in verbo*
emphyteotæ regulariter, qui multos cõge-
rit, & hanc * communem opinionem eſ-
ſe demonſtrat, cum in caſu noſtro pen-
ſio nè dum fructibus correſpondeat, ſed
ſuperexcedit, meritò quemadmodum
conductores, quando vſus rei ipſis caſu
fortuito impeditur, remiſſionem, & ex-
computum petere poſſunt: ita etiam in
iſtis cenſuarijs dicendum eſt, qui ob bã-
na re conducta, ad deſtinatum vſum fa-
bricæ, vti prohibentur; ſunt ad hoc iura
ſatis aperta, & vulgata *text. in l.ex con-*
ducto l.ſi fundus §.*ſi quis domum, & l.ha-*
bitatores ff. locat. Ex qua concluſione
tollitur motiuum, quod tunc tantum
emphyteotæ fit remiſſio, vbi res caſma-
te periret, quoniam militat in propria
emphyteuſi, non autem in iſtis contracti-
bus, qui locationibus accedunt: immò in
propria emphyteotica re fit remiſſio ca-
15 nonis, † quando ad deſtinatum vſum
vti ea non poteſt; cum pro fabricando
tantum territorium ipſum conceſſum
fuerit, vt ſupra, & per vltimum bannum
pęnitus, & in totum fabricari prohibe-
tur territorium ipſum, in totum peremp-
tum cenſetur: nam res dicitur perempta
16 † cum eius vſus haberi non poteſt, *l.ſi is*
qui rem §.*eam qui ff.de furt.* & ſic ſtante
prædicta fabricandi prohibitione terri-
torium in totum peremptum cenſetur,
propter quod ſolutio canonis, nullatenus
debetur, *vulgat.l.*1. *C.de iure emphyteut.*
& quando emphyteuſis conceditur ad
ratam pretij pro qualibet pertica pro ra-
17 ta perempta † fit remiſſio canonis, vt te-
net *Iul.Clar.in d.*§.*emphyteuſis q.*8.*verſ.*
cum etiam, nec obſtat *l.Lutio ff. de euict.*
18 † cum eius diſpoſitio habeat locum in
emptione, & venditione tantum, vbi
transfertur dominium in emptores, ſed
19 in emphyteuſi, † & locationibus non
transfertur dominium, quia ſemper re-
manet pęnes directum Dominum, ideò
periculum rei emphyteoticæ, & locatæ
ſpectat ad ipſum directum Dominum,
*d.l.*1.*de iure emphyteut.* & res ei perit, cu-
ius eſt *l.pignus de pignor. act.* ſed in con-
tractu emphyteutico, & locationis, res
directo Domino remanet etiam poſt cõ-
tractum perfectum, ſecundum *Bart.in*
*d.l.*1.*C.de iure emphyteut. poſt num.*3. ſed
facilius in contractibus prædictis, cum
non propriè ſint emphyteotici, ſed im-
propriè, & in omnibus locationibus aſſi-
milantur, vt ſupra, & remiſſio mercedis
20 competit cum re conducta † conducto-
res ipſi liberè vti frui non valeant facto
ſupe-

Digitized by Google

ſuperiotis, vel alio caſu fortuito, vt fir-
mat *Firmian.in tract.gabell.in 2.par. q.*
12. & ſi vſus rei pro parte impediatur,
pro parte fit remiſsio, *Bart. in l ſi vno* §.
item eum quidam l.ſi quis fundum §. *Im-
perator ff.locat.Paul.de Caſtr.in d.*§.*item
cum quidam nu.3.Cott.in memor.in ver-
bo conductor in verſ.quarto adde,& in*
21 *verbo emphyteotæ regulariter,* † excom-
putum debetur, tàm ſi impedimentum
ſit diuinum, quàm ſi ſit humanum, ſecun-
dum *Bart.& alios in prædicta allegata
l.ex conducto* §.*ſi vis maior num.* 1. *ff. lo-
cat.*

Tertio cōſidero, quod facilius remiſſio
canonis fieri debet, quando quidem in
contractibus adeſt læſio; & quàmuis ali-
qui Doctores exitauerint, ſi in contractu
22 emphyteutico cadat læſio † ſtante, quod
in ſimilibus per Sacrum Conſilium fuit
deciſum, vt in proceſſu ideò pertranſeo,
& cum potius de locationibus tractetur,
vt ſupra fundatum eſt, proindè in talibus
contractibus, remedium *l.2.C.de reſcind.*
23 *vendit.* † locum habere affirmare debe-
mus, quæ in omnibus bonæ fidei contra-
24 ctibus procedit, † qualis eſt locationis
contractus, *l.3.C.commun.vtriuſq.iudic.
gloſ.in l.ſi olei in verb.obtuli C.locat. ele-
ganter Bart. & Bald. in d.l.item ſi pretio*
§. *quemadmodum ff. eodem, latiſſimè Fa-
bian. de Monte in eius tract. de empt. &
vendit.* 8.*q.principali nu.9.*

25 Læſio enormiſſima † primo demōſtra-
tur ex quantitate redditum iſtius terri-
torij, *iuxta text.in l.ſi quos C.de reſcind.
vendit.* nec nouum eſt rem ſecundum
26 redditum extimari, † *l.3.* §. *diui fratres
ff.de iure fiſci, & l.ſi fundum per fideicom-
miſſum, ibi excuſſo pretio, ſecundum red-
ditum de lega.*1. vt ex relatione Tabularij
demonſtratur, quod erogauerunt in fa-
bricam ducat.5140. quorum intereſſe
ad rationem ducat.8.per centum eſt du-
cat.411.1.0. qui coaceruati cum ducat.
234. 1. 16. cenſuum, faciunt ſummam
ducat.645.2.16.& de fructibus, & pen-
ſione domorum percipiuntur tantum
ducat.264.3.10.vt ex dicta relatione
fol. 73. & ſequ. adeò quod non ſolum
adeſt læſio vltra dimidiam iuſti pretij, &
redditus, ſed longè maior, abſque tot la-
boribus, & ſudoribus in fabricando ero-
gatis.

27 Læſio ſecundo apparet, † quia ſoluūt
ſatis longè maiorem ſummam conſuetæ
mercedis, *Roman.conſ.*245.*Ari.Pin.in
l.2.in 1.par.cap.3.num.*17. *C. de reſcind.
vendit.* & ſolita merces vix erat ad ra-
tionem ducat. 8. pro quolibet modio,
poſtquàm tota maſſaria, iardenum, & do-
mus dictus Iulius in anno 1575. per triē-
nium affictauit annuos ducat.40. cenſua-
uit annuos ducat.234.1.16. vt fol.73.&
ſteriliorem partem, propter quod condu-
ctores non ſolum læduntur vltra dimi-
diam ſolitæ penſionis, ſed vltra vicies to-
28 tidem, † & ſic intolerabile cenſetur dā-
num, *Bart.in l.licet C.locat.& in d.l.item
ſi prætor* §.*quemadmodum ff.eodem, Aret.
conſ.*5.*col.*2. *Alex.conſ.*107.*lib.*6.*num.*1.
*Canoniſtæ in cap. propter ſterilitatem ex-
tra locat. Gabr.commun opinion.tom.*3. *in
tit.de iure emphyteut.col.*2. Iſtis itaque
29 cenſuarijs taliter læſis, † & deceptis
æquum eſt ſuccurri, maximè pro æquali-
tate ſeruanda, *iuxta l.final.C.de fruct.&
lit.expenſ.* & ſic prædicti contractus ſunt
reſcindendi, vt in ſimilibus per alias ſen-
tentias Sacri Conſilij fuit deciſum fol.
115.& 355.

Vna ex aduerſo poteſt fieri obiectio,
videlicèt, quod ipſe Iulius conceſſit, &
locauit territorium prædictum in anno
1579. cum licentia fabricandi, quod à
dicto anno 79. vſque ad annum 83. vlti-
mi anni erant elapſi ferè quatuor anni,
infra quos totum territorium fabricare
potuiſſent.

Hæc enim obiectio ex facto, & rela-
tione Tabularij fol. 73. tollitur, qa qui-
libet cenſuarius tenebatur infra annum
conſtruere domum vnam, & erogare in
fabricam ducatos centum, vt ex con-
ceſſionibus, & dum in duodecim partitis
cenſuatis fabricare tenebantur duode-
cim domos, & erogare ducat. 1200. &
fecerunt ſatis maiorem numerum domo-
rum, & erogarunt ducat.5140. & elapſo
anno non fuit alius terminus præfixus,
quo

Google

quo ſit, vt circumſcripto termino ceſſet omnis mora, licet ad finem fabricandi conduxerint, & fabricare promiſerint, non propterea aſſiduè,& ſine aliqua intermiſſione fabricare cogebantur,*ex regul. text. in l.quod dicimus ff. de ſolution.*

30 promiſſori † enim debet dari tempus habile,attenta illius qualitate ad aliquid faciendum, *iuxta text. in l.ſi fundum in-ſtit. de inutil. ſtipul.* Ideò enim tàm magnum ſoluebant cenſum, vt cum eorum commoditate paulatim, & quando eis placuiſſet,ędificia conſtruere potuiſſent,

31 ex quo illud dicitur fieri, † quod commodè poteſt, *vt not. Iſern.in cap.ſi inter Dominum* §.*ſi à morte verſ.& nota,quia dicit de alien. feud. patern. per text. in l: nepos proculo ff. de verbor. ſignific.* Immò ex qualitate perſonarum id magis liquet

32 diſpoſitio, † namque regulariter procedit ſecundum qualitatem perſonarum, *ex regul.text. in l.plenum* §.*equitij ff.de vſu , & habit.* dicatur quæſo quomodo infra annum, vel ante vltimum bannum cenſuarij pauperes artiſtę erogare poterant tot miliaria ducatotum, vt totum fabricarent territorium,in tanto modico tempore,non ſolum eis erat difficilè, ſed impoſſibile,attenta eorum qualitate, ob quod cum non fuiſſet terminus pręfixus, & fabricauerunt ſatis vltra promiſſa fru-

33 ſtra de mora diſputatur, † quia re vera non adeſt,ad quod optimè eſt *text. in l. ſancimus* §.*item qui in inſulam ff.de verbor. obligat.*

Et quatenus ſuper excõputo pronunciandum eſſet,non poteſt ex aduerſo opponi, quod ſicut lucrum ex cenſuatione proueniens fuiſſet conductorum, ita & dãnum emergens nunc petere nequeant,

34 † cuius contrarium non fuiſſent poſtulaturi,*ad text.in l.penul.C.de ſolution.*Profectò in caſu de quo agitur, cum fructus vix ad penſionem ſufficientes percipiantur, & amittantur ducat. 5140. expenſi in fabricando, cumq; vſus rei per bannũ impediatur,claram iuris habemus diſpoſitionem, à qua nullo pacto recedere poſſumus, conductoribus excomputum fieri debere,vt latè ſupra fundatum eſt,

35 & quando † lucrum magnum adeſſet, prout verè magnum ſuperuenit dãnum, fortè pars augmentum tunc poſcere poſſet, *iuxta gloſ. in l.ſi merces* §.*vis maior in verb.cui, ff locat.de quo per Iſern. in cap.*1. §.*ſi quis demanſo nu.*18. *de contr. inueſt.* vnde prætextu lucri non exiſtentis,emendatio damni emergentis non eſt aliquo modo deneganda, & reducendum eſt territorium cenſuatum,ad granum vnum pro palmo, vt hodie cenſuãtur alia territoria contigua, vt fol. 356. vel reſcindi cõtractus omnes ſolutis meliorationibus,ſtante ſupradicta enormiſſima lęſione,inobſeruantia ipſorum contractuum, & falſi cum reuerẽtia aſſertione,ex parte dicti Iulij, dum dixit, quod cenſuarij inciderent lapides in reliquo eius maſſariæ, & poſteà mons ipſe erat, & eſt magnificorum de Fonſeca,ad quorum inſtantiam vigore decreti Domini Conſiliarij Vincentij de Franchis cenſuarijs ipſis fuit mandatum, vt lapides non inciderent fol.326.In tantum,quod adeſt falſa aſſertio, & inobſeruantia lapides incidendi. Rurſus alia inobſeruantia, quod cenſuauit cum licentia fabricandi, quam ipſemet Iulius præſentauit fol.32.& fatetur fol.38.& ſic noua prohibitio fabricandi non debet afficere ipſos cenſuarios, ſed ipſum Iulium, qui cum licentia cenſuauit, de qua omni iure tenetur, & ſic omninò reſoluendi,& reſcindendi ſunt contractus ipſi.

Et huic tàm indubitatæ, ac rationi conſonæ concluſioni, generalis renunciatio exceptionum,ex pluribus non ob-

36 ſtat, † quia renunciationes ſunt odioſæ, & ſtricti iuris, & potius de ſtylu Notariorum,vt tradit *Dec.conſ.*352.& proindè veniunt ſtrictiſſime interpretrandæ, maximè vbi ab idiotis perſonis factæ reperiuntur,quales ſunt ipſi cenſuarij,quapropter ſi verum,prout veriſſimum puto contractus omnes eſſe reſoluros,& reſciſſos, ex defectu cauſæ finalis, læſionis enormiſſimæ,& inobſeruantię promiſſionum ex parte dicti Iulij deficientium,vt ſupra; & extinctis principalibus contra-

37 ctibus omnia acceſſoria, † & dependentia

tia pereunt, *Bald. in cap. 1. de vaſal. de-*
38 *crepit. ætat.* renunciationes † tanquam
acceſſoriæ, ſine principalibus non ſubſi-
ſtunt, *ex regul. text. l. qui per manus ff. de*
iure codic. meritò talium renunciationum
non curandum, & ideò conſimilibus, &
fortioribus, non obſtantibus renuncia-
tionibus Sacrum Cōſilium plures reſciſ-
39 ſit contractus, † vt ex ſententijs dictis
fol. 315. & 355. & ſic in fauorem ipſo-
rum cenſuariorum iudicandum puto ex
prædictis *referente Domino Carolo Fini-*
tio Regio Conſiliario, iunctis aulis, aliqui
fuerunt condemnati ſoluere medietatem
cenſuum, aliqui integrum, & cum aliqui-
bus ſuperſeſſum. Ioanne Dominico Cioffo
Actorum Magiſtro.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegij ſumma, & conceſſio illius vigore.*

2 *Vltima derogant primis.*

3 *Solutio annua per Religionem Benedictinam, Summo Pontifici pro conſeruatione priuilegiorum.*

4 *Papa recipiendo annuam ſolutionem videtur omnia priuilegia confirmare.*

5 *Priuilegia per receptionem pecuniæ tranſeunt in contractum.*

6 *Contractus, ex conuentione legem accipiunt.*

7 *Priuilegiorum obſeruantia in contractum tranſacta, in præiudiciū eius, cui ius eſt quæſitum, non reuocatur.*

8 *Papa, & Princeps, eorumq; ſucceſſores per contractum obligantur, & nu. 10.*

9 *Deus ex promiſſione obligatur.*

11 *Papa, ſiuè Princeps animal eſt rationale, & mortale, & legis naturæ, & diuinæ ratione non eſt ſolutus, & nu. 23.*

12 *Papa, & Princeps licet ſint Domini legum, tamen non ſunt morum.*

13 *Princeps contractui ſuo, nec de plenitudine poteſtatis contrauenire poteſt.*

14 *Princeps quod contraueniat ſuo contractui inſolitum eſt.*

15 *Papa ligatur promiſſione, iuramento, & voto.*

16 *Fide recta nihil in Principe refulget ſplendidius.*

17 *Eccleſia adeò cultrix eſt iuſtitiæ, quod iniuſtitiam, nec in ſe, nec in alios patitur.*

18 *Variatio in Eccleſia deteſtatur.*

19 *Iuſtitia nulla maior, quam quæ ex contractu, & pacto oritur.*

20 *Lex noua ſi tollat legem veterem, non tamen tollit pactū vetus, & quæ ſit ratio.*

21 *Ius tertio quæſitum etiam in ſpe non tollitur.*

22 *Principi ſi ſunt ſubmiſſæ leges à Deo, non tamen pacta, & contractus.*

24 *Principis actus ſub lege diuina, & naturali ſunt.*

25 *Papa contractum etiam libertatis cum ſubdito ſine iuſta cauſa non reuocat:*

26 *Noſtrum quod eſt, ſine noſtra voluntate auferri non poteſt:*

27 *Papa, vel Princeps, ſi eorum contractus ad libitum reuocarent, carerent hominum commertio contrahendo.*

28 *Papam, vel Principem hominum carere commertio, ſatis eſſet abſurdum.*

29 *Pęna inter maiores eſſet, ſi quis hominum careret commertio.*

30 *Cōceſſio facta capta informatione, & cum decreto præſumuntur omnia ſolemniter proceſſiſſe.*

31 *Læſio non præſumitur, immò excluditur quando in alienatione adeſt decretum.*

32 *Legitimè factum retractari non debet.*

33 *Papa per generales prouiſiones iuri alterius non derogat.*

34 *Generales prohibitiones, particularibus priuilegijs non præiudicant, & nu. 36.*

35 *Speties generi derogat, & non è contra.*

37 *Immunitas ſpetialiter conceſſa non tollitur per generalem impoſitionem onerum.*

38 *Cancellatio omnium priuilegiorum non operatur contra priuilegium alicui ſpetialiter conceſſum.*

39 *Legis nouæ diſpoſitio caſus priuilegiatos non includit.*

40 *Statutum generale non intelligitur loquì in caſibus ſpetialibus, & nu. 42.*

41 *Diſpoſitio generalis occidendi adulterum non comprehendit patronum adulterum*

rum in libertum ſuum.

43 *Clauſulæ ampliſſimæ quibuſcumque priuilegijs non obſtantibus non operantur, niſi tenor derogandi ponatur.*

44 *Teſtamenti reuocatio in ſpetie eſt facienda, & nu. ſeq.*

46 *Ananiæ opinio reijcitur, & confirmatur contraria eius opinio, & communior.*

47 *Spetialis mentio priuilegiorum requiritur in derogatione, alias generalis non operatur.*

48 *Clauſula non obſtante, vel derogatoria, vel ad futura, quid operetur, & nu. 49. 50. & 55.*

51 *Clauſula motus proprij, quid importet.*

52 *Argumentum valet de contractibus ad vltimas voluntates.*

53 *Verba derogatoria impediunt voluntatem ſequentis actus, vltimæ voluntatis, & contractus.*

54 *Derogatoria clauſula præcedens habet vim proteſtationis, & declarat in futurum concedenda.*

56 *Deciſiones in exemplum non obſtant, quia ex modica mutatione facti totum ius mutatur.*

57 *Dictio excedentia eſt modificatiua.*

58 *Dictio ſiuè verbum, quæcumque, eſt vniuerſale.*

59 *Vniuerſalium verborum vis eſt, vt omnia, quæ dici, & excogitari poſſunt includat.*

60 *Totum qui dicit nihil excludit.*

61 *Vniuerſalia verba, trahuntur etiam ad caſum improprium.*

62 *Dictio, ſiuè verbum, etiam, de ſui natura adiungit caſui magis dubitabili, & implicat minus dubitabile.*

63 *Exceſſus præſuppoſitus in maleficijs, comprehendit omne maleficium.*

64 *Vniuerſalitas quando non verificatur in ſolo principali, extenditur ad acceſſoria & appendices.*

65 *Acceſſoria naturam principalium ſequuntur.*

66 *Acceſſorium non regulat principale, ſed è contra.*

67 *Stipulatio pœnalis etiam acceſſoria non veſtit pactum nudum ſuper ſorte, & principali.*

68 *Ordo S. Benedicti priuilegium habet, & decretum alienandi, & in emphyteuſim concedendi quæcumque eorum bona.*

69 *Libertas æſtimationem non recipit.*

70 *Læſio attenditur à tempore contractus.*

Prò veritate iurium Monaſterij S. Seuerini, cum Marchione de lo Zirò.

ARGVMENTVM.

De priuilegio Apoſtolico conceſſo Ordini S. Benedicti, ſiuè ſanctæ Iuſtinæ, alienandi bona cum decreto duorum fratruũ, an tale priuilegium reuocari poſſit, ſtante receptione pecuniæ, & an contractus bonorum taliter alienatorum ſit nullus, & bona auocari poſſint.

CONSILIVM VII.

1 BEnedictinus, ſiuè ſanctæ Iuſtinæ ordo † ab Eugenio IV. ſummo Pontifice, particulare habet priuilegium, & poteſtatem alienandi bona minus vtilia, vſque ad ſummam florenorum ducentorum, & ab Innocentio VIII. nè dum confirmatum, ſed & ampliatum, ad quæcumque alia bona, etiam dictum valorem excedentia, alienationesq; ipſas fieri per duos Monachos tantũ electos ad bona vendenda, & decreta interponẽda. Dubitatur an ſtãtibus poſterioribus Põtificalibus ꝓhibitionibus, bona Eccleſiaſtica ſine decreto Apoſtolico alienari nõ poſſe. Alienatio & in emphyteuſim conceſſio per Monaſterium S. Seuerini Marchioni de lo Zirò territorij extra ianuam Spiritus ſancti, propè mœnia Ciuitatis Neapolis, ad granorũ quinque pro quolibet palmo anno quolibet, cum donatione riparum, ſine Apoſtolico decreto facta, ſit nulla, ita vt poſſet per Monaſterium reuocari, & bona auocari; & licet

prima facie videretur dicendum, quod
2 ſic, † cum vltima derogent prioribus,
*vulgat.l.pacta nouiſſima,vbi Dec.Iaſ.& alij C.de pact.*Tamen dictam poteſtatem
taliter alienandi dicti ordini conceſſam,
eſſe validam, & eius vigore validè potuiſſe,& poſſe quæcumque bona alienare,& cõcedere, vt infra demonſtrabitur.

Primò, verum eſſe pro dictæ poteſta-
3 tis,& aliorum priuilegiorum† obſeruantia, quod ordo ipſe anno quolibet ſoluit
Summo Pontifici vntiam auri vnam,
4 quam† capiendo Summus Pontifex priuilegia omnia,inter quæ ſunt dicta de
rebus alienandis, ratificare videtur, vt
tradit *Alex.conſ.88.colum.pen.lib.5. poſt Bart.in l.litibus C.de agric. & cenſit. lib. 11.Dec.conſ.58.nu.2.Ruyn.conſ.39. nu. 2.vol.4. Tiraquell.de conſtit.part.3. li-*
5 *mit.30. nu.12.* per quam † receptionem
pecuniæ, & ratificationem priuilegia, &
eorum obſeruantia, trãſacta ſunt in contractum,*iuxta tradita per Paul.de Caſtr. in conſ.287.primum dubium procedit nu. 2.verſ.qui etiam dicunt vol.1.per text.in l.fin.C.de præd.cur.lib.10.idem dicit Bal. in l.qui ſe patris* C.*vnde liber. verſic.hoc ſcias, poſt Nicol. de Mat. Dec. conſ.689.*
6 *nu.5.*& cum † contractus ex conuentione legem accipiant, *l. 1. §.ſi conuenerint ff.depoſit. l. contractus ff. de re iudic.* Se-
7 quitur dictorum † priuilegiorum approbationem,& obſeruantiam in cõtractum
tranſactam,in præiuditium illorum, quibus ex ea eſt ius quæſitum, non reuocari,vt notat *Innocent.in cap.nouit de iudic. Io. Andr.in addit.Speculat.in tit.de conſt. §. nunc dicendum verſ. quid ſi vniuerſitas, Bart.in l.omnes populi ff.de iuſtit. & iure, Bald.in d.l.qui ſe patris C. vnde liber.plenè notat Ant.de Butr.in cap.cum M.de conſtitut.& per Roman.conſil.352, nu.16.*

8 Secundo, † dico dubium non eſſe,Papam, ſiuè Principem, eorumq; ſucceſſores ex contractu de conuenienria ligari,
vt quemlibet priuatum, *vt eſt text. in cap.1. de probat. cap.1. de naut. fen. cap. poſtquam 23.q.2. l.digna vox ff. de legib. vbi Bald.l.Princeps ff.de conſtit.Prim.l.*
9 *1.ff.de ſenat.* Qui *Bald.* † quærit an Deus
ex promiſſione obligetur? & inclinat,
quod ſic, & pro dicta opinione allegat
Magiſt.ſentẽtiar.& ipſe *Bald.dicit in l.1. in princ.ff.de pact.& in l.1.in fine C.de tranſact.& in cap.1.per illum textum de natur.feud. ac probatur in 3. Regum cap. 8.ibi, Dominus Deus Iſdrael,qui cuſtodis*
10 *pactum*; & Papa, † ſiuè Princeps ligatur taliter,quod ipſi, & ſui ſucceſſores à
contractibus factis non recedere, nec reuocare ſolent, *d.cap.1. de probation. vbi Doctores,& in cap.1. de nat.feud. notant Cyn. & alij in d.l.digna vox, Iaſ. in l.teſtamentum C.de teſtament.Bertrand.conſ. 360.ſpectabilis ante finem lib.1.Crauett. de antiquit.tempor.par.1.nu.17. Soccin. conſ.4.nu.1.& per totum lib.3. Hippolyt. Riminald.conſ.68.nu.7.lib.1.* & ex alijs
multis, & de * communi opinione teſtatur *Mandoſ. addens ad Roman. d.conſil. 352. verſ. careret per col.* & ex pluribus
alijs * communibus opinionibus firmat
Molin. de primogen. hiſpan. lib.3. cap.3. nu.15.& ſeq.

11 Tertio, † Papa, ſiuè Princeps animal
eſt rationale, & mortale, & ideò nulla
12 lex † nullus Senatus poteſt eum abſoluere à lege naturæ,vel à dictamine rationis,vel legis æternæ,& licet ſit Dominus
legum, tamen non eſt morum,*Bald.in repetit.l.ſi aquam C.de ſeruit.& aqu.* nec
eſt ſupra legem contractus,*Stephan.Aufrer. in repetit. clement. 1. de offic. ordin. fol.15.col.1.Dec.conſ.48.nu.5. & in d.l.*
13 *digna vox*, dicit, quod † Princeps contractui ſuo, nec de plenitudine poteſtatis contrauenire poteſt, & etiam dicit
Bald.in cap.1. §. ad hac verſ.item nota ex gloſ.de pac.iuram.firm. Igne. in repet. l.donationes,quas diuus col.3. C.de donat. inter vir. & vxor. Barb. conſil. 20. pul-
14 *chrè col.5.lib.2.* dicit, † quod inſolitum
eſt Principem contra conuentiones, &
pacta venire, cum alijs pluribus allegatis per *Gott. in ſuis memor. verſ.Papa li-*
15 *gatur*, ibi in ſpetie firmans, † quod Papa promiſſione ligatur,ac iuramento, &
voto,ex ſingulari doctrina *Antonij de Butr. in cap.1.colum.3. de conſtit.& ex*

alijs

alijs per eundem Cott. dicto in loco.
16 Quattò,nihil eſt, † quod ampliori lu-
ce refulgeat, quam recta fides in Princi-
pe,*dicit text. in l. inter claras C. de ſumm.*
trinit. & fide cathol. & hoc maximè ve-
17 rum eſt,† in Eccleſia,quæ cultrix eſt iu-
ſtitiæ, & quicquam iniuſtum non pati-
tur in ſe, vel in alium fieri, dicit litera
text. in cap. 1. de alien. feud. cap. 1. §. ſed di-
18 *uerſum*, † in qua etiam variatio abhor-
reretur,*clement. cum illuſio de renunciat.*
cap. cum autem de iurepatron. cum ſimil.
& Bald. in conſil. 136. pactum lib. 3. di-
19 cit,† quod nulla maior iuſtitia eſt,quam
illa, quæ ex pacto, & contractu oritur,
& conſ. 90. ſciendum colum 2. lib. 2. dicit,
20 quod licet per legem nouam tollatur,
l. vetus,non tamẽ tollitur pactum vetus,
quia eſſet contra ius gentium,naturalem
obligationem tollere, & illam natura-
lem iuſtitiam,quæ orta eſt conſenſu, im-
21 mò ius † tertio quæſitum ex contractu,
etiam in ſpe tolli non poteſt, ſecundum
Bald. in d. cap. 1. de nat. feud. ante num. 1.
22 vbi inquit, † quod quamuis Deus ipſi
leges ſubmiſerit,non tamen ſubmiſit pa-
cta,& contractus,*idem Bald. Bart. & alij*
23 *in d. l. digna vox C. de leg.* † & Princeps
licet ſit ſolutus legibus, non tamen eſt
ſolutus lege diuina, vel naturali,ſub qua
24 ſunt actus ſui, † *clement. paſtoralis de*
re iudic. & ita exponitur illud Ioſue, ideſt
cuſtodies & facies omnem legem, vt dicit
Archiep. Taurin ſuper Luc. cart. 60. cir-
ca medium.
25 Quinto,magis in ſpetie, † quod Papa
ſuum contractum cum ſubdito, etiam ſi
libertatem contineat,ſine iuſta cauſa nõ
reuocat,demonſtratur, *ex gloſ. ordinaria*
in cap. ad Apoſtolicæ de re iudic. in ſexto,
vbi eſt expreſſum, conceſſionem per Sũ-
mum Pontificem factam,primatibus Ale
maniæ de eligendo Imperatorẽ,per eun-
dem ſine iuſta cauſa non reuocari,*quam*
gloſ. ſequitur Iaſ. in l. ſi pecuniam num. 6.
26 *ff. de condit. ob cauſ.* ea ratione, † quia
quod noſtrum eſt ſine noſtra voluntate
auferri non poteſt, *ad text. in regul. id*
quod noſtrum ff. de regul. iur. & huius eſt
27 etiam ratio, † quia ſi eſſet in ſola Papæ,
& Principis voluntate, contractum,
quem cum ſubdito facit, infringere, ve-
riſimiliter nullus contraheret, & ſic ho-
minum commertio careret contrahen-
28 do: † eſſet autem abſurdum, vt qui Pa-
pa, vel Princeps eſt, hominum careret
commertio, ſumitur hæc ratio, *ex text.*
ad propoſitum notabilem in l. quod ſi mi-
nor, in l. non ſemper ff. de minor. Inter ma-
29 iores enim † pœnas reuocatur inter ho-
mines eſſe hominum carere commertio,
l. bi qui factam C. de Apoſtat. Roman. d.
conſ. 352. nu. 24.
Vltimo dicitur, quod dicta conceſſio
30 Marchioni fuit facta capta † informa-
tione per duos Monachos, cum interpo-
ſitione decreti, iuxta iam dictam pote-
ſtatem ipſi Religioni conceſſam, & ſic
præſumitur, interueniſſe omnia in priui-
legijs contenta, & conſequenter cauſæ
cognitionem requiſitam *in l. magis puto*
§. nè paſſim ff. de rebus eorum, vt per gloſ.
in l. 1. C. de fide inſtrum & iure haſt. fiſc.
lib. 10. Guid. Pap. conſ. 50. Curt. conſ. 43.
col. 5. cum alijs adductis per Neuiz. conſil.
31 *86. nu. 2.* Immò ſtante † decreto dolus,
aùt læſio non præſumitur, ſed excludi-
tur,*l. 1. & ibi Bart. C. de decur. lib. 10.* &
per authoritatem Apoſtolicam vigore
dictorum priuilegiorum decretũ, & om-
nia legitimè proceſſiſſe,& proindè impu-
32 gnari non poſſe, † quia factum legitimũ
retractari non debet, *iuxta text. in cap.*
audita de reſtit. ſpoliat. vbi Summus Pon-
tifex dicit: Quia tamen non intelleximus,
nec intelligi debuit, vt reuocetur, quod per
vos factum eſſet authoritate literarum
noſtrarum, & ibidem per gloſ. in d. verb.
non intelleximus.
Ex prædictis habetur priuilegium, &
poteſtatem dictæ Religioni conceſſam,
poſſe bona alienare, & in emphyteuſim
concedere,cum decreto duorum ex Mo-
nacis non eſſe reuocatam, & conceſſio-
nem dicti Marchioni factam eſſe vali-
dam, & propterea reſpondendo contra-
rijs dico.
Primò,iura, & bullas in contrarium
adductas, & quæ adduci poſſent, prohi-
bentes alienationes rerum Eccleſiaſtica-

rum,abſque Apoſtolico decreto non ob-
ſtare : nàm aut ſunt particulares, & in
eorum particulari caſu reſident, & ad
noſtrum non extendunrur, aùt ſunt ge-
nerales, & cum clauſulis quantumuis
ampliſſimis, & generaliſſimis, & noſtræ
conceſſioni, nec præiudicant, quia Papa
per generales ſuas ordinationes, & pro-
33 hibitiones, † nunquam iuri alterius de-
rogare intendit,nec vult,*per text.in cap.*
quod verò 25.quaeſt.2. cuius litera dicit:
Quod verò dicitis noſtris temporibus de-
bere ſeruari,quæ à meis quoque prædeceſ-
ſoribus tradita,& cuſtodita ſunt,abſit hoc
à me, vt ſtatuta maiorum cum ſacerdoti-
bus meis in qualibet Eccleſia infringam,
quia iniuriam facio,ſi fratrum meorum
iura perturbo, ex quo ore Summi Ponti-
ficis habetur priuilegia per eum, & ſuos
prædeceſſores perturbari non debere,
34 Secundò, † dictas generales prohibi-
tiones, particularibus priuilegijs, num-
quàm præiudicare,per veram iuris con-
cluſionem, & regulam *generi de reg.iur.*
35 *in ſexto*, † vbi generi per ſpetiem dero-
gatur,& non è contra, & habetur etiam
in *gloſ.in cap. dudum de præb. & dign. in*
ſexto, ibi: Quod ſecundum canonicas, &
legitimas ſanctiones per ſpetiem generi
derogatur, vbi gloſ.firmat, & concordan-
tes text.adducit, ac notatur in l. hac per-
petua C. vbi de cur.vel cohort.&c. ibi: In
exceptis videlicet, his qui armata militia
præditi ſunt, vel alias beneficio Principis
ſeſe defendunt, ad idem eſt text. in l.de-
curionibus C. de decur. lib.12. vbi ſimili-
36 ter legitur: *Omnia priuilegia, quæ iam*
dudum Diuorum Principum iudicio me-
ruerunt, legis iſtius præceptione nouerint
eſſe firmata, non præiudicatura quacum-
que generalitate pragmaticæ, vbi gloſ. &
Doctores, & ita per iſtos text. voluerunt
Bald.conſ.60. quædam ſoror de Ordine
Minorum in fine vol.5. & idem Bald. in
cap.1.col.penult. verſ.pone Princeps de re-
37 *ſcript.* dicit, † quod immunitas alicui
ſpetialiter conceſſa, non tollitur ex ge-
rali impoſitione onerum, *per d.l. decu-*
rionibus, & alia, & in d.cap.latè,ſequitur
Barbat.& latius Felyn.col.8. verſ.ſecun-
da diſpoſitio, cuius l. decurionibus, voluit
38 *gloſ.* quod vbicumque aliquod † priuile-
gium eſt ſpetialiter emanatum in fauo-
rem alicuius, ſi poſtea generalis cancel-
latio omnium priuilegiorum venerit, il-
lud priuilegium in alterius fauorem in-
troductum, cancellatum non videtur,
quod *ex Bal. & alijs firmat Barbat.in*
conſ.23.nu.16. inter conſil.Alexan.lib.4.
vbi multa ad caſum noſtrum.
39 Tertio adduco, † quod ſtatuti diſpo-
ſitio caſus priuilegiatos non includit, vt
notabiliter firmat *Salycet.in l.vltim.in*
princ. verſ.ex quo nota bonum argumen-
tum C.de iur.dot. quod ſtatutum genera-
liter diſponens inſtrumenta publica non
probare, niſi ſint regiſtrata in memoria-
libus,ſiuè prothocollis, non comprehen-
dit inſtrumenta dotalia fauore dotis, ita
40 priuilegiata: † nec generale ſtatutum
intelligitur loqui in caſibus ſpetialibus
habentibus ſpetialem fauorem,*per text.*
in l. ſi adulterium §.liberto patroni fa-
41 *mam ff. de adulter.* vbi diſpoſitio † Diui
Pij generaliter permittens adulterum
occidi, non trahitur ad patronum à li-
berto inuentum, qui ſpetialiter occidi
prohibetur, quem ad hoc notat, & dicit
ſingularem *Iaſ. in l. cohæredi ſubſtitutus*
§.diſcretus in 4.notab. ff. de vulg. & pu-
pill.ſubſtit. Abb.in cap.verum de for.com-
pet.nu.22. Domin.Gemin.in cap.fin.nu.3.
de immunit. eccleſ. lib.6. & latè adducta
per Tiraqu.in tract.de præſcript.§.1.gloſ.
11. nu.1. & nu.4. qui expreſsè conclu-
42 dit, † quod habens particulare priuile-
gium, de quo loquitur generale ſtatu-
tum,ipſum generale,particularem non
comprehendit,*& ex alijs multis compro-*
bat in legibus cōnubialibus in gloſ.7.verſ.
expreſsè nu.92.& ſeq. & quod Papa ec-
cleſiaſticis priuilegijs non derogat,vltra
prædicta eſt etiam *text. ad literam in*
cap.de eccleſiaſticis 25.q.2. dicens: De
eccleſiaſticis priuilegijs, quod veſtra pa-
ternitas ſcribit, hoc poſpoſita dubitatione
tenens, quia ſicut noſtra defendimus,illa
ſingulis quibuſcumque Eccleſijs ſua iura
ſeruamus, nec illi, quod ſui iuris eſt, am-
bitu ſtimulante derogabo; & ſic ex vi di-

cti,

cti, & aliorum canonum clariſſimè habe-
tur voluntatem Summorum Pontificum
numquàm fuiſſe, nec eſſe priuilegijs ali-
cui quæſitis derogare, & in nihilo eis
præiudicium afferre, & tanto minus di-
ctis præfatæ Religioni conceſſis, quia
etiam in contractum tranſiuerunt, vt ſu-
perius fundauimus.

43 Nec obſtant † clauſulæ in ipſis bullis
generales, & prohibitiones, quantumuis
ampliſſimæ eſſent, etiam dictantes priui-
legijs quibuſcumque non obſtantibus,
ipſiſq; priuilegijs etiam derogando, niſi
ſpetialiter, & de ipſius tenore mentio
fuerit facta.

Primò, per *text. in l. ſi quis in principio
teſtamenti ff. de legat. 3.* vbi dum diſpo-
nit, quod teſtator poſſit ſuum reuocare
teſtamentum, dicit: *Sed hoc ita locum ha-*
44 *bebit*, † *ſi ſpetialiter dixerit prioris vo-
luntatis ſe penituiſſe*, cum in ſpetie di-
45 cere † debet non obſtante tali lege, vt
notat *Bart. in l. final. verſ. quæro quid ſi
Imperator C. ſi contra ius, vel vtil. publ.* &
expreſsè voluit *Cyn. in l. 1. C. quando im-
per. inter pupill. & vid.* & licet *Ioannes de*
46 *Anan.* † *in ſuo conſ. 56. per conſ. Feder. de
Sen.* 47. dicat in contrarium eſſe * com-
munem opinionem, & allegat etiam *Fe-
lyn. ita tenuiſſe in cap. nonnulla extra de
reſcript.* ſalua pace *Felyn.* ibi tenet con-
trarium, dum dicit, quod ſunt nonnulli
alij caſus, in quibus non ſufficit, quod
reſcriptum dicat non obſtante lege in
contrarium faciente, ſed debet fieri mẽ-
tio ſpetialis, & iſtam opinionem latè, &
ſubtiliter, remouendo contraria firmat
*Paul. de Caſtr. in conſ. 278. paſſus iſte du-
bitabilis videtur lib. 1.* quem refert, &
firmat *Dec. conſ. 164. viſo tenore priui-
legij alti paſſus;* dicens * communem eſ-
ſe opinionem in qua plures Doctores nu
mero, & pondere concurrunt, contraria
ſimiliter reijciendo, & ſignanter, quod
contrarium voluit *Federic. de Sen.* eius
quod dixerat *d. conſ. 43.* poſtea mutan-
do, & maturius loquendo *in conſ. 233.*
talis caſus eſt Monaſterij cuiuſdam Or-
dinis, vbi latè arguit ad partes, & firmi-
47 ter in iſta concluſione reſidet, † quod
ſpetialis mentio ſecundum formam pri-
uilegiorum requiratur, alias nunquam
locum haberet priuilegium, quia ſemper
illæ clauſulæ generales de ſtylu Curiæ
ponuntur, & iſta opinio attenditur, &
præualet *Roman. conſ. 327.* iſtæ ſunt ra-
tiones, quibus moueor, & ſi *Anan.* prædi-
ctos, & alios multos vidiſſet, qui ita te-
nent, à ſua opinione * communi contra-
ria receſſiſſet, prout *Feder. de Sen.* fecit,
quam opinionem, quod verba præfata
non ſufficiant, ſed requiritur, quod fiat
ſpetialis mentio, tenet etiam *Alex. conſil.
25. nu. 4. lib. 3. & conſ. 163. lib. 7. Carol.
Ruyn. conſ. 226. 228. lib. 1. conſ. 5. conſ. 10.
lib. 2. plenius Ioannes de Selu. in tract. de
beneſic. par. 4. q. 14. Anton. Rub. conſ. 24.
Soccin. Iun. conſ. 131. num. 10. 28. & ſeq.
lib. 1. idem Dec. in l. certum ff. ſi cert. pet.*
vbi licet videatur aliquantulum ſubſiſte-
re, ex quo ſimilis cauſa pendebat tunc
de facto coram eo; ob quod clarè non
decidit, tamen conſulendo, idem tenuit
in *conſ. 582. & in d. conſ. 164.* vbi hanc
opinionem * communem eſſe firmat, cõ-
traria reijciens, vt prædiximus, & idem
tenet *Neuiz. in ſuo conſ. 12. nu. 174. inter
conſil. Albert. Brun.* dicens, non obſtat
48 clauſula, † quod tenor non obſtantium
habeatur pro expreſſo, etiam ſi talia fo-
rent, de quibus eſſet facienda mẽtio ſpe-
tialis, quia reſpondetur, quod omiſſa cõ-
trarietate *Federici* in conſulendo, & va-
rietate Doctorum, magis * cõmunis opi-
nio eſt, quod non ſufficiant pręfatæ clau-
ſulæ, non obſtantibus, &c. & quod priui-
legio non dicatur eſſe derogatum ſuffi-
cienter, niſi de eo fiat ſpetialis mentio,
49 † deciſum refert ſimiliter *Grammat. no-
ſter in deciſ. 20. circa finem, & per totam,*
aliqua de prædictis referens.

Secundò, tanto magis in caſu noſtro,
quia in priuilegijs particularibus pote-
ſtatis præfatæ conceſſæ, dicto ordini, ad-
50 ſunt clauſulæ † derogatoriæ ad futura,
de quibus etiam neceſſe erat mentionem
particularem fieri, & expreſsè reuocari,
*iuxta l. ſi quis in principio teſtamenti cum
ſua materia ff. de legat. 3. iuncta l. nec dã-
noſa C. de precib. Imperat. offer. & iuxta*

tradita per Bart.in l.omnes populi in 4.q. 3.q.principalis verſ.circa ſecundum ff. de iuſtit. & iur. & per Canon.in cap.1. de reſcript.& ita in priuilegijs Principis determinat *Iaſ.conſ.105.in cauſa motà col. 2. verſ.unde ſuccedunt tritæ regulæ lib.1.*

Tertiò, prædicta procedunt etiam ſi
51 adſit clauſula † motus proprij, *iuxta notata per Imol.in cap.mandatum colum. penult.de reſcript.& per Felyn.in cap.cum olim 5. col. verſ. amplia ſecundo, etiam ſi Princeps de re iudic. Soccin.Iun.conſ.77. nu.108.lib.* 1.& cum in generalibus prohibitionibus nulla ſit facta mentio clauſularum derogatoriarum dictorum particularium priuilegiorum, ipſa priuilegia afficere non videntur, *per d.l.ſi quis in principio teſtamenti de legat.3. l. ſi mihi, & tibi* §.*in legatis ff. de legat* 1. quæ licet
52 loquantur † in vltimis voluntatibus, idẽ eſt in contractibus,& actibus inter viuos, vt notatur per *gloſ.in l.pacta nouiſſima C. de pact.& ideò dicit Bald.in l.clari C. de*
53 *fideicommiſſ.* † quod verba derogatoria impediunt voluntatem ſequentis actus, tàm in vltimis voluntatibus,quã in contractibus, *& Roman.in d.cõſ.436.nu.*21. dicit, quod in materia hæc traditur firma regula,quod vbi reſcriptum primum priuilegiatum, habet ad ſequentia clauſulam illam derogatoriam, numquàm per ſecundum derogatum cenſetur primo, niſi in ſecundo de eo expreſſa mentio fiat, & quod determinat etiam *Archidiac.25.q.2.in Summa in d.cap.cum illis*,allegans ad hoc probandum, *d. l. ſi quis in principio teſtamenti verſ. ſed hoc, ita demùm Ioan. Andr.in cap.1. de exceſſ. prælat. quod confirmat Roman. in d. ſuo conſ.*436.

Quartò, adducitur ratio adducta per
54 *Roman. in d ſuo conſil.* quæ eſt, † quod præcedens clauſula derogatoria habet vim proteſtationis, & declarat in futurum concedenda,*l.qui aliena* §.*fin.de acquir.vel amitt.hæred.l.at ſi quis* §. *pleriq; ff de relig.& ſumpt.fun. l.fin.* §.*item ſi prædixerit ff.naut.caupon. cum ſimilib.* Cum itaquè in præpoſitis priuilegijs di-
55 ctæ Religioni conceſſis, † adſint clauſulæ derogatoriæ ad ſequentia, conſequẽs eſt, vt generalis clauſula, prohibitionibus ſequentibus non deroget, vt ex iã dictis bene fundatur,& ex multis alijs *Aymon Crauett. in conſ.126.* contraria diſcutiẽdo reijcit in fine, & firmat quod ſufficit ſpetialis derogatio, & præmiſſa fundamenta, quibus probatur communis opinio, procedere videntur, licet ad partis inſtantiam reſcribatur.

Quinto,& vltimo dicitur,quod etiam ſi in dictis prohibitionibus clauſulę quãtumuis derogatoriæ, & ſpeciales adeſſent, in caſu noſtro non ſufficerent, quia priuilegia ipſa fecerunt tranſitum in contractum per receptionem vnciæ auri quolibet anno continuò per Summos Pontifices receptæ pro confirmatione, & obſeruantia priuilegiorum dicti Benedictini Ordinis, ex quo per ipſos Summos Pontifices ab eis recedi non debet, vt ſuperius fundatum eſt, & pro-
56 inde deciſiones in exemplum,& alia iura per Reuerendum Villaut in contrarium adducta, nec obſtant, quia ſunt de rebus locorum talia priuilegia, & alienandi poteſtatem non habent, & forſan per tunc temporis Monaſteriorum patronos, & defenſores prædicta non fuerunt oppoſita, vel ex alio diuerſo facto, & cum ex modica mutatione facti, totum ius mutetur, de talibus deciſionibus ratio vlla in caſu, de quo agitur, haberi debet, etiam quia res inter alios acta, vnde prædictam conceſſionem Marchioni prędicto, vt ſupra factam, ob particularis Apoſtolici aſſenſus carentiam reſcindi non debere concludendum videtur.

Nec impugnaret ſi dicatur, quod poteſtas alienandi in dictis priuilegijs contenta, prima ſit de rebus parum vtilibus vſque ad valorem florenorum ducentorum,& in ſecunda licet dicatur, & quæcũque alia bona etiam dictam ſummam excedentia, quod poſſet importare duplum tantum, & ſic non vltra florenos quatuorcentum, quia reſpondetur.

Primò, quod pareat mihi Reuerendus Alphonſus Villaut S.Seuerini Abbas, qui multa in hac cauſa ſcripſit, ſed tamen

non

non fundauit, quo iure ad duplum poſſet
talis alienatio interpretrari, ſed ponde-
rando dicta verba; & primò, dictam di-
57 ctionem, excedentia, † dico, quod eſt
augmentatiua, *vt in l. ea tamen adiectio*
ff. de legib. & verbum, quod poſtea ſequi-
58 tur, ſcilicet † quæcumque alia bona eſt
verbum vniuerſale, *vt in cap. nemo poteſt*
diſtinct. 1. de pœn. & ex text. iunctis his,
quæ tradit Archidiac. & Io. Andr. in cap.
nemo poteſt de præbend. lib. 6. & idem Io.
Andr. in cap. quicumque de ſentent. excom
mun. eodem lib. 6. & quod traditur in
cap. 2. de coniug. lepr. voluit enim Papa
Innocentius poſſe alienari, nè dum bona
parum vtilia valoris ducentorum flore-
norum, ſed etiam, & quæcumque alia,
etiam dictum valorem excedentia: nam
ſi voluiſſet, quod dicta bona florenorum
ducentorum, vel quatricentorum tãtum
alienarentur, non dixiſſet principaliter, &
in principio orationis augmentatiuæ, &
quæcumque alia bona, etiam dictam
ſummam excedentia per verba vniuer-
ſalia.
59 Secundò, † verborum vniuerſalium
ea eſt vis, vt omnia includat, quæ dici,
60 vel excogitari poſſunt, † nàm qui totum
dicit nihil excludit, *l. Iulianus ff. de legat.*
3. l. à Procuratore C. mãdati, l. omnes C. ſi-
ne cenſ. vel reliq. cap. ſolitæ de maiorit. &
obedient. cap. 2. de obſeruat. ieiun. cap. ſi
Romanorum 10. diſtinct. Ideò quando
contrahitur ſocietas omnium bonorum
vniuerſaliter, omnia veniunt, quæ exco-
gitari poſſunt, licet ſecus ſit in ſocietate
ſimpliciter contracta, *l. 3. §. 1. iuncta lege*
toiri ff. pro ſoc. notat gloſ. in cap. paſtora-
lis de donat. in verſ. temporaliter, & adeò
61 lata eſt ſignificatio verborum † vniuer-
ſalium omnia comprehendẽs, quod tra-
huntur etiam ad caſum improprium,
per gloſ. in l. 2. §. alias C. de quatrien. præ-
ſcript. & nulla diſtinctio, nulla reſtrictio,
aùt limitatio ad verba vniuerſalia fieri
poteſt, vt ex iuribus, & authoritatibus
multis firmat *Aym. in ſuo conſ. 294. nu. 1.*
& 2.
62 Tertiò, † ponderando verbum, etiam,
video habere naturam addendi caſui
magis dubitabili, & implicandi caſum
minus dubitabilem, *vt in l. ſi conten-*
dat cum ſua gloſ. ff. de fideiuſſ. & notant
Doctores in l. cum antiquioribus in princ.
C. de iure deliber. & tangit Bald. in l. ge-
rit ff. de acquir. hæredit. & dum dicta di-
ctio, etiam, adiungit caſum magis dubi-
tabilem, debet intelligi in ſumma ma-
gna, & indefinita, & declarans ſequens
verbum, florenos ducentos, excedere
63 ſummam indefinitam, † eo quia dum
loquitur de exceſſu in maleficijs, com-
prehenditur omne maleficium, ſecũdum
Bald. in l. ſi quis in hoc genus C. de Epi-
ſcop. & cleric. Alexan. in l. aut facta in
princ. de pœn. ſic in caſu noſtro dum le-
gitur, etiam dictos florenos ducentos ex-
cedentia, debet referri ad omnem, &
quamcumque ſummam, & quantitatem
vniuerſalem, abſque vlla limitatione, ſi-
cut præcedens, & principale verbum,
quod poſſint vendi quæcumque bona,
verbum vniuerſale, vt diximus, & cum
64 dicta † vniuerſalitas verificari non poſ-
ſit in ſolo principali, niſi includantur ac-
ceſſoria, & appendices, vniuerſalitas ipſa
ad acceſſoria, & ad appẽdices ipſas tra-
hi debet, *cap. quanto, vbi Dec. in 2. notab.*
de iudic. & per Aym. conſ. 149 nu. 6.
Quartò, & fortius dicta verba, & quæ-
cumque alia bona ſunt poſita, tanquàm
principale, & dicta verba ſequẽtia, etiam
dictos florenos ducentos excedentia,
ſunt poſita tãquàm acceſſoria, & ſic dum
natura principalis eſt vniuerſalis, vt fun-
65 dauimus, † ipſa verba ſequentia, tan-
quàm acceſſoria, eiuſdẽ naturæ ſui prin-
cipalis ſunt, & ab eo non ſeparantur, *d. l.*
fin. & ibi Bartol. & notatur in l. 1. C. per
quas perſ. nob. acquir. & in indiuiduo ca-
ſus noſtri facit, quod dicit *Frãc. de Aret.*
in l. ex pupillari ff. de vulg. & pupill. ſubſt.
66 quod acceſſorium non debet regulare
principale, ſed è contra, & inde eſt, quod
67 ſtipulatio pœnalis, † etiam acceſſoria
non veſtit pactum nudum ſuper ſorte, &
ſuper principali, *l. nuda de contrahend. &*
comm. ſtipul. & l. ſi pactum, & firmat
Franc. de Aret. dicto in loco, vbi addit. ex
alijs ſimiliter comprobant: facit etiam,
quod

quod de acceſſorio idem iudicatur, quod de principali, *l. ſi ex toto de legat.* 1. *cum ibi adductis per Alexand. eſtq; cap. acceſſorium de regul. iur. in ſexto, cap. quoniam* §. *ſi autem de conceſſ. præbend. in ſexto, & per Gulielm. Rodoan. in d. tract. de rebus eccleſ. non alien. in* 12. *q. de augmento rei alienatæ*.

68 Ergo ex prædictis fundatur † Monaſteria præfatæ Religionis ex vi particularium priuilegiorum poſſe quæcumquè bona ad quamcumque ſummam aſcendentia, alienare, & in emphyteuſim concedere cum decreto duorum ſuorum fratrum, & conceſſionem dicto Domino Marchioni taliter factam reſcindi non poſſe; nec expediens eſſe: nam ſi reſcinderetur ob carentiam Apoſtolici aſſenſus, eſſet in maximum præiudicium Religionis priuilegiorum, & in vanum ſolueretur annua auri vncia Summo Pontifici, pro conſeruatione dictorum, & aliorum priuilegiorum, ac alienandi liberta-

69 tis, † quæ extimationem non recipit, quia libertas toto mundi auro non comparatur, *l. libertas ff. de regul. iur. l. final. ff. de his, qui ſunt ſui, vel alien. iur. l. liber homo ad l. aquil. & l. liber homo de verb. obligat.* & ideò magis expediens eſſet nè dum habere canonem de ipſis bonis ſubmiſſis, ſed ea perdere, potiuſquàm ſua priuilegia deteriorare, & in obſeruan-

70 tiam deducere bene verum eſt, † quod ſi adeſſet læſio habito, reſpectu ad tempus conceſſionis, *iuxta l. ſi voluntate C. de reſcind. vendit. l.* 3. §. *Diui ff. de iure fiſci, & per Aymon conſ.* 105. *nu.* 16. poſſet Monaſterium de ea agere, & ita pro veritate negotij rogatus à Reuerendo Priore Sancti Seuerini conſului, die 8. Maij anni 1610.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Frater conſanguineam ſororem excludit ſoluto tamen paragio, & quid in vterina.*
2 *Mulier habens filios qualiter diſponat.*
3 *Fœmina in Regno excludũtur à maſculis, & quid in vterina.*
4 *Sororem de iure communi æqualiter cum fratre ad parentuum ſucceſſionem admitti, qualiter intelligatur, & nu.* 17.
5 *Fœminarum nulla ſucceſſio multis legibus ordinatur.*
6 *Filiæ propter maſculum excluſæ debetur paragium.*
7 *Sententia Regis pro lege eſt.*
8 *Statutum loquens de ſucceſſione patris, ad matrem extenditur, & quarè.*
9 *Neptis ex filio præmortuo amitam excludit.*
10 *Contrahentes ligantur legibus loci contractus, niſi aliud dixerint.*
11 *Teſtator in dubio dicitur diſponere ſecundum ius loci diſpoſitionis.*
12 *Pater contra ſtatutum diſponere nõ poteſt.*
13 *Argumentum de dote ad alimenta procedit.*
14 *Agnationis, & Cognationis differentia iure nouo ſublata eſt.*
15 *Alendi, & Dotandi neceſſitas, à quo perueniat.*
16 *Frater vterinam dotare tenetur.*
17 *Soror vterina non niſi legitimam habet in bonis matris.*
18 *Fœmina de ſuis dotibus, qualiter & quando teſtatur.*
19 *Mulier, vt ſecundo nubat poteſt paciſci in præiudicium filiorum primi matrimonij pro filijs ſecundi.*
20 *Fœminis hæreditas matris ſtrictius debetur quàm patris.*
21 *L. hac adictali C. de ſecundis nuptijs declaratur.*

Pro D. Alphonſo Falangola.

ARGVMENTVM.

Numquid fœmina non familiæ origine, nec patria, aùt habitatione Neapolitana, iure ſecundi matrimonij filios vniuerſales hæredes inſtituat, legitima tantum filiabus primi matrimonij relicta, ad intellectum legis hac adictali, C. de ſecundis nuptijs.

CON-

CONSILIVM VIII.

Beatrix de Loria in ſuo vltimo teſtamento Alphõſum Falangolam eius filium ex quondam Ioanne Antonio Falangola ſuo ſecundo viro ſuſceptũ vniuerſalem inſtituit hęredem, & cum Helenam, Rebeccam, & Iuliam Falangolam ex Nicolao Antonio Falangola eius primo quond. viro procreatas particulares inſtituiſſet hæredes in legitima, vel in eo, quod de iure eis competit, ipſa Rebecca petijt dictum Alphonſum ad portionẽ integram bonorum matris commu nis teſtatricis condemnari ex pluribus.

1 Primò, † nam & ſi iure conſuetudinario huius Neapolitanæ Ciuitatis, ſorores conſanguineæ à fratre excluduntur, & paragium habent, *iuxta conſuetud. ſed ſi morienti*, & iudicatum firmat *Præſid. de Franch. deciſ. 26. nu. 4.* & vterinæ habebunt portionem per *conſuetud. ſi qua mulier*, forſan quia frater non tenetur vterinam maritare, *vt ex Napod. idem Præſid. in d. deciſ. 26. & deciſ. 375. num. 3. &*

2 *ſeq.* † Mulier habens filios de dotibus, ac de alijs bonis ei peruenris ab agnatis, & cognatis non poteſt diſponere, niſi de decem partibus vnam, *vt in eadem conſuetudine ſi qua mulier, vbi Napod. relatus à Præſ. de Franch. in deciſ. 396. nu. 2. & deciſ. 435. nu. 36. verſ. & hinc dicebatur, & deciſ. 632. nu. 7. & deciſ. 667. nu. 2.* quod mater in his decem partibus habet labia clauſa, manus ligatas, & arbitrium refrenatum, vnde ſi vltra decimam diſponit filium ſecundi matrimonij hæredem vniuerſalem inſtituere non potuit.

Secundò, de iure Regni *per conſtit. in*

3 *aliquibus*, † licet ſtantibus maſculis fœminæ non ſuccedant, tamen aliqui Doctores dicunt non procedere in ſorore vterina, per eandem rationem, quia frater vterinam ſororem maritare non tenetur, *vt ex Napod. in rubr. conſuetudin. ſi qua mulier, & expreſſius in conſuetud. ſed ſi morienti, verſ. cum fratres, Præſid. de Franch. deciſ. 26. nu. 6.* & ſic dictæ vterinæ ſorores in integris ſolutionibus debent ſuccedere.

Tertiò, de iure communi Romanorum

4 in bonis paternis, † & materniis ſoror in ſimul cum fratre ſuccedit ſublata ſexus differentia, quam contra legem duodecim tabularum poſteritas induxerat, *per text. in l. maximũ vitium C. de liber. præter. l. leg. 12. tabul. C. de leg. hæred. ibiq; gloſ. & Doctores*, & ſic iſtę ſorores in portione eis tangente ſuccedere debent.

Quartò, de directo obſtat *text. in l. hac edictali C. de ſecund. nupt.* in quo ad literam diſponitur contra conuentam.

His & ſimilibus non obſtantibus contrariam ſententiam veriorem eſſe puto.

5 Primò, † de iure diuino hæreditas parentum debetur maſculis, & non fœminis. *Numer. cap. 20.* circa finem, quando Deus loquutus fuit Moyſi de morte Aron ibi, cumq; Aron ſpoliaſſet veſtibus ſuis induit eis Eleazarium filium eius, & illo mortuo in montis ſupercilio aſcendit cum Eleazario, *per quem text. ita firmat Felyn. in cap. Eccleſia S. Mariæ col. 3. nu. 6. de conſtitut. Barbat. in cap. Raynutius de teſtament. col. 35. Corn. conſ. 115. in hac conſultat. in fine lib. 2. eſtq; de mente Iaſon. in l. inter ſtipulantem §. ſacram col. antepen. ff. de verbor. obligat. & Nicol. de Lira, & D. Auguſtin. firmat, Afflict. in d. conſtitut. in aliquibus nu. 2.* dicẽs, quod in tota ſacra Scriptura non reperitur, quod fœmina ſucceſſit.

Secundò, de lege Moſayca fœminæ per maſculos à ſucceſſione excluduntur, ex multis firmat *Tiraquell. de retract. lignag. in præfat. nu. 9.*

Tertiò, lex Salica, quam per viginti rationes comprobat *Pirr. Albergher. lex Longobarda, & lex Barbara*, ſtantibus maſculis prohibet fœminas ſuccedere, *Afflict. in d. conſtitut. in aliquibus col. 2. & alijs, Io. de Neuiz. in ſylu nupt. lib. 5. cap. incipient. veniendo igitur ad quæſt. noſtram nu. 169. fol. mihi 23.*

Quartò, de iure communi Romanorum maſculi præferuntur fœminis, *per text. in l. lege 12. tabul. C. de leg. hæred. ibi: Deinceps*

ceps autem legitimas fœminarum portiones, ſi iura conſanguinitatis non poſſident poſſeſſione legitima repelli, cum maribus eadem ſucceſſio pateat; quod concordat cum media iuriſprudētia, quæ ſolos maſculos admittebat, quia commodius erat ita iura conſtituere, vt plerumque ad maſculos confluerent, §. *cæterum inſtit. de legit. agnat. ſucceſſ. Napod. in conſuetud. ſi qua mulier lit. B, verſ. abſque diſcretione ſexus*, & non opitulantur verba ſequentia in eiſdem lege, & §. admittētes fœminas cum maſculis ad ſucceſſionem, quia loquuntur in ſucceſſione collateralium; in cæteris verò conceſſum non intelligitur, & remanet prima diſpoſitio *in ead. l. & §.* quod ſtantibus maſculis fœminæ non ſuccedant.

Quintò, de iure Regni expreſsè habe-
6 tur, † quod ſtantibus filijs maſculis fœminæ à ſucceſſione excluduntur, & paragium tantum habere debent, *vt in conſtitut. Regni in aliquibus ad literam*, mādat, quæ loquitur tàm in bonis paternis, quàm maternis, per verbum *parentum ſucceſſiones*, cuius verbi appellatione veniunt pater, & mater, *l. ſi quis à liberis §. item in liberis ff. de liber. agnoſc. l. 1. §. generaliter de leg præſtand. contra tabul. bonor poſſeſſ. gloſ. in conſtitut. ſi iudicatorum in verſ. aſcendunt, & proindè Iſern. in d. verſ. parentum*, dixit habere locum in bonis paternis, & maternis, ſi ita fuerit *per cōſuetud. interpretratum*, & in hac concluſione reſidet *Iſern. ibidem col. 8. & 9. verſ. ſed nunquid filius maſculus præferatur in ſucceſſione bonorum matris*: vnde dum per *conſuetud. Neapol. incipient. ſi moriatur aliquis, vel aliqua*, habetur, quod filijs maſculis, & fœminis ſuperſtitibus, maſculi tātum ſuccedant cum onere dandi paragium ſororibus, ſequitur, quod filia fœmina non ſuccedat, prout ita deciſum firmat *Afflict. decif. 178. nu. 1. & in d. conſtitut. in aliquibus num. 49. dicit: Ego ſemper eſſem in voto per text. huius conſtitut. quod etiam quod non probetur conſuetudo prædicta, quod ſoror à fratre debet habere legitimam in bonis maternis per rationes pro iſta parte inductas*

bic per Andr. & ita audiui pluries fuiſſe iudicatum, etiam *per ſententiam Regis*,
7 † *quæ facit ius generale in Regno, vt in l. fin. C. de leg. & ex alijs ſuper eum d. nu.* 49. & per Sacrum Conſilium indiſtinctè iudicari dictam *conſtitut. in aliquibus* habere locum tàm in bonis paternis, quàm maternis, etiam conſuetudine ſublata, teſtatur *Præſ. de Franch. in d. deciſ. 171. & deciſ. 667. nu. 4. Regens de Pōte conſ. 74. nu. 8. vol. 1.* dum ipſa cōſtitutio non diſtinxit, ſi filij maſculi ſint ex vno, vel vtroque latere, nec nos diſtinguere debemus, & verba ſtatuti præciſa non recipiunt diſtinctionem, *l. in fraudem ff. de milit. teſtam.* cum ſimiliter, & à verbis conſtitutionis recedere non debemus *l. ſi ſeruus ſeruum §. non dixit ff. de acquir. hæredit. l. 1. §. ſi is, qui nauem de exerc. l. non aliter ff. de legat. 3. l. prætor §. donatur vi bon. rapt. l. ſi verò §. viro ſolut. matrimon.*

Sextò, ſi in patre tantum dicta conſtitutio loquuta fuiſſet, (prout non fuit,) ſed in patre, & matre, vt diximus, adhuc fœminę à ſucceſſione matris excluſæ cēſentur, & tm̄ legitimam habere debent,
8 cum quando ſtatutum dat ſucceſſionem patris, etiam quod nihil dicat de matre, idē iuris erit in ſucceſſione matris, quod filiæ excluſæ ſint per id, quod decidit *Bart. Angel. & Paul. in l. ſeruo legato §. 1. ff. de legib.* vbi dicunt, quod in iſtis ſtatutis excludentibus fęminas propter maſculos non eſt inſpiciendum, ad quem verba diriguntur, ſed ad quem effectum mens ſtatuentium dirigitur, dum mens, & etiam verba talis *conſtitutionis in aliquibus, & ſtatuentium*, quod maſculis exiſtentibus fœminæ excluduntur; prout ita eā intellexerunt *Iſern. & omnes Scribentes ad eam*, & ita obſeruatur in Regno dicit *Afflict. ibidem nu. 7.* ibi tamen,
9 quod idē fit primo, † & fortius in nepote ex filio præmortuo excludente amitam, rejectis contrarijs decidit *Præſ. de Franch. deciſ. 32. num. 9. & in deciſ. 182. num. 10. & 11. dicit*: Quia videmus ex conſtitutionibus Regni, & conſuetudinibus huius ciuitatis Neapolis, & quaſi ſtatutis

tutis totius Italiæ filios maſculos fęminis excluſis, matribus ſuccedere, dummodò dotentur: ipſamq́; conſtitutionem habere locum, tàm in bonis paternis, quàm maternis, concludit *Minad. in d. conſtitut. 4. notab. num. 19. fol. 132. à tergo*, & apertè habetur ex *gloſ. in eadem conſtitut. verſ. ſuccedat*, dum vult prærogatiuam ſexus, etiam in collaterali linea ſeruari, non facta bonorum differentia, dum indiſtinctè conſtitutio ipſa loquitur, & ita fuit interpretata, & deciſa ſiuè maſculi ſint ex vno, vel vtroque latere, aùt vterini fœminas excludere debent per prædicta, & alia infra.

10 Septimò, † contrahentes in Regno ſecundum Regni conſtitutionē contrahere videntur, *l. ſemper in ſtipulationibus, vbi Dec. ff. de regul. iur. l. quod ſi nolit §. quia aſſidua ff. de ædilit. edict. latè Felyn. & Dec. in cap. cum M. Ferrarienſis*, & etiam
11 in dubio † teſtator videtur diſponere ſecundum ius cōſtitutionis Regni, *Anchar. poſt Bald. in l. tres fratres ff. de pact.* ſequitur ſimpliciter *Alex. in l. Gallus §. 1. in fine ff. de liber. & poſthum. & firmat Arnon. ſingul. 90.* & etiam ſi teſtator dixerit, inſtituo filios meos maſculos, & fęminas in eo, quod eis tangit, intelligitur, quod eis debetur de iure Regni, vel cōſuetudine, *idem Arnon. cautel.* 25. dum per ſtatutum, ſcilicèt per dictam *conſtitutionem in aliquibus*, ſtantibus maſculis fœminæ non ſuccedunt, & habet locum tàm in bonis ex ſucceſſione patris, quàm matris, fœminę ipſæ debent habere legitimam tantum, & dū noſtra teſtatrix expreſsè, iuxta dictum ſtatutum diſpoſuit, iſtæ filiæ fœminæ ſolum legitimam prætendere poſſunt, & Alphonſus vniuerſam hæreditatem, licet ex vno tantum latere ſit coniunctus, quia ſumus in matre, quæ ita per ſuum teſtamentum diſpoſuit, confirmando ſe dictæ Regni conſtitutioni.

Non obſtat primum contrarium, quod ex conſuetud. Neapol. mulieres habentes filios niſi de decē partibus diſponere poſſunt, quia nō ſumus in Neapolitano, nec ita contractū eſt; ſed in extera, dum ſecundum ius Regni diſpoſuit, & ita diſpoſuiſſe cenſetur, quod ſtantibus maſculis fœminæ ab inteſtato non ſuccedunt, vt ſuperius fundatum eſt, tanto facilius ex teſtamēto, in qua teſtatrix ſe conformauit *dictæ Regni conſtitutioni in aliquibus*, ſed quia non ſumus in Neapolitano in hoc non inſiſto.

Conſtitutionem Regni in aliquibus diſponentem ſtantibus maſculis fęminas non ſuccedere, non habere locum in fratre, ſiuè filio vterino, quia vterinam ſororem maritare non tenetur, vt in ſecundo contrario, nec obſtat.

Primò, quia ſupra benè fundatum eſt dictam conſtitutionem clarè loqui, ſucceſſionem patris, & matris maſculis tantū deferri, & abſquè diſtinctione ex vno, vel ex vtroque latere, aut vterinus ſit filius maſculus, & ita indiſtinctè in bonis maternis, & paternis maſculum fœminis præferri, teneri, obſeruari, ac decidi, firmat *Præſ. de Franch. d. deciſ. 171. & ex alijs ſupra nu. 5. & 6.* & cum per dictam prohibitionem mater nō prohibeatur teſtari, conformando ſe dictæ conſtitutioni. Maſculum ſibi vniuerſalem inſtituit hæredem, & fœminas particulares hęredes in legitima, vel in eo, quod de iure
12 eis debetur, talis diſpoſitio valet. † Imò ſtante huiuſmodi ſtatuto excludente fęminas, non poteſt pater, ſiuè mater, neque teſtamento, neque pacto facere, vt filiæ fęminæ ſuccedant, quia ius eſt quæſitum maſculis, *vt ex Bald. Fulgoſ. Paul. de Caſtr. & alijs in l. fin. C. de pact. ibiq́; Iaſon nu. 19.* atque omnes prædictos ſequitur *Pirr. Albergher. in l. ſalica in 5. atteſtatione fol. 23.* vbi ad regulam, quod maſculis ſtantibus, fœminæ non ſuccedāt viginti adducit rationes ad noſtrum caſum facientes, quas breuitatis cauſa omitto.

Secundò, quia dicta præciſa aduerſa ratio non videtur facere differentiam rationis, quare frater magis conſanguineam, quàm vterinam dotare tenetur, & dum non adeſt diuerſitas rationis frater
13 vterinam ſororem dotare debet, † & argumento de alimentis ad dotem, & ita concludit *Tiraquell. de primogen. q. 62. nu. 3.*

nu.3.& ſeq. Surd.de aliment.par.1.q.25. nu.19. ex plurib.ſeqq. reiecta l. cum plures §. cum tutor ff.de adminiſtr.tutor.dictante : Non dabit dotem ſorori alio patre nata, quia ſatis lex procedit inſpecto iu-
14 re † ff. ſecundum quod agnati non ſuccedebant cum cognatis, *vt inſtit.de legit. agnator.ſucceſſ. & ad Tertull.* & ſi inter eos non erat ſucceſſio, non erant dotandæ. Cum nouo iure hoc ſit ſublatum, & inſimul ſuccedunt *§.nulla autem auth.de hæred.quæ ab inteſt. l.fin. §. ſed neque C. de legit. hæred.*& ſignanter inter vterinos ſucceditur, *auth.poſt fratres la prima C. de ſuis,& legit.* & conſanguinea, & vterina cum fratre ſunt in eodem gradu, &
15 ex affectione,† & charitate oritur neceſſitas dotandi, ſicut alendi, & eadem cadit affectio ſecundum naturalem cauſam erga vterinam, ſicut erga conſanguineã, *l. maximum vitium, C. de liber. præter.*
16 vnde frater † ſororem vterinam dotare tenetur, vt *Surd. dicto in loco*, hanc partem veriorem, æquioré,magis tutam,& magis veram eſſe affirmat, & quod ſo-
17 ror † vterina in bonis maternis non poſſit habere, niſi legitimam, adeſt particularis deciſio Sacri Conſilij, *per Piſanellum adducta addentem ad Affl.deciſ.160.* quæ ponit gladium ad radicem, quod alio non eſt opus, ſic abſque dubio ſuccedit diſpoſitio *conſtitut. in aliquibus*, quod ſtantibus maſculis fœminæ non ſuccedunt,& tanto facilius ex teſtamento ſecundum eandem conſtitutionem facto.

Ad tertium,& vltimum contrarium, quod de iure communi filij tám maſculi, quàm fœminæ æqualiter parentibus ſuccedunt. Dico ipſo iure in contrarium adducta loqui in parentibus ab inteſtato decedentibus, *d.l.12.tabul.C.de legit. hæred.ibi: Simili modo ad prædicta iura*
18 *legitimæ † ſucceſſionis ab inteſtato vocatis,idem in d.§.cæterum inſtit.de legitim. agnat.ſucceſſ. §.1.in auth.de hæred.ab inteſtat.venient.in auth.in ſucceſſione C.de ſuis,& legitim.& in omnibus,gloſ.& alibi*, & mulier de iure communi teſtari non prohibetur, *vt ex gloſ.in l.ſi quæramus ff. qui teſtam. facer.poſſ.* Immò mulier de ſuis dotibus teſtari potuiſſe, & poſſe,vt in terminis decidit *Preſ.de Frãch. deciſ. 196. in fine.* & dicta Domina dum condidit teſtamentum, in quo dictum Alphonſum ex ſecundo matrimonio natum ſuum vniuerſalem inſtituit hæredem, & dictam Rebeccam, aliasq; filias ex primo matrimonio particulares hæredes in legitimã, vel in eo, quod de iure eis ſpectabat, quod intelligitur de iure Regni, vt diximus ſupra *num.7.* conformando ſe cum dicta *conſtitutione in aliquibus*,per exiſtentiam maſculi fœminas excludente,iuxta notata per *Bart. & alios in l.hæres mei §.cum ita ff.ad trebell. Hippolyt.Rimin. conſ.47. num. 20.* eius diſputatio eſt valida, & de iure Regni, & etiam communi Romanorum, dictę filiæ licet in legitima ſint inſtitutæ, teſtamentum matris impugnare non poſſunt, dicit *Præſ. de Franch.deciſ.667. nu.1.& in fine.*

Et licet *Iſern. in d.conſtitut. in aliquibus col. 3.* in terminis ipſius conſtitutionis videatur facere differẽtiam bonorum *per text.in l.de emancipat. & in authent. poſt fratres C.de legitim.hæred.* Tamen loquuntur quando ſucceſſores oẽs ſunt maſculi, vel omnes ſunt fœminæ, inter quos non eſſet habenda prærogatiua ſexus, quia adeſt ſexus, & tunc debet per ius commune declarari, ſed cum *per d. conſtitut.in aliquibus*,aperta ſit mens ſtatuentium, ſtante maſculo fœminam non admitti, & ſi admitteretur contra conſtitut.fieret, & nulliter, *l.ea lege ff. de leg. vt dicit Minad.in deciſ.36.nu.11.& per totam*,ad noſtrum caſum multa dicit, ergo dictæ filiæ fœminæ, niſi legitimam tantum, in qua inſtitutæ fuerunt,habere poſſunt.

Non obſtat, quod in primo matrimonio per patrem teſtatricis, fuit pactum cum primo viro, quod de ſuis dotibus non potuiſſet diſponere; niſi de ducatis
19 mille, † quia pactum illud intelligitur rebus ſic ſtantibus,nàm mortuo marito, vt ſecundo nuberet, potuit illud reſcindere,vti ex iuſta cauſa,vt nuberet,ſecun

dum

Digitized by Google

dum *Napod.in conſuetud. & ſi mulier*, & quiſquis in re ſua eſt moderator, & arbiter, *l.in re mādata C.mandati*,& in trāſlatione rerum quæcumque pacta apponi poſſunt, vt in inueſtitura feudi, *de feud. non hab.propr. naturam feud.* & ſignanter in dotatione, quæcumque pacta volunt contrahentes præfigi poſſunt, & diſponere ad libitum mulieres de ſuis dotibus,& bonis paternis,& maternis habitis, vt deciſum prędiximus per *Praſ.de Franch.d.deciſ.196.in fine*, & contractus ex conuentione partium legem accipiūt, *vt in regul. contractum ff. de regul. iur.* Vnde ex hac ſola poteſtate ipſa Beatrix
20 diſponere potuit, † etiam quia filiabus hæreditas matris ſtrictius debetur,quàm hæreditas patris, *vt per Afflict.in d.conſtitut.in aliquibus nu.7.per text.in l.1. in longobard. & in auth. ſi qua mulier* C.*de ſacroſanct.eccleſ.*

21 Quartò, † non obſtat diſpoſitio *legis hac edictali C. de ſecundis nuptijs*, quia loquitur, quādo mulier ad ſecunda vota tranſiens ſecundo viro pluſquàm vni filio primi matrimonij relinquere non poteſt, quod non eſt in caſu noſtro, quia ſumus in filio maſculo à matre poſt mortem patris inſtituto, vbi ſtante vitrici morte, nulla ſuſpitio *dictæ l.hac edictali* cadere poteſt,& mater filios ſecundi matrimonij meliorare poteſt,filijs primi matrimonij legitima relicta,vt iſta Domina fecit,& potuit *per text.in auth.de nupt.§. penult. incipiente, illud quoque ſuper hoc addiximus*,licet hortando,& non ſanciēdo dicat, quod æqualiter filij inſtituantur,vt in fine *d.§. legitur*, per quem textum, quod mater filios ſecūdi matrimonij meliorare poſſit,firmat *Bald.conſ.30. nu.4. caſus talis eſt lib.* 3. quem adducit ad hoc *Io.Dilect.Durand. de arte teſtandi tit.de legitim.cautel.65.num.2. item Bald.Paul.de Caſtr. & Iaſon in authent. vnde ſi parens C. de inofficioſ. teſtament. idem Bart. in l. 1. C.de inoffic. donat. & in d.l.hac edictali, & cum diſtinctione Paul. de Caſtr. & Salycet.* quod quando relinquitur filijs ſecundi matrimonij contemplatione vitrici, vel nouercæ, quod non proſit refert,& ex prędictis firmat *Franc.Marc.q.27.per totam par.2.* & dum in caſu noſtro tempore diſpoſitionis vitricus erat mortuus, talis diſpoſitio etiam attenta diſtinctione *Paul. de Caſtr. & Salycet.* vel etiam in terminis noſtris, quod inter filios ſecundi matrimonij meliorari poſſit relicta legitima filijs primi matrimonij deciſum firmat *Gaſpar Theſaur. addens ad deciſione Antonij Theſauri* 170. *colum.*1. *in princ.* Ex quibus concludo ſolam legitimam relictam deberi filijs primi matrimonij, & ita iuris eſſe conſulo.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Pater pro filijs natis,& naſcituris ſtipulari poteſt,& eis acquiritur actio.*
2 *Gloſ. l.ſi tibi decem §. ſi pactus ff.de pact. declaratur.*
3 *Promiſſio quando venit in filium per modum donationis, aditionem hæreditatis non requirit.*
4 *Filiatio eſt qualitas naturalis expreſſa in ſtipulatione, quæ non vincitur à qualitate hæreditaria,quæ eſt de iure ciuili, & tacita.*
5 *Filiorum, & hæredum mentio in ſtipulatione,qualiter intelligatur.*
6 *Donatio cōtemplatione matrimonij acquiritur filijs vti filijs ſecundum aliquos.*
7 *Regula, quod pater quando ſtipulatur ſibi, & filijs, intelligitur vti hæredibus, duobus modis limitatur.*
8 *Donatio contemplatione matrimonij, ex quibus percipiatur,& nu.*9.
10 *Dominij tranſlatio per quæ verba fiat.*
11 *Poteſtas alienandi conceſſa,non facit trāſferre dominium.*
12 *Ius oritur ex facto.*
13 *Ius mutatur ex modica facti mutatione.*
14 *Hæredum ſuorum appellatione, veniunt tàm ſui, quàm extranei, etiam quod poſtea nominentur filij, & num.* 18. *& ſeq.*
15 *Suorum appellatione quando veniant, etiam extranei.*
16 *Verba præcedentia in toto contractu poſi-*

ta cenſentur etiam in odioſis repetita.

17 *Promiſſio contemplatione matrimonij expreſsè pro filijs vti filijs facienda eſt, alias vti hæredibus acquiretur.*

18 *Hæredum nomen in contractu intelligitur propriè, & requiritur, quod vocatus ſit hæres.*

19 *Contradicere ſibi ipſi alienum eſt à Bart.*

20 *Filij in relicto non incipiente à perſona patris, veniunt vti filij.*

21 *Stipulatio pro filijs regulariter vti hæredibus facta cenſetur, idem ſi ſit dubium nu.22. & 25.*

23 *Qualitas naturalis expreſſa vincit tacitam qualitatem hæredis, cum limitatione ſua.*

24 *Rationes plures quis amplexus præſumitur, non vnicam.*

25 *Pater præſumitur in dubio pro filijs vti hæredibus ſtipulari.*

26 *Repugnantia excludi debet quacumque interpretratione.*

27 *Filiorum ſequens nominatio, intelligitur ſecundum præcedentem ſtipulationem pro hæredibus.*

28 *Sequentia declarantur à præcedentibus, maximè vt tollatur correctio, & num. 35. vbi plures deciſiones.*

29 *Sequentia quandoq; reſtringunt præcedentia.*

30 *Suorum appellatione veniunt filij, ſed nõ niſi hæredes patris, & in poteſtate ſiſtentes, & nu.31.*

32 *Hæredum appellatione in feudo filij non veniunt, niſi ſint hæredes.*

33 *Appellatione hæredum maſculorum ex corpore legitimè, non veniunt deſcendentes niſi ſint hæredes.*

34 *Cauſa in matrimonio contrahendo non eſt finalis, ſed impulſiua.*

35 *Matrimonij cauſa non infert, quod ſtipulatio intelligatur facta pro hæredibus.*

36 *Contemplatio neceſſe eſt, quod ſit cauſa proxima acquiſitionis, vel remota, & immediata.*

37 *Donatio facta Titio, & ſuis, intelligitur de hæredibus, idem ſi dicatur Titio, & filijs nu. 38.*

39 *Doctor ſibi ipſi contradicens, tollendus eſt de numero contrariorum, & de eo non curandum.*

40 *Doctori creditur magis legenti, quàm conſulenti.*

41 *Ratio Bertrandi non militat.*

42 *Bartoli authoritas Bertrandi præferenda.*

43 *Donatio ſi facta ſit patri, & demum filijs, filij non venient niſi patris hæredes.*

44 *Filij appellatio regulatur à præcedenti verbo hæredum, etiam in feudis, & num. 45.*

46 *Finalis cauſa eſt, quæ diſpoſitioni cohæret.*

47 *Extenſio de perſona ad perſonam non fit.*

48 *Donatio præſumitur facta contemplatione notorum, non ſecus.*

49 *Filio patris contemplatione, quando donatum cenſetur.*

50 *Patris merita conſideranda, non filiorum.*

51 *Patris contemplatione, quod datum eſt filio, ac ſi pater dediſſet eſt.*

52 *Patris contemplatione, quod factum eſt ad patrem refertur.*

53 *Patruus donando nepotibus videtur fratri, & eius contemplatione donare.*

54 *Neptis à patruo inſtituta præſumitur contemplatione patris ſui.*

55 *Donata filio à conſanguineis patris, contemplatione patris, & ipſi patri donata videntur, idem in donatis ab extraneo, quando merita non preceſſerunt, & nu. 57. & 58.*

56 *Donata ſponſæ à conſanguineis viri, viro intelliguntur donata.*

59 *Donans pro alio, illum alium repreſentat.*

60 *Pater ſi ſibi donata ſtipuletur pro filio, intelligitur vti hæredi, & poſt mortem patris, & nu. 61.*

62 *Pater vt donata filio non alienet cautela eſt, quod exprimatur filios donatarij ſuccedere vti filios.*

63 *Omiſſum pro omiſſo habetur.*

64 *Propoſitum in mente retemptum nihil operatur.*

65 *Euentus triſtis non eſt attendendus.*

66 *Filij ſicuti in anteſato, vti hæredes ſuccedunt, ita etiam in alijs donatis, & numer. 67.*

68 *Feu-*

68 *Feudum contemplatione patris datum cenſetur primo patri, & deinde filio vti hæredi.*
69 *Conſtitutum, & precarium operantur, tranſlationem dominij.*
70 *Rei ſuæ quilibet eſt moderator, & arbiter.*
71 *Subrogatus ſapit nuturam eius, in cuius locum ſubrogatur, & nu. 72. & 73.*
74 *Verborum non eſt à ſignificatione recedendum.*
75 *Contractus eſt ſtricti iuris, & non niſi expreſſa complectitur.*
76 *Stipulationes ita latè patent ſicuti verba, quibus ſunt conceptę, per quæ verborum obligationes determinantur.*

Pro D. Fabio Caracciolo, contra D. Laudoniam Ruffam, & D. Troianum Caracciolum filium.

ARGVMENTVM.

De datis, & promiſſis contemplatione matrimonij, patre ſtipulante pro ſe, & hæredibus, & poſtea nominatim pro filijs, an filij veniant vti filij, vel vti patris hæredes, & de poteſtate alienandi.

CONSILIVM IX.

EX alijs dictis, & etiam ex aduerſo prætenſis, reaſſumẽdo, in hac cauſa duo diſcutienda veniunt.

Primũ an ſupplementum bonorum valoris ducatorum triginta quinque millium, iuxta promiſſionem quondam Pauli, & Liuij Caraccioli in capitulis matrimonialibus D. Flaminij Caraccioli, cum Domina D. Laudonia Ruffa, filij ipſi ſuppletionem habeant ex eorum propria perſona, vel vti Flaminij patris hæredes, taliter quod creditoribus bona ipſa ſint obligata.

Secundum, an dicta bona ſint acquiſita Flaminio, & deinde eius filijs ex iuris diſpoſitione, vel vigore pacti in dictis capitulis adiecti, illis verbis, verum, &c.

Et cum iuſtitia D. Fabij alias, in facto, & in iure, voce, & in ſcriptis dicta, ſit tàm notoria: quia vt audio, veriſſimas facti, & iuris concluſiones, ex aduerſo controuerti prætenditur, ad primi principalis articuli coniecturas deueniamus.

1 Prima enim ex aduerſo prætenſa coniectura eſt, † quod pater ſtipulari poteſt pro filijs natis, & naſcituris, & eis acquiritur actio, *l. quodcumque* §. 2. *ff. de verb. obligat.* maximè in contractu matrimonij, *ex Goffred. in l. ſi quis operas ff. de oper. libert. Bertrand. conſ.* 234. *col.* 2. *Tiraquell de iure primogen. in* 6. *q. nu.* 3.

2 Secundò, † pars adducit tres diſtinctiones *gloſ. in l. ſi tibi decem* §. *ſi pactus ff. de pact.* Quarum prima diſtinctio eſt, quando expreſsè pro filijs hæredibus ſtipulatũ eſt, tunc veniunt vti hæredes: ſecũda quando vti filijs, & tũc vti filij veniunt: tertia quando eſt in dubio, & tunc veniunt vti hæredes. Prætendit promiſſionem eſſe factam contemplatione matrimonij, cum certa perſona, & quod ibi ſint nominati filij, & ſic eſſe in ſecundo caſu gloſ. & pactum in beneficium filiorum, vti filiorum, non vti hæredum eſſe factum, & ius quæſitum, *ex Bart. & alijs in d.* §. *ſi pactus.*

3 Tertia, † coniectura eſt, quod talis promiſſio veniat filijs ex donatione paterna per modum donationis, quæ non requirit aditionem hæreditatis.

4 Quartò, † quod filiatio ſit qualitas naturalis expreſſa in ſtipulatione, & eſſe hæredem ſit de iure ciuili, & tacitè, & naturalia à iure ciuili vinci non poſſe, nec expreſſum à tacito, & ſic, quod qualitas naturalis expreſſa qualitatem hæredis tacitam vincat, *ex Fort. Garſ. in l. Gallus* §. *quidam rectè num.* 6. *verſ. aliter ff. de liber. & poſthum. Ruyn. ibidem num.* 83. *& ex alijs.*

5 Quintò, † ſi in ſtipulatione ſit mentio de filijs, & hæredibus in re tranſitoria ad extraneos hæredes, videtur ſtipulari

filijs,& hæredibus,ſin autem requiritur, quod ſint filij,& hæredes,aùt ſit mentio de filijs in actu, qui conueniri poteſt filijs,vt filijs,& filijs vti hæredibus, & in dubio pater poteſt ſtipulari filijs,non vti hæredibus,etiam in re tranſitoria ad extraneos hæredes, *ex Soccin. Iun. in d.l. quod dicitur verſ.interdum ff. de verbor. obligat. & ex Iſern. & Feudiſtis*, in feudis conceſſis Titio,& filijs,& hæredibus, & Titio, & filijs, quod in primo caſu requiritur,quod ſint filij, & hæredes in ſecundo,quod ſint filij,*ex Artman Piſtor. q.1.tom.2.*

6 Sexta, † coniectura,quod in donatione contemplatione matrimonij, veniant filij vti filij, *ex Dec.conſ.234.num.4. & conſ.607. nu.10. Bertrand.conſ.167.nu. 4.vol.3.par.1.& conſ.234.nu.11.vol.2. Soccin.Iun. conſ.58.lib.2. Menoch.conſil. 506.nu.10. & 16.Regens de Ponte conſ. 80.nu.16. vol.1.* & ex alijs etiam ſoluto matrimonio per mortem vxoris,quando ſuperſunt filij, *ex Molin.de primogen. hiſpan.lib.4.cap.2.nu.18. & alijs.*

7 Septimò,† ad dicta Doctorum, quod quando pater ſtipulatur ſibi,& filijs cenſetur ſtipulari vti hæredibus, duas adducit limitationes. Primam, vt non procedat in re non tranſitoria ad quoſcumque hæredes,cum præſumatur ſtipulari filijs, vt filijs, *ex Bertrand.d.conſ.234.nu.11. lib.2.Maſcard.concluſ.1157.limit.4. nu. 11.& ſeq.* cum bona donata contemplatione certi matrimonij, non poſſint tranſire ad filios alterius matrimonij, quia eſſet contra ſubſtantiam pacti. Pro ſecũda limitatione dicit,quod quando pater ſtipulatur ſibi, cadit difficultas ſi filijs, vti filijs,vel vti hæredibus,ſed ſi ſtipulatur filijs tantum, & non ſibi tunc cenſetur ſtipulaſſe vti filijs, *ex Bald. in d. §.ſi pactus in fine*, (hoc verum in re,quæ ſumit originem tranſmiſſionis à patre,) *Alex.in d.l.quod dicitur nu.16.Iaſ.num. 27.verſ.vnde reſponde aliter,& ex Maſcard.in d.concluſ.1157. in 1.limit. nu.5. 6. & alijs.*

Circa ſecundum principalẽ articulum pars ſimiliter coniecturat.

Primò, promiſſionem ipſam factam filijs contemplatione patris, ceſſare,& prætendit, quod Paulus, & Liuius,ex-

8 preſsè† donarunt cauſa matrimonij,cum dicta Laudonia, & donarunt Flaminio, & ſuis filijs naſcituris, & vt lautius poſſet in dicto matrimonio viuere, & ſic nõ eſſe in dubio, ſed in claris, *ex Bertrand. conſ.176.nu.4.vol.3.*

Secundò, quod Paulus, & Liuius non intellexerunt facere niſi Flaminium fratrem diuitem, vt vxorem ditiorem inue-

9 niret, † & promiſſorem, & bona eius venire obligata pro antefato, & dotium reſtitutione dictæ Laudoniæ, *ex Bald.in l.ſi præſes de donation. Molin.de primog. lib.4.cap.2.num.18.Feder.de Sol.de lucr. dot.lib.1.q.21.*

Tertiò,quod talis refectio nõ fuit promiſſa Flaminio, nec præceſſit verbum actum ad tranſlationẽ dominij,*ex Iſern. in cap.1.§.ſi libellum de alienat.feud. patern. nu. 8.* cum non ſufficiat dicere re-

10 futo, † ſed requiritur nomen dono,vendo,transfero,vt ibi.

Quartò, coniecturat,quod verba, ibi, Flaminius poſſit diſponere in vita, & in morte,non poſſunt intelligi de pecunia reficienda,per Paulum,& Liuium,ſed de ducatis trigintaquinque mille, quos aſſerebant habere proprios Flaminium, & ſi intelligeretur de pecunia reficienda, non poſſe Flaminio acquiri, per dictam diſponendi poteſtatem ſibi traditam,

11 cum tradita poteſtate † diſponendi non cenſeatur translatum dominium,*ex Soccin.conſ.131.col.fin. lib.1. Hieronym.Gabr.conſ.143.nu.6. lib.1. & ex deciſ.Theſaur.97.*

Coniecturis ipſis, & alijs, quæ ex aduerſo adduci poſſent, non obſtantibus contrariam ſententiam iuri, & æquitati conſonam, & veriorẽ eſſe dijudico,& ſic pro Domino Fabio iudicandum. Et cum

12 ex facto† ius oriatur,*l.ſi ex plagis §.in cliuo ff. ad l.aquil. l.ex facto ff. de negot.*

13 *geſt.* † & ex modica mutatione facti totum ius mutetur,*vt per Alber.in d.§.in cliuo*, pro reſolutione primæ aduerſæ coniecturæ, videamus quid inter partes

ipſas

ipſas contractatum fuit: nam inuenio, quod Flaminius in principio ſui matri-
14 monialis contractus ſtipulauit, & promiſſionem recepit pro ſe, ſuiſq; hæredibus, & ſucceſſoribus, quo caſu veniunt hæredes tàm ſui, quàm extranei, *l. hæredis appellatione l. ſciendum ff. de verbor. ſignif. & ex alijs per Anton. Gabriel. in ſuis commun. opinion. lib. 6. concluſ. 2. nu. 1. vbi nu. 2.* Ampliat etiam ſi dixerit pro hæredibus ſuis, vt in caſu noſtro, & hanc * cõmunem eſſe opinionem, & ſi in alia parte contractus veniunt nominati filij, & contrahentes non expreſſerunt pro filijs vti filijs, ſtipulari: vti hæredibus ſtipulatum cenſetur, *Corn. conſ. 53. col. 2. & 3. lib. 3. poſt Speculat. in tit. de inſtrum. edit. §. nunc autem videndum verſ. item quod præcedente, Natt. conſ. 64. nu. 12. Hippolyt. Rimin. conſ. 59. nu. 92. vol. 1. cum alijs cumulatis per Surd. deciſ. 322. num. 69.*
15 Et licet relatiuum † ſui plures habeat ſignificationes, & quandoq; extraneos etiam comprehendat, ſecundum ſubiectam materiam, & ſecundum mentem acquirentis, vt poſt alios notat *Peregrin. in tract. de fideicommiſſ. art. 22. num. 28.* Tamen quia etiam nomen filiorum, ſecundum ſubiectam materiam, & ſecundum mentem acquirentis, etiam ad extraneos extenditur, vt latè *Peregrin. loco citato nu. 44. 50. & ſeq.* & conſequenter eadem ratio iam militat in vtroque modo requiſitionis, vt rei natura conſideretur, ſi tranſitoria ſit ad extraneos, vt eo modo cenſeatur acquiſita, ſic etiam inſpicitur mens acquirentis, quomodo acquirere præſumitur, & cum hic expreſsè Flaminius pro hæredibus ſtipulatus ſit, & de ſupplemento pecuniæ tranſitoriæ ad extraneos hæredes filij ad ipſa bona ſi patris non ſint hæredes venire non
16 poſſunt, cum regulare ſit, † quod poſita in præcedentibus, in ſequentibus, & in toto contractu repetita cẽſeantur, etiam in odioſis, *ad text. in l. 3. §. filij ff. de liber. & poſthum. cap. ſecundo requiris de appellat. & ex alijs Natt. conſ. 64. nu. 12.* & quamuis pater pro filijs ſtipulari poſſit, & eis acquiri, cum pro eis non ſtipulatus fuit, ſed pro hæredibus, defectus voluntatis obſtat.

Ad ſecundam partis coniecturam, quod ipſi filij ſint expreſsè vocati, & iuxta ſecundam diſtinctionem, *gloſ. in d. l. ſi tibi decem §. ſi pactus ff. de pact.* quam pars pro ſe prætendit, dicitur non obſtare, & eſt totum contrarium, quia pater, & contrahentes omnes pro ſe ipſis, & hæredibus ſuis ſtipulati ſunt, & ſic prima diſtinctio dictæ gloſæ, quia expreſsè pro hæredibus ſuis ſtipulatum fuit, & etiam, quod dubiè pro hæredibus, & filijs ſtipulatum eſſet, tertia diſtinctio eiuſdem gloſæ Fabium tueretur, quia pro hæredibus ſtipulatum fuit, & cenſetur: vnde filij ſi patris non ſunt hæredes, ad tale ſupplementum venire non poſſunt, quam *gloſ. Bartol. in d. §. ſi pactus,* dicit optimè loqui, & auream appellat *Bald. nu. 3. & Angel.* inquit, nullam aliam inueniri meliorem, & ab omnibus notabilem reputari, *Caſtrenſ. & Fulgoſ.* cum ea tranſeunt, & eſt * communiter approbata ſecundum *Alexand. ibidem numer. 7. Iaſ. numer. 2.* eamq; * communem aſſerit *Fortun. Garſ. in d. l. Gallus §. quidam recte num. 53. & 60. circa medium,* & magis * communem *Rubr. num. 149 & 151. & ex alijs multis firmat Surd. d. deciſ. 322. nu. 32. Conſiliar. Fabius de Annâ conſ. 52. num. 15.*

Non obſtat ex aduerſo prætendi talem promiſſionem, & in contractu matrimonij, eſſe acquiſitum filijs vti filijs, quia opus erat non ſtipulari pro hæredi-
17 bus, ſed ſpecificè pro filijs vti filijs, † & eis ita acquiri, alias intelligitur acquiſitum ius filijs vti hæredibus patris per diſtinctiones dictæ gloſæ, & alias * communes ſupradictas authoritates, *ex Surd. d. deciſ. 322. nu. 84. & ſeq.* & ex alijs infra, & *nu. 53.* maximè quod ſumus in
18 contractu, † in quo hæredis nomen intelligitur propriè, & requiritur, quod vocatus ſit hæres; & ſic Flaminij filij aliter, quam vti hæredes venire non poſſunt ſecundum diſtinctionem *Alexan. in d. l. Gallus §. etiam ſi parente nu. 5. verſ. ſecundo fallit ff. de liber. & poſthum.* Er-

go contemplatio matrimonij in hoc ni-
hil operatur, poſtquàm filijs vti filijs fa-
cta non fuit, immò pro hæredibus, vt eſt
dictum,& plenius infra.

Et licet doctrinis ex aduerſo adductis
dum non adeſt prætenſum factum non
eſſet opus reſpondere,& ipſis reſpondeat
*Surd. d.deciſ.*322. tamen quatenus cita-
tur *Bart. in d.l.ſeia*, quod pars præten-
dit, non dicit expreſsè, & proindè nè ſi-
19 bimet contradicat, † quod eſt alienum
à *Bartol.*ſtandum eſt alijs locis, vbi hanc
quæſtionem tractauit *in d.§.ſi pactus nu.*
8. vbi dixit, quod pater cenſeatur ſtipu-
latus pro filijs, vti hæredibus, & eſt *
communis opinio, vt prædiximus *nu.*14.
& ſeq.

Nec *Bald. in d. authent. quas ruinas*
nobis aduerſatur, ſed tantum dicit, quod
20 tunc † filij veniunt tanquàm filij quan-
do relictum, ſiuè datum non incipit à
perſona patris, ſed quando incipit à per-
ſona patris, vt in caſu noſtro, tunc filij
non veniunt niſi ſint patris hæredes, ita
tenet ipſemet *Bald.cum Gloſ.in d.§.ſi pa-
ctus nu.* 3. & communem * opinionem
adduximus ſupra *num.* 16. *& ſeq.* & ex
prædictis prima, & ſecunda partis con-
iectura, & Doctorum authoritates reſo-
lutæ remanent.

Ad tertiam partis coniecturam, quod
talis promiſſio ad filios Flaminij perue-
niat ex donatione paterna per modum
donationis, quæ non requirit aditionem:
Reſpondetur, quod hoc ex facto non ap-
paret, dum Flaminius pater nihil dona-
uit ſuis filijs,& ſtipulatus ſit pro hæredi-
bus, nec fundauit in iure: Immò ſi pro fi-
lijs ſtipulatus eſſet, prout non ſtipulatus
fuit, vltra quod ex prædictis pater, filios
non niſi, vti patris hæredes venire
21 poſſe, † regulariter ſtipulatio intelligi-
tur facta pro filijs tanquam hæredibus,
*Ruyn.conſ.*179. *num.*11. *verſ.nec obſtat
lib.* 2. & ante eum idem probauit *Bald.
Caſtrenſ.& Corn.* quos ponit,& ſequitur
*Cephal.conſ.*303.*nu.*74.*& ſeq.& nu.*99.
& ſeq. ad contraria etiam reſpondens
*Surd.d.deciſ.*322. *num.*80. & ſi eſſemus
22 in dubio, † prout in claris verſamur,
quia pro hæredibus ſtipulatum fuit, ad
huc filij Flaminij vti patris hæredes ve-
nire non poſſunt, *l. tale pactum §.final.ff.
de pact. Gloſ. in d.§.ſi pactus, vbi Bartol.
num.*8. *& in d.l. Gallus §. quidam recte
nu.*9. *vbi ſequuntur Angel. & alij*, & ex
pluribus * communibus opinionibus, &
authoritatibus firmat *Surd.d.deciſ.*322.
*& nu.*32.*& Conſil.Fab.de Anna d.conſil.*
52.*& nu.*15.

Ad quartam coniecturam, quod filia-
tio ſit qualitas naturalis expreſſa,& eſſe
23 hæredem, eſt de iure ciuili,& tacitè, † &
qualitas naturalis expreſſa vincit taci-
tam qualitatem hæredis. Reſpondetur,
quod ſi in filijs concurrit qualitas natu-
ralis,& qualitas expreſſa,& qualitas ſã-
guinis, videatur potior, tamen ſi intelli-
gamus de filijs tanquam hæredibus fa-
ctam eſſe mẽtionem, ea non excluditur,
ſed vtraque concurrit, quia non nega-
tur, quin vocati ſint filij, ſed dicitur,
quod vocati ſunt cum qualitate, quod
ſint hęredes, nec ipſi filij excludi poſſunt
niſi hæreditatem recuſent: procederet
autem contrarium ſi velimus excludere
qualitatem ſãguinis, quam dicimus eſſe
conſiderandam, ſed non ſolam, pro quo
24 facit, † quia in dubio motus quis præ-
ſumitur non vnica ratione, ſed pluribus
*Salycet.in l.*2.*C.de noxal. Iaſ.in authent.
quas actiones C.de ſacroſanct.eccleſ. Goz-
zadin.conſ.*203.*num.*19.*Ripa in rubr.ff.
ſolut.matrim.num.*62.*vbi addit Imol. &
Curt.Sen.* Dicendum eſt ergo, ſtipulan-
tem conſideraſſe, & ſanguinem, & ſuc-
ceſſionem, poſtquàm inuicem ſe compa-
tiuntur, nec vnus reſpectus alium expel-
lit, vt puntualiter firmat *Surd. d. deciſ.*
322.*nu.*63. *verſ.bis verò refragatur, &
num.*64. & ſic quarta ex aduerſo conie-
ctura non obſtat, maximè quia iam fun-
dauimus, quod ſi pater ſtipulatus fuiſſet
pro filijs ſuis, ipſi filij ad bona non ni-
ſi vti patris hæredes, venire poſſunt, &
hæc eſt magis * communis,& verior ſen-
tentia comprobata authoritate ferè om-
nium Doctorum, vt prædiximus *nu.*14.
& ſeq.

Circa quintam ex aduerſo coniectu-

ram,

ram, quod in actu, qui poteſt conueniri filio, vt filio, & filio vti hæredi in dubio pater videtur ſtipulari filijs vti filijs, & non vti hæredibus, etiam in re tranſmiſſibili ad extraneos hæredes. Reſpondetur, quod hoc quidem non militat, & eſt contra tertiam diſtinctionem, *gloſ. in d.* §.
25 *ſi pactus*, dicentis, † quod in dubio cenſetur ſtipulatum filijs vti hæredibus, ad quod plures adduximus * cõmunes opiniones ſupra *nu.*14.16.*&* 24. & dum in principio contractus Flaminius ſtipulatus eſt pro ſe, & hæredibus, ſi poſtea intelligeremus filios eſſe vti filios vocatos, & non vti hæredes, certè ſubeſſet repu-
26 gnantia, † quæ excludi debet quacumque interpretatione, *Bartol. in* §. *idem quæſij num.* 3. *in fine ff. de condit. indebit. Alex. conſ.* 170. *lib.* 6. *infinitos ponit, Grauett. in reſponſ. pro gener. nu.* 303. *& plu-*
27 *rib. ſeq.* † nominatio filio, &c. debet intelligi ſecundum præcedentem ſtipulationem de hæredibus, ſcilicet, vt filij ſint
28 vocati, ſi patris ſint hæredes: † ſequentia enim declarantur à præcedentibus, *l. ſi fuerint* § *final. ff. de rebus dubijs, l. ille, aut illa* §. *cum in verbis* ff. *de legat.* 3. *Alexand. conſ.* 47. *nu.* 18. *lib.* 1. vbi ſubdit, maximè id procedere, vt tollatur
29 correptio; † & quamuis aliquando ſequentia reſtringant præcedentia, tamen quando præcedentia ſunt clara, & ſequentia ſunt dubia, vt in caſu noſtro, vbi expreſsè ſtipulatur pro hæredibus ſuis, & pro filijs vti filijs, nulla adeſt ſtipulatio, tunc res caret difficultate, quia ſequentia intelliguntur, ſicut ea, quæ præcedunt, ita poſt *Cyn. inquit Bald. in l. legatorum petitio* §. *final.* ff. *de legat.* 2. *Iaſ. in l. ſi ſeruus plurium* §. *final. nu.* 3. *ff. de legat.* 1. Cum ergo filij pronuntiatio dubia ſit, & poſſit referri ad filios vti hæredes, & ad filios vti filios, (vt ipſa pars in dicta quinta coniectura fatetur,) vtique hæc dubitatio declaratur à præcedenti ſtipulatione, quæ pro hæredibus ſimpliciter facta fuit, vt firmat *Surd. in d. ſua deciſ.* 322. *num.* 55. *verſ. quinta deducitur, & num. ſeq.* Et ſi in dicta ſtipulatione, quia dicitur pro ſe, & hæredibus
30 ſuis, † per tale verbum ſuis veniunt filij: tamen non veniunt niſi ſint patris hæredes, *Dec. conſ.* 216. *nu.* 5. *Alexan. conſ.* 26. *lib.* 5. *ex Iſern. & alijs multis firmat Surd. in d. deciſ.* 322. *num.* 61. *&* 62. &
31 cum appellatione † ſuorum veniant filij in poteſtate exiſtentes, *vt in* § *ſui inſtit. de hæred. qualit. & different.* & hæc ſtipulatio concordet cum ſtipulatione pro filijs, ideò hæreditaria qualitas, in vtroque caſu neceſſaria eſt, eo magis, quia ſumus in ſuppletione in pecunia, quę poteſt ſpectare ad extraneos hæredes, ad filios vti hæredes, & ad filios, vti filios, dum contrahentes non expreſſerunt ſpectare ad filios vti filios, vt neceſſe erat, ſi ita eis acquirere volebant, non expreſſerunt: immò quia pro hæredibus ſtipulatum fuit, ipſi filij poſteà nominati, niſi patris ſint hæredes promiſſionem habere non poſſunt, vt ſuperius fundauimus; & etiam infra, & ſic quinta contraria coniectura reſoluta remanet, etiam authoritate *Iſern.* & omnium ex aduerſo adductorum, quia dum ſtipulatum fuit
32 pro hæredibus † omnes Feudiſtæ tenẽt, quod filij poſtea nominati non ſuccedũt etiam in feudo, niſi patris ſint hæredes, vltra prædicta ex multis per *Surd. in d. deciſ.* 322. *num* 69. *&* 70. vbi contrarios reprobat, & bis contra eos iudicatum
33 firmat: † Immò in feudo conceſſo Titio, & hæredibus maſculis ex corpore legitimè deſcendentibus, filij, ſiuè deſcendentes non ſuccedunt, ſi non ſunt hæredes, vt voluerunt *Bald. Iacob. de Ardiz. Iſern. Aluarot. Imol. Aret. Cardin. Alex. Brun. Ruyn. Pariſ. Soccin. Iun. Dec. Bero. Ripa Rube. Didac. Sylu. & Oſaſc.* quos omnes citat, & ſequitur *Cephal. omninò videndus in conſ.* 303. *nu.* 39. *vbi nu.* 89. *vſque ad* 116. contrarios reijciens infert, quod feudum taliter conceſſum eſt mixtum, in quo licet deſcendentes maſculi ſuccedere debeant, tamen debent eſſe hæredes, quod etiam voluit *Burſat. conſil.* 291. *nu.* 76. *& ſeq. Thom. de Marin. Capyc. Frecc. Camer. Vrſill.* & alij per ipſum adducti, ſubdens, ſic fuiſſe ſępè iudicatũ, & refert *Surd. in d. deciſ.* 322. *num.* 77. *&* 78.

78. Facilius in caſu noſtro contrariæ au-
thoritates, & prætenſiones non obſtant,
dum ſumus in re tranſitoria ad quoſcum
que hæredes,etiam extraneos.

Sexta coniectura, quod in donatis
contẽplatione certi matrimonij veniant
filij, vti filij, nec ſubſiſtit, quia cauſa ma-
34 trimonij non eſt finalis, ſed impulſiua,
vt in propoſito conſiderat *Oldrad.conſil.*
5.ſequitur Dec.d.conſ.216.num.5.verſ.
nec obſtant alia verba, quia loquuntur
35 quando in principio diſpoſitionis † non
infertur, quod minus intelligatur ſtipu-
latio facta pro hæredibus,vt inquit *Socc.*
Iun.conſ.58.num.11.vol.2.Surd.in d.de-
ciſ.322.nu.84.& verbum contemplatio-
ne matrimonij nihil operatur: nàm vltra
36 prędicta † non omnis contemplatio ſuf-
ficit, quia opus eſt,quod illa ſit cauſa
proxima acquiſitionis, vel ſaltim remo-
ta,& immediata,vt declarat *Bartol. in*
l.cum oportet C.de bon.quæ lib. vbi Ale-
xand.de vulgar.& pupillar.ſubſtit.& ex
prædictis patet contemplationem matri-
monij nihil operari, quia ſtipulatum fuit
pro hæredibus,& non pro filijs,qui ſi po-
ſtea nominantur, vti patris hæredes ve-
nire debent, & non aliter, vt ex ſupradi-
ctis * communibus opinionibus,& de-
ciſionibus iam fundatum eſt.

Nec *Dec.in conſ.239.num.4.& alibi*,
37 nobis contradicit, † quia in donatione
facta Petro,& ſuis, tenet quod ſit facta
pro ſuis hæredibus, quæ ratio etiam vr-
38 get,dum eſt facta prò Petro, † & filijs,
vt etiam pro hæredibus intelligatur, ex
prædictis, & * communibus opinionibus
*num.*14.16.22.*&* 23.& vt notat *Surd.*
d.deciſ.322.nu.85.in caſu, Decij ſuppo-
nitur ius quæſitum filijs vti filijs,& idem
*Chaſſan. conſ.*52. quod hic non ſupponi-
mus,immò contrarium,cum facta ſit pro-
miſſio patri, cum poteſtate diſponendi,
vt infra *num.72.&ſeq.* & *Dec.* non ne-
gat, quin hæredes eſſe debeant, vltra
quod non procedit in contractibus, in
quibus ſtipulatio intelligitur facta vti hæ
redibus, & proindè de *Dec.& Chaſſan.*
non curandum, etiam quia in alijs locis
contrarium loquuti ſunt, ex dictis per
Surd.d.deciſ.322.nu.81.& 82.& Me-
noch.in conſ.506.cum in lib.3.præſumpt.
39 38.*&* 48.teneat contrarium, † ex quo
tollendus eſt de medio, vti ſibi contra-
tius, & poſt alios notat *Præſ. de Franch.*
deciſ.240.num.16. vel ei magis creden-
40 dum † in lecturis, in quibus ſine pecu-
nia tractabat veritatem articuli: nàm in
conſilijs propter pecuniam, conſulebat
amico,& non inquirebat de veritate ne-
gotij,vt per *Camer.in cap.1.in 2.par. nu.*
*35.an agnatus,& conſ.Bertrand.*234. vt
filij veniant vti filij,nec obſtat,quia in
alijs ſuis conſilijs 73.*lib.*2. *& conſ.*281.
276.*lib.*3. tenet contrarium,& expreſsè
vult,quod de datis,& promiſſis contem-
platione matrimonij pater in filiorum
pręiudicium diſponere poteſt,quod mul-
to fortius in caſu,de quo agitur,vbi Fla-
minio patri data fuit expreſſa diſponen-
di facultas,vt infra *num.72.& ſeq.* Nec
ommittam dicere, quod *Bertrand. in*
*d.conſ.*234. *num.*11. dicit contra eum
eſſe * communem ſententiam, & *Bartol.*
ſed ait recedendum eſſe ab opinione
Bart. & * communi,quia alias extranei
41 præfererentur filijs,† quæ ratio non mi-
litat,cum filij veniant, ſed cum qualita-
te hæreditaria, & dum pater illis præiu-
dicauit, hoc non vrget, quia habuit po-
teſtatem de bonis promiſſis liberè diſpo-
42 nendi, † & inter *Bertrandum, & Barto-*
lum eſt maxima differentia in authorita-
te,& tanto magis,quia cum *Bart.*eſt ma-
gis vera opinio * communis, & pluries
ita deciſum diximus *num.*16.22. *&* 33.
& ita iudicandum,& ex his ſexta ex ad-
uerſo coniectura reſoluta ſimiliter re-
manet.

Ad limitationem primam ſeptimę ad-
uerſæ coniecturæ, quod in re non tranſi-
toria ad quoſcumque hæredes, vt pro-
miſſa contemplatione vnius matrimonij
non tranſeant ad filios alterius matrimo-
nij. Reſpondetur, quod licet filijs dicti
matrimonij nihil fuerit promiſſum,& pa-
ter ſtipulatus eſſet pro hæredibus,& ſuc-
ceſſoribus ſuis, vt pluries dictum,& fun-
datum eſt, quod filij non niſi patris ſint
hæredes venire poſſunt, ſed magis in
ſpetie,

43 ſpetie,& fortius dico,† quod etiam in donatione facta patri,& demũ filijs contemplatione matrimonij, perſona filiorũ vti hæredum, non vti filiorum contẽplata cenſetur, vt perbellè firmat *Bertrand. dictis conſilijs* 73.*lib.*2.*conſ.*281.*&* 276. *lib.*3.*& Ioan.Fab.in l.final.C.de pact.* tenet,quod illud pactum, quod ſit in contractu matrimonij, vt primogenitus ex illo matrimonio ſuccedat in tali re, intelligitur,dummodò illi paciſcentes in eadem voluntate perſiſtant, & ſic clarè ſentit patrem de illa re poſſe diſponere, & nil filio acquiſitum,niſi vti patris hæredi,poſtquàm pater diſponere poterat, vt ex alijs firmat *Conſil. Fab.de Anna d.conſ.*52. *nu.* 22. & tanto fortiùs ſtante poteſtate diſponendi data Flaminio patri,de qua infra *num.* . . & ex prædictis talis prima ex aduerſo limitatio reſoluta remanet.

Nec curandum de ſecunda limitatione partis, quod quando pater ſtipulatur filijs, & non ſibi, tunc filij veniant vti filij, & non vti hæredes figurando tranſmiſſionem non incipere à patre, quia ſtipulatio, & ꝓmiſſio vlla filijs facta adeſt, ſed pro hæredibus,& ſucceſſoribus ſtipulatum fuit, & ſi poſtea filij nominãtur ta-
44 le verbũ † regulatur à præcedenti verbo hæredibus, & ſucceſſoribus ſuis, & promiſſio incipit à patre dum filijs nihil promiſſum fuit,ſed patri,& eius contemplatione, vt ſuperius fundauimus, & ſi poſtea filij venire prætendunt, non niſi vti patris hæredes venire debent, vt firmat *Iſern.in rubr.de ſucceſſ.feud. & in cap.huius autem generis nu.* 11. *ex quib. cauſ.feud.amittat. Bertrand.in conſ.*176. *num.*5. *volum.* 3. faciunt deciſiones adducta ſupra *numer.*34. *& ſeq.* & idem iudicatum dicit *Praeſ. de Franch. dicta deciſ.* 213. *numer.* 59. qui ita conclu-
45 dunt in feudis, † & ſic in fortiori caſu, quàm eſt noſter, quia in re non tranſitoria ad extraneos hæredes,ſed ad filios,& tamẽ neceſſaria eſt hæreditaria qualitas, & hæc eſt veritas notoria à Feudiſtis obſeruata, & eo fortius ipſi filij non niſi vti hæredes venire poſſunt, dum ipſis nihil fuit promiſſum,nec donatum,ſed Flaminio patri, & ab ipſo patre tranſmiſſio incipere debet,vt ex alijs infra dicam.

Veniendo ad ſecundum principalem articulum,& ad primam ipſius coniecturam per quam prętenditur,quod expreſſè donatum ſit cõtemplatione matrimonij,cum D. Laudonia, & ſuis filijs vti filijs, vt lautius viuerent, & non eſſe dubium,quod filij venirent vti filij,& non vti hæredes ad hoc reſpondetur.

Primò,tale aſſumptum ab ipſo contractu non poſſe haberi, & pro veritate negotij,attẽdamus quid,& quomodo promiſſio ipſa facta fuit:nàm ex ea apparet, quod Paulus, & Liuius promiſerunt hæreditatem Flaminij aſcendere ad ducat. trigintaquinque millia, alias quãtitatem deficientem de proprio reficere,& ſic facultatem in perſonam Flaminij contemplarunt,quod demonſtratur ex alijs verbis ibidem adiectis cauſam finalem deſignantibus,quę ſunt,vt D.Laudonia cum Flaminio commodius viuere potuiſſet, & pro ſecuritate reſtitutionis dotium,& antefati,lucrifaciendi in caſu mortis Fla-
46 minij, † & quod iſtæ ſint cauſæ finales per cõtrahentes expreſſæ probatur,quãdo cauſæ ipſæ cohęrent diſpoſitioni,*gloſ. in l.demonſtratio* § *quod autem,vbi Bart. q.*3.*ff de condit.& demonſtr. Salycet.in l.* 1.*in fine C.de cauſ.falſ.adiect.legat. Soccin.conſ.*159.*col.*3. *verſ.conſequenter lib.* 2. *Tiraquell.in tract.ceſſ.cauſ.limit.* 1. *q.* 6.*num.*46.dicuntur autem cauſæ cohærere diſpoſitioni, ſecundum *Bald. & Salycet.in d.l.*1.quando illud,quod venit in diſpoſitione de neceſſitate, ſequitur ex illa cauſa,prout in hoc noſtro caſu, quia Flaminius commodius viuebat, ſi habebat ducat.trigintaquinque millia, quàm minorem ſummam, & ſic etiam D.Laudonia de ſuo antefato magis ſecura erat, quod antefatum D. Laudonia habere non poterat, niſi poſt mortem Flaminij, & ſic bona prædicti valoris fortius in perſona, & in dominio Flaminii tantum radicata, & contemplata fuerunt, & ad perſonam filiorum ipſo viuente extendi
47 non poterant; † cum extenſio de perſona

na

ad perſonam fieri non liceat, *Aret.in d.l.Gallus §.& quid ſi tantum col.4.cum ſimilib.per Dec.conſ.349.nu.8.Iaſ.conſil. 227.col.2.lib.2.latè Tiraquell.in l.ſi vnquam C.de reuoc.donat. & Hippolyt. Riminald.in d.conſ.59.nu.52.lib.1.* & ideò quia promiſſio ad beneficium Flaminii proceſſit, ipſius contemplatione facta cenſetur,& à perſona Flaminii trãſmiſſio ipſorum bonorum incipere debet, & ſic filii non niſi patris hæredes venire poſſunt ſupradictis iuribus, & authoritatibus,& ex aliis infra.

Secundò, Paulus,& Liuius perſonam
48 Flaminii eorum fratris, † notam habebant,non filiorũ naſciturorum, ideò promiſſio videtur facta contemplatione Flaminii patris, *l.ſed ſi plures §.in arrogato, ff.de vulg.& pupill.ſubſt.in fin.vbi Bart. & alij,& ibidem voluerunt Imol.& Alexand.*qui ponunr generalem regulam,
49 quod filio meo † donata à conſanguineis meis, mihi acquiruntur tanquàm mei contemplatione donata, ita declarant *Caſtrenſ. & Moderni in l.cum oportet,& in l.fin. C.de bon.quæ liber.& in l.final. C.de vſufruct.* & tunc datur, ſiuè relinquitur filio contemplatione patris, quando non erat alias daturus, vel relicturus, niſi reſpectu patris, & ad patris vtilitatem,quod præſumitur ſi ſolius patris merita proceſſerunt,ita dicit *Bald.in d.l.cum oportet, vbi ſequuntur Caſtrenſ. & Moderni*, & non ſolum expreſsè ad vtilitatem patris fuit ipſa promiſſio facta, ſed etiam præſumitur, quia ſolius patris
50 merita præceſſerunt, † & in propoſito merita Flaminii patris ſunt conſiderãda non filiorum naſciturorum, qui tũc cum non eſſent in rerũ natura,nullum poterat in eis meritum conſiderari, *l.ſi quis in ſuo C.de inoffic.teſtam.Soccin.conſ.72.nu. 11. verſ.ſed prædictis non obſtantibus libr.2.* in legato facto filio, concludit deberi patri,facit *text.in l.dedit dotem verſic.occurrit æquitas ff.de collat.bon.ibi,&*
51 *quod † pater meus filiæ meæ propter me dedit,perinde eſt, ac ſi ego dederim, idem in l.3.§.fin.ff.de donat.inter vir.& vxor. ibi: Si donaturum mihi iuſſero vxori meæ dari, ait Iulianus, nullius eſſe momenti, perinde enim eſt habendum, ac ſi ego accepiſſem, & rem meam factam vxori meæ dediſſem,& in eadem l.3.§.igitur verſic.*
52 *ſancitum,legitur: Quod ex patris contēplatione, profectum eſt, hoc ad eum referri,vbi Gloſ. & Dec.conſ.278.nu.4.* vltra quæ, multa alia iura, & authoritates adducit *Surd.d.deciſ.322.à nu. 46. vſque ad nu.51.*vbi in patruo donante nepotibus, & ſic in proprio noſtro, & fortiori
53 caſu dicit, † quod patruus donando nepotibus videtur fratri dare, & fratris contemplatione,plus enim erga fratrem reuoluitur,quam erga nepotes, qui ſunt remotiores, *l.fin.C.de verbor.ſign.*& fratri præſumitur voluiſſe prius donare, *l.cum ita §.final.ff.de legat.2.*& in terminis, de patruo dorante neptem, ſequitur *Alex.conſ.179.nu.3.vol.5. Dec.conſ.81. num.5.Soccin.Iun.conſ.33.num.3.libr.1.*
54 vbi idem dicit, † quando patruus inſtituit neptem volẽs, quod intelligatur inſtitutus intuitu fratris, quia inſtitutio eſt facta à cognato patris,*d.l.ſed ſi plures §.in arrogato in fine, vbi Bart. & alij in fine,*ibiq; idem voluerunt *Imol. & Alex.*
55 ponentes generalem regulam, † quod filio meo donata à conſanguineis meis, mihi acquiruntur, tanquàm mei cõtemplatione donata, idem dicunt in dona-
56 tione facta ſponſæ † à cõſanguineis mariti,*Lup.in rubr.de donat.inter virum,& vxorem §.45.num.1.& ſeq. Ruyn.conſil. 196.num.6.lib.2.Iſern.in cap.1.de alien. feud.patern.num.14.* dicit,quod etiam
57 ceſſante conſanguinitate, † donatum filio dicitur patris contemplatione donatũ,quando in filio non cadit meritum, quia anniculus,& fortius in caſu noſtro, quia nondum nati erant,latè *Surd.d.deciſ.322.num.51. & ſeq.* cum patris con-
58 templatione facta ſit dicta † promiſſio pater videtur dediſſe,*d.§.in arrogato,vbi Bald.& alij d.l generaliter,vbi Bald.*di-
59 cit, † quod dans pro alio illum repreſẽtat,*C.de ſecund.nupt. Mantica de coniectur.vltimar.volunt.lib.8.tit.16.num.1. Simon de Petr. de interpret. vltimar. voluntat.dub.2.ſolut.6.num.2.& 3.fol.64.*

Lup.

Lup. d. §. 45. in princ. Natt. conſ. 14. nu. 1.
60 quod ſi patri † videtur donatum ſtipulãdo filio, intelligitur vti hæredi, & poſt mortem, quia alias non valeret, vt inquit *Imol. in d. l. quod dicitur col. 5. ſequitur Alexand. nu. 15. & Surd. d. deciſ. nu. 54.* & ex prędictis validiſſimè habetur, quod cum quid donatur filio ratione patris, & perſonæ mediæ cenſetur donatum, & à patre haberi dicitur, adeò quod pater diſponere poteſt, & filij non niſi vti patris hæredes venire poſſunt, vltra prædicta *Iſern. in d. cap. 1. de alien. feud. patern. nu. 13. & ſeq.* ex pluribus firmat, & cum eius opinione tranſeunt *Iaſ. in d. l. Gallus §. quidam rectè nu. 40. Ruyn. conſ. 122. nu. 3. verſ. ſecundo verò caſu lib. 1. vbi ad hoc citat Gloſ. Bart. Imol. & Alex. ita tenentes, idem tenet Marco Brun. conſ. 111. nu. 6. Gerard. Mazzol. conſ. 1. num. 96. Burſat. conſ. 31. nu. 8. Afflict. deciſ. 393. nu. 3.*
61 *vbi Vrſill. nu. 6.* dicit, † quod filij naſcituri in tali donatione poſsũt hæredes inſtitui, *ex Bellamer. deciſ. 17. Boer. deciſ. 172. nu. 4. & ſeq. Bero. in cap. Raynutius num. 106. verſ. ex quibus de teſtam. Put. deciſ. 66. nu. 2. lib. 1. Conſil. Fab. de Anna conſ. 52. nu. 22. Surd. d. deciſ. 322. nu. 32. & ſeq. Regens de Ponte conſ. 80. num. 6. volum. 1.*

Ad ſecundam articuli ſecundi coniecturam, quod Paulus, & Liuius non intellexerunt facere aliud, quam Flaminium diuitem, vt ditiorem inueniret vxorem, quæ antefato ſuo ſecurior eſſet. Reſpondetur, quod hoc nihil ad rem, quia filij vti hæredes patris non venirent, quod ſi agere volebant neceſſe erat vti recẽtiori cautela in hac Ciuitate inuenta, vt quã-
62 do auus, patruus, † vel alius bona donara, vel promiſſa vult acqri filiis vti filiis, & vt pater non diſponat, debet in ſpetie, & expreſsè donare vt filii tanquàm filii, & non tanquàm hæredes ſuccedãt, alias intelligitur donaſſe vti hędedibus patris, & vt pater diſponat, ita *Regens de Ponte d. conſ. 80. nu. 16. ex multis Surd. d. deciſ. 322. n. 44. & ſeq.* & hoc eſt adeò verum, quod ex mente dictorum contrahẽtium appareret, prout in caſu noſtro nõ appa-ret, voluiſſe acquiri filiis vti filiis, ad hoc vt extranei eis non præferantur, tùm quia dum ipſi patrui hoc non expreſſerunt, vtiq; noluerunt: nàm poterant exprimere, vt nepotes vti filii ſuccederent, vt expreſſerunt pro ſecuritate antefati, quo caſu ſuccedit regula iuris, quod dũ partes noluerunt aliquid exprimere, &
63 omiſerunt, omiſſum, † pro omiſſo habetur *ad text. in l. vnic. §. ſin autem ad deficientis C. de caduc. toll. & alij multi cumulati per Surd. conſ. 127. num. 61. lib. 1. conſ. 160. nu. 33. & ſeq. conſ. 163. nu. 19.*
64 *lib. 2.* Tùm etiam, † quia propoſitum in mente retemptum nihil operatur, vt eſt *text. in l. ſi repetendi C. de cond. ob cauſ. Surd. in d. deciſ. 322. num. 85.* per rationem, quod cõſiderando dilapidationem, & decoctionẽ fratris eſſet de malo euen-
65 tu conſiderare, † & proinde non habetur in conſideratione, ac ſi de tali euentu non cogitaſſent patrui ipſi promittentes, *idem Surd. in d. deciſ. 322. nu. 86.* &
66 poſtquàm filii in antefato ſuccedunt vti patris hæredes, vt eſt notorium, quid diuerſitatis in reliqua quantitate ratione indiuiduitatis contractus, indiuiduitatis rationis, indiuiduitatis ſtipulationis, promiſſionis, & receptionis per patrem, pro hæredibus, & ſucceſſoribus; ergo, &c.

Circa tertiam, articuli ſecundi coniecturam, quod talis refectio non fuit promiſſa Flaminio, nec præceſſit verbum actum ad tranſlationem dominii, & quod requirebatur verbum dono, vendo, trãſfeto. Reſpondetur, quod quàmuis ſupra *n. 15. & plurib. ſeqq.* plenè fundatum ſit, quod pater, & contrahẽtes ſtipulati ſint pro ſe, & ſuis hæredibus, & ſic promiſſio fuit facta Flaminio, dum dicitur pro ſe, & deindè pro hæredibus, & filii non niſi vti hæredes venire poſſunt; fortius dico, quod ſi pater ſtipulatus eſſet pro ſe, & fi-
67 liis maſculis, † & maſculorum appellatione veniunt deſcendentes, illi ſi bona capete volunt, hęredes eſſe debent, *Bald. in l. liberti, libertęq; num. 37. C. de oper. libert. & alij per Surd. d. deciſ. 322. nu. 77.* quod procedit etiam in feudo, in quo ſi filii propriis nominibus non nominentur

ſemper

68 ſemper feudum †; ipſum contemplatio-
ne patris datum cenſetur, vt primo patri,
deinde filio, *l. ſi pater* §. *penult. ff. de legat.*
1. l. hæredes mei §. *vltimo, vbi gloſ. final. C.*
qui filij, ita demum ſuccedunt ſi ſunt pa-
tris hæredes, *Iſern. in rubr. de ſucc. feud.*
& in cap. 1. §. *huius autem generis ex qui-*
bus cauſ. feud. amitt. num. 11. & per Surd.
& de Anna in locis ſuperius allegatis; Et
miror partem dicere in tali contractu nõ
adeſſe verbum tranſlationis dominii in
Flaminium, & neceſſe erat ponere ver-
bum dono, vendo, transfero: quia Paulus
& Liuius promiſerunt talem refectionem
ſummę deficiẽtis ad ducat. trigintaquin-
que millia, ſecundum naturam actuum,
cum opus non erat tunc temporis dare,
quia non apparebat de quantitate defi-
ciente ad dictam ſummam, ſed quid du-
bii eſſe poteſt, ſi ad hoc præciſè ſe obli-
garunt cum conſtituto præcario, & om-
69 nibus clauſulis neceſſariis; † quod con-
ſtitutum, & præcarium operantur trãſla-
tionem dominii rei promiſſæ à die talis
promiſſionis in tẽpore deficientię quan-
titatis, quod pro indubitabili per vtrum-
que. ſ. Collaterale, & Capuanæ Conſi-
lium fuit habitum, firmat *Præſ. de Fran-*
ch. d. deciſ. 213. nu. 1. Oldrad. conſ. 114. nu.
3. Neguſant. de pignor. 2. memb. 2. par. nu.
5. Tiraquell. de conſtit par. 3. limit. 2. nu.
15. & alij innumeri per prædictos coacer-
uati, & proindè talis ex aduerſo figurata
coniectura reſoluta remanet.

Ad quartam, & vltimam coniecturam
de poteſtate data Flaminio diſponendi,
fuiſſe reſpectu bonorum ipſius Flaminii,
& non de reficiendis, & per talem pote-
ſtatem, dominium tranſlatum non cenſe-
ri, reſpondetur.

Primò, pone caſum Flaminium poſſe
de omnibus diſponere, vt poteſt, cum
70 quilibet † rei ſuæ ſit moderator, & arbi-
ter, *l. in re mandata C. mandati, cum vul-*
gar. quid diuerſitatis in quantitate refi-
cienda, quæ eſſet ſubroganda in locum
bonorum Flaminio deficientium, vſque
ad dictam ſummam ducat. trigintaquin-
71 quemillium: † Cum ſubrogatum ſapiat
naturam eius, in cuius locum ſubroga-
tur, *l. ſi eum* §. *qui iniuriarũ ff. ſi quis caut.*
l. 1. & ibi Bartol. ff. ſi quis teſtam. liber.
iuſſ. cum ſimilib. Quinimmò ipſi promiſ-
ſores in bonis ſupplendis, tanquàm Do-
mini onus, quod volebant imponere po-
terant, & ad demonſtrandum, quod ni-
hil filiis Flaminii promittebant, ſed Fla-
72 minio tantum, † dixerunt per talem
promiſſionem bonis ipſis onus nõ impo-
ni, ſed quod Flaminius de eis diſponere
poſſet, in vita, & in morte, quæ verba ſo-
la in hac cauſa ad iudicãdum pro D. Fa-
bio ſufficerent.

Secundò dico, quod per talem pote-
ſtatem diſponendi Flaminio datam, vl-
tra alia fuit ei acquiſitum dominium,
73 cum hæc poteſtas ſit, quæ datur Domi-
nis in rebus ſuis, de quibus ad libitum
diſponere poſſunt, *d. l. in re mandata,*
l. polla C. de his, quib. vt indig. l. dudum
C. de cõtrah. empt. cap. de his, in fine de ſe-
pult. & cum per dicta verba, & alias clau-
ſulas, ac per conſtitutũ, & præcarium bo-
na ipſa in Flaminium, & ipſius perſonam
74 tãrum primo collata cenſeãtur, † ab ip-
ſis verbis recedere non debemus, *l. quod*
conſtitutum, vbi Bart. ff. de teſtam. milit.
& ab ipſorum verborum ſignificatione,
nec eſt recedendum, *l. ille, aut ille* §. *cum*
in verbis l. non aliter cum ſimilib. ff. de le-
75 *gat. 3.* maximè, † quia contractus ſtipu-
lationis eſt ſtricti iuris, & in eo non ve-
niunt niſi expreſſa, *l. quicquid aſtringen-*
dæ ff. de verbor. oblig. idq; doctè Connan.
explicat in commentarijs ſuis iuris ciuilis
76 *lib. 6. cap. 3. col. 1.* dicens, † quod ſtipula-
tiones tám latè patent, quàm verba ipſa,
quibus ſunt conceptæ, & ab his omnem
ſignificationem ſuam ſumunt, ideoquè
verborum obligationes dicuntur, vt ſir-
mat *Hippolyt. Riminal. conſ. 59. num. 51.*
lib. 1. & ex prędictis concludo D. Laudo-
niam vti matrem, & tutricem D. Troiani
Caraccioli filii, & hæredis quõdam Fla-
minii, ipſumq; D. Troianum condemna-
ri debere ad ſoluendũ ipſi D. Fabio Ca-
racciolo, (ex iuribus etiam ceſſis ipſius
D. Laudoniæ) anteriori creditori omnes
capitalium quantitates debitas, & ſuper
quãtitate refecta per Paulum, & Liuium

Carac-

Caracciolos ſatisfieri debitoribus poſt matrimonium D. Laudoniæ contractis, cum intereſſe. *Die* 30. *Maij* 1616. *Referente Conſiliario Cæſare Alderiſio, iunctis Dominis duarum Aularum, cum interuentu Domini Marchionis Sancti Angeli Sacri Conſilij Præſidentis, fuit ſententiatum, quod ſuper omnibus bonis in Iudicio deductis dictus Fabius ſatisfiat de omnibus quantitatibus ſui erediti, iuxta Conſilium, penes Carbonum Actorum Magiſtrum.*

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Titulus authoris iuuat ſucceſſori, qui iuribus authoris vti poteſt.*

2 *Succeſſor emptoris iuribus venditoris, & ſui authoris vti poteſt.*

3 *Pragmatica edita Thori loquitur de bonis à Regibus Aragoneis conceſſis.*

4 *Verba legis, vbi deficiunt, deficit, & legis diſpoſitio.*

5 *Dominium ex conceſſione Regia ſine alio actu transfertur.*

6 *Pragmatica edita Thori, quando locum habere videtur.*

7 *Conceſſio mediante pecunia tranſit in contractum.*

8 *Princeps ex contractu obligatur.*

9 *Deus ex promiſſione obligatur.*

10 *Princeps contra ſuum contractum venire non poteſt, nec de plenitudine poteſtatis.*

11 *Princeps rem alteri conceſſam, nec motu proprio alteri concedere dicitur, niſi ſpetialiter deroget, & nu. 13.*

12 *Papa rem prophanam alicui conceſſam alteri donando reuocare non poteſt.*

14 *Princeps circumuentus cenſetur, quando in ſecundo priuilegio de primo mentionem non facit.*

15 *Priuilegium ſecundum quando de primo non facit mentionem eſt manifeſta ſubreptio.*

16 *Pragmatica edita Thori, vt locum habeat neceſſe eſt, vt diſpoſita, exequutionem habuiſſent tempore illius Regis.*

17 *Poſſeſſio in qua quis ſe fundat, vt conſeruetur, quæ ſint probanda.*

18 *Qualitas adiecta verbo, debet fundari ſecundum tempus verbi, vbi adijcitur.*

19 *Qualitas Canonicatus requiſita in actu commiſſionis, debet adeſſe tempore commiſſionis.*

20 *Teneri verbum meri facti eſt, & ad poſſeſſionem, & ad meram tenutam refertur.*

21 *Pragmaticæ caput ſecundum venit continuatiuè ad primum.*

22 *Dictio autem, continuatiuè venit, & repetit præcedentium qualitates.*

23 *Afflict. deciſ. 396. declaratur.*

24 *Pragmatica edita Thori eſt correptoria iuris communis, & non extenditur.*

25 *Extenſio in correptorijs non fit.*

26 *Tutela defertur ex mente legis.*

27 *Libertorum hæreditates ad patronos deferri, & nu. 29.*

28 *Agnati vocantur ad hæreditatem, & ad tutelam ex extenſione legis.*

30 *Extenſio ceſſat in exorbitantibus.*

31 *Furtum, & damnum, quia ſunt diuerſa, ideò alter alterius appellatione non continetur.*

32 *Gabellæ exactionis, & immunitatis non eſt eadem ratio.*

33 *Pragmatica non habet locum quãdo vterque habet cauſam ab ijſdem Regibus Aragoneis.*

34 *Priuilegiatus non poteſt vti priuilegio ſuo contra æquè priuilegiatum.*

35 *Caſus omiſſus cenſetur in diſpoſitione iuris relictus.*

36 *Lex bene à Zenone de quatr. præſcript. poſt quatriennium prohibet ius reddi.*

37 *Pragmatica non habet locum contra potentius ius habentem.*

38 *Prior in tempore potior eſt in iure.*

39 *Odioſa reſtringenda, & nu. 40.*

41 *Pragmatica edita Thori non comprehendit Fiſcum, qui eſt perſona ficta.*

42 *Item nouas lites repellit.*

43 *Regem diſpoſuiſſe, & conceſſionarium poſſediſſe requiritur.*

44 *Pragmatica edita Thori cõceſſiones iam factas defendit.*

45 *Dictio, aliquid verificatur, in modico.*

46 *Pragmatica edita Thori infert priuilegium*

H

gium reale bonis conceſſis.

47 *Statutum dum diſponit circa res, ipſæ res videntur affectæ, & diſpoſitio eſt realis.*

48 *Dictio, nec, copulat, & continuatiuè coniungit Orationes, præcedentes, & ſequentes.*

49 *Natura copulæ auget, & coniungit.*

50 *Lex prohibitiua impedit ingreſſum.*

51 *Conceſſa de plenitudine poteſtatis inficiari non poßunt.*

52 *Conceſſio ex plenitudine poteſtatis facta aufert dominium, etiam ſine cauſa.*

53 *Certæ ſcientiæ clauſula operatur ſilentij impoſitionem.*

54 *Rex Siciliæ ſuperiorem non recognoſcit.*

Pro V. I. D. Ioanne Thoma Coppula, contra Fideliſſimam Ciuitatem Neapolis.

ARGVMENTVM.

De exceptione Regiæ Pragmaticæ editæ Thori, conceſſione immunitatis, & quando iuri tertij deroget, ac de alijs.

CONSILIVM X.

IN hac cauſa V. I. D. Ioannis Thomæ Coppolæ, petentis quod Fideliſſima hæc Neapolitana ciuitas, ſoluat granum vnum pro qualibet ſalma farinæ, & Ciuitas oppoſuit exceptionē Regiæ Pragmaticę editæ Thori, licet per Collegam adeò doctè ſit ſcriptum, quod additione non egeat, addidi tamen, vt clientis precibus complacerem.

Ex facto enim apparet, quod Ioannes Thomas ipſe, ex perſona ſuorum authorum, ex cauſa venditionis factæ per Regem Ferdinandum I. dictæ gabellæ farinæ in burgenſaticum, pro ducatis mille, cum ſuis iuribus, emolumentis, & gagijs, ab anno 1487. eam poſſedit, ac poſſidet, & Ciuitas à Rege Federico quarumuis gabellarum immunitatem obtinuit, & quod exceptione dictæ Pragmaticæ Ciuitas ſe tueri in hoc non poteſt: Immò pro ipſo Ioanne Thoma, contra ipſam Ciuitatem Pragmaticam ipſam potius obſtare, videtur ex pluribus.

Primò, quia Ioannes Thomas ex perſona ſuorum prædeceſſorum cauſam
1 habens à Rege Ferdinando I. † titulus
ſui authoris ſibi iuuat, *l. emptori C. de hæred. vel act. vend.* omnis enim, qui ab alio
cauſam habet, poteſt illius iure vti, *per text. in l. ſi ante §. Iulianus ff. de except. rei iudic.* & ſic in locum primi emptoris
2 ſucceſſor † poteſt vti defenſionibus, nè
dum ſuis, ſed etiam illius, qui vendidit, *iuxta text. in l. dolia §. eum ff. de contrah. empt. vbi Scribent. facit etiam text. formalis in l. vſucapione §. 1. ff. de diuerſ. & tempor. præſcript. & per Piſanell. in eadem pragmatica poſt numer. 29. & ſequ. & num. 46.* Verba enim pragmaticæ lo-
3 quuntur quando † aliqui de feudis Ba-
ronijs, Caſtris, & alijs poſſeſſionibus, tàm feudalibus, quàm burgenſaticis, iure, vel iniuria, ſe ſpoliatos eſſe prætēdunt, quod non eſt in caſu, de quo agitur, dum dicta gabella ante immunitatem Ciuitati datam; conceſſa fuerat prædeceſſori Ioannis Thomæ per Regem Ferdinandum
4 I. † ex qua dominium ſine alia actua-
li apprehenſione fuit tranſlatum in prædeceſſorem Ioannis Thomæ, & ſic in ipsū, vt fundat *Dec. conſ. 187. col. 3. ibi ſtantibus omnibus, & in conſ. 191. col. 1. ac Afflict. in probem. conſtit. q. 12. col. 3. in princ.* cum ex verbis ipſius pragmaticæ habeatur, caſum noſtrum in ea non eſſe comprehenſum, & Ioanni Thomæ eam non obſtare, etiam quia vbi legis verba defi-
5 ciunt, † & ipſius diſpoſitio deficit, *ad
text. in l. 4. §. toties, vbi Bart. & alij ff. de damn. infect. l. ita autem in princ. vbi etiā Bart. ff. de adminiſtr. tutor. cum infinitis concordantibus per Tiraquell. in l. ſi vnquam C. de reuoc. donation. verſ. libertæ num. 2.*

Secundò, diſpoſitio ipſius pragmaticæ

tunc

6 tunc videtur habere locum,† & denegare auditentiam,quando bona ſunt capta, erecta, confiſcata, donata, & quouis alio modo diſpoſita, quæ omnia copulatiuè requiruntur, vt per eundem *Piſanell. ibidem num.* 37. & cum gabella ipſa à Rege Ferdinando I. per prius vendita fuiſſet prædeceſſori Ioannis Thomæ, & immunitas poſteà per Regem Federicum Ciuitati conceſſa, & non in hac Ciuitate,ſed per alias Regni Ciuitates,& loca, vt ex eius cõceſſione patet; ſequitur pragmaticam ipſam non obſtare, maximè quod ſtante anteriori † conceſſione dictæ gabellæ prædeceſſori Ioannis Thomæ,mediante pretio,conceſſio ipſa tranſiuit in contractum, vt tradit *Paul. de Caſtr. conſ.*284 *primum dubium*,& Princeps† ex contractu obligatur, vt ex pluribus firmat *Dec. conſ.*688. *num.*5. *& 6.* quod etiam † Deus ex promiſſione obligatur, & Princeps etiam de plenitudine poteſtatis † non poteſt contrauenire, *vt per Dec. in d. conſ. num.*7. *& plur. ſeq. Ruyn. conſ.*45.*nu.*18. *vol.*1. & ſic immunitas ipſa erigi, confiſcari, & alteri concedi non poterat, in præiudicium contractus prędeceſſoris Ioannis Thomæ,ſecundum *Bald. in l. Imperium num.* 19. *ff. de iuriſdiction. omn. iudicum,& ſequitur Neuizan. inter conſil. Albert. Brun. conſil.* 2.*nu* 130.*Felyn. in cap.*1. *verſ. prædicta confirmantur de probation. & Roder. Suarez allegat.*9. hinc voluit *Bart. in l final. C. de locat. prædior. ciuil.* † quod Princeps rem ab ipſo conceſſam alteri,etiam motu proprio concedere non poteſt, niſi ſpecialiter deroget conceſſioni iàm factæ,prout etiam inquit *Alex. conſ.*3. *ex his,quæ in themate nu.*7.*lib.*5.*Iaſ. in l. fin. C.* 13. *ff. de pact.* & eſt * communis opinio, vt latè firmat *Philipp. Port. in lib.*5. *communium opinion.* & nè dum Imperator, vel Rex, † ſed nec Papa donationem rei Epiphanæ à ſe alicui factam,alteri ſecũdo donando, irritare poteſt, *vt per Roman. conſ.*298.*nu.*2. *circa medium, ibiq; Alexand.* idem *Roman. conſ.*345.*nu.*9. *&* alijs iuribus,authoritatibus,& rationibus firmat *Luc. de Penn. in l. prædia C. de locat. prædior. ciuil.* qui ad vtramque

13 partem triginta argumenta facit, † quia Princeps nunquàm cenſetur reuocare priuilegium à ſe, & ſuo prædeceſſore conceſſum,niſi in ſecunda de prima conceſſione mentionem faciat, *cap. veniens de præſcript. l. decurionibus C. de ſilent. lib.*

14 12. † Ex quo quando de prima non facit mentionem,in ſecunda circumuentus cenſetur,*vt in cap. cum olim de re iudic. ibi, ſicut credimus, Roman. d. conſ.* 298. *Alciat. in tractat. præſumpt. lib.*3.*regul.*3. *præſumpt.*11.*nu.*11. quod habet locum nè dum ſi ſecunda gratia, ad partis poſtulationem, ſed etiam ſi motu proprio conceſſa eſſet, vt inquit *Felyn. in d. cap. cum olim col.*3. *verſ. amplia ſecundo, cui adde Bald. conſ.*327.*pridiè enim conſului nu.*4.*lib.*1. *quem ſequitur Dec. conſ.*292. *col. pen. verſ. & in propoſito, & in l. nemo poteſt ff. de regul. iur. Gozadin. conſil.* 63. *prima facie nu.*19.*Ruyn. conſ.*98. *quia per priuilegium nu* 2. *lib.*4. *Gramm. conſ.* 6.*num.*6. *& conſ.*100.*num.*98. *Grat. reſponſ.*103.*in præſenti nu.*15.*lib.*1. *Ferret. conſ.*6. *num.*4. Item quandò in ſecundo

15 priuilegio † non fit mentio,de alio alteri conceſſo,vt in caſu noſtro, eſt manifeſta ſubreptio, qua vitiatur Principis priuilegium,ita notat *text. in l.*1.*C. de natal. reſtit. cap. ex multiplici de decim. l. ſi non cognitio C. ſi contra ius, vel vtilit. public. Bald. in l. ſi prateritione eodem titulo col.* 3. *verſ. ego dico magiſtraliter, Abb. in cap.* 1. *de præſcript.* & quod ſubreptio vitiet Principis priuilegiũ,eſt *optimus text. in cap. quod ſuper his, verſ. vnde ſi talem de fide inſtrument. & in proprijs terminis Roderic. Suarez allegat.*8.*nu.*6. *&* 7. Ergo dicta pragmatica Ciuitatem ipſam contra Ioannem Thomam non defendit.

16 Tertiò, † vt pragmatica locum habeat,neceſſe eſt,quod diſpoſita habuiſſet exequutionem illis Regibus viuentibus, & ſic poſſeſſio neceſſaria tempore illorũ Regum,dum dixit ſic teneri, & ſine aliqua innouatione obſeruari debeant,velut illis viuentibus tenebatur, & obſeruabatur, vnde neceſſe erat, quod Ciui-

tas, tempore immunitatis conceſſæ ip-
17 ſius poſſeſſionem habuiſſet;† cum qui ſe
fundat in poſſeſſione, vt in ea conſerue-
tur virtute alicuius ſtatuti, debet proba-
re, quod eo tempore poſſidebat, vt ſtatu-
tum illud locum habeat, *iuxta notat. per*
Io. Fabr. & Doctores in §. *retinendæ, in-*
ſtit. de interd. & per Pi*ſanell. in d. pragm.*
18 *nu.* 36. † Qualitas enim adiecta verbo,
debet intelligi ſecundum tempus verbi,
cui adijcitur, *l. in delictis* §. *ſi extraneus,*
vbi Bart. & Doctores ff. *de noxal. act. l.*
mela ff. *de aliment. legat. l.* 3. *de aur. &*
argent. legat. hinc gloſ. in d. cap. ſtatutum
19 *de reſcript. in ſexto,* dicit, † quod quali-
tas Canonicatus requiſita in actu com-
miſſionis, debet adeſſe tempore com-
miſſionis, & non ſufficit, ſi poſteà ſuper-
ueniat, faciunt dicta per *Dec. in l. ab ini-*
tio ff. *de regul. iur.* maximè quia adeſt ver-
20 bum teneri, † quod meri facti eſt, & nè
dum ad poſſeſſionem, ſed etiam ad nu-
dam tenutam refertur *text. eſt in l. quod*
dicitur, vbi Iaſ. poſt Aret. nu. 12. *in* 4. *no-*
tab. ff. de verbor. obligat. & iterum Iaſ. in
l. naturaliter in princ. num. 7. *ff. de acquir.*
poſſeſ. l. poſſeſſio quoque §. 1. *eodem titulo,*
& idem voluit Afflict. in deciſ. 407. *num.*
13. nec ſecus importat verbum obſerua-
re, *l. cum legati ff. ex quib. cauſ. in poſſ. eat.*
Nec refert, quod illa verba referantur ad
primum caput dictæ pragmaticæ, nec e-
tiam ad ſecundum, de quo agitur, dùm
Ciuitas prætẽdit à Rege Federico ſuam
habere immunitatis conceſſionem, quia
21 *text. in verſ. quantum autem,* † quem
omnes ſecundum caput appellant, venit
continuatiuè ad primum caput, repeten-
do etiam eaſdem qualitates illius, vt in-
22 dicat dictio, autem, † quæ licet præce-
dentibus aduerſetur, cõſequutiuè tamen
venit, & repetit præcedentium qualita-
tes, *Bald. in l. omnes populi col.* 8. *verſ. ter-*
tio modo ff. de iuſtit. & iure, Iaſ. in l. 3. §.
ex contrario nu. 6. *ff. de acquir. poſſeſ. &*
in l. quominus nu. 11. ff. *de flumin. & in*
l. turpia §. *ſi pars nu.* 3. ff. *de legat.* 1. *& in*
l. ſi filius ff. de acquir. hæredit. Alexan. in
conſ. 99. *nu.* 9. *lib.* 7. *& alia affert Boer. in*
deciſ. 146. *nu.* 10. ſed dum ſupra dixit de
rebus naturaliter deſcriptis, de eiſdem
intelligitur loqui in 2. *cap.* & proinde
Ciuitati non ſufficit ſola conceſſio ſuæ
prætenſæ immunitatis: nec prædictis cõ-
23 tradicere † videtur *Afflict. in deciſ.* 396.
quia videtur loqui de eis, qui ſemel paci-
ficè adepti fuerint poſſeſſionem, quàm
poſteà ſine ordine iuris illam amiſerunt,
& ſic præſupponit eos viuo Rege tenuiſ-
ſe, quod non eſt in ipſa Ciuitate, quæ
nunquàm dictam immunitatem poſſedit,
nec viuente Rege ei concedente, nec po-
ſteà, & cum prædictus emptor, & ſui ſuc-
ceſſores, à tempore Regis Ferdinandi
I. ipſam gabellam poſſediſſent, & nunc
per ipſum Ioannem Thomam poſſide-
tur, & per ipſammet Ciuitatem ſoluta
reperiebatur, vt ex proceſſu iàm patet,
pragmatica non ipſam Ciuitatem, ſed
Ioannem Thomam potius tuetur, & con
tra negatam ſolutionem gabellæ ipſi ci-
uitati obſtat, & ſoluere cogi debet ex
nunc, etiam ante terminum.

Quartò, nec caſus noſter, ex mente le-
gis, ſiuè pragmaticæ prædictæ cenſetur
comprehenſus, nec ex idemtitate, vel
24 maioritate rationis, † quæ cum ſit cor-
reptoria iuris communis, vt probat *Lof-*
fred. in conſ. 34. *nu.* 6. non poteſt extendi,
etiam ſi ratio in l. ſcripta eſt, vt videre
eſt in lege falcidia, vt probat *text. inſtit.*
de leg. falc. in princ. iuncto text. in §. *ſed*
quia hæredes ſcripti inſtit. de fideicommiſ.
hæred. & tamen, quia lex tantum loque-
batur de legatis, non etiam de fideicom-
miſſis, quæ in ſpetie à legatis diſtant, *vt*
Iaſ. & alij docent in l. 1. *col.* 1. *ff. de legat.* 1.
ideò non poterant contineri niſi per ex-
25 tenſionem, † quæ non poteſt fieri in
correptorijs, *l. ius ſingulare, l. quod verò,*
l. in his ff. de legib. Ideò neceſſariò factus
fuit Senatuſconſultus, comprehendens
nuncupatiua fideicommiſſa, *d.* §. *ſed quia,*
26 idemq; videre eſt in tutela, † quia illa
dicitur deferri ex mente; ſeù ſententia
legis, quæ verbis legis non videtur pror-
ſus deſtituta, alias ſecus, ecce tutela de-
lata patrono, licet in lege duodecim ta-
bularum, nihil de ea cautum ſit, tamen
27 cũ iuſſiſſet lex hæreditates † libertorum,
liber-

Digitized by Google

libertarumq; ſi deceſſiſſent, ad patronos pertinere, crediderunt veteres voluiſſe legem, vt etiam tutela ad eos pertine-
28 ret, † quia & agnatos, quos ad hæreditatem lex vocat, eoſdem & tutores eſſe iuſſerat, *inſtit. de legit. agnat. ſucceſſ.* at tutela delata parenti dicitur deferri, ex ex-
29 tenſione, quippe lex pęnitus deficiat, cum nec ad tutelam, nec ad hęreditatem eum vocauerit, *inſtit. de leg. patr. tut. per totum*, & benè probat *text. in l. ſciendum ff. ad l. pomp. de parric.* vbi ſponſæ, & nouercæ à lege omiſſæ, continentur ex ſententia legis, vt prætendit Iuriſconſultus ibidem, & idem quoque *text. in l. bis ſolis C. de reuoc. donat.* vbi mater prohibita reuocare donata filio, ſi ſecundas cōtraxerit nuptias, intelligitur multo magis prohibita, quæ reliquerit caſtitatem, & ſic ex verbis legis prorſus non deſtituitur, idemq; *text. in l. ſi vero §. de viro ff. ſolut. matrimon.* vbi lex, quæ de viro, hæredibusq; eius tantum loquitur ad ſocerũ, hęredesq; eius non extenditur, & ſic plenius verba deficiebant, vnde ſola exten-
30 ſio, † poterat habere locum, quæ in caſu noſtro ceſſat, cum ſimus in exorbitantibus, vt probat *text. in l. illud ad l. aquil.*
31 vbi furtum, † & damnum iniuria datum diuerſa ſunt, & alter, alterius appellatione non continetur, tàm & ſi ſit eadem ratio: meritò lex loquens de vno, non intelligitur loqui de altero, ſed ex extenſione poſſet eſſe, de qua loquitur *text. in d. l. illud*, poſſem alia circa hanc extenſionem non admittendam adducere, quę omitto, ex quo hic non eſt eadem ratio, quia dicta pragmatica ſupponit rem captam, cenfiſcatam, & alienatam, & poſ ſeſſam per reum, & vtrum vni, magis quã alteri competat, ſed hic Ciuitas Neapolitana contendit eſſe immunem à ſolutione dictæ gabellæ farinæ, quæ per Reges numquam fuit erepta, confiſcata, nec ipſi Ciuitati alienata: immò per Regem Ferdinandum I. gabella ip-
32 ſa † vendita prædeceſſori Ioannis Thomæ, cum ſuis gagijs, iuribus, & emolumentis omnibus, nemine pęnitus exempto, quorum duorum non eſt par, eadem que ratio, *ad text. in l. 2. ff. de ſtat. homin. l. in pecudum ff. de vſur. l. iuſtiſſimè ff. de ædil. edict.* & proindè pragmatica ipſa pro Ciuitate non facit, & in caſu, de quo agitur, locum habere nòn poteſt.

Quintò, Ioannes Thomas ex perſona ſuorum authorum, cauſam habet à Rege Ferdinando I. & Ciuitas á Rege Federico, vt pluries diximus, & proindè Ciuitas diſpoſitione ipſius pragmaticæ
33 vti non poteſt, † quia quando vterque cauſam habet ab eiſdem Regibus Aragoneis, non intenditur confirmari magis iſtius, quàm illius priuilegium, ſiuè conceſſionem, ſed videtur ceſſare, cum hoc
34 caſu priuilegiatus, † non poſſit vti priuilegio, contra æquè priuilegiatum, vt notant *Cyn. Bart. Bald. Salycet. & Iaſ. in auth. quas actiones, C. de ſacroſanct. eccleſ.* Nec tunc dici poſſet, cur magis vnum quàm alterum tueatur, ergo in vtroque erit idem ius, *l. cuius bonis in fine ff. de curat. fur. l. illud ff. ad l. aquil. l. à Titio cum concordantibus, ibi in gloſ. ff. de verbor. obligat. & Tiraquell. latiſſimè in tractat. ceſſ. cauſ. par. 1. num. 151.* & id tan-
35 quàm caſus omiſſus † cenſetur in diſpoſitione iuris, *ad text. in l. ſi cum dotem in princ. ff. ſolut. matrimon. l. ſi extraneus, & ibi Iaſ. ff. de condit. ob cauſ. l. commodiſſimè ff. de liber. & poſthum. & ibi quoque Iaſ. cum multis concordantibus per Tiraquel. de iur. primogen. q. 40. nu. 194.* & illam obiectionem pragmaticæ ceſſare, quando vterque, & actor, & reus, habet titu-
36 lum ab eiſdem Regibus, † eius intelligentia ſumitur in eiſdem terminis, *ex l. bene à Zenone, C. de quatrien. præſcript.* quæ lex poſt quatriennium, prohibet ius reddi, & ſic ſimilis parum ab ea differēs: immò eadem circa prohibitionem, & tametſi opponatur, de lege illa aduerſus illum, qui haberet titulum ab eodem Rege, vel prædeceſſore, euitatur lex illa, quaſi quod totum intelligatur, quando ſolus conuentus haberet titulum à Rege, *ita Roman. in conſ. 298. per text. in cap. Abbate, ſanè verſ. pro parte de re iudic. in ſexto, Curt. Iun. per text. in l. prædia C. de locat. præd. ciuil. lib. 11. in conſ. 143.*

poſt expeditum: Igitur circumſcripta ta-
li exceptione procedendum eſt in cauſa,
in cuius meritis conſiderandum eſt, quis
poriora, & meliora iura haber, & an ſe-
cunda conceſſio deroget primæ,quæ trā-
ſiuit in contractum , vel è contra , vt ex
prędictis paret,& in ſpetie licet alijs me-
dijs teneat *Curt.d.conſ.143. col.2. nu.5. & in l.hæres abſcns in princ. nu.9. ff.de iudic. quem & Grammat. ſequitur in deciſ.65. num.43. & ante eos Roman. qui pluribus mouetur iuribus in d. ſuo conſil. 298.id tamen firmat Bero. in cap.quæ in Eccleſiarum nu.56. de conſtit.qua recte impugnat Riminald.qui ſimpliciter Curt. & ſequaces ſequitur in §.1.nu.76. cum tribus ſequentibus , inſtit. quib.alien. lic. vel non*, & in terminis huius exceprionis
id ipſum voluit *Loffred. licet prædicta , non alleget in conſ.34. col.3. verſ.præterea,quod Comes nu.11.*& exceptionem
dictæ Regiæ pragmaricæ non habere lo-
cum , quando ambo ab eiſdem Regibus
cauſam habent,nouiſſimè ex pluribus fir-
mat *Piſanell.in d.pragmat. nu.* . .

Sextò,exceptio ipſius pragmaticę,nec
locum habet in habente potentius priui-
37 legium, † vt in caſu,de quo agitur,ſtan-
te vendirione dictæ gabellæ prædeceſſo-
ri Ioannis Thomæ , prerio mediante , &
ſic ex cauſa oneroſa,vt firmar *Loffred. d. conſ.34.in 3.col.nu.12.ex doctrina Bart. in d.auth. quas actiones C. de ſacroſanct. eccleſ.* & cum noſtra conceſſio ſit anre
conceſſionem dictæ Ciuitaris , ſequitur
38 debere præferri per regulã , † qui prior
eſt in rempore,potior eſt in iure,& idem
voluit *Panormit.in conſ.94. in quæſt.in 3.dub.lib.2. Felyn.in cap. cum olim col.4. verſ.& dixit Ludou·de re iudic.Dec.cōſ. 271.in caſu tranſmiſſo nu.5.conſ.580.eodem numero , conſ.788. viſo puncto num. 12. Thom.Grammat. conſ. ciuil.6. Tiraquell. in tract. de nobilit.q·37. num.56. Cardin.Pariſ. conſ.11. caſtrum num.40. lib.1.*

Septimò,non eſt prætermittendum ,
quod pragmarica loquitur de perſonis
litigantibus, & eſt odioſa, quo caſu per-
39 ſona ficta, † & repreſentata non venit ,
ſicut eſt vniuerſitas , *l. mortuo ff. de fideiuſſ.l.metum §.animaduertendum ff.quod*
40 *met. cauſ.* † & huiuſmodi perſonæ fictæ
non veniunt in ſtatutis odioſis , & corre-
41 ctorijs, † ſicut nec cōprehenditur Fiſcus,
ſimilitet perſona ficta , vt dicit *Piſanell. in eadem pragmatica num.26. Bald.in l. omnes populi col.penult. nu.23. in fine , verſ.ſed numquid ff.de iuſtit.& iur.quem ſequitur Anchar.in cap.final. verſ.circa tertium membrum extra de conſtitut. ad idem eſt text.in authent.item quæcumque verſ.vniuerſitas,vel perſona, & ibi notat Bald.de Epiſcop.& cleric.idem in rubr.C. ad trebellian. Alex.conſ.216.col.2. num. 11.lib.2. Afflict.in conſtit. ea, quæ ad decus col.6.nu.11.*

Octauò, quamuis ex prædictis pateat
pragmaticam Ioanni Thomę non obſta-
re : amplius dico , quod pragmatica ip-
ſum Ioannem Thomam tuetur,& contra
Ciuitarem obſtat ; adeò quod ſolutio-
nem ipſius gabellæ controuerte:e non
42 debet,nec poteſt:† nam ptagmatica tol-
lit omnem litem , ex qua innouatio ali-
qua teſultaret ſuper conceſſis per illos
Reges, vt patet, ibi capra,erecta, in Fiſ-
cum redacta , &c. ſic teneri , & ſine ali-
qua innouatione obſeruari debeant, ve-
lut illis Regibus viuentibus tenebantur ,
43 & obſeruabantur , † & ſufficit Regem
diſpoſuiſſe,& conceſſionarium poſſediſſe,
Gloſ.eſt notabilis in cap.ſtatuta in fine , verſ. & pro ea de decim. in ſexto , facit gloſ.in l.ſtipulatio iſta §. hoc quoque ff. de verbor. obligat. & concordantia adducta per Dec.conſ.252.agitatur cauſa col.2.in
44 *princ.* † Pragmarica enim illa voluit pri-
uilegium dare, quod de factis illorum
Regum vllo modo controuerſia infera-
tur,vt patet ex ea ibi,lis quæſtio,&c. ſo-
lum enim conſiderauit illud factum , et-
go poſtquàm conceſſio Ioannis Thomæ
prædeceſſoris eſt anterior , & cum pro-
miſſione euictionis, & ſic porior præten-
ſæ immunitatis ipſius Ciuitatis,& ipſam
ſuam potentiotem conceſſionem obſer-
uari voluit, quod ſequenria alia verba
demonſtrant,ibi (nec aliquid in iudicio,
vel extra de iure, vel de facto innodari ,

ex quo ſolutio dictæ gabellæ dilatari nō
45 debet, † maximè per dictam dictionem,
aliquid, quæ etiam in modico verifica-
tur, *gloſ.in clement.1.verſ.aùt eorum par-*
te de for. compet. Abb.in cap.ſuper eo in
2.notab.de eo,qui cog.conſ.vxor.ſuæ, Iaſ.
in l.eum qui num. 2. ff.*de iuriſd.omn.iu-*
dic. vnde dico, quod ex quo Rex Ferdi-
nandus I. dictam gabellam prædeceſ-
ſori Ioannis Thomæ conceſſerat, & per
dictam pragmaticam ordinatur, quod
nec iudicialiter, nec extraiudicialiter de
conceſſis per dictos Reges Aragoneos,
inter quos eſt dictus Rex Ferdinandus
I. bona ipſa etiam ptiuilegiando, ita
46 quod priuilegium † Reale illis bonis
conceſſum dicatur, *iuxta dicta per Bart.*
in l.cunctos populos col.10. verſ.ſed poſſit,
C.de ſumma trinit. & fide cathol. vbi fir-
47 mat, † quod quando ſtatutum diſponit
circa res, tunc res videtur affecta, & rea-
lis erit diſpoſitio illa, prout etiam idem
latius firmauit *Alex.conſ.44.col.penult.*
lib. 5. Quin eriam habetur apertius in
pragmatica ibi, nec aliquid in indicio,
nec extra iudicium de iure, vel de facto
innouari,&c. & ſic prohibet omnem in-
nouationem eius ſtarus,in quo erat tem-
pore illorum Regum, & conceſſionis, &
ſic Ciuitas innouare non poteſt, ſolutio-
nem non facere dictæ gabellæ,poſtquàm
per dictum Regem conceſſa fuerat,& ip-
ſius per ipſammet Ciuitatem ſolutio fa-
48 cta fuit, † cum dictio illa, nec, copulet,
& continuatiuè coniungit duas occaſio-
nes,ſcilicèr præcedentem,& ſequentem,
vt voluit *Bart. in l quis ita ſtipulatus* ff.
de verbor. obligat. conſuluit Bald. conſil.
497. *vol.* 5. dictioq; prædicta iuxta na-
49 turam † copulæ augendo coniungit, l.
ea tantum dictio ff. *de legat. 3. cum ſimi-*
50 *lib.* † & confirmatur, quia pragmatica
diſponit prohibitiuè, quod lis non mo-
ueatur, & ſic reſiſtit in principio, quod
in caſu noſtro eſt idem, vt ſi dixiſſet,
quod non impediatur exactio gabellæ
Ioanni Thomæ,ſuo prædeceſſori conceſ-
ſa, *Bart.à contrario ſenſu in l.amplius non*
peti ff.*rem rat. hab. in princ. dum allegat*
l.ſi decem cum petiens ff. *de verbor. obli-*
gat. cum alijs,quæ omitto, & ex hoc in-
fertur etiam dum vult,quod ingrediens,
ad litigandum reperit hoſtium clauſum,
adeò quod eius prætenſionem allegare,
incipere non poreſt,ſic dicta Ciuitas cir-
ca ſolutionem dictæ gabellæ per eam
debitæ, nihil opponere poteſt, cum pra-
gmatica contra eam obſtet, eiq; eriam
excipiendi, hoſtium clauſum habet, eo
maximè,quia venditio dictę gabellæ per
Regem Ferdinandum I. prædeceſſori
Ioanni Thomæ fuit facta, etiam cum
approbatione ſui Conſilij, & de eius
plenitudine poteſtatis, & clara eſt iuris
51 concluſio, † quod contra id, quod de
plenitudine poteſtatis Principis factum
eſt, nihil opponi poſſit, vt notat *Bald.in*
probem. decret. col. 4. vbi allegat concor-
dantes, & in prælud. feud.9. col. ibi, ſed
52 *pauca de Principe,* † cū qua plenitudine,
eriam ſine cauſa dominium aufert, *iuxta*
illud dictum Angel.in l.item ſi verbera-
tum §.1. ff.*de rei vendic. & tradit etiam*
Bald.in l.reſcripta col.final.ibi tertio quę-
ro C.de precib.Imperat.offer. & præſertim
concurrente clauſula ex certa ſcientia,
53 quæ operatur † ſilentium imponi debe-
re illi,qui contra eam aliquid prætende-
re vellet, vt notat *Bald.per illum text. in*
cap.1.§.ſi quis autem de pac. conſtant. &
habetur per Bart.in l.conficiuntur §. codi-
cilli in princ. ff.*de iure dot. & pro concor-*
dantijs, eſt videndus Dec. qui optimè id
explicauit in conſ. 262. col.fin. ibi præte-
rea, & in Rege non recognoſcente ſuperio-
54 *rem,* † vt Rex noſtri Regni, maximè in
temporalibus, *cap.per venerabilem extra*
qui fil.ſint legit.gloſ.prag.ſant.in probem.
in prima, & ſecunda gloſ.clement.paſtora-
lis de re iudic.Iſern.in probem.feud.num.
38.vbi latè addit.in verſ.exemptum, Ad-
dent.ad tract. Ioan.de Terra Rubea con-
tra rebelles tract.3.artic.1. concl.14.fol.
35.& colum.2. idem conſuluit Dec. conſ.
269.col.3.ibi ſi à te cum ſeq.& latè conſ.
341. *iſto puncto per quatuor columnas,* &
conceſſione feudi facta propter ſeruitia,
latiſſimè idè *Dec.qui infinitos adducit in*
conſ.588.viſo puncto prima, & tertia co-
lumna: vnde ex his apertè viderur ex-

ceptio-

ceptionem Regiæ pragmaticæ Ioanni Thomæ, nedum non obſtare, ſed ipſum tueri, & ipſi Ciuitati obſtitiſſe, & obſtare, adeò quod ſolutionem ipſius gabellę impugnare non poteſt, & ex vi eiuſdem Regiæ pragmaticæ cogi debet, vt ſoluat, & proindè per Sacrum Conſilium debet dari terminus in cauſa, & interim prouideri, quod ſoluat, & ita ex prædictis currenti calamo adductis mihi videtur.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Sententia ſtante pacto ingrediendi propria authoritate, exequitur contra tertium, & nu. 13. & 14.*

2 *Nemo plus iuris in alium transfert, quàm ipſe habeat.*

3 *Prior in tempore, potior in iure.*

4 *Sententia non conformis libello non eſt exequenda.*

5 *Iudicis officium non extenditur ad illa, quæ de natura actionis non veniunt.*

6 *Sententia debet eſſe conformis libello quo ad rem, cauſam, & actionem.*

7 *Iudicis decretum, & authoritas, de contingentibus non inquirentis, nullius eſt roboris.*

8 *Diuerſitas inter interrogantem, & reſpondentem vitiat ſtipulationem.*

9 *Iudex condemnare non poteſt niſi ad petita.*

10 *Creditor hypothecariam intentans, ſaltim ciuiliter poſſidere debet.*

11 *Bart. opinio, quod debitor non poſſet priuare creditorem ciuili poſſeſſione, communiter reprobatur, & nu. ſeq.*

13 *Pactum de ingrediendo cum precario non exercetur contra ſingularem ſucceſſorem, & ſic nec etiam contra tertium.*

14 *Actio perſonalis non datur contra tertiū, ſed in rem.*

15 *Sententia iniqua, & iniuſta eſt ipſo iure nulla.*

16 *Sententia iuſta exequutioni demandatur non è contra.*

17 *Creditor non habet recurſum contra emptorem rei, ſed contra creditores poſteriores, quibus fuit liberata pecunia.*

18 *Pretium bonorum venditorum per Sacrum Conſilium liberatur, cum cautione de reſtituendo, cui quibus, & quando.*

19 *Hæres vendens rem hæreditariam, pro ſumma ſoluta creditoribus non moleſtatur.*

Pro magnifica Portia Sellarulo.

ARGVMENTVM.

De ſententia libello conforme, & actione perſonali contra tertium poſſeſſorem non concedenda, atque de Sacri Conſilij ſtylo in pecunias vendita ex re peruentas, liberando.

CONSILIVM XI.

AD euadendam exequutionem ſententiæ prolatæ in fauorem Ioannis Thomæ Cimini, & litis conſortium, contra magnificam Portiam Sellarolam tertiam poſſeditricem cuiuſdam domus, pauca dicam: nàm & ſi primo aſpectu aſſerendum videatur, licere prędictam ſententiam exequi, etiam contra ipſam tertiam poſſeditricem, ſtan-
1 te maximè illo pacto † in inſtrumento ingrediendi propria authoritate, ex adductis per *Bart. in l. creditores C. de pignor. colum. 7. Bald. in l. ob meritorum C. ne vxor pro marit.* qua ratione poterit exequi ſententia contra primum debitorem, eadem videtur poſſe exequi
2 contra ipſam tertiam, † quia nemo plus iuris ad alium transferre poteſt, quam ipſe habet, *per regulam nemo plus iuris de regul. iur.* & etiam, quia prædicti actores
3 res priores † videntur in tempore, & ſic potiores in iure, *l. potior ff. qui pot. in pign. hab. & in regul. qui prior de regul. iur.*

Tamen his, & ſimilibus non obſtantibus dictam ſententiam nullam exequutionem mereri, eſſeque nullam, ex ſequen-

ſequentibus demonſtratur.

Primò, dum dicti actores petierunt dictam magnificam Portiam condemnari ad relaxandum domos in actis deductas, cum fructibus iure dominij, vel quaſi, & Sacrum Conſilium eam condemnauit, ad ſoluendum annuos ducatos viginti
4 decurſos, & decurrendos, † ſententia ipſa, quia non conformis libello exequutionem non meretur, *ad text. in l. vt fundus ff. commun. diuid.* & ibidem *Bart.* di-
5 cit, † quod Iudicis officium non ſe extendit ad ea, quæ ex natura actionis non veniunt, & verba textus pro ratione ſunt hæc: *Quia vltra id, quod in iudicium deductum eſt, excedere poteſtas Iudicis non poteſt, ſequitur Bald. in l. certi conditio ff. ſi cert. pet.* vbi dicit ſententiam debere ſe
6 conformari cum libello, † & ſuper contentis in eo, & non ſuper his, quæ ex natura actionis non veniunt, *& Lanfranch. in cap. quoniam contra falſam in verbo interloq. de appellat. nu.* 29. dicit ſententiam debere eſſe conformem libello, quo ad rem, quo ad cauſam, & quo ad actionem intentatam, id eſt per ſententiam debet determinari res deducta in libello, ſecundum cauſam, ex qua res eſt petita, & ſecundum modum agendi, deductum in iudicio, & ſic quo ad modum diuidendi, ſequuntur ibidem Addentes, & latè *Vant. in tract. nullit. tit. de nullitate ſententiæ ex defect. proceſſ. num.* 97. *fol.* 237. *Iaſ. in l. curare num.* 27. *inſtit. de action. verſ. quarto principaliter, Anchar. conſil.* 83, *num.* 3. vbi addit notabile verbum,
7 quod authoritas, † & decretum Iudicis, de contingentibus non inquirentis, nullius ſunt virtutis, ad hoc facit *text. in l.* 1. §. *ſi quis ſimpliciter ff. de verbor. obligat.*
8 vbi dicitur, † quod diuerſitas inter interrogantem, & reſpondentem facit vitiare ſtipulationem, cum non videatur reſpondiſſe, qui ad interrogata, non reſpondit, *iuxta l. de ætate* §. *quod autem ait prætor ff. de interrog. action. ſequitur gloſ. in cap. inter dilectos in verſ. petitionis de fide inſtrument.* Hinc ſolitum eſt dici,
9 Iudicem † non poſſe cōdemnare in aliud quàm ad petitum, *l. final. C. de fideicommiſſ. libert.* & proindè ſententia proferri debet, iuxta formam petitam à partibus, *cap. licet de ſimon. Felyn. in d. clement. ſæpè, verſ. iuxta petitionem per illum text. ff. de verbor. ſignif.*

Secundò, quia ſententia ipſa eſt iniuſta, cum tertia poſſeditrix non poſſit cōdemnari in actione perſonali, prout ipſa Portia fuit condemnata ad cenſus decurſos, & decurrēdos dicto Nicolao Cimino mero creditori: quia certum eſt,
10 quod tunc creditor † poteſt hypothecariam, & condictionem, *ex l. final. C. de acquir. poſſeſſ.* aliaq; remedia cumulare pro iure aſſiſtendi, ſi pro cenſibus prætenſis petijſſet, quando creditor poſſidet ſaltim ciuiliter, vt dicunt *Bald. & Doctores in d. l. fin. & habetur in l.* 1. *ff. de ſalu. interd.* ſed dictus Nicolaus, & ſui hæredes dictas domos ciuiliter non poſſident, ergo per ius aſſiſtendi non poſſunt in eis contra tertiam ſatisfieri, & quod non poſſideant ciuiliter, patet, quia poſt obligationem generalem, & delegationem factam dictæ annuæ ſolutionis Ioannæ Ciminæ creditrici hypothecariæ, & anteriori, & per alienationem, & traditionem poſſeſſionis corporalis per quōdam Ioannem Baptiſtam Octaianū dictæ Portiæ, Ioannes Baptiſta, ſuiq; heredes, & ab eis cauſam habentes ciuili poſſeſſione bonorum generaliter obligatorum pri-
11 uati fuerunt: † nam licet *Bart. in d. l. creditores C. de pignor.* teneat debitorem non poſſe priuare creditorem ſua ciuili poſſeſſione, per præcarium tranſlata, tradendo rem alteri: tamen ibi * cōmuniter
12 reprobatur, † & contrarium tenet idem *Bart. in l. celſus* 4. *col. ff. de vſucap. verſic. ſed pone, quod debitor*, cuius doctrina rogo videatur, quia caſum noſtrum decidit; & ſequuntur eam * cōmuniter Scribentes ibi, & idem tenet *Bart. in l. qui pignoris ff. de acquir. poſſeſſ. Caſtrenſ. in l. quamuis* §. 1. *ff. eodem titulo, Bald. in l. nullo C. de rei vendic. firmat Ioannes de Imol. in d. l. Celſus, & Addentes ad conſtitut. Regni Neapol. pacis cultum*, vbi
13 etiam tenuerunt, † quod pactum de ingrediendo propria authoritate, cum præca-

præcario non poteſt exerceri contra ſingularem ſucceſſorem, & ſic nec contra dictam Portiam tertiam poſſeditricem per prædicta iura, & condemnari non

14 poterat in actione perſonali,† quia actio perſonalis non datur contra tertium poſſeſſorem, neque contra rem, *l.final.§.fin. ff.de contrab.empt.l.1.§.ſi heres ff.ad trebell.l.dolus C.de reſcind.vendit. Surd.deciſ.*306.*num.*10.& ex prædictis patet in-

15 iuſtè fuiſſe condemnatam, † & ſententia iniqua, & iniuſta eſt ipſo iure nulla, *l.ſi pars,& ibi Angel. ff.de inoſſic.teſtam.clement.paſtoralis in verſ.piſana de re iudic. & per Vant. in titul.de nullit.ſentent. ex defect.proceſſ.num.* 127.*fol.* 244. & dum eſt nulla exequutionem non meretur,

16 cum ſententia, † quæ exequutioni demandatur neceſſe eſt, quod ſit valida, *l.*4.*§. condemnatum ff.de re iudic.l.non putaui §.non quæuis ff.de contratab.D.de Francb.deciſ.*86.*nu.*5.

Tertiò, talis ſententia, nec exequi poteſt, quia manifeſtum errorem continet, dum ex eiſdem actis patet ipſam Portiã ſoluiſſe pretium rei petitæ, factis depoſitis authore eodem Sacro Conſilio, ipſis partibus auditis; ex quo iterum ſoluere cogi non poterit, ſed eſt comparendum in graduatione contra poſteriores creditores Ioannis Baptiſtæ Octaiani princi-

17 palis debitoris, † & contra fideiuſſores pro ſummis liberatis, *iuxta text.in l.fin. §. & ſi præfatam C. de iure deliber. & vult D. de Francb. deciſ.*272. *nu.*2. qui circa finem dicit, quod moleſtare emptorem, & poſſeſſorem bonorum raró acci-

18 dit; † quia conſueuimus quando venduntur bona, & ad nos creditores recurrunt, liberare pretium bonorum, cum fideiuſſoria cautione de reſtituendo, cui quibus, & quando per Sacrum Cõſilium

19 fuerit prouiſum: † immò vendita re per hæredem cum beneficio legis, & inuentarij pro quantitate ſoluta creditoribus, ipſum hæredem non moleſtari, iudicatum firmat ibidem in fine, quanto fortius dicta Portia tertia poſſeditrix, quæ ſoluit, & pecunia eſt liberata ordine Sacri Conſilij, iuxta prænarratum ſtylum, & ſic ex prædictis debet prouideri, dictam ſententiam contra ipſam Portiam minimè eſſe exequendam, *& ita deciſum fuit in banca Iubeni.*

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Promiſſa per Regem abſquè pecunia, ipſemet reuocare poteſt.*
2 *Exceptio quando datur ex eodem actu, non debet impugnare actum.*
3 *Exceptio Regia pragmaticæ edita Thori non habet locum in non habente titulum.*
4 *Pragmatica habet locum in ſpoliatis iure, vel iniuria.*
5 *Verba legis quando deficiunt, & ipſa lex deficit.*
6 *Pragmatica habet locum, quando bona ſunt capta, erecta, & confiſcata, & quouis modo diſpoſita copulatiuè.*
7 *Poſſeſſionem ſtatuti, qui habere prætendit, debet tempore ſtatuti eam probare.*
8 *Qualitas adiecta verbo debet intelligi ſecundum tempus verbi, cui adijcitur.*
9 *Teneri verbum meri facti eſt, & ad poſſeſſionem, & nudam tenutam refertur.*
10 *Obſeruare verbum quid importet.*
11 *Pragmatica non habet locum, quando ambo ab eodem Rege cauſam habent.*
12 *Priuilegiatus non poteſt vti priuilegio contra æque priuilegiatum.*
13 *Caſus omiſſus cenſetur in diſpoſitione iuris.*
14 *Aſſenſus in Regno non præſumitur, niſi oſtendatur.*
15 *Feuda ad manus mortuas deuenire, Rex difficiliſſimè concedit.*
16 *Contractus ſine aſſenſu reuocatur.*
17 *Cedens ius ſuum alteri facit in illo præſumi acquiſitionem.*
18 *Poſſeſſio non datur in iuribus.*

Pro Domino Barone Arneſani, cum Vniuerſitate Ciuitatis Litij.

A R-

Digitized by Google

ARGVMENTVM.

De exceptione Regiæ Pragmaticæ editæ Thori, & reuocatione tranſactionis ex defectu aſſenſus.

CONSILIVM XII.

PETITA conſeruatione poſſeſſionis iuriſdictionis Caſalis Arneſani per Dominum Baronem,& Capitaneum Ciuitatis Litij ab exercitio ipſius abſtinere, compilato proceſſu,& cauſa introducta,Ciuitas Litij prætendens á Regibus Aragoneis cauſam habere,exceptionem Regiæ pragmaticæ editæ Thoti oppoſuit, & quod verè ad differendum iudicium oppoſuerit,demõſtratur: nàm extrema huius exceptionis ſunt duo: poſſeſſio, & titulus, à ſereniſſima domo de Aragonia, & cum hæc non habeat,exceptio nõ militat: priuilegium enim conceſſum, vt prætendit Ciuitas non eſt conceſſio ipſi Ciuitati facta, vt ipſa eſſet Domina Caſalium, & iuriſdictionis, ſed tantum Rex promiſit, quod Capitaneus Litij exerceret iutiſdictionem in toto Comitatu, & Caſalibus,
1 quam promiſſionem † quando non interuenit pecunia,ipſemet Rex reuocate poteſt,vt latè norat *Abb.in conſ.3.in q.19. ex regul.l nemo paciſcẽdo ff.de pact.Bald. in l.qui ſe patris in verſ. & ſcias C. vnde liber.* & ita deciſum affirmat *Ioan. Vincent.de Anna allegat.*87.Cum igitur hæc prætenſio Ciuitatis fundata ſit ex prætenſo priuilegiò à Sereniſſimo Ferdinando de anno 1466. ſuper quo eſt reuocatio gratiarũ factarum Ioanni Petro Guarino, & Bartholomeo Vrſino, & ſic nihil de caſu,de quo agirur; priuilegium autem anni 1476. vt clatè cõſtat,non concedit Ciuitati,& Rex poteſt hoc facere, quomodo in hoc iudicio poteſt eſſe locus huic exceptioni?

Fortius Dominus Baro propter inſigna ſeruitia, & in excãbium Tetræ Gagliani, quæ erat maximi redditus, habet conceſſionem ab eodem Rege Ferdinando in anno 1489.die 11. Decembris, & ſic habet priuilegium poſterius ab eo-
2 dem Rege, † quando enim datur exceptio ab eodem actu,non deber impugnare actum, vt notat *Paul. de Caſtr. in l* 1. §. *ſcientiam de tribut.action.quos omnes adducit Ioan. Vincent.de Anna in d.allegat.* 87.*& Loffred. in conſ.*34. *num.*11. Cum
3 ergo Ciuitas non habeat priuilegium, † & quod habet per verbum,placet,poteſt Rex reuocare ſine vllo dubio, & Dominus Baro habet priuilegium ex cauſa oneroſa in excambium Terræ Gagliani maximi pretij,& poſterius ab eodem Rege, quomodo in hoc iudicio poreſt conſiderari exceptio à Ciuitate oppoſita? & cum priuilegium dicti Baronis ſit potentius, pragmatica ceſſat ex adductis per *Loffred.d.conſ.*34.

Et quod in noſtro caſu pragmatica ceſſet, patet dum verba pragmaticæ loquuntur quando aliqui à Regibus Aragonum de feudis, Baronijs, Caſtris, & alijs cõceſſionibus tàm feudalibus,quàm
4 burgenſaticis, iure, † vel iniuria ſe ſpoliatos eſſe prætendunt,quod non eſt in caſu,de quo agitur,vnde ex verbis pragmaticæ habetur, caſum noſtrum in ea non eſſe comprehenſum, & dicto Baroni
5 non obſtare: † nàm vbi verba legis deficiunt,& ipſius diſpoſitio deficit,*ad text. in l.*4. §. *Titius, vbi Bart. & alij ff de damn.infect.l.ita autem in princ.vbi etiã Bart. ff.de admin.tutor. cum multis concordantibus per Tiraquell.in l.ſi vnquam C.de reuoc.donat.verſ.libertæ nu.*2.& diſpoſitio illius pragmaticæ tunc videtur habere locum, & denegare audientiam,
6 quando bona ſunt capta, erecta, confiſcata,donata,& quouis modo diſpoſita, & omnia hæc copulatiuè requiruntur, vt nouiſſimè *per Ioãnem Angelum Piſanellum in eadem pragmatica nu.*37. & cum tale Caſale non fuerit confiſcatum, nec vlli per dictos Reges conceſſum, pragmatica locum habere non poteſt.

Nec Ciuitas ipſa iuuari poteſt, quod Rex Ferdinandus reuocauit gratias factas

factas Ioanni Petro Guarino, & Bartholomeo Vrſino, & capitulum per verbum placet, vbi idem Rex concedit Capitaneo Licienſi ſolam iuriſdictionem in omnibus Caſalibus ſuis,& deindè eidem Capitaneo conceditur poteſtas faciendi Locumtenentes per Caſalia, quia tale Caſale non oſtenditur fuiſſe conceſſum in talibus conceſſionibus, nec poſſeſſionem habuit de talibus diſpoſitis in dicto Caſali illo tempore,vt pragmatica man-
7 dat, † cum qui ſe fundat in poſſeſſione, vt in ea conſeruetur virtute alicuius ſtatuti,debet probare, quod eo tempore poſſidebat, vt ſtatutum illud locum habeat, *iuxta not.per Io.Fabr. & Doctores in §.retinendæ, inſtit.de interd.& per eũ-*
8 *dem Piſanell.ibidem num.*36. † Qualitas enim adiecta verbo debet intelligi ſecũdum tempus verbi, vbi adijcitur, *l.in delictis §.ſi extraneus,vbi Bart. & Doctores ff. de noxal.action. l mela ff. de alim. legat.l.3.de aur.& argent.legat.hinc gloſ. in cap.ſtatutum de reſcript.in ſexto*,dicit, quod qualitas Canonicatus requiſita in actu commiſſionis,debet adeſſe tempore commiſſionis, & non ſufficit ſi poſteà ſuperueniat, faciunt dicta *per Dec. in l. ab initio ff.de regul.iur.* maximè quia adeſt
9 verbum, teneri, † quod meri facti eſt, & nedum ad poſſeſſionem,ſed ad nudam tenutam refertur, *text. eſt in l.quod dicitur, vbi Iaſ. poſt Aretin.nu.*12. 4. *notab: ff.de verbor.obligat.& iterum Iaſ.in l.naturaliter in princ.num.*7.*ff.de acquir.poſſeſſ. l.poſſeſſio quoque §.*1. *eodem titulo, & idem voluit Afflict.in deciſ.*407.*num.*13.
10 & poſito, † quod Ciuitas Litij prætenderet ſuam conceſſionem, dictum Caſale comprehendere, quod nega-
11 tur, † quia ambo ab eodem Rege cauſam habent, & dictus Baro ſuam habet conceſſionem, & ex cauſa onceroſa, pragmatica ipſa locum non habet, quia quando Rex duobus concedit,non intẽdit cõfirmare magis huius, vel illius pri-
12 uilegium, † & hoc noſtro caſu priuilegiatus non poteſt vti priuilegio contra æquè priuilegiatum, *vt not. Cyn. Bartol. Bald. Salycet. & Iaſ.in auth. quas actiones C. de ſacroſanc. eccleſ.* nec dici poteſt cur vnum magis,quàm alterum tueatur, ergo in vtroque erit idem ius,*l.cuius bonis in fine ff. de curat. fur. l. illud ff.ad l. aquil.l.à Titio cum concord. ibi in gloſ. ff. de verbor.obligat.& Tiraquell.omnium latiſſimè more ſuo ſolito in tract. ceſſ.cauſ.*
13 *part.*1. *num.*155. *& ſeq.* † & tanquam caſus omiſſus cenſetur in diſpoſitione iuris,*ad text.in l.ſi cum dotem in princ.ff. ſolut.matrim.l.ſi extraneus ff, de iur.dot. cum alijs concordantibus per Tiraquel. de iure primogen. q.*40.*num.*194. & in tali caſu pragmaticam ceſſare, habetur ex *l. bene à Zenone C.de quatrien.præſcript.& per Roman.conſ.*298.

Vltimò Ciuitas adducit trãſactionem initam in anno 1491. vbi Dominus Baro cedit, & renuntiat Ciuitati merum imperium, & è contra concedit Baroni intromiſſionem Muſti,& alia,vt in ea fol. 144. hæc ſcriptura, quam pars adducit pro fundamento ſuæ intentionis, maximè Baroni prodeſt,& in hoc poſſunt Domini Iudicantes quieſcere in ſui fauorem; & primò, tranſactio ipſa caruit
14 aſſenſu:† nàm cum in Regno habeamus ſpecificam formam, aſſenſus non præſumitur,vt benè *Frecc.in q.*23.*num.*3.quinimmò non adeſt:nàm reperiuntur regiſtra in Regia Camera Regis Ferdinandi, & ex illorum inſpectione videtur non interueniſſe aſſenſum aliquem, *ex regul. l. Titio teſtoris ff. de legat.* 1. Benè ergo monſtratur aſſenſum non interfuiſſe, immò, & fortius aſſenſus adeſſe non pore-
15 rat:† nàm eſſet diuiſio iuriſdictionis hęc conceſſio facta Ciuitati,& etiam ad manus mortuas,quod Rex, aùt non conce-
16 dit,aùt difficillimè cõcedit.† Adeſt igitur reuocatio iſtius tranſactionis, ex beneficio *conſtitut. diuæ memoriæ*, & ſic vigore ipſius priuilegij ceſſat prætẽſio partis: immò hæc tranſactio antiquam poſſeſſionem dicti Baronis demonſtrat, vt in ea legitur,qua fit,vt Ciuitas, neque priuilegium,neque poſſeſſionem habeat: Eſt verum in iure, † quod quando quis, cedit ius ſuum alteri,lex fingit præcedere acquiſitionem, *l.ſi auia, vbi Paul.de Caſtr.*

Caſtr. C. de iur. deliber. Corn. conſ. 79. lib. 4. num. 10. idem Paul. de Caſtr. in l. ſicut maior C. de repud. hæred. nu 3.

Quando igitur Dominus Baro die 12. Decembris anni 1491. ceſſit, & renunciauit Ciuitati, quid dubij, quod Baro
18 habebat poſſeſſionem, † ſeu quaſi? cum in iuribus non detur poſſeſſio, *vt in l. ſi ædes § final. ff. de ſeruit. vrban. prædior. & l. ſeruus §. in incorporalibus, & ibi gloſ. ff. de acquir. rer. domin. Cæpoll. in tract. de ſeruit. ruſtic. prædior. in cap. 4. num. 58. de ſeruitute aquæductus*, cum eo tempore nondum inita eſſet tranſactio, quia Baro poſſidebat, nec ex cartula prouentuum ab ipſa Ciuitate præſentata fol. 5. demonſtratur poſſeſſio dicti anni 1490. ſed prætenditur per illas cartulas quædam nota prouentuum interpellatis longis temporibus, quæ vſurpationem, & nō poſſeſſionem dictę iuriſdictionis demonſtrant: tanto magis dum Dominus Baro tempore obitus ſui patris, erat minor, & nō potuit habere notitiam ſuarum ſcripturarum, vt in facto eſt notatum, & ſi Ciuitas quaſi clādeſtinè poſſedit poſt prædictam tranſactionem anni 1491. poſſedit vigore prædictæ inualidæ tranſactionis, & ſic nomine Baronis, quę tranſactio non ſolum eſt nulla, quia caret aſſenſu, & quatenus opus eſt, adeſt reuocatio folio 170. ex beneficio *dictæ conſtit. diuæ memoriæ*, ſed etiam ex defectu inobſeruantiæ intromiſſionis muſti ipſius Baronis in dictam Ciuitatem abſque ſolutione, quia ſemper dicta Ciuitas exegit, ac exegit ab intrantibus muſtum dicti Baronis datium carolenorum trium, & quatuor, pro qualibet ſalma, vt benè depoſuit nouem teſtes notati in facto, & ſic ex aduerſo producta non militant: immò Ciuitas tenetur ad intereſſe, ad quod (quatenus contrarium iudicaretur, quod non credit) debet cōdemnari Regius Fiſcus, ſaluis iuribus, contra poſſeſſorem dictæ Terræ Gagliani, vt fuit petitum fol. 140. maximè quod Ciuitas ipſa prætendendo hoc in toto Comitatu, numquàm obtinuit, & ex prædictis contra noſtrum Baronem, nec obtinere poteſt, & ſi adeſt decretum facto verbo, quod vnus non impediat alterum in exercitio, & terminus currat, dum hodiè conſtat de non iure Ciuitatis, & de potiori iure Baronis debet prouideri, quod Ciuitas, ſiuè Capitaneus Litij, ipſum Baronem in iuriſdictione dicti Caſalis non impediat, nec ſe intromittat.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Verbum ſignanter limitat, & reſtringit.*
2 *Vltima derogant primis in contractibus.*
3 *Laudum vltra compromiſſa eſt nullum ex defectu poteſtatis.*
4 *Probatio in iudicio, quantumuis ſummario requiritur.*
5 *Papa condemnare ad debita non probata authoritate ordinaria non poteſt.*
6 *Sententia eſt nulla quando abſque probationibus proceditur.*
7 *Laudum abſque citatione ad dicendum latum eſt nullum, etiam ſi nullitatibus renunciatum fuerit.*
8 *Donatio facta filio contemplatione matrimonij debet conferri.*

Pro Domino Annibale de Ligorio, cum Dominis Horatio, & alijs Fratribus,

ARGVMENTVM.

De nullitate laudi lati vltra compromiſſa, & ſine citatione.

CONSILIVM XIII.

Facto compromiſſo inter Dominos Horatium, Ferdinandum, Annibalem, Fuluium, & Fauſtinam, fratres, & ſororem de Ligorio, in perſonam duorum Aduocatorum pronunciato laudo per dictum Dominum Anniba-

lem fuit petitum per Sactum Conſilium
declarari, ſibi ſpectare integram quar-
tam partem bonorum quondam Domi-
næ Sarræ Srinchæ eorum matris, quauis
prætenſione,& laudo nullirer prolato,nō
obſtantibus,vt ex ſupplicatione fol. 1. ip-
ſumq; laudum nullam mereri exequu-
tionem comprobamus.

Primò, quia ipſum compromiſſum fuit
factum de differentijs donationis per di-
ctam Dominam Sarram ducat. 500. di-
cto Domino Horatio: nam licet verba
præcedentia dicant nonnullas differen-
tias habere, deindè ſubſequitur verbum
1 ſignanter, † quod eſt ad inſtar verbi, vi-
delicèt, cuius natura eſt limitare, & re-
ſtringere præcedentia, *l. videlicet ff. de
pact. gloſ. in clement. cauſam de elect.* & in
2 contractibus † vltima derogant primis,
l. pacta nouiſſima C. de pact. l. ſi vnus §.
pactus ff. de pact. Inſuper dicti arbirri non
habebant poteſtatem, niſi in differentijs
dictæ donationis, & deciderunt plura, &
diuerſa capita, non compromiſſa, vnde
3 laudum † ipſum eſt nullum ex defectu po
teſtaris, ſecundum *Ioan. Vincent. de An-
na allegat. 99. num. 2. ex iuribus per eum
ibi adductis*.

Secundò, Domini Arbitri proceſſerūt
nullo formato proceſſu, & abſque ſcriptu-
4 ris, & probationibus, † & in quocumque
iudicio etiam ſummario requiritur plenā
probatio ſecundum *gloſ. communiter ap-
probatam in l. 1. verſ. filium C. quorum
bonor. prout teſtatur Alexand. conſ. 139.
5 circa finem lib. 6.* † quod nec Papa ad de-
birum non probatum condemnare po-
teſt authoritate ordinaria, *vt per Alex.
conſ. 2. col. 1. verſ. eſt ratio lib. 2. Afflict.
6 deciſ. 91.* † & dùm abſque probarionibus
contra iuris formam proceſſerunt ſentē-
tia eſt nulla, *vt per Bald. in l. ſi cum ſen-
tentia C. quand. prouoc. non eſt neceſſ. re-
latum per Afflict. in conſtit. vt vniuerſis
poſt nu. 33.*

7 Tertiò, † prædicti Arbitri laudarunt
abſque ciratione, & monitione partium,
ipſiſq; pęnitus inauditis, quo caſu dictū
laudum eſt nullum, *per eundem Io. Vin-
cent. de Anna in allegat. 99. nu. 1. vltra
quæ Bart. in l. ſi quis arbitratur ff. de ver-
bor. obligat.* dicit in laudo, omninò cita-
tionem requiri, & hoc probat per octo
fundamenta, quam ſententiam ipſemet
*Bart. firmat in l. Teopompus ff. de dot præ-
leg. in l. alio de aliment. & cib. leg. Bald.
etiam in d. l. ſi quis arbitratu, ibiq; Angel.
& Imol.* * *communiter*, & hoc adeò eſt
verum, quod etiam ſi in compromiſſo di-
catur procedi abſque citatione, adhuc
ſine ea procedi non debet, *vt per eun-
dem de Anna d. allegat. numer. 9.* quibus
nullitatibus ſtantibus dictum laudum
nullam debet exequutionem habere,
etiam ſi incompromiſſo nullitatibus fuiſ-
ſet renunciatum, prout in terminis no-
ſtris fuiſſe deciſum, firmat *Minad. in de-
ciſ. 19.*

Vltimò, licet ad merita cauſæ ſubin-
trari non debet, tamen vt eius notoria
iuſtitia videatur, inter alia duo tantum
dicam.

Primò, quod dicti Arbitri iudicarunt
deberi dicto Domino Horatio ducatos
8 500. † donationis cauſa matrimonij ei
factæ abſque collatione contra *text. in
l. vt liber. & pen. C. de collat. vbi Docto-
res omnes*, & etiam ſi fuiſſet ſimplex do-
natio, adhuc conferre teneretur *per text.
in authent. ex teſtamento, & in l. penult.
eodem titulo de collat. ibiq; Doctores.*

Secundò, dicitur, quod integra pecu-
nia debita pro tertia dotis maternæ per
Regiam Curiam conſignetur dicto Do-
mino Horatio ſtantibus alimentis præ-
ſtitis prædictis Dominis alijs fratribus,
quod fieri non poterat abſque probatio-
nibus, cum nec Papa id poſſit, vt ſupra
diximus, vnde ex prædictis cōcludo pro-
uidendum eſſe per Sac. Conſ. quod lau-
do non obſtante detur terminus in cau-
ſa; *& ita per Sacr. Conſ. fuit prouiſum, vt
ex decreto pęnes Ruppulum Actuarium
Sacri Conſilij.*

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Donatio facta cōtemplatione alicuius rei,
vel cauſa ipſis non ſequutis non valet.*

Primi-

2 *Primitiua ſi ſint infecta, inficiuntur, & deriuatiua.*
3 *Venditio introituum facta nō præſenti pecunia eſt nulla.*
4 *Mens contrahentium ſemper attenditur, non verba.*
5 *Expreſſa videntur etiam, quæ ex coniecturis apparent.*
6 *Voluntas defuncti interpretatur, ex eo quod eſt veriſimilius, & idem in contractibus.*
7 *Argumentum de contractibus ad vltimas voluntates valet.*
8 *Veriſimile pro expreſſo habetur.*
9 *Lex fingit, quandoq; plus dictum, quàm ſcriptum.*
10 *Verba impropriantur, vt teſtatoris mens ſeruetur.*
11 *Dotis debitum transfuſum in cauſam mutui, tranſit cum iiſdem priuilegijs ſicut dos.*
12 *Debitum deſcendens ex aliquo contractu, ſumit naturas contractus, ex quo deſcendit.*
13 *Dolus dans cauſam contractui reddit ipſum nullum ipſo iure.*
14 *Donatio, debitorum delegatio, & ceſſio, contractus eſt bonæ fidei.*
15 *Contractus dolo ex propoſito, vel re ipſa non eſt ipſo iure nullus, ſed ope exceptionis.*
16 *Dolus præteritus non futurus remitti poteſt.*
17 *Dolus quid ſit.*
18 *Dolus probatur ex coniecturis, & ex inſidijs proſpicuis.*
19 *Dolus præſumitur in faciente prohibita.*
20 *Falſitas eſt mutatio veritatis.*
21 *Mendacium eſt falſa veri demonſtratio.*
22 *Soluens indebitum ignoranter, repetere poteſt.*
23 *Solutum indebitè ex turpi cauſa æquiparatur, cum ſoluto ex iniuſta cauſa.*

Pro magnifico Tiberio de Lega, contra Dominum Ioannem Camillum Mormilem.

ARGVMENTVM.

De donatione reciproca falſam propter cauſam in vna, reſcindenda pro alia.

CONSILIVM XIV.

DOminus Ioannes Camil-
lus Mormilis pro dona-
tione per eum facta ma-
gnifico Tiberio de Lega
ſcutorum mille, ſibi debi-
torum per Ioannem Benedictum Conte,
cum intereſſe ab anno 1544. vſque ad
annum 1555. habuit ab eodem Tiberio
per alium contractum in recompenſam,
& cōtemplationem prædictæ donationis
ducaros ſexcentos, & pro eis annuos du-
cat. 36. ſuper quadam domo, & cum per
dictum Ioannem Benedictum nihil Mor-
mili deberetur, & quatenus eſſet dubium
de debito, ſub die 19. Decembris 1555.
à Domino Cæſare Mormili hærede D.
Ioan. Camilli, totum dictum debitum
cum intereſſe relaxatum fuerat, & caſſa-
ta extitit obligatio: immò in ſatisfactio-
nem dictorum ducatorum mille habuit
annuos ducat. 92. vt ex publicis ſcriptu-
1 ris patet, † & cum omnis donatio con-
templatione alicuius rei, vel cauſæ, re
non tradita, vel cauſa nō ſequuta reſcin-
datur, & non valeat, *iuxta text. in l. cum
te fundum C. de pact. inter empt. & ven-
dit.* Immò taliter datum, cauſa non ſe-
quuta poteſt repeti, vt dicit *text. in l. 1.
cum toto titulo de condit. ob cauſ. dat. cauſ.
non ſequ.* Tiberius ad nihilum tenetur, &
ſolutum repetere poteſt, item donatio
ipſa eſt nulla, quia à principio cauſa in
ea contenta erat falſa, dum debitum hæ-
redibus debitoris fuerat ceſſum, vt dixi-
2 mus: † vnde primitiua infecta inficiuntur
etiam, & deriuatiua, *Bald. in l. final. C. de
verbor. ſignific. & in authent. quas actio-
nes C. de ſacroſanct. eccleſ.* maximè quod
3 re vera, † fuit emptio à iure prohibita
*per Regiam Pragmaticam tertiam de
emptione, & venditione:* dùm nulla fuit
ſoluta pecunia, & etiam per *Bullam Pij*

Quinti per Nauar. in tract. de vſur. nu. 8. mandantes annuos introitus non poſſe emi, nec ſolui, niſi præſenti pecunia; & quia non vidi inſtrumentum donationis prædictæ ad inuicem factæ, quatenus nõ eſſet expreſſum, quod donatio facta per dictum Tiberium, non dicit fieri ob donationem factam per prius, vt à dicto Domino Io. Camillo præſumitur, & erit præſumptio iuris, & de iure contra quam non admittitur probatio in contrarium: non eſt veriſimile ipſum Tiberium donare voluiſſe Domino Ioanni Camillo equiti, & diuiti, dum Tiberius non erat diues, nec eius affinis, neque agnatus, vel cognatus, & ſi cauſa, quæ induxit Tiberium ad donandum, dùm

4 non eſt expreſſa, erit tacita, † & expreſſio eorum, quæ tacitè inſunt nihil operatur, & quando conſtat de mente contrahentium, eſt recedendum à verbis, *vt not. Archidiacon. in cap. ſi propter tuam de reſcript. in ſexto, l. non aliter* ff. *de legat.* 3. *& notat Io. Andr. in cap. Epiſcopus de rebus eccleſ. non alien. l.* 3. *C. de liber. præter. l. inter veſtem* ff. *de aur. & argent. legat. & l. cum quæſtio C. de legib.* & ex-

5 preſsa dicuntur eſse non ſolum, † quę ex verbis expreſſis apparent, ſed etiam ex coniecturis, *l. licet Imperator ff. de legat.* 1. *l. ſi quis locupletior* ff. *de manumiſſ. teſtam.* & hæc quoque dicitur probatio manifeſta ſecundum *Bart. in l. ſi quando C. vnde vi, & in l.* 1. *in fine ff. de verbor. obligat. Alexand. conſ.* 24. *lib.* 2. & probatio apertiſſima dicitur, quæ fit per inditia, *d. l. Imperator ff. de legat.* 1. *& in l. qui babebat* ff. *de rebus dubijs*, & ſicut

6 in interpretranda † voluntate defuncti, attenditur, quod eſt magis veriſimile, *l. inſpicimus de regul. iur. in ſexto, l. ſi ſeruus plurium* §. *final. C. de legat.* 1. ſic etiam in interpretanda voluntate contrahen-

7 tium, † cum valeat argumentum de contractibus ad vltimas voluntates, &

8 quod eſt magis veriſimile † pro expreſso habetur, *l. Titius* §. 1. *& ibi Doctores* ff. *de liber. & poſthum. & eſt gloſ. notabil. in l. tale pactum* §. *final. ff. de pact. Alexand. conſ.* 36. *lib.* 2. *colum.* 1. Immò fingit lex,

9 † quod contrahentes plus dixerunt, quã fuit ſcriptum per Notarium, *l. cum tuus ff. de condit. & demonſtr. l. cum acutiſſimi l. generaliter* §. *cum autem, Alexand. con-*

10 *ſil.* 51. *lib.* 4. *colum.* 1. † & verba improprientur, vt ſeruetur mens teſtatoris, *l. nõ dubium C. de legib. l. proculus* ff. *de vſu-*

11 *fruct.* † & ſicut debitum ex cauſa dotis quando transfunditur in cauſam mutui, facit mutuum tranſire cum iiſdem priuilegijs, quæ habet dos, & maximè quoad curſum vſurarum, & intereſurij dotis, *vt dicit Capyc. in deciſ.* 183. vti depen-

12 dens à dote, † quia mutuum deſcendẽs ex contractu emptionis, aùt ſimili, quouis alio ſit indutus contractu, ſapit naturam eius contractus, á quo dependet, & non mutui, *Capyc. in d. deciſ.* 183. *nu.* 3. 5. *&* 7. vbi multa allegat, ſic debitum prædictum annuotum ducat. 36. cum dependat ex contractu ex falſa cauſa, & aſſertione, vbi ineſt dolus dans cauſam contractui, eſt extinctum, & reſolutum, & eſt ipſo iure nullum, & debet reſcindi, & reſtitui, acceptum vltra prædicta ex infraſcriptis alijs.

Primò, quia prædictus Tiberius fuit deceptus, & dolo inductus ad contrahẽdum, & donandum ducatos 600. & pro eis dictos ducat. 36. credens præcedentem donationem delegarionis debitorũ, ac intereſse prædictorum ſcutorum mille, fuiſse veram non exactam, nec ceſſam, & à maiot donatione prædicti Domini Ioann. Camilli donatoris dolo fuit inductus ad faciendum donationem ip-

13 ſam Domino Io. Camillo, † & quando dolus dat cauſam contractui bonæ fidei, reddit contractum ipſo iure nullum, *l. eleganter in princ ff. de dolo, vbi Bart. nu.* 4. *& in l ſub prætextu C. de tranſact. nu.* 4. *&* 5. *prout etiam dicit Couarr. in regul. poſſeſſor de regul. iur. par.* 2. §. 6. *num.* 6. vbi ſubdit, * communem eſse opinionẽ, ſed ſi contractus eſt ſtricti iuris venit annullandus, *vt per gloſ.* §. *actionum in tit. de action.*

14 Secundò, † contractus donationis, delegationis, & ceſſionis intereſse eſt bonæ fidei, *vt dicit text. ad literam in* §. *actionum*

num autem inſtit. de action. vbi enumerã-
tur omnes contractus, qui ſunt bonæ fi-
dei, & qui ſtricti iuris, ſed quando dolus
15 eſt re ipſa, † vel dolus ex propoſito, pu-
ta quando adeſt enormis læſio, tunc con-
tractus non eſt ipſo iure nullus, ſed ve-
nit reſcindendus, & annullandus ope ex-
16 ceptionis ſi opponatur; † & dolus præ-
teritus poteſt remitti, non dolus futurus
per contrahentes, *vt dicunt omnes Do-
ctores in verbo dolus*, & dolus malus eſt
17 calliditas, † fallacia, ſiuè machinatio ad
circumueniendum, ſiuè fallendum alium
adhibita, *l.1. §.1. ff. de dol. mal.* & dicitur
dolus malus ad differentiam doli boni,
quia dolus bonus eſt, decipere hoſtes, &
18 dolus probatur ex coniecturis, † & in-
dirijs proſpicuis, dicit *text. ad literam in
l. dolum C. de dol.* ſi ergo quis aliquid fa-
19 cit, † quod eſt ſimpliciter prohibitum
præſumitur eſſe in dolo, *l.1. C. de ſicar. l.
ſi non conuitij C. de iniur. cap.1. extra de
præſcript.* ſed ſi eſt ſimpliciter permiſſum
id quod facit, tunc non præſumitur eſſe
in dolo, niſi probetur, & in noſtro caſu, ſi
requiritur probatio, eam habebis ex pre-
ſentatione inſtrumẽti donationis, & ceſ-
ſionis ſcutorũ mille factę à Domino Cæ-
ſare Mormile ſub die 29. Decẽbtis 1555.
hæredibus quondam magnifici Benedi-
cti Conti, & ex alio inſtrumento dona-
tionis ſtipulato ab ipſo Ioanne Camillo
Mormile in anno 1576. & ſic in contra-
ctu adeſt falſa cauſa per ſupra allega-
ta, & falſum non poteſt eſſe ſine dolo;
ſunt enim correlatiua, & valet conſe-
quẽtia, eſt falſum, ergo dolus ineſt, quod
cauſa ſit falſa apparet ex falſa aſſertione
contractus, quo mediante dictus Ioan-
nes Camillus donat, & delegat, quod nõ
habebat, & erat renunciatum, & remiſ-
ſum à dicto Cæſare Mormile eius patre,
20 & falſum eſt † mutatio veritatis, quæ
nocet, & tendit in detrimentum alte-
rius, & attenditur, prout verba ſonant,
vt ſumitur *ex l. quid ſit falſa de falſ. &
ibi Bartol. ac Corn. conſil. 45. volum. 3.*
21 & eſt falſa † veri ſignificatio, *Soccin. con-
ſil. 15. par. 1. verſ. item quia, ſecundum
Beatum Auguſtinum in lib. contra men-
dacium, & Beatum Thomam 2. 2. q. 90.*
Ad differenriam mendacij cum menda-
cium ſit mutatio veritatis tantum, quod
non nocet, nec tendit in detrimentum
alterius, & propriè mendacium non pu-
nitur, niſi in aliquibus caſibus extraor-
dinarium, ſi deponit, vt principalis in
criminalibus, vel vt teſtis coram Iudice,
& propriè omnis contractus ex falſa aſ-
ſertione reſcinditur, quoad ciuilitatem,
prout etiam reſcinditur omnis ſententia
ex falſa cauſa, ſiuè probationibus falſis,
& eſt nulla, & punitur criminaliter com-
mittens falſum, vulgatis iuribus.

Tertiò, creditor ſatisfactus de prædi-
ctis annuis ducat. 36. & de alio ex præ-
dictis dependente tenetur acceptum, re-
22 ſtituere † vti ſatisfactio ex iniuſta cau-
ſa facta, *per text. in l. perpetuò ff. de con-
dit. ob turp. cauſ. vbi hoc Bart. ſummat, &
litera eiuſdem legis dicit, id quod ex iniu-
ſta cauſa apud aliquem ſit, poſſe condici,
in quo verbo condici Gloſſ. dicit ſi Do-
minus ipſe ſoluit:* Ecce qualiter lex equi-
23 parat indebitum ſolutum † ex turpi cau-
ſa, & ex iniuſta, ſeù falſa, *per totum titu-
lum de condict. ob turp. cauſ. ff. & C.* ergo
ex prædictis currenti calamo adductis,
cum cõtractus donationis, per Tiberium
factæ, ſit ex falſa, ſimulata, & inuerisimi-
li cauſa, eaq; numquàm ſequuta ſit, &
cum dolo aduerſarij, ſequitur quod ſit
nullus, & proindè Tiberius de Lega ab
impetitis ex aduerſo abſoluendus eſt, &
ita iuris eſſe mihi videtur pro dicta mi-
ſerabili ſene ſcribenti, cætera ſuppleat
iudicantium religio.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Parentes vſumfructum habent in bonis filiorum maternis, idem etiam in dotalibus num. 2. & in aduentitijs num. 3. quod & ad nepotes extenditur nu. 4.*

5 *Nepotes ſunt in aui poteſtate, vt pater.*

6 *Tranſactione reſciſſa ad inſtantiam minoris, eius aduerſarius reſtituitur ad primæuas actiones.*

7 *Contractum reuocans habet intentionem,*

vt omnia reducantur ad priſtinum.
8 *Facti, quæ ſunt, probari debent.*
9 *Alimentorum præſtatio inter parentes, & filios mutua eſt.*
10 *Alimentorum præſtatio cauſæ cognitionem requirit.*
11 *Intereſſe dotium maternarum debetur filijs à die mortis patris non matris.*
12 *Patri liberum eſt emancipare nepotem, & filium in poteſtate retinere.*
13 *Vſusfructus non poteſt cedi, nec eo non vti in præiudicium creditorum.*
14 *Remittere, & donare idem eſt.*
15 *Prior in tempore præfertur poſteriori.*

Pro magnifica Elionora Mazza, contra Catharinam de Rogerio.

ARGVMENTVM.

De intereſſe propter dotes debito, & vſufructu patris in bonis filij, & nepotis, etiam dotalibus.

CONSILIVM XV.

IN præſenti cauſa magnificæ Elionoræ Mazzæ,
contra magnificam Catharinam de Rogerio reuocatur in dubium intereſſe dotium quondã Hippolytæ Cappæ ſanctæ, matris Iulij Cæſaris Mazzæ,
à quo tempore debeatur, & licet dubium
non ſit, nõ deberi, niſi á die mortis Matthæi patris, cum res, quæ ex matris ſucceſſione, ſiuè ex teſtamento, ſiuè ab inteſtato fuerint ad filios deuolutæ, ita ſint
in parentum poteſtate, vt vtendi, & fruendi
1 di facultatem habeant, † donec parentes ipſi vixerint, *per text. in l. 1. C. de bon. matern.* & nè dum peruenta ex materna
linea, quoad vſumfructum patri ſunt acquiſita, *l. 2. eodem titulo*, ſed etiam bona
ad filios emancipatos peruenta, quoad
virilem vſusfructus, *l. 3. in princ. eodem ti-*
2 *tulo*, † & non modo pater potitur vſufructu bonorum peruenientium ad filium
ex matre, & linea materna, ſed etiam lucrorum nuptialium, *l. 1. & 2. C. de bon.*
3 *quæ liber.* † & etiam omnium aduentitiorum, dummodò non ex patris ſubſtantia, *l. cum oportet eod. tit*, quæ diſpoſitio
4 extenditur ad nepotes, † & deinceps, *l. ſi viua matre C. eodem*, adeò quod mortuo
filio ſuperſtite ſobole vſusfructus iure poteſtatis adhuc apud parentes remanet, *l. final. C. comm. de ſucceſſ. iuncta gloſ. in verbo vſufructu, & in verbo permanſuro, l. final. §. ſin verò C. ad Senatuſconſ. Tertull. authent. de hæred. ab inteſt. §. ſi*
5 *quis igitur*, cum nepotes, cæteriq; ex filio deſcendentes, ita ſint in parentuum
poteſtate, vt erat eorum pater, *§. qui igitur inſtit. de patr. poteſtat.* & ideò prædictum intereſſe non poteſt deberi à die mortis dictæ quondam Hippolytæ: Difficultas tamen reſultat ex contractu trãſactionis initæ in anno 1548. inter patrem, & filium, in quo aſſeruerunt, quod nõ expediebat ipſis, inſimul ſtare, & quilibet volebat ex ſe viuere, & propterea trãſegerunt de dotibus maternis, & vſusfructus ipſarum per Matthæum relaxatus fuit, immò promiſit ſoluere annuos ducatos triginta pro ducatis tercentis, in quibus dictæ dotes remanebant, ex quibus dicta Catharina intereſſe prætendit deberi, ſaltim à dicto tempore tranſactionis: hæc prætenſio ſubſiſtere non poteſt, ſiquidem per dictam tranſactionem dotis erant redactæ ad ducatos tercentos tantum, cui tranſactioni pars noluit ſtare, & illius reſciſſionem petijt, ac per Sacri Conſilij ſententiam fuit declaratum dotes remanere in ducatis ſeptingentis quinquaginta, & quis dubitat,
6 quod reſciſſa tranſactione, † inſtante minore datur reſtitutio eius aduerſario
ad veterem actionem, exceptionem, & replicationem? *per text. apertum in l. 1. & 2. C. ſi aduerſ. tranſact. vbi Bart. & Alberic. optimè*, prædictis accedat, quod vt reſciſſio, ſeù reuocatio fieri poſſit, oportet quod quis offerat, ſeù tradat illud, quod habuit ex illo contractu, quem reuocare vult, ſic refert *Bald. in l. final.*

3.*q.C.de contrab.empt.* diſplicentia enim retraditionem deſiderat, quibus conue-
7 nit, † quod is, qui contractum reuocat, videtur habere intentionem, quod omnia reducantur ad priſtinum, prout hæc, & ſimilia refert *Diomedes Maricond. in conſtitut. cōſtitutionem diuæ memoriæ poſt dicta Iſern.circa finem*, qua de re reſciſſa tranſactione inſtante aduerſaria, ob quod Matthæus venit priuandus omni commodo tranſactionis, debet, & pars carere commodo vſusfructus remiſſi, & omnibus reductis ad priſtinum, remanet diſpoſitio iuris communis, quoad acquiſitionē vſusfructus in bonis maternis pro tempore, quo Matthæus vixit: dum pars vult ſe iuuare verbis aſſertionis, quod nō expediebat ipſis inſimul ſtare, & quilibet volebat de per ſe viuere, ex quibus prætendit ex illo die vſumfructum deberi, vel alimenta, iſtud expediens cum
8 ſit facti † non præſumitur niſi probetur, *l.denique ff.ex quib.cauſ.maior. l.in bello* §. *factæ* ff. *de capt. & poſtlim.reuerſ.cum ſimilib.* dato tamen, quod fuiſſet ſequuta ſeparatio, quis dicit patrem teneri ad vſumfructum, & non ad alimenta? & non ad vſumfructum quæſitum patri, vt ſupra fundatum eſt, aut ad alimenta, quo-
9 rum præſtatio mutua eſt, † *l. ſi quis à liberis in princ.ff.de liber.agnoſc. toto titulo C. de alend. liber.* quo potitur pater in
10 bonis aduentitijs filij: † alimentorum enim præſtatio cauſæ cognitionē deſiderat, in qua Iudicis officium verſatur, maximè in cognoſcendo ſi pater eſt diues, & filius inops, & è contra, *d.l.ſi quis à liberis ff.eodem*, vnde diuerſa eſt vna cauſa ab alia, quod comprobatur Sac.Con-
11 ſil. deciſione, † diebus non longè decurſis facta in cauſa illorum de Bozzauotra, petentium dotes maternas, & intereſſe ipſarum à die mortis eorum matris, & probauerunt non à patre habuiſſe alimenta, ſed aliundè, & nihilominus declaratū eſt à die mortis patris intereſſe deberi: cum autem ratione patriæ poteſtatis, vſusfructus prædictus patri, cæterisq; aſcendentibus debeatur, licet fuerit remiſſus Iulio Cæſari filio, virtute dictæ tranſactionis de anno 1548. eo defuncto in anno 1550. ſuperuiuente Matthæo vſque ad annū 1562. Nihilominus illam habere debet ex perſona nepotū, etiam in poteſtate aui permanentium, vt fundauimus, eo maximè quia liberum
12 eſt patri, † emancipare nepotem ex filio, & filium in poteſtate retinere, & è contra, §.*admonendi inſtit.quib. ex cauſ. ius patr. poteſt. ſoluit.* qua de re quoad exiſtētes in poteſtate potietur vſufructu aduentitiorum, donec vixerit, & quoad emancipatos potietur vſufructu pro parte virili, *l.3.§.1. C.de bon. matern.*

Non omittam vnum, quod (ni fallor) claudit os parti, & eſt, quod Matthæus pater non poterat remittere Iulio Cæſari filio, vſumfructum aduentitiorum in præiudicium donationis factæ per eundem Matthæum contemplatione matrimonij Ioannæ Paſſarellæ, & filijs naſcituris, cuius virtute præſtita eſt aſſiſtentia Dominæ Elionoræ, & ſic in præiudicium creditricis hoc ignorantis, cui facta eſt conceſſio perceptionis fructuum annuorum.ſ.ducatorum centum, vt in proprijs terminis cōſuluit *Ancharan.in conſ.106. nu.5.* optimis fundamentis, quæ breuitati ſtudens non refero, ſed omninò vidēdus. Inſuper vſusfructus fuit acquiſitus Matthæo, eiuſq; creditoribus, & in fraudem,
13 † & præiudicium ipſorum remittere non poterat per pactum, vel non vtendo, *l.3. §.geſta ff. quæ in fraud.credit.iuncta gloſ. in verb.amittit cum concordantibus:* concurrunt modo ſuper dicto vſufructu, de cuius ſolutione hodie tractatur ſuper bonis Matthæi debitoris exiſtentibus, Domina Elionora, quæ eſt creditrix ex cauſa donationis anni 1542. & hæredes quondam Iulij Cæſaris, cui prædictus
14 vſusfructus fuit remiſſus † in anno 1548. virtute tranſactionis, & ſic donatus, *iuxta text.in l.non oportet §.ſin autem res C. de bon. quæ liber.* In hoc concurſu creditorum præferenda eſt Domina Elionora,
15 tanquàm anterior † per ſex annos ex regula iuris prior in tempore, potior in iure, *& toto titulo C.qui potior.in pign.hab.* Ex quibus omnibus prædictum intereſſe

non

non à die mortis Hippolytæ matris, nec à die tranſactionis deberi concludo, ſed à die mortis Matthæi patris, vſufructu ipſarum dotium omninò ſibi acquiſito, dùm ei Comes vita fuit in anno 1562. in beneficium creditorum; *& ita fuit deciſum referente Domino Conſiliario de Ponte, hodie Marchione Sancti Angeli, & Sacr. Conſ. Præſide meritiſſimo.*

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Connexorum idem eſt iudicium.*
2 *Separatorum de vno ad aliud non infertur.*
3 *Appellatio ab vno capite ſententiæ, quando non impediat exequutionem in alio, & nu. 5.*
4 *Sententia poteſt eſſe in vno capite valida, in alio inualida.*
6 *Appellatio vnius articuli non deuoluit, nec ſuſpendit exequutionem in alijs.*
7 *Sententia poteſt pro parte valere, & pro parte non.*
8 *Quantitas pecuniæ de ſui natura eſt ſeparabilis.*
9 *Quantitate vna per appellationem vitiata, reliqua remanet vtilis.*
10 *Adiectio inutilis ſeipſam tantum vitiat.*
11 *Iudex diuerſa poteſt pro parte confirmare, pro parte reprobare.*

Pro Domino Franciſco Filomarino, contra Dominum Marchionem Mariliani.

ARGVMENTVM.

De exequutione decreti pro parte acceptati, & pro parte appellati.

CONSILIVM XVI.

IN cauſa exequutionis petitæ per Dominum Franciſcum Filomarinũ decreti Sacri Conſilij, contra Dominum Marchionem Mariliani; ex quo ipſe Dominus Franciſcus à capitibus in dicto decreto contra ſe facientibus appellauit, & ab alijs pro ſe exequutionem petijt, ex aduerſo prætenditur appellationem ab vno, impedire exequutionem in alio, quod minimè verùm eſſe in iure, ex ſequentibus demonſtratur.

Primò, pro facili articuli deciſione eſt aduertendum, quod in dicto decreto, diuerſa continenrur capita, vt ex calculo fol. 102. & ſeq. & ex eodem decreto fol. 129. cum in partita ducar. 164.2.15. alia ducat. 12.3.18. & alia reſiduorum Dominus Marchio condemnatur, & de alia partita ducat. 113.3.15. abſoluitur: nam ſi eſſet vnica partita, vel omnes annexæ condemnatio in vna eſſet in omnibus indiuidua, ex regula generali,
1 quod de connexis † idem eſt iudicium, *cap. cum omnes, verbo annexæ, vbi Bald. extra de conſtit.* ſed quia erant diuerſa,
2 & ſeparata capita, † & in ſeparatis de vno ad aliud non infertur, *l. ſi maritus C. de donat. inter vir. & vxor.* & iura dicentia ſententiam pro parte non valere, habent locum in ſententia continente vnicum, & indiuiduum caput, quia tunc abſolutoria includit condemnatoriam, ſed
3 in caſu noſtro † cum ſint plura capita appellatio vnius non impedit, quin aliud caput in rem iudicatam non tranſeat, vt dicit *Felyn. in cap. cum Ioannes de fide*
4 *inſtrument. num.* 20. † vnde ſententia in vno capite eſt valida, & in alio inualida: nàm tot ſunt ſenrentiæ, quot ſunt capita diuerſa, *l. etiam la prima* §. 1. *& ibi gloſ. & Alberic. ff. de minor. cum alijs vulg.*

5 Secundò, † quando ſententia continet plures articulos, prout in caſu, de quo agitur, & ſupra demonſtratum eſt, grauatus in vno articulo, poteſt appella-
6 re, † & appellatio ſuper alijs articulis, ſuper quibus non fuit interpoſita, non deuoluit, nec ſuſpendit exequutionem, vt in terminis decidit *Boer. q. 73. num. 3.* per plura iura, & authoritates ibi adductas,
7 & ſic ſententia pro parte valet, † & pro parte non, idem dicit *Bart. in l. final. ff. de iuriſdict. omn. iudic. per text. in l. quadam mulier ff. famil. erciſc.* quæ eiſdem

verbis

verbis repetitur in *l. carmelia pia de iure patron. & voluere gloſ. Cyn. Bart. Bald. Salycet. & alij in l. 2. C. de re iudic. cum concordant adductis per Roman. in l. 1. §. ſi ſtipulanti, & ibi Bart. col. 14. verſ. nunc inducitur, & cæteri recentiores ff. de verbor. obligat. Abb. in d. cap. cum Ioannes de fide inſtrument. verſ item in vlt. par. nu. 9. Dominus Vincent. de Franch. deciſione 173. Aufrer. deciſ. Tholoſan. 215. incip. item fuit quæſitum ſi fuerunt ab aliquo, &c.*

Tertiò, dictum decretum vltra, quod continet diuerſa capita, quæ continent diuerſas pecuniarum quantitates, cum
8 quantitas † ſui natura ſit ſeparabilis: quantitate vna per appellationem vitia-
9 ta, † & inutili effecta, reliquæ remanent vtiles, *ff. de vſur. l. placuit, & de verbor.*
10 *obligat. l. 1.* † & inutilis adiectio in ſe ipſa ſola vitiatur, quia habetur pro non adiecta, *ff. de verbor. obligat. l. ſi quis ita ſtipulatus fuerit*, & ſic ſimili modo appellatio illius partitę inutilis, exequutionem aliarum, ad quas Dominus Marchio fuit condemnatus impedire non poteſt.

Quartò, non obſtat prætendentia partis, quod partita, in qua Dominus Marchio fuit abſolutus dependebat ex eodem negotio, cum non ſit verum, & ad hoc probandum dico, quod facta declaratione, quod Dominus Fabritius participaret decimam partem lucri affictus facti, introituū Archiepiſcopatus Neapol. in liquidatione Dominus Marchio deduxit ſibi deberi ducat. 113. 3. 15. pro decima ducat. 1177. 2. 10. quos prætenſū fuit, ſolutos fuiſſe mediatoribus dicti affictus, vt ex calculo fol. 102. & ſequ. ſed non aliter probatum, quæ partita cum dicat pro totidem receptis per Dominum Marchionem, ſi ipſe recepit, ad hoc negotium trahere non poteſt, (& ſi à dicta partita fuit abſolutus, ex quo non fuit auditus, Deus ſcit quomodo,) cum omninò debebat dictos ducat. 113. 2. 15. rectæ dicto Fabritio debitæ, & proindè à dicto capite appellauit, petendo exequutionem aliorum: nec obſtat *gloſ. in l. etiam ff. de minorib.* quod coniuncta eſſe poſſunt, quando ex eodē negotio partim condemnata, & partim abſoluta ſit, ex aduerſo adducta, cum in contrarium adſint tot iura, & authoritates in 2. cap. ſupra adductæ, & ſignanter *l. carmelia pia, quæ eſt final. de iure patronat. & l. quadam mulier famil. erciſc.* vbi ad lite-
11 ram habetur, † quod in rebus depēdentibus ex vna hæreditate, Iudex poteſt pro parte confirmare, & pro parte ſententiā reprobare, idem habetur *in cap. Raynutius extra de teſtament. in cap. paſtoralis, per Innocent. extra de offic. delegat. & Felyn. in d. cap. cum Ioannes de fid. inſtrument. nu* 21. dicit, quod datur practica, vt dicatur appello in parte, & partibus contra me facientibus, propter quod tollitur appellatio, & remedium appellationis, ceſſante ſuſpenſione ſententiæ in facientibus, & proindè exequutionem in petitis deberi, maximè quod per aliud decretum domi fuit dictum, quod oppoſitis non obſtantibus exequatur. *Quod decretum facto verbo fuit confirmatum ex prædictis Domino Ioanne de Meſtanza referente, prout in banca Terraciani.*

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Sententia contra mortuos lata eſt nulla, tàm pro, quàm contra.*
2 *Sententiam contra mortuos eſſe nullam, & exequi non debere, deciſum.*
3 *Nullitas reſpectu mortui, extenditur ad litis conſortem viuum, & numer. 4. & 5.*
6 *Decretum ſuper bonis poſſeſſis per infantem, & maiorem citatos, eſt nullum reſpectu omnium.*
7 *Sententia nulla, ratione indiuiduitatis.*
8 *Iuramentum eſt indiuiduum non obſtante, quod quantitates ſint diuiduæ.*
9 *Sententia nulla ob obreptionem.*
10 *Mortuus ad dicendum citari non poteſt.*
11 *Sententia ob deficientiam alicuius de ſubſtantialibus, eſt nulla in totum.*

12 Lex

12 *Lex ſcire debemus, qualiter intelligatur.*
13 *Sententia vitiatur propter vnicum conſtructum verborum, & voluntatis indiuiduæ iudicantis.*

Pro magnifico Tiberio de Lauro.

ARGVMENTVM.

De ſententia lata contra mortuos, & viuos, quod ſit nulla, & eius exequutio reſpectu omnium impediatur.

CONSILIVM XVII.

Sententiam latam die 12. Decembris anni 1587. fol. 74. fuiſſe nullam reſpectu mortuorum, † *eſt*
1 *text. in l. Paulus ff. quæ ſentent. ſine appell. reſc. l. in ſumma §. final. de re iudic. l. ſi deceſſerit qui ſatiſdar. cog.* Tametſi extitiſſet viuus, qui defendiſſet, *l. quare ff. de re iudic.* & eſſe nullam, tàm pro, quàm contra, dixit *Iaſ. in d. l. ſi quis deceſſerit num.* 12. prout ſic die 14. Iunij anni 1588. fol. 110. fuit
2 ſententiatum, † & ordinatum contra mortuos minimè exequi, ſed an eadem nullitas reſpectu viui conſortis litis procedat, cum expectetur deciſio à verbo faciendo, nos ideò affirmatiuam tuemur ſententiam ex infra dicendis.

Primò, † ex indiuidua petitione porrecta contra eum, & Ioannem Nicolaum eius nepotem mortuum, in qua vti filios, & hæredes quondam Ioannis Petri de Lauro petitum fuit condemnari ad ſoluendum quantitatem petitam, cum aſſiſtentia in forma, & ad relaxandum bona in donatione contenta fol. 14. vt ex ſupplicatione fol. 1. & bona ponuntur in rubrica fol. 4. & à tergo, & in articulis partis fol. 44. ponuntur poſſideri per dictos Tiberium, & Ioannem Nicolaum de Lauro vti filios, & hæredes quondam Ioannis Petri de Lauro, qua indiuidua petitione ſtante, & poſſeſſione ſimiliter indiuidua, cùm non conſtet de diuiſione, ſed de morte Ioannis Nicolai ante ipſam ſententiam, vt fol. 77. & poſſeſſio erat indiuidua, ſic etiam, & iudicium indiuiduũ
3 † nullitas mortui extenditur ad litis cõſortem viuum, *per text. in l. communem ff. quemadm. ſeruit. amitt.* & ſicuti dicta
4 ſententia declarata eſt nulla, † reſpectu mortui, ita etiam eſt declaranda nulla reſpectu ipſius Tiberij viui, vt in eiſdem terminis fuit deciſum per *Dominum Vincentium de Franch. in eius deciſ.* 28. in cauſa duarum ſororum in communi poſſidentium, quarum altera tempore ſententiæ erat mortua, altera erat viua, ibiquè plura videri poſſunt pro huius cauſæ deciſione.

Secundò, ex indiuiduitate ſententiæ, cum in ea vnico verborum contextu cõdemnentur hæredes Ioannis Petri, qui erant ipſi Ioannis Nicolaus iàm mortuus tempore ſententiæ, vt dixi, & ipſe Tiberius viuus ad relaxandum bona actrici donata, vigore vnici inſtrumẽti, & actionis, vt ex ſententia fol. 74. vnde ſtante indiuiduitate iudicij poſſeſſionis, & ſententiæ, quæ eſt nulla, & exequi non po-
5 teſt contra mortuum, † eſt etiam nulla, & exequi non debet, reſpectu ipſius Tiberij viuentis, decidit hoc idem *Bald. in l. 3. §. ſed verùm ff. de minorib. & in conſ. 223. lib. 2. incipient. proponitur, & Afflict. in conſtitut. Regni obſcuritatem de in integr. reſtitut. mulier. num.* 18. *verſic.*
6 *ſed iuxta hoc quæro*, † vbi nullum eſt decretum ſuper rebus communiter, & indiuiſis poſſeſſis per infantem, & maiorem citatos, & ſicuti eſt nullum reſpectu minoris, ita etiam reſpectu maioris, *per tex. in l. in hoc iudicio ff. famil. erciſc.* & etiam
7 dicta ſententia eſt nulla † ratione ſuę indiuiduitatis, *argumento iuramenti in-*
8 *diuidui*, non obſtante, quod quantitates in contractu poſitæ ſint diuiduæ, tanto plus in caſu noſtro, vbi pro indiuiſo bona indiuiſa poſſideri reperiuntur, *Bald. in l. final. C. falſ. inſtrum.* ac etiam dicta ſententia eſt nulla ob obreptionem, cum
9 non fuerit dictum, † Ioannem Nicolaum fuiſſe mortuum, *l. magis puto in fine ff. de*

reb.

10 *reb.eor.* † & cum mortuus ad dicendum citari non poterat,& in ſententia aliquid
11 de ſubſtantialibus deficiat,† ſimiliter in totum eſt nulla,*l.hi* §.*ſi prætor* ff.*de tranſaction.*

12 Nec obſtat *l.ſcire debemus*,† quod tot ſunt decreta, quot ſunt res, vel perſonæ, vt in indiuiduo decidit *Aſſlict. in deciſ.* 218.*verſ.& ideò fuit iudicatum,& dixit Bald.in l.2.C.de re iudic.* quia ſtante aſſumptu *Aſſlict. in dicta deciſione*, decretum vitiatur propter vnicum conſtructū
13 verborum, † eiusq; indiuiduitate, & ratione voluntatis iudicantis, *l.pedij de arbit.* vnde ex prædictis breuiter dictis prçſuppono per Sacrum Conſilium debere prouideri, quod ſuſpenſa exequutione dictæ ſententiæ Tiberius ipſç ex integro audiatur, maximè quod pars actrix nullum fauet ius, dum Fabij de Lauro donatatia eſſe prætendit, qui Fabius ſatis ante eadem bona Ioãni Petro ipſius Tiberij patri donauerat. *Referente Domino Horatio Marcheſio fuit iudicatũ, quod ſuperſedeatur in exequendo reſpectu omnium, die 9. Aprelis anni 1590. vt ex proceſſu in banca Fontanæ, ad inſtantiam Portię de Lauro Actricis, contra prædictos Tiberium, & alios.*

Camilli de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Primus conductor quæſtionem prælationis inferre non poteſt, niſi reconductionem habeat in ſcriptis.*
2 *Libertas Dominorum, vt liberè locent à iure fauetur.*
3 *L.congruit C. de locat. prædior. an in ſolo Fiſco procedat.*
4 *Conductor primus ſi lucratus eſt, & Fiſcus non inuenit alium, poteſt cogi ad refirmandum.*
5 *Conductor primus præfertur ſecundo in locatione rerum fiſcalium.*
6 *Conductorem primũ non præferri ſecundo in rebus priuatis, bis deciſum, & nu.7.*
8 *Leges laicales non ſe extendunt ad bona, & priuilegia eccleſiaſtica.*
9 *Leges antiquæ in aliquo loquutæ contra Eccleſiam, per Iuſtinianum ſunt caſſæ.*
10 *L.ne cui C.locat. expreſsè locum habet in conductore Eccleſiæ.*
11 *Tit.de locat.prædior.ciuil. fuit promulgatus ab Imperatoribus chriſtianis.*
12 *Tit.de locat. prædior. ciuil. per totum loquitur de reb.fiſcal. & Reipublicæ.*
13 *Templi appellatione quid veniebat apud antiquos.*
14 *Templorum verba ſunt expoſitiua præcedentium verborum fiſcalium.*
15 *Imperator, Fiſcus, & Reſpublica habent nedum propria, & priuata patrimonia, ſed etiam alia ſpectantia ad culmen Imperij.*
16 *Curia boſtilia profanus locus, templum dicebatur apud antiquos.*
17 *Relocatio nulla ciuilis, vel canonica lege inuito Domino permittitur, niſi ex æquitate.*
18 *Lex congruit non extenditur ad colonos priuati, ſecundum veriorem ſententiam.*
19 *Lex ex æquitate procedens an videatur rigoroſam corrigere.*
20 *Iuſtinianus ſolus correxit aliquas leges.*
21 *Lex congruit, & l. ne cui, à quibus promulgatæ, & nu.22.*
23 *Abſurdum eſſet ſi lex anterior corrigeret poſteriorem.*
24 *Deciſio, & exemplum contrarium eſt in diuerſis.*
25 *Limitatio legis ne cui, quando conductor fecit meliorationes.*
26 *Reſponſiones in facto circa meliorationes.*
27 *Cap.ad aures loquitur, quando in totum quis meliorauit.*
28 *Diſtinctio pro concordia iurium.*
29 *Deciſio Capycij, quod ſi res non eſt in totum ſterilis non procedit cap.ad aures.*
30 *Conductio vltima facit ceſſare reliquias præcedentis conductionis.*

Pro Eccleſia S.Iacobi de Capra.

ARGVMENTVM.

De prælatione ſecundi conductoris, & eiectione primi.

CON-

CONSILIVM XVIII.

FInita locatione molendinorum Sancti Iacobi de Capra,& facta altera locatione in perſonam alterius,prætendit primus debere præferri, excluſo ſecundo, pro quo interuenio, vnde prætenſionem ipſam vanam demonſtrabo ex infra dicendis,& diſcutiendis,eſt ergo videndum.

Primò,an circumſcriptis prætenſis meliorationibus, ex æquitate primus conductor præferatur ſecundo.

Secundò, an ſaltim prælatio debeatur propter meliorationes deductas in facto.

Tertiò, an ex quo primus conductor erat malpaghus, & multis ex cauſis patribus Monaſterij exoſus, ſit omninò eijciendus.

Quoad primum vera eſt iuris conclu-
1 ſio, † quod primus conductor ſua locatione finita,contra Dominum controuerſiam inferre non poteſt, niſi in ſcriptis probauerit relocationem, *per text. apertum in l.ne cui C.locat.* idq; fauore liber-
2 tatis Dominorum, † vt liberè poſſint locare, *text. ad literam in cap. 2. extra locat. ibi liberè, vbi hoc notab. Abb. & Carol.Ruyn.conſ.* 119. *num.* 3. *in princ.* dicit liberè ſine impedimento, & conquæſtu tertij,immò *d.l.ne cui,* primo conductori acriter cæſo exilij pœnam, (quæ de iure erit deportatio) imponit,vt eius litera docet.

3 Nõ obſtat, † *l.congruit C.de locat.prædior.ciuil.* quia loquitur in bonis fiſcalibus, & non priuatis, *gloſ. Cyn. Odofred. Bald. Salycet. & Fulgoſ.in d l ne cui,* vno ore affirmant, & paret ex eadem *l. congruit in text. ibi fundorum publicorum,*
4 in quibus ſi primus conductor † lucratus fuerit, & Fiſcus non inuenerit ſecundum cõducentem,poteſt cogere primum ad refirmandum, *vt in l. cotem ferro S. qui maximos ff.de publica.*meritò primus,
5 qui in vno grauatur, † præferendus eſt,; ſecundo quod ſecus,in omnibus alijs cõ-
6 ditionibus, † vt per *Roman.conſ.* 22. *nu.* 5. *Io.de Plat. & Iacob.Rebuff. in d.l.congruit,Anton.Gomeſ. in commento tituli C. locati nu.* 5. vbi hoc dicit, * communiter teneri, *Nicol.Boer. q.* 107. qui alios adducit, & nouiſſimè ſic in ſpetie cum hac ſolutione in affictu molẽdinorum bis deciſum refert *Dominus de Franch.* † *in deciſ.*406.& latè de alijs exemplis habes fol. 39. & cum iſta deciſione concordat *Afflict.deciſ.*238. quatenus loquitur extra Ciuitatem Neapol. in bonis, in quibus non requiritur denunciatio, vt eſt caſus noſter.

Nec opitulatur,quia *dicta lex cõgruit eſt ſituata in d tit.de locat. prædior. ciuil. vel fiſcal.*ſiuè templorum, propter quod loquendo in bonis templorum,& Eccleſiarum,loqui prætẽdatur: nàm primò ad hoc reſpondet idem *Dominus de Franch.in d.deciſ.*406.dicens hoc eſſe onero-
8 ſum Eccleſiæ, † & leges laicales non ſe extendere ad bona, & priuilegia Eccleſiæ,& proindè Monaſterium Sancti Iacobi prædicti Molendinorum Domini, *per d.l.*arctari non poſſet, & ſi leges antiquę
9 aliquid † contra libertatem Eccleſiæ fuerint loquutæ, fuerunt irritæ, & caſſæ per *Imperatorem Iuſtinianum in auth. caſſa, & irrita C. de ſacroſanct.eccleſ.* ſed illa *l.ne cui,*expreſsè tranſit, & loquitur in
10 conductore Eccleſiæ, † vt per *Imol.in conſ.*68. *in princ.*

Secundo reſpondeo, quod omnes le-
11 ges illius tituli † *de locat. prædior. ciuil.* fuerunt ꝓmulgatę per Imperatores chriſtianos, vt ex eis à principio vſque ad finem, & omnes loquuntur, aũt de rebus
12 fiſcalibus, † vel de patrimonialibus Cęſaris, ſeù Domus Auguſtæ, vel de bonis Reipublicæ, & nulla lex loquitur in bo-
13 nis Eccleſiæ. † Templum enim apud antiquos erat locus prophanus, vndiquè ſeptus, ad quem per vnum hoſtium introebatur, *vt in Theſauro linguæ latinæ in verbo Templum,* & ſic loquitur ille textus in prædijs apertis,vel clauſis, *Calepin.in Dictionar.octo linguarum,*dixit: Templum eſſe dictum à conſpiciendo, quia Cœlum primo tuemur, & ex loco diſcoperto,vndiquè contemplatur,ſuperior

rior

Digitized by Google

rior aer,& ſubdit, quod interea ponitur pro ædibus ſacris.

14 Tertio dico, † quod illa verba templorum ſunt verba expoſitiua,præcedentium verborum fiſcalium,nàm Cæſar habet proprium rei priuatæ patrimonium,
15 ſic Imperator, † & Fiſcus, & Reſpublica habent propria Fiſci, ſeù Principis bona priuata,ſpectantia ad culmen Imperij, & dignitatis,*l.* 2.§.*hoc interdicto nè quid in loco publico*,& illa loca dicuntur fiſcalia:
16 vnde Curia hoſtilia † prophanus locus, templum dicebatur apud antiquos, *Spicileg. in verb. templum, & latiſſimè in Theſaur. linguæ latinæ hac dictione.*

Nec minus obſtat, quod dicit *Paul. de Caſtr. in l. ſi merces §. vis maior ff. locat. & conſ.* 32. vbi tradit,quod nulla le-
17 ge ciuili, † vel canonica, quis arctatur ad relocandū, niſi ex ęquitate *legis congruit*, quem ſequitur *Marant. in diſputat.* 8. *num.* 40. vbi extendit *d. l. con-*
18 *gruit*,† etiam ad colonum priuati,vt primus præferatur ſecundo; & quod §. *qui maximos*, loquatur etiam in conductore priuati, quia parcant mihi, cum loquantur;contra communes Doctorum ſcholas in tribus locis,videlicèt,contra *Doctores in d. l. ne cui, & in l. congruit, & in d. §. qui maximos, item contra eos eſt textus apertus in eadem l. congruit*, vbi æquitatem illam reſtringit ad conductores fundorum publicorum, item ipſemet *Paul.* aliter ſoluit *in conſil.* 142. *colum. final.* Et quia paria ſunt dicere hæc lex pro-
19 cedit de æquitate, † illa de rigore, ac ſi illa lex corrigeret illam, *vt per gloſ. ordinariam, vbi Bart. in d. §. qui maximos, & Gribald. de ratione ſtud. in verb. paria ſunt*,& tunc ſequeretur, quod in vno codice eſſet vna lex alteri contraria,& quę alteram corrigeret, contra *l.* 2. *C. de vet.*
20 *iur. enucl.* † Solus enim Iuſtinianus per nonnullas correxit aliqua,immò eſſet ſu-
21 pinus error, † quia *lex congruit* eſt facta ab Honorio, & Theodoſio eius nepote, ex Arcadio Germano præmortuo,& *l. ne*
22 *cui* eſt facta à Zenone, qui fuit Gener Leonis Imperatoris, & imperauit anno 481. & obijt anno 492. poſt diuiſum Imperium Occidentis,& Orientis, vt per *Euſeb. in chronologia fol.* 90. *&* 95. *à terg.*
23 vnde eſſet abſurdum, † vt *lex ne cui*, vltimo loco facta á Zenone corrigatur per *legē congruit*, quæ eſt Imperatorum præ-
24 cedētium,tanto plus,† quia *dicta lex ne cui*, requirit ſcripturam, reſpectu primi conductoris moleſtantis ſecundum, & fruſtra requireretur,ſi de iure ſine ſcriptura primus præfereretur ſecundo.

Ad ſecundum quæſitum partis, quod primus conductor,qui meliorationes fecerit,vt in caſu noſtro fol. 60. præferatur
25 ſecundo, † iuxta prætenſam limitationē eiuſdem legis ne cui,& ſic non procedere *text. in cap. ad aures de rebus Eccleſiæ non alien.* pluribus reſpondetur modis.
26 Primò, † meliorationem non feciſſe Gregorium in ſua vltima conductione ab anno 1587. ad annum 1590. de qua fol. 4. nec in penultima conductione facta Pompeo Paſchali, & Ioanni Dominico Trottæ à 3. Octobris anni 1583. in antea,de qua fol. 20. à tergo,ſed in menſe Maij anni 1583. in fine prædictæ locationis, & ſic in fine locationis factę de anno 1583. in beneficium Ioannis Dominici, & fratruū Trottæ, ad quorum onus Monaſterium voluit confici ſperonem quendam, & Ioannes Dominicus poſteà aggregauit Gregorium in affictu fol. 31. & ſic tunc temporis Gregorius non erat conductor Monaſterij, ſed alterius conductoris,per contractum ſeparatum.

Secundò, *text. in cap. ad aures*, habet duo capita, & ſecundum caput eſt, quando cum eodem onere Monaſterium alijs locaſſet, & tunc dicuntur factæ meliorationes expenſis Monaſterij, quia eo minus conduxit Colonus, & quod nos ſumus in hoc ſecundo capite, patet ex duobus. Primò, quia tota penſio pro vno anno erat ducat. 1640. & tunc pro octo mēſibus, Monaſterium locat pro duc. 970. & ſic eo minus fit conductio. Secundò, quia mox idem conductor aggregauit Gregorium pro maiori quantitate vltra ducat. 1000. vt fol. 31.
27 Tertiò, *text. in d. cap. ad aures*, † loquitur in eo, qui ex toto meliorauit, redu-

K cendo

cendo ſiluam nemoroſam ad culturam, & fertilitatem, & ſic quando forma rei fuit ex ſolo alterata, *vt in text.ibi ſyluis,* ſecus in faciente aliam meliorationem in parte rei, vt in caſu noſtro, vbi pro affictu annuorum ducatorum 1700. expenduntur pro vna vice ducat. 60. modica expenſa pro commoditate exonerantium ſaccos, quia antiquitus paulo minus locabatur, & molendinum erat tutum à
28 procellis, † ſic in ſpetie pro concordia *text.in d.cap.ad aures, & l.2. C.de locat. prædior. ciuil. diſtinguit Paul. de Caſtr. conſ.142. paulo ante nu.3. verſ.nec etiam obſtat, l.2. lib.2. quem ſequitur Ruyn.conſil.126.lib.1. Burſat.conſ.130.num.138. lib.3. Imol. vbi ad eum Apoſtill.conſ.68. Vincent.Carrot.in tract.de locat. tit.de transmiſſione locationis num.4. & pro hoc facit quod decidit* Capyc. *in deciſ.* 105. *in*
29 *fine,* † quod ſi res non ſit in totum ſterilis, non procedit *cap. ad aures*, reſpectu aſſenſus Apoſtolici, & *Burſat.in d.conſil.* 330. *num.* 176. enumerat octo requiſita, *vt d.cap ad aures,* procedat.

Quartò, *d.cap.ad aures,* loquitur quãdo meliorationes eſſent factæ in vltima conductione, non ſibi renouato tempore de triennio in triennium, quia per vlti-
30 mam conductionem † ſunt ſublatæ reliquiæ primæ conductionis, ſic in ſpetie limitat *Paul. de Caſtr. d.conſ.*142. *Burſat.conſ.eodem* 330. *nu.* 117. *vol.*3. *Carrot. vbi ſupra num.*4. quanto magis in caſu noſtro, vbi alij conductores fecerũt, & quatenus expendiſſet Gregorius, id tamẽ fecit nomine illorum, qui eum ſubſtituerant, vt fol. 31.

Ad tertium nulli eſt dubium, tám ex prædictis, quàm ex quo malè conductionem ſoluebat, & multis ex cauſis Monaſterij Patribus factus fuerat exoſus, & odioſus, eſſe omninò reijciendum primum, & conualidandam locationem ſecundo factam, ad tradita per *Carrot. de locat. par.*4. *quæſt.*14. *titul.de neceſſitat. vſus fol. mihi* 205.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Inſtantia cauſæ biennio perimitur, etiam lite non conteſtata in criminalibus, & num.*2.
3 *Minæ prouenientes ex calore iracundiæ non ſunt conſiderandæ.*
4 *Voluntas, & propoſitum diſtinguunt delicta.*
5 *In dubio animus iniuriandi non præſumitur.*
6 *Obſcura interpretantur pro reo.*
7 *Teſtes varij, & diſcordantes non probant.*
8 *Teſtis in cauſa propria, & de ſuo lucro captando non probat, & nu.*9.
10 *Iniuria facta viro, intelligitur facta vxori.*
11 *Animalia licet capi ab exequutoribus pro eorum gubernio.*
12 *Falſitas, & occupatio in actu nullo, & ſine damno an puniatur.*
13 *Delictum in genere ſi non conſtet, inquiſitio corruit.*
14 *Error in dubio potius quàm dolus præſumitur.*
15 *Notarij perſona eſt digniſſima.*
16 *Notorium quando eſt iniquum, eſt nullum.*
17 *Inquiſitio ex cauſa erronea redditur nulla.*
18 *Falſitas non committitur ſine cauſa.*
19 *Pragmatica Regia de Baronibus habet locum in Curijs Regijs tantùm.*
20 *Delictum, vt puniatur requiritur conſumatio.*
21 *Pænitens incapti de iure non punitur.*
22 *Affectus non punitur ſine effectu in tota Italia.*
23 *Bona vita facit præſumi hominem non demandare minas exequutioni.*
24 *Animus præſumitur ex conſuetis.*
25 *Bona vita non facit hominem facilem ad iniuriandum.*
26 *Bona vita tollit ſuſpitionem delicti.*
27 *Bona vita facit ceſſare dolum.*

Pro Notario Ioſeph Golia de Monte Agano.

AR-

ARGVMENTVM.

De peremptione inſtantiæ in criminalibus, falſitate, & alijs.

CONSILIVM XIX.

Notarius Ioſeph Golia inquiſitus de pluribus. Primò, de minis. Secundò, de eiectione pandectæ. Tertiò, de violenta extractione animalium à manu exequutorum.

Quartò, de occupatione Actorum notorij in perſonam Ioannis Angeli Freſcellæ.

Quintò, de falſitate commiſſa in quibuſdam actis.

Sextò, & vltimò, de minis in perſonam alterius, ad ſuam innocentiam demonſtrandam ordinatè procedendo.

Quoad primum dico procedendum
1 non eſſe, † cum inſtantia cauſæ elapſo biennio ſit perempta per *l. properandum C. de Iudic.* quod biennium computatur, etiam lite non conteſtata in criminalibus, quia reus in cauſis criminalibus dicitur magis coactè venire, & proinde maior arguitur negligentia Curiæ, adeò
2 quod Sacrum Cōſilium pluries † declarauit in ſimilibus reo non conſtituto in contumacia, non eſſe procedendum, & ſignanter pro Vniuerſitate Ferrazzani, cum eius Barone, ſed omiſſa hac exceptione, ſi attendatur inquiſitio, eſt de mi-
3 nis, † & licet minæ prouenientes ex calore iracundię, non ſint conſiderandę, ſecūdum *Hippolyt. de Marſil. conſ. 72. nu. 6.* Nihilominus dato, quod deberet haberi aliqua conſideratio, etiam cum rigore procedendo, teneretur Notarius ſolum ad cautionem de non offendendo, ſecundum aliquos, licet *Bart. in l. hoc autem ff. ſi cui plus, quam per legem falcid.* teneat, quod nec debet præſtari, & hæc eſt verior opinio, à fortiori cum ſit probata reconciliatio, & delictum ſit priuatum, in quo parte non inſtante non proceditur, iuribus vulgatis.

Quoad ſecundum de pretenſa eiectione pandectæ, obſtat etiam inſtantiæ peremptio, & eo magis, quia ignoratur quo
4 animo eiecit: † nàm voluntas, & propoſitum, maleficia diſtinguunt, *l. quæ iniuria ff. de furt. cap. ſignificaſti il ſecondo de*
5 *homicid.* † & in dubio animus iniuriandi non præſumitur, argumento eorum, quæ dicunt *gloſ. & Bart. in l fluminum § fin. in 1. oppoſit. de damn infect.* præcipuè calore iracundiæ, *per l. quod calore ff. de*
6 *regul. iur.* † & quia in oſcuris facienda eſt interpretratio pro reo, *iuxta aliam regul. iuris, & text. in l. merito ff. pro ſoc.* quæ præſumptiones, & regulæ transferebant onus contrarium probandi in Curiam, *Bart. in l. in illa ff de verbor. obligat.*
7 & etiam ſtante, † quod teſtes ſunt varij, ex quo non probāt, vulgaris iuribus non eſſet procedendum.

Circa tertium ſimiliter peremptio inſtantiæ obſtat, & etiam, quia delictum non probatur, non eſt procedēdum: nàm non probatur debitum, niſi per depoſi-
8 tionem Iſidori, † qui eſt teſtis in cauſa propria, & tractat de lucro captando, vnde non probat ſecundum *Paul. de Caſtr. conſ. 337. lib. 1. Alex. conſ. 192 lib. 6. Curt. Sen. in tract. de teſt. vltim. concluſ.* & eſt ſingularis, nec probatur de exequutione facta, & ſublata: nam Franciſcus Bologna, & eius vxor ſunt principa-
9 les, † qui non probant, *vt per Iul. Clar. in § final. delict. q. 7.* quod Antonia vxor
10 reddatur principalis, probatur ex eo, † quia iniuria facta viro dicitur facta vxori, *vt per Clar. ibidem q 14. verſ. præterea dixi,* & alij teſtes ſingulares non probāt, ſed quatenus intentio Curiæ probaretur, quod non conceditur, Notarius non debet moleſtari: tùm quia fuit probata
11 ſatisfactio, tùm etiam, quia de iure licitum eſt facere id, pro gubernio animalium ſine aliqua pœna, *Affluct. in conſtitut. Regni peruenit ad aures nu. 6. & 7.*

Quoad quartum dicitur peremptionem inſtantiæ, etiam obſtare circa prætenſam occupationem Actorum notorij, item obſtat defectus probationis,

 quia

quia non deponitur per quem fuit ſcriptum,& Capitaneus eſt ſingularis,& cum tractet de proprio beneficio,non probat per iura ſupra adducta : item obſtat defectus inualiditatis notorij, quia verba pro quibus præſupponitur notorium,non
12 ſunt offenſiua, & falſitas, † ſeù occupatio in actu nullo nō punitur,quia vt quis puniatur,delictum requiritur, *l.ſi quis §. teſtamentum ff.de pœn.*

Quoad quintum de prætenſa falſitate in notorio Ioannis Angeli vltra per emptionem inſtantiæ, de qua ſupra, dico, nec eſſe moleſtandum. Primò, quia non fuit probatum delictum in genere,
13 & ſic inquiſitio † corruit ſecundum *Hippolyt. de Marſil. conſ.* 8. *nu.* 1. *Alex. conſ.* 141. *lib.* 1. & præſumitur error in
14 Notario † potius quàm dolus, dolo non probato ſecundum *Bald. in l.* 2. *C. de error. Aduocat. de teſtament. cap. de confeſſ.*
15 cum Notarius † ſit perſona digniſſima, *l.* 2. *vbi Bald. C. de falſ.* & præcipuè circa indictionem, vel diem ſecundum eundem *Bald. in l. errore col.* 1. *C. de teſtam.*
16 Secundò, † notorium erat notoriè iniquum,& ſic nullum,quo caſu habent locum adducta ſupra in quarto capite : nàm cenſentur offenſę aures Curię,dum Ioannes Angelus dicebat nolle reſtituere ſine interuentu illorum de regimine, ſed potius erat inquirendum de ſpreto mandato, neque in hoc obſtat depoſitio Iulij,& Honufrij,quia teſtes maiores numero deponunt contrarium, quibus eſt credendum ſecundum iura vulgata. Tertiò, quia cauſa, ſuper qua fundatur
17 inquiſitio eſt erronea, † & ſic nullam reddit inquiſitionem, *l.* 1. *§. ſi menſor. ff. de falſ. mod. & per Bald. in l. final. C. de edict. Diu. Adrian. tollend.* & quod cauſa ſit erronea apparet: nàm feſtiuitas diei non annullabat notorium pro offenſione facta magnifico Capitaneo in actu iuriſdictionis, cum alias ſequeretur abſurdū, ex quo de die Dominico omnes illum iniuria afficerent, & iuriſdictionem contemnerent, quod abſurdum eſt euitandum. Quartò, quia in prætenſo delicto ceſſat præiudicium tertij, tùm quia acta non valent, tanquàm non facta per ordinarium Actuarium, tùm etiam, quia non fuit probata aliqua cauſa, quæ potuiſſet inducere Notarium ad falſitatem com-
18 mittendam, † & falſitas non committitur ſine aliqua cauſa, † quod patet ratione naturali,quæ ſufficit allegari, *l. ſcire oportet § ſufficit de excuſ. tutor. & hoc idem conſiderat Corn. conſ.* 207. *col. fin. lib.* 4. *& conſ.* 63. *lib.* 3. vnde ceſſante cauſa falſitatis ceſſabit,& ipſa falſitas.

Quoad ſextū,& vltimū pro alijs minis ad quærulam fictæ Corradi,ſi non obſtat peremptio inſtantiæ, obſtat aliud, quod eſt fortius, nempè quod vnus teſtis fuit examinatus de vno menſe, alius alio menſe, & ſic de ſingulis,quod arguit ſuſpitionem ſeductionis. Secundo adducitur,quod teſtes inter ſe ſint varij,diſcordantes,mendaces, & falſi, cum reueren-
19 tia, † & Regia Pragmatica de ſimilibus loquens,habet locum ſolum in Tribunalibus Neapolis, & Regijs, vt ſonant eius verba,quę tanquàm odioſa non ſunt extendenda, *l. eum qui ff. de liber. & poſth.* Item adducitur, quod delictum non fuit actualiter conſumatum,& de iure,vt de-
20 lictum puniatur, † requiritur conſumatio, *l. is qui cum telo C. de ſicar. cum ſimilib.* & in ſpetie quando delictum punitur per ſtatutum, loquitur *Bart. in l.* 1. *ff. ad l. cornel. de ſicar. & in l.* 3. *§. hæc verba de legat.* 3. & quod delictum conſumatum non fuerit, probatur ex copia reuocationis præſentata, & actorum factorum pro ſalario conſequendo, & ex
21 alijs in facto, † & de iure pœnitens incæpti non punitur, *l. qui ea mente, vbi gloſ. de furt.* quæ corroborantur ex dictis per *Grammat. deciſ.* 2. *num.* 14. vbi
22 omnia iura punientia conatum,tāquàm factum principale dicuntur eſſe correcta per generalem conſuetudinem totius Mundi.

Corroborantur omnia generaliter ex bona vita,fama,& legalitate ipſius Notarij,vt per teſtes in facto, ex quibus ex-
23 cluditur ſuſpitio minarum, † quæ bona vita facit præſumi hominem minas exequutioni non demandare, & ſic tollitur omnis

omnis

omnis actio, *vt per Doctores in l. final. de hered. inſtit.* Quoad ſecundum tollitur
24 animus iniuriarum: † nàm animus præſumitur ex conſueris, *Bald. in l. Macedoniani C. ad Senatuſconſ. Macedon.* vnde
25 cum bona vita † non reddat hominem facilem ad iniuriandum, non præſumitur tunc feciſſe eo animo: quoad tertium dicitur idem: quoad quartum tollitur ſu-
26 ſpitio occupationis, † & potius arguitur amiſſio, iuxta ea, quæ dicit *Bald. in l. 1. C. locat.* Quoad quintum facit ceſſa-
27 re dolum, † & conſequenter falſitatem, *l. nec exemplum C. de falſ.* & ſic quoad alia, ex quibus ſatis apertè videtur eſſe concludẽdum, quod dictus Notarius Ioſeph Golia inquiſitus omninò debet abſolui, maximè quod aliqnantulum grauatus fuit carceratione, *& ita fuit exequutum de anno* 1589.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Dictio, qualibet, eſt vniuerſalis.*
2 *Dictio, quodcunque, importat omnimodam generalitatem.*
3 *Lex quando non diſtinguit, nec nos diſtinguere debemus.*
4 *Ius imponendi datia præſcribitur ſpatio immemorabili.*
5 *Tempore immemorabili Imperiũ probans, habet intentionem fundatam.*
6 *Tempore immemorabili dominium, etiam directum acquiritur.*
7 *Tẽporis immemorabilis curſus habet vim conſtituti.*
8 *Temporis immemorabilis præſcriptio procedit, etiam in his, quæ Imperio ſeruantur.*
9 *Immemorabilis præſcriptio tantam habet iuris præſumptionem, quod non admittit probationem in contrarium.*
10 *Poſſeſſio vnius iuris, probat poſſeſſionem aliorum, in conceſſione contentorum.*
11 *Perceptio iuris vniuerſalis, alio non poſſidente, extenditur ad alias perſonas, & actus non diuerſos.*
12 *Indulgentia publicani nihil operatur.*
13 *Præſcriptio in vectigalibus, quantum tempus exigit.*
14 *Solutio alicuius rei, quæ de vno loco ad alium aſportatur, ab omnibus debetur.*
15 *Vectigal, & ſimilia imponuntur perſonis pro rebus.*

Pro Ciuitate Monopolis, contra Bartholomeum Falagherium, & alios Ciues.

De oleis recollectis extra Ciuitatẽ Monopolis, an debeatur gabella intraturæ granorum octuaginta ſeptem.

CONSILIVM XX.

IN hac cauſa dum reuocaretur in dubium antiquata ſolutio pro Ciuitate, me patrocinante fuit prouiſum, quod detur terminus in cauſa, & interim ſoluant, ſed reuocato poſtmodum dicto decreto, alioq; interpoſito fuit dictum, terminus currat, & interim ſuperſedeatur in exactione, vndè cum eſſet reclamatum, ſitquè facienda relatio Domino Proregi, pro Ciuitate, quod omninò dictum vltimum decretum ſit reuocandum, ſubſcriptis medijs accedo.

Primò, ex lectura priuilegij originis datij, ſeù intraturæ prædictæ per Reges Robertum, & Ladiſlaum conceſſi, vbi legitur, videlicèt. *Pro qualibet ſalma olei immiſſi à Ciue immittente ſoluatur, &c.*
1 Quæ dictio, qualibet, † eſt vniuerſalis, & verba vniuerſalia trahũtur, etiam ad caſum improprium, *gloſ. in l. 2. in verb. alias C. de quatrien. præſcript.* vbi dicta dictio, ſeù verbum, qualiber, omne comprehendit, *Aymon. conſ. 294. num. 2.* ſicut dictio,
2 quodcumque; † importat omnimodam generalitatem, ita quod quando apponitur in lege, vel canone, & lex, vel canon
3 non diſtinguit, vt fecerunt prædicti Reges in dictis priuilegijs, vniuerſaliter loquendo, abſque diſtinctione, nec nos di-

ſtinguere debemus, *text.eſt in cap.ſolitæ de maiorit.& obedient.vbi gloſ.& Doctores, l.Præſes ff. de offic.Præſid. l.de pretio ff.de publ.in rem act.*

Secundò, licet poteſtas imponendi da-
4 tia, † & gabellas ſuis Ciuibus, & exteris per Reges Aragoneos eidẽ Ciuitati conceſſa fuerit, tamẽ ex antiquiſſimo, & immemorabili tempore inter alia datia exegit ſtatium vnum olei, vel in pecunia pro dicta intratura, abſque conſideratione, ſi ab infra, vel ab extra territorium introduceretur, vt bene deponunt vigintiſex teſtes ſuper octauo articulo, ex quo tempore ſatis dicitur eſſe probatum ius exigendi intraturam prædictam, etiam ſi de licentia Principis ſuperioris non appareret, vt voluit *Cyn.in l.2.C.nou. vectig. Bart.& alij in l.ſi publicanus §.ita vectigalibus in princip. ff.de public. Bald. conſ.110. antiqua quæſtio lib.1. Bertach. in tract.de gabell.par.1.q.10.num.27.*qui communem * teſtatur, *ſicut & Alexan. conſ.6.col.2.lib.1.Dec.conſ.85.col.2.Rub. Alex.conſ.21.nu.6. Balb.in tract.de præſcript.2.par.3.part.principal. q.6.nu.22. Angel.in l.1.§ ductus aquæ ff.de aqu.quotid. & æſtiu.* dicit, quod ſi nobilis tanto
5 tempore † fuit vſus Imperio in aliquo loco, habet intentionem fundatam, dato quod aliud priuilegium non oſtẽdat, facit quod inquit *Rayner.de Forliu.in l.ſanè ff. de iniur. de Gulſo Venetorum, & Bart.in l.iniuriarum la prima § fin. eod. titul. Angel.conſ.289 circumſcripta pactorum ſeric col. 2. quod not. Bart. de Ciuit. Italiæ*, quæ ſibi præſcripſerunt merum Imperium, vt ille poſuit in *l.quominus q. 2. ff.de flumin. in l.inſamem in fine ff. de publ.iudic.& in l.hoſtes ff. de capt. Ruyn. conſ.115.lib.5.Cephal.conſ.129. lib.2.* &
6 virtute talis præſcriptionis, † etiam dominium directum acquiritur, vt concludunt *Bald.Salycet.& Alex.in l.traditionibus C. de pact.* & talis præſcriptio pro veritate habetur, vt notat idem *Bald. in cap cum cauſam col. 3. verſ.porrò de probat.& eſt gloſ.in l.1.C.de ſeruit. & aqua*, ſequitur *Dec.* prædicta referens *conſ. 85. col.2.* quæ præter eum confirmantur, quũ
7 curſus ſolus † tanti temporis habet vim conſtituti, *d.§.ductus aquæ*, & vim conceſſionis Imperialis, *cap ſuper quibuſdam §.præterea de verbor.ſignif.* tradit *Natta*
8 *conſ.524.nu.7.* quod procedit † etiam in his, quæ reſeruantur Imperio, vel Eccleſiæ in ſignum ſpetialitatis, vt per *Soccin. Iun. conſil. 76. libr. 1. numer. 89. & firmat Hippolyt. Riminald. in ſuo conſilio 27.numer.31.& ſequent. libr.1.* dicens, quod ſi Ciuitas ignorante Papa, vel Cæſare, exercuit merum Imperium per tempus, cuius initij memoria in contrarium non extat, præſcribit illud ius, & idem tenet *Bald.in cap.1.quæ ſint regal. & alij per Bertach.in tract.de gabell.par.1.q.10. nu.27.* qui * communem eſſe dicit, prout teſtatur *Alex. conſ.6. col.2. lib.1. Dec. conſ.85.col.2. Rub. Alexand.conſ.21.col. penult.Balb.in d.tract.de præſcript.par.2, part.3.principal.q.6.nu.22. Felyn.in cap. cum nobis col.2.eod.tit.Crauett.conſ.* . .
9 *num.12.* † & eſt tantæ potentiæ, talis iuris præſumptio, quod contra præſcriptionem ipſam non admittitur probario in contrarium, *vt per Felyn.in d.cap.cum nobis col. 3. de præſcript. Balb.loco citato*, & eſt, ac ſi Ciuitas ipſa nunc oſtenderet priuilegium præſentis Maieſtatis huiuſmodi vectigal, de quo contenditur, imponendi, & ita concludit *Mart.Garrat. in alio caſu conſ.38. nu. 8.*

Tertiò, verùm eſt in facto Ciuitatem Monopolis extitiſſe, & extare in poſſeſſionem exigendi datia prædicta ab ipſiſmet Ciuibus de oleis in territorio ipſius Ciuitatis naſcentibus, & cum poſſeſſio
10 vnius iuris, † operetur poſſeſſionem in alijs in conceſſione contentis, *per text. in l.3.ff.de acquir.poſſeſſ. Innocent.in cap. dilectus col.1.verſ.poſſeſſorium de cappell. monach. plenè Dec. conſ.27. in caſu col.2. nu.6.verſ.quia poſſeſſio, & ibi Apoſtill.lit. B, & in conſ.ſeq.* Immò nullo tamen in poſſeſſione exiſtente vera iuris concluſio
11 eſt, † quod quando tractatur de perceptione iuris vniuerſalis, alio non poſſidente extenditur ad alias perſonas, & ad alios actus non diuerſos, *Aymon.conſ.55. reuocatur in dubium D. Præſ. de Franch. deciſ.*

12 *deciſ.297.nu.6. & 13.* † Nec indulgentia publicani aliquid operatur, *Iſern.in tit. quæ ſint regal.in verbo vectigalia*,
13 & quando deficit ſolutio, † quæ fiebat per antea, requiruntur centum anni ad præſcribendum, quando numquam fuit ſolutum, anni triginta, *d. l. 3. de acquir. poſſeſſ. Aym.conſ.55.*

Quartò, in caſu noſtro nulla adeſt difficultas, ſecundum *Anton.Bod. in repet. rubr.cap.noua vectig.impon. non poſſe nu. 4.fol.526. à tergo in verb. portorium*, quia ſumus in prætorijs, ſcilicet in ſolutionibus de rebus, quæ portantur de vno loco ad alium, cauſa negotiationis,
14 quo caſu à tali ſolutione, † ſeu vectigali, quæ fit de re, quæ de vna Ciuitate traſportatur ad aliam, nec per reſcriptum, nec per militiam quis excuſatur, *gloſ. eſt notabilis, & ibi notant Doctores in l. publicanus §.de rebus ff.de public.gloſ.Bald. & Salycet.in authent. habita C.ne fil. pro patr. Cardin.conſ.2.dub.1.Ruyn.conſ.112. num.5.in fine libr.5. Hippolyt.Riminald. conſil.27.num.20. libr.1. Natt.conſ.139. num.3.*

Quintò, prædicti qui introeunt ab ex-
15 tra ſunt Ciues, † & vectigal imponitur perſonis pro rebus, *l. munus §. patrimoniorum l.reſcripto §.final. & vtrobique Bart.ff.de muner.& honor. l.liberis §. ſola, & ibi etiam Bart.ff ad municip. l.cum neque, vbi idem Bartol. C. de incol.libr. 10.& voluit gloſ.in rubr.C.de muner.patrim.eodem libro, Oldrad.conſ.169.nu.3. ac Ioannes de Amic.conſ.8. in primo præſuppoſito*, & etiam imponitur incolis pro rebus exiſtentibus extra, & in alieno territorio, *per text.in l.final. ff.de decret. ab ordin. fact. d.l. reſcripto §. final. ff. de muner.& honor. idem Ioannes de Amicis in eodem conſil.8. Soccin.Sen.conſil. 302. num. 4.*

Vnde non video, cur prædicti ſoluere non debeant, maximè in poſſeſſorio, & proindè prædictum decretum per quod fuit dictum terminus in cauſa, & interim ſoluant, per Collaterale Conſilium confirmari debere non dubito. *Alio poſtmodum patrocinante, facta relatione ſua Excellentiæ fuit prouiſum contra Ciuitatem, tàm in poſſeſſorio, quàm petitorio.*

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Dotium reſtitutionis cauſa eſt ſummaria.*
2 *Reconuentio in cauſis ſummarijs locum non habet.*
3 *Reconuentio locū habet quando ambæ cauſæ ſunt ſummariæ.*
4 *Reconuentio non habet locum quando vna cauſa eſt ſummaria, alia plenaria.*
5 *Reconuentio requirens altiorem indaginem non impedit cauſam ſummariam, & exequutiuam.*
6 *Reconuentionis cauſa quando non poteſt expediri abſque termino, expeditur cauſa conuentionis.*
7 *Dotis, & alimentorum cauſa à pari procedunt.*
8 *Alimentorum in cauſis, ſummariè, & de plano proceditur.*
9 *Idem in dotalibus.*
10 *Vxor petens dotes, an poſſit de adulterio reconueniri.*
11 *Dotalibus in iudicijs non habet locum reconuentio.*
12 *Vxor poteſt ſi vult petere, vt præcisè ſibi dos ſoluatur, & nu. 13.*
14 *Sententia capita cōtinens ſeparata poteſt in vno exequi, in alio non.*

Pro D. Aloyſia Bragamonte, contra hæredes quondam magnifici Hieronymi de Turre.

ARGVMENTVM.

De exequutione ſententiæ Sacri Conſilij non obſtante reconuentione, & quando locum habeat reconuentio.

CONSILIVM XXI.

Quod non obſtante reconuentione ex parte hæredum quōdam Hieronymi de Turre, ſententia

tentia dotium D. Aloyſiæ Bragamonte,
exequenda eſt, his paucis medijs fun-
datur.
1 Primò, † nàm cauſa, vbi ad reſtitu-
tionem dotis agitur, eſt ſummaria, *vt per
gloſ. in l. 1. ff ſolut. matrimon. vbi Bart. &
* communiter Doctores per id, quod habe-
tur in l. 2. ff. de re iudic. Bald. Nouell. in
tract. de dot. par. 9. priuileg. 12. Cardinal.
in clement. diſpendioſam 30. quæſt. Ma-
rant. in Speculo par. 4. diſtinct. 9. nū. 173.*
2 & in cauſis † ſummarijs non habet locum
reconuentio, *vt per Innoc.* & * commu-
niter per Canoniſtas *in cap. 1. de mut. pet.*
& per Legiſtas *in authent. & conſequen-
ter C. de ſentent. & interlocu. omn. iudic.*
quam * communem firmat *Anton. Ga-
briel. lib. 6. ſuarum commun. opinion. fol.
309. verſ. reconuentioni*; ſed diſtingue,
3 aùt ambæ cauſæ ſunt ſūmariæ, † & pro-
cedit reconuentio, aùt vna eſt ſummaria,
vt noſtra cauſa dotis, & alia plenaria, vt
4 ex aduerſo reconuentio, † & tunc valet
reconuentio quoad Iudicem prorogan-
dum, non quod ambæ cauſæ eadem ſen-
tentia terminentur, ſecundum *Bald. in
l. ſed & hæ §. non ſolum ff. de Procurator.
Speculat. in tit. de recōuentione §. nunc vi-
deamus verſ. ſed nec debet, Bartol. in l. &
hinc, verſ. & ideò dicit lex C. ad trebel-
lian. Marant. in Specul. par. 4. diſtinct. 6.
num. 38.*
5 Secundò, † cauſa ſummaria, & exe-
quutiua, vt eſt noſtra, ab exceptionibus,
& reconuentione altiorem indaginem
requirentibus, minimè retardari poterat,
nec poteſt, ſecundum * communem con-
cluſionem, *& per text. in l final. C. de or-
din. cogn. & in l. 2. C. de falſ.* quam * com-
munem teſtatur, & firmat *Borgnin. Ca-
ualcan. in deciſ. 28. num. 39. par. 2.* & il-
lud, quod dicitur pari paſſu, & ſimulta-
neo proceſſu, expediatur cauſa conuen-
tionis, & reconuētionis, procedit niſi re-
conuentio altiores requireret indagines,
vt in caſu noſtro, cum noſtra petitio cer-
tam contineat quantitatem probatam
per capitula matrimonialia, & per viri
6 confeſſionem, † & reconuentio ex ad-
uerſo probationibus indigeat, & tunc
poteſt expediri conuentio, *per l. qui prior
ff. de iudic. Socc. in cap. prudentiam extra
de mut. pet. num. 17.* vbi maximè arbitra-
tur quando cauſa, quę poſſet facilius ex-
pediri, eſſet pauperis, vt in Domina, de
qua agitur, quæ aliundè vt ſe, & filios ſe-
cundi matrimonij alat, non habet, immò
multo ære alieno grauata, vt Dominus
cauſæ Commiſſarius benè ſcit.
7 Tertiò, † cauſa dotis, & alimentorum
à pari procedunt, *vt per Bart. in l. cum de
in rem verſo ff. de vſur.* & ſicut cauſa ali-
mentorum dilationem non patitur, ma-
ximè inope præſente, ita etiam ſi à tali
ſententia appellatur, exequutio non im-
peditur, *vt ex Bald. in l. 1. ff. ſolut. matri-
mon. firmat Bald. Nouell. in d. tract. de
dot. par. 9. priuileg. 7. num. 3.* Item cauſa
pia, & dotis in omnibus æquiparantur,
*text. eſt in cap. donare in tit. qualit. olim
feud. alienar. pot.* multa ad hoc congerit
*Euerard. in locis legalibus in loco de dote
ad piam cauſam, Tiraquell. in tract. de
priuileg. piæ cauſæ priuileg. 158.* & à ſen-
tentijs piæ cauſæ, neque appellatur ad
finem exequutionis retardandæ, *vt per
Bart. in l. metam ff. de aliment. & cibar.
legat. & Tiraquell. in d. tract. priuil. 153.*
8 Item in alimentorum † cauſis, ſummariè
& de plāno proceditur, *Speculat. in tit. de
inſtrum. edit. §. nunc verò aliquā, verbo
quæritur autem, qualiter alias, verſ. iux-
ta hoc quæro an exequutor*, & quod ita
9 ſpecialiter procedatur in cauſis † dota-
libus, *per text. in d. clement. diſpendioſam
de iudic. Barb. conſ. 87. propè eſt Dominus
col. 1. lib. 4. Calcan. conſ. 13. pro parte ne-
gatiua col. 4. verſ. ſed quod tam dotis, Ber-
trand. conſ. 244. viſo proceſſu col. 4. nu. 12.
lib. 1. & Tiraquell. in d. tract. priuil. 157.*
ergo cauſæ dotis, cauſæ alimentorum,
& cauſæ piæ, priuilegiatæ, & ſummariæ
ſunt; vt iam demonſtrauimus, & proin-
dè earum exequutio dilationem non pa-
titur.
Quartò, *Bald. in authen. & conſequen-
ter num. 11.* dicit quæro numquid vxor
repetens dotes recōueniri poſſit ciuiliter
de adulterio, *gloſ.* videtur dicere, quod
non *in l. rei iudicatæ §. 1. ff. ſolut. matrim.*

10 Tu dic, † quod immò poſſit, quia agitur de præiudicio dotis , ſecus ſi reconueniretur ciuiliter de alio delicto, vt rerum amotarum, & ſic, *ex Bald.* ſpecialiter ha-
11 betur † in cauſa dotis reconuentionem non dari, & ſi non datur in procedendo, nec ad exequutionem impediendam dati poſſet, & à fortiori cum contra dotem, nec compenſatio concedatur, *l.* 1. §. *taceat C. de rei vxor. act.*

12 Quintò, † ſi vxor præcisè vult pecuniam, hæres viri dare, & ſoluere tenetur, nec poteſt dicere volo correſpondere de
13 intereſſe, † *iuxta conſuetud. Neapol.* cum ſit in electione mulieris, *Neapod. in conſuetud. quartam autem in verb. fructus*, *Afflict. deciſ.* 291. *Capyc. deciſ.* 65. vbi dixerunt eſſe ad electionem mulieris velle pecuniam, aùt intereſſe ad rationem taxatam, & ita ſemper iudicatum, dicit *Dominus Præſ. de Franch. in deciſ.* 472. *nu.* 4. *& expreſsè dicitur in conſuetud. viro mortuo* §. *ita quod*, per verba videlicèt : *Ita quod per hoc muliere inuita hæredes mariti poſt annum reſtitutionem dotium transferre non poſſunt.* Ex quo tanto magis noſtra ſententia exequi debet.

Sextò, adducitur, quod quando res in iudicio deducta eſt diuidua, & ſeparabilis, vt erat, & eſt petitio, & conuentio noſtræ dotis, ſeparabiliſſima à reconuentio-
14 ne ex aduerſo, † tunc ſuper vno ſententia pronuntiari potuit , & reſpectu alterius, iudiciũ differri, *text. eſt, & ibi Bart. in l. non idcirco in princ. ff. de iudic. Boer. deciſ.* 73. *Vant. in tit. de nullit. ex defectu proceſſ. num.* 100. quia quot ſunt capita, tot ſunt ſententiæ, vt firmat *Borgnin. Caualcan. deciſ.* 28. *num.* 47. & proindè benè fecit , vt ſemper Sacrum Conſilium cauſam noſtræ prædictæ petitionis ſententiare, & cum ſimus in ſententia Sacri Conſilij, de qua fuit expeditum mandatum de parendo, & paratam habeat exequutionem, & cum cautione exequitur , ſi infra decem dies fuerit appellatum , & in caſu noſtro eſt decretum, quod quantitas in ſententia contenta, loco fideiuſſionis in emptionem conuertatur , & pro maiori commodo , & ſecuritate petitum aſſignari de corporibus hęreditarijs, cum eius introitibus pro concurrenti quantitate debita.

Vltimò, quid opus allegare, ſi hoc apertè decidi poteſt , ex verbis eiuſdem ſententiæ , & ad hoc dico vnum in facto , quod D. Aloyſia conuenerat dictos hæredes pro curribus frumenti 22. fol. 23. à tergo pro ducat. 500. eidem legatis , & pro alijs ducat. 200. tutoribus accommodatis fol. 14. & reconuentio ex aduerſo fuit ſatis minoris ſummæ, & cum in ſententia diceretur ſalua prouiſione facienda in cauſa tàm conuentionis, quàm reconuentionis , quæ erant prædictæ aliæ conuentiones, & reconuentiones, vltra dotes, & antefatum? Sacrum Conſilium de illis intellexit, cum de dotibus, & antefato iã decreuiſſet , & proindè ex prædictis currenti calamo adductis concludo ſentẽtiam in fauorem ipſius D. Aloyſiæ omninò exequutioni demandandam eſſe, & ita, &c.

Hæc cauſa non fuit determinata , quia mortuo D. Vincentio Toraldo dictæ Dominæ Aloyſiæ ſecundo viro, ipſa ad habitandum, cum filio dicti primi viri acceſſit, & vt audio fuit per concordiam diffinita.

Camillus de Laratha .

SVMMARIVM.

1 *Curator ad lites non datur minori , niſi quando tutorem non habet, vel ſi habet, inuentarium non confecit.*

2 *Sententia contra minorem lata ipſo non audito , ex capite reſtitutionis in integrum reſcinditur.*

3 *Sententia ex falſa cauſa annullatur .*

4 *Sententia reſcinditur ex iuſta cauſa ignorantiæ, vel impedimenti.*

5 *Reſtitutio in integrum ex iuſta cauſa ignorantiæ petitur vſque ad annos 40. & ſecundum alios vſque ad centum .*

6 *Inſtrumentorum appellatione venit ſcriptura priuata .*

7 *Minor, & hæres iuſtam cauſam habet ignorantiæ.*

8 *Scripturæ, quod ſint nouiter repertæ , ſtatur iuramento principali.*

9 *Emphyteota, vt per deteriorationem priuetur, tria requiruntur.*
10 *Iudices æquitatem ante oculos habere debent.*

Pro magnifica Hieronyma de Alberto, contra Nardum, & alios de Cacciuttolo.

ARGVMENTVM.

De nullitate ſententiæ contra minorem latæ, reſtitutione in integrum, & alijs.

CONSILIVM XXII.

MAgnifico Sebaſtiano de Alberto poſſidēte quodam rus nominatum la Dalfina, ſitum in territorio Iſclano, titulo conceſſionis in emphyteuſim à Ferdinando Cauthelano, ipſoq; de Alberto mortuo, Hieronyma eius filia, & hæres, videns dictum rus ab alio poſſideri, petijt condemnari Nicolaum, & alios Cacciuttulos, ad illud relaxandum cum fructibus, qui Cacciuttuli exhibuerunt ſententiam Sacri Conſilii ad inſtantiam dicti Cauthelani contra eandem Hieronymam latam, per quam condemnabatur ipſum relaxare, tāquam deuolutum ob cenſus non ſolutos, de qua ſententia cum ipſa Hieronyma nullam habuiſſet notitiam, ſtatim quod audiuit de ea reclamauit, atque nullam declarari petijt, vnde quod ita ſit decidendum patet ex infraſcriptis.

Primò, quia mortuo patre ipſius Hieronymæ ipſa remanſit minor annorum ſeptem, & fuit clauſa in Monaſterio, & eius tutor teſtamentarius omnia gerebat, & prædictus Ferdinandus Cauthelanus primum libellum dictæ ſententiæ intimare fecerat domi, tempore quo Sebaſtianus ipſe erat abſens in Ciuitate Ianuæ, & ſciens, ibi deindè fuiſſe mortuum Sebaſtianum, fecit dari curatorem ad litem, ipſa Hieronyma inaudita, quæ
1 cum ſuum teſtamentarium habebat tutorem, de dando curatore ad lites tractari non poterat: nàm tunc deuenitur ad dationem curatoris ad lites, quando minor tutorem non habet, vel ſi habet, non confecit ſollemnia, alias ſecus, *vt per Ioan. Andr. ad Speculat. in tit. de reo §. 1. & Bald. notabiliter in cap. 1. de milit. vaſſall. qui contum. eſt*, & dictus curator datus intimatus in dicta cauſa nihil replicauit, nec in proceſſu aliquid dixit, & colludendo paſſus fuit dictam ſententiam deuolutionis, & mandatum de parendo intimatum domi, & cum ipſa Hieronyma eſſet minor, & in Monaſterio clauſa de ſententia ipſa nullam notitiam
2 habere potuit, † quare dicta ſententia lata ipſa minore inaudita, & indefenſa ex capite reſtitutionis in integrum retractanda venit, ex regula *Bart. & Alexan. in l. acta §. final. & in l. contra pupillum ff. de re iudic.* & prout eſt particularis, *text. in l. cum, & minores C. ſi aduerſ. rem iudic. & in l. ſi Præſes, & ibi Bart. & Salycet. C. quomodo, & quando iud. Cardin. in clem. 1. in 14. q. de re iudic.*

Secundò, dicta ſententia proceſſit ex cauſa prætenſæ non ſolutionis ducat. 60. pro affrancatione, & cenſu annorum quinque, vt ex ſupplicatione fol. 1. & ipſa ſententia fol. 26. & ex apocis productis patet omnia adimpleta fuiſſe, & facta ſolutione omnium cenſuum integrè, vſque ad annum 1556. & ſententia fuit in anno 1557. quod nec vnam annatam habere debebat, qua ſolutione ſtante prædicta ſententia lata, bona deuolui
3 propter cenſus non ſolutos, † fuit ex falſa cauſa, & ſic notiſſimo iure nulla, & etiam quod dicta bona fuiſſent deuoluta ex capite nō affrancationis ducatorū ſex pro dictis ducatis ſexaginta in partem ipſius cenſus, prout non eſt, quia integram quātitatem annuorum ducatorum ſexdecim non fuit in damno, immò in lucro, cum affrancabantur ducati ſex cenſus prædicti pro ducatis ſexaginta: nihilominus adhuc Hieronymę durare remedium

dium affrancationis, *vt Barb. conſuluit in conſ.* 51. *col.* 5. *verſ. capio nunc vol.* 1. *ſequitur Dec. in l. bonæ fidei in vltimo notabili C. de pact.* & in Sacro Conſilio diſcuſſis contrarijs fuiſſe deciſum, firmat *Dominus Præſ. de Franch. deciſ.* 267. *nu.* 5. *& ſeq.* & ſic dicta ſententia omninò reſcindenda venit.

Tertiò, à prædicta ſententia fuit reclamatum, & etiam per viam reſtitutionis in integrum, & omni meliori modo, ac per viam ſcripturarum nouiter repertarum poſt dictam ſententiam, vt fol. 30.
4 & 31. † & ſic venit reſcindenda via reſtitutionis in integrum, non via priuilegij minoris, vel mulieris, ſed ex iuſta cauſa ignorantiæ, vel impedimenti, ex clauſula generali, ſi qua iuxta cauſa mihi eſſe videbitur, ex regula *Bartol. in l. Rempublicam C. ex quibus cauſ. maior. & in l.* 1. *poſt medium C. de ſententiis adu. Fiſc. lat. lib.* 10. *quam ſequitur Felyn. in cap. ſuborta col. penult. de re iudic. de quo latius Capyc. in deciſ.* 52. *per totam*, & iſta eſt * communis concluſio, vt refert *Socc. in conſ.* 192. *nu.* 4. *lib.* 2. eo fortius, quod ſpeciali priuilegio minor, Reſpublica, vel mulier poteſt remedio reſtitutionis in integrum per inſtrumenta nouiter reperta ſententiam reſcindere, de quo eſt particularis *text. in l. Imperatores ff. de re iudic. & in l. Reſpublica C. de iur. Reipubl. & notatur in l. ſub ſpetie C. de re iudic. & in l. ſub prætextu C. de tranſact.* & hęc
5 reſtitutio in integrum ex dicta clauſula generali à die dictæ ſententiæ competit, & peti poteſt, vſque ad quadraginta annos, vt magiſtraliter voluit *Bald. in l. falſam C. ſi ex falſ. allegat.* Immò peti poteſt infra centum annos, ex regul. *Paul. de Caſtr. in l. vltima C. de dol. mal. Abb. qui ad hoc nonnulla allegat in cap. fin. de præſcript. & fuſius Tiraquell.* qui affirmat communem * eſſe opinionem *in tit. de vtroque retract. gloſ.* 4. §. 35. *num.* 43. *& ſeq.* & bis iudicatum refert *Afflict. in deciſ.* 329. & non dubitatur in hoc, quod ap-
6 pellatione † inſtrumentorum contineatur ſcriptura priuata, ex notatis *in l. notionem §. inſtrumentorum ff. de verbor. obligat.* ita vt ſi ſtatutum ſit tempus ad producendum inſtrumenta, debent intra id tempus produci priuatæ ſcripturæ, *Bald. authoritate Speculat. innixus in l.* 1. *colum.* 1. *verſ. iuxta hoc quæro, & ibi Caſtrenſ. in gloſ.* 2. *C. de iuram. calum.* nec inficiari poteſt, quod iſtæ ſcripturæ non fuerint nouiter repertæ, cum iſta Hiero-
7 nyma fuiſſet minor, † & hæres, habuit iuſtam cauſam ignorantiæ, ex regula *text. in l. qui in alterius ius ſuccedit ff. de regul. iur.* & clarius conſtat ex actis, & fide V.I.D. Ioannis Baptiſtæ de Arena, apud quem dictæ ſcripturæ erant de anno 1580. & caſualiter repertæ, vt in pro-
8 ceſſu fol. 55. † quamuis de ſcripturis nouiter repertis ſtaretur iuramento dictæ Hieronymæ, ex ſingulari doctrina *Bart. in l. admonendi ff. de iureiur. & cum eo tranſeunt ibi omnes Doctores, & in cap. paſtoralis, & cap. vt circa de electilon. & elect. poteſt. lib.* 6. Taliter quod ex prædictis clarè, conſtat ſententiam ipſam fore, & eſſe reſcindendam.

Quarto, & vltimo, cum ex aduerſo prætendatur ſententiam ipſam fuiſſe, & eſſe latam ex cauſa deteriorationum in rure prædicto dicitur non eſſe verum, & ex facto patet: nam pro tempore, quo ſtetit in poſſe ſui quondam patris, potius in augmentum, quàm in deteriorationē, & diminutionē venit, & de iure ad hoc,
9 vt † emphyteota priuari poſſit, tria requiruntur. Primò, deteriorationem eſſe in ipſa proprietate. Secundò, quod deterioratio ſit facta per dolum, vel latam culpam. Tertiò, deteriorationem eſſe notabilem, vt notanter dicit *Bald. in authent. qui rem C. de ſacroſanct. eccleſ. Iaſ. conſ.* 17. *nu.* 2. *lib.* 1. *Menoch de arbitr. iudic. cap.* 78. *num.* 6. *lib.* 2. *centur.* 1. *& fuſius Peruſ. deciſ.* 94. *nu.* 9. *lib.* 2.

Prædictis accedat alia notoria falſitas, quod articuli, & teſtes ex aduerſo dicunt Sebaſtianum, & filios inciſiſſe arbores, & deuaſtaſſe murum circumdatum, quod minimè eſt verum, quia Sebaſtianus deceſſit in Ciuitate Ianuæ, ipſa Hieronyma minore, & in Monaſterio clauſa exiſtente, & murus nunquam adfuit

fuit, prout probatum extat, per quod ſe-
quitur, vt Iudex animaduertat quanta
fides iſtis teſtibus aduerſarij adhibenda
ſit, & proindè ſentẽtiam nullam ex præ-
dictis declarari debere, & poſſeſſores ip-
ſius ruris ad relaxandum, cum fructibus
condemnari non dubito, maximè quia
cauſam iſtius pauperculæ nobilis mulie-
ris maximam fouet æquitatem, quam
Iudices ante oculos habere debent, ex
regula *text. in l. epheſi ff. quod certo loco;*
10 *& ita † referente Domino Pompeo Saler-
nitano iudicatum fuit, reſtitutis meliora-
tionibus, vt ex proceſſu penes Roppulum
Sacri Conſilij Actorum Magiſtrum.*

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Patrimonium vnum licet bona contineat feudalia, & burgenſatica, duæ tamen cenſentur hæreditates.*

2 *Hæres ſemel amplius deſinere non poteſt.*

3 *Paragium eſt loco legitimæ portionis in bonis paternis debitæ.*

4 *Legitima eſt quota bonorum.*

5 *Legitima detrahitur à ſubſtantia, & corporibus hæreditarijs.*

6 *Refutatio eſt alienatio.*

7 *Feuda alienata, & refutata in vita patris non remanent in hæreditate, & ſic de eis legitima filiæ non debetur.*

8 *Hæres adiens hæreditatem non confecto inuentario ad onera hæreditaria tenetur, & nu. 9.*

10 *Feuda omnia in Regno ſunt hæreditaria.*

11 *Hæres ſimplex in feudo non poteſt reuocare alienationem paternam.*

12 *Filius tenetur obſeruare contractum paternum, etiam ſi ſuam legitimam tangat, & nu. 13.*

14 *Quem de euictione tenet actio, agentem repellit exceptio.*

15 *Circuitus eſt euitandus.*

Pro amico.

ARGVMENTVM.

An primogenita feudorum refutataria à paragio excludat ſecundogenitam in burgenſaticis inſtitutam, quæ adita hæreditate nullum confecit inuentarium.

CONSILIVM XXIII.

IN propoſito caſu pauca breuia ſubnectam.

Primò, quod ad euitã-
dam differentiam de
inſtituta in re certa, an
ſit hæres, vel legataria
conſidero, quod dicta ſecundogenita
fuit inſtituta hæres à patre in burgenſa-
1 ticis bonis, † & licet vnicum ſit patri-
monium, duæ tamen quodammodo hæ-
reditates, & ſeparatæ cenſentur, vna ſci-
licet bonorum feudalium, altera verò
burgenſaticorum, *l. ſi certarum §. Iulia-
nus ff. de milit. teſtam pro quo eſt caſus in
tit. an agnat. & in cap. filius de capit. qui
cur. vend. & firmat Camer. in cap impe-
rialem de probib. alien. per Feder. fol. 104.
lit. O, in fine.*

Secundò, ſi verum eſt in facto, quod
2 dicta ſecundogenita † ſemel hæres fuit,
non poteſt amplius deſinere, quin hæres
non ſit per *text. in l. ei, qui ſoluendo, vbi
Bart. & * communiter Scribentes ff. de
hæred. inſtit. l. hæreditas ex die ff eodem
titulo in §. hæres inſtit. eodem, Molin. de
primogen. hiſpan. lib. 1. cap. 19. nu. 9. Vr-
ſill. ad Afflict. deciſ. 361. nu. 21. per gloſ.
* communiter approbatam in l. Gallus §.
& quid ſi tantum in verbo emancipatus
circa finem de liber. & poſthum.*

3 Tertiò, † paragium eſt loco legitimæ
portionis hæreditatis in bonis paternis
debitæ, vt in pluribus locis dicit *Iſern. in
conſtitut. in aliquibus, Loffred. conſ. 26. nu.
13. circa finem, & Afflict. deciſ. 162. nu.*
4 *2.* † & legitima eſt quota bonorum, vt
notatur *in l. cum à matre C. de rei ven-
dicat. in l. final. §. in computatione C. de
iure deliber. & ita dicitur in l. Gallus in
in §. ille caſus ff. de liber. & poſthum. Do-
minus*

minus Præſ. de Franch. deciſ. 127. num. 1.
5 Quæ legitima † detrahitur de bonis teſtatoris à propria ſubſtantia, & corporibus hæreditatijs nec erit rata bonorum, vt notatur in *l. ſcimus §. repletionem ff. de*
6 *inoffic. teſtament.* † ſed quia refutatio eſt alienatio, vt per *Iſern. in cap. 1. nu. 6. de*
7 *alien. feud. patern.* † & feuda fuerunt refutata, & ſic alienata in vita patris, & ſic non remanſerunt in hæreditate paterna, quo caſu ſuper eis nullum paragium, nulla legitima ipſi ſecundogenitæ filiæ competere poteſt.
8 Quartò, † poſtquam prædicta ſecundogenita hæreditatem paternam ſine inuentario adiuit, defuncti, & hæredis bona ſunt confuſa, & hæres vltra vires hæreditarias tenetur *ad text. in l. final. vbi Doctores C. de iure deliber.* quia factum defuncti approbare tenetur, per quod videtur ſua iura conſeruare noluiſſe, vt in ſpetie in feudali materia tenet *Blaſch. Lanza in cap. volentes in 8. limit. notab. 2. verſ. nec obſtat exceptio, vbi citat Angel. & Imol. in l. ſpetiali ff. cui pluſquam per leg. falcid Doctores in d. l. final. §. cum igitur C. de iure deliber. refert Cumia in præludijs cap. ſi aliquem Regni Siciliæ num 309.*
9 Nec † curãdum de *Ario Pinell. in l. 1. par. 3. C. de bon. matern. nu. 91. & ſeq. qui num. 95.* relatis diuerſis opinionibus tenet hæredem poſſe venire contra factum defuncti alienantis rem feudalem ſuccedẽtẽ in feudo ex tenore inueſtituræ, quia
10 loquitur in feudo ex pacto, † & in Regno omnia feuda ſunt hæreditaria, quia Regnum hæreditarium eſt, & per *cap. Regni conſiderantes de prorogat. ſucceſſ. Bartol. & Napod. in conſuetud. & ſi teſtator*
11 *num. 8.* † & quod hęres ſimplex alienationem feudi factam per patrem reuocare non poſſit, iudicatum firmat *Marc. Anton. Peregrin. in tract. de fideicommiſſ. artic. 3. num. 11.* vbi multos adducit, & ſic, nec etiam pro paragio, ſiuè legitima in feudis prædictis agere poteſt, cum hę-
12 res, † & ſi ſit filius contractum à patre factum obſeruare tenetur, etiam ſi ſuam tangat legitimam, *Suarez in l. quoniam in prioribus num. 7. in 7. ampliat. C. de inoffic. teſtam.* * communem dicit, & firmat *Viu. lib. 8. commun. opinion. fol. mihi 161. in verbo hæres*, meritò ſi pater refutauit feuda filiæ primogenitæ, ipſa filia ſecundogenita, & hæres debet habere ratum illius factum, nec illi contrauenire poteſt per *d. l. cum à matre C. de rei vẽdicat.* & per ſupradictas * cõmunes opiniones, *Riminald. Sen. conſ. 428. num. 7. Crott. conſ. 32. num. 28.* vbi hoc ampliat
13 † tametſi pater diſponat de re pertinente ad filios, per *d. l. cum à matre, & l. ab eo C. de liber. cauſ.* quia hæres adeundo defuncti hæreditatem, videtur comprobare geſta per eum ſuper re propria, maximè imiſcens ſe in bonis, vt ipſa ſecundagenita quæ non facto inuentario, amiſit illius beneficium, & tenetur inſolidum approbare factum defuncti, *d. l. final. §. cum igitur C. de iure deliber. Dec. conſ. 633.*
14 *num. 6.* † vnde ſecundogenitæ ipſi obſtare debet regula, quem de euictione tenet actio, eundem agentem repellit exceptio, *l. vendicantem ff. de euiction.* & poſito, quod actio ſua procederet ad prætenſum paragium, quod ex prædictis negatur, tamen quia paragium debetur ex eo, quia à ſucceſſione excluditur, vt per *Ioan Vincent. Ann. allegat. 70. nu. 2. per conſuetud. ſi moriatur*, & ipſa eſt hæres in burgenſaticis, vt diximus, teneretur ad tantundem de bonis proprijs reſarcire
15 primogenitę, † vt hic circuitus euitaretur, *l. Dominus teſtamento ff. de cond. indebit. Roland. à Valle conſ. 51. num. 1. lib. 3.* Quare breuiter concludo primogenitam à prætenſo paragio per ſecundogenitam hæredem in burgenſaticis abſoluendam eſſe, & ita, &c. *Cauſa hac fuit partium concordia terminata.*

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Paternum officium eſt dotare filias.*
2 *Paragium, vbi non eſt determinatum, officio boni viri ſtatuendum eſt.*
3 *Dos non minus legitima eſſe poteſt, & numer. 4.*

L 5 Pa-

5 *Paragium ingreſſarum debet eſſe diuerſum à paragio ſecularium, & nu.6.*
7 *Dos ſuccedit loco alimentorum, quibus renuntiare in totum non poſſumus, & quare.*
8 *Renunciatio maioris partis bonorum præſumitur machinata, & doloſa.*
9 *Compulſus dicitur, qui timet nè compellatur.*
10 *Metus remittitur arbitrio Iudicis.*
11 *Læſio reſultat, quando multis hæreditatibus renunciatur.*
12 *Dos minima reſpectu patrimonij dicitur indiſcreta.*
13 *Iuramentum non obſtat data enormi læſione.*
14 *Iuramentum debet habere tres comites, ſcilicèt, iuſtitiam, iudicium, & veritatem, & ſi vnus deficit non obligat.*
15 *Fragilitas mulierum propria commoda perturbat.*
16 *Simplicitas præſumitur in ruſtico, muliere, & minore, & iuramentum eorum captioſum, & iniuſtum.*
17 *Dolus præſumitur, ex magna læſione.*
18 *Renunciatio tunc obſtat cum filia competenter dotata eſt.*
19 *Renunciatio non extenditur ad iura ignorata, & nu.20. & 21.*
22 *Profeſſio per lapſum anni tacitè ſit.*
23 *Renunciatio Monialium facta poſt profeſſionem non tenet.*
24 *Præſcriptio non currit non valenti agere.*

Pro Reuerenda Sorore Beatrice de Magiſtro Iudice, & Monaſterio Sancti Sebaſtiani de Neapoli, contra Illuſtriſſimum Ducem S.Agatę, & D.Lucretiam Caracciolam.

ARGVMENTVM.

Paragium ingreſſarum, qualiter debeatur, & num iuramentum data enormiſſima læſione obſtet renuntianti.

CONSILIVM XXIV.

REuerenda Soror Beatrix de Magiſtro Iudice, licet contra D.Marinum de Magiſtro Iudice eius patrem, & poſtmodum contra D. Ioannam de Magiſtro Iudice eius hæredem, & demũ contra D. Ioannem Paulum Coſſa Ducem S.Agatæ eius filium obtinuiſſet annuos ducatos quinquaginta eius vita durante, habito reſpectu ad paragium ingreſſarum, cum veniſſet in ſenectute, & infirmitate quaſi continua, petit ſuum paragium, & ſupplementum legitimę integrum ſibi dati, attenta facultate paterna ducatorum triginta millium, & vltra, & dotium maternarum ducatorum triũ millium, inter quæ habuit Ripam delli Muſani pro ducatis mille, & quatuor cẽtum, hodie maximi valoris, vt per teſtes, & ſcripturas omnia fundantur, & dotes dictæ Ioannæ fuerunt ducati quinque mille, & quingentum, ex quo nulli dubium eſt ipſi Beatrici competere dotem de paragio, prout habuit dicta Ioanna alia ſoror maritata, poſtquàm non nega-
1 tur filia, † & paternum eſt officium filias dotare, *l. ſi pater §. neque C. de dot. promiſſione*, vnde conſideratis facultatibus patris, & dignitate mulieris, *iuxta l. quæro ff. de iure dot.* & numero liberorum, *l. ſi filię ff. de legat.* 3. inſpectis conditionibus p̄dictis, paragium ipſarum non eſt minus, quàm dos alterius ſororis, videlicèt, ducatorum octo millium, & quingentorum,
2 vel vbi † non eſt determinatum, eſſet arbitrarium, & boni viri arbitrio ſtatuendum, vt ex dictis legibus ſentit *Napod. in conſuetud. ſi moriatur in verbo para-*
3 *gium in principio.* † Cumq; dos poſſit eſſe minus legitima, vt notat *Salycet. per illum textum in authent. res quæ 2. notab.*
4 *C. commun. de legat.* † bonus vir non deberet arbitrari paragium minus quàm ſit legitima, ſed in plus, ſi illa non ſufficiat, vt ibidem *Salycet. & in l. ſancimus in fine, verſ. quinimmo C. de nupt. & latè Dec. conſ. 181. colum. 2. circa finem*, vbi dicit

dicit hanc eſſe * communem opinionem, à qua in iudicando non eſt recedendum: verùm quia dos data tempore ingreſſus fuit, aùt parum, aùt nihil, poſtquàm non exceſſit ducatos quingentos, pro omnibus bonis paternis, & maternis renunciatis, vt prætenditur, meritò agit in Sacro Conſilio, quod eſt loco boni viri, & petit dotem de paragio, ſiuè ad minus legitimam ſuper omnibus bonis, quæ fuerunt ſuorum parentuum, reſciſſis quibuſlibet contractibus, & renunciationibus, ex capite doli re ipſa, & ex propoſito, & enormiſſima læſione obtenta prius habilitatione à prætenſis iuramentis ad finem agendi.

Et licet dicatur non eſſe tractandum
5 de integro † paragio ſecularium nuptarum, ſed ingreſſarum tantum, ex mente *Napod. in d. conſuetud. ſi moriatur in verb. paragium in fine*, per authoritatem *Iſern. in conſtit. in aliquibus circa finem*, illud procederet in ea, quæ ſponte fuit ingreſſa, & ſponte renunciauit, ſecus autem in caſu iſto, vbi dicta Beatrix fuit recluſa, & nō ingreſſa, annorum circa octo, & quàmuis poſteà perſeuerauerit, id proceſſit, quia in Monaſterio eſt reperta, & honeſtatis cauſa noluit egredi: ſed dato (ſine veri præiudicio) quod opinio *Napod.* indiſtinctè procederet, prout non eſt apud me verùm, gradatim loquendo:
6 conſidero, quod ipſe dicit, † paragium ingreſſarum eſſe debitum iure naturæ, ſed debitum iure naturæ eſt legitima, prout declarat *Afflict. in deciſ.* 348. & legitima appellatur debitum bonorum ſubſidium, *vt authent. nouiſſima C. de inoffic. teſtamen.* ſuccedit quod bonus vir non debet arbitrari iſtud paragium, ſaltim minus legitima, vt ſupra dixi, & illud dictum *Napodani*, procedit vbi Monialis eſt profeſſa, vt paragium ſit legitima, ſed ſi non eſſet profeſſa, quia poſſet exire à Monaſterio, & nubere, nunc poſſet petere paragium, ſicut quælibet, non nupra, & cum ita interpretari ſoleat Sacrum Conſilium, meritò minus legitima non eſt danda in iſta Moniali.

Ad quod facit, quia à dote ſic minimè data Monaſterio, vna cum annuis ducatis quinquaginta, poſtquàm venit in continua infirmitate, & ſenectute ipſa Beatrix, Monaſterium paruam, vel nullam habet vtilitatem quoad alimenta, victum, & veſtitum, ac medelas, & quatenus renunciauit dotibus de paragio, &
7 legitimæ: † quia dos ſuccedit loco alimentorum, ſicut non poſſunt pacto alimenta remitti, ita nec ius ſucceſſionis, & dotis aliquo non retento, vel retenta, tàm minima re, de qua veriſimiliter non haberet, vnde ſe aleret, & medicamenta emeret, tali caſu non valet pactum, etiam cum iuramento, per ea, quæ latè concludit *Anchar. in cap quamuis colum. 1. de pact. in ſexto*, & propterea non mirum ſi Sacrum Conſilium de ducatis quindecim, quos per ptius, & quando ipſa Beatrix erat valde iuuenis habebat facta, de maiori ætate dedit, & mandauit, quod ei darentur annui ducati quinquaginta, ſic hodie dum eſt in ſenectute, & continua indiſpoſitione debetur ei ſupplementum legitimæ.

Renunciatio in ampla forma facta patri tempore ſuæ profeſſionis non obſtat, quia fuit extorta vi, & metu ſaltim reuerentiali, poſtquàm fuit probata terribilitas patris, & quod blandis verbis Abbatiſſæ, & aliarum Monialium fuit inducta, & quod ſæpè fuit conquæſta, quod nolebat renunciare, nec aliter volebat monachari, nec potuit contradicere tempore prætenſæ renunciationis, tùm quia habebat in magna reuerentia, & timore prædictum Dominum Marinum patrem, & Reuerendam Abbatiſſam, tùm quia erat, vndique obſeſſa, intus crates à prædicta Abbatiſſa, & extra à prædicto Domino Marino, & quia ſtabat ſub earum gubernio, & poteſtate, videtur reſultare quidam metus reuerentialis, & per con-
8 ſequens † renunciando omnibus bonis paternis, & maternis, aſcendentibus ad ſummā ducator. triginta octo millium, & ſic ad ſatis maiorem ſummam, ea quæ illi fuit aſſignata, præſumitur machinatio, & dolus, prout conſiderat *Capyc. deciſ.* 159. *in ſeptima difficultate*: nec obſtat

metum non eſſe probatum formiter, &
ad probationem ipſius non ſufficere ſolū
metū reuerentialem: nàm vltra reſpōſio-
nes, de quibus per *Capyc. in præallegato*
9 *loco*, † dico quod compulſus dicitur, qui
timet, nè compellatur, & iuſtus timor ſuf
ficit, licet effectus non ſequatur, ſecun-
10 dum *Bald. in conſ.* 233. † Præterea me-
rus remittitur arbitrio Iudicis, *iuxta gloſ.
in l. interpoſitas, & ibi Bald. & Doctores,
C. de tranſaction.* meritò ex probatis Do-
mini iudicantes poterint arbitrari, ſi in
prætenſa renunciatione metus interceſ-
ſerit.

Præterea fuit, & eſt leſa, nè dum enor-
miter, ſed enormiſſimè, dùm pro tricentis
ducatis, prout pars prætendit, & annuis
ducatis quindecim ſua vita durante, re-
nunciauit bonis omnibus, paternis, ma-
ternis, fraternis, ciernis, auitis, vtriuſque,
& quibuſcumque alijs, legitimæ, & ſup-
plemento legitimæ, ac doti de paragio,
quæ vt ſupra dixi, non poterat eſſe mi-
nus octo mille, & quingentorum duca-
torum, vt alia ſoror habuerat, & quanto
magis dicta Beatrix dicit agnoſcens bo-
nam fidem, & vocans, tenens, & reputans
ſe benè contentam à dicto Domino Ma-
rino eius patre de ducatis tercentis, &
annuis ducatis quindecim, eo magis ar-
guitur læſio, & fallacia, & quod verba
prædicta nō fuerint animo ipſius, ſed ap-
poſita per Notarium ex communi for-
ma, poſtquàm per teſtes probatum eſt,
quod non erat eius intentionis renun-
ciare.

11 Colligitur etiam, & reſultat ipſa læ-
ſio ex eo, quia renunciauit pluribus hæ-
reditatibus, vt ſupra dixi, paternis, ma-
ternis, &c. ſecundum *Anchar. in conſ.* 38.
col. 2. vbi inquit, mulierem enormiter læ-
ſam, quæ pro vna dote renunciauit hæ-
reditati matris, patris, fratris, & ſororum,
tanto fortius modo in iſta, quæ nullam
quaſi dotem recepit.

12 Et infertur ex hoc, † quod indiſcre-
ta fuit prætenſa dos data, attenta facul-
tate ampliſſima, & nobilitate, & meritò
occaſione ſuæ infirmitatis potuit petere
ſupplementum dotis, ſiuè paragij, prout
latius conſiderat *Dec. conſ.* 180. *col.* 3.
13 Ergo data enormi, † & enormiſſima
læſione iuramentum prætenſum non ob-
ſtat, tùm quia proceſſit modo prædicto
per vim, & metum, ſaltim reuerentialem:
tùm etiam, vt inquit *Dec. in conſ. prædi-
cto col.* 4. dùm mulier renunciat hæredi-
tati valoris ducatorum, ſiuè florenorum
ſex millium pro ſexcentis florenis, poteſt
contrauenire, non obſtante iuramento,
quia in tali caſu iuramentum eſſet vincu
lum iniquitatis, quod eſſe non debet, *ca-
14 pit. quanto de iureiur.* † Inſuper iuramē-
tum tres debet habere comites, ſcilicèt,
iuſtitiam, iudicium, & veritatem, *cap. ani-
maduertendum* 22. *q.* 2. & ſi vnum defe-
cit non obligat cum effectu, ſed in tali
renunciatione euidenter apparet iniqui-
15 tas ex enormi læſione, † & propter fra-
gilitatem ſexus mulieris, quæ cōtra pro-
pria commoda laborat, *l.* 3. *in fine, C. de
ſponſal.* & ſicut facilis fuit ad renuncian-
dum, ita ad iurandum, *l. ſi mulier C. ad
velleian.* Ergo iuramentum non tenet.
Ad hoc benè facit, quod dicit *Bald.* quē
refert, & ſequitur *Dec. in conſ. prædicto in
rubr. C. de rerum permutatione circa fi-
nem*, vbi inquit, quod contractus dam-
noſus factus, etiam cum iuramento à ru-
16 ſtico, muliere, & minore nō tenet, † quia
ſimplicitas præſumitur in ruſtico, mulie-
re, ac minore, & iuramentum captioſum,
& iniuſtum: pariter, & in caſu noſtro iu-
dicantium eſt hoc iuramētum iniuſtum,
data hac maxima læſione, & propterea
ſicut in *text. cap. quamuis de pact. in ſex-
to*, excluditur dolus, vt eo ſtante, diſpoſi-
tio illius decretalis non procedat, ita e-
tiam quando enormiter quis eſt læſus,
17 quia † ex magna læſione præſumitur do-
lus, & tunc etiam maior poteſt contraue-
nire, non obſtante iuramento, maximè
18 quia renunciatio tunc obſtat, quando
filia eſt competenter dotata in bonis pa-
tris, vſque ad legitimam, ſecus autem
quando non competenter, & renuncia-
tio fiat generalis plurium hæreditatum,
vt idem *Dec.* tradit *in conſ.* 181. *in prin-
cipio*.

Amplius in renūciatione non fuit cer-
tiorata

Digitized by Google

tiorata,nec de valore bonorum, quibus renunciabat, nec de iuribus ſibi in illis bonis competentibus, vndè poſtquàm quietauit bona paterna pro modica dote contra diſpoſitionem *l. pactum, quod do-*
19 *tali C de collat.* † & non fuit certiorata, non potuit renunciare iuribus,quę ignorabat, vt tenet *gloſ. in authent. quomodo oport. Epiſcopos* §. *igitur, in verbo interroga.collat.*1. maximè quia mulieres igno-
20 rant iura, † nec iuramentum hoc caſu ignorantes ligat, cum non trahatur ad incognita, *l.final. C.de non numer.pecun.* aliter eſſet vinculum iniquitatis, quod non eſt dicendum, vt ſupra dixi, nec eſſet in eo iuſtitia, quæ eſt vna ex comiti-
21 bus iuramenti; † nec minus obſtat, quia aliqui fuerunt in contraria opinione, vt tradit *Guid.Pap.in q.*227. ſcilicèt,quod propter iuramentum mulier excludatur à beneficio ſibi competenti, licet non fuerit certiorata,quia vt inquit *Dec. in dicto conſ.*180. *in fine,* hoc ſaltem non haberet locum quando mulier fuit enormiter læſa, prout omnes Doctores volunt, & præciſè *Bald. poſt Gloſ. in cap. ex reſcripto in vltimo notabili de iureiuran. Alexand. in l. ſciendum colum.*12. ff *de verbor. obligat. & in rubr. eodem titulo colum final. & in conſ.*42.*lib.*1.*colum.antepenul.limitando text. in d. cap. quamuis,* & in iſto caſu iſta mulier fuit errore ducta,dùm reputauit, & vocauit ſe contentam à patre pro dictis ducatis tercentis, & prouiſione annuorum ducatorũ quindecim pro legitima,& eius ſupplemento, & dote de paragio, &c. Ideò iuramentum non extenditur ad illud,quod ignorauerat,per doctrinam *Federic. de Sen. in conſ.*199. per quem latius.

Demùm dicitur prætenſam renunciationem, & decretum Sacri Conſilij ànnuorum ducatorum quinquaginta eius vita durante,& prętenſam rei iudicare exceptionem, nec obſtare,tanquàm omnia inualida,&in eius enormiſſimam læſionem, etiam quia tale decretum proceſſit inſtante ipſamet Beatrice, quæ cæpit iudicium poſt eius profeſſionem, & monachatum, in anno 1566.& eius iura ab anno 1548.tempore ſuæ profeſſionis,
22 vt fol. 119. † Immò per lapſum anni, & profeſſionem tacitè factam, videtur ſe tacitè obligaſſe Monaſterio, *per text. in cap. ex parte de regul. & tranſeunt. ad relig. vbi Gloſ. & Doctores, notat Hoſtienſ. in cap.2. de teſtament.* maximè quia non fuit proteſtata,ſed intrauit Monaſterium ſimpliciter,vt per *Hoſtienſ. ibi ſi profeſſa ſe, & ſua dediſſent Monaſterio, & Religioni, per text. in authent. ſi qua mulier, & authent. ingreſſi C. de ſacroſanct. eccleſ.* vndè ſi omnia iura ſibi competẽtia quæſita fuerunt Monaſterio à die profeſſio-
23 nis, † ſequitur non potuiſſe de illis diſponere renunciando (vti non Domina rerum) *per text. in cap. ingredientibus* 19. *q. final.* & per conſequens tale decretum, & renunciatio non tenet abſque aſſenſu Summi Põtificis,& ſic merito poteſt petere paragium ſibi competẽs in bonis,& hęreditate paterna,& materna,tàm opulenta ex perſona Monaſterij, cui ſe, & ſua dedit, & acquiſiuit per ingreſſum.

Nec obſtat prætenſa præſcriptio, & quod per curſum triginta annorum ſit ſublata iſta actio per iura vulgaria: nàm cui dubium, quod iſta Monialis, quia mulier,quia recluſa, quia ignorantiam habens ſuorum iurium, & quia omni auxilio,& fauore deſtituta,àc pauperrima,
24 non potuit agere, † & per conſequens, non valenti agere non currit pręſcriptio? *l. contra maiores C. de inofficioſ. teſtament.* Ex quibus omnibus ſimul iunctis cõcludo de iure eſſe ſupplendam legitimam, & paragium, iuxta facultates paternas, & maternas,& ita,&c.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Mulier mortuo viro ſine liberis recipit quartam in plena proprietate, ſi cum liberis,habet vſumfructum quartæ.*

2 *Muliere præmortua, vſusfructus conſolidatur proprietati ad omnes liberos ex quacumque vxore.*

3 *Mater mortuis liberis habet quartam in plena proprietate.*

4 *Conſuetudo circa ſucceſſionem quartę, tres ponit caſus, & vnuſquiſque de per ſe intelligi debet.*

5 *Separatorum, ſeparata debet eſſe ratio.*

6 *Caſus quilibet diuiſim iudicandus, nec de vno ad alium illationem fieri.*

7 *Vxor capit quartam de proprietate patrimonij viri.*

8 *Conſolidatio proprietatis, & vſusfructus ſtat in ſuſpenſo, donec quilibet caſus euenerit.*

9 *Matre decedente ſuperſtitibus liberis, patrimonio viri quarta applicatur.*

10 *Verba ex quacumque vxore, ſunt poſita ex neceſſitate iuris ſucceſſionis.*

11 *Napodanus ſe concordat ſecundo caſui conſuetudinis.*

12 *Napodanus firmat tertium caſum conſuetudinis: quod proprietas quartæ momento non ſtat in vltimo filio decedente, ſed ſtatim conſolidatur cum vſufructu.*

13 *Liberos non extare, & extare, & decedere ſine liberis, idem eſt.*

14 *Mater, nec per conſuetudinem Neapolitanam excluditur à ſucceſſione filij.*

15 *Mater, qua de cauſa quartam capiat.*

16 *Mater, quæ habeat iura in bonis filij mortui, patre exiſtente in medio, vel non?*

17 *Napodani magna eſt authoritas.*

18 *Mater mortuo filio plenam habet proprietatem de iure conſuetudinario, & communi.*

19 *Pater, & mater ad hæreditatem filiorum vocantur.*

20 *Pater, & mater, & alij aſcendentes ſeruata prærogatiua præferuntur omnibus vlterioribus, exceptis fratribus ex vtroque latere.*

21 *Mater non exiſtente patre in ſucceſſione filij, excludit fratrem ex vno latere tantum.*

22 *Humanius eſt hæreditas filij matri, quàm fratri alterius matrimonij.*

23 *Mater ſuccedit filio ſuo pleno iure, licet extet frater ex alio matrimonio.*

24 *Mater, ſoror, & frater ſuccedunt filio morienti ęqualiter.*

25 *Subſtitutio non excludit matrem à legitima filij morientis.*

26 *Mater priuatur ſucceſſione filij defuncti fauore filiorum exiſtentium, quibus ceſſantibus, ceſſat fauor matris.*

27 *Paria ſunt non exiſtere cauſam, & eſſe finitam.*

28 *Mater antifatum lucratur in plena proprietate ſtatim, quod moritur filius, excluſis filijs alterius matrimonij.*

Pro muliere vidua.

ARGVMENTVM.

Vidua lucri ante nuptialis vſufructuaria per filij exiſtentiam, ſi moriatur filius an plena fiat proprietaria, non obſtante, quod ex alio, & primo eiuſdem patris matrimonio filij ſuperſint.

CONSILIVM XXV.

MVLIER mortuo viro
1 † ſine liberis capit quartam in plena proprietate, quod ſi cum liberis habet vſumfructum quartæ, quæ ipſa
2 præmortua conſolidatur proprietati, & ad omnes mariti liberos ex quacumque vxore ſuſceptos, à quo quartam habet
3 peruenit: † liberis autem prædecedentibus ipſi matri, ipſius quartę plenam proprietatem habet, *vt in text. conſuetud. Neapol. incip. quartam autem*, ſed quid ſi vltimo matris filio decedenti ſuperſint ſorores, vel fratres conſanguinei ex vno latere tantùm, an proprietas ipſius quartæ reſidens pęnes ſuum vltimum filium conſolidetur, vſufructui matris, & ipſa ſuccedat pleno iure excluſo fratre conſanguineo ſuperſtite, vel ipſe frater proprieta-

Digitized by Google

prietatem ipſam habeat. In hoc non parua dubia poſſent afferre verba eiuſdē conſuetudinis, ibi: *Habet vſumfructum quartæ, qui ipſa mortua conſolidatur proprietati, & ad omnes liberos mariti, ex quacumque vxore ſuſceptos, à quo quartam habet perueniet, quod Napod. firmat ibidem in verſ. liberis.* Ex quibus verbis videtur inferri, quod vt mulier quartæ proprietatem lucretur, neceſſe eſt, quod omnes filij ſui, & mariti, ex alia prima, & quacumque vxore decedant, ſed multiloquio more meo omiſſo ad tollendas omnes difficultates vides, quod conſue-
4 tudo ipſa, † tres ponit caſus. Primus, in principio incluſis verbis in plena proprietate determinat, ſi liberos ex marito mortuo non habet, lucratur quartam quoad plenam proprietatem. Secundus ibi, ſed vbi habet liberos, quod mater habet fructus quartæ, & ipſa mortua conſolidetur proprietati, & ad omnes liberos mariti ex quacūque vxore ſuſceptos, à quo quartam habet perueniet. Tertius ibi, liberis autem præcedentibus ipſi matri, mater ipſius quartæ proprietatem habet. Iſtorum caſuum vnuſquiſque de per ſe intelligi debet, cum quilibet ſuam ſeparatam, & diuerſam determinationem contineat, vt ex litera patet, & ſeparato-
5 rum † ſeparata debet eſſe ratio, *l. naturaliter §. nihil commune ff. de acquir. poſſeſſ. Bald. in l. item ſi fundi §. huic vicinus ff. de vſufruct. Riminald. Senior conſil. 64. nu. 26.* Primus enim caſus determinans, matre mortua vſumfructum conſolidari proprietati, & ad omnes liberos mariti, ex quacumque vxore ſuſceptos, à quo quartam habet peruenire, diuiſam habet determinationem à ſecundo caſu, dicente, ꝙ mortuis omnibus filijs, mater effi-
6 cietur proprietaria, † vnde de quolibet caſu diuiſim iudicari debet, nec dę vno ad alium illationem fieri, per *text. in l. final. ff. de calumn. l. ſi maritus* C. *de donat. inter virum, & vxorem, Corn. conſil. 216. num. 11. lib. 1. conſ. 64. num. 4. libr. 2. idem Riminald. Senior conſ. 277. num. 16. & Hippolyt. Riminald. conſ. 18. num. 48.* & illud, quod ſecundus caſus determi-

nat, agitur ex neceſſitate iuris: nàm ve-
7 rùm eſt, † quod vxor proprietatem quartæ capit de patrimonio viri præmortui,
8 & conſolidatio proprietaris, † & vſusfructus in vtroque caſu ſtat in ſuſpenſo, donec quilibet ipſorum caſuum euenerit, iuxta conſuetudinem ipſam, eueniente
9 ergo, † quod mater decedat ſuis ſuperſtitibus liberis, patrimonio viri, vnde exiuit, eiuſq; ſucceſſoribus ipſius quartæ proprietas applicari debet; & cum in patrimonio ipſo, & ſic in ipſa quarta liberi, vltimę & cuiuſcumque aliæ vxoris ſi extant ſuccedere debent, ſcilicèt vnuſquiſque liber pro rata, tāquàm in bonis, quæ fuerunt communis patris, & deindè filij,
10 vulgatis iuribus: † vnde verba illa ad omnes viri liberos, ex quacumque vxore, vt dixi, ſunt poſita ex neceſſitate iuris ſucceſſionis omnium liberorū, ad ſucceſſionem bonorum, quæ fuerunt cōmunis patris, & poſtmodum fratris conſanguinei de iure vocatorum ad paternum patrimonium, & ſic ad proprietatem ipſius quartæ reuocabiliter exiſtentem pęnes filios ipſis prædecedentibus propriæ matri, ſicut & vſusfructus ipſa matre viuente, & iſtud non applicat contradictionem tertio caſui dictæ conſuetudinis, clarè dictantis, quod prædecedētibus filijs ipſi matri, mater ipſa ipſius quartæ proprietatem habet. Nec curan-
11 dum de *Napodan.* † qui in verbo *liberis*, dicit ſcilicèt ex quacumque vxore, quia ſe conformat ſecundo caſui conſuetudinis, ſed quando venit ad tertium caſum *in eodem verſic. liberis num.* 85. fir-
12 mat, † quod per mortem liberorum ipſa proprietas conſolidatur vſufructui, ſicut per mortem matris vſusfructus liberis, quod vno momento non reſidet hæc proprietas in hæreditate vltimi filij, decedentis ſine liberis, & conſuetudo conſiderauit, quoad plenam quartam libe-
13 ros non extare, † & extare, & decedere ſine liberis, idem eſſe, *iuxta gloſ. in auth. de nupt. verſ. quoniàm, verſ. moriantur circa medium,* ſubdēs ibidem *Napodan.* ipſe, vt ex tunc habeat quartam plenam ipſo iure, cum dicat tunc habet, & ſic nō habet

habet neceſſe eam petere, vnde ex textu ipſius conſuetudinis in tertio caſu, & ex *Neapod.ibidē,& ex alijs in cōſuet.ſi quis, vel ſi qua n.83.& ſeq.de ſucceſſ.ab inteſt.* multis rationibus firmatur, quod nec cō-
14 ſuetudo † ipſa excludat matrem à ſucceſſione filij, excluſis proximioribus in
15 bonis paternis, † quia quartam habet pro eo, quod fuit in obſequio, & in opera viri, quoad debitum carnis, & alijs, vt *C.de condict.inſert.l.ſi vxorem,& ff.de oper.libert. l.ſicut*, ſed reliquas tres partes mater poteſt conſequi iure ſucceſſio-
16 nis, tanquam bona filij, † non mariti, intelligendo dictam conſuetudinem in ſucceſſione ab inteſtato, patre, vel matre, non exiſtente in medio, & de hoc plenè *Præſid.de Franch.in deciſ.91.& 92.verſic.patre,vel è contra matre, &c.* vnde *ex text. dictæ conſuetudinis quartam au-*
17 *tem,† & doctrina Neapodani in tit.commun.diuidund.verbo ex communi matrimonio,* quę recondita reputatur à *D.Præſid. de Franch. in deciſ.621. in fine,* claram habemus determinationem, quod
18 mater, mortuo filio, † plenam habet quattæ proprietatem, excluſo fratre cōſanguineo, & omnibus alijs, quod prędixerat, & firmauerat, *text.in l. fœminæ C. de ſecundis nuptijs*, vbi ommiſſis primis duobus caſibus, iuxta conſuetudinem ipſam, quos ponit in fine exponendo, & tertium caſum noſtrum dicit, vel natus, natiuè deceſſerint: omne quod quoquomodo perceperit, pleno proprietatis iure obtineat, clarius *in authent. de non eligend. ſecundo nub. § qua propter, & in præſenti, vbi dicitur: Proprietas ante nuptialis donationis tota ad filiam veniet, vſu apud matrem donec viuet, ſeruando, & ſiquidem mater præmoriatur filiæ, tota ante nuptialis donatio competit, ſi vero filia, manet quidem apud matrem lucrum, ex pacto non exiſtentium filiorum, & ibi gloſ.verbo ex pacto non exiſtentiū,* ſatis pulchrè diſtinguit, facit etiam *text. in eodem authent. de non eligend. ſecundo nub. in §. cum igitur in fine, ibi: In hære-*
19 *ditatem † filiorum ſine tergiuerſatione veniant, & pater, & mater ſecundum ſubiectas vtrique caſui quæſtiones. ad idem text.in authent.de ſucceſſ.ab inteſtat. in*
20 *§.ſi igitur, ibi: † Pater, & mater, & alij aſcendentes gradus prærogatiua ſeruata in ſucceſſione filiorum ſine deſcendentibus præferantur omnibus ex latere, cognatis, exceptis ſolis fratribus ex vtroque paren-*
21 *te.* † Ergo non exiſtente patre, mater, fratrem ex vno latere à ſucceſſione filij excludit per dictum textum ad literam, & in proprijs terminis conſuluit *Bertrand.conſ.192.per totum lib.3. per text. in d.authent.de hæred.ab inteſt. in §.conſequens, tranſumptiuè in authent. defuncto C.ad tertull.ac Petr.de Anchar.in conſ.187. num. 4. vbi hoc colligit ex d.l. fœminæ §. vltimo C. de ſecundis nuptijs,* dùm de ſucceſſione matris modificata ad vſumfructum reperitur, de filijs ex eodem matrimonio ſuperſtitibus, quaſi ad ipſorum fauorem lex hoc induxerit, cum matrem propter tranſitum ad ſecundas nuptias grauaſſet, hoc idem ſcilicet de communibus liberis, repetitur *in l. generaliter, & in l.hac edictali §.his illud eodem titulo, ibi, liberis communibus, & paternis, &c. & ibi liberis ex eodem matrimonio procreatis &c. allegando Bald.idē tenentem in authent.ex teſtamento C. de ſecund.nupt.num.8.in fine,* ſubdit huma-
22 nius eſſe † hæreditatem filij ad matrem deuolui, quàm in filium alterius matrimonij deriuari, nè fruſtra videatur filios genuiſſe, & nutriuiſſe, *vt in d.authent. de non eligend.ſecundo nub.§.1.ibi: Fruſtra parens, fruſtra nutriens,* concludit, quod
23 mater ſuccedit † filio ſuo pleno iure, & ab inteſtato, tanquàm hæres legitima, nec ſecūdas nuptias ſibi in aliquo nocere, licet extet filius ex alio matrimonio, conſanguineus, idem firmat *Regens de Ponte in ſuo conſ.19. num. 64. per conſil. Alexad.63.nun.2. & 3 lib.5.* ex multis iuribus, & authoritatibus hoc firmantis, ac *Vrſill.ad Afflict.deciſ.75.num.12.* eſt verior, & magis * communis opinio ex multis relata per *Boer.in deciſ.185.num. 17.& 18.* Immò in ſubſtitutione in nomine collectiuo filijs facta, per omnes de
24 conſilio fuit deciſum, † quod mater, ſoror,

ror, & frater, ſuccedant primo filio mo-
rienti, quilibet pro tertia parte, & in hæ-
reditate vltimi morientis, mater habeat
25 legitimam, † quia illa ſubſtitutio non
excludit matrem à legitima, *vt per Aſ-
flict. decis. 38. in fine, & ibi addit.* & ſi
exiſtentibus filijs vtrinque cõiunctis ma-
ter habet portionem bonorum filij dece-
dentis, & de vltimo habet legitimam,
quanto magis ſuccedet vltimo filio in
bonis ipſius per prædicta iura, & * com-
munem, quam firmat *Vrſill. ad Aſſlict. d.
decis. 38. num.* 3. & ratio quam adducit
Alex. præcitato conſil. ſuo 63. Eſt quia ma-
26 † ter priuaretur ſucceſſione filij defun-
cti, & in caſu noſtro proprietate quartæ
fauore filiorum exiſtentium, ergo ceſſan
tibus filijs, qui ſunt cauſa priuationis,
ceſſare debet priuatio matris, *l. Titia ſe-
io §. vſuras ff de leg. 2. l. adigere §. quam-
uis ff. de iurepatron. l. generaliter C. de
Epiſcop. & cleric. cap. cum ceſſante de ap-
pellation. cap. ſi pauper de probation. in
ſexto, Tiraquell. toto tit. ceſſante cauſ. &c.*
27 & paria ſunt non eſſe cauſam, † & eſſe
finitam *in princ. num.* 14. ergo cum ſu-
pradictis etiam concludo in ſucceſſione,
ſiuè proprietate antiphati, vel quartę de-
28 functo filio, † matrem defuncti filij fra-
tres conſanguineos excludere, ipſamquè
proprietatem cum vſufructu pęnes ma-
trem conſolidari, & ita conſulo iuris
eſſe.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Paragium debetur filiæ pro dote.*
2 *Legitima eſt limitata, certa, & ſine perſo-
narum diſcretione.*
3 *Paragium eſt quantitas incerta, relata
ſecundum perſonarum qualitatem, &
locorum conſuetudinem.*
4 *Legitima non debetur filijs in vita, ſed poſt
mortem patris.*
5 *Dos, & paragium debetur, etiam in vita
patris.*
6 *Pater officio Iudicis compellitur ad conſti-
tuendam dotem, & paragium filiæ.*
7 *Legitima in bonis fratris non debetur.*
8 *Pater pro filia arbitratur melius, quàm
alius.*
9 *Patri, quod competens videtur, alteri in-
competens videri non debet.*
10 *Paternus amor à nemine vincitur.*
11 *Pater an poſſit conſtituere dotem filię mi-
nus legitima, & nu.* 15.
12 *Pater bona ab eo quæſita alienare poteſt
ad libitum.*
13 *Conſuetudo ciuium eſt attendenda.*
14 *Conſuetudo ſi viget ordinarias dotes in-
ter conciues dari, non attenduntur fa-
cultates patris dotantis.*
16 *Dos de paragio, vt dicatur congrua, ſex
debet habere requiſita, cum numeris ſe-
quentibus vſque ad nu.* 23.
23 *Paragij congruitas non debet eſſe minus
legitima.*
24 *Fœminas excludi per exiſtentiam maſ-
culorum, intelligitur præterquàm à le-
gitima.*
25 *Legitimæ prohibitio non includitur, niſi de
ea particularis fiat mentio.*
26 *Legitima minuſculata portio appella-
tur.*
27 *Dotis portio aſſignanda minus legitima
eſſe non debet, etiam in muliere renun-
ciante.*
28 *Renunciatio non extenditur ad legiti-
mam.*
29 *Paragium eſt portio habenda abſque one-
re, & excepto bonorum ſubſidio.*
30 *Filia ſi propter pulchritudinem, vel alias
nubit pari, non debet legitima defrau-
dari.*
31 *Filia ſi cum legitima condignum virum
non inuenit, tota portio in qua ſuccede-
ret ab inteſtato ei danda eſt.*
32 *Filia maritata à patre cum minori dote
paragij, etiã ſi renunciauit, ſupplemen-
tum paragij petere poteſt.*
33 *Pater prohibere filiam, vt vltra non pe-
tat, non poteſt niſi ſtatuto cautum ſit,
& nu.* 38. 42. 47. & 50.
34 *Legitima loco alimentorum eſt, quæ iure
naturæ debentur.*
35 *Naturæ iure, quæ debentur, lege ciuili mi-
nui non poſſunt.*
36 *Filia incongruè à patre dotata, congruè
dotis ſupplementum petere poteſt, etiam*

ſi tu-

ſi iuraſſet, ſe fuiſſe congruè dotatam.

37 *Pater quando exceſſit in minuenda dote filiæ, non dicitur conſultor, ſed proditor filiæ.*

39 *Paragium in nupta minus legitima eſſe non poteſt, in capillo poteſt excedere.*

40 *Paragiumi, ſeù quota hæreditatis eſt loco legitimæ, filiæ debitæ.*

41 *Statutum ſi à ſucceſſione excludat, non tamen à legitima excludere intelligitur.*

43 *Filia incongrua dote, & minus legitima maritata, arbitrio boni viri ad legitimam commenſurari debet.*

44 *Filiæ poſt patris mortem arbitrio boni viri de legitima ſuccurritur.*

45 *Dotis arbitrium, ſiuè à patre, ſiuè à tutore fiat, pro modo facultatum, & viri dignitate fieri debet.*

46 *Filia ratione enormiſſimæ læſionis videtur à patre circumducta.*

51 *Legitima debetur cum fructibus, etiam bona fide conſumptis, & nu.* 52.

53 *Legitima eſt æs alienum, & dicitur debitum iure naturæ, & ex neceſſitate.*

54 *Filia conſequitur legitimam beneficio iuris, & non patris.*

55 *Pater cogitur magnam dotem filiæ dare, modo legitimam non excedat.*

56 *Filia in vita patris dotata, an auctis facultatibus, ſupplementum petat inſpecto tempore mortis, & nu.* 57. & 58.

59 *Pater dotare tenetur filiam de bonis ſuis, frater de bonis paternis.*

60 *Alendi filios onus, tranſit ad hæredes hæreditario nomine.*

61 *Frater ſorores dotare non tenetur, neque eas alere, niſi in maxima earum inopia.*

62 *Paragium vltra, & non minus legitima eſſe poteſt.*

Pro Aurelia Galla vxore Hieronymi Lupini, contra hæredes quondam Nicolai Galli patris dictæ Aureliæ.

ARGVMENTVM.

Filia indiſcretè dotata à patre, & nupta pari, an poſt mortem patris ſupplementum petat legitimæ, etiam ſi amplius petere ſit teſtamento prohibita.

CONSILIVM XXVI.

IN articulo an filia fœmina dotata, & maritata à patre, ipſo mortuo poſſit petere legitimæ ſupplementum in bonis paternis, non obſtante etiam legato paterno ducatorum cẽtum, & prohibitione, quod non poſſit quicquam aliud petere, breuiter, & diſtinctè loquendo, tria ſunt videnda.

Primò, an filia dotata à patre, nuptaquè pari, legitimæ ſupplementum petere poſſit?

Secundò, an pater in ſuo teſtamento poſſit prohibere, vt filiæ vltra non petant quàm eis legata.

Tertiò, an patre aſſignante filiæ minimam, atque indiſcretam dotis quantitatem, filia ipſa arbitrio boni viri ſuccurri poſſit.

Quoad primum verum eſt, quod filiæ fœminæ propter maſculorum exiſtẽtiam à parẽtuum ſucceſſione excluduntur per *conſuetudinem ſi quis, vel ſi qua, de ſucceſſ. ab inteſtat.* & in exteris, vt eſt noſtra clienta, *per generalem Regni conſtitutio-*
1 *nem in aliquibus*, † per quam conſtitutum eſt non legitimam filiæ pro dote deberi, ſed tãtum paragiũ, quod nihil aliud ſonat, & ſignificat, niſi vt filia ſecundum ſuos pares nubat, de quo paragio eſt etiam *text. in l. ſi pater in tit. de ſucceſſ. in longobard.* Diuerſum eſt enim aliud in legitimam tradere, aliud in paragium præberi, cum legitima ſit limitata, & cer-
2 ta, † & ſine perſonarum diſcretione, *authent. nouiſſima C. de inofficioſ. teſtament.* paragium autem, ſiuè dos ſecundum pa-
3 ragium eſt † incertum relictum ſecũdum perſonarum qualitates, & locorum conſuetu-

Digitized by Google

ſuetudines, *vt per Napodan. in conſuetud. ſi moriatur in verbo paragium*, item legi-
4 tima † non eſt debita filijs in vita patris, ſed poſt eius mortem, *l. cum quæritur C. de inofficioſ. teſtam. & authent. de trien. & ſemiſſ.* §. 1. Dos verò de paragio eſt
5 debita, † etiam in vita patris, *l. final. C. de dot. promiſſ.* & ad eam conſtituendam,
6 Pater officio Iudicis † cogi poteſt, *l. qui liberos ff. de rit. nupt.* & legitima in bonis
7 fratris † non debetur, *l. fratris C. de inofficioſ. teſtament.* ſed tamen frater ſororem dotare tenetur, *l. cum plures ff. de adminiſtr. tut.* Ex qua diuerſitate paragij, & legitimæ paragium ipſum minus legitima eſſe poſſet, ſi pater ita arbitratus fuerit, & ex hoc inferri poſſet opinio aliquorum Scribentium, quod dotata à patre congruè dotata cenſetur, ita quod, nec ad petendum ſupplementum legitimæ admitti debet, quia pater ſcit melius
8 capere † conſilium pro filia, quàm quiſquā alius, *l. nec in ea ff. de adult.* & quod
9 ipſi viſum fuit† competens eſſe pro filia, alteri incompetens videri non debet, *argument. l. ſi furioſa impuberis in fine ff. de curat. furioſ.* nec ille ab aliquo argui po-
10 teſt, † cum nullus amor vincat paternũ, *l. final. C. de curat. furioſ.* Immò pater do-
11 tem minus † legitima filiæ conſtituere poteſt, ſtante maximè dicta conſtitutione, fœminas propter maſculorum exiſtentiam excludente, & fortius in bonis à pa-
12 tre quæſitis, † quæ ad libitum alienare poteſt, etiam vſque ad abuſum, *l. ſed & ſi lege §. conſuluit, l. ſi quid poſſeſſor §. ſicut ff. de petit. hæredit. Paul. Caſtrenſ. cõſ. 108. alias 270. incip. ſuper primo quæſito in ſecundo, & tertio dubio, & in conſil. 420. viſis, & ponderatis, & ſequitur Alexand. conſ. 33. lib. 3. Corn. conſ. 107. in hac conſultatione lib. 2. & latè Soccin. conſ. 288. volum. 2. Dec. conſ. 26. 35. & 39. in fine, & conſ. 181. Afflict. in d. conſtitut. in aliquibus, verſ. ſed an pater, & Marant. in diſputat. 10. num. 11. verſ. limita*, & hoc ſi dotem conſimilem aſſignauit, iuxta lo-
13 ci, & perſonarum conſuetudinem, † quę eſt attendenda, ſecundum *Corn. in conſil. 115. in hac conſultatione lib. 3. & in conſ. 107. lib. 2. & latè tradit Brun. in tractatu excluſionis fœminarum artic. 9. in fine*,
14 & quando inter Ciues viget † conſuetudo, vt inter eos ordinaria dos detur, ipſa ordinaria dos diſtribuenda eſt, non habito reſpectu ad facultates patris dotantis, *l. ſi voluntariæ C. de dot. promiſſ. l. diuortio ff. de verbor. oblig. & l. cum poſt § gener ff. de iur. dot. & tradit Bart. in l. 2. ff. ſolut. matrim.*
15 Tamen contraria ſententia † vti probabilior, melior, & verior, * cõmuni Doctorum, & Scribentium calculo approbata, & recepta eſt, vt quando filia dotem de paragio non habuit, poſſit illud, ſeù illius ſupplementum petere, *iuxta gloſ. in conſtitut. Regni, vt de ſucceſſionibus in verbo coniugatæ autem, Iſern. in capit. 1. verſ. oportet de natur. ſucceſſ. feud. Afflict. in d. conſtitut. in aliquibus*, quod para-
16 gium, † vt congruum ſit, ſex requiruntur, quæ colliguntur *ex repetit. Petr. de Vbald. in cap. Raynutius in quarta carta,*
17 *& ſeq.* ſcilicèt primò, † quod dotātis facultas attendatur, *l. cum pater §. gener ff. de iure dot. ibi, dotis etiam quantitas pro modo facultatum, &c. l. quæro, ibi, in ver-*
18 *bo facultatibus ff. de legat. 3.* † Secundò, dignitas parentuum, *l. fil. C. de legat. 3.*
19 *in verbo ex dignitate*. Tertiò, † mulieris dotandæ qualitas, *vt ibi, dignitatem mulieris, & l. ſi curatoris C. de adminiſtr. tut. ibi, quod honeſtæ perſonæ præſtare cogatur, vt optimè probatur per text. in l. tam dementis C. de Epiſcopal. Audient.*
20 Quartò, † qualitas mariti, *d. l. quæro, & d. §. gener.* Quintò, numerus liberorum,
21 † *vt in d. conſtitut. in aliquibus, & in l. filiæ ad inſtar taxationis legitimæ, auth. nouiſſima C. de inofficioſ. teſtament.* Sextò, & vltimo patriæ conſuetudo, *l. quod ſi nolit §. qui aſſidua ff. de ædilit. edict.* cum
22 conſuetudo, † ſit optima legis interpres, *l. minime, & l. ſi interpretratione ff. de leg.* & optimè de prædictis ferè omnibus requiſitis loquitur, & concludit *Soccin. in conſ. 207. lib. 2. Paul. de Caſtro in l. ſi non mortis in fine princ. ff. de inofficioſ. teſtament.* Cumq; paragium, ſiue dos dictæ filiæ data habito reſpectu ad

patris

patris locum, & facultatem ſit adeò tenuis, maximè quod ſatis minus legitima
23 ſit, † & eius congruitas minus legitima eſſe non debet, *vt per Soccin. in d. conſil. 207. colum.* 2. & quamquám fauore maſculorũ Regni leges municipales mulieres excludant, tamen cum leges ipſę ſint præiudiciales,& ſtricti iuris,& ſumus in odioſis, vt pulchrè in filia nupta inquit, *Alexand. conſ. 199. lib. 7. circa medium,* proindè intelligendæ ſunt ſtrictè,ſcilicèt,quod per eas fœminæ à ſucceſſione propter maſculorum exiſtẽtiam
24 excludantur, † ſed non à legitima, ſtatuta enim interpretrari debent,vt minus quàm poterint ius commune lædant, *vt per Iſern. in conſtitut. ſi quis in aliquem, in conſtitut. proſequentes, & in conſtitut. pœnam eorum in verbo excuſatores,& in rubr. de homicid. clandeſt. in fine, & in princ. conſtitut. in §. nos autem, & in conſtitut. probationum defectum, in gloſa magna, quem ſequitur Afflict. in deciſ.* 21.
25 Prohibitio enim ſucceſſionis † legitimę, niſi ſpecialis mentio de ea fiat, non includitur, *l. ſi quando §. & generaliter C. de inoffic. teſtament. & ibi Bald. & Salycet. & Alber. de Roſat. in §. certum in authent. vt cum de appellat. cognoſ.* Le-
26 gitima † enim minuſcula portio appellatur, *d. l. ſi quis in ſuo C. de inoffic. teſtament.* vndè portio pro legitima aſſignan-
27 da † minus legitima eſſe non poteſt, tradit *Salyce. in authent. res quæ C. commun. de legat. ſequitur Dec. conſ.* 180. *colum.* 1. *conſ.* 290. *incip. ardua, & plurium ſatis dubia,* & hanc * communem eſſe opinionem, etiam in muliere renunciante, tradit *Angel. Aretin. in § cum autem in fine, inſtit. de inofficioſ. teſtamen. Aret. in l.* 1. *§. ſi quis ita num.* 17. *ibi: Renunciatio talis*
28 *non † extenditur ad legitimam, ſequitur Napodan. in conſuetud. contra inſtrumentum verſ. ſed pone, Afflict. in cap.* 2. *de feud. dat. in vim l. commiſſ. verſic. ſexto patet, & in deciſ.* 178. *Guid. Pap. deciſ.* 93. *Federic. de Sen. conſ.* 115. *Io. Lup. in repetit. rubr. extra de donat. inter virum, & vxorem, verſic. ex iſto poteſt inferri ad quæſtionem num.* 16. *&* 18. *quem ſequitur, & refert Gulielm. de Benedict. in cap. Raynutius, verſ. in eodem teſtamento relinquens num.* 220. *Chaſſan. in conſuetud. Burgund. des ſucceſſores, verſic. limita.* Dignitas enim parentuũ,& qualitas perſonarum mulieris,quæ pro paragio extimando conſiderantur,multo maiorem paragij extimationem indicant, ſiquidem homo ditiſſimus,& de primis,vt ita dicam ſuæ Ciuitatis, iuncta dignitate mariti,eius filiæ,qui toties Syndicus in Ciuitate electus fuit, vtique ſi ſciuiſſet certam dotem ſibi conſtituendam, & ſic minimam portionem pro tanta facultate,filiam dicti Nicolai in matrimonium non accepiſſet,accedat ad hoc pulcherrimum dictum, *Iſern. in d. conſtitut. in ali-*
29 *quibus, ibi: † Nam paragium eſt portio quam habet de bonis, quæ habere debet, ſine aliquo onere, ad exemplum debiti bonorum ſubſidij, l. quoniam in prioribus C. de inofficioſ. teſtament.* & in ſpetie dicit in patre dotante, quam dotem, ſiuè paragium mulier habebit beneficio huius conſtitutionis,& non patris,& ſi dos fuerit minus legitima,poſſet poſt patris obitum filia agere contra fratrem ad ſupplementum,& ſic expreſsè tradit *in verbo item ſic eſt gloſ. & in verſ. erit ſic extimatio,* pro qua opinione firmanda adducit *text. in §.* 1. *authent. de hæred. & falc.* Immò & fortius in terminis noſtris con-
30 cludit, † quod ſi filia inueniret ſibi patem propter pulchritudinem ſuam, vel valorem, aut ſtrenuitatem fratris pro modica quantitate non debet adhuc legitima fraudari: quinimmo quod ſi cum le-
31 gitima † non reperiret condignum virum,tota portio, ad quam ſuccederet ab inteſtato conſequi poſſet, *vt per gloſ. in d. conſtitut. vt de ſucceſſ. in verbo coniugata, vbi Afflict. verſ.* 10. *num.* 23. *ibi: Nota, quod tunc filia dicitur dotata de paragio, quando dos non fuit minus legitima, idem expreſsè tenet Napodan. in d. conſuetud. contra inſtrumentum gloſ. in verb. abſolutum in verſ. item quid ſi filia fuit dotata à patre, cum dote minori paragio, &*
32 *renunciauit,* vbi dicit, † ſupplementum paragij peti poſſe, & tamen loquitur in

patre,

patre, & idem tenet *in conſuetud. ſi mo-*
riatur in verbo paragium verſ. eas autem
circa finem, & idem tenet Bald. Nouell. in
tract. dotis 6. part in 16. priuileg. verſic.
ſimiliter, conſuluit Dec. conſ. 176. incipien.
pater, & originaliter iſtam opinionem
ſubſtinuit *Luc. de Pen. in l. in his in fine*
verſ. item pone pater C. de præd. & omn.
reb. nauicul. lib. 11.

Quoad ſecundum caput diſcutiẽdum,
quod eſt an pater poſſit in teſtamento
prohibere filiam, ne vltra ab eo relictum,
33 petere poſſit, † dicitur patrem talem
prohibitionem, niſi ſtatuto hoc expreſsè
cauente, facere non poſſe, *vt per Angel.*
conſil. 359. & hoc authoritate Cyni in
l. ſancimus C. de nupt. qui expreſsè te-
34 net legitimam † loco alimentorum ſuc-
cedere, quæ alimenta iure naturæ deben
tur, *l. 1. in fine ff. de iuſtit. & iure*, & quæ
35 iure naturę † debentur, lege ciuili minui
non poſſunt, *§. ſed naturalia inſtit. de iu-*
re nat. gent. & ciuil. pro qua opinione
pleniſſimè conſuluit *Corn. in conſ. 109. li-*
br. 3. & ante eum Bald. in l. final. C. de
dot. promiſſ. verſ. ſed pone, quod iſta filia,
quem Alexand. referens firmat, nulli du-
36 bium, † quod filia incongruæ à patre
dotata, congruæ dotis ſupplementum
petere poteſt, *vt in conſ. 134. num. 31. li-*
br. 6. conſ. 93. lib. 4. conſ. 3. lib. 2. Bald. in
d. l. quoniam in prioribus, & conſ. 142. li-
br. 1. conſ. 123. lib. 3. Immò etiam in filia,
quę à patre taliter dotata cum iuramen-
to renunciauit pro ſupplemento legiti-
mæ agere poteſt, tenet *Benedict. de Be-*
nedict. conſ. 6. Cardin. conſ. 80. Soccin. con-
ſil. 136. incip. circa tertium, verſ. vnde
concludendum eſt, & quamuis pater opti-
37 mus cõſultor pro filia dicatur, † vt præ-
diximus in contrarijs, attamen in tanto
facultatum exceſſu, & in tanta minima
dotis conſignatione, pater magis prodi-
tor, quàm conſultor dicitur, vt in filia
nupta, etiam contra patris voluntatem
firmat *Abb. conſ. 12. verſ. venio ad tertiũ,*
Alexand. conſ. 34. & in fortiori Corn. con-
ſil. 77. lib. 2. quod niſi ſtatutum dicat ex-
38 preſsè † qualicumque dote filiam con-
tentam eſſe debere, pater ſupplementum
legitimæ prohibere non poteſt, prout in
terminis *Curt. Iun. conſ. 11. immò Alexan.*
39 *conſ. 101.* † pro certo tradit paragium
in nupta minus legitima eſſe non poſſe,
& in virgine in capillo, excedere poſſe,
Napodan. in d. conſuetud. ſi moriatur, ver-
ſic. paragium, Iſern. in d. conſtitut. in ali-
quibus, Bald. Nouell. in d. tract. de dot. pri-
uileg. 16. circa finem 6. part. Dec. conſil.
276. Arnon. ſingul. 35. Afflict. vbi ſupra,
Dec. conſ. 160. Pariſ. conſ. 26. lib. 3. conſil.
17. & 78. lib. 2. Curt. Sen. conſ. 37. 38. &
40 39. † Paragium enim quota hæredita-
tis eſt, loco legitimæ filiæ debitæ, *Iaſon*
expreſsè conſ. 36. verſ. præfatis non obſtã-
tibus, & ante eum *Salycet. in l. ſerui veſtri*
C. de noxal. & in l. ſancimus C. de nupt.
Alexand. conſ. 7. volum. 2. in verb. ſecun-
dum, & in propoſito noſtræ quæſtionis
pro expreſſo ſubſtinet, quod ſtatutum
41 quamuis à ſucceſſione excludat, non
tamen à legitima excludere intelligitur,
prout etiam dixit *in conſ. 96. lib. 1. & poſt*
eum Soccin. conſ. 152. volum. 2. & notab.
Alex. idem in Apoſtilla ad Bald. lit. A. in
l. final. C. de dot. promiſſ. * communem
tradit *Soccin. in l. hæredes mei §. cum ita,*
verſ. item quod filia ff. ad trebell. & ita
fuit obtemprum in Ciuitate Florẽtiæ per
maximum Doctorem, prout *Iaſ. cumulat*
in authent. nouiſſima C. de inofficioſ. teſta-
ment. & in authent. res quæ C. commun. de
legat. Bald. conſ. 63. lib. 1. Alexand. in
l. Gallus §. & quid ſi tantum ff. de liber.
& poſthum. qui omnes decidendo tenent
42 filiam ſupplementum † legitimæ ſemper
petere poſſe, niſi ſtatutum expreſsè pro-
hibeat, ſe plus aſſignatæ dotis petere
non poſſe, quantumcumque minima ſit
dos, & potiſſima ratione, quia ſub gene-
rali prohibitione legitimà non compre-
henditur, niſi de ea ſpetialis fiat mentio,
d. l. ſi quando §. generaliter C. de inofficioſ.
teſtament. Bald. in l. de his C. de tranſact.
& quamuis Doctores contrarium tenen-
tes pro firmo habeant patrem filiam do-
tantem ſuo pari, dici adimpleuiſſe
conditionem appoſitam *in conſtitut. in*
aliquibus, tamen *Dec.* qui firmiſſime
pro contraria parte conſuluit ſe reducit

Digitized by Google

ad * commune dictum, ſcilicèt, quod
43 ſi incongruentia † dotis eſſet talis, vt
multo minus legitima reperitetur, arbi-
ttio boni viri ad legitimam commenſu-
rari debet, *vt in conſ. 276. Caſtrenſ.* qui
ſimiliter pro contraria parte ſcripſit hoc
idem confirmauit *in conſ.* 131.

Ad tertium, & vltimum progredien-
44 do articulum, † an patre aſſignante filiæ
minimam quantitatem, arbitrio boni vi-
ri filia ſuccurratur, & quod ſuccurrenda
ſit, decidit *text. in l. cum donationibus C.
de inoffic. donat. ibi: Nec tantum dos à pa-
tre data, & fideicommiſſum continent,
quantum ad ſubmouendam querelam
ſufficiet: de enormitate donationum ad
exemplum inoffícioſi teſtamenti Præſes
Prouintiæ iuriſdictionis ſuæ partes exbi-
bebit, facit text. iuncta gloſ. in l. 1. §. quo à
nobis C. de vxor. act.* vbi expreſsè tradi-
tur dos, licet à patre data, ſi minus legi-
tima reperiatur, poterit ſupplementum
peti, facit optimè *text. in l. cum pater §.
gener ff. de iur. dot.* vbi dos fuit promiſſa
ad arbitrium ſorori, & tamen conſidera-
uit ibi textus, quod ſiuè arbittium dotis
45 ab ipſo patte fuit, † ſiuè à tutore, pro
modo facultatũ, natalium, & viri digni-
tate fieri debet, vt pro hac concluſione
firmanda illum textum adducit *Aretin.
conſ. 17. verſ. ad ſextum, & verſ. venit
igitur ad quartum*: Ratione enim enor-
46 mis læſionis † filia cenſetur à patre do-
lo inducta, *l. ſi ſuperſtite in fine* ff. *de dolo.*
Immò dolo verè inducta dicere poſſu-
mus, cum læſio ſit in magno exceſſu,
propter quod paternæ dotationi ſtari nõ
debet, vt in caſu noſtro, vbi pater dedit
ducatos centum in vita ſua pro eius do-
te, & attentis etiam alijs ducatis centum
pro ſupplemento legitimæ, habito reſpe-
ctu ad facultates ducatorum viginti mi-
lium, & numerum filiotum ſex, quod pro
legitima vniuſcuiuſque filiæ fęminæ ex-
cluſæ à totali ſucceſſione competunt du-
cati mille, & ſexcentum, vel circa, & ſic
læſionem non ſolum vltra dimidiam, ſed
ſatis enormiſſimam, reſpectu legitimæ
adeſſe videtur, qua ſtante filia pro debi-
tæ legitimæ ſupplemento agere poteſt,
authoritate *Iſern: qui hoc expreſsè dicit
in d. conſtitut. in aliquibus fol. mihi 259.
ibi: Poſt mortem tamen patris ageret filia
contra fratrem ad ſupplementum, & ibi
ſuppletur ſi tantũ non habuit, quãtum ter-
tia debita aſcẽderet*, ac authoritate *Bald.
Salycet. Angel. Alexand. Iaſ.* & aliorum
multorum legalis diſciplinæ procerum,
firmat *Tiraquell. in l. ſi vnquam C. de re-
uoc. donat. verſ. ſuſcepit liberos num. 109.
fol. mihi 359. & ſeq.* cuius ſententiæ vltra
adducta per *Tiraquell.* eſt etiam *Ancbar.
conſ. 39. num. 2. Anton. Rub. Alex. conſil.*
101. *Menoch. in tract. de arbitr. iudic.
lib. 2. caſu* 149 *num.* 16. *Laurent. Kircou.
German. in verbo dos data in fine, Petr.
Paul. Fuſc. ſingul. 89. incip. filia dotata
à patre, Alciat. in l. 1. §. ſi quis ita num. 48.
ff. de verbor. obligat. Aymon latè firmat in
conſ. 236. num. 3. & 4. Marant. in diſpu-
tat. 10. num. 19. cum ſeq. & num. 32. in
fine*, qui ferè omnes loquuntur in ſtatu-
to excludente fęminam propter exiſten-
tiam maſculorum, iuxta caſum noſtrum,
& in filia, quæ cum iuramento renuncia-
uerat, & ſic in fortiori caſu, quàm noſter
eſt, prout tenent omnes Doctores *in cap.
quamuis de pact. in ſexto, Grammat. deci-
ſion. 57. num. 14. & deciſ. 101. nu. 16. &
ſeq.* ex multis deductis, & diſcuſſis ean-
dem ſententiam probat, & demùm *in
d. deciſ.* 101. *num.* 18. *in fine*, ſic deciſum
firmat, quam ſentẽtiam non negant, nec
negare poſſunt, etiam qui contrariam
partem tenuerunt. Quinimmo non ſolum
data enormiſſima læſione in magno ex-
47 ceſſu, † ſed ſolum vltra dimidiam legiti-
mæ tantum, non obſtante patria poteſta-
te, & excluſione ſtatuti, poterit pater,
frater, & agnatus cogi ad ſupplementum
congruæ dotis arbitrio Iudicis, vltra
prędictos limitatiuè conſuluit *Corn. conſ.
77. lib. 2. latè Benedict. in repet. cap. Ray-
nutius num. 42. de teſtament.* & alij in-
numeri per prædictos adducti, ac *per Bor
gnin. Caualcan. deciſ. Fiuizan. 5. nũ. 102.
par. 3. fol. mihi* 150. quæ congrua dos ar-
bitranda, non poteſt eſſe minus legitima,
vt per Grammat. d. deciſ. 101. *num.* 43.
Hippolyt. Riminald. conſ. 31. *nu.* 20. *lib.* 1.

qui

qui alios adducunt, & proindè pro * cõmuni,& veriori teneri debet.

Nec obſtat,quod pater ei legauit ducatos centum pro ſupplemento legitimæ: nam dicta filia de iure communi fundatam habet intentionem, cum ducati centum primo loco aſſignati in dotem, & prædicti alij ducati centum pro ſupplemento legitimæ relicti, ſint minima pars legitimæ,ſibi debitæ in bonis pa-
48 ternis, † meritò poteſt ad ſupplemẽtum agere, etiam vigore teſtamenti paterni, *vt per Marant. in d.ſua diſput.* 10. *num.* 26. & non obſtante dicto legato, & eſt textus apertus *in l.omnimodo C.de inofficioſ. teſtamen. & ibi tradit Bald.* Idquè non obſtante, quod in eius teſtamento
49 dixerit † eam extare debere contentam dicto legato,nec quidquàm vltra petere poſſe occaſione legitimæ paternæ, vel alia ratione,vt in ſpetie tenet *Bald. Salycet. Caſtrenſ. & Iaſ. infinitos cumulantes in l.ſi quando §.& generaliter col.* 2.*C.de inoffic.teſtam.Io.de Anan.conſ.*99.*col.fin. Alex.conſ.*69.*vol.*1. *Dec.conſ.*217. *incip. in caſu ad me tranſmiſſo de Italia num.*3. *Rub.in l.Titia ſeio §. Imperator nu.*269. *ff.de legat.* 2. *Pariſ.conſ.*7.*num.*55. *lib.* 2. *Ruyn.conſ.*56.*num.*8.*verſ.& propterea conſ.*60.*nu.*4.*lib.*2.*conſ.*40.*nu.*13. *lib.*3. *conſ.* 68. *col. penult. verſ. & tanto magis vol.*4.*qui omnes mouentur per text. in §. ſed hæc diſponimus verſ. cæterum, in auth. vt cum de appellat. cogn.* & ratione
50 comprobatur, † quia huiuſmodi clauſula, quod plus vltra petere non poſſit, vt impediriua legitimæ reijcitur, & pro non adiecta reputatur, *d.l.quoniam in prioribus C. de inoffic. teſtam.ſicq́; Bald. Salycet.& cæteri,tradunt in d.§. & generaliter nu.*1. *Bald.in l. hac edictali col.*4. *verſ.iuxta hoc quæro C.de ſecund.nuptijs, Imol.in l.*1.*§.ſi ex fundo nu.*69. *ff. de hæred.inſtit.Ruyn.d conſ.*56. *nu.*8. *verſ.& propterea,conſ.*60.*num.*4.*lib.*2. *& conſil.* 177.*num.*55.*verſ.vbi verò eodem libro, Cephal.conſ.*95. *num.*8. Quinimmo dicta
51 legitima † debetur vna cum fructibus, qui in ea non imputantur, *l. ſcimus §. repletionem C.de inofficioſ. teſtam. & in ſpetie Bald.in l.non eſt C. famil.erciſcun.*
52 vbi tenet, † quod in hoc caſu fructus legitimæ bona fide conſumpti peti poſſunt,decidunt *gloſ. Bartol. & Angel.in §. vnde ſi quis in l. papinianus ff. de inoffic. teſtam.idem Bald. Caſtrenſ. & Moderniores in d. §. repletionem, Alexand.in*
53 *d.conſ.*69.*par.*1. † quæ legitima cum æs alienum dicatur, & iure naturali ſit debita,& neceſſaria,*l.cum ratio de bon.dãn. l.ſi quis in ſuo C. de inofficioſ. teſtament.* vt per formalia verba conſuluit *Bald.cõſil.*65.*in verſ.capitulum lib.*1.*& cõſ.*323. quibus in locis tradit, ꝙ pater, vel auus maritando filiam,vel neptem naturale beneficium ſequitur,*l.*1.*C.de impu.*idem firmat *Iſern. in d.conſtitut.ut aliquibus,*
54 vbi dixit † legitimam conſequitur filia beneficio iuris,& non patris,*Iaſ.in dicta authent.res quæ, verſ.ſeptimo nota,*argumentum ſumitur ex illo textu notabili,
55 quod pater † cogitur magnam dotem filiæ dare,niſi legitimam excedat,immò
56 fortius ſi filia congruenter † in vita patris reperiatur dotata, & tempore mortis patris facultates reperiantur auctæ, ex hoc filia poterit ſupplementum legitimæ petere, *Alexand.conſ.*34. *Dec.dicto conſ.*276.*poſt Bald.Nouell.in d.tract.dot. par.*6.*priuileg.*16.*Caſtrenſ.conſ.*132.*incip.licet iſta Domina Liſa, prout ſic deciſum firmat Afflict.in conſtitut.fratres nu.* 12. *& in deciſ.* 160. etiam ſi filia cum
57 iuramento, † vltra non petere renunciauerit,vt in proprijs terminis firmat *Bald. in cap. cum M. Ferrarienſis col.* 7. *de conſtitut. & Iaſ.in d.l ſi quando §. illud, C.de inofficioſ.teſtament. idem Bald. in l.*2.*& in l. quod dotale* 6.*oppoſit. C. de collat.& pro dicta quæſtione faciunt text. in d.l. cum quæritur, l.ſi quando §.generaliter, l.ſi pater §.ſi ex duobus ff.de bon. libert. & §.cæterum, auth. vt cum de ap-*
58 *pellat. cogn.* concluditur igitur, † quod filia à patre dotata ſupplementum petere poteſt, etiam in bonis, & facultatibus auctis,& etiam ſi cum iuramento renunciauerit, & non obſtante legato paterno,ac prohibitione, quod vltra non petat, non ſolum ſi in maximo exceſſu

fuerit læſa,ſed etiam ſi vltra dimidiam ,
& agere poteſt contra fratrem,quia onus
dotandi filiam per patrem debitum in
eius vita, poſt eius mortem fuit tranſla-
tum in filium,filiæ fratrem, benè verum
eſt , quod pater tenetur dotare de bonis
59 proprijs, † & frater de bonis paternis, in
cuius locum ſucceſſit,& hoc ex mente
Cyn.in l.alimenta in fine, C.de negot.geſt.
60 dicentis onus alendi filios † tranſit in
filios hæredes , hæreditario nomine , &
vti poſſeſſores bonorum patris , ſorores
alimentare tenentur, & tanquàm pater-
num officium,& onus ſubintrans, non
minus legitima paternorum bonorum
61 ei dare tenetur, † & non de proprio,niſi
in maxima ſororum neceſſitate , fratres
eas alere tenentur,ad quod facit *text.in
l.cum plures §.final.ff.de adminiſtr.tutor.
prout concludit Capyc.in deciſ.*159. *& in
Apoſtilla in d.conſuetud. ſi moriatur in-
cip.cum hanc conſuetudinem,hæc ſequitur
Piſanell. in conſuetud. quod autem* , *in
Apoſtilla in verſ.pone quod ſoror, & no-
ta longam additionem Cæſaris Vitelli in-
cip.paragium in d.conſuetud ſi moriatur,
ac ibidem Nicolaus Maricond.& Frecc.
in verſ.quod tale paragium, quem ibidem
ſequitur Vincent.de Franch.* & alibi ſen-
62 tiens paragium,vel vltra,vel non minus
legitima eſſe debere,expreſsè tradit *in
deciſ.87.nu.11. Marant. in d.diſtinct.
10.num.22. & Boer.deciſ.3.nu.7. Guid.
Pap.q.93.idem Boer. in deciſ. 62. The-
ſaur.deciſ.192.& Oſaſch.conſ.76.nu.23.
ac Natt. conſ.37. num.4. Menoch.conſ.
251. perbellè conſuluit,per totum* , quo-
rum omnium authoritate noſtram con-
cluſionem eſſe veram confirmo, & ab ea
in conſulendo, vel iudicando non eſſe
recedendum .

Prædicta cauſa non fuit deciſa , quia fratres videntes malam fouere cauſam , cum actrice ad tranſactionem deuenerũt.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Sententia ineptitudine petitionis perſonæ carentis actione, eſt nulla.*
2 *Ineptitudo actionis cognoſcitur ex obligatione incompetenti.*
3 *Actione carens in iudicio audiri non debet.*
4 *Ordine ſolito iudicij omiſſo, vel præpoſterato, ſententia eſt nulla.*
5 *Ordo iudicij plus inſpicitur, quam cauſa.*
6 *Sententia de facto abſque ordine iudicij lata eſt ipſo iure nulla.*
7 *Cognitio cauſæ à iure diuino deſcendit.*
8 *Sententia ex cauſa indebiti,& ſic ex iniquitate contra notorium factum eſt ipſo iure nulla, idem ſi ex falſa cauſa lata ſit,& nu.9.*
10 *Sententia ex notoria iniquitate lata eſt nulla.*

Pro Iacobo de Mitio de Ciuitate Monopolis, contra Iulium de Ruſſis.

ARGVMENTVM.

De nullitate ſententiæ, & omnium ex ea dependentium.

CONSILIVM XXVII.

Decreta, & venditiones bonorum Iacobi de Mitio, ex tribus ſunt nulla.

Primò, nàm ſtante, quod magnifica Antonia Gataleta vendiderat maſſariam prędicto Iacobo, cum pacto expreſſo, quod ducat. octingenti octuaginta tres,reſidui pretij ſoluerentur creditoribus aſſignandis ad rationem ducat. octo pro quolibet centenario, & aſſignatio ipſa fuit facta per decretum,vt ex actis, & acquiſitum ius creditoribus aſſignatis,dictę Antoniæ,nulla competebat actio dictum Ia-
1 cobum moleſtandi, † cum ex ineptitudine petitionis perſonæ non habẽtis actionem,ſententia,etiam lata parte non opponente,

ponente, eſt etiam nulla, & actor in ex-
penſis condemnari debet, reſeruato ſibi
iure agendi, ex cauſa apra, ſi habet, *per
text.cum ibi notatis in cap.examinata de
iudic. & gloſ.inſtit.de oblig. in verb.iſtud
in fine, quam dicit ſingularem Bald. in
l.actori in fine C. de rebus credit. Aymon.
conſ. 151. nemine col.1. & conſ.191. per
Vant.de nullitat. ex defectu proceſſus nu.
22.ac Præſ.de Franch.deciſ.223. num.3.*
2 & ineptirudo † cognoſcitur ex obliga-
tione, quæ non competebat dictæ Anto-
niæ, poſtquam dictum creditum delega-
uerat alijs creditoribus aſſignatis, idem
Vant.ibidem nu.23. verſ. quando autem,
3 *&c.in fine*, † & ſic agere non poterat, &
in dicto iudicio audiri non debebat, quia
ſua non intererat, *l.1.in fine ff.de appell.
recip. cap.non ſolet 2. q.6. cap. cum inter
de elect.cap.de his extra de appellat.cum
ſimilibus, Aymon conſ.177.ſcripſi in fine,
& conſ.170. in cauſa appellationis colum.
2.num.5. idem Vant. in tit. qualiter ſen-
tentiæ, & proceſſ.redduntur nulli num.13.*
Ergo dicta decreta, & vendiriones ſunt
nullæ, vt ſupra fundatum eſt.

Secundò, dicta Antonia vendiderat
maſſariam dicto Iacobo cum dicto pacto
expreſſo, quod de reſiduis ducat. 883.
capitalis correſpondetet creditoribus aſ-
ſignatis, & aſſignatio ordine Sacri Con-
ſilij iam facta fuerat, vt diximus, ex quo
non poterat, de facto contra vẽditionem
maſſariæ agere, & ſi aliquid contra ip-
ſum Iacobum prætendebat, debebat or-
dinariè ſe dirigere, & cum de facto fue-
rit proceſſum, nullo dato termino in cau-
ſa, nec præcedentibus alijs actis iudicia-
rijs, omnia nulliter proceſſerunt: nàm ſi
4 ſolius † iudiciorum ordo neceſſarius om-
mittitur, vel & fortius ſi præpoſteratur,
ſententia eſt nulla, *per text. & ibi Scri-
bentes in l.prolatam C. de ſentent. l.1. C.
de exequ. rei iudic. cap. ad petitionem §.*
5 *final. extra de accuſat.* † cum plus infi-
ciatur iuſtitia ex ordine iudicij, quàm ex
cauſa, ſecundum *Panormit.in cap. cum
olim colum.penult.verſ.ſed in contrarium
de ſentent. & re iudic. Anchar.conſ.249.
pro declaratione colum.2.in fine, ex Vant.
de nullitat. ex defectu proceſſ. nu.1.* Qui-
6 nimmo † cum fuerit de facto proceſſum
nulla cauſæ cognitione præcedente, de-
creta, & venditiones prædictæ ſunt ipſo
iure nullæ, *Bart.in d.l.prolatam, quem ibi
cæteri ſequuntur in verſ.final. & in l. ex
ſtipulatione eodem titulo C.de ſentent.cap.
Deus omnipotens 2.q.1. Vant.vbi ſupra
num.30. & ſeq. Capyc.deciſ.69.num.35.
Grammat.deciſ.15.num.12. & deciſ.85.*
7 *num. 3.* † cum cauſæ cognitio à iure di-
uino deſcendat, *Abb. in cap.1. de cauſ.
poſſeſſ.& propriet. quem ſequitur Felyn.in
cap.Eccleſia col. 12. verſ.ſecundo nota de
conſtitut.*

Tertiò, Iacobus prædictus non erat de-
bitor tertiarum, & ad capitale non tene-
batur, ex quo decreta, & venditiones di-
8 ctorum bonorũ † ex cauſa indebiti, pro-
ceſſerunt ex iniquitate contta notorium
factum, quo caſu omnia corruunt, cum
ſententia taliter prolata ſit ipſo iure nul-
la, *Innocent.in cap.2.de dilat.quem refert
& ſequitur Philipp.Franch.in cap.dilecti
q.42.Abb.in cap. inter Monaſterium nu.
20. de re iudic.* & * communem firmat
idem *Vant.in dicto titulo de nullit.ex de-
fect. proceſſ.* & dum non erat debitor ad
venditiones prædictas fuit proceſſum ex
9 falſa cauſa, † quæ ſimiliter reddit ſentẽ-
tiam ipſo iure nullam, *Abb. poſt Butr.
Imol. & alios in cap. inter cætera extra
de iudic.vbi Felyn.col.6.verſ.ſecunda cõ-
cluſio*, aſſerit ita * communem eſſe opi-
nionem, *Rot.deciſ.347.in antiquis, Vant.
ibidem num.* 128. Quinimmo ex prædi-
10 ctis notoria † iniquitas, & iniuſtitia re-
ſultat, quæ ſimiliter ſententiam nullam
reddit, *l. ſi pars, vbi Angel.ff.de inoffic.
teſtament. clement.paſtoralis in verb.pi-
ſana de re iudic.& per eundem Vant.ibi-
dem nu.127.*

Non obſtat, quod prædictus Iacobus
recepit ducatos centum reſidui pretij vl-
timæ venditionis bonorum prędictorum,
quia recepit præmiſſa proteſtatione ci-
tra pręiudicium lęſionis, & omnium alio-
rum iurium quorumcumque, & nè pecu-
nia otioſa ſtaret in banco, quę proteſta-
tio ſeruat ius proteſtantis, *iuxta text. in*

l. ſi debitor §. ſi in venditione ibi, niſi ſalua cauſa pignoris ſui conſenſeris ff. quib. mod. pign. vel hypoth. ſolu. vbi Bart. & Doctores, & ſi venditiones voluntariæ, & iuratæ in caſibus prædictis, & ſimilibus reſcinduntur, & annullantur, vt in dies videmus, quid dubij eſſe debet, quod decreta, & venditiones prædictæ non ſint ipſo iure nullæ, & de eis nulla eſt habenda ratio, & proindè Iulium de Ruffis condemnari debere non dubito ad relaxandum ipſi Iacobo de Mitio bona, vt ſupra nulliter vendita cum fructibus. *Facto verbo in Sacro Conſilio per Dominum Cõſiliarium Felicem de Ianuario cauſæ Commiſſarium, cum magna diſcuſſione venditio fuit declarata nulla, & poſſeſſor condemnatus ad relaxandum bona cum fructibus, & Iacobus ad reſtituendum pretium cum intereſſe, iuxta prædicta, penes Secretarium Sacri Conſilij in banca de Ferrarijs.*

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Iudex recuſatus relationi cauſæ, & votis interuenire non poteſt.*
2 *Voluntas habendi Iudicem cauſat ſuſpitionem.*
3 *Iudex ad partis inſtantiam nè dum dari non poteſt, ſed datus remouetur.*
4 *Iudex recuſatus, vna parte reluctante votare non poteſt.*
5 *Iudex recuſatus, nec de volũtate omnium partium interuenire poteſt.*
6 *Conſiliarij Sacri Conſilij non ſunt Iudices ordinarij, ſed delegati, & non tractant niſi cauſas eis commiſſas.*
7 *Legi probibitiua renunciari non poteſt.*
8 *Conſiliarius antea ſuſpectus, quando de partium volũtate interuenit, adhibendum eſt decretum, & in Præſide requiritur ordo ſuæ Excellentiæ.*
9 *Compromiſſum in aliquo Conſiliario non fit, niſi præuia Proregis diſpenſatione.*
10 *Recuſatio Iudicis funditus eradicat iuriſdictionem.*
11 *Iudicis recuſati factum eſt nullum.*
12 *Citatio ad dicendum ſi deficit, decretum eſt nullum.*
13 *Curator quando datur, quæ requirantur.*
14 *Curatore hæreditati iacenti dato ad lites cum eo legitimè proceditur.*
15 *Dotis promiſſæ intereſſe debetur.*
16 *Renuncians, vel cedens, ſi poſtea agat reijcitur.*
17 *Iuramentum ſeruandum, etiam in re dotali interpoſitum.*
18 *Tranſactionis exceptio impedit litis ingreſſum, & nu. 23.*
19 *Pœnitentia licet habet locum in contractu innominato, fallit tamen in tranſactione, & nu. 20.*
21 *Tranſactio parit exceptionem litis finitæ.*
22 *Ceſſionis, & renunciationis exceptio operatur, quod cedens non audiatur.*
23 *Exceptio rei traditæ impedit litis ingreſſum.*
24 *Exceptio euictionis excludit agentem.*
25 *Defendere, qui me tenetur, impugnare non poteſt.*
26 *Exceptio periurij impedit litis ingreſſum.*
27 *Poſſeſſio probatur per inſtrumentum miſſionis.*
28 *Poſſeſſio preſumitur continuata à die capturæ poſſeſſionis.*
29 *Error veritati non præiudicat.*
30 *Ius ſibi ipſi dicere nemo poteſt.*
31 *Hæreditas non hæredis perſonam, ſed defuncti ſubſtinet.*
32 *Hæreditas iacens captam vſucapionem complet, & fructus acquirit.*
33 *Curator dandus eſt hæreditati iacenti.*
34 *Poſſeſſio de facto occupata de facto reſtitui debet.*
35 *Fideicommiſſarius non poteſt occupare bona fideicommiſſo ſubiecta, dùm iacet hæreditas, & ſi id fecerit tenetur reſtituere.*
36 *Poſſeſſio à non habente ius in re, per Iudicem de facto auferri poteſt.*
37 *Poſſeſſor iniuſtus poteſt abſque citatione poſſeſſione priuari.*
38 *Alienata re lite mota, poteſt exequi ex eodem proceſſu, etiam ſi per mille manus ambulet.*

Litem

39 *Litem non ignorans, litis exequutionem non impedit.*

40 *Poſſeſſor vigore ſententiæ, etiam nullæ, expelli non debet.*

41 *Titulo carens remedium poſſeſſorium habere non poteſt.*

Pro Beatrice de Laratha, contra Iſabellam de Magiſtro Iudice.

De nullitate decreti ob interuentum Iudicis propter ſuſpitionem remoti, exceptione rei iudicatæ ceſſionis periurij, & alijs.

CONSILIVM XXVIII.

IN hac cauſa Beatricis de Laratha duo ſunt videnda.

Primùm, quod decretum ſuſpendẽs exequutionem, & poſſeſſionem ruris Parzani, ob interuentum Iudicis recuſati, & cauſa alteri commiſſa ſit nullum.

Secundum, notoria iuſtitia ipſius Beatricis in cauſa principali, & de non iure Iſabellæ in dicta rure.

Quoad primum, dicitur verum eſſe in facto, quod Dominus Sacri Conſilij Præſidens Vincentius de Franchis, tempore quo erat Conſiliarius, & dictæ cauſæ Commiſſarius propria manu declarauit, quod ſi in hac cauſa habebat intereſſe Alphonſus de Summa, ipſe interuenire non poterat, & ſic per Dominum Antonium Otificium tunc eiuſdem Sacri Cõſilij Præſidentem, cognito intereſſe Alphonſi, non ſolum præſens cauſa, ſed alia Marchionis Capurſi, fuerunt commiſſæ Conſiliario Pompeo Salernitano, qui in ipſis cauſis proceſſit, donec vixit, per quę decreta abdicantia cauſas ipſas à dicto Domino Vincentio de Franchis, tàm de intereſſe Alphonſi, quàm de ſuſpitione, quod non poterat interuenire, parti aduerſæ rei iudicatæ obſtat exceptio, & ſic
1 dicto Domino de Franchis relationi, † & votis cauſæ intereſſe prohibitum eſt per *Regiam Pragmaticam* inuictiſſimi Caroli V. fęlicis recordationis, poſita *in tit. de offic. Sac. Conſ. nu. 4.*

Non obſtat Alphonſum de Summa ad inſtantiam dictæ Iſabellæ eius cognatæ poſt dictam abdicationem, & ſuſpitionem Domini de Franchis diù in rem iudicatam tranſactam, declaraſſe, non habuiſſe intereſſe in dicta cauſa, vt Dominus de Franchis interueniret, quia vltra, quod numquam fuit vetum, Alphonſum non habuiſſe intereſſe, & fuit iudicatum habuiſſe, & habere, ex quo à cauſa remotus fuerat, vt diximus, tamen
2 voluntas ipſius † habendi Iudicem, cauſat ſuſpitionem, *per text. in l. obſeruandum ff. de iudic. cap. inſinuante extra de offic. delegat. & vtrobique gloſ. & Doctores, ac Dec. in cap. cæterum num. 4. & ſequenti de reſcript.* firmat, nè dum Iudi-
3 cem ad inſtantiam partis non poſſe dari, vt eſt etiam alia Regia Pragmatica, ſed datum poſſe reuocari, & declaratio Alphonſi fuit malitioſè facta, quæ euidens malitia ex eadem comparitione patet, vbi legitur, contentari, quod interueniat in hac cauſa tantum, quaſi ſciuiſſet, quid ſuccedendum erat, quæ comparitio licet fuit facta ante dictum decretum, fuit à parte retenta, & tempore decreti non fuiſſet in proceſſu, nec intimata, vt in eadem videtur, vndè nec Alphonſi conſenſus adfuit, & etiam ſi adfuiſſet in præiudicium ipſius Beatricis fieri non poterat,
4 quia altera parte reluctante † Iudex recuſatus ad votandum admitti non poteſt, *text. eſt in l. quos prohibet ff. de poſtul. vbi Caius in hæc verba prorumpit: Quos prohibet prætor apud ſe poſtulare, omninò prohibet, etiam ſi aduerſarius eos patiatur poſtulare.* Quinimmo vera iuris eſt con-
5 cluſio, † quod Iudex recuſatus etiam de voluntate omnium partium iuriſdictionem aſſumere non poteſt, *per text. ad literam in d. cap. ſignificantibus de offic. delegat. vbi gloſ. dicit: Ex quo expirauit iuriſdictio, partes non poterant dare iuriſdi-*
6 *ctionem:* † maximè Conſiliarij Sacri Cõſilij,

ſilij, qui non ſunt Iudices ordinarij, ſed delegati,& nihil ex ſe agere poſſunt, niſi à Prorege,vel Præſidente eis committatur, quod eſt de mente *Bald. in l.præcipimus* C.*de appellat.* & patet dum in decretis, & prouiſionibus dicitur ad introſcriptam cauſam delegatus, & ſtante dicta Regia Pragmatica, qua mandatur, quod Iudex recuſatus non poſſit inter-
7 uenire,nec relationi,nec votis, † cui ſanctioni prohibitiuæ renunciari non poteſt, *vt eſt gloſ.notabilis in l. à diuo pio in verbo actionem* ff.*de ritu nupt. Gloſſa,& Doctores cumulat Tiraquell. de primogen.q.* 24.*num.*9.*&* 10. & quando caſus acci-
8 deret in Sacro Conſilio † conſenſui partium debet interponi decretum Præſidentis, quod interueniat, & ſi in perſona Præſidentis, debet adhiberi authoritas
9 Domini Proregis † exemplo compromiſſi in aliquo Conſiliario,& Miniſtro,quod non poteſt fieri ſine præuia Proregis diſpenſatione, quia partium conſenſus eis iuriſdictionem dare non poteſt, *d.cap.ſignificantibus,vbi Abb.num.*1.*&* 7. *Imol. num.*4. *&* 8. *& omnes ibi Scribentes*, *ac*
10 *Bald.nu.*2. dicit, † quod recuſatio Iudicis adeò funditus eradicat iuriſdictionẽ, quod non remanent, nec reliquiæ, quæ poſſent prorogari, vel ad iuriſdictionem ſic eliſam redire, etiam de voluntate partium, *& eſt text.apertus in l.priuatorum conſenſus C. de iuriſdict. omn. iudic. vbi legitur: Priuatorum conſenſus Iudicẽ non facit eum,qui nulli præeſt iudicio, nec quod is ſtatuit rei iudicatæ, continet authoritatem;* & proindè dictum decretum factum cum interuentu dicti Domini de Franchis à cauſa ob ſuſpitionem antea
11 remoti, eſt nullum, † quia facta per Iudicem recuſatum ſunt nulla, ex defectu poteſtatis, etiam citra appellationis remedium,ſecundum* cõmunem Scribentium opinionem, *per text. in cap.ſuſpitionis in princ.cap.paſtoralis,cap.præterea, & cap. Iudex de offic.delegat.in ſexto, & per Vant.in tract.nullit.ex defect. iuriſd. num.*140.

Ex alio dictum decretum eſt nullum, quia ſupplicatio Iſabellæ, quæ grauabatur de præcedenti decreto poſſeſſionis obtentæ per ipſam Beatricem, fuit ſub die 21.Maij anni 1597. à quo die vſque ad 16.diem Februarij anni 1598:quando ſuſpenditur exequutio, decurrerunt vndecim menſes, & interfuerunt feriæ magnæ, & extiuæ, & aliæ; & qualibet elapſa, ſolent in cauſis fieri monitiones ad dicẽdum,& hic dum vlla vnquã facta fuerit monitio ad dicẽdum,& ad relationem audiendam, per quam deficientiam
12 monitionis † dictum decretum eſt ſimiliter nullum, *clement. ſæpè de verbor.ſignific. Afflict.deciſ.*283.*num.*7. *Capyc.deciſ.*1.*num.*35. *& vtrobique Addent. maximè Vrſill. ad Afflict. num.*12. multa adducit,& proindè nullum declarari debet.

Quoad ſecundum,quod eſt de iuſtitia cauſæ principalis ipſius Beatricis, & de non iure dictæ Iſabellæ, dicitur ſimilitet verùm eſſe in facto quondam Lelium de Magiſtro Iudice, viuente Elionora de Magiſtro Iudice eius prima vxore petijſſe ſibi ſolui annuos ducatos centum, pro dotibus ſibi promiſſis,cum aſſiſtentia ſuper eodem iure Parſani, & alijs bonis, dato termino in cauſa,& facta electione Examinatoris dicta Elionora mortua, fuit datus curator hæreditati iacenti,
13 *iuxta deciſ. Capyc.* 87. Primò, † quia per creditorem ipſum petitus fuit curator ad litem. Secundò, nam vocati fuerunt proximiores,qui ab inteſtato ſuccedere poterant, & non reſpondentes, habiti fuerunt pro negantibus, vnde curator dari poterat,*vt notat Salycet.in l.cum hæreditas C.depoſit. & eſt text. in l.de ætate* §.*qui tacitè* ff.*de interrog.act. Dec. conſ.* 409. Tertiò, quia vocatus etiam fuit hæres teſtamentarius, qui hæreditatem recuſauit.Quartò,nàm confectio inuentarij,quia ſpectat ad curatorem cum adminiſtratione bonorum, & proinde datur curator ad lites,qui inuentarium non conficit ex adductis *per Balb. in deciſ.*152. *& Cappell.Tholoſan. deciſ.*246. Quintò, quia curator ad lites cauere non tenetur, *per text. in l.*2. *ff.de curat. bon. dand. & per Put. deciſ.*130.*num.*2. *&* 3.

14 & 3. *lib.* 3. † Cum quo curatore ad lites dato fuit legitimè proceſſum, *iuxta text. in l.* 1. *ff. de curat. bon. dand. & in l. debitor meus in princip. ff de negot. geſt.* In dicto termino Lelius ipſe, pro iuſtitia ſuæ intentionis adduxit capitula matrimonialia promiſſionis dotis ſibi factæ per Marinum, & Ioannem Antonium de Magiſtro Iudice, exactionem etiam capitalis per ipſam Elionoram, ipſumq; Lelium onera matrimonij ſubſtinuiſſe, & demum dominium, & poſſeſſionem bonorum, ſuper quibus petita fuerat aſſiſtentia, & ſignãter dicti Ruris Parſani, in ipſam Elionoram vſque ad eius mortem, & in eius hæreditate remanſorum, per multos teſtes, ſcripturas, & geminatas eiuſdem Iſabellæ declarationes, ex quibus Lelius obtinuit ſententiam, pro interuſurio pro-
15 miſſæ dotis, † ſibi debito, *iuxta text. in l. final. §. præterea C. de iur. dot.* & * communem obſeruantiam per *Capyc. deciſione* 83. *num.* 2. *vbi addit.* Quod intereſſe per aliud decretum Sacri Cõſilij fuit liquidatum in ducat. 2915. & dùm inſtaretur pro exequutione, dicta Iſabella, prætendendo ſententiam, & decreta ipſam non auditam non afficere, per tunc cauſæ Commiſſarium, cognito de non iure dictæ Iſabellæ, fuit prouiſum, quod oppoſitis per Iſabellam, non obſtantibus poſſeſſio ipſi Beatrici conſignetur, cuius decreti vigore poſſeſſionem dicti ruris Beatrix ipſa adepta fuit, à qua amoueri non debet, tanto plus ſtante notoria iniuſtitia dictæ Iſabellæ, ex infraſcriptis percipienda.

Primò, quia Marinus de Magiſtro Iudice Auus, & Ioannes Antonius Pater Iſabellæ ſub die 11. Ianuarij 1554. promiſerunt ſoluere Elionoræ, & Lelio coniugibus ducatos mille, & pro eis annuos ducatos centum, pro quibus Elionora obtinuit aſſiſtentiam ſuper bonis prædictorum, & ſignanter ſuper dicto Rure Parſani, vt ex ſententia anni 1557. & quando Iſabella poſteà de anno 1559. nuptui traditur, in ſuis capitulis matrimonialibus dicitur, quod fierent bonæ Fabio de Magiſtro Iudice eius Socero, omnes quantitates ſoluendæ pro debitis dicti quond. Ioannis Antonij Patris Iſabellæ, & in anno 1560. ipſa Iſabella, & Fabius de credito dotium Elionoræ, & alijs hinc indè prætenſis tranſigendo, inter alia dederunt, & ceſſerũt eidem Elionoræ dictum rus Parſani, cum obligatione de non contraueniendo, ſub pœna, & cum promiſſione generalis euictionis, conſtituto præcario, & iuramenro, à quo anno 1560. Elionora corporalem cæpit poſſeſſionem dicti ruris, & poſſedit vſque ad eius mortem, & in eius hæreditate remanſit, vt ex actis, & dùm dictum rus poſſidetur per Beatricem, ex perſona quondam Lelij, Elionoræ creditoris Iſabella ipſa ad dictum rus per eam ceſſum, renunciatum, & ex cauſa tranſactionis
16 datum † regreſſum habere non poteſt, ſecundum *Alber. in l. iubemus C. ad velleian. colum final. verſ. ex prædictis D. de Franch. deciſ.* 477. *num.* 4. & etiam ſi eſſet fundum dotale ipſius Iſabellæ, prout
17 non eſt, adhuc venire non poſſet, † quia iuramentum mulieris ſuper alienatione fundi dotalis, & tanto fortius in fundo non dotali eſt ſeruandum, *cap. licet mulieres de iureiur lib.* 6. *cap. cum contingat eodem titulo, Afflict. deciſ.* 336. *num.* 4. Et Iſabellæ prætenſio, quod de anno 1559. in ſuis capitulis matrimonialibus promiſit dictum rus, & pro eo obtinuit aſſecurationem ſuarum dotium non obſtat, nec eſt vera, tùm quia promiſſio in capitulis matrimonialibus de futuro nihil operatur, tùm etiam, quia ſua ſententia aſſecurationis eſt uper bonis contentis in eius inſtrumento dotali de anno 1562. in quo tale rus non adeſt, nec in decreto, & mãdato de parendo ſuæ ſententiæ, nec adeſſe poterat, dùm antea de anno 1560. ceſſerat, & renunciauerat Elionoræ ex cauſa tranſactionis, & à dicto tempore in poſterum fuit ſemper dictum rus poſſeſſum per Elionoram, & in eius hæreditate remanſit, & deindè per Beatricem ex perſona Lelij, Elionoræ creditoris, vt dictum eſt.

Secundò, per dictam ceſſionem, & renunciationem eiuſdem ruris omni ſollẽnitate

nitate vallatā, & iuratam; Iſabellæ quinque peremptoriæ obſtant exceptiones.

18 Prima eſt† exceptio ipſius tranſactionis, quæ eſt litis finitæ,& impedit litis ingreſſum,per iura, quæ ad id ſemper allegantur *in l fratres, & in l.cauſas cum ſimilibus C.de tranſact. facit l. terminato in fi-*
19 *ne C. de fruct. & lit. exp.* † nàm tranſactio licet ſit contractus innominatus, & in contractu innominato habeat locum pœnitentia, *l.ſi pecuniam,cum materia ff.de condit.ob cauſ.* Tamen fallit in tran-
20 ſactione, † quia facta tranſactione, omnes probationes teſtium, & inſtrumentorum caſſantur, *cap. 1. de tranſact.* quem textū ad hoc propoſitum multum exaltat *Bald.in rubr.extra eodem titulo,Soccin.Iun.conſ.32.num.7.& ſeq. volum.3.*
21 adeò † quod ex tranſactione oritur exceptio litis finitæ,& litis ingreſſum impedit, *cap.1. de lit. conteſt. & tradit Aret. in §.æquè nu.9.verſ.tertio dicitur, inſtit. de except.nu.38.*

Secunda exceptio eſt ceſſionis, & renunciationis dicti ruris, per Iſabellam factæ in beneficiū Elionoræ, quibus ſtantibus Iſabella non debet in hoc iudicio audiri, per regulam vulgarem *in l. poſt mortem ff. de adopt. vbi gloſ. & Doctores*
22 notant, † quod non audiendus eſt cedens, vel renuncians contra factum proprium,& ita eſt *text. in l.cum profiteris, C.de reuoc.donat.in l.creditoribus C.de ſeru.pign.dat.manum. vbi plenè notatur, & in l.1. C. de remiſſ pign. & in cap. veniens extra de fil. Presbyt. cap.cum ſuper de conceſſ.præbend.cap.diuerſ.de cler.coniug.& per Tiraquell.de retract.lignag.§. 1.gloſ.9.nu.38.*

Tertia exceptio, quæ eidem Iſabellæ obſtat eſt exceptio rei traditæ,quia Elionora dictum rus conſecuta fuit, vt di-
23 ctum eſt, † quæ exceptio ſimiliter impedit litis ingreſſum *toto titulo ff. de except.rei vend.& tradit l.vbi gloſ. & Doctores.*

Quarta exceptio eſt euictionis per eādem Iſabellam, Elionoræ promiſſæ, per
24 regulā, † quem de euictione tenet actio, eundem agētem excludit exceptio, *iuxta text.in l.vendicantem ff. de euict. vbi gloſ.& Doctores,* & Iſabella, quæ vigore dictæ tranſactionis, & euictionis promiſſæ,debet Elionoram ab alijs defendere, non poteſt ſuper eodem rure Elionoram, vel ab Elionora cauſam habentes mole-
25 ſtare,per regulam, † quod qui me tenetur ab alio defendere,non debet me impugnare, *l. frater à fratre §.porrò, vbi in gloſ.ſunt concordantes ff. de condit.indeb. Roman.conſ.251. nu.1.*

26 Quinta exceptio eſt periurij, † quæ impedit litis ingreſſum, *l.final.ibi pactiones ipſorum litigatorum,l.ait prætor, l.nā & poſtea ff. de iureiur. Afflict. deciſ. 63. nu.1.deciſ.285.nu.1.& alibi, Grammat. deciſ.66.nu.1.qui alios adducunt.*

Circa notam in actis, in qua dicitur in cauſa non poſſe interuenire Cōſiliarium Carolum Fenicem, quia Paulus Fenix erat Aduocatus Iſabellæ prætenſę poſſeditricis dicti ruris reſponderur, nihil eſſe verùm,& non obſtare.

Primò,quia dicta nota neſcitur,à quo ſit facta, & à quo præſentata fuit, & eſt erronea,& contra veritatem, dùm vigore dictæ ceſſionis, & tranſactionis factæ per Iſabellam, dicta maſſaria fuit poſſeſſa per Elionoram, vt ex captura poſſeſ-
27 ſionis ab anno 1560. fol. 187.† & poſſeſſio probatur inſtrumento miſſionis in poſſeſſionem,vt tenet *Abb.in cap.cum nobis col. 2. de præſcript. quem ſic intelligit Crauett.in tract.de antiquit.tempor. in part.1.num.315.ad finem, Zuccard.in l.final. C. de edict. Diui Adrian. tollend. Menoch.in remed.3. retinendæ poſſeſſionis num.575. Hippolyt.Riminald. conſil. 108. num.27. volum. 1.* & vltra, quod à
28 die capturæ † poſſeſſionis prædictæ præſumitur continuaſſe, *vt per Dec.conſ.53. Afflict.deciſ.127.Alexand conſ.33.lib.1. & alij per Caualcan. deciſ. 23. num.84. par.2.* In claro reponitur etiam, quia de anno 1580.eā affictàuit per annos quinque fol. 143. & paulò ante eius mortem maſſariam ipſam obligauit per poſt eius mortem fol.120. à tergo 121.& 123. à tergo, de qua poſſeſſione maſſariæ prædictæ in Elionoram vſque ad eius mortem,

tem,

tem, vltra quod patet ex depoſitione
multorum teſtium fide dignorum, & ex
alijs: nouiſſimè ipſa Iſabella fatetur, dùm
pro ducatis quingentis ſibi prętenſis de-
bitis per Elionoram, vigore eiuſdem trã-
ſactionis, petit aſſiſtentiam ſuper eadem
maſſaria, tamquàm in bonis Elionoræ, &
in eius hæreditate remanſa, ex quo dicta
nota eſt erronea, & contra veritatem,
& de ea nulla ratio haberi debet, *per tex-
tũ in l. errores C. de error. aduoc. vbi legi-*
29 *tur:* † *Errores eorum, qui deſideria, ideſt
preces ſcribunt veritati præiudicium af-
ferre non poſſunt.*

Secundò, eadem Iſabella in eius ſup-
plicatione fol. 114. dicit, qualiter per
mortem quõdam Elionoræ de Magiſtro
Iudice, quæ in eius vita poſſidebat dictã
maſſariam, & poſſeſſio ipſius debebat cõ-
ſignari, & continuari per ipſam ſuppli-
cantem, vigore in ſolutum dationis quõ-
dã Ioannis Antonij Magiſtri Iudicis, &c.
per quę verba ore ipſius Iſabellę haben-
tur tria. Primùm, poſſeſſionẽ ipſius maſ-
ſariæ fuiſſe in perſonam Elionoræ dùm
vixit, ibi, quondam Elionoræ, quę in eius
vita poſſidebat. Secundùm, poſſeſſionem
ipſius non fuiſſe ipſi Iſabellæ conſigna-
tam, vbi legitur: Debebat conſignari, &
continuari per ipſam ſupplicantem, quæ
verba cum ſint futuri temporis, clariſſi-
mè patet Iſabellam poſt Elionoræ mor-
tem maſſariam non poſſediſſe, dùm in
ſupplicatione quando prætendit graua-
tam fuiſſe per poſſeſſionem conſignatam
prædictæ Beatrici, prædicta dicit. Ter-
tiùm, Iſabellam prætendere poſſeſſionem
rutis, vigore in ſolutum dationis ſibi fa-
ctæ per Ioannem Antonium Magiſtri Iu-
dicis, vt ibidem dicit, & dùm ex cauſa
anteriori, & etiam in eadem inſolutum
datione contenta, poſteà ipſamet Iſabel-
la dictum ius, cum iuramento, & cum
promiſſione euictionis renunciauit Elio-
noræ, ideò ad illud regreſſum habere
non poteſt, & contra eandem Iſabellam
ſupradictæ peremptoriè obſtant excep-
tiones, ex quibus nec audiri debet, vt ſu-
perius fundatum eſt.

Tertiò, etiam quod Iſabella in ipſa
maſſaria aliquod ius habuiſſet, prout nõ
habebat, & occupaſſet, prout non poſſe-
dit, non poterat ipſius poſſeſſionem pro-
30 pria authoritate capere, † quia nemo
ſibi ius dicere debet occupando res, *l. 1.
in princ. ff quorum legatorum, l. fin. C. vn-
de vi.*

Nec minus, quia hæreditas erat va-
cans, cum hæreditate iacente, hæreditas
non dicatur vacans, per verba *text. in
l. hæreditas ff. de acquir. rer. domin. dùm*
31 *ibi legitur:* † *Hæreditas enim non hære-
dis perſonam, ſed defuncti ſubſtinet, notat
Bald. in l. final. C. de edict. Diu. Adrian.
tollend. vbi plus delinquere,* ait, *occupan-
tem poſſeſſionem per mortem vacantem,
quàm qui vacantem per negligentiam
occupat,* quia hæreditate iacente, merè, &
omninò poſſeſſionem, vacare non dici-
32 tur: † nàm hæreditas cæptam vſucapio-
nem complet, & fructus acquirit, *l. cum
hæreditas C. depoſi. & ibi per gloſ. & Bald.
refert, & ſequitur Dec. conſ. 400. num. 6.
verſ. vlterius etiam, & conſ. 424. verſic.
non obſtant in contrarium allegata, Ripa
in cap. cum Eccleſia Sutrina num. 131. de
cauſ. poſſeſſ. & propriet.* & ſi Iſabella ali-
quid ſuper dicta hæreditaria maſſaria
33 habere prætendebat, † erat dandus cu-
rator hæreditati iacenti, contra quem
agere debebat, & exequi ſuum iudiciũ,
*iuxta doctrinam Bart. in l. ſi bona in fine
C. de bon. auth. iud. poſſ. Bald. in l. cum de-
bitori C. de iudic. cum ſimilibus, & tradit
Alexand. in l. ſi conſtante §. ſi exhæreda-
to in princ. ff. ſolut. matrimon. Dec. d. conſ.*
400. *Octau. Oſaſch. Pedemont. deciſ.* 34.
num. 19. *verſ. nàm quod iſtis ſororibus,
Hippolyt. Riminald. conſ. 91. nu. 24. lib. 1.*
& cum contra hæreditatem iacentem,
& contra eius curatorem Iſabella non
34 egiſſet, † ſi de facto poſſeſſio maſſariæ
occupata fuiſſet, prout non fuit, nec poſ-
ſedit, debebat de facto per eam reſtitui,
*iuxta text. in l. ſiquidem C. de præd. mi-
nor. per Gloſ. in l. minor verſ. fundum ff.
de euict. ac notat Bald. in l. ſi pacto, quo
pœnam C. de pact. cum ſimilib. Alexand. in
conſ. 5. in cauſa, & lite lib. 2. Anchar. conſ.*
294. *videtur prima facie in princip. Cu-*

man.

man.conſ.246. Simon.Roman.conſil.158. per quos firmat etiam Dec. d.conſ.400.

Quartò, in fortiori caſu adducitur,
35 quod occupatio † rerum fideicommiſſo ſubiectarum facta per fideicommiſſariū hæreditate iacente, non eſt licita, neque de iure permiſſa, ſed ad reſtitutionem tenetur, *vt per gloſ.Bart.Caſtrenſ.Alex. & omnes in l.non dubium C.de legib. Angel.in l.extat colum.2. ff. quod met. cauſ. Iaſ.in l. talis ſcriptura ff. de legat.1.Odofred.in l.1. C.quorum legat. Alberic.in l.1. ff. eodem, & alij multi, quos congerit Hippolyt.Riminald.conſ.91.nu.23.vol.1.* Tāto fortius in caſu,de quo agitur, dùm ex prędictis nototiè patet Iſabellam nullum ius habere,nec habere poſſe in dicto rure ſtante eius ceſſione cum iuramen-
36 to, & promiſſione euictionis, † ex quo Iudex poſſeſſionem,ea non vocata, & ſine alia cauſæ cognitione poterat auferre per ſingulare dictum *Innocent.& Hoſtienſ.in cap.accepta de reſtitut.ſpoliator. Archidiacon.in cap. ordinarij de offic. ordin. lib. 6.* qui omnes ponunt hanc concluſionem,ſcilicèt, quod quotieſcumque patet, quod quis non habet ius in beneficio, ſiuè in re,vt in caſu noſtro, Iudex etiam eo non vocato poteſt poſſeſſionem auferre, & alia vocatio non eſt neceſſaria, *argum.de inſtit. cap.ex frequentibus de pact. cap. accepimus, & cap. cum per, Roman.conſ.499.num.4.& ſeq. vbi ad-*
37 *dit.liter.G*,dicit, † & ſic habemus, quod poſſeſſor iniuſtus poteſt etiam abſque citatione poſſeſſione priuari,prout etiam inquit *Dec.in l.ſi pacto, quo pœnam num. 5.C.de pact. in cap.cum ſit Romana num. 32.de appellat.Ferret.pulchrè conſ.12.tota controuerſia num.11.* maximè cum ſimus in prætenſa poſſeſſione, quæ eſt iniuſta,cum in dicta maſſaria pęnitus nullum ius habeat:immò in perſona Beatricis defendere debet. Ex prædictis ergo habemus duplicem concluſionem.Prima eſt,quod Iſabella poſſeſſionem dictę maſſariæ non habuit, & ſi habuiſſet, prout non habuit,eſſet iniuſta. Secunda, ab ea abſque citatione auferri poterat;maxime quod ipſa Iſabella fuit audita, & viſo de non ſuo iure, poſſeſſio Beatrici fuit data fol.108.

Quintò, iudicium Lelij fuit cæptum in vita Elionoræ debitricis, & cum ea proſequutum, non ſolum ad litis conteſtationem, quæ vitium litigioſi inducit, vt eſt notorium, ſed etiam vſque ad dationem termini,& electionem Examinatoris fol. 38. & ſeq.& poſt eius mortem legitimè proſequutum cum curatore, hæreditati iacenti dato: ex quo Iſabella tertia contradictrix, etiam quod maſſariam poſſediſſet (prout numquàm poſſedit) exequutionem ſententiæ contra hęreditatem latæ, impedire non poterat,
38 nec poteſt, † ſed debebat fieri exequutio, prout exequuta fuit,etiam oppoſitis non obſtātibus,vt dicto fol.108. à terg. *iuxt.cap.Regni conuentus,vbi legitur:Aut alius ſciens,aut ignorans ipſo cōuento,rem vitio litigioſi, affectā acceperit,vel poſſeſſionē intrauerit,in perſona ipſius alienantis,transferentis,& conſentientis finiatur iudicium, & ſi per multas manus poſſeſſio ambulauerit,vt exequutio fiet contra poſſeſſorem, apud quem dicta res inuenietur manere*, vbi Doctores addentes expreſsè firmant,etiam non præſtita cautione,cuius capituli Regni vigore, etiā quod Iſabella dictām maſſariam poſsedilset, prout non poſsedit, vocari non debebat.

Sextò,Iſabella ipſa in datione curatoris ad litem prædictam hæreditati iacenti ante, & poſteà fuit pluries perſonali-
39 ter,& domi intimata: † & ex quo ſciuit iudicium ante ſententiam,ipſius exequutionem impedire non poteſt, *per text.in cap. quàmuis, cum ſua materia,de re iudic.l.ſæpè ff. eodem, & ita tenet Anton.de Butr. Panormit. & Felyn. in cap.veniens il ſecondo de teſtam. num.10. verſ.ſecundo, Alexand.in l.à Diuo pio §. ſi ſuper rebus ff.de re iudic.nu.24.dicit, ita per Doctores ibidem * communiter teneri, ac Imol.in l.ſententia in princ.ff.de appellat.* vndè dum hæres Elionoræ fuit citata, & paſsa fuit ſententiam,& vti tertia *per d. cap.conuentus*,& alijs prædictis citari, & audiri non debebat,meritò ſententia ipſa exequuta fuit,& firma remanet.

Vlti-

Vltimò, ſi ſententia in fauorem Lelij eſſet nulla, prout validiſſima eſt, quia exequuta, & ipſa Beatrix poſſidet, ſuper
40 ea moleſtari non debet, † quia poſſeſſio vigore ſententiæ etiam nullæ, non poteſt ab ea auocari, niſi ſoluta quantitate pecuniæ ſibi debitæ, vt ex multis per *Ioannem Vincent. de Ann. allegat.* 22. *num.* 4. & immiſſus in poſſeſſione vigore proceſſus nulli, *idem de Anna allegat.* 80. *Dec. conſ.* 499. *num.* 21. *Roland. à Valle conſ.* 5. *volum.* 2. maximè quod Iſabella prætendit poſſeſſionem, ſiuè poſſeſſorium, & ipſa nullum habet titulum in dicta maſſaria, cum illum, quem habuerat, per dictam tranſactionem, & ceſſionem ab ea abdicaſſet, & ſic contra eam obſtat no-
41 torius defectus tituli, † ex quo remediũ poſſeſſorium habere non poreſt, vt per *Imol. conſ.* 16. *& Aegid. Boſſ. in tit. de Principe nu.* 330. Igitur ex prædictis currenti calamo adductis patet, decretum latum, cum interuentu Præſidis de Franchis, tanquàm ſuſpecti à cauſa remoti, eſſe nullum; Iſabellam de Magiſtro Iudice nullum ius habere in dicto rure, ipſiq; periurij, euictionis, & alias peremptorias exceptiones obſtare; & in iudicio, nec audiendam eſſe, & proindè decretum ſuſpendens exequutionem ſententiæ in fauorem Lelij, & Beatricis declarari nullum, eiquè Iſabellæ dictas peremptorias periurij, & alias exceptiones obſtare, & in iudicio audiri non debere; & ita mihi videtur, ſaluo tamen iudicantium ſaniori iudicio.

Die 29. *Iunij* 1611. *facta relatione in Sacro Conſilio per Conſiliarium Marcum Antonium Morra, fuit prouiſum, & decretum. Nullitates obſtare, & reſtituatur depoſitum, & infra decem dies audiantur partes ſuper hinc inde prætenſis, & interim ſequeſtrentur fructus, & relaxentur penes quem, cum eius obligatione. Penes Amatrudam Actorum Magiſtrum, in proceſſu Lelij de Magiſtro Iudice, cum Elionora de Magiſtro Iudice.*

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Rei iudicatæ exceptio, vt obſtet tria copulatiuè requiruntur.*
2 *Inuentarij beneficio actiones non confunduntur, ſed hæredi hæreditas remanet debitrix, & nu.* 3.
4 *Inuentarium inducit conſeruationem iuris hæredis ex propria perſona.*
5 *Hæres per inuẽtarium non tenetur vltra vires hæreditarias.*
6 *Rei iudicatæ exceptio obſtat quando petitur idem, quod iudicatum fuerat.*
7 *Rei iudicatæ exceptio obſtat, etiam ſi interpretatiuè idem iudicatur.*
8 *Dos eſt, quid vniuerſale ſicut patrimonium.*
9 *Exceptio rei iudicatæ, quando obſtet, cum nu.* 10. 11. *&* 12.
13 *Actio inofficioſæ donationis ad inſtar inofficioſi teſtamenti conſtituta eſt.*
14 *Actio dicendi donationem, vel teſtamentum nullum, durat quinquennio, & nu.* 22. *vbi non nocet ſcientia.*
15 *Hæreditas à die mortis decedentis infra ſex menſes, vel infra annum eſt adeunda.*
16 *Reſtitutio in integrum, quæ non competit prædeceſſori, nec ſucceſſori competere poteſt.*
17 *Reſtitutio in integrum poſt maiorem ætatem infra quatriennium petenda eſt.*
18 *Maior læſus reſtituitur, ſed non poſt lapſum quatriennij.*
19 *Eccleſia ſemper eſt minor.*
20 *Eccleſiæ elapſo quatriennio non datur reſtitutio.*
21 *Ignorantia in facto proprio non præſumitur, & nu.* 22.
23 *Odioſæ leges non ſunt ampliandæ.*
24 *Donatio omnium bonorum propter deficientem teſtandi facultatem, & votum captandæ mortis, eſt nulla.*
25 *Donatio cum reſeruatione vſusfructus, vel alijs pro facultate teſtandi eſt valida.*
26 *Donationes contemplatione matrimonij, cum ipſo matrimonio confunduntur.*
27 *Matrimonia dùm contrahũtur, filijs naſcituris ex eo prouidetur, & omnes pa-*

. ctiones pro lege ſeruandæ ſunt.

28 *Vidua, & vnuſquiſque in re ſua eſt moderator, & arbiter.*

29 *Mater dotem ſuam totam alienare poteſt, & filij non reuocant.*

30 *Mulier per conſuetudinem diſponere prohibita, intelligitur in vltima voluntate, non inter viuos.*

Pro Domino Franciſco Antonio, Decio, & alijs de Reccho, contra Dominum Scipionem, & fratres de Maiorano.

Donatio facta filijs naſcituris, quando ſit inofficioſa, & quæ concurrere debent, vt obſtet exceptio rei iudicatæ.

CONSILIVM XXIX.

MArgaritę de Reccho matri Lucretiæ Carrafæ, cũ deberetur legitima ab anno 1545. ſuper bonis quondam Fatiæ Malhomo eius matris, & ſucceſſiuè Dominis de Maiorana deſcendentibus ex dicta Margarita, reuocatum fuit in dubium, nùm dicta legitima deberetur, etiam ex bonis donatis per dictam Fatiam in beneficium aliorum filiorum de Reccho, & cum per Sac. Conſ. ſuper hæreditarijs tãtum debeti, ptonunciatum eſſet, fuit nouiter petitum donationes ipſas declarari nullas, vnde vt appareat de donationum validitate, & quod actoribus obſtet exceptio tei iudicatæ prædicta adduximus.

1 Primò, verum eſt, † quod rei iudicatæ
exceptio, vt obſtet, tria copulatiuè concurrere
debent, tei, perſonæ, & actionis
idemtitas, *l. cum quæritur, & ſeq. ff. de
except. rei iud.* & quod in caſu noſtto omnia
interuenerint, non eſt dubium: nàm
dicti de Maiorana petierunt eis deberi
legitimam in bonis dotalibus dictę quõdam
Fatiæ Malhomo, ex perſona quondam
Margaritæ Reccho eorum Auiæ, &
dictæ Fatiæ filiæ, non obſtantibus donationibus
filijs maſculis pet eandem Fatiam
factis, easq; nullas declarati fol. 77.
& cum ex parre illorum de Reccho fuerint
pręſentatę donationes ipſę fol. 138.
& ſeq. & dictum eas validiſſimas, vt infra,
& ipſi de Reccho erant dictæ Fatiæ
hæredes, cum beneficio legis, & inuen-
2 tarij, quod produxerunt fol. 167. † per
quod beneficium inuẽtarij actiones, non
confundunrur, per verba *text. in l. final.
C. de iure deliber. in §. in computatione,
vbi legitur: Si verò & ipſe habet contra
defunctum actiones, non eæ confunduntur,
ſed ſimilem cum alijs creditoribus per omnia
habet fortunam, temporum tamen
prærogatiua inter ipſos creditores ſeruata,
vbi Doctores, & ſignanter Bald. poſt
3 num 3. verſ. nulla eſt hic,* † dicit ex inuẽtarij
beneficio, adduci ſepatationẽ, & hęreditatẽ
remanere debitricem hæredi, &
4 duo ſpecialiter adducit. † Primùm, conſeruationẽ
iutis hæredis ex propria perſona
per dicta verba, *d. §. in computatione,
vbi etiam Dec. & * communiter Doctores
5 in l. debitori C. de pact.* Secũdùm, † quod
hæres non teneatur vltra vires hæreditarias,
vt per *Octau. Oſaſch. Pedemontan.
deciſ.* 181. *num.* 13. hoc videns Sacrum
Conſilium noluit dare legitimam
in bonis dotalibus, quia donauerat, vt ſupra;
& quia Fatia habebat bona reſeruata
in donationibus ipſis, & alia, de
quibus poterat teſtari, quæ remanſerant
in eius hæreditate poſt eius mortem, &
ideò habuit donationes pro validis, ſed
legitimam deberi in bonis hæreditarijs
poſt mortem remanſis, & ita iudicauit,
ſalua diſcuſſione inuentarij, vt ex ſententia
fol. 169. hodiè dùm petitur dictas do-
6 nationes inualidas declarari, † eſt idem,
quod prius petitum fuerat, & in dicta
ſententia diſcuſſum, & iudicatum inter
eaſdem perſonas, ex quo exceptio rei iudicatæ
oppoſita obſtat, *l. & an eadem
ff. de except. rei iudic. & firmat Conſiliarius
Fabius de Anna in conſ.* 17. *num.* 1.
7 Immò ſi prædicta † intetpretratiuè rantum
interueniſſent, adhuc ipſa exceptio
obſtat, *Gloſ. in d. l. & an eadem in verſic.*

concur-

concurrunt in l. 1. *C. quando ciuil. act. crimin. præiud.* & rectè fuit ita iudicatum, dicit, *idem Conſiliar. de Anna conſ.* 53. *nu.* 27. & 28.

Nec dicatur dictas donationes ex capite omiſſo annullari, quia non aliter, hoc caput fuit omiſſum. Immò principaliter diſcuſſum, dùm petebatur legitima in bonis dotalibus quondam Fatiæ, quæ bona dotalia illa erant, de quibus in vita ipſa Fatia diſpoſuerat, habendo donationes ipſas pro validis, Sacrum Conſilium dixit legitimam deberi in bonis hæreditarijs, ſalua diſcuſſione inuentarij, in quo ſunt bona remanſa in eius morte, de quibus in vita non diſpoſuerat, nec donauerat, & talem ſententiam non protuliſſet, ſi donationes ipſę pro validis habitæ non fuiſſent, maximè quod actores legitimam non petierant in bonis hæreditarijs, ſed in bonis dotalibus dicto folio 77.

Secundò, dixi Maioranos petijſſe legitimam in bonis dotalibus dictæ quondam Fatiæ, & capiendo talem petitio-
8 nem, † prout dos continet, quid vniuerſale vti patrimonium, hæreditas, & peculium, *iuxta l. quod dicitur ff. de ſumpt. in reb. dot. Bart. in rubr. ff. ſolut. matrim. infra num.* 17. quam opinionem *Bart.* dicit eſſe communem *Soccin. in conſ.* 80. *nu.* 4. *lib.* 2.

Ex quo ſi dotes comprehenduntur in hæreditate, dum obtinuerunt legitimam
9 in bonis hæreditarijs, † tanquàm petentibus totum, & obtinentibus partem, ipſa allegata exceptio obſtat, *l. ſi quis eum totum ff. de except. rei iudic.* aùt capimus
10 dictam petitionem† pro aliquo particulari contento in hæreditate, magis vniuerſali, & ſimiliter exceptio ipſa obſtat, per eandem *l. ſi quis cum totum* §. *genera-*
11 *liter*, *vbi legitur:* † *Et ideò ſi hæreditate petita ſingulas res petat, vel ſingulis rebus petitis hæreditatem petat, exceptione ſubmouebitur: eſt etiam text. ad idem in l. ſi eum teſtamento* §. *ſi petiero gregem eodem titulo ibi, ſi ſpetiale corpus ex grege petam, ſi tunc fuerit in eo grege, puto obſtaturam exceptionem*, tanto magis, quia particulariter ſuper dotibus fuit pe-
12 tita legitima dicto fol. 77. † & in particulariter petitis rei iudicatæ, obſtat exceptio, *l. ſi mater* §. *eandem* ff. *de except. rei iudic. Conſil. idem Fab. de Anna conſ.* 19. *num.* 3.

Tertiò, etiam ſi allegata exceptio non obſtaret, vt clarè obſtat, adhuc à prætẽſa ex aduerſo inofficioſa donatione ipſi de Reccho, ſi abſoluti nõ fuiſſent, (vt ſunt)
13 liberari debent: † nàm actio dicendi donationes inofficioſas, iuxta formam de inofficioſo teſtamẽto cõſtituta eſt, verba ſunt, *text. in l.* 1. *C. de inoffic. donat. & in l. final. eodem titulo dicitur: Vt ſit in hoc actiones vtriuſque, vel vna cauſa, vel ſimilis exiſtimanda, vel idem, & temporibus, & moribus, & in l. ſi quis filium circa finem C. de inofficioſ. teſtament. legitur: Niſi pater adhuc fuerit ſuperſtes, vel re-*
14 *pudiauit querelam*, † *vel quinquennio tacuit*, ſcilicèt poſt aditam hæreditatem,
15 quæ intra ſex menſes, † vel infra annum à die mortis teſtatoris eſt adeunda, vt dicit *text. in l. ſcimus* §. *penult. & final. eodem, gloſ. in d. l. ſi quis filium in verbo quinquennio, vbi Bart. & Doctores omnes*, & cum à die mortis Fatiæ Malhomo vſque ad petitionem, quod declarentur inofficioſæ ipſæ donationes, per ipſos de Maiorano ſint elapſi, nè dum anni quinque, ſed triginta, vt ex inuentario fol. 160. & ex ſupplicatione fol. 77. vnde cum tacuiſſent Lucretia Carrafa mater præſentium de Maiorano, & Margarita Reccho Fatiæ filia eorum auia, ſequitur quod ſumus in verbis *d. l. ſcimus ibi, vel quinquennio tacuit*, & ideò dicti de Maiorano pnepotes Fatiæ donationes inofficioſas dicere non poſſunt.

Quartò, ad idem ex abundanti dicitur, quod nec per viam reſtitutionis in integrum venire poſſunt, quia ex quo nõ competebat eorum prædeceſſori, ſtante
16 lapſu quinquennij, † ergo nec ipſis competere poteſt, *l. traditio ff. de acquir. rer. domin. l. filius C. de donat. cum ſimilibus*.
17 Et poſito, † quod reſtitutio competijſſet dùm minores erant, dùm infra quatriennium poſt eorum maiorem ætatem

non petierunt, eis amplius non compe-
tit, *l.final. C.de temp.in integr.reſtit.no-
tat Soccin.conſ.153.num.3. lib.2. Rimi-
18 nald.Iun.conſ.72.num.75. lib.1.* † & li-
cet factus maior reſtituatur, ſi eſt læſus,
tamen ſi eſt læſus infra quatriennij tem-
pus conceſſum, ad petendam reſtitutio-
nem in integrum, non reſtituitur, *ita
Bald.per illum textum in l.doli mali in
verſ.diuerſa ff.de nouat.& ibi Ludou.Bo-
logn.in addit.* & intantum hoc eſt verum,
19 quod Eccleſiæ, † quæ ſemper eſt mi-
nor, *clement.1. de in integr.reſtit.* elapſo
20 quatriennio, † non datur reſtitutio, quia
perſonæ minori, mulieri, & Eccleſiæ, er-
go prædicti nullo modo per viam reſti-
tutionis in integrum debent audiri, ſtan-
te maximè lapſu quatriennij, & quod di-
citur, reſtitutionem attendi in facto alie-
21 no, ſecus in facto proprio, † in quo non
præſumitur ignorantia, *Dec. conſil.430.
num. 9.* non obſtat, quia in caſu noſtro
22 non eſt tractandum † de ignorantia,
vel ſcientia, ſiuè interpellatione, quia
per *d. l. ſi quis filium,* in fine determina-
tur, quinquennium currere à die aditæ
hæreditatis, vt per *d.l.ſcimus §. vltimo in
fine,* detegitur aditionem fieri infrà an-
num á die mortis teſtatoris, ſiuè donan-
tis, vt prædiximus, quæ leges loquuntur
ſimpliciter abſque ſcientia, vel ignoran-
tiã, & cum tractent de tẽpore dictæ que-
relæ contra perſonam defuncti, vel eius
23 hæredes, † & ſic in odioſis, non ſunt am-
pliandę vulgatis iuribus, & proindè Ma-
iorani in dicta eorum petitione, nec au-
diri debent.

Quintò, dùm Maiorani prætẽdunt do-
nationes per Fatiam filijs maſculis fa-
ctas eſſe omnium bonorum præſentium,
24 & futurorum, † & propter teſtandi fa-
cultatem deficientem annullari, & inof-
ficioſas declarari per *l. ſtipulatio hoc mo-
do concepta ff.de verbor.obligat. vbi Do-
ctores,* aduertendum eſt primam ipſarum
donationum eſſe inter viuos, & ex nunc
pro tunc, ſequuta morte, atque factam
nepotibus ex primogenito filio de me-
dietate ſuarum dotium, & bonorum re-
ſeruatis ſuppellectilibus, & bonis mobili-
bus domus, de quibus valeret ad libitum
diſponere, & reſeruata facultate teſtan-
di in eo, quod de dicta medietate, vigo-
re conſuetudinis diſponere poterat fol.
138. à tergo, & ſic de prædicta non eſt
exhitandum, quin non ſit valida, quia ei
remanet facultas teſtandi, etiam in alia
medietate, & in alijs prædictis reſerua-
tionibus. Altera verò donatio eodem
modo fit filijs naſcituris Ioannis Bapti-
ſtæ Recchi alterius filij contemplatione
matrimonij, & ſimiliter de medietate
ſuorum bonorum, cum ſimilibus reſerua-
tionibus, intantum quod eidem Fatiæ
remanſit medietas medietatis ſuorum
bonorum, cum alijs prædictis, & in omni-
bus reſeruatur vſusfructus eius vita du-
25 rante, † & ſtantibus tot bonis reſerua-
tis, etiam ſi donationes ipſę omnium bo-
norum eſſent, prout non ſunt, adhuc va-
lidæ eſſent, *Bart. in d.l. ſtipulatio hoc mo-
do concepta num.6. vbi Iaſ.num.16.* dicit,
quod ſequuntur Scribentes, & eſt * com-
munis opinio, *Boer. deciſ. 355. num.3.*
de qua * communi ſimiliter teſtatur *An-
ton.Gabr. in ſuis commun.opin. lib.3. tit.
de pact.nu.1,*

Sextò, dixi primam donationem vali-
dam, quia de medietate bonorum, & ex
alijs prædictis, item ſecundam donatio-
nem vltra prædicta, validam eſſe, quia
facta fuit contemplatione matrimonij,
26 & vxor alias non contraxiſſet, † cum
ſimiles donationes confundantur, cum
ipſo contractu matrimonij, & ſic irreuo-
cabiles ſunt, *Præſid.de Francb.deciſ.205.
ex deciſ.Guid.Papæ 145. fuit etiam verſ.
27 his non obſtãtibus,* † & matrimonia dum
contrahuntur, filiis naſcituris, ex eo pro-
uidetur, & donationes ipſas pro lege
ſeruandas eſſe, deciſum teſtatur *Regens
de Ponte conſ.19.nu.20.*

Vltimò, ſumus in donationibus factis
28 per viduam, † quæ in vita diſponere po-
teſt, cum vnuſquiſque in re ſua ſit mode-
rator, & arbiter, *l.in re mandata C. man-
dat.* & iniquum eſt ingenuis hominibus,
non eſſe liberam rerum ſuarum aliena-
tionem, *ff.ſi à patre quis fuer.emancip.l.
non vſque adeò, & ex alijs firmat Napod.*
in

in conſuetud.& ſi teſtator in verſ.diſpone-re num,6.ibi,ergo exiſtens vidua, & nu.
29 11. *ibi:* † *Item mater poteſt dotem ſuam totam alienare*. Quinimmo & filij non reuocant,*C.de donat.cauſ.mort.l.2.primo reſponſo,& latè per Regentem de Ponte conſ.9.num.16.& conſ.35.per totum, & num.* 24. In donatione loquens dicit, quod millies decidit Saetum Conſilium,
30 cum conſuetudines † prohibentes, mulieres diſponere loquantur in vltima voluntate, & ita ibi concludit *idem Regens de Ponte*, & tanto magis, quia dictæ donationes non fuerunt factæ ſine cauſa, ſed nepotibus,& contemplatione matrimonij,nec in fraudem, & prædicta Margarita iàm per patrem maritata fuerat, cũ equite nobiliſſimo,atque dote conuenienti, quibus attentis pro donationum validitate Sacrum Conſilium noluit dare legitimam in bonis dotalibus quondam Fatię,vt ex aduerſo petitum fuerat, ſed in bonis poſt donationem remanſis eidem Fatiæ, ſalua diſcuſſione inuentarij,vt ex dicta ſententia, in qua diſcuſſione veniunt deducendæ donationes ipſæ, & omne æs alienum,& ſic per Sacrum Conſilium iudicandum eſt ipſis de Maiorano obſtitiſſe, & obſtare oppoſitam rei iudicatæ exceptionem,maximè quod ijdem Maiorani ipſi ſententiæ acquieuerunt,nec infra biennium,nec poſteà de ea reclamarunt,& cum fecerit tranſitum in rem iudicatam, tanto magis ipſi ſententiæ ſtandum eſt,& ita ex prædictis iudicandum puto.

De hac cauſa ipſi de Maiorano valde dubitantes,nè ſuccumberent, cum eſſet negotium inter affines, ſe concordarunt, vt Recchi voluerunt non obſtante ſententia in ipſorum de Maiorano fauorem pro legitima, ſalua diſcuſſione inuentarij.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Stylus faciendi depoſita pro nullitatibus ſententiarum,& decretorum Sacri Cõſilij inoleuit à Regia Pragmatica.*
2 *Pragmatica faciendi depoſita pro nullitatibus non extenditur ad decreta aliorum Iudicum.*
3 *Verba legis, vbi deficiunt, & ipſius legis diſpoſitio deficit.*
4 *Statuta, quia ſunt ſtricti iuris, interpretationem non recipiunt, & nu.5.*
6 *Pragmatica eſt iuris communis correptoria.*
7 *Nullitas quoties fit,toties proponi poteſt.*
8 *Nullum ipſo iure nullo tempore præſcribitur.*
9 *Nulla ab initio tractu temporis non conualeſcunt.*
10 *Ius dicendi de nullitate 30.annis præſcribitur.*
11 *Diſpoſitio de aliquo actu loquens,intelligitur de valido.*
12 *Principale ſi non tenet, nec eius acceſſorium.*
13 *Sententia, & decretum Iudicis, & arbitri,qualiter inter ſe differant.*
14 *Tutor creditor adminiſtrans, quando amittat creditum, quod tacuit.*
15 *Lex generaliter loquens, generaliter eſt intelligenda.*
16 *Tutor,curator, & quilibet adminiſtrator rationem reddere tenetur cum librorum exhibitione, & reliquorum reſtitutione.*
17 *Computa integra non exhibens dicitur in dolo, & contra talem iuratur in litem.*
18 *Tutor pupilli creditor ſibimet ſoluere debet.*
19 *Tutor non conficiens inuentarium, & librum ſuæ adminiſtrationis preſumitur in dolo,& culpa, & nu.21.*
20 *Tutor debet ſibi ipſi ſoluere, & tali caſu ipſo iure fit compenſatio.*
22 *Tutor creditor ſibi ſoluere non poteſt, donec rationem tutelæ non reddat, etiam de dote.*
23 *Debitum retinetur quouſque is,cui debetur adimpleat ea, ad quæ debitori ſuo tenetur.*
24 *Tutor ante calculum tenetur reſtituere omnia in inuentario deſcripta.*
25 *Verba non ſufficiunt,vbi facto opus eſt.*
26 *Exequutio debiti defuncti contra hæredem non fit, niſi ipſo ſaltim ſummariè audito.*

27 *Exequutio ſententiæ poſt longum tempus non ſit, niſi citata, & audita parte, & num. 29.*

28 *Tẽpus antiquum eſt decennium, & etiam biennium.*

30 *Obligatio penes acta, quæ paratam habet exequutionem, ſi lapſum ſit decẽnium, non exequitur, niſi citata, & audita parte.*

31 *Satisfactionis exceptio eſt defenſio, quæ exequutionem impedit.*

Pro V. I. D. Franciſco Villano, contra V. I. D. Camillum Villanum.

ARGVMENTVM.

De depoſito nullitatum non faciendo pro laudo, & credito antiquo tutoris non exigendo, & ſatisfaciendo, donec computa ſuæ adminiſtratæ tutelæ non reddiderit, cum reliquorum reſtitutione.

CONSILIVM XXX.

ET ſi meæ conſuetudinis non ſit contra Doctores Aduocatos interuenire, tamen cũ in defendendo Doctorem Franciſcum Villanum, contra Doctorem Camillum Villanum eius patruum conquaſſentur priuilegia, ideò pro reuocatione decreti domi lati circa depoſitum nullitatum, prætenſi laudi, & ipſius exequutionem de tribus eſt exhibendum.

Primò, an Franciſcus ipſe teneatur facere depoſitum pro nullitatibus laudi propoſitis.

Secundò, laudum ipſum non poſſe, nec exequi debere.

Tertiò, quod terminus datus ſuper cõputorum redditione adminiſtratæ tutelæ per dictum Doctorem Camillum, currere debeat, & quàm citius ad reliquorum reſtitutionem adſtringi, & vt ordinatè procedam.

1 Quoad primum dico, † quod ſtylus
Sacri Conſilij faciendi depoſita pro nul-
litatibus ſententiarum, & decretorum
ipſius, inoleuit ex *Regia Pragmatica* in-
uictiſſimi Imperatoris Caroli V. quæ eſt
quinta in ordine *in tit. de offic. Sac. Conſ.*
ex cuius verbis habetur depoſita fieri
debere de nullitatibus ſententiarum, &
2 decretorum ipſius Sacri Conſilij, † & ſic
incluſio ipſarum eſt excluſio pro nullita-
tibus ſententiarum, & decretorum alio-
rum Iudicum, & Arbitrorum, extra ipſum
Sacrum Conſilium, *per text. in l. ſi verò
§. de viro ff. ſolut. matrimon. l. ſi ſeruum §.
non dixit prætor* ff. *de iudic. notat Dec.
conſ.* 187. *num.* 2. *in fine*, & dùm ex ver-
bis ipſius Pragmaticæ habetur, caſum
noſtrum in ea comprehenſum non eſſe,
3 vbi enim verba legis deficiunt, † & ip-
ſius diſpoſitio deficit, *iuxta text. in l.* 4.
§. toties, & ibi Bart. & alij ff. *de damn. in-
fect. l. ita autem in principio, vbi etiam
Bart.* ff. *de adminiſtr. tutor. cum alijs la-
tiſſimè more ſolito adductis per Tiraquell.
in l. ſi vnquàm* C. *de reuoc. donat. verſ. li-
bertæ num.* 2. quæ Pragmatica vltra ſua
4 verba non extenditur, † quia ſtatuta ſunt
ſtricti iuris, vt notat *Bart. in l. conſtitu-
tionibus* ff. *ad municip. & in l. omnes po-
puli ff. de iuſtit. & iure, in verſic. quarto
quæro, Bald. in l ſed & milites ff. de excu-
ſatione tutorum in principio in* 1. *notab.
Dec. dicto conſ.* 587. *num.* 3. Nec recipit
interpretrationem, ſed intelligenda eſt
Pragmatica ipſa, vt iacet, verbiſq; ſuis,
vti verbis ſtatuti intuendum eſt, vt per
Bald. in l. maximum vitium num. 14. C.
de liber. præter. & in l. ita nobis num. 2.
C. ad l. Iul. de adult. Neuizzan. conſ. 95.
num. 18. *Roland. à Valle conſ.* 72. *ſtatuto
num.* 62. *lib.* 1. *Octau. Oſaſc. deciſ. Pedem.* 4.
num. 10. *Cotta, qui alios adducit in verbo
ſtatutum derogans iuri communi, & de
magis communi opinione teſtatur Me-
noch. conſ.* 88. *cum in nouis num.* 30. *Hie-
ronym. Magon. deciſ. Lucenſ.* 60. *nu.* 31.
Inſuper ſumus in pragmatica, & ſic
5 in ſtatuto, † quod ſtrictè interpretratur,
& de perſona ad perſonam non extendi-

tur,

tur, firmat *Dec.d.conſ.*587. *& conſ.*555. nec de caſu ad caſum, quia valet argumentum,ſicut de perſona,*Bart.in l.quod plures ff de vulgar. & pupill.ſubſtit.argument.l.vinum ff ſi cert.petat. Dec.in l.ſi ſcripturam num.* 13. *de fide inſtrument. & in cap.paſtoralis* §.*quoniam de reſcrip. num.* 10.

Nec caſus noſter ex idemtitate, vel maioritate rationis comprehenſus cenſetur,quia dùm de iure communi pro nullitatibus, ad quid depoſitandum nemo
6 arctatur,† pragmatica ipſa eſt iuris communis correctoria, vt probari videtur per *Loffred.in ſuo conſ.*34.*nu.*6. & non poteſt extendi,etiam ſi eadem ratio in eadem pragmatica,& lege ſcripta ſit, *vt in l.falcid.& probat text.inſtit.de leg.falcid.in princ.iuncto textu* §.*ſed quia hæredes ſcripti inſtit. de fideicommiſſ.hæred.* & dùm ſumus in correctorijs pragmatica ipſa non extenditur, *vt in l.in ſingulari, l.quod verò,l.in his ff.de legib.*

Nec obſtare videtur decretum Sacri Conſilij de anno 1595. latum, contra quondam Thomam Villanum fol.33.per quod fuit dictum, quod nullitatibus oppoſitis non obſtantibus laudum exequatur,quia non dicitur de nullitate decreti Sacri Conſilij, ſed ipſum laudum eſſe nullum per alias nullitates, tunc non propoſitas,& poſſunt nunc aliæ proponi,
7 quia nullitas quoties ſit, toties proponi poteſt,ex quo oritur cum ipſo actu,& ſic de ſingulo actu, *vt per Vant.in tract.de nullitat.in tit. quoties,& intra quod tempus, &c. num.*1.*fol.*62. *in paruis:* nec eſt elapſum tempus de nullitate dicendi, cũ ſint elapſi anni ſexdecim tantum,& *Vãt. dicto in loco num.* 8. dicit ſi eſſemus in
8 actu,† qui prætenditur ipſo iure nullus, remedium iſtud nullitatis, abſque vlla
9 temporis præfinitione competeret, † ex quo ea, quæ ab initio ſunt nulla, tractu temporis non conualeſcunt,*l.quæ ab initio ff.de regul.iur.cap.non firmatur extra*
10 *eodem titulo,cap.auditis de elect.* † Si verò nullitas eſt deducenda in iudicio, pro cuius remedio officium Iudicis nobile competit, tunc talis facultas durabit, quantum actiones perſonales durant,ſcilicet triginta annis, *gloſ. in l.querelam C.de falſ.inſtit.de temp.& perpet.act.in princ.l. omnes,l.ſicuti* C. *de præſcript. triginta, vel quadraginta annorum*, & ſic remedium nullitatum intra triginta annos proponi poteſt, & debet, vt ex prædictis, & alijs comprobat *Vant.ibidem.*

Amplius dico,quod dictum decretum
11 Sacri Conſilij, † dùm loquitur de dicto laudo eius diſpoſitio effectum haberet, ſi laudum eſſet validum, & ritè factum, tradit *Bald.in l.final.*§.*in computatione in fine C.de iure deliber. Iaſ.in l.*4.§.*condemnatum in* 1.*notab.de re iudic. Alex. conſ.*77.*num.*15.*lib.*3.*Dec.conſ.*360 *nu.* 2.*cum alijs per Felyn. in cap.ex tenore in verſ. regula de reſcript. idem tetigit, vbi ſupra num.*45. *Roland.à Valle conſ.* 73. *num.*32.*lib.*2.& ſi dictum laudum,quod
12 eſt principale non tenet, † nec dictum decretum eius acceſſorium tenere debet, & effectum vllum habere poteſt,*ad text. in l. non dubium C. de legib. l. ſtipulatio hoc modo concepta,& l.Titia ff.de verbor. obligat.text.& gloſ.cap.*2.*de præcar.gloſ. cap.ſignificantibus in fine de offic.delegat. Cyn.in l.*1.*cap.ſi quis in fraud.patr. & per addit.in conſ.Alexand.*32.*num.* 1.*lib.*2. & eo magis dictum decretum Sacri Cõ-
13 ſilij non obſtat, † quia ſententia, ſiue decretum Iudicis,& Arbitri inter ſe differunt, *D.Præſ.de Franch.deciſ.*73.*nu.*4. Concluditur ergo, quod Doctor ipſe Franciſcus pro nullitatibus prætenſi laudi depoſitum facere non tenetur,ſed dãdus eſt ei terminus ad nouas nullitates proponendas.

Quoad ſecundum, quod prætenſum laudum exequi non poſſit vltra nullitates ſuo loco,& tempore proponendas,& diſcutiendas, dicitur.

Primò, quia ipſemet Camillus ſe declarari fecit tutorem dicti Doctoris Frãciſci,& inuentarium confecit,in quo poſuit credita,& debita hæreditaria, & poſuit ſibi deberi eius creditum, quod apparebat ex actis Sacri Conſilij in banca
14 de Felice fol. 66. & 71. † & de credito prætẽſi laudi verbum nullum,& ſic dùm

tute-

tutelam adminiſtrauit, non ſolum ſibi præiudicauit, ſed ſuum amiſit creditum prætenſum, *iuxta text. in auth. minoris debitor C. qui tutor. dar. poſſ. vbi legitur: Hoc autem ab initio, vel probet, vel iuret, ſe credere minorem obligatum, vel rem eius habere: nàm ſi taceat actionis ſubſtinebit iacturam, ibiq; gloſ.*

Nec obſtat ratio, quæ adduci poſſet dictum texrum locum non habere in tutore teſtamentario, propter fidem à teſtatore habitam, quia dicta ratio forſan procederet, quando tutor ſolus relinquitur, vel plures relicti inſimul adminiſtrant, ſed cum dictus Doctor Camillus fuiſſet relictus cum pluribus alijs contutoribus, non videtur totalis fides ei adhibita, & ſic talis ratio ei prodeſſe non debet, maximè quia abſque contutoribus ſolus adminiſtrauit, & ſic fuit in do-
15 lo, † & cum lex ipſa generaliter loquatur, generaliter intelligenda eſt, in omni tutore eius creditum tacente, *text. eſt in l. 1. §. & generaliter ff. de legat. præſt.* cum clauſula generalis à nulla regatur cauſa, & verba generaliter prolata, generaliter operentur, *Alex. conſ. 11. viſo, ac vt oportet, &c. & per Afflict. in deciſ. 319. num. 3.*

16 Secundò, verum eſt, † quod tutor, curator, & quilibet adminiſtrator, & eius hæres tenetur reddere rationem minori, aùt eius hæredi, petenti, & debet exhibere inuentarium, & librum rationum, & oẽs actus ſuæ adminiſtrationis oſtendere, inſtrumenta, res, ac nomina debitorũ, & reliqua omnia adulto, ſeù minori, eorumq; hæredibus reſtituere, alias non dicitur reddita ratio, & cum Doctor Ca-
17 millus † non integra computa produxiſſet; immò valdè diminuta de certis annis tantum, & prędicta alia non exhibuit dicitur in dolo, *Soccin. conſ. 24. viſis colum. 11. verſ. & ideò lib. 1. Iacob. Machel. Patroc. conſ. 18. num. 7. Roland. à Valle conſil. 49. lib. 1. Plot. in l. ſi quando num. 194. verſ. item iurari num. 233. verſ. tutor, aùt curator, & num. 246. & ſeq. C. vnde*
18 *vi*, vbi dicit, † quod contra talem adminiſtratorem poteſt in litem iurari, & fuit petitum fol. 61. *per text. in l. alio iure C. de in litem iurando, vbi etiam Addit. Iaſ. conſ. 100. colum. 4. conſ. 219. libr. 2. Ruyn. conſ. 135. lib. 1. vbi latè Comenſ. conſil. 63. quamquàm lib. 4. Dec. conſil. 110. num. 7. & ſequ. Crauett. conſ. 231. nu. 14. & 15.*

Tertiò, adducitur, quod tutor pupilli creditor, quod ſibi debetur ſoluere poteſt, & debet, *iuxt. text. in l. quoties §. ſicut ff. de adminiſtr. tutor. vbi legitur: Sicut autem ſoluere tutor, quod debet, ita exigere, quod ſibi debetur poteſt, ſi creditor fuit patris pupilli*, & paulò infra dicit: *Potuit, & debuit*, quod implicat neceſſitatem, quia idem eſt eſſe, & eſſe debere, *Bart. in l. penult. § ſi quis ita ff. ad trebellian. Dec. in l. qui cum alio ff. de regul. iur. eſt etiam text. in l. fiſtulas § fundum ff. de contrahend. empt. & vtrobique Gloſ. & Doctores, per quæ iura firmat Ioan. Coraſ. in l. frater à fratre num. 69. ff. de condit. indebit. num. 5. Imol. in l. ſi damnum § peculium verſ. nam, vt eleganter ff. de pecul.* hanc veram eſſe Doctorum cõcluſionem, & ſignanter ex dicto textu, ibidem notat *Angel.* quod ſi adminiſtrator eſt creditor illius, cuius bona adminiſtrauit, præſumitur ſuum exigiſſe creditum, & tanto fortius, quia Doctor Ca-
19 millus † non fecit inuẽtarium, & librum rationum adminiſtrationis, & ſic reſultat violenta præſumptio, contra eum, quod habuit malum animum, ſcilicet fraudandi, vt notatur *in l. tutor, qui repertorium in principio ff. de adminiſtrat. tutor. bene facit l. final. & ibi Bald. in princip. C. de iure deliber. & in l. final. C. arbitr. tutel. & firmat Afflict. deciſ. 13. num. 16. & 17. vbi Vrſill. num. 19. verſ. circa quartam*
20 *præſumptionem*, ſubdit, † quod tutor debet ſibi ipſi ſoluere, & ſic, quod ipſo iure iſto caſu videtur facta compenſatio, & quod ſi ſine iuſta cauſa hoc non facit, omne damnum ſit ſuum, per textum ſingularem ad hoc *in l. debitor meus ff. de negot. geſt. iuncta gloſ. in verſic. retentu-*
21 *rum me iure compenſationis*, † quæ ipſo iure habebat locum, cum ex officio, vel iudicio bonæ fidei mihi debebantur,

§. nego-

§.*negotiorum geſtorum*, in quo textu hoc notant *Alberic. & Paul. de Caſtr. Roman.ſingul.*131. *volo tibi dicere vnum caſum,& in conſ.*187. *num.*5. *per Vrſill. ibidem adducti, immò Bartol. Alberic.& Paul.in d.l.debitor meus*, notat quod tutor ſuum creditum ſibi non ſoluens, eſt in culpa, ex qua culpa tutoris, pupillus non debet condemnari; & in ſpetie,
22 quando tutor ſibi non ſoluit † in redditione computorum non poteſt,nec debet ſibi ſoluere, donec ſuæ tutelæ rationem non reddat, vbi notat in muliere, quæ longo tempore adminiſtrauerat bona mariti banniti, adeò quod de ſuis dotibus ſibi ſatisfacere potuiſſet,ſi voluiſſet, ſi poſteà talis mulier vellet ad dotes agere,non audietur, quia præſumitur, quod de illis ſibi ſatisfecit,doctrina eſt *Io.Neuizzan.in conſ.*57.*nu.*11. *& volunt Moderni in addit. ad Alexand. in l.venditor ff. de verbor.obligat.*& Iulia de Bernardo petente antefatum, & legatum ſibi à quondam ſuo viro factum, oppoſita adminiſtratione tutelæ per dictam Iuliam geſtæ fol.125. & ſeq. per Sacrum Conſilium fuit decretum, quod procedatur ad diſcuſſionem computorum adminiſtrationis tutelæ per dictam Iuliam de Bernaudo geſtæ, ſub die 25. Octobris 1610. dicto fol.126. & ſeq. & ſic caſus noſter immò maior in indiuiduo nouiter deciſus eſt.

Prædictis accedat,quod quatenus prædictus Doctor Camillus eſſet creditor, (prout non eſt) Doctor Franciſcus prætenſum debitum retinere poſſet, donec computa adminiſtratę tutelę dictus Ca-
23 millus reddat, † quia certum eſt, quod alteri debitum retineri poteſt, quouſque is cui debetur,id adimpleat,ad quod ipſi debenti tenetur, vt notabiliter dicit *Roman.in conſ.*244.*num.*3.*&* 4.*per textum not.in l.ſi neceſſariò* §.*ſi pignori ff. de pign.act. l.ſi non ſortem* §.*ſi centum ff. de condit.indebit.l.quod dicitur ff.de impenſ. l.ſi in arca ff. de condit.indebit. plenè notatur in l.vltima C.commod. & in l.*1.*C. etiam chirografariam pecuniam*, & ſic Doctor Franciſcus pecuniam vigore prætenſi laudi fortè debitam iuſtè retinere poteſt, donec Doctor Camillus adminiſtratæ tutelæ computa reddat,vt eſt regula *gloſ.in l.ædiles* §.*vltimo ff. de ædilit. edict ſumpta ex text.ibi,& in l.Iulianus* §.*offerri ff.de act.empt. ac l.venditor in fine ff. commun. prædior.* quod ſi quis habet dare, & recipere, ſemper priuſquā agere poſſit, vt recipiat, dare debet, vt per *Roman.dicto conſ.*244.*num.*4. *quem ſequitur Anton.Rub.Alexand.conſ.*30. *viſo inſtrumento num.*4. *Soccin.conſ.*42.
24 *colum.*2.*volum.*1.vbi dicit,† quod etiam ante calculum omnia in inuentario deſcripta reſtituere debet, & eius opinio cōmuniter approbatur,vt per *Benintend. deciſ.Rotæ Bonon.*90.*num.*3. nec ſuffice-
25 ret verbalis oblatio, † cum verba non ſufficiant,vbi facto opus eſt, *Alexan.conſil.*211.*viſo nu.*7.*lib.*1.*Matthæſil.not.*129. *not.quod vbi,&c.*

Quartò, dicitur laudum ipſum fuiſſe latum contra quondam Thomam Villanum ipſius Doctoris Franciſci patrem, ſub die 4. Martij anni 1594. vt ex eo
26 patet fol.40. † ex quo contra ipſum Doctorem Franciſcum eius filium,& hæredem, maximè cum beneficio legis, & inuentarij, vt fol.67.à tergo exequi non poteſt, niſi ipſo hærede ſaltim ſummariè audito, *Innocent. in cap. quia G.in fine de iudic.Iſern.in conſtitut. Regni dilationes lin.* 50. *verſ. niſi eſſet hæres fol. mihi* 163.quia iuſtam cauſam ignorantiæ habet,*l.qui in alterius ff.de regul.iur.& D. Præſ.de Franch.deciſ.*405.*nu.*8.*Carauit. in rit.*262.*nu.*11.*circa finem.*

Quintò, dictum laudum fuit latum ſub die 4. Martij 1594. fol. 40. vt diximus, & per Doctorem Camillum eius exequutio petitur die 17. Nouembris
27 anni 1609.fol.60. † poſt annos quindecim, & ſic poſt antiquum tempus tranſcurſum à die prolationis ipſius laudi,
28 cum etiam decennium, † tempus antiquum dicatur, *Innocent. Anton.de Butr. Imol.& alij,quos adducit Felyn.in cap.ſicut nu.*30.*in principio verſ. & primo aduerte de ſentent. & re iudic.* Immò ſententia per biennium dicitur antiqua ſecundum

cundum *Hoſtienſ.& Doctores in cap.cum inter de re iudic. Ioan. Bertach. in tract. de Epiſcopo par.3.lib.4.num.205.in fine,*
29 & ſententia antiqua, † vel poſt decennium lata exequutioni non demandatur niſi citata parte, & ſi opponit maximè ſatisfactionem, vt tradit *Afflict.in d.conſtitut.dilationes num.26. ibi: Ideò requiritur citatio, vt videatur an aliquid ſit innouatum*, & poteſt dici, quod ſit ſatisfactum, & iſta defenſio eſt, quæ impedit exequutionem ſententiæ, *Angel. in l.non tantum §.1.ff. de petit.hæredit.& Bald.in l.ſi ſub ſpetie C. de rei vendicat.relati per*
30 *Afflict.dicto in loco,* † ſicut in obligatione pęnes acta, quæ ſententiæ æquiparatur, vt per eundem *Afflict. in eadem conſtitut.dilationes num.31.* quæ paratam habet exequutionem, & poſt decennium non citata, nec audita parte non exequitur, *Carauit.in ritu Magnæ Curiæ Vicariæ 128. num.3. circa finem, verſ.ſecundus caſus eſt,& ſeq.* dicens, quod in obligatione, etiam accuſata, ſi accuſatio eſſet antiqua, exequi non poſſet, per rationem, quia præſumptio eſt, quod ſi debitum non fuiſſet ſolutum, obligatio iàm eſſet exequuta, ſic in prætenſo laudo præſumitur ſatisfactum, plus prætenſo credito, & omnia Doctor Camillus reſtituere tenetur, cum laudum ipſum ſit nullum, vt ſuo loco, & tempore demonſtrabitur, & prædicta omnia vigere debent in prędicto Doctore Franciſco, qui remanſit minor, & ſub tutela ipſiuſmet Camilli, qui omnia ſua bona per annos ſexdecim adminiſtrauit, & ſic ſuo prætenſo credito, quàmuis indebitè ſe ſatisfecit, vt ſuperius eſt fundatum, & ex ſcripturis præſentatis patet, vnde laudum ipſum minimè exequitur.

Quoad tertium de termino in hoc iudicio parum inſiſtam: nam Doctor Camillus exequutionem prætenſi laudi, & calculum petijt fol.53.& per Doctorem Franciſcum oppoſitis exceptionibus dilatorijs, & alijs, & quod ſe de adminiſtratione tutelæ ſatisfecerat, eumq; reconueniendo fol.61.62. inſtando ipſe etiam pro calculo fol.71. à tergo, & prætenſa exequutione laudi non obſtante, fuit decretum, quod calculus petitus committatur fol.71. à tergo, & commiſſus fol. 72. ex quo exequutioni laudi, exceptionem rei iudicatæ, etiam obſtare videtur, & quia Doctor Camillus eius computa diminutè deduxerat, & ſtante, quod ſolus, & non cum alijs contutoribus adminiſtrauit, ad eum conuincendum, maximè de exactis, & quod ſit ſatisfactus, & omnia reſtituere tenetur, vt dictum eſt fol.73. & inſtetit fol. 121. terminus denegari non debet, maximè quod tracta-
31 tur de ſatisfactione, † quæ defenſio eſt, & exequutionem impedit, ſecundum *Afflict. in d.conſtitut.dilationes num.26. ex ſuperius dictis,* proindè puto per Sacrum Conſilium prouideri debere, quod ſuſpēſis omnibus actis procedatur ad vlteriora in vtraque cauſa, conuentionis, & reconuentionis, & ita iuris eſſe puto.

Hæc cauſa non fuit determinata, quia dictus Camillus Villanus effectus fuit Regius Conſiliarius, & ambæ partes ſiluerūt in ea proſequenda.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio probatur ex titulo, & perceptione fructuum.*

2 *Poſſeſſio iunior clandeſtina præſumitur.*

3 *Poſſeſſionem antiquiorem, qui habebat, pręſumitur ſpoliatus ſi non poſſidet.*

4 *Spoliatus de facto, ante omnia eſt reſtituendus.*

5 *Mandatum ab incompetenti Iudice non ligat.*

6 *Mandatum Iudicis exequutiuum ſine clauſula iuſtitiæ eſt ipſo iure nullū, & ei non eſt parendum, & nu.7.8.9. & 10.*

11 *Poſſeſſione nemo priuandus lite pendente.*

12 *Decretum nullum præiudicium non affert.*

13 *Iudex incompetens reſpectu non ſubditi, tanquàm priuatus reputatur, etiam quoad ſententias.*

14 *Spoliatus, & turbatus vigore decreti nulli eſt reſtituendus.*

15 *Spo-*

15 *Spoliatus etiam authoritate Principis eſt reſtituendus.*
16 *Poſſidens turbatus adeundo Curiam non cadit à poſſeſſione, & nu.42.*
17 *Proteſtatio ſeruat ius proteſtantis.*
18 *Auxilio indigent nouo, quæ de nouo emergunt.*
19 *Poſſeſſionis turbatæ cauſa eſt criminalis.*
20 *Criminalis cauſa præiudicat ciuili, quia maior.*
21 *Capitulorum Regni remedium, quia maius, facit ceſſare ordinarium, quod eſt minus.*
22 *Iudex ordinarius per delegationem alteri factam, dicitur priuatus iuriſdictione quoad cauſam delegatam.*
23 *Remedium, & præſidium capitulorum Regni ſpectat ad Regem, Sacrum Conſilium, & Prouinciarum Audientias tantùm.*
24 *Turbato manu armata competit Regale præſidium, & ita iudicatum.*
25 *Remedium ordinarium facit ceſſare extraordinarium, & nu.28. & 35.*
26 *Ordinationes Regiæ ligant laicos, & non clericos.*
27 *Turbatus in ſua poſſeſſione debet à Iudice tueri.*
29 *Fructus, & damna recuperantur conceſſo remedio capitulorum Regni.*
30 *Officiales Regij debent aſſiſtere, non ſolum per iuris opportuna remedia, ſed etiam per facti defenſionis obſtaculum.*
31 *Remedium capitulorum Regni, quare pinguius, & nu.33.*
32 *Remedio hoc proceditur de facto abſque figura iudicij, & per viam extraordinariæ cognitionis.*
34 *Antiquior poſſeſſor præfertur recentiori.*
36 *Capitulorum Regni remedium eſt reſpectu omnium.*
37 *Dictio, omnis, nihil excludit.*
38 *Dictio, quoſuis, ſiuè quoſcumque comprehendit clericos, & laicos.*
39 *Rubrica non diſponit, niſi quatenus in nigro eſt expreſſum, & nu.40.*
41 *Capitula Regni prædicta interpretata ſunt habere locum pro clerico, contra laicum.*
43 *Poſſeſſor non citatus in ſua poſſeſſione turbari non debet, nec reſcripto Principis, vel Iudicis interloquutoria.*
44 *Litera Regis pro clerico contra laicum nondum impreſſa.*

Pro Domino Fabio de Ambroſio, contra Ioannem Vincentium Danielem.

ARGVMENTVM.

Remedia Capitulorum Regni pro, vel contra poſſeſſorem, quando competunt, & aduerſus quem.

CONSILIVM XXXI.

Aduerſus poſſeſſorium, vigore Capitulorũ Regni per Dominum Fabium petitum quatuor opponuntur.

Primò, de poſſeſſione terræ, de qua agitur.

Secundò, quod ad inſtantiam Domini Michaelis Angeli Zonelli fuit mandatum ab Archiepiſcopali Curia Neapolitana, quod Dominus Fabius ad terram, de qua agitur non accederet.

Tertiò, Danielem à Curia Caſertana obtinuiſſe decretum pro poſſeſſione ipſius terræ capienda, & ipſum Dominum Fabium eandem Curiam adiuiſſe, ex quo dictum remedium obtinere non debet.

Quartò, Capitula Regni tuentia oppreſſos non habere locum pro clerico, contra laicum, vt ordinatè procedam.

Quoad primum dico ex facto conſta-
1 re de eius titulo, † & poſſeſſione, cum perceptione fructuum terræ prędictæ, per quę vera poſſeſſio probata cenſetur, iuxta tradita *ex Bart. & alijs per Vrſill. ad*
2 *Afflict. deciſ. 363. num.3.* † & iunior poſſeſſio ex aduerſo, clandeſtina præſumitur, *cap. licet cauſam de probat. Innocent.*

&

& alij in cap.ſapè de reſtit.ſpoliat.cumulat, & firmat Soccin. in l.rem, quæ nobis ff.de acquir.poſſeſſ. num. 16. & antiquio
3 re † poſſeſſione probata penes Dominũ Fabium,contra eum ſpoliuri, probatum dicitur,*Bald in l penult.colum penult.ſi à non competenti iudic. Alexand.conſ.6.nu.*
4 *6. lib.*3. † & ſic cum de facto fuiſſet ſpoliatus, ante omnia erit reſtituendus, *l.ſi quis ad ſe fundum C. ad l. Iul. de vi pub.* §.*recuperandæ inſtit. de interdict.*

Secunda oppoſitio non obſtat. Primò, quia prætenſum mãdatum Archiepiſco-
5 palis Curiæ Neapolitanæ, † quia proceſſit ab incompetenti Iudice contra non ſubditum,& alieni fori, ideò non officit, *l.hæres abſens ff. de iudic. cap.Romana de for.compet. in ſexto, cum ſimilib.*
6 Secundò, † mandatum Iudicis exequutiuum ſine clauſula iuſtitiæ, quod ſoluat, aut exfractet, vel relaxet, eſt ipſo iure nullum,*Iaſ.in l.nec quicquam* ff.*de offic.Proconſ. & Legat. num.*5.*& ſeq.* &
7 quando † cum clauſula iuſtitiæ reſoluitur in vim ſimplicis mandati, *idem ibidem,& in Apoſtilla*, nec comparere te-
8 netur, † *Bart.in l.1.C.de exequ.rei iudic. latè Petr.Bellug.in ſuo Specul.Princip.* §. *tractandum rubr.*11.*num.*5.*fol.mihi* 49.
9 *& ibi addit. liter.C*, † & ſine clauſula iuſtitiæ dicitur ſtrangulatorium,*Paris de Put.in tract.de ſyndicat. in verb. præceptum in cap.quia ſæpè num.*2.*& ſeq. Marant.in ſpecul.aur. part.vltima verſ.ſen-*
10 *tentia nu.*27.*&* 28.† & eſſet eluſorium, *Menoch.conſ.*80. *vol.*1.

Tertiò, emptio prædictæ terræ per Dominum Fabium ſuum habuerat effectum,&pretium ſolutum,iuxta eius oblationem fol.6. 10. & 41. & comparendo in dicta Archiepiſcopali Curia, aduerſus prædictum mandatum, ob depoſitum non factum allegando prædicta, & alia, non fuit ad alium actum proceſſum,vt ex fide fol.13.ſemper perſiſtendo in eius titulata poſſeſſione, prætenſo mãdato non obſtante à die ſuæ emptionis, quouſque per Dominum Danielem vi armata fuit turbatus,vt ex facto conſtat.
11 Quartò etiam, † quod lis penderet ſuper validitate emptionis dictæ Terræ, prout non pender, quia emptio perfecta fuerat, adhuc ſua poſſeſſione priuari non debet,*Capyc.deciſ.*209. *nu.*12. & ſic ante omnia tanquàm ſpoliatus reſtituendus eſt,per ſupradicta iura, & latè *Alexand.dicto conſ.6. num.* 12. etiam ſi violentia non interueniſſet, ergo ſecunda partis exceptio reiecta remanet.

Quod terrium partis obiectum ſimiliter non obſtet dico.

Primò, quia in principio huius remedij Capitulorum Regni fuit oppoſitum de iudicio cæpto in Curia Caſertana, & tali exceprione non obſtante fuit decretum, quod capiatur informatio vigore Capitulorum Regni fol.4. à tergo, & ſic ad compilationem iudicij ſummariſſimi proceſſum, ex quo parti aduerſæ de tali tertia exceptione obſtat exceptio rei iudicatæ.

Secundò,quia prætenſum decretum Curiæ Caſertanæ pro aſſociatione cum familia pro capienda poſſeſſione per Danielem, proceſſit de facto, ab incompetenti Iudice, ipſo Domino Fabio inaudito,nec vllo modo citato, ac notorio clerico, & alienæ iuriſdictionis, & ſic nulliter per ſupradicta iura,& colluſiuè inter Danielem, & Zonellum, qui per annum antea, amiſerat poſſeſſionem dictæ Ter-
12 ræ, † vnde decretum prædictum ipſi D. Fabio non nocet, *l.de vnoquoque ff.de re iudic. & toto titulo res.inter alios acta, Anchar an.conſ.*249.*incip. quoad primum*
13 *colum.*2.dicit, † quod qui authoritate Iudicis incompetẽtis intrat poſſeſſionem alterius habetur, ac ſi à perſona priuata habuiſſet, & contra talem ſpoliantem competit interdictum vnde vi, ſequitur *Afflict.in conſtitut. violentias nu.*33.*Vrſill.ad Afflict.deciſ.*24. *nu.*12. & ſic Do-
14 minus Fabius ſpoliatus, † & turbatus, ita coloratè,eſt reſtituendus,*cap.conquerente de reſtitut. ſpoliator. l.meminerint, vbi Bart.C.vnde vi.*
15 † Quinimmo de facto ſpoliatus, etiam authoritate Principis eſt reſtituendus, vt latè firmat *Afflict.in dicta conſtitut.violentiarum num.* 49.*& gloſ.in conſtitut.circa violentiarum*

pœnas

panas colum. 1. *lin.* 70. *ibi, ſed abſque iuris ordine non vocato poſſeſſore*, idem ſi à Iudice incompetenti, his caſibus ablata poſſeſſio reſtituitur, & ſic Regale præſidium obtinere debet, maximè quia interuenit turbatio cum armis, vt ex facto.

Tertiò, Dominus Fabius adeundo cu-
16 riam Caſertanam, † ſibi non præiudicauit in dicto remedio capitulorum Regni, quia dixit ipſum ſtare in poſſeſſione Terræ prædictæ, & in ea per Danielem turbari, & ad euitandum ſcandala petijt eidem mandari, quod ad eam non accederet, & hoc non conſentiendo in Iudicem, & citra præiudicium omnium ſuorum iurium quorumcumque, & procedendi in quocũque alio tribunali fol. 8. & cum ita acceſſiſſet ad dictum Iudicem, iudicium ipſum videbatur pendere cum iſta qualitate, & ſeruare illud ius debitum
17 proteſtanti, † cum clarum ſit proteſtationem, & reſeruationem ius proteſtantis ſeruare, *l. ſi fideiuſſ.* §. 1. *ff. qui ſatiſdar. cogant. cap. cum M. de conſtitut. cum ſimilibus*, maximè quia talis proteſtatio non eſt contraria facto, quia quod nunc petit, eſt ad coadiuuandum, quod prius erat petitum: nàm prima petitio continebat mandari Danieli, vt ipſum Dominum Fabium non moleſtaret in poſſeſſione dictæ Terræ, & quia Danielis poſt dictum mandatum proceſſit in turbatione,
18 etiam manu armata, † & quæ de nouo emergunt, nouo indigent auxilio, Dominus Fabius ipſe adiuit Proregẽ pro prædicto Regali præſidio Capitulorum, & poterat per id quod habetur, *in cap. quoniam frequenter in fine, vt lite non conteſtata*, vbi facta excõmunicatione, ſi perſeuerat, poteſt veniri ad immiſſionem in poſſeſſione, & è contra, ita ergo in noſtro propoſito, vt ſatis benè multis alijs rationibus prædicta firmat *Alex. conſ.* 176. *in cauſa Strazzarolorum ſub nu.* 12. *verſ. quia reſpondeo lib.* 4.

19 Quartò, † cauſa prædicta eſt turbatæ poſſeſſionis, & ſic criminalis, *Corn. conſil.* 205. *in fine lib.* 2. *conſ.* 94. *in princ. conſil.* 172. *colum.* 2. *verſ. & dicit lib.* 3. *Contard. de moment. poſſeſſ. limit.* 20. *num.* 2. *Papienſ. in form. libell. pro turbat. poſſeſſ. in princ. num.* 4. vbi quod mera cauſa criminalis dicitur, allegans *Bart. in l. agraria ff. de term. mot.* & ſic prædicta cauſa tur-
20 bationis, † quia criminalis, vt prædicitur, dictæ cauſæ ciuili primo loco intentatæ præiudicat, cum cauſa criminalis ſit maior, & maioris authoritatis, *l. final. C. de ordin. iudic. & in l. per minorem ff. de iudic.* Quinimmo ſi omnes cauſæ ciuiles
21 eſſent, † cum remedium Capitulorum Regni ſit maioris authoritatis, quia datur à Rege, turbatis, & oppreſſis, & magis vniuerſaliter, facit ceſſare prædictum particulare iudicium, quod Danielis ad terram non accederet, *argum. l. final. C. de petit. hæredit. & l. ſi quis libertatem, & ibi Bart. ff. eodem titulo*, & poteſt etiam exemplificari in duobus cauſis criminalibus, quarum ſi vna ſit maior proceditur in maiori, *per text. in l.* 1. *C. qui accuſ. non poſſ. vbi Bald.*

Quintò, iudicium in dicta Curia Caſertana intentatum ſi proſequeretur eſ-
22 ſet nullum, † quia quando Princeps noſtram cauſam Sacro Conſilio delegauit, & omnia eidem Principi narrata fuerunt, vt ex memoriali fol. 1. per talem delegationem, cenſetur priuaſſe ordinarium iuriſdictione quoad dictam cauſam, etiam ſi ad ipſum ordinarium ſpectaſſet, & idẽ ſi ipſe ſuperior cognoſcere cæperit, vt in caſu noſtro, *Bald. in cap.* 1. §. *ad hoc colum.* 4. *de pac. iuram. firm. Abb. in cap. cum M. Ferrarienſis colum. penult. in fine de conſtit. & firmat Marant. in ſuo Specul. aur. par.* 4. *diſtinct.* 16. *num.* 58. *&* 59. quod etiam mortuo legato cauſa non reuertitur ad ordinarium.

23 Sextò, † Dominus Fabius dictam manutentionem, & Regale præſidium eius poſſeſſionis à dicta Baronali Curia obtinere non poterat ex defectu poteſtatis, quia ad Regem, eiusq; Sacrum Conſilium, & Prouinciarum gubernatores ſpectat; *d. cap. ad Regale faſtigium, vbi Luc. de Penn. in princ. & Præſ. de Francb. deciſ.* 163. *num.* 19. *&* 20. Inde D. Fabius ipſe ad Proregem, Sacrumq; Conſilium

conuolare poteſt, *Iſern.in cap.1.de vaſſall.qui contum.eſt §.vel iudicio verb.habebit,ergo tunc, &c. firmat Vrſill.ad Afflict. in deciſ.354. propè num. 3.* maximè quod ipſe Dominus Fabius manu armata turbabatur, & ſic rectè habuit recurſum ad dictum Regale præſidium, & ſicut ipſe Dominus Fabius manutētionem dictæ Terræ,& eius poſſeſſionis obtinuit ab Epiſcopali Curia Caſertana, vt ex decreto fol.12.& poterat ex latè adductis per *Marant.in dicta eius quarta parte diſtinct.* 11.num.6. & per Danie-
24 lem fuit proſequuta † turbatio manu armata ex ſupradictis, & alijs infra dicendis petitum Regale præſidium omninò locum obtinere debet, prout in ſpecie hoc idem obſeruatum fuit in noſtra materia Capitulorum Regni, quia clericus intentauerat iudicium retinendæ,& propoſitum poſſeſſorium per Comiriſſam Nicoteræ,& erat ab hoc iudicio per clericum receſſum,quia intentauerat remedium dictorum Capitulorum Regni, cuius vigore erat reſtituta poſſeſſio clerico, vt ad literam dicit *Præſ. de Franch. deciſ.193.nu.10. & infra.*

Circa quartam partis prætenſionem Capitula prædicta Regni non habere locum pro clerico contra laicum, ſimiliter reſpondetur non obſtare.

Primò,nàm ratio,quæ ex aduerſo adduci poteſt,eſſet quia clericus poteſt cō-
25 tra laicum ordinariè agere, † & ſic remedio ordinario exiſtente, prædictum extraordinarium ceſſare videtur:quæ ratio ceſſat *per cap.ad Præſidentis officium,* quod eſt pro laico contra laicum, inter
26 quos omne iudicium cadere poteſt, † & ordinationes Regiæ ligant laicos, & non clericos, *l. cunctos populos C. de ſumm.trinit.& fide cathol.cap.cum Eccleſia ſancta Mariæ de conſtitut. per Bart. & Doctores in d.l. cunctos populos*: ſic in caſu no-
27 ſtro, † ipſo D.Fabio exiſtente in poſſeſſione dictæ Terræ,quia turbatus, Iudex eum tueri debet, *vt in toto titulo ne vis fiat ei,qui eſt in poſſeſſione,* & ideò remedium prædictum obtinere debet.
28 Secundò, † quando remedium extraordinarium eſt pinguius ordinario,extraordinarium per ordinarium non tollitur, *cap.ex literis de in integr.reſtitut. habetur in cap. ex parte 2.de reſcript. per Bart. in l.in principali §.1. ff.de nou.oper. nunciat. Capyc.deciſ.96.num.15.* & quod ſit pinguius noſtrum extraordinarium patet, quia recuperatur Terra cum fructibus, *vt in cap.finis præcepti charitas nu.8.& cap. ad Præſidentis officium,ibi, & fructuum*
29 *perceptione*, † & in hac cauſa ſummariæ, & celeris expeditionis omne damnum datum emendatur, *l. cum prætor ff. de verbor.ſignific.* quia ſpoliatus debet in ſuam plenariam poſſeſſionē reduci,priſtinamq; eius cauſam reſtitui, *l.1.§.qui autem ff.de vi,& vi armat.*cum ſua cauſa, ideſt omnium,quæ ſpoliatus tunc habuit, habiturusq; fuiſſet, etiam vſucapionis,& fructuum, *l.reſtituere ff.de verbor.ſignif. cum concordantibus, dicit Luc.de Penn.in l ſi coloni ff. de agricol. & cenſit.num.32. circa medium, verſic.quicquid enim, &c.*
30 & Officiales Regij † debent aſſiſtere, non ſolum per iuris opportuna remedia, ſed per facti defenſionis obſtaculum, vt legitur *in d.cap. ad Regale faſtigium nu. 5.in cap. ad Præſidentis officium nu.3. & in cap.finis præcepti charitas num. 8. ibi, manuteneatis, & defendatis in poſſeſſione ipſa, & fructuum perceptione.* Item eſt
31 pinguius, † quia magis tuta via, & modus eſt introductus per iſta Capitula, dicit *de Nigris in d.cap. ad Regale faſtigium num.21.in fine.* Item pinguius,quia celeriter cum paruis expenſis obtinetur, & ſic vtilius, *Iaſ.in l.1.ff.de nou.oper.nun-*
32 *ciat. nu.11.* † cum in iſto remedio procedatur de facto, abſque figura iudicij, *ex d.cap.ad Regale faſtigium num.6. vbi Doctores omnes*, & non requirit poſſeſſionem veram, nec legitimam, aut effectiuam, ſed contentatur ſimplici detentione, *Præſ.de Franch. deciſ.163.num.3.* & in eo proceditur per viam extraordinariæ cognitionis,& defenſionis præſtando charitatiuum ſubſidium clerico oppreſſo, *Afflict.deciſ.85.num.2. de Nigr. in d. cap. ad Regale faſtigium num. 16.* vnde cum celeriter,& cum paruis expen-

Digitized by Google

ſis obtinetur,& ſic vtilius,ideò pinguius, remedium ordinarium ceſſare facit, *Bartol.in d.l.in Prouincia ff.de nou.oper.nun-*
33 *tiat.Iaſ.vbi ſupra.* † Item pinguius,quia hoc remedium extraordinarium ſuccurrit turbato,& antiquiori,quomodocumque poſſidenti, *d. cap. finis præcepti charitas in fine ibi, ſuper poſſeſſione, ſeu quaſi*, & probata poſſeſſione antiquiori,etiã ſine titulo,& ſic in fortiori caſus noſtri, vbi adeſt titulus, & poſſeſſio, etiam quia
34 antiquior † poſſeſſor præfertur recentiori,cum titulo *ex Bart. & alijs, quos congerit Afflict.in deciſ.363. num.4. & latiſſimè Borgnin. Caualcan. deciſ. Fiuizz. 45.num.6.circa medium*, & proindè noſtrum remedium extraordinarium obtineri debet, vt firmat *Capyc. in deciſ. 96. num.15.& in deciſ.209. in princ. & nu. 4. verſ. tamen Sacrum Conſilium pluries ita deciſum*, dicit *Afflict. deciſ. 156. vbi Vrſill. nu. 2.*

Tertiò, quid opus rationibus, ſi quod
35 dicta † Capitula habeãt locum pro clerico contra laicum expreſsè legitur, *in dicto cap. ad Regale faſtigium numer. 2. ibi: Omnium ibi degentium ſimus Domini perſonarum, in quos merum habemus imperium, & coertionem omnimodam, omni perſona prorſus excluſa, cuiuſcumque praeminentiæ,dignitatis,aùt conditionis exiſtat, & num. 4. ſubſequitur, & quàmuis ad prelatorum,& clericorum perſonas noſtræ poteſtatis authoritas com-*
36 *muniter non extendatur*, † *aduerſus tamen Officiales eorum laicos,& qui eis in illicitis obedire non debent, & ad protectionem,& defenſionem omniũ,&c.* quod firmat *cap. finis præcepti charitas circa finem ibi, per dictos Gulielmum,& Oliuerium, & quoſuis alios turbatores illicitos, & in cap. ad Præſidentis officium num. 3. ibi,& alios quoſuis turbatores*, & licet expreſsè nominentur laici, & contra eos, tamen ſumus in claris etiam, quia Rex dicit omnium, ibi: *Degentium omni per-*
37 *ſona prorſus excluſa* † *circa protectionem clericorum,nè opprimantur etiam ad inuicem*, dictio omnis nihil excludit, *gloſ.in l.à procuratore C.mandati, Bart.in l.moſ;* *ebis ff.de iure fiſci,& per Afflict.in conſtitut.ſi quis in poſterum num.25.* & dictio,
38 quoſuis, ſiuè quoſcumque comprehendit clericos,& laicos,dicit *gloſ. iũcto textu de iudic. Curt. Iun.conſ.1.nu.4.* & ſunt ad inſtar dictionis quilibet, quæ plus ſe habet,quàm dictio omnis, *gloſ.in l.ſi pluribus ff.de legat.2. Afflict. in conſtitut.pacis cultum num.71.* Nec refert, quod in dictis capitulis non adſit particularis rubrica pro clerico contra laicum, quia
39 rubrica † non diſponit, niſi quatenus in nigro eſt expreſſum, *l. in teſtamento primo de conſtitut. facit text. in auth. ſi quis in aliquem C.de edend.* & quando nigrũ reperitur, quod non concordat cum rubrica, tunc rubrica pro textu allegari nõ poteſt, etiam ſi orationem haberet per-
40 fectam, † cum natura rubricæ non ſit diſponere, quod in nigro continetur, & ideò ſola vis in nigro conſiſtit, latè *Dec. in l.1.nu.10. & ſeq. ff. ſi certum petatur*, & ex nigro ſumendus eſt intellectus rubricæ, *Soccin.in eadem rubrica num.4.*& cum rubricæ Capitulorum non negent dicta remedia pro clerico,nec inueni Doctorem dicentem prædicta capitula non habere locum pro clerico contra laicum: immò ex lectura capitulorum ipſorum expreſsè habetur pro clerico contra laicum procedere,vt prædiximus, ſequitur in caſu noſtro remedium petitum denegari non poſſe.

Quarto, & vltimo, dicta capitula ha-
41 bere locum pro clerico † cõtra laicum, & ita eſſe interpretata, & obſeruata, firmatur authoritate *Afflict.in deciſ.24.nu. 7.* vbi dicit, quod Rex tenetur defendere perſonas Eccleſiaſticas ab iniurijs, ſiuè per clericum,ſiuè per laicum factis,& ſub eodem num.7. ſequitur dicens *d.capit. ad Regale faſtigium*, eſſe pro clerico contra laicũ,& ita deciſum firmat *Præſ. de Franch.deciſ.193.ſub num.11.* vbi legitur,& iudicium prædictum intentatum vigore Capitulorum Regni iàm erat finitum,& reſtituta poſſeſſio clerico,& fuit contra Comitiſſam Nicoteræ, Principiſſam Scillæ laicam, *vt ex dicta deciſione.* Ergo prædicta partis prætenſio non ob-

ſtat, & cum de facto, & vi ipſi D. Fabio
42 reſiſteretur, † adeundo prætorem ſuam poſſeſſionem non amiſit, *Bald. in cap. querelam colum. penult. de reſtitut. ſpoliat. Aſ-*
43 *flict. deciſ.* 395. *num.* 7. † & poſſeſſor non citatus in ſua poſſeſſione turbari non deber, nec ex reſcripto Principis, nec ex interlocutoria Iudicis, *l. nec Imperiale C. ſi per vim, vel ali. mod. vbi Bart. & in l. fin. C. de edict. Diui Adrian. tollend. num.* 16. *Dec. num* 4. *&* 5. *Innocent. in cap. intra quatuor de maiorit. & obedient. Oldrad. conſ.* 4. *de dilat. cum alijs congeſtis per Alphan. in collectan. iur. in d. l. nec imperiale num.* 488. Ergo ſequitur petitum Regale præſidium per dictum Reuerendum D. Fabium omninò concedendum eſſe, & cum ordinatione, quod Ioannes Vincentius in poſſeſſione dictæ Terræ eum non moleſtet, ſed reſtituat fructus poſt turbationem ipſam indebitam perceptos.

Referente Domino Carolo Tappia Regio Conſiliario, & cauſæ Commiſſario, fuit dictum, quod ordinariè agatur, ſed poſteà in ipſo ordinario iudicio D. Fabius obtinuit, vt ex proceſſu inter ipſas partes in banca Balſami, ſeù Carboni.

44 Verùm poſt † prædicta omnia, inueni particularem literam Reginæ Ioannæ II. in Regio Archiuio in indiuiduo pro clerico contra laicum ſpoliantem, & turbantem, nondum typis emanatam, & à nemine allegatam, quàm hic deſcribere non ab re cenſui, cum nota regiſtri, vnde eſt ſumpta, fideliter extracta. Rubtica ipſius literæ eſt, videlicèt.

Litera Iuſtitiæ pro Clerico, contra Laicum ſpoliantem.

IOANNA II. REGINA, &c. Vicegerēti noſtro, ſeù Iuſtitiario Prouinciæ Principatus citra, Seras Monrorij, ac Capitaneo Terræ Camerotæ, & Piſciottæ, de Prouincia ſupradicta, præſentibus, & ſucceſſiuè futuris, & eorum Locatenentibus, fidelibus noſtris dilectis gratiam, & bonam voluntatem: Moleſtia ſunt nobis quæq; grauamina noſtris irrogata fidelibus, ſcilicèt, quæ inferuntur Eccleſijs, & Eccleſiaſticis perſonis, eo moleſtius, grauius proferimus, quo ſpetialiter affectu beneuolo proſequamur, ac eorum fauores, & commoda quantum ad honeſta poſſumus, libentius procuramus; ſanè habuit, & habet expoſitio querela nouiter nobis facta pro parte venerabilis viri Fratris Franciſci Abbatis Monaſterij S. Mariæ de Cenrula, Ordinis S. Benedicti, ſiti in Caſali Centulæ, pertinentiarum S. Seuerini de Camerota, de Prouincia ſuptadicta, deuoti Oratoris, & fidelis noſtri dilecti. Quod cum exponens ipſe fuerit, & ſit Abbas dicti Monaſterij in poſſeſſione bonorum eiuſdem Monaſterij, ac perceptione iurium, fructuum, cenſuum, & redditutuum bonorum ipſorum, percipiendo fructus, cenſus, redditus, & iura ipſa, per ſe, vel alium, ſeù alios eius nomine, pacificè, & quietè, Franciſcus de Morra non verens diuinum iudicium, & debitè vltionis flagellum, elatus vtique in ſuperbiam, mandauit expreſsè nonnullis vaſallis ſuis, quod non reſponderent, nec deberēt reſpondere dicto Fratri Franciſco, Abbati dicti Monaſterij de redditibus, fructibus, & iuribus, ad quos, & quæ tenerentur eidem nomine, & pro parte dicti Monaſterij, ipſique homines, & vaſalli prædicti Franciſci de Morra ad huiuſmodi ſuum mandatum ſoluere, & reddere recuſarēt, & recuſant redditus, fructus, & iura prædicta eidem Abbati nomine, & pro parte ſui Monaſterij antedicti, ipſum Abbatem ſuper pacifica poſſeſſione gaudere, ac perceptione fructuum, iurium, & reddituum prædictorum, inquietando, & multipliciter moleſtando in eiuſdem Franciſci Abbatis, & per conſequens, Conuentus dicti Monaſterij graue damnum, & importabile præiudicium, ſuper quo per eundem Abbatem exponentem promotus noſtro remedio, ſuppliciter implorato: Nos moleſtationes, & inquietationes huiuſmodi ferentes, noſtris ſenſibus, & conſiderationibus nimis graues, cum Eccleſiaſtica, & religioſa loca pati nolumus in ſuis bonis, & iuribus læſionem,

nem, fidelitati veſtræ præſentium tenore de certa noſtra ſcientia mandamus, ſub obtemptu gratiæ noſtræ firmiter, & expreſsè, quatenus ſi ita eſt, vt exponitur prædictum Abbatem, ac alium, vel alios pro parte ſui,& Monaſterij ſupradicti tenentes,& poſſidentes bona prædicta in poſſeſſione pacifica,bonorum eorumdem quamdiù poſſeſſionis eiuſdem iuſta cauſa durauerit,prout ad vos ſpectauerit, & requiſiti fueritis iuſti fauoris pſidio manuteneatis,& defendatis, non permiſſuri dictum Abbatem,& Conuentum habentes, & poſſidentes bona prædicta ſuper poſſeſſione illorum, & perceptione, ac habitione fructuum, reddituum, ac iurium eorumdem à prędicto Franciſco de Morra, & à quibuſcumque alijs illicitis turbantibus indebitè moleſtari, impediri quomodolibet,vel turbari audentem, vel audentes in contrarium, quod ab huiuſmodi moleſtationibus,& perturbationibus omninò deſiſtant per pœnarum impoſitiones, & earum exactiones, pro Curiæ noſtræ parte, prout iuſtum fuerit aliqua oportuna,& debita iuris remedia efficaciter compeſcendo. Præſentes autem literas poſt oportunam inſpectionem earum pro cautela reſtitui volumus pręſentanti, præmiſſo modo efficaciter valituras. Datum in Caſtro noſtro nouo Neapolis per virum magnificum Franciſcum Zurulum,&c. Anno Domini 1417 die 19. Menſis Aprelis 10. Indictionis Regnorum noſtrorum anno tertio, Regiſtratum in quinternionibus Regiæ Cameræ Summariæ in libro intitulato quinternio num diuerſorum fol. 347. pœnes Fabritium Sergium Archiuarium, ſeù Conſeruatorem.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Aduocatus in eadem cauſa non iudicat.*
2 *Delegatus recuſari poteſt.*
3 *Conſultor effectus Iudex recuſatur.*
4 *Aduocatus effectus Iudex,nec de conſenſu partium interuenit de iure Regni.*
5 *Aduocatus coniunctus Iudici vſque ad tertium gradum incluſiuè, reijcit illum à iudicando.*
6 *Aduocatus in ſimili articulo non prohibetur iudicare inter diuerſos.*
7 *Iudex in cauſa compatris non iudicat.*
8 *Lites ſine vlla ſuſpitione eſſe debent.*
9 *Suſpectus in iudicando, quando ſit ſuſpectus in delegando.*
10 *Inimicitia inducit iuſtam cauſam recuſandi,etiam Iudicem ordinarium.*
11 *Suſpectus non ex cauſa inimicitiæ, vel proprij intereſſe poteſt delegare,& ita iudicatum.*
12 *Aduocatus Fiſcalis ex cauſa inimicitiæ recuſatur.*
13 *Litera Comeſtabilis ſuper recuſatione Fiſci patroni.*
14 *Litera ſuæ Maieſtatis de recuſatione Fiſci patroni.*

Pro Domino Ioanne Baptiſta Cataneo,contra Dominum Philippum Spinola.

ARGVMENTVM.

Olim cauſæ Aduocatus prohibetur in illa eadem iudicare,& an alteri committere ſuſpectus Iudex poſſit,vel delegare?item quando Fiſci patronus poſſit vti ſuſpectus recuſari.

CONSILIVM XXXII.

IOanne Baptiſta Cataneo in cauſa propria, maximiq; ponderis agnoſcēs duos ex Dominis Regiam Cancellariam Regentibus in cauſa prædicta iuſtis de cauſis interuenire non poſſe, petijt declarari licere eiſdem eandem cauſam alteri committere, delegare, vel adiunctos eligere, quod cum ex aduerſo impugnaretur,rogatus pro actore aliqua ſcribere, breuiter pauca hæc rradidi,Iuris veriſſima eſt concluſio, quod Aduo-
1 catus, qui fuit in eadem cauſa, † Iudex

poſtea eſſe non poteſt,*per text.in l. final. C.de aſſeſſ.in l prætor ff de iuriſdict.omn. iudic.& vtrobique gloſ.& Doctores*, *Capyc.deciſ.146.num.3.vbi Addit.Ann.ſingul.8.Auend.in cap prætor.2.num.23.& 24.lib.1.latè omnium Auil.in cap.prætor. 3.gloſ.Abogados,eſt etiam text.in l. quiſquis,vbi gloſ.C.de poſtul. vbi Ioa.Fab.*dicit,quod hoc eſt verùm, ſi recuſetur ab ea parte,contra quam fuit patrocinatus, volens alludere, quod ſi non recuſetur à parte contraria iudicare poſſet, ſed hoc fallit quando contra clientem votum propalauit, *Anton.de Butr.in cap.dilecto, de teſtament.* cuius authoritate ita iudicatum tradit *Maſtrill.in deciſ.151.nu. 41.& ſeq.gloſ.quam Doctores ita intelligunt in cap.dilecto in verſic.recuſatis de teſtament.idem Anto.de Butr. & Præpoſit.in cap.poſtremo de appellat.* Imol. *in c. irrefragabilis* §. *exceſſus de offic. ordinar. Aufrer.de recuſat.num.*38. Et etiam fallit in hoc Regno per *Regiam Pragmati-*

2 *cam*, de qua infra, † & procedit etiam in delegato, *per d.cap. poſtremo,vbi Philipp.Franch.*dicit illum textum procede-

3 re etiam in eo, † qui fuit conſultor,& firmat *Capyc.in d.deciſ.*146.*num.*2,& ſi adſunt aliquæ authoritates, quod qui fuit Aduocatus, poteſt de partium conſenſu eſſe Iudex, hoc non habebit locum in Regno, in quo in ſpetie prohibetur per *Regiam Pragmaticam vndecimam in tit. de ſuſpition. Official.* cuius verba ſunt: *Il Giodice,che è ſtato Aduocato de vno delle parti, vogliamo che non poſſi giudicare*

4 *nell'iſteſſa cauſa*,† *ancorche conſenteſſero le parti fol.* 392. *colum.*2. Immò Aduo-

5 catus coniunctus † Iudici vſque ad tertium gradum incluſiuè, facit Iudicem iudicare, & interuenire non poſſe de iure communi, *per text. in l. humanitatis C. de exequutor.* & de iure Regni per aliam *Regiam pragmaticam* 23. *de offic. Sacri Conſilij*, ampliatur etiam ſi Iudex eſt coniunctus in eodem gradu affinitatis, & in diuerſa cauſa patrocinatur pro eodem cliente, *vt in cap.4.de gratijs tempore Illuſtriſſimi, & Excellentiſſimi Domini Ducis Oſſuna Neapoli conceſſis de anno* 1584.*impreſſis inter priuilegia, & capitula Neapolis folio mihi* 177. *à tergo in principio*;ſed ſi fuerit Aduocatus in alia cauſa connexa,& inuicem dependẽte cũ il[la] in qua vult eſſe Iudex, poteſt recuſari,*per d.cap.poſtremò,dicit Capyc.d.de-*

6 *ciſ.146.num.2.vbi Addit.*& † quod Aduocatus in ſimili cauſa iudicare non prohibetur inter perſonas diuerſas, firmat *Præſid.de Franch.deciſio.87.num.* 48.&

7 de comparte, † quod non poſſit iudicare in cauſa ſui compatris, cum quo contraxit cognationem ſpiritualem, habetur *ex eadem pragmat.11. ibi: Dechiaramo, che le cauſe del parenteſco ſpirituale ſufficiente à remouere li Giudici, ſiano il compatrato frà il baptizato,& il baptizãte,& frà le altre perſone, frà le quali il Sacro Concilio Tridentino hà dechiarato contraherſi la cognatione ſpirituale.* Difficultas tamen eſt, an qui iudicare prohibetur, prohibeatur etiam cauſam illam alteri committere, ſeù delegare? vel adiunctos eligere,ea potiſſimum ratione,

8 quia lites † ſine vlla ſuſpitione eſſe debent,*per text.in l. apertiſſimi C. de iudic.* cum durum ſit coram Iudice ſuſpecto litigare,*Iaſ.in l.qui iuriſdictionem ff. de iuriſdict.omn.iudic.num.6. & 7. Cacher. deciſio.*15.*num.*5.ſed affirmandum eſt,ſo-

9 lum ex cauſa inimicitiæ, † vel intereſſe proprij poſſe Iudicem prohiberi,nè committat, deleget, vel adiunctos eligat,

10 quia inimicitia † inducit iuſtam cauſam remouendi,etiam Iudicem ordinarium *gloſ. in d. l. apertiſſimi in verbo Iudices, verſ. item ſuperuenit iuſtiſſima cauſa iniuriarum,vbi Salycet.numer.4.Caſtrenſ. num.6. Iaſ. num.7.* vbi idem dicit in inimicitia præſumpta, *Aufrer.de recuſat.column.7.verſ.ſi Iudex eſt inimicus, Cacheran.d.deciſio.*15. *num.*7. vnde cum inter dictos Dominos Regentes, & conuẽrum nulla inimicitię cauſa adſit,ſequitur quod

11 ſi ſunt ſuſpecti in iudicando,† non erunt in delegando,*per text in cap. ſi quis contra clericum de for.compet.ibi. Si quis contra clericum cauſam habuerit Epiſcopum ipſius adeat,qui ſi vt ſuſpectus fuerit recuſatus,Exequutor ab eo deputetur*, *idem in-*

in cap.cum ſpetiali §. *1.de appellat.& in proprijs noſtris terminis eſt text. ad literam in l.prætor ff.de iuriſdict.omn. iudic. ibi. Prætor ſicut vniuerſam iuriſdictionem mandare alij poteſt, ita & in perſonas certas, vel de vna ſpetie poteſt, maximè cum iuſtam cauſam ſuſceptæ ante magiſtratum aduocationis alterius partis habuerit. firmat Menoch.de arbitr.caſ.*458. *numer.*19. Atque ita in hoc Regno fuit reſolutum in Collaterali Conſilio in perſonam Domini Antonij Orificij Sacri Cōſilij Præſidentis, cuius reſolutionis tenor hic non ab re inſeritur.

Die 11. *Menſis* Iunij 1587. *Neapoli, ſuper articulo relato per magnificum, & circumſpectum Dominum Regentem Thomam Salernitanum Regentem Collateralis Conſilij Sua Excellentia in d.Regiu Collaterali Conſilio, ſcilicet, an magnificus, & circumſpectus Præſidens Sacri Conſilij poſſit decretare ſupplicationes, quæ coram Præſidente legi ſolent, cauſaſque in eis contentas committere, & diſtribuere inter magnificos Regios Conſiliarios in cauſis, in quibus ipſe magnificus, & circumſpectus Præſidens eſt ſuſpectus in votando.*

*Illuſtriſſimus, & Excellentiſſimus Dominus Vicerex, Locumtenens, & Capitaneus Generalis, prouidet, mandat, atque decernit, quod dictus magnificus, & circumſpectus Præſidens non obſtante, quod ſit ſuſpectus in deciſione cauſarum, poſſit, & valeat cauſas ipſas, iuxta ſolitum committere, & diſtribuere inter eiuſdem Sacri Conſilij magnificos Regios Conſiliarios, ſupplicationeſquè porrigendas à grauaminibus prætenſis per partes prætendentes eſſe grauatos à magnificis Conſiliarijs eiuſdem Sacri Conſilij decretare & ſuper eis prouidere, quod cauſa Commiſſarius verbum faciat in Sacro Conſilio, exceptis cauſis, in quibus contigerit dictum magnificum, & circumſpectum Præſidentem fore ſuſpectum ex capite inimicitiæ, vel ex eo, quia ageretur de ſuo intereſſe proprio, hoc ſuum, &c. Salernita*nus Regens, *Salazar Regens, Daroca Regens, Baſtida de Mugnatones, ex quinterno intitulato, Acta Sacri Conſilij, cum quo concordat præſens copia, ſalua, &c. Annibal Cæſarius Secretarius Sacri Regij* Conſilij.

Concludo igitur ex his ordinari debere dictos DD. Regentes delegare poſſe, nè dùm, ſed adiunctos eligere, cum non niſi ſolū in cauſa inimicitiæ, & proprij intereſſe Iudex ſuſpectus à delegando remoueatur. Quæ quidem ſolæ cauſæ etiā
12 Fiſci patronum † prohibent interuenire vt ex literis Inuictiſſimi noſtri Regis, conſtat ſub die 12. Iulij 1613. pœnes Giſelmum. Quarum tenor cum de facili haberi non poſſit, licet pro hac cauſa non deſeruiant, non inutiliter hic inſerere volui.

13 *Por cartas, † que de ay ſe han eſcritto, ſe hà entendido, che Don Franciſco de Caſtro ordinò por villetto ſuyo, que el Abogado Fiſcal de la Camera de la Summaria Iacobo Salluzo nò enteruenìſſe, como ſoſpechoſo en las cauſas de Portia Caracciola, muyer que fue del Teſorero Diomedes Carraſa, y que vltimamente ſe hauia eſtendido eſta ſuſpiction à Don Baldaxar Acquauiua ſegundo marito de la dicha Portia, ſin hauer para ello otra cauſa, ni razon, que hauer procurado el dicho Abogado Fiſcal, complir con las obligaciones de ſu officio, en razon de las deſordenes, que hà hauido en la adminiſtration del dicho Teſorero general, coſa que hà parecido muy nueua en el Conſejo, pues por cauſas ciuiles no ſe vee razon para recuſar el Abogado Fiſcal, y en las criminales no ſe admitten ſemejantes recuſationes, ſe nò en caſos muy graues, y por cauſas euidentemente claras, y legitimas, y eſto por terminos iuridicos, y aſſi hà parecido, que yo lo aduierta à V. E. para que mande tener la mano, en nò permictir, que ſe quitte por eſto camino las defenſas à las cauſas fiſcales, aunque ſe tiene por cierto el emparo, y fabor, que tendran en V. E. y que en sù tiempo nò ſe darà lugar à coſas, que la prejudique.*

14 Alia litera † ſuæ Maieſtatis de menſe Maij 1606. eſt videlicet.

En carta de 21. *de Nouembre dell' an-*

no-

no paſſado 1605. y de Iunio proſſimo paſſado os mandè dos copias del tenor ſeguiente.

Hè entendido, que en el Tribunal de la Summaria eſtà introducido, que en los pleytos fiſcales, que en el ſe trattan, ſiempre, que la parte quiere, puede recuſar el Fiſcal y que quitado eſte, que tiene, entendidas las razones, ſe nombra en ſù lugar vn Preſidente del miſmo Tribunal, el qual demas de nò eſtar inſtruydo en ellos, dexa de ſer Iuez con que muchas vezes ſe vien à perder el mejor voto, y por que ſiendo eſte del enconueniente, que ſe dexa conſiderar, conuien dar orden y remedio, os hè querido aduertir y encargar por eſta, que aunque en las cauſas criminales ſe puede recuſar el Fiſcal indiſtintamente, bauiendo legitimas prouanzas, tengais muy de veras la mano, paraque en las ciuiles, en las quales mi Fiſco obiere yntereſſe, y fuere actor, ò reo conuento, nò ſe permitta en ninguna manera, que ſea reeuſado, ſin que haya para ello tan juſtas, y legitimas cauſas, que obllighen à nò poderlo eſcuſar, pues lo contrario ſeria in euidente peligro del derecho del Fiſcho, y por conſiguiente en danno, y prejuditio de mi Real Azienda, y Patrimonio, y porque la orden que por dichas cartas mandè circa la recuſation del Abogado Fiſcal de mi Real Patrimonio, es tan juſtificada, que por ningun caſo conuien alterarla, ni diſpenſar contra ella, os hè querido aduertir en eſto, y encargar, y mandar, que vos en vueſtro tiempo, y los Vireyes, que por tiempo fueren, y os ſoccedieren en eſſe cargo nò deſpenſeyes por ninguna cauſa, nè riſpecto, a la dicha orden por villettes particulares, ni por otra via, ſe nò que le oſſeruays, y guardareis inuiolabilmente, como tan juſtas, y conuenientes à mi Real ſeruitio, y à la buena adminiſtration de la juſtitia, pœnes Giſelmum, &c.

Vtraquè ad ſaturitatem recuſationis Fiſci patroni videas *Allegationes Domini D. Ioannis Montoya de Cardona in ſupremo Italiæ Conſilio apud ſuam Maieſtatem Regentis à Domino Carolo de Tapia ſimiliter in dicto Supremo Conſilio Regente, & Belmontis Marchione poſitas in libro 3. de Iure Regni in Pragm. 23. de offic. Sacr. Conſil.* vbi etiam adſunt allegationes contrariæ Domini Orlandi Franchi Aduocati, in quibus multa ſunt ad materiam recuſationis.

Die 2. *Septembris* 1617. *facta relatione in* Collaterali Conſilio, *cum* D. D. *Regijs Conſiliarijs Marco Antonio Morra, & Pomponio Saluo adiunctis, fuit decretum quod liceat ipſis Dominis* Regentibus *delegare in cauſa Ioannis Baptiſtæ Cataneo, cum illis de Spinola, Pœnes Secretarium* Regni, *& ex eorum ſubſcriptionibus in proceſſu inter dictas partes fol.* 900. *&* 906. *Pœnes* Cioffum Sacr. *Conſil. Actorum Magiſtrum.*

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Aſſenſus* Regius *ſpetialiter requiritur in qualibet alienatione feudi, & num.* 18.

2 *Actum, qui facit, videtur prout de iure poteſt facere.*

3 *Aſſenſus conceſſio, intelligitur, prout ius intelligit.*

4 *Aſſenſus aſſumit naturam actus, ſuper quo interponitur.*

5 *Alienandi poteſtas, intelligitur data, ſeruata forma iuris, & ſecundum naturã actus, & nu. 6.*

7 Conceſſio *teſtandi liberè data, intelligitur ſeruata forma iuris communis.*

8 Conceſſio *dandi in feudum, intelligitur prauio aſſenſu.*

9 *Feudi ad emphyteuſim argumentum eſt validum, & è contra.*

10 *Poteſtas data Epiſcopo dandi certam prabendam, intelligitur accedente voluntate Canonicorum.*

11 *Camerarij opinio, quod alius aſſenſus non requiratur, qualiter ſit intelligenda.*

12 *Alienatio cum prima licentia tantum procedit quando* Rex *dicit, nullo alio aſſenſu impetrato.*

13 *Aſſenſus materia eſt, ſtrictiſſimè interpretanda.*

14 *Stylus Curiæ oſtendit Principis mentem.*

15 Clau-

15 *Clauſula feudi natura non mutata in continenti poſita, cum expreſſis tantùm locum habet.*
16 *Exprimi debet, quod contra naturam feudi eſt faciendum.*
17 *Feuda debent dari vaſallis, quos Rex elexerit.*
19 *Licentia generalis non ſufficit, vbi ſpetiali eſt opus.*
20 *Feudum inſcio Domino acquirens, dicitur Dominum contemnere.*
21 *Licentia alienandi feudum intelligitur, ſi tempore alienationis Rex fuerit requiſitus.*
22 *Aſſenſus quare requiratur.*

Pro Amico non modicæ authoritatis.

ARGVMENTVM.

Conceſſo feudo cum poteſtate alienandi, an nouus requiratur aſſenſus tempore alienationis.

CONSILIVM XXXIII.

IN hoc currenti articulo prima facie, cum *Camerar. in cap. imperialem fol.45.liter.F,* videtur dicendū, quod alius non requiratur aſſenſus, ſed ex doctrina plurimorum, maxime authoritatis Doctorum in contrarium eſt veritas, ſcilicèt, quod prædicta licentia non obſtante in alienatione nouus requiratur aſſenſus: nàm vera eſt iuris con-
1 cluſio, † quod in qualibet feudi alienatione Regis requiritur aſſenſus, cum qui
2 facit actum † videatur facere, prout de iure permittitur, *per text. in l. quæro* §. *inter curatorem ff. locat. l. quidam cum filius ff. de verbor. obligat. latè Ripa in l. heredes mei ff. ad trebellian. hinc Bald. in l. ſi duo num.2. per illum textum ff. de acquir. hæredit.* dicit, quod qui facit aliquē actum videtur ſe aſtringere lege de illo actu loquenet, *Regens de Ponte conſ. 57.num.71. & 72. & propterea Iſern. in cap.1. qui ſucceſſ. teneat. num.8. circa me-*
3 *dium,* † dicit aſſenſum intelligi ſecundū quod ius intelligit, *per text. in l. ſi cui ff. de ſeruit.* & recipit interpretrationem à iure communi, *l. ex facto ff. de vulgar. & pupill. ſubſtit. Frecc. lib.1. de ſubfeud. cap. de origin. Baron. num.46. fol.15. & q.30. num.28. Regens de Ponte conſ.3. num.6.*
4 *& conſ.64. num.30.* † & aſſumit naturam actus, ſuper quo interponitur, *idem Camerar. in d. cap. imperialem fol.52. liter.*
5 *F,* † & ſic poteſtas alienandi feuda, poſtquàm intelligitur data, ſeruata forma iuris communis, & ſecundum naturam actus, & cum ſine aſſenſu alienari non poſſint per iura vulgata prædicta licentia non obſtante, in alienatione ipſorum
6 nouus requiritur aſſenſus, † quia intelligitur data impetrato aſſenſu, *argum. l. ſi quando C. de inoſſicioſ. teſtament.* vbi data
7 poteſtate † liberè teſtādi, intelligitur ſeruata forma iuris communis, *& Iſern. in cap.1. de feud. non hab propr. nat. feud. nu.*
8 *4.* dicit damus tibi in feudum, † vt poſſis alijs dare, intelligitur in feudum, & ſic dando licentiam alienandi intelligitur, ſi tempore alienationis fuerit requiſitus ad præſtandum aſſenſum, vt iuris, *Speculat. de iure emphyt.* §. *nunc aliqua verſ. ſiuè q.94. nu.117. vbi Ioannes Andreas, Afflict. deciſ.307. num.21. Frecc. in d. cap. de origin. Baron. num.5. fol.15. & in q.54. num.2. Alexand. conſ.106. nu.3. lib.4. Rub. Alexand. conſ.110. qui alios adducunt,* & licet *Speculat. & aliqui alij,* loquantur in emphyteuſi, idem eſt in
9 feudis, † cum validum ſit argumentum de emphyteuſi ad feudum, & è contra, ac de pari procedant, *Gloſ. in cap.1. an agnat. vel fil. defunct. milit. in verſ. vtrūque, Speculat. in tit. de feud.* §. *quoniam verſ.40. in fine, cum concordantibus copioſè allegatis per Alexand. conſ.5. in princ. lib.5. Frecc. de ſubfeud. q.30. nu.2. & per Brun. in eis repertor. in verb. argumentum de feudo ad emphyteuſim,* quę doctrina *Speculat. & Ioan. Andr.* in licentia alienandi feuda, vt in caſu noſtro ab omnibus pręcitatis Doctoribus allegatur, &

firma-

firmatur, quibus ſuffragatur, quod dixit
10 *Archidiac.in cap.licet* 8. *q.* 1. † quod priuilegium datum Epiſcopo, ſuper collatione certæ præbendæ, intelligitur accedente voluntate Canonicorum, & non
11 aliter, † & illud, quod dicit *Camerar. in d.cap. imperialem de probib. alien. per Federic. fol.* 45. quod data poteſtate alienandi, alius non requiratur aſſenſus, procedit quando Rex dicit, quod liberè alienetur, ita quod naturam feudalem amplius non detineat, ſed quando dicit in feudum, reſeruatis adohis, aliiſq; iuribus feudalibus, & natura feudi non mutata, quæ clauſulæ omnes in noſtra propoſita licentia, adſunt, omninò in alienatione effectiua dicti feudi nouus requiritur aſſenſus, *vt idem Camerar. expreſſè firmat in eodem cap. imperialem fol.* 29. *literis P, & S.* Nec dicatur, quod clauſula feudi natura non mutata, intelligitur præterquàm in expreſſis, quia hic nihil eſt expreſſum, quod feudum ſine alio aſſenſu alienetur, & ſi Rex voluiſſet, quod alienaretur cum ſola prima licentia in ea-
12 dem expreſſiſſet, † quod nullus alius requireretur aſſenſus, quemadmodum expreſſit in aliis conceſſionibus, quando ita voluit, vt vnam de ipſis, ita conceſſionibus ponit *Frecc. vbi ſupra q.*33. referens, quod in fine Rex dicit nulla alia noſtra licentia, vel aſſenſu requiſitis non expreſſit, ergo noluit, *argum. l.*1. *§. cum aliter*
13 *C. de caduc. tollend.* † ſumus in materia aſſenſus, quæ eſt ſtrictiſſima, vt omnes fatentur, & in ea tantum admittuntur, quę oculo corporis videntur, *Frecc. vbi ſupra q.* 20. *num.*8. ad quod facit, quod dixit *Felyn. in cap. ex literis num.*8. *de reſcript. verſ. ad cognoſcendum Principis mentem,*
14 in conceſſionibus debet attendi † ſtylus Principis, & curſus aliarum conceſſionū, *Lap. allegat.* 89. *& cum Doctores* ratione implicationis, & contradictionis dicant,
15 quod clauſula prædicta † feudi natura non mutata, non debet operari correctionem incōtinenti per antea expreſſorum, & conceſſorum, ob id dicūt præterquàm in expreſſis, meritò cum in prædicta licētia nihil ſit expreſſum, quod feudum alienaretur ſine alia licentia, non habet locum implicatio, correctio, nec limitatio:
16 oportebat enim, † quod eſſet expreſſum quod volebat immutare cōtra naturam feudi, *Regens de Ponte conſ.*3.*nu.*83. vnde opinio *Camerar.* non obſtat, cum loquatur quando ex licentia data, feuda eorum propriam feudalem naturam ha-
17 bere deſinerent, vt diximus, † & feuda debent dari vaſallis, quos Dominus elegerit, *cap.*1. *de duob. fratrib.* nè fortè eſſet inimicus, vel odioſus Domino, *vt idem Camerar. dicit in eodem cap. imperialem fol.*4. *liter.*5. & maximè, quia in qualibet
18 feudi alienatione † ſpeciali debet interuenire aſſenſus *per conſtitut. conſtitutionem diuæ memoriæ, ibi: Niſi de ſpeciali noſtræ celſitudinis licentia confirmetur*; & hoc, vt Rex de nouo vaſallo certiore-
19 tur, † & non ſufficeret licentia generalis, cum ſpecialis opponitur, & præfertur generali, *l. ſi quis mihi bona §. ſed vtrum ff. de acquir. hæredit. cap. quamquam* 23. *diſtinct.* non recedendo à proprietate verborum, *iuxta l. aliter ff. de legat.* 3. nec obſtat reſponſio eiuſdem *Camerar. in d.cap. imperialem fol.* 45. quod illud ſpetiali debet intelligi, idest gratioſa, cum aſſenſus procedat ex gratia: hoc enim eſt falſum cum ſimus in materia ſtrictiſſima, & exhorbitanti, quæ tantum cantat quantum, (vt prædiximus) corporis oculo videtur, & prout ſonat, & ideò,
20 ſi ex tali licentia induceretur † alius in poſſeſſione feudi, Domino ignorante, diceretur, quod Dominus contemnitur, & contra eum poſſet ſequi machinario in feudo, *vt in d.cap. imperialem de probib. feud. alien. per Federic. Frecc. vbi ſupra, in* 1. *authorit. num.*28. *& ſic cum eodem Frecc. in d.cap.*1. *de origin. Baron. nu.*50. *& q.*54. *num.*2. Concludo, quod Rex in prima conceſſione, vel in alia concedendo licentiam alienandi feudum intelli-
21 gitur, † ſi tempore effectualis alienationis fuerit requiſitus, & conſenſerit, *vt per Speculat. Ioan. Andr. Iſern. Afflict. &*
22 *alios ſupra relatos*, † qui alios adducunt, vt Dominus in ſuperiorem cognoſcatur à certo vaſallo emptore, & ne ſibi præiudice-

iudicetur, *cap. 1. de alien. feud. facit text. notab. in l. ſi debitor* §. 1. *ff. quib. mod. pign. vel hypoth. ſoluat. & ita iuris eſſe cenſeo.*

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Feudi diuiſio à Comitatu dupliciter fieri poteſt.*

2 *Feudi diuiſio quando fiat expreſſè, vel tacitè, & nu. 3. & 6.*

4 *Anni triginta rei conditionem permutant faciunt præſumi inueſtituram, & vaſallagium acquiri.*

5 *Feudi alienationi aſſenſus ſpetialis requiritur.*

7 *Feudi tacita diuiſio de æquitate, non de rigore procedit.*

8 *Feuda Francorum iure reguntur in Regno.*

9 *Feudum ſemel cum Regio aſſenſu diuiſum, eſt feudum de per ſe, ſicut feudum diuiſum permiſſu legis.*

10 *Feudum diuiſum vniri non poteſt ſine Regio aſſenſu.*

11 *Feudum peruentum ad feudatarium, reſpectu alterius feudi, vti ad alium cenſetur, & vices duarum perſonarum repreſentat.*

12 *Baro repreſentat ſuam Baroniam, & ſuum feudum.*

13 *Comitatus, & Baronia nomine quod geritur, alio feudo non præiudicat.*

14 *Comitatus conceſſio cum iuribus, & pertinentijs omnibus, feudis per alios tunc poſſeſſis non præiudicat.*

15 *Feuda plura ad vnum peruenta, non proindè eorum iura confunduntur.*

16 *Feudum quaternatum non inconuenit in terra Baronis eſſe.*

17 *Feudum, & bona tenens in terra Baronis non iurat Baroni, ſed Regi.*

18 *Feudum, ſiuè Caſtrum à Ciuitate ſeparatum, cenſetur in eo omnis iuriſdictio tranſlata.*

Pro Amico.

ARGVMENTVM.

Pars feudi Regio cum aſſenſu ab alia parte diuiſa, num feudum ſit de per ſe.

CONSILIVM XXXIV.

1 DIuiſio feudi † à Comitatu, vel à Ciuitate aliqua, duobus fieri modis poreſt expreſsè, ſcilicèr, & tacitè, iuxta tradita per *Alex. conſ.*
2 26. lib. 5. Expreſsè, † vt quando Comes feudum cum Comiraru vnitũ alicui ven-
3 didit, vel conceſſir, † & Rex conſenſijt; Tacitè quãdo de aliquo feudo à Comitatu, cui erar vnitum, ſeparatè per triginta annos ſeruirium præſtatur, quia ranti
4 temporis ſpatio † rei condirio murarur, *l. eum qui C. de fund. rei priuat. libr. 11.* præſumirur inueſtitura, & vaſallagium acquiritur, ſecundum *Iſern. in cap. 1.* §. *ille colum. penult. de controuerſ. feudi apud par. termin. & in cap. 1. colum. 2. de his, qui feud. dare poſſ. & in cap. 1.* §. *ſi quis per triginta, ſi de feud. defunct. milit. controu. fuer.* quæ iure communi feudorum procedere opinor; nam expreſsè proui-
5 ſum videmus conrrarlum, † *per conſtit. conſtitutionem diuæ memoriæ*, qua cauetur, quod in qualibet feudi alienatione, vel diminutione ſpetialis Regis requiratur aſſenſus, ibi: *Niſi de ſpetiali noſtræ celſitudinis licentia confirmatur, etiam ſtante Regia pragmatica nouem capitum*, per quam etiam Proregi, diuiſionibus feudorum veritum eſt aſſentire, & licet *Afflict. in d.* § *ſi quis per triginta, & Io. Vinceut. de Anna in cap. 1. num. 449. de vaſallo decrepit. ætat.* teneant, quod talis deciſio non procedat contra Fiſcum, ſed
6 contra priuarum: † hoc tamen intelligas quando præſens eſt Dominus, & ſcienter ſeruitium diuiſum recipit, pro quota parte feudi per triginta annos, quia per receptionem ſeruitij conſentire videtur, iuxta tradita per *Afflict. in deciſ. 267. per conſtitut. conſuetudinem prauam* §. *cæ-*

terum

7 *terùm colum*.4.†& hoc potius procedere
videtur de æquitate,quàm de rigore,
ſtante *d.conſtit. conſtitutionem diuæ me-*
8 *moriæ*, † maximè in Regno, in quo Frā-
corum iure viuitur, & ad vnum tantum
feuda pertinent, *per capit.conſiderantes,*
cap. imperialem §. *præterea ducatus de*
probibit.feud.alienatione per Federic, vbi
Iſern.num. 38.*circa finem,Præſ.de Fran-*
ch.deciſ.4.num.6. Regens de Ponte conſ.3.
num.46.& ſeq. Cumia in cap. ſi aliquem
fol.271.verſ.reiectis contrarÿs, dicit, qđ
nè dum in Regno Siciliæ vltra Farum,
ſed etiam in hoc citra Farum Frācorum
iure viuitur, & omnia feuda verè indi-
uidua ſunt, *per d.conſtit.conſtitutionem*
diuæ memoriæ d.cap.conſiderātes,& vtro-
bique Doctores, vt eleganter dicit *Re-*
gens de Ponte de mente *Iſern. Capyc.Ca-*
merar.& aliorum in d.ſuo conſ.3.nu.32.
9 *& ſeq*. Benè verùm eſt, † quod feudum
ſemel à Comitatu, vel á Ciuitate diui-
ſum, cum Regio aſſenſu, & voluntate
feudatarij, dicitur feudum de per ſe,
principaliter in Regijs quinternionibus
deſcriptum,& recognoſcitur immediatè,
& in capite à Regia Curia, quemadmo-
dum feudi diuiſi ex permiſſu legis, quæ-
libet pars dicitur integrum feudum de
per ſe, *Iſern.in cap. hoc quoque num.1. de*
ſucceſſ.feud. Afflict. in cap. item ſi fuerint
num.30. quib.mod.feud. amitt. Capyc.*in*
rubr.feud.diuiſ.verſ.vndecimo ſciendum,
10 & iterum † vniri non poteſt, niſi noua
Regis voluntate accedente, vt compro-
bat *Regens Lanar. conſ.91.num.4.* & li-
11 cet poſteà † ad Ciuitatem, vel ad Co-
mitatum redierit,non vt ad Comitem,
ſed vt ad alium, & vices duarum perſo-
narum Comes ipſe repreſentat, *argum.l.*
ſi conſul & l. ſi pater §. *qui duos ff. de*
adopt.Iſern.in cap.1.colum.2. qui ſucceſſ.
12 *teneat*. † repreſentat Comes ſuum Co-
mitatum, & ſuum feudum, ſecundum
Gloſ.in conſtitut.conſuetudinem verſ.cum
bis circa medium lib. 3. & quod nomine
13 Comitatus, † ſiuè Baroniæ gerit, non
præiudicat ad aliud feudum, quod etiā
principaliter repreſentat,*argument.l.pol-*
la C.*de bis,quib.vt indign.l.cum quędam*
C.*de adminiſtrat. tutor.* cum teneat alia
feuda, alio titulo particulari, ſicut alius
Dominus, & non vt Comes, ſiuè Baro,
ſicut in ſimili Rex ſuccedens in Comita-
tu per excadentiam, ſiuè alias illum te-
net,vt Comes,& non vt Rex, niſi ipſe,
qui poteſt, aliter declararet, aut incor-
poraret, *Iſern.in conſtitut.dignum colum.*
*2.lib.3.vbi Afflict.num.*130.& conceſſio
ſubfeudi in terra facta alteri, ſuberit no-
uo Comiti, non Regi, *Afflict. in prælud.*
conſtitut. q.25. Frecc.de ſubfeud. lib.2.q.
14 50. *num*.5. † & licet Comitatum fuerit
conceſſum cum iuribus, & pertinentijs
omnibus,non intelligitur de feudis, quæ
ſeparatè tunc temporis per alios poſſi-
debantur,ſed de iuribus ſpectantibus ad
Comitatum, *Iſern. in cap.1. num.5. vbi*
*Afflict.num.29.quid ſit inueſt.*nec pro-
15 indè † iura vnius feudi, cum iuribus al-
terius feudi confunduntur, ex eo, quod
ad eundem Dominum peruenerunt, tùm
quia illud procedit in his, quæ acceſſo-
riè veniunt,vt ſeruitus, *iuxta text.in l. ſi*
quis ædes ff.*de ſeruitut.vrban.prædior.* &
patet ex prædictis, tùm maximè, quia
eadem duo iura,quæ vni competunt, iu-
dicantur, ac ſi pluribus competerent, *vt*
per Alexand.in l.in ratione §. *quod vulgo*
num.10.ff.ad l.falcid.allegat text.in l.tu-
torem ff.de bis,quib.vt indign.ibi:Diſcre-
ta ſunt enim iura,quamuis plura ad ean-
dem perſonam deuenerint: nec inconue-
16 nit, † quod in Terra Baronis, ſeù Co-
mitis ſtet feudum quaternatum ſpectans
ad collationem Regiam, *Iſern. in cap.1.*
colum.3.num.9.de controu.feud.apud par.
17 *term*. † Quinimmo tenens bona in Ter-
ra Raronis à Rege, non iurat Baroni fi-
delitatem, *Afflict.ibidem num.*50. ſed nè
puntualitatem differamus, caſum in ter-
minis decidit *Caſtrenſ. in l ſi fundum*
la prima §.*qui fundum num.6. de legat.1.*
Ait enim, quod locus ſemel exemptus à
totalirate fundi, quando feuda fuiſſent
de Comitatu, ſunr feuda de per ſe, &
non comprehenduntur, vlterius in tota-
18 litate,inferens proindè, † quod ſepara-
to Caſtro à Ciuitate, in illud omnis iu-
riſdictio tranſlata cenſetur: nam quando
conſtat

conſtat fuiſſe poſſeſſum ſine iſtis feudis particularibus,pro quibus ſoluitur,& releuium ſeparatim à Comitatu, & ſeparatim in quinternionibus eſt ſcriptum, & Comes,aut Baro ea tanquàm ſeparata,& de per ſe habebat,vnionem factam fuiſſe prætendi non poteſt, nec fieri poterat ſine Regis particulari aſſenſu, vt ex iam dictis breuiter adductis concludo.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegia conceſſa ſubditis per Superiorem reuocari poſſunt.*
2 *Limitatur ſi non ſubdito.*
3 *Limitatur etiam ſi recepta ſit pecunia pro priuilegio,quia tranſiuit in contractum.*
4 *Donatio facta ob merita non reuocatur.*
5 *Priuilegium immunitatis per habitationem tranſit in contractum, idem in feudo,& nu.6.*
7 *Terra facta Camera habet immunitatem à Rege, non à Barone.*
8 *Electus ab eo, qui poteſtatem eligendi habet à Conſilio, cenſetur electus ab ipſo Conſilio.*
9 *Electio dicitur illa vera,quæ durat.*
10 *Opinio Anton. de Butr. contraria procedit in Principe non recognoſcente Superiorem.*
11 *Barones Regni ad inſtar particularium, & ad paria, cum vaſallis iudicantur.*
12 *Princeps ſuperiorem recognoſcens non reuocat,niſi reſtituto accepto.*

Pro Vniuerſitate Galatulæ,contra Ducem Acerentiæ.

ARGVMENTVM.

Baro, qui pecunia recepta Terram vnam fecit Cameram, nùm variando aliam poſſit eligere.

CONSILIVM XXXV.

Rogatus, vt ſcriberem aperto iure dixi, quod non.

1 Nàm licet † regulariter priuilegia conceſſa ſubditis per ſuperiorem quandocumque reuocari poſſint, *cap. veniens extra de præſcript.* dicta tamen regula limitatur. Primò, vbicumque pri-
2 uilegium † fuiſſet conceſſum non ſubdito, *Felyn. in cap. nouit num. 9. de iudic. & in cap. 2. de probation. num. 2. Dec. conſ. 28. Alexand. conſ. 101. volum. 1. Roman. conſil. 252. cum latè ibi adductis per Mandoſ.*
3 Limitatur ſecundò, Superiorem non poſſe reuocare priuilegium factum ſubdito, quando tranſiuit in contractum, puta accepit aliquid pro illo concedendo,vt in caſu noſtrò,& ratio eſt, quia dicitur contractus dò,vt des, vel vt facias, à quo ſtante implemento ex vtraque parte,non licet recedere,vulgata *l. ſi pecuniam ff. de condit. ob cauſ. Bald. in l. qui ſe patris colum. 7. in fine C. vnde liber.* notabil. dicit *Bart. in l. omnes populi num. 30. ff. de iuſtit. & iur. Roman. dicto conſ. 252. Alexand. conſ. 216. volum. 2. eodem conſil. 201. volum. 1. Dec. d. conſ. 286. Felyn. in cap. 1. num. 2. de probation. cum ſimilibus*, quæ opinio comprobatur per *capit. conſtitutus extra de relig. domib.* vbi Epiſcopus remiſerat ius Epiſcopale, quod habebat in quadam Eccleſia, accepta annua penſione, & cum vellet reuocare, deciditur non poſſe, quia conceſſio, ſiuè ceſſio talis tranſiuerat in contractum; idem probatur *in l. Actilius Regulus, & in l ſi pater in fine ff. de donation.* vbi do-
4 natio † facta ob merita reuocari non poteſt,ad hoc facit etiam *text. in l. 2. ff. de iure immunit.* vbi immunitas conceſſa ei,qui ſubijt onera Ciuitatis, non poteſt ab eo auferri,ad idem facit *l. ſi cum multi ff. de dol.* vbi dixit *Bald.* quod ſi ſtatuto Ciuitatis cauetur, quod quicumque venerit ibi ad habitandum per certum tempus,ſit immunis à collectis, & Ciuitas facit alium ſtatutum contrarium, no-

ui Ciues poſſunt inuari actione de dolo,
5 ex quo priuilegiū † immunitatis per habitationem tranſiuit in contractum, idem
6 ſi cōcedatur feudum, † quod dicitur beneficium, *ſi de feud. fuer. controuerſ. cap. beneficium*, & tamen reuocari non poteſt, *cap. 1. de natur. feud.* Ratio eſt, quia tranſit in contractum tale beneficium cum vaſallis, qui tenentur ad ſeruitia, *cap. 1. quid ſit inueſtit.* quam opinionem tenet *Caſtrenſ. in l. 1. C. de liber. & eorum liber.* & omnes * communiter, & ab ea non eſt recedendum per ſupradicta.
7 Inſuper Rex concedit Baroni immunitatem ab hoſpitijs militum in Terra, quam Baro elegit pro Camera, & ſic Terra electa non habet immunitatem à Barone, ſed à Rege, qui licentiam Baroni dedit eligendi, & tenendi talem Terram pro Camera, *text. eſt notabilis in l. item eorum §. ſi Decuriones ff. quod cuiuſ-*
8 *que vniuerſ. nomin.* vbi habetur, † quod electus ab eo, qui habet poteſtatē eligēdi à Cōſilio, cenſetur electus ab ipſo Cōſilio, & non poteſt amplius ab eligentibus reuocari, *l. huiuſmodi §. Stychum, aùt Pamphilum ff. de legat. 1. notat hoc Goffred. in l. vnus ex familia in princ. ff. de legat. 2. vbi Caſtrenſ. in §. ſi de falcidia*, cum ergo Dux, vt Baro elegit, ex Regia poteſtate, & non ex ſe, ex prædictis reuocare illam non poteſt, & aliam eligere.
9 Vlterius, † electio dicitur illa vera, quæ durat, vt tradit *idem Goffred. in d. l. vnum ex familia in principio ff. de legat. 2.* ſi Dux illam mutaret, contradiceret *l. quod ſemel placuit, ff. de decret. ab ordin. fact.* & prædicta concluſio remanet
10 firma non obſtante, † quod *Anton. de Butr. in cap. in noſtra de iniur. & damn. dat. limitando dictum Bart. vbi ſupra*, dicentem Principem poſſe reuocare, quę tranſeunt etiam in contractum, quia hoc poteſt habere locum in Principe non recognoſcente Superiorem, cum ſit Dominus rerum, & perſonarum, & facit ex poteſtate Dominica: non autem in Baro-
11 nibus noſtri Regni, † qui ad inſtar particularium, & ad paria cum vaſallis iudicantur, pro ſeruāda ęqualitate per prędi-
12 cta iura, † immò talis Princeps, Superiorem non recognoſcens, non poſſet id facere, niſi reſtituto accepto, *Petr. Bellug. in ſuo Specul. Princip. rubr. 9. num. 28.* & ex prædictis currenti calamo adductis pro ipſis pauperrimis vaſallis dictæ Terræ Galatulæ iudicari debet, nouam Cameræ electionem fieri non poſſe, niſi reſtituta quātitate pecuniæ pro dicta cauſa recepta, maximè quod per annos ſex ſteterunt in pacifica poſſeſſione, & hoc hodiè innouari prætendatur magis odio Miniſtrorum, quàm de voluntate dicti Domini, tantæ bonæ qualitatis, & ita videtur mihi, ſaluo tamen iudicio tantorum virorum iudicantium.

Hæc cauſa non fuit proſequuta, & proindè nec iudicata.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Legata, qualiter ſint intelligenda.*
2 *Verba ſunt intelligenda ſecundum actus naturam.*
3 *Vltimarum volūtatum natura eſt ambulatoria vſque ad vitæ exitum.*
4 *Teſtator legem ſibi non imponit, à qua diſcedere non poſſit.*
5 *Præcedentia declarant ſequentia, etiam ſi conſiſtant in ſolis præfationibus.*
6 *Principis ordine interpretatur finis.*
7 *Sequentia non poſſunt præcedentium immutare naturam.*
8 *Tranſpoſitio verborum non vitiat legatum.*
9 *Verbum, deputo, & aſſigno, importat, ac ſi dictum eſſet lego.*
10 *Legari abſentibus dictantibus teſtamentum, & teſtibus poteſt.*
11 *Verba accipiuntur impropriè, vt deſeruiant actui, qui geritur.*
12 *Donatio cauſa mortis requirit conſenſum donatarij.*
13 *Teſtatore dicente lego, & dono, cenſetur legare, non donare.*
14 *Legatarius hæres, alienationem rei legatæ à teſtatore factam non impugnat.*
15 *Legata plura oneroſa, & lucroſa non poſſunt*

poſſunt renunciari pro parte, & pro parte acceptari.

16 *Teſtamentum, an ſumat vires à die mortis teſtatoris, vel adita hæreditatis.*

17 *Legata res per alienationem reuocatur.*

18 *Legatum factum creditori an præſumatur in compenſationem.*

19 *Legatarius agnoſcens legatum, non compenſat, niſi pro ſumma ſui crediti.*

Pro Amico.

ARGVMENTVM.

Legatum factum per verbum dono, quo tempore debeatur, & an alienatio rei legatæ adimat legatum, & quid ſi factum eſſet alia ex cauſa creditori.

CONSILIVM XXXVI.

ADuertēdum eſt primò, ve-
rùm eſſe in facto creditri-
cē in caſu noſtro poſt in-
ſtitutam hæredem eius fi-
liam, eidem filiæ legaſſe
per verba, videlicèt, legauit, & voluit ip-
ſa teſtatrix, &c. Similiter de iure ve-
rùm eſſe, quod legatum, & omnia verba
1 legati intelligi † debent, ſecundum eius
principium, *l. regula* §. *final. ff. de iuris, &
fact. ignor.* à primordio enim tituli, poſte-
rior formatur euentus, *l. 1. circa finem C.
de impon. lucrat. deſcript. lib. 10. Oldrad.
in conſ. 103. quæſtio.* Nec mirum ſi poſt
principium dicti legati tranſit ad alia
2 verba, quia vltra prædicta dico, † quod
verba debent intelligi ſecundum natu-
ram contractus, ſiuè actus, cui adijciun-
tur, *l. ſi ſtipulatus* §. *verùm ff. de vſur. l.
damni, verſ. & quod in ſtipulatione ff. de
3 damn. infect.* † cum natura vltimarum
voluntatum ambulatoria ſit, vſque ad vl-
timum vitæ exitum, *iuxta text. in l. 4. ff.
de adim. legat. l. cum hic ſtatus* §. *ait ora-
tio ff. de donat. inter vir. & vxor.* quod
adeò verùm eſt, vt ipſemet teſtator non
4 poſſit ſibi legem imponere, à qua rece-
dere non liceret, *l. ſi quis in principio te-
ſtamenti de legat. 3. & ibi Bart. & Scri-
bentes*, & ideò dictum legatum ad libi-
tum ipſius teſtatoris euaneſcere potuit.
5 Secundò, † præcedentia declarare ſub-
ſequentia, etiam ſi conſiſtant in ſolis aſ-
ſertionibus, & præfationibus, vt firmat
Angel. in l. ſi ſeruus plurium §. *vltim. de
legib. ibiq; Iaſ. num. 3. in fine, per l. vltim.
& l. Titia* §. *titia ff. de verbor. obligat.* &
6 ex ordine † principij interpretatur euen-
tus, & finis, *Bald. in l. quamuis C. de fidei-
commiſſ. relatus per Soccin. conſ. 52. nu. 5.
in fine lib. 1.* & cum talis diſpoſitio fuerit
facta, & concepta per verba legati, dicē-
do legauit, &c. aliam naturam, quàm
7 legati, & vltimæ voluntatis, † ſequentia
verba inducere non poſſunt, eo maximè,
quia in legatis, in tantum ſolemnitas
verborum ſublata eſt, vt nec tranſpoſi-
8 tio verborum vitiet legatum, † *l. quidem
teſtamento, & ibi Bart. de pecul.* & etiam
9 ſi teſtator dixerit, † deputo talem rem
Titio, perindè eſt, ac ſi dixiſſet lego, *Bal.
in l. 1. num. 17. in fine C. commun. de leg.*
& idem ſi dixiſſet aſſigno, idem *Bald. in
l. 2. num. 7. eodem titulo*, cum in legatis,
& fideicommiſſis, verborum obſeruatio
non ſit neceſſaria, *l. in legatis C. de legat.*
& quibuſcumque verbis relinqui poſsūt:
non enim verbis, ſed voluntatibus de-
functorum fauor exigitur, §. *noſtra inſtit.
de legat.* ſed in caſu noſtro prædictis non
indigemus, dùm in principio orationis
dicitur per verbum legari, &c. & ſic ne-
gari non poteſt, quin ſit legatum, & le-
gati propriam naturam non habeat.
Tertiò, nō referre, quod in dicto lega-
to, legataria fuit præſens, & acceptans:
10 nám licet legatum abſenti, † & ignorā-
ti relinqui poſſit, *l. cum pater* §. *ſurdo ff. de
legat. 2.* Tamen nihil repugnat ſi præſen-
ti relinquatur, quia & teſtamentum di-
ctantibus, etiam legari poteſt, *l. ſi quis ita
ſcripſerit ff. de reb. dub.* §. *legatarijs, inſtit.
11 de teſtament.* & ideo illa verba, † quod
Terra ex nunc pro tunc, &c. cedit, & dat
in ſubſidium, & ſolutionem dotium di-
ctæ eius filiæ præſenti, &c. impropriè ac-
cipi debent, vt deſeruiant actui, qui geri-

P 2 tur,

Digitized by Google

tur, & ſecundum ſubiectam materiam intelligantur, vt in ſpetie probatur *in l. ſi vno in princ. ff. locat.* Nàm cum proferantur in teſtamento, cuius natura eſt, vt reuocari poſſit, ſimiliter dicta verba intelligi debent, vt reuocari poſſit, & cenſeri legatum, & etiam, quod verba ipſa
12 cauſa mortis † donationem inducerent, (quod negatur,) quæ etiam ex præſentia, & conſenſu cognoſcitur donatarij, *l. inter mortis ff. de mort. cauſ. donat.* quæ legato, & vltimę voluntati æquiparatur, vt in *l. illud eodem titulo, & §. 1. inſtit. de donat.* vltra verba clara præcedentia legatum expreſſum demonſtrantia, adhuc reuocari poſſet, & fortius, etiam ſi teſta-
13 trix dixiſſet, lego, † & dono, ſine dubio legatum eſſe intelligitur, vt ex multis fir mat *Iacob. de Nigris in rubrica de legat. 1. num. 24. Soccin. Iun. num. 60.* ſi hæc erit datio inſolutum ex nunc, pro tunc, vt pars prætendit, illud verbum lego ſuperfluum redderetur, igitur intelligi debet, cedo per legatū, ſiuè legando cedo.

Quartò, quid in hoc vagandum ſi ea-
14 dem aduerſaria, † cui relinquitur tale legatum, inſtituitur etiam vniuerſalis hæres, ſi hęres quomodo alienationem à teſtatrice factam impugnare poteſt, quæ factum defunctæ ratum habere tenetur? *l. cum à matre C. de rei vendicat.* cum ſimilibus, & quem de euictione tenet actio, agentem repellit exceptio, vulgaris iuribus, vltra quæ adduco, quod quando in teſtamento plura continentur legata, & vnum eſt oneroſum, aliud verò lucroſum, inſtituta, ſiuè legataria non poteſt
15 lucroſum accipere, † & oneroſum renūciare, ſic in hoc caſu ipſa filia legatum lucroſum, id eſt prædicti territorij acceptare non poteſt, & legatum inſtitutionis, hæreditaris repudiare, *l. ſed duobus legatis de legat. 2. vbi Doctores,* ſed omnia prædicta ſunt ſuperflua, cum quicquid
16 ſit actum, eſt actum in teſtamēto, † quod non ſumit vires, niſi à die mortis teſtatoris, ſiuè teſtatricis, ſecundum fictionē, aut ab adita hæreditate, ſecundum veritatem, *l. ſi tibi homo §. cum ſeruus ff. de legat. 1. l. à Titio ff. de furt. l. proindè ff. ſi certum petatur,* & teſtatrix adhuc viuit, & viuens prætenſum territorium lega-
17 tum alienauit, † per quam alienationem legatum reuocatum intelligitur, *l. fideicommiſſa §. ſi rem ff. de legat. 2. l. ſi rem legatam ff. de adimen. legat. vbi Doctores, Alexand. in conſ. 168. & 169. lib. 6.* Ergo legataria ipſa ex dicto legato, nullam actionem habere poteſt.

18 Vltimò etiā, † quod dicta teſtatrix facta alienatione rei legatę deceſſiſſet, nullo facto alio teſtamento legatum, ex quo pro credito legatariæ eſt, in compenſationem ſui crediti, intelligitur pro concurrenti quantitate debita, *l. penult. §. qui fratres de aliment. legat.* & ita intelligit, & declarat *Paul. de Caſtr. in l. cum ab vno num. 3. & in l. creditore in fine ff. de legat. 2.* ac *in l. ſi compenſandi C. de hæred. inſtit. Alexand. conſ. 132. num. 2. lib. 2.* vbi
19 licet † legatarius agnoſcat legatū, ſi eſt maioris ſummæ ſui crediti, non tenetur compenſare, niſi pro rata, & ſic è contra reſpectu teſtatricis quando legatum eſſet maioris pretij, vt in caſu noſtro, & ſic concludo legatariam pro legato, vigore ipſius legati actionem non habere, ſed pro concurrenti quantitate ſui crediti, vigore prioris promiſſionis, & obligationis ſuarum dotium.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Alienatio rei Eccleſiaſticæ eſt prohibita de iure canonico, & ciuili.*

2 *Alienationes rerum Eccleſiarum non valent, niſi ſeruata forma iuris.*

3 *Res Eccleſiæ, etiam minimè alienari prohibentur, niſi tribus concurrentibus.*

Pro Reuerendo Io. Baptiſta Henrico, cum Hieronymo de Fatio.

ARGVMENTVM.

Alienatio rei Eccleſiæ ſine aſſenſu Apoſtolico, & in euidentem Eccleſiæ læſionem eſt ipſo iure nulla.

AR-

CONSILIVM XXXVII.

Reuerendus Ioannes Baptiſta de Henrico beneficiatus Cappellæ Annunciatellę intus Epiſcopatũ Ciuitatis Acerratum, cum locaſſet quandam terram arbuſtatam, & vitatam pro annuis carolenis duodecim Hieronymo de Fatio per nouennium ad renouandum, nolens renouare, petijt eius relaxationem cum fructibus, ex defectu aſſenſus Apoſtolici, & enormiſſimæ læſionis, vndè cum per Magnam Curiam Vicariæ obtinuiſſet fuit appellatum ad Sacrum Conſilium, in quo ſententia ipſa confirmari debet, dũ in facto benè deducta eſt læſio enormiſſima, & pars Apoſtolicum aſſenſum non adducit ex regula valdè notoria,
1 quod alienatio† rerum Eccleſiaſticarum ſit prohibita de iure Canonico, *per cap. quicumque 17.q.4. per extrauagantem ambitioſè de reb. eccleſ. non alien. & vtrobique Doctores omnes*, & alias Pontificales ſanctiones, & de iure Cæſareo licet antiquitus fuiſſet prohibita de Eccleſijs Conſtantinopolitanis, *vt ex text. in l. iubemus in principio C. de ſacroſanct. eccleſ. & gloſ. in verbo Vrbe*, tamen fuit ampliata ad duas Eccleſias Orbis, *per text. in authent. ae eccleſ. rerum immobil. in princip. §. nuper igitur, &c.* & quamuis videa-
2 mus aliquando alienari, † alienationes tamen ipſę non valent, niſi ſeruata forma iuris, *vt per Felyn. in cap. quæ in Eccleſiarum de conſtitut.* Immò etiam ſi in Eccleſiæ vtilitatem fiat, ſine Superioris conſenſu non valet, *per dictam extrauag. ambitioſè, vbi omnes Scribentes, & Bald. in l. final. §. neceſſitate C. de bon. quæ liber. poſt num. 26.*

Non obſtat partem prætendere ven-
3 ditionem terræ, ex quo minima eſt, † & ſterilis aſſenſu Apoſtolico non indigere, quia & ſi nitatur probare eſſe inutilem, & inaquoſam, tamen ex proprijs partis teſtibus habetur, terram fuiſſe fertilem, arbuſtatam, & ſolitam locari in ducatis ſex annuis pro quolibet modio, dùm eſt modiorum quatuor, & propè muros dictæ Ciuitatis videatur, quæ enormiſſima læſio extat, & ſic *cap. terrulas 12. q. 2.* in hoc adaptari non poteſt, cum tria copulatiuè requirantur, videlicèt, quod res ſit exigua, quod ſit inutilis Eccleſię, & quod alienatio fiat ex cauſa neceſſitatis, *vt per Aegid. in cap. ſine exceptione verſ. ſi neceſſitas, ibiq; Rebuff. 12. q. 2.* quę cum non adſint in caſu noſtro, ſed etiam enormiſſima adſit læſio, per Sacrum Conſilium declarari debet benè prouiſum per dictam Magnam Curiam, & explicari caput quoad fructus, &c.

Referente Conſiliario Pompeo Salernitano prædicta ſententia Magnæ Curiæ fuit confirmata, vt in banca Amatrudæ.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Confeſſio receptionis per bancum, vel per libros, ſi non apparet, non præiudicat.*
2 *Confeſſio facta mandato non adimpleto per eum, ad quem literæ mittuntur non nocet.*
3 *Confeſſio eſt relatiua, & quando ex relato aliter non conſtat, non nocet.*
4 *Negatiua non recepiſſe, non probatur, niſi per inſpectionem librorum.*
5 *Contractus mutui incontinenti factus cenſetur correſpectiuè ad contractum dotis.*
6 *Diſpoſitio in contractu mutui attenditur, & non quod inerat in contractu dotis præcedenti.*
7 *Confeſſio receptionis vltimi, & non primi contractus attenditur.*
8 *Præſumitur neminem ſuum ius iactare.*
9 *Confeſſione maioris ſummæ ſi appareat ſolutionem eſſe minoris quantitatis, minor attenditur, & alia eſt ſimulata.*
10 *Fœmina propter paragium excluditur à ſucceſſione patris, & matris.*
11 *Paragium quota pars ſit hæreditatis.*
12 *Minoris alienatio debet fieri cum ſollemnitatibus, & quæ ſint.*
13 *Metus reuerentialis, & enormiſſima læſio annullant contractum.*

14 *Læſio enormiſſima dolo ex propoſito æquiparatur.*

15 *Pater, & filius, quando pecuniam recipiunt, præſumitur in poſſe patris totam perueniſſe.*

16 *Filius in gubernio, & poteſtate patris præſumitur.*

17 *Pecunia eum, ad quẽ peruenit, facit principalem, alios obligatos fideiuſſores.*

18 *Iuramentum non obligat, vbi conſenſus deeſt.*

19 *Enormiſſima læſio, facit ceſſare conſenſum, quia præſumitur error, & ignorantia.*

20 *Iuramentum non obligat, vbi adeſt enormiſſima læſio, vel dolus.*

21 *Læſio enormiſſima dolum re ipſa cauſat.*

22 *Iurare quis inducitur eo modo, & errore, quo ad contrahendum fuit inductus.*

23 *Aſſenſus nihil operatur, nec ponit in eſſe, quando contractus minoris eſt nullus, ob defectum ſollemnitatis.*

24 *Dictio, quatenus, facit conditionem.*

25 *Dictio, ritè, & rectè, denotat iuris ordinem, & ſolemnitatem.*

26 *Argumentum validum eſt de re ad perſonam.*

27 *Aſſenſus vendendi feudum in totum, non operatur in venditione partis.*

28 *Aſſenſus, vt tres cedãt, non operatur ſi duo tantùm cedant.*

29 *Alienationibus feudorũ per exteros Proregi aſſentire prohibitum eſt.*

30 *Voluntas, & potentia regulant actum.*

31 *Lex noua à lege antiqua interpretationem recipit, & ſecundùm illam declaratur.*

32 *Solemnitas, quæ requiritur in alienatione rei, requiritur in ceſſione, & alienatione actionis, & nu. ſeq.*

34 *Prohibitio alienationis immobilium per ſtatutum trahitur ad alienationem actionum.*

35 *Actio hypothecaria competens ad feudum eſt feudalis.*

36 *Actio ad feudum iudicatur, vt de feudo.*

37 *Actio, & hypotheca ad feudum in viuentibus iure Francorum competit primogenito.*

38 *Actionem ſuper feudo non exercent omnes filij, ſed primogenitus tantùm pro dotibus maternis.*

39 *Finis, & euentus certificant principium.*

40 *Creditores cum aſſenſu præferuntur illis ſine aſſenſu in feudalibus.*

41 *Paragium debetur à tempore mortis patris.*

42 *Origo actionis attendi debet.*

43 *Contractus transfuſus in alium, gaudet priuilegijs, & actionibus eius, in quem transfunditur.*

44 *Subrogata actio habet omnia, quæ primæuæ actioni competebant.*

45 *Dictum in actione, repetitum cenſetur in ſubrogatione.*

46 *Mulieri non ſufficit quod dos ſit promiſſa, ſed cum effectu ſoluta.*

47 *Filia quando excluditur propter dotem eſt idem, prout quando per ſtatutum.*

48 *Dos denotat effectum iuris.*

49 *Nouatio non ſit niſi expreſsè.*

50 *Nouatio, vt fiat, neceſſe eſt, quod interueniat creditor.*

51 *Euicta re in dotem, vel pro paragio data, creditor habet recurſum ad primæua iura.*

52 *Paragij actio eſt in rem ſcriptam, & contra fratrem ſit condemnatio, & exequutio.*

53 *Actio reuocatoria contra tertium datur, quando frater non eſt ſoluendo.*

54 *Soror tenet feudum reuocabiliter, donec ei ſatiſfiat de dote, vel legitima, aùt paragio.*

55 *Venditis bonis ſubhaſta ad inſtantiam creditorum, maximè cum graduatione, præſumitur debitores ſoluendos non eſſe.*

Pro Ioanne Baptiſta de Spiritu, & Victoria Barraccha, cõtra Ioannem Mauritiũ, & Claudiam Barraccham, Petrum Ioãnem Georgiũ, ac Hieronymum, & Bonifatium de Naſcllis.

A R:

ARGVMENTVM.

Pretium ex venditione rei feudalis perventum, qualiter liberandum ſit, Quæ minoris contractum conualident, Quando aſſenſus ſit nullus, vel paragium ſit anterior.

CONSILIVM XXXVIII.

QVòd Ioanni Mauritio, & Claudiæ Barracchę non ſit facienda ſolutio ducat.4000. ſed de ducat. 3000. tantùm, ex quo cõfeſſio receptionis ducat. 4000. per Tiberium Barracchum recepiſſe pro dotibus ſuæ vxoris, eſt ſimulata, ex pluribus demonſtratur.

Primò, quia confitetur recepiſſe ducatos mille per bancum Montis Nigri in anno 1561. die 12. Septembris fol. 149. & facta diligentia in ipſis libris talis partita non inuenitur, propter quod confeſ-
1 ſio non nocet, † *per text. vbi Bald. in l. ſi litterarum C. de ſolut.* vbi confeſſio facta per eum, qui mutuam pecuniam pe-
2 tebat, † mandato non adimpleto per eũ ad quem literæ mittebantur, confeſſio non præiudicat, & ratio viua eſt, quia
3 confeſſio eſt relatiua, † & quando aliter conſtat per relatum, confeſſio non nocet, *ita Bald. in l. 2. verſ. vlterius C. de error.*
4 *aduoc.* † quæ negatiua (non recepiſſe) aliter probari non poteſt, quàm per inſpectionem librorum, dicit *text. in l. ſitia textores ff. de legat. 1.*

Secundò, dicitur confeſſionem non ſolum eſſe ſimulatam reſpectu ducatorum mille, verùm etiam reſpectu totius ſummæ, dùm Tiberius dictam confeſſionem facit die 12. Septembris anni 1561. fol. 149. & eodem die iidem contrahentes coram eiſdem Notario, & teſtibus faciunt inſtrumentum mutui dependentis ex dictis dotibus fol. 246. ex qua breuitate temporis, & multiplicatione contra-
5 ctus, inſtrumentum dotale † præſumitur correſpectiuum ad inſtrumentum mutui, incontinenti ſubſequutum, *ex regula text. in l. ſi ventri ff. de priuil. cred. Dec. in l. certi conditio §. ſi nummos num. 14. ff. ſi cert. pet. & in conſ. 562. dub. 2. quem allegat gloſ. Pariſ. in §. 23. num. 92. in fine;*
6 adeò quod non attenditur † diſpoſitum in inſtrumento dotali, ſed diſpoſitum in inſtrumento mutui, deindè incontinenti ſubſequuto, quod in eiſdem terminis voluit *Bald. in l ſi abſentis num 17. C. ſi cert. petat. idem in l. legem num. 3. C. de pact. idem in l. penult. §. ſi mulier, vbi Paul. de Caſtr. ff. ſolut. matrim.* & omninò videndus *Roman. conſ. 441. num. 2. & ſequent.* vbi quando maritus inſtrumento confi-
7 tetur dotium receptionem, † ſi deinde ſit aliud inſtrumentum incontinenti, in quo dotes promittuntur, quod attenditur promiſſio facta in ſecundo inſtrumento, & non confeſſio facta primo loco.

Tertiò, quod dicta dos non fuerit ſoluta tempore confeſſionis ſuadetur ex alio, poſtquàm in inſtrumento mutui dicitur, quod in caſu reſtitutionis dotium excomputetur mutuum, quod dependet ex inſtrumento dotali, in partem, vel in totum non ſolutum, dicto fol. 246.

Quartò dicitur, quod ſi dotis confeſſio, & ſolutio vera fuiſſet in inſtrumento dotali, neceſſarium non erat inſtrumentum mutui dependens ex dictis dotibus, vbi ipſi de Habenāte fatentur eſſe debitores, quia aliter cauſaret multa abſurda. Primò, quia hic contractus eſſet ſuperfluus, & eluſorius. Secũdò, quod Habenantes dictas dotes bis ſoluerent, primo in inſtrumento dotali, ſecundo in in-
8 ſtrumento mutui, quod dici non debet, cum nemo præſumatur iactare † ſuum, *l. cum de indebito ff. de probat.* tertiò, cauſaret plures contractus, & plura debita, quod lex non præſumit, per ea, quæ voluit *Bart. in l. 2. C. de diſcuſſor. lib. 10.* vbi debitor duplicatam cautelam facere non tenetur ſuo creditori.

Quintò, quod dicta confeſſio ſit ſimulata, patet etiã, quia fuit de anno 1562. fol. 249. & tamen de anno 1563. & 1565. fol. 244. & ſeq. patet, quod fuerunt ſoluti ducati tres mille tantùm, & in-

in hoc adeſt deciſio *Bald. in l.ab Anaſta-*
*ſio nu.*10.*C.mand.*vbi dicit, quod quan-
9 do maritus eſt confeſſus recepiſſe † cen-
tum nomine dotis, ſi tamen apparet poſt
confeſſionem fuiſſe numerata quinqua-
ginta de illa ſumma cõfeſſata, quod ma-
ritus ad vltra non tenetur, ex quo ſimu-
lata confeſſio præſumitur, idem voluit
*idem Bald. in l.legem num.*3. *C. de pact.*
Dec. conſ. 441. *num.* 15. *& omninò Ro-*
*man.conſ.*445.*num.*21.*& per totum.* Vl-
tra quod ex ſcripturis productis patet
nõ fuiſſe ſolutos niſi dictos ducatos tres
mille, de quibus debent fieri duæ partes
viriles inter dictos Ioannem, & Mauri-
tium Barracchos, & de ipſa ſumma eſt
deducendum, & defalcandum paragium
quod ſpectat Claudiæ Barrachæ ſorori
eorum: nam ſicut fęminę propter exiſtẽ-
tiam maſculorum propter paragium ex-
10 cludũtur à ſucceſſione patris, † ita etiam
à ſucceſſione, & bonis maternis, vt fir-
mat *Iſern.in cõſtit.in aliquibus col.*14.*&*
17.*verſ.ſed ſi filius, vbi Aſſict.num.*149.
*& idem Iſern. in cap.*1. *§.ſed quia, qui*
feud.dar.poſſ. quod paragium licet regu-
11 lariter ſit tertia pars eius, † quod filia
ab inteſtato eſſet habitura, *vt per Iſern.*
*in d.cõſtit.col.*17.*verſ.erit ſic extimatio*
facienda, tamen quandoq; augetur, &
diminuitur ex his, quæ voluit *text. in l.*
*ſi filiæ ff.de legat.*3.*& in l.*3.*verſ.in am-*
*plis ff.vbi pup.educ.deb. Dec.conſ.*26. *nu.*
5. licet minus legitima eſſe non poſſet,
ſecundum *Loffred.conſ.*26.*num.*14. & ſic
patet paragium prædictum eſſe detrahẽ-
dum à dicta ſumma ducatorum trium
millium, quod eſt ducat.500. & reliqui
ducat. 2500. viriliter debent diſtribui
inter Ioãnem, & Mauritium Barracchos,
portio cuius Ioannis eſt ducat.1250.ſu-
per quibus debet ſatisfieri Ioãnes Bapti-
ſta de Spiritu creditor Ioannis in ducatis
quatuor mille fol.77.

Quo verò ad Vincentium Ferrara, Pe-
trum Ioannem, & Georgium de Naſel-
lis, qui de anno 1577. emerunt in bur-
genſaticum à Ioanne, & Tiberio de Bar-
rachis patre, & filio annuos ducat. 270.
pro ducatis tribus mille, cum obligatio-
ne etiam feudalium in caſu euictionis, vt
ex inſtrumento fol.92.& aſſenſu fol.112.
dicendum eſt ipſi Ioanni Baptiſtæ de
Spiritu, & Victoriæ Barracchæ præferri
non debere.

Primò, quia verùm eſt tempore ven-
ditionis prædictæ de dicto anno 1577.
dictum Ioannem Barracchum vendito-
rem fuiſſe minorem annorum 14. prout
ſic ſe aſſeruit in inſtrumento fol.92.qua-
12 propter in dicta venditione † debebant
interuenire ſolemnitates requiſitæ à iu-
re, videlicét, Iudicis decretum, ſubhaſta-
tiones, authoritas tutoris, iuſta cauſa
alienandi, *iuxta textum in l.ob æs C.de*
præd.min.& ea, quæ notantur per Aſſict.
*in deciſ.*249. *& Menoch.de arbitr.iudic.*
*caſ.*71. quæ cum non interueniſſent, me-
ritò affirmari debet contractum ipſum
eſſe nullum.

Secundò, talis contractus eſt etiam in-
ualidus ſtante metu reuerentiali, & enor-
13 miſſima læſione, † quæ duo operantur
nullitatem, & reſciſſionem contractus, vt
eſt * communis opinio, relata per *Soccin.*
*conſ.*263.*verſ.præterea lib.*2. *Ruyn.con-*
*ſil.*170.*num.*17.*lib.*1.*Soccin.Iun.conſ.*77.
*num.*154.*lib.*1. præſumitur diſſenſus, *di-*
*xit Dec.conſ.*151. *in fine, per gloſ. l.*1. *§.*
quę onerandæ ff quarum rer.act.non dat.
adfuit etiam enormiſſima læſio, quæ do-
14 lo ex propoſito † dante cauſam contra-
ctui comparatur, *iuxta text.l.ſi ſuperſtes*
*C.de dol. & per Dec. conſ.*179. *num.*16.
*Pariſ.conſ.*96.*num.*2.*&* 21. *lib.*1. *Io.Ca-*
*phal.conſ.*415.*lib.*3.*in* 2.*dub.colum.final.*
*Crauett.conſ.*192.*num.*3. quæ enormiſſi-
ma læſio eſt, dùm venduntur annui in-
troitus in perpetuum, vt dicit contractus
fol.92.ad rationem nouem pro centena-
rio franchi functionum fiſcalium, & ab
alio onere, & tamen veriſſimum eſt, quod
non ſolent emi, & vendi niſi ad rationem
quatuor, vel quinque per centum, cum
oneribus, quæ onera verè excedunt quar
tam partem, & ſic liquet de iſta enor-
miſſima læſione, iterum fuit læſus, quia
cum Ioannes, & Tiberius pater, & filius
15 ſe obligarunt, † & pecuniam receperũt,
præſumitur pecuniam totam perueniſſe
in

In poſſe patris, ita refert *Alexand.in l. ſi*
cum dotem §. *tranſgrediamur nu.*2. *ff.ſo-*
lut. matrimon. vbi Bald. & ſingulariter
*Boer.deciſ.*23.*num.*10.*Octau.Cacher.de-*
*ciſ.Pedemont.*43.*Capyc.deciſ.*78. *num.*9.
*Crauett.conſ.*91. *num.*3. *vbi refert num.*
11. iſtam eſſe * communem opinionem,
ſtante quod erat filius, & præſumitur in
16 poteſtate, † & gubernio patris.*per text.*
in l.filius ff.*de probation.* adeò quod ille,
17 ad quem peruenit pecunia, † cenſetur
principalis, alij verò fideiuſſores, & gau-
dent beneficio fideiuſſorum, ita per illum
text. & gloſ. voluit Gulielm.de Cun. in
l.ſed Iulianus §.*item ſi duos ff. ad maced.*
quam gloſ.ſequuti ſunt Paul. de Caſtr.
*conſ.*409.*volum.*1.*Roman.conſ.*114.*quos*
pro ſingular.ſequitur Hippolyt.de Mar-
*ſil ſingul.*2.*&* 509.& ſic limitatur *l. reos*
§.*cum in tabulis de duobus reis, ac refert*
*Afflict.deciſ.*204. *num.*4. *& Crauett.d.*
*conſ.*91.*nu.*11.

Nec obſtat iuramẽtum, quia vbi deeſt
conſenſus, ſtante quod erat minor, iura-
18 mentum non obligat, † *l.vlt.C.de non*
numer.pecun. cap.veniens, & cap.quinta-
uallis de iureiur. Item quia adeſt enor-
miſſima læſio, vt diximus, deeſt etiam
19 conſenſus † dicti Ioannis iurantis, quia
præſumitur error, & ignorantia, vt docet
gloſ. in l. quiſquis C.de reſcind. vendit. &
læſio, vbi adeſt iuramentum, nec opera-
tur *Dec.conſ.*45. *num.*1. * communem
opinionem eſſe firmat, ergo iuramentum
hoc caſu non obligat, quemadmodum
20 nec vbi dolus interuenit, † *cap.cum con-*
tingat de iureiur. ſed ex immodica læ-
21 ſione dolus † re ipſa habetur in dicto cõ-
tractu, *l. ſi quis cum aliter* ff. *de verbor.*
oblig. etiam quia eodem errore, quo fuit
22 inductus ad contrahendum, † præſumi-
tur inductus ad iurandum, *argum.l.vlt.*
§. *idem quæſiuit ff.de condit.indeb.*

Nec obſtat, quod in venditione dicto-
rum annuorum introituum prædictis fa-
cta Regius interuenit aſſenſus, qui vim
decreti habet.

Primò, quia aſſenſus prædictus nihil
23 operatur, † & nihil ponit ineſſe quando
contractus eſt nullus ob defectum ſolẽ-
nitatis, & in minore alienante ſine ſo-
lemnitatibus, vt in noſtris proprijs termi-
nis refert *D. Præſ. de Franch.deciſ.* 303.
*num.*11.

Secundò, aſſenſus prędictus eſt condi-
tionalis, quatenus ritè, rectèq; proceſſe-
24 rit, † quæ dictio quatenus, facit condi-
tionem, *per text. in l.Stychus, qui manſe-*
*rit ff.de legat.*1. quem textũ ad hoc alle-
gat *Bartol.in l.*1. *num.* 20. *ff.de condit. &*
demonſtrat. Dictio ritè, & rectè, denotat
25 iuris Ordinem, † & ſolemnitatem, *l.pro-*
latam C.de ſentent. & interl.omn.iudic.in
gloſ. l.non putauit §.*non quauis ff.de bon.*
poſſeſſ.contr.tabul.verſ.ritè, meritò aſſen-
ſus quoque eſt nullus.

Tertiò, aſſenſus impetratus ſuper ceſ-
ſione facienda fuit conceſſus Vincentio
Ferraro, Petro Ioanni, & Georgio de Na-
ſellis, & ſic Dominus aſſentit, vt tres ce-
dant; & cum ceſſio non fiat à dictis tri-
bus, ſed à duobus tantum, vt fol. 269.
non tenet quoad feudalia, ratio eſt in
promptu, nàm validum eſt argumentum
26 de rebus ad perſonas, † *per text. in l. ſi*
quis filio exhæredato §. *ergo* ff. *de iniuſt.*
rupt. irrito fact. teſta. & conceſſio, vt
27 vendatur feudum totum, † non tenet, ſi
vendatur pro parte, quia mandatum
non adimpletur in parte, *l. ſi quis mihi*
bona §. *ſi mandauit ff. de acquir.hæredit.*
& ſi fuit data forma, vt alienetur totum
feudum, non poteſt alienari pars, vt re-
fert *Camer.in cap.imperialem, per quam*
*plures rationes fol.*41. *liter. I, & L*, idem
igitur erit dicendum in hoc caſu, in quo
28 fuit diſpenſatum, † vt tres cederent, &
non duo, & ſic aſſenſus nihil operatur.

Quo verò ad Hieronymum, & Boni-
facium Naſellos, qui à prædicto de Fer-
rato, & Petro Ioanne de Naſellis Sauo-
nenſibus ceſſionem obtinuerunt, nec mi-
nus obtinere debent: nàm quia ſunt ex-
teri. Primò, ius eorum reale, ſiuè hy-
pothecariam actionem cum aſſenſu Pro-
regis tantum cedere non potuerunt, cum
per Regiam Pragmaticam anni 1561.
fol. 53. Proregibus ipſis vetitum ſit alie-
29 nationibus exterorum aſſentire, & Rex,
qui potuiſſet, noluit, ergo aſſenſus corruit

ex

ex defectu poteſtatis, nàm voluntas, &
30 poteſtas † regulant actum, *cap. cum ſupra de offic. deleg. l. cum te, vbi Bald. C. de donat. ante nupt.*

Nec obſtat ſi dicatur, quod pragmatica loquatur de feudis, & non de actionibus, ſeù obligationibus ad feudum, quia cum lex noua recipiat interpreta-
31 tionem † paſſiuam à lege antiqua, & ſecundum illam declaratur, vt per *Bart. in l. ſciendum num. 1. & 2. ff. qui ſatiſd. cogant. per text. in l. ſed & poſteriores ff. de*
32 *legib.* de iure eadem ſolemnitas, † quæ requiritur in alienatione rei, requiritur etiam in actionis ceſſione, & alienatione, ſuper re ipſa, *vt per Alex. conſ. 27. in fine lib. 3.* & proindè ſicut res immobilis pupillorum ſine decreto alienari non poſſunt, ſic & actiones competentes ad rem immobilem, *Gloſ. & ibi Bald. Salycet. & cæteri in l. 1. C. ſi aduerſ. tranſ. Bartol. & Bald. in l. ſi ad reſoluendam per illum textum C. de præd. minor. Alexand. conſ. 125. num. 4. verſ. ſed vbi lib. 1.* & dùm voluit *Bald.* quod in ceſſione actionis competentis Eccleſiæ, vel vniuerſitati, requiratur eadem ſolemnitas, quæ requiritur in rei alienatione, prout in pupillo tenet *Gloſ. in authent. hoc ius porrectum nu. 10. verſ. iuxta hoc C. de ſacroſanct. eccleſ.* & in ceſſione actionis, ſeù hypothecæ feu-
33 dalis, † quod requiratur aſſenſus eodem modo, prout requiritur in alienatione feudi, tenet *Iſern. in conſtitut. diuæ memoriæ in verſ. tranſactionis, & ibi etiam Afflict. ac Camerar. in cap. imperialem fol. 16. literis L, & P, & fol. 17. ac Frecc. de ſubfeud. lib. 2. q. 32. vbi in ſpetie Frecc. & Camerar.* tractant, quando vnus creditor vult cedere hypothecam alteri ſuper feudo, quod ſine aſſenſu fieri non poteſt, prout in alienatione rei feudalis requiritur, & in particulari prohibitio
34 alienationis immobilium † per ſtatutũ, trahitur ad alienationem actionum immobili ſuper re competentium, vt firmauit *Corn. conſ. 236. num. 14. in fine lib. 4. per text. l. 1. & 2. vbi gloſ. & Doctores C. ſi aduerſ. tranſact. & proindè Frecc. d. lib. 2. q. 12. num. 4. & 8.* firmat indubi-
tanter actionem hypothecariam com-
35 petentem ad feudum † cenſeri feudalem, & cenſeri de re immobili illius loci, vbi res ſita eſt, de qua loquitur ſtatutum propter effectum ipſius Curiæ, & voluit *Bart. de Cap. in addit. ad conſtit. minoribus in principio,* quod licet illa diſpoſitio diſponat, quod Balius detur feudatario pupillo, feudum habenti: idem enim erit dicendum in pupillo habenti actionem ad feudum, quia feudum iudicatur, idem voluit *Gloſ. Pariſ. §. 11. num. 29. & §. 23. num. 30. verſ. vnde ſi filij, & notabiliter Vincent. de Anna allegat. 122. nu. 6. & 7.* vbi illi, qui ſine aſſenſu Regiæ Maieſtatis de aliquo feudo diſponere non poterit, cum aſſenſu Protegis hypothecam ſuper feudo imponere non concede-
36 tur, & ratio eſt, quia ius, † ſeù actio ad feudum iudicatur, vt feudum: nàm non poteſt negari, quod in iure, & actione ad
37 feudum, † & hypotheca feudali in feudis iuris Francorum ſuccedat primogenitus tantum, vigore *conſtitutionis Regni, vt de ſucceſſionibus*, ſicut in feudis, vt dixit *Iſern. & Afflict. ibi, & in conſtitut. diuæ memoriæ, vt per Gloſ. Pariſ. d. §. 11. num. 29. & ſeq. & §. 23. nu. 30. verſ. vnde ſi filij*, & proindè quando in dotibus maternis, quæ ſunt recuperandæ ſu-
38 per feudo, † filij volunt eas recuperare, & debent ſecundogeniti habere partem tanquàm matris hæredes, non omnes agunt hypothecaria, ſeù iure aſſiſtendi ſuper feudo, ſed tantum primogenitus, & ſecundogeniti agunt contra primogenitum, vt ipſe agat ad recuperationẽ quantitatis dotis, quæ inter eos diuiditur pro æquali, vel pro rata, pro qua mater diſpoſuit in eorum beneficium, per ea, quæ notat *D. Praſ. de Francb. deciſ. 41. num. 3.* vbi primogenitus ſuccedit in actione ad recuperandum dotem maternam ſuper feudo, & non alij fratres, qui agunt contra ipſum, vt agat contra poſſeſſorem feudi.

Nec dicatur, quod iſta actio à principio fuit dubia, ſi debeat eſſe feudalis, vel non, cum venditio fuerit facta ſuper allodio ipſis Petro Ioanni, & Georgio de

Naſel-

Naſellis,& Vincentio Ferrara,& pro euictione obligata eſſe omnia bona,etiam feudalia, & cum in graduatione facta in allodio non potuerint ſatisfieri ipſi de Naſellis ceſſionarij, ex quo ab alijs anterioribus fuerunt excluſi, recurrunt ad feudalia: nàm cum euentus,& finis certificent actum dubium,& ſic cum actio ſuper allodio fuerit inanis, exercetur ſuper feudo, ſeù pecunia ex illo peruenta, &
39 hoc fine euentu † certificatur à principio, quod fuerit feudalis, *Bart. in conſil. 70. num.4. verſ. his præmiſſis, & notabiliter Alexand.conſ.125.num.14. lib.1.* tenent, quod vbi actio eſt dubia ſi competit ad vnam, vel ad aliam rem, & non pendet à futuro euentu, ſi poſteà certificabitur competere ad immobilem, quod debeat interuenire decretum,ſi ad mobilem nõ debeat,ad hoc allegat *Bart. Bald. & alios in l.ſi ſic §.ſi quis ita ff.de legat.1. & eſt text. in l.erunt in fine ibi, certè ex poſt facto ff.de fund.dot. & Gloſ. Pariſ.§.56.gloſ.1.num.41. in tit. de cenſibus*, & multa ſatis ad propoſitum ponit *Tiraquell.de retract.lignag.§.36. in fine tituli num.19.20.& 22.*& proindè cum iſta actio cenſeatur ſuper feudo, ſeù pecunia ex feudo peruenta,in qua credito-
40 res cum aſſenſu † præferuntur ſecũdum ea,quæ traduntur *per D.Præſid.de Francb. deciſ.75.num.7. & deciſ.64.* ex tali euentu certificatur,quod à principio fuit feudalis,& in eius ceſſione ſuæ Maieſtatis aſſenſus requirebatur, & non Proregis,tanquàm venditio facta per alienigenam,& non ſubditum.

Et quod creditum dicti Ioannis Baptiſtæ ſit potior demonſtratur.

Primò, quia verùm eſt in facto, quod dicti ducati 4000. ipſi promiſſi ſunt ex cauſa dotis, legitimæ, ſupplementi legitimæ,& paragij magnificæ Victoriæ Barracchæ, vt ex inſtrumento fol.37. à tergo,& tamen verùm eſt,quod iſtud paragium debetur à magnifico Tiberio Barraccha fratre dictæ Victoriæ à tempore
41 mortis quondam Alphonſi † communis patris, qui deceſſit in anno 1570. folio 144. & ſic à dicto anno eſt anterior; & quod paragium, ſiuè actio pro paragio debeatur à die mortis,dicit *Iſern.in conſtitut.Comitibus, Napod.in conſuet.ſi moriatur, verſ. eas, & verſ.paragium,Loffredus conſ.26. num. 5. Minadous in repetit. conſtitut.in aliquibus num.14. & ſeq.notab.7.Dec.conſ.275.nu.5. D.Præſ. de Francb.deciſ.61. num.5.* & ſic attento origine actionis Ioannes Baptiſta erit anterior, & ipſis de Naſellis præferendus
42 † cum origo actionis attendi debeat, *l.3. C.ad macedon. l.qui id quod ff. de do-*
43 *nat.* † & tranſlato vno contractu in aliũ, gaudet eiſdẽ priuilegijs,prout erat actio transfundens, *text. eſt notab. in l. tutor datus ff. de fideiuſſ. Capyc. deciſ. 183.* &
44 actio iſta ſubrogata † habet omnia ea, quæ primordialiter primæuæ actioni cõpetebant, *ita Bart. in l. certi conditio nu. 13. ff.ſi cert.petat.Neguſant.de pignor.4. membr. 2. part. num.60.* vt in dote concludit *Iaſ.in §.fuerat num.124. inſtit.de actio.ibiq; Io.Fab.num.29.& Grammat.*
45 *num. 5.* † adeò quod dictum in actione cenſetur repetitum in ſubrogatione, *Afflict.deciſ.291.*

Nec minus ex aduerſo dicatur, quod ſatis ipſa Victoria fuit dotata per dictam promiſſionem dotium, quia replicatur, quod *Conſtitutio, vt de ſucceſſionibus*, requirit, quod ſit maritata,& dotata, & non ſufficit ſola promiſſio,ſed quod cum
46 effectu,† mulier fuerit dotem cõſequuta: ex quo verba legis,vel ſtatuti, cum effectu ſunt intelligenda, *l.1. §.hac verba ff. quod quiſque iuris*, hinc eſt,quod dixit *Bartol. per illum textum in l.qui volebat ff.de hæredit. inſtit.* quod quando filia excluditur propter dotem, neceſſe eſt,
47 quod ipſam dotem conſequatur,† idem ſi excludatur per ſtatutum,vt voluit *Iaſ. conſ.11.lib.1.Dec.conſ.106.num.2.*& eſt
48 ratio, † quia dos denotat effectum iuris, *Bald in l.neque mater pro filia in fine C.de iure dot. Dec. conſ. 379. num.7.* & ex his patet non ſufficere totã dotis promiſſionem, ſed eſt neceſſe, quod cum effectu dotem conſequatur,vt à patris ſucceſſione excludatur.

Et ſi dicatur,quod per dictam promiſſionem

ſionem dotium per ipſos de Barraccha fuit facta nouatio,& ſucceſſiuè debere attendi tempus promiſſionis dotis, & nõ tempus actionis paragij, replicatur no-
49 uationem non eſſe factam, † quia de iure Codicis non fit,niſi expreſsè dicatur *l.fin.C.de nouat. Doctores in l.qui vſumfructum* ff. *de verbor. obligat.* & etiam, quia partes expreſsè agunt, quod dicti ducat. quatuor mille ſunt pro dote, & paragio, vt fol.87.à tergo, & ad hoc, vt
50 fiat nouatio eſt neceſſe, † vt interueniat creditor, † & tamen verùm eſt dicere, quod dicta magnifica Victoria creditrix pro paragio in promiſſione facta per magnificum Tiberium, magnifico Ioãni Baptiſtæ de Spiritu non interuenit,vt ex inſtrumento fol. 37. igitur ſine interuentu creditoris,nouatio fieri nõ poterat. Præterea dato, quod nouatio facta fuiſſet, non nè hodie factus eſt caſus,quod poſſit haberi recurſus ad primeua iura? certè quod ſic,cum notorium ſit ex graduatione magnificorum de Spiritu, eſſe tale creditum excluſum,&corpora ſuper quibus facta fuit venditio ad inſtantiam creditorum, eſſe vendita, vt ex graduatione fol.203. & ipſos de Barraccho nõ eſſe ſoluendo, & ideò dixit *text.in l.qui res* ff.*de ſolution.*quod ſi quis eſt debitor in quantitate ex cauſa dotis, & non habens pecuniam, in ſolutum det aliqua bona, quod ſi illa bona euincantur, creditor poteſt habere regreſſum ad prime-
51 ua iura, † ad idem facit *text.in l.ſi cum dotem* §.*ſi mulier ff ſolut.matrim.ad idem Paul.de Caſtr.in l.ſi quis aliam ff.de ſolution.quem ſequitur Bald.Nouell.de dote* 8.*part.*18.*&* 19.*priuileg.Campeg.de priuileg. dotal. priuileg.*110. *&* 344. *Boer. deciſ.* 337.

Nec vltimo dicatur, quod ſuper iſto pretio feudali præfatus Ioannes Baptiſta de Spiritu,non poteſt,nec debet ſatisfie-
52 ri, † cum actio pro paragio ſit actio in rem ſcripta, quæ non datur ſuper feudo,ſed contra fratrem ſit condemnatio, & exequutio ad pecuniam, *vt per Iſern. in conſtitut.in aliquibus colum.*10.*verſic. reſpondeo*,quia replicatur, quod ſi vera ſit concluſio prædicta, tamen limitatur, quando frater,qui ad paragium tenetur,
53 non eſſet ſoluendo: † nam tunc datur actio reuocatoria,quatenus bona ad tertium perueniſſent,*l.omnes* §.*Lutius ff.quę in fraud.credit. idem firmat Iſern. in dicta conſtitut.colum.*10.*verſ.quomodo er-*
54 *go*, † quod feudum ſoror,vel maritus tenebit iure pignoris, vel dominij reuocabilis,donec de legitima, vel paragio ſibi erit ſatisfactum, vt firmat *Afflict. in dicta conſtitut. num.* 34. *&* 37. *idem tenet Iſern.in cap.*1.*num.*6.*verſ.niſi de re aliena facta, conſtitutione ſi quis poſt litem colum.final. Afflict.num.*21. *Chaſſan.in conſuetud.Burgund.colum.*4.*fol.*3.*verſic. Cont de Fland. Camerar. in cap.imperialem colum.*12. *liter.T, & col.*23. *liter.I*,
55 quos magnificos† de Barraccho ad preſens eſt notorium non eſſe ſoluendo,cum eorum bona eſſent vendita ad inſtãtiam creditorum,vt diximus,quo caſu lex præſumit debitorem non eſſe ſoluendo,dixit *Bart. in l.tres fratres ff. de adminiſtrat. tutor. num.*4. *quem ſequitur Dec. conſil.* 519.*nu.*7. & ex prædictis concludo Ioãni Mauritio, & Claudiæ Barracchæ deberi ſolum ducatos tres mille, & dictos Ioannem Baptiſtam de Spiritu, & Victoriã Barraccham cõiuges pro dictis ducatis quatuor mille,ex cauſa dotis,& paragij,nè dum præferri prædictis, ſed etiam Ioanni Vincentio Ferrara, Petro Ioanni, & Georgio de Naſellis, ac Hieronymo, & Bonifacio de Naſellis, & ita mihi videtur. *Fuit ita deciſum, vt ex proceſſu in banca Roppuli.*

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Nomen debitoris venit in obligatione.*
2 *Compenſare eſt ſoluere.*
3 *Conſeruator tenetur actione depoſiti, & num.*7.
4 *Compenſatio non datur in depoſito, & numer.*9.
5 *Actio, & dominium rei depoſitæ conſeruatur penes hæredes depoſitantis.*
6 *Compenſatio non fit contra tertium.*

8 De-

8 *Depoſiti actione tenetur, qui recepit in commendam.*
10 *Compenſatio in debitis ex contractu non fit ipſo iure, ſed facto hominis, & numer. 11.*

Pro magnifica Lucretia Pappaſidera, contra Principem Biſiniani.

ARGVMENTVM.

In nomine debitoris, quod venit in obligatione, quando compenſatio locum habeat.

CONSILIVM XXXIX.

1 CVM de iure clarum ſit nomen † debitoris ve-
nire in obligatione,
*l. nomen C. quæ res pi-
gn. oblig poſſ.* ideò ipſa
magnifica Lucretia cre
ditrix quondam magnifici Angeli Blan-
di eius viri ex cauſa dotis, & antephati
ſe direxit, contra Dominũ Principem Bi-
ſiniani debitorem dicti eius viri in duca-
tis 940. vigore mandati ipſius Domini
Principis, directi magnifico Bernardo
Olgiato, eius generali adminiſtratori, &
ad condemnationem fugiendam ex ad-
uerſo vnica opponitur exceptio, ſcilicèt,
quod magnificus Hortenſius Magnaca-
uallo poſt mortem magnifici Angeli re-
cepit dictum mandatum, & dicto Olgia-
to Adminiſtratori conſignauit, & dictum
Olgiatum quantitatem in dicto manda-
to contentam, & dicto magnifico Ange-
lo debitam, compenſaſſe cum debito ip-
ſius Angeli pro cauſa præſentis affictus
bonorum dicti Domini Principis; proin-
dè dictam obiectam compenſationem
minimè obſtare ita demonſtratur.

Primò, quia magnificus Olgiatus non
habebat poteſtatem ſoluendi niſi credi-
toribus introituum dicti Domini Princi-
pis, & certam quantitatem ipſis Dominis
Principi, & Principiſſæ, vt clarè notatur
fol. 49. & 50. & Olgiatus ipſe in vita di-
cti magnifici Angeli nunquàm ſoluere
voluit, ob limitatam habitam poteſta-
tem cum dictus Angelus non eſſet credi-
tor introituum, & ſic, nec in vita, nec in
morte nunquàm compenſare poterat,
2 nec poteſt, cum compenſare † ſit ſoluere,
ex regula *text. in l. inuicem C. de compenſ.
& l. amplius ff. rem rat. hab.*

Secundò, magnificus Angelus deceſ-
ſit die 7. Iulij anni 1585. vt fol. 48. &
magnificus Hortenſius recepit dictum
mandatum die 8. eiuſdem poſt mortem
dicti magnifici Angeli pro eo conſer-
uando, vt patet fol. 6. à tergo, & cum
3 conſeruatòr teneatur actione depoſiti,
per text. in l. 1. §. ſi te rogauero ff. depoſit.
4 & in depoſito † non detur compenſatio,
vt notiſſimi iuris eſt, & inferius dicetur,
& tempore, quo Hortenſius recepit di-
ctum mandatum, & ad præſens res erat,
prout eſt integra, & ſtante, quod actio,
5 & dominium † rei depoſitæ continuatur
in hæredes, *l. cum hæreditas, & ibi Gloſ.
& Doctores C. depoſit.* ſtatim mortuo ip-
ſo magnifico Angelo, cuius iura hæredi-
taria continuarunt in creditoribus ipſius,
& ſic in ipſa magnifica Lucretia anterio-
re creditrice pro eius dotibus, & antefa-
to, & per conſequens contra ipſam cre-
6 ditricem † vti tertiam perſonam compẽ-
ſatio prætenſa fieri non poterat, nec po-
teſt, ex regula *text. in l. eius, quod ei C. de
compenſ. & ibi gloſ. & Doctores.*

Tertiò, Hortenſius ipſe quando rece-
pit mandatum poſt mortem magnifici
Angeli, illud recepit vti particularis, &
non vti perſona Principis, & etiam, quod
vti perſona Principis recepiſſet, quia pro
conſeruando recepit, vt per receptionem
ipſius propriæ manus fol. 6. à tergo, te-
7 netur actione depoſiti, † vt per *Doctores
in §. ſi te rogauero d l. 1. ff. depoſit.* & quod
fortius etiam ſi fuiſſet incommendatum
8 mandatum † ipſum dicto Hortenſio, ſi-
militer teneretur actione depoſiti, *l. la-
tius la prima ff. depoſit. & ibi Bart. & Do-
ctores, ac Bald. in l. ſi quis vel C. depoſit.*
9 cum in depoſito † non detur compenſa-

Digitized by Google

tio, *Doctores in l. ſi quis vel, & l. final. C. de compenſ.* ex aduerſo compenſatio minimè procedere poteſt ex prædictis.

Vltimò etiam, quod non eſſemus in cauſa depoſiti, prout clariſſimè ſumus, vt ſupra, prætenſa compenſatio procedere non debet cum ipſa magnifica Lucretia anteriori creditrice prædicti magnifici Angeli: nàm in debitis ex cõtractu com-
10 penſatio non fit ipſo iure, † ſed in ea requiritur factum hominis, & ſic, vt opponatur ſecundum *Gloſ. & Cyn. in l. ſi cõſtat C. de compenſat. per text. in l. ſi quid, & l. labeo ff. de compenſat.* vnde cum nec ipſe Princeps, nec Olgiatus interpellaſſet, vel requiſijſſet hęredes magnifici Angeli, vel ipſam Lucretiam vxorem, & creditricem, prætenſa compenſatio minimè procedere poteſt, & quia ipſa magnifica Lucretia primo ſe direxit contra Hortenſium conſeruatorem, & depoſitarium dicti mandati, quod illud exhiberet, & eo exhibito condemnari Principem ad quantitatem debitam in dicto mandato contentam, & ab ipſo Principe ipſam ſatisfieri tanquàm nomen eius viri ſui debitoris, & eidem præferri, vt fuit iudicatum per ſentẽtiam ipſius principalis audientiæ fol. 29. & deciſum etiam in eiſ-
11 dem terminis † caſus noſtri per *Præſ. de Franch.* iunctis Dominis Cõſiliatijs duarum aularum in eius *deciſ.* 53. Ideò non video cur dictus Dominus Princeps condemnandus non ſit ſoluere dictæ magnificæ Lucretiæ prædictos ducatos noningentos quatraginta cum intereſſe, vt fuit petitum.

Dominus Princeps condemnatus fuit ad dictam quantitatem petitam cum intereſſe, referente Domino Pompeo Salernitano Regio Conſiliario, & cauſa Commiſſario in banca Roppuli Sacri Conſilij Actuarij.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Ius congrui, vt locum habeat, quæ requirantur.*
2 *Contractus eſt inualidus, qui pro vitando congrui iure perficitur.*
3 *Fraus in diſpoſitionibus omnibus ſemper excepta videtur.*
4 *Simulatione probata contractus eſt inualidus.*
5 *Simulatio ex quibus præſumatur.*
6 *Feudalis res, vt ſit, quæ requirantur.*
7 *Res reddititia feudo non eſt feudalis.*
8 *Redditus non eſt de ſubſtantia feudi.*
9 *Res feudo reddititiæ non poſſunt niſi locari, vel in perpetuum concedi.*
10 *Res cenſuali contractu data cenſetur in totum alienata.*
11 *Res reddititiæ feudo non poſſunt totaliter alienari.*
12 *Ius congrui habet locum, etiam in emphyteutica re, & in locatione.*
13 *Ius congrui habet locum in re ſubhaſta vendita.*
14 *Alienatione ſubhaſta facta præfertur, qui maiorem oblationem facit.*
15 *Pecunia proiecta in populum, occupãti donata cenſetur.*
16 *Præconis præſentia ſufficit in contractu venditionis.*
17 *Actiones plures, quando vno poſſunt libello cumulari.*
18 *Mendacium facit amittere cauſam.*

Pro magnifico Ioanne Franciſco Marino, contra magnificum Antonium Longobardum.

ARGVMENTVM.

Res feudo reddititia in emphyteuſim conceſſa, an iure congrui petatur; & quid in ſimulato contractu?

CONSILIVM XL.

IN congruo obtinendo ſecundum *Affict. in ſuo tract. prothomiſ ſuper conſtitut. Regni ſancimus,*
1 plura † requiruntur. Primò, requiritur dominium, & poſſeſſio rei detemptæ per actorem. Secundò,

dò, vicinitas. Tertiò, titulus,& poſſeſſio rei petitæ ex parte conuenti, quæ omnia clarè ſunt probata in primo articulo, ac titulo perpetuæ locationis fol. 31. & à tergo, ſub die 21. Februarij anni 1561. licèt cum magnifico Ioãne Aloyſio Ruſſo, & quamuis dictus Antonius Longobardus prætendat poſſidere titulo permutationis cũ dicto Ioanne Aloyſio,cui fuerat facta conceſſio,vt ex inſtrumento fol. 33. cum proceſſiſſet in fraudem,& ſimulatè ad euitandũ congruum,qui con-
2 tractus de iure eſt inualidus, † *Affli. in d. ſuo tract. §. niſi, 1. notab.* quia in omni di-
3 ſpoſitione † ſemper fraus intelligitur excepta, *vt l. creditor §. Lutius ff. mand. & in l. ſi pater ff. de priuileg. credit. & in cap. imperialem §. callidis de probib. feud. alienat. per Federic.* propter quod in caſu noſtro nullatenus habet locum prætenſa
4 permutatio,ſic † ſtante ſimulatione probata non ſolum per coniecturas, & inditia,quæ ſufficiunt,vt firmat *idem Afflict. in d. §. niſi num.* 10. ſed etiam per claras probationes multorum teſtium.

Nàm & primò, terra ipſa ſtatim facta conceſſione fuit locata, & deindè continuè in poſſe dicti Antonij poſſeſſio ipſius fuit, vt deponunt teſtes ſuper 3. art. fol. 9. & ſeq.

Secundò, à principio, quod concedebantur territoria campi, ipſe Antonius eam deſiderabat, & poſtquàm ex ſe habere non poterat, procurauit habere per intermediam perſonam dicti Iõ. Aloyſij Gubernatoris Ducalis Curiæ Terræ nouæ, qui ipſius Antonij Dominus fuerat, vt dicunt teſtes ſuper quarto, & ſexto articul.

Tertiò, dictus Ioannes Aloyſius erat cognatus Ioannis Ramires totius Status Gubernatoris,qui fuit rogatus,vt dictam terram pro ipſo Antonio acciperet à dicto Ioanne Aloyſio, vt deponunt teſtes ſuper 7. & 9. artic.

Quartò,dictus Antonius cæpit poſſeſſionem dictæ terræ, cum perceptione fructuum, & dictus Ioannes Aloyſius in nihilo ſe interpoſuit, vt per teſtes ſuper 12. & 15. artic.

Quintò, quando dicta terra fuit incãtata, eam poſuit ſubhaſta Ioannes Thomas Marinus frater ipſius Ioannis Franciſci, & videns, ꝙ dictus Ioannes Aloyſius in licitatione concurreret, quia erat Gubernator, deſiſtit,& ſic remanſit dicto Ioanni Aloyſio,qui ſtatim dicto Antonio dedit, vt per teſtes ſuper decimo articulo,& ſeq.

Sextò, poſt cenſuationem ipſius Terræ, cenſus fuit ſemper per dictum Antonium ſolutus,vt per teſtes in decimoſeptimo articulo.

Ex prædictis præſumitur, quod prius fuiſſet inter eos actum, vt ipſe Ioannes Aloyſius pro dicto Antonio Terram acciperet, *iuxta doctrin. notab. Gloſ. quæ hoc docet per text. in l. ſi ventri § fin. ff. de priuil. credit.* & ex affectione prædicti Antonij habendi Terram, & prædicti Ioannis Aloyſij gratificandi ipſum Antonium
5 eius famulũ † præſumitur ſimulatio contractus permutationis, vt per eundem *Afflict. in d. §. niſi, verſ. duodecimo.*

Inſuper probatur ſimulatio,quia citato Antonio pro iure congrui, dixit non poſſidere Terram, ſed eſſe hæredum dicti Ioannis Aloyſij,qui licet declaraſſent eſſe ipſorum, hoc tamen nunquã fuit verum, & ſic ex eorum mendaci confeſſione probatur ſimulatio,& nulla eſt maior probatio,quàm oris confeſſio. *l. quid in officioſo in fine ff. de inoffic. teſtam. cum ſimilibus.*

Non obſtat ex aduerſo prætendi Terram eſſe feudalem, & in ea ius congrui
6 locum non habere: † nàm vt res ſit feudalis plura requiruntur, poſita per *Afflict. in deciſ.* 129. vbi requiritur ſeruitium perſonale, *per Cyn. in authen. ingreſſi in vltima columna verſ. circa præmiſſa ad hoc quæro C. de ſacroſanct. eccleſ.* & in inueſtitura neceſſe eſt, quod ponatur, & concedatur in feudum, ſecundum *Bald. in l. 1. C. de rerum permutatione, & Doctores in l. ſtipulatus ff. de verbor. obligat. notat Alexand. conſ.* 136. *colum. 3. lib. 1.* requiritur etiã,quod ſoluatur adoha, & multa alia ad feudum conſtituendũ neceſſaria, de quibus per eundem *Afflict. in*

Digitized by Google

dicta deciſione, de quibus nihil in prædi-
ctis Terris adeſt, vt feudales demonſtrẽ-
tur; & proindè non diſcurro articulum
ſi in bonis feudalibus ius congrui locum
habeat quomodo, & quando.
Inſuper dicta Terra, quæ eſt redditicia
7 feudo, † quia Curiæ Terræ Nouæ red-
dit, non eſt feudalis, *Bald. in l. liberti C.
de oper. libert. Iacob. de Bellouiſo in prælu-*
8 *dijs feudorum*, † quia redditus non eſt de
ſubſtantia feudi, ſed fidelitas ſecundum
Iſern. in cap. vnico ex quib. cauſ. feud. am-
9 *mittat. num. 9.* † & ex quo res redditiciæ
feudo, non poſſunt niſi locari, vel in em-
phyteuſim concedi, ſecundum *Afflict. in
dicta deciſione*, non poteſt præſumi, quod
10 ſint alio contractu conceſſæ, † & per cõ-
tractum cenſualem res cenſentur in to-
tum alienatæ, quo ad vtile, & directum
dominium, *Imol. in cap. ad audientiam de
rebus eccleſ. non alien. colum. 9.* & res red-
11 diticiæ feudo † non poſſunt alienari, ta-
liter quod totale dominium transfera-
tur, *vt in conſtit. conſtitutionem diuæ me-
moriæ*, & ſic cum præſumatur, prout con-
ceſſa fuit in emphyteuſim à dicto feudo,
12 vbi ius † congrui locum habet, vt ex
*dicta conſtitut. & ibi Afflict. in cap. prin-
cipium legis num 7. & 22.* Tanto magis,
quia dicitur in conceſſione per verbum
locationis ad cenſum perpetuum, & ſic
eſt locatio, in qua locum habet ius con-
grui, vt ex ipſa *conſtitutione ſancimus, &
ibi Afflict. in d. cap. principium legis nu-
mer. 25.*
Quod ius congrui locum habet, etiam
13 in rebus ſubhaſta venditis, † vt in caſu
noſtro, ex adductis per *Ioan. Guttier. in
practic. quæſtion. in q. 157. lib. 2. fol. 350.
D. Præſ. de Franch. deciſ. 588. num. 1. Ti-
raquell. de retract. lignag. §. 1. gloſ. 14. nu.*
8. ſtante oblatione ducatorum duode-
cim, cum dimidio pro parte actoris, cum
14 ipſe videatur contrahere, † qui maio-
rem oblationem facit ſecundum *Bald. in
l. locatio vectigalium ff. de publ. & vectig.*
& cum primo maiorẽ ſummam offerente
videtur contractum, *l. in venditionibus
ff. de contrahend. empt. & Bartol. in d. l. lo-*
15 *catio*, dicit, † quod quãdo pecunia proij-
citur in populum, videtur donari ei, qui
occupauerit, *l. qua ratione §. penult. ff. de
acquir. rerum domin. vbi idem Bart.* dicit,
16 quod in ſimilibus contractibus † non re-
quiritur præſentia perſonæ, ſed ſufficit,
quod tradat ad promittendum præcono,
& loco, vbi actus fit, quia attenditur,
quod cum præcono fit, quod non fuit ex
parte Antonij; & ſi in eodem libello fuit
17 intentata reſciſſio contractus, † & inſi-
mul ius congrui, non opitulatur, quia
hoc fieri potuit ſecundum *Bart. in l. 2. C.
de fide inſtrument. & iur. haſtæ fiſcal. lib.*
10. maximè quando quælibet actio de
per ſe eſt ſufficiens, facit quod notatur
*in l. edita C. de edend. & cap. 2. extra de
reſcript. in fine.* Aduertatur denique
18 conuentum de mendacio † conuinci,
dùm negauit poſſeſſionem, vt per multos
teſtes, & ſic in pœnam debet amittere
terram, vt dicunt *Doctores in l. final. ff. de
rei vendicat.* Pars non benè ſe fundat in
præſcriptione, cum à principio, & ante
ipſam obtuliſſet velle pro maiori pretio,
& cum ipſo videtur cõtraxiſſe, ſecundum
Bart. in d. l. locatio, & deindè non eſt per
actum decennium à die contractus, vſ-
que ad petitionem: Vnde ex prædictis
concludo dictum Antonium condemna-
ri debere dictam Terram dicto Franciſ-
co Marino iure congrui relaxare.

*Referente Domino Conſiliario Horatio
Marcheſio, dictus actor obtinuit ius con-
grui, die 4. Martij anni 1591. penes
Longum.*

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Vaſalli ſunt in ſeruitute redacti, & liber-
tis æquiparantur.*
2 *Vaſalli à Rege, vel à quocumque venditi,
oblato pretio poſſunt ad demanium re-
digi fauore libertatis.*
3 *Subditi inuiti alienari non poſſunt.*
4 *Vaſalli per Regiam pragmaticam habent
annum ad petendum demanium.*
5 *Vaſalli in affictu fructuum, & iuriſdictio
nis, exteris præferri debent.*
6 *Vaſalli eorum frumenta, & fructus te-
nentur*

uentur magis vendere eorum Baroni, quàm alijs.

7 *Vaſalli non poſſunt deſerere culturam territoriorũ feudalium Baronum, & aliena colere.*

8 *Vaſallus, & Baro à pari iudicantur.*

9 *Baro ſi locat paſcua, & poſteà vult retinere pro ſe, & ſuis, poteſt locationem reuocare.*

10 *Vaſalli veniunt appellatione ſuorum.*

11 *Baro ſua territoria magis ſuis vaſallis, quàm alijs concedere debet.*

12 *Baro volens admittere exteros ad culturam ſuorum feudorum, & non ſubditos, ferendus non eſt.*

13 *Vniuerſitas reſtituitur, vt minor, qui reſtituitur in venditione.*

14 *Totius, & partis idem eſt iudicium.*

15 *Baro an quæ ſua ſunt det, cui vult.*

16 *Vaſallus vtile ſuum inuito Domino non alienat, & è contra.*

17 *Vaſalli vbicumque intereſt, ſeruabitur æqualitas.*

18 *Vaſalli in affictu fructuum præferri debent, etiam quia fructus pars feudi ſunt.*

Pro Vniuerſitate Vitulani, contra magnificum Fabritium Sarrianum affictatorem.

ARGVMENTVM.

Vaſalli num præferantur extraneis in locatione iurium Baronalium?

CONSILIVM XLI.

QVod dicti vaſalli præferri debeant, his medijs fundatur.

1 Primò, † quia in Regno vaſalli quodammodo in ſeruitute Baronũ redacti ſunt, & libertis, quandoq; æquiparantur, *Gloſ. in cap. 1. de conſtit. rect. feudi §. ſed infra, qui delator, quæ ſit prima cauſ. benef. amitt. & in cap. 1. de milit. vaſall. qui contum. eſt, Iſern. in cap. 1. quib. mod. feud. amitt. & in multis ſimilibus*, & pro ranra ſeruiture redimenda inducta ſunt demania, vt in dies videtur, quod quandocumque, & à quocumque etiam

2 à Regia Curia vẽditis vaſallis, † per eos pretio oblato emptori præferuntur, & hoc fauore libertatis, *Ioan. Fab. in §. nec Dominus inſtit. de noxal. act. adduci poteſt melior text. in l. 2. C. de patr. qui fil. diſtrax.* vbi vt filij redimant ſe à ſeruitute, poſſunt emptori offerre pretium, *Iſern. in cap. imperialem §. nec Dominus de prohib. feud. alienat. per Federic.* cum ſubdi-

3 ti † inuiti alienari non poſſint, *Neuizz. conſ. 12. num. 107.* quod hoc hodie eſt

4 abſolutum in Regno † *per Pragmaticam 63. in titulo de offic. Procurat. Cæſar.* perquam vaſallis datur annus ad demanium perendum, ſimili modo ſi Baro dat baro-

5 niam in affictu cum fructibus, † & iuriſdictione, etiam ad tempus, quia irent in ſeruitutem alterius, per ſupradicta iura, quæ in hoc limitant *text. l. nec emere C. de iur. deliber.* debent præferri, & libertate gaudere, & facilius temporali, ſi poſſent perpetua, cum de quo magis, etgo de quo minus.

6 Secundò, vaſallus, † ſiuè colonus frumentum agri pro æquali pretio potius Baroni vendere debet, quàm alijs, *vt in l. 1. C. de met. & metall. lib. 11. vbi per Bart. Ludou. Roman. in l. eam rem ff. de publ. & dicit Afflict. in prælud. conſtitut.*

7 *q. 3. in fine.* † Item vaſalli culturam territorij feudalis Baronis deſerere non poſſunt, & colere extra terrirorium, vt per *Luc. de Penn. in l. 2. C. de cenſ. & per equ. lib. 10. & in l. generali colum. 1. de decur.*

8 *& alijs, vt ibi per eum*; † ſed vaſallus, & Baro à pari iudicari debent, *Afflict. in conſtitut. ſi vaſallus à Domino de fideiuſſ. lib. 3. poſt num. 18. fol. mihi 143. & idem in conſtitut. cum per partes Apuleæ*, dicit,

9 quod ſi Baro † locaſſet paſcua, & deindè diceret, quod pro ſe, & ſuis vellet, non cogetur alteri dare, & ex iſta cauſa reuocarer per textum apertum in *l. 3. C. locat. & condu.* & per iura dicentia omnis per-

Digitized by Google

10 fecta charitas incipit à ſe ipſo, † & cum vaſalli dicantur ſui, annuitur non poſſe exteris locare, quando vaſalli volunt pro eis, & ſic præferri debent.

Tertiò, affictus Baronum pro maio-
11 ri parte conſiſtunt in territorijs, † quæ debent potius ſuis vaſallis, quàm exteris concedi, *per text. & ibi Bartol. in l. vnica*, C. *de omni agro deſert. lib.* 11. *ac Frecc. authoritat.* 41. *circa medium*
12 *fol. mihi* 371. dicit, † quod ſi Dominus feudi vellet potius exteros admittere ad culturam feudi, quàm ſubditos, ferendus non eſt, vbi multa per eum adducta ommitto, nè tranſcribere videar, & ad prædicta videndi ſunt etiam *text. in l. congruit in l. prædia C. de locat. prædior. ciuil. lib.* 11. *l. neceſſe, de in diem additio, & Roman. conſ.* 22.

13 Quartò, † Vniuerſitas reſtituitur ſicut minor, *vt in conſtitut. Regni, beneficium reſtitutionis*, & ibi adducta per *Gloſ. & Doctores*, & cum minor in venditione reſtituatur, dummodò offerat pretium per alios oblatum, *per text. & Gloſ. in l. 1. in l. ſi in emptione ff de minor.* ita in caſu noſtro Vniuerſitas exteris præferri debet in alienatione fructuum, & aliorum in affictu extero facto, & cum iura ipſa generaliter loquantur in venditione, non opitulatur ſi vendatur proprie-
14 tas, vel fructus, † quia quod dicitur de toto, idem de parte dicendum eſt, *l. quæ de tota ff. de rei vendic. l. iuriſgentium* §. *adde ff. de pact.*

Quinto, & vltimo, licet *Iſern. in l. Corradi* §. *ex eadem lege* dicat, quod illud,
15 quod eſt † in artificio pura commoditate fructuum, & ſeruitij debitum in pecunia, vel alijs rebus, Dominus cedit, vendit, & dat, cui vult, tamen *idem Iſern. in cap. imperialem* §. *nec Dominus num.* 44.
16 dicit, † quod ſicut vaſallus vtile ſuum non alienat ſine cõſenſu Domini, ſic nec Dominus directum ſine voluntate vaſalli, & ibidem parum ſupra *num.* 47. dicit,
17 vbicumque intereſt vaſalli, † non dari, ſeruabitur æqualitas, vt ſicut vaſallus nõ alienat inuito Domino, & ſine eius conſenſu, ſic nec è contra, per quę videtur limitare prædictum ſuum primum dictum, loquendo generaliter per verbum vbicumque, & ſic in omni intereſſe, & cum vaſalli ſemper ſub extero affictatore, maximum patiantur intereſſe, nulli du-
18 biũ eſſe debet, † quin ipſi in affictu fructuum, & iuriſdictionis præferri debeant, etiam quia fructus ſunt pars feudi, *vt per Tiraquell. de retract. lignag. gloſ.* 7. §. 1. *num.* 37. *& ſeq. num.* 42. *&* 55. vbi multa ad noſtrum caſum more ſolito adducir, vnde concludo vaſallos ipſos in iuribus Baronis locandis, & vendendis exteris præferri.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Fideiuſſor obligatur ex contractu ſtricti iuris.*

2 *Fideiuſſor non tenetur in plus, quàm importans verba promiſſionis, ſtricte ſumpta.*

3 *Stipulatio commiſſa ex vna cauſa, ex altera licet extet conditio committi non poteſt.*

4 *Fideiuſſor, qui promiſit pro Officiali Reipublicæ, non tenetur ad pœnam maleficij.*

5 *Fideiuſſor ſortis, non extenditur ad vſuras.*

6 *Fideiuſſor non tenetur ad quantitatem amiſſam per creditorem decoctione debitoris.*

7 *Fideiuſſor rei certæ ad incertam non tenetur.*

8 *Contractus debiti per quietationem eſt ſublatus.*

9 *Actio ſemel extincta, amplius reuiuiſcere non poteſt.*

10 *Liberatus ſemel à patria poteſtate, non poteſt amplius in eam reuerti.*

11 *Promittens rem profanam, quæ efficitur ſacra, & alienum hominem, qui manumiſſus eſt, liberatur etiam reuerſa ad priſtinum.*

12 *Fideiuſſor de præſentando per præſentationem eſt liberatus.*

13 *Fideiuſſor per nouã cautelã, & per interuentũ nouarum perſonarum liberatur.*

14 *Emptor.*

14 *Emptor, qui non denunciauit litem motam venditori, de euictione non poteſt agere.*

Pro Maria Pirona, contra magnificum Paulum Viualdum.

ARGVMENTVM.

Debitum cum cautione contractum ſi ſit ſolutum, & quietatum, an ſequuta euictione contra creditorem fideiuſſor teneatur.

CONSILIVM XLII.

QVidam Nicolaus Pironus,
cuius D. Maria ſoror eſt
hæres fideiuſſit ſolutionẽ
annuorum ducatorum
centum dicto magnifico
Paulo Viualdo, & cum fideiuſſor oblige-
1 tur ex contractu ſtricti iuris, † & ex con-
tractu ſtipulationis, *l. blanditus C. de fide-
iuſſ. l. ſtipulationum aliæ §. ſatis acceptio
ff. de verbor. obligat.* per conſequens non
2 poteſt ab ipſo plus peti, † quàm verba
promiſſionis, ſtrictè ſumpta, important *l.
quicquid aſtringendæ in principio, & l in
conuentionalibus ff. de verbor. obligation.*
Quia prædictus Nicolaus fideiuſſit ſolu-
tionem dictorum annuorum ducatorum
centum, cum fuerint iàm ſoluti, etiam &
capitale ad prætenſam euictionem duca-
torum quinquaginta, deindè vt præten-
ditur ſequutam, tanquàm ex noua cauſa
minimè tenetur, quia quando ſtipulatio
3 commiſſa eſt, † ex priori cauſa, ex altera
licet extet conditio, amplius non com-
mittitur: altera enim cauſa, non vtraque
ſtipulationi inerat, vt dicunt formalia
verba *text. in l. cum quærebatur verſ. ſed
vbi ff. iud. ſolu. & l. ſi cum hermes C. locat.*
vbi finita prima locatione, de ſecunda
fideiuſſor non tenetur, ad quod facit lex
fideiuſſor magiſtratuum in principio, iũ-
cta *gloſa, & in §. pro Aurelio, & l. ſi fide-
4 iuſſor C. de fideiuſſ.* † vbi fideiuſſor, qui
promiſit pro Officiali Reipublicæ, non
videtur obligari ad pœnam maleficii,
ſed ſolum ad intereſſe, & etiam fideiuſſor
5 ſortis † non extenditur ad vſuras, *dicto
§. pro Aurelio, & d. l. fideiuſſor C. de fide-
6 iuſſ.* † & à fortiori, etiam ſi dictus Pau-
lus amiſiſſet prædictos ducatos quinqua
ginta decoctione debitoris, fideiuſſor nõ
tenetur *per text. in l. ſi in pignore ff. de fi-
deiuſſ.* vbi fideiuſſor, qui pro debitore
mutuum recipiente, mutuum promiſit,
non poteſt conueniri occaſione pignoris
traditi à debitore pro dicto mutuo, ſi in
pignoris cõſtitutione creditor fuiſſet de-
7 ceptus à debitore, † & fideiuſſor rei cer-
tę, vt in caſu de quo agitur, ad incertum
non tenetur, *Speculat. in tit. de fideiuſſ.* §.
2. *nu.* 12. per multa iura ibi adducta, quæ
breuitatis cauſa omitto.

Secundò, ſtãte receptione per dictum
Paulum integri ſui crediti fideiuſſi per
dictum Nicolaum, annullatione actorũ,
& quietatione in beneficium dictæ Ma-
rię in ampliſſima forma fol. 180. contra-
8 ctus pręedicti debiti fideiuſſi, † fuit ſubla-
tus per inſtrumentum quietationis præ-
dictæ, ſecundum *Afflic. in eius deciſ.* 353.
poſt num. 5. *per text. in l. ſi mandato meo
in fine ff. mandat.* & ſic actio, & obligatio
9 fuit ſublata, † & actio ſemel extincta,
amplius reuiuiſcere non poteſt, *per text.
in cap. quæris, & ibi Gloſ. de conſecrat. di-
ſtinct. 4. & per text. 7. q. 1. quam pericu-
loſam, & in cap. quod per hoc §. 1. verſic.
circa nouella de probation.* ad hoc facit,
10 quod ſemel † à patria poteſtate libera-
tus, in eam amplius reuerti non poteſt, *l.
ſi pater filium ff. de adopt. & vulgat. l qui
res ſuas §. aream ff. de ſolution. & l. inter
ſtipulantem § ſacram verſ. ſeu § nàm &
cum quis ff. de verbor. obligat.* In quibus
ad literam habetur, quod ſi promiſi rem
profanam, quæ efficietur ſacra, vel alie-
num hominem, qui manumiſſus eſt, libe-
11 ror, etiam ſi idem rurſus † lege aliqua
profana, & ſeruus efficiatur, vnde licet
ex cauſa prętenſæ euictionis ab ipſo Pau-
lo creditore, prædicti ducati quinqua-
ginta fuerint auocati, pro eis, contra ip-
ſam Mariam heredem dicti Nicolai fide-
iuſſoris

iuſſoris obtineri non debet, per ſupradicta iura; & ad exemplum durioris caſus adduco *deciſ. Afflict.* 130. *in fine*, vbi fi-
12 deiuſſor † de præſentando reum in carceribus per præſentationem rei liberatur, & etiam ſi ex eadem cauſa à carceribus aufugiſſet, fideiuſſor non tenetur.

Tertiò, aduertatur, quod prædictus Nicolaus fideiuſſit, vt ſupra, die 15. Iulij 1566. & deindè idem Paulus creditor, die 16. Septembris eiuſdem anni fecit aliud inſtrumentum recipiendo nouas perſonas in obligatione ducatorum quatuor centum ſui crediti prædicti, & pro reliqua quantitate reſeruauit iura contra Baptiſtam de Maiello, Marſilium de Ricciardo, & Auguſtinum Vaglinellum, primos principales debitores, non nominando prædictum Nicolaum fideiuſſorē:
13 ex qua noua cautela, † & interuentu aliarum perſonarum prædictus fideiuſſor liberatus cenſetur, *per textum clarum, & ibi Doctores in l. nouatione C. de fideiuſſ. & in l. nouationes ff. eodem.* Ergo Maria prędicti Nicolai fideiuſſoris hæres non tenetur, & quod liberatio ipſa ſit vera, demonſtratur etiam ex alio contractu ſubſequente de anno 1568. vbi dictus Paulus nomine dictorum debitorū principalium recipit ducatos ducentos in partem prædicti ſui crediti.

Quarto, & vltimo, prætenſa euictio dictorum ducatorum quinquaginta, fuit in anno 1582. & dictus Paulus nullam fecit denunciationem ipſi Mariæ, & venditori emptor alicuius rei tenetur denū-
14 ciare litem motā, † & non denunciando vēditor de euictione nō tenetur, *per text. in l. emptor fundi, & ibi Doctores C. de euict.* & dictus Paulus non denunciauit dictæ Mariç, ſed acquieuit per annos vndecim, vnde pro prætenſa euictione ipſam Mariam amplius vexare non poteſt: immò quia ex errore computorum dictus Paulus tenet ſuperfluam quantitatem, eſt committendus calculus ad finem dictum Paulum condemnandi ipſi Mariæ ſoluere quantitates ſuperfluas ex errore calculi receptas, & alias cum intereſſe. & non eſt tractandum de liberatione prætenſorum ducatorum quinquaginta, quia exequutio, & venditio proceſſerunt vigore quantitatis iam receptæ, & quietatæ, vt dicto fol. 180. & prius eſt diſcutiendum, ſi Maria ipſa tenetur ad prætenſam euictionem, ad quam ex prædictis patet, quod non tenetur, & non incipere ab exequutione, & omnia reuocari, vt iuris eſt.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Maior pars Vniuerſitatis ſingularibus intereſſe pratendentibus non præiudicat.*

2 *Aſſenſus quando conualidet actum inualidum ab Vniuerſitate factum.*

3 *Aſſenſus aſſumit vires actus, ſuper quo interponitur.*

4 *Statutum generaliter loquens nunquam annullat actum, in quo adeſt præiudicium particulare.*

Pro particularibus Vniuerſitatis Montis Corbini, contra eandem Vniuerſitatem.

ARGVMENTVM.

Maior pars Vniuerſitatis, an in præiudicium minoris partis concludat, & quando aſſenſus conualidet actum.

CONSILIVM XLIII.

MAior pars Vniuerſitatis Montis Corbini deſtinauit, quod pro ſolutione æris alieni imponantur ducati viginti, pro quolibet centenatio, ſuper omnibus bonis Ciuium, etiam de pecunia exiſtente ad cenſum, & non obſtante, quod emerint cenſus francos à qualibet impoſitione impoſita, & imponenda, vt ex re-

latio-

latione fol. 20. etiam cum aſſenſu Domi-
ni Proregis, ſed cum ab aliquibus fuerit
reclamatum, cōmiſſo negotio Sacro Cō-
ſilio, vt de iuſtitia prouideret, per Domi-
num Ferdinandum de Haro cauſę Com-
miſſarium domi fuit decretum, quod ſu-
perſedeatur in exequutione, & ab hoc
pendet verbum faciendum, in quo eſſe
iudicandum benè prouiſum; ex his par-
tis medijs fundatur.

1 Primò, † quia maior pars Vniuerſita-
tis in intereſſe particulare ſingularium
Ciuium ipſius præiudicare non poteſt,
*per Gloſ. magiſtralem in l. 2. C. quæ ſit lōg.
conſuetud. & dicunt Doctores omnes, &
in ſpetie Caſtrenſ. in l. ciuitas num. 7. ff. ſi
cert. petat.* & quatenus per partem aduer-
ſam prætendatur ſuper hoc adeſſe Re-
gium aſſenſum, non opitulatur, quia non
2 operatur, niſi ad actum inualidum † ab
Vniuerſitate factum, validandum, per ea,
quæ dicunt *Doctores in l. omnes populi ff.
de iuſtit. & iur.* Conualidatq; actum,
eatenus quatenus, eius vires ſe exten-
3 dunt, † cum aſſumat vires illius actus,
ſuper quo apponitur, ſicut ſtipulatio, vt
dicit *Camerar. in cap. imperialem fol.* 52.
de prohibit. alienat. per Federic. & ſic re-
manet actus conualidatus in his, quæ
ſingulare intereſſe non concernunt, ſe-
cundum vires illius actus, ſuper quo fuit
interpoſitus, & impetratus.

Secundò, dicitur quod ſuper hoc nul-
lus Regius aſſenſus adeſt impetratus, ex
duobus. Primò, quia Proregi fuit tan-
tum expoſitum, non obſtante, quod eme-
runt cenſus francos ab impoſitionibus
impoſitis, & imponendis, ſed non fuit aſ-
ſertum, quod Vniuerſitas tenebat pecu-
nias ad nouem, & decem pro quolibet
centenario, vt in aſſenſu fol. 26. & quod
ipſi particulares de domo Maiorina de-
derunt ad octo francos, cum clauſula,
quod alias non contraxiſſent, vt in in-
ſtrumento fol. 7.

Secunda ratio, quia Princeps non
poteſt diſponere in caſu, quo interuenit
iuramentum, ſecundum *Bart. in l. omnes
populi num. 22. ff. de iuſtit. & iur. circa
finem*, niſi quando expreſſè derogat, ſed
quando ſimpliciter, nūquàm videtur an-
nullare actum, in quo particulare præiu-
4 dicium adeſt, † & adeſt iuramentum, vt
*per gloſ. final. in cap. cum non deceat de
election. in ſexto, Abb. in cap. 1. num. 7. de
his, quæ fiunt à maiori parte capituli*, &
eſt * communis opinio per *Alexand. con-
ſil. 27. num. 5. lib. 1.* & ſi hæc procedunt,
quando Princeps diſponit, tanto magis
quando aſſenſum præſtat ad validan-
dum actum, qui aſſenſus non operatur vl-
tra id, quod actus experiri poteſt, & ſic
omninò ipſi particulares ſoluere non de-
bent, & proindè per Sacrum Conſilium
confirmari debet decretum Domini cau-
ſæ Commiſſarij, quod ſuperſedeatur, immò quod nullo pacto ſoluant.

*Facta relatione in Sacro Cōſilio per di-
ctum Dominum Ferdinandum de Haro
Regium Conſiliarium, & cauſæ Commiſ-
ſarium, fuit prouiſum, quod ſuperſedeatur
in ſoluendo.*

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Summa licet dentur pro diuerſis cauſis, tamen ſunt, vt indiuiduum, quia vnica eſt tranſactio.*
2 *Tranſactio, ratione iuramenti eſt indiuidua.*
3 *Cedens vni, non poteſt illud idem poſtea alteri cedere.*
4 *Dominium quando perditur per ceſſionem & tranſactionem.*

Pro D. Hieronyma Ruffa, contra D. Federicum Ruffum.

ARGVMENTVM.

Tranſactionem impugnans, an ante omnia teneatur ob tranſactionem recepta reſtituere?

CON-

CONSILIVM XLIV.

FACTA tranſactione
inter dictam D. Hie-
ronymam , & D. Fe-
dericum de iuribus ad
eandem D. Hierony-
mam ſpectantibus ſu-
per bonis paternis,& patrui, pro ducatis
mille, & centum, cum tractaretur de re-
ſciſſione ipſius trãſactionis D. Federicus
ipſe oppoſuit in cauſa procedi non poſſe
niſi facta reſtitutione ducatorum 400.
ſolutorum , pro iuribus competentibus
ſuper hæreditate paterna,D.Hieronyma
oppoſuit ad talem reſtitutionem non te-
neri .

Primò, quia dùm dictus D.Federicus
quo ad ducatos 700. pro hæreditate
patrui vult ſtare tranſactioni , & quo ad
ducat. 400. pro hæreditate patris inten-
dit eos repetere, idque de iure non pro-
cedit cum tranſactio vnicum contineat
iuramentum, quod diuiſionem non reci-
pit, vt pro parte approbari , & pro alia
improbari poſſit , & licet in tranſactione
ducati 400. ſint poſiti pro iuribus hære-
ditatis paternæ tantùm , ſunt tamen , vt
1 indiuiduum, † cum vnica ſit tranſactio ,
quæ diuiſionem non patitur , *l. final. &
l.cum te C.de pact. inter empt. & vendit.
Bald. in l.græcè* §.*illud ff.de fideiuſſ.col.*1.
*quem ibi Doctores ſequuntur,& in l.*3.§.
*Cato ff.de verbor.obligat.& melius expli-
catur per Bald. in l.Auia tua C. de iure
dot.in fine, Camerar.in cap. imperialem
fol.*58.ſuper quæſtione ſi aſſenſus præſti-
tus ſuper venditione , extendatur ad pa-
2 ctum de retrouendendo,† & quod tran-
ſactio ratione iuramenti ſit indiuidua ,
copioſè per *Doctores,& Iaſ.in l.ſcire de-
bemus ff.de verbor.obligat.*

Secundò , dùm dictus D. Federicus
pro ducatis 470. D. Hieronymæ cedit
domum in iudicio deductam , nihil in
eam tranſtulit,tùm ex parte ipſius D.Fe-
derici , qui eam in anno 1569. ceſſerat
Petro Paulo Ruffo,vt in inſtrumento trã-
ſactionis initæ inter ipſum D. Federicũ,
& Petrum Paulum apertiſſimè liquet, &
poſtquàm ipſe D. Federicus eandem do-
3 mum alteri ceſſerat, † non potuit ipſi D.
Hieronymæ ipſam cedere, *l. per quem ff.
de ſeruit.ruſtic.prædior.l.non quocumque*
§. *qui Caium, vbi Bart. ff. de legat.* 1. *&
latè per Tiraquell.de vtroque retract. fol.*
375. *num.* 82. eo magis,quia ceſſio fuit
purè, vt explicat *Bald. in conſil.* 248. *li-
br.*3. Tùm etiam reſpectu D. Hierony-
mæ , quæ habebat dominium dictæ do-
mus,quàm poſſidebat ex duplici cauſa ,
& virtute mortificationis , & reciprocæ
donationis inter dictos D. Hieronymæ
patrẽ , & patruum ad ipſius beneficium,
& etiam virtute hæreditatis dicti patrui
ab inteſtato deuolutæ ad ipsã D.Hiero-
nymam pro tertia parte,tanquàm filiam
vnicam ſui patris, & dicti patrui fratris ,
cũ ergo D. Hieronyma ſit domus domi-
4 na per dictam tranſactionem, † & ceſſio-
nem non amiſit dominium, *l. ſi in rem
aliquam, vbi Bart. & * communiter Do-
ctores ff.de acquirend. poſſeſſion.* Itaque
ſicut ipſa D. Hieronyma doloſè per
D. Federicum ad prædictam tranſa-
ctionem fuit inducta , ita & dolus fuit
in ſumma prædictorum ducatorum mil-
le, & centum, de quibus aliquam quan-
titatem,aùt quaquàm ſoluit, ſiquidem
domum ipſa D. Hieronyma habebat ,
alios ducatos ſexcentos ſoluit infra an-
nos quatuor, & maiorem quantitatem
percepit ex fructibus annorum ſeptem
à die mortis dicti ſui patrui , ſpectanti-
bus ad ipſam D.Hieronymam, etiam vti
hæredem ab inteſtato pro tertia parte
dicti ſui patrui,& proindè ad prætenſam
reſtitutionem non teneri , ſed debere
ad vlteriora in cauſa procedi tali reſtitu-
tione non obſtante , licet prædicta ex
abundanti ſcripta ſint .

*Per Dominum Vincentium de Fran-
chis tunc Regium Conſiliarium , & cauſa
Commiſſarium fuit decretum,quod excep-
tio reſtitutionis prædictorum ducatorum
quatuor centum reſeruetur ad merita ,
& poſtmodum facto verbo fuit ita confir-
matum, in banca Balſami.*

Camillus de Laratha .

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Ius ex facto oritur.*
2 *Ius ex modica mutatione facti mutatur.*
3 *Publica vtilitas priuatæ præferenda eſt, nu. 4. & 9.*
5 *Publica neceſſitas facit ceſſare priuatam.*
6 *Quod ſibi prodeſt, & vicino nocet licitè ſit.*
7 *Ciues à ſuperiore compelli poſſunt ad victualia vendenda.*
8 *Vaſalli tempore neceſſitatis coguntur ad deputandum eorum nemora, & molendina vſui publico, competenti mercede recepta.*
10 *Lex emere ob publicam vtilitatem, & ex alijs limitatur.*
11 *Publicæ vtilitatis cauſa poſſunt bona priuatorum, ſoluto tamen pretio auferri.*
12 *Publicæ vtilitatis cauſa innumerabilia conceduntur.*
13 *Paſcendi ius habens pro ſe, & cui conceſſerit, habet fidam.*
14 *Pecunia exigitur pro permiſſione paſcendi, & hæc permiſſio dicitur fida, & affidatura.*
15 *Ius paſcendi, qui habet, poteſt prohibere quos vult, & à contrauenientibus pœnam exigit.*
16 *Domini duo non poſſunt eſſe inſolidum, & quando ſecus.*
17 *Iuriſdictio pro delictis, & iuris fida, & diffida eſt diuerſa.*
18 *Fructus eodem in territorio diuerſi, poſſunt eſſe diuerſorum.*
19 *Mœnia caſtri poſſunt eſſe vnius, & iuriſdictio alterius.*
20 *Ciuitas qualibet ſuis ciuibus præſidium præſtat.*
21 *Vniuerſitas cum non ſit excluſa à iure congrui in conſtitut. ſancimus incluſa cenſetur.*
22 *Exceptio firmat regulam in non exceptuatis.*
23 *Ciuitates, & Vniuerſitates ſubditæ carent Fiſco.*
24 *Priuatæ Vniuerſitates non Fiſci priuilegijs, ſed priuatorum vtuntur.*
25 *Vniuerſitas ſtatuendi poteſtatem habet, etiam in ſingularium perſonarum præiudicium.*
26 *Statutum per maiorem partem, ab omnibus ſtatutum videtur.*
27 *Patriæ parere tenentur.*
28 *Patriam à ciuibus conculcari, ſcelus eſt grauiſſimum.*
29 *Vaſallus, qui venit contra patriam, feudo priuatur.*
30 *Immiſericordes verè ſunt inuidentes patriæ commoda.*

Pro Vniuerſitate Vallis Vitulani, & Tocchi, contra Dominicum Zarrillum, & Simeonem Damianum.

ARGVMENTVM.

Vniuerſitas an habeat ius congrui in bonis Ciuium.

CONSILIVM XLV.

VNiuerſitatem Vallis Vitulani, & Tocchi, contra Dominicum Zarrillum, & Simeonem Damianum obtinere debere relaxationem territoriorum per ipſos emptorum iure congrui, & prælationis, ſtante pretij depoſito ſtatim facto, licet vnico medio confirmari poſſet, tamen pro faciliori deciſione cauſæ, ſubſcriptis quatuor medijs demonſtrabo.

Primò, quia ſatis expediens, neceſſarium, & vtile eſt prædictæ Vniuerſitati petita territoria habere.

Secundò, quia Vniuerſitas ipſa habet fidam cum iure paſcendi, prohibendiq; paſcua, etiam in locis appatronatis, de herbis agreſtibus, & ſic vniuerſi territorij Domina.

Tertiò, propter ius congrui, quod in ipſa Vniuerſitate, & inter eius Ciues viget, non ſolum vigore conſtitutionis Regni, ſed etiam particulari conſuetudine.

Quar-

Digitized by Google

Quartò, quod vocato generali Conſilio per maiorem partem ipſius Vniuerſitatis, fuit ſtatutum, quod territoria ipſa capiantur.

1 Quo ad primum, † cum ex facto ius oriatur, *l. ſi ex plagis* §. *in Diuo* ff. *ad l. aquil. l. ex facto* ff. *de negot. geſt.* & ex
2 modica mutatione † facti totum ius mutetur, vt per *Alberic. in d.* § *in Diuo, qui allegat l. ea eſt natura, Cauill. de reg. iur.* Adducitur, & in facto probatur, quod prædicta territoria ſunt infra demanialia ipſius Vniuerſitatis, & in eis incorporata, propter quod per animalia affidata ſolent afferri damna prædictis particularibus, in prædictis terris, per eos empris, & ex hoc non libenter affictarores paſcuorum, ſed habens prædicta territoria Vniuerſitas ipſa libentius, & carius eius paſcua venderet, & etiam ratione aquarum ibi exiſtentium, & ſic, eſt ei ſatis expediens, neceſſarium, & vtile ipſa territoria habere.

Primò, quia expediens eſt, vt per *Io. Boſc. lib. 6. num. 24. ſui tract. de leg. nupt. per formalia verba text. in l. actionem* §.
3 *labeo* ff. *pro ſoc.* dicit: † Non quod priuatim intereſt vnius, ſed quod ſocietati, vel ciuitati expedit, ſeruari ſolet, & debet, *& text. in l. vnica* § *penult. C. de caduc. tollend.* in Fiſco loquens, & ſic in priuilegiaro dicit: Nec Auguſtum priuilegium exercemus, ſed quod communiter omnibus prodeſt, rei priuatæ præferendum eſſe cenſemus; & non in Fiſco loquens ſimilis eſt, *& text. in authent. de reſtit. & ea, quæ par.* §. *ſancimus, ibi: Ea enim, quæ communiter omnibus proſunt ijs, quæ ſpetialiter vtilia ſunt, præponimus: idem habetur in text. in authent. de non alien.* §. *quia verò, in cap. bonæ memoriæ extra de poſtulat. prælat. & in cap. Abbas in fine de ſentent. & re iudic. in ſexto, & ſuper eis Doctores omnes, quod eſt verum, dicit gloſ. in d. cap. bonæ memoriæ, verſic.*
4 *communem*, † quando in communi vtilitate priuata includitur, vt in caſu noſtro, quia prædicti particulares emprores participabunt de fructibus, & introitibus ipſorummet bonorum, maximè quia *text. in l. ſi ita vulneratus* §. *multa autem* ff. *ad l. aquil.* dicit, multa autem iure ciuili, contra ſtrictam rationem diſputandi, pro vtilitate communi recepra eſſe.

5 Secundò, quia neceſſarium, † nàm ob publicam neceſſitatem à priuata vtilitate recedimus, *l. munerum* §. *item* ff. *de muner. & honor. authent. res quæ C. commun. de legat. & in d. l. vnica C. de caduc. tollend. ac in d. authent. de non alien.* per quæ iura ita in caſu noſtro determinat, *Iacob. de ſancto Georgio in ſuo tract. feud. in verbo, & cum molendinis in fine, huc accedat deciſio Bald. in cap. cum Eccleſia Vulturana colum. 3. de electíon.* vbi vult, quod etiam faciens aliquid mixta conſi-
6 deratione, vt ſibi proſit, † & vicino noceat, illud licitè facit, quod multo magis in caſu noſtro locum habet, in quo principalis intentio, ea eſſe videtur, vt communitati commodum afferatur, non vt priuatis damnum detur, prout nec à iure præſumitur, ex mente *Gloſ. & Bald. in l. fluminum* § *final. in verbo teneri* ff. *de damn. infect. & l. meritò* ff. *pro ſoc. Alexand. conſ. 194. num. 4. & in proprijs noſtris terminis Addens ad q. 446. Cappell.*
7 *Tholoſ.* dicit, † quod Ciuitas, & ſuperiores poſſunt compellere Ciues victualia
8 vendere, & in fine dicit, † quod poſſunt ſubditi ob neceſſitatem Reipublicæ vrgeri ad depurandum eorum nemora, & molendina, vel alia vſui publico recepta competenti mercede, *per text. in l. venditor* §. *ſi conſtat* ff. *commun. prædior. & l. item ſi verberatum* §. *item ſi fortè* ff. *de rei vendicat. quod etiam prædixerat, Aretin. in* §. *final. inſtit. de donat. & Angel. conſ. 206.*

Tertiò, ratione vtilitatis ipſius Vniuerſitatis, & ſic publicæ obtinere debet,
9 cum publica † vtilitas ſingulorum vtilitati ſit præferenda, *vt dicit text. in l. vtilitas C. de primipil. d. l. vnica C. de caduc. tollend. l. ſi poſtulauerit* §. *iubet* ff. *de adulter. l. lex cornelia* §. *penult. de iniur.* nec obſtat *l. nec emere C. de iure deliber.* vbi
10 nemo inuitus vendere cogitur, † quæ ſignanter limitatur non habere locum quando ratio publicæ vtilitatis vrget, vt

vt in l.ſi quis ſepulchrum ff.de religioſ. & ſump.fun. l.1.§.ſunt, qui putant ff.ne quid in loco publico, in l. lex cornelia ff. ad ſyllan. l.ſi locus ff.quemadmod.ſeruit.amitt. & in l.2.in quib.cauſ.ſeru. pro prem. lib. accip.ita ſingulariter dixit Io.Andr. in in addit. Speculat.tit.de exequ.ſent.ſuper rubr.tenet Fab.de Mont.in tract.de empt. & vendit. vbi nouem alias limitationes ad dictam *l.nec emere* affert, *Roman.conſ.*
11 *310.num.4.* dicit, † gratia vtilitatis publicæ priuatorum domos auferri poſſe, eaſq; dirui, dummodò competens prætium, priuato detur, quàmuis in oblatione non conſentiat, *per text.in l.ſi quando C.de oper.publ. & Dec.conſ.270. num.3.* dicit, Ciuitatem priuati rem auferre poſſe, ex cauſa remunerationis, & alicui benemerito dare, & multa alia fauore publicę vtilitatis permiſſa eſſe dixerunt, *Roman. & Dec.vbi ſupra, & Iſern.in cap.1.§.ſimiliter poteſt de capit. qui cur. vendid.* dicit, quod fauor duriora ſubſtinet, ſcilicèt, vt auferantur prædia inuitis, & aſſignentur militibus, modico pretio, honoris gratia poſſeſſori dato, *per text. in d.l. item ſi verberatum §. item ſi fortè ff.de rei vendic.& l.Lutius de euict.* & ſic prædicta, *l. nec emere*, limitatur in prædictis caſibus, & alijs multis per *Soccin.in regul.435.Doctores in l.1.ff.ſolut.matrim. & Afflict.in prælud.conſtitut. q.3. num.10. & ſeq. & Doctores ibi per eum,* inter quos dicit, quod *Iſern.in d.probem.conſtitut.* ſentit, quod ex cauſa, Dominus compelli poteſt ad vẽdendum rem ſuam ſtabilem, *per d. l. ſi quis ſepulchrum ff.de religioſ.& ſumpt.fun.* quam legem extendit *Iſern.* vbi vertitur fauor, & vtilitas publica *in d. cap.1. §.ſimiliter poſſunt de capit. qui cur.vendid. num.27. verſ.item ratione publicæ vtilitatis*, & latiſſimè, ac plures * communes opiniones affert *Couar.lib.3.variar.reſolut.cap.14. num.* 8. vt in caſu noſtro, vbi habere Vniuerſitatem prædicta bona, eſt fauor publicus, & vtilitas publica, cum ſit in beneficium totius Vniuerſitatis, & innu-
12 merabilia conceſſa fore † propter publicam vtilitatem, vltra prædicta teſtatur *Hippolyt. de Marſil. in eius praxi §.aggreditur num. 61. & multis alijs ſequentibus, & per Doctores ibidem per eos adductos*; ſed quid in hoc tantum inſiſto? non nè verùm eſt, quod Vniuerſitates, Ciuitates, & aliæ Communitates, & Eccleſiæ pro ampliatione alicuius publici ædificij, & alijs ex cauſis, priuatorum bona capiunt, vt in dies obſeruari videtur, vnde ex ſupradictis latiſſimè noſtra comprobatur opinio, & in Eccleſijs teſtatur *D.Præſ.de Franch. deciſ.223.*

Quoad ſecundum principale caput, ſimiliter in facto probatur, Vniuerſitatem ipſam prælationem in venditionibus, & emptionibus particularium habere, eaq; vti, & quod eſt Domina omnium montanearum, ſyluarum, nemorum, &
13 vniuerſi territorij, † & habeat ius paſcẽdi pro ſe, & pro alijs, quibus id permiſerit, etiam in locis appatronatis pro herbis agreſtibus, & ſic poteſt, cui vult territoria affidare, & permittere, vt per *conſtitut. cum per partes Apuleæ, & ibi Af-*
14 *flict.num.18.* † pro qua permiſſione pecuniam exigit, & hæc permiſſio fida nuncupatur, eo quod pretium paſcui eſt, vt tradit *Ioan.de Amic.conſ.8.* quam Imperator Federicus *in d. conſtitut. affidaturam* nuncupauit, & cum quis ius dandi
15 paſcuum habet, † tacitè dicitur habere facultatem, nè quis ſine ſua permiſſione paſcua ſumat, & dum aliquis ingreditur, ſoluit pœnam, quæ affidatura nuncupatur, ſecundum *Afflict.in d conſtitut.num. 13. ibi, & pondera iſtam conſtitutionem, ſequitur Frecc. in 46. authorit. num.11.* licet fuerit originale verbum *Petri de Antibolis in tract.de muner.§.4.nu.196.* Nec inconueniı, vt iuriſdictio dictæ Vniuerſitatis ſit pęnes Baronem, & fida, & diffida pęnes Vniuerſitatem, quia ſi eiuſ-
16 dem dominij † duo non poſſunt eſſe Domini, *l.vt certo §. ſi duobus vehiculum ff. commod.* procedunt prædicta vera inſolidum, ſed reſpectu diuerſorum, hoc in iure non prohibetur, vt in vna, eademq; re plures ſint Domini, ſtant enim iſta duo ſimul, quod in eodem territorio Baro habeat iuriſdictionem de delictis va-

R ſallo-

17 ſallorum,† & Vniuerſitas iuriſdictionem
iuris fidæ,& diffidæ, quia ſunt diuerſa,
& ſeparata, cum aliud ſit habere iuriſdi-
ctionem, aliud territorium, aliud ius pa-
ſcendi, vt declarat *Soccin. in conſ. 15. in*
cauſa colum. final. verſ. propterea ex alio
lib. 3. quæ videri poſſunt, *& per Calchan.*
18 *conſ. 43.* † poteſt vnus in eodem territo-
rio percipere, certam ſpetiem fructuum,
puta fructus ſylueſtres, paſcua, & diffi-
dam, vt Vniuerſitas prædicta, alius verò
ſcilicèt Baro aliam ſpetiem prouentus
iuriſdictionis, vt pedagia, & alia, & in
terminis noſtris ad literam declarat *Ca-*
pyc. in deciſ. 96. num. 9. verſ. ſoluitur hæc
ratio, allegat text. vbi hoc probatur in
cap. cum in tua de decim. eſt indè bene
ad propoſitum, quod dicit *Bald. in conſ.*
202. *ad euidentiam colum. final. verſ. præ-*
tereà non eſt omninò ſuum lib. 2. vbi dicit,
quod iuriſdictio reſpectu cuius dicitur
territorium, diuiditur in ſuas ſpeties, pu-
ta in cognitione caſtri, perceptione pe-
dagiorum, & aliorum fructuum; & quod
ſi non percepit pedagium, territorium
quo ad iſtud, ad ſe non ſpectat, quia iu-
riſdictio circa hoc non eſt ſua, allegat in
argumentum *text. in cap. dilecto de offic.*
Archidiacon. Bartol. in l. final. ff. vti poſſi-
detis, & idem Bald. in cap. 1. §. è contra-
rio de inueſt. de re alien. fact. dicit, quod
19 mœnia caſtri poſſunt eſſe vnius, † iuriſ-
dictio verò alterius, cum ſint ad inuicem
non ſolum ſeparabilia, ſed penitus ſepa-
rata, *argument. notator. per Innocent. in*
cap. dilecto de appellat. non eſt ergo ab-
ſurdum Baronem eſſe Dominum reſpe-
ctu iuriſdictionis delictorum vaſallorum,
& aliorum; reſpectu verò iuriſdictionis
fidæ, diffidæ, & prohibendi paſcua Vni-
uerſitatem ipſam Dominam eſſe; & ſic
diuerſorum iurium in eodem territorio
duo Domini eſſe poſſunt: qua conclu-
ſione ſtante, dicitur quod fida, & diffida
deſignant ius dominij, & ſuperioritatis,
vt habetur *in d. conſtitut. cum per partes*
Apuleæ, Alexand. conſ. 88. quoniam omne
datum num. 35. lib. 5. obligamur enim
vbi noſtra contingit natiuitas, vbi ali-
mur, & docemur, & prædicta Vniuerſitas
ipſis Ciuibus præſidium præſtat, ſicut
20 quælibet Ciuitas ſuis Ciuibus, † ſecun-
dum *Afflict. in proem. deciſ. num. 1.* &
Vniuerſitatis, ratione protectionis ſuo-
rum Ciuium, ſunt omnia in eius territo-
rio contenta, dicit *Gloſ. in proem. ff. ver-*
ſic. ſanctione, & Napodan. in conſuetud. ſi
quis habet, verſ. ſuis, vndè cum ex pluri-
bus prædictis demonſtretur Domina,
prædicti dominij ratione in prædictis ter
ritorijs per dictos particulares emptis,
Vniuerſitas ipſa eſt præferenda.

Progrediendo ad tertium principale
caput iuris congrui, in eo parum inſiſtam
cum vltra particularem conſuetudinem,
quæ in ipſa Vniuerſitate viget iuris con-
grui prædicti, in finalibus verbis genera-
lis *conſtitut. Regni*, ipſius iuris congrui
tātummodo Eccleſia via publica, & Fiſ-
21 cus excipiantur, † & ſic cum Vniuerſi-
tas non ſit excepta, comprehenſa rema-
22 net in prędictum ius habentibus: † nàm
exceptio firmat regulam in nō exceptua-
tis, *Iſern. in cap. 1. qui ſucceſſ. teneat. & in*
tit. quæ ſint regalia in verbo argentario-
rum in fine, in cap. 1. num. 21. verſ. quod
fallit, de natur. ſucceſſ. feud. allegat auth.
de non alien. &c. §. vt autem, Dec. conſil.
379. & 381. Grammat. conſ. crimin. 6.
num. 1. & hoc indubitanter cum Ciui-
23 tas, † & Vniuerſitas ſubditæ careant Fiſ-
co, *Afflict. in ſuo tract. de iure prothom. in*
fine num. 22. per text. in l. eum, qui ve-
ctigal ff. de verbor. ſignificat. l. 1. C. de
bon. vacant. & l. ſimile ff. ad municipal. &
licet poſſet dici idem eſſe Rempublicam,
& Fiſcum, tamen hoc non poteſt pręten-
di in noſtra Vniuerſitate Vitulani, & Toc
chi, quia eſt ſubdita, & ſic non eſt idem
cum Fiſco, vt peibellè diſtinguendo fir-
mat *Iacob. Rebuff. in rubr. de iure fiſci lib.*
10. num. 5. ibi tertio modo, &c. quæ pri-
24 uatæ Vniuerſitates non Fiſci priuilegijs,
ſed priuatorum iuribus vtuntur, *d. l. ſimi-*
le ff. ad municip. l. cum qui vectigal ff. qui
potiores in pignor. habe. & l. intereſt ff.
ad macedon. refert Roman. conſ. 111. nu.
1. Petr. Paul. Fuſc. ſingul. 41. verſ. Vni-
uerſitas per plura iura, vt ibi per eum,
ergo dicta Vniuerſitas, tanquàm priuata
perſo-

perſona dicto iure congrui gaudere de-
bet,& illius vigore petita territoria obti-
nere.

Quo ad quartum, & vltimum princi-
25 pale caput dicitur, † Vniuerſitatem,
ſtatuendi authoritatem habere, *l.1.l.am-
bitioſè ff.de decret. ab ordin.fac.* & cum
ſuis ſtatuere poſſe, *capit. ex literis de
conſtitut. & ibi Doctores*, etiam ſi ve-
lit ſtatuere contra antiqua ſtatuta, *Bald.
in l.omnes populi ff.de iuſtit.& iur.*& cum
prædicta Vniuerſitas,conuocato conſilio
per maiorem partem ipſius ſtatuiſſet vel-
le capere prædicta territoria, quia ſibi
expediens, neceſſarium, & vtile erat, &
eſt, id facere potuit, cum ex cauſa in ſin-
gularium perſonarum præiudicium ſta-
tui poſſit, etiam attenta diſtinctione Se-
natus Pedemontani *in deciſ.* 17. relata
per *Dominum Præſ. de Franch. in deciſ.*
380. vbi habetur, quod quando Vniuer-
ſitas aliquid ſtatuit, vt ſibi principaliter
proſit, ex eo, quod notabilem ſuſcipit
vtilitatem in vniuerſo,licet aliquod dam-
num particularibus inferatur, talis ordo
valet,& in noſtro caſu tanto magis,cum
nullum damnum ipſis particularibus ad-
datur, immò vtilitas, tùm quia eis ſolui-
tur pretium, tùm etiam, quia de ipſo-
rummet bonorum commoditate, & fru-
ctibus gaudent,dùm in communem om-
nium Ciuium vtilitatem accipiũtur: Nec
obſtat ex aduerſo prætendi, quod Toc-
chus fuit caput dictę Baronię,cuius con-
ſenſus non adeſſe prætenditur, nec Cac-
ciani, quia vltra,quod non eſt in proba-
tis, eſſet opponere, de iure tertij, & to-
tum contrarium ex actis apparet: nam
vocatis prædictis Caſalibus Tocchi, &
Cacciani,ſi intendebant participare in
prædicto retractu; replicarunt, nolle re-
nunciare,ſed participare, & tempore re-
cuperationis prædictæ exburſare eorum
ratam pretij,vt fol.17.& 85. & ſic adeſt
conſenſus omnium; ſed in caſu noſtro
26 ſufficiebat hoc fuiſſe ſtatutum † per ma-
jorem partem,vt à principio fuit conclu-
ſum, & obſeruandum eſt, ac ſi omnes
conſentijſſent, *ex regula l.aliud* §. *refer-
tur de regul.iur. l. quod maior pars ff. ad
municip.& Afflict.deciſ.1.num.4.*& cum
nihil de proprio dicti particulares dent
recipiendo pretium, nullum incommo-
dum habent: nam & ſi pro vicinorum
vtilitate aliquid pati debet, *l. 1.* §. *ſunt,
qui putant ff. ne quid in flumin. publ. Ol-
drad.conſ.*228. *quod fratres colum. 2. in
fine, verſ.quarto*, etiam ſi in hac relaxa-
tione incommoda eſſent ipſis particula-
ribus, pro vicinis ſubſtinere deberent,
27 quanto magis pro eorum patria, † cui
parere tenentur, *l.veluti ff.de iuſtit.& iu-
re, l.minimè ff.de religioſ. & ſumpt. fun.*
cõtra quam patriam mirandum eſt,quo-
modo venire poſſunt, aùt particulares
audeant in negando petita territoria.
28 Grauiſſimùm † equidem ſcelus eſt con-
tra patriam venire, intantum, quod va-
29 ſallus † veniens contra eam, feudo pri-
uari debet, *Veron.conſ.*58.*colum.6. in
fine,verſ.ſed certum eſt, quod dictus Do-
minus Ioannes,& colum.ſeq.* verè immi-
30 ſericordes appellari debere iſtos patriæ
inuidentes commodis, modo ipſi bene
habeant,refert *Aymon conſ.*132.*nu.*23.
*& ſeq.*Vnde ex prædictis concludo præ-
dictos conuentos condemnari debere ad
petita territoria relaxandũ dictę Vniuer-
ſitati cum fructibus, ex quo fecerunt de-
poſitum integrum à tempore emptionis,
& per eos non ſtetit recipere.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Ius congrui à iure diuino approbatum.*
2 *Ius congrui cognitum in veteri teſta-
mento.*
3 *Ius congrui procedit de iure canonico,ciui-
li,& feudorum,& nu.4. & 5.*
6 *Ius congrui de iure Regni,& totius mun-
di,& nu.7.*
8 *Omne dicens nihil excludit.*
9 *Generaliter dictum, generaliter intelli-
gendum.*
10 *Imperator,qualiter Dominus totius mun
di.*
11 *Ius cõgrui viget,etiam in terris Eccleſiæ.*
12 *Conſuetudo, eſt lex municipalis loci, vbi
viget.*

13 *Conſuetudo æquipollet veritati, & facit de non licito, licitum.*

14 *Ius congrui habet locum, etiam in immobilibus.*

15 *Ius congrui in quibus contractibus, & cauſis locum non habet.*

16 *Incluſio aliquorum, eſt aliorum excluſio.*

17 *Ius congrui in omnibus, præterquàm in exceptuatis locum habet.*

18 *Ius congrui ex pluribus contra clericos locum habet.*

19 *Legem contra ſe, quis pati debet, qua contra alios vtitur.*

20 *Iudices alios iudicare debent, prout ipſi iudicari deſiderant.*

21 *Clericus vtens ſtatuto pro ſe, debet eo etiã contra ſe uti.*

22 *Ius congrui non habet locum in Archiepiſcopali Curia Neapolitana.*

23 *Ius congrui pro clerico, & contra clericum locum habet.*

24 *Nemo dat, quod non habet.*

25 *Ius congrui habet locum in ceſſione iurium.*

26 *Ius congrui habet locum in poſſeſſorio.*

27 *Denunciatio vnica ſufficit in iure congrui, & elapſo menſe præcluditur via.*

28 *Iure congrui, qui infra tempus ſtatutum non vtitur, ſibi imputet.*

29 *Præſcriptio excludit quem à iure ſuo.*

Pro Nicolao Angelo de Ambroſia petente ius congrui, contra Clericum Baptiſtam Riccardũ.

ARGVMENTVM.

Clericus quando habeat ius congrui contra laicum, vel è contra, & quid in Ciuitate Neapolis.

CONSILIVM XLVI.

IN hac cauſa plura ſunt videnda. Primò, principaliter dico, ius congrui introductum eſſe, atque approbatum à iure diuino,

1 † ſecundum *Iacobum Nouellum in noſtra conſtitut. Regni ſancimus num. 18. in principio, quod firmat Maranta in ſuo aureo Speculo diſputat. 8. num. 23. & omnes ferè Doctores, qui de hac materia tractarunt, exceptę Tiraquell. in præfatione ſui Operis de retract.* qui dicit hoc ius poſſe dici de ve-

2 teri teſtamento, † *vt Leuit. cap. 25. ibi: Si attenuatus frater tuus vendiderit poſſeſſiunculam, & voluerit propinquus eius redimere poteſt. Hierem. cap. 32. eme tibi agrum, qui eſt in anathor tibi enim competit ex propinquitate, vt emas,* quod ius

3 eſt etiam de iure canonico, † *vt in cap. conſtitutus cum eius Gloſ. de reſtit. in in-*

4 *tegr.* † ac etiam eſt de iure ciuili, *per textum in l. ſi cui fundus ff. de legat. 3. ibi: Intereſt noſtra fundos vicinos, etiam ſupra iuſtum pretium habere, nè alius extraneus habeat l. ſi in emptionem ff. de minor.*

5 Eſtq; etiam ius congrui † de iure feudorum, *cap. vnico §. ſed etiam res, per quos fiat inueſtit. ibi: Si quis agnatus rem, &c. text. in cap. 1. §. Titius ſi de feud. defunct. milit. fuer. controu. inter Domin. & agnat. ibi, Sempronius proximior agnatus,* & de-

6 mum ius iſtud eſt † etiam de iure Regni, per imperialem *conſtitutionem ſancimus,* factam per Imperatorem Federicum II. mandantem in omni Prouincia, & inter omnes, vt ex ea.

Secundo principaliter dico, dictum ius congrui, & retractus vigere in omni-

7 bus ferè mundi partibus, † vt ex *d. conſtitut.* dùm Imperator dicit in omni Prouincia, & inter omnes, cum qui omne di-

8 cit † nihil excludat, *text. & Gloſ. in l. à Procuratore C. mandati*, & generaliter

9 dictum † generaliter intelligendum eſt, *l. 1. §. generaliter ff. de legat. præſt. cap. ſolitę de maiorit. & obedient.* & Imperator præcipiendo hoc ius ſeruari in omni Prouincia, vt ex *textu dictæ conſtitutionis,* intelligitur ſeruandum in omni mun-

10 di loco, † cum ſit totius mundi Dominus quantum ad iuriſdictionem, & protectionem, *l. bene à Zenone C. de quatrien. præſcript. & l. de præcario ff. ad l. Rod. de iact.* & licet non poſſet dici in terris Eccleſiæ, quia Imperator ibi non imperat,

vt

vt notat *Gloſ.quomod.oport. Epiſcop. in authent. in principio,& Afflict.in eadem conſtitut. num.*3. Tamen ex bulla Papæ Gregorij XIII. repilogante bullas Alexandri X.& Sixti IV. mandatur ius con-
11 grui, † & retractus in terris Eccleſię ſeruari, & in illis locis, vbi de conſuetudine viget, *Benedell.in d.tract.de iure congrui in principio poſt num.*28.*fol.*5.*à tergo, & d.cap.conſtitutus de reſtitut. in integr.qui Benedell.ibidem num.*27. prædixerat dictum ius in omnibus ferè mundi partibus vigere; & cum prædictus Abbas Baptiſta in eius ſeptimo articulo,di-
12 cat conſuetudinem † iuris congrui in omnes Caſertanos ſeruari, & conſuetudo eſt lex municipalis, & particularis illius loci,vbi ſeruatur,vt per *Chaſſan.in conſuetud. Burgund. in probem. num.*20.
13 & æquipollet veritati, † & de non licito licitum facit, *vt in deciſ.Peruſ.*63.*nu.* 14.*par.*2.*& eſt gloſ.* communiter recepta in cap. tua nobis de ſimon.* ergo dictus actor Nicolaus Angelus obtinere debet.

Tertio principaliter, dico dictum ius
14 in immobilibus verſari,† vt ex *text.eiuſdem noſtræ conſtitutionis in principio, & ibidem per Afflict. in principio num.* 18. *Tiraquell. in tract.retract. municip.*§.1. *gloſ.*7. *per totum, Iacob.Nouell.in eodem tract.* §.1. *num.*213. *& ſeq.* & ad ſciendum, in quibus contractibus dictum ius congrui locum habeat, dico ex quo in ipſa *conſtitutione ſancimus* cauetur non
15 habere locũ in alienationibus † ex cauſa dotis,donationibus propter nuptias,ſimplicis donationis,donationis cauſa mortis, teſtamenti permutationis, & tranſactionis,citra fraudem,*vt in text. ibi cau-*
16 *ſa dotis,&c.* & incluſio † prædictorum videtur cæterorũ excluſio,*ex regul.text. in l.cum prætor ff.de iudic.*videtur dicendum dictum ius congrui habere locum
17 in omnibus, † & quibuſcumque alijs alienationibus, & bonorum diſtractionibus,quomodocumque faciendis,præterquàm in prædictis exceptuatis, vt ſupra.

Quarto principaliter, cum dictum ius congrui ſit de iure diuino, de veteri teſtamento,de iure canonico, & per Pōtificales bullas approbarum,ac de iure ciuili,de iure feudorum,de iure conſtitutionum Regni, & de iure conſuetudinario,vt in primo capite diximus, nega-
18 ri non poteſt, † quin contra, & pro clericis locum non habeat, vltra prædicta ex alijs infraſcriptis.

Primò, quia *conſtitutio noſtra ſancimus*, & lex municipalis loquuntur per verba generalia non infringentia eccleſiaſticã libertatẽ,& generaliter ligant,ſecundum *Bart.in l.*1. *C.de ſumm.trinit. & fide catthol. per cap. cum veniſſent, de eo, qui mittitur in poſſeſſ. cauſ. rei ſeru.* & ius congrui non poteſt dici contra canones,cum ab eis permittatur,*d.cap.conſtitutus de reſtit.in integr.*

Secundò, ſtatuta generalia laicorum, vbi nulla ſit mentio clericorum, & eccleſiarum,vt in noſtra *cõſtitutione ſancimus*, tendunt aduerſus ea, quæ ipſis competunt,non tanquàm priuilegiatis,ſed vt cuilibet de populo,clericos ligare, idem *Bart.in repetit. l.de quibus colum.vltima ff. de legib. Lapus allegat.* 81. *non valuit actus colum.*1. *Barb.in rubr.de reb.alien. vel non alien.limit.*1.*colum.vltim.& ſeq. idem tenuit Anton.de Butr.in d.cap.conſtitutus*, dùm ex eo quærit, an ſtatuta laicorum ligent clericos, qub ad bona patrimonialia, ad idem vide *Cyn. Bald. Alberic. & Alexand. adductos per Tiraquell. in tract. de retract. lignag. in* §.1. *gloſ.*13.*num.*4.

Tertiò,*in d.cap. conſtitutus de reſtit.in integr.* Papa mandat, vt clericus iure congrui vti poſſit,aduerſus emptores, & eo emente contra ipſum ius retrahendi
19 vicini habent, † vt legem contra ſe patiatur, qua contra alios experiri poteſt, *l.*1.*ff quod quiſque iuris,pro quo facit textus in l.*1. *ff.de ſolution.* quem *Bald.* dicit
20 ſingularem ad id, † vt quis in alio non iudicet aliter, quàm in ſe iudicari vellet pro qua opinione facit *text. in cap. eaterum de appellat.* & ratio, quia appellatione Ciuium veniunt, etiam clerici, vt notat *Bartol. in l.*1. *ff.ad municip.* quod facilius in caſu noſtro,quia ipſemet Ab-

bas Baptiſta declarauit ſe dicta conſtitutione vti velle, quia ipſum Nicolaum Angelum illius vigore pro congruo reconuenit, & in eius ſeptimo articulo, dixit dictam conſtitutionem inter Caſertanos vigere, & clericus vtēs ſtatuto lai-
21 corum pro ſe, † debet & contra ſe pati, *vt per D. de Franch. deciſ. 285. num. 7. ex doctrina Rocchi de Curt. in cap. fin. 11. q. 7. limit. 6. & aliorum ibi adductorum nu. 1. & per totum.*

22 Quartò, † ſi in Archiepiſcopali Curia Neapolitana ius congrui locum non habet, eſt vigore particularis ritus, & capituli ipſius Curiæ, ſed extra Neapolim, nè in tàm claro articulo morer, ſed tranſeundo cum *D. Præſ. de Franch. in d. deciſ.* 285. Dico de iure clarum eſſe, quod Clerico, & contra Clericum ius congrui
23 competit, † quando proprio nomine emit, vel habet propria bona, iuxta bona vendita, *ex Doctoribus per Napodan. adductis in conſuetudine ſi Eccleſijs, verſic. ſed quid de clericis, & in conſuetudine vbi domus, verſ. Eccleſia, Afflict. in d. conſtitut. ſancimus in principio num.* 8. *verſ. item quæro, an iſtud ius congrui, & verſ. item quæro, an ſi clericus emit, Capyc. deciſ.* 98. *Mantua lib.* 2. *Dialog. iur. dialog.* 39. *in fine, Tiraquell. in tract. lignag.* S. 1. *gloſ.* 13. *num.* 2. *& per alios per d. D. Præſ. de Franch. ibidem adductos, ac Benedell. in d. ſuo nouiſſimo tract. iuris congrui* S. *vltim. num.* 15. *fol.* 93. dicit hanc * communem eſſe opinionem, ex doctrina quamplurimorum Doctorum ibidem per eum adductorum, ergo pro noſtro cliente habemus intentum, vt contra clericum obtinere debeat.

Quinto, & vltimo principaliter circa reconuentionem ex aduerſo factam aliquid attingendo, dico, quod dictus Abbas Baptiſta circa reconuentionem ipſam, nullo modo audiri debet, cum penitus actione careat ex infraſcriptis, videlicèt.

Primò, quia magnificus Antonius de Francho, ex cuius perſona ipſe Abbas Baptiſta venire prætendit, non erat Dominus Terræ in actis deductæ, ſed ſimplex creditor quondam Thomæ Virilis, & deindè Marci Maſſarij, vt ex inſtrumento, ex quo ipſe Antonius dictam Terram cum iure congrui in dictum Abbatem Baptiſtam transferre non pote-
24 tat, † cum nemo transferat, quod non habet, *l.* 2. *C. de legib. l. traditione ff. de acquir. rer. domin.*

Secundò, ſi prædictum inſtrumentum prætenſi tituli dicti Abbatis Baptiſtę benè perpendimus, in eo non fit venditio terræ prædictę, ſed ceſſio quantitatis ab ipſo Antonio de Francho creditæ, vt ex eius lectura clariſſimè patet, & etiā quod actio crediti ceſſa fuiſſet, ad ipſam Terram, quod expreſsè negatur, nihilominus ius congrui habet etiam locum, in ceſ-
25 ſione actionis ad rem, † vt dicit idem *Benedell. in d. ſuo tractatu in princip. conſtitut. ampliat.* 37. *fol.* 30. *ex doctrina Ferron. in conſuetud. Burdegal. ſub tit. de retract.* S. 25. Ex quo Nicolaus Angelus per prius poſſeſſor, & Dominus alterius Terræ Collateralis dictum ius in re Abbati Baptiſtæ, vt prætenditur ceſſum ex prædictis retrahere poteſt.

Tertiò, licet dictus Abbas Baptiſta, vti ceſſionarius pecuniæ tantùm non habuiſſet, niſi actionem recuperandi quantitatem ſibi ceſſam, & de facto non poterat in ipſa Terra ſe immiſcere, ſed poſtquàm de facto reperitur in poſſeſſione, dico ius congrui habere locum, etiam
26 in poſſeſſorio, † ſecundum *dictum Benedell. vbi ſupra ampliat.* 42. *fol.* 30. *à tergo, per text. in l.* 1. *in princ. ff. de acquir. poſſeſſ. & gloſ. in princ. in l. naturaliter eod. titul.*

Quarto, & vltimo, prædictus Abbas Baptiſta prætendit venire ex perſona dicti Antonij de Frācho creditoris quōdam Thomæ Virilis, nec poteſt, quia dicto Thomæ, & eius filio per ipſum Nicolaum Angelum fuit facta denunciatio tēpore emptionis, & tranſacto menſe fuit interpoſitum decretum pręcluſionis vię,
27 licet ſufficeret vnica denunciatio, † *l. Titia ſæpè* S. *vſuras ff. de legat.* 2. *& notab. gloſ. in l. mora poſt principium ff. de vſur. & cum in eadem noſtra conſtitutione ſan-*

cimus

cimus in verbo infra triginta dies, *& in verbo verùm*, qui infra ſtatutum tempus pretium non ſoluit, de cætero non auditur,& prædicti fratres,& filij non ſolum acquieuerunt per menſem, ſed ferè decennium, ſequitur quod non poterit amplius audiri, *vt d.conſtitutio mandat*, ad quod facit *text. in l item veniunt* §.*à*
28 *quo ff. de petit. hæredit.* † & ei imputandum eſt, ſi infra terminum ſtatutum non
29 egit, † quia præſcriptio eum excludit à iure ſuo, *l.final.in fine C.de his,qui à non domin. manumiſſ. cum alijs adductis per Afflict. in eadem conſtitut. ſiuè ipſius tractatu in* §.2. *notab.4. num.* 24. vndè ex prædictis concludendum eſt clericum ipſum Baptiſtam condemnati debere ad relaxandum Terram prædictam iure congrui petitam, & ſic laicum habere ius congrui contra clericum emptorem, ſaluo ſemper, &c.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Incertitudo contractum vitiat.*
2 *Legatum, ſeù conceſſio iuris, quod habetur ſi non habeatur, quando ſit valida, & num.6.*
3 *Legatum quantitate non expreſſa deficit.*
4 *Legatum certum de incertis, an debeatur.*
5 *Conſtitutum adiunctum diſpoſitioni incertæ nullam poſſeſſionem transfert.*
7 *Diſpoſitio incerta fauore piæ cauſæ non vitiatur, quando ratione adiuncti, vel arbitrio boni viri certificari poteſt.*
8 *Conditio inducitur ex relatiuo iniuncto, verbo futuri temporis.*
9 *Diſpoſitio dùm pendet importat conditionem, dùm verificatur demonſtrationem inducit.*
10 *Conditio inducitur per dictionem, quicquid.*
11 *Conditionis defectus, vitiat etiam diſpoſitionem fauore piæ cauſæ.*
12 *Diſpoſitio taxatiua ſi ſuper corpore ipſo deficiat corruit.*
13 *Diſpoſitio pura, ſi poſtea deſignatur, ſuper quo corpore eſt adimplenda, dicitur demonſtratiua.*
14 *Deſignatio facta in eadem ſubſtantia legati, cum relatiuo tunc, eſt taxatio, & re deficiente deficit diſpoſitio.*
15 *Demonſtratio fit ſuper certo corpore, vel quantitate, taxatio ſuper incerto.*
16 *Demonſtratio fit de præſenti, taxatio de futuro.*
17 *Actio, quæ tertio abſenti acquiritur eſt perſonalis.*
18 *Actio, quæ datur in re ex priuilegio, vel ex ficta traditione, non datur contra tertium poſſeſſorem.*
19 *Legata gradatim, & ſucceſſiuè facta, ſunt adimplenda ex ordine charitatis, & ſcripturæ.*
20 *Diſpoſitio, cum pretio, & conſtituto, prior, per poſteriorem non inficiatur.*
21 *Nemo dat, quod non habet.*

Pro D. Hippolyta de la Noya, contra Monaſterium S. Ioachim.

ARGVMENTVM.

Diſpoſitio taxatiua, conditionalis, & incerta rei adiuncta redditur inutilis.

CONSILIVM XLVII.

ADuerſus prætenſum iudicium aſſiſtentiæ intentatum pro parte Monaſterij S. Ioachim, ſuper ducatis decem millibus, poſſeſſis per D. Hippolytam de la Noya, dictum Monaſterium ex duobus obtinere non poſſe demonſtratur.

Primò, quia caret omni actione, & iure.

Secūdò, quando aliqua competerent, caret requiſitis in iudicio propoſito aſſiſtentiæ.

Quo ad primum caret omni iure, & actione, ſiquidem diſpoſitio Illuſtris,

ac Reuerendæ quondam D. Hippolitæ, ſeù ſororis Helenæ Caſtriotæ, ſuper qua fundatur prætenſio ipſius Monaſterij agentis, eſt incerta, conditionalis, & taxatiua.

Incerta eſt, dùm in ea dicitur: *De tutto quello, che vi auanzarà, &c.*) quę verba denotant incertitudinem quantitatis,
1 quæ ad inſtar † incertitudinis ratione loci, contractum vitiat, *l. ita ſtipulatus in principio, l. qui inſulam, l. vbi autem*, *§. illud ff. de verbor. obligat. l. 3. §. incertam*, *l. locus ff. de acquirend poſſeſſ. & l. emptor ff. de vſucap. pro emptor.* Hinc deducitur quæſtio *Dyni*, relata per *Bart. num. 4. & per omnes alios in l. ſi ſic §. 1. ff. de legat. 1.*
2 quod ſi Comes † cōcedat Eccleſię, quicquid iuris habet in aliquo territorio, ſi de iure concedentis mox, non appareat, nihil operatur conceſſio talis, per illum
3 *text. §. 1.* vnde ſumitur regula, † quod defectus debiti demonſtrari, quantitate non expreſſa, facit deficere ſunſtantiam legati, hoc etiam dicit *text. in l. legaui ff. de liber. legat. Specul. de locat. §. nunc aliqua verſ. 58. num. 73. Alexand. conſ. 28. viſis, & accuratè, verſ. ad prædictorum num. 7. lib. 1.* & licet ſumma, quæ Monaſterio dari mandatur certa ſit, videlicèt, annui ducati viginti, vel eorum capitale,
4 eſt tamen certa † de incerta, ſcilicèt, *de quello, che ci auanzarà*, quo caſu non debetur, vt à contrario ſenſu colligitur *in §. incertis verſ. ſub certa, inſtit. de legat.* eo maximè, quia nunquàm per exiſtentiam talis incertitudinis potuit verificari, *vt Iaſ. inquit in d. §. incertam num. 16. verſ. primo*, quod benè eſt incertitudo, *per text. in l. interdum in principio ff. de verbor. obligat. & l. tunc emptio ff. de contrabend. empt.* Immò vt ibidem *Iaſ.* dicit
5 *num. 11.* † ex conſtituto adiecto, in huiuſmodi diſpoſitionibus incertis, nulla poſſeſſio transfertur, quod inferius demonſtrabo, facit etiam ad prędicta, quod *Iaſ.* refert *in d. §. 1. l. ſi ſic num. 13.* quod
6 quando teſtator † certè ſciens nihil à Titio ſibi deberi, alicui relinquat centum, quos Titius debet, relictum valet, & debetur, cum verò legat ignorans an debeatur, nihil debetur, *per text. notab. in l. final. ff. de liber. legat.* cum ergo ex ſerie diſpoſitionis iam dictæ, & ex clauſula poteſtatis addendi, & minuendi clare colligatur ſororem Helenam ignoraſſe, an aliquid ſupereſſet, concludendum puto, ratione incertitudinis, & ignorantiæ huiuſmodi nihil Monaſterio deberi.

Nec obſtat limitatio, relata per *Doctores in d. l. ita ſtipulatus*, & præſertim per
7 *Ripam nu. 23.* † quod fauore piæ cauſæ per incertitudinem diſpoſitio non vitiatur: nàm eo caſu certificari poteſt, vel ratione adiuncti, vt dicunt *Doctores in d. l. vbi autem §. illud*, vel per arbitrium boni viri, pro modo facultatum, vt inquit *Iaſ. in d. l. ita ſtipulatus num. 13. & in l. triticum num. 4. ff. eodem*, ſed hic relatio haberi non poteſt, ad id quod non ſupereſt, & mens diſponentis deficit, vt ex ſubſequentibus fundamentis demonſtrabitur; immò regulariter incertitudo vitiat libertatem, *l. cum ex pluribus ff. de manumiſſ. teſtament. gloſ. final. in l. cum teſtator C. eodem*, à qua licitè argumentamur ad piam cauſam, *Roman. ſingul. 284.* vbi habes, *Bartol. in l. ſi vnus C. de teſtament. Bald. in l ſi iure C. de teſtament. manumiſſ.*

Eſt item dicta diſpoſitio conditionalis, vt in eiſdem verbis legitur: *& tutto*
8 *quello, che ci auanzarà, &c.* † In quibus adeſt relatiuum iniunctum verbo futuri temporis, quod conditionem importat, quia futurum eſt incertum, dùm poteſt ſe habere ad eſſe, & non eſſe, *l. 1. & l. legatum ff. de condit. & demonſtr. l. ſtychum, qui meus erit ff. de legat. 1.* vbi conditio, quæ venit implenda in re, de qua fit diſpoſitio, reſoluitur in quatenus, & facit ſuum antecedens conditionale, & quando antecedens relatiui eſt ipſa ſubſtantia diſpoſitionis, tunc reddit ipſam diſpoſitionem conditionalem, *l. nuper §. final. ff. de legat. 3. l. talem §. 1. ff. de haeredi. inſtit. Bart. in d. l. ſtychum in principio, & ibidem Iaſ. num. 19.* Ex quibus infertur,
9 quod dum pendet, † importat conditionem, dùm purificatur, demonſtrationem inducit, dùm deficit omnem diſpoſitionem

nem vitiat, per text. in l. vnica §. ſin au-
tem aliquid ſub conditione C. de cadue. tol-
lend. in §. longè verſ. ſed ſi conditionaliter,
inſtit. de legat. notat. in l. eum ad præſens,
& in l. itaque ff. ſi cert. petat. Bald. in ru-
br. ff. de condit. & demonſtrat. dixit in
definitione, quod conditio eſt adiectio,
per quàm diſpoſitum habet in ſuo eſſe
pendentiam, exiſtentiam, vel defectum,
ex quo ſequitur, quod vbi nullũ eſt ſub-
ſtantiuum, nullum congruit relatiuum,
gloſ. in cap. 1. extra de fide inſtrumentor.
quodquè prædicta non ſolum procedant
in relatiuo ſubſtantiæ, ſed etiam in rela-
tiuo quantitatis, vel accidentis, decidit
Bart. in l. 1. ff. de condit. & demonſtrat.
num. 20. & 29. idem Bart. & Bald. in
l. ſi quis fundum ff. de contrab. empt. Ale-
xand. in d. l. ſtychum num. 30. licet con-
trarium teneat ibi Paul. Caſtrenſ. num. 4.
10 Nec eadem † extẽduntur ad dictionem
quicquid, quæ ſimiliter conditionem im-
portat, ſi verbo futuri temporis iunga-
tur, l. qui Romæ §. Augerius ff. de verbor.
obligat. quæ omnia ſic cumulaui, cum
tám relatiuum ſubſtantiæ, quàm quanti-
tatis, & dictio, quicquid pŏſſit ad verba
diſpoſitionis ſupra notata adaptari ne-
ceſſariò, & ſic ex iàm dictis liquet, Mo-
naſterium nihil prætendere poſſe, dùm
non probauit cõditionis purificationem,
immò ex calculo fol. 402. proceſſus ma-
11 gni, contrarium patet, † & quod defe-
ctus huiuſmodi conditionis, quæ dicitur
caſualis, vitiet etiam diſpoſitionem fauo-
re piæ cauſæ, eſt text. in l. Titius vſufru-
ctu in principio ff. de condition. & demon-
ſtrat. vbi Paul. de Caſtr. proponit conſi-
mile dubium, & rogo Dominos Iudican-
tes, vt videant.
12 Item dicta diſpoſitio eſt † etiam taxa-
tiua, taxatur enim in verbis iàm ponde-
ratis, corpus, ex quo facienda eſt emptio
annuorum ducatorum viginti, ita vt eo
deficiente, prout iàm defecit, corruat ip-
ſa diſpoſitio, l. ſi ſeruus §. qui quinque ff.
de legat. 1. l. cum certus ff. de tritic. vin. &
ole. legat. & in l. ſi debitor §. veriſimile
ff. de contrahend. empt. faciunt etiam text.
in cap. ſuſceptum de reſcript. in ſexto, & in
cap. cui de non ſacerdotali de præbend. eo-
dem lib. 6. & vt clarius demonſtretur, di-
ſpoſitionem hanc eſſe taxatiuam, ſumo
diſtinctionem Bartol. in l. quidam teſta-
mento in principio ff. de legat. 1. & in l. in-
ter ſtipulantem § ſacram num. 6. ff. de
verbor. obligat. Bald. in cap. 1. de not. feud.
Alberic. in l. ſi quis argentum in princi-
pio C. de donat. Felyn. in cap. ſuper literis
num. 4. extra de reſcript. Cùm enim le-
gatur, vel promittitur aliquid purè, &
13 poſtmodùm in alia oratione † deſigna-
tur, vndè ſoluatur, dicitur demonſtratiua
diſpoſitio, vt deficiente re demonſtrata
debeatur extimatio ipſius, vel ex fructi-
bus annorum ſequentium, prout iura lo-
quuntur, d. l. quidam teſtamento l. Paulo
Callimaco ff. de legat. 3. & d. l. ſi quis ar-
gentum §. ſin autem donator, cum alijs cõ-
14 cordantibus, † vbi deſignatio rei adhi-
betur in ipſa ſubſtantia legati, & in ea-
dem oratione, prout in d. l. cum certus d.
§. qui quinque, & d. §. veriſimile, maximè
ſi adeſt relatiuum, (prout in hac contro-
uerſia,) quia tunc eſt taxatio, & re taxa-
ta deficiente, deficit ipſa diſpoſitio.
15 Secundò, † demõſtratio fit ſuper cer-
to, & determinato corpore, vel quãtita-
te, taxatio verò ſuper incerto, d. l. nuper,
verſ. ſi verò incertum, & l. fin. ff. de bonor.
poſſeſſ. ſecund. tabul. Caſtrenſ. in d. l. ſty-
chum num. 4. Socein. num. 6. & Bald. in
l. 1. num. 3. C. de falſ. cauſ. adiect. leg.
16 Tertiò, † demonſtratio fit de præſen-
ti, taxatio de futuro, l. nominatim in fine
ff. de condit. & demonſtrat. Bart. in l. de-
monſtratio falſa num. 1. in definitione
demonſtrationis ff. eodem, in qua l. dicit,
idem Bart. notabiliter num. 9. quod etiam
demonſtratio falſa vitiat diſpoſitionem
in eo, in quo falſa apparet, quoties de-
monſtratur genus ſimpliciter poſitum
in diſpoſitione, & nõ limitatum per text.
in d. l. 3. in principio C. de falſ. cauſ. & in
l. ſcribit Quintus Mutius §. final. ff. de
aur. & argent. legat. Itaque quando ver-
ba prædicta ; & tutto quello, che auanza-
rà, prætendantur demonſtratiua, contro-
uerti non poteſt, quin ſint demonſtrati-
ua generis, non limitati, & conſequenter,
dùm

dũ nihil ſupereſſet,nihil deberetur. Primò, quia diſponitur ſuper incerto. Secundò,quia conditionaliter. Tertiò,quia taxariuè ſuper re incerta, & futura, aut ſaltim per demonſtrationem generis non limitati,vt iàm diximus. Prætereà ex eiſdem verbis, dùm infertur, quod ſi nihil ſupereſt, nihil debeat præſtari, videtur expreſsè facta ademptio ad traddita *in l.cum quæſtio C. de legib.*

Quo ad ſecundum principale, dato quod Monaſterio aliqua actio competat in modo agendi, per aſſiſtentiam intentatam,& contra Dominam conuentam non ritè agit, quoniam & ſi per iuris diſpoſitionem ex conuentione ſororis Helenæ,cum Procuratore Sacri Montis inita,vigore cuius agitur, quando ſupradictos defectus non pateretur,&c.actio acquireretur Monaſterio actori, qui in cõuentione non interuenit, *per text. in l. quoties C. de donat.quæ ſub mod.* Nihilo-
17 minus, actio, † quæ tali tertio abſenti acquiritur,perſonalis eſt,vt ibidem dicit *text. & gloſ. in verbo actionis,* & ita omnes Doctores * communiter tenere,refert *Couarr.lib.1.variar.reſolut.cap.14.num. 2. verſ.ſecundo, quod ex d.l.quoties,* ſed conceſſo,quod dicto Monaſterio compe-
18 tat actio in rem, † ex eius priuilegio, vel ex ficta traditione,prout opinatur ex *l.qui Romæ §. Flauius ff. de verbor. obligat.* Tamen contra D. Hippolytam vti tertiam poſſeditricem,actio, *ex d.l. quoties* non dabitur,quia non datur contra tertios poſſeſſores, vt optimè probat, & hanc * communem eſſe opinionem,teſtatur *Alciat.reſponſ.99.tàm diligenter,& copioſè nu.11.& reſponſ.578. Lelij Gozzadini, Soccin. conſ. 236. placet concluſio lib.2.Guid.Pap.deciſ. 512.Titius bona ſua donauit,* etiam quia in dictis ducatis decem mille per eam poſſeſſis, & in eorum retentione habet antiquiorem, ac priorem hypothecam,& anterius conſtitutum,& prçcarium vti filia,& hæres D. Antonij de la Noya, eius patris prioris donatarij,tanquàm prænominati,& prçdilecti. Primò, ex voluntate ipſius ſororis Helenæ, quæ voluit diſpoſita adim-
19 pleri gradatim, † & ſucceſſiuè vnum poſt aliud, prout reperiuntur ordinata. Secundò,ex ordine donationis,qui deſignat ordinem charitatis, quia D. Antonius erat filius. Tertiò, ex ordine ſcripturæ,prout dicunt *Doctores in l.2.§.prius ff. de vulgar. & pupillar. ſubſtit.& præſertim Iaſ. num.21. vbi allegat Angel.in §.etenim in auth.de hæred. & falcid.* dicẽtem,quod ſi in vno, & eodem contractu obligatur domus, vel fundus Titio, & Seio, hypotheca Seij erit poſterior, eſt etiam *text.qui hoc dicit in l.quoties ff. de vſufruct.& in l.vnica §.quibus C. de nouo codic.fac. dicunt etiam Bald. in l. aduerſus num.6.C.de furt.& in l.1.num. 4. C. de impuber. Doctores in l. Gallus §. quidam rectè ff. de liber. & poſthum. & Felyn.pleniſſimè in cap. cum dilecta à nu. 4.ad ſextum extra de reſcript.* cum ergo prædicti ducati 10. mille, ſuper quibus
20 Monaſterium obtinere conatur,† fuerint in eadem diſpoſitione prius D. Antonio donari, & in eum poſſeſſio illorum tranſlata,per conſtitutum, & prçcarium, & à donante abdicata, *l.quod meo ff.de acquir.poſſeſſ.* in eo,quod vltimo loco per eam diſponitur, in fauorem dicti Monaſterij,non cenſentur obnoxij,nec per cõſtitutum reſpectu dictç poſterioris diſpoſitionis in Monaſterium tranſlata eorum poſſeſſio,vt dicunt *Doctores, & præcipuè Alexand. num. 22. in d. l. quod meo, & Paul. Caſtrenſ. in l. quamuis §. ſi conductor num.3. ff.de acquir.poſſeſſ.* per regu-
21 lam nemo dat, † quod non habet, *l.traditio ff. de acquir. rer. domin. & l. nemo plus ff.de regul.iur. Matteſ.notab.62.nota quod venditor, & 170. nota doctrinam mirabilem,* & ſic cum clauſula præcarij, & conſtituti nihil Monaſterio ſecũdo creditori opituletur,non poteſt in hoc iudicio obtinere, ſed principalem debet conuenire,ipſumq; excutere,& ſic agere ſuper ducatis 1333. remanſis vltra donationes collatas D.Cæſari, & D.Antonio ex dotibus dictæ ſororis Helenæ in poſſe Illuſtris Marchionis Mariliani, & ita firmat *Marant. in tractat.de remed. poſſeſſ.ſuper l.1. §. ait prætor in 4. illatio-*

ne

ut num. 54. *ff. uti poſſidetis*, & hæc ſufficiant ad excluſionem venerabilis Monaſterij ab actione, & iudicio contra D. Hippolytam, ipſamq; abſolui debere per Sacrum Conſilium firmiter teneo.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Fideicommiſſum coniecturis, & tacita voluntate induci poteſt.*

2 *Filios in conditione poſitos, non cenſeri vocatos, ſed ſuccedere ab inteſtato, qualiter intelligatur.*

3 *Coniectura leuis, & qualibet ſufficit, vt filij intelligantur vocati, non in conditione poſiti.*

4 *Fideicommiſſum inducitur, quando inſtitutus rogatur, vt illa prædia, quæ ad eum vadunt, curet, vt ad filios perueniant.*

5 *Teſtatoris mens potius, quàm verba ſpectantur.*

6 *Fideicommiſſum inducitur ex actu, ex quo neceſſariò ſic infertur.*

7 *Fideicommiſſum inducitur, quando teſtator vult bona peruenire ad nepotes.*

8 *Verba importantia Conſilium importans neceſſitatem fauore liberorum.*

9 *Fideicommiſſum per quæcumque verba inducitur.*

10 *Filiorum appellatione veniunt, quandoq; nepotes.*

11 *Fideicommiſſum, vt inducatur ſufficit teſtatoris verba non repugnare.*

12 *Prohibitio, nè diſſipentur bona prohibet alienationem.*

13 *Prohibitio trebellianicæ præſupponit fideicommiſſum.*

Pro filijs quondam magnifici Horatij Coppulæ, contra creditores ipſius.

ARGVMENTVM.

Fideicommiſſum an ex coniecturis, etiã inducatur, & an in conditione poſiti cenſeantur vocati?

CONSILIVM XLVIII.

CONCLVSIVE loquendo pauca afferam, & primò in iure cautum eſſe, ad inducendum 1 fideicommiſſum † ſufficere, etiam tacitam voluntatem defuncti, quæ ex coniecturis colligi poteſt, vt tradit *text. in l. cum proponebatur in fine ff. de legat.* 2. *l. qui ſolidum* §. 1. *eod. tit. l. cum Auus ff. de condit. & demonſtrat.* & hoc eſt, quod iura dicunt in fideicommiſſis, voluntatem potius, quàm verba inſpici, *l. cum virum C. de fideicommiſſ.* applicando ergo verba teſtatoris, quibus vſus eſt ad inducendum in eius bonis fideicommiſſum, ponderanda eſt voluntas ipſius teſtatoris in his verbis, quæ ſequuntur, videlicèt.

Item ordino, voglio, & commando, che quandocumque Giouan Horatio mancaſſe da queſta vita preſente, abſque filijs legitimis, & naturalibus ex ſuo corpore, & de legitimo matrimonio deſcendentibus, quod ſuccedat, & ſuccedere habeat in eius bonis, & hæreditate lo predicto Giouan Tomaſo Coppola mio figlio. Ex quibus verbis habetur, quod dùm inſtituit Horatium, voluit vt ipſo moriente ſine filijs, ſuccederet magnificus Ioannes Thomas, filius eiuſdemmet teſtatoris, ſed inter deſcendentes, prætulit filios Horatij, ipſi magnifico Ioanni Thomæ filio teſtatoris, & voluit ex verbis prædictis bona non exire extra ſuos deſcendentes, per quam vocationem deſcendentium operatur diſpoſitio, *Gloſ. in l. Lutius ff. de hæred. inſtit.* 2 dicentis, † filios poſitos in conditione, non cenſeri vocatos, ſed ſuccedere ab inteſtato eius patri, vt non habeat locum quando in caſu mortis abſque filijs, vocantur alij deſcendentes ipſiuſmet teſtatoris, vt traditur *per deciſ. Pedemont.* 96. maximè poſt *num.* 14. In qua tamen aliæ concurrebant coniecturæ, vbi dicit iſtam ſolam ſufficere, & ſuſtineri poſſe, ſtante maximè Doctorum opinione, de qua ibi 3 *nu.* 9. videlicèt, † quod quælibet etiam leuis coniectura ſufficiat, vt dicantur filij

lij vocati, & non poſiti tantum in conditione, quod eo maximè procedit, quando fauore prædictorum filiorum poſitorum in conditione prohibetur alienatio, & diſpoſitio bonorum, de qua prohibitione inferius loquitur, & iſtam limitationem, *ad gloſ. in d.l. Lutius, ponit Hieronym. Zanc. in repetit. l. hæredes mei §. cum ita num.* 748. *limitat.* 4. *ad trebell. allegat ad hoc Ruyn. & Soccin. hoc idem tenentes, vt ibi per eum.*

Secundò, ponderanda ſunt ſubſcripta alia verba teſtatoris, quæ leguntur in dicto teſtamento, in primis inſtructionibus *cap.* 11. Poſtquàm legauit magnificę Iuliæ Vicedomini eius vxori annuos ducatos tricentos, vita eius durante, dicitur, videlicèt.

Voglio, ordino, & commando, che detta Giulia inſieme con Giouan Tomaſe, habbia penſiero dell'entrate della Dohana della farina, con tutte l'altre entrate, recuperarnole, & ſtiparnole, in la caſcia mia, & che ſe ne faccia notamento, leuate tutte le ſpeſe, calzare, & veſtire, in ſeruitio de tutti li predetti, che ſono vini hoggi, & figliuoli futuri de detto Giouan Tomaſe, & de Giouan Horatio, & lo reſto ſi habbia da ponere in ſaluo, ad inſtantia de' detti figliuoli, & ſe habbino da ponere in compra ferma, & ſicura, per vtilità commune, ita che con gratia de Iddio, & de buon penſiero, & buon conſiglio, detti figliuoli habbino da venire in augmento, & non in detrimento.

Ex omnibus his verbis habetur, quod teſtator voluit, quod cura haberetur, circa eius bona, nè dilapidarentur, ſed vt deductis expenſis, reſiduum conſeruaretur, & in emptionem conuerteretur, ad inſtantiam filiorum prædictorum magnificorum Ioannis Thomæ, & Horatij, quos vocauit filiolos futuros, & ſubnectitur, quod debebant prædicta fieri, ad hoc, vt dicti filioli venirent in augmentum, taliter quod conſeruationem bonorum ſuorum teſtaror conſiderauit, non ſolum pro manutentione, & fauore eius filiorum, ſed multo magis pro manutentione, & fauore eius nepotum, filiorum prædictorum Ioannis Thomæ, & Horatij, qui filioli pluries in prædictis verbis per teſtatorem nominati, & honorati fuerunt, ex quibus ſupradictis verbis, quod inducatur fideicommiſſum, eſt *text. clarus, & notabilis in l. fideicommiſſa §. hæc verba ff. de legat.* 3. vbi probatur, quod

4 illa verba ibi poſita, videlicèt: † Te rogo fili, vt illa prædia, quæ ad te peruenerint, eorum curam agas, vt poſſint ad filios tuos peruenire, important fideicommiſſum, & per iſtum *textum* non eſt dubium, quod deciditur caſus noſter: nàm ſi per huiuſmodi verba: *quæ vt idem text. dicit*, non ſatis exprimentia fideicommiſſum, ſed magis Conſilium, quàm neceſſitatem relinquendi, cum vtatur illis verbis: Rogo te fili, inducitur tantùm

5 fideicommiſſum, † cum inſpiciatur potius mens teſtatoris, quàm verba, *vt gloſ. ibi notat in verbo continere*, multo fortius dicendum eſt in caſu noſtro, cum magnificus Hieronymus teſtator non vſus fuerit tantum verbis præcantibus, ſed etiam præceptiuis, & neceſſitatem imponentibus. *Voglio, ordino, & commando*, vt in dicto vndecimo capite in primis inſtructionibus: Teſtator enim cum voluerit proſpicere eius nepotibus, fruſtra diceretur eſſe proſpectum, ſi fideicommiſſum non eſſet inductum, & fuiſſet in poteſtate dicti quondam Horatij bona prædicta diſſipare, prout iàm in totum ludendo, & alia faciendo, quo ad ipſum diſſipauit: nàm cum voluerit teſtator bona conſeruari pro eius nepotibus, intellexit ex hoc fideicommiſſum facere, ſine quo fideicommiſſo conſeruatio bonorum pro ne-

6 potibus fieri non potuiſſet, † fideicommiſſum enim inducitur ex actu, ex quo neceſſariò ſic infertur, dicit *Dec. conſil.* 377. *num.* 7. *& vltra dicit text. in d. §. hæc verba, eſt text. in l. pater §. pater filius eod. tit. de legat.* 3. vbi licet ex verbis non inductum ſit ibi fideicommiſſum, ex mente tamen, quæ præualet, vt ibi dicit *gloſ. final. in verbo proponi*, inductum dicitur fideicommiſſum, quàm *gloſ.* * *communiter teneri, aſſerit Soccin. poſt alios in conſ.* 249. *poſt num.* 19. *verſ. poſtremo reſponde-*

ſpondetur lib. 2. & ſequitur eum, etiam Bart. ibi, quando ſunt contemplati filij, vt filij, vt in caſu noſtro, & non ſub nomine hæredum: nec id quod ponderatur per partem aduerſam obſtare poteſt, videlicèt, & in d. §. hac verba, inducatur fideicommiſſum, ex eo, quod ſit grauatus ille, qui fuerat inſtitutus hæres: nàm vltra, quod textus hoc non dicit, ſed loquitur generaliter, de præd. js filio teſtatoris quoquo modo, tamen ratio propter quam inducitur fideicommiſſum,
7 ſecundum Bart. ibi, eſt illa, † quia voluit teſtator eius bona eſſe peruètura ad eius nepotem, & ſic fauore nepotum, vt etiam tradit benè ibi Bald. & Alberic. & Dec. conſ. 38. à verſ. ſed tamen prædictis non obſtantibus, & num. 2. & infra, & proptereà oppoſita per partem, quod ibi ſit grauatus hęres ſubſtitutus, vel quod non adminiſtrauerit mater magnificorum Ioannis Thomæ, & Horatij, non faciunt ad propoſitum, etiam ſi vera eſſent; nec obſtat ſi diceretur dictum §. hac verba ſic diſponere propter verbum perueniat, vt ſic ſummatur ibi, per Bartol. nàm & ſi verùm ſit dictum Bart. tamen fundata eſt principaliter diſpoſitio d. text. in prouiſione facta fauore filiorum, & propte-
8 reà fauore ipſorum † verba, importantia Conſilium, important neceſſitatem, vel benè dicit Bald. in d. §. hac verba, & ibidem Alber. & Dec. in d. conſ. 38. & quod dicti §. diſpoſitio non ſit fundata in verbo perueniat, adduco Alciat. in l. nepos proculo in verbo poſſit ff. de verbor. ſignif. vbi allegando d. §. dicit de iure recedi à proprietate verborum, in fideicommiſſis, & non eſſe proſpiciendum, quemadmo-
9 dum verba concipiantur, † ſed per quæcumquè verba induci, & ideò verbum in dicto §. poſitum, videlicèt, vt poſſint bona ad filios peruenire, inducunt fideicommiſſum.

Subiungit etiam Hieronymus teſtator in dicto teſtamento in cap. 8. in nouis, ſub his verbis. *Et de più ſi laſcia il gouerno à detta Giulia in quanto lo fatto delle ſpeſe dì per dì, & la prego, & eſorto, che come perſona de gouerno, & prattica, però quando li piacerà, & parerà, che per ſeruitio ſuo, & della caſa pigli penſiero, & fatica quale non è poca con Giouan Tomaſe, quando ſerrà commodo pigliar conto della rendita della dohana della farina ſera per ſera, & pigliare li denari precipui della ſpeſa per tutta la caſa, giuſta, bonorata, & commoda, ſecondo la diſpoſitione delli tempi, & ſi facciano ſpendere ſenza ingan no dalli compratori, che pro tempore ſerãno, & lo reſtante ſe debbia conſeruare dentro lo ſcrittorio dello ſtudietto mio, ſecondo l'inſtruttioni, & finito lo meſe ſe conſeruino in caſcia, mediante chiaro notamento, per ſeruitio, & vtile de tutti, & che neſſuno penſi sbaragliare la robba, vni dico, omnibus dico, penſate che chi non ſtenta la robba, non la prezza*; & peſſimum eſt, & in cap. 11. in nouis legatur quæſo totum, & præcipuè ſubſcripta alia verba, videlicèt. *Ita che null'homo penſi, che non deſidero, nè voglio, che ſe ruini la robba, & ogn'vno faccia li diſegni, & penſieri ſopra la robba mia, come è detto allo primo capitolo preſente: ma che ſtiano le robbe tutte bene conſeruate, guidate, cuſtodite, & ben guardate, ad inſtantia della mogliere, & figli, & chi non li piace ſi ponga la pace*; & paulò poſt in eodem capitulo leguntur ſubſcripta alia verba: *De gratia ve requedo, eſorto, commando, & prego in viſceribus charitatis, che non ſia nullo, che tocca, nè pigli della ſubſtantia; ceppo, & capitale, radice della ſubſtantia, & facultà, & ogn'vno giuſtamente attenda ad accumulare, & acquiſtare per voi medeſimi, & per tante, & tante ragioni dette più volte in vita, & in morte, & per la diuerſità delli tempi, chi ſpende, & compra, ſape, & conoſce l'entrate, & come ſe viue alla piazza.*

Ex quibus verbis habetur, nè dùm per huiuſmodi diſpoſitionem bona ipſius teſtatoris debere conſeruari ad inſtantiam eius nepotum, ſed prohiberi prædicta bona alienari, & diſſipari, dùm ordinauit, vt nullus homo cogitaret diſſipare bona, ſed illa benè conſeruarentur ad inſtantiam vxoris, & filiorum, ideſt nepotum, verba ſunt clara: nàm cum prohibi-

tio diſſipationis non poſſit tendere, niſi
in perſonam filiorum teſtatoris, ad quos
bona peruenienda erant, dùm dixit po-
ſteà, quod illa deberent conſeruari, ad in-
ſtantiam filiorum, Intellexit de filijs eius
filiorum, & ſic nepotibus, cum alia ſit
perſona, cui iubetur, & alia, cui ſit iuſſio,
& nominauit eorum vxores, & filios, &
ſic perneceſſe intelligitur, de filijs filio-
rum, ex quibus verbis prohibentibus diſ-
ſipationem bonorum, arguit *gloſ. in l. co-
dicillis* §. *inſtituto de legat.* 2. *in verbo fi-*
10 *lijs ſuis*, † verbum filijs ſuis, accipi pro
nepotibus ipſius teſtatoris, & induci fi-
deicommiſſum in fauorem prædictorum
nepotum; lex enim in fideicommiſſis om-
miſſis verbis ſolemnibus, quę olim exige-
bantur, voluit ſufficere pro fideicommiſ-
11 ſo, † quod verba teſtatoris congruant
ijs, quæ ſcribi apertius potuerant, ad in-
ducendum fideicommiſſum, & dicetur,
rectè datum, & minus ſcriptum, verba
ſunt *text. in l. vnum ex familia* §. *ſi omiſ-
ſa ff. de legat.* 2. *iuncta etiam ibi gloſ. in
l. Pamphilo ff. de legat.* 3. Immò teſtator
prohibuit expreſsè alienationem bono-
rum fauore prædictorum eius nepotum:
nàm licet nō dixerit expreſsè, quod eius
bona non alienarentur per filios, hoc iuſ-
ſit per alia verba, idem denotantia, dùm
dixit, *che non voleua, che ſe sbaragliaſſe,
nè ruinaſſe la robba, mà che ſi conſeruaſſe*
12 *per li figli.* † Prohibere enim diſſipatio-
nem bonorum, nihil aliud eſt, quàm pro-
hibere alienationem: nàm qui alienat,
diſſipat, vt tradit *Bart. in l. cum oportet* §.
non autem num. 2 *C. de bon. quæ liber.* vbi
loquendo de patre diſſipante bona filij,
ponit exemplum, quando vendit bona,
negari enim non poteſt, quod alienare,
nihil aliud eſt, quàm diſſipare, & ſic e
contra, maximè quando ſit abſquè ne-
ceſſaria cauſa, prout ſemper fecit quon-
dam magnificus Hieronymus, qui non
proſpiciendo tot maſculis, & fœminis
eius filijs, quolibet quaſi die, (vt noto-
rium eſt) operam dabat ad diſſipandum,
ludendo, & quod alienare nihil aliud ſit,
quàm diſſipare, dilapidare, & conſumare,
& ſic è contra, vltra *Bart. traditur latiſ-
ſimè per Molin. in tractat. primogenituræ
cap. 16. in tit. mayor poſſe bona maior. di-
lap. cap. 1. poſt num. 14. verſ. aut pater be-
nè num. 18. & per totum d. cap.* Non eſt
ergo dubium teſtatorem ſemper cogitaſ-
ſe conſeruare bona pro eius nepotibus,
cum à principio vſquè ad finem, ſemper
in ſubſtituendo, & in præcipiendo con-
ſeruationem bonorum, & prohibendo
eorum alienationem, ſeù diſſipationem,
& in conſeruatione, cauthelis cippi, &
ſubſtitutione, conſiderauit fauorem eius
deſcendentium, & conſeruationem bo-
norum pro eius nepotibus, maximè quia
in eius vita teſtator præuiderat Hora-
tium diſſipatorem bonorum, vt ipſemet
teſtator dixit in ſuo teſtamento in *cap.* 2.
in nouis, vbi leguntur, hæc verba, videli-
cèt. *Et così è la volontà mia, che la parte,
che toccaſſe à Giouan Horatio, quale al
preſente và periclitando, & s'intende,
che non vole ſeguitare lo ſtudio, ſia de
Giouan Tomaſe, & quando per via de lite
Giouan Horatio per volere sbrigare la
robba mia, pretendeſſe la parte, dico, che
non ſe li dia*; & hac ratione ductus vo-
luit proſpicere nepotibus ex dicto Ho-
ratio, quia vt dictum eſt præuiderat Ho-
ratium eſſe pronum ad dilapidandum
totam ſubſtantiam, non eſt iuſtum, quod
prædicti filij mendicare habeant, contra
voluntatem Aui, qui in tota eius diſpo-
ſitione nihil aliud fecit, niſi cautelare
capitalia eius ſubſtantiæ, & ſic non de-
bere diſſipari, ſed conſeruari pro eius ne-
potibus, vt ſupra dictum eſt. Et quod te-
ſtator voluerit fideicommiſſum facere
in eius bonis fauore nepotum ſuadetur,
quia etiam trebellianicæ detractio fuit
per teſtatorem prohibita eius filijs, per
hæc verba, & voluit, quod hæc ſit ſua
voluntas, & quod quicumque ſibi ſucce-
dens, ſiuè ex præſentis teſtamenti vigo-
re, ſiuè quocumque alio iure, & modo
teneatur, & debeat hoc præſens teſta-
mentum, & contenta in eo adimplere,
& obſeruare, & quod de præſenti teſta-
mento, & contentis in eo non poſſit ali-
quid detrahi, ſeù defalcari iure naturæ,
ratione falcidiæ, ſeù trebellianicæ, aut

pro

pro debito bonorum ſubſidio, quæ de-
13 tractio trebellianicæ non fit, † nec operatur, niſi vbi eſt fideicommiſſum ex verbis, & mente teſtatoris, cum priuatio præſupponat habitum, *l. decem de verb. oblig.* nec eſt dubitandum ſecundum opinionem *Doctor.* approbatam per Sacrum Conſilium prohiberi poſſe detractionem prædictam, etiam in filijs primi gradus, *vt per Dominum de Franch. deciſion.* 11. & ex his clarè conſtat bona prædicta ſpectare ad dictos filios quondam Horatij vigore fideicommiſſi dicti quondam Hieronymi, & non vti hæredes dicti Horatij, & ſi diceretur, quod prohibitio detractionis trebellianicæ poteſt habere locum in hoc teſtamento, etiam non dato fideicommiſſo in fauorem filiorum Horatij, cum adſint dicta verba prohibitionis trebellianicæ, ad hoc verificandum, vocatur Hieronymus filius Ioannis Thomæ in caſu, quo ambo, ſcilicèt, Ioannes Thomas, & Horatius eſſent concordes ad diſſipandum bona, vt legitur in dicto capitulo ſecundo in nouis, reſpondetur, quod per verba, quæ leguntur in dicto capitulo, non inducitur fideicommiſſum in perſonam Hieronymi nepotis, ſed priuatio bonorum in perſonam Ioannis Thomæ, & Horatij, dùm eſſent concordes ad diſſipandum bona, & inſtitutio in eum caſum in perſonam dicti Hieronymi, non expectata morte, & ſic non per viam fideicommiſſi, taliter quod dicendum eſt, quod ideò teſtator prohibuit detractionem trebellianicæ, quia iàm ſua intentio fuerat facere dictum fideicommiſſum in fauorem dictorum nepotum, vt ſatis clarè demonſtratum eſt, & ex prædictis concludo per Sacrum Conſilium declarandum eſſe, bona prædicta ſpectare ad dictos filios Horatij, vti filios, & non vti hæredes, vt dixi, vigore dicti fideicommiſſi.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Rei ſuæ, quilibet eſt moderator, & arbiter.*
2 *Ius accreſcendi, vel decreſcendi habet locum inter coniunctos, & collegatarios.*
3 *Vſusfructus venit iure fideicommiſſi, & legati.*
4 *Legatum præſtandum poſt mortem alicuius, eſt conditionale.*
5 *Res legata ad vitam, quæ poſt mortem legatarij ſpectat ad hæredem, ſi hæres præmoriatur, non tranſit ad hæredem hæredis.*
6 *Rogatus reſtituere hæredibus poſt mortem, debet reſtituere hæredibus ſuperſtitibus tempore mortis.*
7 *Conditio ſufficit, quod adſit tempore ſui euentus, vt adimpleatur.*
8 *Vſufructuarius, qui reſtituere tenetur, non poteſt dici proprietarius.*
9 *Vſufructuarij poſteriores viuente antecedente vſufructuario, venire non poſſunt.*
10 *Vſusfructus debetur hæredi ſuperſtiti.*
11 *Hæres hæredis, venit appellatione hæredis.*
12 *Filij inſtituti ex perſona alterius fratris inſtituti præmortui venire non poſſunt, maximè patre viuente.*
13 *Voluntas teſtatoris eſt ſeruanda.*
14 *Affectio charitatis cadit inter ſuccedentes ab inteſtato, & ordine ſucceſſiuo ſuccedunt.*
15 *Fratres ſuperſtites ex perſona fratris præmortui in præiudicium aliorum in primo gradu exiſtentium non veniunt.*
16 *Ordo ſcripturæ ſeruandus.*
17 *L. in annalibus, quomodo, & quando procedat.*
18 *Subſtitutio eſt ſecunda inſtitutio.*

Pro Domino Pompeo Salernitano Regio Conſiliario, contra Dominum Ioannem Leonardũ Salernitanum eius fratrẽ.

ARGVMENTVM.

Succeſſio in fideicommiſſo, an in ſtirpem fiat, vel in capita, & qualiter vſusfructus inter vſufructuarios tranſmittatur.

CONSILIVM XLIX.

Pater D. Regētis Salernitani vinculauit in natutam fideicōmiſſi perpetui inter omnes filios, eorumq; deſcendentes, quandam maſſariam, propè quam ipſe Dominus Regens emit aliqua petia terrarum, & in eius teſtamento inſtituendo eius hæredes in eius bonis,exceptis legatis,& fideicommiſſis, repetendo vinculum paternū dictæ maſſariæ,dixit,& legauit, quod partitæ terrarum per ipſum Regentem emptarum tranſirent cum eadem diſpoſitione, & vinculo paterno,quæritur.

Primò,an filij Pompei, & Ioānis Leonardi fratruum dicti Regentis,qui in dicta maſſaria ab Auo vocantur in ſtirpes, & ab ipſo Domino Regente in eius generali diſpoſitione in capite, quomodo in dictis partitis terratum per Dominum Regentem emptarum per dictos eius hęredes ſuccedatur in capita, vel in ſtirpem?

Secundò,dùm D.Regens inſtituit hæredes filios dictorum Pompei, & Ioannis Leonardi, quibus ſubſtituit ſuperſtites poſteros in infinitum, & omnibus deficiētibus ſactum hoſpitale Incurabilium, & ipſos, aliosq; fratres reliquit vſufructuarios,vita durante, & decedente, vel decedēribus aliquibus ipſorum fratruum vſufructuariorum dictus vſusfructus cōſolidetur cum proprietate in beneficium dictorum ſuorum hęredum inſtitutorum, & pro tempore ſubſtitutorum, quæritur an dictus vſusfructus diuidi debeat inter omnes hæredes exiſtentes,& etiam mortuos ante mortem vſufructuarij,ita quod portio præmortui cedat in beneficium ſuorum hæredum,vel in beneficium omnium exiſtentium,& viuentium tempore mortis vſufructuarij.

Quo ad primum cum ex lectura diſpoſitionis Domini Regentis clariſſimè demonſtretur terras ab ipſo emptas propè dictam maſſariam fuiſſe relictas ſecundum voluntatem paternam,ſecundum quam,filij dictorum fratruum ſuccedunt in ſtirpem, & non in capita, quia Dominus Regens illorum Dominus legem,
1 quam volebat imponere potuit, † cum quilibet rei ſuæ ſit moderator,& arbiter, *l. in re mandata C. mandat.* non inſiſto, quin in eis ſuccedatur in ſtirpem per nepotes ipſos,iuxta Aui voluntatem primi teſtantis, & diſponentis, vt diximus.

Quo ad ſecundum ante omnia eſt videndum, quo iure in dicto vſufructu per dictos vocatos ſuccedatur: nàm non ve-
2 niunt iure accreſcendi, † vel decreſcendi,cum hoc ius habeat locum inter coniunctos cohæredes,& collegatarios, *l. re coniuncti ff. de legat.* 3. & vſufructuarij prædicti non ſunt, nec cohæredes, nec collegatarij, nec iure donationis cauſa mortis venite, conſiderari poteſt, cum hoc verba,non indicent; non iure ſubſtitutionis, quia numquàm vſufructuarius fuit ſubſtiturus hæres, ſed neceſſariò fa-
3 tendum eſt, † quod dictus vſusfructus redeat iure fideicommiſſi, vel legati, vt optimè probat *text. in l. in cauſa §. Pomponius ff. de minor. ibiq; Gloſ. notabilis in verbo hæredi.* Si ergo iure legati, vel fideicommiſſi,nullatenus tranſmittere poteſt,& ſic,quod filij ſuperſtites dicti Ioānis Leonardi ex perſona fratris præmortui in nihilo ſuccedere poſſunt, ex infraſcriptis patebit.

Primò, nam in caſu noſtro dictum legatum præſtari debet poſt mortem,& ſic
4 eſt cōditionale,† vt optimè probat *text. in l. hæres meus ff. de condit. & demonſtr.* & legata conditionalia pendente conditione ad eius hæredem non tranſmittuntur, *ad text. in l. vnica § ſin autem C. de caduc. tollend.* Idcò ſequitur, quod cum vnus ex hæredibus vocatis conditione pendente, ideſt ante mortem vſufructuarij,ſit mortuus,nullatenus ad eius hæredes tranſmittere poteſt, ergo alij fratres ex perſona fratris pręmortui in vſufructu prædicto ſuccedere debent.

Secundò, *per text. in l. in cauſa la ſecunda §. idem Pomponius ff. de minorib.* probatur quod res legata ad vitam,cum

condi-

conditione, quod poſt mortem legatarij
debeatur hæredi, ſi hæres præmoriatur,
5 non debetur hæredi hæredis, † quod etiã
probatur per *l.4.& l.huiuſmodi ff. quan-
do dies leg.ced.& l quod de pariter* ff.de
reb.dub. licet hæres in eius locum ſucce-
dat. *vulgat. l. hæredis* ff. *de verbor. ſignific.*
*& l. qui per ſucceſſionem ff. de reg. iur. cum
ſimilib.*
Tertiò, affertur textus multum nota-
bilis in *l.cum pater §.hæreditatem* ff. *de
legat. 2.* vbi poſt eius mortem reſtituere
6 rogatus, † hæredibus ſuperſtitibus ſuæ
mortis tempore, non autem hæredibus,
hæredum præmortuorum reſtituere de-
bet.
Quartò, idem ſuadetur per *text. in
l.ex facto §.ſi quis autem ff.ad trebellian.*
vbi data diſpoſitione *l.cum Auus ff. de
condit.& demonſtrat. ac l.cum acutiſſimi
C.de fideicommiſſ.* in fideicommiſſo intel-
ligitur illa conditio, ſi ſine liberis deceſ-
ſerit, cum quæreretur an ſi rogato filij
naſcerentur, & ante eius mortem dece-
derent, deberetur nè fideicommiſſum, &
7 ſtatuitur, quod ſic: † ex quo ipſi filij tem-
pore mortis rogati, non erãt ſuperſtites,
quia ſufficit, vt conditio adſit tempore
ſui euentus, vt adimpleatur per prædicta
iura.
Quintò, cum iſti hęredes vſumfructum
tantum in eorum vita tenere poſſint, &
alijs poſt eorum mortem reſtituere tenen
8 tur, † proprietarij dici non poſſunt, ex
quo nullum ius in proprietate habent,
cum de ea diſponere nequeant, *l. fundi
trebatiani ff. de vſufruct. legat. l. 2. C. de
vſufruct.* ſed quia omnes ſunt vſufru-
ctuarij, ideò ſequitur, quod vnus non po-
teſt alteri ſuccedere, niſi in vſufructu,
quem ante vſufructuarij mortem habere
non poſſunt, quia vſufructuarij poſterio-
res viuente antecedente vſufructuario
9 ad vſumfructum venire non debent, † &
ſic inter eos ſucceſſio dari non poteſt, vi-
uente primo vſufructuario, & proinde
ex perſona præmortui in vita occupan-
tis ad vſumfructum venirent ſolum ſu-
perſtites.
Sextò, adducitur fortiſſimus *text. in
l.generali §.filios ff. de vſufruct. legat.* vbi
caſus noſter ad literam deciditur, quod
10 vſusfructus debetur hæredi ſuperſtiti; †
& licet ex aduerſo prætendi poſſit, quod
ibi ita de teſtatricis intẽtione conſtabat,
& arguendo à contrario ſenſu, *iuxta
l. conuenticulam, C. de Epiſcop. & cleric.*
ſi de teſtatricis intentione non conſtabat
vſusfructus ad proprietatẽ rediret: quia
reſpondetur, quod in caſu noſtro de te-
ſtatoris intentione, etiam apparet idem,
quia vocauit dictos hæredes inſtitutos,
& licet hæres hæredis veniat appellatio-
11 ne hæredis, † *d.l.hæredis, & qui per ſuc-
ceſſionem cum ſimilib.* non tamen hære-
des hæredis ſunt inſtituti, ſed ſubſtituti,
quos etiam inſtitutis deficientibus voca-
uit, & ſic filij inſtituti ex perſona alterius
12 fratris præmortui ſimiliter inſtituti, † ve
nire non poſſunt, maximè patre viuente,
quia ex illius perſona tanquàm ſubſtitu-
ti venirent contra teſtatoris intentionẽ,
13 & voluntatem, † quæ eſt ſeruanda, *l. in
conditionibus primum locum* ff. *de condit.
& demonſtrat. l. ſi ſeruus plurium §. fin.*
ff. *de leg. 1. cap. cum dilecti de donat. cum
ſimilib.*
Nec obſtat ſi ex aduerſo prętendatur
fuiſſe ſimul vocatos inſtitutos, & pro tem
pore ſubſtitutos, quia quando erga voca-
tos cadit affectio ordinatæ charitatis,
quæ eſt quãdo ſimiliter ab inteſtato ſuc-
14 ceſſuri erant, † *vt per Bart. & Doctores
in l.Gallus § quidem rectè* ff. *de vulga. &
pupillar. ſubſtit.* cenſentur vocati, & ſuc-
cedere debent ordine ſucceſſiuo, ſecun-
dum * communem opinionem *gloſ. Bart.
& aliorum Doctorum in d. §. quidem
rectè, vide etiam notabilia conſ. Alexan.
13. & 14. lib. 4.* & ſic fratres ſuperſtites
ex perſona fratris præmortui venire non
poſſunt, in pręiudicium aliorum, in primo
gradu inſtitutionis vocatorum, & exi-
15 ſtentium, † neque vti ſubſtituti, ſtanti-
bus ipſiſmet cum alijs primum gradum
inſtitutionis occupantibus.
Et ex abundanti, nec etiam ſecundum
16 ordinem ſcripturæ, † qui ſeruandus eſt,
*l. quoties ff. de vſufruct. authent. ſi verò
nullus de hæred. & falcid.* quia primo sũt

 vocati

vocati inſtituti, quàm ſubſtituti, ergo ex
perſona præmortui fratris, ex quo tan-
quám ſubſtituti veniunt, ſuccedere non
poſſunt.

Nec obſtat ſi ex aduerſo adducatur,
l.ex pluribus ff.de ſuis, & legitimis, quia
in hoc caſu non ſucceditur iure accre-
ſcendi, vel decreſcendi, vt ſupra proba-
uimus, nec minus ſi adducitur, *l.in anna-
libus C. de legib.* vbi legatum tranſit ad
hæredem hæredis, quia reſpōdetur, pro-
ut ſignanter reſpondet *Bald. in l.final.in
4.oppoſit. C. de hæred.inſtit. quem ſequi-
tur Alexand. & Caſtrenſ. in l. paterfa-
milias ff. de vulgar. & pupillar. ſubſtit.*
17 *quod d. l. in annalibus,* † procedit quan-
do teſtator alijs quamuis hæredibus re-
liquit, quia tunc omnes veniunt in infi-
nitum, ſed quando ſuis hæredibus lega-
uit, tunc videtur habuiſſe affectionem,
ſolum ad primos hæredes, & ſolum ipſi
veniunt, per ſupra allegata iura, & ſic ip
ſi fratres ex perſona fratris præmortui,
non eſſent in primo gradu, ſed in ſecun-
18 do, cum venirent tanquàm ſubſtituti, †
quæ ſubſtitutio eſt ſecunda inſtitutio, *l. 1.
ff de vulgar. & pupillar. ſubſtit.* vndè re-
ſectis contrarijs firma remanet concluſio
mea, quod dicti filij D. Ioannis Leonar-
di ſuperſtites in primo gradu vocati ex
perſona patris in vſufructu extincto poſt
mortem patrui vſufructuarij, viuente
patre ſuccedere non poſſunt, ſed tantùm
ex perſona propria, pro eorum ratis ſuo
tempore habere debent, ex ſupra funda-
tis, & ita iudicari debet.

*Hæc cauſa, quia inter fratres, non fuit
determinata, ſed viſis his ſcriptis ſe con-
cordarunt.*

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Fideicommiſſum vnum poteſt plura conti-
nere capita.*
2 *Fideicommiſſum, quando in vno, vel in
vtroque caſu ſit inductum.*
3 *Fideicommiſſum, quando ſimplex, & ab-
ſolutum.*
4 *Affectio, quæ cadit in re maiorum eſt po-
tens, & multum operatur.*
5 *Diſpoſitio contra voluntatem prioris di-
ſponentis eſt nulla, ſicut ſi eſſet contra
prohibitionem legis.*
6 *Diſpoſitio legis, & teſtatoris ad paria pro-
cedunt.*
7 *Oneratus cenſetur per prius honoratus.*
8 *Remotiores in gradu præmaturè vocari
non poſſunt.*
9 *Donatio cauſa mortis facta abſentibus eſt
inualida.*
10 *Fideicommiſſum quibuſcumque verbis in-
ducitur.*
11 *Voluntas ſolius teſtatoris in fideicommiſ-
ſis ſeruatur.*
12 *Voluntas teſtatoris ex coniecturis colli-
gitur.*

Pro Alphonſo de Auria.

ARGVMENTVM.

*Fideicommiſſum, quando dicatur ſim-
plex in caſu alienationis tantum, vel com-
plectatur etiam caſum mortis?*

CONSILIVM L.

DIfficultas huius cauſę con-
ſiſtit tantùm in perſcru-
tando, an ſuper domo in
iudicio deducta, ſit indu-
ctum fideicommiſſum in
beneficium dicti Alphonſi de Auria in
caſu alienationis, ſeù contrauentionis
tantùm, prout pars aduerſa prætendit,
vel ſimplex fideicommiſſum, tàm in caſu
alienationis, quàm mortis Ioannis Fran-
ciſci abſquè filijs.

Nā *Doctores* in hac materia duo con-
1 ſiderant fideicommiſſa, † vnum in caſu
alienationis, & contrauentionis tantùm,
aliud etiam in caſu mortis prohibiti,
abſquè filijs, *iuxta l.final.C.de verbor.ſi-
gnificat.* quod ſimplex, & abſolutum ap-
pellant, prout de vtroque loquuntur *Do-
ctores in l.qui Romæ §. cohæredes ff. de
verbor.obligat. Soccin.in l.ſi cognatis ff.de
reb.dub.num.18. Ioan.Crott.in l.filiusfa-
milias*

milias §.*diui colum.*8. *verſ. vltimo nota, Soccin.conſ.*227.*& Curt. Iun.conſ.*43.*nu.* 9.*verſ.ſecundo principaliter, &* 145.*nu.* 4. *&* 5. *Dec. conſ.*23.38.481. *& alij citati per Gabriel.in tit. de fideicomm. concluſ.*9.*num.*33.37. *in ſuis commun. opin. fol.mihi* 537.

Et ad cognoſcendum quando fidei-
commiſſum ſit inductum in vno caſu tan
tùm,vel in omni caſu tàm contrauentio-
2 nis,quàm mortis, † *Doctores* * communi
calculo dicunt, quod quando ex quali-
tate rei prohibitæ alienari,prohibitio eſt
ex ſe valida, abſquè expreſſione cauſæ,
vel perſonæ,vt quia Turris, Viridarium,
& ſimilium, *iuxta gloſ.* * *communiter ap-
probatã in d.l.quoties in* 2.*additione, vbi
Iaſ.num.*5. *verſ quando ſit contemplatio-
ne rei,Paul.de Caſtr.num.*4.*verſ.vt erat
aliqua turris, vel palatium, quod fuerat
ſuorum maiorum,Dec.conſ.*481. *in caſu,
quo Peruſij in primis verbis, Io.Anton.
Alex.conſ.*53.*num.*5.*Tiraquell. qui alios
congerit de vtroque retract. in præfation.
num.*39.*& poſt eum Molin.de primogen.
hiſpan.lib.*1.*cap.*6.*num.*32.*fol.mihi* 46.
*ex regula text. in l. ſi in emptione ff. de
minorib.& l.lex,quæ tutoris C. de admi-
niſtrat. tutor.* Tunc quando poſt prohi-
bitionem apponuntur verba, ſeù reddi-
tur ratio à teſtatore, ſcilicèt, vt perma-
neat in familia, ſeù quia eſt domus anti-
qua familiæ,& vt non exeat à nomine
domus, vt in caſu, de quo tractamus,
abſquè dubio inducitur ſimplex,& abſo-
3 lutum fideicommiſſum, † *Dec. conſ.* 23.
*num.*5.*verſ.& concluſio prædicta,& in
conſ.*38. *num.*2. *verſ.quinto etiam, Ioan.
Anton. Alex. conſ.*53.*per totum, Curt.
Iun.conſ.*43.*num.*9.*verſ.quicquid tamen
ſit, Ruyn.conſ.*208. *verſ.ac etiam potuiſ-
ſet, Gabriel.in dicta concluſ.* 9 *nu.*37. *&*
44.& ratio eſt,quia cum prohibitio alie-
nationis ſit de ſe valida, ex quo habet
cauſam à iure ſubintellectam, ſcilicèt af-
fectionis, ob quam prohibitio, ſeù præ-
ceptum alienationis non dicitur nudum,
ſed veſtitum,illa cauſa adiecta, vt non
exeat à nomine domus, & ſimilia, vt ali-
quid operentur, inducunt, vt fideicom-
miſſum ſit ſimplex, & abſolutum,etiam
in caſu mortis, vt dicunt *Doctores* præci-
tati,& hęc eſt potiſſima,* & cõmunis ra-
tio per *Doctores* conſiderata,*ex regula l.
ſi quando ff.de leg.*1.*cap.ſi Papa de priui-
leg.in ſexto, cum vulgat.* ob quam ratio-
nem dicunt etiam *Doctores*,quod in om-
ni caſu,in quo prohibitio alienationis de
ſe eſt valida, tunc ſi ſubijciatur ratio, vel
cauſa ſemper inducitur ſimplex, & abſo-
lutum fideicõmiſſum, etiam in caſu mor-
tis,*Curt.Sen.conſ.*40.*num.*18. *verſ.iſta
concluſio, Ruyn. conſ.* 110. *num.*7. *lib.*2.
*verſ. quibus tamen, Gabriel. vbi ſupra
num.* 41. & eſt adeò potens iſta affectio,
4 quæ cadit in re maiorum, † quod non
ſolum præceptum non dicitur nudum,
ſed veſtitum,& efficax,& operatur,quod
vbi alias prohibitio de non alienando,
non extenderetur ad hæredem hæredis,
tamen extenditur quãdo eſt prohibitum
alienari ſepulchrum,vel domus,quę fue-
runt maiorum, ita *Roman.in l. ſi quis fi-
lium §.final. ff.de acquirend.hæredit. per
text.in d.l.ſi in emptione,ſequitur Capyc.
deciſ.*108.*nu.*4.*Tiraquell.in loco præcita-
to num.*49.

Ex prædictis liquet reſolutio quæſtio-
nis noſtræ,quod in domo,de qua agitur,
fuerit inductum fideicommiſſum, non
tantùm in caſu alienationis, ſed etiam
in caſu mortis Ioannis Franciſci: nàm
hic fuit prohibita alienatio domus ma-
iorum,prout teſtator aſſerit,& etiam con
uenti fatentur fol.29. in articulo 8.& 9.
hæc prohibitio non adiecta cauſa valuit,
& fundatum eſt, quod poſt prohibitio-
nem fuit adiecta ratio,ſiuè cauſa,per illa
verba, ſæpius repetita, vt non exeant à
domo, & ideò tenebatur Ioannes Fran-
ciſcus in caſu mortis illam reſtituere di-
cto Alphonſo, vti proximiori, ſeù anti-
quiori vocato à teſtatore,*ex regula text.
in l cum ita §.in fideicommiſſo ff.de legat.*
2. *& per text. in l final. C. de verbor. ſi-
gnific.* nulla habita ratione de donatio-
ne facta à dicto Ioanne Frãciſco alijs fra-
tribus, in vlteriori gradu exiſtentibus,
tanquàm nulla,& inualida, ex quo con-
5 tra voluntatem teſtatoris, † qui vocauit

maio-

maiores, *l. final. §. ſin autem C. commun. de legat. l. filiusfamilias §. diui. vbi omnes Doctores ff. de legat. 1. l. peto §. fratre ff. de legat. 2.* ſicut ſi eſſet facta contra prohibitionem legis, *l. non dubium C. de legib.*
6 cum prohibitio legis, † & teſtatoris ad paria procedant, *l. final. in princ. C. de rebus alien. alienand.* & ſucceſſiuè, quod lex, ideſt teſtator tribuit, *§. diſponat in authent. de nupt.* alius quàm lex puta, Ioannes Franciſcus, non potuit auferre, *§. ſed hac quidem in d. auth. de nupt. quem ad hoc allegat Iſern. in cap. 1. nu. 1. verſ. eſt ratio de ſucceſſ. feud.*

Corroborantur prædicta, quia dicta prohibitio, non ſolum fuit veſtita affectione rei, ſed etiam perſonæ: nàm fuit facta etiam fauore filiorum Ioannis Frãciſci, ibi nec per eum, nec per eius hære-
7 des filios, cum oneratus † cenſeatur per prius honoratus, *ad text. in l. ab eo, & ibi notabiliter per Doctores C. de fideicomm. iuxta l. illud de acquirend. hæredit. Bart. hoc tradit in ſpetie in l. Centurio num. 37. verſ nàm ex quo text. in l. denique §. interdum ff. de pecul. legat. quem ſequitur Dec. in d. conſ. 481. num. 4.* Fuit etiam facta fauore familiæ, ibi, quia eſt domus antiqua familiæ, & fauore naſciturorum maiorum, ibi, ſuccedat proximior ætatis, & genituræ maſculus, dùm in alio capitulo ſequitur, vt nè exeat à nomine domus, vt aliquid operentur, illa verba operantur, vt ſit inductum ſimplex fideicommiſſum, etiam in caſu mortis, vt ſæpius dictum eſt, ſi ergo fideicommiſſum eſt inductum in omnem caſum, dùm viuit Alphonſus maior ætate, & maſculus, cenſetur factum in ſui beneficiũ, & ideò Ioannes Frãciſcus non potuit omittere ipſum Alphonſum maiorem, & primogenitũ vo-
8 cando † alios fratres in remotiori gradu exiſtentes, *iuxta text. in d. l. cum ita §. fideicommiſſo,* vbi eſt caſus in indiuiduo *ff. de legat. 2. & d. l. fin. C. de verbor. ſignif. in princ.*

Et pro faciliori victoria pręſentis cauſæ, etiam conſidero, quod donatio facta á Ioanne Franciſco, fuit donatio cauſa
9 mortis, † & fuit facta fratribus abſentibus, & ſucceſſiuè inualida, vt fuit alias iudicatum per Sacrum Conſilium, *referente Domino Præſidente de Franch. in ſua deciſ. 4. num. 19.* & ſic poſtea cum mortuus fuerit ab inteſtato ſine liberis, vtique Alphonſus maſculus hac ætate primus præferri debet.

Vltimo conſidero, quod fideicommiſ-
10 ſum, † quibuſcumque verbis inducitur, *l. eo modo ff. de legat. 1.* & in eo ſola volun-
11 tas teſtatoris ſeruatur, † *l. penult. ff. de legat. 1.* Immò tacita ſufficit, quæ ex con-
12 iecturis colligitur, † *l. cum Auus C. de fideicommiſſ. l. licet Imperator, vbi Bartol. de legat. 1.* hinc dicimus, quod in fideicõmiſſis potius voluntas, quàm verba inſpicimus, *l. cum virum C. de fideicommiſſ.* & non poteſt negari mentem, & verba teſtatoris non eſſe aperta, & manifeſta, quod in hoc dono voluit inducere fideicommiſſum, & quod vnus reſtituat alteri antiquiori, ſeruata ætatis, & ſexus pręrogatiua: nàm prohibuit non ſolum Ioannem Franciſcum, ſed etiam filios, & voluit, quod domus de vno in alium tranſeat, dũ vocat proximiores, & antiquiores, vt dicit *Alexand. in d. conſ. 53.* & de maſculo in maſculum, *Pariſ. conſ. 53. colum. 3. lib. 1. quem citat Gabriel. vbi ſupra num. 18. fol. 539.* Immò dùm teſtator ita ſuam intentionem declarauit, & diſpoſuit per illa verba, vt non exeant à domo, quæ diſpoſitiua ſunt, *vt per Bart. in l. pater filium §. fundum ff. de leg. 3. quem ſequuntur Roman. Alexand. Paul. Caſtrenſ. & Ioan. de Anan. relati per Dec. in d. conſ. 481. num. 3. & ſeq. ac Capyc. in d. deciſ. 108.* qui videatur, & hæc credo ſufficere, ſtante quod materia eſt nimis vulgata, & diffusè per Doctores tractata.

Hæc cauſa relata per D. Pompeum Salernitanum Regium Conſiliarium, per Sacrum Conſilium poſſeſſores dictarum domorum fuerunt condemnati eas relaxare dicto Alphonſo de Auria, ſalua prouiſione facienda quo ad fructus, die 22. Maij anni 1589. Figliola Actorum Magiſtro.

Camillus de Laratha.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Rei iudicatæ exceptio non obſtat poſt conditionis euentum, ſi ante conditionem agatur.*

2 *Fideicommiſſum quando ſimplex, & purum ſit.*

3 *Fideicommiſſum inducitur per probibitionem alienationis.*

4 *Filiorum appellatione veniunt maſculi, & fœminæ.*

5 *Subſtitutio validè fit in contractu inter viuos.*

6 *Reſtitutio æquè ordinatur pacto, & in vltima voluntate.*

7 *Verbum hæres, quando in diſpoſitione non adeſt, bona non ſunt hæreditaria, & è contra.*

8 *Pater, & filij ordine ſucceſſiuo vocati cenſentur.*

9 *Vocati ordine ſucceſſiuo non per tranſmiſſionem, ſed ex perſona propria vocati cenſentur.*

10 *Agens ex perſona propria non tenetur ſtare facto authoris.*

11 *Factum præcedentis, non præiudicat ſubſequenti.*

12 *Fideicommiſſa primo ordinanti ſuccedi tur.*

13 *Iura quæſita ſine facto eius, cui ſunt quæſita non auferuntur.*

14 *Pater in bonis ab ipſo donatis filijs præiudicare non poteſt.*

15 *Bonorum donatorum dominium transferri à die contractus deciſum.*

16 *Donatarium auocare poſſe bona donata deciſum.*

Pro magnifica Emilia Zaccharia, contra magnificum Andream Albritium.

ARGVMENTVM.

De fideicommiſſo, & donatione facta contemplatione matrimonij.

CONSILIVM LI.

IN hac cauſa Aemiliæ Zaccharię, cum Andrea Albritio, & alijs, ſuper petitione bonorum ſtabilium, vigore irreuocabilis donationis, & fideicommiſſi per quondam Alexandrũ Zacchariam, die 21. Aprelis anni 1545. contemplatione, & cauſa matrimonij contracti inter Colellam Zacchariam eius nepotem, & magnificam Eliſabettam Bouiam, ipſius Aemiliæ parentes, de plutibus eſt aduertendum.

Primò, quod de viribus dicti fideicommiſſi fuit iudicatum, quando Eliſabetta Bouia prædicta aſſecurationem ſuarum dotium petijt, & eadem bona contemplatione ſui matrimonij obtinuit contra tertios poſſeſſores, vt ex ſententia Sacri Conſilij in primo proceſſu fol. 138. & cũ fuiſſet ex aduerſo prætenſum, vxori non competere actionem fuerunt reſeruata filijs Colellæ, vt ex alia ſententia in ſecundo proceſſu fol. 347. quæ filiæ cum eadem bona petijſſent viuente patre, fuit dictum, quod expectetur tempus mortis Colellę, vt ex decreto eiuſdẽ Sacri Conſilij in tertio proceſſu fol. 67. de quo vltimo decreto pars non poteſt prætendere exceptionem rei iudicatæ, quia poſt

1 conditionis † euentum rei iudicatæ exceptio non obſtat, ſi ante conditionem egit, vt in caſu noſtro, *ad text. in l. grege § ſi ſub conditione C. de pignor. vbi Bart. & Doctores*, immò dictum decretum ſtante morte Colellæ pro ipſa Aemilia facit, & proindè nunc bona ipſa donata, & vinculata in ſuorum parentuum deſcendentes, & alios, vt infra, vendicare poteſt.

Secundò, ex verbis claris in dicta donatione, Alexander Zaccharia patruus Colellę donans, vult ꝙ bona perueniant ad filios, & filias fœminas Colellæ, & ipſis deficientibus ad certos alios vocatos, & ſic deficientibus Colellæ filijs maſculis in beneficium Aemiliæ vnicæ Colellę

2 filiæ ſimplex † fideicommiſſum inductum fuit,

ſuit, iuxta caſum in *l. cum ita* §. *in fidei-*
commiſſo ff de legat.2. & *in l.2.C.de ver-*
bor. ſignificat. & *ſecundum omnes, vt di-*
xit Curt.Iun.in ſuo conſ.145. propè num.
3 *10.in primo caſu,* † & per prohibitionem
alienationis ſemper, & per centum an-
nos,& in perpetuum,ſimiliter fideicom-
miſſum inductum fuit,iuxta theoricam
Bart.in l.pater filium §. *filium ff.de legat.*
2.ſequitur Alexand.in l.qui Romæ §. *co-*
hæredes num.17.ff.de verbor.obligat.Soc-
cin.Sen.conſ.127. colum.4. verſ.præmiſſa
probantur lib.2. Dec.conſ.217.nu.14. &
ex alijs per Peregrin.in tract.de fideicom-
miſſ.art.14.nu.7.

Nec opitulatur contemplatio familiæ
Zacchariæ, quia illud procederet ſi Co-
4 lella ſine filijs decederet, † quorum ap-
pellatione licet veniant maſculi, & fœ-
minæ, *l.filij appellatione ff. de verbor. ſi-*
gnificat. & *per Peregrin. in d.tract. de*
fideicommiſſ.artic.25.num.1. Tamen fi-
liæ fœminæ ex dicto matrimonio Colel-
læ,cuius contemplatione fuerunt bona
donata, fuerunt expreſsè vocatæ, vt ex
verbis ipſius fideicommiſſi, & donatio-
nis,vbi legitur: *Niſi alle figliuole legitime,*
& *naturale femine del detto Colella,*& ſic
in beneficium dictę Aemiliæ Colellæ fi-
liæ,fideicommiſſum inductum fuit,& va-
5 lidè cum in cõtractibus † inter viuos fiat
ſubſtitutio de vno in alium, *l.quoties, l.ſi*
rerum de donat.quæ ſub modo, & *in l.qui*
Romæ §. *Flauius ff.de verbor.obligat.vbi*
Bart.in verſ.vlterius quęro, & * *commu-*
niter Doctores,ac Octau.Oſaſch.Pedemõt.
6 *deciſ.85.num.6.* † & nulla eſt facienda
differentia an fiat per pactum inter vi-
uos, vel per fideicommiſſum in vltima
voluntate, & teſtamento, *Peregrin. in*
dicto tractatu artic.1. num.16. & *artic.*
51. num.2.

Non obſtat partem aduerſam præten-
dere,bona ipſa donata fuiſſe filijs Colel-
læ, vti hæredibus, quia in dicta diſpoſi-
7 tione non adeſt verbum hæres, † quod
faceret bona hęreditaria,ſecundum *Bar-*
tol.in l.iuriſiurandi § *ſi liberi nu.4. verſ.*
ſed ſi accepiſſet ff.de oper. libert. & dona-
tio ipſa proceſſit in beneficium Colellæ,
& ſuorum filiorum ſimpliciter, abſque
qualitate hęreditaria,qui Colella,& eius
8 filij,† & filię ordine ſucceſſiuo vnus poſt
alium vocati cenſeatur, *l.peto* §. *fratre*
l.frater §. *fideicommiſſo de legat.2.* & eſt
* communis opinio, vt dicit *Dec. conſil.*
607.nu.10. ac *firmat Viuius in ſuis com-*
mun.opin.lib.4. verſ.donatio fol.mihi 91.
9 *in magnis,* † & hoc intelligitur non per
viam tranſmiſſionis de perſona in perſo-
nam, ſed ex propria perſona, *Dec.conſil.*
498.num.19.allegat Caſtrenſem in conſ.
164.incipient.in præſenti cauſa verſ. nam
ad primum lib.1. ſicut dici ſolet de con-
ceſſione in feudum,vel in emphiteuſim
facta Titio, & filijs: nam mortuo Titio
veniunt filij ex propria perſona, *Bart.in*
d.l.vt iuriſiurandi §. *ſi liberi ff. de oper.li-*
bert.eodem nu.4.Bertrand.conſ. ſeu alleg.
8.lib.2.

Quartò, Aemilla facilius obtinere de-
bet, quia hæreditati paternæ expreſsè
renunciauit,& agit ex ſua propria perſo-
10 na,† & ſic non tenetur ſtare facto ſui
authoris, *l.final. C.de euiction.* & factum
11 præcedentis † non præiudicat ſequẽti,
Aluarot.in cap. hoc quoque verſ.quæro ab
extra de ſucceſſ.feud. Alciat.reſponſ.119.
12 *num. 31. lib. 9.* † cum in fideicommiſſis
ſuccedatur primo diſponenti, *l. cohæredi*
§. *cum filiæ ff.de vulgar.* & *pupillar. ſub-*
ſtit.D.Præſ.de Franch.deciſ.153.nu.19.
13 ita quod, nec idem donans, † nec Co-
lellæ Aemiliæ pater, ius ſemel quæſitum
eidẽ Aemiliæ filiæ ordine ſucceſſiuò tol-
lere, nec mutare poterant, etiam ſi ex
propria ſtipulatione penderet, vt de *
communi teſtatur *Iaſ.conſ.113.lib.1.* &
in l.2.C.de iure emphit.nu.188. & *211.*
vſque in fin.
14 Nec pater † poteſt præiudicare filijs,
etiam in bonis ab ipſomet donatis, *l.2.C.*
ſi aduerſ. donat. vbi Doctores omnes, &
ita pluries deciſum firmat *Aufrer.add.ad*
deciſ. Cappell. Tholoſan.453. Quinimmò
15 nec in dictis bonis donatis † in dicto cõ-
tractu matrimonij filijs naſcituris,& in
caſu noſtro, quod à die donationis præ-
dictæ ſit trãſlatum dominium ipſi Aemi-
liæ Colellæ filiæ pro indubitabili, per
vtrum-

vtrumque Collaterale,& Sanctæ Claræ,
ſeù Capuanæ Conſilium fuit habitum,
& ex multis firmat *D. Præſ. de Franch.*
16 *deciſ. 213. num. 1.* † Ipſaq; donataria
bona donata auocare poſſe, ſimiliter de-
ciſum firmat *Octau. Oſaſch. Pedemontan.*
deciſ. 85. in fine. Vndè ex prædictis bre-
uiter adductis cõcludo, Aemiliam ipſam
debere obtinere bona petita,& Andream
Albritium, aliosq; conuentos condem-
nari ad ea ipſi Aemiliæ Zachariæ rela-
xandum, cum fructibus, & ità iudican-
dum puto.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Sententia ſine citatione ad dicendum eſt ipſo iure nulla.*
2 *Sentẽtia exequẽda intelligitur de valida.*
3 *Nullitas quamprimum proponitur deuoluit,& ſuſpendit, poſt illius declarationem perimit.*
4 *Immiſcens ſe bonis hæreditarijs, videtur hæreditatem adire, & agnoſcere per poſſeſſionem.*
5 *Hæres adeundo ſine b. l. & i. eius actio, etiam legitimæ confuſa videtur.*
6 *Hæres contra factum patris non venit, etiam ſi pater diſponit de re pertinente ad filium.*
7 *Hæres adeundo hæreditatem, comprobat geſta defuncti.*
8 *Legitimæ onus non imponitur.*
9 *Hæres grauatus reſtituere, capit legitimam incontinenti,& quartam, quando reſtituit, & quando.*
10 *Exceptio euictionis, excludit agentem.*
11 *Filius in bonis alij legatis legitimam non exigit.*

Pro D.Vincentio de Racta, contra
D.Hieronymam eius ſororem.

ARGVMENTVM.

Sententia nulla ex defectu citationis ad dicendum, non eſt exequenda, & an legitima in bonis reſtituendis capi poſſit.

CONSILIVM LII.

SEntentia Sacri Conſilij
in fauorem D. Hierony-
mæ de Racta, contra
Dominum Vincentium
de Racta, ſuper domi-
bus in actis deductis
exequi non debet, cum ſit nulla, & iniu-
ſta, nulla ipſo iure, quia ſine citatione
1 ad dicendum prolata fuit, † *iuxta text.*
in l. 3. §. ſtychus, & ibi Bart. ff. de ſtatu li-
ber. cap. 2. de dol. & contum. in ſexto, cle-
ment. paſtoralis de re iudic. & ex alijs ita
vnanimiter per totum Conſilium vota-
tum fuiſſe dicit *Afflict. in deciſ. 283. nu.*
5. vndè exequutioni demandari non de-
2 bet, † cum ſententia exequenda intelli-
gatur de valida, *l. 4. §. condemnatum ff. de*
re iudic. l. non putaui § non quauis de con-
tr. tab. Dominus Vincent. de Franch. me-
ritiſſimus Præſes deciſ. 86. num. 5. & ne-
dum ipſa ſententia eſt nulla, ſed omnes
3 alij actus poſteà facti ſunt nulli, † quia
nullitas quamprimùm proponitur, ante-
quàm declaretur regulariter deuoluit,&
ſuſpendit, poſt illius autem declaratio-
nem verè,& naturaliter perimit,& facit,
quod actus factus habeatur pro non fa-
cto, *l. 1. & 2. ff. de auth. tut. l. quoties ff. qui*
ſatiſdar. cogant. l. de ætate §. quod ait præ-
tor ff. de interrog. actio. cap. 2. de tranſlat.
Prælat. & firmat Vant. in tractat. de nul-
litat. tit. quoties, & infra, quod temp. de
nullit. dic. poſ. propè num. 12. & ſic decre-
ta indè ſequuta exequutioni demandari
non debent, per prædicta iura. Eſt etiam
iniuſta, quia Dominus Hieronymus Ca-
racciolus inſtituendo hæredem D. Cor-
neliam Caracciolam eius filiam voluit,
quod ea ſine filijs decedente, ſuccederẽt
filij Dominæ Andrianæ Caracciolæ ſi-
militer eius filiæ, cuius filius eſt ipſe Do-
minus Vincentius de Racta,& Domina
Cornelia hæreditatem paternam abſque
b. l. & j. eademq; domos Dominæ An-
4 drianæ vendidit, † & immiſcendo bonis
paternis ſe hæredem patris ſimpliciter
fecit, *iuxta text. in l. 1. & ibi Bald. Ca-*
ſtrenſ. Alexand. & alij C. de repud. & ab-
ſtin.

*ſtin.hæred.*Quoties enim fit actus, qui citra ius, & nomen hæredis fieri non poteſt, inducitur aditio *l.pro hærede ff. de acquirend.hæredit.& ibi Doctores,Riminald.Sen.conſ.346.in fine*,tantoq; magis in ſuis hæredibus,quales ſunt filij,qui vt, ait *Connan. in commentarijs iuris ciuilis lib.10.cap.5. colum.7.*(Non iàm adire, ſed agnoſcere dicuntur hæreditatem, ac ſi ſola agnitione apprehenderent rerum hæreditariarum poſſeſſionem,tamen & ſi eam non adeant,) vndè cum dicta D.Cornelia non aliundè ius haberet poſſidendi, & vendendi totas dictas domos dicitur vti patris hæredem feciſſe,& ſucceſſiuè D.Hieronyma eius hæres, ſimili-
5 ter ſimpliciter ſine b. l. & j. † actio petendi legitimam fuit confuſa, *per text.in l.debitori ſuo C. de pact.l. ſtychum §.aditio de ſolut. vbi gloſſæ allegant concordantes, eſt etiam text. in l. debitor ad trebel-*
6 *lian.* & dicta D. Cornelia † contra factum patris, cuius eſt hæres ſimpliciter, venire non poteſt,*l.cum à matre C.de rei vendic.l.filios C.de reuoc.donat.quæ à patre gerantur de teſtamen.milit.& per Afflict.in decıſ.112.num.4. Riminald.Sen. conſ 428.num.7.Crott.conſ.32. num.28.* vbi hoc ampliat etiam ſi pater diſponat de re pertinente ad filios, *per d. l. cum à*
7 *matre,& l.ab eo C.de liber.cauſ.* † quia hæres adeundo hæreditatem defuncti, videtur comprobare geſta per eum ſuper re propria,& ſic etiam in legitima
8 poſtquàm in ea † onus imponi non poteſt,*vulgat.l.quoniam in prioribus C. de inofficioſ.teſtament. per prædicta iura, & Crott. vbi ſupra*, nec videtur obſtare, quod dicit *gloſ.in cap.Raynaldus,& in cap.Raynutius de teſtament.& voluit Af-*
9 *flict. in decıſ.367. num.4.* † quod hæres grauatus reſtituere hæreditatem certis perſonis capit legitimam incontinenti,& quando reſtituit detrahit quartam, quia intelligitur quãdo hæreditas aditur cum b. l. & j. & non quando pater de ea diſponit,& culpa eſt hæredis abſque legis, & inuentarij beneficio adeuntis, & proindè D. Cornelia tenebatur diſpoſitionẽ paternam obſeruare, in caſu quo decederet ſine filijs, vt ſuccedant filij Dominæ Andrianæ, qui eſt ipſe Dominus Vincentius, & venditionem factam per D.Corneliam, ipſa Hieronyma eius hæres controuertere non poteſt:immò con-
10 tra eam debet obſtare regula, † quem de euictione tenet actio eundem agentem repellit exceptio, *l. vendicantem ff. de euict. vbi gloſ. & Doctores*, vndè pro prætenſa legitima ex perſona D. Corne-
11 liæ venire non poteſt,† etiam quia filius non poteſt exigere legitimam in bonis alteri legatis, *vt per Alexand.in l. Marcellus §. res quæ, verſ. quid autem legitima ff.ad trebellian.& in l.in quartam, verſ.confirmo num.16.ad leg.falcid. Anton.Gabriel lib.6. commun. opinion. in tit. de legitima concluſ.5.*& ex his breuiter dictis in verbo faciendo, debet decerni Dominum Vincentium in nihilo moleſtari poſſe.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Subſtitutio in caſu mortis ab inteſtato, facto teſtamento, ceſſat.*
2 *Dictio, vt ſupra, facit repetitionem omnium qualitatum, quæ ſupra dicta ſunt.*
3 *Subſtitutio ſecunda, etiam ſimpliciter prolata, intelligitur ſecundum qualitates præcedentis ſubſtitutionis.*
4 *Dicta in vna oratione modificatiua, cenſentur repetita in alia propter identitatem rationis.*
5 *Subſtitutiones cenſentur facta per modum continuati ſermonis.*
6 *Primordio tituli, poſterior conformatur euentus.*
7 *Teſtamenti pars vna ab alia interpretationem recipit.*
8 *Gradus fauore agnationis multiplicari non debet.*
9 *Qualitas generis maſculini, & agnationis eſt exprimenda.*
10 *Fœmina quando inſtituitur non conſideratur fideicommiſſum in fauorem agnationis.*

11 Sub-

11 *Subſtitutio ad caſus non expreſſos non extenditur, & nu. 12.*

13 *Caſus omiſſi pro omiſſis habentur, & non includuntur, etiam ſi in eis maior ratio ineſſet.*

14 *Voluntas teſtatoris non eſt diuinanda.*

15 *Diuinatio non debet admitti, maximè in teſtamentis.*

16 *Teſtatoris voluntas non attenditur, quãdo verba non patiũtur, etiam quod magna ſit præſumptio illorum.*

17 *Teſtatorem voluiſſe, quod non dixit, non præſumitur.*

18 *Hæredes ſcripti ſolummodò capiunt hæreditatem, tàm etſi teſtator alios dixiſſet velle ſcribere, quos poſtea non ſcripſit.*

19 *Verba teſtamenti ſunt ipſa forma intrinſeca, & eſſentialis diſpoſitionis.*

20 *Voluntate teſtatoris pro interpretanda recurritur ad verba, & tenorem teſtamenti.*

21 *Voluntas teſtatoris, etiam obſcura debet interpretrari ſecundum verba teſtamenti.*

22 *Voluntas teſtatoris ex ſcriptura interpretrari debet.*

23 *Verba à teſtatore pronunciata quando habent propriam ſignificationem, nulla neceſſaria eſt interpretratio.*

24 *Teſtimonium mentis nullum magis eſt, quàm qualitas inſpecta verborum.*

25 *Teſtatoris voluntas debet intelligi ſecundum propriam verborum ſignificationem.*

26 *Maritata in Terra Pediſmontis, ſi moritur infra biennium, maritus lucratur dotem vigore ſtatuti ibi vigentis.*

27 *Dotis conditio, nec expreſſè, nec tacitè deteriorari debet.*

28 *In dubio contra fideicommiſſum pronunciandum eſt.*

29 *Coniecturis locus non eſt in legatis, & fideicommiſſis, quando ratio recti ſermonis repugnat.*

30 *Fauor agnationis taliter exhibendus eſt, vt cum alijs iniuſtitia non committatur.*

31 *Fœmina duodecim annorum teſtamentum facere poteſt.*

32 *Minor ætas de iure Longobardo, dicitur durare vſque ad decimumoctauum annum.*

33 *Iure Longobardo non iudicandum in Regno, ſed iure Romano.*

34 *Ius Longobardum ius aſininum, quia caret ratione, & non eſt ſeruandum, niſi vbi viget.*

35 *Ius Longobardum non ſeruatur, niſi in aliquibus partibus, quoad mundualdum tantùm.*

36 *Tutor propria authoritate de ſuis creditis ſatisfieri poteſt, de rebus, quæ ſeruandæ ſeruari non poſſunt.*

37 *Agnatus ſi eſt debitor, vel creditor pupilli, non poteſt eſſe tutor, & nu. 39.*

38 *Tutor, vel curator, ſi tacet eius creditum contra pupillum, amplius non petit, neque cedit.*

40 *Matris in fauore pronunciandum, nè à luctuoſa hæreditate filia excludatur.*

Pro Caſſandra, & Boetio de Amico, contra Fabium de Paulo.

ARGVMENTVM.

Qualitates, & conditiones in inſtitutionibus, & fideicommiſſo poſitæ, cenſentur in ſubſtitutionibus repetitæ, ſed vltra vocatos non extenduntur.

CONSILIVM LIII.

Magnifica Caſſandra de Amico petijt per Sacr. Conſ. condemnari Fabium de Paulo ad ſibi relaxandum bona in iudicio deducta, cum fructibus ad eum ſpectantia vti hęredem teſtamentarium quondam Victoriæ de Paulo eius filiæ, ex quondam Notario Nicolao Franciſco de Paulo, etiam ſtante fideicommiſſo, quibus prædefunctis, Boetius de Amico, ipſius Caſſandræ hæres idem petijt contra Iacobum Anto-

T nium

nium de Paulo, dicti quondam Fabij hæredem, & ad obtinendum in facto deducta ſunt incumbentia pro ſe, ſed ad ea infringenda pars aduerſa multa opponit.

Primò, prætẽſum fideicommiſſum per dictum quondam Notarium Nicolaum Franciſcum erectum, in quo duo conſtituuntur caſus. Primus, ſi aliquis filiorum ſuorum in pupillari ætate deceſſerit, vel poſtea quandocumquè ab inteſtato, vel ſine filijs, vnus ſuccedat alteri, & hic non eſt caſus noſter, cum omnes ab hac vita diſceſſerint.

Secundus caſus, quando omnes decederent, vt ſupra, tunc ſuccedant proximiores in gradu ipſius teſtatoris, & ſic prætendit, quod ſtante morte Victoriæ, filię Nicolai Franciſci ipſi de Paulo, tanquàm proximiores vocati cenſeantur.

Secundo, quod ex coniecturata mente teſtatoris, nè bona exeant de familia, pars aduerſa dictum fideicommiſſum in ſui fauorem ſubſtinere prætendit.

Quo ad primum reſpondendo dico,
quod dùm adeſt dictio, vt ſupra, ipſa di-
ctio repetit omnes eaſdẽ qualitates ſub-
ſtitutionis, ſcilicèt in pupillari ætate, vel
1 poſtea ab inteſtato quandocumquè, † in
caſu noſtro adeſt teſtamentum Victoriæ
prædictæ, ergo ſubſtitutionis non eſt lo-
cus: Etenim dictio illa, vt ſupra, facit re-
2 petitionem omnium eorum, † quæ ſupra
dicta ſunt, *l. 1. §. hoc edicto in fine ff. de poſtula. & ibi Bart. l. item quæritur §. Iulianus ff. locat. ibi, vt ſupra diximus, facit text. in §. ſanè in probem. decret.* & hęc relatio fit cum omnibus ſuis qualitatibus, *Bart. in l. 1. ff. de recept. arbit. & alias, vt latè tradit Dec.* in fideicommiſſo loquens de dictione ipſa, vt dictum eſt, *conſ.* 181. *num.* 12. *& à fortiori affertur conſ. Aym.* 208. *propè num.* 6. vbi concludit, quod ſi
3 teſtator ſubſtituit filios † inter ſe vulga-
riter, pupillariter, & per fideicommiſſum, & ipſis omnibus decedentibus ſubſtituit Titium ſimpliciter, Titius cenſetur ſubſtitutus, etiam vulgariter, pupillariter, & per fideicommiſſum, dicens ita etiam tenuiſſe *Bald. in eius conſ.* 17. *præteritio lib.* 2. propter continuationem, & cõiunctionem orationis, & ad idem adducit *conſil. Ancharan.* 361. *viſa plena facti narratione colum. 1. verſ. nec obſtat, quod dixit,* vbi tradit, quod in materia continuata
4 dicta in vna oratione, † modificatiuè, aùt
aliter, cenſentur repetita in alia oratione, propter idẽtitatem orationis, & idem *Ancharan in conſ.* 137 *principaliter ponderandum colum. 1. verſ. ſed ſubtilius,* ſcri-
5 bit, † quod ſequentes ſubſtitutiones cẽ-
ſentur factæ per modum continuati ſer-
6 monis ad primum, † & ſic ex primordio
tituli poſterior formatur euentus, *l. 1. C. de impon. lib.* 10. *Aymon d. conſ.* 208. *nu.* 5. vna enim ſubſtitutio recipit interpretationem ab alia, *Dec. cõſ.* 442. *colum.* 2. *& conſ.* 395. *Aymon conſ.* 62. *num.* 11. *Alciat. reſponſ.* 527. *num.* 9. *verſ. ſecundo.* Quibus ſimiliter à fortiori, accedat, quod ſi teſtator in vna parte teſtamenti, de filijs maſculis mentionem fecerit, & in alia de filijs ſimpliciter, ſine illa dictione, vt ſupra, de maſculis eſt intelligendum,
7 cum vna pars † teſtamenti ab alia inter-
pretrationem recipiat, *Abb. conſ.* 37. *colum.* 1. *Curt. Iun. conſ.* 112. *num.* 4. *conſil.* 114. *num.* 20. *& conſ.* 156. *num* 6. *cum alijs quos breuitati ſtudens omitto,* immò *Curt. Iun. in allegat. conſ.* 112. *colum.* 2. tenet, vt cenſeatur facta repetitio, etiam in diuerſis orationibus, ſi ergo prædicta ſunt vera, quando teſtator non vtitur dicta dictione, vt ſupra, quæ eſt repetitiua, tanto magis procedunt in caſu noſtro, in quo pars ſe fundat, caſum noſtrum non includere.

Veniendo ad ſecundum partis obiectum, quod ex coniecturata mente teſtatoris, nè bona exirent de familia, fideicommiſſum fuerit inductum, reſpõdetur, quod talis prætenſio omninò eſt vana, ex pluribus.

8 Primò, † quia agnationis gradus non
debent multiplicari: nàm ſi voluiſſet vltra quàm expreſſit, dixiſſet, & qualitas
9 generis maſculini, † & agnationis ſolum
conſideratur, in caſibus expreſſis, quia voluit ſecundum conditionem in teſtamento inſertam, ſcilicèt eueniẽtibus ca-

ſibus

ſibus ſubſtitutionis expreſſis, vt pluribus
iuribus, & authoritatibus, firmat & tenet
*Franc. Mantica de coniect. vltim. volunt.
lib. 6. tit. 15. nu. 6.*

Secundò, noſter teſtator inter alias fi-
10 lias fęminas inſtituit dictam† Victoriam,
eamq; expreſsè ad ſubſtitutionem voca-
uit, quo caſu planum eſt, eum non videri
reſpexiſſe ad fauorem agnationis, idem
*Franc. Mantica, vbi ſupra num. 9. ex no-
tabili conſil. Aymon. 306. num. 5. latè hoc
probans per §. cæterum, inſtit. de leg. agn.
ſucc. vt ibi, ac Hieronym. Gratt. reſponſ. 5.
nu. 8. lib. 2.*

Tertiò, teſtator expreſsè vocat proxi-
miores in gradu, in caſu quo eius filius,
& filiæ decederent in pupillari ætate,
11 vel ab inteſtato, † quandocumquè ſi vo-
luiſſet vocare proximiores in alium ca-
ſum expreſſiſſet, ſicut fecit in prædictis,
*l. vnica §. ſin autem ad deficientis C. de
caduc. tollend. cap. audientiam de decimis*,
exprimendo igitur dictam ſubſtitutio-
nem, euenientibus dictis caſibus, ſcilicèt
decedentibus in pupillari ætate ſine filijs
vel ab inteſtato, in alio caſu, in quo non
12 exprexit eam negaſſe videtur, † *l. cum
prætor ff. de iudic. cap. non nè, de præſumpt.
cap. qualis 25. diſt.*

13 Quartò, † caſus omiſſus à teſtatore
pro omiſſo haberi debet, immò caſus cō-
tingens, præter ordinem teſtatoris, non
includitur in ſua diſpoſitione, etiā quod
maior ratio in eo eſſet diſponendi, *Cyn.
in l. quod fauore C. de legib. refert & ſe-
quitur Ancharan. conſ. 357. ex ſerie te-
ſtamenti colum. 3. Dec. in conſ. 63. colum.
2. poſt medium, verſ. quia caſus conſ. 80.
colum. 3. conſ. 190. in fin. conſ. 191. colum.
14 final. & conſ.* 317. † & in voluntate te-
ſtatoris interpretranda, diuinare non de-
bemus, quia in teſtamentis nihil ita eſt
proprium ſicut claritas, *authent. de teſta-
ment. imperf. circa finem, per quem text.
ita argum. Bald. in conſ. 255. quod dicta
clauſula lib. 5.* & dicere, quod proximio-
res ſunt vocati, vltra caſus expreſſos, &
ſignanter in caſu excepto à teſtatore,
15 eſſet diuinare, † cum verba nihil dicant,
ergo talis ſenſus diuinatiuus admitti non
debet, *l. prætor ff. ad leg. aquil.*

16 Quintò, † voluntas teſtatoris non at-
tenditur, quando verba non patiuntur,
etiam quod magna ſit præſumptio illius
voluntatis, *Bald. conſ.* 409. *Statuto Ciui-
tatis Mantuæ lib.* 3. vbi quando verba
expreſſa refragantur, non attenditur mēs
quia dicitur quædam mens imaginaria,
quæ non conſideratur, *l. ſi alij ff. de vſu-
fruct. legat. Alexand. conſ.* 139. *colum.* 3.
lib. 6. & in propoſito noſtro, quia teſta-
tor vocauit proximiores in caſu, quo ſuæ
filiæ decederent in pupillari ætate, vel
poſtea, ſine filijs ab inteſtato quando-
cumquè, ſi prætenditur vocatio proxi-
miorum in caſu prædictæ vltimæ dece-
dentis cum teſtamento, non ſolum repu-
gnat in hoc ratio recti ſermonis, ſed ta-
lis prætenſio eſt ipſis verbis teſtatoris
contraria, eſſet enim conuertere nigrum
in album, dicere quod filia ex vocatione,
ſeù in eo, quod vocata fuit à patre gra-
uata cenſeretur; nec ſufficit dicere, teſta-
17 tor † ita voluit poſtquàm non dixit, ne-
que expreſſit, *l. quoties in principio ibi, ne-
que eum, quem voluit, &c. ff. de hæred. in-
ſtit. l in ambiguo ff. de reb. dub. l. iubemus
ff. de teſtament.* vbi teſtator voluit inſti-
tuere plures, puta quatuor, & hoc con-
ſtabat, & inſtituit duos tantùm, dicitur
18 ibi, † quod illi tantùm habentur pro in-
ſtitutis, & non alij, quos ſcribere voluit,
ſed non ſcripſit, *facit text. in l. fin. §. 1. ff.
de iure codicill. per quæ ita arguit Paul.
de Caſtr. in conſ. 254. videtur dicendum
pro matre lib. 2.*

19 Sextò, † verba teſtamenti ſunt ipſa
forma intrinſeca, & eſſentialis diſpoſitio-
nis, *l. ſi quis cum teſtamentum ff. de teſta-
ment. quam ad hoc propoſitum adducit
Franciſc. Aret. in l. qui Romæ §. duo fra-
tres colum. 11. circa principium verſic. &
aduerte, ff. de verbor. obligation.* & vbi
20 de interpretanda teſtatoris † voluntate
agitur, recurrendum eſt ad verba, & te-
norem teſtamenti, *Paul. de Caſtro conſil.
177. num. 1. circa medium lib. 2. per §. nos
igitur in authent. de reſtit. fideicom.* & cū
verba caſus noſtri expreſsè non vocent
proximiores, niſi in caſu, quo ſuę filię de-

cederent in pupillari ætate, vel ſine filijs
ab inteſtato quandocumquè, ex quo Vi-
ctoria ipſa filia deceſſit cum teſtamento,
non admittitur quęſtio alterius volunta-
tis, non expreſſæ, *l. iam hoc iure verſ. hoc
itaquè, & ibi Bartol. de vulg. & pupillar.
ſubſtit.* Nàm voluntas teſtatoris debet
intelligi, vt verba ſonant: Quin etiam
21 voluntas † obſcura debet interpretari,
ſecundum verba teſtamenti, *l. Lutius Ti-
tius la prima ff de hæred. inſtit.* Immò &
22 ſi ex ſcriptura manifeſta ſit, † eius volũ-
tas ſeruari debet, *l. pluribus ibi, ſcilicèt,
23 niſi de legat.* 1. † & quando verba à te-
ſtatore pronunciata habent propriam ſi-
gnificationem, interpretatio neceſſaria
non eſt, quia ſic voluiſſe defunctum con-
ſtat; *Bartol. in l. Centurio num. 16. in fine,
ff. de vulgar. & pupillar. ſubſtit.* Nullum
24 eſt enim † maius mentis teſtimonium;
quàm qualitas inſpecta verborum, *Curt.
Iun. conſ. 169. num. 3.* & ideò perſpicua
voluntas teſtatoris, quæ ex verbis colli-
gitur ſequenda eſt, *l. Lutius Titius §. Lu-
tius Titius ff de legat. 2.* & quando verba
ſunt clara, licet probetur aliam fuiſſe
teſtatoris intentionem, quàm colligatur
ex verbis, nequè ex diſpoſitione talis vo-
luntas ſeruatur: nàm voluntas teſtatoris
25 debet intelligi † ſecundum propriam
verborum ſignificationem, etiam contra
piam cauſam, vt prædicta omnia tenet,
& ex multis alijs iuribus, & authoritati-
bus comprobat *Franc. Mantica, vbi ſu-
pra lib. 3. tit. 4. nu. 2. 4 & 5.*

Septimò, prædictis accedat, quod in
Terra Pediſmontis, vndè ſunt dictæ par-
26 tes viget ſtatutum, † quod fœminæ ma-
ritatæ, ſi infra biennium deceſſerint, viri
integram lucrantur dotem, quod ſi taci-
tè fideicõmiſſum eſſet inductum per gra-
uamen prædictis filiabus fœminis dotis
27 conditio deterior effecta fuiſſet, quod
minimè eſſe poterat, ſiquidem ſicut non
poteſt expreſsè paciſci aliquo pacto, per
quod dotis conditio deterioretur, *l. de
die, cum l. ſeq. & l. acttlicinus de pact. do-
tal.* ita nec videtur tacitè fieri poſſe, quia
tale onus fideicommiſſi impedimentum
eſſet nuptijs.

Octauo, & vltimo, quoties verba fidei-
commiſſi ceſſant, nunquàm intelligitur
ſubeſſe fideicommiſſum, & licet ſimus in
28 claris, † ſi eſſemus in dubio pronuncian-
dum eſſet, fideicommiſſum non extare,
vti odioſum, *l. cohæredi §. cum filiæ ff. de
vulgar. & pupillar ſubſtit. l. Lutius §. tres
hæredes ff. ad trebellian. in illis verbis, re-
ſpondi non proponi ſecum rogatum vntiam
ei reſtituere, cum alijs cumulatis per Mã-
ticam, vbi ſupra lib. 7. tit. 1. nu. 11. & 13.
per vltra column.* & quod dicitur lega-
29 ta, † & fideicommiſſa per coniecturas
relinqui poſſe, nunquàm locum habet,
quando interpretationi, & coniecturę re-
pugnat ratio recti ſermonis, *Bart. in l. vl-
tima ff. ad trebell.* cuius opinio eſt * com-
muniter recepta, vt teſtatur *idem Man-
tica, vbi ſupra lib. 8. tit. 1. num. 21. per l.
plautius de aur. & argent. legat. & alias,
30 vt ibi per eum,* † & licet ex fauore agna-
tionis conſeruandæ præſumatur aliquid
pro fideicommiſſo, in fauorabilibus cau-
ſis tamẽ fauor ita extimari debet, vt alijs
iniuſtitia non committatur, *cap. ex teno-
re de foro compet. cap. nuper de donat. in-
ter virum, & vxorem,* & fauore conſer-
uandæ agnationis non licet á tramite
iuris diſcedere, nec vltra terminos præ-
ſcriptos à teſtatore, fideicommiſſaria ſub-
ſtitutio extendi debet, *d. §. nos igitur in
authent. de reſtit. fideicommiſſ. vt idem
Mantica ibidem num.* 46. Ergo cum
claris verbis fideicommiſſum ſit indu-
ctum, niſi in caſu decedentiæ in pupilla-
ri ętate, vel ab inteſtato, prout ſunt, fidei-
commiſſum prætendi non poteſt, ex qui-
bus patet fideicommiſſum non obſtare, &
propterea Victoria, quæ fratri, & ſorori-
bus ſucceſſit virtute ſubſtitutionis pupil-
laris, ab eius patre Notario Franciſco de
Paulo factę, licito iure teſtari potuit, ma-
trem ſuam inſtituendo, cum ſextumdeci-
31 mum annum exceſſiſſet, † qua ætate,
& etiam in duodecimo anno teſtamen-
tum facere potuit, *per text. in l. qua ætate
ff. qui teſtament. facer. poſſ. vbi Doctores.*

Nec adiuuatur conuentus, quod in
dicta Terra Pediſmontis Longobardo-
32 rum iure viuatur, † quo iure prætendit

ętatem

ætatem pupillarem durare vſque ad decimumoctauum annum, & propterea teſtari non potuit, ad hoc reſpondetur.

Non eſſe concludenrer probatum in dicta Terra Pediſmontis ius Longobardum obſeruari, quod aperta probatione indigebat: nàm licet *per conſtitutionem puritatem*, dicatur, quod ius Longobardum præferendum ſit iuri Romano, tamen verior ſententia eſt in contrarium,
33 quod in Regno † ſit iudicandum, ſecundum ius Romanum, ſiquidem ius Lon-
34 gobardum † eſt ius aſininum, & caret ratione *Iſern.in cap.1.§.final.in fine, de not.feud. Odofred.& Bald. in authent.dos data C. de donat. ante nupt.* Dùm dicit, quod non eſt lex, ideò receſſit ab aula, hinc *Bald.in l.ſi in iure in fine C.de nupt.* dicit hoc ius Longobardum non eſſe ſeruandum, niſi vbi eſſet ipſius obſeruantia ſecundum conſuetudinem loci, & expreſsè, ac latè *Luc.de Penn.in l.1.C.de conduct.lib.11.colum.7.num.18.& 19.& ſeq.* vbi quod ius Longobardum non debet præferri Romano iuri, niſi vbi de conſuetudine ſeruatur, quam opinionem tenet etiam *Afflict.in d.conſtitut.puritatem colum.*4. qui reſpondet ad dictam conſtitutionem, & latiſſimè omnium, *Marant. in ſecunda diſputatione per totam*, cuius dictis addi non poteſt, erat ergo probandum, quod in dicta Terra Pediſmontis tali Longobardo iure viuebatur, quæ probatio hoc caſu nè dum deficit, ſed contrarium probatum eſſe apparet, vt ex facto liquidiſſimè conſtat, & in ſpetie, quod non ſeruatur ius Longobardum in Regno, licet in aliquibus
35 partibus ſeruetur † quo ad mũdualdum tantùm, affero *Vincentium Maxillam ſuper conſuetudin.Barenſ. in probem. nu.* 228.*fol. mihi* 13.

Item conuentus ſe tueri prętendit ex ceſſionibus figuratorum credirorũ quondam patris dicti quondam Notarij Nicolai Franciſci, quod minimè obſtare poteſt, quia prædictus Notarius Nicolaus Franciſcus hæreditatem paternam renunciauerat, & ſi quid prædictus Fabius ſoluit occaſione prædicta, quid ad nos, dùm hęreditas Aui creditoribus obnoxia, erat iàm renunciata, & licet *Afflict.per Doctores in eius deciſ.*13.*nu.*14.
36 dicat tutorem † propria authoritate de ſuo credito ſibi ipſi ſatisfacere poſſe, *per text.in l. fiſtulas §.fundum ff. de contrahend.empt.& ibi gloſ.ac Bald.in l.cum ipſe in fine*, dicit, quod poteſt ſatisfieri de rebus, quę ſeruando, ſeruari non poſſunt, tamen idem *Afflict.ibidem num.*15. di-
37 cit, † quod ſi agnatus eſt creditor pupilli, nõ poteſt eſſe eius tutor, *per text.in authent.minoris debitor C. qui tutor.dari poſſ.* ex quo *text.* habetur, quod ſi tutor
38 tacet, † credirum, non poteſt amplius petere, nec ſi ceſſionarius eſſet, per hęc ver-
39 ba, videlicèt: † Minoris debitor, vel is, cui minor tenetur, aùt qui minoris res tenet, à curatione prohibetur, & debet iurare de ſuo credito: nàm ſi tacet actionis ſuſtinebit iacturam, nec ceſſione permittitur vti, quod firmat *gloſ. ibidem, & Doctores* omnes, tám in tutore, quàm in curatore, & ſic ſi prædictus Fabius de Paulo prætendebat aliquod creditum, vel aliquam ceſſionem aduerſus prædictas pupillas, non poterat prædictæ tutelæ ſe immiſcere, & poſtquàm ſe immiſcuit, non habet actionem, vt ſupra, etiam ſi prædictus Notarius Nicolaus Franciſcus paternam hæreditatem creditoribus obnoxiã non repudiaſſet: & proindè prętenſis ex aduerſo non obſtantibus ipſos conuentos condemnari debere ad relaxandum bona petita cum fructibus dicto Boetio de Amico hæredi dictæ quõdam Caſſandrę de Amico, hęredis dictæ quõdam Victoriæ de Paulo, etiam ſi eſſemus in dubio pro dicta matre iudicãdum eſt,
40 nè excludatur † à luctuoſa filiæ hæreditate, *per text.in l.final.C.de inſtit.& ſubſtit.Bald.conſ.*258.*appellatione patrui colum.*2.*lib.*3.

Referente Domino Conſiliario Marco Antonio de Ponte, nunc Sac. Conſ. Præſide meritiſſimo, conuenti fuerunt condemnati, iuxta petita, die 17. Martij anni 1595. Amatruda Actorum Magiſtro.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Intereſſe pro fructibus rei legatæ debetur.*

2 *Actionem pro legatis ex teſtamento dari.*

3 *Actio ex teſtamento viget pro re euicta.*

4 *Condemnatus ſi ſoluit principale, acceſſorium non durat, ſecus ſi non ſoluit principale.*

5 *Acceſſoria in actionibus bonæ fidei veniũt iure actionis.*

6 *Actio ex teſtamento eſt bonæ fidei.*

Pro D.Hieronyma Ruffa, contra D. Federicum Ruffum.

ARGVMENTVM.

Re legata euicta, & condemnato hærede ad extimationem, omiſſo intereſſe pro fructibus, an debeatur intereſſe.

CONSILIVM LIV.

LAta ſententia per Sacrum Conſilium in fauorem dictę D.Hieronymę, contra D.Federicum Ruffum hæredem quõdam patris ipſius Hieronymæ ob euictionem paſſam per ipſam D. Hieronymam de Terra ſibi à quondam ſuo patre legata, qua prædictus Federicus fuit condemnatus ad extimationem rei legatæ euictę, omittendo intereſſe pro fructibus, cum Terra legata euictis; proindè ipſa D. Hieronyma in ſupplicatione liquidationis, extimationis petijt declarari caput condemnationis intereſſe, contra quam ſupplicationem dictus D.Federicus oppoſuit exceptionem rei iudicatę, ad impediendum litis ingreſſum, tandem Dominus cauſæ Commiſſarius decreuit, quod terminus in liquidatione extimationis currat, etiā ſuper intereſſe petito non obſtātibus op-
poſitis, & deinceps fabricatus eſt proceſ-
ſus; in expedirione cauſæ dictus D.Fede-
ricus opponit eandem exceptionem rei
iudicatæ fortè ad excludendam inten-
tionem D. Hieronymæ, ſuper fructibus
prædictis, ideò cum certè dubitari non
1 debeat, † quin ipſi fructus debeantur ex
re legata, *per text. in l.prima, & finali,*
C.de vſu, & fruct.legat. l.ſi domus §.de
euictione ff.de legat.1.l.cum rem alienam,
ibiq; per Doctores C. de legat. atquè pro
2 ipſis fructibus † actionem ex teſtamento
dari liquet, quæ per ſententiam non no-
uatur, *l. grege §.etiam ff.de pignor. l gre-*
ge §.1.de fideiuſſ.l.argentum, vbi gloſ. ff.
de iudic.& l.final. §.penult.vbi gloſ. ma-
3 *gna C. de vſur. rei iudic.* † Ergo actio ex
teſtamento viget, tàm pro re euicta,
quàm pro fructibus euictis, vt clarè pro-
bat *text. in d.l.1. C.de vſur. & fruct.le-*
gat. pro concluſione prædicta facit *text.*
in l.euidenter ff.de except.rei iudic. cuius
verba ſunt hæc: *Euidenter enim iniquiſ-*
ſimum eſt, proficere exceptionem rei iudi-
catæ, ei contra quem iudicatum eſt. Si er-
go D. Federicus condemnatus eſt, quo-
modo opponit exceptionem prædictam?
& licet prædictis videatur obſtare *text.*
in l. Paulus ff.de re iudic.& l.4.C.depoſit.
l.terminato C.de fruct.& lit. expenſ. Ta-
men in terminis præſentis dubij non mi-
litant cum talis exceptio circa cognitio-
nem cauſæ decreto dictæ cauſæ Com-
miſſarij fuerit reiecta, & pars acquieuit,
& ex prædictis de iure non ſubſiſtit, cum
intereſſe debeatur, atquè actio vigeat, vt
ſupra fundatum eſt; pro quibus facit ſin-
gularis doctrina *Salycet.in d.l.4. C. depo-*
ſiti, quod vbi ſententia eſt condemnato-
4 ria, † & condemnatus ſoluit principale,
actio ſuper acceſſorio non durat, & pro-
cedunt iura prædicta, ſi verò condemna-
tus non ſoluit principale, nec obtulit tũc
acceſſorium durat, vna cum principali
actione, adeò quod *gloſ.in §.actionum*
inſtit. de action. fuit in opinione, quod
5 acceſſorium † in actione bonæ fidei ve-
niat iure actionis, quam *gloſ.* ſequitur
Bald.in l.ſi marito §.final. ff.ſolut.matri-
6 *mon.* prout eſt actio ex teſtamento, *l.in*

mino-

minorum C. in quibus cauſ. in integr. reſtitut. non eſt neceſſ. & maximè, quod D. Federicus non obtulit parere ſententiæ, & ab ea reclamauit omninò condemnãdus eſt ad intereſſe pro fructibus rei legatæ. *Fuit deciſum intereſſe deberi, referente Conſiliario Antonio Cathena, in banca Aſcanij Longhi.*

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Debitum neceſſarium compenſatur cum legato, ſecus in voluntario, & nu. 2.*

3 *Dotis actio contra maritum, & eius hæredes competit.*

4 *Compenſatio eius, quod debetur vni, non fit cum debito alterius inuito creditore.*

Pro Iulia Salernitana.

ARGVMENTVM.

De compenſatione cum legato.

CONSILIVM LV.

IN materia compenſationis, quando caſus euenit ſemper recurrendum eſt ad illud tutiſſimum diſtinctionis fędus, tanquàm ad ſignum an debitum ſit neceſſarium, vel voluntarium;
1 ſi enim neceſſarium, veriſſima eſt iuris concluſio, cum legato compenſationem fieri, *ad text. in l. ſi cum dotem §. ſi pater ff. ſolut. matrimon. & in l. cum pater §. quod dotale ff. de legat. 2. habetur in authent. præterea C. vnde vir. & vxor. in fine, not. Doctores, & præcisè Alexand. in l. huiuſmodi ff. de legat. 1.* Si verò debi-
2 tum eſt voluntarium, † vt quia nulla legis diſpoſitione, vel ſtatuto debetur, tunc non eſt facienda aliqua compenſatio, *l. creditorem* ff. *de legat. 2. l. vnica §. ſciendum C. de rei vxor. action.* vnde cum nullo iure cogeretur Antonius Saluius de illis ducatis ducentis debitorem ſe conſtituere, ſed eſt debitor ex obligatione contracta, ſequitur veriſſima concluſio nullam compenſationem factam cenſeri, prout in proprijs terminis in Sacro Conſilio deciſum firmat *Afflict. in deciſ.* 44. Hoc etiam liquido demonſtratur: nàm dato millies, quod debitum Antonij neceſſarium eſſet, prout voluntarium eſſe, negari non poteſt: adhuc tamen nulla facienda eſſet excomputatio: nàm illa centum fuerunt promiſſa Caprio de experto marito Iuliç Salernitanç, & ideò
3 non vxori, ſed marito, † & contra hæredes mariti competit actio, *ex regula text. in l. ſi pater C. de dot. promiſ. Guid. Pap. deciſ.* 375. *latiſſimè D. Præſ. de Franch. deciſ.* 33. Et legatum relictum eſt dictæ Iuliæ, cui nulla competit actio contra
4 hæredes Antonij debitoris, † & propterea cum non eidem relictum ſit legatum, cui portio ex diſpoſitione legis, vel ſtatuti debebatur, nulla eſt facienda compenſatio, ita in ſpetie dixerunt *Imol. in l. huiuſmodi §. ſi pater* ff. *de legat. 2. Aretin. Alexand. in authent. præterea C. vnde vir. & vxor. quos refert, & ſequitur Iaſ. ibidem num. 20. colum. 10. circa medium, & ibi etiam Dec. num. 13. in fine.* Ex quibus breuiſſimè dictis non ex neceſſitate, ſed vt clienti, dubitanti ſatisfacerem, non video quo iure, vel qua ratione in caſu noſtro de compenſatione tractari poſſet, & ita iudicandum firmo, *& ſic deciſum legatum deberi.*

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Pater filios, filiasq; omnes etiam emancipatos inſtituere debet, alias teſtamentum eſt nullum.*

2 *Paternum teſtamentum, vbi filia eſt præterita ipſo iure non valet.*

3 *Dotatio filiam non excludit, quin cum ſorore in capillo non concurrat collatis ſuis dotibus.*

4 *Filius, vt non dicatur præteritus, non ſufficit nominari intus, vel extra teſtamẽtũ, ſed oportet inſtitui, vel exhæredari.*

5 Cau-

5 *Cauſa in exhæredatione requiritur, quæ omiſſa, vel non probata, irritum eſt teſtamentum, & nu.6.*

7 *Pactum inter patrem, & filiam factum, vt parte quadam recepta, non poſſit in alio ſuccedere, non valet.*

Pro Prudentia, & Morgana Cappellis.

ARGVMENTVM.

Filiæ à patre non inſtitutæ rumpunt teſtamentum, etiam quod fuerint maritatæ, & dotatæ.

CONSILIVM LVI.

CAeſar Cappellus tres habens filias, duas ex prima vxore nuptas, & ex vxore ſecunda vnam in capillo ſuum vltimū condidit teſtamentum, in quo dictam ſuam ſecundam vxorem hæredem inſtituit vniuerſalem, & de dictis ſuis filiabus, tàm nuptis, quàm in capillo verbum nullum in dicto ſuo teſtamento, & vltima voluntate, & quia dicta filia in capillo inſtitutioni ſuæ matris nō contradicit, cum in eius beneficium tendat, ſed ipſæ duæ aliæ filiæ nuptæ, licet à patre, quia præteritæ de dicto paterno teſtamento conquæruntur, quodq; ſtante earum præteritione teſtamentum ipſum ſit nullum, *per text. inſtit. de exhered. li-*
1 *ber. vbi legitur:* † *Pater, qui habet filios in ſua poteſtate, ſeu etiam emancipatos, ſiuè maſculos, ſiuè fœminas, curare debet, vt eos hæredes inſtituat, vel exhæredet, alioquin ſi eos ſilentio prætereat nullum eſt teſtamentum, ita dicit d. text. in princ. & in §. emancipatos de exhæred. liber.* nec
2 valet ipſo iure, † *l. maximum vitium C. de liber. præter.* ibiq; fœminæ exequantur maſculis, & eodem modo debent inſtitui, vel exhæredari, vt omnes *Doctores* dicunt in dictis locis, & ita eſt * communis opinio, vt dicit *Corn. conſ. 61. colum. 2. liter. G, lib. 2. Iaſ. conſ. 113. nu. 1. lib. 1. & firmat Iul. Clar. in d. §. teſtamentum q. 42. verſ. item quæro*. Nec opitulatur vxoris inſtitutæ probatio, quod teſtator interrogatus tempore teſtamenti, cur dictarum filiarum non recordatus fuit, aliquid eis relinquendo, reſpondit, quod de ſuis bonis habuerunt plus debita portione, vt videtur deponere teſtes examinati fol. 31. & ſequenti, forſan, quia maritauerat, & dotauerat, quia dotatio
3 ipſas non excludit, † quin cum alia ſorore in capillo non concurrat, ſignanter decedente patre, collatis tamen dotibus, & bonis, quæ à patre habuit, vt de iure Longobardorum, dicit *Car. in l. ſi pater filiam de ſucceſſ.* & de iure Romano, *per text. in l. 1. §. 1. & 2. ff. de collat. cum ſimilibus, Napodan. in conſuetud. ſed & ſi moriatur in verbo ipſi ſucceſſores fol. 81. Anton. de Alex. ibidem in §. quod autem de ſucceſſ. ex teſtamento, & per Afflict. in deciſ. 161.* Nec ex quo nominauit eas, quia tanto minus debet valere teſtamentum, quàm ſi recordatus non fuiſſet, quia
4 ad hoc, † vt quis non dicatur præteritus non ſufficit, quod ſit nominatus in teſtamēto, aùt extra, ſed requiritur, quod expreſsè inſtituatur, aùt exhæredetur, *§. eadem inſtit. de hæred. quæ ab inteſt. de-*
5 *feruntur*, tanto magis, † quia in exhæredatione requiritur, cauſa, quæ omiſſa, aut non legitima, vel non probata irritum eſt teſtamentum, *authent. ex cauſa C. de liber. præter. & authent. non licet eo-*
6 *dem titulo.* † Cauſa verò, quod prædictę filiæ habuerunt de bonis teſtatoris partem contingentem, aut maiorem, non eſt legitima, nec de quatuordecim inſertis, *in authent. vt cum de appellat. cogn. §. aliud quoque capitulum, cum ſeq. collat. 8. conſtit. duodecima.* Præterea ſi quid pro-
7 baretur fuiſſe traditum † prædictis filiabus per dictum teſtamentum ex cauſa dotium, forſan licet cum pacto de eidem non ſuccedendo, nihilominus pacto non obſtante deberent ſuccedere, *l. pactum dotale, cum ſua materia C. de collat. & ibi Alexand. & cæteri Doctores*, ex quibus breui-

Digitized by Google

breuiter adductis concludo dictum teſtamentum ob filiarum nuptarum pięteritionem eſſe nullum, ipſaſq; concurrere, cum ſorore in capillo, collatis tamen dotibus habitis à patre. *Quia negotium fuit inter ſorores ſe concordarunt.*

Camillus de Laratha.

S V M M A R I V M.

1 *Habitatores ob timorem ſpirituum domos relinquere poſſunt, non ſoluta mercede.*
2 *Probatio dependens ex tempore requirit probationem illius temporis, alias non probat.*
3 *Probatio de præſenti, præſumitur de præterito.*
4 *Probatio ſpetialis præfertur generali.*
5 *Teſti vno affirmãti magis creditur, quàm pluribus negantibus.*
6 *Spiritus, & vmbræ ſolent eſſe, vbi aliquis interficitur.*

Pro Amico.

ARGVMENTVM.

An habitatores ob ſpirituum timorem, & periculum non ſoluta mercede domos relinquere poſſint?

CONSILIVM LVII.

QVod conuentus abſolui debeat, non ſolùm ex facto, ſed etiam de iure, dico, quod habita-
1 tores † ob timorem ſpirituum domos relinquere poſſunt, non ſoluta mercede, quod nulli dubium eſſe debet, *per text. in l. habitatores §. vltimo ff. locat. vbi gloſ. & Doctores*, & in ſpetie propter timorem ſpirituum, qui inquilinos vexare ſolent, vt in caſu noſtro firmat, *Port. in §. final. verſic. quæritur inſtit. locat. Apoſtill. conſuetudin. Neapolit. de locat. & conduct. nu. 3. poſt literam B, Ferron. in conſuetud. Burdegal. tit. 1. lib. 3. Couarr. variar. reſolut. lib. 4. cap. 6. per totum, Cagnol. in l. contractus de regul. iur. verſic. quinquageſimo-quinto, Carrot. in tractatu locat. & conduct. part. vltim. de remiſſ. merced. numer.* 46. Non obſtat, quod teſtes partis dicant de præterito domos fuiſſe ſecuras, & quod in eis non viderunt vmbras, quia dùm dicti teſtes ſunt artiſtæ, & non habitarunt in domo magna, ſed in apothecis, & cameris inferioribus, quomodo de hoc deponere poterant, ſed quomodocumque ſit, quia deponunt de præterito, & non in ſpetie de tempore loca-
2 tionis non obſtant, † cum probatio dependens ex tempore, requirit probationem illius temporis, alias non probat, *l. matrem C. de probat. vbi Caſtrenſ. & alij*
3 *Doctores*, † & probatio locatoris, cum ſit de præſenti, & ſic præſumitur de præterito, per *text. in l. ex perſona C. de probat. vbi gloſ. & Doctores.* Quinimmò probatio partis aduerſæ eſt generalis, quæ non excludit probationem locatoris, in
4 ſpetie factam, † & ſpetialis probatio pręfertur generali, & attendi debet, *l. 2. vbi Angel. de calumn. notat Bart. in l. cum de indebito ff. de probat. & quamplurimi alij Doctores allegati per Borgnin. Caualcan. in deciſ. Fiuizzan. 1. num. 8. parte ſecunda*, & magis credendum eſt teſtibus conductoris affirmantibus, quàm teſtibus lo-
5 catoris negantibus. † Immò magis vno affirmanti, quàm pluribus negantibus, *per gloſ. in l. diem §. ſi plures in verb. conſenſerunt, ibi, an idem in teſtibus ff. de recept. arbit. Bart. in l. 1. num. 5. verſ. vlterius nota ff. de ventr. inſpic.* & quia ſpi-
6 ritus, † & vmbræ ſolent eſſe in domibus, vbi aliquis interficitur, vt auditur, & colligitur ex dictis per *Couarr. in ſupra citato loco*, & pars aduerſa in 6. artic. fatetur fol. vlt. in dictis domibus fuiſſe interfectũ quẽdam ſeruum, negari non debet, quin in ipſis domibus ſpiritus nõ adſint, & ſic concludo locatorem eſſe abſoluendum à penſione temporis, quo non habitauit, poſt domos infra annum relictas. *Et ex prædictis partes ſe concordarunt.*

Camillus de Laratha.

S V M-

SVMMARIVM.

1 *Donatio eſt contractus.*
2 *Contractus in teſtamento factus, vitiat teſtamentum, & quare.*
3 *Diſpoſitio, ſiuè contractus infringens vltimum iudicium non valet.*
4 *Hæreditas contractu, & pacto dari non poteſt.*
5 *Libertas reuocandi diſpoſitionem in teſtamento tolli non poteſt, & nu. 6.*
7 *Teſtandi, & legatum reuocandi duplex eſt potentia, quæ auferri non poteſt, & numer. 8.*
9 *Donatio rei legatæ in teſtamento facta, non valet.*
10 *Opinio communis in iudicando eſt ſeruanda.*
11 *Præcedentia in ſequentibus, & in toto actu, repetita cenſentur.*
12 *Sequentia regulantur à præcedentibus, vt euitetur correptio.*
13 *Præcedentia quando non ſunt clara regulantur à ſequentibus, non ſecus.*
14 *Donatio admiſſa teſtamento, & legato reuocabili, naturam reuocabilem aſſumit.*
15 *Legatum per exactionem à teſtatore reuocatur, & extinguitur.*
16 *Legata pecunia, ſi de ea ematur aliquid legatum non extinguitur, & quando ſecus nu. 17.*
18 *Liberalis nemo eſt in neceſſitate.*
19 *Donata ſine acceptatione non transferuntur, etiam ad locum pium, & nu. 20.*
21 *Donatarius ſecundus, cui res tradita fuit eſt potior.*
22 *Teſtamenta, & legata reuocari poſſunt.*
23 *Fideicommiſſa, & legata contraria teſtatoris voluntate, ipſo iure non valent.*

Pro Gregorio, Decio, & Antonio Nigris.

ARGVMENTVM.

Legata, & donationes irreuocabiliter inter viuos, etiam ad pias cauſas in teſtamento facta, & facta reuocari poſſunt.

CONSILIVM LVIII.

In hac cauſa de duobus eſt exhibendum. Primò, an legata per viam donationis irreuocabilis inter viuos facta in teſtamento valeant.

Secundò, dato, quod valeant, an potuerint, & fuerint reuocata, etiam quod ſint ad pias cauſas.

Quo ad primum dico, quod donatio
1 dicitur, † & eſt contractus, *Gloſ. & Doctores in l. ſi donationis C. de his, quæ vi, metuſuè cauſa, in l. ſi quis emptionis C. de præſcript. triginta, vel quadraginta annorum, Gratt. reſponſ.* 25. *num.* 9. *libr.* 1. &
2 contractus factus † in teſtamento, ratione voluntatis vitiat teſtamentum, quia voluntas non præſumitur deliberata, propter actum inter viuos intermedium, *text. eſt. & gloſ. in l. antiquitas C. de teſtament. & in l. hæredes palam* §. *final.* ff. *eodem titulo, Brun. conſ.* 43 *num.* 5. & in eo, quod dicunt aliqui tenentes in teſtamento poſſe contractum fieri, eſt diſtin-
3 guendum, † aut per illum actum infringitur libertas vltimi iudicij, & tunc non poteſt, *l. cum duobus* §. *idem reſpondit, non poſſe, l. ſtipulatio hoc modo concepta ff. de verbor. obligat. l. pactum, quod dotali C. de pact. & quod pleniſſimè notatur in l. vltima C. de pactis*, & ſi contrarium diceretur, non aliud eſſet, quàm firmare,
4 hæreditatem † per contractum dari poſſe, quod eſt falſum, *vt ex text. in l. hæreditas C. de pact. conuent.* ſicut nec pacto auferri poteſt, *ad text. in l. vltima de ſuis, & legit. l. pactum, quod dotali C. de*
5 *collat.* † aut infringitur libertas reuocandi inſtitutionem, & diſpoſitionem, nec minus poteſt per prædicta iura; & licet dicta donatio non fuerit de bonis hæredi relictis, & per eā facultas teſtandi non tollatur, & alium hæredem inſtituendi, ſed de certis bonis legatis, tamen quia tollitur facultas reuocandi relictum, factum in dictis certis bonis, & ipſam
6 facultatem reuocandi diſpoſita in teſtamento

mento directè, nec indirectè teſtator ſibi auferre poteſt, *iuxta text. in l.1. C.de ſacroſanct. eccleſ. l. ſi quis in principio teſtamenti ff de legat.*3.& ptout vult *Bald. in l. ſancimus in fine C. de teſtament.* & ex alijs in proprijs terminis firmat *Ruyn. conſ.*179.*num.*4.*& ſeq. lib.*1. Aduerſus tenentes valere donationem rei legatæ, caſu quo legatum reuocatur,quia non aufertur teſtamenti factio diſtinguendo
7 dicit, † quod duplex eſt potentia, ſcilicèt teſtandi, & legarum reuocandi, & quælibet conſiſtit in libero arbitrio, *l.* 1. *C.de ſacroſanct.eccleſ. & d.l. ſi quis ita*
8 *in principio teſtamenti.* † Nec poteſt quis auferre potentiam reuocandi, ſicut nec teſtandi,vt ibi,& in *l.*1. *& in l.Diuus* §. *licet de iure codicill. & l. cum præcarium de procurat. & in cap. final. de procurat. lib.6. & alia per Ruyn. d.conſ.*179. vbi reijciendo contraria firmat donationem
9 rei legatæ † in teſtamento factam non valere, quod ex multis alijs firmat *Iaſ. in ſuo conſ.*122.*num.*2.*lib.*4. dicens opinionem *Dyni* in regula, quod ſemel, vltra quod idem *Dyn.* contrarium tenuit *in conſ.*10.*incipient.quæſtio talis eſt*, ipſius opinio, & regulæ, quod ſemel, ac aliorum contrarium tenentium,eſt * cõmuniter reprobata per *Bart.in d.l.ſi quis in principio teſtamenti*, & per alios mul-
10 tos * communem teſtantes ibidem, † à qua * cõmuni in iudicando non eſſe recedendum,idem *Bart. in l.final. C. de pœn. iudic.qui mal.iud. & Canoniſta in cap.* 1. *& cap. nè innitaris de conſtitut. & ex deciſ.Afflict.*275. poſſet argui legatum, ſiué donationem in teſtamento factam eſſe irreuocabilẽ, aduertatur quod per Sacrum Conſilium fuit ita deciſum propter traditionem fundi factam per teſtatorem in eius vita ſuis nepotibus, & poſſeſſionem quatuor annorum dictorum nepotum, à quibus teſtator recipiebat fructus virtute reſeruationis factę in teſtamento, & ſic dictum legatum, & donatio tranſiuit in contractum inter viuos,*vt ex dicta Afflict. deciſ.num.*7. eſt videre,& quod *Dec.in conſ.*292. *& Roman.conſ.*293.dicant in teſtamento poſſe fieri donationem, licet eorum dicta poſſent ſaluari dicendo de donatione reuocabili,iuxta naturam actus, in quo eſt facta, tamen in contrarium eſt veritas: nàm donatio in teſtamento facta eſt inualida, ac reuocari poteſt per ſupradicta iura,& opinionem * communem.

Quo ad ſecundum, quod ſi ſint ad pias cauſas, dico ipſa fuiſſe prolata per verba legati, & ſi poſtea dicitur, quod habeant per donationem irreuocabiliter
11 inter viuos, † verba legauit poſita in præcedentibus,in ſequentibus,& in toto actu repetita cenſentur,etiam in odioſis, *text.eſt in l.*3. § *filijs ff. de liber. & poſthum. cap. ſecundo requiris de appellat.&*
12 *Natta conſ.*64. *num.*12. † & verbum donatio regulatur à præcedenti verbo legauit, quia ſequentia declarantur à præcedentibus,*l.ſi fuerint* §.*final. ff.de reb.dub. l.ille, aut ille* §. *cum in verbis ff. de legat.*3. *Alexand.conſ.*47.*num.*18.*lib.* 1. vbi ſubdit, maximè id procedere, vt tollatur correptio; & quamuis aliquando ſequentia reſtringant præcedentia, hoc eſt, quando præcedentia non ſunt clara,vt in caſu noſtro,in quo primo cla-
13 rè, † & expreſsè reliquit dictum nomen debitoris, & bona, per legatum ſequentia,intelliguntur ſecundum ea,quæ præcedunt,ita poſt *Cyn.inquit Bald.in l.legatorum petitio* § *final.ff.de legat.*2.*Iaſ.in l.ſi ſeruus plurium* §.*final.num.*3.*ff. de*
14 *legat.* 1. † Inſuper donatio prætenſa eſt admiſta dicto teſtamento, & legato reuocabili,vnde naturam ipſorum reuocabilem aſſumpſit,cum contractus in teſtamento initus quo ad reuocabilitatem ſapit naturam vltimæ voluntatis, ſicut ſtipulatio ipſius teſtamenti, quæ ſui natura eſt reuocabilis,*l.ſicut C.de action.& obligat. l. ex placita C. de rerum permut.* & interpoſita ex cauſa vltimæ voluntatis, efficiuntur reuocabilia, ſecundum *Aretin.in l.ſciendum ff.de verbor.obligat. l.ſi eum* §.*qui iniuriarum ff.ſi quis caut.l. generali* §. *heredis ff. de vſufruct. & per Ruyn. dicto ſuo conſilio num.*7. *&* 9. Quæ legata ſunt reuocata per receptionem maſſariæ, per teſtatorem emptæ à debitore

tore pecuniæ legatæ, pro ducatis 620. in quibus excomputauit, & bonos fecit dictos ducatos 220. ſibi debitos, & ſic per
15 receptionem crediti legati, † ipſum legatum fuit reuocatum, & extinctum, iuxta *text. ad literam in l. filio ex parte ff. de adimend. legat. vbi gloſ. adducit l. non ſolum §. liberatio ff. de liber. legat. nec obſtat text. in l. pater inter filios ff. eodem de*
16 *adimend. legat.* vbi habetur, † quod ſi ex pecunia legara ematur aliquid, legatum non extinguitur, quia poſt factam dictam emptionem maſſariȩ, & dictum creditum in partem pretij excomputatum, per eũdem teſtatorem, rota maſſaria empta donationis titulo prædicto Antonio Nigro eius nepori fuit data contemplatione marrimonij per eum contracti; ex quo legatum ipſum eſſe ademprum nulli dubium eſſe debet, vt eſt *text. in l. rem legatam ff. de adimend. legat. vbi legitur: Rem*
17 *legatam, † ſi teſtator viuus alij donauerit, omnimodò extinguitur legatum, nulla habita ratione ſiue voluntariè, vel ex neceſſitate donauerit, cum nemo in neceſſita-*
18 *tibus † liberalis extet, ibiq; Bart. & Doctores* * *communiter poſt Gloſ. in l. 3. C. de legib. & eſt etiam text. in l. fideicommiſſa §. ſi rem ff. de legat. 3. & in §. ſi rem, vbi Gloſ. inſtit. de legib. & vtrobiquè Doctores.*

Sed ex abundanti dicitur, quod per legatatios non fuit facta acceptatio dictorum legarorum, ſiuè donatorum in dicto teſtamento contenrorum, ex quo etiam ſi cum conſtituro, & præcario exiſterent, (quod non eſt,) quæ dominium transferre ſolent, adhuc legata, & dona-
19 tio prætenſa ipſis legatarijs † acquiſita non ſunt, *iuxta text. in l. communis ſeruus §. 1. ff. de acquirend. poſſeſſ. facit text. in l. ſi ego ff. de negot. geſt. & Dec. conſ. 225. num. 10. quod etiam ex Paul. de Caſtr. in l. illud circa finem, verſ. vltimo allegatur,*
20 *C. de ſacroſanct. eccleſ.* † quod dominium etiam aliquo recipiente pro donatario, non acquiritur, niſi ſequuta ratificatione, quia tunc perficitur, iuxta notata in *d. l. ſi ego*, concludens, quod nec per ſtipulationem Notarij acceptantis pro abſente ipſi non acquiritur, & dominium, & poſſeſſio remaner pȩnes donantem, vt notant *Gloſ. Bartol. & Doctores in d. l. ſi ego*, & donans babens dominium, & poſſeſſionem, eadem met bona donando, & tradendo dicto Antonio eius ne-
21 poti, † Antonius ipſe ſecundus donatarius eſt potior, *ad text. in l. quoties ff. de rei vendicat. & Dec. dicto conſil. 225.* & eo maxime, quia teſtamentum, & legata omnia, etiam ad pias cauſas, ab ipſo teſtatore per publicum inſtrumentum re-
22 uocata fuerunr, † quod facere potuit, *iuxta text. in l. ſancimus C. de teſtament. vbi legitur: Sin autem teſtator tantummodo dixiſſet non voluiſſe prius ſtare teſtamentum, vel alijs verbis vtendo contrariam aſſeruerit voluntatem, & hoc, vel per teſtes idoneos, non minus tribus, vel inter acta manifeſtauerit, & decennium fuerit emenſum, tunc irritum eſt teſtamentum, tàm ex contraria volũtate, quàm ex curſu temporali, vbi gloſ. & Doctores*, & ſufficit, ſi teſtator coram quinque teſtibus dixerit velle decedere ſine reſtamento, *Bartol. in l. militis §. veteranus ff. de milit. teſtament. & ex alijs* * *communem teſtatur Couarru. in 2. rubr. de teſtament. num. 12. verſ. ſexta concluſio, & text. in l. fideicommiſſum, & eius gloſ. C. de fidei-*
23 *commiſſ.* dicunt, † fideicommiſſa, & legata pœnitentia teſratoris ipſo iure non valere, quæ *Gloſ.* adducit concordantia, & ex prædictis currenti calamo adductis concludo dictum teſtamentum, & legata omnia ipſis verbis adiunctis per donationem inter viuos fuiſſe, & potuiſſe reuocari, eriam quod ſint ad pias cauſas, & proindè donarariũ teſtatoris, nec eius ab inteſtato hȩredem moleſtari poſſe, & ita mibi videtur.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Fideicommiſſa, & legata conditionalia, conditione purificata debentur.*
2 *Teſtatoris voluntas eſt attendenda.*
3 *Authent. res quæ, babet locum in neceſſitatibus.*

4 *Do-*

4 *Dotem, quæ ſua culpa diſſipat ſibi imputet.*
5 *Auus maternus, neptem dotare non tenetur.*
6 *Ius quæſitum patri, vel matri in fideicommiſſo, tranſmittitur ad filios.*
7 *Filia teſtatoris non poteſt alterare fideicommiſſum paternum.*
8 *Bona fideicommiſſo ſubiecta veniunt ad grauatum, cum onere reſtituendi ſequentibus vocatis.*
9 *Authent. res quæ C. commun. de legat. procedit in linea deſcendente, non collaterali.*
10 *Poſſeſſionem transferens animo euitandi exequutionem, eſt in dolo, & habet locum cap. Regni conuentus.*
11 *Poſſeſſionem litigioſam alienans punitur ad tertiam partem pretij.*
12 *Rapta apud quemcumque inueniantur, redduntur proprijs Dominis.*

Pro Mario de Alferio, contra certos particulares de Iuuenatio.

ARGVMENTVM.

Alienatio bonorum fideicommiſſo ſubiectorum, licet fiat in linea deſcendenti ex cauſa dotis, requiritur tamen neceſſitas dotandæ, & non procedit in collaterali.

CONSILIVM LIX.

IN hac cauſa duo ſunt videnda.

Primò, an bona fideicommiſſo ſubiecta data in dotem alienari potuerint ex vi *authent. res, quæ C. commun. de legat.*

Secundò, an ſtante decreto vltimo loco lato, quod ſententia in beneficium Marij de Alfetio non mandetur exequutioni ſuper bonis moderatis in ſententia, rei iudicatæ obſtet exceptio.

Quo ad primum reſpondetur. Primò, quod dùm habemus voluntatem teſtatoris, vt bona ipſa nullo modo alienari poſſint, nec ex cauſa dotis, & in eis ſuccedant deſcendentes, vt ex lectura fideicõmiſſi fol. 19. in primo proceſſu, alienatio non ſubſiſtit cum non debeat eſſe in poteſtate hæredis ſic grauati, deludere teſtatoris voluntatem, vt conditione exi-
1 ſtente fideicommiſſa, † & legata non debeantur, *l. ſi id quod ff. de liber. legat. l. cætera ff. de legat. 1. cap. ſi ciuitas de ſentent. excommunic. in ſexto*, & ſic in ſpetie determinat *Paul. de Caſtr. in ſuo conſ. 247. num. 3.* & multi alij per *Peregrin. in tract. de fideicommiſſ. artic. 22. num. 75.*
2 quia voluntas † teſtatoris eſt attendenda: nàm diſponat teſtator, & erit lex, ad *text. in l. verbis legis ff. de verbor. ſignificat. l. legem C. de pact. §. diſponat in auth. de nupt. Alban. latè in ſuo conſ. 97.* quæ ſpetiali prohibitione in cauſam dotis exiſtente, quod non poſſit fieri alienatio eſt communis * opinio, ſecundum *Iaſ. in eodem authent. res quæ num. 24. poſt Alex. conſ. 5. vol. 2.*

Secundo reſpondetur, quod Lucretia de Marinis teſtatoris neptis primo loco fuit dotata de bonis paternis, cum primo viro, & ſic aderant primæ dotes, & *d. au-*
3 *thent. res quæ*, † loquitur quando non habet aliundè, & ſi legitima portio non ſufficiat, vt habetur ex *text. eiuſdem authent. res quæ*, nec adfuerunt neceſſitates de quibus per *Bald. in ſuo conſ. 20. lib. 2.*
4 & dùm habuit dotem, † & ſua culpa diſſipauit ſibi imputetur, *Bald. in authent. ſi captiui in fraudem C. de Epiſcop. & cleric. Iaſ. in d. authent. res quæ num. 22. & 23.* vel ipſam primam dotem habet, & non tenetur, quia non eſſet in neceſſitate, vt diximus, & per eundem *text. auth.*
5 Tertiò, ſumus in auo materno, † qui neptes dotare non tenetur, cum ſit onus paternum filias dotare, vt ex multis firmat *Aymon Crauett. conſ. 209.* nec alienatio fuit facta pro nepte deſcendente ex vocatis, immò pro extranea, & de linea collaterali, vt infra.

Quartò, tempore quo bona prædicta fuerunt data in dotem, Laura Celentana

3 militat, † quia actus teſtandi ab alieno arbitrio dependere non debet, *l.captatorias,& l.illa autem inſtitutiones ff.de hered. inſtit.* † quia nemo arbitrium alterius ſuper bonis in tempus, quo non ſurit ſua conferre poteſt: nàm eo ipſo, quod quis moritur, ceſſat rerum ſuarum Dominus eſſe, & arbitrium alterius eſſet collatum ad tempus inhabile, *& Iaſ.in l.captatorias de teſtam.milit.* dicit, quod
4
5 teſtamentum mulierum † cum interuentu Mundualdi, nec ad pias cauſas valet, quia vltima mulieris voluntas ex alieno arbitrio dependeret.

6 Secundò, † in teſtamentis duo requiruntur ſubſtantialia, & ſolemnitas ſubſtantiæ conſiſtit in voluntate, voluntas in
7 forma: † quo ad ſubſtantiam teſtamentum eſt de iure gentium: nàm homines, quamprimum eſſe cæperunt, nondum ſcriptis legibus de eorum bonis teſtabantur, & in veteri teſtamento antiqui patres teſtantur ante legem moſaycam, vt dicit *gloſ. in l.quotiens ff. de hered.in-*
8 *ſtit.* † Solemnitas verò fluxit à iure ciuili, & poſitiuo, *ita Bart.in l.interdum ff. de condit. indebit. & in rubrica ff. de acquirend.hæredit.* Ex quo ſolemnitas plerumquè mutatur, & ad pias cauſas, & alijs cauſis demitur, vt eſt notorium.

9 Tertiò, † Mundualdus interuenit in contractibus mulierum nè decipiantur,
10 ſed hæc ratio ceſſat in teſtamẽto, † quia teſtamento quis non contrahit cum aliquo, & ſic decipi non poteſt, quam rationem adducit *Alexand. in l.mutum colum.3. ff.de acquirend.hæredit.* nullum damnum ſentit mulier cum diſpoſita in teſtamento poſt eius mortem ſortian-
11 tur vires, & effectum, † & mors omnia ſoluit *§.deinceps de nupt.* & ſic abſque Mundualdo teſtari poteſt, vt latè per *Maxill. in conſuetudin. Barenſ. folio 97.*

Circa tertium dicitur, quod compromiſſarij non grauarunt Ioannem Baptiſtam patrem puellæ defunctæ, reſeruando iura legitimæ, ſed ipſam actricem, & illa reſeruatio nihil obſtat cum fuerit dictum, ſi quæ competunt, ſed circumſcripto hoc teſtamento ad hue Iulia actrix, eiusq; filij in dotibus dictæ Iſabellæ filiæ, ſtante morte eius filiæ in pupillari ætate, ſuccedere debent omnibus excluſis, ex vi pacti in capitulis matrimonialibus, quòd decedente ſine filijs, vel filijs in pupillari ætate deficientibus, aùt ab inteſtato quandocumquè ſuccederent mater, & ipſi fratres dotantes, & ſic negotium eſt abſquè dubio, cum ex vi pacti expreſſi in capitulis matrimonialibus, ex vi antiquatæ conſuetudinis, quod dotes reuertantur ad dotantes mulieribus mortuis abſquè liberis, vel ſi cum liberis, & ipſis deficientibus in pupillari ætate, vel ab inteſtato quandocumque benè ergo prouiſum fuit per Dominum cauſæ Commiſſarium, quod oppoſitis ex aduerſo non obſtantibus laudũ per quod omnia actrici reſtituuntur, exequatur; & idem per Sacrum Conſilium confirmari debere mihi videtur. *Ita deciſum fuit per Sacrum Conſilium exequendo ipſum laudum.*

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Depoſitarius nullam poteſt exceptionem opponere.*
2 *Depoſiti cauſa debet exequi vti ſententia, laudum, & confeſſio in iudicio iurata.*
3 *Depoſitum per fidem banci eſt notorium.*
4 *Depoſitarius, nec contra depoſitantem, exceptionem non numeratæ pecuniæ opponere poteſt, & eſt communis opinio, & nu.6.*
5 *Depoſitarius compenſationem opponere non poteſt.*
7 *Depoſiti confeſſio realem numerationem probat.*
8 *Exceptio non numeratæ pecuniæ habet locum in mutuo tantùm.*
9 *Depoſiti cauſa attenditur, & non cauſa mutui, etiam originalis.*
10 *Depoſiti in mutuum transfuſio fit iure ſpetiali.*
11 *Subrogatus quando ſapiat naturam eius, in cuius locum ſubrogatur.*

12 Com-

12 *Communis opinio in iudicando eſt attendenda.*

13 *Clericus, nec tacitè, nec expreſsè in Iudicem laicum conſentire poteſt.*

14 *Clericus non incidens in habitu, & tonſura, non gaudet priuilegio.*

Pro Illuſtrimo Domino Principe Caſertæ D. Iulio Antonio Aquauiua de Aragonia, meo affine, contra Dominum Carolum Brancatium.

ARGVMENTVM.

Fides depoſiti publico à banco facta nullam recipit exceptionem, vt retardetur ſolutio. Item Clericus non incedens in habitu, & tonſura, fori priuilegio non gaudet.

CONSILIVM LXI.

IN hac cauſa duo ſunt videnda.

Primò, ſi facta per publicum bancum fide depoſiti, aliqua poſſit opponi exceptio.

Secundò, an ſit remittendus Clericus, qui poſt ſententiam remitti petit.

Quo ad primum dico, quod depoſita-
1 rius † exceptionem nullam opponere poteſt, quæ ſolutionem impediat, vt eſt *text. in l. ſi quis, vel pecunias C. depoſit. ibi: Reddere illico modis omnibus compellatur, nullamq; compenſationem, vel deductionem, vel doli exceptionem opponat, ibiq; Gloſ. & Doctores* * *communiter* fir-
2 mant, † & meretur exequutionem ſicut ſententia, vel confeſſio iudiciaria, vel iuramentum conuentionale, *l. poſt rem iudicatam ff. de re iudicat.* vel laudum emologarum, *l. cum antea C. de arb. & firmat Mattheſil. in ſuo ſingul.* 5. maximè quod
3 tale depoſitum † factum per fidem publici banci eſt notorium, *vt idem Mattheſil. firmat ibidem.*

Nec opitulatur depoſitum eſſe factum contemplatione Domini Caroli Brancatij debitoris, & non creditoris bãci, quia ex eius lectura apparet fuiſſe factum pro Domino Octauio Brancia, maſſariæ emprore, & non pro Domino Carolo, ſed quomodocumque ſit, ad inſtantiam cuiuſuis factum prætendatur, ſiuè creditoris, ſiuè debitoris, adhuc depoſitarij ipſi tenenrur ſtatim ſoluere, quia nec contra
4 depoſitantem, † exceptionem non numeratæ pecuniæ opponere poſſunt, vt eſt *textus apertus in l. in contractibus §. ſed quoniam C. de non numerata pecunia,* ſecundum verum intellectum *Gloſ. Bald. Salycet. Caſtrenſ. & aliorum,* qui de confeſſionato depoſito intelligunt, vt in proprio ex aduerſo prætenſo caſu, quando Brancia, ſiuè Brancatius non eſſet, banci creditor cum de vero, & naturali debito nulla ſit dubitario, idemq; tenet *Iaſ. in l. 1. C. de edend. & in l. 2. poſt eum Curt. Iun. confirmat num.* 15. *ff. ſi cert. petat. Felyn. in cap. ſi cautio colum.* 8. *verſic. tertio fallit, de fide inſtrument. Practica Pap. in form. libelli in actione hypoth. in gloſ. in verbo in depoſito, Curt. Iun. in l. bona fides colum. penultim. ff. depoſit. Rolandus à Valle conſ.* 17. *num.* 7. *lib.* 1. *Natta conſ.* 438 *num.* 4. *poſt Caſtrenſ. conſ.* 170.
5 vbi nec exceptio † compenſationis, ex mente *Tiraquell. de retract. conuent. gloſ.* 6. *num.* 13. *&* 19. & talem non nume-
6 ratæ pecuniæ † exceptionem non admitti eſt * communis opinio, *vt per Suarez in ſuo Theſauro receptarum ſententiarum litera D, num.* 16. *& cum prædictis concordat Petr. Duen. in ſua regul.* 160. *limi-*
7 *tat.* 5. & eſt ratio, † quia ſola confeſſio in depoſito probat realem numerationem, *l. publia §. 1. ff. depoſit. Bald. in l. pecuniam C. de ſolution. & Roland. à Valle dicto conſilio num.* 8. *Natta dicto conſil.* 248.
8 Hoc etiam, † quia exceptio non numeratæ pecuniæ habet locum in contractu mutui tantùm, *Emanuel à Coſta in l. ſi ex cautione limitat.* 2. *C. de non numerata pecunia, Aretin in l. 1. colum.* 6. *& Alexand. num.* 35. *ff. ſolut. matrim. Iaſ.*

V 3 in

5 *Cauſa in exhæredatione requiritur, quæ omiſſa, vel non probata, irritum eſt teſtamentum, & nu. 6.*
7 *Pactum inter patrem, & filiam factum, vt parte quadam recepta, non poſſit in alio ſuccedere, non valet.*

Pro Prudentia, & Morgana Cappellis.

ARGVMENTVM.

Filiæ à patre non inſtitutæ rumpunt teſtamentum, etiam quod fuerint maritatæ, & dotatæ.

CONSILIVM LVI.

CAeſar Cappellus tres habens filias, duas ex prima vxore nuptas, & ex vxore ſecunda, vnam in capillo ſuum vltimũ condidit teſtamentum, in quo dictam ſuam ſecundam vxorem hæredem inſtituit vniuerſalem, & de dictis ſuis filiabus, tàm nuptis, quàm in capillo verbum nullum in dicto ſuo teſtamento, & vltima voluntate, & quia dicta filia in capillo inſtitutioni ſuæ matris nõ contradicit, cum in eius beneficium tendat, ſed ipſe duæ aliæ filiæ nuptæ, licet à patre, quia præteritæ de dicto paterno teſtamento conquæruntur, quodq; ſtante earum prætéritione teſtamentum ipſum ſit nullum, *per text. inſtit. de exhered. li-*
1 *ber. vbi legitur:* † *Pater, qui habet filios in ſua poteſtate, ſeù etiam emancipatos, ſiuè maſculos, ſiuè fœminas, curare debet, vt eos hæredes inſtituat, vel exhæredet, alioquin ſi eos ſilentio prætereat nullum eſt teſtamentum, ita dicit d. text. in princ. & in* §. *emancipatos de exhæred. liber.* nec
2 valet ipſo iure, † *l. maximum vitium C. de liber. præter.* ibiq; fœminæ exequantur maſculis, & eodem modo debent inſtitui, vel exhæredari, vt omnes *Doctores* dicunt in dictis locis, & ita eſt * communis opinio, vt dicit *Corn. conſ. 61. colum. 2. liter. G, lib. 2. Iaſ. conſ. 113. nu. 1. lib. 1. & firmat Iul. Clar. in d.* §. *teſtamentum q. 42. verſ. item quæro.* Nec opitulatur vxoris inſtitutæ probatio, quod teſtator interrogatus tempore teſtamenti, cur dictarum filiarum non recordatus fuit, aliquid eis relinquendo, reſpondit, quod de ſuis bonis habuerunt plus debita portione, vt vidẽtur deponere teſtes examinati fol. 31. & ſequenti, forſan, quia maritauerat, & dotauerat, quia dotatio
3 ipſas non excludit, † quin cum alia ſorore in capillo non concurrat, ſignanter decedente patre, collatis tamen dotibus, & bonis, quæ à patre habuit, vt de iure Longobardorum, dicit *Car. in l. ſi pater filiam de ſucceſſ.* & de iure Romano, *per text. in l. 1.* §. *1. & 2. ff. de collat. cum ſimilibus, Napodan. in conſuetud. ſed & ſi moriatur in verbo ipſi ſucceſſores fol.* 81. *Anton. de Alex. ibidem in* §. *quod autem de ſucceſſ. ex teſtamento, & per Afflict. in deciſ.* 161. Nec ex quo nominauit eas, quia tanto minus debet valere teſtamentum, quàm ſi recordatus non fuiſſet, quia
4 ad hoc, † vt quis non dicatur præteritus non ſufficit, quod ſit nominatus in teſtamẽto, aùt extra, ſed requiritur, quod expreſsè inſtituatur, aùt exhæredetur, §. *eadem inſtit. de hæred. quæ ab inteſt. de-*
5 *feruntur*, tanto magis, † quia in exhæredatione requiritur, cauſa, quæ omiſſa, aut non legitima, vel non probata irritum eſt teſtamentum, *authent. ex cauſa C. de liber. præter. & authent. non licet eo-*
6 *dem titulo.* † Cauſa verò, quod prædictæ filiæ habuerunt de bonis teſtatoris partem contingentem, aut maiorem, non eſt legitima, nec de quatuordecim inſertis, *in authent. vt cum de appellat. cogn.* §. *aliud quoque capitulum, cum ſeq. collat. 8. conſtit. duodecima.* Præterea ſi quid pro-
7 baretur fuiſſe traditum † prædictis filiabus per dictum teſtamentum ex cauſa dotium, forſan licet cum pacto de eidem non ſuccedendo, nihilominus pacto non obſtante deberent ſuccedere, *l. pactum dotale, cum ſua materia C. de collat. & ibi Alexand. & cæteri Doctores*, ex quibus

breui-

breuiter adductis concludo dictum te-
ſtamentum ob filiarum nuptarum pręte-
ritionem eſſe nullum, ipſasq; concurrere,
cum ſorore in capillo, collatis tamen
dotibus habitis à patre. *Quia negotium
fuit inter ſorores ſe concordarunt.*

Camillus de Laratha.

S V M M A R I V M.

1 *Habitatores ob timorem ſpirituum domos
relinquere poſſunt, non ſoluta merce-
de.*
2 *Probatio dependens ex tempore requirit
probationem illius temporis, alias non
probat.*
3 *Probatio de præſenti, præſumitur de præ-
terito.*
4 *Probatio ſpetialis præfertur generali.*
5 *Teſti vno affirmãti magis creditur, quàm
pluribus negantibus.*
6 *Spiritus, & vmbræ ſolent eſſe, vbi aliquis
interficitur.*

Pro Amico.

A R G V M E N T V M.

*An habitatores ob ſpirituum timorem,
& periculum non ſoluta mercede domos
relinquere poſſint?*

CONSILIVM LVII.

QVod conuentus abſolui
debeat, non ſolùm ex
facto, ſed etiam de iu-
re, dico, quod habita-
1 tores † ob timorem ſpi-
rituum domos relinque
re poſſunt, non ſoluta mercede, quod
nulli dubium eſſe debet, *per text. in l. ha-
bitatores* §. *vltimo* ff. *locat. vbi gloſ. & Do-
ctores*, & in ſpetie propter timorem ſpi-
rituum, qui inquilinos vexare ſolent, vt
in caſu noſtro firmat, *Port. in* §. *final. ver-
ſic. quæritur inſtit. locat. Apoſtill. conſue-
tudin. Neapolit. de locat. & conduct. nu. 3.
poſt literam B, Ferron. in conſuetud. Bur-
degal. tit. 1. lib. 3. Couarr. variar. reſolut.
lib. 4. cap. 6. per totum, Cagnol. in l. contra-
ctus de regul. iur. verſic. quinquageſimo-
quinto, Carrot. in tractatu locat. & con-
duct. part. vltim. de remiſſ. merced. nu-
mer. 46.* Non obſtat, quod teſtes partis
dicant de præterito domos fuiſſe ſecu-
ras, & quod in eis non viderunt vmbras,
quia dùm dicti teſtes ſunt artiſtæ, & non
habitarunt in domo magna, ſed in apo-
thecis, & cameris inferioribus, quomodo
de hoc deponere poterant, ſed quomo-
documque ſit, quia deponunt de præte-
rito, & non in ſpetie de tempore loca-
2 tionis non obſtant, † cum probatio de-
pendens ex tempore, requirit probatio-
nem illius temporis, alias non probat, *l.
matrem C. de probat. vbi Caſtrenſ. & alij
3 Doctores*, † & probatio locatoris, cum
ſit de præſenti, & ſic præſumitur de præ-
terito, per *text. in l. ex perſona C. de pro-
bat. vbi gloſ. & Doctores.* Quinimmò pro-
batio partis aduerſæ eſt generalis, quæ
non excludit probationem locatoris, in
4 ſpetie factam, † & ſpetialis probatio prę-
fertur generali, & attendi debet, *l. 2. vbi
Angel. de calumn. notat Bart. in l. cum de
indebito ff. de probat. & quamplurimi alij
Doctores allegati per Borgnin. Caualcan.
in deciſ. Fiuizzan. 1. num. 8. parte ſecun-
da*, & magis credendum eſt teſtibus con-
ductoris affirmantibus, quàm teſtibus lo-
5 catoris negantibus. † Immò magis vno
affirmanti, quàm pluribus negantibus,
per gloſ. in l. diem §. *ſi plures in verb. con-
ſenſerunt, ibi, an idem in teſtibus* ff. *de
recept. arbit. Bart. in l. 1. num. 5. verſ. vl-
terius nota* ff. *de ventr. inſpic.* & quia ſpi-
6 ritus, † & vmbræ ſolent eſſe in domibus,
vbi aliquis interficitur, vt auditur, & col-
ligitur ex dictis per *Couarr. in ſupra cita-
to loco*, & pars aduerſa in 6. artic. fatetur
fol. vlt. in dictis domibus fuiſſe interfectũ
quẽdam ſeruum, negari non debet, quin
in ipſis domibus ſpiritus nõ adſint, & ſic
concludo locatorem eſſe abſoluendum à
penſione temporis, quo non habitauit,
poſt domos infra annum relictas. *Et ex
prædictis partes ſe concordarunt.*

Camillus de Laratha.

mento directè, nec indirectè teſtator ſi-
bi auferre poteſt, *iuxta text. in l.1. C.de*
ſacroſanct. eccleſ. l. ſi quis in principio te-
ſtamenti ff de legat.3.& prout vult *Bald.*
in l. ſancimus in fine C. de teſtament. &
ex alijs in proprijs terminis firmat *Ruyn.*
conſ.179.num.4. & ſeq. lib.1. Aduerſus
tenentes valere donationem rei legatæ,
caſu quo legatum reuocatur, quia non
aufertur teſtamenti factio diſtinguendo
7 dicit, † quod duplex eſt potentia, ſcili-
cèt teſtandi, & legatum reuocandi, &
quælibet conſiſtit in libero arbitrio, *l. 1.*
C.de ſacroſanct.eccleſ. & d.l. ſi quis ita
8 *in principio teſtamenti.* † Nec poteſt quis
auferre potentiam reuocandi, ſicut nec
teſtandi, vt ibi, & in *l.1. & in l.Diuus* §.
licet de iure codicill. & l. cum præcarium
de procurat. & in cap. final. de procurat.
lib.6. & alia per Ruyn. d.conſ. 179. vbi
reijciendo contraria firmat donationem
9 rei legatæ † in teſtamento factam non
valere, quod ex multis alijs firmat *Iaſ.*
in ſuo conſ.122.num.2. lib.4. dicens opi-
nionem *Dyni* in regula, quod ſemel, vl-
tra quod idem *Dyn.* contrarium tenuit
in conſ.10.incipient.quæſtio talis eſt, ip-
ſius opinio, & regulæ, quod ſemel, ac
aliorum contrarium tenentium, eſt * cõ-
muniter reprobata per *Bart.in d.l.ſi quis*
in principio teſtamenti, & per alios mul-
10 tos * communem teſtantes ibidem, † à
qua * cõmuni in iudicando non eſſe re-
cedendum, idem *Bart. in l.final. C. de*
pœn.iudic.qui mal.iud. & Canoniſtæ in
cap. 1. & cap. nè imitaris de conſtitut. &
ex deciſ. Afflict. 275. poſſet argui lega-
tum, ſiué donationem in teſtamento fa-
ctam eſſe irreuocabilẽ, aduertatur quod
per Sacrum Conſilium fuit ita deciſum
propter traditionem fundi factam per te-
ſtatorem in eius vita ſuis nepotibus,
& poſſeſſionem quatuor annorum dicto-
rum nepotum, à quibus teſtator reci-
piebat fructus virtute reſeruationis factę
in teſtamento, & ſic dictum legatum, &
donatio tranſiuit in contractum inter vi-
uos, *vt ex dicta Afflict. deciſ.num.7.* eſt
videre, & quod *Dec.in conſ.292. & Ro-*
man.conſ.293. dicant in teſtamento poſ-
ſe fieri donationem, licet eorum dicta
poſſent ſaluari dicendo de donatione
reuocabili, iuxta naturam actus, in quo
eſt facta, tamen in contrarium eſt veri-
tas: nàm donatio in teſtamento facta eſt
inualida, ac reuocari poteſt per ſupradi-
cta iura, & opinionem * communem.

Quo ad ſecundum, quod ſi ſint ad
pias cauſas, dico ipſa fuiſſe prolata per
verba legati, & ſi poſtea dicitur, quod
habeant per donationem irreuocabiliter
11 inter viuos, † verba legauit poſita in
præcedentibus, in ſequentibus, & in toto
actu repetita cenſentur, etiam in odioſis,
text.eſt in l.3. § filijs ff. de liber. & poſt-
hum. cap. ſecundo requiris de appellat. &
12 *Natta conſ* 64. *num.12.* † & verbum
donatio regulatur à præcedenti verbo
legauit, quia ſequentia declarantur à
præcedentibus, *l.ſi fuerint §.final. ff.de*
reb.dub. l.Ille, aut ille §. cum in verbis ff.
de legat. 3. Alexand.conſ.47.num.18.lib.
1. vbi ſubdit, maximè id procedere, vt
tollatur correptio; & quamuis aliquan-
do ſequentia reſtringant præcedentia,
hoc eſt, quando præcedentia non ſunt
clara, vt in caſu noſtro, in quo primo cla-
13 rè, † & expreſsè reliquit dictum nomen
debitoris, & bona, per legatum ſequen-
tia, intelliguntur ſecundum ea, quæ præ-
cedunt, ita poſt *Cyn.inquit Bald.in l.lega-*
torum petitio § final.ff.de legat.2.Iaſ.in
l.ſi ſeruus plurium §.final.num.3. ff. de
14 *legat.* 1. † Inſuper donatio prætenſa eſt
admiſta dicto teſtamento, & legato re-
uocabili, vnde naturam ipſorum reuoca-
bilem aſſumpſit, cum contractus in teſta-
mento initus quo ad reuocabilitatem
ſapit naturam vltimæ voluntatis, ſicut
ſtipulatio ipſius teſtamenti, quæ ſui na-
tura eſt reuocabilis, *l ſicut C.de action. &*
obligat. l. ex placita C. de rerum permut.
& interpoſita ex cauſa vltimæ volunta-
tis, efficiuntur reuocabilia, ſecundum
Aretin.in l ſciendum ff.de verbor.obligat.
l.ſi eum §.qui iniuriarum ff.ſi quis caut.l.
generali §. hæredis ff. de vſufruct. & per
Ruyn.dicto ſuo conſilio num.7. & 9. Quæ
legata ſunt reuocata per receptionem
maſſariæ, per teſtatorem emptæ à debi-

tore

tore pecuniæ legatæ, pro ducatis 620. in quibus excomputauit, & bonos fecit dictos ducatos 220. ſibi debitos, & ſic per
15 receptionem crediti legati, † ipſum legatum fuit reuocatum, & extinctum, iuxta *text. ad literam in l. filio ex parte ff. de adimend. legat. vbi gloſ. adducit l. non ſolum* S. *liberatio ff. de liber. legat. nec obſtat text. in l. pater inter filios ff. eodem de*
16 *adimend. legat.* vbi habetur, † quod ſi ex pecunia legata ematur aliquid, legatum non extinguitur, quia poſt factam dictam emptionem maſſariç, & dictum creditum in partem pretij excomputatum, per eũdem teſtatorem, tota maſſaria empta donationis titulo prædicto Antonio Nigro eius nepoti fuit data contemplatione matrimonij per eum contracti; ex quo legatum ipſum eſſe ademptum nulli dubium eſſe debet, vt eſt *text. in l. rem legatam ff. de adimend. legat. vbi legitur: Rem*
17 *legatam, † ſi teſtator viuus alij donauerit, omnimodò extinguitur legatum, nulla habita ratione ſiue voluntariè, vel ex neceſſitate donauerit, cum nemo in neceſſita-*
18 *tibus † liberalis extet, ibid; Bart. & Doctores* communiter poſt Gloſ. in l. 3. C. de legib. & eſt etiam text. in l. fideicommiſſa* S. *ſi rem* ff. *de legat. 3. & in* S. *ſi rem, vbi Gloſ. inſtit. de legib. & vtrobiquè Doctores.*

Sed ex abundanti dicitur, quod per legatarios non fuit facta acceptatio dictorum legatorum, ſiuè donatorum in dicto teſtamento contentorum, ex quo etiam ſi cum conſtituto, & præcario exiſterent, (quod non eſt,) quæ dominium transferre ſolent, adhuc legata, & dona-
19 tio prætenſa ipſis legatarijs † acquiſita non ſunt, *iuxta text. in l. communis ſeruus* S. 1 *ff. de acquirend. poſſeſſ. facit text. in l. ſi ego ff. de negot. geſt. & Dec. conſ. 225. num. 10. quod etiam ex Paul. de Caſtr. in l. illud circa finem, verſ. vltimo allegatur,*
20 *C. de ſacroſanct. eccleſ.* † quod dominium etiam aliquo recipiente pro donatario, non acquiritur, niſi ſequuta ratificatione, quia tunc perficitur, iuxta notata in *d. l. ſi ego*, concludens, quod nec per ſtipulationem Notarij acceptantis pro abſente ipſi non acquiritur, & dominium, & poſſeſſio remanet penes donantem, vt notant *Gloſ. Bartol. & Doctores in d. l. ſi ego*, & donans habens dominium, & poſſeſſionem, ea demmet bona donando, & tradendo dicto Antonio eius ne-
21 poti, † Antonius ipſe ſecundus donatarius eſt potior, *ad text. in l. quoties ff. de rei vendicat. & Dec. dicto conſil. 225.* & eo maxime, quia teſtamentum, & legata omnia, etiam ad pias cauſas, ab ipſo teſtatore per publicum inſtrumentum re-
22 uocata fuerunt, † quod facere potuit, *iuxta text. in l. ſancimus C. de teſtament. vbi legitur: Sin autem teſtator tantummodo dixiſſet non voluiſſe prius ſtare teſtamentum, vel alijs verbis vtendo contrariam aſſeruerit voluntatem, & hoc, vel per teſtes idoneos, non minus tribus, vel inter acta manifeſtauerit, & decennium fuerit emenſum, tunc irritum eſt teſtamentum, tàm ex contraria volũtate, quàm ex curſu temporali, vbi gloſ. & Doctores*, & ſufficit, ſi teſtator coram quinque teſtibus dixerit velle decedere ſine teſtamento, *Bartol. in l. militis* S. *veteranus ff. de milit. teſtament. & ex alijs* communem teſtatur Couarru. in 2. rubr. de teſtament. num. 12. verſ. ſexta concluſio, & text. in l. fideicommiſſum, & eius gloſ.* C. *de fidei-*
23 *commiſſ.* dicunt, † fideicommiſſa, & legata pœnitentia teſtatoris ipſo iure non valere, quæ *Gloſ.* adducit concordantia, & ex prædictis currenti calamo adductis concludo dictum teſtamentum, & legata omnia ipſis verbis adiunctis per donationem inter viuos fuiſſe, & potuiſſe reuocari, etiam quod ſint ad pias cauſas, & proindè donatariũ teſtatoris, nec eius ab inteſtato hęredem moleſtari poſſe, & ita mihi videtur.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Fideicommiſſa, & legata conditionalia, conditione purificata debentur.*
2 *Teſtatoris voluntas eſt attendenda.*
3 *Authent. res quæ, habet locum in neceſſitatibus.*

4 *Do-*

4 *Dotem, quæ ſua culpa diſſipat ſibi imputet.*

5 *Auus maternus, neptem dotare non tenetur.*

6 *Ius quæſitum patri, vel matri in fideicommiſſo, tranſmittitur ad filios.*

7 *Filia teſtatoris non poteſt alterare fideicommiſſum paternum.*

8 *Bona fideicommiſſo ſubiecta veniunt ad grauatum, cum onere reſtituendi ſequentibus vocatis.*

9 *Authent. res quæ C. commun. de legat. procedit in linea deſcendente, non collaterali.*

10 *Poſſeſſionem transferens animo euitandi exequutionem, eſt in dolo, & habet locum cap. Regni conuentus.*

11 *Poſſeſſionem litigioſam alienans punitur ad tertiam partem pretij.*

12 *Rapta apud quemcumque inueniantur, redduntur proprijs Dominis.*

Pro Mario de Alferio, contra certos particulares de Iuuenatio.

ARGVMENTVM.

Alienatio bonorum fideicommiſſo ſubiectorum, licet fiat in linea deſcendenti ex cauſa dotis, requiritur tamen neceſſitas dotandæ, & non procedit in collaterali.

CONSILIVM LIX.

IN hac cauſa duo ſunt videnda.

Primò, an bona fideicommiſſo ſubiecta data in dotem alienari potuerint ex vi *authent. res, quæ C. commun. de legat.*

Secundò, an ſtante decreto vltimo loco lato, quod ſententia in beneficium Marij de Alferio non mandetur exequutioni ſuper bonis moderatis in ſententia, rei iudicatæ obſtet exceptio.

Quo ad primum reſpondetur. Primò, quod dùm habemus voluntatem teſtatoris, vt bona ipſa nullo modo alienari poſſint, nec ex cauſa dotis, & in eis ſuccedant deſcendentes, vt ex lectura fideicōmiſſi fol. 19. in primo proceſſu, alienatio non ſubſiſtit cum non debeat eſſe in poteſtate hæredis ſic grauati, deludere teſtatoris voluntatem, vt conditione exi-
1 ſtente fideicommiſſa, † & legata non debeantur, *l. ſi id quod ff. de liber. legat. l. cætera ff. de legat.* 1. *cap. ſi ciuitas de ſentent. excommunic. in ſexto,* & ſic in ſpetie determinat *Paul. de Caſtr. in ſuo conſ.* 247. *num.* 3. & multi alij per *Peregrin. in tract. de fideicommiſſ. artic.* 22. *num.* 75.
2 quia voluntas † teſtatoris eſt attendenda: nàm diſponat teſtator, & erit lex, ad *text. in l. verbis legis ff. de verbor. ſignificat. l. legem C. de pact. §. diſponat in auth. de nupt. Alban. latè in ſuo conſ.* 97. quæ ſpetiali prohibitione in cauſam dotis exiſtente, quod non poſſit fieri alienatio eſt communis * opinio, ſecundum *Iaſ. in eodem authent. res quæ num.* 24. *poſt Alex. conſ.* 5. *vol.* 2.

Secundo reſpondetur, quod Lucretia de Marinis teſtatoris neptis primo loco fuit dotata de bonis paternis, cum primo viro, & ſic aderant primæ dotes, & *d. au-*
3 *thent. res quæ,* † loquitur quando non habet aliundè, & ſi legitima portio non ſufficiat, vt habetur ex *text. eiuſdem authent. res quæ,* nec adfuerunt neceſſitates de quibus per *Bald. in ſuo conſ.* 20. *lib.* 2.
4 & dùm habuit dotem, † & ſua culpa diſſipauit ſibi imputetur, *Bald. in authent. ſi captiui in fraudem C. de Epiſcop. & cleric. Iaſ. in d. authent. res quæ num.* 22. & 23. vel ipſam primam dotem habet, & non tenetur, quia non eſſet in neceſſitate, vt diximus, & per eundem *text. auth.*

5 Tertiò, ſumus in auo materno, † qui neptes dotare non tenetur, cum ſit onus paternum filias dotare, vt ex multis firmat *Aymon Crauett. conſ.* 209. nec alienatio fuit facta pro nepte deſcendente ex vocatis, immò pro extranea, & de linea collaterali, vt infra.

Quartò, tempore quo bona prædicta fuerunt data in dotem, Laura Celentana

6 mater Marij actoris viuebat, † & ſic erat
ius fideicommiſſi quæſitum in perſonam
ſuam, & illud trãſmiſit ad ipſum Marium
eius filium, per *text. in l. vnica* §. *ſin au-*
7 *tem C. de codicill.* † & ſic filia teſtatoris
non poterat alterare naturam fideicom-
miſſi de bonis remanſis in hæreditate
teſtatoris, & dare alijs per regulam illud,
quod noſtrum eſt, ſine facto noſtro tolli
non poteſt, per ſupradicta iura, & autho-
ritates.

Quinto poſito, quod dicta Lucretia
de deſcendentibus teſtatoris eſſet, in eius
8 poſſe bona reſtitutioni † ſubiecta venire
non poterãt, niſi iure ſucceſſionis, & cum
onere reſtituendi ſequentibus vocatis,
æqualiter, iuxta teſtatoris diſpoſitionem,
& ſic Paſca mater Lucretiæ naturam fi-
deicommiſſi alterare non poterat, & ſuæ
nepti de linea collaterali dare in dotem,
in præiudicium fideicommiſſi, & deſcen-
9 dentium, † quia *d. authent. res quæ*, pro-
cedit tantùm in deſcendente, quod pro-
batur per verbum liberis, & verbum le-
gitima in eodem *authent.* & dicunt ibi
Bartol. & Angel. non autem in linea col-
laterali, ibidem firmant *Corn. & Curt.* &
hãc opinionem cæteris relatis tenet *An-
ton. de Padill. ibidem in prima limit. verſ.
text. hunc num. 114. & ſeq. Ludouic. Mo-
lin. in tract primogen. hiſpan. lib. 4. cap. 6.
verſ. ex quibus infertur, Ioan. Crott. in
repetit.* §. *Diui in 3. limitat. num. 6. Fer-
dinand. Loaz. num. 142. verſ. ex quo infe-
ro ff. de legat. 1, Couarru. variar. reſolut.
lib. 3. cap. 6 num. 10. verſ. primum*, vbi re-
ferens omnes, dicit hanc * communem
eſſe opinionem, quàm ſequitur *Præſid. de
Franch. in ſua deciſ. 241. nu. 1. & 3.*

Sextò, alienatio facta per magnificum
Ioannem Franciſcum de Solijs ſecun-
dum virum Lucretię, & generum Paſchę,
qui ſimul alienauerunt, & dederunt nep-
ti, non vocatæ, fuit voluntaria, & non ne-
ceſſaria: nàm poſſederunt dicta bona
longo tempore, & non alienauerunt, &
poſteà nulla vrgente cauſa alienauerunt,
adeò quod ſi eſſent de vocatis, *d. authen.
res quæ*, locum non haberet, cum bona
ipſa nullo modo, nullaq; ex cauſa aliena-
ri potuiſſent, nec poſſent, vt dictum
eſt.

Circa ſecundum, quod eſt de excep-
tione rei iudicatæ parum inſiſtam, quia
tale decretum nullo modo interponi po-
terat: nàm inter partes ipſas fuit colla-
tum, & clarè apparet per inſtrumentum
vbi Ferdinandus, & Bartholomæus reſti-
tuerunt bona petita illis de Iuuenatio,
eiſq; voluerunt de euictione teneri, caſu
quo bona ipſa fuiſſent euicta ab eorum
hæredibus, & ab ipſis cauſam habenti-
bus, quod fecerunt, ad euitandam con-
tra eos exequutionem paratam, cum
condemnati eſſent, tamquàm authores
laudati ad omnia damna, expenſas, & in-
10 tereſſe; † & dum animo euitandi exe-
quutionem, & dictum Marium fraudan-
di id fecerunt, fuerunt in dolo expreſſo,
vnde ſuccedit diſpoſitio *cap. Regni con-
uentus*, dicens quocumque titulo res li-
tigioſa vadit ad alios, reuocari poteſt, fa-
cit *text. in l. 2. C. de litig. & conſtitut. Re-*
11 *gni eorum fraudibus*, dicit, † quod non
ſolum tenetur ad intereſſe, ſed punitur
ad tertiam partem extimationis, Fiſco
applicanda, ſi ignoranter, & ſi ſcienter
amittit pretium, facit *text. in l. ſed ſi lege*
§. *proindè*, vbi habetur, quod ſi poſſeſſio
per plures manus ambulauerit, omnes
tenentur, quando dolo quilibet poſſide-
re deſijt, vt in caſu noſtro, cum Ferdinan-
dus, & Bartholomæus deſierint poſſide-
re, ad euitandam exequutionem, quæ
contra eos erat parata, vt ſupra, ad hoc
facit apertè *text. in authent. de mona.* §. *ſi
verò his quidem in fine, ibi: Ea verò, quæ*
12 *rapta ſunt*, † *ſi apud quoſcumque inue-
niantur modis omnibus reddantur priſti-
no Domino*, faciunt dicta *Bartol. in l. 3. ff.
de pign.* ibi, vbicumquè autem ſententiam
latam contra debitorem, dixi præiudi-
care creditori, intelligitur, niſi colluſum
ſit, vt habetur *in l. Præſes eodem titulo*,
prout in caſu noſtro, vbi fuit inter partes
colluſum; ex quibus omnibus breuiter
adductis apparet exequutionem ſenten-
tiæ in fauorem ipſius Marij impediri non
poſſe, quibuſuis ex aduerſo prætenſis nõ
obſtantibus, & ita iudicandum puto.

Et

Et ita deciſum fuit, & ſententia ipſa exequuta, referente Horatio Marcheſio, vt ex proceſſu in banca Amatruda.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Verbum quoſcumque eſt generale nihil excludens.*

2 *Dictio, &, non ſemper ponitur coniunctiuè, ſed multoties diſiunctiuè.*

3 *Mundualdus, quod debeat in teſtamento interuenire ſecundum Afflict. non militat.*

4 *Arbitrium non confertur in tempus, in quo bona non ſunt noſtra.*

5 *Teſtamentum mulieris, cum interuentu Mundualdi, nec ad pias cauſas valet.*

6 *Teſtamentum duo requirit, ſubſtantiam, & voluntatem.*

7 *Teſtamenti ſubſtantia eſt de iure gentium.*

8 *Teſtamenti ſolemnitas, eſt de iure ciuili.*

9 *Mundualdus in contractu mulierum, quare interueniat.*

10 *Teſtamento ceſſat ratio, nè mulier decipiatur, quia non contrahit, & ſic decipi non poteſt.*

11 *Mors omnia ſoluit.*

Pro magnifica Iulia de Simeonibus, eiuſq; filijs, contra Ioannem Baptiſtam Maurellum.

ARGVMENTVM.

Teſtamentum ſine interuentu Mundualdi, an ſit nullum.

CONSILIVM LX.

EX in facto adductis actrix, eiuſquè filij eorum habent intentionem fundatam, adeò quod allegare opus non eſſet, ſed pro contrariorum reiectione dico, quod pars aduerſa tria opponit.

Primò, laudum eſſe nullum propter limitatam poteſtatem Procuratori datam ad compromittendum.

Secundò, teſtamẽtum factum per Iſabellam dictæ Iuliæ filiam, abſquè Mundualdo eſſe nullum.

Tertiò, Ioanni Baptiſtæ ex perſona Lauræ eius filiæ defunctæ competere legitimam in bonis Iſabellæ matris.

Pro reſolutione ipſorum ſingulorum quo ad primum dico, quod poteſtas Procuratori ad compromittẽdum data, licet in ea dicatur ad compromittendum in perſonam Domini Iulij Palumbi, ſi bene aduertatur, ſequitur in ea, & alios quoſ-
1 cumquè, † quod verbum eſt generale, & vniuerſale nihil excludens, *l. Iulianus ff. de legat.* 3. *l. à Procuratore C. mandati, l. omnes C. ſine cenſ. vel reliq. cap. ſolitæ de maioritat. & obedient. cap. ſecundo de obſeruat. ieiun. cap. ſi Romanorum* 19. *diſtinct.* irem dictum debere compromitti pęnes dictum Iulium, & alios, dicta di-
2 ctio &, † non ſemper ponitur coniunctiuè, ſed multoties diſiunctiuè, vt eſt *text. in l. Titio fundum ff. de vſufruct. legat. vbi latè Bartol. confirmat, & text. in l. vltima C. de codicill.* per quam *l. ſi Titio* dicunt *Doctores,* quod ſi teſtator dicit valere iure teſtamenti, & codicillorum, illa copula, &, reſoluitur in diſiunctiuam, & ſic compromiſſum fieri potuit in quemcumquè Procurator voluit, maximè quod dictus Iulius compromiſſum acceptare noluerat, ſi in ipſum fiebat, quia pro Aduocato interuenerat conſulendo ſcripturas, & poſtea ſimiliter interuenit vſquequo ab hac vita diſceſſit, vt eſt notorium, & proindè laudum nullum prætendi non poteſt, vt benè per Iudicantes eſt cognitum, dùm fuit dictum, quod laudum ipſum exequatur.

Circa ſecundum, quod teſtamentum Iſabellæ propter Mundualdi non interuentum prætendatur nullum.

Primò dicitur, quod licet *Afflict. in eius deciſ.* 260. concludat, quod Mundualdus interuenire debeat, tamen non

 militat,

3 militat, † quia actus teſtandi ab alieno arbitrio dependere non debet, *l.captatorias,& l.illæ autem inſtitutiones ff.de hæ-*
4 *red. inſtit.* † quia nemo arbitrium alterius ſuper bonis in tempus, quo non ſunt ſua conferre poteſt: nàm eo ipſo, quod quis moritur, ceſſat rerum ſuarum Dominus eſſe, & arbitrium alterius eſſet collatum ad tempus inhabile, *& Iaſ.in l.captatorias de teſtam.milit.* dicit, quod
5 teſtamentum mulierum † cum interuentu Mundualdi,nec ad pias cauſas valet, quia vltima mulieris voluntas ex alieno arbitrio dependeret.
6 Secundò, † in teſtamentis duo requiruntur ſubſtantialia, & ſolemniras ſubſtantiæ conſiſtit in voluntate,voluntas in
7 forma: † quo ad ſubſtantiam teſtamentum eſt de iure gentium: nàm homines, quamprimum eſſe cæperunt, nondum ſcriptis legibus de eorum bonis teſtabantur, & in veteri teſtamento antiqui pattres teſtanrur ante legem moſaycam, vt dicit *gloſ. in l.quotiens ff. de hæred.in-*
8 *ſtit.* † Solemnitas verò fluxit à iure ciuili, & poſitiuo, *ita Bart.in l.interdum ff. de condit. indebit. & in rubrica ff. de acquirend.hæredit.* Ex quo ſolemnitas plerumquè mutatur, & ad pias cauſas, & alijs cauſis demitur,vt eſt notorium.
9 Tertiò, † Mundualdus interuenit in contractibus mulierum nè decipiantur,
10 ſed hæc ratio ceſſat in teſtamẽto,† quia teſtamento quis non contrahit cum aliquo, & ſic decipi non poteſt, quam rationem adducit *Alexand. in l.mutum colum.3. ff.de acquirend.hæredit.* nullum damnum ſentit mulier cum diſpoſita in teſtamento poſt eius mortem ſortian-
11 tur vires, & effectum, † & mors omnia ſoluit *S.deinceps de nupt.* & ſic abſque Mundualdo teſtari poteſt, vt latè per *Maxill. in conſuetudin. Barenſ. folio 97.*

Circa tertium dicitur,quod compromiſſatij non grauarunt Ioannem Baptiſtam patrem puellæ defunctæ, reſeruando iura legitimæ, ſed ipſam actricem, & illa reſeruatio nihil, obſtat cum fuerit dictum, ſi quæ competunt, ſed circumſcripto hoc teſtamento ad huc Iulia actrix, eiuſq; filij in dotibus dictæ Iſabellæ filiæ, ſtante morte eius filiæ in pupillari ætate, ſuccedere debent omnibus excluſis, ex vi pacti in capitulis matrimonialibus, quod decedente ſine filijs, vel filijs in pupillari ætate deficientibus, aùt ab inteſtato quandocumquè ſuccederent mater, & ipſi frarres dotantes, & ſic negotium eſt abſquè dubio, cum ex vi pacti expreſſi in capitulis matrimonialibus,ex vi antiquatæ conſuetudinis, quod dotes reuertantur ad dotantes mulieribus mortuis abſquè liberis,vel ſi cum liberis, & ipſis deficientibus in pupillari ætate, vel ab inteſtato quandocumque benè ergo prouiſum fuit per Dominum cauſæ Commiſſarium,quod oppoſitis ex aduerſo non obſtantibus laudũ per quod omnia actrici reſtituuntur,exequatur; & idem per Sacrum Conſilium confirmari deberè mihi videtur. *Ita deciſum fuit per Sacrum Conſilium exequendo ipſum laudum.*

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Depoſitarius nullam poteſt exceptionem opponere.*
2 *Depoſiti cauſa debet exequi vti ſententia, laudum, & confeſſio in iudicio iurata.*
3 *Depoſitum per fidem banci eſt notorium.*
4 *Depoſitarius, nec contra depoſitantem, exceptionem non numeratæ pecuniæ opponere poteſt, & eſt communis opinio, & nu.6.*
5 *Depoſitarius compenſationem opponere non poteſt.*
7 *Depoſiti confeſſio realem numerationem probat.*
8 *Exceptio non numeratæ pecuniæ habet locum in mutuo tantùm.*
9 *Depoſiti cauſa attenditur,& non cauſa mutui,etiam originalis.*
10 *Depoſiti in mutuum transfuſio fit iure ſpetiali.*
11 *Subrogatus quando ſapiat naturam eius, in cuius locum ſubrogatur.*

12 Com-

12 *Communis opinio in iudicando eſt attendenda.*

13 *Clericus, nec tacitè, nec expreſsè in Iudicem laicum conſentire poteſt.*

14 *Clericus non incidens in habitu, & tonſura, non gaudet priuilegio.*

Pro Illuſtrimo Domino Principe Caſertæ D. Iulio Antonio Aquauiua de Aragonia, meo affine, contra Dominum Carolum Brancatium.

ARGVMENTVM.

Fides depoſiti publico à banco facta nullam recipit exceptionem, vt retardetur ſolutio. Item Clericus non incedens in habitu, & tonſura, fori priuilegio non gaudet.

CONSILIVM LXI.

IN hac cauſa duo ſunt videnda.

Primò, ſi facta per publicum bancum fide depoſiti, aliqua poſſit opponi exceptio.

Secundò, an ſit remittendus Clericus, qui poſt ſententiam remitti petit.

Quo ad primum dico, quod depoſita-
1 rius † exceptionem nullam opponere poteſt, quæ ſolutionem impediat, vt eſt *text. in l. ſi quis, vel pecunias C. depoſit. ibi: Reddere illico modis omnibus compellatur, nullamq́; compenſationem, vel deductionem, vel doli exceptionem opponat, ibiq́; Gloſ. & Doctores* * *communiter* fir-
2 mant, † & meretur exequutionem ſicut ſententia, vel confeſſio iudiciaria, vel iuramentum conuentionale, *l. poſt rem iudicatam ff. de re iudicat.* vel laudum emologatum, *l. cum antea C. de arb. & firmat Matthesil. in ſuo ſingul.* 5. maximè quod
3 tale depoſitum † factum per fidem publici banci eſt notorium, *vt idem Matthesil. firmat ibidem.*

Nec opitulatur depoſitum eſſe factum contemplatione Domini Caroli Brancatij debitoris, & non creditoris bāci, quia ex eius lectura apparet fuiſſe factum pro Domino Octauio Brancia, maſſariæ emptore, & non pro Domino Carolo, ſed quomodocumque ſit, ad inſtantiam cuiuſuis factum prætendatur, ſiuè creditoris, ſiuè debitoris, adhuc depoſitarij ipſi tenentur ſtatim ſoluere, quia nec contra
4 depoſitantem, † exceptionem non numeratæ pecuniæ opponere poſſunt, vt eſt *textus apertus in l. in contractibus* §. *ſed quoniam C. de non numerata pecunia,* ſecundum verum intellectum *Gloſ. Bald. Salycet. Caſtrenſ. & aliorum,* qui de confeſſionato depoſito intelligunt, vt in proprio ex aduerſo prætenſo caſu, quando Brancia, ſiuè Brancatius non eſſet, banci creditor cum de vero, & naturali debito nulla ſit dubitatio, idemq́; tenet *Iaſ. in l. 1. C. de edend. & in l. 2. poſt eum Curt. Iun. confirmat num. 15. ff. ſi cert. petat. Felyn. in cap. ſi cautio colum. 8. verſic. tertio fallit, de fide inſtrument. Practica Pap. in form. libelli in actione hypoth. in gloſ. in verbo in depoſito, Curt. Iun. in l. bona fides colum. penultim. ff depoſit. Rolandus à Valle conſ. 17. num. 7. lib. 1. Natta conſ. 438 num. 4. poſt Caſtrenſ. conſ. 170.*
5 vbi nec exceptio † compenſationis, ex mente *Tiraquell. de retra. conuent. gloſ. 6. num. 13. & 19.* & talem non nume-
6 ratæ pecuniæ † exceptionem non admitti eſt * communis opinio, *vt per Suarez in ſuo Theſauro receptarum ſententiarum litera D, num. 16. & cum prædictis concordat Petr. Duen. in ſua regul. 160. limi-*
7 *tat.* 5. & eſt ratio, † quia ſola confeſſio in depoſito probat realem numerationem, *l. publia* §. 1. *ff. depoſit. Bald. in l pecuniam C. de ſolution. & Roland. à Valle dicto conſilio num.* 8. *Natta dicto conſil.* 248.

8 Hoc etiam, † quia exceptio non numeratæ pecuniæ habet locum in contractu mutui tantùm, *Emanuel à Coſta in l. ſi ex cautione limitat. 2. C. de non numerata pecunia, Aretin in l. 1. colum. 6. & Alexand. num. 35. ff. ſolut. matrim. Iaſ.*

in l. legitima colum.3. ff.de pact. & in
l.1.colum.4. ff. de condit.ex lege, Ferdi-
nand.Vaſquez de ſucceſſ.creat.lib.1. §.9.
num. 27. vbi teſtatur hanc* communem
eſſe opinionem: nec operatur doctrina
Bald.& ſequatium in l.aduerſus in fine
C. de non numerata pecunia, qui conclu-
9 dunt,† vt originalis cauſa depoſiti, quæ
erat cauſa mutui, vbi non poteſt opponi
exceptio non numeratæ pecuniæ, & non
depoſiti, in quod fuit facta conuerſio,
immò depoſitum ipſum ſecundum natu-
ram mutui,in cuius locum ſubrogatum
fuit,regulari debet,ex regula *in l ſi eum*
*§.qui iniuriarum ff ſi quis caut.*huic mo-
tiuo reſpondeo duobus modis.
10 Primò,† quia dicta transfuſio de con-
tractu mutui in depoſitum, fit iure ſpe-
tiali, cum præcedens contractus eſſet ir-
rertractabilis, *l. ſicut C. de action. & obli-*
gat.vt videtur in l ſingularia ff ſi cert.pe-
tat. vbi legitur: Singularia quædam præ-
cepta ſunt, ſcilicèt ſpetialia, ſecundum
omnes ad denotandum, quod hæc con-
uerſio vnius cauſæ, vel contractus in
alium ſit de iure ſpeciali, & ſic licet de-
poſitum per conuentionem ſit ſubroga-
tum loco mutui, tamen ſecundum natu-
ram mutui regulari non debet.
11 Secundò,† quando natura ſubrogati
repugnat naturæ illius, in cuius locum
ſubrogatur,tunc eius naturam non ſapit,
idem Bald. conſ.147.lib.2. Bologn.conſil.
60.in fine, Cuman.conſ.35.& vtrumquè
caſum firmat Menoch. de arbitr. iudic.
lib.1.q.53.num.33. & ſeq. & cum natu-
ra depoſiti licet confeſſati,non admittat
exceptionem non numeratæ pecuniæ, vt
diximus, & ſic repugnat natura mutui
confeſſati, dictam exceptionem admit-
tentis, vt *inſtit. de lit. obl.* vndè eius lo-
co depoſitum ſubrogatum, ſecundum
naturam ipſius mutui regulari non de-
bet,poſſem & ex alijs contraria reijcere,
ſed quia pro noſtra concluſione, quod
contra depoſitum non numeratæ pecu-
niæ, nulla alià admittatur exceptio ſit
communis* opinio,vt prędiximus,à qua
12 communi* in iudicando † non eſt rece-
dendum, vt firmant *Doctores omnes in*
cap.1.in fine,vbi Berous, Dec.& latè Fe-
lyn. de conſtitut. Amplius non inſiſto ad
fundandum bancherios ipſos pecuniam,
quam depoſitatam tenere dixerunt, om-
ni exceptione remota ſoluere debere,
prout in terminis latiſſimè, & doctiſſimè
firmat *Hippolyt.Riminald. conſ.60. num.*
29.vſque in fine.

Quo ad ſecundum,an dictus Dominus
Carolus Brancatius,qui poſt ſententiam
in rem iudicatam tranſactam remitti pe-
tijt ſit vti clericus remittendus, parum
13 inſiſtam:† nàm licet clericus expreſsè,
nec tacitè in Iudicem laicum conſentire
poſſit, *cap. ſi diligenti de foro competenti*,
& etiam quod de ſuo clericatu taceat,
ſententia eſt nulla, vt ex pluribus firmat
Dec.in conſ.ſuo 241.ſcripſit alias, Gram-
mat.deciſ.61.in fine,Vrſill.ad Afflict. de-
ciſ. 2. colum. 1. verſ. immò & ſi clericus
tacuit, firmat Præſid de Franch. in nouiſ-
ſima ſecunda parte ſuarum deciſionum
deciſ.400.num.6. & 7. Tamen quia prę-
dictus Dominus Carolus, licet haberet
bullas ſuæ primæ tõſuræ,nunquàm tamẽ
14 in habitu,† & tonſura inceſſerat,ex quo
priuilegio fori gaudere non poteſt, iuxta
Pontificales ordinationes Clement. VII.
& Pauli III. volentes, clericos continuè
in habitu, & tonſura incedere debere.
Proindè petita remiſſione non obſtante
decerni debet,quod procedatur ad maſ-
ſariæ venditionem, pro exequutione
ſententiæ Sacri Conſilij contra eum
latæ.

Referente Domino Horatio Marche-
ſio doctiſſimo Conſiliario,per Sacrum Con-
ſilium fuit decretum, quod procedatur ad
vlteriora petita remiſſione non obſtante
de anno 1590.pęnes Ciuitellam.

Et quia prædicta maſſaria vendita
fuit pro integro credito dicti D. Princi-
pis, ex quo ſatisfactus remanſit, non fuit
opus deciſione primi articuli contra bã-
cherios depoſitarios, ſed deciſio ipſa ex
iàm dictis patet.

Camillus de Laratha.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Contractus ad gaudendum ob fructuum incertitudinem validus.*

2 *Euictio non venit, non facta denunciatione litis motæ authori.*

3 *Denunciatio litis motæ requiritur, etiam ſi venditor eam ſciuerit.*

4 *Denunciatio eſt neceſſaria, vt venditor aliquid faciat.*

5 *Emptor debet oſtendere venditori libellum in forma publica.*

6 *Sententia non obtinet euictionem, niſi realiter, & effectiuè exequuta.*

7 *Euictio rei, etiam alteri obligatæ, re non euicta non debetur.*

8 *Stipulatio dupli committitur, quando res eſt reſtituta petitori.*

9 *Euictionis actio non datur, quando res, vel aliquid pro ea non adeſt.*

10 *Res, vt euicta dicatur, neceſſe eſt, quod per ſententiam ſit abdicata.*

11 *Reſtitutio in integrum non animo calumniandi, impedit ſententiæ exequutionem.*

Pro filijs, & hæredibus quondam Domini Marini Falangolæ, contra D. Aemilium de Magiſtro Iudice.

ARGVMENTVM.

Euictio locum non habet aduerſus venditorem, lite ei non denunciata, vel ſententia non exequuta. Item reſtitutio in integrum petita, & euidenter non calumnioſè, impedit exequutionem ſententiæ.

CONSILIVM LXII.

DOminus Aemilius de Magiſtro Iudice cũ pro ducatis quingentis ad gaudendum accepiſſet quaſdam domos, cum iardenó á Domino Curtio Serſale, cum cautione Domini Marini Falangholæ certæ ratæ, & ad inſtantiam cuiuſdam creditoris præſtita fuiſſet aſſiſtentia ſuper dictis domibus, & alij bonis eiuſdem Domini Curtij, petit quod hæredes dicti Domini Marini quantitatem fideiuſſam ei ſoluãt, vnde quod dictus Dominus Aemilius obtinere non debeat, breuiter fundatur.

1 Nàm licet talis contractus † ad gaudendum poſſit ſubſtineri, per *text. in l. ſi ea pactione, & in l. ſi ea lege C. de vſur.* quæ iura ob fructuum incertitudinem eum validant: tamen quando ei mota fuit lis aſſiſtentiæ ſuper dictis domibus, ipſam litem non denunciauit, nec Domino Curtio principali, nec Domino Marino fideiuſſori, qui tunc viuebant; cum
2 ad euictionem † obtinendam requiratur litis motæ denunciatio, alias non datur regreſſus, *vt eſt text. apertus in l. emptor C. de euiction.* vbi dicitur, quod ſi denunciatio non fuerit facta venditori, emptor contra vẽditorem regreſſum non habet, per quem *text.* hoc firmat *Gloſ. & Doctores omnes ad eum*, *idem habetur ex text. in l. libera, ibi: Præmiſſa denunciatione, C. de ſentent. & interloq. vbi hoc firmat Bald. colum. penultim. verſ. deinde nota, Natta conſ. 38. num. 5. & ex multis alijs Capyc. in deciſ. 106. num. 1. & ſequ.* deciſum inquit, & latiſſimè firmat *Duen.*
3 *in regul. 241.* † quæ denunciatio eſt facienda, etiam ſi venditor litem motam
4 ſciuiſſet: † quia non ſimplex ſcientia, ſed denunciatio neceſſaria eſt, ad finem, vt emptor aliquid faciat, *vt per Bart. in l. denunciaſſe in principio ff. de adult. in l. 2. §. voluntatem ff. ſolut. matrimon. & in l. non ſolum §. morte ff. de nou. oper. nunciat. Bald. & Angel. in l. qui abſentem ff. de Procurator. Speculat. & Ioan. Andr. in titul. de emption. & vendit. §. final. Caſtrenſ. in l. in exequutione §. inſolidum, & in l. cum ex cauſa ff. de verbor. obligat. Bald. in l. ſi cum quæſtio C. de euiction. & in cap. 1. ſi de feud. vaſſall. Dec. conſ. 74. colum. 2. Soccin. Iun. conſ. 4. in fine lib. 2. Hippolyt. Riminald. conſ. 1. num. 46. & ſeq.*
5 *lib. 1.* † Nec ſufficit ſola litis motæ denunciatio, ſed oportet libellum in forma

publi-

publica emptorem venditori oſtendere, quod pro regula ponit *Bartol. in d.l.non ſolum* §. *morte num.* 51. *Angel. & Imol. in d.l.in exequutione* §. *inſolidum*, *Cardin. per text.ibidem*, quem ad hoc extollit vſque ad ſydera in *clement. cauſam verſic. idem quoque in fine de election. & Duen. in regul.* 243. hoc per binas * communes opiniones comprobat, etiam contrarios reijciens, & licet aliquas ponat limitationes, nulla ipſarum in noſtro caſu adaptari poteſt, vndè Dominus Aemilius, qui non denunciauit, de euictione agere non poteſt, etiam ex alio: nàm licet tertius creditor ſententiam aſſiſtentiæ obtinuiſſet, adhuc contra eum in ipſis domibus exequutum non eſt, & ipſe Dominus
6 Aemilius eas poſſidet, † & vt ſententia euictionem obtineat, neceſſe eſt, quod effectiuè, & realiter ſit exequuta, ad quod Primò adduco *text. in terminis in l. qui rem C. de euict.* vbi determinatur, quod
7 antequàm res euincatur † de euictione non agitur, etiam ſi res ſit alij obligata, Secundò *text. in l.euicta* §. *duplex* ff. *de*
8 *euiction.* † vbi tunc committitur ſtipulatio dupli, cum eſt reſtituta res petitori, Tertiò facit *text. in l.ſi ſeruus vēditus* §. *cum igitur* ff. *eodem*, vbi cum neque corpus rei, neque pecunia adſit, emptori non committitur ſtipulatio, *& Alberic. in ſumma d.* §. *& in* §. *idem Iulianus* dicit,
9 quod quādo res non adeſt, † nec aliquid propter rem, actio de euictione committi non poteſt, Quarto, per peculiarem ad hoc *text. in l. habere licere ff. eodem, vbi Gloſ. & Doctores, & ſignanter Bald.* fir-
10 mant, † & vt res, dicatur euicta, neceſſe eſt, quod per ſententiam emptori res abdicata ſit, cum ſententia reali exequutione non facta, nihil operetur per *dictā leg.habere licere, vbi omnes ibi Scribentes, firmant, Iaſ. in l. quoties num.* 48. *C.de rei vendic. Bartol.Capoll. cautel.* 71. *decif.Bonon.* 25. *num.* 2. *Anton. Gomez variar.reſolut.tom.* 1. *cap.* 2. *num.* 39. *verſic. immò, quod magis eſt, de Anna in ſingul.* 471. *per conſ.Alexand.* 4. *colum.* 1. *lib.* 3. *& Dominus Vincētius de Franch. firmat in deciſ.* 200. *num.* 8. & hæc ſufficere videntur ad excluſionem prætēſæ euictionis, vel ſaltim, quod detur terminus, vt ipſi pupilli Domini Marini hæredes ſe defendere poſſent, etiam per viam reſti-
11 tutionis in integrum, † quæ cum non ſit petita animo calumniandi, ſed defendendi, & Dominum Aemilium de negligentia conuincendi, omninò ipſis competit, & ſententiæ exequutio impedienda eſt, vt ex doctrina *Alexand.in conſil.* 62. *egregiè, & eleganter ſecunda columna vſque ad finem lib.* 6. *Couarru.in cap.* 25. *practicar.quæſtion.colum.penultim.num.* 7. *verſ. ſeptimo licet, & deciſum firmat Dominus Vincentius de Franch.deciſ.* 86. *num.* 8. ſubdens à tali deciſione non diſſentire *Capyc.in deciſ.* 53. *& Afflict. in deciſ.* 356.

De Anno 1591. *per Dominum Fuluiū Conſtantium tunc Regium Conſiliarium, & cauſa Commiſſarium, nunc verò Regiam Cancellariam Regentem meritiſſimum, & Coroleti Marchionem digniſſimum, fuit decretum, quod ſuſpenſa exequutione ſententiæ, audiantur partes infra quatuor dies, cui decreto, & cauſa pars de ſua victoria diffidens acquieuit, vt ex proceſſu in banca Ioannis Dominici Cioffi.*

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Maior pars, quod facit, quando ab omnibus factum cenſetur, & nu.* 6.

2 *Pluribus, vt ſingulis communia omnes cōcludere debent.*

3 *Vnius prohibitio cæterorum actum impedit.*

4 *Introitus, & gabella Vniuerſitatis ſpectāt ad ſingulos, vt ſingulos.*

5 *Medicorum curatio ſpectat ad ſingulos, vt ſingulos, & ita eius conductio.*

7 *Publico in intereſſe vnus de populo, etiam ſi eius non intereſt admittitur ad contradicendum.*

8 *Medici in conductione omnes obligantur vti ſinguli, ſicut in conductione gabellarum.*

9 *Ma-*

9 *Maior pars non præiudicat minori in voluntarijs.*
10 *Gabellarum conductio, & pacta, omnes tangunt, & omnes eis ligantur.*

Pro aliquibus particularibus Ciuitatis Monopolis.

ARGVMENTVM.

Maior pars Vniuerſitatis conducens Medicum neceſſarium, non poteſt minori parti contradicenti præiudicare.

CONSILIVM LXIII.

MAiorẽ partem Ciuitatis Monopolis nõ potuiſſe conducere tertium Medicum, cum annuis ducatis ſexcentis aliquibus reluctantibus, ex his dignoſcitur.
1 Nàm licet factum † à maiori parte ab
omnibus factum eſſe dicatur, *l. quod maior ff. ad municip. l. nominationum C. de decurion. lib. 10. cap. cum omnes cum ſimilibus de conſtitut. Præſ. de Franch. de-*
2 *ciſ. 2. num. 1.* † Tamen in his, quæ ſunt
communia pluribus, vt ſingulis, etiam ſi eſſent mille non valet, niſi omnes conſentiant, dicit *text. in l. per fundum ff. de ſeruitut. ruſtic. prædior. & l. final. ff. commun. prædior. gloſ. 1. in cap. cum omnes, & ibi Doctores de conſtitut. & in cap. ſi Archiepiſcopus in verſ. ab omnibus in fine, de temp. ordin. reg. quod omnes tangit, vbi Dyn, de regul. iur. in ſexto, Oldrad. conſil. 34. nu. 1. verſ. ſed contrarium magis credo in re communi pluribus, vt ſingulis, etiam in rebus filijs, Abbas in cap. final. de his, quæ fiunt à maior. part. cap. & Duen. in regul. 295. ampliatione prima*: nàm vnus maioris partis, neceſſario non conſequitur voluntatem, immò magis
3 vnius † prohibitio cęterorũ actum impe-
dit, *l. Sabinus ff. commun. diuidun. l. pariete ff. de ſeruit. vrban. prædior. & expreſſius text. in l. hæreditas §. ſi in certo ff. famil. erciſcund.* Cùm enim conducere Medicos cum ſalario Vniuerſitatis, quod
4 eſt capiendum ab introitibus, † & ga-
bellis Vniuerſitatis, ſit de re, quæ ſpectat ſingulis, vt ſingulis, *Afflict. deciſ. 400. nu.*
5 *6.* ſic & † ipſa conductio Medici, iuxta
text. in l. 1. ff. de decret. ab ordin. fac. quæ incipit Medicorum in fine, ibi: *Vt certi de probitate morum, & peritia artis eligant, ipſi quibus ſe, liberoſq; ſuos in ægritudine corporum committant*; & cum curatio facienda per Medicum conducendum, tangat, & tangere debeat omnes, non vti vniuerſos, ſed vti ſingulos, vnde ex litera dicti *text.* habetur, quod quilibet de Vniuerſitate contradicere poteſt, poſtquàm eius conductio ad omnes ſpe-
6 ctat, † & ſic factum à maiori parte non
tenet, per *d. l. per fundum, vbi gloſ. in verſic. ab omnibus, & alia prædicta cumulat Andr. ab Exea in d. cap. cum omnes de conſtitut. ſupra num. 144. Capyc. deciſ. 152. num. 3. vbi addit. Bart. in d. l. quod maior, per d. l. per fundum, & Franciſc. Marc. deciſ. Delphin. 125. num. 7. par. 2.*
7 & quando † tractatur de intereſſe publi-
co vnus tantùm de populo, immò etiam is, cuius non intereſt ad contradicendum admittitur, *Aymon. conſ. 132. homines ſancti Andreæ num. 9. ex Dec. in l. ſi quis id, quod num. 15. ff. de iuriſdict. omn. iudic.*
8 maximè † quod in ſolutione dicti Medi-
ci conducti omnes obligantur, ſicut quãdo venduntur gabellæ, omnes vti ſinguli pactis appoſitis obligantur, quoniam vno contradicente, tolli, & reuocari non poſſunt, *Bartol. in l. donationes C. de donat. inter vir. & vxor. l. quod ſemel ff. de decret. ab ordin. fac. & l. Cæſar ff. de public.* & à fortiori etiam ſi actus pertineret ad ſingulos, vt vniuerſos, quo caſu ſolet valere factum à maiori parte, per *d. l. quod maior*, cùm in caſu noſtro nulla adſit neceſſitas, quia duo alij Medici de publico ſalariati adſunt, & alij plures,
9 ſumus in actu voluntario, † & ſic maior
pars minori non præiudicat, ſecundum *Antonium de Butr. in l. & alios in d. cap. cum omnes, vbi Felyn. latè num. 8. limit. 1.*

Barb.

*Barb.conſ.7.mihi videtur part.1.& idem Andr.ab Exea ibidem num.*158. quam opinionem dicit eſſe * communem *Dec. in prima lectura colum.4. num.6. verſic. iſta concluſio, &* D. *Praeſ. de Francb. d. deciſ. 2. num.* 24. & in ſolutione dictorum duorum Medicorum conductorum omnes vti ſinguli obligati ſunt,ſicut in
10 alienatione † gabellarũ pactis appoſitis omnes ligantur, quorum vno contradicente tolli,& reuocari non poſſunt, *Bart. in d.l.donationes num.*10.*l.quod ſemel* ff. *de decret. ab ordin.fac. l.Caeſar* ff.*de public.* vnde dicti alij Medici prius conducti non ſunt reuocati,nec poſſunt per praedicta,& conductio tertij Medici,nè dum non eſt neceſſaria,ſed omnibus damnoſa cum tanta prouiſione annuorum ducatorum ſexcentorum,& in praeiudicium ſingulorum non tenet per praedicta iura.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *L.pupillus ff.quae in fraud. credit. non habet locum poſt ceſſionem bonorum.*
2 *Bona cedentis decreto Iudicis adiudicari, vel vendi debent.*
3 *L.pupillus praedicta,nec habet locũ,quando omnes creditores inſtant.*
4 *Nec quando ſolutio eſt facta vni vigilanti alijs negligentibus.*
5 *Afflict.deciſ.* 190. *fundata in d.l.pupillus non obſtat in noſtro caſu.*
6 *Creditoris confeſſioni in ſuſpectis non ſtatur.*

Pro Baptiſta Scoppa,contra Accardos.

ARGVMENTVM.

Anterior creditor quando poſſit auocare pecuniam à creditore vigilante exactam.

CONSILIVM LXIV.

FRANCISCVS Antonius Accardus filius,& haeres quõdam Simeonis Accardi, de Anno 1583. fecit ceſſionem bonorum in beneficiũ ſuorum creditorum, & facta graduatione creditorum patris, & filij. Euenit, quod poſterior creditor exegit,quaeritur num eius diligentia adiuuetur, ne reſtituere anterioribus teneatur,& quod omninò diligentia in caſu noſtro non proſit probatur.

Primò,quia ſic eſt declaratum per decretum Magnae Curiae Vicariae poſt graduationem tranſactam in rem iudicatam audito, & condemnato Iacobo de Amore.

1 Secundò,† quia poſt ceſſionem bonorum communis debitoris, & graduationem factam inter creditores, non habet locum,*l.pupillus* ff.*quae in fraud.credit.* vt potior ſit conditio vigilantis,nec poſſunt creditores propria authoritate bona, & nomina debitorum ſibi appropriare,
2 ſed decreto † Iudicis bona ipſa debẽt eis adiudicari facere, vel vendere, alias creditores tenerentur, *l. Iulia de vi public. text. inſignis in l. legis Iuliae C. qui bonis cedere poſſunt*,cuius litera dicit: *Non tamen creditoribus ſua authoritate, diuidere haec bona, & iure dominij detinere, ſed venditionis remedio*:Immò etiam circunſcripta ceſſione praeoccupatio, de qua in
3 *d. l. pupillus* non habet locum, † quando omnes creditores pariter inſtant, tunc non licet ſoluere, & ſolutum reuocatur, *l.ſi non expedierit* §.*ſi pupillus verſ. quod ſi vtroque inſtante tibi gratificatus eſt ff. de bon. auth. iudic.poſſ. latè Alexand.in l.final.* §.*& ſi praefatam num.*8. C.*de iure deliber. poſt Bartol. & Bald.* nec obſtat *Afflict.deciſ.*190. quia ipſa, *& d.l.pupil-*
4 *lus* habent locum, † quando ſolutio eſt facta vni vigilanti, alijs negligentibus, ſecus quando omnes pariter inſtabant in iudicio,tunc non habet locum praeoccupatio, ſic limitat diſtinguendo, & concordan-

cordan-

cordando opiniones *Brun.in tractatu de*
ceſſione bonorum in fine q.24.num.7.ver-
ſic.ſolutio, & latè Benuen.Strac.in tract.
de mercat. in vltimo articulo num.28. &
ſeq.in tit.de decoctor. qui num.30. dicit,
ſed licet Neapolitani Conſilij ratio, &
authoritas me magnopere mouerit, non
tamen à *Ioanne Andrea, & cæteris le-*
gum prudentum verticibus diſſentio, eſt
enim à frequentioribus receptum in fa-
5 cto propoſito, † quod ſolutum eſt, reuo-
cari poſſe,& meo quidem iudicio lege
clara ſancitum eſt, *vt patet in l.fina.§.&*
ſi præfatam verſ.ſin verò creditores, &
verſ.ſeq. C. de iure deliber. & ex alijs iu-
ribus, rationibus, & authoritatibus, hoc
firmat *Vrſill. ad dict. deciſ. Afflict. poſt*
num.5. ſed caſus noſter eſt extra omnem
dubitationem, cum pecunia colluſiuè ſit
6 ſoluta, † & in his ſuſpectis ſolutionibus
exactioni creditoris non ſtatur, *Paul.de*
Caſtro in l.facta §. hæres ff. ad trebell.
vndè nè dùm dictum depoſitum integrū
eſt liberādum anterioribus, ſed condem-
nandus eſt Iacobus de Amore poſterior,
qui exegit ſic colluſiuè ad depoſitandam
pecuniam habitam, vt anterior ipſe de
integro ſuo credito ſatisfieri poſſit.

Ita per Sacrum Conſilium fuit iudicatum in banca Iubeni.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumentum eſt probatio probata.*
2 *Inſtrumentum facit notorium, ſicut ſententia.*
3 *Partis agnitio arguit agnitionem totius.*
4 *Partem ſoluens, non videtur ſoluere totum.*
5 *Debitum ex contractu ſolutionem per contractum, vel per quinque teſtes requirit.*
6 *Præſumptio tollitur conſtito de initio per ſcripturam.*
7 *L. procula ff. de probationibus, declaratur.*
8 *Longi temporis curſus,quandoq; eſt annorum quadraginta.*

Pro magnifico Laurentio Ventura, contra Æconomos Hoſpitalis Sanctiſſimæ Annunciatæ huius Ciuitatis Neapolis.

ARGVMENTVM.

Debitum ex contractu, quando longi temporis taciturnitate præſumatur ſolutum.

CONSILIVM LXV.

MAGNIFICVS Laurentius Ventura vti filius, & hęres quondam magnifici Alphonſi Venturæ, dimittendo eius primum libellum maioris ſummæ petit condemnari Aeconomos Sacri Hoſpitalis Sanctiſſimę Annūciatæ huius Neapolitanæ Ciuitatis, tanquam hæredes, & poſſeſſores bonorum quondam magnificorum Antonij,& Rafaelis de Zurulo debitorum, ad ducatos centum ſexaginta ſex, tarenos tres, & granos ſex,cum intereſſe debitos ex reſta ducatorum quingentorum, & aperto iure pronunciari in eius fauorem debet, cum ſuum fundet creditum per inſtrumentum productum,in quo omnia bona dictorum de Zurulo ſunt obligata, ex quo inſtrumento habemus probationem
1 probatam, † ſecundum *Bald. in l.quoties*
C.de iudic. quem ſequitur Iacob.in rubri-
ca verſ.& aduerte,ibi,in fine ff.de proba-
tion.plura ponit Ludou. in deciſ.82. col.2.
verſ. proparte, & in deciſ. 26. num.13.
2 *verſ. exemplum.* † Item inſtrumentum
inducit notorium, ſicut ſententia,notat
Bartol.in l.1. in prima oppoſitione ff. de
nou.oper. nunciat. allegat concordantia
Rota Bonon.in deciſ.213.colum.2. verſic.
tandem,Vrſill.ad Afflict.deciſ.391. num.
7. D. de Franch. deciſ. 279. num. 1. Reſtat
ſolum difficultas, quia pro parte Sacri Hoſpitalis producitur partita ſolutio-
nis

nis per bancum ducatorum quinquaginta ſeptem, tareni vnius, & granorum ſexdecim ad complementum debiti Rafaelis, de quibus dicit eodem die quietaſſe in Curia Notarij Alphonſi Fontanæ. Ad hanc aduerſariam prætenſionem Laurentius ipſe adducit inſtrumentum dictæ quietationis, ex quo apparet ſolutionem ipſam eſſe ad complementum ducatorum centum octuaginta trium debitorum portionis ducatorum quingentorum tangenti dicto Rafaeli, & dicit, † quod partis agnitio, agnitionem totius arguit, iuxta doctrinam *Bart. in l. ex duobus in l. ſi is ſuit ff. de legat.* 2. hoc quidem non eſt præſumendum, ſed benè
3

4 fatendum, † quod qui ſoluit partem non videtur totum ſoluiſſe, & ideò ad reſiduum agi poteſt, idem *Bartol. in l. in commodato* §. *duobus ff commodat. Afflict. deciſ.* 13. *num.* 12. & ſic non ex hoc excluditur deberi dicto actori alias duas tertias partes dictorum ducatorum quingentorum, & ad eas agere non poſſe, maximè quod pars prædicta non fuit ei ſoluta, ſed magnifico Scipioni de Rubeis eorum Procuratori. Nec obſtare videtur aduerſarij Procuratorem voce dixiſſe ex ſpatio longi temporis ſolutionem iàm factam præſumi, quia de iure debi-
5 ti in ſcriptis per contractum, † vt in caſu noſtro, ſolutio ſimiliter per contractum fieri debet, vel præſentibus quinque idoneis teſtibus, vt firmant *Bart. & alij in l. teſtium C. de teſtib.* † & conſtito
6 de initio per ſcripturam tollitur præſumptio, quæ ex antiquitate oritur, *Dec. in authent. ſi quis in aliquo documento in ſeptima fallentia C. de edend.* & taciturnitas per diuturnitatem temporis, non petendo debitum non ſufficit, vt dicit *text. in l. libertis quos* §. *manumiſſis ff. de aliment. & cib. legat.* quod pro regula ponit *Roman. conſ.* 517. *num.* 15. *Iaſ. in l. qua dotis num.* 18. *ff ſolut. matrim.* vbi eam dicit eſſe* communem, *Gabriel Pontanus num* 8. *& firmat Petrus Duen. in regul.* 207. *in principio*, nec impugnat *text. in l. procula ff. de probation.* qui *text.* ad hoc adducitur, quia ex eo apparet ad pro-
7 bãdam ſolutionem † longi temporis ſpatium tantùm non ſufficere, ſed requiritur etiam ſanguinis proximitas, & ſæpè facta calculatio, firmat *Capyc. deciſ.* 180. *num.* 15. *Grammat. deciſ.* 103. *num.* 39. *circa medium, verſ. nec obſtat, Tiraquell. in tract. de præſcript.* §. 1. *gloſ.* 4. *num.* 24. multos more ſolito congerit, quæ tria copulatiuè interuenire debent, vt de* communi opinione teſtatur *Petr. Duen. in dicta regul.* 207. *num.* 3. *verſic. tertio fallit*, & cum in caſu noſtro ipſa tria non adſint, & vno deficiente prętenſa ex aduerſo præſumptio ceſſat, *Bartol. & alij in d. l. procula*, immò ſecundum * communem Doctorum opinionem in eadem
8 *l. procula* † longi temporis taciturnitas eſt annorum quadraginta, & dùm venditio fuit in anno 1534. ſolutio promiſſa in anno 1540. & debiti petitio in anno 1573. decurrerunt anni 33. tantum, vnde reiectis iàm contrarijs Laurentius obtinere debet. *Ita iudicatum fuit, vt ex proceſſu penes Iubenum in Sacro Conſilio.*

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Donatio per ſuperuenientiam filiorum reuocatur.*
2 *Donatio cauſa mortis reuocatur in vita, & quid in donatione titulo irreuocabili, & nu.* 5.
3 *Donatio omnium bonorum quando eſt prohibita.*
4 *Donatio inofficioſa, qualiter reuocetur.*
6 *Pater donans ſimpliciter, non præſumitur cogitaſſe de filijs.*
7 *Donans cogitando expreſſè de filijs, & dicens nolle reuocare, non reuocat.*
8 *Lex ſi vnquàm fundatur in præſumpta mente donantis, ſed quando conſtat de contraria, lex ipſa non obſtat.*
9 *Lex ſi vnquàm non habet locum in donatione ob cauſam ſeruitiorum, & meritorum.*
10 *Donatio propter merita, quando valet, poſito quod merita per ſolam aſſertionem donantis appareant, & nu.* 11.

12 *Do-*

12 *Donatio cauſa mortis per promiſſionem de non reuocando, efficitur irreuocabilis.*

13 *Mortis mentio cauſa demonſtrandi tempus, non facit donationem reuocabilem.*

14 *Donatio, in qua non amittitur facultas teſtandi, valet, & non reuocatur.*

15 *Querela inofficioſæ donationis non competit, quando filijs eſt reſeruata legitima.*

Pro Domino Mario Carrafa, contra Dominum Scipionem Carrafam eius patruum, eiuſquè filios, & hæredes.

ARGVMENTVM.

Donatio facta nepoti ob merita, & ſeruitia, an per ſuperuenientiam liberorum reuocetur.

CONSILIVM LXVI.

ADuerſus donationem factam per Dominum Scipionem Carrafam Domino Mario Carrafæ eius nepoti ex fratre, plura opponuntur.

Primò, quod tempore donationis Dominus Scipio filios non habebat, ob
1 quod per ſuperuenientiam fuit reuocata, *per text. in l. ſi vnquam C. de reuoc. donat.*

2 Secundò, † fuit donatio cauſa mortis, quæ reuocatur in vita, prout Dominus Scipio voce reuocauit, & proindè non valere, per *text. in l. mortis cauſa la quarta ff. de reuoc. donat.*

Tertiò, tempore donationis Dominus
3 Scipio erat pauper, † & ſic donauit omnia bona ſua, quod eſt prohibitum, *l. ſtipulatio hoc modo concepta, ff. de verbor. oblig.* & eſt * communis opinio per *Bald. in cap. in præſentia num. 36. de probat. Roman. conſ. 171. nu. 1.*

4 Quartò, † donatio ipſa in caſu præſenti poteſt dici inofficioſa, & facta extraneo, & ſic reuocatur in totum, *Gloſſ. & Doctores in l. 1. C. de inoffic. donat.*

Licet prædicta prima fronte obſtare videantur, tamen contraria ſententia eſt
5 verior, † nã cum dicta donatio ſit irreuocabiliter inter viuos facta, nõ reuocatur, *l. perfecta C. de donat. quæ ſub mod. ibiquè Gloſ. & Doctores.* Nec obſtat, quod libe-
6 ros indè ſuſcepit: † nàm aliquando donans poteſt cogitare, ſe poſſe liberos habere, & tamen ſimpliciter donat, & tunc non præſumitur in dubio cogitaſſe, & reuocatur donatio per *d. l. ſi vnquàm, ſecundum Bartol. & * communiter Docto-*
7 *res in l. Titia ff. de legat. 2.* † Aliquando quis veriſimiliter poteſt filios habere, & de eis cogitat, & tunc expreſsè dicit, quod non vult reuocare, & non reuocat, ſecundum *Bartol. & * communiter Scribentes in d. §. Imperator, Bald. in l. 1. C. de reuoc. donat. Soccin. conſ. 126. nu. 8. lib. 3.* & hæc eſt * communis opinio, & ita iudicarem dicit *Iul. Clar. in §. donatio q. 22.*
8 Nàm diſpoſitio *l. ſi vnquàm,* † fundatur in præſumpta mente donantis, quæ ceſſat, vbi de contraria eius mente apparet expreſsè, quia in ſpetie renunciauit diſpoſitioni *d. l. ſi vnquam,* donatio ipſa non reuocatur, ex quo proculdubio potuit pater in ipſius filiorum præiudicium renunciare diſpoſitioni *d. l. ſi vnquam,* quam opinionem dicit eſſe * communẽ, *Soccin. conſ. 147. num. 17. lib. 1, & in conſ. 163. num. 13. lib. 2.* quem refert, & ſequitur *Natta in conſ. 125. nu. 1.* & cum hac ſententia tranſit *Iul. Clar.* dicens hãc veriorem opinionem, quàmuis dictus articulus ſit valdè dubius, & periculoſus in *d. q. 22. verſ. tertio infertur.*

9 Inſuper *d. l. ſi vnquàm,* † non habet locum in donatione ob cauſam ſeruitiorum, & meritorum, vt eſt * communis opinio, ſecundum *Soccin. in l. 2. ff. ſolut. matrim.* Nàm huiuſmodi donatio cum habeat cauſam annexam, non fundatã in ſola liberalitate, non debet propter aliquid, quod ſuperueniat reuocari, & quia
10 propter merita eſt, † valet ſi de ipſis

Digitized by Google

meritis aliter,quàm per aſſertionem donantis non appareret,cum non ſit neceſſe ad ipſius validitatem, quod merita ipſa probentur,& hanc eſſe * communem opinionem dicit *Bertrand.in conſil.*115. *poſt num.* 1. *lib.*5. dummodò non ſit donatio inter perſonas prohibitas:nàm in eo caſu, non ſtatur aſſertioni donantis, ſed requiritur probatio meritorum, ita dixit *gloſ.final.in l.ſi donatione C. de collation.*quam dicit eſſe * communiter approbatam *Bellon. conſ.*74. *num.*5. *Ber-*
11 *trand. conſ.*133. *num.* 22. *lib.*5. † atteſtante igitur donatore merita præceſſiſſe,ſtandum eſt aſſertioni donantis,in quo caſu etiam non attenditur, an merita æquiualeant donationem, vel nè,ex quo nullis ſubſiſtentibus meritis donatio valet, & in hoc nulla eſt controuerſia, refert *Iul.Clar. in* §. *donatio q.*3. *in fine*, tanto fortius, quod in caſu noſtro merita præceſſiſſe probantur.

Nec obſtat ſecundo, quod dicta donatio fuit cauſa mortis, & fuit reuocata, quia fuit inter viuos, & irreuocabiliter
12 facta: † nàm per promiſſionem de non reuocando cenſetur donatio inter viuos, vt in *l. vbi ita donatur ff. de donat. cauſa mortis*,vbi legitur: *Vbi ita donatur mortis cauſa, vt nullo caſu reuocetur, cauſa donandi magis eſt,quàm mortis cauſa donatio, & indè haberi debet, atque alia quæuis inter viuos donatio, vbi Gloſ. & Doctores*, *Grammat. deciſ.*73. *num* 12. *Boer.deciſ.*353.*tangit Afflict.deciſ.*338. *num.*5.*in fine,Loffred conſ.*5 *primo dubio, & conſ.*9.*in principio, Bertrand in conſil.* 138.*num.*12.*lib.*2.*allegat.* & eſt * communis opinio,vt dicit *Couarru. in rubrica de teſtament.part.*2. *poſt num.*11. *& Natta conſ.*104.*nu.*6.*& ſeq.* dicit, quod in hoc neminem reperit contradicentem: nec enim, quia facta eſt mentio mortis impugnat,quia vera concluſio eſt, quod
13 non dicitur donatio cauſa mortis,† quādo apponitur hoc verbum pro demonſtratione temporis, donec donatio eſt habitura effectum, *Gulielm. Benedict.in repetit. cap. Raynutius in verſ. teſtamentum il quarto in* 2.*limitat.fol.*187. & ita deciſum refert *D.Vincent. de Franch.in eius deciſ.*213.*nu.*6. *&* 8.

Tertiò,& vltimo,non obſtat,quod dicatur facta donatio omnium bonorum, vel maioris partis, quod negatur, quia non donauit omnia bona præſentia, & futura, ſed ducatos mille tantùm, poſt eius mortem, quo tempore remanſerunt in hæreditate ducati duo mille, & plus, vt ex inuentario,ex quo infertur, quod
14 quando non adimitur † facultas teſtandi, talis donatio non reuocatur, & valet *Bartol.in d.l.ſtipulatio hoc modo concepta num.*6. *ibid*; *Iaſ.num.*16. dicit, quod ſequuntur *Scribentes*, & eſt * communis opinio,*Boer.deciſ.*355.*num.*3.*& Viuius in lib.*4. *commun.opin fol.*68. *verſ.donatio*, loquentes in donatione omnium bonorum præſentium, & futurorum, reſeruato vſufructu,& ſic in fortiori caſus noſtri, vbi de fructibus, & de alijs ducatis mille vltra donatos teſtari poterat, & ſic valida,vt dictum eſt, & vltra præcitatas authoritates, *& Doctores omnes in d. l. ſtipulatio hoc modo concepta, Ruyn.conſil.* 178.*num.*3.*lib.*1.*& conſ.*13.*num.*3. *lib.* 2. *Roman.conſ.*26.*in principio*,dicit nulla dubitatio eſſe poteſt,quin valeat, etiā præſentium, & futurorum, dùm aliquid reſeruetur pro facultate teſtandi, vbi *Mandoſ.* addens confirmat, & * communem dicit per ferè *colum.ibi litera A*, quam * communem latè proſequitur, & tuetur *Molin.de primogen.hiſpan.lib.*2.
15 *nu.*10. † Amplius dico,quod non competit querela inofficioſę donationis,quādo filijs eſt reſeruata legitima, *Gloſ. & Doctores in l.ſi totas, cum l.ſeq.* C. *de inofficioſ.donat. vbi Gloſ. & Doctores*, loquentes in proprio noſtro caſu, quod quando donatio eſt facta extraneis, per ſuperuenientiam filiorum reuocatur, vſque ad legitimam, *l.* 1. C. *de reuocand. donation. Tiraquell.in dicta l. ſi vnquàm in verbo libertis num.* 33. & ſic ex prædictis concludo dictam donationem ducatorum mille, eſſe validam, & vigore ipſius, in qua adſunt clauſulæ obligatoriæ, precarium, & conſtitutum. Dominum Marium debere obtinere,& pro ipſa

ſa

Digitized by Google

ſa ſumma ſibi præſtari aſſiſtentiam ſuper bonis in iudicio deductis, vt eſt petitum.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Creditor debet prius agere contra principalem debitorem, & poſtea contra indemnitatis promiſſorem.*

2 *Creditor ſi aliundè eſt ſibi conſultum, non debet agere contra indemnitatem promittentem.*

3 *Excuſſio fallit in pluribus.*

4 *Nullitatis exceptio propoſita ſuſpendit, & deciſa perimit.*

5 *Nullitas principalis contractus inualidat indemnitatem.*

6 *Dies interpellat pro homine.*

7 *Indemnitatis promiſſor facto aliquo impeditus, non eſt in mora, & ſoluere non debet.*

8 *Moram non contrahit, qui iuſtè litigat.*

9 *Mora non contrahitur ſine culpa.*

10 *Exceptiones rei competunt fideiuſſori, & promiſſori.*

11 *Nullitatum deciſione pendente conuentus non moleſtandus.*

12 *Pragmatica, ſiuè ſtatuta non extenduntur vltra caſum, de quo loquuntur.*

Pro Domino Pompeo Seripanno, contra creditores Don Ioannis de Marra.

ARGVMENTVM.

De excuſſione principalis debitoris facienda, antequam agatur contra fideiuſſorem, ſiuè indemnitatem promittentem, qui facto aliquo impedito non eſt in mora.

CONSILIVM LXVII.

Dominum Pompeum Seripannum ad petitum intereſſe ratione indemnitatis factæ Domino Ioanni de Marra, ex pluribus non teneri probatur.

1 Primò, † quia creditor prius contra principalem debitorem agere debet, & poſtea contra fideiuſſorem, ſiuè indemnitatis promiſſorem, *per text. in authent. de fideiuſſ. & mandat. §. 1. ibi: Vt creditores primo loco conueniant principalem, neque negligens debitoris interceſſoribus moleſtus ſit, ſed veniat primum ad eum, qui aurum accepit, debitumq; contraxit, vbi*

2 *Gloſ. & Doctores,* † cùm ſi aliundè conſeruari poteſt, ideſt indemnitatem conſequi, non poteſt contra indemnitatem promittentem agere, etiam in Fiſco dicit *text. in l. 1. C. de conu. fiſc. deb. lib. 10 Ibi re promiſſa Fiſco indemnitate eos priori loco conuenire, qui reliqua contraxerunt, per quem text. ita firmat Bart. in l quaro in principio ff. locat. & ex Angel. in l. final. ff. ſi cert. petat. Bald. & Salycet. in l. ſi pro eadem C. mandat. idem voluit Afflict. in deciſ. 318. nu. 2. & ibi Vrſill. & Piſan. Capyc. in deciſ. 54. & vtrobiquè addit. ac Alexand. conſ. 114. num. 2. lib. 3.*

3 Licet concludat, † quod fallit in debitore notoriè non exiſtente ſoluendo, & in contractu appoſito præcario, & conſtituto, & in Fiſco, quæ cum non ſint in caſu noſtro, vbi adeſt ſimplex indemnitas de ſoluendo certum intereſſe, vndè concluditur principalem creditorem debere prius experire contra principalem debitorem, & poſtea contra indemnitatem promittentem.

Secundò, D. Ioannes mouit litem contra principalem creditorem ſuper inualiditate, & nullitate contractus, & ſic eſt videndum, ſi contractus eſt nullus, & interim Dominus Pompeus non debet

4 vexari, † quia exceptio nullitatis, quamprimum fuerit propoſita, antequàm declaretur, regulariter deuoluit, & ſuſpendit; poſt ipſius autem declarationem verè, & naturaliter perimit, & facit, quod actus factus habeatur pro non facto, *l. 1. in fine, & 2. ff. de auth. tutor. l. quoties ff. qui ſatiſdar. cogant. l. de ætate §. quod ait prætor ff. de interrog. action. cap. 2. de tranſlat. prælat. clement. 1. de immunit. ec-*

eleſiaſt.cap.Imperialis 25.*q.*2. *l. non dubium C.de legib.V ant.in tract.nullit. de nullit.quoties,& intr.quod temp.num.*16.
5 *fol.*65. *à tergo*, † & dum principalis contractus eſt nullus, indemnitas, ſiuè fideiuſſio non valet, *l.ſi quis pro eo ff.de fideiuſſ.notat Couarr.in repet.cap.quamuis* 1. *par.§.*2.*nu.*3.*de pact.*

Tertiò, licet in contractu indemnita-
6 tis adſit dies ſolutionis,† quæ pro homine interpellat,*l magnam C.de contraben. & committ. ſtipul. l. traiectitiæ §. de illo ff.de action. & obligat.* Tamen quia Don Ioannes principalis debitor mouerat litem contra principalem creditorem, ſuper inualiditate principalis contractus debiti,Dominus Pompeus ſoluere non poterat, nec debebat, cum non fuerit in mora,iuxta *text.in l cum quidam §.ſi pu-*
7 *pillo ff.de vſur.ibi:*† *Quid enim potuit imputari ei,qui ſoluere etiam ſi vellet,non potuit,& in l.ſciendum eodem titulo* legitur: *Vel exceptio aliqua allegatur mora facta non videtur, & ad idem eſt text.in l.final. in fine ff. de adminiſtr. rer. ad ci-*
8 *uit.pertin.vbi Gloſ. & Doctores*, † & ille videtur propriè moram non facere, qui iuſtè litigare maluit, à contrario ſenſu, *l. nemo §. ſi poſt moram in fine ff. de verbor.obligat.l.tutor, qui poſt §. tutor datus ff. de adminiſtrat. tutor.* Nec aliquam moram feciſſe videtur ille, qui iuſtè in iudicium prouocauit, dicit & firmat. *Oldrad.conſ.*270.*nu.*6 † Tanto magis, quia non ipſe,qui indemnitatem promiſit, ſed principalis debitor, contra principalem creditorem, ad reſciſſionem contractus
9 egit: † ex quo cum non ſit in culpa, nec in mora ſoluendi, iuxta *text. in l.*3. *§.ſi quis paratus ff. quod vi, aùt clam, ibi : Si quis paratus ſit, ſe iudicio defendere aduerſus eos,qui interdicendum putant,ne opus fiat, an videatur detinere vi facere ? & magis eſt,vt deſinet*, vndè cum Domino Pompeo indemnitatem promittenti,
10 ſeù fideiubenti competant † exceptiones,etiam inuito reo, vt eſt *text. in l. ex perſona rei ff.de fideiuſſ.*cuius litera dicit: *Ex perſona rei, & quidem inuito reo, exceptio,& cætera rei commoda fideiuſſori, cæteriſq; acceſſionibus competere poteſt, & ibi per Gloſ.& Doctores*, & Don Ioannes principalis debitor præuenit creditorem de annullando contractum, penden-
11 te tali nullitatis declaratione, Dominus Pompeus moleſtari non debet,vltra prædicta in fortiori caſus noſtri, dicit *Marant.in ſuo ſpecul.aur.par.*6. *act.*8. *num.* 26.qui in præuentione aduerſus liquidationem inſtrumenti via ritus loquitur, & licet dicat adeſſe *Pragmaticam*, quæ in talibus præuentiones tollit. *Pragmatica* ipſa habet locum in caſu ſuo, ideſt in præuentione liquidationis inſtrumenti, & cum nos non ſimus in eo caſu, ſed diuerſo,ſcilicèt in ordinario iudicio, non
12 debet extendi, † quia *Pragmatica* nedùm de caſu ad caſum non extenditur, ſed nec ad caſum fictum, *ad text.in l.* 3. *§.hac verba ff.de negot. geſt. Afflict. deciſ.*21.*num.*10.*& plenè Bartol.in l.*1. *§: lex falcidia* ff. *ad leg.falcid. & ibidem plures caſus diſtinguit ibidem Imol. poſt num.*8.*verſ.ſi verò eſſent contra ius,quem ſequitur Alexand. eodem in loco num.*9. *verſ.ſi autem loquimur in ſtatuto,& Iaſ. num.* 170. *qui alios adducunt*, & proindè Dominum Pompeum non moleſtari debere, nec poſſe, concludo ex prædictis.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Maritus fructus dotium in vxoris præiudicium relaxare, vel cedere non poteſt,& nu.*28.
2 *Dos non eſt propriè in bonis mariti.*
3 *Dos non computatur in boni viri.*
4 *Alienare verbum,largè intelligitur.*
5 *Maritus ſeruitutem fundo dotali imponere non poteſt.*
6 *Maritus in deterioratione fundi dotalis, tenetur de dolo, & l.aquil. nu.*7.
8 *Dos licet ſit profectitia,tamen acquiritur filiæ,quo ad dominium,& poſſeſſionem.*
9 *Mulier reſtituitur in læſione dotis, tanquàm læſa in proprijs bonis.*
10 *Mulier reſtituitur in ſeruitute amiſſa facto mariti, etiam contra Fiſcum.*

10 *Pa-*

11 Pactum patris non nocet filiæ in actione de dote.

12 Maritus quaſi dominium dotis habet, de iure ciuili.

13 Vxor eſt dotis Domina, de iure naturali.

14 Ius naturale potentius eſt, iure ciuili.

15 Vxor habet poſſeſſionem dotis particulariter, etiam quo ad fructus.

16 Pactum in dote ſoli viro, non autem etiam vxori præiudicat.

17 Maritus conditionaliter fructuum dotis eſt Dominus.

18 Maritus de fructibus dotis in vxoris præiudicium diſponere non poteſt.

19 Fructus ſunt pars ſoli.

20 Principale ſi non tenet, vel eſt extinctum, acceſſorium nec tenet, & eſt peremptum.

21 Mariti diſpoſitio de dote adeò inualida, quod maritus ipſe contra factum proprium venire poteſt.

22 Fructus dotis oneribus matrimonij deſeruire, Reipublicæ intereſt.

23 Mulier fragilitate naturæ in repentinam inopiam deduci non debet.

24 Finalis cauſa in omnibus contractibus attendenda.

25 Finalis cauſa fructuum dotis eſt, vt de eis maritus, vxor, & filij alantur.

26 Ratio, quæ de toto eſt ad totum, eadem de parte eſt ad partem.

27 Pater dilationẽ reſtituendæ dotis in præiudicium filiæ concedere non poteſt.

29 Gener ſi reſtituit dotem ſocero, ignorante filia, non eſt liberatus.

Pro Domina Beatrice Ceuli, contra hæredes quondam D. Leandri Ceuli Romani.

ARGVMENTVM.

An maritus in præiudicium vxoris partem fructuum dotium ſocero relaxare potuerit: & an ſit dotium, & fructuum Dominus.

CONSILIVM LXVIII.

Vltra doctè ſcripta per Dominum Collegam, addo, maritũ ante matrimonium quintã partem fructuum dotium per albaranum ſocero, in præiudicium vxoris promittere, & relaxare non potuiſſe.

1 Primò, † quia maritus rei dotalis propriè Dominus non eſt, *l. Pomponius* §. *in dotem* ff. *de acquirend. poſſeſſ. l. ſciendum* §. *ſi fundus* ff. *qui ſatiſdar. cogant. l. Lutius alias incipit, cum qui* §. *idem reſpondit* ff. *ad municip.* qui *text.* elegãter dicũt, quod licet dos ſit in bonis mariti, ſi tamen maritus vocetur ad aliqua munera accepto modo ſubſtantiæ, dos non computa-
2 bitur: † quaſi dicat, quod licet dos ſit in bonis, non propriè dicitur eſſe mariti, ſeù de eius ſubſtantia, & probatur euidenter in *l. in rebus C. de iure dotium*, quæ dicit, quod licet legum ſubtilitate res dotales tranſeant in matrimonium, non tamen ob hoc deletur, & confunditur rei veritas: quaſi dicat, quod veritate inſpecta, propriè loquendo, non ſunt viri; ideò ſi ſtatutum velit, quempiam ad
3 aliquod officium non vocari, † niſi habeat mille, non computabitur dos per illum, §. *idem reſpõdit*, & cum maritus non ſit propriè Dominus rei dotalis, aliena-
4 re non poteſt; † quod verbum alienare largè intelligas, ſiuè dominium mutetur, ſiuè ius alijs conſtituatur, dicit *gloſ. ibidem in verſ. alienare, per text. in l. final.* ff. *de reb. alien. non alienand.* §. *alienationes colum. 2. authent. de non alien. l. Iulianus, cum l. ſequent.* ff. *de fund. dot.* vbi di-
5 citur, † neque ſeruitutes fundo dotali maritum imponere poſſe, nec obligare, & per *Alexand. in l. ſi conſtante* §. *maritus in fine ſolut. matrim. hoc confirmatur per text. in l. diuortio, alias Papinianus* §. *ſi fundum in fine,* ff. *ſolut. matrimon. vbi legitur: Puto autem ſi arbores ceduæ fuerint, vel germinales dici oportet in fructus*
6 *cedere, ſi minus,* † *quaſi deteriorem fundum fecerit, maritus tenebitur; vbi Gloſ.*

in dicto verbo tenebitur,dicit actione de
dote, l.ſi maritus § final. de iure dotium,
l.ſi ex lapidicinis ad l.aquil. & l.ſi ſeruus
7 *ſeruum §.ſi maritus eodem:*† nàm contra
Dominum non datur actio legis aquilię,
ſed Domino ſic,*l.item mela §.legis ff. ad*
leg.aquil.& iſtam putat eſſe veritatem,
Conſtant.Roger.in tract.de dot.§.13.fol.
mihi 344. à tergo.
Secundò,muliet habet priuilegium,
8 vt licet dos † ſit profectitia à patre, tamen
acquiritur ipſi filiæ quo ad poſſeſſionem,
& dominium, *l. Pomponius Filadelphus
ff. famil. erciſcund.* quod non eſt
in alijs profectitijs, *l.cum oportet in principio
C. de bon. quæ liber. & ita vult Salycet.
in rubrica C.de priuileg. dot.* & mu-
9 lier habet reſtirutionem,† ſi in dote contingat
læſio, quaſi læſa in proprio patrimonio,
l. 3. §.ſed vtrum ff.de minor. ipſi-
10 què mulieri † datur actio ad reſtituendã
ſeruitutem amiſſam facto mariti,etiam
contra Fiſcum,*ff. de fund. dot. l.ſi maritus*,
& dùm dictum albaranum factum
fuit per patrem dictæ Dominæ,ceſſio fru
ctuum effectum habere non debet,ſtante
11 priuilegio mulieris in dote, † quod pa-
ctum parris,filiæ non nocet, in actione
de dote,*l.2.C.de pact.cõuent.& ibi Bart.
& Bald.* qui dicunt hoc eſſe notabile,
12 & licet matitus ſit † Dominus dotis,nõ
verè, vt prædiximus, eius quaſi dominium
habere prætenditur de iure ciuili,
§ accidit aliquando inſtit. quib. alien. lic.
13 *vel non*, † ſed vxor eſt dotis Domina,
de iure naturæ,*ad text.in l.in rebus C.de
iure dotium, ibi: Cùm eadem res ab initio
vxoris fuerint,& naturaliter in eius per-*
14 *manſerint dominio*. † Quod ius naturale
potentius eſt iure ciuili, *§.minus ergo inſtit.
de hæredit.quæ ab inteſtat.defer.* Im-
15 mò & ipſa † mulier poſſidet, dicit *text.
in l.aſſiduis circa medium C. qui potior.in
pignor.habea.vbi legitur: Oportebat enim
diſponi maritum creditoribus ſuis, ex ſua
ſubſtantia ſatisfacere, non de dote mulieris,
quàm ad ſuos victus, ſuaſq; alimonias
mulier poſſidebat, vel à ſe ipſa dotata,
vel ab alio*,& hic apertè videtur,quod
text, ipſe loquitur, etiam in fructibus,
quia proprietas, vt pro alimèntis deſeruiret
non datur, *& gloſ.in verbo poſſidet
in fine,verſ.dic ergo poſſidet*, ideſt poſſeſſionis,
vel quaſi,quomodo gaudet,& generaliter
concludit *Ioannes Campeg.in*
16 *tractatu de pact.dot. q.1. in fine*, † quod
ſi pactum ad præiudicium mariti fiat,valet,
ad præiudicium autem vxoris nunquám
valet, *vt in l.actillicinius l.de die,
vbi gloſ.& Salycet.cum duobus alijs ll.ſeq.
ff de pact.dot.*
17 Tertiò, † licet maritus dicatur Dominus
fructuum dotis, *iuxta text. in l. pro
oneribus C.de iure dotium.* Tamen hoc intelligitur
conditionaliter, non autem
ſimpliciter per illud aduerbium appoſitum
in præallegata *l. pro oneribus, ibi:
Dummodò pro oneribus matrimonij*, quod
aduerbium diſpoſitionem ſuſpendit, &
ita facit conditionem *in l.1. nu.22. ff. de*
18 *condit.& demonſtrat.* † & proindè maritus
diſponendo de fructibus dotis,*ipſam*
dotis conditionem deteriorare videtur;
quod in vxoris præiudicium facere non
poteſt, *l.ſi conuenerit ff.de pact.dot.* etiam
19 quia fructus † pars ſoli eſſe cenſentur,vt
*in l.fructuum ff.de re iudic.notat Bald. in
cap.1. in principio 3.colum. de pac.ten.* &
quando non eſſent pendentes,non poteſt
maritus in præiudicium vxoris diſponere,
ſicut nec de principali,per id quod dicit
Bald. in l.ſi is quem C. de præd. min.
20 vbi ſi non tenet principale, † non tenet
acceſſorium,& extincto principali,depẽdentia,
ſiuè acceſſoria pereunt, vt dicit
idem *Bald. in cap.1. de vaſſall. decrepit.*
21 *ætat.* † & adeò non valet diſpoſitio mariti,
quod contra factum proprium venire
poteſt, *l.quemadmodum C.de agric. &
cenſit.lib.11. l.in rebus C.de iure dotium*,
etiam ſi iuramento vallatum eſſet,reuocatur,
cap. non eſt obligatorium de regul.
22 *iur. in ſexto*, eo maximè, † quia intereſt
Reipublicę fructus dotis oneribus matrimonij
deſeruire,*l.1.ff.ſolut.matrim.l.in
diem ff.de pact.dot.* per rationem,nè coniuges,
de quorum intereſſe tractatur, &
23 præſertim mulier † fragilitate naturæ in
repentinam deducatur inopiam, *l. 1. §.
cum lex C.de rei vxor.act.* † & attendendam

dam

Digitized by Google

24 dam eſſe cauſam finalem, † quæ in omnibus contractibus attendi debet, iuxta
25 *conſ. Soccin.* 151. *lib.* 2. † Cauſa finalis dotis eſt, & de eius fructibus, maritus, vxor, & liberi, ſi extant, alenrur, quod ſecus eſſet, ſi fructus abſtrahantur, quia fame perirent, quod eſt euitandum, & ſi dicatur hoc verum de omnibus fructibus
26 non obſtare, † quia eadem ratio eſt de toto ad totum, quæ de parte ad partem, *text. eſt in l. qua de tota ff. de rei vendic.* & ſic idem ius ſtatuendum, *l. illud ad l.*
27 *aquil.* Prædictis accedat, † quod ſi pater pro filia promiſit dotem cum dilatione, aliquorum annorum, & cum eadem dilatione redderetur, quod tale pactum in præiudicium filiæ non valet, iuxta *text. in l. aliud ff. de pact. dot. notat Bald. Nouell. in ſeptima parte tractat. de dote priuileg.* 11. *num.* 17. ſed in proprijs nō-
28 ſtris terminis, † quod maritus fructus dotis cedere non poſſit, eſt *text. in l.* 4. *ff. de pact. dot. vbi legitur: Sed ita diſtingue, vt ſiquidem fundum in dotem dederit mulier, ita vt maritus fructus redderet non*
29 *eſſe ratum pactum.* † Immò ſi gener reſtituit dotem ſocero ignorante filia, non eſt liberatus, ſed condicere poteſt, verba ſunt *text. in l. qui hominem S. gener ff. de ſolution.* vndè dicta filia nè dum obtinere debet, vt in futurum fructus quintæ partis dotis non ſoluantur patri, ſed exactos pro præterito ſibi reſtitui, & ita ex prædictis currenti calamo adductis mihi videtur.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Legata res in teſtamento, ſi poſtea inter viuos eidem legatariæ donetur, per ſecundum teſtamentum, alio inſtituto non reuocatur.*
2 *Legata adempta in præſentia hæredis præſumuntur ad preces, & per metum adempta.*
3 *Legata facta Eccleſijs, & pro anima ſunt pia.*
4 *Legata pia abſquè ſpetiali reuocatione non reuocantur, & nu. ſeq.*
5 *Teſtamentum inter liberos non reuocatur, niſi ſpetialiter.*
6 *Argumentum de fauore piæ cauſæ ad fauorem liberorum valet.*
7 *Paragium, ſiuè dos eſt loco legitimæ.*
8 *Paragium, ſiuè dos, quod ſit legitima, pluries deciſum.*
9 *Fratres tenentur dotem dare ſorori, etiam caſtè viuenti, & non nubenti.*
10 *Fœmina, quia non admittitur cum maſculo, habet legitimam loco portionis legitimæ.*
11 *Frater, vt excludat ſororem debet dotare illam de bonis paternis, & maternis, abſquè onere, & nu.* 12. 13. *&* 14.
15 *Ratio excluſionis fœminarum eſt dos.*
16 *Dictio, cum, denotat cauſam finalem.*
17 *Ratio excluſionis contrariorum.*
18 *Mulier ſi excluditur debet habere paragium.*
19 *Mulier excluditur, dummodò infra ſextumdecimum annum maritetur.*
20 *Paragium, ſiuè legitima tranſmittitur, ad hæredes.*
21 *Paragium ſi non eſſet tranſmiſibile, tolleretur, quod fieri non poteſt.*

Pro Iulia Papara Templi Gubernatrice, & alijs legatarijs, contra Philippum, & Ioannem Petrum Gaiullos.

ARGVMENTVM.

Legatum factum in primo teſtamento, confirmatum per donationem inter viuos, per aliud teſtamētum non reuocatur. Item paragium filiæ de bonis paternis, & maternis debitum transfertur ad hæredes, etiam quod non nubat.

CONSILIVM LXIX.

IN hac cauſa verùm eſt in facto, quod Victoria Gaiulla die 14. Iunij anni 1604. inſtitutis hæredibus dictis Philippo, & Ioanne Petro eius fratribus,

tribus, legata petita dictæ Iuliæ, & alijs actoribus reliquit pro eius anima, & die 18. eiuſdem omnia, quæ in dicto teſtamento legauerat dictis actoribus,& alios ducatos centum ſorori Agatæ Falconi, & poſt eius mortem in dicti Templi beneficium per contractum irreuocabilis inter viuos donationis dedit in ampliſſima forma, & demum conducta in domibus Fratrum, aliud fecit teſtamentum inſtituendo hæredes eoſdem fratres, nullam de legatis ipſis mentionem faciens, & proindè duo ſunt videnda.

Primùm, diſpoſitiones factæ per dictam Victoriam non nuptam an ſint validæ.

Secundùm, paragium an tranſmittatur ad hæredes non nuptæ,& de eo legata ipſa hæredes date teneantur.

Quo ad primum dico. Primò, quod dum dicta Victoria quantitates contentas in ſuo primo teſtamento
1 † poſteà per contractum irreuocabiliter inter viuos in ampla forma donauit, talis contractus non reuocatur,vt eſt *text. in l.vbi ita donatur ff.de donat.cauſ.mort.ibi: Vbi ita donatur mortis cauſa, vt nullo caſu reuocetur,cauſa donandi magis eſt,quàm mortis cauſa donatio,& indè haberi debet,atquè alia quæuis inter viuos donatio, ibid; firmant Gloſ.& Doctores,Grammat.deciſ. 73.num.12.Boer.deciſ.353.Loffred.conſ. 5.primo dubio,& conſ.9.in principio,Bertrand. conſil. ſiuè allegat. 138. num.12. lib. 2.* & eſt * communis opinio, *vt per Couarr.in rubrica de teſtament.par.2.poſt num.11.& Natta conſ.104.nu.6.& ſeq.* dicit,quod in hoc neminem inuenit contradicentem.

Secundò,diſpoſitiones in ſecundo teſtamento ſunt inualidę, & quæ in primo adſunt validæ ex pluribus.

Primò, quia quantitatis ipſæ donatæ fuerunt per contractum irreuocabilem inter viuos,vt fundatum eſt.

Secundò, condito primo teſtamento in ſacro Templo Victoria dubitabat de fratribus nè ſcirent,& reuocari facerent: Teſtes ſuper ſeptimo articulo fol. 22. 25.à tergo 26.27.& 28.& teſtamentum ſecundum fecit in domo fratruum, de quibus valdè timebat, vt deponit Notarius,& Iudex, qui in ipſo ſecundo teſtamento interuenerunt fol.20.& 30. ſuper octauo articulo, & legis præſumptione,
2 quādo † legata ſunt adempta in præſentia hæredis inſtituti, præſumitur ad preces,& propter metum illius, *Caſtrenſ.in authent.hac conſultiſſima §.at cum humana fragilitas C.de teſtament.Ruyn.conſil. 73.num.5. Vrſill.ad Afflict. deciſ. 169.* quod arguitur etiam, quia interrogata ſi aliud fecerat teſtamentum,negauit, vt deponunt idem Notarius,& Iudex, cum alio teſte teſtamentario, ſuper decimo articulo fol.29. & 30. à tergo: vndè ſecundum teſtamentum, aùt fuit factum metu,aùt non ſtabat in recto ſenſu, dùm de præcedenti teſtamento non meminit.

3 Tertiò, † tractatur de legatis factis Eccleſiæ Sanctorum Apoſtolorum Templo, eius confeſſori, & Moniali pro eius anima, quæ ſunt pia, *vt in authent. vt rum de appellat.cognoſ.§ illud quoque,ibi: Piæ animæ relaxentur, & notat Bald.in*
4 *authent.ſimiliter ad leg.falcid.* † & legata pia,abſquè ſpetiali reuocatione non reuocantur, *Nicol.de Neapol. in l.libertis §. proximis per illum textum ff. de alim. & cibar.legat. ſequitur Roman. in d.authent.ſimiliter Tiraquell. in tractatu pia cauſa priuileg. 19. cumulat Surd. in tractatu de aliment.tit.9. q.3. ac eſt text. in authent. hoc inter liberos C. de teſtament.*
5 vbi teſtamentum † inter liberos, cum duobus teſtibus factum, per ſecundum teſtamentum non reuocatur, niſi ſpetiali facta de eo reuocatione,ſic & in caſu pio
6 nō valet reuocatio, † niſi ſpecialiter fiat: nàm valet argumentum de fauore liberorum ad fauorem piæ cauſæ, *Caſtrenſ. in l.& iſta Epiſtola C.de fideicomm. Surdus in dicto tractatu de aliment. tit.2. q. 15.num.116. Menoch.in præſump.166. num.4. lib.4.* ergo legata petita debentur.

Veniendo ad ſecundum, de quibus bonis non nupta diſponit, dico de paragio.

Pri-

7 Primò, † quia paragium, ſiuè dos eſt
loco legitimæ, vt voluit Cyn. Bald. & Salycet. in l. ſancimus C. de nupt. Alber. de
Roſat. in l. quoniam in prioribus C. de
inofficioſ. teſtam. Ioan. Andr. in addit. ad
Speculat. de ſtat. mon. in rubrica verſ. ſcire
debes, Iſern. in conſtitut. Regni in aliquibus fol. 257. colum. 1. in fine, & in principio 2. colum. Napodan. in conſuetud. ſi moriatur verſ. eas autem, in verb. paragium,
Afflict. deciſ. 160. vbi addit. Camerar. in
cap. imperialem fol. 102. liter. L, Grammat. deciſ. 101. num. 45. Præſid. de Francb. deciſ. 61. nu. 5. Loffred. latiſſimè conſil.
26. qui num. 29. diſtinguit, in quantum
tangit legitimam, quàm diſtinctionem
ſequitur Petr. de Gregor. de dote de paragio q. 39. & abſque diſtinctione Marãt.
conſ. 43. num. 2. Lanar. conſ. 70. num. 4.
Regens de Ponte conſ. 74. num. 5. de Anna
pater allegat. 70. nu. 13. Conſiliarius Filius conſil. 6. num. 10. & conſ. 75. num. 8.
8 Immò eſt legitima, † & bis ita iudicatum dicit Maricond. in d. conſuetud. eas
autem litera D, fol. 94. & ibidem idem
iudicatum firmat Præſid. de Francb. litera F.
9 Secundò, † dicti fratres tenebantur
dictam Victoriam ſororem dotare, dotemq; præſtare, etiam quod caſtè vixerit, & non nupſerit, ſaltim de paragio,
quod debetur filiæ ſicut portio hæreditatis, & ſine onere, vti legitima iure naturæ debita, & cum dicta conſtitut. in
aliquibus, non ex beneficio patris, quia
10 fœmina † non admittitur, cum maſculo,
habet legitimam loco portionis legitimæ, vt dicit Iſern. in d. conſtit. ſuper verbo moriatur, verſ. non ergo fol. 253. colum.
1. & fol. 257. colum. 1. & ſeq. & fol. 259.
colum. 1. num. 70. verſ. ſed filius poſt mor-
11 tem patris: † vult quod filius, vt excludat ſororem, à ſucceſſione patris, & matris, debet eam maritare, & de bonis
vtriuſque conſignare paragiũ, ſicut portionem legitimam abſque onere, ad text.
in d. l. quoniam in prioribus C. de inofficio.
teſtament. ibi: Quodcumquè onus introduci tollatur, vbi Gloſ. & Doctores, & in
l. ſancimus, §. ſancimus eodem legitur:
Qualiſcumque cauſa interueniẽs aliquod
grauamen imponat, vel in quantitate, vel
in tempore hoc modis omnibus repleri, &
noſtrum iuuamen purum filijs inferri,
ibiq; Gloſ. & Doctores, & habetur in di-
12 cta conſtitut. in aliquibus, † quæ maſculos pręfert fœminis, & dicit: Dùm tamen
ſorores, aùt amitas, fratres, aùt neptes pro
modo facultatum ſuarum, & filiorum ſuperſtitum numero ſecundum paragium
habeant maritare, quæ verba dum imponunt neceſſitatem eas maritandi cum
13 paragio, † ſiuè legitima, ſine onere ei
debetur, vltra prædictos dicunt etiam in
ſpetie Afflict. deciſ. 306. nu. 1. per dictam
l. quoniam in prioribus, Capyc. deciſ. 176.
num. 10. Grammat. d. deciſ. 101. num. 21.
Præſ. de Francb. deciſ. 525. num. 26. vbi
14 ſi cum onere relinquatur, onus reijcitur
per d. l. ſcimus, Molin. de primogen. hiſpan.
lib. 2. cap. 1. num. 32. verſ. vlterius etiam
cum ſeq. Iaſ. in l. ſi pater 12. colum. verſ.
in vltim. part. gloſ. C. de inſtit. & ſubſtit.
Regens de Ponte conſ. 65. nu. 4. 7. & 17.
qui alios adducit.
15 Tertiò, † ratio excluſionis fęminarum
non eſt agnatio, ſed ipſa dos, ſiuè paragium, vt in d. conſtitut. ſi moriatur, ibi: Et
tenentur ipſi ſucceſſores maritare ſorores,
& amitas ſecundum paragium, & facultates, & in conſuetud. ſed ſi morienti, legitur: Cùm fratres ipſas habeant maritare,
16 quæ dictio cum, † denotat cauſam finalem excluſionis, ad text. in l. ſi ab Arbitro
ff. qui ſatiſdar. cogant. & Napodan. in
d. conſuetud. ſed ſi morienti, verſ. cùm
fratres litera K, num. 284. fol. 155. Si
17 propter dotem excluditur, † neceſſario
ſequitur, quod aùt debet habere dotem,
aut ſucceſſionem, quæ non poteſt eſſe
minus paragio, ſiuè legitima, & hæc ve-
18 riſſima † ratio excludit fundamentum
partis, ex Caſtrenſe in l. Titio centum §.
Titio genero de condit. & demonſtrat. &
Gabriel. in conſ. 11. & 116. ac Marc.
Anton. Peregrin. in conſ. 79. quæ non obſtant, quia loquuntur in ſtatutis Italiæ,
quæ reſpiciunt agnationem, non autem
19 dotem, † & dùm mulier eſt excluſa,
cum cauſa ſi infra ſextumdecimum annum

num maritetur, *vt in d.verſ.eas autem*, *ibiq;* *Napodan.* vndè cum dictum paragium ſit loco legitimæ, quę portio eſt de iure naturæ, & ſine onere debita filiæ,
20 ſequitur ad hæredes,† etiam non nuptæ tranſmitti, & legata facta ſuper eis deberi, vt volunt *Napodan. in d. conſuetud. & ſi moriatur, verb. paragium in fine, verſic. ſuccedunt, latiſſimè Loffred. in d. conſil. 26. per totum, Capyc. in addit. ad dictum verſ. eas autem fol. 94. verſ. incipiente an mulier, ibiq; Cæſar. Vitell. & Præſ. de Franch. Vrſill. ad Afflict. deciſ. 160. vbi Piſan. addens dicit ita iudicatum, Minadous in repetit. d. conſtitut. in aliquibus nu. 7. verſ. ſed videbitur num. 14. fol. 144. & conſ. 2. Cannet. in repetit. extrauag. volentes, cap. non eſſet otioſum, Cumia in cap. ſi aliquem verb. maritata q. 1. num. 83. Surd. in tract. de aliment. tit. 3. q. 1. num. 60. Anton. de Alex. in d. conſuetud. ſi moriatur verſ. ſecundum paragium fol. 69. lit. A, ibi tranſmittit paragium*, vltra quod ipſe tenet, dicit ſic in ſpetie tenere *Bald. conſ. 489. lib. 3. & conſ. 9. lib. 4, Marant. in diſputat. 10. Regens de Ponte conſ. 65. per totum, & conſ. 74. ex alijs firmat, & annis non longè decurſis fuit deciſum in cauſa Ioan. Andreæ Gambacurta, cum Ioan. Baldaxare Gambacurta pęnes . . . . . in Sacro Conſilio*, & ſi tranſmiſibile non eſ-
21 ſet tolleretur, † & tolli non poteſt, *Cyn. in d. l. ſcimus, Iſern. in cap. 1. de natur. ſucceſſ. feud. latè Molin. de primogen. hiſpan. lib. 2. cap. 1. verſ. ſi verò facultas num. 14. Dec. conſ. 106. Alexand. conſ. 211. num. 8. lib. 7. & conſ. 55. num. 10. lib. 2.* & eſt * communis opinio, *per Iaſ. in authent. nouiſſima colum. final. vbi add. concordantia adducit*; & ex prædictis concludo dictos Philippum, & Ioannem Petrum Gaiullos fratres condemnati debere ad petita legata, etiam donata, capienda de paragio, quod dictæ Victoriæ eorum ſorori competebat.

Referēte Regio Conſiliario Domino Io. Sances de Luna, prædictus Philippus primò fuit condemnatus pro medietate, & deinde pro alia vti Io. Petri hæres, qui vti ſua Excellētia continuus ad Auditorem campi remiſſus fuerat, idem Philippus condemnatus fuit, vt ex ſententijs Sacri Conſilij pęnes Cioffum, & hodie pęnes Borellum Sac. Conſ. Actorum Magiſtr.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Prælegata an veniant in reſtitutione fideicommiſſi.*
2 *Maior ætas ſuperueniens facit ceſſare pupillarem, & vulgarem ſubſtitutionem.*
3 *Conditio adimpleri debet in forma ſpecifica.*
4 *Subſtitutioni vulgari, prælegata non accedunt.*
5 *Fideicommiſſum eſt, quid facti, & oneroſum, quod non præſumitur, & nu. 6.*
7 *Aduerſatiuæ natura eſt aduerſari caſum in eiſdem terminis.*
8 *Subſtitutione iniuncta inſtitutioni, prælegata non veniunt.*
9 *Dictio, vt ſupra, inducit repetitionem ad omnia præcedentia, cum omnibus qualitatibus.*
10 *Lego verbum de propria ſignificatione non importat inſtitutionem, & hæreditatis verbo non veniunt.*
11 *Subſtitutio eſt ſecunda inſtitutio, & non extenditur ad prælegata poſtea facta.*
12 *Subſtitutionis clauſulæ referūtur ad proximè præcedentia.*
13 *Legata, & prælegata poſt ſubſtitutionem facta in ea non veniunt.*
14 *Præcipuè verbum non facit venire prælegatum in ſubſtitutione.*
15 *Diuerſitas verborum facit, quod alio titulo, quàm inſtitutionis prælegata veniant, vt ibi legitur.*
16 *Donatio facta in teſtamento confirmatur morte.*
17 *Inſtitutio, & ſubſtitutio in portionibus hereditarijs non comprehendit diuiſa per patrem in eius vita.*
18 *Clauſula ex nunc pro tunc in præambula hora mortis, operatur tranſlationem dominij bonorum legatorum à die contractus.*

19 *Tem-*

19 *Tempus præſens trahitur ad futurum, & è contra.*

20 *Voluntas teſtatoris ex verbis expreſſis eſt attendenda.*

21 *Intentio non verbis, ſed intentioni verba ſeruire debent.*

22 *Sententiæ præponēda ſunt verbis, vt anima corp.ri*

23 *Mens eſt radix verborum, & eius ſubſtantia prima.*

24 *Cor eſt Imperator linguæ, & habet cauſam ſicut mancipium ſub iuriſdictione ſua.*

25 *Lingua cedit cordi, & ad diſponentis intentionem recurrendum.*

26 *Leges ſunt poſitæ adiuuantes teſtatoris voluntates.*

27 *Teſtator ſi aliter, quàm dixit, voluiſſet dicere ſciuiſſet, & ſic noluiſſe videtur.*

28 *Verba, voluntas, & mens teſtatoris faciunt claram diſpoſitionem.*

29 *Dictio, item, poſita inter orationes diuerſas facit ceſſare repetitionem.*

30 *Prælegatum abſorbens maiorem partem bonorum venit in ſubſtitutione.*

31 *Exceptio firmat regulam in non exceptuatis.*

32 *Inſtituti omnes ſunt heredes, cum onere prælegatorum, & aliorum debitorum, & nu. 33.*

34 *Hæreditas eſt nomen iuris continēs actiones actiuas, & paſſiuas.*

35 *Hæreditas intelligitur, cùm oneribus, & emolumentis.*

36 *Hæreditas eſt ſucceſſio in vniuerſum ius, quod defunctus habuerat tempore mortis.*

37 *Hæreditas poteſt conſiſtere, etiam ſi ære alieno ſit exauſta, & nulla ſint corpora.*

38 *Prælegata poſt inſtitutionem, & ſubſtitutionem in reſtitutione non veniunt.*

39 *Prælegata de re debita, vel in compenſationem oneris non veniunt in fideicommiſſo.*

40 *Prælegata de re debita, etiam ſi teſtator iuſſiſſet reſtitui, non reſtituuntur.*

41 *Confeſſio debitoris parte abſente probat debitum.*

42 *Legatū pro exoneratione animę eſt pium.*

43 *Legata ad pias cauſas in reſtitutione fideicommiſſi non veniunt.*

44 *Anima omnibus rebus præferenda eſt.*

45 *Piæ cauſæ lex fauorabilius fouet, (excepta legitima,) quàm liberis.*

46 *Opinio, quæ pro anima facit in dubio ſequenda eſt.*

47 *Legata diminuuntur, quando patrimonium non ſufficit.*

48 *Legata pia ante omnia deducuntur, tanquàm æs alienum.*

Pro Ioanne Antonio Sances legum profeſſore, cum Ioanne Dominico Sances eius fratre,

ARGVMENTVM.

Inſtitutio, ſubſtitutio, legatum, & prælegatum poſtea factum, quando in reſtitutione fideicommiſſi veniant.

CONSILIVM LXX.

IN hac cauſa Ioānis Antonij Sances, cum Ioanne Dominico eius fratre in prælegato paterno, alterius fratris mortui, an ſuccedat dictus Ioannes Antonius hæres teſtamentarius fratris mortui, an omnes vigore paternæ ſubſtitutionis, quod vnus ſuccedat alteri decedenti ſine filijs; licet prima fronte
1 videatur dicendum prælegata † in fideicommiſſo venire, & omnes ſuccedere debere, *iuxta text. in l. Marcellus* §. *quidam liberis, l. hæredes mei* §. *cum ita ff. ad trebell. l. cum virum C. de fideicommiſſ. vbi Bart. & Doctores*. Tamen contrariam ſententiam in hoc caſu puto veriorem ex pluribus.

Primò, teſtator habens filium maiorem, & alios minores, ſubſtitutionem pupillarem, & vulgarem fecit, & ſtante,
2 quod omnes ipſi filij ad maiorem † peruenerant ætatem, ſubſtitutio pupillaris fuit

fuit extincta, *l. in pupillari, ff. de vulgar. & pupillar. ſubſtit. vbi notant Bartol. & Doctores, Alex. Trentacinq. in tract. de ſubſtit. par. 2. cap. 19. nu. 3.* & ſtatim quod maior venit ætas fuit extincta, *l. cedere diem ff. de verbor. ſignific. l. poteſt quis ff. de hæredib. inſtit. & plenius notatur in l Gallus §. quid ſi tantum, de liber. & poſt-*
3 *bum.* † Debet enim conditio adimpleri in forma ſpecifica, *l. qui hæredem ff de condit. & demonſtrat.* aliàs extare non
4 videtur, † & ſic reſtat vulgaris ſubſtitutio, in qua prælegata non veniunt, vt eſt *text. in l. miles §. pro parte ff. de legat. 2. ibi: Præceptionum autem portionis, quæ pro parte conſtiterũt ad hæredes eius trãſmitti, vbi Gloſ. & Doctores, idẽ dicit text. in l. ſextiliam ff. de legat. 3. & tenet Ioan. Fab. in d l. cum virum, & ibi Bartol. & communiter Gloſ. & Doctores, ac Dyn. Bartol. Alexand. Angel. Io. de Imol. in d. l. Marcellus §. quidam liberis, Ripa, & Soccin. in l. 1. ff. ad trebell. & per Alexan. Trentacinq. in d. tract. de ſubſtit. par. 1. cap. 13. nu. 14.*
5 Secundò, † fideicommiſſum eſt, quid facti, & res oneroſa, quæ non præſumitur in euitanda, *l. cohæredi §. cum filiæ ff. de vulgar. & pupillar. ſubſtit. Cæphal. conſil. 67. num. 27.* & in dubio pronunciandum eſt non ſubeſſe, cum hoc fauorabilius ſit, *l. ſi fuerit ff. de reb. dub. Alciat. conſil. 525. num. 12. & conſ. ſeq. num. 6.* Sed in fideicommiſſo prædicto, nõ dicit, quod ſuperſtis ſuccedat decedenti ſine filijs in quantitatibus prælegatis, ſed in portione in qua vnuſquiſque ipſorum fuerat hæres inſtitutus, vt in ſecundo capite, vbi legitur: *Voglio, ordino, & commando, che doue alcuno delli predetti miei figli, & heredi, vt ſupra inſtituti, moreſſe in pupillari ætate, vel poſt quandocumque ſenza figli legitimi, & naturali del ſuo corpo, vno debbia ſuccedere all'altro, & l'altro all'vno, taliter moriente, vt ſupra,* & cum dicta bona, & quantitates nondum præ-
6 legatæ, † & nominatæ fuerant in ſubſtitutione, & reſtitutione venire non poſſunt, vt patet ex verbis præcedentibus, quæ in declaratione mentis teſtatoris multum operantur, *per text. in l. ſi ſeruum plurium §. final. ff. de legat. 1.* In præcedentibus enim verbis teſtator dicit: *Ordino, & faccio mei heredi vniuerſali, & particulari li detti miei figli, eccetto in l'infraſcritti legati, & fideicommiſſi.* Eſt
7 enim de natura aduerſatiua aduerſari caſum in eiſdem terminis, & qualitatibus præcedentium repetere in ſequentibus, iuxta doctrinam *Bartol. in l. ſi mariti in fine ff. ad l. Iul. de adulter. Salycet. in l. virum ff ſi cert. petat. Soccin. Iun. conſ. 102. num. 13.* Ideò teſtator in ſubſtitutione repetit, *detti miei figli heredi, vt ſupra inſtituti,* & vult, quod vnus ſuccedat alteri morienti ſine filijs, & ſubſtitutio ex-
8 preſsè videtur iniuncta inſtitutioni, † & portioni hæreditariæ ad vnumquemque ipſorum tangenti, ex quo in tali ſubſtitutione prælegata non veniunt, *l. in fideicommiſſario, ff. ad trebell. ibi: Quotiens quis rogatur hæreditatem reſtituere, id videtur rogatus reddere, quod fuit hæreditatis, Aretin. conſ. 153 colum. 2. ex cuius dictis firmat Ruyn. conſ. 165. nu. 16. lib. 2. ſic conſuluit Cæphal. conſ. 513. & contraria reijciens firmat Marc. Anton. Peregrin. in tract. de fideicommiſſ. artic. 7. num. 43.* & prædicta maximè procedunt
9 ſtante dictione, † vt ſupra, quæ inducit relationem ad præcedentia, cum omnibus qualitatibus, *l. 1. §. deindè, & ibi Bartol. in §. ex hoc edicto ff. de poſtul. text. in l. item quæritur §. item Iulianus ff. locat. Ruyn. conſ. 18. num. 12. lib. 2.* & hæc relatio fit cum omnibus qualitatibus ſuis, *Bart. in l. 1. ff. de recept. arbit. tradit Dec.* loquens in fideicommiſſo *conſ. 182. nu. 3. & Conſiliarius de Anna conſ. 28. num. 1. conſ. 53. nu. 121. & ſeq. Roland. à Valle conſ. 34. num. 29. lib. 4.* qui *num. 30.* dicit, quod dictio, vt ſupra, & ſimiles, ad caſum ſuperius expreſſum reſtringũtur, ex *Dec. conſ. 377. num. 5. Grauett. conſil. 89. num. 3. Peregrin. de fideicommiſſ. art. 16. num. 23.* vbi latè de materia relationis, & repetitionis à principio vſque ad finem.

Et ſic dum per dictam dictionem, vt ſupra poſitam in ſubſtitutione, fit repetitio

tio

tio omnium eorum, quæ ſupra dicta ſunt,
& ſupradicti filij inſtituuntur hæredes
in portionibus ſuis hæreditarijs, exceptis
legatis, de quibus nondum loquutus fue
rat, legata, ſiuè prælegata ipſa in ſubſti-
tutione non veniunt, etiam quia verbum
conſigno, ordino, & relinquo, ſine adiun-
10 cto, † ſicut verbum lego, de propria ſi-
gnificatione non importat hæredis inſti-
tutionem, & hæreditatis verbo non ve-
niunt, *l. ſi Titius ex parte ff. de legat. 3. l.
Titia ff. ad l. falcid. per Doctores in rubr.
ff. de legat. 1.*

Tertiò, teſtator facta inſtitutione in
bonis hæreditarijs in continenti dixit:
vnus ſuccedat alteri, & ſic ad inuicem
11 eos ſubſtituit, † quæ ſubſtitutio eſt ſecū-
da inſtitutio, *Gloſ. & Scribentes in rubri-
ca de vulgar. & pupillar. ſubſtit.* quæ vi-
detur facta ad bona, de quibus loquitur
inſtitutio, cum ſubſtitutio ad inſtitutio-
nem referatur, *l. 1. C. de impuber. & alijs
ſubſtit. Pariſ. conſ. 71. nu. 16. lib. 2. Ruyn.
conſ. 128. num. 13. lib. 3. Dec. conſ.* 480.
Roland. à Valle dicto conſ. 34. num. 34. &
non extenditur ad prælegata facta poſt
inſtitutionem, & ſubſtitutionem, cum
12 clauſulæ † ſubſtitutionis debeant refer-
ri ad proximè præcedentia, *ex Paul. de
Caſtro, & alijs, Dec. conſ. 547. nu. 6. verſ.
& hoc etiam*, & non ad ea, de quibus nō-
dum loquutus fuerat, *Pariſ. conſ. 14. nu.
2. lib. 3.* ad quod facit, quod dicit *Soccin.
Iun. conſ.* 107. *num. 52. lib. 3.* quod pro-
hibitio alienationis extenditur ad bona,
de quibus teſtator loquutus fuerat in in-
ſtitutione, ponderando dictionem, vt ſu-
pra, & procedit ſine ſcrupulo dubitatio-
nis, ſi quis primo rogatus eſt reſtituere,
13 & poſtea † relicta ſunt legata, & præle-
gata ipſa non veniunt in ſubſtitutione,
vt habetur in *Gloſ.* * communiter appro-
bata *in d. l. cum virum C. de fideicommiſſ.
idem tenet gloſ. per illum textum in d. l.
Marcellus §. quidam liberis, vbi Bart. &
Doctores illam ſequuntur, ibidq; Alexand.*
* communem dicit eſſe opinionem, *Frā-
ciſc. Mantica de coniectur. vltim. volunt.
lib. 7. tit. 7. nu. 1. comprobat Peregr. in tra-
ctat. de fideicom. art. 7. nu. 63.*

Quartò, in dicto teſtamento expreſsè
dicitur, quod dicti filij minores capiant
dicta bona, & ducatos quatuor mille,
& quingētos præcipuos, & ante partem,
vndè clarè habetur, teſtatoris mentem,
& voluntatem fuiſſe in ſubſtitutione non
14 venire, † cum per verbum præcipuè, te-
ſtatorem prohibuiſſe videtur, vt præle-
gata in ſubſtitutione, & fideicommiſſo
non venirent, *l. prætor ait ff. de nou. oper.
nunciat. l. filius C. famil. erciſcun. Chaſſan.
in conſuetud. burgund. de ſucceſſ. rubric. 7.
§. 5. num. 12. & ſeq. Angel. conſ. 395. nu.
2. firmat ex multis*, quia hæredes legata
eorum præcipuè habere debent, nec ve-
niunt conferenda, nec in hæreditate, vt
communia diuidenda, ſed cuilibet, vt
præcipua aſſignanda, *l. à patre, l. filiæ, §.
cum autem C. de collat.* per rationem,
quia legatum priuilegiatur iure extra-
nei, non iure hæreditario, *per d. l. à patre,
vbi Gloſ. & Doctores.*

Quintò, dixit amplius teſtator ipſe,
Ioānem Dominicum eius primum filium
habuiſſe mobilia, pecuniarum quantita-
tes, & ducatos mille, cum quibus ſe exer-
cuit, & multum lucratus fuit, & omnia
vult eſſe in dicti filij poſſe, & dominio, &
in compenſationem earundem quantita-
tum in vita per dictum Ioannem Domi-
15 nicum habitarum, verba † ipſa diuerſa
operantur: nàm diuerſo, & alio titulo,
quàm inſtitutionis dicta bona, & quanti-
tates ipſis alijs filijs dedit, vt expreſsè te-
ſtator ipſe dixit ibi: *Che ſia lecito alli pre-
detti Giouan Antonio, Baptiſta, & Fran-
ceſco pigliarſe, & retenerſe in loro potere
li predetti beni mobili, & ſupellettili di
caſa, & anco li predetti ducati* 4500. *fin
come quelli ex nunc pro tunc, & è contra,
ſequuta la morte di me predetto teſtatore,
& in ipſa præambula hora mortis, ce li cō-
ſegno, dono, & laſcio ſopra tutti, & qual ſi
vogliano beni di me predetto teſtatore*,
ex quibus verbis clarè patet, prælegata
in ſubſtitutione non venire, vt per *Ful-
goſ. conſil. 49. Ruyn. conſil. 152. colum. 6.
16 lib. 3.* etiam ſi talis donatio † modo præ-
dicto facta in dicto teſtamento non va-
leret, niſi morte confirmata fuiſſet, iuxta

text.in l.ſequens quæſtio ff.de legat.2.tenet Bartol. in d. §. quidam liberis, & ibidem Succin.colum penult.in princip. verſ. circa aliam quæſtionem,Gloſ.Bart.& Doctores in d. l. cum virum in d. l.filium quem,Corn.conſ.228.num.9. & quaſi per totum,vbi vult, quod ſi pater in vita ſua
17 fecerit inter filios diuiſionem, † tàm ſuorum bonorum,quàm etiam filiorum, & tractu temporis in teſtamento eos in portionibus hæreditarijs hæredes inſtituit,& ſubſtituit; quod in reſtitutione fideicommiſſi non veniunt dicta bona diuiſa,cum actualiter,licet non effectualiter à patrimonio teſtatoris exierint, vt fecit noſter teſtator,dando per viam donationis alijs prædictis filijs ducat.4500 ſcilicet vnicuique ducat. 1500. in compenſationem conſimilis ſummæ habitæ per Ioannem Dominicum primum filiũ, & ſic etiã in vita eis dedit,dùm ex nunc pro tunc, & in præambula hora mortis dedit,& aſſignauit,& ideò ſubſtituendo, vt vnus ſuccedat alteri, non ſucceditur in bonis prælegatis,ex præcitata cauſa donaris, & ipſis filijs minoribus aſſignatis,quæ ſunt extra hæreditatem, & bona hæreditaria dicti teſtatoris, d. l. ſequens quæſtio, & licet intendat Salycet. in d.l. filium quem,limitare hoc dictum, tamen Soccin.ſibi reſpondit in d. §. quidam liberis,verſ.circa aliam quæſtionem, & ita concluſum,& deciſum firmat Boer.deciſ. 280.num.7. maximè quod adſunt clau-
18 ſulæ ex nunc, † pro tunc,quæ operantur tranſlationem dominij dictorum bonorum in dictos filios minores à die contractus prędicti,licet eius effectus in pręambula hora mortis eius ſequeretur, cuius clauſulæ virtus facit actum ab initio eſſe perfectum, Iſern.in cap ſancimus nemo miles colum.final.verſ.& hoc quando, verſ. vbi ergo lex, quo tempor. miles, &
19 tempus † præſens trahitur ad futurum, & futurum ad præſens,iuxta plenè tradita per Angel. Imol.Caſtrenſ.Alexand. & Scribent.in l.huiuſmodi la ſecunda ff. de verbor obligat.Bartol.Bald.Angel.& omnes in l.ſi ita ſtipulatus fuero ff. eodem, Boer.deciſ.28.num.33.& ſeq. & proindè in præambula hora mortis dicti teſtatoris,dominium,& poſſeſſio dictorum taliter datorum effectualiter venit in poſſe dictorum filiorum extra bona hæreditaria, vt verba ipſius diſpoſitionis cantant.

Sextò, ex verbis apertis ſatis demonſtratur voluntatem teſtatoris eſſe, vt dicta quantitas eſſet præcipua ipſorum filiorum minorum,& in fideicommiſſo, &
20 ſubſtitutione non veniret, † cum voluntas teſtatoris in expreſſis verbis collecta, ſit attendenda, d.l.cum virum, Dec.conſ. 23. num.3. Hippolyt. Riminald. conſ.85. num. 18.lib.1.& ab ipſa voluntate non eſt recedendum, l.non aliter ff.de lega.3. ſed ſuus effectus eſt attendendus, l.3.C. de inſtit.& ſubſtit.Immò ſi ex verbis nõ conſtaret,vt conſtat, eius mens eſt etiam attendenda,Bald.in l.quoniam indignum
21 C.de teſtament. † cum non intentio verbis,ſed intentioni verba famulari debēt, cap.humanæ aures 23. q. 5. ſicq; præpo-
22 nendæ ſunt ſententiæ verbis, † vt anima corpori, cap.ſedulo 28. diſtinct. Iaſ. conſ.108.num.2.lib.4. Bald.in cap.man-
23 datum de reſcript. inquit, † quod mens eſt radix verborum, & eius ſubſtantia
24 prima: † nàm cor eſt Imperator linguæ, & habet cauſam ſicut mancipium in iuriſdictione ſua, & vltra hæc idem Bald. paulo ſuperius dicit,quod ſemper eſt re-
25 currendum ad intentionem † diſponentis, quia cedit lingua cordi, & ſub iugo mentis verba conſiſtunt, tanquàm ſuo proprio originali, & digniori, hinc, & Baldo fuit conformis Berous conſil. 104. num.164.lib.2.citans text.in l.final.C.de liber.præter.corrupto titulo pro C.de fideicommiſſ. quod frequentiſſimè ſunt leges
26 poſitæ † aduerſantes teſtatoris voluntates, & quod teſtator ſenſerit prius ſpectandum eſt,l.in facto la grande ff.de hæredit.inſtit.l.non aliter ff. de legat.3. l.in conditionibus primum ff.de condit. & demonſtrat.Hippolyt.Riminald.conſ.21.num. 24.& ſeq.lib.1. Dùm ex verbis teſtatoris habemus legata in fideicommiſſo non venire,ſic etiam habemus eius mentem, quæ eſt attendenda,vt ſuperius fundauimus:

27 mus;† nec relinquam dicere,quod ſi pater aliter voluiſſet vtique dicere ſciuiſſet,quod cum non fecerit, noluiſſe videtur, *l. 1. §.ſin autem ad deficientiam C. de caduc.tollen.* cum teſtator, quod non loquitur,velle non præſumatur, *d.§.ſin autem, & ex alijs prædictis*, vndè cum ha-
28 beamus verba, voluntatem, † & mentem teſtatoris, reducentia in diſpoſitionem claram, ſecundum *Bald. in dicta l. quidam filium,Pariſ.conſ.*87.*num.*28.*lib.* 2. vbi dicit hanc eſſe * communem opinionem,quem ſequitur *Rolãd.à Valle d.conſ.*34.*num.*41.nulli dubium eſſe debet,quod dicta bona,& quantitas,modo quo ſupra diſpoſita in ſubſtitutione, & fideicommiſſo venire non debent.

Non obſtat,quod dictio,item,appoſita in dicta diſpoſitione, dicens: *Io predetto Giouan Matteo dechiaro,&c.* prætendatur, quod ſit dictio repetitiua præ-
29 cedentium, † quia quando dictio ipſa ponitur inter orationes perfectas, facit ceſſare repetitionem, *Bartol. in l.Seya §. Gaio ff.de fund.inſtruct. Iaſ.conſ.*207.*colum.*2.*lib.*2. *Curt. Iun.conſ.*72. *colum.* 2. *Aemil.conſ.*49.*num.*2.*Magon.conſil.*1.*nu.*56.*inſert. inter conſ. Soccin.Iun.*114. *lib.*2. Sed in caſu præſenti,dictio,item eſt poſita inter orationes perfectas, & capita finita, vt videre eſt in dicto teſtamento,ideò non obſtat.

Nec ſimiliter obſtant verba in ſubſtitutione generaliter prolata, vnus ſuccedat alteri, quia intelligi debent de illis bonis, quæ in inſtitutione ipſis hæredibus relinquuntur,vt conſtat ex teſtamento, & non de legatis, & donatis poſt inſtitutionem, & ſubſtitutionem, vt latius ſupra fundatum eſt.

Nec minus obſtare videtur,ſi præten-
30 datur dictum prælegatum † abſorbere maiorem partem bonorum hæreditatis, & ſic venire in reſtitutione fideicommiſſi,iuxta notata per *Pariſ.conſ.*94.*colum. penultim. & final. lib.* 2. Nàm reſpondetur, quod eius dictum intelligi debet ſecundum deciſiones,quas allegat *Bartol. in l.non ſolum §.liberationis verba ff.de libert. legat.* vt quando pater diuiſit totum patrimonium inter filios æqualiter & eos æqualiter inſtituit, quia tunc portio vnius, quàm habet iure prælegati, ſuccedit in locum portionis,quàm habebat iure hæreditario in bonis alteri aſſignaris, & ideò totum dicitur habere iure hæreditario, ſecundum *l. quid ergo ff.de legat.*1. *Dec.conſ.*254.*colum.*2.*in fine*, per notata in dictis iuribus, ſubdit hanc eſſe * communem opinionem, quæ nihil obſtat, quia in terminis noſtris ſumus in caſu differenti.

Primò, quia patet,non dedit dictam quantitatem, & bona ipſis filijs minoribus diuidendo totum patrimonium, vel maiorem partem inter omnes filios, ſed eos inſtituit vniuerſaliter exceptis lega-
31 tis, † & fideicommiſſis, & demum fecit ſubſtitutionem,& poſtea donauit bona mobilia, & ducatos 4500. prædictos, dum in inſtitutione excepit legata facienda, & ſubſtitutio fecit de bonis in inſtitutione contentis, maximè per dictionem,vt ſupra, relatiua ad præcedentia, vt diximus *num.* 2. *poſt medium*, ta-
32 lis exceptio † firmat regulam in omnibus alijs bonis,non exceptuatis, *l. quaſitum §.denique,& ibi gloſ.& Bart. ff.de fund.inſtruct.* pro qua ſententia adducitur *Gemin.in cap. qui ad agendum §. fin. de procurat.in ſexto*,vbi dixit, quod ſi do procuratori mandatum ad exigendum, cum clauſula,quod poſſit omnia facere, quæ ego poſſem, excepto quod non poſſit iurare de calumnia, nec iuramentum ferre: iſta exceptio operatur,quod expedire poſſit omnes alios actus, etiam requirentes ſpetiale mandatum, ſed non iurare, ſequitur *Felyn. in cap. frequenter in principio,vt lite non conteſtat. Roland. à Valle conſ.*99. *num.* 42. *lib.*4. ſic in caſu noſtro omnes dicti filij ſunt inſtituti,
33 & ſubſtituti, † & erunt hæredes in vniuerſo in omnibus alijs bonis paternis, cum onere tamen dictorum bonorum mobilium, & ducat.4500.donatorum, iuxta *text. in l.ſi quis ita hæres inſtitutus de hæredi.inſtit. ibi: Si quis ita hæres inſtitutus fuerit excepto fundo,excepto vſufructu hæres eſto,perindè erit iure ciuili,*

atque ſi ſine re hæres inſtitutus eſſet, vbi
Gloſ. & Doctores. Nec curandum ſi in
hæreditate remanſiſſet minor quantitas,
quàm poſtea donata,& prælegata, quia
ita teſtator voluit, & expreſsè manda-
uit, à qua voluntate non eſt receden-
dum,vt prædiximus ſupra *num.6.*& quia
34 hæreditas † eſt nomen iuris,& continet
in ſe actiones actiuas, & paſſiuas, *l.hære-*
ditas l.nihil aliud ff de verbor. obligat. &
eo ipſo, quod defertur hæreditas tacitè
videtur agi, quod hæres ſatisfaciat cre-
35 ditoribus, † cum hæreditas intelliga-
tur,cum oneribus, & emolumentis, facit
quod notatur *in l.ſi quis ſeruum §.final.*
36 *cum l.ſeq.de legat.2.* † & etiam hæredi-
tas nihil aliud eſt,quàm ſucceſſio in vni-
uerſum ius,quod defunctus habuerit tẽ-
pore mortis,verba ſunt *text. in l.hæredi-*
tas ff.de regul.iur.vbi Gloſ.& Doctores,
tempore enim mortis dicti teſtatoris in
bonis ſuis non ſunt dicta bona, & quan-
titas, in præambula hora mortis dictis
alijs filijs donata, & aſſignata, & ſubſti-
tutio facta in bonis in inſtitutione,& hę-
reditate contentis, ergo in ſubſtitutione
37 non veniunt, † maximè quod hæreditas
poteſt conſiſtere, etiam ſi ære alieno ſit
exauſta, & nulla ſint corpora,*l.hæredita-*
tis appellatione ff.de regul.iur. d.l.nihil ff.
de verbor. ſignific. & ſi requiritur, quod
defunctus tempore mortis habeat ius, in
quo ſuccedi poſſit, *d.l. nihil*, dicitur ius
habere, etiam ſi corpora debitis exau-
riantur, quia eo modo conſeruatur, &
ideò *text.in d.l.hæreditas ff. de petit. hæ-*
*redit.*dicit,hęreditas etiam ſine vllo cor-
pore iuris intellectum habet, intellige
de remanſura in hęreditate,quando plus
incommodi, quàm commodi hæreditas
habet, vt ex alijs firmat *Ioan.Annibal in*
*repetit.rubrica ff ſolut.matrimon.nu.*440.
fol. 31. *tom.* 3. *repetit.* & proindè di-
cta bona,& quantitas donata,& aſſigna-
ta, in reſtitutione fideicommiſſi non ve-
38 nire, † maximè, quod ſunt poſita poſt
inſtitutionem, & ſubſtitutionem, iuxta
* communem concluſionem notatam
per *Scribentes in d. §. quidam liberis, &*
ex alijs ſupradictis in tertio, & quarto
principali capite circa finem.

Secundò, ex quo Ioannes Dominicus
primus filius habuerat multa mobilia,
pecunias, & ducatos mille, cum quibus
lucratus fuerat multum,teſtator ipſe pro
exoneratione ſuæ conſcientiæ dedit alia
mobilia,& dictos ducatos 4500. ſcilicet
ducatos 1500. vnicuique ipſorum trium
aliorum filiorum minorum, quod ſi non
feciſſet, induxiſſet inæqualitatem, & ge-
neraſſet odium inter filios,& non erat
39 æquum, † & cum de re debita, vel in
compenſationem oneris illius, quod de-
derat primo filio, in ſubſtitutione dona-
ta,& prælegata ipſa non veniunt, *l. Lu-*
tius §.maritus ff.ad trebell. Alexand. &
Soccin.in d.§. quidam liberis in 3. limit.
Caſtrenſ.conſ.399.lib.2.Soccin. Iun.conſ.
107.num.42.lib.3.Natta conſ.255. cum
alijs adductis per Menoch.conſ.164 nu.9.
40 Immò etiam, † quod teſtator iniunxiſ-
ſet prælegata reſtitui, non veniret præ-
legatum factum de re debita ipſi hære-
di, etiam ſi per verba vniuerſalia teſta-
tor dixiſſet,caſus eſt *in d.§.maritus*, ma-
ximè quando debitum aliundè non con-
ſtaret, quàm ex aſſertione teſtatoris, vt
in caſu noſtro,vbi dictum prælegatum
fuit factum,tanquàm debitum, mente
teſtantis inſpecta, ideò in ſubſtitutione,
& fideicommiſſo non venit, ſic *Caſtrenſ.*
in d.§.quidam liberis, & in l.cum hæres
deductis ff. ad trebell. Corneus in d.l. cum
virum,Zanch.in d.§. cum ita nu 392. &
Peregrin.in tract.de fideicommiſſ. art.7.
nu.39. & ſeq.

Tertiò, tale legatum fuit pro exone-
ratione conſcientiæ à teſtatore aſſerente
in compenſationem quantitatum data-
rum primo filio aſſignante,& donante
prædicta bona, & quantitatem alijs fi-
41 lijs minoribus: † talis aſſertio parte ab-
ſente probat dictum debitum, *Ioan.An-*
dr.& Anton.de Butr. in cap.ſi cautio de
fide inſtrument. & tenet Bald.formaliter
in l.generaliter C. de non numerata pecu-
nia,in l.1. C.de falſ.cauſ. adiect. legat. &
idem ſentit in authent.ſimiliter C. de falſ.
42 & dum eſt relictum † pro releuatione
animæ,eſt ad pias cauſas, vt notabiliter
dicit

dicit *text. in authent. vt cum de appell. cogn. §. illud quoque, ibi: Piæ animæ releuentur, vt tenet Bald. in authent. ſimiliter ad leg. falcid. & l. 1. C. de ſacroſanct. eccleſ. verſ. quid de relicto pro male, &c.* ſed
43 relicta † ad pias cauſas non poſſent venire in reſtitutione fideicommiſſi, quia animæ teſtantis non eſſet ſatisfactũ, cum
44 anima † ſit omnibus rebus præferenda, *iuxta l. ſancimus in fine C. de ſacroſanct. eccleſ.* & præſumendum eſt teſtatorem prælegatum prædictum pro exoneratione conſcientiæ, & pium, etiam proprijs
45 filijs anteferre, † cum fauorabilius lex prouideat, remota legitima, piæ cauſæ, quàm liberis, *per authent. ſi qua mulier*
46 *C. de ſacroſanct. eccleſ.* † & in dubio ſequenda eſt opinio, quæ pro anima facit *l. ſunt perſonæ ff. de relig. & ſumpt. fun. hæc fermè Petr. Anchar. conſ. 46. num. 2. cuius ſententiam ſequitur Felyn. in cap. Eccleſia ſanctæ Mariæ colum. 38. in prima limitat. q. 9. de conſtitut. Iaſ. in l. tale pactum §. vltimo colum. 3. verſ. & præterea per hanc doctrinam ff. de pact. & ex alijs multis per Tiraquell. de priuileg. piæ cauſæ priuileg. 17.* & prædicta procedunt in caſu noſtro abſquè dubio, & contrarietate vlla: nàm prælegatum ipſum licet pium, fuit factum, alijs proprijs filijs,
47 & quando † patrimonium non ſufficit, legata diminuuntur pro rata, vt omnibus ſufficiant, *l. ſi quis teſtamento §. apud*
48 *Iulianum ff. de legat. 1.* † Legata tamen pia ante omnia deducuntur, tanquàm æs alienum, etiam ſi alijs legatis non pijs bona non ſufficiant, vt voluit *Oldrad. cõſil. 200. incipient. præpoſita fuit, & Bartol. loquens in legato dotis in l. 2. §. 1. ff. de priuileg. credit. Paul. de Caſtr. in l. ſi quis teſtamento §. apud Iulianum ff. de legat. 1. & Tiraquell. in priuileg. 72. piæ cauſæ;* ſic in caſu noſtro nihil refert ſi dictum priuilegium aſſorberet maiorem partem bonorum hæreditariorum, quia prælegatum ipſum præcipuum ante partem, & vt æs alienum capiendum erat, ex quo in ſubſtitutione, & fideicommiſſo venire non poſſet, nec deberet, ex ſuperius dictis, & ita Conſulo ſaluo tamen iudicantium ſaniori iudicio.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Mulier diſponit tantum de medietate bonorum antiquorum, iuxta conſuetudinem, alia medietas ſpectat ad proximiores.*
2 *Mulier viri domicilium ſequitur, & in quibus nu. 3.*
4 *Statutum prohibens rem alienari, afficit eam vbicumquè fiat contractus.*
5 *Forenſes includuntur in ſtatutis, quo ad bona loci ſtatuentium.*
6 *Iudex dat tutorem, non ſubdito pro bonis in iuriſdictione ſua.*
7 *Forenſes ratione rei ſitæ ſubduntur illi curiæ, & coguntur reſpondere.*
8 *Statutum loci rei ſitæ attendi debet.*
9 *Alienationi rei Iudex loci rei ſitæ interponit decretum.*
10 *Alienationi rei Eccleſiæ Epiſcopus Diœceſis interponit decretum.*
11 *Quilibet in re ſua eſt moderator, & arbiter.*
12 *Pacta quæcumque in tranſlatione rei ſuæ quis apponere poteſt.*
13 *Dos aſſignari poteſt ea ſub lege, quam contrahentes dixerunt, & voluerunt.*
14 *Contractus ex conuentione legem accipiunt.*
15 *Dos reſtituitur ſecundum pacta in contractu poſita, non ſecundum conſuetudinem loci contractus.*

Pro D. Alonſo de Zarate Ramires milite Hiſpano nobiliſſimo, contra D. Paulum Baldinum.

ARGVMENTVM.

Diſpoſitio in teſtamento mulieris decedentis ſine filijs non comprehendit, niſi medietatem dotium, & alia medietas eſt reſti-

reſtituenda proximiori, iuxta conſuetudi-
nem Neapolitanam, ſecundum quam fuit
contractum.

CONSILIVM LXXI.

DON Alonſus de Zarate
Ramires petijt condem-
nari dictum Paulum Bal-
dinum ad ſibi reſtituen-
dum medietatem dotiũ
Dõnæ Annę Zaratę Ra-
mires eius neptis, ſine filijs defunctæ, ad
ipſum vti proximiorem ſpectantem, &
dùm bona in dotem data ſunt antiqua,
& in hac Ciuitate Neapolis exiſtentia,
vt ex facto, ſuam habet intentionem fun-
datam, *per conſuetudinem eiuſdem Ciui-*
1 *tatis, & ſi teſtator ibi: † Diſponere iuxta*
velle, vſque ad medietatem ipſorum bono-
rum. Reliqua autem medietas perueniat
ad proximiores agnatos, & cognatos, quæ
loquitur in ſine filijs decedente, vt in
noſtro caſu, quàm *conſuetudinem, ſequũ-*
tur ibidẽ Napodan. & Doctores, & Præ-
ſid. de Franch. tangit in deciſ. 307. nu. 18.
& alibi. Qua conſuetudine ſtante inſti-
tutio hæredis in dictum Paulum per di-
ctam eius vxorem non ſubſiſtit, niſi in
medietate ipſorum dotium; aliam verò
medietatem dicto Don Alonſo, proxi-
miori reſtituere tenetur, cum intereſſe,
vndè cum per Magnam Curiam Vicariæ
iudicatum, & obtemptum fuiſſet, reſtat
per Sacrum Conſilium ſententiam præ-
dictam confirmari.

Non obſtat aduerſa prætenſio, quod
dùm dicta Donna Anna ſit nupta dicto
Paulo, qui Ciuitatis Nuceriæ Pagano-
2 rum eſt, † viri domicilium ſequuta fuit,
& originem propriam amiſit, vt habetur
in *l. final. §. item reſcripſerunt ff. de mu-*
ner. & honor. in l. penult. ff. de iuriſd. omn.
iudic. gloſ. in l. penultim. C. de municip. &
3 *origin. lib. 10.* † quia iſtud procedit in
his, quæ eam retrahere poſſent ab obſe-
quijs mariti; in alijs verò non perdit ori-
ginem *Bartol. in d. §. item reſcripſerunt,*
ſequitur Alexand. in d. l. penult. colum. 2.
& in conſ. 100. colum. 1. verſ. benè facit li-
br. 3. Corn. conſ. 202. colum. 2. conſil. 241.
colum. 2. circa medium lib. 2. & in conſil.
177. in fine lib. 4. Dec. conſ. 223. colum. 2.
verſ. tertio non obſtat, Curt. Iun. conſil. 5.
colum. penult. poſt medium, verſic. ſecundo
reſpondetur; nec minus obſtat teſtamen-
tum eſſe factum in Ciuitate Nuceriæ,
4 quia quando † ſtatutum prohibet rem
ſimpliciter alienari, afficit eam vbicum-
què fiat contractus, aùt alienatio, etiam
extra territorium ſtatuentium, *Bart. in*
l. 1. in 6. q. principal. C. de ſumm. trinit. &
fide catholic. Soccin. conſ. 176. colum. 4.
verſ ſed dicet quiſpiam lib. 2. Capr. conſil.
144. colum final. circa medium; & poſito,
quod talis mulier alibi nupta dicatur fo-
5 renſis, † adhuc forenſes videntur inclu-
di ſub ſtatuto, quo ad bona, quæ ſunt in
ſtatuentium territorio, prout ſunt dicta
6 bona, de quibus agitur: † nàm videmus,
quod Iudex dat curatorem, non ſubdito
pro bonis, quæ ſunt in iuriſdictione ip-
ſius Iudicis, *l. 1. vbi Bald. C. vbi tutor. vel*
curator. ex traditis per Bart. in l. pupillo
ff. de tutor. & curator. dat. ab his, & ratio-
7 ne rei ſitæ in territorio, † habet iuriſdi-
ctionem in forenſem Dominum illius rei,
qui forenſis ratio ipſius rei cogitur, re-
ſpondere in alieno territorio, *l. final. C.*
vbi in rem acti, cap. ſanè, & cap final. de
8 *foro compet.* † & quoties eſt quæſtio de
aliqua re, debet attendi ſtatutum loci,
vbi ſita eſt res, *argument. l. an in totum*
C. de ædific. priu. Bart. in d. l. 1. C. de ſum-
9 *ma trinit. & fide cathol.* † & in aliena-
tione rei immobilis minoris Iudex loci
rei ſitæ interponit decretum, licet minor
oriundus ſit alterius loci, *l. prædium C. de*
10 *præd. minor.* † Idem in alienatione rei
immobilis Eccleſiæ, interponitur decre-
tum per Epiſcopum, in cuius Diœceſi eſt
res, *Gloſ. ordinaria in cap. hoc ius porre-*
ctum 12. q. 2. tradit Roman. conſil. 450.
ſed in caſu noſtro ſumus extra omnem
dubitationem: nàm matrimonium ipſum
fuit contractum, iuxta *conſuetudinem ip-*
ſius ciuitatis Neapol. & ſecundum eam
dos reſtitui promiſſa, vt ex lectura con-
tractuum patet, quod partes ipſe facere
potue-

11 potuerunt, † quia quilibet in re ſua eſt
moderator, & arbiter, *l.in re mandata*
12 *C. mandat.* † & in translatione rerum
quæcumque pacta præfigi poſſunt, vt in
inueſtitura feudi, *cap.1.de feud. non hab.*
propr.natur. & ibi Bald.Crott.conſil.55.
num.12.Cephal.conſ.152.num.15. ſicut
& in emphyteuſi, *l.1.C.de iure emphyt.*
Speculat. in tit. de locat.§.nunc aliqua,
verſ.169.Bald.in l.final.C.commun.de
legat. Pariſ.conſil.86. nu.4.lib.4. & par-
13 ticulatiter † in dotatione poteſt apponi
lex, quàm partes volunt, dicit *Præſid.de*
14 *Franch.deciſ. 196.in fine,* † & contractus
ex conuentione partiũ legem accipiunt,
vt in regula contractus de regul. iur. in
ſexto, l.contractus ff.eodem, & dùm de
reſtitutione dictæ dotis partes ipſe dixe-
runt, & conuenerunt, iuxta *Neapolita-*
nam conſuetudinem, ſecundum quam
mulieres non habentes filios, poſſunt de
medietate tantum diſponere; reliquam
verò medietatem ad proximiores ſpecta-
re, à qua conſuetudine diſcedi non pote-
rat, prout in terminis *Dec.in conſil.402.*
vbi maritus Dominus Plumbini promi-
ſerat, reſtituere dotem ſecundum mo-
rem Magnatuum Regni Siciliæ, vult ac
ex pluribus determinat *Decius* ipſe,
15 quod mortuo viro † dos illa reſtituenda
ſit more Magnatuum, non autem iuxta
Statutum Plumbini Patriæ viri, refert &
ſequitur *Hippolyt. Riminald. conſil. 16.*
num. 15. libr. 1. ſic in caſu noſtro dictus
Paulus vigore teſtamenti dictæ D. An-
næ eſt hæres medietatis ipſarum do-
tium: alias verò medietas ſpectat ad di-
ctum D. Alonſum proximiorem ſuum,
cum fructibus, & ita ipſum Paulum con-
demnari debere SacrumConſilium, con-
firmando ſententiam Magnæ Vicariæ, &
hæc nedum ſufficiunt, ſed ſuperflua ſunt
ob Iudicantium eminentiam.

Referente Conſiliario Ambroſio S. Iago, per Sac. Conſ. fuit confirmata ſententia Mag. Cur. & exequuta in fauorem dicti D. Alonſi, iuxta petita, vt ex proceſſu in banca Aloyſij Sarri Sac.Conſ. Actor. Mag.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Exequutor teſtamenti propria authoritate bona ſibi legata capit.*
2 *Exequutor teſtamenti eſt legitimus contradictor ad hæredis impediendam immiſſionem.*
3 *Fideicommiſſarius abſquè detractione propria authoritate fideicommiſſi bona capit.*
4 *Vinearum cultura moram non patitur.*
5 *Fructus pendẽtes poſt mortem grauati ad fideicommiſſarium ſpectant.*
6 *Introitus in vita grauati non exacti, ad fideicommiſſarium pertinent.*
7 *Dolo facit, qui petit, quod reſtitutus eſt.*

Pro V.I.D. Proſpero Rendella,
contra Fabritium Teſtam.

ARGVMENTVM.

Poſſeſſio bonorum fideicommiſſo ſubiectorum, an ſtatim mortuo grauato ad fideicommiſſarium ſpectet, cum fructibus pendentibus.

CONSILIVM LXXII.

STante morte Franciſci Antonij Rendellæ poſſeſſio bonorum fideicõmiſſo ſubiectorum V. I. D. Proſpero Rendellæ vocato per Magnam Curiam Vicariæ eſt deferenda ex pluribus.

1 Primò, † quia cum Proſper ipſe teſta-
menti quondam Donati Antonij Ren-
dellæ ſui fratris fideicommittentis eſſet
exequutor, bona ipſa authoritate propria
capere potuit, ex latè traditis per *Pere-*
grin.in tractat. de fideicommiſſ. artic.47.
num.46. ac Bald.Iaſ. & alij in l.non du-
bium C. de legib. Dec.conſ. 242. num. 3.
418.num 4.424.num.16. Præſ.de Fran-
*ch.deciſ.204.num.9.*qui *num.10. & 11,*
2 dicit, † quod ſi hæres ageret remedio,
l.final.

l. final. C. de edict. Diu. Adrian. tollend. Exequutor teſtamenti poteſt impedire immiſſionem, & erit legitimus contradictor.

3 Secundò, † Proſper eſt fideicommiſſarius abſquè detractione legitimæ, ex quo ſimiliter dicta bona capere authoritate propria poterat, vltra adducta per eundem *Peregrin. artic. 47. num. 5. eſt gloſ.* quam ſequuntur *Cyn. Alberic. & alij in l. 1. C. quorum legatorum*, quod intendunt etiam poſt hæreditatem aditam, quanto facilius ſi ſtatim grauato mortuò, & ante hæreditatem per ſuum hæredem aditam, poſſeſſionem habuit, & ei ſequeſtrari non poterat.

Tertiò, bona fideicommiſſo ſubiecta
4 ſunt vineæ, † quorum cultura moram non patitur, cum durante lite deteriorari poterant, & remanere incultę, vt ſingulariter dicit *Bart. in l. ſi alius §. belliſſimè ff. quod vi, aut clam*, quem ſequitur *Veronenſ. in tract. de ſeruit. ruſtic. præd. cap. 3. nu. 12.*

Quartò, nè dùm poſſeſſio ipſorum bonorum ipſi Proſpero deferri debet, ſed
5 condemnari pars ad fructus † reſtitutionem, etiam pendentium ad ipſum ſpectantes, iuxta *text. in l. Herennius ff. de vſur.* ex latè adductis per eundem *Peregrin. d. tract. artic. 49. num. 91. & 93.*
6 & etiam introitus † in vita grauati non exacti ad ipſum ſpectant, vt deciſum firmat *Præſid. de Franch. deciſ. 13. num. 5. & 8. per text. in l. poſtulante §. in huiuſmodi ff. ad trebell. & in l. deducta §. qui poſt eodem*, & ſic omnia ipſi fideicommiſſario reſtitui debent, & actores à limine iudicij reijciendi ſunt, cum omni actio-
7 ne careant, & etiam, † quia dolo facit, qui petit quod reſtitutus eſt, *per regulam dolo facit, de regul. iur. in ſexto*, & hæc pauca adducta cum res ſit indubitata ad obtinendum ſufficere mihi videntur.

Per Magn. Cur. Vicar. fuit decretum, quod bona in iudicio deducta reſtituantur dicto Proſpero, cum fructibus liquidandis, vt ex proceſſu in banca Campanilis, & idem iudicatum, & confirmatum per Sacrum Conſilium. Referente D. Conſiliario Iacobo de Franchis penes Burrellum.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Fideicommiſſarius pro ſua poſſeſſione tuenda poteſt curiam adire.*
2 *Hæres grauati opponendo fideicommiſſario conſtituitur in mora.*
3 *Mora facit, quod fructus ſpectent ad fideicommiſſarium, qui nō fuit negligens in petendo.*
4 *Hæres grauati tenetur de fructibus, & damnis fideicommiſſario.*
5 *Fideicommiſſario primo grauato, mortuo, & ſic adueniente conditione actiones, & dominium tranſeunt in ſecundum abſque traditione.*
6 *Fructus pendentes ſpectant ad fideicommiſſarium.*
7 *Vſufructuario mortuo ante fructus recollectos ad eius hæredes non ſpectant.*
8 *Fructus etiam ſati per grauatum, & non recollecti, ſpectant ad fideicommiſſarium.*
9 *Introitus non recollecti ſpectant ad fideicommiſſarium, & nu. 10. & 15.*
11 *Conditione adueniente dominium rei relicta ſtatim tranſit ad fideicommiſſarium vocatum.*
12 *Fructus pendentes ſunt pars ſoli.*
13 *Lex defuncta ff. de vſufruct. loquitur in mortuo poſt fructus collectos.*
14 *Cautio facit extare fructus.*

Pro eodem V.I.D. Proſper Rendella, contra eundem Fabritium Teſtam.

ARGVMENTVM.

Fructus pendentes, & introitus non exacti in vita grauati ad fideicommiſſarium ſpectant.

CON-

CONSILIVM LXXIII.

IN eadẽ præcedenti cauſa liquidatis fructibus à die mortis grauati domi obtentum fuit, quod fieret verbum in Sacro Conſilio, vnde pro confirmanda liquidatione facta pauca dicam.

Primò, verùm eſſe in facto Franciſcum Antonium Rendellam primum grauatum die 8. Septembris 1602. ab hac vita diſceſſiſſe fol. 4. à tergo 5. & 7. à tergo, & Fabritium Teſtam dicti grauati hæredem die nona eiuſdem ad fideicommiſſariam maſſariam vindemiãdam acceſſiſſe, vt per teſtes ſuper 6. 7. & 8. articulis fol. 61. 72. 78. & ſi Proſper Rendella V.I.D. fideicõmiſſarius poſſeſſionem ipſius ru-
1 ris, † accepiſſet pro illa ſibi tuenda, & impedimenta dicti hæredis remouenda adiuit curiam Ciuitatis Monopolis, iuxta notata per *Bald. in conſ. 224. num. 2. lib. 3. & Ancharan. q. 4. in fine part. 2.*
2 dùm dictus hæres † oppoſuit, fuit conſtitutus in mora, *l. 1. & final. C. de vſur. & fruct. legat. Soccin. conſil. 42. num. 5. lib. 3.* & in hærede grauato, & hæredis hærede notarunt *Angel. & Paul. Caſtr. in l. 1. §.*
3 *de illo ff. ad trebell.* † qua mora ſtante fructus poſt grauati mortem recollecti ad ipſum fideicommiſſarium ſpectant, cum ipſius negligentia in petendo non adfuiſſet, ad *text. in l. in fideicommiſſaria ff. ad trebellia. vbi Gloſ. & * communiter Doctores per Benedict. de Benedict. conſ. 32. in fine, verſ. circa quintum, Soccin. regul. 172.* & haberur etiam *ex text. in l. mulier §. ſi hæres, l. poſtulante §. 1. ff. ad trebell. l. apud Iulianum §. 1. ff de legat. 1.*
4 vbi quod de fructibus, † & omnibus dãnis, & periculo hæres renetur, vt firmat *Peregrin. in tract. de fideicomm. artic. 49. num. 85.*

Secundò, Franciſcus Antonius fuit
5 primus legatarius grauatus, † & fideicommiſſum agnouit, & ſic adueniente die, vel conditione actiones, & rerum dominia abſque alia reſtitutione, nec verbali tranſierunt in Proſperum ſecundum fideicommiſſarium, *per text. in l. penultima §. cum autem C. ad trebell. in tertio caſu in fine, ibi: Siuè à primo fideicommiſſario in ſecundum tranſlatio celebrari iuſſa eſt, ipſo iure, vtiles actiones tranſeũt,* quem *text.* ſic ſimpliciter intellexerunt, *Bartol. Paul. de Caſtr. & Peregrin. in d. tract. art. 2. num. 58. & ſeq.* ibiq; contraria reijcit, & rationes adducit, idem *Benedict. de Benedict. d. conſilio, & loco,* & ſic ſtante, quod Proſper ſtatim mortuo Franciſco Antonio dominium ruris,
6 acquiſiuit fructus pendentes † ad ipſum fideicommiſſarium ſpectant, non ad hæredes grauati, iuxta *text. in l. Herennius ff. de vſur. ibi: Fructus, qui poſt acquiſitum ex cauſa fideicommiſſi dominium, de terra percipiuntur, ad fideicommiſſarium pertinere, licet maior pars anni ante diem fideicommiſſi cedentem præteriiſſe dicatur, notat idem Peregrin. d. artic. 49.*
7 *num. 91.* † ſicut vſufructuarius, qui ante fructuum recollectionem deceſſit, vt in *l. in ſingulis ff de ann. legat. in fine, vbi le-*
8 *gitur: Fructuarius etiam † ſi maturis fructibus nondum tamen perceptis, deceſſerit hæredi ſuo eos fructus non relinquit,* &
9 tanquàm fructus † per defunctum ſati, non recollecti ad fideicommiſſarium, & legatarium ſpectant, etiam hæreditate iacente percepti, vt ex multis firmat *Gulielm. de Benedict. in repetit. cap. Raynutius in verbo ſi abſque liberis nu. 13. part. 2. de teſtament. fol. mihi 55. à tergo,* & nè
10 dum fructus, † ſed & introitus non recollecti ad fideicommiſſarium ſpectant, & ſic in fortiori caſus noſtri deciſum firmat *Præſ. de Francb. deciſ. 13. num. 5. & 8. per text. in l. poſtulante, §. in huiuſmodi ad trebell. ibi: Etiam vſuras debitas ex mortis die in tempus reſtitutionis perſequor, & idem in deciſ. 168. nu. 6. & ſeq.*

Tertiò, tale fideicommiſſum fuit iniunctum Franciſco Antonio, in caſu quo ſine filijs decedebat, & ſic ſumus in fideicommiſſo conditionali, & adueniente conditione, vt aduenit abſque filijs de-
11 cedendo ſtatim poſt conditionis † euentum, dominium rei relictæ tranſijt in

Proſpe-

Proſperum fideicommiſſarium vocatum, *iuxta text. in l. penultima §. ſin autem, ſub conditione, C. commun. de legat. ibi: Sciat, quod conditione adimpleta ab initio cauſa in irritum reuocatur, ibiq; in terminis Salycet. & latè Soccin. Iun. conſil. 182. num 20. lib. 2. idem Peregrin. d. artic. 49. num. 104.* cum grauatus die octaua Septembris anni 1602. ab hac vita diſceſſerit, & teſtis partis in art. 2. fol. 33. dicit, quod de dicto anno in dicto rure fuit cæptum vindemiari verſus finem Septembris, clarum eſt, quod tempore mortis grauati, fructus erant immaturi, pendentes, & non recollecti, & ſic per prædicta iura, authoritates, & deciſiones ad Proſperum fideicommiſſarium ſpe-

12 ctant, & ratio eſt, † quia fructus pendentes ſunt pars rei, *l. fructus pendentes ff. de rei vendicat. l. final. §. penultimo ff. de bis, quæ in fraud. credit. & Præſ. de Franch. deciſ. 390. num. 2.* Ideò cum re tranſeunt ad quem res ſpectat, adeò vt nec pro rata temporis inter hæredes, & fideicommiſſarium diuiduntur, *Corn. conſ. 158. colum. vltim. num. 8. lib. 3. & plenè proſequitur Tiraquell. in tract. de retract. conuent. §. 5. gloſ. 4. in principio, & per totam, Molin. de primogen. hiſpan. lib. 3. cap. 9. Peregrin. d. art. 49. nu. 93.*

13 Non obſtat † *text. in l. defuncta ff. de vſufruct.* cum loquatur in penſione, quæ debebatur de menſe Martij, & fructus erant antea integrè percepti de menſe Octobris, quo caſu ſpectabāt ad hæredes fructuarij mortui de menſe Decembris, poſt fructus recollectos, ſed in caſu noſtro, quia erant pendentes, & non recollecti tempore mortis Franciſci Antonij grauati, ad ipſum Proſperum fideicommiſſarium fructus omnes ſpectant, vt ſuperius fundatum eſt.

Vltimo quid in hoc vagandum? cum etiam ſit verum in facto, quod eadem die nona Septembris 1602. poſt grauati mortem, hæres ad ipſam maſſariam, ſiuè vineam vindemiandam acceſſit, & vindemia, & fructus per Curiam Ciuitatis Monopolis ſequeſtrati fuerunt, pęnes tertium fol. 2. & ſeq. & poſtea dicto hæredi cum cautione conſignari fol. 31. à tergo,

14 quæ cautio † fructus ipſos extare facit, *per text. in l. 1. & 2. ff. de vſufruct. ear. rer. qua vſu conſ. & Præſ. de Franch. deciſ. 75. num. 9.*

Vndè dùm per ſententiam Magnæ Curiæ, & Sacri Conſilij eſt dictum, maſſariam ſpectare ad Proſperum, cum fructibus, & fructus diſſequeſtrentur de

15 proprietate, † & fructibus ſequeſtratis, quorum eſt facta liquidatio per dictum decretum fol. 39. per ſententias ipſas parti aduerſæ rei iudicatæ obſtat exceptio, *ad text. in l. cum quæritur, & ſeq. ff. de except. rei iudicat. vbi Gloſ. & Doctores,* & ex his decretum liquidationis ipſorum fructuum exequutioni demandari debet per Sac. Conſ.

Die 23. Octobris 1612. referente D. Conſiliario Iacobo de Franchis, Marchione Tauiani, per Sacrum Conſilium prouiſum fuit, fructus dictæ maſſariæ ſpectare ad dictum Proſperum fideicommiſſarium à die mortis grauati, & fuit facta liquidatio ipſorum pęnes Burrellum Actorum Magiſtrum.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Probibitio alienandi ſine cauſa non inducit fideicommiſſum, niſi in caſu effectiuę alienationis.*

2 *Fideicommiſſum purum inducitur, quando teſtator dicit velle bona in familiam conſeruari.*

3 *Fideicommiſſum inducitur per verba prolata per modum cauſæ.*

4 *Probibitionis alienandi ratio declarat, & ampliat mentem teſtatoris.*

5 *Fideicommiſſum inducitur per ſola verba ſemper, & in perpetuum, velle bona in familia conſeruari, & num ſequent.*

7 *Inſtitutionis, & ſubſtitutionis cauſa ad proxima præcedentia referuntur.*

Pro

Pro D. Marco Antonio de Palma V.I.D. contra Catharınam de Palma.

ARGVMENTVM.

De fideicommiſſo ex prohibita alienatione inducto, & quod ſemper bona ſint penes deſcendentes, & ipſos de familias.

CONSILIVM LXXIV.

IAcobus Antonius de Palma V. I. D. quatuor relictis filijs maſculis hæredibus, & ad inuicē ſubſtitutis, in caſu cuiuſlibet ipſorum ſine filijs decedentię, exprefsè mandauit de ſuis bonis nullam fieri alienationem, ſed in perpetuum ſui deſcendentes, & de familia ſuccederent, pęnitus fęminis excluſis, ex quibus claris verbis, quod ſit fideicommiſſum in beneficium maſculorum de familia inductum, parū inſiſtam:
1 nàm & ſi per ſimplicem † alienandi prohibitionem fideicommiſſum non inducatur, niſi in caſu effectiuæ alienationis, vt omnes fateri firmat *Peregrin. in tractatu de fideicommiſſ. artic.* 14. *num.* 10. Tamen ſi poſt alienandi prohibitionem teſtator
2 dicat bona velle, † in familia conſeruari, vt in caſu noſtro, purum fideicommiſſum inductum cenſetur, vt voluerunt *Aretin. & Soccin. in l. qui Roma* §. *qui hæredes ff. de verbor. obligation. num.* 18.
3 quia verba illa † prolata per modum cauſæ fideicommiſſum inducunt, *Bartol. in l. qui volebat ff. de hæredib. inſtit. & in l. ſi ſoror* §. *Lutius ff. ſolut. matrim. firmat Peregrin. d. tractatu artic.* 14. *num.* 14. *&*
4 *ſeq.* † etiam quia ratio prohibitionis ampliat dictum, & mentem teſtatotis, vt expreſsè vult *Bart.* in *l. pater* §. *fundum ff. de legat.* 3. *Peregrin. d. num.* 14. & ex dictis verbis teſtaroris intentio demonſtrarur, *per text. in l. legata inutiliter ff. de legat.* 1. & eo fortius eſt fideicommiſſum inductum, quia ſequuntur verba
5 ſemper, † & in perpetuum, in deſcendentes, & de familia bona eſſe debeant, hæc enim verba, & cauſa de per ſe ſolum ſufficiunt ad perpetuum fideicommiſſum inducendum, *l ſi fideicommiſſo* §. *hæc verba ff. de legat.* 3. *l. cum pater* §. *inſtituto ff. de legat.* 2. *l. filiusfamilias* §. *cum pater ff. de legat.* 1. *l. pater* §. *pater, alias mater ff. de legat.* 2. *latè Menoch. conſ.* 197. *num.* 9. *in fine in ſecunda quæſtione per totam, Dec. conſ.* 23. *colum.* 3. *conſ.* 38. *colum.* 1. *&* 2. *& poſt multos Anton. Gabriel. commun. opinion. lib.* 4. *tit. de fideicommiſſ. concluſ.* 9. *num.* 12. *& Conſiliarius Fab. de Anna conſ.* 53. *num.* 90. *ac Peregrin. dicto*
6 *num.* 14. & attenta illa dictione, † in perpetuum, quę de ſui natura perpetuum fideicommiſſum, in omnes deſcendentes vocatos de familia importat, vt præcitati *Doctores* determinant, ac *Couarr. variar. reſolution. cap.* 5. *num.* 4. *verſ. ſecundo, Didac. de Paz in quæſtion. ciuil. maior. q.* 2. *num.* 114. Et ſi dicatur in ſubſtirutione ſequenti fuerunt inſtituti, & ſubſtituti filij, quorum appellatione veniunt maſculi, & fœminę, non obſtat, quia ſub-
7 ſtitutionis clauſulæ † debent referri ad proxima præcedentia, ſecundum *Paul. de Caſtr. conſ.* 159. *Dec. conſ.* 547. *verſic. adhuc etiam.* Dùm teſtaret in præcedentibus verbis dixit, velle bona ſemper in perpetuum conſeruari, in maſculos deſcendentes, & de familia excluſis omninò fœminis, ſorores Antonini de Palma, nepotes ex filio dicti teſtatoris, excludi debent, & bona dicto Marco Antonio de Palma nepoti ex alio teſtatoris filio applicari debent, & ita per Sacrum Conſilium iudicari nulla habita ratione præambuli in perſonam Catharinæ de Palma, per Magnam Curiam facti nulli dubium eſſe debet.

Referente Regio Conſiliario Ioanne Andrea de Georgio, dicta Catharina fuit declarata hæres quondam Antonini de Palma, deductis bonis in fideicommiſſo quondam Iacobi Antonij de Palma, ſubiectis in beneficium, cuius per Sacrum Conſilium declarabitur pęnes de

Mon-

Mondellis Sacri Conſilii Actorum Magiſtr.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Creditores præferuntur hæredibus, legatarijs, & fideicommiſſarijs per teſtamentum honoratis.*
2 *Bona, & legata Fiſco delata, vel relicta tranſeunt, cum eorum oneribus.*
3 *Hæreditas iacens perſonam defuncti, non hæredis ſubſtinet.*
4 *Bona, & fructus ſequuntur Dominum, vbi nulla eſt bona fidei poſſeſſio.*
5 *Fructus, & legata augent hæreditatem.*
6 *Hæreditati, quod acquiritur, hæreditati adijcitur.*
7 *Legatarius legata à manu hæredis capere debet, & authoritate propria capiens punitur.*
8 *Fiſcus, & Officiales alterius bona, non niſi per ſententiam capere poſſunt.*
9 *Fiſci ante tempus agentis actio perimitur, ſicut in quolibet priuato.*
10 *Fiſcus ius ſibi dicendi poteſtatem non habet, & quid ſit.*
11 *Fiſcus habet Iudices, & Procuratorem, per quos agit, & conuenitur.*
12 *Fiſcus rem alienam capiens, & retinens repræſalias committit, & reſtituere tenetur.*
13 *Mulier, & Fiſcus in hypotheca pari paſſu ambulant, & quando ſecus nu. 14.*
15 *Fiſcus vti hæres ſuccedens tenetur ad onera.*
16 *Creditor debitori ſuo ſuccedens ſuæ actiones extinguuntur, & confecto inuentario confunduntur in quantum bona hæreditaria adſunt.*
17 *Fiſcus ſi eſt, tanquàm ſucceſſor pro delicto vel alias loco hæredis eſt, & ad onera tenetur.*
18 *Fiſcus legatarius loco hæredis eſt, & tenetur ad onera.*
19 *Fiſcus ſuccedens priuato pro legato, vel aliter iure priuati vtitur.*
20 *Creditor pecuniam hæreditariam per Fiſcum exactam auocare poteſt.*
21 *Creditor anterior, & potior præfertur Fiſco.*
22 *Conditio priuati non mutatur per conditionem Fiſci legatarij, vel ſucceſſoris priuati.*

Pro Donna Agneſa Parennio, contra Regium Fiſcum.

ARGVMENTVM.

Creditum priuati præfertur omnibus in teſtamento honoratis, & anterior præfertur etiam Fiſco.

CONSILIVM LXXV.

IN hac cauſa D. Agneſæ Parennio D. Ioannis Diui Iacobi de Spata Equitis generoſiſſimi, filiæ, & Lucretię Reccho vxoris meæ chariſſimę, prudentiſſimæ ex fratre Mutio fratriæ: verùm eſt in facto ipſam D. Agneſam ob Capitanei Stephani Pignaloſæ olim ſui viri mortem in gubernio, & regimine Caſtri Portus Herculei remanſiſſe, & eſſe creditricem in ducat. 2400. pro eius antephato, nedum vigore publici inſtrumenti, ſed etiã ſententiæ contra Curatorem iacẽtis hæreditatis latæ, & Fiſcum exegiſſe ducatos mille, & quinquaginta de pecunia per D. Aloyſium Henrichez dicto Stephano debita, vigore legati, vnde quod Fiſcus ipſi D. Agneſæ creditrici ſummam exactam reſtituere debeat, ex his demonſtratur.

1 Primò, † quia creditores præualent omnibus per teſtamentum honoratis hæredibus, legatarijs, & fideicommiſſarijs quibuſcumque à ſe relictis, iuxta *text. in l. papinianus §. quartam, & §. quoniam autem quarta ff. de inofficioſ. teſtament. l. in quantitate §. final. ff. ad leg. falcid. l. ex aſſe ff. eodem, ſic cenſuit Salycet. in l. 2. C. ad trebell. Paul. Caſtrenſ. in l. 1. C. eodem, Marc. Anton. Peregrin. in tract. de fideicommiſſ.*

Digitized by Google

commiſſ. artic. 4. *num.*5. *facit text. in l. cum Fiſco ad Senatuſconſult. Syllan.* vbi
2 bona Fiſco delara † tranſeunt cum onere legatorum, quanto fortius cum onere æris alieni, & eſt pũctualis *text.* in Fiſco loquens *in l. in facto* §. *Fiſcus ff. de condit. & demonſtrat.* vbi Fiſcus legatum ſibi factum, vindicat cum onere, & ſic dum dictam pecuniam dicto Stephano debitam, cum onere crediti D. Agneſæ exegiſſet, ſiuè retinuiſſet, reſtituere tenetur per prædicta aperta iura.

Secundò, vera eſt iuris cõcluſio, quod
3 hæreditas iacens, † perſonam defuncti, non hæredis ſuſtinet, §. *ſeruus autem inſtit. de hæredib. inſtit. l. in eo, & l. ſeq. ff. de acquir. rer. domin. l. mortuo ff. de fideiuſſ. l. ſi Titio, & mihi* §. *ſi eo hærede de*
4 *legat.* 2. † Ideò ne dùm bona hæreditatis, ſed & fructus ſequuntur Dominum, vbi nullus eſt bonæ fidei rerum poſſeſſor, *l. ex diuerſo*, §. 1. *ff. de rei vendicat.* &
5 etiam fructus † percepti, iacente hæreditate eam augent, *l. item veniunt* §. *fructus ff. de petit. hæredit.* & ideò reſtituendi quoniam hæreditatis ſunt, *l. in fideicommiſſariam* §. *quoties ff. ad trebell.* Nàm
6 quod hæreditati acquiritur, † hæreditati adijcitur, *l. quod ſeruus* ff. *de legat.* 2. & interim rerum dominium remanet pęnes ipſam hæreditatem iacentem, *l.* 1. §. *ſceuola cum gloſ.* ff. *ſi quis teſtament. liber.* Si ergo dominium dictorum ducarorum mille, & quinquaginta reſedit, & reſidet pęnes hæreditatem iacentem, & hodie in dicta quantitate pecuniæ concurrit, ipſa D. Agneſa pro ſuo oneroſo ex cauſa dotis credito, & Fiſcus pro prætenſo legato, clari iuris erit ipſam D. Agneſam eſſe præferendam, & Fiſcum dictam quãtitatem cum intereſſe reſtituere teneri, ſtante etiam, quod tale intereſſe hæreditatem auxit, vt prædiximus.

Et ſi Fiſcus dicat, quod quantitatem per D. Aloyſium Henrichez Stephano debitam, cum legato ſibi à creditore fa-
7 cto compenſauit, non obſtat: † nàm legatarius ſuum legatum à manu hęredis capere debet, & authoritate propria capiẽs crimine expilatæ hæreditatis tenetur, *vt eſt text. in l. penultima C. de crimin. expilat. hæredit. ibiq; Gloſ. & Doctores*, & à iure ſuo cadit, *per text. in l. extat ff. de eo, quod met. cauſ. & in l. creditores* ff. *ad*
8 *l. Iul. de vi priuata*, † & in ſpetie Fiſcus, & Officiales ſui particularium bona, vt erat dicta pecunia, quarum dominium pęnes iacentem hæreditatem reſidebat, niſi per ſententiam, & iuſtitiam capere non poterant, *per text. in l. prohibitum eſt, & in l. defenſionis facultas C. de iure*
9 *fiſci lib.* 11. † Immò Fiſcus, ſi ante tempus agat, eius actio perimitur, ſicut cuiuſlibet priuati, *l. iuſtas C. eodem*, quanto fortius authoritate propria capere non potuit? maximè quod copia Iudicis non
10 deficerat, † & Fiſcus ius ſibi dicendi poteſtatem non habet, cum Fiſcus dicatur Cuſtos, ſeù Sacriſta, vel Repoſitarius the-
11 ſauri publici, † & habet ſuos Iudices, & Procuratorem, per quos agit, & conuenitur, vt teſtatur *Franciſc. Marc. deciſ. Delphin.* 338. *num.* 16. & 17. *par.* 1. vndè in caſu noſtro pro prætenſo legato, coram ſuo Iudice agere poterat auditis creditoribus, & cum Curatore hæredi-
12 tatis iacentis, † & dùm talẽ legatum retinuit, & retinet reſtituere nolens, videtur repreſalias, cum reuerentia, facere, etiam quia cum non à ſuo debitore, ſed ab alio conſequutus eſt, ſaluari non poteſt, niſi reſtituat, vt firmat *Archidiacon. in cap. & ſi pignorationes num.* 1. *de iniur. lib.* 6. *quem ſequitur Ioan. Lup. in tract. de bell. & bellat.* §. *benè aduertiſti num.* 7. & prædicta in hoc caſu proce-
13 dunt in Fiſco, tanto plus, † quia mulier, & Fiſcus in hypotheca pari paſſu ambulant, vt ex multis firmat *Neguſant. in tractatu de pignor.* 4. *membr.* 2. *part. num.* 108. & dùm hypotheca D. Agneſæ pro ſuo credito eſt anterior, Fiſco præfertur, tanto plus cum ex parte D. Agneſæ ſi-
14 mus in cauſa oneroſa, † & Fiſcus in cauſa lucratiui legati, quo caſu priuatus pręfertur Fiſco, vt in ſpetie magis* communem eſſe opinionem, *ex Iaſ. & alijs firmat Neguſ. ibidem num.* 118. *in* 9. *colum. tract. fol. mihi* 21.

Tertiò, pro faciliori deciſione cauſæ

Z diſtin-

diſtinguo, aut Fiſcus dictam pecuniam
15 vti Stephani hæres accepit, † & ad one-
ra hæreditaria tenetur, l. cum à matre
C. de rei vendicat. Doctores in l. quæ dotis
in fine ff. ſolut. matrimon. per quem text.
16 ibi vult Alexand. † quod creditor ſuc-
cedens debitori, adita hæreditate ſua
hypotheca, & omnes actiones extingun-
tur, & tenetur, vt defunctus, & confecto
inuentario, ſuæ actiones cōfunduntur, in
quantū bona hæreditaria adſunt, vt per-
bellè cōcludit Fulg. cōſ. 67. paterfamilias
col. 2. Gloſ. in l. 1. & in l. ſententiam C. de
fideiuſſ. Roman. conſ. 18. viſa facti in fine,
Iul. Clar. pract. crim. q. 78. verſ. itē in Fiſ-
cum, Paul. de Caſtr. conſ. 390, nu. 2. & 3.
par. 1. Immò ſi vt heres, ex quo non con-
fecit inuentarium, ſi erat creditor ſuum
amiſit creditum, & hanc magis * cōem
opinionem eſſe, ex alijs firmat Bernard.
Hēricb. Ianuenſis in ſua ſumma commun.
opin. concluſ. 208. lib. 3. fol. mihi 112. &
vltra vires hæreditarias inſolidum tene-
tur, iuxta text. in l. final. §. cum igitur,
ibi: Cùm omnibus creditoribus ſuppoſitus
ſit, C. de iure deliber. & dicit Imol. Ro-
man. & Alexand. in rubrica ff. de acquir.
hæredit. Iaſ. in d. l. final. in principio, per
text. in § penult. in authent. de heredib. &
falcid. ibi: In omni perſona, ſiuè priuata,
ſiuè militari, ſiuè ſacerdotali, ſiuè impe-
riali, vbi ita tenuit Angel. & in l. 1. §.
hæc ſtipulatio ff. de cui pluſquam per l. fal-
cid. & ex Gloſ. in dictis verbis militari,
& imperiali, videtur colligi, etiam in Fi-
ſco, & tangit Peregrin. de iure fiſci lib. 4.
tit. 1. num. 3. licet adducat aliquos in
contrarium, tamen quod tenetur ad one-
ra hæreditaria iuxta vires, nemo negare
poteſt, ergo &c.

Et ſi exegiſſe prætendat Fiſcus tan-
17 quàm ſucceſſor ex delicto, † quod nul-
lum adeſt, vel alias adhuc loco hæredis
eſſet, & ſimiliter ad onera teneretur, per
textum apertum in l. 2. C. ad l. Iul. de vi
priuat. & firmat Gregor. Lopez in l. 10.
num. 8 partit. hiſpan. 3. Bartol. conſ. 157.
ſuper his, Dec. in l. 1. ff. ſi cert. petat. &
Aymon Crauett. conſ. 130. num. 5. Vrſill.
ad Afflict. deciſ. 8. & 237. Si verò tan-
18 quàm legatarius, † vt in proprio noſtro
caſu capere, & retinere prætendat, adhuc
reſtituere tenetur, iuxta text. in l. final. §.
& ſi præfatam C. de iure deliber. ibi: Li-
centiam creditoribus non denegandam
aduerſus legatarios venire, vel hypothe-
cis, vel indebiti cōdictione vti, & hæc, quæ
receperint recuperare, cum ſatis abſurdum
ſit creditoribus quidem ius ſuum perſe-
quentibus legitimum auxilium denegari,
legatarijs verò, qui pro lucro certant, ſuas
partes leges accommodare, & quod firmat
Ruſtic. in inuētario in dicto verbo aduer-
ſus legatarios nu. 103. & reiectis contra-
rijs Præſ. de Franch. deciſ. 246. in princip.
19 Fiſcus enim dùm pro legato † ſuccedit
priuato, iure priuati vtitur, l. in facto §. fi-
nal. ff. de condit. & demonſtrat. l. Fiſcus ff.
de iure fiſci, Gloſ. in l. hæres abſens in
principio ff. de iudic. notatur in cap. qui in
alterius de re iudic. in ſexto. Immò credi-
20 tor pecuniam † hæreditati debitam per
Fiſcum exactam, ab ipſo Fiſco auocare
poteſt, prout ad hoc ſunt aperta iura in
l. idem eſt, in l. nec nouum eſt, quod alius
ſoluit alius repetat ff. de condit. indebit.
21 ſic D. Agneſa anterior, † & potior Fiſ-
co ipſi Fiſco præferri debet, iuxta text.
in Fiſco loquens in l. ſi pignus ff. qui pot.
in pignor. hab. vbi priuatus præfertur Fiſ-
co, eſt etiam text. in l. ſi fundum C. eodem,
vbi Gloſ. & Doctores expreſsè firmant,
creditores poſſe contra Fiſcum agere,
& obtinere, ſi ſua credita anteriora, &
potiora ſunt, eo fortius, quia Fiſcus ad-
uerſus mulierem nullum habet priuile-
gium, & à pari procedunt in ſuis iuribus,
& hypothecis, vt diximus. Accedat præ-
dictis, quod obligatio, & actio in benefi-
cium D. Agneſæ, pro ſuo credito erant
ante legatum factum Fiſco, & eius reten
tionem, ſeù occupationem acquiſita, ex
22 quo eius conditio, † nec variari, nec im-
mutari debet, ex perſona legatarij ſuc-
ceſſoris, l. 2. §. ex his de verbor. obligat.
ibiq; Bart. Bald. Imol. Alberic. & omnes
Scribentes, ideò quemadmodum priua-
tus non poſſet de facto creditum ſui de-
bitoris per alium debitum capere, ſed ſo-
lum ordinariè, & coram ſuo Iudice, ita

nec

nec Fiſcus prætēſo legato ſuccedens priuato, cum vtatur, vt diximus, iure priuati, ſed contra Fiſcum eſt punctualis *text. in d.l.prohibitum eſt, & in d.l.defenſionis facultas*, dùm vigore prætenſi legati Fiſcus retinuit, ſiuè occupauit pecuniam ipſam, non à manu hæredis, ſed propria authoritate, & legata creditis hæreditarijs poſponuntur, vt iam diximus, & ex his breuiter adductis Fiſcus dictos ducatos mille, & quinquaginta, cum intereſſe D.Agneſę ſoluere condemnari debet, & ita iuris eſſe mihi videtur, ſaluo Dominorum Iudicantium ſaniori iudicio.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Hæredum appellatione in teſtamento veniunt deſcendentes.*

2 *Alienationis prohibitio fauore inſtituti, & honorati facta cenſetur, & nu.29.*

3 *Hæredes in ſpetie nominati in hæreditate vocati, cenſentur prædilecti.*

4 *Hæreditatem, & bona potius ad extraneos peruenire, quàm ad agnatos, eſſet iniquum.*

5 *Prohibitio cum cauſa, vt bona remaneant in familia, vel in certum genus perſonarum, fideicommiſſum inducit in caſu effectiuæ alienationis.*

6 *Prohibitio per verba acta ad fideicommiſſum inducendum, vt ne bona de familia exeant, & ſimilia, fideicommiſſum abſolutum inducit.*

7 *Fideicommiſſum ſimplici prohibitione de non alienando non inducitur, cum nudum præceptum teſtatoris nihil operetur.*

8 *Alienatio ſimpliciter prohibita hæredibus, & eorum hæredibus, nihil operatur.*

9 *Prohibitio alienationis hæredibus, & eorum hæredibus non comprehendit alienationem per hæredis inſtitutionem in vltima voluntate.*

10 *Viuere quis ſemper non poteſt.*

11 *Alienationes neceſſariæ nunquàm includuntur in ſimplici prohibitione.*

12 *Prohibitio alienationis, per quam teſtandi facultas adimitur, non valet.*

13 *Fideicommiſſum reciprocum, vt inducatur neceſſe habet reciprocâ ſubſtitutione.*

14 *Teſtator, quod non dicit, noluiſſe videtur, & nu.15.*

16 *Teſtatoris voluntas non præſumitur, niſi tranſeat in diſpoſitionem.*

17 *Hæres verbum eſt adeò generale, quod comprehendit, etiam extraneos hæredes.*

18 *Hæres hæredis, teſtatoris hæres eſt.*

19 *Succeſſor verbum comprehendit omnes, & quoſcumque ſucceſſores, etiam extraneos.*

20 *Succeſſor verbum, comprehendit immediatum, & mediatum, etiam ſi plures fuerint intermedij.*

21 *Papa dicitur ſucceſſor Diui Petri Apoſtoli.*

22 *Succeſſor verbum ponitur ampliatiuè, id eſt quicumque ſucceſſor.*

23 *Lex ex facto non facit contra nos, & reijcitur dictum Speculatoris, & ſequacium.*

24 *Voluntas teſtatoris iniquitatem præſumptam ceſſare facit.*

25 *Ripa doctrina eſt extra caſum noſtrum.*

26 *Hæreditas verbum, ita conuenit hæredibus ſanguinis, ſicut extraneis, qui dicuntur incerti.*

27 *Nullum, quod eſt, nullum producit effectum.*

28 *Hæredis appellatione, intelligitur de omni hærede.*

30 *L. eum ita legatum, l. quoties, l. qui ſoluendo, & l.generaliter declarantur.*

31 *Hæredes primi, & vlterioris gradus cenſentur vocati ordine ſucceſſiuo.*

32 *Hæredes plures, ſi æqualiter inſtituantur, quilibet ratam ſuam habebit.*

33 *Teſtatoris voluntate, quod ſit, iniquum non dicitur.*

34 *Dotis cauſa ſicut res alienari prohibita, alienatur, ita & in dotem relinqui poteſt.*

Pro ſororibus de Roccha, contra fratres.

ARGVMENTVM.

Prohibita ſimpliciter alienatione, an inducatur fideicommiſſum inter cohæredes, ita vt vnus ex cohæredibus extraneum inſtituere non poſſit.

CONSILIVM LXXVI.

ORlandus Roccha, Aloyſium, Abbatē Marium, & Anellum ex fratre premortuo nepotes vniuerſales hæredes, quēlibet pro rata inſtituēdo: pro conſeruatione ſuæ hæreditatis, & bonorum, voluit quod nullus ipſorum aliquid alienaret, vel diſtraheret, ſed ipſi, ipſorumq́; hæredes, & ſucceſſores eſſent vſufructuarij, donec vixerint, & in caſu alienationis, ſeù diſtractionis, ſua hæres ſit Sanctiſſima Annunciata huius Fideliſſimæ Neapolitanæ Ciuitatis; adita per omnes hæreditate, Anellus vnus ex prędictis hęredibus nominatis ab hac vita diſcedens, ſuas ſorores ſibi vniuerſales inſtituit hæredes, eſt videndum, an ex tali alienationis prohibitione ſit inductum fideicommiſſum in ſuperſtitum cohæredum beneficium, & an talis hæredis inſtitutio in ſorores ſit valida, & videtur dicendum talem diſpoſitionem non valere.

1 Primò, † quia facta hęredum mentione in teſtamento eos inſtituendo, & honorando, veniunt ſolum deſcendentes, non autem extranei, & diſpoſitio in ſorores non valet, ſecundum *Speculat. in tit. de teſtament. §. in primis verſ. pono, per l. ex facto ff. ad trebell. & cum eo tranſeunt Io. Andr. ibi, & Ripa in d. l. ex facto §. final. Bald. in cap. ſi pater filio de teſtam. Ruyn. conſ.* 110. *nu.* 9. *lib.* 1.

Secundò, quia teſtator primo nomi-
2 nauit dictos eius nepotes inſtituendo, † & honorando, & alienare prohibendo, & ſic eorum fauore prohibitio facta videtur, & ideò valere ſenſit, *Gloſ. in l. cum pater, §. inſtituto, ff. de legat.* 2. *quam probauit Imol. ibi.*

3 Tertiò, † inſtitutos hæredes in ſpecie, teſtator nominando, & ad eius hęreditatem, & bona vocando, videtur eos prædilexiſſe, iuxta *text. in l. cum ita legatur, §. in fideicommiſſo, alias lex omnia ff. de legat.* 2. *l. quoties duobus in principio C. de rei vendicat. l. qui ſoluendo ff. de hæred. inſtit. l. generaliter §. quis ergo ff. de fideicommiſſ. libert. authent. hoc amplius, & in corpore, vnde ſumitur, C. de fideicommiſſ.*

4 Quartò, † iniquum ſatis eſſe videtur, ſi portio hæreditatis hæredis defuncti, ad extraneos potius, quàm ad ſuos hæredes veniret, cum cogitare debeamus, quod lex cogitauit, videlicèt, teſtatorem voluiſſe, nè in totum, nec in partem ſuam hæreditatem potius ad extraneos, quàm ad ſuos nepotes inſtitutos peruenire, *l. cum acutiſſimi, l. generaliter C. de inſtit. & ſubſtit.*

His, & ſimilibus non obſtantibus contrariam ſententiam veriorem eſſe puto ex pluribus. Primò, nàm & ſi in magno agitetur pelago, & notiſſima ſit *Doctorum* altercatio, numquid prohibita alienatione, ſimplex inducatur fideicommiſſum, an in caſu alienationis tantùm: Tamen inter cæteras opiniones breuitati ſtudens adduco vnam per *Doctores* modernos, magis * communiter approbatam, quæ in duos caſus diſtincta multas componit opiniones.

Primus caſus eſt, quando prohibitio
5 eſt ſimplex cum cauſa, † vt bona remaneant in familia, vel in certum genus perſonarum, quia talis clauſula cenſetur poſita ad conualidandam præcedentem prohibitionem, & tanquàm acceſſoria nil noui operari debet, & tunc non cenſetur fideicommiſſum inductum, niſi in caſu effectiuæ alienationis, *iuxta text. in l. peto §. fratre ff. de legat.* 2. *ibiq́; Gloſ. & * communiter Doctores, & voluit Curt. Iun. conſ.* 145. *nu.* 10. *verſ. quartus principalis caſus, Alciat. conſ.* 102. *colum.* 1. *in quarto caſu lib.* 9. dicit in hoc nullum extare contradictorem, & firmant infiniti *Doctores*, quos cumulat *Hippolyt. Riminald.*

*nald.cõſ.*147.*per totum primum dubium,*
*& in conſ.*276.*nu.*34. *& ſeq. per vltra*
*tres columnas, Soccin.Iun. conſ.*97.*nu.*5.
* communem dicit *Burſat. conſ.*157.*nu.*
35.*lib.*4.*Pancirol.conſ.*64.*num.*8.*& ſeq.*
Marc.Ant.Peregr.in tract. de fideicom-
*miſſ.art.*14.*nu.*10.

Secundus caſus eſt, quando prohibi-
6 tio † fit per verba acta ad fideicommiſ-
ſum inducẽdum, veluti cum dicatur pro-
hiberi bona extra familiam alienari, vel
extra maſculos, vel extra deſcendentes,
ſubiuncta clauſula, quod vult, nè dicta
bona de familia exeant, & ſic cenſetur
fideicommiſſum abſolutum inductum,
& bona, in caſu alienationis, & in caſu
mortis, illis de familia, quorum fauore
fuit facta prohibitio reſtituenda ſunt,
alioquin poſterior clauſula nihil opera-
retur, *ad text. in l.pater filium* §.*filia* ff *de*
*legat.*3. *d l.cum ita* §. *in fideicommiſſo ff.*
de legat. 2. *l.final. C. de rei vendicat. &*
in ſpetie ſic dixit Soccin. conſ. 43. *verſic.*
*quare pro deciſione, Alciat. conſ.*36. *num.*
10.*& ſeq.lib.*9. quàm diſtinctionem prę-
clarè ponit *Iacob.Mandell.Albenſ.conſil.*
54. *eamq; refert, & ſequitur Hippolyt.*
*Riminald.conſ.*518. *num.*8. *& ſeq.* ſub-
dens primum caſum tenere *Plot. conſ.*14.
ſecundum caſum *Menoch. conſil.* 197.
num. 20. quos videndos breuitatis cau-
ſa relinquo.

Caſus autem noſter eſt ſatis diuerſus
7 à prędictis, † dùm teſtator prohibuit alie-
nationem per dictos hæredes, & eorum
hæredes, vlla cauſa adiecta, ex quo fidei-
commiſſum vllum, vllamq; prohibitio-
nem inducere voluit, quia nudum teſta-
toris præceptum nihil operatur, iuxta
peculiaria iura *in l.filiusfamilias* §.*diuus*
ff.*de legat.*1. ibi: *Scripturam hanc ſimpli-*
cis prohibitionis, nullius eſſe momenti, &
in l.pater familias §. *Iulius Agrippa* ff. *de*
*legat.*3. legitur: *Cùm hoc nullum præcep-*
tum eſt, nihil proponi, contra voluntatem
defuncti factam, quo minus ad hæredes
extraneos, vt ex ſuperiori litera *text.* idẽ
habetur *in l.Lutius Titius in principio, &*
in l.pater filium §.*pater ff. eodem*, ibiquè
per bellè declarat *Bartol.* quod nullo mo-
do fideicommiſſum inducatur, nec alie-
natio impeditur, quia cum teſtator alie-
8 nationem prohibuerit hæredibus ſuis, †
& eorum hæredibus, ipſosq; vſufructua-
rios eſſe voluit, & ſimus in perſonis in-
certis, quilibet poteſt hæredes, quos ve-
lit ſibi eligere, ita *Bartol. eleganter ibi, &*
idem voluit Caſtrenſ. in d.§. *diui num.*5.
& hoc etiam ſi teſtator efficaciter alie-
nationẽ prohibuiſſet, prout expreſsè *Al-*
ciat. confirmat in d.§.*diuus num.*6. *& ex*
*alijs Peregrin.art.*14.*num.* 1. *ibiq; ratio-*
nes affert.

9 Secundò, † talis alienationis prohi-
bitio in hæredes, & eorum hæredes, non
comprehẽdit alienationem, quæ per hæ-
redis inſtitutionem in vltima voluntate
fit, iuxta *text. in l.quædam* ff.*de acquir.*
rer.domin. ibi: *Quædam, quæ non poſſunt*
ſola alienari, per vniuerſitatem tranſeunt,
vt fundus dotalis ad hæredem, & cuius
aliquis commercium non habet: nàm & ſi
ligari ei non poſſit, tamen hæres inſtitutus
Dominus eius efficitur, eſt etiam text. ad
*literam in l.*1.ff.*de fund.dotal.* ibi: *Sed per*
vniuerſitatem tranſit prædium ſecundum
quod poſſibile eſt ad alterum, veluti ad hę-
redem mariti, cum ſuo tamen iure, vt
alienari non poſſit; eſtq; doctrina Bart.
*& * communiter Doctorũ in l. ſi ita quis*
§.*ea lege* ff.*de verbor.obligat.& in d.l.pe-*
to §.*fratre, Angel.in l.ea lege C.de condit.*
ob cauſ. & conſ. 7.*incipien. ex dicto the-*
*mate plura dubia, & in conſ.*61.*incipien.*
Domina And. & ex alijs etiam contrarijs
reiectis, in fortiori caſus noſtri firmat
*Alexand.conſ.*55.*poſt num.*2. *verſ.tamen*
præmiſſis non obſtantibus, vſque ad nu. 5.
per alias authoritates, & exempla firmat
*Hippolyt. de Marſil. ſingul.*465. *Rimi-*
*nald.Senior conſ.*25. *colum.*2. *&* 3. *Hip-*
*polyt.Riminald.conſ.*528.*num.*22.*&* 23.
& quod bona ſubiecta, & alia propria
per inſtitutionem hæredum ſit quodam-
10 modo neceſſariè dare, † cum quis ſem-
per viuere non poſſit, *l.final. C.de ſacro-*
ſanct. Eccleſ. & alienationes neceſſariæ
11 ſub ſimplici † prohibitione nunquàm
includuntur, *l. alienationes ff. famil. er-*
ciſcund. l. ex hoc edicto §.*ſed hæredem ff.*

Z 3 de

de alien.iudic. & aliter cenſeretur adépta
12 facultas teſtandi, † ex quo talis prohi-
bitio non valet, *ad text. in l.ſtipulatio hoc
modo concepta ff. de verbor.obligat. l.ille,
aùt ille ff.de hæred.inſtit. & ita determi-
nat Bartol. in d. §. ea lege*, cum quo alij
* communiter tranſeunt, *ff. de verb.obli-
gat. Roman.conſ.26. in fine, Roland.conſ.
34. num 66. & ex alijs Hippolyt. Rimi-
nald.dicto conſ.528. num.22. & ſequen.*
& ſic inſtitutio Anelli in ſorores eſt vali-
da.

Tertiò, in dicto Orlandi teſtamento
nulla adeſt inter dictos hęredes recipro-
ca ſubſtitutio, & ad hoc, vt inter eos re-
13 ciprocum induceretur † fideicõmiſſum,
requirebatur, quod eſſet facta ſubſtitutio
in hæreditate, *l.filium ff. de legat.2. Iaſ.
in l.penult.C.de impuber. & alijs ſubſtit.*
ait hanc * communem eſſe opinionem,
*& in conſ. 153. colum.2. verſ.primo ergo
lib. 2. Roland.à Valle dicto conſ.34 num.*
57. Ergo nullum adeſſe fideicommiſſum
14 dicimus, † quod cum teſtator non dixe-
rit, noluiſſe videtur, *l. 1. §. ſin autem ad
deficientiam C. de cadue. tollend.* Cùm
15 teſtator, † quod non loquitur, velle
non pręſumatur, vt per *Bald.in d.§. ſin
autem*, & mens teſtatoris talis præſumi-
tur, qualis ex verbis ſecundum eorum
rectum ſenſum apparet, *l.final. vbi Bart.
ff ad trebell. Curt.Iun. conſ.57. colum.3.
Bellon.conſ.53.num.6. Oſaſch.Pedemon-
tan. deciſ.126. num.25. & Peregrin.
articul. 28. num. 80.* Immò non præ-
16 ſumitur † teſtatorem voluiſſe, niſi volun-
tas ipſius tranſeat in diſpoſitionem,
*Bald. in l. quidam eum filium ff. de hære-
dib.inſtit. Dec.conſ.61.colum.2. Iaſ.conſil.
228.col.1. lib.2. Pariſ.conſ.87.num.28.
lib.2.* vbi hanc * communem eſſe opinio-
nem firmat, & refert *Roland.à Valle dicto
conſ.34.nu.41.*

Quod de Orlandi hæreditate, & bonis
portio vnius de prædictis hæredibus de-
cedentis ad cohæredes ſuperſtites non
veniat: demonſtratur etiam ex ipſius te-
ſtamenti verbis, dùm quilibet ipſorum
pro æquali portione, & rata hæres inſti-
tutus ſit, cum prohibitione nè alienarẽt,
nec quicquam de ſua hæreditate, & bo-
nis diſtraherent, & quod tàm dicti Aloy-
ſius, Abbas Marius, & Anellus, quàm
eorum hæredes, & ſucceſſores, ſint vſu-
fructuarij, donec vixerint, & ad hæredes
extraneos ſuorum hæredum ſuam hære-
ditatem, & bona deuenire voluiſſe ipſa
17 verba dicunt, † quia verbum hæres eſt
adeò generale, quod non per extenſio-
nem, ſed ſecundum propriam ſuam ſi-
gnificationem, omnes hæredes, etiam
extraneos comprehendit, *l. hæredis ap-
pellatione, l.hæredis appellatio, l.ſciendum
ff.de verbor.ſignif. l.ſi plures gradus ff.de
legat.3. l.4.§.Lutius ff de aliment. & ci-
bar.legat. l.final. C. de hæredib.inſtit. l.2.
& 3. ff. de petit.hæredit. l. paterfamilias
ff. de vulgar. & pupillar. ſubſtit. l.ſi quis
filium §.final. ff. de caſtrenſ. peeul. l. qui
per ſucceſſionem ff.de regul. iur. & volue-
runt Bart. & Doctores in l.gallus §.etiam
ſi poſtea ff.de liber. & poſthum. Angel.conſ.*
18 306.*num.*20. † & veniunt hæredes hæ-
redis, quia hæres hæredis, teſtatoris eſt
hæres, *l.final. & quod ibi Doctores ff.de
hæredib.inſtit. Bertrand.conſ.26.num.1.
lib.3. Alexand.conſ.36.num.4.lib.3. Hip-
polyt. Riminald. conſ.23. num.45. lib.1.
dicto conſ.528.nu.44. lib.5.* Adeſt etiam
19 verbum ſucceſſores, † quod eſt adeò ge-
nerale, quod comprehendit vniuerſos,
& quoſcumque ſucceſſores, etiam extra-
neos, *l.quædam §.nihil intereſt ff.de edẽd.
l.ſtipulatio iſta habere licere §.ſicut ff. de
verbor.obligat.* & nè dùm venit ſucceſſor
20 immediatus, † ſed mediatus etiam ſi
fuerint multi intermedij, *cap.1.de homi-
cid.in ſexto*, per quem *text.* notat ibi *Ge-
minian.* quod quis poteſt appellare ſe
ſucceſſorem alicuius, quàmuis per infini-
tos medios, ſit eius ſucceſſor, ſicut Papa
21 Innocentius ibi, † ſe appellat ſucceſſorẽ
Diui Petri, & tamen multi interceſſerunt
medij, *Bertrand. dicto conſ.26. num.1.
lib. 3.* Item verbum ſucceſſor importat
ius hæreditarium, *vt in l. nihil aliud eſt
hæreditas ff.de verbor.ſignif. l. hæreditas
ff.de regul.iur. Socin.Iun. conſ.158. nu.
17. lib. 3.* & dici poteſt, quod illud ver-
22 bum ſucceſſores, † ſit poſitum ampliati-
uè,

uè, ideſt ad quoſcumque hęredes, & ſuc-
ceſſores, cuiuſcumquè qualitatis, & rei,
ita quod dicantur vocati, etiam ſingula-
res ſucceſſores, & in re certa inſtituti,
propter geminationem illorum verbo-
rum, iuxta plenè tradita per *Alexan. con-
ſil.* 113. *ex themate præmiſſo col.* 1. *lib.* 2.
& ſequitur Soccin. Iun. d. conſ. 158. *num.*
20. & ſic teſtator non habuit mentem,
vt ſua hæreditas, & bona peruenirent ad
dictos ſuos primos hæredes tantùm, ſed
portio cuiuſlibet ad vniuſcuiuſquè hæ-
redes, & ſucceſſores, vt verbis expreſſis
dixit, quod alio non eſſet opus.

Non obſtat *l. ex facto ff. ad trebell.* per
23 quam motus fuit *Speculat.* † *& ſequa-
ces*, vt in primo contrario, quia procede-
ret, quando ſumeretur verbum hęres pro
hæredibus ſanguinis, & aliqua reſultaret
iniquitas, vel abſurditas, quod non eſt
in caſu noſtro, quia non ſumus in re
tranſitoria ad hæredes ſanguinis, vt feu-
dum, vel emphyteuſis pro liberis hære-
dibus, ex corpore conceſſis, vt plurimum
eſt, ſed in re ad quoſcumquè hæredes, &
ſucceſſores tranſitoria, & nullam adeſſe
24 iniquitatem, † vel abſurditatem, dùm
teſtatoris expreſſa ſeruatur voluntas, qui
hęredes quoſcumque ſuis nepotibus pri-
mis inſtitutis ſuccedere voluit, vt prædi-
ximus, & in vltimis voluntatibus, ſufficit
pro ratione voluntas, *l. quia poterit ff. ad
trebell.* & ampliſſima ex legibus in teſtã-
do attributa eſt poteſtas, *l. verbis legis ff.
de verbor. ſignif. §. diſponat teſtator, auth.
de nupt.*

25 Nec obſtat, † quod dicit *Ripa in d. l.
ex facto §. final.* quia loquitur in caſu
diuerſo, vbi teſtator dixerat ſua bona,
ire de hærede in hæredem deſcenden-
tem, ſed dictus Orlandus teſtator voluit
ſua bona ſeruari in eius hæreditate,
26 quod verbum hæreditas, † ita ſimplici-
ter prolatum conuenit, tàm hæredibus
ſanguinis, quàm extraneis, & ideò ex di-
uerſo non inferri debet, *l. Papinianus exu
li ff. de minorib. cum vulgat.* & tale ver-
bum hæreditas, vel ſucceſſio comprehẽ-
dit coniunctos, & extraneos hæredes,
qui dicuntur eſſe incerti, & in incertos
non cadit affectio, & ideò prohibitio re-
manet nulla, tanquàm in perſona non
expreſſa, loquendo de hæredibus primo-
rum inſtitutorum, quos teſtator nomini-
bus non expreſſit, *l. pater filium §. pater
filios ff. de legat.* 3. *ibiq; per Bart. & Bo-
logn. in d. §. Diui*, & propterea inſtitutio-
nem hæredum impedire non poteſt, per
vnum ex dictis primis hæredibus inſtitu-
tis factam, licet in extraneos, quia quod
27 nullũ eſt, † nullum effectum producere
poteſt, *l. quarta §. condemnatum ff. de re
iudicat. Iaſ. in l.* 1. *colum.* 4. *C. de iur. &
fact. ignor. Alexand. conſ* 3. *num.* 6. *lib.* 2.
*Dec. in cap. ex parte de offic. delegat. Ro-
land. à Valle conſ.* 49. *num.* 29. *lib.* 4. *Hip-
polyt. Riminald. d. conſ.* 528. *nu.* 53. *&* 54.
& dùm primus teſtator dixit, quod dicti
ſui hæredes, & eorum hæredes non alie-
narent, & quod ipſi, ipſorumq; hæredes
ſint vſufructuarij, caſum noſtrum in ter-
minis decidit *Bald. in l. final. quarta op-
poſitione ff. de hæredib. inſtit.* dando no-
tabilem, & generalem regulam, dicit,
quod vbicumquè fit mentio de hæredi-
28 bus ipſius, † in quem verba diriguntur,
tunc intelligitur de omni hærede,
per d. l. in annalibus, & firmat *Alexand.
d. conſ.* 36. *num.* 4. *verſ. & in propoſito lib.*
3. Dùm teſtator voluit, quod dicti primi
ſui hæredes quilibet pro rata, & eorum
hæredes ſint vſufructuarij, hæredes etiã
extranei dicti Anelli primi inſtituti hæ-
reditatem, & bona habere poſſunt, & pri-
mum contrarium reſolutum remanet.

Ad quod dicitur fauore primorum
29 inſtitutorum grauatorum † nè alienent
prohibitionem factam cenſeri, & ad ip-
ſos bona ſpectare, *per d. gloſ. in l. cum pa-
ter §. inſtitutus ff. de legat.* 2. vt in ſecundo
contrario, reſpondetur, * communem
Doctorum ſententiam in his ſimplicibus
terminis *Gloſam illam* reijcere, vt *Salycet.
in l. quoties la prima C. de fideicomm. Ale-
xand. in d. §. Diui, propè finem, Ripa num.*
19. *Iaſ. num.* 24. *Soccin. in l. qui Romæ §.
hæredes nu.* 12. *ff. de verbor. oblig. Alciat.
conſ.* 125. *nu.* 6. *lib.* 9. *Peregr. d. art.* 14. *nu.*
2. *de fideicommiſſ.*

30 *Text. in l. cum ita legatum* † *alias om-*

nia

nia §. in fideicommiſſo ff. de legat. 2. Nec obſtat, quia ibi in ſpecie fuit contemplata familia, hic non, & affectio teſtatoris non fuit in illos de familia, ſed in primos hæredes, & eorum hæredes, & ſucceſſores quoſcumquè, quorum appellatione veniunt etiam extranei, vt prædiximus, *l. quoties in principio C. de rei vendicat.* contra nos nec facit, quia loquitur in re donata duobus, quorum potior eſt, qui poſſeſſionem habuit, ſed hic res fuit relicta vnicuiquè ipſorum fratrum pro rata, & poſt cuiuſlibet ipſorum mortem vniuſcuiuſquè prædecedentis hæredibus, & ſucceſſoribus, ordine ſucceſſiuo, vnde mortuo Anello, eius portio tranſiuit in hæredes ab eo inſtitutos, ſed incertos ab Orlando primo teſtatore relictos, ergo talis *textus* contra nos nil operatur.

Et ſi in *l. qui ſoluendo ff. de hæredib. inſtit.* dicatur, duobus hæredibus inſtitutis, vno decedente, alius erit hæres, nihil ad nos, quia ibi loquitur in teſtatore exiſtente non ſoluendo, quorum vnus neceſſarius hęres eſſe debebat, ſed ſi ambo inſtituti viuerent, inſtitutio non valeret, vt litera eiuſdem *textus* dicit, ergo nihil ad noſtrum caſum operatur.

Text. in l. generaliter ff. de fideicomm. libert. ad propoſitum contra nos, nec facit, cum ibi tractetur de ordine ſcripturæ ſeruando in primo, vel poſtea nominatis, quod non eſt hic, cum in primis hæredibus non cadat ordo ſcripturæ, dùm quilibet inſtitutus eſt pro rata abſque vlla ſubſtitutione, & poſtea cuiuſlibet ipſorum hęredes, & ſucceſſores, & licet om-
31 nes prædicti hæredes ſint vocati † primi, & vlterioris gradus, non omnes ſimul, & coniunctim admittuntur, ſed ordine ſucceſſiuo, pro eorum ratis, & gradus prioritatis, *l. cum ita §. in fideicommiſſo l. peto §. fratre ff. de legat. 2. & in*
32 *l. final. C. de verbor. ſignif.* † & ſi omnes ſunt pares, quilibet ratam ſuam accipit, non portionem aliorum, niſi tempore, aut repudiatione ſint excluſi, *§. hoc ita tàm C. de caduc. tollend. l. 2. ff. ſi pro hæred. & l. final. C. de rei vendicat. ſic decidit Paul. de Caſtr. conſ. 77. in ſeptimo dubio lib. 2. Crauett. conſ. 144. in fine, Calcan. conſ. 77. colum. 4.* per rationem, quia verbis tantùm ſunt coniuncti, & dùm ab initio in partem vocantur, non poterit quilibet niſi portionem ſuam petere, alias exceptione deficientis actionis repellitur, *Peregrin. artic. 9. num. 12. & art. 14. num. 9.*

Nec impedit dici, eſſe iniquum teſtatorem voluiſſe hæredes extraneos ſuis
33 nepotibus inſtitutis anteferri, † quia quod de teſtatoris expreſſa voluntate fit, iniquum dici non poteſt, nec impugnari, cum teſtator ipſe expreſsè voluerit ſuam hęreditatem, & bona ad dictos Marium, Aloyſium, & Anellum nepotes pro rata, & deindè ad cuiuſlibet ipſorum hæredes, & ſucceſſores extraneos, & quoſcumque peruenire, & ſi aliter voluiſſet, dixiſſet, non dixit, ergo noluit, vt in *d. §. ſin autem ad deficientiam*, & vbi habemus certum teſtatoris ſenſum, non eſt admittenda voluntatis quæſtio, *d. l. ille, aut ille §. cum in verbis ff. de legat. 3. Natta conſ. 602. num. 4. cum alijs in tertio fundamẽto dictis*, maximè talis Anelli inſtitutio in ſorores pro dotibus, & vt ſe maritarent eſt validiſſima, quia in materia prohibitionis de alienando, quem-
34 admodum prohibita † alienari pro cauſa dotis diſtrahi poſſunt, ita etiam in datione alia quacumque pro dote, iuxta *text. in l. res quæ C. commun. de legat.* per quem *textum* in donatione propter nuptias, & ſic in caſu fortiori firmat *Præſ. de Franch. deciſ. 22. nu. 6.* & ex his omnia contraria reſoluta remanent, & concluſum, alienationis prohibitionem in caſu noſtro non valere, fideicommiſſum in beneficium cohæredum non extare, & ſi adeſſet, in beneficium nè dùm primorum hæredum pro rata, ſed cuiuſlibet ipſorum hæredum, & ſucceſſorum eſſet, & diſpoſitionem Anelli in ſorores validam eſſe, ipſaſq; Anelli hæreditatem habere debere, & ita mihi videtur.

Camillus de Laratha.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Fideicommiſſi bona ruinam minantia vtile negotium agitur, ſi alienantur.*
2 *Conditio ſi cum, vel ſine filijs deceſſerit, comprehendit etiam fœminas.*
3 *Nemo plus iuris in alium transfert, quàm ipſe habet.*
4 *Mater habens filios, de decima tantùm diſponit.*
5 *Dictio tantùm, cuius ſit natura.*
6 *Mulier quo ad reliquas nouem partes habet labia clauſa, manus ligatas, & arbitrium refrænatum.*
7 *Exhæredatio ſit ſpecificè, nominatim, & cum cauſis ab hærede probandis.*
8 *Inſtitutiones benignè accipiendæ, & è contra.*
9 *Hæreditas propter adiunctum non admittur.*
10 *Verba in qualibet diſpoſitione debent aliquid operari.*
11 *Filij vigore Neapolitanæ conſuetudinis, debent habere medietatem bonorum patris, dùm ſunt quinque fratres, & num. ſeq.*
12 *Furtum eſt, quod de alieno largitur.*
13 *Legitima quota pars ſit bonorum, & an debeatur, & nu. 14. & 17.*
15 *Onus poſitum in bonis relictis filijs, deducitur à legitima, & in illo pluri remanet legitima.*
16 *Fructus percepti iudicio teſtatoris compenſatur cum eo, quod debetur hæredi, non tamen cauſa legitimæ.*
18 *Filius ſimpliciter adeundo, non cenſetur agnouiſſe onus ipſo iure à lege reiectum.*
19 *Filius inſtitutus in vſufructu de ſubſtantia patris in nihilo inſtitutus videtur.*
20 *Supplementum non cadit in nihilo præſuppoſito.*
21 *Fructus ab inſtituto percipiuntur iudicio teſtatoris, vt à vero Domino, & non computantur in legitima, etiam vbi filius expreſſè grauatur.*
22 *Inſtitutus in proprietate, & vſufructu, ſi poſtea dicatur, quod ſit vſufructuarius hoc proprietatem non minuit.*
23 *Modus, & caſus adiectus ſi reſpicit commodum legatarij, nunquàm reſtringi legatum.*
24 *Legata domo ad habitandum, vel fundo ad vſumfructum plena proprietas legata videtur, & non tranſit ad teſtatoris hæredes.*
25 *Quod potui nolui, quod volui adimplere nequiui.*
26 *Vltima derogant primis.*
27 *Fideicommiſſa, & legata nuda voluntate adimuntur.*
28 *Conditio ſi naſcantur filij, ſtatim natis, eſt adimpleta, & eſt ius quæſitum, etiam ſi decedant.*
29 *Conditionem ſemel extitiſſe ſufficit, licet non duret.*
30 *Fideicommiſſa, etiam vniuerſalia, quorum conditio aduenit, quamuis adita non fuerint, ad hæredes tranſmittuntur.*
31 *Hæreditatis portio ommittentis adire adeunti accreſcit, & licet antea decederet, hoc ius adeundi ad hæredes tranſmittit.*
32 *Hæreditas Aui per nepotem non adita ad aſcendentes, & alios quoſcumque hæredes tranſmittitur.*
33 *Decretum ſine termino, & iuris ordine non ſeruato, rei iudicatæ authoritatem non habet.*
34 *Deductum, quod non eſt, iudicatum non cenſetur.*
35 *Proteſtatio ſeruat ius proteſtantis.*
36 *Diſpoſitionem contrariam alio iure ſibi debitam acceptans, non ſibi præiudicat, etiam ſi alia relicta eſſent propria cauſa.*
37 *Bona materna, antiqua, & legitima habentur pro ære alieno, & contra fideicommiſſarios, & legatarios deducuntur.*

Pro creditoribus quondam Ioſeph Cangiani, & Minici Scarpati, contra Sarram, & alios Cangianos.

AR-

ARGVMENTVM.

Inſtitutio in proprietate, & poſtea in vſufructu, quomodo intelligatur: item onus in portione bonorum antiquorum vigore conſuetudinis, & bonorum maternarum, ac in legitima non imponitur.

CONSILIVM LXXVII.

DEpoſitum pretij domorum quõdam Minici Scarpati prętenſo fideicõmiſſo per Cangianos non obſtante creditoribus liberandum eſt ex pluribus.

Primò, quia domus ipſę in hæreditate dicti Minici Scarpati remanſæ creditoribus, ipſiſq; creditoribus, & prætenſis fideicommiſſarijs inſtãtibus venditæ fuerunt, cum onere annuorum ducatorum 56. quondam Ioſeph Cangiano debitorum, ex quo non diminuitur pretium ducat. 900. pro quo ei per fratres conſignatæ fuerunt, & ſtante quod erant val-
1 dè antiquæ, † & ruinam minantes, ſi per Minicum reparatæ non fuiſſent, in collapſum iuiſſent, & ſic vtile negotium Ioſeph agendo, ſi fideicommiſſum adeſſet, facere potuit, *iuxta gloſ. in l. Marcellus §. res quæ ff. ad trebell. firmat Arius Pinell. in l. cum à matre par. 3. num. 26. & 27. C. de bon. matern. Peregrin. in tract. de fideicommiſſ. artic. 40. num. 37.* Immò imputabatur Ioſeph ſi domus ipſas perituras tẽpore non cenſuaſſet, *vt per Bart. & Doctores in d. §. res quæ num. 22. & idem Peregrin. dicto num. 27.* vndè depoſitum creditoribus liberari debet, maximè quod peruenit ex augmento facto per Minicum in dictis domibus.

Secundò, quia Aurelia Rapuana dictum Ioſeph, & quatuor alios filios ſuos ex Ioanne Antonio Cangiano hæredes vniuerſales inſtituit fol. 27. à tergo, & Ioãnes Antonius pater ſimiliter Ioſeph, alioſq; filios vniuerſales hæredes inſtituit, cum reciproca ad inuicem ſubſtitutione, ſi in pupillari ætate, vel ab inteſtato ſine filijs quandocumque decederent, & Ioſeph teſtatus deceſſit fol. 6. & relicta
2 filia, † & cum conditio, vel ſine filijs, comprehendat maſculos, & fœminas, ſubſtitutio euanuit, *iuxta text. in l. Lutius ff. de hæredib. inſtit. iuncta l. 1. C. de condit. inſert. eſtq; caſus in cap. Raynaldus extra de teſtament. & Peregr. d. tract. art. 28. num. 36.*

Si prętendatur Ioannem Antonium patrem in alio capitulo eiuſdem teſtamenti, etiã de aſſerta voluntate ſuæ vxoris prædictæ in eius teſtamento ſibi data declaraſſet, ſi Ioſeph meliorem vitam duxiſſet, eſſet vſufructuarius in eo, quod de iure de bonis paternis, & maternis ei debetur, & quodammodo exhæredaſſe videri, non obſtat ex pluribus.

Primò, de bonis maternis, ſi ipſa mater diſponere non poterat, niſi de decima, quatenus poteſtatem diſponendi in Ioannem Antonium tribuiſſet, & ipſe diſponere, nec poterat, niſi de decima,
3 quia plus iuris, † quàm transferens habet, in alium transferre non poteſt, *l. nemo plus iuris ff. de regul. iur.* & quod ma-
4 ter de nouem † partibus non diſponit, *eſt text. conſuetudinis Neapolitanæ incipien. ſi qua moriens, ibi: Si qua moriens habet filios, ſiuè liberos poteſt de bonis ſuis, & alijs ſibi obuentibus ab agnatis, vel cognatis iure ſucceſſionis, vel titulo lucratiuo, in ſua vltima voluntate relinquere de decem partibus vnam tantùm, vbi Napo-
5 dan. in dicto verbo tantùm,* † dicit hanc dictionem eſſe reſtrictiuam, & nõ reſtringentem excludere, vt impoſſibile de iure *l. 2. C. de iuriſdict. omn. iudic. l. ob æs de præd. min.* quandoq; excludere, vt adeptum *l. 3. §. cum Titio ff. de adimend. legat.* & ex alijs reiectis contrarijs concludit
6 mulierem † quo ad reliquas nouem partes habere labia clauſa, manus ligatas, & arbitrium refrænatum, & ſic eſt excluſa à poteſtate teſtandi de dictis nouem partibus, ibiq; omnes *Scribentes* firmant, *Præſ. de Franch. deciſ. 396. 435. num. 36. deciſ. 537. num. 2. deciſ. 606. num. 1. 2. & 3. & Molfeſ. nouiſſimè in commentar. d. conſuetud. part. 1. cap. 3. num. 11. part. 4. q. 51.*

q.51.num.1. & 2. Cùm bona materna fuerint appreriata in ducaris ſexdecim mille octingentis triginta duobus,& granis decem,& octo,quinta pars ad Ioſeph ſpectans,erant ducati 3606.2.12. de quibus dempta decima,de qua diſponere poterat, remanent ducat.3245.2:7. quos expliciros, & abſque onere de bonis maternis Ioſeph habere debebat.

Quoad bona paterna de ipſis fuit primo inſtitutus hæres vniuerſalis, & in dicto ſecundo capitulo teſtamenti verbum
7 nullum exhæredationis, † & oportebat ſpecificè,& nominatim exhæredari, *l.nominatim ff.de liber.& poſthum.& inſtit. de exhæred. liber.* & cum aliqua ex quatuordecim cauſis notaris in *autb. vt cum de appell. cogn. §.aliud quoque capitulum* non adſit, vltra quas cauſas pater filium exhæredare non poteſt, & quod ab hærede probentur, *vt in authent. non licet C.de liber.præterit. vbi gloſ.in verb. probibetur, per text.in l.liberi, & l.omnimodè C.de inofficioſ.teſtament.* & poſtquàm eum inſtituit in omnibus, deindè dicendo,quod ſit vſufructuarius,& ſaltim in legitima inſtituere debebat,& non fecit, quia non videtur quis eum inſtituere,
8 quem legando grauat, † *iuxta text.in l.hæreditas ff. de hæredib. inſtit.* in nihilo eum inſtituit,& dùm in præcedenti capitulo erat inſtitutus in omnibus,poſterior declaratio, vt ſit vſufructuarius eſt contra *text. in l. cum quidam ff. de liber. & poſthum.exhæred. ibi: Nec fundi exhæres eſſe iuſſus,rectè excluderetur, aliamque cauſam eſſe inſtitutionis, quæ benignè acciperetur, exhæredationes autem non eſſe adiuuandas,* & adduco *text.* à nemine ad hoc tactum multum conferentem in *l.ſi ita ſcriptum §. regula eod.tit. ibi: Regula eſt iuris ciuilis, quæ conſtitutum*
9 *eſt hæreditatem* † *adimi non poſſe,propter quam liber, & hæres iuſſus es, ſed quamuis Dominus ademerit eodem teſtamento libertatem, nihilominus hæreditatem, & libertatem habebit.* Sic in caſu noſtro dùm primo eum hæredem inſtituit vniuerſalem ſuæ portionis, poſtea dicendo, quod ſit vſufructuarius,hoc facere non poterat, & vniuerſam proprietatem, & vſumfructum Ioſeph habere liberè debebat.

Tertiò, Ioſeph in dicto ſecundo capitulo grauatur,quod ſit vſufructuarius in eo,quod ſibi de bonis paternis,& maternis de iure debetur,cenſendum eſt teſtatorem voluiſſe reddere ſe conformem conſuetudini, & legi municipali, cui pater, & mater ſubiacebant, dùm poſt factam vniuerſalem inſtitutionem, ſubdit dicta verba,per quæ filio videtur relictũ, quod ei debetur virtute conſuetudinis,
10 cum verba † in qualibet diſpoſitione debeant aliquid operari, & non eſſe ſuperflua,*l.ſi quando ff.de legat.1. Aymon conſ.297.nu.4. Præſ. de Franch. d.deciſ. 606.nu.10.* & ſic onus,vt ſit vſufructuarius in eo, quod de iure ſibi debetur, in medietate bonorum antiquorũ reliquiſſe cenſetur, hoc quidem non poterat, quia
11 filij contra paternam voluntatem, † & abſque onere ipſam medietatem habere debent ex prouiſione conſuetudinis,iuxta *text. conſuetudin. ſi aliquis moriens, vbi Napodan.& Scribentes omnes,& idẽ Napodan. in conſuetudine, & ſi teſtator num.24. vbi Scipion.Buccin. nu.27. in addit.incipient.an talem medietatem, & Præſ.de Franch.deciſ.295.nu.2.& 3. & pluries deciſum firmat Molfeſ.d.commentar.conſuetudin.par.4. q.60. nu.3. & 4. q.61. nu.2. & ſeq.* quæ medietas deducitur, & vt æs alienum debetur, adeò quod pater, vel agnatus, nec in beneficium Eccleſiæ,nec eleemoſynam de ea facere poteſt, & committit furtum alijs
12 relinquendo, † cum furtum ſit de alieno largiri, *l. ſi pignore §.1. ff. de furt.& poſt alios Anton. de Alex. in d. conſuet. ſi aliquis moriens in addit. incipient. de iſta medietate in principio, idem Molfeſ. dicto commentar.par.3.q.2.num.4. & 5.* & ſic Ioſeph medietatem integræ ſuæ portionis paternæ liberã habere debebat,dum bona paterna fuerunt appretiata in ducatis decem & ſeptem mille ducẽtis ſex, tarenis tribus, & granis decem, & octo, dùm erant quinque fratres eius, quinta portio erant ducat. 3454. 1. 5. 6.

quo-

quorum medietas erant ducat. 1727.0.
17. quos de bonis prædictis vigore con-
ſuetudinis abſque onere habere debe-
bat.

Quartò, ſi dicatur, quod illa verba de
eo, quod de iure debetur habeat vſum-
fructum, intelliguntur de legitima in
bonis patris debita, replicatur dùm erant
13 quinque fratres eius legitima † erat me-
dietas ſuæ portionis integræ, *iuxta auth.
de trient. & ſemiſſ.* §.1. *Afflict. deciſ.* 38.
num. 4. *Peregrin. artic.* 36. *nu.* 4. pro legi-
tima debebantur alij ducat. 1727.0.12.
quos abſque onere habere debebat, quia
14 legitima eſt † quota bonorum iure na-
turæ debita, ex rerum ſubſtantia paren-
tis, quàm filius ab inteſtato habiturus
fuiſſet, vt declarat *Conſiliarius Fab. de
Anna conſ.* 6. *num.* 9. & debetur in quo-
ta bonorum, *l. papinianus* §. *quarta* ff. *de
inofficioſ. teſtament. Afflict. deciſ.* 382. *nu.*
2. & abſque onere, §. *probibemus d. au-
thent. de trient. & ſemiſſ. l. quoniam in
prioribus, l. omnimodè C. de inoffic. teſta-
ment. Præſ. de Franch. deciſ.* 137. *num.* 9.
Bartol. conſ. 34. & *Peregrin. artic.* 36. *nu.*
6. *latè Surd. conſ.* 215. *per totum, & ſi-
gnanter nu.* 3. 10. & 24. *lib.* 2. & *conſil.*
480. *nu.* 3. *lib.* 3. quod adeò eſt verùm,
15 quod ſi pater † reliquit filio portionem
maiorem legitima, onus adiectum rema-
net in illo pluri, vt ex multis firmat *Mo-
lin. de primogen. hiſpan. lib.* 2. *cap.* 1. *num.*
32. *Præſ. de Franch. deciſ.* 525. *num.* 20.
Farinac. deciſ. 427. *nu.* 1. vt ex multis re-
iectis contrarijs hanc magis * commu-
nem opinionem eſſe firmat *Molfeſ. dicto
commentar. conſuetud. par.* 2. *q.* 19. *nu.* 13.
16 *& ſeq.* † & ſi fructus percepti iudicio te-
ſtatoris compenſantur cum eo, quod de-
betur hæredi, *l. quod de bonis* §. *quod auus
ff. ad l. falcid. l. cum pater* §. *Titius de le-
gat.* 2. Tamen non compenſantur, nec cō-
putantur cum legitima etiam volente
teſtatore, quia in ipſa teſtatoris ſubſtan-
tia relinqui debebat, *l. iubemus C. ad tre-
bell. l. ſcimus* §. *repletionem C. de inofficioſ.
teſtament. ibi: Repletionem autem fieri ex
ipſa ſubſtantia patris, non ſi quis ex alijs
cauſis filius lucratus eſt, vel ex ſubſtitu-
tione, vel iure accreſcendi, vt putà vſufru-
ctus*, quod eſt mirabile ſecundum *Ca-
ſtrenſem in d.* §. *quod auus*, quia ſi impu-
tantur in verum debitum, facilius in le-
gitimam, *d. l. papinianus* §. *quarta* ff. *de
inofficioſ. teſtament.* Rationem diuerſitatis
reddit *Alexand. in d.* §. *quod auus*, quod
17 illud eſt in legitima, † quia de ipſa de-
ducitur ipſo iure quodcumque graua-
men, vt illam filius habeat ſtatim pleno
iure, *d. l. quoniam in prioribus, d.* §. *reple-
tionem, &* §. *probibemus in authent. de
trient. & ſemiſſ.* & etiam ſi teſtator vo-
luiſſet fructus cum legitima computare
18 non imputantur, † quia hæres ſimplici-
ter adeundo, non videtur agnouiſſe onus
ipſo iure à lege reiectum, *d. l. ſi quando* §.
*& generaliter, cum ibi notatis C. de inof-
ficioſ. teſtament.* quæ ratio ceſſat in alio
debito, quia lex ipſo iure de illo graua-
men non deducit, *Alexan. ſequitur Ruyn.
conſ.* 57. *nu.* 9. *conſ.* 79. *col.* 1. *lib.* 2. *ex alijs
multis firmat Conſiliarius Fab. de Anna*
19 *conſ.* 25. *nu.* 16. † & declaratio teſtato-
ris, quod Ioſeph ſit vſufructuarius ſua
vita durante, eſt nulla, quia in nihilo de
ſubſtantia patris eſſet inſtitutus, nec ca-
20 deret ſupplementum † nihilo præſuppo-
ſito, *argument. l. ſed ſi manente* ff. *de præ-
car. cap. hic authoritate de præbend. in
ſexto*, & fructus legitimæ, eiusq; proprie-
tas abſque onere ei debebantur, & ſic
etiam fructus, & medietas bonorum an-
21 tiquorum; † fructus verò ex alijs bonis,
habuiſſet, & pcepiſſet, vt vetus Dominus
iudicio teſtatoris, & talis fructus legiti-
mam alterare non poſſunt, & in ea non
cōputantur, etiam ſi filij expreſsè graua-
rentur, *l. Sabinus C. ad trebell. Peregrin.
artic.* 36. *num.* 68. & dùm pater in primo
capitulo teſtamenti inſtituit eum hære-
dem in integra portione proprietatis, &
22 vſusfructus, † & deindè in ſecundo ca-
pitulo dicens, quod ſit vſufructuarius in
eo, quod de iure ei debetur, non minuit
relictum, & inſtitutionem proprietatis,
l. donationes §. *ſpeties ff. de donat. l. quarta
ff. de aliment. & cibar. legat.* quia vbicun-
23 que modus, † vel caſus adiectus reſpi-
cit commodum legatarij, nunquàm re-

ſtringit

ſtringit legarum, *l. Titio centum* §. *Titio centum il* 2. *ff. de condit. & demonſtr.* Immo ſi teſtator dixerit, † lego vxori domum ad habitandum, vel fundum, vel vſumfructum, quod plena proprietas relicta videatur, & tranſeat ad legatarij hæredes, ita voluerunt, *Bartol. Alber. Ang. Alex. & Iaſ. in l. cum hi.* §. *ſi vni de tranſact. Alex. conſ.* 227. *num.* 5. vbi Addent. prædictos, & alios multos congerit *Capic. deciſ.* 188. *num.* 3. *&* 6. vbi ita concludit, & in fine ſic votatum fuit, *ibique Addẽtes*, & dum teſtator voluit grauare Ioſeph in illo quod de iure ei debebatur de bonis paternis, intellexit de bonis maternis, de antiquis, & de legitima, in quibus vllum poterat imponere onus vt prę diximus in alijs, vltra quod nihil plus habuit, ſed ſatis minus, nullum grauamen
25 impoſuit, reſultat regula quod † potui nolui, & quod volui adimplere nequiui, *iux. text. in l. multum intereſt ff. ſi quis alte. vel ſibi, l. quoties ff. de hæred. inſt. l. in ambiguo ff de reb. dub.* & cum de nouem partibus bonorũ matris ad Ioſeph ſpectarent duc. 3245.2.7. de bonis antiquis paternis pro medietate, alij ducati 1727.0.12. prò legitima paterna alij ducati 1727.0.12. qui vniti ſunt duc. 6697 3.12. pro quibus habuit ſolum ducat. 4122.3.6. fol. 347. & prò dictis cauſis ſibi abſque onere debitis deficiunt ducati 2577.0.6. ne dum de habitis ad libitum diſponere potuit ſed fratres de Cangiano, & Sarra eius filia, & hæres cogi debent dare dictos duc. 2577.0.6. prò ſupplemento dictarum quantitatum prò prædictis cauſis Ioſeph debitis in beneficium creditorum.

Quarto ad plenius demoſtrandum quod nullum adeſt fideicommiſſum, nec vinculum in beneficium fratrum de Cangiano, nec vllius, dicitur quod Ioãnes Antonius Pater omnium, in eodẽ. 2. cap. ſui teſtamenti dixit. (*verum procreando il detto Gioſeppe figli maſcoli legitimi, & naturali quelli, s'intendano, & ſiano hæredi della parte de detto Gioſeppe paterna, & materna, tanto quo ad proprietatem, quanto quoad vſumfructum, perche queſta è la mia volunta*) *fol.* 261. ater. & hoc ſimpliciter abſque vlla prouiſione in caſu mortis, quis ei ſuccederet; quæ verba, dum ſunt in fine dicti 2. capitis, demonſtrant, teſtatorem à præcedenti ſubſtitutione fratrum, & alia quacumque diſpoſitione
26 receſſiſſe, quia vltima † derogant primis vt in teſtamentis, & vltimis voluntatibus, decidit *text. in l. diui.* §. *licet ff. de Codicill. ibi Nam ea quæ poſtea geruntur prioribus derogant*) *l. ſi mihi & tibi* §. *in legatis ff. de leg.* 1. *& in l.* 3. §. *ſi. ff. de adim.*
27 *legat. legitur* (*Non ſolum autem legata*, † *ſed & fideicommiſſa adimi poſſunt, & quidem nuda voluntate*) *firmat Hypol. de Marſil. in l.* 1. §. *ſi ſerui num.* 15. *ff. de quæſtio. eſt etiam text. in l. nihil prohibet ff. de adim. leg. vbi gloſ.* dicit, cum addit, vel minuit, vel alias, vt in caſu noſtro, vbi addit, dando vſumfructum, & proprietatem filijs maſculis Ioſeph ſtatim
28 natis, † dum non poſuit quod ſuccederent patri, & in eius mortis conditione, ſed in quodam euentu fortunæ, quando naſcebantur in bonis, & portione paterna, & materna, Ioſeph eſſent ipſius teſtatoris hæredes, abſque vlla conditione, nec ſubſtitutione, & ſic Ioanne Antonio filio maſculo Ioſeph ſtatim nato, excluſis omnibus, portio paterna, & materna acquiſita fuit, etiam ſi ante patris mortem ſit mortuus, vt in terminis decidit *tex. in l. hæredibus ff. ad trebell.* vbi facta ſubſtitutione adinuicem, adiecit (*Voſque liberi cariſſimi, hoc fideicommiſſo teneri inuicem volo, donec binos liberos edueaueritis, quæſitum eſt, ſi quis ex liberis duos filios procreauerit omnis ſuperſtites non reliquerit an hæredes eius fideicommiſſum habeant; ſecundum ea quæ proponuntur, fideicommiſſi onere liberatos* decidit etiam *text. in l. cum vxori C. quand. dies leg. ced. ibi Cum vxori vſusfructus legetur, & eius proprietas, cum liberos habuerit, nato filio ſtatim proprietas legati cedit, nec quicquam obſit, ſi decedat: vbi gloſ. & DD. ac Bald. ſimiliter in indiuiduo decidit in ſuo conſ.* 57. *num.* 2. *&* 3. *lib.* 3. & omnes per * communem concluſionem quæ ſe habet, quod regulariter ſufficit

Digitized by Google

29 conditionem † ſemel extitiſſe, licet non
durauerit, *iux. text.in l. in ſubſtitutione
in princ.ff de vulg.& pupill.ſubſt.l.ſiquis
hæredem C.de inſtit.& ſubſtit.l.quicum-
que § vlt. ff. de public.in rem actio.& in
ſpecie Ioan. Andr,in add.ad Specul.de te-
ſtam. littera I, §. inprimis vltima ſiue 4.
q.Oldr. conſ. 141. num.1.circa finem per
text.in l.rogo,in fine ff.de fideicommiſſ.li-
bert. & arg. l. antepenult. C. de inſtit.&
ſubſtit.Pariſ.conſ.32. col.9. lib.1. & Ti-
raquell.in tract.ceſſ.cauſ. lim.4. in l. Bo-
ues §.hoc ſermone ff.de verb. ſig.* & non
requirit perſeuerantiam,*per d.l ſi quis hæ
redem,& alia Mantic. in tract. de con-
iect.vltim.volunt.lib.11.lit. B num,4.&
6.Pereg.art.29.num. 2. & ſeq.* qui alios
adducendo, limitationem *Cæphal.* cõtra-
30 ria reijcit, quia fideicommiſſa etiam
vniuerſalia quorum conditio aduenit,
quamuis agnita non fuerint ad hæredes
tranſmictũtur,*iux tex.in l.cum filio ff.ad
Trebell.* & ex his infero quod ſi paternũ
relictum in Ioſeph, de vſufructu tantum
eſſet validum, ex ſucceſſione ſui filij ma-
ſculi iure accreſcendi, habuit proprieta-
tem etiam ſi per filium adita non fuerit,
vt eſt *tex.apertus in l.ſi ex pluribus ff.de
ſuis, & leg. ibi Si ex pluribus legitimis
31 hæredibus quidam omiſerint adire † hæ-
reditatem,vel morte,vel qua alia ratione
impediti fuerint, quo minus adeant; reli-
quis qui adierint accreſcit eorum portio,
& licet deceſſerint antequam accreſceret,
hoc ius ad hæredes eorum pertinet vbi
gloſ. in verſic. pertinet*, & hoc maximè
procedit in filijs Ioſeph, qui ſunt teſta-
toris nepotes ex filio, & ſic de ſuis, &
legitimis hæredibus per *tex. in l. 1.verſ.
ſed hæredes proprios.C.de ann.ciu. lib.11,
Barbat.conſ.28.num.6,lib. 2*, & hæredi-
32 tatem † Auitam non aditam per filios
maſculos Ioſeph, ad quoſcũnque extra-
neos hæredes tranſmictit, *iux.text.in l,
apud hoſtes C.de ſuis,& legitimis,vbi hoc
tenet Salic.& gloſ.in l.non pro numero in
fin.C.ad Orphi.Iac.de Belio viſu diſputan
do in auth. de trient. & ſemiſſ. in princip.
Bart.in l.ventre ff.de acquir.hæred. & in
l.3.C.de iure delib.Socc.reg.168.& 173.*
& in fideicommiſſo particulari Seio le-
gato non eſt dubium quoniam illud trãſ
mittit ad quoſcunque hæredes, cum
mortuo teſtatore, & adimpleta condi-
tione, ſcilicet nato filio maſculo Ioſeph
illico recta via dominium tranſijt in ip-
ſum filium, quo mortuo ad quoſcunque
hæredes etiam extraneos tranſmiſſum
fuit, *per l.cum quidam la.2.ff.de leg. 2.l.
quæ legata ff.de reg.iur. firmat Caſſan. in
conſuet.Burg.rub.2.§.10. en iuſt. ſucceſſ.
ampliatione 9.fol. 266.* & in ſpecie in
aſcendentem patrem, vel matrem, vel
alios etiam hæreditatem non aditam
tranſmictat,ex multis * communem opi-
nionem eſſe firmat, *Dec. conſ. 149. ſup.
nu.2.verſ.& ſic ſe habet communis opinio,
& infra per totum*, ex quibus concludo
ꝙ Ioanne Antonio filio maſculo Ioſeph
mortuo, in bonis ipſis tanquam legiti-
mus ſucceſſor ſucceſſit Ioſeph, & pro fi-
lijs, & eiuſdem Ioſeph patris debitis bo-
na ipſa ſunt obnoxia, eaque vendi de-
bent, & creditoribus ſatisfieri cum præ-
latione creditorum Io: Antonij filij, ipſiſ-
que depoſitum liberari.

Decretum quod Ioſeph accipiat duc.
ſexmille ſuæ portionis, cum conditioni-
bus, & oneribus eo modo vt diſpoſitum
eſt per Ioannem Antonium patrem non
obſtat.

33 Primo, quia tale decretum † proceſſit
nullo dato termino in cauſa, & non iuris
ordine ſeruato, ex quo rei iudicatæ au-
thoritatem non habet ad *tex.in l.prola-
tam C.de ſen.& re iud.Maran.in ſpecu
lo part.6.verſic.& demum fertur ſenten-
tia num. 59.* & dum Ioſeph petijt dictos
duc.ſexmille ſibi aſſignari quos Sacrum
Conſilium dixit vt accipiat, quia erant
proprietatis quoad proprietatem, & do-
minium ſibi aſſignati fuerunt.

Secũdò, illud quod dicitur in decreto
cum oneribus, & conditionibus, intelli-
gitur de debitis, & legatis paternis, & de
reciproca ſubſtitutione ſi ſine filijs, vel
ab inteſtato quandocunque decederet,
34 & cum nihil fuit deductum, † conſequen
ter

ter non iudicatum, Ioſeph eſſe vſufructuarium tantum, vltra quod legatum vſusfructus in Ioſeph erat nullum tanquàm non deductum, & conſequenter vti non iudicatum, de eo nulla eſt habenda ratio vulg. iuribus.

Tertio Ioſeph bona paterna, & materna petijt ſibi conſignari præmiſſa proteſtatione citra præiudicium omnium, & quorumcunque iurium ſibi competentium, vt ex ſupplicatione fol. 1. illudque decretum ſimiliter cum eadem proteſtatione acceptauit ſaluis quibuſcunque iuribus cōtra quoſcunque fol. 49. ater. &

35 139. quæ proteſtatio † ſeruat ius proteſtantis *l. ſi quis* §. *plerique ff. de relig. & ſumpt. fun. l. ſi fideiuſſor* §. *fin. qui ſatiſd. cog. Iſern. in conſtit. Reg contigit interdum verſic. poterat reſeruare, & late Boer. deciſ.* 110.

36 Quartò ſi diſpoſitionem † paternam, in qua eſſet clauſula quod vltra non peccat, & abſq; proteſtatione acceptaſſet, in ſua portione bonorum matris, in medietate bonorum antiquorum patris, quæ vigore conſuetudinis ad eū ſpectabāt, & in alia medietate pro legitima ſuper qui bus pater vllum onus imponere poterat Ioſeph ſibi non præiudicauit, *Bald. in l. ſi quando* §. *generaliter C. de inoffic. teſtam. & ita deciſum firmat Guid. Pap. deciſio.* 93. *circa med. ibique Addentes*, eſtquè * communis opinio, etiam ſi quietationem generalem feciſſet, quam * communem firmat *Iaſ. in d.* §. *generaliter Ancar. conſ.* 152. *Dec. conſ.* 151. *nu.* 4. *& conſ.* 119. *n.* 9. vbi etiam ſi fideicommiſſum piæ cauſæ deberetur, & *Peregr. d. tracta. articul.* 39. *num.* 94. *Caſſador. deciſio.* 2. *de teſtamen. Grammat. deciſi.* 107. *num.* 26. dicit quod etiam ſi generalis renuntiatio eſſet iurata, legitimam non comprehendit, & prædicta ex multis comprobat, niſi in ſpecie filius eam renuntiaſſet, *Hier. Scurph. conſ.* 85. *per text. in d.* §. *generaliter*, & etiam ſi pater legaſſet filium eſſe contentum relicto numer. 3. & ſeq. & cum nullum adſit vinculum, nec fideicommiſſum in beneficium factum, nec vllius, & ſi adeſſet nihil operatur, quia bona materna,

37 † bona antiqua, & legitima quoad fideicommiſſarios, & legatarios loco ęris alieni habentur, & contra eos detrahuntur, *l. Papinianus.* §. 4. *ff. de inoffic. teſtame. &* preualēt legatis, & fideicommiſſis, etiam ad pias cauſas, factis, *Socc. conſ.* 251. *num.* 1. *lib.* 1. *Ruin. conſ.* 89. *numer.* 7. *lib.* 3. *Roland. à vall. conſ.* 65. *colum. penult. lib.* 1. *Peregr. artic.* 4. *num.* 14. & bona debebantur filijs Ioſeph ſtatim natis, quibus Ioſeph præiudicare non potuit, vt prædiximus, ne dum depoſitum eſt liberandum creditoribus, ſed Sarra Cangiana debet cogi reſtituere omne acceptū in computum ſui prætenſi legati, & alia bona omnia debeant vendi pro ipſis creditoribus ſatisfaciendis cum prælatione tamen creditorum Ioa: Antonij Ioſeph filij vt prædiximus, & ita iudicandum puto. *Depoſitum, ex pretio domorum fuit liberatum creditoribus quon. Minici Scarpati cum cautione Referente D. pro Conſiliario Baldaxare Golino Commiſſario pœnes Sarrum de anno* 1617.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Sententia debet eſſe conformis libello.*
2 *Iudex qui vltra petita iudicat eſt fatuus.*
3 *Sententia generaliter loquens reſtringitur ad particulariter petita.*
4 *Iudex de non ſibi commiſſis, ex defectu poteſtatis non iudicat.*
5 *Conſequens qui vult, antecedens velle neceſſe habet.*
6 *Reclamatio non habet locum niſi ſententia exequuta.*
7 *Sententia pro veritate habetur, & contra condemnatum probat fideicommiſſum.*
8 *Fideicommiſſarius capit à primo fideicommittente.*
9 *Fideicommiſſarius ad onera grauati non tenetur.*
10 *Tranſactio grauati fideicommiſſario non præiudicat.*
11 *Sententia non extenditnr ad non expreſſa, & nu.* 13.
12 *Vicinus volens retrahere rem vicini poteſt*

ſt pœnitere.

14 *Inuitus nemo cogitur vti victoria ſua.*

15 *Sententia iure ſpetiali lata renuntiari poteſt.*

16 *Reemendi promiſſio eſt poteſtatiua.*

17 *Conditio poteſtatiua ſuſpendit, & ea deficiente obligatio ipſo iure euaneſcit.*

18 *Speciei ad quantitatem non fit compenſatio.*

19 *Condemnatus conſtituitur in mora, & per dilationes tenetur ad fructus.*

20 *Fructus poſt ſententiam tanquam vſuræ rei iudicatæ debentur poſt quatuor menſes.*

21 *Fructus rei iudicatæ exequuntur non per ſententiam hominis, ſed legis.*

22 *Compenſatio ipſo iure extinguit debitum.*

23 *Compenſatio habet locum etiam in perſonalibus actionibus.*

24 *Appretia bonorum quando ſunt varia coadunatis omnibus ſummis capitur tertia pars.*

Pro Iulio Ceſare de Turre contra D. Alfonſum de Turre.

ARGVMENTVM.

Sententia ad non expreſſa non extenditur, item licet victori pro ſe introducta contemnere, item fideicommiſſaria ſub conditione, ſi ſine filijs deceſſerit, poſſunt offerri fructus vita durante.

CONSILIVM LXXVIII.

PRo exequutione ſententiæ Sacri Conſilij condẽnantis D. Alfonſum de Turre ad relaxandũ Iulio Cæſari de Turre maxariam Palmoræ nõ obſtante aduerſa prætenſione, quod dum poſtea D. Alfonſus per laudum fuit condemnatus retrouendere Iulio Cæſari bona in iudicio deducta pro ducat. 19000. non teneatur nec Palmoram relaxare, nec alia bona retrouendere, niſi ſolutis dictis duc. 19000. quæ vnico pretio emiſſe prętendit ob Iudicantium eminentiam pauca dicam.

Primò licet Iulius Cæſar de Turre petijſſet Palmoram, & alia bona folio 1. & per Hieronymum de Turre D. Alfonſi patrem fuiſſet oppoſitum fideicommiſſum folio 7. Iulius Cæſar inſtetit Palmoram ſibi relaxari vigore fideicommiſſi fol. 10. ate. & non obſtante prætenſa emptione Palmoræ, & aliorum bonorum vnico pretio producta fol. 8. Iulius Cæſar obtinuit vigore fideicommiſſi, cum D. Alfonſus condemnetur ad relaxandum Palmoram viſis dictis libellis fol. 7. & 10. ate. vt ex ſententia fol. 238. confor-

1 mans † ſe libellis, *iux. text. in l. vt fundus ff. comm. diu. c. licet heli de ſimon l. fin. de*

2 *fideicomm.* vbi *Bald.* dicit quod fatuus † eſt iudex qui ſuper alijs, quam ſuper petitis pronuntiat, & *Paul. de Caſtr. conſ.* 376 *licet iudex lib.* 1. dicit ſi vniuerſitas intentauit petitorium reſpectu vnius paſculi dicens proprietatem ad ſe pertinere, ſi iudex declarat vſum paſcui ad vniuerſitatem ſpectare, intelligitur reſpectu proprietatis, vt ſententia ſit conformis, libello, comprobat *Haym conſ.* 188. *num.*

3 1. Immò ſi ſententia † eſſet generalis, quia noſtra petitio eſt particularis maxariæ Palmorę vigore fideicommiſſi, adhuc ad noſtram petitionem deduceretur, *text. eſt in l ſi pater* §. *denique verſ. ſiquis ff. de except. rei iud. Conſ. de Ann. conſ.* 45. *num.* 5. *Curt. Iun. conſ.* 179. *num.* 3. *Ioan. Vinc. de Ann. alleg.* 48. *nu.* 40. & ſic quod Iulius Cæſar per d. ſententiam obtinuit Palmoram vigore fideicommiſſi, ex iam dictis patet.

Secundò demonſtratur, quia partes ipſæ in compromiſſo dixerunt, quod Iulius Cæſar prætendebat quod D. Alfonſus ei relaxaret Palmoram vigore d. ſententiæ, & quod eidem retrouenderet alia bona fol. 293. & arbitri non ſe intromitterent in eo, quod fuerat iudicatum, nec reſpectu reclamationis d. ſententiæ, ſed reſpectu Capitum omiſſorum, fol. 294. ex quo

arbitri

Digitized by Google

arbitri de Palmora per dictam ſententiã Iulio Cæſari datam à compromiſſo excepta non tractarunt, † nec tractare poterant, ex defectu poteſtatis ad *text. in l. non diſtinguemus §. de officio ff. de recept. arb. Bart. in l. cum Aquilana ff. de tranſact. Ang. conſ. 218. Alexand. conſ. 123. col. 3. verſ. ſed ita eſt lib. 2. Pater, & Fil. de Ann. alleg. 93 num. 2.* & dum in compromiſſo excipitur reclamatio dictæ ſententiæ, videtur exequutionem ipſius non impediri, quia reclamatio eſt ſubſequens ſententiam, & qui vult conſequẽs,
5 † videtur velle omne neceſſarium antecedens, *l. illud ff. de acqu hæred. l. 2. ff. de iuriſd. omni. iud. Det. conſ. 181. num. 12. Afflict. deciſ. 392. num. 11.* in qua reclamatione † procedi non poteſt, niſi ſententia exequuta, *iux. text. in auth. quæ ſupplicatio C. de præc. imper. offer. Præſ de Francb. deciſ. 523. num. 11. reg. præm. 5. de offic. Sac. Conſ. ibi (contra ſententias reuiſionem petere ſi prius iudicato paruerint)* idest partes iudicato ſatisfecerint, declarat *Rebuff. in conſtit. Gall. Tom. 1. de ſenten. exeq art. 6. gloſ. vnic. num. 16.* & proindè ſententia Palmoræ exequi debet abſque ſolutione vlla.

7 Tertiò, ſẽtẽtia, tq̃ pro veritate habetur *l. res iudicata ff. de reg. iur. l. ingenuũ ff. de ſtat. hom.* aduerſus D. Alfõſũ q ſuccubuit pbat fideicommiſſum adeſſe, & Palmorã abſque onere ſibi deberi, *l ſeruo inſtituto § cum prætor ff. ad trebell. vbi glo. & DD. Peregr. in tract. de fideicommiſſ. art. 43. num. 8.* & ratio eſt, quia Iulius Cæſar fi-
8 deicommiſſarius, † capit Palmoram à manu primi fideicommittentis, *l. quæ hæredi § cum filio vbi DD. ff. de vulg. & pu*
9 *pill. ſub.* & ad onera, & † debita Pauli grauati non renetur, ex regula generali, Pacta contrahentium ad alias perſonas prę ter quam hæredes non digrediuntur, *l. ſi vnus. §. ante omnia ff. de pact.* & tran-
10 ſactiones † grauati fideicommiſſario nõ præiudicant, *l. Imperatores ff. de tranſact. l ſi ſuſpecta. §. fin. ff. de inoffic. teſtam. vbi DD. Peregr. d. tract. art. 52. nu. 81.*

Quartò, D. Alfonſus per d. laudum
11 condemnatur † retrouendere Iulio Cæſari bona in Iudicio deducta, in quibus Palmora non includitur (vt diximus) pro duc. 19000. & Iulius Cæſar nõ condẽnatur reemere, ex quo cogi non poteſt, per *text. in l. ſi iudex ff. de minor.* vbi habetur, quod ſi minor nolit vti ſententia quã obtinuit pôt, quia vnicuiq; licet con tendere ea, quæ pro ſe introducta ſunt: quem *tex.* dicit ſingularem, *Bald. ibidem in 1. lectura, & in vtraque lectura*, dixit procedere in omnibus iure ſingulari quæſitis, prout in vicino rem retrahere
12 † volente, poſſe pęnitere, prout deciſum teſtatur *Præſid. de Franch. deciſ. 346.* &
13 in terminis pacti de retrouendendo † dicit *gloſ. ſing. in l. illud videndum verſ. reſtituere ff. de ædil. ed. quam gloſ. ſequuntur ibi Bald. & Bart. Capoll. relati per Boer. deciſ. 48. num. 11.* quia fauori ſuo quis renunciare poteſt, & nemo inuitus
14 cogitur vti victoria ſua, *d. l. ſi iudex, & confirmat idem Bald. in l. petendæ num. 6. C. de temp. in int. reſt. & in l. ſi prædium C. de ædil. ed.* dicens ſecus eſſe ſi res tranſiuiſſet in condemnationem vtriuſque partis, dum per d. laudum ſolus D. Alfonſus condemnatur retrouendere Iulio Cæſari, adeo quod Iulius Cæſar ad reemendum cogi non poteſt, vltra prædicta com probat *Paul. de Caſtr. in l. in bonæfidei. §. ſi tantum num. 3. verſ. in contrarium ff. de eo, quod cert. loc. & in conſ. 93. in cauſa num. 4. lib. 2. per tex. in l. qui pecuniam ff ſi cert. pet. l. ſicut C. de act. & oblig. l. in commodato §. ſicut ff. comod. Cagn. in l. 2. C. de pact. inter. empt. & vend. q. 26. nu. 153. Tiraquell. de retract. conuent. §. 1. gloſ. 2. num. 50. fol. 646.* & ratio eſt, quia tale beneficium eſt ius ſingulare, ex ſingulari fauore proditum, ex quo *Bald. in l. quod fauore col. 1. C. de leg.* dicit quod
15 quis poteſt renuntiare † ſententiæ pro ſe latæ iure ſpeciali, vt in caſu noſtro, vbi D. Alfonſus condemnatur retrouendere alia bona Iulio Cæſari ex ſpeciali pacto de retrouendendo, tali laudo renuntiari poſſe: Et adducitur alia euidens ratio,
16 quod promiſſio † reuendendi eſt ſub cõditione poteſtatiua ſi venditor voluerit redimere, vt declarat *Bart. in l. ſi decem*

cum petiero.ff.de verb.oblig. Bald. in l.2.
*C.de pact. inter empt. & vend.*Condirio
17 † enim poteſtatiua ſuſpendit.*l à teſtato-*
re ff.de condit. & demonſtr.& notatur in
d.l.ſi decem cum petiero : At cum condi-
tio etiam tacita ſuſpendat, ea deficien-
te obligatio ipſo iure euaneſcit. *l.item*
quia iuxta glo.& ibi not.ff.de pact.Tira-
quell.loco & num.citat. & cum condem-
natio D. Alfonſi ſit ad Iulij Cæſaris po-
teſtatem,ne dum per prędicta iura ſuſpē-
dere poteſt, ſed etiam renuntiare, *iuxt.*
text.in l.ſi quis in conſcribendo C.de pact.
ibi(omnem licentiam habere his, quæ pro
ſe introducta ſunt renuntiare) Dec. in l.
cum Patronus la t.in fi.C.de pact.& conſ.
349.col.2.Surd.deciſ.Mant.194. nu.8.
ergo ad dictos duc.19000. ꝑ alijs bonis
reemendis Iulius Cęſar cogi non poteſt
Quintò, D. Alfonſus Palmoram reti-
18 nere non poteſt etiam, quia de ſpetie †
ad quantitatem non fit compenſatio,
Bart. in l.ſi non inducta num. 3.C. in
*quib.cauſ.pig.tac.contr.*contraria reijciēs
Bald.l fin.C.commod.Ioa.Fab.in §.in bo-
næfidei inſtit. de action.

Sextò, per d. laudum de anno 1597.
fol. 310. fuerunt abſolutæ omnes aliæ
prætenſiones hinc indè, & D. Alfonſus
fuit conſtitutus in mora relaxandi Pal-
19 moram, & per ſuas dilationes † tenetur
ad fructus,qui percipi potuerant,ad *tex.*
*in l. ſi longis C. de exeq. rei iud.*qui fru-
20 ctus † tanquam vſuræ rei iudicatæ de-
bentur elapſis quatuor menſibus ſaltim
à die 23.Iunij anni 1597.prolationis di-
cti laudi fol.310.iuxt.*text.in l.2.C. de*
21 *vſur. rei iud.* & pro eis fit exequutio, †
non per ſententiam hominis, ſed per
ſententiam legis, vt decidit *Præſ. de*
*Franch.deciſ.*277.& quia Palmora in an
no 1597.affictatur pro curribus 24.fru-
menti pro quolibet anno per annos ſex
fol. 395. à dicto tempore hucuſque de-
currerunt anni 15. qui important currus
360.& quamuis in aliquibus annis qui-
libet currus eſt venditus pro ducat.130.
f.406.ſed ſummādo ſaltim ad duc.60.ꝑ
curru ſunt duc.21620. vnde duc.19000.
22 ex eis per compenſationem † ipſo iure
facta extinſerunt conſimilem ſummam
prætenſam per D. Alfonſum, iuxt.*tex.in*
l.ſi conſtat.C.de compenſat.ibi (ſi conſtat
pecuniam inuicem deberi,ipſo iure pro ſo-
luto compenſationem haberi oportet, ex eo
tempore à quo ab vtraque parte debetur)
& per text.in l.eos C.de ſolut.l. cum ali-
ter ff.de compenſ.Ancar.q.2.num.3.par.1
Curt. conſ.71. col. 6.verſ.tranſeo ad ter
tium,& in iſta compenſatione ſpeciale
eſt, vt ipſo iure extinguat actionem, &
obligationem, *d. §.in bonęfidei vbi Aret.*
col.5.verſ.Principaliter,& Iaſ. num.77.
* communem dicit *inſtit.de act.* Nec di-
catur D.Alfonſum eſſe debitorem dicto-
rum fructuum actione iudicati, & ſenten
tiæ prædictæ,& ſic in actione perſonali,
23 quia compenſatio † habet locum etiam
in actionibus perſonalibus, *l. fin. C.de*
compenſ.& d.§.in bonæfidei,& vtrobique
gloſ. & DD. & dum compenſatis dictis
duc.19000.D.Alfonſus remanet debitor
in duc.2620.debent conſignari minutæ
exequutorij Palmoræ, vt fuit decretum
fol. 243. & pro alijs bonis retrouenden-
dis ipſi Iulio Cæſari cogi D. Alfonſum
ad dictos ducat.2620.quos tenet ſuper-
fluos.

Vltimò dicitur, quod bonā retrouen-
denda abſque Palmora in primo appre-
tio fol.391.ſunt valoris duc.18641.2.3.
in ſecundo appretio fol. 395. ſunt duc.
15353. in tertio, & vltimo appretio fol.
422.duc.16149. quæ ſummæ coaceruа-
tæ ſunt duc.50143.2.3. ſumendo tertiā
24 † iuxta ſtilū Sacri Conſilij,*teſte Frec.in*
lib.2. de ſubfeud. in 3. author. num.33.
ſunt duc.16714.2.3.adeò quod vſque
ad prætenſos duc.19000.deficiunt duc.
2285. 2. 17. & in poſſe D. Alfonſi pro
fructibus Palmoræ ad minus ſunt ducat.
21620. eſt ergo ſaltim pro nunc danda
Iulio Cæſari exequutio Palmoræ,& pro-
cedi ad calculum liquidationis dicto-
rum fructuum,vt fuit datus terminus fol.
412.at.& facta concluſio fol.418. at. ac
commiſſus calculus fol. 419. & de hoc
fiet magna æquitas D. Alfonſo, quia de
iure debet relaxare Palmoram, & alia
bona retrouendere, & reſtituere ducat.
2620.

2620. quos tenet ſuperfluos vt diximus, & ita mihi videtur ſalua ſaniori Iudicantium iudicio, qui prædicta penſare dignẽtur pro dicto Iulio Cæſare de Turre miſerando Sene. *Die 6. Iunij 1614. Referente Conſ. Pomponio Saluo cum interuentu Marchionis S. Angeli Sacri Conſilij Præſidentis Iunctis aulis fuit prouiſum, & decretum, quod iterum ſubhaſtentur bona, procedatur ad liquidationem fructuum, & conſignetur poſſeſſio Ruris Palmoræ d. Iulio Cæſari pro qua expediantur prouiſiones, pænes de Viuo pro de Felice, & cum fuiſſet ex aduerſo de nullitate dictum, fuit decretum nullitates non obſtare, & quia D. Alfonſus aſſeruit velle tenere Palmoram vti ſubiectam prætenſo fideicommiſſo, & correſpondere de fructibus vita durante Iulij Cæſaris, per aliud decretum iunctis aulis fuit dictum eſſe prædictum decretum exequendum quoad fructus vita durante Iulij Cæſaris ſi deceſſerit ſine filijs legitimis, & naturalibus vt in d. proceſſu.*

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Diſpoſitio de præſenti non trahitur ad futura.*

2 *Diſpoſitio hominis quando trahitur ad futura.*

3 *Generaliter, & indiſtinctè prolata trahũtur ad futura.*

4 *Codicilli trahuntur ad teſtamenta, ita, quod diſpoſitum in Codicillis videtur diſpoſitum, & in teſtamentis.*

5 *Actio competens ex legato in Codicillo, cõpetit ex teſtamento.*

6 *Codicilli trahuntur ad mentem teſtamenti.*

7 *Teſtamenti, & Codicilli eadem cenſetur diſpoſitio.*

8 *Codicilli, & teſtamenti effectus confertur in morte, & vnus ſuppletur, & declaratur per alium.*

9 *Qualitas, conditio, & modus adiecta in teſtamento videtur repetita in Codicillo.*

10 *Clauſula ſiue apponatur in principio, ſiue in medio, vel in fine diſpoſitionis refertur ad omnia.*

11 *Relatio quando fit ad alium actum, regulatur, & modificatur ab actu relato, quia relatum in referente, & nu. 14.*

12 *Relatio aliter quam in relato præſumitur per errorem, & abſurdum eſt ſumi plus à referente, quam à relato.*

13 *Relationis natura eſt, quod ſit facta cum omnibus qualitatibus.*

15 *Relatum eſt in referente.*

16 *Conſequens, qui vult omne neceſſarium antecedens velle videtur.*

17 *Confirmans videtur dare.*

18 *Dictio, vt ſupra, eſt repetitiua omnium qualitatum, & nu 22.*

19 *Qualitas primi relicti videtur repetita in ſecundo.*

20 *Conditio declaratur ſecundum voluntatem teſtatoris.*

21 *Interpretatio fieri debet ſicuti teſtator interrogatus veriſimiliter replicaret.*

22 *Mens teſtatoris legi ſcripta conſona præſumitur.*

23 *Voluntatis mutatio non præſumitur.*

24 *Legatum pium quando dicatur.*

25 *Legata pia ab Epiſcopo Diœceſano diſtribui debent.*

Pro Santiſſima Annuntiata Ciuitatis Sueſſæ contra hæredes quondam Scipionis de Paulo eiuſdem Ciuitatis.

ARGVMENTVM.

Conditiones appoſitæ in legato facto in teſtamento, an cenſeantur repetitæ in legato Codicillari.

CONSILIVM LXXIX.

REuerendus Scipio de Paulo Ciuitatis Sueſſæ inter alia in eius teſtamẽto legauit *Reuerẽdis patribus della Crocella ſeù del ben morire duc. 3000.* hac ſub conditione, *che fra vn anno dopò il di della ſua morte habbino realmente, & con*

Digitized by Google

& con effetto pigliato il luogo in detta Città de Seſſa doue habbino da perſiſtere in perpetuo otto padri, & qñ fra vn anno nõ haueſſero pigliato detto luoco in tal caſo cadano da detto legato, & à quello ſoccedala Santiſſima Annuntiata de Seſſa, cum certis oneribus, &c. & in codicillo idem teſtator legando eiſdem patribus dixit. *Item declaro nel vltimo teſtamento predetto hauer laſciato alli Padri della Crocella, alias del ben morire, purche venghino in Seſſa, vt ibi fra termine di dui anni, ſi ben nel teſtamento dice de vn anno duc. 3000. à detti li laſſo duc. 500. che ſi trouano in caſa mia in contanti, che poi detti padri habino à celebrare vna meſſa il di in perpetuo per l'anima mia laſciandoli de più lenzola, couerte, & altri mobili, che ſi trouano in caſa mia, che ſono buoni per vſo della caſa loro, che pigliaranno, & queſto declaro eſſere mia vltima volontà non pregiudicando all'vltimo teſtamento predetto anzi confirmando come hò detto di ſopra.*

Et, quia intelligitur dictos Patres nolle accipere locum in d. Ciuitate Sueſſæ, & ſicut in legato facto in teſtamento, ſuccedit Santiſſima Annuntiata eiuſdem Ciuitatis á teſtatore in eo expreſſè vocata, quæritur an ſuccedere debeat in legato duc. 500. & mobilium facto in Codicillo, & breuiter in hoc me expediendo dico quod ſi ex prima facie videretur conditiones, & diſpoſitiones in teſtamentis factas non trahi ad Codicillos, quia

1 diſpoſitio † de præſenti non trahitur ad futura, *l. ſi ita ff. de auro, & arg. leg. l. cum ſtipulamur, & l. ſi à colono ff. de verb. oblig.* Tamen his, & ſimilibus non obſtantibus contrarium de iure dicendum puto ſcilicet, quod Santiſſima Annuntiata in teſtamentarijs, & codicillaribus legatis ſuccedat.

2 Primò, quia diſpoſitio † hominis continens illud, quod dependet ex mera diſpoſitione defūcti trahitur ad futura. *l. talis ſcriptura in principio coniuncto §. fin. cum l. ſeq. ff. de leg. 1. per quæ iura hoc Bar. voluit in l. ſi ita ff. de aur. & arg. leg.* vndè in caſu prædicto, cū talis diſpoſitio emanauerit ab homine, & in his quæ dependent à mera voluntate ipſius teſtatoris, videtur trahi ad relicta in Codicillo, & ad ea extendi, etiam quia talis diſpoſitio in teſtamento non videtur facta per verba de preſenti, ſed per verba reſpicientia tempus futurum vocans Santiſſimam Annuntiatam dicto legato in teſtamento abſque vlla diſtinctione, ſed generaliter, & indefinitè, ita quod trahi-

3 tur, † & trahi poteſt ad futura ſm, *Bar. in d. l. ſi ita per l. quoties §. fi. ff. de vſufru.*

4 Secundò, Codicillus † trahitur ad teſtamentum adeò, quod relicta in eo videntur relicta in teſtamento ad *tex. in l. 2. §. codicillorum ff. de iur. codill.* vndè ſi habetur per indè ac ſi tale legatum in codicillo, eſſet ſcriptum in teſtamento, talis condirio ſeu clauſula vocans Santiſſimam Annuntiatam videtur trahi, & extendi ad legata contenta in Codicillo,

5 Nam actio † competens ex legato in Codicillo competens eſt ex legato in teſtamento, *de Franch. deciſ. 104. nu. 4. per*

6 *l. 2. §. 1. C. de iur. codicill.* & codicilli † trahuntur ad mentem teſtamenti, vt inquit *Bald. in l. Neſennius ff. de excuſ. tutor. per illum tex. ſequitur Natt. conſ. 483. ad fi-*

7 *nem*, vbi firmat, quod teſtamenti, † & codicilli cenſetur vna, & eadem diſpoſitio, *d. §. codicillorum*, quod adeò procedit, vt eodem tempore videantur ineſſe

8 cum vtriuſque effectus † conferatur poſt mortem teſtatoris ſicut *Cyn.* inquit *in l. 2. C. de teſtamen.* ideoque vnus ſuppletur, & declaratur per alium *l. Caio. ff. de alim. & Cib. leg. l. cum ſeruus ff. de cond. inſert. & l. 3. ff. de fund. inſtruct.* in quibus

9 iuribus habetur, quod oneris † qualitas adiecta in teſtamento videtur repetita in codicillis, & ſic arguit *Crauet. conſ. 221. nu. 12. in fin.* propterea per codicillos ſequentes capitur interpretatio, ne videatur teſtatorem receſſiſſe à teſtamento niſi in partibus quas reformaſſet, *l. Alumnæ. §. qui filias. ff. de adim. leg. firmant Capr. conſ. 3. col. 3. verſ. ſed his Dec. conſ. 190. num. 9. Pariſ. conſ. 34. num. 49. lib. 2. & 108. num. 17. & 50. lib. 3. Crauet. conſ. 987. num. 33. Roland. à Vall.*

conſ.

conſ.31. num.23. lib.4. Menoch. conſil,
333.num.6.& conſ.452.num.1. & plur.
ſeq. vbi ex pluribus probat, quod condi-
tio, modus, & qualitas adiecta in teſta-
mento, videtur appoſita in codicillo, &
hoc maximè, quia in codicillo nulla te-
ſtamenti qualitas fuit abdicata, ergo om
nes qualitates teſtamẽti in codicillo re-
manere debent.

Diximus qualitates, & conditiones
contentas in teſtamento, & in codicillis
contineri, & vnicam eſſe diſpoſitionem,
10 & ſic † clauſula appoſita in diſpoſitio-
nibus, ſiuè apponatur in principio, ſiuè in
fine, vel in medio, ad omnia referri, &
extendi debet, *d.l. talis ſcriptura in fin. &*
prout notatur in cap. ſecũdò requiris de ap
pell. & hoc verum, quia in noſtro codicillo
non apparet de contraria mente teſtato-
ris, Imò codicillando reliquit dictum
aliud legatum eiſdem Patribus referens
ad legatum, quod in teſtamento eiſdem
fecerat, dicens vt ibi, & quando relatio
11 † fit in aliqua diſpoſitione, vel actu, ad
precedentem diſpoſitionem, vel actum
ſe referens, ſcriptura ſe referens modifi-
catur, & reſtringitur ad terminos relatæ,
ea ratione, quia relatum in referente eſſe
intelligitur, *l. aſſe toto ff. de hæred. inſtit. c.*
Abbate ſanè §. porro extr. de verb. ſign.
& ex alijs multis Marc. Anto. Peregr.
in tract. de fideicommiſſ. art. 29. num. 16.
& 17. Præſid. de Franch deciſ. 87. num. 4.
l. edita C. de edend. vbi Bart. & DD. de
dictione prout, *& in extrau. ad reprimen*
dum prout *in gla. Pariſ. conſ. 47. n. 47. lib.*
3. vbi de dictione illa, & dictione ſicut, &
in iſtis, & in dictione ſecundũ quod, Det.
conſ. 63. colu. 3. & 4. vbi diſpoſitio ſe re-
ferens licet alio modo referat, quam con
tineatur in diſpoſitione relata modifice-
tur ad terminos relatæ, & per errorem
12 † præſumitur aliter facta relatio adducit
Alex conſ. 66. col. pen. lib. 1. & conſ. 9. põde
ratis col. pen. lib 5. & idẽ Det. in l. 2. in 2.
not. & in auth. ſi quis in aliquo documento
n. 40. C. de edẽd Crauet. conſ. 957. n. 56. &
ſeq. vbi abſurdũ reputat plus conſequi ex
ſcriptura referente, quam ex ſcriptura
relata poſt *Bart. Aret. & Det.* ab eo vo-
catis, & idem quoque voluit *Curt. Iun.*
conſ. 94. nu. 10.

13 Quartò, ex natura relationis, † quæ
eſt quod ſit facta cum omnibus qualita-
tibus vt notat *Bart. in l. 1. de recept. arb.*
& in l. 1. §. fi. ff. ſi fam furt. fec. dic. idem
Bart. in l. ſi quis ſeruum §. fin. verſic. ſed
quæro teſtator de leg. 2. vbi allegat text.
in l. à filio §. 1. ff de alim. & cib. leg. Det.
conſ. 89. num. 3. & conſ. 182. num. 3. conſ.
227. num. 3. Pariſ. conſ. 19. num. 68. conſ.
48. num. 14. lib. 2. per rationem, quia re-
latum in referente per prædicta iura, &
verè, & propriè, ac naturaliter, vt inquit
Bald. conſil. 212. & quæ lib. 5. vbi quod
14 natura relationis † eſt natura patentis
veritatis ex coniunctione duarum ſcriptu
rarum, ſequũtur *Iaſ. in l. ait prætor §. ſi iu*
dex num. 5. ff. de re Iud. Pariſ. conſ. 2. nu.
55. lib. 3. Det. conſ. 647. num. 4. Bero. conſ.
140. num. 36. Bertazz. conſ. 101. num. 4.
pulcrè Det. conſ. 47. nu. 2. & 3. vbi inquit
15 in ſcriptura † referente contineri quod
ſcriptum legitur in ſcriptura relata *d. l.*
aſſe toto & l. ait prætor §. 1. ff. de re iud.
& l. ſi ita ſcripſero ff. de condit. & demon-
ſtrat. vbi Bart. voluit relatum implicitè
contineri ac ſi expreſſum eſſet, etiam vbi
expreſſio pro forma requireretur, veluti
in inſtitutione hæredis, & ſequuntur *
communiter *DD. ibi Alexand. conſ. 176.*
lib. 5. conſ. 4. num. 7. lib. 7. Socc. conſ. 173.
colum. 3. verſ. ſecundo principaliter lib. 2.
Socc. Iun. conſ. 124. colum. 2. lib. 3. Alciat.
conſil. 57. & 126. lib. 9. Clar. in §. teſta-
mentum q. 4. & q. 36 latiſſime Ludouic.
Zunta in reſponſo pro vxore num. 71. cum
ſeq. & num. 193. & plenè Marc. Anto.
Peregr. in d. tract. de fideicomm. artic. 29.
nu. 15. 16. 17

Quintò, dicta clauſula, vt ibi, quæ eſt
in principio dicti codicillaris legati re-
fertur ad omnia ſubſequentia, & è con-
16 tra, quia qui vult conſequens † videtur
velle omne neceſſarium antecedens *l. il-*
lud ff. de acquir. hæred. l. 2. ff. de iuriſdict.
omn. iud. confirmando vt ſupra, per di-
ctum teſtamentum cum ſuis conditioni-
bus

17 bus legauit, quia qui confirmat † videtur diſponere,& dare *l.more ff. de iuriſd. omn.iud.l. & quia eod.tit. vbi Bart. & l. fin.circ.princ.l.conficiuntur § fin. ff. de*
18 *iur.codicill.*& per d.dictionem, vt † ſupra, dictio repetitiua omnium qualita-
19 tum præcedentium: qualitas † præcedentis relicti, videtur repetita in ſecundo,& è contra,qualitas adiecta in ſecundo videtur adiecta in primo,ſic *Bart.pulcrè per illũ tex.l.ſi tibi purè ff de leg.3.& plenius Iaſ.in l.legata inutiliter ff. de leg. 1.& eſt caſus in l.fin.ff de reb dub.& in l. Aurelius §. teſtator ff. de liber. leg.* vbi qualitas in ſecundo adiecta ex vi tacitæ conditionis de primo operatur augmentum, & diminutionem de primo, & ſic notat *Bar.in d.l.ſi tibi purè verſ.ſed quaro*, Imò fortius, quod reſpicit qualitates præcedentis relicti alteri perſonæ quãdo eidem perſonę relictum non fuit,*d.l.ſi ſic & l.ſi ſeruus §.ſi ita in fine ff.de leg.1.glo. & Ang.per illum tex.in l. codicillis ff.de vſufructu leg.cum concordantibus Natta conſ.476.nu.9.Iaſ.conſ.207.colu.1.lib.2.* vbi talis dictio operatur repetitionem,&t quod expreſſio pro forma requiratur, & *Soccin.Iun.conſ.71.num.5.lib.3.*& de tali dictione,vt ſupra,quod ſit repetitiua omnium qualitatum,firmat *Marc.Anton. Peregr.in d.tract.de fideicommiſſ.art.29. nu. 16.* Et ſic cũ in legato in teſtamento eiſdem Patribus facto ducatorum trium milium in caſu non acceperint locum in d.Ciuitate Sueſſæ,dicatur,quod in eo ſuccedat Santiſſima Annunciata, concludo idem voluiſſe in d.legato ducat.500. & mobilium in codicillo eiſdem relicto, vltra prędicta per *tex.in l.duos & l.Auia ſecundum vnum intellectum ff.de cond.& demonſtr.l.cum ſeruus.§ fin.ff.de cond.inſer.& l fin.§.ſi.de dol. excep.*

Sextò, dicta concluſio maximè proce-
20 dit, quia materia repetitionis † qualitatis, & conditionis pendet à voluntate teſtatoris,*l.cum ſeruus l. Iulius Paulus ff. de condit.& demonſtr.notat Bart.in l.Seiæ §.Caio ff.de fund.inſt.Bald.in l.1.in fin. C. de lib. præt.* & eſt generale in vltimis voluntatibus,in quibus teſtatoris voluntas totum facit.*l.ex facto ff de hæred. inſt.l.in conditionibus ff.de condit.& demõſtr.Bald.conſ.153.quidã teſtator lib:5.*ex voluntate autem teſtatoris apparet, vt cum dicti Patres non acceperint locum, vt perſiſterent perpetuo in dicta Ciuitate Sueſſæ voluiſſe carere relicto in teſtamento, & acquiri Santiſſimæ Annunciatæ, & ſic carere beneficio legati in codicillo eiſdem facto, pulchrè ad hoc *Bart. in l.2.num.42.ff de vulg.& pupill.ſubſt. Paul.de Caſtr.conſ.11.lib.2.* vndè ſuccedit quod dicit *gloſ.not.in l.tale pactum*
21 *ff.de pact.* quod talis † debet fieri interpretatio qualem ſtatuentes veriſimiliter feciſſent interrogati: licet tali caſu nihil ſpecificè fuerit dictum, & illam ſequuntur *Ang.& Bald.Rom.in conſ.392 incip. circa primum colum.vlt.in fin. allegat ad idem gloſ.in c. 1. verſic. Reſidentes de reſcript.& tex.in l.fi.C.de poſthu. hæred.inſtit.& idem Rom.conſ.439.col.2.Abb.per illum text.in cap.ſecũdò requiris de appell.*
22 & talis interpretatio † debet fieri,vt talis diſpoſitio contra omnia iura quantum ſit poſſibile conformis ſit menti teſtatoris, quæ talis eſſe debet, qualis eſt legis ſcriptæ,& naturalis rationis: vt notabiliter inquit *Bald.in titul.apud quem vel quos contr. inueſt. termin. debe. cap. 1.colum.2.& idem Bald.in l.ex facto per illum text.ff.de vulg.& pupill.ſubſtit.in cap.lices de offic.ordin.Dec.conſ.64. nu.6. in fin.& num.7.in princip.*ſic determinat propter veriſimilem mentem teſtatoris, & quia ſic ratio naturalis dictat, *Ruin. conſ.84.lib.2. Dec.conſ.189.poſt Ioan. de Garzon. ab eo relatum, Zanc. in repet.§. cum ita num.* 1272. maximè, quia talis conditio in teſtamento procedit, *Caualcan.in tract. de vſufruct.numer.* 139. & dum conſtat talem conditionem eſſe appoſitam in teſtamento,& ab ea volun-
23 tate non videtur teſtatorem receſſiſſe † niſi appareat, etiam quia mutatio voluntatis non præſumitur *c.maior de Bapt.& in c.licet de procur.in 6.*prout in teſtatore eſt *tex.in l.eum qui mutatum ff.eod.& per Dec.conſ.189.num.5.Angel. conſil.295. incip. quoniam in vltimis voluntatibus*,

& cum

Digitized by Google

24 & cum omne legatum pium dicatur, quod religioni,& paupertati relinquitur nam in his vera pietas exercetur, vt dicit *Ioannes Oldendorp. in tract. de vſucap. in artic.de tempor.quæ contr.hered. conſide. num.8.fol.* 9. & in alijs caſibus cumulat *Bertracch.in tract.de Epiſcop.part.4.nu. 82.per colum.*eaque ab Epiſcopo Dioce-
25 ſano detineri poſſe,qui legata pia diſtribuendi poteſtatem habet *per Concil.Trident.ſeſſ.25.cap.4.* Ex prædictis ergo currenti calamo adductis concludo Santiſſimam Annuntiatam non ſolum habere debere legatum duc.3000. in teſtamento ſcriptum,ſed etiam legatum duc.500 & mobilium in codicillo factum, & pro eis cogi hæredes dicti Reuerendi Scipionis omnia conſignare, & ita mihi videtur, *Cauſa hæc fuit per concordiam terminata.*

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Prior tempore potior eſt iure.*
2 *Prioritas ſcripturæ horæ, & momenti attenditur.*
3 *Prior tempore præfertur etiam Fiſco poſteriori.*
4 *Prioritas obligationis priuati,& Fiſci à pari iudicatur.*
5 *Inuentarij beneficio actiones hæredis ſeparantur.*
6 *Inuentarij beneficium quid operetur.*
7 *Depoſitarius nullam poteſt exceptionem nec compenſationis opponere.*
8 *Signum vexillare cuiuſlibet legionis Aquila erat antiquitus.*
9 *Centurio,qui Aquilæ præerat, & cohorti, primipilus dicebatur.*
10 *Primipilus quaſi primus centurio.*
11 *Primipilus, quaſi maiorem dignitatem inter milites habens.*
12 *Primipilarius dicitur qui primum pilum ideſt tela deferebat.*
13 *Primipilus eſt vexillifer, qui portat primum vexillum ante Regem.*
14 *Primipilaris vxoris bona Fiſco ſunt obnoxia pro culpa maritorum, & quare.*
15 *Primipilus authoritatem habet diſtribuendi ſtipendia militibus.*
16 *Primipili officium militare eſt.*
17 *Primipili officium valdè ab officio Theſaurarij differri.*
18 *Theſaurarius dicitur ille,qui principis pecuniæ vtcumque erogandæ præeſt ab antiquis,quæſtor ærarij dicebatur.*
19 *Deciſio Capic. in deciſ.129. loquitur in tacita hypotheca,non in expreſſa.*
20 *Primipili officium, quia receſſit, receſſit & priuilegium,& ita deciſum.*

Pro Don Carolo, & Don Petro Acquauiua de Aragonia meis Affinibus contra Regium Fiſcum.

ARGVMENTVM.

Fiſcus aduerſus creditores anteriores non vtitur priuilegio, quo contra vxores adminiſtrantium officia fiſcalia; latine primipili vtebatur antiquitus,& quare.

CONSILIVM LXXX.

DON Carolus, & Don Petrus Acquauiua de Aragonia fratres,petunt de depoſito ducatorum triginta milia facto per Regiam Curiam in beneficium hæredum quondam Don Baldaxaris Acquauiua de Aragonia olim Regij Generalis Theſaurarij liberari ducat.4093.2.11.d.Don Petro debitos,& alios ducat.6879.3.14.diuerſis creditoribus debitos, pro quibus ipſi fratres ſunt fideiuſſores, & inſolidum obligati, & contra eos inſtrumenta via ritus liquidata ſunt,vt ex facto, ex quo dum appare (inſtrumenta obligationum d. Don Baldaxaris,eſſe ſatis ante anteriores,aditionis, & adminiſtrationis officij Theſaurarij per D.Baldaxarem prædictum omnino quantitates ipſas ipſis liberari de-
1 bere dicunt, quia prior † in tempore potior eſt in iure, iuxt. *text. in regula qui prior.*

prior, de reg.iur.in 6.l.potior ff. qui pot.in
2 p g. hab. cum vulg. Immò † dari priorita-
tem ſcripturæ, & horæ ſecundum gloſ.
fin.in l.ex pluribus ff.de ſolut.quam Bald.
allegat pro notabili in lege imperator
verſ. & nota quod ratione horæ in prima
lectura ff de ſtat.hom.cum ſimil.& Felyn.
tradit in cap.paſtoralis in principio de re-
ſcript.& non ſolũ in hora, ſed & in puncto
prioritas conſideratur, Idem Bald.in l.de
rebus C. de donat. ant. nupt. & Nouiſſi-
mè Ricc.in Praxi var.reſol.reſo.103. &
idem Ioannes de Plat.in l.2.n.4.C. de iu-
re Fiſci lib. 10.vbi ad caſum noſtrũ dicit,
3 quia contra Fiſcum loquitur;& prior † in
tempore præfertur etiam Fiſco, vt eſt
text.in l.2.C. de priuil. Fiſci ibi Quod ſi
poſt bonorum eius obligationem rationi-
bus meis cepit eſſe obligatus:in eius bonis
ceſſat priuilegium Fiſci,eſt etiam tex.aper
tiſſimus noſtrum caſum decidens.in d. l.
1. C. de iure Fiſci, vbi legitur Si prius
quam fiſci rationibus pater veſter obliga-
retur;perfectam prædiorum donationem,
feciſſe fuerit probatus: & vtrobique gloſ.
concordantia adducunr;& quia traditur
Don Petrus quam alij creditores, ſatis
prius Fiſco cum D. Baldaxare contraxe-
runt,& ipſum obligatum habent,ſunt an-
teriores,& potiores,& pro dictis quanti-
tatibus Fiſco præferri debent, cum tali
4 caſu † prioritas obligationis priuari,& Fi
ſci de pari iudicatur,dicit gloſ. in d. l. 2.
C.de iure fiſc.in verſic. ceſſat per text. in
l.ſi fundum C.qui pot.in pign.hab. vbi le-
gitur Si fundum pignori accepiſti, ante-
quam reipublicæ obligaretur, ſicut prior
eſt tempore prior eſt iure.

Prætenſio Regij Fiſci,quod dum dicti
fratres ſunt D.Baldaxaris heredes actio-
nes ſunt confuſæ, & credita ex perſona
propria prætendere non poſſunt, non
obſtat,quia cum ſint hæredes cum bene-
5 ficio † legis,& inuentarij fol. 57. & ſeq.
fol.66.actiones ſunt ſeparatæ, & ipſi hæ
redes remanent creditores ac per om-
nia cum alijs creditoribus fortunam
habent,temporum tamen prorogatiua
ſeruata,dicit tex.in l fin.§.in computatio-
ne C.de iure delib. vbi Bald.poſt num. 3.
verſ.nulla eſt hic, dicit ex inuentarij be-
neficio adducitur ſeparatio, & hæredi-
6 tas remanet debitrix hæredi, & duo †
ſpecialiter adducit, primo conſeruatio-
nem iuris hæredis; ſecundo,quod hæres
vltra vires hæreditarias non teneatur,&
alia,& alij per Octau.Oſaſc.Pedemont.de-
ciſ.181.num. 13.& ſumus in Fiſco depo-
7 ſitatio, † qui nullam exceptionem, nec
compenſationis opponere poteſt, text.
eſt vbi gl.& DD.in l.ſi quis vel pecunias
C.depoſ.& latè Matteſil. ſing. 5.vbi add.

Alia vero prętenſio Regij Fiſci ex ad-
ductis per Capyc. deciſ. 129. num. 12. &
ſeq.eſt, nam officium Theſaurarij, & pri-
mipili ſunt idem in quo Fiſcus prælatio-
nem etiã aduerſus dotes habet per tex.
in l.vtilitas. C. de offic. primipili lib. 12.
nec obſtat.

Nam quod aſſerit Capyc. in d. deciſio.
129. officium theſaurarij aſſimilari offi-
cio Primipili, non eſt verum, cum apud
8 Romanos ſignum vexillare † cuiuſlibet
legionis Aquila erat, Plin.hiſtor.nat. lib.
10.cap.4.Veget. lib.2.de re milit. Valer.
Max.lib.1.de cap prodig.& lib.6. cap.1.
Dio:lib. 40. Halicar. lib.3. Alexan. ab
Alex.gen.dier.vbi Tiraquell.lib.1.c. 2.
Iulius Barbaranus in officina tom. 1. lib.
3.num.15. Anto. Auguſt. ad Modeſti.lib.
ſing.Carol.Sigon. de antiquo iure prouin.
lib.2.cap.2.Caſſan.in 4. part.Catal.glor.
mund.conſid.20.in fin.& par.1. conſid.7.
Corraſ.Miſcell.lib.5.cap.4. Couarr.var.
reſolut.lib.1 cap.16.num.7.Marc.Anton.
Surg.de Neapo.Illuſt.lib.1.cap.24.num.16
Pir.Albergher.in rub.C.de primipil.lib.12
9 & 15. qui Aquilæ † præerat Centurio
primæ cohortis erat, qui nunc primipi-
lus vocatur,Tit.Liu. lib. 7.ab vrb condit.
ſcribit, Ordo partes tres habebat quo-
rum vnamquamque primipilum vo-
10 cabant,& primus centurio † primipilus
olim dicebatur firmat Marc.Anton. Sa-
bell. in hiſtor.ſua ab orbe cond. eneid. 4.
lib. 2. & primipilus quatringentos mili-
tes gubernabat dicit Veget.lib.2.de re mi
lit. eratque is primus legionis centurio,
caputque totius legionis,idem Liui. lib.
7. & 8. &.lib. 4. 5. decad. Alexand. ab
Alex.

Alexan.lib.1.cap.5.gen.dier.& lib.1.cap.
1.vbi Tiraquell. & Tribunus militum,
& primus Centurio erat, qui nunc primi
pilus appellatur, *Cæſar.lib.2.de bell gall.*
Valer. Max.in cap. de ira in app. Claud.
Iul.Barbar.Tom.1. lib.3.num.15. Cor-
raſ. Miſcell.lib.5.cap.4. Alciat.in rubr.
C.*de primipil. lib.12.* Corraſ. *Anton. Au*
guſt. Carol. *Sigon.* Couar. *Marc.Anton.*
Surg.in locis allegatis, ex alijs firmant,&
11 à Romanis qui maiorem † dignitatem
inter milites habebat primum pilarium
vocari,ex Surd. & alijs firmat *Pirr. Al-*
bergh. loc. citat. Andr. de Barulo in d.
12 *rubr. de primipil.* & primipilarius † di-
citur ille, qui in bello primum pilum,
ideſt tela deferebat: *Ioannes de Plat.in*
d.rub. C.de primipil. & primipilus eſt ve-
13 xillifer, † qui portat primum vexillum
ante Regem ſecundum *Surg.* ad hoc eſt
quod ponit *Valer.Max.lib.1.cap.de pro-*
dig.§.non ſunt, vndè primipilaris dicitur
numerus militum, qui incedunt iuxta
vexillum, ſecundum *Pap.* & hoc videri
verius dicit *Luc. de Pen.in d.rub.de pri-*
mipil. ptimipilaris dici videtur non tàm
miles,qui ſub centurione fuerat primipi-
li,quam ipſe centurio,qui olim præditus
fuerat hac dignitate,& ea forma dicitur
primipilaris qua conſularis. *Quintil. lib.*
6.cap.3.& propter magnum periculum
quod vertebatur ſi primipilarius Domi-
num traderet, dum erant primi in bello
fuit iſta ſpetialitas,quod bona mulierum
14 † ſint ſpetialiter obnoxia pro culpa ma-
ritorum, ſi prauè ſe geſſerint in illo offi-
cio ex *Abba.in cap.ex parte colum. 2. de*
conſuet. firmat Bertacb. in repert. verſ.
primipilarius.

Et ſi aliqui dicant primumpilum eſ-
ſe qui militarem annonam inter milites
diuidebat,vltra quod ipſiſmet ſunt con-
trarij,tamen hoc *Pirr. Alberg.vbi ſupra*
refutando contraria dicit, Audiui Ego
doctiſſimos viros negantes ſe vnquam
intellexiſſe, quis primipilus hic fuerit:
Audiui autem nuper doctiſſimum Sena-
torem Franciſcum medullum explican-
tem mihi hunc modum ex Italia militum
15 diſciplina, ait enim quòd primipilus, †
aut primipilaris is dicitur, qui legionis
capud eſt, & princeps, qui hoſtem pri-
mus aggreditur, & habere hanc autho-
ritatem,vt ſtipendia militibus diſtribuat
vt quiſque pro meritis pecunias bellicas
habeat: nec à quæſtore bellico accipiat
ſtipendia, ſed omnia militum ſtipendia
apud ſe habeat,atque diſtribuat.

16 Ex his ergo patet † primipili officium
militare eſſe,vt probatur per *text. l. non*
ſolum.§. quem primipilum ff.de excuſ.tut.
& per alia Luc.de Pen. in d.rubr.& alijs
multis iuribus, & authoritatibus firmat
*Marc.Ant.Surg.loco citato nu.*18.

17 Explicato ergo † quod officium primi
pili valdè differat ab officio Theſaurarij
reſpectu exercitij, & nominis dum dixi-
mus quid ſit primipili officium, & in quo
18 verſetur,nunc dico quod † Theſaurarius
dicitur ille qui Principis pecuniæ,vtcum
que erogandæ præeſt, qui ab antiquis
quęſtor ęrarij diecbatur *l.2.ff.de orig.iur*
ſub Cęſaribus autem Comes ſacrarum
largitionum,de quu frequens mentio ha
betur in C. *& apud Caſſiod.lib.6. var.&*
firmat idem Marc. Anton.Surg. vbi ſupra
lib.1. cap.26. ſed hæc ſuperflua ſunt ad
19 *Capyc. deciſionem* eruendam quia † *Ca-*
pyc.in d.deciſ. 129. loquitur in tacita hi-
poteca,& non in expreſſa,& quamuis di-
cat officium primipili aſſimilari officio
20 Theſaurarij,nihilhominus, † quia primi
pili officium receſſit, ideò receſſit eius
priuilegium, & contra Fiſcum, & Domi-
nam Reginam, ac in fauorem particula-
rium creditorum deciſum firmat idem
Capyc.in fin.d.deciſ.& in hac eadem cau-
ſa ſuper reſtitutione dotium, & iurium
dotalium Donnæ Portiæ Caracciolæ
vxoris d. Don Baldaxaris generalis The-
ſaurarij per Regiam Cameram,& Colla-
terale Conſilium iudicatum fuit, & ipſa
Fiſco anterior pręlata fuit,in eodem pro-
ceſſu, & ſic Don Petrus,& D.Carolus,cæ
terique creditores ſatis Fiſco anteriores
de d.depoſito,petitas quantitates habere
debēt liberatas,iuxta *d l.ſi Fundū C.qui*
pot.in pign.hab.& alia pręd̄icta,& ita,&c.

Camillus de Laratha.

Bb *SVM-*

SVMMARIVM.

1 *Sequeſtra regulariter prohibita.*
2 *Sequeſtra ſuadente aliqua æquitate fieri & in certis caſibus permitti.*
3 *Sequeſtrum iure fieri à Iudice pro qualibet cauſa eius mentem mouente.*
4 *Sequeſtrum permittitur, ſi dubitatur de dilapidatione, conſumptione, vel dilatione.*
5 *Sequeſtrum ex cauſa procedere etiam in re mobili, vel quando petitur pecunia ſi in fine litis non eſſet conſultum actori.*
6 *Maioratus poſſeſſor ob dilationem remoueri poteſt.*
7 *Voluptatis in vſum erogans dicitur dilapidare.*
8 *Sequeſtrum fieri poteſt vt lis dirimatur quando pars dilatat.*
9 *Officium Iudicis imploratur, quotieſcunque ex facto alieno lædi quis dubitat.*
10 *Sequeſtrum fieri intereſt Iudicis nè iudicium ſit eluſorium.*

Pro Fabio Caracciolo contra d. Laudoniam Ruffam, & D. Troianum Caracciolum.

ARGVMENTVM.

Sequeſtrum, quibus ex cauſis fieri poſſit.

CONSILIVM LXXXI.

INdubitata eſt Doctorum ſententia plurious, atque clariſſimis V. I. deciſionibus roborata, quod licet ſequeſtra,
1 † regulariter ſint prohibita vt *C. de probi ſeq pec. & extra de ſeq. poſſ. & fruct. per totum, & extra vt lite pendente cap.* 1. Nihilhominus ſuadente
2 aliqua † æquitate, vt ſi dubitetur de di-
3 lapidatione, † vel quouis modo de conſumptione rei, ex qua in caſu Victoriæ creditori non eſſet conſultum, Victoriam ſibi fore profuturam; vel quia oritur aliqua præſumptio, quod litigetur differendi cauſa iudicium, debet iudex venire ad ſequeſtrum ad *text. in l. Imperatores ff de appell. ibi (ijdem reſcripſerunt quod quamuis vſitatum non ſit fructus agri de quo diſceptatio, ſit, deponi, tamen cum depopularentur æquum ſibi videtur, fructus apud ſequeſtrum deponi) & cap. fin. de ſeq. poſſeſſ. & fruct. ibi (ſi diſſipentur ab ipſo, poſſunt lite pendente rationabiliter ſequeſtrari) & cap. dilectus eo. l. concordant text in l. ſi cum dotem §. ſi autem in ſæuiſſ. verſic. ſi vero dotem ff. ſolut. matrim. l. ab exequutione C. quor. app. non recip. l. ſi creditores ff. de priuil. cred. l. diuus la* 1. *ff de pet. hæred.*

Per quæ iura idem voluit *gloſ. in l. vni. C. de probib. ſeq pec. in verſic. ſequeſtratis, & in d. cap. dilecti verſic. ſequeſtrari, firmant Panormit. in cap. fin de ſeq. poſſ. & fruct. nu. 16. verſ. ſed quando, & cap. fin. eod. titul. num. 7. Curt. in tract. de ſeq. in princip num 7. & ſeq. & 9. in fin. Aufrer. in addit. Cappell. Toloſ deciſ. 477. Lancellot. Det. prima parte cap. 12. lib. 11. num. 13. Bertrand. conſ. 57. nu. 8. lib. 1. Natt. conſ. 584 per tot. & ſignanter num. 5. circa medium Gail pract. obſer. lib. 1. obſeruat. 44. num 7. Matth. Coler. Germ. in tract. de proceſſ. exequutione part. 1 cap. 2*
4 *num.* 106. qui dicit quod quælibet † cauſa quæ mouet animum iudicis, ſufficit ad ſequeſtrum, *D D. in l ſi fideiuſſor. §. fin ff. qui ſatiſd cog. vbi præcipuè Iacob. & Iaſ. qui ceteros referunt, Salyc. in d. l. vnic. C. de probib ſeq. pec. num. 3. Spec. in titul. de poſſeſſ & fruct. verſ. item pone & num. 4. Innoc. in cap. 1. de dol. & contum. & teſtatur Pract. Pap. de form ſeq. vbi add. notat Gail. vbi ſupra obſeruat.* 148. *& Guid. Pap. deciſ.* 246. *num.* 4. *& ibi nouiſſimi addentes*, qui omnes concludunt proce-
5 dere etiam in re † mobili, vel quando actor petit pecuniam, quam in fine litis per moram non eſſet habiturus propter dilapidationem, ſeu quamcumque conſumptionem patrimonij, & in fortiori *Molin. de primogen. hiſpan. lib. 1. cap.* 16. vbi principaliter quærit, & concludit ex ea-
6 dem cauſa poſſe poſſeſſorem † maioratus à poſ-

à poſſeſſione ipſius per ſucceſſorem inuita repelli, nè ipſe ſucceſſor damno afficiatur ex illius mala adminiſtratione, & *Iac. de Aren. in tract. de ſequeſtr. per totum.*

Modo in caſu noſtro nè dum eſt timor dilapidationis, ex qua ius creditoris ſit tempore periturū, ſed certum eſt in dies diminui fructus bonorum ſuper quibus prætendit Fabius ſatisfieri, eoſque
7 in proprios vſus voluptatis † nè dum neceſſitatis cauſa conuerti, quod etiam dilapidare dicetur *iuxt. tradita per Bald. & Ludouic. Roman. in l. ſi ſeruus in fin. de acquir. hæred. Aret. in l. ſi ſeruum. §. prætor ff. eod. Innoc. Panorm. & alij com muniter in cap. fin. de ſeq. poſſ. & fruct. Natt. conſ. 584. num. 2. Curt. vbi ſupra num. 9. Lancell. loco citato nu. 16.*

Quinimo indubitatum eſt abſque dilapidatione etiam ad præſens bona nòn ſufficere, pro ſatisfactione creditorum, poſtquam bona ſuper quibus creditores prætendunt ſatisfieri, non aſcendunt ad ſummam ducatorum 15000. & creditum Fabij eſt ducat. 5400. capitalis cum tertijs ſeu intereſſe ab anno 1591. quæ ad minus aſcendunt ad ſummam ducat. 6000. deductis nonnullis quantitatibus receptis, & inſuper adſunt alij creditores in maxima ſumma, & ſignanter Princeps Collis, & fratres de Scortia tis creditores in duc. 6000. in circa vt omnia clariſſime patent in facto.

Nec eſt præſumptio, quod litigatur cauſa differendi iudicium, ſed certum eſt Dominis Iudicantibus ex aduerſo per quatuor annos non in alio quàm in perſcrutandis dilationibus elaboraſſe (quod tranſeat) at quod peius in futurum, non moras naturales litis, ſed inſolitas, & inopinatas minatur, & certum eſt abſque ſequeſtro diù fore duraturam, quo caſu,
8 vt lis dirimatur † voluit *Ioan. Fab. in l. vni. C. de ſeq. pec.* omninò fieri ſequeſtrū quod non dum verbis, ſed facto demonſtrant, opponendo in dies aereas, & fruſtratorias exceptiones, ad quas dirimendas nec per ſatisdationem valet tolli ſequeſtrum, *Abb. in c. dilectus n. 24. de ſeq. poſſ. & fruct.*

Nec omiſſum habebo quod quotieſ-
9 cunque ex facto alieno † timet quis grauari, poteſt antè factum implorare officium iudicis, nè id fiat ita *Bald. per illum text. in l. 2. num. 2. C. qui bon. ced. poſſ.* Cum ergo nè dum Fabius timeat in futurū poſſe grauari, facto alieno, ſed certū ſit iam fuiſſe grauatum ex ſupradictis ex quo bona ad præſens non ſufficiunt, abſque timore dilapidationis, pro ſatisfactione ſui crediti, & proindè ſequeſtrum debere fieri, tàm de capitali, quam de tertijs, & introitibus bonorum, etiam vt dicto Fabio pauperi equiri nè dum ſit conſultum in caſu Victoriæ, verum etiam
10 quia iudicis † intereſt, nè iudicium ſit eluſorium, non inueniendo bona, in quibus victor ſatisfieri poſſit, vt perbellè firmat *Luc. de Penna in l. litibus C. de agric. & cenſit. col. 8. fol. mihi. 165. alter. in fine verſic. vndè cum intereſt iudicis, &c.*

Prout etiam hoc idem alias per Sacrum Conſilium ad inſtantiam Principis Collis in eodem proceſſu vt cauſa fuit prouiſum vt ex decreto fol. 747. vltra quam plures alias deciſiones afferre poſſem, vt benè notum eſt Dominis Iudicantibus ideò idem prouideri in noſtro caſu ex prædictis concludo, ſaluo tamen Iudicantium ſaniori iudicio, quorum proprium eſt vnicuique ius ſuum tribuere.

Die octaua Iulij anni 1614. facta relatione per D. Conſiliariū Scipionem Rouitum cauſa commiſſarium iunctis Dominis Conſiliarijs duarum Aularum cum interuentu Domini Marchionis Sancti Angeli pro expeditione cauſa principalis comparuit D. Flumara ſoror D. Troiani, & D. Laudonia ſimiliter Filia, & petijt pro ſuo intereſſe debere audiri, & pro parte D. Fabij replicatum non debere audiri fuit decretū, quod audiatur infra imminētes ferias prò omni termino, & interim fiet ſequeſtrum, & ſic deciſum iux. allegata in banca Carboni.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Creditor prius tempore præfertur.*
2 *Creditores, quorum pecunia res emitur quando anterioribus præferantur.*
3 *Solutione pendente poteſt in re vendita reſeruari dominium.*
4 *Solutione pretij perfecta, ſtatim transfertur dominium ex vnico contractu, & tempore, & nu.10.*
5 *Dominium reſeruatum ſolutione pendente non tranſit, quia poſſeſſor debet habere ius in re.*
6 *Perſonale ius oritur ex venditione non translato dominio.*
7 *Perſonali in actione prioritas temporis non attenditur.*
8 *Solutione pendente reſeruato dominio, contractus dicitur locationis.*
9 *Conſtitutum fuit in exequutione locationis.*
11 *Copia copiæ ſcripturæ non facit fidem.*
12 *Copia ſumpta ex ſcriptura pœnes acta nõ facit fidem niſi ſcriptura præſentata ſit originalis, & citata parte ad collationem videndam.*
13 *Actore non probante reus abſoluitur.*
14 *Renuntianti ſuper vna re obſtat exceptio diſcuſſionis ſuper alijs etiam in legato dotis.*
15 *Pretium ſuccedit loco rei.*
16 *Nupta conſtante matrimonio renuntiare poteſt hypothecæ re ſibi obligata ad quã regreſſum non habet.*
17 *Pragmatica prohibens alienari per mulieres, loquitur in nupta, & in re dotali & nu.18.*
19 *Dos non dicitur ſine matrimonio*
20 *Debitor non exiſtente prohibitione licitè ſoluit creditori, etiam ſciens ſuum debitum alteri ceſſum.*
21 *Denuntiatio quando requiritur, vt aliquid fiat, non ſufficit ſcientia.*
22 *Debitor ſoluens quando plene liberetur.*
23 *Actio directa remanens pœnes cedentem poteſt cum alijs tranſigi.*

Pro aliquibus creditoribus quondam Don Octauij Monaci contra alios creditores eiuſdem.

ARGVMENTVM.

Creditores ad rem emendam, qualiter concurrant; item an ſoluens ſcienter debitum ceſſum liberetur, item an mulier, quæ hypothecæ ſuæ renuntiauit habere poſſit regreſſum nouum ſuper re ſibi antiquitus hypothecata.

CONSILIVM LXXXII.

IN liberatione depoſiti pretij maxariæ Don. Octauij Monaci tria ſunt videnda.

Primum, an creditores de quorum pecunia maxaria fuit empta, alijs anterioribus præferantur.

Secundum, creditores ipſi de quorum pecunia fuit facta dicta emptio an veniant iuxta temporis prioritatem, vel per concurſum.

Tertium, & vltimum, ſoror venditoris quæ non fuit ſatisfacta de legato paterno, an præferri debeat ſtante eius renuntiatione, & conſenſu in alienatione ipſius maxariæ, cum reſerua ſuper ducar. 2700 reſidui pretij ipſius.

Quoad primum, licet prima facie vi-
1 deatur dicendum, anteriores † eſſe præferendos iuxt. *text. in l. potior ff. qui pot. in pig. hab. cum vulg.* tamen contrariam ſententiam in caſu de quo agitur, veriorem eſſe puto, & quod ipſi quorum pe-
2 cunia † res fuit empta, alijs generalem hypothecam habentibus, quamuis, anteriorem præferantur, iam quod concurrunt requiſita in *vulg. l. licet. C. qui pot. in pig. hab.* quod pro indubitabili deciſum firmat *Præſ. de Franch. deciſ. 97. 369. & 506.* proindè in hoc amplius non inſiſto.

Quoad ſecundum, an inter creditores mutuantes adſit prælatio iuxta tempo-

ris

ris anterioritatem dico.
Primò, quod venditor in venditione
maxariæ expreſſè reſeruauit, & dixit quod
3 pendente ſolutione † integri pretij ipſius
dominium non transferatur, quod pa-
ctum benè fieri poteſt, & valet ex addu-
ctis per *Præſid. de Franch deciſ.* 506. *nu.*
5. vndè diſtinguo aut pretium fuit inte-
grè ſolutum, aut non; primo caſu, ex quo;
dominium ſemper ſtetit pœnes vendito-
rem, donec non fuiſſet facta finalis ſolu-
tio per vltimum mutuantem, & interim
hypotheca in beneficium nullius dari po
4 terat, ſed bene facta finali ſolutione, † &
ſic cū omnes mutuātes obtinuiſſēt hypo
thecam ex vltima ſolutione, & ex vnico
contractu, & cauſa vnica, vt eſt *text. in
terminis in l. priuilegia ff de priuile. cred.
ibi Priuilegia non ex tempore extimātur,
ſed ex cauſa, & ſi eiuſdem tituli fuerint
concurrunt, licet diuerſitas temporis in
bii fuerint, & eſt doctrina Salic. in d. l. li-
cet*, quo ſtante videtur, quod pari iure
ad eam admicti debent, iuxta tradita
*per DD. in l. ſi fundus. §. ſi duo in fine per
illum text. ff. de pign.* vt quando ſunt cre-
ditores ex contractu, vt in caſu noſtro, in
indiuiduo firmat, *Pract. Pap. in forma li-
belli, in actione hypothecæ verſ. ſub eadem
alienatione num.* 13. & cum D. Octauius
omnibus mutuantibus pro emenda d. ma
xaria videatur obligaſſe eam ſub condi-
tione, quando dominium in eius poſſe
veniebat, facta integrali ſolutione, ven-
dino ipſa venit in vltimo contractu, vlti-
mæ ſolutionis, & ſic cum ſimul in bene-
ficium omnium maxaria obligata ve-
niat eodem tempore, omnes abſque
temporis diſcretione concurrere debent,
iuxta *text. in l. idemquè. §. ſi tibi ff. qui
pot. in pign. hab. ibi Si tibi quæ habiturus
ſum obligauerim, & Titio ſpetialiter fun-
dum ſi in dominium meum peruenerit,
mox dominium meum acquiſiero: Putat
Marcellus concurrere vtrumque credito-
rem vbi gloſ. Bar. & DD.*
5 Secundò, in ſecundo caſu ſi pretium †
non eſt integrè ſolutum maxariæ domi-
nium in d. Octauium emptorem num-
quam fuit tranſlatum, *Præſid. de Franch.
deciſ.* 506. *num.* 14. nullique maxaria ip-
ſa obligata fuit. Nàm quoad obligatio-
nem bonorum, & pignoris requiritur,
quod obligans habeat ius in re, non poſ-
ſeſſionem, vt notat *Neguſant de pign. in
2. par. 3. memb. num.* 52. 56. 58. *verſic.* 2.
quæritur, & cum dominium fuiſſet reſer-
uatum pendente ſolutione facienda, &
ſic non fuit tranſlatum in d. Octauium
emptorem, non cadit hypotheca, *Præſid.
de Franch. d. deciſ.* 506. *num.* 12. & domi-
nio ipſo pœnes venditorem exiſtente
tamquam res aliena per d. Octauium
obligari non potuit iuxta *text. in l.* 1. §. 1.
*vbi gloſ. Bart. & alij ff. de pign. l. rem
alienam vbi D D. ff. de pign. act.*
6 Tertiò, ex venditione † d. maxariæ re-
ſeruato dominio, eius ſolutione pendēre
oritur actio perſonalis contra vendito-
rem, quod valdè differt ab hypotheca,
& creditores, ex d. Octauij obligatione,
non aliud ius ſuper d. maxariam habent,
quam ius perſonale, quod d. Octauius ha
bebat, vndè omnes ſunt creditores in
7 actione perſonali, & in actione † perſo-
nali prioritas temporis non attenditur,
ſed omnes ad ratam debent ſatisfieri, &
concurrere, *Rot. Gen. deciſ.* 23. *num.* 31.
Bald. conſil. 412. *caſus talis eſt lib.* 1. *Ro-
land. in tract. de confect. inuent. cap.* 57.
*Pract. Pap. in form. lib. in gloſ. in act. hypo-
th. num.* 16. *& ſeq. verſic. ſub eadem obli-
gatione num.* 16. *in verſic.* 2. *verò caſu, fa-
cit Ioannes Guttierez allegat.* 4. *& firmat
Borg.* Caualc. *deciſ.* 27. *num.* 67. *part.* 2.
prædicta confirmantur, quia ſtante reſer-
8 uatione † dominij, ſolutione pendente,
talis contractus venditionis dicitur loca-
tio, non venditio *Magon. deciſ. Lucan.* 31
num. 9. *& in deciſ. Florent.* 92. *num.* 15.
& ſi prætendatur, quod ſit facta traditio
9 † per conſtitutum, non fuit facta in exe-
quutione venditionis, ſed locationis,
Bero. conſ. 123. *num.* 8. *lib.* 1. *Magon. de-
ciſ. Florent.* 91. *num.* 8. & ex alijs alia con
traria reijciens firmat *Surd. deciſio. Man
tu.* 157. *num.* 2. *& ſeq.* ex prædictis patet
creditores mutuantes pro dicta maxaria
emenda, ad ipſius pretium venire per
concurſum nulla data tēporis prioritate

Nouiſſimà aduerſa prætenſio contra
Camillam Farao vltimam mutuanrem,
quod ſtante prætenſo credito duc. 600.
vnius ex ſororibus venditoris pro lega-
to communis patris,d. Octauius non po-
terat capere niſi ducat. 3100. pro dicta
maxaria ſoluenda,& illud quod deficit,
debet eſſe in damnum dictæ vltimæ mu-
tuantis,non obſtat,Nam ſufficit quod ip-
ſius pecunia ſit ſoluta venditori, & tunc
temporis creditori, & ſic ipſa cum alijs
mutuantibus in pretio ipſius ſatisfieri de
bet,per concurſum de omnibus ſuis du-
cat. 500. pro ipſa maxaria emenda mu-
10 tuatis cum omnibus eodem † tempore
maxaria obligata veniat vt *in d l.priuile-
gia ff.de priuil.cred l.licet ff. qui pot. in
pign.hab.& in d.l.ſi fundus §.ſi duo ff. de
pign. in fine*, & ſi prætenſum legatum
deberetur (prout non debetur vt infra
dicam)debet eſſe in damnum omnium
creditorum,& non ipſius vltimæ mutuan
tis tantum, quæ bona fide contraxit, &
ſuos ducat.500.pro emenda re ſoluit,ac
dominium reſeruatum in beneficium
creditorum pęnes venditorem exiſten-
tem liberauit.

Quoad tertium dico dictam ſororem
pro eius prætenſo legato non poſſe obti-
nere ex pluribus.

Primò,quia ſcriptura ex qua præten-
11 ditur legatum,eſt copia † copiæ,& car-
tulæ quæ nullam facit fidem, *l. procura-
tor C.de edend l.ſancimus C.de diuerſ.re-
ſcript. cap. fin. de fid. inſtrument.notant
DD.in l ſiquis in aliquo documento C. de
12 edend.*& ſi eſſet copia † ſumpta ex ſcri-
ptura in actis præſentata nec fidem face-
ret, cum præſentatio præcedens non ſit
facta cum originali, citata parte ad vi-
dendum collationem,vt ex multis firmat
*Afflict.deciſ.282.num.6.& ex alijs Vr-
ſill. ibi addens num.9.*& dum talis copia
non eſt ita producta,fidem nullam facit,
& vigore ipſius obtinere non debet,quia
caret probatione,per regulam vulg.*in
l.non ideo in fin.C.de liber.cauſ.* actore
13 † non probante,reus abſoluitur.

Secundò,dictæ ſorori obſtat exceptio
14 diſcuſſionis † bonorum paternorum
contra fratrem,venditores, & alios pa-
tris hæredes iuxta *text.in auth. & ſi de-
bitor C. de pign.* etiam quod tale lega-
tum ſit pro dotibus,vt firmat *gloſ.in l.vbi
adhuc in verſic.qui non potiora* C.de iur.
*dot quæ gloſ.*eſt* communis,& ab ea in
iudicando non eſt recedendum, vt deci-
ſum firmat *Præſid.de Franch.deciſ. 270.
per totam.*

Tertiò,dicta ſoror,quæ ſua iura renun
tiauit,& venditioni maxariæ conſentijt,
promittendo ſuper ea non venire, dum
15 eius pretium † ſuccedit loco rei iuxta
text.in l.etiam C.ad Senatuſconſult.Vell.
vbi in fortiori caſus noſtri, quia in nu-
16 pta † quæ conſtante matrimonio ius hy-
pothecæ marito cedere poteſt *l.iubemus
eod. l. debitor. §. ſi in venditione ff quib.
mod. pign. vel hipot. ſolu. ibi Si in vendi-
tione pignoris conſenſerit pignus liberari
idem determinatur in l. Mæuia marito
§.fundum ff. ſolut. matrim. vbi Iacob.de
Aren.& Bart.ac Napod. in conſuetud. ſi
mulier,in titul.de conſenſ.mulier,num.* 14
dicit quod hæc eſt veritas, eſt etiam
*text.in l.creditor.§. ſi venditor. ff.de ædil,
edic.ibi Remittentibus enim actiones ſuas
non eſt regreſſus dandus l. cum quidam
C.de adminiſtr. tut. & in l. fin. C.de re-
miſſ.pign.dicitur Eum, qui ſemel conſent t
alienationi hypothecæ, indignum eſſe ean-
dem rem ab initio ei ſuppoſitam, vindica-
re,vel tenentem inquietare,firmant Crot.
in repet. l. frater a fratre num.* 100. *&
*101.*ff.de condit.indeb.Ang.in l.ſi cum
emptore num.3.ff.de pact.Rom. in l.exti-
matis num.17.ff.ſolut. matrim. & in conſ.
182. & in terminis noſtri caſus deciſum
pluries firmant Afflict.deciſ.312. Mi-
nad.deciſ.29.Præſ.de Franch. deciſ.477.
nu.15.& deciſ.* 478.

Non obſtat *Regia Pragmatica conſide-
rantes ad Senatuſconſult.Vell.* quia loqui
17 tur in nupta,† & in dote quando conſen
ſus præſtatur viro rem dotalem alienan-
ri, & ſic non poteſt extendi ad alios ca-
ſus,& ad alias perſonas, ſi igitur *pragma
tica* prætenditur contra,vel præter regu-
las iuris communis, intelligenda eſt in
caſu ſuo,de quo loquitur,*Præſid.de Fran*

ch.

th.deciſ. 120.*num* 6. cum ſimus in ſtatuto, quod debet propriè intelligi in caſu ſuo,& non extendi *l. ſi verò* §.*de viro ff. ſolut.matrim.Bart.in l.omnes populi in* 6.*q.princ.ff de iuſtit.& iur.& in authen. quas actiones.C.de ſacroſant.eccleſiis.* In-
18 ſuper *d. pragmatica* † nihil aliud facit,& dicit, niſi Senatuiconſulto Velleiano nō poſſe renuntiari,& ab omnibus Tribunalibus obſeruari,ſi ergo in *l.iubemus C.ad ſenat.conſult. Velleian. dicitur , Iubemus licere mulieribus iuri hypothecarum ſibi competenti per conſenſum proprium,renuntiare,firmum illibatumque cuſtodiri pragmatica* ipſa in caſu noſtro nihil operatur immò eum confirmat,& ſic mulier ipſa ad dictum pretium venire non poteſt per prædicta iura,& etiam alia in præcedenti num. 3. *Papod. in d. conſuet. ſi mulier num.* 14. dicit Mulieres hypothecis ſuis poſſe renuntiare , quod hæc eſt veritas , ſed quid in hoc vagandum ; nonne verum eſt,quod d.vltima ſoror non eſt ma-
19 titata , & dos † non dicitur ſine matrimonio *l.*2.*ff.de iur. dot. vbi gloſ. & DD.* & ſic prohibitiones alienationis dotis non habent locum in caſu , de quo agitur, & dicta ſoror ſuum ius in maxaria præfata renuntiare poterat , & ad eam regreſſum habere non poteſt, per prædicta iura, & authoritates.

Et ſi dicatur,quòd dum dicta ſoror reſeruauit ſua iura ſuper ducat. 2700. reſidui pretij eiuſdem maxariæ,ſoluendi per emptorem , poteſt ſuper ipſius pretio nunc peruento ſatisfieri,non obſtat.

Primò , quia non fuit mandatum d. Octauio emptori,quod ei ſolueret,& non venditori, & non exiſtente prohibitione
20 † licitè ſoluit prædicto creditori *text. eſt in l. nomen C. quæ res pig. oblig. poſſ. & ita d. text. ſummat Bart. ibidem* , etiam ſi ſciuiſſet , dictam ſororem eius ius ſuper dicto reſtanti pretio reſeruaſſe, quia neceſſe erat denuntiare, nè ſolueret, vel litem contra eum conteſtare , vt dicit *gloſ. in d l.nomen verſic. non dum certior à te* , * communiter approbata,& vera eſt concluſio,quam ponit *Bar. in l.denuntiaſſe.* §. *quid ergo ff. de adult.*
21 quod quando denuntiatio † requiritur, non ſolum vt quis ſciat,ſed vt aliquid faciat,tunc non ſufficit ſcientia , ſed requiritur denuntiatio,& hanc eſſe notabilem Theoricam dicit *Abbas in cap. fin. colu. fin.in gloſ.* 1. *vbi etiam Barbat. & Burgoſ.dè empt. & vend.per quos ita tenet,& reſpondet ad cap. eum qui certus de reg. iur.in* 6.*Præſid.de Franch. in deciſ.* 514. *num.*7.*& ex alijs multis firmat Tiraqu. de retract.lignag.*§.36.*à num.* 24. *vſque ad num.*31.*fol.* 578.

Secundò,& fortius ſi Lelius Carlonus venditor dictum creditum, ſeù partē ipſius dictis ſororibus ceſſiſſet, put nō ceſſit quia non interuenerunt de illis tribus *in l.*3.*C.de nouat.* D. Octauius emptor Lelio venditori,& creditori ſoluere poterat, & ſoluens,liberationem obtinuiſſet,pro *d.l.* 3. *ibi Exigere à debitore ſuo debitam quantitatem,non vetaris vbi glo.& DD.* etiam quod debitor ſciuerit primam ceſſionem,quia pęnes prædictum cedentem remanſit actio directa,& potuit cum alijs transfigere, & cedere, vt voluit *gloſ. in d. l. nomen C.quæ res pig. oblig.poſſ.& DD.* * *communiter in d.l.*3.*C.de nouat.*& poteſt ei ſolui , & ſoluens conſequitur liberationem , niſi interueniat alterum de illis tribus contentis in *d. l.* 3. *ſecundum Bart.notanter in l. non quocunque* §.*qui Caium ff.de leg.*1. *& deciſum firmat Afflict.deciſ.*335. *num.* 22. 23. 24. *Octau. Cacb. deciſ. Pedemont.* 63. *num.*3. *Guid. Pap.deciſ.*530.qui alios adducunt , facilius in caſu noſtro,vbi non adeſt ceſſio, & dictæ *l.tertiæ* nullus adeſt requiſitus , & emptor ſoluit venditori creditori , nulla prohibitione exiſtente, & ex alijs prædictis dicta ſoror in pretio dictæ maxariæ venire non poteſt,maxime,quod emptor ſoluit de aliorum pecunia cum lege prælationis,& ſic ipſis mutuantibus per concurſum liberari debet,vt prædiximus.

Et ex prædictis pretium maxariæ prædictæ fuit ordinatum , & decretum ſolui creditoribus ipſis per concurſum , præter quam pecunia debita dictæ mulieri anteriori creditrici ex cauſa dotis , & legati patris venditoris ipſius maxariæ de-

menſe

Menſe Iulij 1611. penes Galterium actorum magiſtrum.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Feuda alienari prohibentur de iure feudorum, & de iure Regni.*
2 *Aſſenſus requiritur in ceſſione litis, & cauſa ſuper feudo.*
3 *Tranſactio ſuper feudis ſine aſſenſu qualiter de iure communi feudorum permittatur, & nu. 5. & ſeq.*
4 *Vexationem redimi licet.*
5 *Tranſactio non eſt alienatio.*
6 *Ceſſio ſine aſſenſu facta in habiliorem, & in augmentum feudi valet, & nu. 8.*
7 *Feuda alienari, minui, & permutari per Regni conſtitutionem prohibentur.*
8 *Tranſactiones de feudis prohibentur abſque mandato Curiæ.*
9 *Mandatum Curiæ requiritur in tranſactionibus ad euitandum litigantium colluſiones.*
10 *Mandatum Curiæ eſt ſcriptura Curiæ.*
11 *Mandatum Curiæ, quid ſit & quæ eius Praxis.*
12 *Aſſertiones partium nihil operantur.*
13 *Feudum alia lege, qua tenetur, non datur.*
14 *Feudum vti burgenſaticum alienatum amittitur.*
15 *Præſumptio ceſſat in expreſſe, & ſpecialiter requiſitis.*
16 *Mandatum, ſiue decretum, & ſcriptura Curiæ ſpatio 30. annorum interueniſſe præſumitur.*
17 *Præſcriptio 40. annorum pleniſſimam parit ſecuritatem.*
18 *Reſtitutio in integrum non cõceditur contra quadragenariam præſcriptionem.*
19 *Præſcriptio centenaria, & temporis immemorabilis habet locum in burgenſaticis, & feudalibus, etiam contra Principem.*
20 *Tempus immemorabile habet vim legis, priuilegij, conſtituti, & conſenſus, etiam in regalibus, & inducit conſuetudinem.*
21 *Præſcriptio immemorabilis habet vim tituli contra Principem, & alia inducit.*

Pro Amico.

ARGVMENTVM.

An in tranſactione feudalium Regius requiratur aſſenſus, de intellectu verbi mandato noſtræ Curiæ in conſtit. conſtitutionem diuæ memoriæ, de præſcriptione centum annorum, & temporis immemorabilis.

CONSILIVM LXXXIII.

IN propoſito articulo tria ſunt videnda. Primum in tranſactione feudalium, an Regius requiratur aſſenſus.

Secundum ſi in feudi alienatione, & tranſactione, nulla de aſſenſu fiat mentio nec reſeruatio, an requirantur.

Tertium, an ex curſu centum annorum & vltra aſſenſus præſumatur.

1 Quoad primum dico, quod licet † feuda alienari prohibeantur de iure feudorum *cap. imperator Lotarius de prohibit. alien. per Lotar. cap. imperialem de prohib. alien. per Feder.* & de iure Regni *conſtit. conſtitutionem diuæ memoriæ,* & etiã
2 in † ceſſione litis, & cauſæ, neceſſario requiritur aſſenſus dicit *Camer. in d. cap. imperialem fol. 16. littera. I. K.* verum, & de iure communi feudorum ſuper feu-
3 dis † tranſactio ſine aſſenſu fieri permittitur, *cap. 1. § ſi vaſallus colum. 2. ſi de feud. controu. fuer.* dummodo ſincerè, bonafide, & ſine fraude fieret, & hoc quando ſuper re feudali contenditur ab vtroque dicente ſuam eſſe, vt dicit *Tſern. in cap. 1. num. 7. de leg. conr. per d. text. in cap. ſi vaſallus, hoc expreſſe dicentem, & expræſſius in cap. 1. in titul. de contr. inter. vaſall. & ali. de benef. inueſt.* per quę iura idem voluit *Reyn. in ſuo compend. feud. in cap. imperialem §. habita circa 17. colum.* ſed in hoc eſt diſtinguendum, aut vaſallus tranſegit retinendo feudum, & dando aliquid aduerſario, & tunc licita
4 eſt tranſactio ſine aſſenſu, quia † licitum

eſt

eſt vaſallo redimere vexationem, iuxta
illud redimite tempora veſtra, & vexa-
tionis, quia dies mali ſunt *c. dilectus extr.*
de ſimo. aut vaſallus trãſigit transferẽdo
feudum in alium, & tunc non poteſt hoc
facere ſine licentia Domini, quia eſſet
alienatio *l. non ſolum C. de præd. min.*
quod ſecus eſt ſi vaſallus tranſigendo
dimictit feudum apud poſſeſſorem, quia
tunc poteſt, ſine Domini conſenſu *Bald.*
5 *in d. cap. de controuerſ. feudi*, quia † dimi-
ctendo feudum per tranſactionem, non
dicitur alienare per *text. in l. ſi pro fundo*
6 *C. de tranſact.* & † ceſſio valet ſine aſſen
ſu, quando fit habiliori, quia tunc reſul-
tat vtilitas Domino, ſicut quando fit in
augmentum feudi, vt notat *gloſ. in d. con-*
ſtit. conſtitutionẽ diuæ memoriæ in verſic.
minuendis, quæ dicit ſecus puto pro eis
accreſcendis, vt *l. non ſolet C. de pręd. min.*
l. nulli ff. de tranſact. & ex alijs per Ia-
cob. in tract feud. verſ. & cum pacto de
non alienando num. 7. 8. & in hoc addu-
co punctualem *deciſionem* Capicij 156.
per totam, hunc articulum pro, & contra
diſcutientis, *in fine, verſ. maior pars &c.*
dicentis maior pars dominorum de con-
ſilio votauit, tranſactionem, & ceſſionem
valere, & non poſſe procedi ad vlteriora
in cauſa, ſtante ceſſione prædicta, ſed
quid in hoc vagamus, ſi ex eadem *conſti-*
tutione conſtitutionem diuæ memoriæ,
7 *apertè* habemus in † tranſactione aſſen-
ſum non requiri. Nam non nè in ea di-
citur decernimus omnes alienationes,
ſeù quoſcunque contractus, ſuper feudis
& rebus feudalibus minuendis aut com
mutandis nullam omnino firmitatem ha
bere, niſi ex ſpetiali noſtræ celſitudinis
licentia confirmetur: quæ verba apertè
loquuntur, alienationes, & diminutiones
feudorum ſine ſpetiali Regis licentia
fieri non poſſe, & poſtea eadem *conſtitu-*
tio de tranſactione diſponens dicit (*tran-*
ſactiones etiam, ſi quæ ſuper eis ſine man-
dato noſtræ Curiæ factæ fuerint, iusiu-
randum interpoſitum, ſeu etiam ſtipula-
tionem pœnalem nullius decernimus eſſe
momenti ex quibus verbis apertè habe-
8 tur, quod in † trãſactionibus aſſenſus Re
gius non requiritur prout in alijs feudo
rum alienationibus, ſed tantum quod
interueniat mandatum Curiæ Regiæ, &
9 hoc ad † euitandas fraudes, & colluſio-
nes: fingi enim lites poterant, inquit ibi
gloſ. in verſic. ſuper eis, per text. in l. cum
hi, §. cum lis. ff. de tranſact. & ex alijs per
10 *add. ibidem* quod mandatum † curiæ ſi-
gnificat ſcripturam, cum vbicunque in
iure fiat mentio de mandato intelligitur
de ſcriptura, vt ſatis ad noſtrum propo-
ſitum firmat *gloſ. in conſtit. Regni, ſi dubi-*
tatio in verſic. inſtrumenta, ibi vbicunque
fol. 223. colum. 2. num. 30. & ſic non aſ-
ſenſus Regius ſed mandatum, ſiue ſcriptu
11 ra vel † decretũ illius curiæ vbi lis ver-
titur, interuenire debet, & ex hoc credo
inoleuit praxis in Sacro Conſilio, & alijs
Tribunalibus, quod quando partes de re
minoris, vel de alia tranſigere volunt,
fiunt minutæ, quibus viſis per Iudices
cauſæ, fit decretum quod ſtipulentur, &
non alius requiritur aſſenſus, etiam in
feudalibus per dictum verbum mandato
curiæ in *d. conſtitutione* à nemine ad hoc
ponderatum, & ex alijs iam dictis; & ſic
procedunt *d. cap. 1. §. ſi vaſallus colum. 2*
& alia prædicta iura communia feudalia
ſtatuentia in tranſactione feudalium aſ-
ſenſum non requiri, quæ iura per *d. con-*
ſtit. diuæ memoriæ non ſunt limitata, nec
alterata, immò ex ipſius conſtitutionis
verbis, & alijs prædictis ceſſat opinio te-
nentium in tranſactione feudalium aſſen-
ſum requiri; talemque *conſtitutionem*
limitari etiam poſſe, quod nec manda-
tum, ſiuè decretum, vel ſcriptura curiæ
interuenire debeat, quando feudum per-
mutatur cum alio æquali feudo, & inter
æquales vaſallos eiuſdem Domini, ad in-
ſtar rerum eccleſiaſticarum, quæ ſi alie-
nari prohibentur, abſque aſſenſu; tamen
inter eccleſiam, & eccleſiam permutari,
& tranſigi abſque Apoſtolico aſſenſu
permictuntur, vt notant *DD. in cap. 1. de*
rerum permut. cum in nihilo offendatur
Papa, ſiue Rex.

Quoad ſecundum, ſi ſumus in aliena-
tione, diſtractione, & diminutione feudi,
ſiue partes dicant ſaluo aſſenſu, ſiue bur-
genſa-

genſatica bona afferant, adhuc Regius
12 requiritur aſſenſus, cum partium † aſſertiones nihil operentur, & eis ſine aſſenſu non ſtatur. *Octau. Oſaſc. Pedemont. deciſio. 172. num. 1. & 6. Ludouic. Bologn. in commun. opin. concluſ. 14. verſ. infertur num. 18. & ſeq.* ipſeque aſſertiones naturam rerum feudalium permutare nō poſſunt:
13 quia qui feudum † habet in burgenſaticum, & alia lege, qua ipſe tenet, dare nō poteſt *cap. 1. §. ſimiliter de leg. Corrad. Tſern. in cap. 1. verſic. è contrario, de controu. feud. apud par. term. vbi add.* & alie-
14 nans † feudum vti burgenſaticum amittunt illud, *Aſflict. deciſ. 255. & ibi add. Camer. in d. cap. imperialem fol. 76 littera M* & proindè in contractu alienationis, & diminutionis feudi, ſiuè res aſſeratur burgenſatica, ſiuè non: nec dicatur ſaluo aſſenſu ad euitandum caducitatem ſemper Regius debet impetrari aſſenſus, per dictam *conſtitutionem*, quæ ſpecialem requirit aſſenſum, vt infra, ſecus vero in tranſactione, vbi non aſſenſus, ſed mandatum, ideſt decretum, ſiuè ſcriptura curiæ interuenire debet, vt dictum eſt.

Veniendo ad tertium, an ex curſu annorum centum, & temporis immemorabilis aſſenſus præſumatur, dico quod ſi ſumus in alienatione, & diminutione feudi, aſſenſus de iure *Conſtit. Regni* non præſumitur obtentus; quia quan-
15 do lex requirit expreſſum, † & ſpeciale, præſumptio ceſſat, *Iſern. in cap. 1. de prohib. alien. per Lotar. colum. 3. Aſflict. de controu. inueſt. verſic. aduerte tamen; Frecc. de ſubfeud lib. 2. q. 28. Ann. in repet. d. conſtit. num. 50. cum plur. ſeq. Conſ. de Georg. alleg. 3. num. 1. verſic. Nec ex temporis, &c. & in alleg. 14.* dicit in Regno aſſenſum requirere ſcripturam; & cum in caſu, & tranſactione noſtra non requiratur, niſi quod interueniat man-
16 datum, † ſiuè decretum, vel ſcriptura Curiæ quod ſpatio triginta annorum interueniſſe præſumitur, arg. *l. qui in aliena. §. ſed ſi non adierit ff. de acquir. hæred. Alexand. conſ. 79 lib. 1. in verſic. circa primum, & in terminis ex multis firmat Frecc. dicta q. 28. num.* 1. 2. 3. Imò præſcriptio centum annorum, & temporis immemorabilis, & lapſus quadraginta
17 annorum tantum præſcriptionis † pleniſſimam parit ſecuritatem, *l. ſicut, de præſcript. triginta annorum* pleniſſima autem dicitur ſecuritas, quando reſtitutio denegatur *gloſ. in l. ait prætor. §. promittitur, in verſic. imputandum ff. de minor, & per hanc rationem Angel. in d. l. ſicut in fine*
18 dicit non dari † reſtitutionem aduerſus quadragenariam præſcriptionem, *Alexa. conſ. 163. num. 3. verſic. ſecundo non deberet, lib. 2. idem voluerunt Bald. & Imol. quos citat, & ſequitur Soccin. in conſ. 194 num. 6. lib. 2. Anear. Aret. Iaſ. Curt. Sen. Det. Gozad. Igne. Bertrand. & Rub. quos refert, & probat Tiraq. in tract. retract. cō ſang. §. 35. gloſ. 4. num. 36. & ſeq.* vbi teſtatur vidiſſe conſultum pro hac parte ſępiſſimè à doctiſſimis viris, idem tenuit *Soccin. in l. cum filius. §. in hac colum. fin. ff. de verb. oblig. & dicit Curti. Sen. conſil. pen. colum. 3.* quod hanc partem ſepiſſimè defenſauit, *Soccin. in conſ. 2. num. 19. lib. 3.* dicit quod eſt verior, & * communior ex quibus, & alijs Doctor. * communem, & tenendam firmat *Surd. in deciſio. Mant. 4. num. 4. & 5.* quæ omnia facilius probant in noſtro caſu, quia nedum ſunt elapſi anni quadraginta, ſed
19 centum, † & tempus immemorabile: quo caſu ſiuè bona tranſacta ſint burgenſatica, ſiuè feudalia ſunt præſcripta, etiam contra Fiſcum, per *conſtit. quadragenalem*, quam ſic procedere declarat *gloſ. ibidem in verſic. in publicis, in verſic. item intellige, Tſern. in verſic. item*
20 *dicit gloſ.* immò tale tempus † immemorabile habet vim priuilegij conſtituti, & conſenſus, etiam in regalibus, & principi reſeruatis: *Tiraquell. q. 4. num. 45. de primog. Alexand. conſ. 6. colum. 2. circ. princ. lib. 1. & colum penult. verſ. eſt enim circa medium,* vbi etiam dicit, & fortius, quod etiam ſine ſcientia principis tali tempore inducitur conſuetudo, & teſtatur magis * communem *Soccin. Iun. conſ. 115. num. 39. lib. 2. Ant. Gabr. lib. 5. concluſ. commu. rubr. de præſcript. concluſ. 1. num. 1. 44. 55. 59. 62. 64. vſque ad 70.* vbi etiam dixit

Digitized by Google

21 dixit quod præſcriptio † tanti temporis habet vim tituli, & non indiget probatione bonæ fidei, & acquiritur etiam directum dominium, & contra præſcriptionem tanti temporis non datur reſtitutio in integrum ex capite ignorantiæ, & habet vim legis, & vim priuilegij, vltra prædicta *Præſid. de Franch. deciſ.* 511. *num.* 6. & habetur pro veritate, habetque vim pacti, & vim publici inſtrumenti *Alexand. conſ.* 123. *colum.* 1. *verſic. quanto magis, & conſ.* 52. *hoc præſuppoſito lib.* 5. *Abb. conſ.* 94. *num* 2. *verſic. præterea certum eſt lib.* 1. *Afflict. in prælud. conſtit. q.* 2. *num.* 2. *Curt. Iun. in tract. feud. part.* 2. *q.* 3. *num.* 18. *& conſ.* 66. *num.* 51. *Card. conſ.* 38. *colum* 2. *verſic.* 2. *quia communis Dec. in l. traditionibu. num.* 11. 12. *C. de pact. & in conſ.* 271. *num.* 2. *&* 3. *& conſ.* 638. *num.* 1. 2. *&* 3. *Tiraquell. de nobil. cap.* 14 *num.* 4. *Curt. Iun. conſ.* 68. *num.* 1. *& conſ.* 158. *num.* 12. vbi ait hanc eſſe magis * communem opinionem. *Iaſ. in l. imperium colum.* 9. *verſi. ſed huic fundamento, de iuriſd. omn. Iud. Caſtrenſ. in l. ſi certis annis num.* 1. *circa fin. C. de pact. Afflict. deciſ.* 239. *& deciſ.* 254. *ſub num.* 4 *gloſ. in verſic. memoriam l. hoc iure. §. ductus aquæ ff. de aqua quoti. & æſt. gloſ. in verſic. non extat memoria cap. ſuper quibuſdam extra de verb. ſig. gloſ.* 1. *circ. med. verſic. & ſic conſuetudo, l.* 1. *C. de ſeruit. & aqua, Balb. in tract. de præſcript. part.* 3. *princip.* 2. *part. q.* 6. *num.* 17. 18. *Molin. de primog. hiſp. lib.* 2. *cap.* 6. *num.* 13. *Maſcard. de probat. volum.* 1. *concluſ.* 429. *num.* 3. *& ex alijs multis Intrigl. in ſuo tract. feud. q.* 39. *num.* 49. *vſque ad num.* 61. ex his ergo breuiter adductis, concludo poſſeſſorem rei tranſactæ ab immemorabili tempore, ſiue res ſit burgenſatica, ſiuè feudalis moleſtari non poſſe, nec à Fiſco.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Vniuerſitates ex ſuera iuris obſeruantia ad Demania admittuntur.*

2 *Vniuerſitatum admiſſio ad Regium demanium per Regiam Pragmaticam, arctata fuit.*

3 *Vniuerſitas Terræ Molæ Barenſis Prouinciæ ab anno* 1583. *ad Regium demanium admiſſa fuit.*

4 *Demanij admiſſio, vel abdicatio, eſt de libertate tractare; in qua conſiſtit decus, & ſplendor.*

5 *Libertatis Patriæ cauſa licet occidere patrem, & matrem, & filios.*

6 *Libertatis ſpecies, immò ſumma libertas, eſt ſub Rege viuere.*

7 *Vaſalli ſub Barone grauaminibus, & ſeruitutibus aſtringuntur, & in ſeruitute vere dici poſſunt.*

8 *Libertas tangit omnes, & in ſpectantibus ad plures, vt ſingulos omnes ſunt audiendi.*

9 *Vnus de vniuerſitate fuit admiſſus ad Regium demanium petendum, & ſic facilius ad conſeruandum.*

10 *Demanij, & ſeruitutis in cauſa omnes ſunt audiendi.*

11 *Factum à maiori, ſiue minori parte Vniuerſitatis eſt nullum contra demanium cum omnes debeant audiri, & nu.* 14.

12 *Vniuerſitas ſingulorum nomine non venit.*

13 *Vniuerſitates particulares ſi non iminente neceſſitate quid agerent non valet, quando omnium conſenſus requiritur:*

15 *Teſtes inaudita parte, ſiue alij de vniuerſitate nulliter recepti alios non afficiunt.*

16 *Papa, Imperator, & Princeps inaudita parte nihil facit, nec de certa ſcientia nec de plenitudine poteſtatis, & factum non tenit.*

17 *Conſultatio Regiæ Cameræ Summariæ, quod ſit expediens venditio Terræ Molæ, ipſa Vniuerſitate inaudita, non valet.*

18 *Res inter alios acta, alios inauditos non afficit.*

19 *Actore non probante reus abſoluitur.*

20 *Princeps, ſiue Prorex tenetur libertates populo tueri, maximè promiſſas, & iuratas pretio ſoluto.*

21 *Vniuerſitas eſt ſimilis pupillo, & ſicut pupillus reſtituitur, etiam aduerſus ſenten-*

ſententiam Præſidis Prouinciæ, & Papæ.

22 *Vniuerſitati competit reſtitutio in integrum.*

23 *Vniuerſitas etiamſi in vno homine reducatur reſtituitur.*

24 *Defenſio eſt de iure naturæ, quam nec Princeps tollere poteſt.*

25 *Reges, & Principes grauiſſimè peccant ſi ſola ſcientia priuata inaudita parte quid faciant.*

26 *Exequentes factum à Principe inaudita parte peccant, & non excuſantur dicentes obediendi cauſa feciſſe.*

27 *Iudices contra ius Regi obedire non debent.*

Pro Vniuerſitate Molæ contra D. Michaelem Vaez hodie illius Comitem.

ARGVMENTVM.

Vniuerſitatis quilibet poteſt infra legitima tempora demanium petere, & illud in quo exiſtunt defendere.

CONSILIVM LXXXIV.

Quod Vniuerſitas, & homines Regiæ Terræ Molæ Barenſis Prouintiæ, aduerſus conſulratio- nem Regiæ Cameræ Summariæ ad petitionẽ 13. particularium ipſa Vniuerſitate inaudita, factæ, quod ſit expediens pro ſuis exonerandis debitis, á Regio demanio eximi, & vendi, ſit audienda, & oppoſitum determinari, quia res apud Iuſtiſſimum ProRegem doctiſſimoſque Collateralis Regentes agitur, pauca dicam.

1 Primò, quod vera † iuris, & obſeruantiæ concluſio eſt in dies obſeruata, Ciuitates, Terras, Caſtra, & Vaſallos ad Regium demanium admitti & conſeruari, ſi vires ſubſtinendi ſe habent, & ad ipſum demanium obtinendum abſque termini præfinitione admittebantur vſquequo Regia inoleuit *Pragmatica quæ eſt. 63. in titul. de offic. procur. Cæſar.* qua man-
2 datur, quod Vniuerſitates infra † annum tantum ad Regium admittantur dema-
3 nium idque fuit deciſum † pro ipſamet TerraMolę ab anno 1583. quo tẽpore ſatis maiora debita, plures impoſitiones, & onera, quam hodie habebat, & in termino concedendo clariſſimè demonſtrabit:
4 & dum hic tractatur de libertate † conſeruanda, vel abdicanda in qua conſiſtit decor, & ſplendor per *text. in l. edicimus vbi Luc. de Pen. C. de murileg. lib.* 11. ma-
5 xime in libertate Patrię, pro † qua licet occidere Patrem, Matrem, & Filios. *l. minime ff. de relig. & ſumpt. funer. Angel. in tract. de malefic. verſic. comparent dicti inquiſiti, num.* 15. *Neuizz. inter. conſ. Bru*
6 *ni, conſ.* 12. *num.* 1. & libertatis † ſpecies eſt ſub Rege viuere *idem Luc. de Penn. in l.* 1. *C. de cap. ciuil. cenſ. exim.* Immò ſub Rege viuere ſumma libertas eſt, vt probat *text. in Conſtit. Regni Perſonas* maxi-
7 mè, quia † qui ſunt ſub Barone aſtringuntur grauaminibus, & ſeruitutibus quod verè in ſeruitute eſſe dici poteſt *Regens* Camillus *de Curte, in ſuo diuerſorio feud part.* 1. *cap. licet num.* 42. *fol* 8. *ater.*
8 Quæ libertas † tangit omnes, & in ſpectantibus ad plures, vt ſingulos, omnes ſunt audiendi, & benè diſtinguit *gloſ. in l. hoc ius porrectum.* C. *de ſac. ſan. eccleſ. verſic. maiori. per tex. in l per fundum ff. de ſeruit. ruſt. præd. ibi (Non aliter mecum fiat ius, quam ſi omnes cedunt) & ex alijs Camillus Salern. addens in prohem. Conſuetud. Neapol. fol.* 43. *littera A. & B.* vbi
9 firmat, quod vnus † de Vniuerſitate Terræ de lo Ziro fuit admiſſus ad demanium petendum, ergo facilius ad conſer-
10 uandum, † & in propria materia ſeruitutis, & libertatis demanij conſeruandi, vel faciendi quod omnes ſint audiendi, eſt *text. in l. ſi quis hac. § quoties ff. qui & à quib. ibi (omnium conſenſum neceſſarium) & Rom. Ang. & alij firmat Felin. in cap. cum omnes Fallen.* 1. *Reg.* 2. *de Conſtit. & etiam ex text. in l. 3. ff. de lib. hom. exib. ibi (Nemo enim prohibitus eſt*

liber-

libertati fauere) & *in l.fin.C.de patr.qui fil. diſtrax. legitur licet cuilibet alij*, & cum omnes debebant audiri; prætenſa

11 † conſultatio ad inſtantiam treſdecim particularium ad complacentiam facta nullius eſt roboris, & momenti, alioſque de vniuerſitate non afficere, & vltra, quod dicti treſdecim particulares ſunt exteri,inquiſiti,& vniuerſitatis ipſius debitores, qui nec actionem agendi habebant, hoc procurarunt contra priuilegium Regij demanij à Rege mediante ſtipulatione cum ſpetiali mandato, per tunc temporis Dominũ ProRegem pretio ſoluto conceſſum, omnes requiri debebant *Felin.ex multis ibidem in 2.fallent.Conſ.Fab.de Ann.conſ.*53.*num.*26.

12 *& ſeq.* maximè quia vniuerſitas † ſingulorum nomine, non venit, vt firmat, *Ioannes à Graſſ.in tract.de ſubſt. procurat.verſic.vniuerſitatem, vel Collegium*

13 *num.*1. Immò ſi particulares † aliquid, in Vniuerſitatis fauorem agerent, quia non imminente neceſſitate,vt in termino demõſtrabitur,ſed ex mera eorum voluntate,& proprio particulari intentu, ſimiliter omnium conſenſus requiritur, *Ioan. Andr.in cap.vn.de rer.perm.in 6.gloſ.in d. cap. cum omnes, de conſtit. cum qua gloſ. concordant Imol.Hoſt. Ioan. Andr. ibidem,& ex alijs probat Felin.in d. cap. cum omnes de conſtit.in* 1.*Fallent.*2.*reg.*

14 *in fin.num.*17.& fortius,ſi maior pars,† vendi petijſſet in præiudicium minoris partis,nec potuiſſet, quia ſumus in contractu, & priuilegio,pretio conceſſo, & acquiſito,& ideo maior pars minori non præiudicat,ita *Innocent. in cap. audientibus extra de priuileg. Iaſ. in l. iuriſgentium.§.hodie tamen lim.*10.*ff.de pact.Capyc. deciſ.* 4 *in* 3. *dubio vbi Addentes*, ac *Ioan.Vincent.de Ann.alleg.*53.*num.*11. *Franciſ. Marc. deciſ.* 123. *numer.* 27. *part.*2. & ſic Vniuerſitas ipſa eſt audienda.

15 Secundò, teſtes † ex aduerſo producti ipſa Vniuerſitate inaudita nec alijs ciuibus,fuerunt nuiliter recepti,iuxta *gloſ. in l.ſi quando. C. de teſt. & in cap.in nomine domini,eodem tit.* per quam *gloſ.* mille proceſſus,& teſtium dicta annullata fuiſſe dicãt DD.*in l.*1.*C.quom. & quand lud Gram.conſ.*150.*num.*26.*verſic.item quod non vocata parte*, *Capyc.deciſio.*35. *num.*7.*Regens Ioan Anton.Lanar.conſil* 40. *num.* 6. & quod nec probant dicit *Præſid.de Franch.deciſ.*668.*num.*3.ſimiliter dicendum eſt,prætenſam concluſionem factam, quod ſit expediens vendi,ipſa vniuerſitate inaudita, & non vocata, non valere,quia id procedit etiam ſi Pa

16 pa,†Imperator,Rex,& quilibet ſupremus Princeps, parte non vocata, quid minimum faciat ad *text.in l.fin.C.de leg.in princip. ibi Si Imperialis Maieſtas cauſam cognitionaliter examinauerit*, idest factis probationibus à parte vt litera docet,& *Corſet.in ſing.* 1. *verſic. Princeps, eſt etiam text. in cap.* 1. *de cauſ.poſſ. & propr.vbi Abb. in cap. cum olim* §. *iuſtam de ſentent. prolat.DD. in l. meminerint. C.vnde vi Roman.conſ.*369. *Oldr. conſ.* 43.*Grammat.d.conſ.*150. *num.* 1. Immò nec ex certa ſcientia, nec ex plenitudine poteſtatis, parte inaudita quid ſtatuere & ſi faceret non tenetet, & ſic prædicta

17 conſultatio † inaudita Vniuerſitate non valet,vt contrarijs etiam reiectis concludit *Franc.de Aret. conſ.* 163. *num.*4. *& ſeq.ſequitur Barbat.conſ.*24. *ante penult. colum.lib.*2.*per text.in d. cap.* 1. *de cauſ. poſſ.& propriet. verſic. non poſſumus*, per quæ verba tollitur potentia, *Bart. in l. fin.colum.* 3. *ff. de fer. & in l. Gallus vbi DD.ff.de lib.& poſthum.& in l.de his circa princip.ac in l.vbi pactum colum.* 2. *ff. de tranſact. idem conſuluit Ancar. conſ.* 153.*oportet primo inquirere, & conſ.* 92. *tria in fauorem,& Grammat.d.conſ.*150. *num.*3.*& ſeq.* & cum fuerit oppoſitum iudicium, teſtium examen, conſultationem, & omnia tetro tacta,ipſa Vniuerſitate,ſuiſque ciuilibus inauditis,tanquam

18 † res inter alios acta ipſos non afficere *toto titulo eodem, vbi Tiraquell.* cumulat eſſeque nulla, vt prædiximus, Dominus ProRex,& Collaterale Conſilium ſuper tali negotio conſultationem non habet, & ſic ipſam vniuerſitatem in ſua libertate,Regioque demanio conſeruare debet,

Cc per te-

19 per regulam, actore † non probante
reus abſoluitur, & tueri tenentur, ſecun-
dùm Nauarr. in ſuo manu. c. 25. de ſtat.
20 Reg. n. 10. fol. 128. dicentē † Qui non per-
miſit populo ſuo tueri libertates ſuas, ſibi
ex iure diuino, aut humano iurato, vt in
caſu noſtro per Regium Priuilegium, &
contractum iuratum, ſoluto pretio, reſti-
tuere obligatur. c. Regum officium 23. q.
5. l. 1. C. ſi quacumque præd. poteſt. & c. ſi
res 14. q. 6.
21 Et vltimò, Vniuerſitas † eſt ſimilis pu
pillo gloſ. in l. fin. C. de iur. reipub. cum
vulg. & ſicut pupillus reſtituitur aduer-
ſus ſententiam toto titul. C. ſi aduerſ. rem
iud. & etiam aduerſus ſententiam Papæ.
cap. ſuſcitata de reſtit. in integr. Boer. deciſ.
63. poſt num. 5. & ſeq. ita, & Vniuerſitas
22 quę reſtitutio † Vniuerſitati cōpetit pro-
pter pupillos, aliaſque priuilegiatas per-
ſonas, in ea exiſtentes. Bald. Salyc. & Ca-
ſtren l. 1. in l. res publica C. ſi aduerſus do-
nationem, etiam per procuratorem Spe-
cul. & Ioan. Andr. in titul. de reſtit. in in-
tegr. verſic. ſiue §. porro, & ſeq. Caſtrenſ.
conſ. 315. vt bene attingatur dicit hanc
* communem eſſe opinionem, & ex alijs
* communibus opinionibus probat Hi
pol. Rimin. con. 81. num. 3. lib. 1. & adeò
23 eſt verum, Vniuerſitatem † reſtitui, quod
etiam ſi in vno homine reducatur, adhuc
reſtitui debet, vt per Sacrum Conſilium
deciſum firmat Frecc. in lib. de ſubfeud.
q. 12. num. 3. vnde aduerſus prætenſam
conſultationem, ipſa Vniuerſitate inau-
dita, factam, ex integro audiri debet, a-
24 lias eſſet † defenſionem ei denegare,
quæ cum de iure naturali ſit. l. vt vim
ff. de iuſt. & iur. l. 1. §. cum Arietes ff. ſi
quadrup pauper. fec. dic. nec Princeps tol
lere poteſt, vt in §. fin. inſtit. de iuſt. &
iur. & paret in diſtinctione, quæ ponitur
in l. 1. C. ſi contra ius. vel vtil. pub. ex Iſer.
& alijs firmat Afflict. deciſ. 391. num. 1.
vbi Addentes, Nec à tali iuſtiſſimo Lemē
pium Comite nunc ProRege dominiſ-
que Regentibus ſperatur vniuerſitatem
ipſam non audiri, cum ſint Nauarri me-
mores in d. cap. 25. num. 10. dicentis Re-
25 ges, † & Principes grauiſſimè peccare
ſola ſcientia priuata, inaudita parte, quid
facere, & eodem modo peccarent exe-
26 quentes, † Nec excuſari per obedien-
tiam quam ſatis Regibus, & ſuperiori-
27 bus debent, quia contra † ius obedire
non tenentur. cap. qui reſiſtit 11. q. 3. &
ex alijs Nauarr. dicto num. 10. ac Caie-
tan. in ſua ſum. verſic. homicidium, & hæc
ſufficere mihi videntur, vt ipſa Vniuerſi-
tas aduerſus prætenſam conſultationem
audiatur, &c.

De Menſe Iunij 1612. facta relatione per D. Regentem Fuluium de Conſtantio, Coroleti Marchionem in Collaterali Conſilio, & coram Domino ProRege, fuit decretum quod d. Vniuerſitas infra viginti dies in iuribus ſuis audiatur, vt ex proceſſu pœnes Ioannem Antonium Giſelmum à mandatis ſcribam.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Defenſio eſt de iure natura, qua à ſupremo Principe tolli non poteſt, & nu. 8.*

3 *Iudex defenſionem denegare non poteſt, etiam ſi liberum contra reum haberet arbitrium.*

3 *Defenſionibus, iuribus, & exceptionibus pluribus quis vti non prohibetur.*

4 *Defenſio quod fiat per teſtes, ore Dei Patris, & Dei filij habetur, & nu. 5.*

6 *Defenſionē nō poſſe fieri per teſtes habetur nedum ex Regia Pragmatica. ſed etiam de iure communi.*

7 *Defenſionem per teſtes non admictere, eſt omnia iura controuertere, & nu. 17.*

9 *Defenſio nec prætextu liberi arbitrij tollitur.*

10 *Princeps licet tollat actionem, & formam iudicij, non tamen defenſionem.*

11 *Princeps ex naturali iuſtitia debet adiri, & ex natura officij ad iuſtitiam redendam tenetur.*

12 *Princeps in depoſitione ſua dicens, ſupplentes omne defectum, non tollit quæ iuris naturalis ſunt.*

13 *Defenſio nec in parte tolli poteſt.*

14 *Ius naturale mutari non poteſt, eſtque immobile, & tempore non vitiatur.*

15 Na-

15 *Naturali iuri,nec quoad partem,nec quo ad totum derogari poteſt.*
16 *Lex domini in cordibus hominum ſcripta eſt, contra quam nulla valet iniquitas.*
18 *Actor, & reus ad imparia non iudicantur.*
19 *Aequalitas in iudicijs ſeruanda eſt.*
20 *Princeps quando committit cauſam ſine figura iudicij, intelligitur ſublatus ordo formalis iuris poſitiui, ſed non quoad ſubſtantiam probationum.*
21 *Teſtium depoſitiones vt ſcribantur de ſubſtantia iudicij eſt.*

Pro eademmet Terra Molæ contra eundem Michaelem Vaez illius hodie Comitem.

ARGVMENTVM.

Defenſiones poſſunt fieri per ſcripturas, per teſtes, & omni alio modo, & à nullo quantumuis ſupremo Principe tolli poſſunt.

CONSILIVM LXXXV.

DEnegata teſtium nomina
tione, & productione
per D. Regentem Con-
ſtantium cauſæ Com-
miſſarium cum eſſet fa-
cienda relatio coram
Domino ProRege in Collaterali Conſi-
lio, vt ipſa Terra Molæ obtineat, & in ter
mino ſibi daro ad ſe defendendum teſtes
quoſcunque poſſit producere, paruis me
dijs demonſtrabo.
1 Primò, defenſio † eſt de iure naturæ, &
in hoc omnes periti concordant, vt fir-
mat *Michael Vlcur. de reg. mund. 3. q.
1. q. num.* 1. & ſic à ſupremo Principe tol-
li non poteſt, *Hypol. de Marſil. conſ.* 81.
num. 80. & *conſ.* 52. *num* 13. dicit quod
2 iudex † defenſionem reo denegare non
poteſt, etiam ſi liberum contra eum ha-
beret arbitrium, & *Afflict. deciſ.* 391. *nu.*
3 2. *vbi addentes*, & licet quis † pluribus
iuribus, defenſionibus, & exceptionibus,
vti non prohibeatur iuxta *text. in l. iudi-
ces. C. de fide inſtru. l. nemo ff. de except. per
quem text. ita firmat gloſ. in cap. apertiſſi-
mi verſic. cenſetur de appell.* tamen defen
4 ſionem † fieri per teſtes habetur ore
Dei, quando poſt noſtri primi parentis
tranſgreſſionem dixit Adam vbi es, qui
vt ſe defenderet, ob defenſam ſui erroris
nominauit Aeuam in teſtem, dicens, Mu-
lier quam mihi dediſti, dedit mihi de
ligno, & comedi, quam nominationem
Aeuæ in teſtem, Deus admiſit dum ean-
dem interrogauit, vt *Gen. cap.* 3. & regi-
ſtratur *in cap. in omni negotio, & in cap.
licet Aeli de teſtam.* hoc idẽ probatur ver
5 bo † Domini noſtri Ieſu Chriſti, quando
dixit in ore duorum, vel trium ſtet omne
verbum, *Luc. cap.* 17. *Matt. cap.* 18. & *Re
6 gia Pragmat. incip. reſponſiones de ordin.
iud.* mandat terminum ad probandum,
& quod ſaltim, vna ex partibus nomina-
re habeat, in quibus partibus habet te-
ſtes, quos examinari facere intendit
firmat *Capyc. deciſ.* 90. *Gram. conſ. ciu.* 41.
num. 16. & *eſt * communis opinio per Ben
intend. deciſ. Bonon.* 74. *num.* 1. & 4. &
7 ad petitam nominationem † & teſtium
examen Vniuerſitatem ipſam non admi-
ctere, eſſet omnia iura controuertere, &
8 tollere defenſionem † quod Papæ, Impe
ratori, Regi, vel alio ſupremo Principi
non licet vltra prædicta eſt *text. in clem.
Paſtoralis. §. cæterum de re iud. ibique
notant DD. & Anan. num. 4. Imol. num.* 1
2. & 3. *Gloſa memorabilis in extrauag.* 1
*de dol. & contum. Abb. in cap. dilecti filij
colum.* 3. *de except. vbi Felin. num.* 6. *Af-
flict. in conſtit. item Dira, & Dura not.*
5. *ibique Iſern. & in cap.* 1. *verſic. bona
committentium crimen læſæ Maieſtatis,
quæ ſint regalia, Petr. Bellug. in Spec.
Princ. c. de exeq. ſent. Reg. fin. proc. vbi ad
dens, cumulat Hypol. de Marſ. conſ.* 8.
num. 35. & *Regens Lanarius conſ.* 40. *nu.*
6. *inde gloſ. in cap. ſæpe verſic. defenſiones*
9 dicit quod † prætextu liberi arbitrij de-
fenſio tolli non poteſt, & licet Princeps
10 † quandoque tollat actionem, vt quis
11 priuetur omni iure ſibi competenti, †

propoſitionem, & formam iudicij minuit
ſed non defenſionem de naturali iuſtitia
debitam, per quam quis poſſet adire eun
dem Principem , obligatione naturali
obligatum , & ex natura officij cogi , ad
redendam, & adminiſtrandam iuſtitiam
prout hæc, & alia perbelle, ex *Innoc. An
tonio de Butr. Gem. Bald. & alijs firmat
Ioannes Thomas Minad. in deciſ. Sacr.
Conſ.* 42. *num.* 4. *& ſeq.* Immò ſi Princeps
12 † in diſpoſitione ſua dicit ſupplentes
omne defectum, tamen non tollit ea, quę
iuris naturalis ſunt , per *Clement. Paſto-
ralis de Re iud.* & ſicut diſcretio eſt ma-
ter iuſtitiæ, ita Principis , vel alterius iu-
dicãtis, voluntaria præcipitatio eſt nouer
ca iuſtitiæ, & ſic iniuſtitia *d. element. Pa-
ſtoralis Rebuff. in tract. de Reg. Princ.
mun. & prærog. nu.* 302.

Secundò, ſi dicatur quod in termino
dato poſſunt produci ſcripturæ : reſpon-
detur, quod quæ per teſtes adduci poſ-
ſunt, per ſcripturas non probantur, &
cum prædiximus defenſiones etiam per
teſtes eſſe de iure diuino, & naturali,
item replicatur defenſionem nec pro par
13 te † tolli poſſe, vt voluerunt *Pariſ. conſ.*
68. *num.* 102. *lib.* 4. *& latiſſimè diſputan-
do, idem Michael Vlcurr. vbi ſupra, &
licet Sot lib.* 1. *de iuſt. & iur. quæſt.* 4. *quem
ſequitur Menoch. conſ.* 100. *num.* 105.
videatur ſentire ius naturale poſſe mu-
tari, non tamen dicit poſſe minui, & ſi di-
14 xiſſet non obſtaret, cum † ius naturale
immobile ſit, *Ariſtot. lib.* 5. *Ethic. cap.* 7.
& tempore non vitiari, ſed immobile
ſemper permanere dicit, *text. & gloſ. in
diſt.* 5. *cap.* 1. *& in diſt.* 6. *§. fin. legitur,
ius naturale, manet immobile, & Regens
Carol. Tapp. in cap.* 1. *num.* 45. *rubr. ff. de
conſtit.* Princip *fol.* 18. *cum Couar. & alijs*
15 *firmat*, Nec quo ad partem, † nec quo
ad totum iuri naturali derogari poſſe :
& *Diu. Auguſt. in* 2. *part. confeſſ.* dicit, lex
16 † tua, eſt ſcripta in cordibus hominum,
17 quam nullam delet iniquitas : vnde †
probationes per teſtes quæ deciſionem
cauſæ reſpiciunt tolli non poſſunt; vt be-
ne declarat, & ex multis firmat *gloſ. in
clem ſæpe verſic. defenſiones de verb. ſign.*

& ſic ad petitam nominationem, & te-
ſtium receptionem Vniuerſitas ipſa ad-
mitti debet, maximè quia treſdecim par-
ticulares, quibus nec actio competebat,
nec competit, dum ſunt exteri, debito-
res ipſius Vniuerſitatis, & inquiſiti malis
ab hominibus ſuggeſti, & dum expediens
eſſe vendi dixerunt, fecerunt ne ſolue-
rent, & à compoſitionibus ſoluendis ipſi
Vniuerſitati prouentuum Dominæ non
moleſtarentur, & cum ipſis impartitus
fuit terminus, & teſtes examinarunt,
quo iure quauè ratione in termino Vni-
uerſitati dato, ad nominationem, & te-
ſtium receptionem Vniuerſitas ipſa ad-
18 mittenda non ſit : cum † actor, & reus
non debeant ad imparia iudicari *Præſid.
de Franch. deciſio.* 23. *num.* 9. *&* 23. *&
deciſio.* 136. *num.* 3. *deciſ.* 126. *deciſio.* 14.
19 *num.* 3. *&* 20. ſaltim pro † æqualitate
ſeruanda, quæ in iudicijs ſeruari debet,
& priuilegium datum prætenſis actori-
bus, & ipſi vniuerſitati denegari non po-
teſt iuxta *text. in l. fin. C. de fruct. & lit.
expenſ. l. non debent actori ff. de reg. iur.
Soccin. Iun. in rub. de acquir. poſſeſſ. num.*
20 83. Et ſi Princeps committit cauſam ſi-
ne figura iudicij intelligitur ſublatus or-
do formalis iuris poſitiui non quoad ſub
ſtantiam probationum, vt notat *Bart. in
extrauag. ad reprimendam verſic. & fi-
gura iudicij, Lanfranch. Card. & DD. in
d. Clemen. ſæpè verſic. & figura Com. conſ.*
54. *num.* 5. *lib.* 2. *Marant. in Spec. aur.
part.* 2. *c. iudicij tela ingreditur num.* 26.
21 *circa finem*, & quod de ordine † iudicij
ſit, vt depoſitiones teſtium ſcribantur, &
publicentur dicit *gloſ. in l. prolatam* C. *de
ſentent. & interloq. omn. iud.* quæ tolli
non poſſunt, *Rom. ſing.* 374. *& ex alijs
Regens Carol. Tapp. in l fin. colum.* 3. *part.*
2. *num.* 86. *de conſtit. Princ. fol.* 208. Vn-
de ex prædictis breuiter dictis conclu-
do, Vniuerſitatem ipſam ad petitam no-
minationẽ, & teſtium productionem ad-
mittendam eſſe prout non dubito proui-
deri.

*Articulus iſte non fuit deciſus, deciden-
dus tamẽ remanſit in reuiſione cauſa recla
mationis, Faxit Deus, vt quoad me Terra
pradi-*

Digitized by Google

prædicta Aduocatum debita impleuerim, quod ſatis erit.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Vaſalli à Domino inuiti non alienantur.*
2 *Vaſalli de demanio effecti ſunt vtilis dominij domini, & Rex ſine eorum conſenſu non alienat, & nu. 5. & 6.*
3 *Imperator Conſtantinus donauit Romam Papæ Silueſtro cum conſenſu Populi.*
4 *Vaſallorum ſtatus, & honor ipſis inuitis ab Imperatore non minuitur.*
7 *Loffredi imputatio declaratur.*
8 *Aſſenſus Domini nè dum non ſufficit ad alienandum vaſallos inuitos, ſed nec inueſtitura.*
9 *Vaſalli Regij demanij ſunt feudatarij, quia onera prioris Domini ſubſtinent.*
10 *Refutatio per Loffredum Conſilij Neuizani non ſubſiſtit, & quare & num. 13. & 14*
11 *Vaſalli etiam cum curia inuiti alienati non poſſunt cogi fidelitatem iurare, & eſſent laudandi ſi per dolum, ſiuè fallaciã, vel quocunque modo ſe redimerent*
12 *Vaſalli alienati inuiti poſſunt reſiſtere.*
15 *Camilli Salerni doctrina ad noſtram concluſionem non obſtat.*
16 *Vaſalli tranſeunt cum tota curia, territorio, & Vniuerſitate feudi alienata.*
17 *Imperator libertatem natalium ſine conſenſu patroni non reſtituit.*
18 *Liberi hominis non valet contrectatio.*
19 *Afflict. dictum in deciſ. 165. num. 33. reijcitur, & cõtra eum eſt communis opinio*
20 *Comparatio nulla dari poteſt inter potentiſſimum Regem noſtrum Philippũ tertium, & alium priuatum.*
21 *Dominus ſucceſſor, anteceſſoris non hæres demanialia alienare poteſt.*
22 *Rex Philippus hæres prædeceſſorum Regum alienare non poteſt, & quare.*
23 *Vaſalli de parte, & cum conſenſu domini alienari poſſunt, intellige de effectis de demanio.*
24 *Vaſalli quando cum Vniuerſitate alienantur quomodo intelligatur, & Doctorum de hoc tractantium intellectus, quod non ſit contra noſtram concluſionem.*
25 *Vaſalli tranſeunt cum Vniuerſitate feudorum quando Dominus vendit totum Regnum ſuum, quod non procedit in vaſallis de demanio effectis, quia tunc eius conditio deterioratur.*
26 *Delegatio inuito debitore fieri non poteſt.*
27 *Vaſallus Regius ſi vendatur deterioris conditionis efficitur.*
28 *Vaſallos inuitos vendendi conſuetudo etiam ſi adſit, eſt erronea.*
29 *Ius Domini, & vaſalli à pari procedunt.*
30 *Princeps conſulere debet ſibi, & vaſallis.*
31 *Dominus tenetur vaſallis auxilium præbere etiam reſpectu rerum.*
32 *Vaſallus ſe, & feudum quod habet, non poteſt in alium transferre ſine Domini conſenſu.*
33 *Ciuitas alteri ſe ſubijcere non poteſt, ſi ne Domini conſenſu, niſi omni auxilio deſtituta eſſet.*
34 *Domino competit actio ad vendendum ſubditum ſi alteri ſe ſubijciat, aut obedientiam Domino recuſet.*
35 *Dominus ſicut vaſallus ſine mutuo conſenſu in alium transferre non poteſt, ſic è contra.*
36 *Alienans ſubditos inuitos, eorum proprietate priuari debet.*
37 *Vaſallus, & Dominus in modo priuationis ad paria iudicantur.*
38 *Vaſallos venditos poſſe ſe redimere, & ad Regium demanium admitti an lege caueatur vel ex. vſu tribunalium, & inueterata conſuetudine ſit introductũ, & nu. 39. & 40. vſque ad 45.*
46 *Vaſalli quodammodo in ſeruitute Baronum ſunt redacti, & quandoque libertis comparantur.*
47 *Vaſalli ſub Barone moleſtiſſimis grauaminibus, & ſeruitutibus aſtringuntur.*
48 *Vaſalli demaniales Regij dicuntur liberi, & ſumma libertas eſt ſub Rege viuere.*
49 *Liberi omnes cenſentur qui nullo modo ad Imperialem, ſeu Regiam pertinent poteſtatem.*
50 *Nomen Regis ad dignitatem honoris, & poteſtatis pertinet.*
51 *Nomen domini potius ad tyranidem.*

52 *Domini tales vocãtur ſicut Nembrot, Robuſti venatores, ideſt oppreſſores, & ex tintores hominum.*

53 *Auguſtus abhorrens vocari Dominum, fecit edictum nè Dominus vocaretur.*

54 *Rex ſubditos vocat amicos.*

55 *Vaſalli, ſeù homines dominorum ex ipſa lege quaſi ſerui habentur.*

56 *Vaſalli ſi venduntur, omnino eis datur prælatio ſaltim in memoriam priſtinæ libertatis, quando Regis fuerunt.*

57 *Vaſallis datur prælatio ſemper, quod de uno in alium transferuntur.*

58 *Vaſalli redimuntur nè dum ratione conſeruandæ libertatis ſed euitandæ oppreſſionis à Baronibus, & ſic publicæ vtilitatis.*

59 *Honorius Papa voluit Regem Siciliæ abſtinere ab alienatione demaniorum, vt grauamina vaſallorum euitarentur.*

60 *Eccleſiæ proprietatis dominæ intereſt ius proprietatis fouere.*

61 *Vaſalli vbi intereſt, ſeruabitur æqualitas*

62 *Vaſallus poteſt dicere, ego nolo eſſe vaſallus alterius, quam Regis, & à ſeruitute abdicari.*

63 *Subuentiones quas præſtant vaſalli ſunt collectæ.*

64 *Vaſallos in eorum alienatione debere audiri nè eorum conditio deterior conſtituatur.*

65 *Vaſalli tenentur Reuerentiæ munus eorũ Dominis impendere, quæ eſt honoris exhibitio cum pauore.*

66 *Principes iuſti libertatis ſunt amatores.*

67 *Seruitute nihil odioſius, & durius, quę morti comparatur.*

68 *Malorum extremum, nè dum bello, ſed morte repellendum.*

69 *Liberum quem non eſſe, & in rerum natura non eſſe paria ſunt.*

70 *Mors melior eſt quam vita in amaritudine ſeruitutis ducta.*

71 *Libertatem nemo bonus niſi cum anima amittat.*

72 *Seruitus mortis imago eſt.*

73 *Libertas lumen vitæ noſtra eſt, & ideò pro libertate iudicandum eſt.*

74 *Libertati chriſtianos reſtituere debemus, quos Chriſtus ſanguine redemit.*

75 *Mola Terra ab anno 1583. fuit ad Regium demanium redacta.*

76 *Ius retrahendi, & de demanio efficiendi omnibus de Vniuerſitate competit, vt ſingulis, etiam vni vaſallo.*

77 *Prælatio feudi alienati competit Regi, ſed Agnatus præfertur Regi.*

78 *Agnatus qua ratione Domino directo præfertur.*

79 *Dominus, & Agnatus infra annum retrahere debent.*

80 *Silentium annale habet vim repudiationis.*

81 *Agnatus elapſo anno quare à retractu excludatur.*

82 *Ligatum eo modo diſſoluitur, quo ligatum fuit.*

83 *Priuilegia habitantibus conceſſa ſunt perpetua, & ſemper durant.*

84 *Vtilitatis cauſa generaliter ordinata, ſunt perpetua, & Papa, vel alius Princeps non immutat.*

85 *Princeps contra ſuum Priuilegium venire non poteſt.*

86 *Poſſe non dicitur, niſi decenter, & honeſtè fieri poſſit*

87 *Princeps contractum à ſe factum modificare, & conditionare non poteſt.*

88 *Princeps contra ſuum verbum venire non poteſt.*

89 *Principis in lingua extat gratia, in ſcriptura teſtimonium, & in exequutione commoditàs & nu. 90.*

91 *Varietas, & vacillatio legibus eſt inimica.*

92 *Principi conuenit verbum, quod ſcripſi ſcripſi, & quod dixi dixi, & debet habere vnam linguam, & vnum calamum.*

93 *Princeps debet eſſe immobilis. ſicut lapis angularis, & ſicut Polus in Cælo.*

94 *Fides licet delinquenti non ſit ſeruanda, hoc non procedit in Principe; cum non deceat aliquem ſub fide Principis decipi.*

95 *Aſſenſu, & Priuilegio acquiritur ius, & dominium.*

96 *Principem poſſe ſuum priuilegium gratuitum reuocare, & quando ſecus.*

97 *Princeps donationem iure primogenituræ à ſe factam in præiudicium venientiũ reuo-*

reuocare non poteſt.

98 Priuilegium Regij demanij, eſt etiam fauorabile Coronæ Regiæ, & Regno propter vnionem quæ dè facili fit.

99 *Flumina de facili ad mare, vndè exeunt redeunt.*

100 *Feudo dominanti loquenti an detur facultas petendi ſua membra reintegrari.*

101 *Feudum quando reuertitur ad Dominum, dicitur fertilior annus, & non noua acquiſitio.*

102 *Molæ ſitus, & qualitates.*

103 *Regis intereſt Terram Molæ habere, & cogere tenentes quoſcunque ſibi dare.*

104 *Priuilegiũ Regij demanij Molæ quia nõ omnino gratuitum, ideò irreuocabile.*

105 Priuilegium conceſſum venientibus ad habitandum in aliquo loco, ſtatim quod quis ad habitandum venit, tranſit in contractum innominatum dò, vt facias.

106 Priuilegij verba v3. habentis promiſſionem gratam, ratam, firmam, & contra non venire, & omnia firmiter tenere & obſeruare promictimus tranſeunt in contractum irreuocabilem.

107 Priuilegium propter ſeruitia conceſſum eſt irreuocabile.

108 Priuilegij promiſſionis demanij vigore Rex lucratur iuriſdictionem, & alia obſequia, ex quibus ad obſeruantiam tenetur.

109 Priuilegium, quod in contractum, vel quaſi tranſit nec à ſucceſſoribus Regis reuocari poteſt.

110 Contractus ſunt iure gẽtium, quos Deus non ſubiecit Principibus, quia eſſet contra ius gentium, & naturalem iuſtitiam.

111 Princeps licet ſit ſolutus legibus non tamen lege naturali, & diuina.

112 Princeps ſuum contractum nec de poteſtatis plenitudine reuocare poteſt.

113 Principẽ non ſeruare contractum, inſolitum, & inauditum eſt.

114 *Iuſtitia nulla maior quam quæ ex pacto, & contractu oritur.*

115 *Deus ſi cum nobis contraheret, obligaretur, multo magis Princeps qui eſt Animal rationale, & mortale.*

116 *Principum in contractibus plus operari debet bona fides quam priuatorum.*

117 *Fides per inobſeruantiam contractus, & pacti frangitur, quod ſatis pernicioſum eſt.*

118 *Conditione pendente contractus reuocari non poteſt.*

119 *Princeps, frangendo fidem peccat grauius quam priuatus.*

120 *Contractum non ſeruare eſt mentiri, & mendatium in ore nobili, horribile eſt.*

121 *Princeps ſicut non eſt Dominus elementorum, ſic nec contractuum.*

122 *Rex Philippus ſecundus dum Terram Molæ ad demanium admiſit Rex Philippus tertius eius ſucceſſor reuocare non poteſt.*

123 *Rex vendens terram, quæ numquam de demanio ſe effecerat, poteſt in eius commodum pretium conuertere; ſin autem pretio ſe redemerit ſpectat ad ipſam vniuerſitatem.*

124 *Princeps accipiens Terram, etiam ob publicam vtilitatem, tenetur pretium ſoluere.*

125 *Princeps etiam ſi per legem generalem, & publicam vtilitatem rem alterius accipit, tenetur ad pretium.*

126 *Principis eſſe omnia qualiter intelligatur, & num. 127.*

128 *Proprietatis ratione domus mea eſt mea & ratione vniuerſalis iuriſdictionis eſt Principis.*

129 *Iuriſdictio particularis Terræ effecta de demanio eſt ipſius Terræ, licet exercitium ſit pœnes officiales per Proregem eligendos.*

130 *Priuato debet refici extimatio rei ſuæ ſibi ablatæ à Principe.*

131 *Vaſallo amittenti feudum non culpa ſua, ſed facto Domini, Dominus tenetur de alio feudo prouidere.*

132 *Foſſatum factum à Ciuitate per agrũ alienum debet ſolui Domino agri.*

133 *Domus communis ordine Iudicis ob delictum alicuius deſtructa, delinquens tenetur ſoluere pretium conſocio innocenti.*

Pro

Pro Terra Molæ.

ARGVMENTVM.

An Dominus ſuas Ciuitates,Terras,Caſtra,& loca cum Vaſallis ipſis inuitis alienare poſſit; & an ipſi vaſalli venditi poſſint pretio ſe redimere: An ius redimendi competat vaſallis vt vniuerſis, vel vt ſingulis,& an Rex Terras de demanio effectas, quibus priuilegio in demanio tenere promiſit, poſſit alienare, ſuumque priuilegium,ipſe,vel ſui ſucceſſores reuocare, An Terra de demanio effecta,ſi vendatur,pretium ſpectet ad Regem,uel ipſam vniuerſitatem.

CONSILIVM LXXXVI.

DVM de vaſallorum demanio faciendo,conſeruando, vel diſſoluendo ſit ſermo, & in dies aliqua de eo diſcuſſio accidi ſolet,ſubſcriptas diſtinctas ponam concluſiones videlicet.

Prima erit, an Dominus ſuas Ciuitates,Terras,Caſtra, & loca cum vaſallis, ipſis inuitis alienare poſſit.

Secunda, an vaſalli venditi poſſint pretio ſe redimere.

Tertia, an hoc redimendi ius competat omnibus de vniuerſitate vti vniuerſis vel vt ſingulis.

Quarta,an Rex terras,& vaſallos pecuniis eorũ proprijs redemptos,& de Regio demanio effectos, & per particulare priuilegium etiam iuratum à Rege, vel Prorege promiſſum, ſemper in demanio tenere,vel reuocare, & vendere ipſis inuitis poſſit.

Quinta, & vltima,ſi terra de demanio effecta, à Rege vendatur, pretium ſpectet ad Regem, vel ipſius terræ vniuerſitatem.

Quoad primam concluſionem dico,
1 quod Rex † vaſallos ipſos inuitos non alienar,eſt *tex.in cap.* 1. §.*ex eadem lege de lege Corrad.vbi legitur*(*Dominus ſine voluntate vaſalli feudum alienare non poteſt.*)*& in text.in cap.* 1. §. *Praeterea Ducatus verſic. Nec dominus, de probib. feud.alien.per Feder.*habetur(*Nec Dominus ſinè voluntate vaſalli ad alium tranſfert.*)*& in cap. ſi quis, quo tempore miles legitur Si quis fecerit inueſtituram, vel cambium de beneficio ſui militis,ſine illius conſenſu, cuius eſt beneficium, pro non facto babetur*) & in Longobardis eſt *text.in l.in nomine.* §. *ſiue l. inſuper, de benef.& ter.trib.ibi* (*probibemus, vt nullus ſenior de beneficio ſuorum militum, cambium,aut præcarium, aut libellum ſine eorum conſenſu facere præſumat*, & ſi iſta duo iura vltima videantur loqui in poſſeſſore feudi, idem eſt in vniuerſitate
2 effecta de demanio, cum ipſa ſit † vtilis dominij domina, & Rex ſine eius conſenſu alienare non poterit,vt præcedentia iura mandant, & eſt *gloſ. notabilis * communiter approbata in l. inuitos ff.de fideicommiſſ. libert.ad literam dicens* (*Dominus non poteſt in alium alienare ius vaſalli,vel feudi inuito vaſallo*) *eſt etiam gloſ. in authen.vt non fiant.pign.in verſic. formam colu.*5.*gloſ.in cap. dilecti extra de maior. & obed.* & eſt * communis regula approbata in *d.*§.*ex eadem lege per feudiſtas videlicet Iac.de Bellouis.Petrum de Rauen.Prapoſ.Aluar.Mart. Laud.cæteroſque ibi Scrib.Iſer.in d.*§. *Praeterea Ducat. verſic. Nec dominus num.*43.*& ſeq. ex alijs firmat, & in Conſtit. Regni perſonas Roffred. in ſua Sum.feud.in cap. vtrum Dominus poſſit ius ſuum alienare verſic.ergo poteſt dominus, & verſic. ſed per Conſtit.fol.*187.*Zaſ.de feud.part.*10.*nu.*80. *Franc. Duaren.in epit. feud. cap.* 13.*nu.*7.*fol.*195.*Ioannes Raynald.in comprabenſ.feud.in d.*§. *præterea ducatus nu.* 12.*circa med.verſic.videamus igitur fol.* 62.*& Ioann. Ferret. in rub. feud.in cap. quemadmodum, Dom. feud. prop. priu. fol.*229.*Bald.in cap. Generaliter in fine ſi de feud. fuer. contr. int. dom. & agnat.*
3 vbi dicit,quod quando † Imperator Conſtantinus donauit Vrbem Romæ Papæ

Sylue-

Sylueſtro fecit cum conſenſu populi, &
patet *in cap.Conſtantinus 96. diſtinct.* &
in cap.1.§ ſi quis verſic. Adde dicit Hoſt.
*quo tempor.mil.idem Bald.*quod Impera-
4 tor,† rem,& honorem eorum vaſallorum
minuere non poſſit, nec eos inuitos a-
5 lienare † reiectis contrarijs firmat in
conſ.327.Pridie enim conſului num.4. &
5.verſic.vlt.ſciendum eſt.quod quæſt.an-
tiqua fuit &c. *lib. 1. Curt. Iun. in vſib.*
feud.par.6.circa finem firmat hanc * com
munem eſſe opinionem, & in *conſ. 174.*
num.17. * *communem,* & *veram* & *ma-*
*gis * communem teſtatur Iul. Clar. in.§.*
feudum q.28.verſic.ſed quæro, eandem-
*que * communem firmat Intrigliol.in ſuo*
tract feud.part.1.q.98.num. 164. vltra
Feudiſtas firmant in d. cap. dilecti de
maior. & *obed. Innoc. Hoſt.Ioan.Andr.*
Anto.de Butr. Abb. & *alij Canoniſtæ,* &
in l.1.cap.de nouat.comprobant Petr.de
Bellaper.ex Azon.Din. & *alijs Cyn. Luc.*
de Pen.in l.vn.C.de capit.ciuit.cenſ.exim.
lib.11.Dec.in cap.1.de probat. & *in conſ.*
564.in cauſ.colu.3.in fin.nu. 13. poſt Iaſ.
& *Ang.in §.item ſeruiana inſtit.de actio.*
latè congerunt moderni hiſpan. 16. colu.
in fine Fab.de Monte in tract.de empt. &
vend.11.q.3.q.princ.Anto. Corſet. de Po-
teſt.Reg.q.4.nu.16.vſque ad 20.Reſtau.
Caſtald.de Imperat. q.104. nu.8. & *13.*
Duen.ex multis firmat in reg.215. & *la-*
tè more ſolito confirmat Tiraquell. de re-
tract.§.26. gloſ.1. num.78. & *ſimiliter*
Neuizz.inter conſ.Brun.12. Petr. Iacob.
in pract.c.de cauſ.ex quibus dominus deb.
amict.propriet. feud. & quod Dominus
6 non debet ad alium † transferre feudum
ſine voluntate vaſalli iudicatum firmat,
ex pluribus * communibus opinionibus
Anto. Gabr. in ſuis commun.opin.in titul.
de iur. quæſito non tollen. concluſ. 8. Ca-
pyc.deciſ.162.vbi add.num.1.Vrſill.in
*deciſ.265.num. 36. in fine * communem*
*dicit,eademque * communem firmat Aym.*
conſ.241.num.6. & * *communem eſſe opi-*
nionem firmat etiam Grat.in ſuo reſponſ.
147.num.7.lib.2. & *latè Caſſan. in Con-*
ſuet. Burg.rub.3.num.51.fol.121. Hanc-
que concluſionem ex multis firmat Sigiſ-
mun. Loffred.in ſuis parafraſib. feudali-
bus in verſic.nec dominus ibi, quod vaſal-
lus,&c *fol. 65. aterg.* & eam impugnare
conatur,ex pluribus.

Primo, quia conſenſus domini facit alienationem feudi valere quod corroborat dum Rex nouas conſtituere poteſt dignitates.

Secundò,quod ſicut alienatio, inuitis vaſallis prohibetur, ita & diuiſio Ducatus, & tamen etiam dignitatum diuiſio cum conſenſu Regis fieri poteſt.

Tertiò, ex eo quod vaſallus domino volente poteſt feudum refutare.

Quartò,prætendit quod dicta pro noſtra concluſione procedunt quando dominus vendit vaſallos tantum retempto territorio,ſed quando alienat totam curiam valet vaſallis inuitis.

7 Hæc quatuor fundamenta † *Loffredi*
vnico verbo reſoluuntur, & ex eis noſtra
concluſio magis firmatur,cum loquantur
in caſibus in quibus adeſt conſenſus Do-
mini,& vaſalli, ergo deficiente conſenſu
vaſalli, alienatio non procedit, iuxta
prędictas * communes opiniones,deciſio
nes, & authoritates & in proprijs termi-
8 nis quod nè dum † aſſenſus Domini, ſed
quod nec inueſtitura Domini nihil ope-
ratur contra voluntatem vaſalli,eſt *tex.*
in d.cap.ſi quis quo temp. mil. vbi legitur
(ſi quis fecerit inueſtituram, vel cambiũ
de beneficio ſui militis, ſine illius conſenſu
cuius fuit beneficium pro non facta habe-
9 *tur,* cum vaſalli Regij demanij † ipſimet
ſint feudatarij,onera prioris Domini ſol-
uentes, ipſis inuitis ad alium transferri
non poſſunt, iuxta noſtra fundatam,in-
concuſſamque concluſionem.

Nec obſtat *Loffred.* ipſum prætende-
10 re † refutare *conſ. Neuizz. 12.* dicentis
non negare quin poſſit fieri alienatio cũ
vniuerſitate,quando cum toto comitatu
& hoc tantum frętus authoritate ſua,ſed
nullam legem allegantis. Nam rogo vi-
deatur *Neuizz.in d.conſ.num.107.109*
& *plur.ſeq.*vbi innumeris iuribus,autho-
ritatibus, & deciſum ſic firmat conclu-
ſionem noſtram quod feudum inuitis va-
ſallis alienari non poſſit, & hoc adeo eſt

verum

11 verum, quod tales ſubditi † venditi e-
tiam in caſu neceſſitatis, & cum curia
nõ poterũt cogi iurare fidelitatem, & eſ
ſent laudandi ſi à Poteſtate Hoſtili, quo-
cunque modo, ſiuè per dolum, ſiuè per
fallaciam ſe redimerent, & priori ſupre-
mo domino redirent ex *Ign. in d.l.dona-
tiones* 11. *colu. C. de donat. inter. vir. &
vxor. Neuizz. d. conſ.* 12. *num.* 110. firmat
& conſuetudinem Brixiæ non valere, ex
Birr. in lib. de Cuſtod. Clau. Port. *cart.* 8.
in fin. & cart. 17. *colum.* 1. *ita iudicatum
firmat Neuizz. ibidem, num* 112. *& num.*
12 113. ex alijs firmat quod tali caſu † ſub-
diti poſſunt reſiſtere, & quod *Loffred.* di-
13 cit † *Neuizz.* non negare talem aliena-
tionem poſſe fieri cum vniuerſitate va-
ſallis inuitis. Hoc quidem *Neuizz.* non
dicit, vt colligitur ex ſuis dictis. *in d. ſuo
conſ. num.* 118. ex quibus *Loffred.* hoc
prætendit: Nam dicit non obſtat quod
immò potuerit, ex quo tranſtulit cum
vniuerſitate bonorum: & ſic donando
caſtrum cum territorio, quia diceretur
donatum cum vniuerſitate quando do-
naſſet totum comitatum Aſtenſe, tunc
bene diceretur, illud caſtrum, vel villa
venire cum vniuerſitate comitatus, ſed
in caſu noſtro non poteſt dici venire
cum vniuerſitate comitatus, ſiue bono-
rum; licet hoc cum vniuerſitate etiam
reprobetur à iure: niſi vbi adeſſet conſue-
14 tudo, ex quibus nihil ád propoſitum. †
Loffred. Neuizz. dicit, immò totum con-
trarium, & conſuetudinem reprobat, vt
dictum eſt, & omnes contrarios ſui tem-
poris retro validis fundamentis reijcit,
dictis numeris 107. 109. *& ſeq. vſque
in finem*, vbi ponit arreſtum, ſiuè ſenten-
tiam, qua declaratum fuit, fructus caſtri
conceſſi eſſe capiendos per conceſſiona-
rium à manu Theſaurarij, ſeu receptoris
generalis comitatus Aſtenſis, iuriſdictio
omnimoda dictæ villæ, & territorij exer-
ceatur per officiarios Comitatus Aſten-
ſis, ſeù eiuſdem loci, vt prius fuerant aſ-
ſueti; ergo noſtra concluſio firma rema-
net, & prædicta faciunt prò reſponſione
ad *deciſionem* Putei 39. in eo quod con-
tra nos tenere adducitur.

Et ſi *Camillus Salernus addendo in
probem. Neapol. Conſuet. in verſic. magna
eſt Principis poteſtas fol.* 44. *littera* C. ean
dem concluſionem ex multis firmans tri
bus fallentijs eneruare conetur, fallentiæ
15 tamen ipſę nec minus obſtant, † Nam
16 prima eius fallentia eſt, quando tota †
curia, territorium, & iura feudalia alie-
nãtur, per rationem quia multa cum vni-
uerſitate tranſeunt, quæ ſeparatim non
tranſirent, & ſic talem alienationem in-
uitis vaſallis valere concludit *ex Bald.
conſ.* 324. *conſ.* 327. *lib.* 1. *& conſ.* 92. *lib.* 3
Guid. Pap. deciſ. 239. *Afflict. deciſ.* 295.
num. 33. *Duen. in* 1. *lim. ſuæ reg.* 215.
etiam In ruſticum inferiorem, alienatio-
nem fieri poſſe ex *Iſern. in cap. ſi quis fue
rit num.* 2. *quo temp. mil. & in d.* §. *ex ea-
dem lege*, Et ordinatè procedẽdo quo ad
Bald. in dictis ſuis conſilijs dicit totum
oppoſitum, & ſignanter in *d. conſ.* 327.
ex pluribus noſtram concluſionem, etiam
reiectis contrarijs, firmat, & idem in *d.
conſ.* 324. dum ibi legitur (*immo laudabi-
le puto, & forte neceſſarium quod interue-
niat conſenſus hominum illius Ciuitatis
cuius ſtatus mutatur, vel quod in manus
feudatarij iurent, & legitur, & notatur
ff. de fideicommiſſ. libert. l. inuitus, & de
action. empt. l. Titius*; dum hæc iura pro
nobis loquũtur, noſtra concluſio ex eius
dictis firmatur; & ſic ſequitur quod Pa-
pa rei ſuæ eſt moderator, & arbiter, &
quando vaſallus permutatur in alium
dominum, non quando ingenuus fieret
vaſallus, vt quando Rex vẽdit, quod ſinè
vaſalli conſenſu fieri non poteſt, *l. fin.* ff.
17 *de nat. reſtit. vbi legitur* († *patrono con-
ſentiente debet libertas ab Imperatore
natalium reſtitui*) quæ lex etiam pro no-
bis facit dum nec Imperator libertatem
natalium ſine conſenſu patroni reſtitue-
re poteſt, vt ibidem firmat *gloſ.* Et ſi idem
Bald. alleget *legem, & liberi ff. de contra-
bend. empt. & l. inter ſtipulantem* §. *ſa-
cram ff. de verbor. oblig.* Hæc duo iura
nè dum non dicũt, quod Princeps vaſal-
los inuitos alienare poſſit, ſed quod liberi
18 † hominis non valet contrectatio, & ſic
Regij vaſalli, qui liberi dicuntur, vt in *d.
conſtit.*

conſtit.perſonas , & ex alijs iam dictis , &
infra dicēdis,tanto minus alienari poſſunt
vndè *Bald.* nihil pro dicto allegante fa-
cit,ſed potius contra, & ſi aliter dixiſſet
eſſet ſibimet contrarius in pluribus locis
ſupra relatis,& *d.deciſ.Guid.Pap.*239.*&
ibi Addentes*,quod Dominus ſine volun-
tate vaſalli non poteſt ius ſuum in alium
transferre , adducens donationem Con-
ſtantini fuiſſe factam Papa Syluestro
cum conſenſu Populi Romani , & ſic no-
ſtram concluſionem firmat , & nè dum
in *d.deciſ.* 239. in contrarium adducta
ſed latius in *deciſ.* 560. firmat & quod
19 *Afflict.*dicit in † *deciſ.*265. *num.* 33. ſi-
quidem firmat quàndo alienatio fit in
æque idoneum,vel maiorem, ſed nulla
20 pœnitus comparatio † eſſe poteſt inter
Potentiſſimum,& Inuictiſſimum noſtrum
Regem Philippum III. & priuatos
homines, immò quod nullus Rex cum
noſtra Maieſtate comparari poſſit,& ſi cō
tra *Afflict.*nè dum adſunt tot iura,autho
ritates,& * communes opiniones iam di-
ctæ , ſed particularis * communis opinio
ad eādem *deciſ.num.*36.*& ſeq.per Vrſill.*
adducta, & pluribus iuribus, & authori-
tatibus comprobata , & cum non ſimus
in ſtatu Mediolani, vt idem *Afflict.in
21 cap.*2. *quo temp. mil. in fin.* dicit,quod †
dominus qui non eſt hæres promictentis
poteſt alienare vtile dominium , Terræ
promiſſę tenere vti demanialis,ergo Rex
22 † noſter qui bonę memoriæ paternæ Ma
ieſtatis eſt hæres, alienare non poteſt, &
firmat *Vrſil.ibidem num.*37.Prima enim
limitatio *Duen.in d ſua reg.*215.*per d.Ca
mill.Salern.add.*adducta,nec obſtat,cum
ſi bene attendatur *Dueni.n d.ſua* 1.*limit.*
23 dicit procedere quando † vaſaili alie-
nantur de per ſe, & ſic cum eorum con-
ſenſu,ſi ſuperueniret aſſenſus domini va-
leret,non eſſet dubium ; quia non inuitis
vaſallis,quod aliter fieri non poſſet: iux-
ta noſtram concluſionem , quam *idem
Duen.in d.reg.*215.ex innumeris iuribus
& authoritatibus firmat, & *Iſern. in locis
in contrarium allegatis*,non dicit,vaſallis
inuitis, ſed dicendo ſimpliciter intelligi-
gitur ipſis conſentientibus eos poſſe alie
nari, etiam ruſticis,alias eſſet ſibi contra-
rius in locis iam dictis,vbi firmat expreſ-
sè vaſallos inuitos alienari non poſſe .

Circa ſecundam fallentiam, quod ex
24 † neceſſitate vaſalli cum vniuerſitate
alienantur inuiti fundatam ex *Alexand.
in conſ.*25.*num.*21.*per cap.*2.*§.ex eadem
lege Corradi.* Replicatur nec obſtare ,
cum *d.§.ex eadem lege cum gloſ.* totum
contrarium determinet , & dum allegat
*Iacob.de Aren.& Bald.in l.*2.*in princip.
ff.ſolut.matrim.Iacob.de Aren.ibi num.*1
dicit ſi aliquis dominus vendat terram
alij conceſſam in feudum, vaſallus non
tenetur iurare fidelitatem, ſuper hoc di-
cas , ſi dominus vendit omnia feudalia
vaſallus tunc tranſir cum vniuerſitate
infra *de acquir. rer.dom. l. quidam ſupra
de fund.dot.l.*1. ſi vero tantum Terram
iſtius vaſalli, tunc ſerua iſtam legem , vt
ſi non fiat deterior vaſalli conditio, com
pellatur, alias non pro hoc in *vſib. feud.
cap.* 1.*§.ex eadem lege Corrad.& de pro-
hib.feud.alien.per Feder. §. aliud.* Ex his
25 videtur ſentire quando Dominus † trāſ-
fert totum Regnum , ibi omnia feudalia
vaſallus tunc tranſit cum iſta vniuerſi-
tate, ſed ſi vendatur terra iſtius vaſalli',
tunc ſerua iſtam legem quod ſi efficiatur
alterius conditionis non teneatur,& cum
vaſallus Regij demanij vendatur,clarum
eſt,quod conditione diminuitur,ergo *Ia-
cob. de Aren.*videtur concludere , quod
vaſalli vnius Terræ particularis non alie
nantur inuiti, maximè quod adhoc alle-
get *d.§.ex ead. lege & cap. preterea Du-
catus*,quæ in indiuiduo noſtram conclu-
ſionem comprobant , & idem concludit
Bald. in d. l. 2. *ff. ſolut. matrim.num.*6.
dum ibi loquitur in alienatione proprie-
tatis,omnium Regni Ciuitatum, Terra-
rum , Caſtrorum , & Feudorum reſidet
pœnes Regem , dum dicit , ſecus ſi per
viam vniuerſitatis , Nec minus dum ad
hoc allegat *d.l.inuitus ff.de fideicommiſſ.
liber.l.omnes.§.ſi fures de vſufr.quē adm.
adm.& l.*1.*C.de nouat. per Cyn.* vbi de-
26 legatio † inuito debitore fieri non poteſt
& ſic d. iura noſtram firmant concluſio-
nem, & ſi allegat *Felyn. in d. cap.dilecti*

de

Digitized by Google

de maior.& obed. verſic. hominibus inuitis verſi.4.intellige niſi Dominus ex cauſa neceſſitatis, & Iſern.& Alexand. niſi vaſalli per hoc deterioris conditionis ef
27 ficerentur,Quis † negare poteſt quod ſi vaſallus Regius vendatur Baroni, deterioris conditionis efficiatur? ergo ipſimet etiam in caſu propoſito concludunt vaſallos inuitos alienari non poſſe, & ex iam dictis tertia fallentia Camilli
28 Salerni,quæ eſt,conſuetudine † venden di vaſallos inuitos, reſoluta remanet, etiam quia talis conſuetudo ſi adeſſet, erronea eſſet,vt ſupra fundatum eſt, vnde reiectis contrarijs noſtra concluſio firma remanet,& comprobatur efficaci
29 ratione, quia ius † domini, & vaſalli à pari procedunt d.cap.1.§.ex eadem lege, de l.Conrad.vbi Aluarot.adducit text. in d.cap.1.in fin.not Bald.conſ.188. dicitur quod opus eſt.2.poſt med.verſic. & ad Dominum pertinere lib.2. vbi quod ad Prin
30 cipem † pertinet conſulere non ſolum ſibi,ſed etiam ſubditis,quia connexus eſt ſtatus eorum Afflict. deciſio. 24. colum. 4.hoc ampliat etiam reſpectu rerum in
31 quibus tenetur Dominus † vaſallo auxilium præſtare Brun. conſ. 109. colum.3.
32 ideò ſicut vaſallus, † & ſubditus non poteſt feudum alienare,nec ſeipſum in alium transferre in præiudicium domini ſine eius conſenſu,Innoc.in cap.olim il 2. de reſtit.ſpol. Abb.in cap. cum dilectus de relig.dom.cum ſimil. notat.per Socc. conſ. 39.colum.2.lib. 3. vbi etiam quod vna
33 Ciuitas † non poteſt ſe alteri domino ſubijcere ſine conſenſu domini, niſi eſſet deſtituta omni auxilio ſui domini, de quo etiam per Bald.in cap.1.colum.4. de feud.in 2.lect.Brun.conſ.86.colum.1. Im
34 mò † domino competit actio ad vendicandum ſubditum, ſi alteri ſe ſubijciat, aut obedientiam domino,recuſet.Ioann. Fab.in §.præiudicialis colum. 8. inſtit. de actio. Abb.in cap.inter quatuor colum.fin. de maior.& obed. & in cap.auditis colum. 5. de præſcript. eodem modo non debet
35 † Princeps vaſallos,aut ſubditos inuitos in alium transferre cum à pari procedant & ſi inuitos alienat,contractus eſt nullus, & habetur pro non facto, dicit text. in c.2.quo tempor. mil. & ibi Scrib.maximè quando ſubditi per talem alienationem deterioris conditionis fierent, ad exemplum ſi alienarentur in minorem dominum,vt etiam in d.cap. dilecti de maior. & obed.tenent Innoc.Hoſtienſ. Ioan. An
36 dr.& alij.Immò † alienans ſubditos inuitos priuari debet eorum proprietate, vt eſt * communis concluſio,quam tenet Aluarot. & * communiter Moderni in d.
37 cap.2.quo temp. mil. quia in modo † priuationis dominus, & vaſallus ad paria iudicantur,vt eſt tex.in cap. 1. in fin. de form.fidel. & in cap. 1. qual. dom. propr. priu.refert,& comprobat.Curt.d.conſ.174 num.4.verſic.Immò dominus, ergo Dominum, vaſallos inuitos vendere non poſſe, reiectis etiam contrarijs, concluſum remanet.

Quoad ſecundam concluſionem,ſi vaſalli venditi poſſint ſe redimere; dico,
38 quod ſi † Regens Camillus de Curte in ſuo diuerſorio feud. part. 1.num.39.54. 65.& ſeq.fol.8. Conſ.Ioan. Andr.de Georgio in alleg.7.num. 1.& nouiſſimè Regens Ioan.Franciſcus de Ponte in tract. de Poteſtat.Proreg.in titul.de diuerſ.prouiſ.§.1 num.8 fol. 476. & ſeq. firment,vaſallos venditos ad Regium Demanium admitti nulla lege caueri, ſed ex vſu Tribunalium, inueterataque conſuetudine introductum eſſe, de hoc valde minor in tantis viris,cum nè dum hoc ſit de iure Regni cautum, ſed etiam de iure communi.
39 Primò, enim habemus † legem Regni quæ eſt Pragmatica 63. in titul. de offic. proc.Cæſar.vbi legitur (Placet quod de hinc in antea, vniuerſitates Regni admittuntur ad petendum ſe admitti ad Regium demanium infra annum tantum à die captura poſſeſſionis,quæ, & ſi arctat tẽpus petendi, tamen præcedentiam,& potentiam præſupponit,& expreſsè mandat in futurum,& dum talis Regia ſãctio fuit prolata de anno 1588.& domini ſcriptores prædicti deindè ſcripſerunt, talem legem Regni allegare debebant, & non dicere nulla lege caueri vniuerſitates ad

Regium demaniũ,ſed ex conſuetudine rantum admicti.

40 Secundò, † duo aperta iura per *Præſid. de Franch.notata in deciſio. 17. num. 3.& ſunt text.in l.2.ff.ſi lib.ingen. eſſ. di. ibi(ſed interdum ita contendendum permiſit,ſi pretium redidiſſet.)& in l.2.C.de patr.qui fil. diſtrax. ibi ad ingenuitatem propriam redire) & ex* §. *nec Dominus, inſtit.de noxal.Ioan.Fab.hoc expreſsè firmat,quem ſequuntur omnes.*

41 Tertiò, adduco † *text. in cap.1.* §.*ex eadẽ lege de leg.*Corrad.à nemine ad hoc tactum,vbi legitur, *Dominus ſine voluntate vaſalli feudum alienare non poteſt*

42 Quartò, † *in cap.1.§.præterea ducatus de probib.feud.alien.per Feder.vbi legitur Nec dominus feudum ſine voluntate vaſalli ad alium transferre*; Hæc enim duo iura dum dicunt quod Dominus feudum ſine vaſalli voluntate non vendat,nec in alium transferat,quid aliud determinant niſi quod vaſalli redimere ſe poſſint ſi volunt.

43 Quintò,adduco † *tex.in l.cum & poſt liminij ius.C.de poſtlim.reuerſ.ibi Qui captos ab hoſtibus redimerint, accepto pretio redemptos ſua ingenuitati reſtituant.*

44 Sexto, † *text.in l.ſeruum in princip.ff. de acquir. hæred.vbi legitur (vt priſtino domino extimationem omnimodo offerat, vel maneat ei obligatus donec pretium ſoluat,quod libertatis fauore introductum eſt.)*

45 Septimò, † *in l.domino à familia ff.ad ſenat.conſult. Maced.legitur(fauore libertatis liber quidem fieri debet,pretij autem partem ſibi contingentem, ſocium conſequi oportet)*Quæ iura cum loquantur fauore libertatis,& nè quis ſeruus efficiatur,ſoluendo pretium redimitur, & in caſu vaſallorum Regij Demanij, vel vt ad Regium demanium reducantur clarè pro-

46 cedunt, & loquuntur, quia † vaſalli (in Regno) Baronum quodammodo ſunt in ſeruitute redacti, & libertis quandoque æquiparantur,*gloſ.in cap.1. de milit. vaſall.qui contum.Iſern.in cap.1. quib. mod. feud.amitt. & in multis ſimilibus*, ad eo quod multis oneribus obligantur Baronibus,vt *Frecc. integrum tract. edidit de authoritate Baronis contra eius vaſallos*,

47 & dum ſunt ſub † Barone tot aſtringuntur moleſtijs,grauaminibus, & ſeruitutibus, quod verè in ſeruitute eſſe dici poſſunt, firmat *Regens Camill. de Curt. vbi*

48 *ſupra num.42.fol. 8.ater.* & è contra.† vaſalli demaniales dicũtur liberi,& ſumma eſt libertas ſub Rege viuere, dicit *text. in Conſtit. Regni*, perſonas, & *in autben. de hæred. & falc.ibi aliquam recipientes libertatem*, quod meritò omnes

49 † liberi cenſentur, qui nullo medio ad imperialem celſitudinem, & Regiam Maieſtatem pertinent,& cum alijs latè congeſtis per *Neuizz.d.conſ.12.nu.95.* quod

50 * communiter ad hoc allegatur. † Nomen quippe Regium, ad dignitatem,

51 honoriſque poteſtatem pertinet; † Nomen vero domini potius ad tyrannidem vt colligitur *95.diſtin.cap.eſtò,poſt princip.& 94.diſtint.cap. vltim.* vocãtur e-

52 nim tales † domini ſicut Nembrot, Robuſti venatores,ideſt oppreſſores,& extin

53 ctores hominum *6.diſtin.in fin.*vnde † Auguſtus abhorrens nominari dominum fecit edictũ nè Dominus vocaretur *Ora.*

54 *6. ad Auguſt. prope fin.* † Rex enim ſibi ſubditos vocat amicos, *l.diui ff.de iur.pa*

55 *tron.*& vaſalli; † ſeù homines Dominorum ab ipſa lege quaſi ſerui habentur *l. Nec diutius in fin.de agric.& cenſit. l. 2. in quib.cauſ. col.lib.11.Luc.de Pen.in d.l.*

56 *vnic. C. de capit.ciu.cenſ.exim.*vnde ſi † vaſalli vendantur prælatio omnino eis datur, ſaltim fauore priſtinæ libertatis quando Regis fuerant,vel alterius,vt bene hoc conſiderauit,& determinauit *tex. in d.§. Dominus inſtit. de Noxal.* & ea-

57 dem prælatio † datur ſemper quod quis de vno in alium transfertur, quod ibi *Ioan.Fab.* ad hanc materiam tradit cum concordantijs late congeſtis per *Neuizz.*

58 *d. conſ. 12.* & nè dum † ratione conſeruandæ libertatis, ad demanium terras admicti debere, ſed etiam Baronum oppreſſiones euitandas,& ſic publicè vtilitatis,adduxit *Iſer.in d.§. præterea Ducatus verſic.Nec Dominus in 1.& 2.q.* An liceat Regi vaſallos inuitos alienare, vbi

Digitized by Google

59 inter alia dicit, quod † Honorius Papa
poſt rebellionem Siciliæ, ſuadendo vo-
luit, Regem Siciliæ abſtinere ab aliena-
tione demaniorum, vt grauamina ſub-
ditorum euitaret: Nam intereſt eccleſiæ
60 † proprietatis dominæ, ius proprietatis
fauere, vt afflicti ſubditi à grauaminibus
releuentur, & non prorumpant, & finali-
61 ter concludit, quod ſemper intereſt † va
ſalli, vt ſeruetur æqualitas, & poteſt va-
62 ſallus † dicere ego nolo eſſe vaſallus al-
terius. quam Regis, intereſt enim mea
non addici ſeruituti, quæ præter alia di-
63 cta per *Frecc. & alios vbi ſupra* erit vt †
prçſtentur ſubuentiones iuxta *Conſtit. Re
gni quam plurimum*, quas *Iſern.* appellat
collectas, *vt ibi latius per eum*, ex cuius
dictis colligitur debere conſiderari An
intereſt vaſalli, vt ius quod eſt pœnes Re
gem in alium transferatur; & latius ean-
dem quæſtionem proſequutus fuit poſt
*Iſern. Luc. de Penn. in d.l.vni.*C.*de cap.
cau.cenſ exim.* vbi inter alia ad propoſi-
64 tum dicit, † in vaſallorum alienatione
debere eos audiri, nè eorum conditio de-
terior conſtituatur. Nam dum fiunt va-
65 ſalli alterius, vltra iam dicta tenentur †
illi Reuerentiæ munus impendere, quæ
ėſt honor exhibitus cum pauore. Item nè
ċommutet dominus, ſi in ſeruis hoc con-
ſtitutum eſt, multo fortius intereſt libero-
rum hominum à Regia protectione non
exire qui non eſt dominus ſed Rex, & vt
noſter potentiſſimus, & iuſtiſſimus, &
66 Principes iuſti † libertatis ſunt amato-
tes in *authen. conſtitutio quæ ex aſcript.
& li. mol. in princip.* & nihil alicui gra-
tius libertatis præſtari poteſt *l. Paulus* §.
67 1. *ff de fideicommiſſ.* nihil † autem odio-
ſius, & durius ſeruiture, quæ morti com-
paratur *l. quod actiones ff. de reg. iur.* & ex
68 tremum † malorum omnium, non ſolum
bello, ſed etiã, morte etiam repellendum
69 *Tull. ad Philipp. 2.* vndè paria † ſunt quẽ
non eſſe in rerum natura: vel eſſe, & non
eſſe liberum, vt colligitur in *l. qui mor-
70 tui ff. de verb. ſig.* Quinimmò, † melior eſt
m rs, quam vita in amaritudinem ſer-
uitutis ducta, iuxta illud *eccleſiaſtic. cap.*
30. melior eſt mors quam vita amara, &
71 ideo † libertatem nemo bonus, niſi cum
anima amictat, dicit *Saluſt. in catalin. &
Iſerri. in d. verſic. nec dominus q. 2.* eſt e-
72 nim ſeruitus, † quædam mortis imma-
73 go ſecundum *Poll. lib. 7. cap.* 17. libertas †
verò, eſt lumen vitæ noſtræ, & ideò pro
ipſa libertate, & non contra iudicari de-
bet *l. inter pares ff. de re iud. cap. vltim.
74 extra eod.* ad hanc † Chriſtianos reſtitue
re debemus, quos Chriſtus Dominus no-
ſter ſanguine ſuo redemit, *cap. cum redem
ptor* 12. *q.* 2. non enim de libertate eos af
ficere ſecuritate, facit *l. 1. & 2. C. ne quis
lib. inu. act. reipub.* vnde ex prædictis ne
dum veram iuris concluſionem habe-
mus, ſed obſeruantiam in dies decretam,
vaſallos venditos, ad Regium demanium
admicti, & conſeruari, ſi vires ſubſtinen-
75 di habent, prout in eadem Terra † Mo-
læ fuit iudicatum ab anno 1583. & ad
demanium ſoluto pretio admiſſa, Quo
tempore ducatos octuaginta mille
decurſis creditoribus debebat, quibus in
diuerſos temporibus ſoluit tot capitalia
cum tertijs, quod hodie non eſt debitrix
niſi in ducat. vigintiſeptem mille capita-
lis, & debet exigere á diuerſis perſonis,
pluſquam ducatos quindecim millle,
adeo quod ſine onere dici poteſt, & ſi ab
eo tempore quo plura, & maiora debita
habebat, ad demauium fuit admiſſa, &
hucuſque quieta permanſit, quomodo,
quouè iure hodie de eius venditione
cogitari poſſit, & libertate priuari, in qua
per tot annos ſub Regio demanio, & fi-
delitate ſe conſeruauit, non video.

De tertia concluſione ſi terra vendita
76 † redimendi ius competat vaſallis vti
vniuerſis, an vt ſingulis diximus *ſupra
num. 8. & ſeq. in primo conſilio* eiuſdem
cauſę vbi bene fundauimus, hoc redimẽdi
ius, né dũ ad vniuerſos, vt vniuerſos, ſed
ſingulos, vt ſingulos, & ẽt ad vnũ vaſallũ
ſpectare; ſed hic non omictã dicere, quod
77 etiam Regi † terram, ſiue feudum inter
ſubditos venditum, ratione directi domi-
nij auocare pro ſe poterit, & emptori præ
ferri, ſed Agnatus ipſi Domino præfer-
tur *cap. 1. §. porro in fin. titul. qual. olim
poſ. feud. alien. vbi gloſ. Iacob. de Bellouiſ.*

Bald.

Bald. Mart. Laudenſ. & alij, Iſern. Iacob. de Bellouiſ. & Bald. qui hanc opinionem dicunt ęquam idem Mart. Laudenſ. & Card. Alexandr. in cap. 1. titul. de ſucceſſ. feud. Ioannes Fab. in §. 1. inſtit. de empt. & vendit. Aluar. idem Mart. Laudenſ. in cap. 1. §. vltimo colum. vltim. & ibi etiam Card. Alexand. colum. antepenult. & in cap. Titius colum penultim. ſi de feud. fuer. controuerſ. inter Dominum & Agn. Maſuer. de retract. §. item ſciendum eſt, & iterum titul de locat. §. item proximior. Iacob. de Santo Georg. in ſuo tract. feud. verſic. qui quidem inueſtiri præſtiterunt iuramentum colum. 18. verſic. quæro nunquid, & innumeras conſuetudines de hoc affert Tiraquell de retract. lignag. §. 21. gloſ. vnic. nu. 2. & mihi perſuadeo per ra-
78 tionem, † quia dum agnati ſunt de deſcendentibus primi inueſtiti, & Dominus omnibus Agnatis iam conceſſerat, ſi pręfereretur, veniret contra ſuam, vel ſui
79 prædeceſſoris conceſſionem, inſuper † Dominus vel Agnatus venire debet infra annum d. §. porro qual. olim. feud. alien. pot. vbi gloſ. & Doctor, ex quo Bald. ibi in verſic. ex annali ſilentio notat quod
80 † Annale ſilentium habet vim repudiationis, vt ex alijs Tiraquell de retract. lignag. §. 1. gloſ. 10. num. 5. fol. mihi 174. & ſeq. & num. 8. vbi ratio quare Agnatus
81 † elapſo anno à retractu excludatur eſt, quia intra annum eſt expedienda inueſtitura, ſiue aſſenſus, & ſic elapſo anno non retrahit.

Veniendo ad quartam quæſtionem, Regium priuilegium factum Regiæ Terræ Molæ, vel alijs quæ pretio ſe redimerunt, de ſemper in demanio tenere, & conſeruare, nulloque vnquam futuro tempore ex quauis cauſa alienare, nec filio ſecundogenito, nec in dotem dare, an Rex reuocare poſſit:

Et ſi prima facie, ex quo Regia demania ſine Regio aſſenſu fieri non poſſunt,
82 & eo modo quod aliquid ligatum eſt diſſolui poteſt iuxta regulam l. nil tam naturale ff. de reg. iur. videtur dicendum quod Princeps Priuilegia à ſe conceſſa reuocare poſſit eiſdemque quibus conceſſit derogare per text. in l. qui fundos vbi Scrib. C. de omn. agro deſert. lib. 11. Bald. in l. qui ſe patris C. vnde lib. Alex. conſ. 2. num. 59. lib. 1. Couarr. var. reſolut. c. 6. nu. 1. lib. 3. Tamen hoc ex pluribus non ſubſtinetur.

83 Primò, quia de iure verum eſt, † priuilegia Ciuitatibus, locisque habitantibus conceſſa eſſe perpetua, & debent illis perpetuò firma manere ad text. in l. vectigalia C. de vectig. & comiſſ. ibi (Nullam debere ſuper his ſupplicantium moleſtiam formidari, & priuilegium ſemper durat, quia ea, quæ perpetuo conceduntur, ſemper, & continuè durant dicit etiam tex. in cap. quæ ad perpetuam 26. q. 1. (Quod ea quæ ad perpetuam generaliter
84 ordinata ſunt vtilitatem, † nulla cõmutatione debent variari) c. perpetuo de elect. in 6. cum ſimil. gloſ. in cap. quæ ad perpetuam dicit. (ea quæ ſic ad communem, vel perpetuam vtilitatem ordinata ſunt non poteſt Papa, vel alius Princeps immutare firmat Bald. in cap. 1. de feud. ſin. cul. non amiſſ. ante num. 1. & in cap. 1. de nat. feud. in princip. Iſern. in cap. ſimiliter circa princi. 6. colum. de Cap. qui Cur. vend. & in Conſtit. Regni ea quæ in text. quod nullus prælatus Alexandr. conſil. 3. num. 6. lib. 5. Gulielm. de Pern. conſil. 16. nu. 1.
85 Secundò, quia Principi † non decet contra ſuum Priuilegium, & verba venire & reuocare dixit Ioann. Andr. in cap. quam dilectio de conſanguin. & affin. in nouell. quem ſequitur Bald. in cap. 1. §. notandum num. 2. de his qui feud. dar. poſſ. Ioann. Campeg. conſ. 2. num. 26. Ioan. Iacob. Leon. conſ. 114. num. 125. reg. decet. de reg. iur. in 6. ex quo plene deducitur, ciuili modo loquendo, id Principem facere
86 non poſſe: cum nemo dicatur † poſſe, niſi decenter, & honeſtè poſſit l. nepos Proculo cum ſimilibus ff. de verb. ſig. Et dicta Lex qui fundos non obſtat, quia loquitur in conceſſione in emphiteuſim, ibi (qui fundos patrimoniales iure priuato canone ſaluo, ſuſceperis) vbi gloſ. in d. verbo iure
87 priuato, & Princeps † contractum illum modificare non poteſt, nec conditionibus nouis; ſed ea tantum conditione, quæ

Dd 2 à prin-

à principio inerat; Quod nè dum Princeps, ſed nec quælibet priuata perſona facere poſſet, ſicque illum text. intellexerunt *Iſern.in cap.* 1. §. *fin. verſic.lex qui fundos de Cap. qui Cur.vend. Loffred.conſ.* 68. *Anton.Gabr.commun.opinio.lib.* 3. *concluſ.* 5. *num.* 41. & ibi Principem modificaſſe illum contractum ex cauſa, nè ſcilicet vnus fundis fertilibus fruatur, & alter ſterilibus, ex qua iuſta cauſa Princeps conceſſiones à ſe factas non omnino reuocare, ſed illas ad legem æqualitatis, & iuſtitiæ reducere, & ſic *d. lege qui fundos intelligit Bald.in l.nuptæ in princip.de Senat.* prout noſtram cõcluſionem quod Princeps ſuum Priuilegium reuocare non poſſit, reiectis contrarijs ex alijs multis rationibus firmat *Molin. de Primog. hiſpan.lib.*4 *c.*3. *num.* 15. *& pluribus ſeq. fol.*142. *& ſeq.*

88 Tertiò, Princeps † nè dum contra ſuum Priuilegium venire non poteſt, ſed nec contra ſuum verbum, quia eius verbum firmiſſimum eſſe debet *Iaſ.conſ.* 1. *num.*1. *lib.*2. *Caſſan.conſ.*64. *num.*24. vn de *Bald.in cap.S.Crucis num.*7. *in fine de reſcrip.& And.ab Exea. de pact.num.*

89 455. dicit, quod in † lingua Principis extat gratia, in ſcriptura teſtimonium, & in exequutione commoditas, & *idem Bald.*

90 *in conſ.*327. *Pridie lib* 3. dicit † quod Princeps id quod concedit reuocare non de-

91 bet, & ſubdit quod † veritas, & vacillatio eſt legibus inimica, & doli mali matertera, vndè maxime Principibus conuenit illud verbum, ſemel loquutus eſt

92 Deus, quod ſcripſi ſcripſi, & Princeps debet habere vnum calamum, vnam linguam, & non plures, quia ſcriptum eſt, quæ proceſſerunt de labijs meis non fa-

93 ciam irrita; & † Princeps debet eſſe immobilis ſicut lapis angularis, & ſicut Polus in cælo, & eleganter dixit *idem Bald. in conſ.*179. *lib.*3. *Curt.Iun.conſ.* 142. *nu.* 8. *conſ.*170. *num.*41. *& ſeq.Gramm.conſ.* 6. *num.* 5. *Alber.Brun.inter conſ.feud.*117 *num.* 92. *& ſeq. Det. conſ.*292. *num.*9. *conſ.*578. *num.* 19. *conſ.*689. *num.* 19. *& in l.nemo poteſt mutare num.* 5. *vbi Cagn. in fin.ff.de reg.iur.Marſil.ſing.*161. *Roland.à Vall.conſ.*2. *num.*153. *lib.*1. *Ioan. Iacob. Leon. conſ.* 117. *inter conſ. feud. Brun.num.*92. *Boſſ. in titul de Princ. nu.* 9. 19. *& ſeq. Andr. ab Exea vbi ſupra num.*455. & de varietate in Principe vitanda, & de fide ab eo obſeruanda, plura ponit *Luc.de Pen. in l.prædia C. de locat. præd. Ciui. lib.* 11. *in* 18. *argumento part.negatiuæ faciunt tradita per Hieronym. Magon. in tract.de ſecurit.& Salu. conduc.*2. *part.*2. *pag.* vbi dicit quod licet

94 † fides non ſit ſeruanda delinquentibus, id tamen non procedit in Principe, cuius honori, & dignitati multum conuenit, vt eius ſaluus conductus ſeruetur; cum non deceat aliquam ſub fide Princip s decipi *l.*1. *C.de his qui ven.æt.impetr.Hipol.Rimin.conſ.*13. *num.*21. *& ſeq fol.*58. *lib.*1. & ſic ex his patet Principem, contra ſua Priuilegia, & verba venire non poſſe, nec ei conuenire, vt ex ſuperius dictis fundatum extat.

Quartò, quia in demanio dictæ Regiæ Terræ Molæ quæſito Regius interuenit

95 † aſſenſus, & priuilegium amplum, & ex eis ius, & dominium vtile prouentuum, & aliorum iurium ipſi vniuerſitati quæſitum fuit, vt in indiuiduo determinat *Bald. in d. l. qui ſe patris*, vbi, & ſi dicit

96 † Principem poſſe ſuum priuilegium mere gratuitum etiam abſque cauſa reuocare; limitat niſi iam dominium directum, vel vtile ex Principis conceſſione translatum fuerit, quod ſequitur *Felyn. in cap quæ in eccleſiarum de conſtit.num.* 51. vbi inquit, quod quæſita mediante Principe, non reuocantur ab eo, idem dixit *Alexand.conſ.*3. *num.*6. *lib.*5. *Anto.Gabr. qui plura refert lib.* 3. *commun. opin.titul.de non tollendo iure quæſito concluſ.* 7. *num.* 3. *&* 5. *ad hæc faciunt quæ dicit Paul.de Caſtr.in ſuo conſ.*164. *num.*

97 16. *lib.* 3. vbi reſoluit † Principem non poſſe reuocare donationem à ſe factam alicui iure primogenituræ in præiudiciũ illorum quibus ex ipſa donatione ius quæſitum fuerat, ſequitur *Det.conſ.*468. *num.*28. *conſ.*498. *num.* 19. *Soccin.Iun. conſ.*108. *num.*3 *lib.*1. *Burg.de Paz.in probem.ll.Taur. num.*331. *Molin.de primog:*

meg.hiſpan.lib.4.c.3.nu.15.20.& ſeq.ex multis firmat.

Quintò, Priuilegium Regij demanij
98 dictæ Terræ Molæ nè dum eſt † fauorabile ipſi Terræ, ſed reſpectu Regis huius Regni, cum reunire feuda ad coronam, ſeu ad demanium Regium fauor ſit ipſi coronæ, & Regno quod de facili
99 fit, quod flumina de facili redeunt ad mare vnde progrediuntur ſecundum *Innoc.in cap.inter dilectos de exceſſ. prælat. Bald.in cap. 1 de feud. March.* Hinc *gloſ. Conſtit. Regn. conſuet. de præſcript.* dicit
100 quod, dareretur † feudo dominanti loquenti facultas petendi membra, & partes ſui corporis, reintegrari, & congratularetur reunione facta ex ipſis *Luc. de Pen.in l.originarios C.de agric. & cenſit. & Bald. in cap. 1. §. 1. de feud. March.*
101 dicit quod quando † feudum reuertitur ad dominum cenſetur fertilior annus & non noua acquiſitio, eo maxime, quia dictã terrã in Regio demanio eſſe ipſi Regie, & Regno eſt fauorabile, nam terra
102 † ipſa Molæ poſita eſt in mari Adriatico in fronteſpitio Venetorum, mare circumdata, de natura ſui ſitus fortiſſima, quia per circa duo miliaria mare habet à claſſibus innauigabile, & ſic omnium aliarum Ciuitatum, & Terrarum in d.mari tutiſſima, omnique fructu, & maximè oleo fertiliſſima, & ipſius Regis intere-
103 rat, & † intereſt illam in ſuo demanio habere, Immò, & ſi non haberet cogere quoſcunque tenentes etiam eccleſias ad ſibi dimictendam, per ea quæ dicunt *Imol.Panorm.& alij in cap.1. per illum text.de rer. permut. Doctor.in l.3. ad l Iul. Maieſt.& in l.1.de aqueduct. C. lib. 10. Petr. Rebuff.conſ.147.fol.254. & ſeq.* & dum de demanio Regio erat, permictendum non erat, vt venderetur.

Sextò, Reunio per homines dictæ Terræ facta ad Regium demanium, & obſe-
104 quium non facit quod priuilegium † eis conceſſum ſit purum, & ſimplex, quia non omnino gratuitum, ſed ex ſupplicatione hominum ipſius terræ volentium ſe redimere à venditione eorum facta ab antecedente Barone alteri, & eſſe demanij, & ex decreto ad relationem Regiæ Cameræ Summariæ facto coram Domino Prorege effecta de demanio ſoluto pretio, expediroque eis Regio Priuilegio, in quo promictitur inalienatio ipſius Terræ, nec ſecundo genito filio, nec pro dote, nec ex alia quauis vrgentiſſima, & neceſſaria cauſa, nec pro bono publico per Regem dari, ſed ſemper, & in perpetuum, in Regio demanio teneri, cum alijs ampliſſimis clauſulis, ex tali petitione ipſius Terræ, & reſponſione Principis ſequuta, initus fuit quidam contractus, per quem ſupplicantes tenentur obedire Regi, & in ſuo demanio permanere, & Rex renetur illos non alienare ſed in ſuo demanio conſeruare, vt in terminis declarat *Alexand.in conſ.101. colum.1.verſic.ſed dictum Priuilegium lib. 1.conſ.216.colum.3.verſic.6.lib.6.*& præcedente ſupplicatione, ſequuta reſponſione, & priuilegio, ipſum priuilegium tranſiuiſſe in contractum, nulli dubium eſſe debet, ſecundum *Bart.in l.omnes populi.3.q.princ. quem* * communiter DD. ibi ſequuntur, dum dicit quod ſi conce-
105 datur priuilegium † immunitatis venientibus ad habitandum, ſtatim quod quis venit reſpectu ipſius, tale priuilegium tranſit in contractum innominatum, do, vt facias, quia eo caſu ex vtraque parte perfectus, & irreuocabilis efficitur; à fortiori igitur priuilegium præcedente ſupplicatione hominibus Terræ Molæ conceſſum, vel alteri cuicumque & de Regio demanio effectis, & ad Regem redierunt, tranſiuit in perfectum contractum, do, vt facias, & conſequenter irreuocabilem, quod manifeſtiſſimè
106 probant illa verba, in fine priuilegij; † habentes promiſſionem ratam, firmam & contra non venire, & omnia firmiter, tenere, & obſeruare promictimus dictæ Vniuerſitati, & hominibus &c.Item tale
107 † priuilegium fuit conceſſum ipſi Vniuerſitati, & hominibus, propter grata, grandia, & accepta ſeruitia, ex quo ſimiliter irreuocabile eſt, vt pulchrè *Afflict. ex multis in Conſtit. Regni, ca quæ ad decus, ſub rub.quod nullus priuatus colu.*

3.lib. 1. vbi dicit ſemper quod Rex ali-
quid concedit propter grata, & accepta
ſeruitia vigore contractus, ad ipſius ob-
ſeruantiam ſemper eſt obligatus,& eſt *
communis opinio à qua non eſt receden
dum ibique multa benè ad propoſitum
adducit, ſequitur, & refert Ioann.Iacob.
Leon.inter conſ feudalia Bruni conſ.114.
num.257.& ſeq.plura Rom.conſ.435. in
præſenti colu.4.maximè quod prætextu talis
108 priuilegij † Rex lucratus fuit iuriſdictio
nem dictæ terræ,ſeruitia feudalia præce
denti Baroni debita,& alia obſequia, &
ſeruitutes, quæ habent perpetuam com-
menſurationem cum promiſſione de ſem
per in demanio tenendo, & ſic reuocare
non poteſt, quia dolum committerent, l.
dolum ff.de dolo, & l.cum mihi ſeruũ quę
opinio eſt ipſa veritas, quia eo caſu pri-
uilegium tranſit in contractum,& effici-
tur irreuocabile, etiam ſecundum Innoc.
in cap.nouit de iudic.in cap.in noſtra de
iur. iuran. & Petr. Bellug. in Specul.
Princ.rubr.9.ſupra num.30.& rubr.11.
num. 15.
109 Septimò, tale priuilegium † cum in
contractu tranſierit, nullatenus nec a
Regis ſucceſſoribus reuocari poteſt iuxta
text. in l.item eorum §. quod ſi actor, &
§.ex his ff.quod cuiuſq; vniuerſ. Innoc.in
d.cap in noſtra de iur.iur.gloſ.& Bart.in
l.quod ſemel ff.de decret. ab ordin. fac. &
in l.omnes populi in 4.q.3.princ. de iuſtit.
& iur.dum vult,quod licet conceſſa ali-
cui ſubdito per priuilegium, poſſint ex
cauſa reuocari, ſecus tamen quando sũt
conceſſa per contractum, vel quaſi, quia
debet obſeruari nè dum per ipſummet
principalẽ cõcedẽtem,ſed etiam per eius
ſucceſſorẽ,quod ſequitur ibi Baptiſta, de
Sancto Seuerino Ioannes Monſer.& Tom.
Parpal.plures rationes,& deciſiones affe
rentes, quarum præcipua mihi videtur
110 illa, quæ dicit quod contractus † ſunt
de iure gent.& ideò Princeps,& eius ſuc
ceſſores ſeruare tenẽtur.c.1.de nat. feud.
cap. 1. de probat. Nam licet Deus Prin-
cipibus ſubiecerit leges, non tamen
contractus, quia eſſet contra ius
gentium, & contra illam natura-
lem iuſtitiam, quæ ex contractu oritur.
ſecundũ Bar.Bal.& alios in l.digna vox
111 C. de leg.& licet † Princeps ſit ſolutus
legibus,nõ eſt ſolutus lege diuina,vel na
turali,in qua ſunt actus ſui Clement. 1.de
offic.ordin.Dec.conſ.48. vbi poſt Paul. de
112 Caſtr. in d.l. digna vox dicit, quod †
Princeps contractui ſuo contrauenire
non poteſt etiam de plenitudine poteſta-
tis Soccin.conſ.4.lib.3. Dec.conſ. 101. ſe-
cundo dubio Igneus in repetit.l.donationes
quas diuerſ. colum. 3. de donat.inter. vi-
rum,& vxor.Surgens in enchiridion mili
tare conſ.65. ſon virid. lib. 1. Curt. conſ.
177.in fine Bart.conſ.20.pulchrè col.5 lib.
113 2.dicit † quod inſolitum,& inauditũ eſt
vt Principes contra conuentionem ve-
niant,& non ſeruent pacta,nam & etiam
maligni ſpiritus,qui ſunt mendaces, pa-
ctiones,quas cum hominibus habent ſer-
uant,vt dicit Scot.in 4.ſenten.diſtinctione
34.ſequitur, & refert Dodus in ſua apo-
log.cart.20.& exemplum vnius demonis
ponit Barbat. cap. 1.de probat.colum.11.
& ideo Ariſtot. ſcribens Alexandro il-
lo Magno, pacta illa ſerua, alias maius
exitus tibi eueniet,refert Curt. Sen. conſ.
68. Dominus Ioan. in princip. colum. 2.
114 Nulla enim † iuſtitia maior eſt illa,
quæ oritur ex pacto, & contractu Bald.
conſ.36.lib. 3. & conſtitutio pacta ſerua-
bo proceſſit ab ore Dei, vt in quinto pro
uerb. Fili qui ſpopondiſti inlaqueatus
es ex verbo oris tui, referunt Modern in
tractatu de perfecto Clerico fol.74. par.2.
Neuizz.d.conſ.12.num.23.& ſeq.ex alijs
multis id firmat, & ideo Laureo in l. non
amplius §.in fine ff.de leg.1.probat quod
115 ſi ipſe † Deus poſſet nobiſcum contra-
here, obligaretur ex contractu, pro quo
facit 3.Reg.cap.8. Dominus Deus Iſrael
qui cuſtodit pactum, & multo magis
Princeps qui animal rationale, & mor-
tale eſt, quem nulla lex, nullus ſenatus
poteſt eum abdicare à lege naturali, vel
dictamine rationis,aut legis æternæ, quo
116 fit vt in omnibus † Principum contra-
ctibus plus ſperare debet bona fides,
quam in contractibus priuatorum,ſecun-
dum Bald. in titul. de pac. conſtant. §.
quia

quia vero Præpoſit.in cap. 1. *de nat. feud. Iaſ.in* §. *actionum colum.* 1. *inſtit.de actioni.& in l.inſulam colum.* 10. *ff. de verb. oblig.& dicit Corn.in repet. l. ſi paſcenda C.de pact.* 2. *q. princip.* quod forus fori, & forus poli concordant in hoc, quod pacta ſeruentur, quia Deus hoc vult, cũ nõ
117 † ſeruans pacta frangat fidem,& mentiatur, quod eſt graue non ſolum apud ius ciuile, ſed apud Deum & *Xenofon.de laudibus Ageſilai car.* 9. dicit magna, & præclara res eſt cum alijs viris omnibus Imperatorem ligari, & contra ſuum contractum venire non poſſe, ex multis authoritatibus,& rationibus firmat *Neuiz. dicto conſ.* 12. *nu.* 23. *& pluribus ſequent. & in fine deciſum firmat* ; Multa ponit *Rebuff. in ſuo conſ. ſiue reſponſ.* 146. *Afflict. concordantes allegat in conſtit.ea quæ ad Decus not.* 1. *lib.* 1. *Ioan.Iacob. de Leon. d.conſ.* 114. *num.* 257. *& plur. ſeq. Hipol.*
118 *Rimin.d.conſ.* 18. *num.* 111. Nec in † contractu conditionali pendente conditione, qui *num.* 112. dicit quod altius pec
119 cat † Princeps frangendo fidem, quam inferior *Bald.conſ.* 324. *examinanda ſunt colum.* 1. *lib.* 1. quod non dicitur bonus vir, qui promiſſa non ſeruat, Quin immò fidem fallere graue eſt grauibus, grauioribus grauius, grauiſſimis,& exemplaribus viris grauiſſimũ. Et quod magis expedit vulgo, quod à viris bonis naſcãtur quam bonæ rei ſubſtantia, à viris ignotis & *Bald.* appellat ſubſtantiam bonæ rei, quod tibi non vis fieri, alteri nè fœceris, ſcribit,& alibi *Bald.conſ.* 24. *ius abbatia-*
120 *lis lib.* 2. quod fides contractus † non ſeruari, eſt mẽtiri *l.dolus ff.mandati* abhominabile vero,& horribile eſt, mendacium, & ſtellionatus in ore Principis, & congruum eſſet dicere omnes cõtractus Principum eſſe bonæ fidei, ſpeciali iure dignitatis ſuæ, & ad idem tradit *Bald. conſ.* 275. *quod pro Regula colum.fin.lib.* 2
121 ſicut Princeps † non eſt dominus elementorum, nec eſt dominus contractuũ, qui inceperunt à prædeceſſore, ſequitur *Crauett.conſ.* 241. *nu.* 19. *& firmat idem Hipol. Rimin.conſ.* 65. *num.* 32. *lib.* 3. Principem à contractu ſuo, & ſui prædeceſ-

ſoris, vt in caſu noſtro dum Rex Philip-
122 pus † II. dictam terram ad demanium prò ſua vtilitate admiſit, adeo quod tranſiuit in contractum, Rex Philippus III. eius filius, & ſucceſſor reuocare non poteſt, vltra prædicta firmat *Regens Carolus Tappia in l.fin.cap.* 11. 2. *part. ff. de conſtit.Princip.num.* 1. *& ſeq.fol.* 247. & ex his quarta noſtra concluſio abſque dubio expedita remanet.

Veniendo ad quintam, & vltimam concluſionem de terra demaniali, vel de demanio effecta ſi vendatur, pretium ad quẽ ſpectet, ad ipſũ locũ,& vniuerſitatẽ, aut ad Regẽ: in hoc diſtinguẽdum puto.
123 Primo ſi venditur locus † qui ſemper in demanio ſtetit, & nunquam pretio ſe redemit, & Rex vendit ob ſuam neceſſitatem tunc pretium ad ipſum Regem, eiuſque Fiſcum ſpectat. Secundò ſi aliquis Baro Terram quam habet alteri vendit, & pretio ſoluto Terra ipſa ſe redemit, quia vniuerſitas effecta fuit Domina iuriſdictionis, & prouentuum,& aliorum iurium, & Regi data fuit incommendatio tantum, & adminiſtratio iuſtitiæ per officialem quolibet anno per eum, aut per Regem eligendũ, & cum prouiſione Vniuerſitatis pretium ad ipſam vniuerſitatẽ, eiuſque vtilitatem ſpectare debet, iuxta *text.in l.* 2. *quib. ex cauſ.pro lib prem.accip.ibi (vti eorum domini pretium à Fiſco accipiant.) & in l.venditor* §. *ſi conſtit.ff.com.præd.legitur (non aliter hoc facient niſi prius ſolutum ſalarium, pro hoc Domino præſtet, eſtque gloſ.notabilis in l.ſi locus in verſic.præſtare debet ff. quemad. ſeruit. ammict.* per
124 quæ *iura*, & *gloſ.* † Principem pretium ſoluere teneri, etiam ſi res ob publicam vtilitatem accipiatur, vel detur, ſine venditur, voluerunt *Iſern.in cap.* 1. §. *ſimiliter num.* 27. *de cap. qui cur.vend. Afflict. in proœm.conſtit.q.* 4. *num.* 8. *& in deciſ.* 321. *num.* 16. *Archid.in cap.per principalem* 9. *q.* 3. *Bald.in l.fin.* §. *Titius ff. de pig. action.& in l.* 2. *in fine* dicit, quod Princeps, qui priuat ex cauſa, aliquem dominio rei ſuæ quod hoc non poteſt facere gratis *Det.in reg.id quod noſtrum ff.de reg.*

Digitized by Google

reg.iur.num. 3. *Angel.conſ.* 139. *& ſit omnibus colum.* 3. *verſic. Nec obſtat.* §. *ſi conſtat, ex alijs firmat Hippol. Rimin. ſing.*
125 634. & etiam, ſi per † legem generalem, vel ob publicam vtilitatem Princeps de re alterius diſponat tenetur ad pretium, *Afflict. in d. deciſ.* 321. *num.* 17. *ex alijs* Iaſ. *in l. Barbarius ff. de offic. prætor. num.* 36. *Felin. in cap. quæ in eccleſiarum colum.* 3. *de conſtit.* dicit, quod licet ex cauſa poſſit Princeps vni auferre rem ſuam, & dare alteri, tamen illud eſt verum, dummodo ſoluat pretium rei illi, cui aufert, ſic in hoc caſu ſi venditur Terra, quæ quando de demanio ſe effecit, Regium obtinuit priuilegium, de ſemper in demanio manutenere, & nulla ex cauſa alienari promittere, adeò quod priuilegium, & promiſſio tranſiuit in contractum, vt ſuperius plenè fundauimus, vniuerſitas per ſolutionem pretij redemptionis ſuæ, effecta fuit domina prouentuum, & aliorum iurium, ſi terra deinde vendatur, pretium ipſi vniuerſitati debetur, ex
126 ſupradictis, & illud quod dicitur † omnia ſunt Principis, intelligitur de fiſcalibus, vt ſubdit *Archid. vbi ſupra, qui allegat Odofred. in l. bene à Zenone; C. de quadrię. præſcrip. & ita intelligit l. item ſi verberatum, & l. Lutius ff. de euict. qui Archid. hoc idem tenet in c. quamuis* 24. *q.* 8 *contra Hoſt. in ſumm. de præſcript. verſic.*
127 *quæ exigantur*, vbi dicit quod omnia † ſunt Principis quoad protectionem maioris dominij, Immò ſolum, quoad iuriſdictionem generalem, & allegat *Specul. in titul. de ſer.* §. *quoniam verſic.* 23. *quæritur, vbi idem tenet Abb. in cap. ſi diligenti num.* 2. *de præſcript.* dicens, quod licet Imperator ſit dominus totius orbis, *l. deprecatio, ad l. Rod. de iact.* Tamen id intelligitur, reſpectu iuriſdictionis, & protectionis, non autem ratione proprietatis,
128 † Domus enim mea, eſt mea ratione proprietatis, & ratione vniuerſalis iuriſ-
129 dictionis eſt Principis, ſed † iuriſdictio particularis Terræ effectæ de demanio per pretium ſolutum, ex propria pecunia eſt ipſius Terræ, licet exercitium ſit pœnes officiales eligendos per ProRegem, *Hipol. Rimin. conſ.* 19. *num.* 72. *& ſeq. per multa firmat lib.* 1. *Angel. Aret. licet non alleget Archid. in l. fin. colum.* 2.
130 *de appell. recip.* dicit quod illi † priuato debet refici extimatio rei ſuæ per *text. in d. l. venditor* §. *ſi conſtat idem Bald. & Angel. in d. l. item ſi verberatum* §. 1. *qui Ang. clarè in conſ.* 137. *incip. viſis omnibus actis, & informationibus colum.* 3. *Abb. in recollectis ſuis in cap. omnes leges colum.* 4. *diſtint.* 1. *allegando gloſ. in d. l. ſi locus, & Bart. in d.* §. *Titius, facit gloſ. in cap.* 1. §. *ad hæc verſic. non poteſt de pact.*
131 *iur. firm.* quæ dicit, quod ſi vaſallus perdit feudum ſine culpa, ſed ex facto domini tenetur dominus de alio feudo ei prouidere: per quam *gloſ. ibi infert Bald. in* 7. *colum.* quod ſi Papa aufert beneficium vni ſine culpa, & cauſa, tenetur ei prouidere de alio ſimili beneficio, firmat Ioannes *de Terra Rub. in tract. contra Rebell. art.* 10. *tertij tract. in add.* 8. *concluſionis verſic. ad intereſſe fol.* 99. *Innoc. & Imol. in cap. niſi cum pridem de renunt. Ioan. Andr. in reg. quod ab hoc cauſam de reg. iur. in* 6. *in mercurialibus, ex alijs* Iaſ. *in l. quoties C. de reiuendic. num.* 13. *& ibi addentes Bald. in d. l.* 2. *ff. quib. ex cauſ. pro libert. prem. accip.* dicit eleganter,
132 quod ſi Ciuitas † vult facere foſſatum per agrum alienum: debet ei ſoluere pre-
133 tium: & ſimiliter dicit, quod † ſi iudex propter delictum vnius conſocij deſtruat domum communem, tenetur ſocius innocenti ſocio ſoluere pretium partis ſuę: allegat etiam *l. mulier in opus ſalinarum ff. de capt. & poſtlim. reuerſ. & quod notatur in l.* 1. *ff. de iuſt. & iur. & in l.* 1. *C. de ſeru lib.* 12. & ſubdit, quod licet Princeps ex cauſa priuet aliquem dominio ſuo: non tamen gratis hoc faciet, per illum *text.* per quem concordat *gloſ.* prædicta licet dicat non ſeruari in *d. l. ſi locus* §. *fin. ff. quemad ſeru. amitt. & Bart. in d. l. fin.* §. *fin.* ff. *de pign. action. & in l. hactenus* §. 1. *ff. de Aqua pluu. arc.* quam declarationem ponit *etiam Ang. vbi ſupra* & clarius in *d. conſ.* 137. & ex his claram habemus concluſionem, quod Terra, quæ ſoluto pretio de demanio effecta

erat

Digitized by Google

erat, pretium quo venditur ad ipſam Vniuerſitatem, & non Regem ſpectat, & ita concludendum mihi videtur die 13. Septembris 1612.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Officialis propriè nemo dicitur niſi capta poſſeſſione, & qua requirantur quando officium eſt cum adminiſtratione, & num.* 2.

3 *Dignitate inter pares, prior tempore data præfertur, niſi poſterior adminiſtrationem habeat.*

4 *Doctor præcedit licentiatum, qui prius licentiam ſe doctorandi habuit.*

5 *Epiſcopus conſecratus præcedit prius promotum.*

6 *Iudex ſiuè officialis præcedit non officialẽ promotum eodem die pluries deciſum num. ſeq.*

7 *Dignitate finita remanet effectus dignitatis, ſcilicet honor, & prælatio honoris.*

8 *Nominatus prius in dignitatibus præcedit.*

9 *Nominati in prima nominatione præferuntur nominatis in ſecunda, & numer.* 11

10 *Officium quando vacat in eo nominantur tres, vnus ex quibus eligitur.*

12 *Vltimi receptio non nocet primo nominato, & electo.*

13 *Dignitatum duplex eſt ordo ſcilicet temporis, & honoris.*

14 *Dignitatem prius obtinens præfertur ſecundo eandem dignitatem conſequenti, nu.*16. & 58

15 *Prius qui habet eſſe, prius frui debet.*

17 *Reſcripti Principis in officijs tempus data attenditur, & ita deciſum, & num.* 22 & 54.

18 *Solutio gloſa in c.eam te, verſ.datam extra de reſcript.*

19 *Conſiliarios creandi Prorex poteſtatem non habet, ſed Rex.*

20 *Conſiliarius vltimo creatus, vltimo recipiatur.*

21 *Rex dominium etiam ex ſua gratia alicui quæſitum tollere non valet.*

23 *Priuilegium ſiue codicillos prius habens præfertur primo promoto codicillos poſtea habenti.*

24 *Iuriſdictio ſolo verbo confertur.*

25 *Priuilegium, commiſſio, ſiuè codicilli requirũtur non ad ſubſtantiam, ſed ad probationem collationis.*

26 *Priuilegium, & aliæ ſcriptura Principis ſtatim ſortiuntur effectum.*

27 *Filius familias, per Patritiatus dignitatem illicò efficitur ſui iuris.*

28 *Poſſeſſio quando tranſit ſine apprehenſione, & nu.* 29

30 *Officij poſſeſſio acquiritur per veſtem conſularem.*

31 *Officij poſſeſſio continentis plura attributa, per vnicum poſſeſſionis actum acquiritur in totum, & n.*33

32 *Poſſeſſio totius Eccleſiæ acquiritur per tactum ianuæ.*

34 *Reputatus pro tale, ſicut reputatus pro Sacerdote, ſufficit ad legatum conſequendum.*

35 *Principis à facie honor, & dignitas acquiritur, & quem honorat Princeps nos honorare debemus, & n.*36.

37 *Princeps ſolo verbo confert dignitates, & officia.*

38 *Poſſeſſio, & Dominium ſola Principis conceſſione transfertur.*

39 *Princeps quando dari mandat pro data habetur.*

40 *Gratia per verbum fiat ſtatim facta cenſetur.*

41 *Dignum à Principe iudicatum, non iudicare eſſet regalem ſenſum contemnere, & crimen ſacrilegij committere.*

42 *Negligens, qui non eſt non dicitur in culpa.*

43 *Impeditus loci diſtantia reſtituitur ex iuſtitia.*

44 *Abſenti, & ignoranti conceditur, non autem adimitur iuriſdictio.*

45 *Gratia in data anterior præcedentiam confert etiam contra prius exercentem ſed poſteriorem in gratia, & nu.*47.

46 *Priuilegia, & aliæ Regiæ ordinationes ſi intra annum non exequutorientur, sũt nullius roboris, & momenti.*

48 Re-

48 *Regentes præcedunt iuxta Anterioritatem temporis.*

49 *Lex ſed & milites* §. *quæſitum il 2. ff. de excuſat. tut. declaratur.*

50 Paridis de Puteo, *& aliorum dicta reijciuntur.*

51 *Officialis, qui non adminiſtrat, non dicitur officialis.*

52 *Verbum ademptio, ſignificat acquiſitionem.*

53 *Officia tria requirunt.*

55 *Marini Frecciæ dictum à Conſiliario Fabio de Ann. relatum, reijcitur, & ad intellectum l. 1. C. de conſul.*

56 *Dignitatem primo impetrans, per poſteriorem adminiſtrationem non videtur, nouam dignitatem adipiſci.*

57 *Dictio, &, iungit, & eſt repetitiua præcedentium in ſequentibus.*

59 *Papa, & Rex confirmando, non dicitur de nouo dare, ſed antiquam conceſſionẽ confirmare.*

60 Præcedentia *per ſubſequentem adminiſtrationem retrotrabitur, ad tempus electionis.*

61 *Finis habens neceſſariam conſequentiam à principio retrotrabitur ad principium.*

62 *Prior in tempore præfertur, niſi actus ſit in alio poſteriori tẽpore, & Cõſiliarij Fabij de Anna dictum. reijcitur, & nu. 65*

63 *Intellectus l. 2. C. vt dig. ord. ſeruet.*

64 *Priuilegij impetrati tempore per Conſiliarium, vel alium officialem cenſetur adminiſtratio conſequuta.*

66 *Adminiſtrare ceſſans, ſi redeat præfertur.*

67 *Doctor prius doctoratus præfertur prius licentiato.*

68 *Epiſcopus ante conſecrationem non dicitur Epiſcopus.*

69 *Epiſcopus ante conſecrationem non habet eccleſiam pleno iure quia tempore conſecrationis contra eum poteſt excipi.*

70 *Epiſcopus ante conſecrationem non poteſt clericum ordinare, Criſmare, & deponere, nec benedicere imagines, vel altaria conſecrare.*

71 *Officij receptio eſt duplex, iuris, & facti.*

72 *Receptio, & iuramentum in officio probat receptionem facti.*

73 *Receptio iuris in officium, receptionem facti præcedere debet, quæ receptio facti contra iuris receptionẽ nihil operatur.*

74 *Officiales quid iurant in officio obſeruare.*

75 *Officialis ſi ante iuramentum non habet adminiſtrationem, habebit eo præſtito.*

76 *Officiales non eſſe niſi præſtito iuramento Pragmatica, & iura non mandant.*

77 *Conſiliarius vltimo loco creatus, in vltimo loco recipi debet.*

78 *Petitorij merita in poſſeſſorio quando tractentur.*

79 *Poſſeſſorio recuperandæ agenti obſtat exceptio notorij dominij, quando conſtat ex actis, vt hic ex ampliſſimis verbis priuilegij, idem in retinendæ n. 80.*

81 *Exceptio quæ obſtat in interdicto recuperandæ obſtat in interdicto retinendæ.*

82 *Principis in conciſtorio veritate ſola inſpecta proceditur, ibique poſſeſſorijs, omnibus exceptio dominij obſtat.*

83 *Iudex nè dum pars in foro conſcientiæ peccat ſi in poſſeſſorio dat rem quam ſcit poſtea reſtitui debere.*

Pro Regio Conſiliario Domino Ioa: Ruiz de Valdeuieſo contra Dominos Conſiliarios Cæſarem Frecciam, & Iacobum de Franchis.

ARGVMENTVM.

Præcedentia, an primo in poſſeſſione officij, & poſteriori in data priuilegij debeatur, vel e contra.

CONSILIVM LXXXVII.

IN articulo quis nam præcedere debeat D. Conſiliarius de Valdeuieſo, qui datam Priuilegij, & Togã habet anteriorem, & pro tali à noſtra Regia Maieſtate, ſuiſque Conſiliarijs DD. Regentibus, & miniſtris, prius rece-

Digitized by Google

receptus, an DD. Conſiliarij Cæſar Frec
cia, & Iacobus de Franchis, qui priuile-
gia habent poſteriora, exercitium vero
anterius.

Et pro Dominis Freccia, & Franchis
1 facit, quia ſumus in officio, † annexam
habente adminiſtrationem, vbi quis offi-
cialis non dicitur, niſi capta poſſeſſione,
iuxta *text. in l. ſed & milites* §. *quæſitum*
il 2. ff. de excuſ. tut. vbi Bald. & Doctor.
& Pariſ. de Put. in tract. Sindic. verſic. in
officijs, & tangit Præſid. de Franch. deciſ.
2 62. *num.* 10. in officijs † tria requiri, ele-
ctionem, acceptationem, & ingreſſum, &
Marin. Frecc. de ſubfeud. cap. quis dic.
Dux. num. 56. *ac Conſ. Fab. de Ann. conſ.*
52. *num.* 12. *&* 13. *ex Ioan. de Platea*
3 dicunt, quod inter pares † dignitates præ
fertur ille, qui prior eſt in tempore, niſi
actus adminiſtrationis, qui non eſt in vno,
faciat alium ante ire per *l. 2. C. vt dign.*
ord. ſeru. & in l. 2. C. de primic. lib. 12. &
4 quod dicitur Doctorē † præcedere licen
tiarum qui prius doctorandi facultatem
habuit *Rom. conſ. 337. num.* 10. & Epiſco
5 pum † conſecratum præcedere prius pro-
motum *idem Conſ. Fab. de Ann. d. conſ.* 42
nu. 16. 17.

His, & ſimilibus non obſtantibus con-
trariam ſententiam veriorem, eſſe ex plu
ribus demonſtrabo.

Primò, licet DD. Freccia, & de Fran-
chis electi fuerint Conſiliarij poſt D. Val
deuieſo, & ante eum adminiſtrare cepe-
rint, nihilhominus Dominus de Valde-
uieſo quando poſtea cepit exercere, de-
bebat, & debet eos præcedere, etiam
actu ſeruientes, quia fuerat Magnæ Cu-
6 riæ Vicariæ Iudex, † & prædicti Aduoca-
ti, & hoc etiam ſi eadem die omnes pro-
moti fuiſſent per *text. apert. in l. 1. C. de*
conſul. lib. 12. vbi licet primo conſul præ
feratur poſtea conſuli, & Patritio, tamen
ſi poſtea primo conſul efficiatur Patri-
tius ipſe præfertur, & punctualiter fir-
mat *Ioannes de Platea in l. 2. C. de præ-*
fect. prætor. lib. 12. dicens. Et nota hic ſe-
7 cundum *gloſ.* quod finita dignitate † re-
manet effectus dignitatis, ſcilicet honor,
& prælatio honoris, *vt hic, & ſupra de*
offic. diuerſ. Iud. l. petitionem §. *egredien-*
tem, & de præpoſ. Sacr. cu. l. 1. 2. & fin.
& ex alijs ibi per eum, de quo dicto *Ioa.*
de Plat. in tali loco, miror, quod *Præſid.*
de Franch. in deciſio. 144. non meminerit,
ſed alibi vbi hoc non dicit; ſed per *text.*
in l. 1. & 2. ff. de Alb. ſcrib. & ex alijs plu-
ries ita deciſum, ſed facilius in D. Valde-
uieſo, qui promotionem, priuilegium, &
alia habet anteriora, vt infra.

Secundò, Dominus Valdeuieſo dum
priuilegium obtinuit ante D. Frec-
ciam, & de Franchis non eſt dubium,
quod prius nominatus fuerit, & in digni
8 tatibus prius nominatus † præcedit, *tex.*
eſt in l. qui ſoluendo ff. de vſufructu, ibi (is
qui primo loco ſcriptus eſt, hæreditatem
capit) gloſ. in d. l. qui ſoluendo, & in pro-
pria materia firmat *Præſid. de Franch.*
deciſio. 138. *congerit Conſil. Fab. de Ann.*
conſ. 40. *num.* 12. *& conſ.* 136. *num.* 3. *vbi*
allegat Rebuff. in tract. nominationum
quæſt. 25. *num.* 1. qui hoc expreſſè fir-
9 mat: Et nominati † in prima nomina-
tione, debent præferri nominatis in ſe-
cunda, donec primo numero non fuerit
ſatisfactum, & ſicut in hoc Regno, ita
in parlamentis Delfinatus, quando va-
10 cant officia † nominantur tres, de magis
idoneis, vnus ex quibus eligitur *Franci-*
ſcus Marc. deciſio. Delfin. 751. *part.* 1. &
11 hoc adeò eſt verum, quod ſi vltimus †
nominationem prius præſentaſſet, prior
præſentatio non nocet, *c. eum cui de præb.*
in 6. cap. ſibi qui de reſcript. in 6. gloſ. in
§. *ita tamen verſic. præferri de collat. Pra-*
gm. ſant. quia non attenditur præſentatio
quando data eſt anterior, immò, & ſi vl-
12 timus † eſſet receptus, non nocet *d. cap.*
eum cui, & cap. duobus de reſcript. in 6. Re
buff. d. q. 21. *num.* 10. vnde Conſiliarius
Valdeuieſo ex ſua anteriori nominatio-
ne præcedere debet.

Tertiò, in dignitatibus, qui prior eſt
ordine, & tempore præfertur *d. l.* 1. *C. de*
conſul. ibi conſideratione. tantum tempore
ante ire) vbi Ioannes de Plat. notat quod
13 in † dignitatibus duplex ordo reperitur,
vnus prioritatis temporis, alius maiorita-
tis honoris, & *in l. vnicuique, de prox. ſac.*
ſcrin.

Digitized by Google

ſcrin.legitur(vt nemini penitus liceat, cū
ſit poſterior tempore locum præcedentis am
bire) idem habetur in l. 1. C.de præfect.
ſac.cubi.in l.1.ff.de Alb.ſcrib.in cap. 1.
de maior.& obed.cap.fin.17.diſtin.ibi (ſe-
cundum ordinationis ſuæ tempus) Luc. de
Pen. in l. 2. C. de præfect. prætor.lib.12.
gloſ. Alexand. & Iaſ. in l. cum quid ff.ſi
cert.pet.gloſ.Gemin.& Præpoſ.in cap.ſta-
tuimus de maior.& obed in cuius rubr.fir
mat Felyn.latiſſimè Bart. Caſſan. in Ca-
tal.glor.mund.part.4.conſid.23.part.12.
conſid.99.colum. 8.verſic.8.& 9. quia in
part.10. firmat, hanc eſſe iuris regulam
14 quod prius † dignitatem obtinens præ-
fertur, eandem dignitatem poſteriori tem
pore conſequenti, tradit Grat.reſpon.116
num.6.lib.2. multa adducens, hinc Bal.
in l.ſi plures C.de condit. inſert. dicit qui
15 habet primum † eſſe, debet prius frui, &
gaudere, refert & ſequitur Iaſ.conſ.192.
exorta colum.4. verſic.3.facit lib.2.& in
proprijs noſtris terminis adeſt deciſ.Anto.
Gam.in deciſio.Luſitan.1.num. 1. dicen-
tis in congregatione doctiſſimorum viro-
rum, qui ad rempublicam gubernandam
tam in actibus ſecularibus, quam eccle-
ſiaſticis conueniunt, ij qui maiorem
16 prærogatiuam habent in ſubſcribendo,
incedendo, & loquendo, qui digniores
ſunt ratione temporis, promotionis ad
officium, præcedant, Ergo D.Valdeuieſo
qui prior eſt tempore promotionis, præ-
cedere debet DD. Frecciam, & de
Franchis poſteriori tempore promotos.
17 Quartò, ſumus in reſcripto † Principis
in quo tempus datæ attenditur cap. eam
te extra de reſcript. ibi (quod nullatenus
feciſſe deberes, ſi datam literarum diligen
tius attendiſſes) cap. conſtitutus eodem ibi
(Antequam dictus Clericus literas exe-
quutorias impetraſſet) c. capitulum San-
ctæ Crucis, de reſcript. ibi quo circa man-
damus, quatenus eo recepto in canonicum
& fratrem, aſſignatoque ſibi beneficio præ-
bendali, qui ad eos prius mandatum Apo-
ſtolicum reportauit cap. eo tempore eodem
titul. & in l. ſi permittente C. ad maced.
legitur (ratione temporis, & ordinis prius
apparuerit) ibique gloſ.& Doctor.Clemen.
fin. vbi gloſ. in verſic. datam, & ex alijs
Præſid.de Franch.deciſio.62.num.1.deci-
ſum firmat. Et licet gloſ.in d. cap. eam te
verſic.datam ponat contraria, dicens quod
ſoluit in cap.dilectus de præb. in verſi.rece
18 perunt, Aduerte quod ſoluit † pro nobis:
dicit enim quod in caſu d.cap.ideo atten-
ditur tempus receptionis reſcripti, & non
datæ, quia quam cito vacat beneficium
quouſque inhibetur, & mandatum perue
niat per Capitulū cōferri poteſt, quia illi
de Capitulo diuinare non tenentur, vt in
cap.in noſtra de eccleſ.beneſ.firmat Specul.
de reſcript.præſent.§.fin.verſic.tu diſtin-
gui, & verius, ſed in caſu noſtro debet at
tendi data priuilegij, quia tempore ca-
ptæ adminiſtrationis DD. Frecciam, &
19 de Franchis Illuſtriſſimus Prorex † po-
teſtatem non habebat, Conſiliarios
creandi, talemque iuriſdictionem tri-
buendi, cum hoc ad ſolam Regiam Ma-
ieſtatem ſpectet, vt ex Regia Pragmatica
2.de officijs ad Collationem Regiæ Maie-
ſtatis ibi (Todos los officios de Conſeyeros
del dicho Sagro Conſeyo)& Dominus Pro
Rex conferre non poterat, nec exerci-
tium permittere maximè in præiudicium
D. Valdeuieſo etiam ex vi Regiæ Prag-
maticæ 3. de offic. Sacr. Conſ. in princip.
20 vbi Conſiliarius † vltimo creatus in
vltimo loco recipi mandatur: Immò nec
21 ipſe Rex dominium † etiam occaſio-
ne ſuæ gratiæ acquiſitum tollere valet,
ex Bald.in l.qui ſe patris C.vnde lib.nu.
12 & ex alijs Molin. de primog. hiſpan.
lib.4.cap.3.num.21. & quod attendatur
22 data † priuilegij, decidit etiam text. in
l.penult.C.de Conſul.eſtque clariſſima de-
ciſio l.1.C. de præfect. prætor. vbi legitur
(eum locum volumus eſſe potiorē, qui alios
promotiores tempore, & Codicillorum ad-
eptione præceſſerit) per quem textum
dicit ibi Ioannes de Plat. quid ſi vnus eſt
23 prius promotus, † alius habuit prius Co
dicillos, reſpondeo præfertur ille, qui
prius habuit codicillos, & ratio eſt, quia
officium per codicillos, commiſſionem,
vel priuilegium acquiritur, vt eſt text.in
l.1.C.de mandat.Princip. in l. Iudices C.
de dign.lib.12.vbi Luc. de Pen. in fin. fir-

Digitized by Google

24 mat quod iuriſdictio † ſolo verbo confertur, vt in *cap. penult. de conſuet.* & com
25 miſſio, † ſiuè priuilegium, vel codicilli requiruntur ad probationem collationis officij; non ad ſubſtantiam actus, vt per *Præſid de Franch. deciſio. 62. num. 3.* quę
26 commiſſiones, & alia vbi ſcriptura † Principis ſtatim ſcripta ſuum in omnibus ſortitur effectum, & ſignanter in officijs cum adminiſtratione, & in iuribus incorporalibus; vt eſt text. expreſſus in §. *filius familias inſtit. quib. mod ius patr. poteſt. ſolu.* vbi dicitur, quod filius familias
27 † illico adepta patritiatus dignitate, liberatur à patria poteſtate, abſque alia appræhenſione poſſeſſionis, *Innoc. in cap. in noſtris de conceſſ. præb. 3. colum. verſic. Immò plus dicitur, & ibi Imol. penult. colum. Abb. in cap fin. colum. 2. de Iudic. ibique in colum. 2. Felyn.* dicit quod in his
28 ſententia eſt modus transferendi † ciuilem, & naturalem poſſeſſionem, & ex alijs firmat *Capyc. deciſio. 121. num. 9.* qui ex prædictis, & alijs in fine dicit ita deciſum, & datum officium credẽzatij, cum in officijs, & beneficijs, ſicut in feudalibus poſſeſſio tranſeat ſine appręhenſione ſecundum *Bal. in l. cum anterioribus C. de iur. delib.* & ex his exercitium cęptum per aduerſarios poſteriores in tempore creationis, & datæ priuilegij D. Valdeuieſo non nocet, qui eos præcedere debet per d. iura, & authoritates, in pro-
29 pria materia officij † cum adminiſtratione ſcilicet in *d. §. filius familias, & alia iura in tit. de conſul. de præfect. prætor, & declarat Bald. in l. fin. de ſenat. Alciat. in l. fin. C. de conſul. lib. 12. & teſtatur Præſid. de Franch. d. deciſ. 62. num. 10. & ſtante d. Regia Pragmatica 3. de offic. Sacr. Conſil.* quæ à Regnicolis de hoc hucuſque Scrib. non eſt tacta, & ponit gladium ad radicem in principio, quæ mandat quod Conſiliarius nouiſſimè creatus, in nouiſſimo loco recipiatur, & ſic D. Valdeuieſo prius creatus præcedere debet Dominos Frecciam, & de Franchis poſterio ri tempore creatos.

Quintò, Conſiliarius Valdeuieſo exiſtẽs Iudex cauſarum criminalium Magnę Curiæ Vicariæ de licentia Domini Protegis Comitis de Lemos præſentis Comitis gubernantis patris cum eius literis comendatitijs, & approbatorijs ſuorum ſeruitiorum annorum quatuordecim, ſe ad Suę Maieſtatis curiã cõtulit, & publicato Conſiliario ante priuilegij expeditionem de ſuperiorum ordine veſte conſulari ſe
30 induit, vt ex facto, per quam veſtem † totius officij poſſeſſionem acquiſiuit iuxta *gloſ. in l. 1. C. de conſul.* vbi per veſtem conſulare, quæ trabea dicitur Imperator dicitur Conſiliarius, & *in authe. de conſul. legitur (cum ipſe annuerit habet ideoque imperij conſulatus per omnia ſit ſequens*
31 *ſceptra)* † cũ in officijs continentibus in ſe plures præheminentias, & attributa, quæ ſunt iura incorporalia, ſufficiat quærere quaſi poſſeſſionem vnius illorum actuum & ſic per ſolam delationem habitus, dicitur acquiſita poſſeſſio in omnibus *l. 3. ff. de acquir. poſſ. Bart. in l. 1. §. ſi quis in hoc ff. de itin. act. priu. & in d. l. 3. Innoc. in cap. in literis de reſt. ſpol. Bald. in l. non ignorat C. de his qui accuſ. non poſſ.* ad hoc
32 facit quod dicitur per † tactũ ianuę quis acquirit poſſeſſionem totius eccleſiæ *Gram. deciſio. 71. num. 6.* ſic D. Valdeuie-
33 ſo per dilationem † Togæ acquiſiuit poſſeſſionem totius officij, & ille actus Togę extendit ſe ad alios actus, ſcilicet exercitium, vt fundatum eſt, & firmat *Aym. conſ. 55.* in præſcriptione iuris vniuerſalis loquens *& Præſid. de Franch. dec. 397 nu. 6. & 13.*

Sextò, Dominus Valdeuieſo à ſua Maieſtate, Dominiſque Regentibus ante omnes vti Conſiliarius acceptus, & repu-
34 putatus fuit, & ſufficit † quod prò tali fuerit reputus *Bald. in l. eam quam C. de fideicommiſſ. num. 7. 8.* vbi in conſequendo legatum factum ſacerdoti ſufficit, quod prò ſacerdote reputatus fuerit, & eo maximè in caſu noſtro, quia Dominus Valdeuieſo ita fuit reputus, & receptus,
35 & † facies Principis, coram quo dignitatem adeptus fuit ſibi prius quæſiuit honorem, eodem honoris gradus, & temporis prioritate à nobis honorandus eſt, quem Princeps honorat *l. reſtituendæ in fine* C. de

Ee

C. de Aduoc. diuerſ. Iud. l. 1. ff. de Alb.
ſcrib. ibi (nomine ante ſcribi oportet qui
dignitatem Principis ſunt conſequuti) hinc
gloſ. in cap. qui autem in verſic. dignuſ. 17
36 q. 3. dicit (quem Princeps † iudicat di-
37 gnum nos iudicabimus)cum Princeps †
ſolo verbo dignirares, & officia confe-
rat tex. eſt ad hoc à nemine ponderatus
in conſtit. Qua de dign. §. Præterea ibi
(cum ipſo verbo, quo is donatar officium
ſua poteſtatis fieris & ſola ſalutatione
reſtituit, ad text. in d. l. 1. C. de ſent. paſſ.
vbi gloſ. Angel. & Scrib. Bart. in l. 1. C. de
dign. num. 29. apertè habetur in l. Princeps
ff. de verb. ſign. ibi (Princeps bona conceden
do videtur etiam obligationes concedere)
38 & per ſolam conceſſionem † transfert
dominium, & poſſeſſionem, dicit Bald. in
l. 1. C. de rer. permut. Iacob. de S. Georg. in
l. traditionibus C. de pact. Angel. in l. offi-
cium ff. de reiuendic. Loffred. in parafraſ.
feud. colum. 2. Iaſ. conſ. 27. lib. 1. qui alios
adducit, ſic creando, & concedendo Pri-
uilegium officij D. Valdeuieſo, & admi-
niſtrationem, & præcedentiam conceſſit
39 à die creationis, & datæ, quia quod †
Princeps dari mandat pro dato habetur
l. fin. C. de ann. ciui. Luc. de Pen. in l. fi. C. de
locat. præd. ciuili. 11. Gramm. conſ. ciu. 6.
40 num. 7. & per verbum fiat, † gratia à Re
ge ſtatim facta cenſetur Bald. in l. Huma
num C. de leg. Felin. in cap. Rodulfus num.
26. de reſcript. Afflict. deciſ. 253. Præſid.
de Franch. d. deciſio. 62. num. 2. ſi igitur
Dominum Valdeuieſo propter ſua con-
41 tinuata ſeruitia Princeps dignum † tali
officio ante alios declarauit, & vti Con-
ſiliarium veſte conſulari indutum coram
ſe recepit, cur nos cæteris non eſſe præ-
ferendum Iudicabimus? Eſſet enim rega-
lē ſenſum contemnere l. Imperiales C. de
leg. Immò pœna ſacrilegij eſt ſi honorifi
centia non deferatur dignis noſtra purpu
ra extimaris, dicit tex in l. 1. C. de domeſt.
lib. 12. ergo præferendus eſt.

Vltimò, Dñorũ Freccię, & de Franchis
prioritas exercitij non nocet D. Valdeuie
42 ſo, qui † negligens non fuit, & quia im-
peditus in Regiæ Maieſtatis Curia, & ve
nit citius quam alius venire non poterit
non diciturin culpa iuxta text. in l. non
enim C. ex quib. cauſ. maior. ibi (ſed tempo
ris anguſtia impeditus) & in l. quod for-
te de dann. infect. legitur (tunc rectè dici-
tur, cum non ipſius negligentia, ſed propter
aliquod impedimentum ſibi non proſpexit)
& ex alijs gloſ. & DD. in d. leg. non enim,
& dum reperiebarur in Curia ſuæ Maie-
43 ſtatis ab hac Ciuitate valdè diſtãs † re-
ſtitui debet per text. in l. abeſſe ff. ex quib.
cau. maior. quæ reſtitutio in priſtinum
ſtatum reponit, etiam in præiudicium ter
tij, & ſic illorum qui medio tempore offi
cij exercitium cæperant, maximè quod
hæc eſt reſtitutio, quæ ex iuſtitia cõpetit
& non ex gratia ita Nell. in tract. Banni-
tor. 1. part. tertij tempor. & ex alijs Conſi.
Fab. de Ann. d. conſ. 42. num. 33. & ſeq. &
44 licet abſenti, † & ignoranti iuriſdictio
conferatur, tamen exercitium non confer
tur, nec adimitur dicit Bald. in l. Barba-
rius num. 28. ff. de offic. præt. ſecundum In
noc. & Hoſt in cap. conqueſtu extra
de reſt. ſpol. Ancar. in cap. 3. de procur. in
6. ſic per exercitium D. Frecciæ admini-
ſtratio cum eius præcedentia à die ſuæ
creationis, & electionis ab ipſo Valde-
uieſo tolli non poterat, vulg. l. quod no-
ſtrũ ff. de reg. iur. & pluries fuit deciſum
Nam de anno 1549. per Collaterale
45 Conſilium ex anteriori creatione, † &
priuilegij data, ac abſentia, vt hic fuit de-
ciſum Dominũ Regentẽ Albertinũ præ-
cedere alios quamuis exercentes, & for-
tius, caſus noſtri quia Regentis Alberti-
46 ni Priuilegium infra † annum exequuto
riatum non fuerat, ex quo erat nullius ro-
boris, & momenti, vt dictat Regia Prag-
matica anno 1518. quod non eſt in Do-
minũ Valdeuieſo qui facilius præcede-
re debet, ex latè adductis per eundem
D. Regentem Albertinum in lib. 2. Ma-
rin. Frec. de ſubfeud. in cap. quis dic. Dux
num. 64. & ſeq. & ex multis firmat Conſ.
Fab. de Ann. d. conſ. 42. & num. 18. vſ-
que in fine ibique refert per Dominum
ProRegem doctiſſimorum virorum con-
47 ſilio determinatum fuit † Conſiliariũ Ni
colaum Antonium Gizzarellum qui ab-
ſens in ſuæ Maieſtatis Curia reperieba-
tur

Digitized by Google

tur,ex anteriori priuilegij data præcede-
ret D.Conſiliarium Fuluiũ Conſtantium
Nunc Regiæ Cancellariæ Regentẽ Deca
num,& Coroleti Marchionem,Nec dica
tur,quod Conſiliariũ Gizzarellus in Ma
ieſtatis Curia impeditus fuerat Regiæ vi
ſitationi, quia non deſeruierat ibi, ſed
hic & in d.Curia pro ſuis negotijs mora-
batur,ac etiam propter priuilegij datam
anteriorem Dominus Pegna Regiæ Ca-
maræ Summariç Prçſidens de anno 1580
fuit prælatus Domino Prçſidenti Martos
in exercitio exiſtentj priuilegium poſte-
48 rius habenti inter † Dominos Regen-
tes Regiam Cancellariam attẽditur prio-
ritas temporis *vt firmat Regens de Ponte*
deciſ.8.nu.5.

Ex his intentio D. Valdeuieſo adeo
eſt fundata quod omnino obtinere de-
bet,Et veniendo ad contraria, quæ licet
ex ſe non obſtent,tamen ex abundãti re-
ijciam.

Primò,*text.in l.ſed & milites §.quæſi-*
49 *tum* † *il ſecundo ff. de excuſ. tut. ibique*
Bald. quod non prodeſt, militem eſſe
creatum, & quod primipilus non exer-
cens,non dicitur primipilus: Non obſtat
cum gloſ. ibidem verſic. creatum, dicat,
quia forte,priuati filius,vel qualibet alia
ratione non geſſit, vel non prodeſt crea-
tio niſi duret,allegat *tex.in l.ſi pro patre*
ff. de in rem verſo: & ſic loquitur in eo,
qui erat officio priuatus, vt ex eodem
*text.*colligitur,& declarat *gloſ. in verſic.*
non exercens, & cum tractetur de pro-
pria eorum materia extra eam talia di-
cta non ſunt attendenda, & idem *Bald.*
ibidem contra eos non reſidet,dum in
ſeq.§. primipilus in fine dicit quod *cano-*
niſtæ tenent contrarium,& ſic in noſtra
opinione reſidere videtur, & ex his iura
prædicta,& *Bald.*ne dum non loquuntur
contra D.Valdeuieſo,ſed pro ipſo faciũt,
quia ſtatim quod poſuit venire,& citius
quam alij venit Neapolim,& ſemper in
exercitio ſui officij ſtetit prout ſtat,& nũ-
quam fuit priuatus,vt prædicta volunt.

50 Secundò, quod dicit *Paris* † *de Puteo*
in tract. de ſindic. d. cap. de officijs, Nec
obſtat quia ſe fundat in *l.publius ff.de con*
dit.& demonſtr. quæ *lex* ad tale propo-
ſitum non facit dum loquitur in legato
conditionali debito quandocunque ve-
nerit conditio,cum in creatione, & pri-
uilegio D.Valdeuieſo nulla adſit condi-
tio, & ſi adeſſet circa officij adminiſtra-
tionem per eundem *text.* habetur quod
adimpleta conditione haberet præceden
tiam à die electionis: Nec minus obſtat
quod idem *Paris de Put. ibidem num.*7.
51 dicit quod officialis, † qui non admini-
ſtrat non dicitur officialis, ex *Bald. in l.*
& ſi coæqualitas ff. de excuſ.tut. quia
talis *lex* non reperitur,ſed *lex ſi per æqua*
tore,de cenſ.& cenſit. lib. 11. *ſed, & ſi il-*
lud dicit in d.l.ſed & milites §. quæſitum
& teſtator Boer.deciſ. 159.*num.*7.*in fine*
vltra prædicta nulla lege nec authorita-
te comprobat,& confirmando ſe *textum*
& gloſa loquitur in milite priuato,& in
adminiſtratione non ſequuta non iuuat
creatio,ſed hic vbi adminiſtratio fuit ſub
ſequuta,creatio in ſuo robore remanet,
& præcedere debet à die creationis, e-
tiam ſecundum intellectum *Bald.* ibi vt
diximus in præcedenti *num.* 1. & proin-
dè non curandum de ponderante *Bald.*
contra nos,quia pro nobis facit; Nec de
Paride de Put. qui ſe fundat in non exi-
ſtentibus, nec figit pedes, dum ibidem
*num.*4.ex doctrina *Luc.de Pen.in d.l.*1.*C.*
*de conſul.num.*1.dicit. Nota ergo ex pri-
ma parte *legis* quod inter pares dignita-
tes præferendus eſt qui eam prius ade-
ptus fuerit,& ſic noſtrum caſum firmat,
52 quia verbum adeptio † ſignificat acqui-
rere, vt hoc in *verſic. adipiſcere* declarat
Ambroſ. Calep. & dignitates,officium, &
eorum dominium,& poſſeſſio transferun
tur,& acquiruntur ſolo Regis verbo co-
dicillis,literis,vel priuilegijs, vt prædixi-
mus,& idem *Pariſ.de Put.vbi ſupra*,ac tã
git *Præſid.de Franch.d.deciſ.*62.*num.*10.
53 in officijs tria requiri,electionem,accepta
tionem per codicillos, & exercitium,ſiue
adminiſtrationem:Nec obſtat quia loqui
tur remiſſiuè ad *Bart.in l.*1.*C. de leg. &*
ad tit.de offic.præfect.prætor,quod officiũ
annexam habet adminiſtrationem,vt te-
ſtantur idem *Paris de Put. & de Fran-*

th.vbi ſupra, & ad Ioannem de Plat. & Luc. de Pen. in l. 1. d. titul. & tàm text. quam Bart. Ioan. de Plat. & Luc. de Pen. vnico ore determinant in dictis officijs
54 attendi tempus electionis, & codicillorum, ſiuè Priuilegij datæ, ergo pro D. Valdeuieſo habente priuilegij datam anteriorem loquutus fuit *Præſid. de Franch. in deciſio. 62. ſupra num. 1. & ſeq.* & proinde D. Valdeuieſo præcedere debet DD. Frecciam, & de Franchis poſt ipſum creatos, ſtante quod ipſe habet electionem, & priuilegium anterius, habetque exercitium, & ſic omnia quæ in officijs requiruntur.

55 Tertiò, dictum *Marin.* † *Fretiæ in d. cap. quis dic. Dux. num. 57. relatum per Conſ. Fab. de Ann. d. conſ. 42. nu. 13. quod ſecundum l. 1. C. de conſul. iuxta gloſ. in verbo auſpitia*, qui prætendebat officium conſulatus, ſed non erat adeptus ei præferatur alius qui actu conſul extitit. Nec obſtat quia *text.* ille totum contrarium dicit, ibi, *ab initio poſt tamen adeptã*) quæ verba nihil aliud dicunt, niſi quod licet prætenſus fuerit ab initio, & non obtinuerat ſed poſtea adeptus fuerit, cedere debet primo obtinenti ſimile officium quia eius anterior petitio nihil operatur conformans ſe *textui* dicti (*eiuſdem honoris prætendat auſpicia, cedere tamen illius temporis conſuli debeat, quo non fuerat*) ſic DD. Freccia, & de Frãchis, qui poſteriori tempore officium, & priuilegium obtinuerant cedere debent D. Valdeuieſo, qui ante eos non prætenſor fuit, ſed nominationem, electionem, datam priuilegij, Togam, & receptionem à ſua Maieſtate ſuiſque DD. Regentibus, & miniſtris habet anteriorem, & quod ibi *Marin. Frec. vbi ſupra num. 62. verſic. Nec obſtat id quod dicat l. pen. de conſul.* non dicit qui prius dignitatem conſularem habet præfertur, eandem dignitatem cum adminiſtratione habenti, & miratur de *Bart. & Ioanne de Plat.* qui dictum *text.* ita ſummant ſubdens illum *text.* declarari per *Iacob. Rebuff. ibidem*, Et ad ipſum *Marinum* conuincendum affero ipſius *Iacob. Rebuff. dictum in d.*

56 *text. ibi* (*Qui* † *primo dignitatem impetrauit, & poſtea adminiſtrationem, non videtur de nouo aliquam dignitatem adipiſci, ſed eam impetraſſe, quam antea habebat dignitatem, cum adminiſtratione,*) & dum in eodem *text.* cum dictione, &,
57 quæ † iungit, & eſt repetitiua præcedentium, in ſequentibus iuxta *text. in l. fin. § fin. ff. de vi. tri. & ole. leg. & ex alijs ita determinatum affert Guid. Pap q. 527 & in eodem text ſequitur* (*& in adoranda noſtra Purpura, vel in conſequendis cunctis conſulum honoribus, & priuilegijs, ex anteriori tempore præuentionis ordine ſibimet nouerint vendicandum*) quæ verba quid aliud dicunt, niſi quod qui prior
58 † eſt in tempore præferatur in ordine, & ſic ſi à die ſuæ creationis in officio, vel data priuilegij D. Valdeuieſo vſque ad actualem adminiſtrationẽ aliquis medio tempore officium ſimile impetraſſet, & adminiſtrationem habuerit, prius electus præceder, vt benè *Ioannes de Plat. Andr. de Baru. Luc de Pen. Bar. cæterique Scrib.* explicarũt, & firmant ibidem, & *Iacob. Rebuff per Marin. Frecc.* pro ſe adductus in eadem *l. in princip. & 4. not.* vt alij dicit, qui prior eſt in tempore in dignitate, prior eſt in dignitatibus, & priuilegijs dignitarum, & *in 2. colum. verſic. contra* dicit Titius qui prius literas beneficij, vel alias à Summo Pontifice, vel à Rege
59 habuerit, præferatur, quoniam Papa, † & Rex non dicũtur de nouo dare, ſed antiquam dignitatem confirmare, & hæc confirmatio trahitur ad tempus conceſ-
60 ſionis, vt hic vbi præcedentia † per ſubſequutam adminiſtrationem retrotrahitur, ad tempus electionis, & ſic *Iacob. Rebuff.* noſtram intentionem determinat. Prædicta confirmãtur per regulam dicentem, vbi finis habet neceſſariam conſe-
61 quentiam, à principio finis † retrotrahitur ad principium iuxta *l. 3. §. ſcia ff. de minor. l. danni infecti ff. de dann. infect.* ita in caſu noſtro; Nam ſine electione, priuilegio, aut litera ſuæ Maieſtatis quis adminiſtrationem officij Conſiliarij habere non poteſt, vt eſt notum; ergo adminiſtrationis tempus retrotrahitur ad tem-
pus

pus electionis,& ex his non curandum de *Marin. Fret.* qui etiam eſt ſibimet contrarius,cum in fine *ſui operis de ſubfeudis in cap. praeced. ſind. num. 61. ex Bal.& alijs* firmat quod in honoribus qui prior eſt in tempore,potior eſt in iure.

Quartò, quod refert idem *Conſ. Fab. de Ann.d.conſ.ſuo 42. num. 14. Ioannem de Plat.in l.1.C. de conſul. num.1.* dicere
62 inter pares † dignitates primum in tempore præcedere,niſi actus adminiſtrationis ſit in alio poſteriori tempore creatus *per l.2.C.vt dig.ord.ſeru. & l. 2. C. de primic.* Nec obſtat quia *d.l. 2. de primic.* totum contrarium determinet, ibi (*Ne per ambitionem, vel gratiam, aut cuiuſlibet occaſionis obtemptum,vel laborum,ſeu ſollicitudinum ſpetie publicorum cuiquam liceat aliquando graduum ſeriem conturbare*)ex his enim verbis nil aliud infertur niſi vt prior in tempore præferatur, vt declarat *gloſ. ibi, in verſic. ſurripere*, & concordantia iura pro nobis adducit.
63 & ſi in *d.l.2.* † *C.vt dig.ord.ſeru.* ponantur ordines dignitatum, dicitur, ille qui habet dignitatem cum adminiſtratione, præfertur habenti ſine adminiſtratione, intelligitur quando eligitur vnus,qui eſt in adminiſtratione alterius officij,& alius Aduocatus merito, vt exiſtens in Iudicatu Magnæ Curiæ, vel alio officio præferatur per *d.l.1.& 2.de Alb.ſcrib.& ex alijs,vt ſupra in primo fundamento*,& qa D.Valdeuieſo fuerat Iudex ciuilis, & criminalis Magnæ Curiæ Vicariæ tanto fortius præcedere debet, Amplius in *d.l. 2. C. vt dign. ord. ſeru.* habetur ille, qui prius dignitatem conſulatus ſine adminiſtratione obtinuit habet licentiam adminiſtrandi, aut adminiſtrationem à Principe impetrandi; præfertur alijs poſtea dignitatem cum adminiſtratione habentibus quamuis poſtea adminiſtrationem habuiſſet cum non vacauerit per non exercitium,quia non debet appellari vacans,ſi habet dignitatem,cui poſtea conceditur adminiſtratio,vt ad *tex.* ſummat ibi *Bart. in fine*, ſic D. Valdeuieſo præferri debet DD. Frecciæ, & de Franchis, qui medio tempore eorum priuilegia,& adminiſtrationem impetrarunt vl-
64 tra quæ per rationem,quia tempore † ſui impetrati priuilegij cenſetur ipſum adminiſtrationem conſequutum fuiſſe,vt *in d l penult. C. de conſul.* & expreſſe dicunt *Andr.de Baru.Ioan.de Plat.Luc. de de Pen.Iacob.Rebuff.Bar.& alij ibi Scrib.*
65 ſed aduertatur quod *Ioannes de Plat.* † *in l.1.C.de conſul.* non dicit quod *Conſil. Fab.de Ann.refert vbi ſupra,ſed videlicet (vel actus adminiſtrationis, quæ ceſſat in alio,in eadem dignitate conſtituto, & ſic primus ſit in habitu,ſecundus in actu)* ex quibus verbis videtur *Ioannem de Plat.* intellexiſſe de eo,qui adminiſtrauerat,& ab adminiſtratione ceſſauerat, merito qui in adminiſtratione remanſerat, præcedere debebat, ſed pone caſum quod
66 qui ceſſauit † adminiſtrare redeat ipſe præfertur, vt ſtatim idem *Ioann.de Plat. ibidem* dicit vbi *legitur* (*ex his infertur, quod in habentibus æquales dignitates attenditur ordo, ſiuè prioritas temporis per text.in l fin.C.de conſul.*)ergo non curandum de *Conſil.Fab.de Ann.* etiam quia licet in *princip. d. conſil.* 42. dicat quod diximus,& reijcimus,tamen *à nu.* 18.vſque in finem ex multis comprobat in officijs cum adminiſtratione, qui prior eſt in data priuilegij præcedit, & ſi. D. Valdeuieſo præcedere debet.

Quintò, aliud quod dicitur Doctorem poſt alium prius licentiatum doctoratum, præferri primo licentiato poſtea doctorato, nec obſtat; quia & ſi aliqui ita dicant, tamen quod præcedat prius
67 licentiatus, † & poſtea doctoratus ex multis firmat *Ioan.Lopez.in repet.rubr.c. per veſtras* §.38.*n.*11.*& ſeq.de don.inter vir.& vxor.*& quod hęc ſit magis † * cō munis opinio firmat *Anto. Gabr. in titul. de maior.& obed.concl.1.lib.6.com.opini.*

Nec curandum de alio dicto Epiſcopum conſecratum prius præcedere Epi-
68 ſcopum prius electum, quia ante † conſecrationē non eſt,nec dicitur Epiſcopus *c.2.de trāſlat.prelat.c.niſi de auth.& vſu*
69 *pall.*& ante conſecrationem non habet eccleſiam pleno iure, cum tempore conſecrationis poſſit contra eum excipi *cap.*

ſuper his de accuſ.gloſ. in cap. cum in cun-
ctis de electio. & ante conſectationem
70 † non poteſt Clericos ordinare, Criſma-
re, deponere, benedicere virgines, vel ec-
cleſias, aut altaria conſecrare, quia om-
nia ex ſua conſecratione veniunt *gloſ. in*
cap. tranſmiſſa de electio: cap. ſicut S. *præte*
rea eodem titul. & ex alijs Bertacb. in
tract. de epiſc. part. 4. de effect. conſe crat.
lib. 3. nu. 1. 4. & 5. ergo &c.
Septimò, nec obſtat quod officialis an
te adminiſtrationem officij debet iurare,
71 quia † duplex eſt receptio ad officium,
vna iuris, altera facti, per primam acqui-
ritur titulus, per ſecundam actualis poſ-
ſeſſio, vel quaſi, vt dicit *Domin. de S. Ge-*
min. conſ. 79. colum. 3. verſic. ſed iſta eſt
efficax, vbi loquitur de officio cubicula-
rij Papæ, & iuxta notata per I*nnoc. in d.*
cap. eam te de reſcript. Ita quod licet ſe-
cundum *Dominicum* literæ Cancellarij,
atteſtentur quod tali die quis per Pa-
72 pam fuerit receptus † in cubicularium,
& iurauit, quod probat receptionem fa-
cti, tamen non probat receptionem iuris,
73 † quæ illud factum præcedere debet, &
ſic iuramentum præſtitum per eum, qui
poſteriorem habet priuilegij datam ni-
hil operatur, vt refert *Boer. d. deciſio.* 150
num. 6. in fine, & ſeq. Et reſpondendo ad
pragmaticam quartam de offic. Sacr. Conſ.
& ad Conſtitutionem, & cap. Regni quæ
ordinant officialem non poſſe officium
exercere niſi præſtito iuramento, dico
74 Primo, tale iuramentum † pręſtari quod
mediante pecunia officium non habuit,
Deum, & iuſtitiam præ oculis habere, om
nibus cōquærētibus iuſtitiā miniſtrare, &
alia relata per *Campan. in c. Regis Carol.*
incip. Item recipiant num. 12. & ſeq. & ſi
75 ante † iuramentum non habet admini-
ſtrationem, habebit præſtito iuramento
Præſid. de Franch. deciſio. 393. num. 4.
non ex hoc non eſt officialis: Secundò ſi
Pragmatica, & alia Regni, & communia
iura dicant quod officialis qui non præ-
ſtat iuramentum non adminiſtret, non
76 mādant quod donec non iurauerit, nō †
ſit officialis, vt ex eorum lecturis, & ſic
poteſt eſſe officialis cum ſua præcedentia
& iuramentum requiri ad prædicta; ſed
quid vagandum ſi *d. Pragmatica tertia*
de offic. Sacri Conſilij vbi nulla habita ra-
tione iuramenti, noſtrum caſum determi
nat, quod alio non eſt opus in princi-
77 pio vbi legitur † (*Conſiliarium vero no-*
uiſſimè creatum, in nouiſſimo loco recipi
mandamus) ergo dum Cōſiliarij Freccia
& de Franchis, poſt Conſiliarium Valde
uieſo ſint creati, ipſe D. Valdeuieſo præ-
cedere debet.
Octauò, & vltimò ſi dicatur tractari
78 de poſſeſſorio, † in quo merita petitorij
non admittuntur, Nec obſtat, quia *Do-*
79 *ctores* voluerunt, agenti † poſſeſſorio
recuperandæ obſtare exceptionem noto-
rij dominij, ſcilicet quando conſtat ex
actis, vel inueſtituris, indubitatis, vt in
caſu noſtro, ex data priuilegij anteriori,
& ampliſſimis eius verbis, & poſſeſſione
ab eius die capta, vbi legitur *inueſtimus*
&c. & ibi (*quam inueſtituram vim realis,*
& corporalis poſſeſſionis dicti officij vo-
lumus obtinere, &c. & ex alijs ſupra di-
ctis iuſtitia Domini Valdeuieſo notiſſi-
ma redditur, quod ex *Inno. & alijs firmat*
Menoch. in primo remed. recuper. q. 17.
num. 223. & q. 19. & 20. & idem in poſ-
80 ſeſſorio † retinendæ, & eſt * communis
contra *Bart. per Alexand. & alios in l.*
naturaliter §. *nihil commune ff. de acquir.*
81 *poſſeſ.* & in omnibus † in quibus obſtat
exceptio in interdicto retinendæ idem
Menoch. in interdicto retinen. num. 68.
82 maxime, quia ſumus in Conſiſtorio †
Principis, vbi ſola facti veritate inſpecta
proceditur: Nàm tunc in quibuſcunque
poſſeſſorijs, exceptio dominij notoria, vt
eſt clara, & notoria præcedentia, quæ ex
prædictis ad Conſiliariū Valdeuieſo ſpe-
ctat, & firmat *Det. conſ. 449. nu. 20. Rub.*
Alexandr. conſ. 4. num. 22. Aym. Crauet.
conſil. 299. num. 8. Natt. conſ. 302. Ber-
tazz. conſ. 31. lib. 1. & Franc. Sarment.
lib. 2. ſelect. interpræt. cap. 13. num. 5. plus
83 dicit, quod in foro † conſcientiæ peccat
etiam iudex, non ſolum pars, ſi cogno-
gnoſcendo notoriam iuſtitiam alterius
in petitorio, reſtituit, vel dat rem quam
omni iure poſtea reſtiturus eſt, & refert

ac

ac firmat *Regens de Ponte in deciſio. 40. num. 45. in fine, & ſeq. per totum.* Et ſi prædicta procedunt in poſſeſſorio adipiſcendæ, vel retinendæ poſſeſſionis facilius in caſu noſtro, vbi ad præcedendum, & eſſe capud in alia aula nemo ipſorum adhuc poſſeſſionem habuit, & ſtante prędicta *Regia Pragmatica Tertia de offic. Sacri Conſilij* in propria materia, ex cuius claris verbis vt ſupra relatis habetur, creatio Conſiliarij quæ fit per Regem, & receptio quæ fit quando admittitur ad exercitium officij Dum Rex in dicta *Pragmatica* mandat quod vltimus creatus in vltimo loco recipiatur DD. Freccia, & de Franchis qui poſt D. Valdeuieſo fuerunt à ſua Maieſtate creati Conſiliarij, non niſi poſt D. Valdeuieſo recipi poterant, & cum hodie tractetur quis eorum ad aliam aulam accedat ad præſidendum, & per Excellentiſſimum D. Pro Regem, micti ſolet antiquior creatus omni iure obſeruantia pluries deciſa, & particulari Regni ſanctione, omnique contrarietate remota, determinari debet Dominum Ioannem Ruiz de Valdeuieſo ex ſua anteriori creatione, priuilegij data Toga, & receptione à ſua Maieſtate fuiſque DD. Regentibus, & miniſtris, & alijs ſuperius dictis, in alia aula ad præſidendum tranſire debet, & præcedere dictos DD. Conſiliarios Frecciam, & de Franchis poſteriori tempore creatos, & ita iudicandum mihi videtur, & ni fallor iudicium non interpellat affectus.

Die decima Ianuarij 1613. referente Domino Regente D. Petro de Caſtellet, per ſuam Excellentiam, eiuſque Collaterale Conſilium, fuit decretum quod dictus Dominus Conſiliarius Valdeuieſo præcedat dictos DD. Conſiliarios Cæſarem Frecciam, & Iacobum de Franchis pœnes Vitalianum à Mandatis Scribam.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Nullitates de actis ordinatorijs poſt ſententiam non diſcutiuntur.*

2 *Præcedentiæ cauſa abſque figura iudicij expediri debet.*

3 *Nullitas ſi non eſt contra expreſſum caſũ legis non obſtat.*

4 *Nullitates debent ſubſcribi ab Aduocato vel procuratore cauſæ.*

5 *Nullitates non obſtant contra decretum Principis, & nu. 36.*

6 *Agens ad Iura incorporalia, vel ad vſum fructum, vel vſum aut aliam ſeruitutẽ iudicium petitorium facit.*

7 *Cauſæ ciuiles omnes in Regno ſunt Summariæ.*

8 *Clauſula ſine figura iudicij, tollit omnes actus iuris poſitiui, ſiue conſuetudinarij, & formam iudiciariam excludit, & num. 14.*

9 *Clauſula, ſine figura iudicij vigore iudex poteſt incipere à poſitionibus, & probatis ferre ſententiam.*

10 *Iudicio ſine figura Iudicij intẽtato ſola facultas ad dicendum ſufficit, maximè in Principis ſententia, qui eſt ſupra ius.*

11 *Sententia Principis nullitatibus non ſubiacet, cum eo ipſo quod ſententiam profert videtur defectui aliquo exiſtenti ſupplere.*

12 *Principis in auditorio, nullitates non attẽduntur ſed rei geſtæ veritas ex quo tanquam Deus iudicat, qui non fallit, nec fallitur.*

13 *Decreta Proregis, & Collateralis Conſilij nullitatibus non obſtantibus exequuntur.*

15 *Princeps defenſiones à iure ciuili, & poſitiue introductas tollere poteſt.*

16 *Feriati diei actus, & citatio coram Principe fieri poſſunt.*

17 *Principis Curiam nulla lex arctare poteſt.*

18 *Præſentia litigantis ſupplet citationis defectum.*

19 *Sũmarijs in Cauſis ſemiplena probatio ſufficit, & repulſa non conceditur.*

20 *Repulſæ proteſtatione ante teſtiũ receptionem non facta non creditur, & fortius poſt citationem ad dicendum, quæ inducit concluſionem in cauſa.*

21 *Præcedentiæ, & dignitatum cauſæ ſunt Summariæ, & ſine figura iudicij de-*

bet.

terminantur.

22 *Verbum de plano intelligitur repulſa repulſa, & ſubtilitate ſublatis.*

23 *Termino finito teſtes examinati, vel non ipſo iure in cauſa publicatum intelligitur, & ſi in termino repulſa petita non fuerit cenſetur concluſum in cauſa.*

24 *Nullitates ſi ante deciſionem cauſæ non proponuntur pragmatica reijcit.*

25 *Concluſio eſt renuntiatio omnium probationum.*

26 *Publicatio in cauſa non eſt de ſubſtantia iudicij, & non reddit proceſſum nullum*

27 *Publicationis omiſſio non reddit acta nulla.*

28 *Concluſio non eſt de ſubſtantia proceſſus.*

29 *Proteſtatio ſeruat ius proteſtantis, & tollit voluntatem in ſequentibus actibus.*

30 *Præſcriptio ſola citatione interrumpitur.*

31 *Propoſitum in mente retemptum nihil operatur.*

32 *Petitorium expediri petens, cenſetur poſſeſſorio renuntiare.*

33 *Appellatione pendente, ſi ad primum Iudicem redditur, cenſetur appellationi renuntiatum.*

34 *Petitorium quando conſtat, debet expediri, & iudex, & pars cognoſcentes notoriam iuſtitiam petitorij ſi illud non decidant, peccant.*

35 *Conſiliarius nouiſſimè creatus in nouiſſimo loco recipi debet.*

37 *Principis ſententia non impugnatur per ſupplicationem, nec per nullitates.*

38 *Citatio vnica coram Principe ſufficit.*

39 *Præſens dicitur vbi quis ſuum habet domicilium, niſi probetur abſentia.*

40 *Præſens non contradicens conſentire videtur.*

41 *Præſens non eſt citandus.*

42 *Præſentia partis eſt pro citatione, etiam in cauſa inſtrumentali.*

43 *Cauſa quando principaliter tendit contra vnam certam perſonam, & ſi reſultet in præiudicium tertij, ille tertius non citatur.*

44 *Regula ſi extat ab ea non eſt recedendum.*

45 *Sententia contra poſſeſſorem feudi, vel fideicommiſſi, afficit omnes ſequentes ſucceſſores.*

46 *Litis legitimus defenſor quando auditur non eſt alius citandus.*

47 *Sententia lata contra vnum ratione connexitatis nocet alteri.*

48 *Sententiam pati ferri contra primum, contra quem in conſequentiam intereſſe habet, nocet, & obſtat rei iudicatæ exceptio, & nu 49.*

50 *Poſſeſſio adminiſtrationis contra legem eſt nulla ſicut ſententia contra legem lata.*

51 *Nullus actus, nullam parit actionem.*

52 *Iuramento tria adeſſe debent ſcilicet veritas iudicium, & iuſtitia.*

53 *Ius non habens non eſt citandus.*

54 *Vincens vincentem te, vincere videtur te.*

55 *Defenſionem qui non habet, citandus non eſt.*

56 *Princeps in quibus pleniorem habet poteſtatem poteſt de facto, & ſine citatione procedere.*

57 *Princeps beneficium quod ipſe conceſſit, poteſt ſine partis citatione auferre.*

58 *Princeps ſemper ius tertij reſeruare cenſetur.*

59 *Præcedentiæ, & dignitatum officialium in deciſione non admittitur appellatio nec vlla exceptio, ſed ſtatim exequuntur.*

Pro eodem Regio Conſiliario Domino D. Ioanne Ruiz de Valdeuieſo contra Regios Conſiliarios D. Cæſarem Frecciã, & Iacobum de Franchis.

ARGVMENTVM.

Nullitates in conciſtorio Principis à decreto coram eo lato num proponi poſſint, Et an præſens, & aſſiſtens neceſſario citandus ſit.

CON-

CONSILIVM LXXXVIII.

DEcretum Domini ProRe-
gis, ſuique Collateralis
Conſilij, quod Conſilia-
rius Dominus Ioannes
Ruiz de ValdeuieſoDD.
Cõſiliarios Cæſarẽ Frec
ciam, & Iacobum de Franchis præcedere
debeat, vt nullitatibus oppoſitis non ob
ſtantibus exequatur, ob Iudicantium Ex-
cellentiam pauca dicam.

Et primò, circa primam, ſecundam, ter
tiam, quartam, & quintam nullitates re-
1 ſpicientes acta † ordinatoria, cũ aduerſa
rij paſſi ſint cauſam expediri, eis obſtat
nouiſſima Regia Pragmatica ſub die 11.
Maij anni 1612.*nu.*17. vbi poſt ſenten
tiam de nullitate actorum dici vetatur.
De ſexta, quod debebatur expediri poſ-
ſeſſorium ante petitorium, vltra quod
cauſa ſemper fuit de petitorio, & ordina
ria, vt aduerſarij ipſi fatentur in quarta,
& in alijs nullitatibus, & nunquam ante
terminum, & compilationem proceſſus
fuit de poſſeſſorio actum, dum petitorium
ipſum deductum, & determinari inſta-
2 tum fuit, tamen eis obſtat † *cap. paſto-
ralis, & cap. dilectus de cauſ. poſſ. & pro-
priet.* & alia notoria iura, & obſeruantia
quod cauſæ præcedentiæ, inter officiales
ſine proceſſu, & figura iudicij expediãtur
& etiam nouiſſimè inter Dominos qua-
tuor Regios Conſiliarios fuit actum; Cir
ca ſeptimam, & vltimam nullitatem de
iuſtitia cauſæ, cum non ſit dictum contra
3 quos expreſſos caſus legis tale decre-
tum eſſet, de ipſa nullitate nec curandum
eiſque aduerſarijs obſtat *d. Regia nouiſſi-
ma ſanctio num.* 20. maximè quod no-
ſtra deciſio eſt, iuri canonico, Ciuili, &
municipali conſona: Et licet ex prædictis
nullitates omnes non obſtent, etiam quia
4 non ſunt firmatæ † ab Aduocato, vel Pro
curatore, vt *eadem nouiſſima Pragmatica*
5 mandat *num.*24. & decretum † fuit latũ
coram Principe, & in eius ſupremo Con-
ciſtorio, nullitatibus maximè ex defe-
ctu iuris poſitiui non ſubiacet, ſed nul-
litatibus, & oppoſitione remotis exequi
debet, vt per omnes de conſilio deciſum
firmat *Afflict. deciſ.* 283.*nu.*7. Tamen ex
abundanti vnicuique nullitati, diſtinctè
reſpondendo dico.

Primam nullitatem, in qua aſſeritur
quod dato termino in cauſa petitorij
fuit facta facultas, & ad dicendum, & in-
timatur die 31. Decembris anni 1612.
die feriarum, & feſtiuo abſque licentia,
replicatur non obſtare ex pluribus.

Primò, nam licet agens ad vſumfru-
ctum, vel vſum, aut aliam ſeruitutem, iu-
6 dicium petitorium faciat, cum agens † ad
dicta iura incorporalia cenſeatur iſtorum
iurium dominus, vt per *Specul. in titul. de
cauſ. poſſeſ. & propriet.* §. *ſequitur &* §.
*nunc dicendum, & ex alijs Marant. in
7 ſuo ſpec. aur. part.* 4. *diſtin.* 7. *num.* 1. In †
Regno omnes cauſæ ciuiles ſunt Summa-
riæ, per *cap. Regni deteſtantes, & pragma
ticam* 1. *de ord. indic. ibi, (in cauſis ciuili-
bus ſiue mixtis coram quibuſcumque iudi-
cibus, & delegatis procedi, ſine figura iudi
cij facti veritate inſpecta)* quæ clauſula
8 † ſine figura iudicij, de qua loquitur etiã
text. in l. vna §. *ſimilique modo C. de Lat.
lib. toll.*, & *cap. ſolemnitatibus* §. *ſiqua
vero de elect. in* 6. hunc habet effectum,
vt per eam tollatur omnis actus iuris po
ſitiui, ſiuè conſuetudinarij, vel municipa
lis requiſitus in iudicio, & remanebit
tantum iuris naturalis, & gentium obſer
uantia, *Bar. in extrauag. ad reprimendum
verſic. ſine figura iudicij, clement. ſæpe de
re iud. Rom. ſing.* 783. & formam iudicia-
riam excludit, per quod ſolum verbum
9 ſine figura † iudicij iudex poteſt incipe-
re à poſitionibus, & articulis, quibus pro
batis ſtatim procedere ad ſententiam, ex
Ioanne Monaco in cap. fin. de hæret. in 6.
& ex alijs firmat deciſio Rot. Roman. 33.
num. 1. *in nouiſ.* 96. *Iaſ. in l. iuſtitia ff. de
iuſt. & iur.*

Secundò, in Regno dum iudicia Ciui-
lia omnia ſunt Summaria, & in eis ſine
10 iudicij figura † procedi debet, vt prædi-
ximus in caſu noſtro, ſola facultas, & ad
dicendum ſufficiens fuit, quæ iuris natu-
ralis eſt, maximè in ſententia Principis,
quæ eſt ſupra ius *Felyn. in cap. Canonum*

ſtatu-

ſtatuta colum. 2. de conſtit. Paris de Put.
de ſindic.§.an dictum capitulum colum.4.
in fine verſi.inquantū, videtur dici quod
11 ſcarentia † ſeu geſta Principis nullitati-
bus ſuppoſita non ſint, ex quo aliter agen
do,& in caſu noſtro, eo ipſo quod proceſ-
ſit ad dictam decreti prolarionem, vide-
tur diſpenſaſſe defectui, in actibus præce
dentibus forte exiſtenti, *cap. propoſuit de*
conceſſ. præb. ibi Felyn. & in cap. in cauſis
in fine de re iud. Alex. poſt Bart. & alios
in l.fin.C.de leg. idcircò dici conſuetum
12 eſt, quod in auditorio † Principis,& in
cauſis coram eo vertentibus, non atten-
ditur nullitas, ſed rei geſtæ veritas, quæ
veritas ſola attendi debet, ex quo tan-
quam Deus iudicat, qui non fallit, nec
fallitur *arg. not. in cap. ad petitionem de*
accuſ. & ex alijs, Vant. in tract. de nullit.
cap. an & qual. ſenten. poſſ. dici de nullit.
num. 8. Et quia *Regens de Ponte deciſ.* 20.
ſupra num. 28. in fine dicit, dum de Col-
13 lateralis † Conſilij decreto fuerat dictū
de nullitate,& dati adiuncti, & vtrūque
in tali ſupremo auditorio non eſſe admit
tendum, quod ſciens tunc temporis Do-
minus Prorex, cauſa non fuit votata, &
decretum præcedens exequutum, claram
habemus deciſionem, decreta Domini
Proregis, ſuique Collateralis Cōſilij nul
litaribus non ſubiacere, vt ex prædictis
ita etiam iuris eſt.

Tertiò, citationem intimatam die fe-
riato,& feſtiuo nec obſtare, quia coram
Principe, qui procedendo, omnes defe-
ctus in actis forte exiſtentes deleuit, vt
14 diximus, qui † iuris ciuilis, & poſitiui
ſunt, maximè circa modos, *Alber. in l. ea*
quæ C. quom. & quand. iud. Oldrad. conſil.
43. quia omnes actus fori iuris ciuilis
ſunt *l. Princeps ff. de leg. l. digna vox. C. eo-*
dem l. ex imperfecto de teſtament. Bart.
conſil. 119. Iacob. de Belloviſ. in repet. §.
contrahentes c. Romana num. 22. de for.
compet. concluſ. 3. Abb. in cap. inter qua-
tuor not. 2. de maior. & obed. quia Prin-
15 ceps † defenſiones à iure poſitiuo intro-
ductas tollere poteſt *Bald. in l. 1. ff. ne*
quis eum qui in ius vac. eſt vi exim. Iaſ.
& alij in l.3.§. ſi is pro quo ff. quod quiſq;
iur. per l. eas ff. de capit. dimin. Rebuff. in
tract. citat. in prædicto num. 26. fol. 266.
16 ex quo infertur, † citationem, & actus
die feriato, & feſtiuo coram Principe
non obſtare, vt eſt punctualis *text. in l.*
præſente C. de his qui ad eccleſ. confug. ibi
(quoties vſus exegerint ſingulis cauſis ae-
que perſonis præſentanea conſtituta præ-
ſtamus) Spec. in titul. de fer. §. 1. num. 9.
17 *verſic. eſt autem* dicit, quod nulla lex †
poteſt Curiam Principis coarctare quin
poſſint quolibet tempore ius reddere
etiam diebus feriatis *Maran. in Specul.*
aur. part. 6. artic. 10. *num.* 46. vltra quod
18 per † præſentiam ipſius Frecciæ qui cū
Aduocato oretenus, & in ſcriptis omnes
Dominos Regentes informauit, & in re-
latione cauſæ auditus, defectus citationis
ſi adeſſet fuit conualidatus, vt ex multis
firmat *Capyc. deciſio.* 34. *num.* 8. & ſic pri-
mam nullitatem non obſtare ex prędictis
firmiſſimum eſt.

Circa ſecundam nullitatem, ex quo
non fuit conceſſus terminus repulſæ, nec
facta proluſio ſuper petitis, reſponde-
tur.

Primò, quod cum ſimus in cauſa iam
19 dicta de ſui natura Summaria, † vbi ſe-
miplena probatio ſufficit, repulſa non
conceditur. *Abb. in cap. veniens il ſecun-*
do colu. 5. in princip. de teſt. vbi Felyn. col.
6. Marant. in d. part. 6. cap. vel teſtes re-
pulſantur num. 19. *Scagl. in Rit. Magnæ*
Curiæ Vicariæ 73. *num.* 11. *Capyc. deciſio.*
55. *num. 3. verſic. in contrarium*, eo magis
20 quia ante receptionem † teſtium aduer-
ſarij non fuerunt contra eos proteſtati,
Idcoque non licet eos repulſare, *c. præ-*
ſentium de teſt. & eſt ratio ſecundum
Abb. ibi, quia præſumitur malitioſè te-
ſtes publicatos repulſare, & fortius poſt
citationem ad dicendum, quæ inducit
concluſionem in cauſa, vt per *Menoch.*
de arb. iud. q. 35. num. 7. & diu eſt, quod
fuit facta publicatio, & concluſio de iu-
re, vt infra.

Secundò, cauſæ præcedentiæ, & digni
21 tatis, ſummariæ de plano,& ſine figura
iudicij videri debent, & Iudex reproba-
tionem teſtium, eorumque dicta refrena-
re

re tenetur *Card. in clement. ſæpe concluſ.*
22 *3. de verb. ſig.* vbi exponit verbum † de plano, ideſt repulſa ſubrilitate pernitioſa, in refrenando multitudinem teſtium, & reprobationem in omnibus alijs planius, & temperantius proſequendo & refert, & firmat *Afflict. dec.* 351. *n.* 4.

Tertiò, *Regia Pragmatica curſu dilationum de ord. iud.* in princip. dicit (*curſu*
23 *dilationum vt ſupra finito,* † *ſiue teſtes fuerint examinati, ſiue non ipſo iure in cauſa publicatum intelligatur*) & paulo inferius dicit (*octo diebus elapſis ſi ſequenti die aliqua partium repulſam petierit, ipſo iure conceſſa intelligatur*) & in fine ſequitur (*ſi autem poſt publicationem prædictam in terminis præfatis non fuerit poſita repulſa, terminis finitis, cauſa pro concluſa habeatur*) & cum in hac cauſa poſt terminum probatorium facta fuerit publicatio ipſo iure, & ne dum dicti octo dies ad petendum repulſam, immo, & poſt factas probationes, & alij octo dies requiſiti ad ſcripturas producendum *iuxta d. Pragmaticam,* ſed plures, & plures mẽſes ſunt elapſi, vt ex actis, ex quo locus repulſæ non erit, immò & fortius poſt concluſionem diù factam, & poſt citationem ad dicendum petijt, & à tali petitione receſſit cauſam principalem informando, eiuſque expeditionem ſollicitando, locus repulſæ nullo modo erat, & dum
24 prætenſa ſunt de actis † ante decretum *nouiſſima pragmatica prædicta* ei obſtat adeo quod in præſenti audiri nec debent.

Ad tertiam nullitatem quod petijt terminum ad ſcripturas impugnandum, Reſpondetur quod iam diximus per lapſum temporum in *d. Pragmatica curſu dilationum,* culpa aduerſarij nihil opponentis nec petentis dicta cauſa per petitum terminum ad impugnandum concluſa
25 fuit, & concluſio eſt † renuntiatio, quæ fit omnibus alijs probationibus ad *text. in cap. paſtoralis de cauſ. poſſeſſ. & propr. cap. auditis, de procurat. gloſ. in cap. cum dilectus verſic. concluſum de fide inſtrument.* in tantum quod dicitur claudere os partibus, vt nihil aliud probare poſſint *d. cap. auditis Capyc. deciſio.* 35. *in fin. ibique Add. Gramm. deciſio.* 28. *num.* 6 *Carauit. d. Rit.* 75. *num.* 3. & cum ſit de actis ante decretum, & pars malitioſe tacuit obſtat *d. nouiſſima Pragmatica anni* 1612. *nu.* 17.

Ad quartam nullitatem vbi prætenditur iudicium ordinarium, in quo publicatio, & concluſio neceſſaria erat, facultas, & ad dicendum fieri non poterat re-
26 ſpondetur. Publicationem † non eſſe de ſubſtantia vt *Bart. Angel. Alexand. & * communiter Doctores tenent in l. prolatam C. de ſentent. & interloc. omn. iud. Abb. in cap cum I. & A. colum.* 3. *in fin. de re iud. vbi Felyn. colum.* 2. *Corn. conſ.* 102 *colum. fin. lib.* 1. *Ancar. conſ.* 57. concludunt cõcluſionem eſſe de iuſtitia, & eius omiſſio non reddit proceſſum nullum, &
27 licet poteſt † appellari tamen ſi ante ſententiam non appelletur, acta tenent, & ſibi imputandum ſi tacuit, & iſta opinio eſt *communis, vt ex alijs etiam reiectis contrarijs firmat *Carau. in Rit.* 72. *num.* 7. & 11. maximè quod cauſę ciuiles in Regno ſunt ſummariæ, vt prædiximus & per *d. Pragmaticam curſu dilationum,* cum elapſo termino ipſo iure ſit facta publicatio, non poteſt dici omiſſa publicatio, & firmat *idem Carau. d. Rit. num* 8.
28 & idem dicitur de concluſione, † quæ non eſt de ſubſtantia, nec vitiat proceſſum *Abb. & Felyn. in d. cap. I. & A. Card. in d. Clement. ſæpè* §. *& quia* nè dum in ſummarijs ſed, & in ordinarijs Iudicijs *ex alijs Carau. Rit.* 75. *num.* 2. *& eadem pragmatica curſu dilationum firmat in fine ibi* (*Quibus terminis finitis, cauſa pro concluſa habeatur* plures menſes ſunt quod in cauſa omnes termini in *d. pragmatica* requiſiti, ſunt elapſi, ab illo tunc publicatio, & concluſio ex vi *d. Pragmatica* factæ fuerunt, & omnia petita ſunt de actis ante decretum per *d. nouiſſimam pragmaticam num.* 17. de eis tractari non poteſt.

Ad quintam nullitatem quod Conſiliarius Valdeuieſo paſſus fuit aduerſarios præcedere per annos duodecim non curando litem proſequi, & ſic agebatur ordi-

ordinariè, & erat facienda publicatio, concluſio, & monitio ad dicendum diebus non feriatis, reſpondetur.

Primò, quod Conſiliarius Valdeuieſo in actu ſui officij ingreſſus, proteſtatus fuit quod præcedere debebat fol. 4. quæ
29 † proteſtatio ſeruat ius proteſtantis *DD. in l.* 1. *§. morte de nou. oper. nunt. & late Alexand. conſ.* 130. *in cauſa Strazzaro lorum penultim. colum. vſque in finem lib. quarto*, & virtus proteſtationis rollit animum, & voluntatem in ſequentibus actibus *iuxta notata in l. pacta nouiſſima C. de pact.* vltra quam proteſtationem ab illo tunc ſupplicauit Dominum ProRegem, vt ipſum præcedere mandaret fol. 1. & 17. pluries aduerſarios citari faciendo, vt ex actis, & vltra quod per ipſum non ſtetit determinari facere non dum venerat caſus præſidendi, & eſſe capud in alia aula, & ex his D. Valdeuieſo ne dum non conſenſiit, ſed diſſenſijt.

Secundo, licet in hoc caſu nō adſit præſcriptio ex abundanti dicitur per ſolam
30 † citationem ab illo tempore factam, fuit interrupta, & impedita illa, & omnis alia forte ex aduerſo prætenſio, per *text. in l. ſicut C. de praeſcript. 30. vel 40. ann. & reiectis contrarijs firmat Carau. in Rit.* 33. *&* 34.

Tertiò, ad illud quod prætenditur in iudicio ordinario de publicatione, & monitione ad dicendum die feriato ex iam dictis non obſtare fundatur in reſponſionibus ad primam nullitatem *num.* 3. & ad quartam nullitatem.

Ad ſextam nullitatem, quod dum ſperabat non procedi ad expeditionem cauſæ petitorij vbi intentendebat ſupplicare pro adiunctis, ſed prius ſuper contentis in vltima eius compaſitione, quæ expeditionem cauſæ principalis impediebat, Reſpondetur.

31 Primo, propoſitum † in mente retemptum petendi adiunctos nihil operare *l quod quis de cond. ind. l. ſi repetendæ, de cond. ob cauſ. vbi glo. & DD.*

32 Secundò, aduerſarius conſentijt † cauſam principalem petitorij ſummarij, vt diximus expediri, vltra quod proprio ore oretenus, & in ſcriptis dixit cauſam eſſe petitorij vt in 1. 4. & alijs nullitatibus ipſumque petitorium informandò, ac præſentando copiam literæ Domini Comeſtabilis fol. 34. aliaſque ſcripturas recedendo à ſuo prætenſo poſſeſſorio quod non aderat, renunriando *iuxta cap. Paſtoralis & c. cum dilectus de cauſ. poſſ. & propr.* de hoc cōqueri nō poteſt, ad quod facit *cap. ſollicitudinem de appell.* vbi quā
33 do poſt appellationem † redditur ad primum Iudicem cenſetur appellationi renuntiatum vt etiam in *cap. gratum de offic. deleg. ibique DD.*

Tertiò, Princeps committendo cauſam ad iuſtitiam inſinuat poſſeſſorium, & petitorium *Afflict. deciſio.* 359. *num.* 4. & cauſa petitorij abſorbit poſſeſſorium *d. cap cum dilectus in fine cap.* 1. *de reſtit. ſpol. & Afflict. vbi ſupra.* Immò ſi ſolum poſſeſſorium intentatum eſſet (prout non
34 eſt) & conſtat de petitorio † ipſum petitorium expediri debet *Grammat. deciſ.* 15. *in principio ex multis firmat*, & in foro conſcientiæ peccat iudex ne dum pars ſi cognoſcendo notoriam iuſtitiam alterius in petitorio, non deſiſtit, vt in hoc caſu, vbi iuſtitia Conſiliarij Valdeuieſo eſt valde notoria, & dat rem quam omni iure poſtea reſtiturus eſt, ex *Franciſc. Sarm. lib. 2 ſelect. interp. cap.* 13. *nu.* 5. *& ex alijs Regens de Ponte deciſio.* 40. *num.* 45. & hæc fortius in hac cauſa, quia ſemper fuit ordinaria, & in eadem petitorio, & numquam de poſſeſſorio actum fuit, & fatetur pars in prima, quarta, & alijs nullitatibus, & ſic ſexta nullitas reſoluta remanet.

Ad ſeptimam, & vltimam nullitatem de iuſtitia cauſæ pars non dixit contra quem caſum legis, & quam ſcripturam publicam tale decretum eſſet, ex quo de ea non curandum, & aduerſarijs obſtat *d. Regia nouiſſima pragmatica num.* 20. & tanto magis quia noſtrum decretum, eſt iuxta iura canonica ciuilia *Regiam pragmaticam* 3. *de offic. Sacr. Conſil. ibi*
35 (*Conſiliarium † vero nouiſſimè creatum, in nouiſſimo loco recipi mandamus*) dum Conſiliarij Freccia, & de Franchis fuerant

rant creati poſt Conſiliariū Valdeuieſo, vt ex priuilegiorum datis,merito Dominus Prorex , eiuſque Collaterale Conſilium decreuerunt , vt ipſe Conſiliarius
36 Valdeuieſo ipſos præcederet:quod † decretum cum ſit Principis, ſuique ſupremi tribunalis & omnia ex aduerſo prætenſa reſpiciant ius poſitiuum,oppoſitis non obſtantibus exequi debet , vt per omnes de Conſilio votatum fuiſſe firmat *Afflict.in deciſio.*383.*num.*7. *author.* Innoc. *& Abb. in cap.cum ex literis de exceſſ. prælat.& ex alijs* , & ideò *idem Innoc.in cap.cum ex literis de reſtit. in integr.* di-
37 cit contra ſententiam † Principis neminem venire poſſe, niſi per ſupplicationem non per nullitates , quando ſunt de iure poſitiuo,refert , & firmat *Afflict. d.in loco* , & etiam quia noſtrum decretum eſt iuſtiſſimum exequi debet,ex latè adductis per *Alexandr. in conſ.*73.*num.* 11.*lib.*6.Nec omictam dicere,quod nullitates Conſiliarij Frecciæ non ſunt firmatæ ab Aduocato,vel Procuratore, vt *eadem nouiſſima ſanctio mandat num.*14 & iuuari non poteſt firma in comparitione Conſiliarij de Franchis, quia ſumus in ſtatuto requirente talem firmam cuiuſlibet de nullitate dicentis,& ſic nō ex tēdi de perſona ad perſonam,vt eſt notū, vndè prætenſæ nullitates nec diſcuti debent, & decretum ipſum exequutioni de mandari debet.

Quoad comparitionem Conſiliarij Iacobi de Franchis nullitatibus Conſiliarij Cæſaris Frecciæ inhærentis dico.

Primò , verum eſſe in facto Conſiliarium de Franchis in hac cauſa pluries
38 fuiſſe citatum , & coram Principe † vnica ſufficit citatio *Georg.Natt.in clement. ſæpè §.& quia colum.*29.*de verb. ſign.*& effectus citationis eſt, vt quis compareat *l.nam & diuus ff.de adopt.d.clement.Paſtoralis* , alioquin contumax reputatur *Hyppol.de Marſil.in l. de vno quoque num.* 192. *ff. de re iud. Felyn.in cap.quoniam §.porro vt lit.non conteſt.Rebuff. de citat.in præfat. nu.* 105.*&* 114.

Secundò, ne dum fuit citatus pluries , ſed ſemper fuit præſens,cum quis in ſuo
39 domicilio † dicatur præſens, niſi probetur abſentia *Bart. in l. is poteſt ff. de acquir. hæred. Balb.de præſcript.* 4 *princip. part.verſic.*3.*quaro num.*4. & dum præ-
40 ſens † fuit,& non contradixit,nec comparuit etiam citatus, conſenſiſſe videtur etiam actui ſibi præiudiciali *l.in delictis in princip. ff. de noxali. Innoc. in cap. ex parte Decani, extra de reſcript. Bart. in l.quæ dotis ff. ſolut. matrim. & eſt* * *communis regula dicit Ioannes Campegius,in tract.de pet.& reſt.dot.quæſt.* 208.*num.* 2.maximè in iudicialibus *Bart.in l.* 1. *C. de relat.& ex alijs Surd.deciſio.*47. *num.* 9. & magis fuit præſens,cum ſemper , & eadem die , qua cauſa fuit expedita Dominū Regentem Conſtantium, vnum ex votantibus aſſociauit,& præſens citandus non eſt,*l.eadem* §.1.*verſic. parte præſente,vel vocata l.in cauſæ §.cauſa cognita ff de minor. d. lege de vno quoque verſic. præſentibus,vbi Angel.& Imol.Ioan. Andr.in cap.fin.de electio.in 6. Ancar.in cap. propoſuiſti.*32.*diſtinct.& quæſt.*29. *num.* 8.*part.*2.*Anto.de Butr.& Felyn.in cap.*1. *de Iud. Alexand. & Iaſ.in rubr. C. de in ius voc.* & nulli dubium eſſe debet quod
41 ex præſentia † partis citationis defectus conualidatur,vt ex *Specul.& alijs* firmat *Capyc.d.deciſio.*34.*num.*8. immò præſen-
42 tiam † partis citationem etiam in liquidatione inſtrumenti ceſſare facere, ſecundum magis * communem, & veriorem opinionem,ex multis firmatam dicit *Carauit.in ritu* 166.*num.*78.*verſic.contrarium tamen, ibique Addentes.*

43 Tertiò,Conſiliarius Frecciæ† præcedit Conſiliariū de Franchis cuius ſecundario,& in conſequentiam, non principaliter negotium intereſt , & ex generali regula,quam tradit *Gomeſ. in l.* 40. *Taur. num.*73.*verſic.ſecundo facit*,quod quando cauſa principaliter tendit , & ordinatur in præiudicium certæ perſonæ licet in conſequentiam reſultet in præiudiciū tertij non propterea ille tertius eſt citandus , vt compareat & aſſiſtat in cauſa, ſed tantum primus ad quem principaliter negotium ſpectat,iuxta *text.in l.*1.*§. denuntiari ff.de ven. inſpic.ibi(primo gra*

Digitized by Google

du heredi inſtituto non etiam ſubſtituto)
l. ex contractu ff. de re iud. vbi ius exe-
quendi ſententiam tranſit contra eum
qui in locum condemnati ſuccedit, ex-
prexius dicit text. in l. cum filius fami-
lias §. in hac ſtipulatione ff. de verb. oblig.
ibi (per heredem videtur fieri quamuis ab
ſit, & ignoret) vbi ſummè notat, & comen
dat Angel. colum. 2. Bart. in l. in diem nu.
1. ff de aqua pluu. arc. ibique Angel. ver-
ſic. in iudicijs ſufficit quod & in l. filius fa-
milias §. diui in fine verſic. & etiam ff. de
leg. 1. vbi Rafael colum. 2. verſic. nota
quod, & multa colum. fin. num. 18. & di-
xit hanc veriorem opinionem eſſe ibi Ale-
xand. num. 9. & quod omnes eam ſequun
tur Iaſ. in lectur. dicti §. diui num. 47. &
ſequitur numer. 38. & ex multis magis *
communem firmat Couar. pract. qq. cap.
13. num. 6. verſic. hoc ipſo conſtare. vide-
tur Alexand. conſil. 58. num. 6. lib. 5.
Bald. in l. nam ita diuus ff. de adoptio.
Octau. Caeber. deciſio. Pedemont. 157. nu.
3. gloſ. in d. l. de vnoquoque verſic. quot
cauſa ff. de re iud. quam omnes prætitati
DD. tenent, & vt ſingularē extollunt, *
ac communiter approbatam nemine eorū
44 excepto dicunt, & cum ſit regula, † ab ea
non recedendum, vt ex multis firmat Mo
lin. de primogen. hiſp. lib. 4. cap. 8. num. 4.
fol. 177. & a fortiori adduco de ſenten-
45 tia † lata contra poſſeſſorem feudi, ma-
ioratus, aut fideicommiſſi, quæ omnibus
ſucceſſoribus etiã nõ citatis, & ignoranti
bus nocet Alexand, in d. l. filius familias
§. diui in d. l. ſæpè numer. 118. reprobant
Iſern. in cap. 1. §. ſi vaſallus, quam Alexa.
opinionem ſequitur Boer. deciſio. 255. co-
lum. penult. circa med. verſic. & ideo ſen-
tentia Roderic. Suarez allegat. 27. num. 3.
Anto. Gomeſ. in d. l. tauri. 40. nu. 73. * com
munem dicit Couarr. d. cap. 13. num. 6. *
communem Suarez, in teſaur. recept. ſen-
tent. verſic feudum num. 73. verſi Ma-
ioratus num. 13. qui dicit * communem
regulam eſſe Molin. vbi ſupra num. 3. &
ſeq. & latius Tiraquell. in tract. res inter
ali. act colum. 1. & 2. multa Alfan. in col-
lect. 668. fol. 91 d. l. ſæpè & cumulat Con-
ſiliarius Fab. de Ann. conſil. 18. num. 2. 3.
18. 19. 22. verſic. & hic rogo, &c. vnde
46 cum Conſiliarius Freccia † legitimus ſit
huius litis defenſor, & eum principaliter
tangat, ac præcedat Conſiliarium Iaco-
bum de Franchis, qui licet poſt Conſilia
rium Frecciam primus ſit ad præceden-
dum, eius præcedentia dependet á iure
47 Frecciæ legitimi defenſoris, † ratione
connexitatis cauſæ, talis ſententia ipſi
de Franchis nocet, iuxta gloſ. in c. quam-
uis de re iud. quam ex alijs firmat, & etiã
48 ſciens paſſus † eſt, cum Freccia cauſam
agitari, & ſententiari, ex quo per ſenten-
49 tiam ipſam eidem D. de Franchis, † rei iu
dicatæ obſtat exceptio ad text. in l. ſæpè
ff. de re iud. ibi (ſcientibus ſententiam, quæ
inter alios data obeſt) ibique gloſ. & DD.
& à fortiori adduco text. in d. cap. quam-
uis vbi legitur (ei tamen qui eum ſibi pri-
mum ea re actio, vel defenſio competebat,
ſubſtinuit, ſequentem agere, ac illi etiam
qui paſſus eſt eum à quo cauſam habet ex-
periri, eſt præiudicium generatum) ſic in
hoc caſu dum Conſiliarius de Franchis
ſciuit, & paſſus fuit Conſiliarium Frecciã
agitare cauſam maximè quod fuit cita-
tus, & citandus non erat, & non compar-
uit videtur renuntiaſſe, vt firmat Abb. in
d. cap. quamuis alijque ibi Scrib. & cum
tũc ei non comparere placuerit, amplius
non eſt audiendus, per regulam quod ſe-
mel ff. de reg. iur. & ne dum ſententia, ſed
& acta ei nocent vt idem Molin. firmat
vbi ſupra nu. 5.

Quintò, verum eſt quod d. Regia pra-
gmatica 3. de offic. Sacr. Conſil. mandat,
quod Conſiliarius vltimus creatus in vl-
50 timo loco recipiatur vndè † adminiſtra
tio Conſiliarij Frecciæ, & de Franchis,
aduerſus creationem Conſiliarij Valde-
uieſo anteriorem ipſorum eſt contra d.
Regiam ſãctionem Regni, & ſic ipſo iure
nulla, vti ſententia contra legem l. 1. §.
item eum ff. de ſenten. quæ ſin appellat. re.
in l ſi expreſſit ff. de appell. l. 2. C. quand.
prouoc. non eſt neceſſ. cap. 1. extra de ſen-
51 ten. & re iud. & ex actu nullo † nec ciui
lis, nec naturalis oritur actio, & pro non
facta talis ſententia habetur l. non dubiū
C. de leg. ibi (hoc eſt, vt ea quæ lege fieri
probi-

probibentur pro infectis habentur) l. ſi non
ſortem 2. reſp. de cōd. indeb. vbi Bar. Rom.
conſ. 437. num. 4. ergo audiendus non
erat.
Sextò, nec iuuantur iuramentis, quan-
do adminiſtrare cęperunt, quia ſtante an
teriori creatione Conſiliarij Valdeuieſo,
52 non aderant omnia, quæ in iuramento †
concurrere debent, ſcilicet veritas, iudi-
cium, & iuſtitia, vt in cap. de forma 22. q.
5. & plene Calcan. conſ. 15. Gram. deciſio.
76. num. 19. & ſic cum contra præceden
53 tiam Conſiliarij Valdeuieſo, nullum †
ius habebant in tali iudicio nec citari,
nec auditi debebant iuxta d. gloſ. in d. l.
de vnoquoque ff. de re iud. l. 1. §. penult. de
ventr. inſpic. l. qui poteſt inuitis ff. de reg.
iur. cap. quanto de tranſlat. Epiſcop. Abb.
& Felyn. in cap. cum olim num. 11. de re
iud. Cacheran. deciſio. Pedemo. 135. num.
7. Bald. in l. fin. C. quib. re iudi. non nocet,
& eſt magis * communis opinio, & per
Alexandr. in l. ex facto ff. de vulg. & pu-
pill. ſubſt. Dec. conſ. 55. & 313. & ex alijs
Alciat. reſponſ. 42. nu. 36. lib. 9.
Septimò, Conſiliarij Freccia, & de
Franchis contra Conſiliarium Valdeuie-
ſo anteriorem creatum, & Togatum, nul-
lam defenſionem habent, & ſignanter
Conſiliarius de Franchis, quem Conſi-
liarius Freccia præcedit, & à Conſiliario
54 Valdeuieſo victus per regulam ſi vinco †
vincentem te, te vincere videor, iuxta tex.
in l. de acceſſionibus ff. de diuerſ. & tem-
por. præſcript. & late Port. in ſuis commu.
concluſ. reg. 27. & 28. & qui defenſionem
55 † non habet, nec audiendus, nec citan-
dus eſt Bart. in l. 3. §. ſi cauſa cognita co-
lum. fin. verſic. ſed hodie de bonor. poſſ. Iaſ.
in l. ſi quando colum. 3. in fine C. vnde vi,
latè Port. vbi ſupra reg. 45. limit. 16. ex
quibus & alijs firmat Ioſeph Ludouic. de-
ciſio. Peruſ. 17. num. 11. ergo prætenſa
nullitas quod non fuit auditus, cum non
erat amplius citandus, nec audiendus
non obſtat.
56 Octauò, in his in quibus Princeps † ple
nam habet poteſtatem vti Papa in bene-
ficijs & feudis, ex iuſta cauſa etiam ſine
partis citatione poterit procedere cap. ſi-
cut vnire in fine, de exceſſ. Prælat. Bald.
in l. 2. C. quomod. & quand. iud. & ex alijs
Rebuff. in d. tract. citat. in præfati. nu. 38.
57 ſic & Princeps † ius, beneficium, ſeu pri-
uilegium à ſe conceſſum, etiam ab eo, cui
conceſſit non citato, auferre poteſt, vt
notatur in cap. decet, de reg. iur. in 6. vbi
gloſ. & DD. Spec. in tit. de inſtrumenti
edit. §. nunc autem prope finem. Clement.
de ſepult. Ancar. conſ. 2. vt tactum eſt nu.
4. & ex alijs Rebuff. d. num. 38. ſic in ca-
ſu noſtro Dominus ProRex adminiſtra-
tiones, quas ſuus prædeceſſor dedit di-
ctis Conſiliarijs Frecciæ, & de Franchis,
58 quia in Principe † ſemper intelligitur
clauſula ſaluo iure tertij iuxta text. in
l. 2. §. ſi quis à Principe ff. ne quid in loco
pub. & Afflict. deciſio. 334 num. 3. idem
firmant ibique addentes, anterioritatem,
& præcedentiam ipſi Conſiliario Val-
deuieſo omne iure debitam non abſtulit
& ſic ipſis non citatis, & non auditis etiã
dare potuit, maximè quod eorum admi-
niſtrationes fuerunt contra d. Pragmati-
cam tertiam de offic. Sacr. Conſ. ſaltim ſta
tim quod Conſiliarius Valdeuieſo venit
& ſic eis vllum ius quæſitum fuerat, ex
quo noſtrum decretum exequi debet.
Vltimò, dico quod ſumus in deciſio-
59 ne † præcedentiæ à quo nè dum nullita-
tes, ſed appellationes, & omnes exceptio
nes remoueri debent, vt decidit Sancta
Sinod. Sacri Concilij Trident. ſeſſ. 25. cap.
13. ibi (Epiſcopos remota omni appellatione
& non obſtantibus quibuſcunque compo-
nat) & ſi loquatur in eccleſiaſticis pſonis
cum talis deciſio fuerit facta à tot, & tan
tis doctiſſimis viris, ab omnibus ſeruari
debet, ad quod vltra iura prædicta con-
currit naturalis ratio, & conuenientia,
vt officialium differentiæ pro bono pu-
blico cito ſedentur, & de eis, & de geſtis
à ſupremo Principe, ſuoque Collaterali
Conſilio amplius non tractetur, ſtante e-
tiam obſeruantia, vt præcedentiæ inter
officiales ſine proceſſu, figura iudicij, &
partium citatione determinẽtur, eorum-
que decreta ſtatim exequuta fuerunt,
& numquam impedita, vt eſt notum, &
nouiſſimè inter quatuor Regios Con-

Digitized by Google

ſiliarios ita eſt deciſum, & exequutum ſtatim, & eo magis in caſu noſtro, vbi non citandi, fuerunt citati, & Aduocatus Conſiliarij Frecciæ, & de Franchis in expeditione cauſæ pro vtroque informauit, & in Collaterali Conſilio loquutus fuit; vndè ex prædictis decidi debet, nullitates prætenſas non obſtare, & decretum in fauorem Conſiliarij D. Ioannis Ruiz Valdeuieſo exequutioni demandari, & ita mihi videtur ſaluo tantorum meorum dominorum Iudicantium iudicio. Die 12. Aprilis 1613.

Die 7. Maÿ 1613. Referente eodem Domino Regente D. Petro de Caſtellet per D. Proregem, eiuſque Collaterale Conſilium cum interuentu Conſiliariorum Ioa. Baptiſta Melioris, & Io. Baptiſta Valenzuela fuit decretum, nullitates non obſtare & decretum latum ſub die decima Ianuarÿ eiuſdem anni 1613. exequatur, & ſic iuxta ſuperius allegata; vnde Conſiliarius Valdeuieſo die 9. Maÿ à ſua aula tranſiuit capud, & ad præſidendum in alia Aula in locum quon. D. Ioan. Sanchez de Luna, qui multo tempore Propræſidens Sacri Regÿ Conſilÿ fuerat.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Iudex Iudicando fungitur officio ſuo, & in eodem negotio amplius non iudicat.*
2 *Reclamatio non eidem Iudici, ſed alteri committitur.*
3 *Incidentia, & emergentia tanquam acceſſoria, naturam cauſæ principalis aſſumunt, & coram Iudice cauſæ principalis tractantur.*
4 *Placita ſemel, amplius diſplicere non debent.*
5 *Cauſa reclamationis, & grauaminum in Regno per eoſdem Iudices reuiduntur.*
6 *Sententia quando eſt additum, vel diminutum, per Iudicem appellationis exequutioni demandatur.*
7 *Vnum, & idem in prima, & ſecunda inſtantia pronuntiatum, facit ſententias conformes.*
8 *Sententÿs duabus conformibus latis, perpetuum ſilentium imponi debet.*
9 *Commiſſa cauſa alteri ob recuſationem alterius, ſucceſſor recuſati non procedit, ſed illius, cui commiſſa erat.*
10 *Actio oritur ex confirmante non ex confirmato, & per confirmantem exequi debet.*
11 *Rei Iudicatæ exceptio obſtat quando illud idem eſt Iudicatum.*
12 *Acceſſorium naturam ſui principalis ſequitur quando diuerſa ratio non adeſt & nu. ſeq.*

Pro D. Ioan. Baptiſta Cataneo contra D. Filippum Spinolam.

ARGVMENTVM.

Iudices qui in prima inſtantia Iudicarunt an, & in ſecunda Iudicare, & Commiſſarÿ eſſe poſſint de Iure Regni.

CONSILIVM LXXXIX.

POST binas ſententias contra Philippum Spinolam de eius prætenſa immiſſione in poſſeſſione bonorum quondam Cæſaris Catanei, cum Philippus ipſe reclamaſſet, & de nullitate dixiſſet, & per Ioannem Baptiſtam Cataneum exceptione rei Iudicatæ oppoſita, ad relationem Illuſtriſſimi Marchionis Tauiani fuit decretum, nullitatẽ non obſtare, nec eſſe locum reclamationi interpoſitæ pro parte dicti Philippi Spinolæ: verum reſpectu articuli incapacitatis, partes deducant omnia incumbentiè infra tres menſes præcisè, & peremptoriè, pro omni termino, & abſque beneficijs, & nominatione loco tamen reclamationis fol. 884. Dum Philippus prætendit cauſam alteri committi, eſt videndum an iudices qui in prima inſtantia Iudicarunt, in ſecunda Iudicare poſſint, & ſi incidenter de aliqua cauſa cognouerint, poſſint in aedem tanquam Commiſſarij inter-

Digitized by Google

interuenire, & videtur dicendum quod
non ex pluribus.

Primò, quia Iudex poſtquam iudicauit
1 officio ſuo functus eſt † & in eodem ne-
gotio amplius iudicare non debet iuxta
*text. in l. iudex poſt quam ff. de re iud.
Præſid. de Franch. dec.* 398. *nu.* 2.

Secundò, verba dicti decreti expreſſe
dicunt, quod terminus trium menſium
ad probandum incumbentia, circa inca-
pacitatem oppoſitam loco tamen recla-
2 mationis quæ non eidem iudici ſed alio †
committitur per *text. in l. quoties C. de iu-
dic. vbi Iaſ. & DD. ac Præſid. de Franch.
deciſ.* 512. *nu.* 52.

Tertiò, ſi eſt incidens, incidentia om-
3 nia, & emergentia † cuiuſcunque cauſæ
principalis tanquam acceſſoria eiuſdem
naturæ ſunt cuius, & ipſa cauſa principa-
lis eſt eiuſque naturam aſſumunt ſecun-
dum *Bart. in l. ſolent colum.* 3. *verſic. &
hoc aduerte ff. de Alim. & cib. legat. Præſi.
de Franch. deciſio.* 512. *num.* 1. ſi in cauſa
principalis reclamationis coram alio Iu-
dice proceditur, vt eſt notum, ita & in in-
cidentibus.

His, & ſimilibus non obſtantibus con-
trariam ſententiã veriorem eſſe puto ex
pluribus.

Primò eſt verum in facto, quod Philip
pus Spinola dicto vltimo decreto acquie
uit, ſupplicando, & inſtando pro commiſ-
ſione incidentis prædictæ incapacitatis,
& ad eius inſtantiam cauſa ipſa eidem
D. Marchioni Tauiani fuit commiſſa fol.
815. eodemque Philippo inſtante cogno
ſcere cœpit, vt ex contra ſupplicata folio
4 817. aterg. Dum ita ei placuit † pœnitere
non poteſt, per *regulam quod ſemel de
reg. iur. in 6. & vbi ceptum de iudic. &
adeſt Regia Pragmatica octaua cap.* 2. *de
offic. magiſtr. iuſtit.* qua mandatur quod
5 cauſæ reclamationum, & grauaminum †
in Regno per eoſdem Iudices reuidean-
tur *iuxta Regiam Pragmaticam* 41. §. *cũ
vero de offic. Sacr. Conſil.* & ſic etiam eſt
prouiſum *per Auth quæ ſupplicatio C. de
prec. Imper. offer.* & hanc præheminentiam
habet Sacrum Conſilium, vt reclamatio
ab eius decretis, & ſententijs, per eoſdem
Conſiliarios Iudices reuideatur, firmatq́;
Præſid. de Franch. deciſio. 528. *num.* 4. Et
ſi dicatur quod quando plures adſunt
Iudices, committantur alteri, hoc non
procedit in incidentibus, in quibus per
eundem cauſæ principalis commiſſarium
proceditur, vt ex inueterato Sacri Con-
ſilij ſtilo per fidem in actis productam
& quod articulus prætenſæ incapacitatis
ſit incidens patet, dum Cataneus oppo-
ſuit de fideicommiſſo, & Spinola per re-
plicationem dixit de incapacitate, inci-
denter eam propoſuiſſe videtur ex addu
ctis per *Paul. de Caſtr. in l.* 1. *C. de ordin.
Iudic.*

Tertiò, dicta propoſita incapacitas per
Spinolam ex alio demonſtratur incidens
quia poſt dictas geminatas ſententias,
Spinola ipsã incapacitatem propoſuit, &
tanquam incidens cauſæ principalis, im-
miſſionis, ad ipſius inſtantiam eidem Cõ-
miſſario Domino Marchioni Tauiani
ſupplicatio commiſſa fuit, & per eum
proceſſum, vt prædiximus dum in vltimo
decreto dicitur non eſſe locum reclama-
tioni per Spinulam interpoſitæ intelli-
gitur de cauſa principalis immiſſionis, &
in cauſa incapacitatis incidenter propo-
ſitæ dicto Domino Marchioni commiſſa
ipſoque Spinula inſtante, fuit datus ter-
minus ex quo idem D. Marchio tanquam
commiſſarius procedere, & interuenire
debet, quia quando in ſententia eſt addi
6 tum, vel † diminutum per Iudicem appel
lationis, exequutioni demandatur, & de
hoc apud omnes *Doctores* non adeſt
difficultas, vt per belle diſtinguendo fir-
mat *Bald. in auth. ſi qui litigantium, in
tertio notabili, & ita per DD.* communi-
ter teneri C. de Epiſcop. Aud. Bart. & DD.
in l. à Diuo Pio, colum penultim. verſ. quæ-
ro ff. de re iud. Præſid. de Franchis in de-
ciſio.* 335. *num.* 1. *& in deciſio.* 510. *nu-
mer.* 11.

Quartò, quando Spinula petijt per Sa
crum Conſilium immicti in poſſeſſionem
bonorum quondam Cæſaris Catanei, &
per Ioannem Baptiſtam oppoſitum de
fideicommiſſo, & per Spinulam replica-
tum non obſtare, implicitè & per præſen-

tationem ſcripturarũ de ea tractantium
explicitè prætenſam incapacitatem op-
poſuit, cum poſtea referente tunc com-
miſſario cauſæ D. Didaco Lopez, Spinu-
la excluſus fuit, commiſſaque cauſa recla
mationis D. Marchioni Tauiani, & inca-
pacitate per Spinulam iterum oppoſita,
ipſoque D. Marchione referente prædi-
ctam ſententiam confirmando; verum
pro omnibus per Spinulam prætenſis den
tur ducati quindecim milie, à qua ſenten
tia, per Spinolam reclamatum, & de nul-
litate dictum, ad relationem eiuſdem D.
Marchionis Tauiani, dictũ fuit nullitates
non obſtare nec eſſe locum reclamationi
propoſitæ per Spinulam, & oppoſita
rei iudicatæ exceptio obſtabat, quia
reſpectu petitæ immiſſionis, ſunt vnum,
7 & idem; † & ſententiæ ſunt confor-
mes, vt plene explicat *Couarr. pract.*
qq. cap. 25. verſic. 10. congruit; & capud
condemnationis ad ducatos quindecim
mille, eſt penitus ſeparatum ab immiſſio-
ne per ea quæ decidit *Præſid. de Franch.*
ex Couarr. & alijs deciſio. 510. num. 17.
& Anto. Theſaur. deciſio. 122. in primo ca
ſu, & dum ſententiæ ipſę reſpectu immiſ-
ſionis erant conformes, & per eas exce-
ptio incapacitatis per Spinulam oppoſi-
ta, abſoluendo Cataneum, erat reiecta;
debebat per Sacrum Conſilium perpe-
8 tuum ſilentium imponi † *iuxta Regiam*
Pragmaticam quintam de offic. Sacr. Con-
ſil. & Spinula exclamans quod contra
incapacitatem alias ſcripturas produce-
re habebat Sacrum Conſilium de æqui-
tate dictum terminum circa incapacita-
tem dedit, loco tamen reclamationis, nè
amplius de hoc negotio loqueretur, &
ſic poſtquam cauſa incapacitatis, quæ
erat incidens per Marchionem Sancti
Angeli Sacri Conſilij Præſidentem fuit
commiſſa d. Domino Marchioni Tauia-
ni, & effectum ſuæ confirmationis confir
mauit in procedendo, & dando terminũ
per ipſum procedi debet; & vltra quod
hoc ſit notorium, adduco quod commiſ-
9 ſa † cauſa alicui Conſiliario ob ſuſpitio-
nem alterius, & Conſiliario recuſato a-
lias non ſuſpectus ſuccedit, cauſa rema-
net pœnes eum cui ob ſuſpitionem alte-
rius commiſſa fuerat quod in dies in Sa-
cro Conſilio ſeruatur, vt teſtatur, & fir-
mat *Præſid. de Franchis in deciſio. 719.*
per totam, ex quo habemus quod cauſa
ſemel cõmiſſa per Conſiliarium cui com-
miſſa eſt, expediri debet, & non per alium
vt etiam ordinatur per *Regiam Prag-*
maticam 8. c. 2. de offic. magiſt. iuſt.

Quintò, Spinula actionem quam ha-
bet in dicto termino prætenſæ incapaci-
tatis, habet ex dicto decreto ad dicti Do
mini Marchionis Tauiani relationem la-
to, & proinde coram eo procedi debet,
cum quando à ſententia appellatur, &
10 confirmatur actio † oritur, ex confirman
te, non ex confirmato, & ſic per confir-
mantem ſententia exequutioni deman-
datur ita firmat *Præſid. de Franch. d. dec.*
510. nu. 9. & ſeq.

Sextò, dicta prætenſa incapacitas per
Spinulam incidenter propoſita, ſiue
oppoſita tanquam incidens cauſæ prin-
cipalis eidem Domino Marchioni Tauia
ni, per Dominũ Pręſidentem Sacri Con
ſilij vt incidens commiſſa, & per eundem
cognita dando terminum, bene proceſſit
ex regula *text. in l. quoties C. de Iudic. vbi*
Iaſ. & DD. ac Præſid. de Franch. deciſio.
512. num. 1. per tale decretum dationis
termini ad relationem dicti Domini Mar
chionis Tauiani, ipſe cauſam perſequere
debet, & dum illud idem in indiuiduo,
vti incidens cauſæ reclamationis per d.
Dominum Præſidentem Sacri Conſilij
fuit commiſſa dicto Domino Marchioni
11 Tauiani, eſt † illud idem, ipſi Spinulę rei
iudicatæ obſtat exceptio *iuxta text. in*
l. cum quæritur cum duobus ſeq. ff. de re
iud. quod decretum poſtquam Spinula
acceptauit impugnare non poteſt ex *reg.*
12 *text. in l. quod* † *ſemel de reg. iur. in 6.* &
ſic d. Dominus Marchio Tauiani cauſam
ipſam proſequere debet.

Non obſtat primum contrarium quod
Iudex poſt quam Iudicat, officio ſuo fun
ctus eſt, quia ſumus in Sacro Conſilio
vbi cauſæ omnes reclamationum, & gra-
uaminum, per eoſdem Dominos Conſi-
liarios, & Iudices reuiduntur ex diſpoſi-
tione

tione Regia Pragm. 41.*de offic.Sac.Conſ. & ex alijs ſuperius dictis.*

Nec ſecunda obiectio quod cauſæ reclamationum non eidem commiſſario, ſed alteri committuntur obſtare videtur, quia hoc nulla lege Regni, aut communi cauetur,& ſic poteſt,& debet eidem committi, maxime quod prætenſa incapacitas oppoſita per replicationem Spinulæ aduerſus fideicommiſſum, eſt in conſequentiam cauſæ principalis, & vltra quod tale incidens, & conſequens ad inſtantiam eiuſdem Spinulæ fuit commiſſa eidem Conſiliario Domino Marchioni Tauiani,qui recte proceſſit, etiam quia Iudex in conſequentijs cauſæ, ex officio procedit, & pronuntiat *arg. l. Paulus ff. de re iud.l. cum quidem* S.*item ſi iumenta de leg.Carauit.in* R*it.*197.*nu.*15.

Nec tertium contrarium quod dependentia,& emergentia tãquam acceſſoria eiuſdem naturę cauſę principalis ſint,minus obſtare videtur, quia acceſſorium naturam ſui principalis ſequitur quando inter eos diuerſa † ratio non eſt vt per *Hi*
13 *pol.de Marſil.ſing.*17.*acceſſorium verſic. ſcias tamẽ Zaſ. in l.qui autem in* 5.*not.ff. de priuil.cred.* cum tale incidens prætenſæ incapacitatis ſit penitus ſeparatum à cauſa principali immiſſionis, de qua Spinulæ per dictas duas ſententias rei iudicatæ obſtat exceptio, quam Sacrum Conſilium decidit dum circa incapacitatem incidenter per replicantem propoſitam,dixit non eſſe locum reclamationi & ex quo Spinula dicebat habere ſcripturas circa incapacitatem, ex æquitate dedit arctatum terminum,cum ſi compeтiſſet non ita dixiſſet, & ſic incapacitatem ipſam à cauſa principali ſeparando, vt aliquando acceſſorium à cauſa principali ſeparari poteſt *iuxt. text.in l.*1.*S. etiam ff.de vulg.& pupill.ſubſt.Præſid de Franch. deciſio.* 506.*num.* 32.*& ſeq.*& dum dictus Dominus Marchio Tauiani vigore ſuæ commiſſionis à Domino Præſidente Sacri Conſilij, & dando terminum proceſſit, & à dicta commiſſione non datur reclamatio, vt colligitur ex *vltima Regia Pragmatica de cauſ. decid cap.*5.de committendo cauſam alteri tractari non poteſt, & ſimiliter ipſi Spinulæ de hoc rei iudicatæ obſtat exceptio, maximè quod ipſo inſtante fuit dicto Domino Marchioni Tauiani cauſa commiſſa & per eum proceſſum,vt prædiximus,vnde ex his currenti calamo adductis etiam contrarijs reiectis patet quod dictus Dominus Marchio Tauiani tanquam commiſſarius in ipſa cauſa procedere debet, & ita iuris eſſe conſulo.

Die 22.*Septembris* 1617.*Referente Pro Regente Conſiliario Domino Ambroſio Sant'Iago integerrimo viro per Collaterale Conſilium cum Regijs Conſiliarijs D. Marco Antonio Morra,& Domino Pomponio Saluo adiunctis fuit prouiſum quod ijdem Iudices qui determinarunt cauſam prædictam vltimo loco decidant articulum prædictum pœnes Secretarium Regni,& pœnes Cioffum Sacri Conſilij Actorum Magiſtrum in proceſſu inter dictos Spinulam,& Cataneum fol.* 900.

Et ſub die 14.*Octobris* 1617.*facta relatione in Sacro Conſilio per D. Regentem Marcum Antonium de Ponte Marchionẽ Sancti Angeli,& Præſidentem Sacri Regij Conſilij viceque Portonotarium , &c. prouiſum eſt , quod idem D. Iacobus de Franchis Marchio Tauiani , Regius Conſiliarius in cauſa prædicta procedat ſeruata forma ſua commiſſionis contenta in decretatione expedita per præfatum D. Præſidentem die* 24.*Iulij* 1617.*ſub pœnes dictum Secretarium , & in dicto proceſſu fol.* 909.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Solutio vitalitia eatenus permittitur quatenus Capitale perditur, alias cõtractus eſt nullus.*

2 *Solutio ad duodecim per centum an ſit nulla vti contra Bullã Nicolai V.& Pragmati-*

maticam Regis Alfonſi I.

3 Nullo ex contractu nulla oritur actio nec obligatio.

4 Fructus quando non ſunt correſpectiui ad ſolutionem obligatus non tenetur.

5 Contrahentium æqualis debet eſſe conditio.

6 Aequalitas auget bonam fidem, inæqualitas malam.

7 Annua præſtatio debet conſtitui ſuper corpore, certis finibus deſignato frugifero præſenti pecunia, & quandocunque extingui poſſe, alias eſt contra Bullam, & Pragmaticam.

8 Requiſita prædicta ſunt de forma.

9 Formæ renuntiari non poteſt, alias contractus eſt nullus.

10 Vſuram ex contractu contra formam recipiens non eſt tutus in foro fori, nec in foro poli.

11 Bulla Pij V. tractans de Animarum ſalute, omnibus in locis etiam Eccleſiæ quoad temporalia non ſubiectis eſt ſeruanda.

12 Bulla prædicta Pij V. eſt præſcripta.

13 Cenſuum materia eſt ſecundũ Papæ Bullas tractanda, & quare.

14 Bulla Pij prædicta cum ſit publicè nota ac à Doctoribus gloſata, & allegata, ſecundum eam eſt iudicandum, alias ſententia eſt nulla.

15 Bulla prædicta in hoc Regno de communi opinione approbata, obſeruata, & ſecundum eam iudicatum.

16 Papæ mandata pro correptione ſcelerum qui non obſeruat eſt excommunicatus.

17 Lex ſi ex prætio, non loquitur vbi eſt conceſſa dilatio.

18 Quantitas certa maxime data dilatione a principio taxari non poteſt, communis & deciſum pluries, & nu. 40.

19 Ferro viam aperit, qui per contraria tranſit.

20 Opinio D. Regentis de Ponte quod data dilatione intereſſe taxari poſſit an iure procedat, & nu. 21.22.23.24.25.26.28.29.30.31.34.35.36.37.38.39.40.47.

27 Opinio Couarr. declaratur.

32 Dilatio conceſſa ad ſoluendum facit ceſſare perfidiam.

33 Propoſitum quid operetur.

41 Intereſſe non debetur niſi ex mora.

42 Mora in principio contractus non conſtituitur.

43 Mora contrahitur per interpellationem.

44 Sortis petitione dilata, & vſuræ etiam dilatæ cenſentur.

45 Sorte in tempore non ſoluta, licite petuntur vſuræ.

46 Doctori non allegantí, non eſt credendum

48 Deciſiones plures contra Regentem de Ponte.

49 Intereſſe lucri ceſſantis, & damni emergentis non probatum, non deberi, deciſum.

50 Intereſſe ſub obligatione omnium bonorum taxatum, & promiſſum non deberi, communis, & deciſum pluries contractum eſſe nullum, & in hoc conueniunt Doctores Ciuiliſtæ, Canoniſtæ, & Theologi, & qua ratione.

51 Iuramenta in contractu vſurario, quia eſt omni iure prohibitum, non obſtant.

52 Vſura Palliata facit quod creditor non lucretur fructus, & ſi percipit tenetur reſtituere, ſin autem, non poteſt eas petere.

53 Solutum plus per errorem, compenſatur cum ſorte.

54 Solutum ex cauſa vera, vel indebita cedit in aliam cauſam vere debitam.

55 Error in damno vitando toleratur etiam in facto proprio.

56 Compenſatio opponitur aduerſus debitum coram Præſide petitum.

57 Compenſatio de pecunia inuicem debita fit ipſo iure etiam in pœnalibus, & de omnibus actionibus.

58 Solutione indebiti intereſſe, extinguitur capitale pro rata, & curſus intereſſe impeditur.

59 Veritate ſola facti attenta, proceditur in Regno.

60 Compenſatio ipſo iure extinguit actiones, & obligationes.

61 Compenſatio opponitur aduerſus executionem, & etiam contra inſtrumentum dotale.

62 com-

62 *Compenſatione oppoſita ſtatim ipſo iure fit compenſatio.*

63 *Actum qui facit poſt promiſſionem videtur facere animo compenſandi, & iuramentum non obſtat.*

64 *Compenſans non venit contra inſtrumentum quod dicit ſoluiſſe, & compenſatio ficta ſolutio eſt.*

65 *Compenſationis exceptioni renunciari nõ poteſt.*

66 *Vſura non veniunt niſi ex mora, & in mora non dicitur, qui exceptionem habet.*

67 *Contractus contra Bullas, Pragmaticas, & leges eſt nullus.*

68 *Contractus nullus nullam parit actionem.*

69 *Contractus nullus reſcindi debet.*

70 *Vſura ne dum, vt non conſtituantur, ſed vt non ſoluantur Iudex ſupplere debet.*

71 *Nullo ex contractu quidquid exactum eſt reſtituitur, vel in ſortem compenſatur.*

Pro Ioſeph de Raymo emptore officij Archiuarij Regiæ Cameræ Summariæ contra Franciſcum Antonium Baldinum creditorem.

ARGVMENTVM.

Pretij rei venditæ data dilatione, num debeantur vſuræ, & quid in cenſu vitalitio.

CONSILIVM XC.

Contractum venditionis officij Archiuarij Regiæ Cameræ Summariæ eſſe nullũ, & omne ſolutum reſtitui debere, vel in ſortem compenſari, demonſtratur ex Pluribus.

Primò, verum eſſe in facto Franciſcum Antonium Baldinum d. officium vendidiſse Ioſeph de Raymo pro ducatis quatuor mille octingentis, de quibus recepit ducatos bis mille octingenros, & pro reliquis ducatis duobus mille dilationem annorum quatuor ad ſoluendum dediſſe & interim ſoluerentur annui duc. 240. ad rationem ducatorum duodecim pro centenariò, cum periculo vitæ Ioſeph, & deindè annui ducati centum ſexaginta ad octo pro centũ, ſaluo capitali, & abſque vitæ Ioſeph periculo, quia
1 ſolutio viralitia eatenus permictitur quatenus pretium perditur, & nunquam à debirore obligato inuito recuperatur, cum non ita ſir actum, contractus eſt nullus, & vſurarius, vr firmant *Ioan. Andr ad Speculat. in rubr. de vſur. circa finem, ibi (Nec nomen ſortis, quæ præſeruari debet, ſed hic ſtatim conſumitur Bald. conſ. 154. num. 3 lib. 1 ſed hic, capitale non debet reddi & conſ. 133. lib. 3. ibi cum non contrahatur ſaluo capitale, cum ipſum capitale ſit irrecuperabile, idem in conſ. 210. in princip. eodem lib. 3. & in conſ. 232. num. 1. lib. 5 Paul. de Caſtr. conſ. 289. lib. 1. in principio ibi, ſed hic non eſt dare ſortem cum non repetatur, & latius num. 4. Det. conſ. 123. colum. 2. verſic. 3. in primo caſu, ibi quod illud quod datur perditur, & non poteſt recuperari Ludoui. Lopez de contract. lib. 1. cap. 55. verſic. cæterum in fin. tunc ſors quæ numquam reddibenda eſt, Molin. de contract. diſput. 338. num. 6. ibi, quod vitalitium ita ſit finiendum vt capitale omnino amittatur, ac maneat ementis illud Surd. de Alimen. tit. 9. q. 11. num. 19.* dicit hoc procedere quando capitale, non venit reſtituendum & ſi ex pacto deberet reſtitui, tunc contractus non erit licitus *Roderiqu. de an. red. lib. 1. q. 5. nu. 5. ibi cũ capitale ſeu ſors extinguatur, nec repeti vnquam debet, ex quibus & alijs ita firmat Conſiliarius Rouit. in allegatione relata per Regentem Carolum Tapp. de iure Regni par. 4. tit. de cenſ. nu. 83. & ſeq.*

Secundò, in d. contractu fuit actum quod elapſis quatuor annis, capitale eſſet ſaluum, & ſic receſſum à vitalirio
2 contractu, annua promiſſio † & ſolutio ad duodecim pro centum, eſt nulla, & vſuraria

raria contra *Bullam Papæ Nicolai V.*
& Regiam Pragmaticam Regis Alfon-
ſi I. in titul. de cenſ. vbi *Bulla* ipſa inſe-
ritur, dum in ipſis mandatur annuam ſo-
lutionem decimam partem pretij non
excedere, & ſi excedat contractus ſit nul
lus, & inualidus per eandem *Bullam, &*
Pragmaticam, quod alio non eſt opus,
& vigore talis nulli contractus Ioſeph ad
3 nihiſum tenetur, cum ex eo † nec ciui-
lis, nec naturalis oriatur obligatio, nec
actio, vt late ex multis firmat *Gram. deci.*
12. num. 3.

Tertiò, eſt etiam verum in facto quod
ex d. officio non percipiuntur emolumen
4 ta † correſpectiuè ad pretium ſolutum, &
promiſſum, immo parum, & nihil, & eſt
implicata ipſius Ioſeph perſona ex quo
ad promiſſa non tenetur, quia ceſſat ra-
tio *l. curabit C. de action. empt. Salyc. in l.*
2. C. de vſur. Caſtrenſ. in l. Iulianus §. ex
vendito num. 3. ff. eod. & in l. minorum
poſt Cyn. & Salyc. quib. ex cauſ. reſtit. in
integ. non eſt neceſſ. Soce. conſ. 109. colum.
2. lib. 1. Ioan. Bapt. Lup. Gemin. in d. l. cura
bit com. 1. §. 3. num. 141. reiectis contra-
rijs firmat; deficit etiam æqualitas iuris
naturalis, quæ eſt vt tantum valet res,
quæ emitur, quantum valet id, quod pro
ea datur, & è conuerſo *Aſtenſ. in ſum.*
titul. de vſur. Foller. de cenſ. verſic. Genus
enim num. 45. verſic. & quo ad pœnam,
5 & contrahentium, † æqualis debet
eſſe conditio *l. ſi id quod § fi. ff. de reſcind.*
vend. ibi (vix bonæfidei conueniri, & pa-
cto ſtari, quod alteri captioſum ſit) vbi glo.
in verſic. ſtari explicat id eſt non valet pa
ctum, eſt etiam text. in l. pen. C. comm. di-
uid. in fine ibique gloſ. & DD. æqua-
6 litas † enim auget bonam fidem, inæqua
litas malam. *Hoſtienſ. in ſumm. de vſur.*
Bart. Veron. in tract. ſimulat. præſcrip. 14.
Aym. conſil. 195. num. 5. quia venditor
æqualitatem non ſeruauit, omne receptū
reſtituere debet *l. domum l. certum C. de*
reiuend. l. malæfidei C. de condit. ex lege c.
grauis de reſtit. ſpol. & Octau. Oſaſc. Pe-
dem dec. 169 nu. 1

7 Quartò, dicta annua † præſtatio non
eſt conſtituta ſuper corpore certo, de ſui
natura frugifero; præſenti pecunia, &
quandocunque extingui poſſe, *iuxta*
dictam Bullam Papæ Nicolai V. Pragma
ticam 1. de cenſib. & Bullam Pij V. per
Nauarr. in manuali tit. de vſur. num. 84.
& quod ex ſoio arctato tēpore infra an-
nos quatuor redimendi, & ſic ad volun-
tatem creditoris talis contractus ſit nul-
lus, voluerunt *Sot. de iuſtitia, & iure*
lib. 5. q. 5. artic. 3. colum. 5. Couarr. var.
reſolut. lib. 3. cap. 9. num. 3. Ioan. Baptiſt.
Lup. Gemin. in l. 2. §. 2. num. 69. C. de pact.
int. empt. & vend. Virg. de Boccat. par. 1.
8 *de cenſ. num. 84.* quæ requiſita, † & alia
à Summis Pontificibus, & in *Pragmatica*
ordinata, cum ſint de forma, & latius ex-
plicat *idem Virg. de Boccat. d. par. 1. num.*
9 *2. 3. 4. 5. 42. 43.* & formæ † renuntiari
non poteſt, vt per *Conſ. Rou. in pragm. 1.*
de proſeq. malefac. num. 9. & requiſita
ipſa in d. contractu deficiunt per eaſdem
Bullas, & Pragmaticam talis contractus
eſt nullus de communi Theologorum,
& Canoniſtarum ſententia, vt per *Ioan.*
Bapt. Lup. Gemin. in d. l. 2. com. 2. §. 2. num.
63. Nauar. de vſur. num. 89. Virgin. de
Boccat. d. part. 1 de cenſ. num. 1. 2. 3. 4. &
10 ex tali † contractu recipiens aliquid an-
nuum recipit vſurā, & quod non ſit tutus
nec in foro fori, nec in foro poli, ex quo
eſt violator, & contemptor formæ datę à
Conſtitutionibus Apoſtolicis, & Regijs, &
tales condemnantur à Sanctis Patribus,
& à Sancto Spiritu, *c. vt nulli fas eſt &*
cap. ſeq. 25. q. 1. idem Virg. de Boccat. ibi-
dem num. 52. circa finem verſic. Nam ſi
Pius dat formam &c. & licet talis contra
ctus, quia contra *Bullam Nicolai V. &*
Pragmaticam primam de cenſib. ſit nulla
tanto fortius, quia contra *Bullam Pij V.*
11 † quæ cum tractet de animarum ſalu-
te, omnibus in locis, etiam quoad tem-
poralia eccleſię non ſubiectis eſt ſeruan
da, vt per *Nauarr. de vſur. num. 106. ver*
ſic. omiſſa tamen verſ. 2. & ex alijs Virg.
de Bocc. de cenſib. part. 2. num. 13. 14. 15.
12 *16.* & quod talis *Bulla* ſit † præſcripta
firmat *Anton. Theſaur. deciſio. Pedemon.*
154. num. 4. verſic. cæterum, & in hac re
13 † ad ipſam *Bullam* eſſe recurrendum di-
cit

Digitized by Google

cit *Conſ.Rouit.in d.* Pragmatica *prima de*
14 *cenſib. num.* 16. & cum dicta *Bulla* † ſit
publicè nota ſitque gloſata *à Nauarr.*
Molin.Ioa.Bapt.Lup.Gemin.& alijs,& à
Doctoribus allegata ſecundum eam eſſet
iudicandum, alias ſententia eſt nulla ſe-
cundum *Abb.in cap.paſtoralis de fid. in-*
ſtrument.& in cap.1.colum.4.de re iudi.
Bal.in l.ſacratiſſimè 2.q.C.de leg.& Nat.
15 *conſ.498.num.19.* & in hoc Regno † de
* communi opinione approbata obſerua
ta, & ſecundum eum contractum annuæ
preſtationes ſub obligatione omnium bo
norum;quia contra dictam *Bullam* annul
latum fuiſſe decidit *Franc.Viuius deciſio-*
369.num.3.part. 1. Hæc enim mandata
16 † Papæ pro correptione, & emendatio-
ne ſcelerum, & futurorum malorum ſi
quis attentauerit eſt excommunicatus
c.ſi quis dogmata 25.q.2.& ex alijs idem
Virg.de Boccat.d.part.2.num.16.de cenſ.
quinimò dicti Pij V. *Bulla* circumſcripta
ex vi, *Extrauagantium Martini V. &*
Calixti III. talis annua promiſſio impro-
batur,& eſt nulla, vt firmat *Felic. in tra-*
ctat.de cenſ.lib.1. cap. 9. num. 6. & ſeq.
ergo nulli dubium eſſe debet, quin ta-
lis contractus ſit nullus, prout latiſſi-
mè reiectis contrarijs in ſententia in da-
tione in ſolutum cum tranſactione, & a-
lijs annuam præſtationem non valere fir-
mat idem *Felic. hiſpan.in tract.de cenſib.*
lib.1.cap.9.num.6.& lib.2.cap.5.part.1.
num.11.12.13.14.15.16.17.fol. mihi
195.& ſeq.ex innumeris authoribus de
** communi firmat vt ibidem per eum.*
17 Non obſtat *text.in l ſi † ex pretio C.ſi*
cert.pet. vbi quantitas debita ex vna cau
ſa, poteſt in aliam commutari, Nec alia
iura, & authoritates forſan contrariæ,
quia loquuntur in debitore in mora con-
ſtituto cui dilatio conceſſa non fuerit
idem Virg.de Boccat.d.part.1.de cenſib.
num.1.6.44.46.53. verſ. in caſu iſto nec
ſit compenſatio. &c.
Quintò, annui ducati ducentum qua-
18 traginta,& ſic †,certa quantitas maximè
dilatione conceſſa pendente à principio
taxari non poterat, & taxatio non valet
Bart.in l.cum ſtipulatio,in l.cum ſine ff.de
verb.oblig. dum ibi dicit, id quod appo-
nitur per dinumerationem dierum, vel
menſium ſemper eſt vſura,vt in noſtro ca
ſu,& de * communi opinione teſtatur *Po*
lid.Rip.lib.1.commun. obſeruat. obſeruat.
1.num.3.& firmat Ioan.Bapt.Lup.Gemi.
in d.l.curabit.§.6. com. 1. num. 121. qui
num.122. dicit quod hodie nullam ha-
bet difficultatem,immò *Sum.Corona Con*
feſſ.in c.8.nu.18. dicit vendita re vt pre-
tium ſoluatur hinc ad tres annos,& inde
mediocre lucrum exigatur puta ad quin
que per centum, eſt vſura,vt per multos
Theologos fuit reſponſum Sãctiſſimo Do
mino, non obſtante opinione tenentium
contrarium, quia illi loquuntur quando
non eſt data dilatio ad ſoluendum,& ad
ſunt requiſita in *Bullis, & Pragmatica*
de quibus in tali contractu verbum
nullum,vt firmat *idem Ioannes Bapt. Lup.*
in d.l.curabit §.7.num.144. Et licet dica
tur intereſſe, tamen conſiderato effectu,
quem potius quam verba intueri debe-
mus eſt vſura,*cap plerique 13.q. 3. An-*
car.conſil.150.in quæſtione quæ vertitur
num.3.& ſeq.Bald.in l cum allegat. in
fin.C.de vſur.Alexan.Ambroſinus deciſ.
Peruſ.32.num. 11.part. 2. & præſtatio
iam dicta, cum fuerit adiecta ſolutioni
duca.duorũ mille pecuniæ promiſſæ non
valet,quia contra *tex.in l.rogaſti §.ſi ſibi*
ff.de reb.cred.ibi (ſi dedero tibi decem,vt
vndecim reddas,putat Proculus vltra de-
cem condici non poſſe) cap.dilecti de Ar-
bitr. & ex alijs Rebuff. in l. vni. gloſ.1.
num.57.ff.de ſentent. quæ pro eo, &c. de
* communi opinione teſtatur,& ita deci-
ſum *num.63.64.& ſeq.* cum pluribus am
pliationibus *à d.n.57.vſque ad n.67.fol.*
62. & ex his concludo vendita re,data-
que dilatione ſoluendi pretium intereſ-
ſe taxari à principio, & exigi non poſſe,
& exactum reſtitui debere.
Et ſi *D.Regens de Ponte in tract de*
Poteſt.Proreg tit.de Reg.impoſ.§.5.num.
64.& ſeq. noſtram concluſionem impu-
19 gnare conetur, quia ferro † viam aperit
qui per contraria tranſit, vt dicit *Bald.*
in l.precibus C.de impub. & alijs ſub.tit.
ad ipſa contraria deueniendo dico D.
Regen-

Digitized by Google

Regentem d.loco num.64. dicere, data 20 dilatione † ſoluendi pretium rei venditæ infra certum tempus, vel quandocunque intereſſe taxari poſſe, quia non conſideratur mora regularis, ſiuè irregularis ſed promiſſio coniuncta, & dilatio non eſt data ſimpliciter, ſed ſecundum quid: Parcat mihi tanti viri authoritas ſi eius dicta reijciam ex pluribus.

21 Primò, *Regens* † nè dum non probat quod contra noſtram concluſionem prætendit, ſed *Innoc. Ioan. Andr. Calderi. & Abb. in cap. fin. de vſur. Barboſa in l. de diuiſione ff. ſolut. matrim. num. 71. 72. & omnes alij per D. Regentem* adducti, aut non dicunt illud ad quod allegantur, aut contrarium firmant, quod differt à caſu noſtro, eſtque ſibi contrarius, & de * communi opinione noſtram concluſionem in fortiori caſu firmat v3. in dilatione ſoluendæ dotis quod intereſſe à principio taxari non poſſit, vt in ſuo *conſil. 2. num.* 124. ex quo eius dictum in *d. tract.* connumerari non debet *Præſid. de Franch. deciſio. 240. num. 16.* & contra partem remanet * communis opinio, quam ex alijs *idem Regens adducit in d. conſil. 2. numer.* 124.

Secundò, ſigillatim *D. Regentis* dicta reijciendo dico ipſum in *d. tract. & §. 5. num. 68.* dicere quod *Ioannes Andreas in cap. ſalubriter, de vſur.* dicit, conuentionem non valere quando eſt data dilatio ad ſoluendum, ſed * communem eſſe in contrarium, de quo per *Det. in cap. cum venerabilis de except.* Rogo videatur, *Det.* qui ne dum de prædicta * communi ad quem *Regens* ſe remittit, non teſta- 22 tur, ſed ibidem *num. 64.* contra † *Regentem* firmat, dicens *taxatio vero, & conuentio de certa quantitate pro intereſſe non valet, & dum Regens d. §. 5. num. 68.* di- 23 cit conuentio eſt ſeruanda † quando probatum erit de vero intereſſe, & ſic probatione indigere ergo à principio taxari non poſſe, ipſemet *Regens in eodem tract.* firmat, & eſt ſibi contrarius ergo, &c.

Tertiò, *Regens ibidem num. 69.* dicit *Det. conſ. 111.* dicere taxationem fieri poſſe, ad intereſſe veriſimile, etiam quod fructus rei excedat, & quod firmat *Pariſ. conſ. 60 num. 22. 29. lib. 1. vbi adducit Paul. de Caſtr. in l. 2. C. de vſur.* dicentem emptorem ex retardata pretij ſolutione, teneri ad vſuras, in regione frequẽtatas licet fructus rei traditæ minus valeant, & quod ſequitur *Gozzad. conſ. 55. num* 11.

24 Reſpondetur quod *Det.* † *d. conſ.* 111. loquitur in venditione pilorum qui emuntur ad tempus, vt interim ex pilis fiat drappum, quod poſtmodum venditur, & emptores pilorum volunt dilationem, ad pretium ſoluendum gratia commoditatis, & vtilitatis eorum, ideò tali caſu vſura non committitur, quamuis maiori pretio pili vendantur, & interim vllum ſoluitur intereſſe, & quod *Det. d. conſ. num. 10. verſic. 2. quia in puncto, & per totum* valdè diſtat à dicto *Regentis* & caſu noſtro, & *Paul. de Caſtr. in allegato per Regẽte loco*, licet dicat intereſſe non deberi ex mora, ſed ex quo habuit facultatem percipiendi fructus, vt in *l. Iulianus ff. de action. empt.* & non dicit data dilatione poſſe intereſſe à principio taxari, immò taxationem reprobat in *l. inſulam §. vſuras ff. ſolut. matrim.* etiam quod onera matrimonij ſuſtineat, & à principio taxari non poſſe concludit *Gozzad. in d. conſ. 55. num.* 11. dicens quod ſi emptor habet vſum & commoditatem, & percipit fructus, eſt Dominus, & poſſeſſor, & poſſet ab eo intereſſe peti non dicit poſſe à principio taxari, & Ioſeph de officio ſibi vendito non percipit emolumenta correſpectiua ad pretium ſolutum, & annuã promiſſionem, vltra labores perſonales, & dominium pendente ſolutione non fuit in eum tranſlatum, & fuit ei data dilatio ſoluendi in annos quatuor, vndè ſumus in ſatis diuerſo caſu, *Gozzad.* qui nobis non contradicit, nec *Pariſ. in allegato conſ. 60.* ad quod allegatur concludit. Immò ibidem *num. 21.* contra *Regentem* firmat, & idem *Soccin.* reiectis cõtrarijs firmat *d. conſ. 130. num. 10. & ſeq. lib. 4.* & ſic etiam *Corn. dicto conſil. 53. lib. 3.*

Quartò, *Regens num.* 70. dicit *Couarr.*
lib. 3. *var. reſol. cap.* 4. *num.* 5. de * com-
muni opinione dicere conuentionem cer
25 ti intereſſe † veriſimilis conſiſtentis tã
in danno quam in lucro donec pretium
ſoluatur deberi, ea ratione, quia non eſt
data dilatio ſimpliciter, ſed in recompen
ſam certæ moræ incurrendæ, authoritate
Hoſtienſ. Abb. & aliorum per Barboſ. in
d.l. de diuiſione d.nu. 71. & 72.

Ad hoc reſpondeo *Couarr. d.num.* 5.
26 allegatũ † * communem non dicere, ſed
num. 7. legitur videlicet Nam licet id
quod intereſt poſſit iure in pactum dedu
ci ſub incerta quantitate, quæ poſtmodũ
probanda eſt, non autem de certa quan-
titate, quia adeſt fraudis ſuſpitio *l. cum*
quis decedens §. *codicillis* §. *titia ff. de l.* 3.
Hæc enim verba ſunt contra *d. Regentis*
dictum, & ſi poſtea *Couarr.* dicit, certa
quantitas, ſi ponatur, quæ veriſimilibus
coniecturis conueniat quãtitatibus, quæ
verè interſint, conuentio valebit in vim
probationis, hoc intelligitur quando em
ptor non habet dilationem, & non eſt in
mora, quia data dilatione ad ſoluendum
pretium, venditor dilationi conſentijt,
Nec vlla eſt mora emptoris, & *legi cura-*
bit renuntiaſſe videtur, ex quibus verbis
Couarr. contra *Regentem* concludere vi-
detur, & ſi aliquid in oppoſitum *Couar.*
27 † ſenſerit prout non, repræhenditur à
Padre Ledeſma biſpano Theologo, & cano
niſta, & ab alijs in Cathecheſi, ſeu inſtru
ctione Ciuitatis, & Diæceſis Neapolitanæ
fol. 337. & 340. ibique contra eum, &
28 *Regentẽ* ex innumeris † authoritatibus
& * communibus opinionibus, cõcludunt
quod data dilatione ad rei venditæ pre-
tium ſoluendum intereſſe taxari, nec de-
beri, iuxta noſtram veriſſimam concluſio
nem.

Quintò, *dicto num.* 70. *in fine, & num.*
71. *Regens* dicit *Paulum de Caſtr. in l. Iu-*
lianus §. *ex vendito ff. de action. empt.* di-
cere conuentionem valere, vſque ad con
currentem quantitatem fructuum, quia
non petuntur, vt vſuræ, ſed tanquam in-
tereſſe, & hoc eſt quod intereſt, alias tra-
ctaretur de lucro, ſubdens * communiter
practicari contrarium, vt intereſſe ſolua-
tur non habito reſpectu ad fructus, de
qua obſeruantia faciunt etiam fidem *mo-*
derni add. ad deciſio. Afflict. 20. & *inde*
Regens ſequitur, & licet Paul. de Caſtr. di-
cat hoc non eſſe ſecundum bonam con-
ſcientiam, *Socc.* tamen in eadem *l. de diui*
ſione num. 14. *verſic. aliquando,* & 4. in-
telligit *Paul. de Caſtr.* quando intereſſe
excedit notabilem quantitatem perce-
ptionis fructuum, & ad hoc allegat *Lau-*
rent. de Rodulf. pari. 2. *de vſur. Anan.*
in c. in ciuitate de vſur.

Reſpondetur quod *Paul. de Caſtr. in*
29 *allegato per Regentem num.* 3. dicit † in-
telligo tamen quod tenetur poſt lapſum
termini ad ſoluendum. Nam quouſque
durat terminus, non dicitur, emptorem
eſſe in mora, vt ex relatis verbis in *d l. le*
cta vbi Paul de Caſtr. in fortiori caſu cõ
tra *Regentem* firmat vt diximus.

Nec *moderni add. ad Afflict. deciſio.* 20
quod intereſſe poſſit peti non habito re-
ſpectu ad fructus, quid probant: & ſi dixiſ
ſent, eſſet contra *text. in d.l. curabit & in*
d.l. Iulianus §. *ex empto, & contra omnes*
*ſcribentes, aliaſque * communes, & deciſio*
nes & ſi Socc. in d.l. de diuiſione num. 14.
intellexiſſet Paul. de Caſtr. dicere intereſ-
ſe contra conſcientiam quando excedit
notabilem quantitatem fructuum, non
ex hoc habetur data dilatione poſſe inte
reſſe taxari, & percipi, & *Socin. d. conſ.* 88.
reiectis contrarijs firmat data dilatione
intereſſe non poſſe taxari, nec deberi, &
hanc tutiorem opinionem eſſe firmat
Laurent. de Rodulf. d. tract. de vſur. q. 53.
idemque Anan. in d. cap. in ciuitate contra
Regentis opinionem in d. tract. firmat.

Sextò, *Regens* ad ſuam intentionem
fundãdam *in d.* §. 5. *num.* 75. dicit *Bald.*
in l. 2. *C. de vſur.* dicere conuentionem
30 † certi intereſſe rei ſterilis, de qua fructus
non percipitur valere eumque ſequutum
fuiſſe *Couar. var. reſol. lib.* 3. *c.* 4. & *Cagn.*
in d.l. 2. *nu.* 30.

Replicatur *Couarr. in eodem per Regen*
tem allegato loco num. 3. *verſi.* & *ideo,* te-
31 probando tale *Bald.* dictum, dicit † con-
trariam opinionem veram eſſe cenſeo, &

Gg Cagn.

Cagn.in d. num.30. nihil de hoc ſed nú.
20.ex pluribus contra Bal.firmat & nu.
21.verſic.ad deciſionem Bald,de emente
rem ſterilem reſpondet quod non eſt ve-
ra,ergo noſtra verior eſt opinio,Et ſi dica
tur quod iſtæ vſuræ non præſtantur ratio
ne perceptionis fructuum, ſed ratione
impletæ fidei,ex parte venditoris,'& per
fidia ex parte emptoris nec obſtat,quia
32 propter dilationem † ceſſat perfidia,quę
non adeſt dilatione pendente, cum quod
33 operetur propoſitum † in propoſito,ope
ratur oppoſitum in oppoſito l.ſi ut propo
nis C.de nupt.cap.diſputationum 32.diſt.
ex alijs firmat Soocin.in d.conſ.88.num.
8.& Det.conſ.119.num. 8.

Septimò,ibidem num.77.Regens dicit
data in dilatione poſſe, à principio cer-
tum intereſſe taxari ſecũdum Caietan.in
2.caſu de vſur.& etiam ſecundum Theo-
logos nullam habet diſputationem,quan-
do venditor non eſt ſolitus tenere pecu-
niam otioſam in arca.

Ad hoc dico, quod ſumus in diuerſo
34 caſu † Caietani volentis quod mutuans
ex mutuo vere impediatur à lucro, &
quod nòn totum lucrum ſperatum ex da
to deducatur in pactum;cum in caſu no-
ſtro Ioſeph ex officio ſibi vendito non
percipit tantum lucrum,quantum vendi-
tor percipit à ducat. duobus mille qua-
tricentis ſolutis,& annuos ducat. ducen-
tos quatraginta pro reliquis ducat.duo-
bus mille immò parum,& nihil, vt ex fa-
cto,vltra labores & aſſiſtentiam perſona-
lem, vnde deficit Caietani conditio, &
dum emolumenta officij non ſunt corre-
ſpectiua ad quantitatem ſolutam,& pro-
miſſam,Ioſeph ad obſeruantiam talis con
tractus non tenetur,vt fundat Aret. conſ.
149.Natt.conſ.417.Roland.à Vall.conſ.
14.num.3.lib.2.Couarr.var.reſolut.lib.3
cap.4.num.3.verſic.nec videtur iuſtè,re-
iectis contrarijs dicit,hanc veriorem eſſe
opinionem Molin.de contract.diſput.368
num. 12.Roderiq. de annuis redd. lib. 3.
cap.7.qui alios adducunt. Et Theologi,om-
neſque Scribentes contra Regentis dictum
firmant.

Octauò, Regens in eodem num.77. di-
cit Nauarr.ſequitur Caiet. & contra In-
noc.in cap.fin. de vſur. eſſe * communem
opinionem, & late in manuali de peccato
vſuræ circa mutua in principio cap. 17.
num.71.confutans dictum Soti lib.6. art.
3.q.1.de iuſt.& iur.qui eandem tenet o-
pinionem.

Rogo videatur Nauarr. qui in eodem
35 num. 21.† dictum d.Regentis non dicit,
ſed num. 211. in princip. declarando in-
tereſſe danni emergentis, & lucri ceſſan-
tis quod vtrumque petitur quando die
præfixa non ſoluitur,& ſi ratione dilatio
nis ſolutionis qui accipit aliquid vltra
ſortem,eſt peccatum,& vſuram commit-
tit per cap. in ciuitate de vſur. cum con-
cordantijs,& hæc ſunt verba Nauarr.in
deciſione caſus vſurarij, quod vendita
re frugifera, dataque dilatione ſoluendi
pretium intereſſe taxari à principio, &
exigi non poſſit, poſita talis deciſio in
Cathecheſi ſiue inſtructione Ciuitatis, &
Diœceſis Neapolitanæ cap.23.fol.338.er-
go contra Regentis dictum in d.tract. Na
uarr.firmat,& non vt ipſe pro ſe allegat
& Abb. in d cap.conqueſtus Innoc.in cap.
ſacro de ſentent.excom. Anan. & Ancar.
in d.cap.ſalubriter, non dicunt intereſſe
ob dilationem poſſe taxari, & deberi, vt
Regens eos dicere aſſerit, ſed omnes in
dictis locis,& Ancar d.conſ.150.colum.3
contra Regentem firmant. Amplius In-
noc.dicto in loco num.10.verſic.& ſic vi-
detur dicit,vbicumque pecuniam dari in
obligatione eſt;nullum intereſſe commu
ne,vel ſingulare petitur,& ſic de promiſ
ſis ducatis duobus mille,& annuis duca-
tis quatraginta prò intereſſe non deben-
tur.

Nonò,Regens ibidem verſic.Summ.Ar
mill.&c.dicit Summam Armillam ver-
ſic.vſura verſic.vendens num.15. dicere
quod vendens poſſeſſionem,habens par-
tem pecuniæ, vel nihil, cum pacto quod
vſquequo dederit pretium, ſoluat quin-
que per centum habens reſpectum ad in
tereſſe quod patitur ex mora ſoluendi
non eſſe vſuram.

36 Hoc quidem non obſtat,quia Summ.†
Armill.non dicit data dilatione ſoluen
di pre-

Digitized by Google

di pretium infra tot annos, vt in caſu noſtro, cum data dilatione teneat contrarium, vt ex eiuſdem *Regentis* relatis verbis, dum dicit habens reſpectum ad intereſſe, quod patitur ex mora, quæ non cadit in habente dilationem ad pretium ſoluendum, & contra *Regentis* dictum *Summ. Armill.* firmat.

Decimò, *Regens ibidem verſic. Summ. Syluest.* dicit *Summam Sylueſtrinam in verſic. vſura num.* 19. dicere licitum eſſe ex mutuo acquirere ratione intereſſe, ſiue danni emergentis, vel lucri ceſſantis, quod tamen eſſet in actu, vel quaſi, & eſſe * communem opinionem vt per *omnes Canoniſtas.*

37 Nec id obſtat † cum *Summ. Syluest. in d. verſ. vſura q.* 11. firmet data dilatione ſoluendi pretium rei venditæ interim intereſſe nec peti poſſe, & omnes infraſcripti *Ciuiliſtæ*, *Canoniſtæ*, *Summiſtæ*, & *Theologi* contra *Regentem* tenent.

Vndecimò, *in verſic. ſolut, &c. & verſic. Hę deciſiones omnes &c.* facit argumentum, ſi in mutuo lucrum ceſſans poſſit in pactum deduci, in quo regula eſt mutuũ dantes nihil recipientes, facilius in re vendita.

38 Replicatur *Sot.* in caſu mutui, à ſolito negotiari aſſertum per *Regentem* malo animo dicit, vt ex relatis *Regentis* verbis aliæque doctrinę omnes ſunt contra *Regentis* dictum, vt diximus, & etiam infra.

Vltimò, *Regens* dicit homines non tenere pecuniam otioſam, emptiones eſſe promptas, conſuetudinem ita contrahendi adeſſe in toto Regno, & ita Iudicari, & quod hoc nec obſtet dico.

39 Primò, pecuniam † non ſtare otioſam totum contrarium clareſcunt diuitię multæ Sacri Montis Pietatis, Sancti Eligij, & nouiſſimi Montis Pauperum, & aliorum Bancorum quorum diuitiæ ex pecunia otioſa, & ex emptionibus non promptis, ſunt in maxima ſumma auctæ, & ſimiliter decoctiones aliorum nummulariorũ, in innumerabili ſumma creditorum contra *Regentem* probant, & omnia ſunt nota.

40 Secundo, quod certa quantitas † pro intereſſe data dilatione à principio taxari, & exigi non poſſit, ex *Ambroſ. de Vig. Bernar. de Buſt. Ancar. Purpur. Cagnol. & alijs latè firmat* Rebuff. *in d. l. vni. gloſ. in alijs, num.* 36. *fol.* 204. *& latius in gloſ. vltima num.* 34. *&* 35. afferens rationem & ita deciſum, ac plures ampliationes vſque *ad num.* 45. *fol.* 224. *ex Cyn. & alijs Anto. Gam. deciſio. Luſitan.* 110. *num.* 18. *& ſeq.* noſtram concluſionem firmat, ſubdens, quod Iudex per ſententiam ad certam quantitatem prò intereſſe condemnare non poteſt, *Ioſeph Ludouic. deciſ. Lucan.* 21. *poſt num.* 44. dicit, ſi vero ſit data dilatio ad ſoluendum, tunc vtique nulla committitur mora, & nullum debetur intereſſe, & etiam in dote, veram opinionem eſſe, latè firmat *Syluan. conſ.* 10. *in nomine Ieſu Chriſti colum. fin. Soccin.* * *communem etiam dicit conſ.* 88. *num.* 19 *& d. conſ.* 130. *num.* 10. 11. *lib.* 4. *Det. conſ.* 119 *num.* 10. *&* 11. *reiectis contrarijs de * communi teſtatur Abb. conſ.* 5. *lib.* 1. *& ex alijs Paul. de Caſtr. in d. l. inſulam* §. *vſuras* in dãte dilationem pro ſoluenda dote, *Pariſ. conſ.* 60 *num* 21. *lib.* 1. *Corn. conſ.* 53 *lib.* 3. *Laurent. de Rodulph. in tract. de vſur. q.* 53. * *communem firmat & ex alijs * communibus * communiorem dicit Plot. in l. ſi quando C. vnde vi num.* 451. *& è Theologis Sanctus Thomas Aquin. ſecunda ſecundæ q.* 78. *Diu. Bernar. ſerm.* 32. *cap.* 2. *ſerm.* 42. *cap.* 1. *Sanctus Anton. in ſum. lib.* 2. *part.* 2. *cap.* 30. §. 2. *part.* 2. *lib.* 1. *& ex alijs Ioan. Lup. in cap. per veſtras de donat. inter vir. & vxor. fol.* 91. *colum.* 4. *in fine Gabr. Biel* 4. *ſentent. diſtin.* 55. *q.* 12. *colum* 4. *caſ.* 3. *Summ. Sylueſtr. Anan. Ancar. Abb. Innoc. & alij ſupradicti vbi ſupra*, *Reuerendus Pater Ludouic. de Beia in tract. de vend. rer. frug. ad terminum cum grauamine ſoluendi annuam penſionem ratione pretij non ſoluti à fol.* 420. *verſic. in contrarium eſt lex mora vſque ad fol.* 445. *per totum noſtram concluſionem ex multis firmat, qui fol.* 433. dicit & ideò concluditur quod ratione intereſſe venditor non poteſt exigere ſuper dicta poſſeſſione ven

dita ad terminum conſtitutum, antequã
terminus ille tranſigatur, & fol. 440. in
fine dicit cum venditor velit eſſe ſecurus
in omnem euentum, emptor vero ſubeſt
periculis, quod caſus iſte, & modus con-
trahendi, eſt iniuſtus, & malus etiam ſi
penſio modum fructuum non excedere
videatur, *vt fol.* 441. ſequitur, ſi autem ra-
tione dilationis pretij conuenti. iſta pen-
ſio conſtituta ſit, manifeſtam ſapit vſura
riam prauitatem, ex natura contractus
ex vna, ex altera autem, quia debitor non
eſt in mora ſoluendi, & ante moram non
veniunt vſuræ, & intereſſe, vt dictum eſt,
contractus igitur iſte eſt malus, iniuſtus,
& forte vſurarius, ergo nullus.

Nihil refert dilationem eſſe conceſ-
ſam ſimpliciter, vel ſecundum quid, cùm
quomodocunque dilatio detur ea pen-
dente emptor moleſtari non poteſt, Nec
41 de intereſſe, † quod non debetur niſi ex
mora *l. ſocium qui in eo ff. pro Soc. l. lecta*
ff. ſi cert. pet. & vtrobique gloſ. & Doctores
omnes Aym. conſ. 350. *Aret. conſ.* 151. 2.
dub. Hier. Magon. deciſio Florent. 103.
num. 1. *gloſ. in l. ſi cum exceptione* §. *qua-*
tenus verſic. tripli ff quod met. cauſ. Det.
42 *d. conſil.* 119. *num.* 7. quæ mora † in prin
cipio contractus non conſtituitur *l. mora*
ff. de vſur. vbi plene gloſ. & in l. nulla ff.
de reg. iur. ibi (*nulla intelligitur mora ibi*
fieri vbi nulla eſt petitio) *l. ſi pupillus ff. de*
verb. oblig. Neceſſaria eſt enim interpel-
43 latio † legitimo loco, *d. l. mora*, vel quan
do dies eſt determinata, quæ interpellat
pro homine, & nullam poſſe conſiderari
moram in Ioſeph emptore, quia ſponte
Franciſcus Antonius B ıldinus vendidit,
& ſponte termi.ıum annorum quatuor
ad ſoluendum reſiduum pretij conceſſit,
qua dilatione pendente, ad intereſſe non
tenebatur *iuxta text. in d. l. lecta* §. *ſed*
44 *cum ſortis ibi* (*ſed cum ſortis* † *petitio di*
lata ſit, conſequens eſt vt etiam vſura ex
eo tempore, quo moram fecit, accedant) *&*
ibi non enim in mora eſt is, à quo pecunia
propter exceptionem peti non poteſt, ideſt
per exceptionem dilationis) *ibique gloſ. &*
DD. & in l. nuda C. de comm. & contra-
hen. ſtipul. l. ſi pacto quo pœnam C. de pact.
gloſ. in cap. conqueſtus de vſur. quam gloſ.
omnes approbant, quæ vult ꝙ qñ pretium
45 † non ſoluitur ad terminum, licitè petun
tur vſuræ, & ſic durante termino, non
debentur, per quam *gloſam*, & ex alijs *
communiorẽ, & veriorem concluſionem
noſtram eſſe probat *Det. d. conſ.* 119. *nu.* 7
circa finem & num. 9. *&* 10. *idem firmat*
Socc. d. conſ. 88. *nu.* 19.

Quartò, ad quod *Regens* dicit adeſſe
conſuetudinem, & ſecundum ſuam opi-
nionem decidi, oportebat allegare au-
thoritates conſuetudinis, intereſſe poſſe
taxari, & ſolui dilatione conceſſa penden
46 te, cum quos allegat, † aut non dicunt,
aut contra ipſum concludunt, & ſic non
47 allegare videtur, & D ɔctori † non alle-
ganti credendum non eſt, *cap. ego ſolus di*
ſtint. 9. etiam ſi eſſet gloſ. dicit *Bald. in l.*
res publica C. ex quib. cauſ. maior. Ar-
chid. in cap. nihil 11. *q.* 3. *Viu. deciſio.* 348.
num. 6. *part.* 1. & contra *Regentem* addu-
48 co *deciſio. Afflict.* † 20. decidentem inte-
49 reſſe † lucri ceſſantis, & pretij non ſolu-
ti rei frugiferę ad tempus ſoluendi pre-
tium, venditæ, & traditæ, certum intereſ-
ſe non probatum, etiam poſt moram non
debetur, eſtque contra *Regentem* alia
punctualis deciſio *Rebuff. in d. l. vn. gloſ.*
vlt. num. 34. *&* 35. *Viu. deciſio.* 369. *num.*
3. de * communi opinione decidens in-
50 tereſſe † ſub obligatione bonorum om-
nium taxatum, & promiſſum non deberi,
talemque contractum declarat nullum,
Rot. Gen. etiam hoc decidit *deciſio.* 91.
num. 31. *alia eſt deciſio Farinac. Rotæ Ro*
man. 892. & in hoc conueniunt *Theologi,*
& Canoniſtæ, & ſi aliter diceretur, eſſet
aperire viam vſurarijs, nam partes ſem-
per conuenirent de futuris vſuris, vt ex
Mario Martio inter conſil. Farinac.
conſ. 15. *num.* 25. *& ex alijs firmat Ale-*
xand. Ambroſinus deciſio. Peruſi. 32. *nu.*
12. *part.* 2. *& in fine* contractum rei ven-
ditæ ex taxato intereſſe nullum eſſe de-
cidit, & *Theologus Magiſter Ioan. Baptiſt*
de Antonaſiis in d. Cathecheſi ſiue inſtru-
ctione Ciuitatis Neapol fol. 335. *per octo*
cartas, inſimul & Nauarr. & alij Reuer.
Epiſcopi Reuerendi Patres Ieſuitæ, alijque
diuer-

Digitized by Google

diuerſorũ ordinũ Patres Theologi, ex plu-
ribus * communibus opinionibus,multiſ-
que authoritatibus, deciderunt penden-
te dilatione conceſsa ad pretium ſoluen-
dum,intereſse taxari, & exigi non poſse,
& ex prædictis etiam contrarijs reiectis
noſtra concluſio tutiſſima redditur,& ſic
Ioſeph ad intereſse vllum, maximè dila-
tione ſibi conceſsa pendente non teneba
tur,nec tenetur,& omne ex tali indebita
cauſa ſolutum ſibi reſtitui debet iuxta
tot,& tantas veriſſimas *text.* authorita-
tes * communes opiniones,& deciſiones,
51 Non obſtat iuramentum † quia vſu-
ræ,& contractus vſurarij, omni iure pro-
hibentur *Couarr. var. reſol. lib.3. cap.*1.
*num.*8.& quod omne ſolutum pro dictis
annis quatuor reſtitui,vel ſaltim in ſortẽ
compenſari debeat,probatur ex pluribus
52 Primò, quia ex vſura † etiam pallia-
ta creditor non lucratur fructus, ſiue
intereſse,& ſi percipit,cogitur reſtituere
vel in ſortem compenſare,ſin autem non
percipit,non poteſt eas petere *cap.* 1. 2.
cap.conquæſtus de vſur. & prædicta pro-
cedunt nè dum in contractu verè vſura-
rio,ſed etiam velato,*gloſ. & DD. in cap.*
ad noſtram de empt. & vendit. Bald. in l.
1. *C. de pig. actio & late Natt.conſ.*498.
*nu.*1. *&* 2.
Secundò,per *text. in l. creditor.* §. *Ti-*
53 *tius ff.de ſolut.ibi (ſi errore † plus in vſu-*
ris ſoluiſſet quam deberet, habendam ra-
tionem in ſortem eius quod amplius ſolu-
tum eſt)vbi Bart.& DD. & ſignanter,
Alber. firmant concluſionem, quod cre-
54 dens † ſe deberi ex vna cauſa non vera,
vel indebita,& ſoluit,cedit in aliam cau-
ſam ex qua vere debebat, vt ex alijs fir-
mat *Regens de Ponte conſ.*70.*num.*25.*&*
ſeq. & quia Ioſeph tractat de non ſolue-
55 re, & ſic de danno † vitando tolera-
tur error etiam in facto proprio iux-
ta *text.in l.ſed & ſi me putem.ff. de cond.*
indeb. ſic ex prædictis, ſolutum ex cauſa
intereſse pro tempore dilationis conceſ-
ſæ,reſtitui, vel in ſortem compenſari de-
bet.
Tertiò,per *l.quoniam C.de compenſ.ibi*
56 *(ſi debitum † apud Præſidem Prouinciæ*
petatur compenſatione eius quod indebite
ſoluiſti potes opponere) & in l. ſi conſtat
57 *eod.legitur(ſi conſtat † pecuniam inuicem*
deberi ipſo iure pro ſoluto compenſationem
habere oportet,ex eo tempore quo,ab vtra-
que parte debetur) vbi gloſ. explicat etiã
in pœnalibus,& ſic in proprio caſu vſu-
rario,quod pœnale eſt,& de omnibus a-
ctionibus,per *l.compenſationis, eodem ibi*
(compenſationes de omnibus actionibus ip
*ſo iure fieri ſancimus)*ex quo per ſolutio-
58 nem † indebitam intereſse ſoluti pro ra-
ta,capitale fuit extinctum, & curſus in-
tereſse impeditus *l.eos C.de ſolut.ibi(eius*
quantitatis cuius repetitionem ratio com-
penſationis excluditur,non poſſe vſuras re
peti,manifeſtum eſt, ipſoque iure poſſe fa-
ctam compenſationem) idem dicit text. in
l.aliter C. de compenſ. maxime in Regno
59 † vbi ſola facti veritate inſpecta proce-
ditur per *cap.deteſtantes de ſupplend. de-*
60 *fect.cauſ.*& compenſationem † ipſo iure
extinguere actiones,& obligationes, eſt
etiam *text.in* §.*bonæ fidei inſtit.de action.*
*vbi Iaſon num.*27.* communem dicit eſ-
ſe opinionem,quam ex alijs firmat *Surd.*
*in tract.de alim.lib.*7.*q.*10.*num.*15.*iun-*
*cta deciſio.*Rota *Bonon.*37. *num.*22. *Aſ-*
*flict.deciſio.*121.*num.*1. vbi etiam, quod
61 aduerſus execquutionem, † & inſtrumen
tum dotale opponi poteſt,ſed in caſu no-
62 ſtro, quia compenſatio oppoſita † fuit
interuenit declaratio hominis, ſtatim ip-
ſo iure extinctio, & compenſatio ſoluti
pro intereſse taxati in tantam quantita-
tem capitalis facta fuit per *d. l.ſi conſtat,*
*& Præſid.de Francb.dec.*53.*nu.*2.
Quartò, Ioſeph in principio contra-
ctus quando ei officium fuit venditum
correſpectiuè ad ducat.2800. ſolutos &
ducat. 240. promiſsos de emolumentis
nihil in ipſius beneficium habuit,nec ha-
bet,& eſt in maximo danno, vltra labo-
res perſonales,& Baldinus per quantita-
tes indebitè receptas fuit effectus debi-
tor poſt contractum, & ſic non obſtante
iuramento extinctio,& compenſatio ca-
63 pitalis ipſo iure facta fuit, quia qui ſa-
cit actum poſt promiſſionem, videtur il-
lum facere animo compenſandi, & ſol-

uendi *Octau, Oſaſc. deciſio. Pedemont.* 92. *num.* 33. *&* 34. contrarium reijciens: *Ioa. Vincent. de Ann. alleg.* 80. *num.* 3. in fine deciſum firmat *Summ. Syluestr. in verſic iuramentum quarto num.* 27. *Molin. in tract. de iuſt. & iur. diſput.* 557. *num.* 9. *verſic. contrarium vero Zeuagl. pract. qq. contra communes lib.* 14. *q.* 251. *in fine*
64 per rationem quod qui compenſat,† non venit contra inſtrumentum, ſed dicit quod eſt ſatisfactum, quia compenſatio ficta ſolutio eſt *l. debitor ff qui pot. in pig. hab. Surd. vbi ſupra num.* 14. immo tali
65 exceptioni † renuntiari non poſſe, deciſum firmat *Afflict. deciſio.* 121. *num.* 6. &
66 alia poteſt adduci ratio, quod † vſuræ non veniunt, niſi ex mora, nàm ille non dicitur in mora qui aduerſus conuentum habet exceptionem *d. l. lecta verſic. cum ſortis ff. ſi cert. pet. & ex alijs idem Ioannes Baptiſta Lup. Gemin. in d. l.* 2. *C. de pact. inter emptor. & vend. coment.* 2. §. 4. *num.* 151.

Vltimò tàlis contractus, & ſolutiones
67 † quia contra *Bullas, Pragmaticam, & alia prædicta iura* ſunt nullæ *per text. in l. non dubium* C. *de leg. l. quemadmodum* C. *de agric. & cenſit. lib.* 11. *cap. ea quæ contra ius de reg. iur. in 6. vbi gloſ. &* DD.
68 & ex ipſo contractu † & ſolutionibus nec ciuilem, nec naturalem oriri obligationem, nec actionem latè firmat *Gram.*
69 *deciſio.* 12. *num.* 3. & reſcindi † debet ſecundum C*apyc. deciſio.* 75. *num.* 1. cum quidquid in fraudem legis fit, irritetur *c. illo vos de pign. l. contra legem, & l. ſeq. ff.*
70 *de leg.* immò † iudex debet ſupplere ne dum poſt vſuras ſolutas, vt reſtituantur, ſed vt earum vlla fiat exactio *Capyc. ex alijs d. deciſio.* 75. *num.* 2. *vſque ad finem*
71 & ſic quidquid † ex tali contractu pro prætenſo intereſſe eſt ſolutum debet dicto Ioſeph de Raymo emptori reſtitui, vt ex multis firmat *Viu. d. deciſ.* 369. *nu.* 18. 19. vel ſaltim in ſortem compenſari, vt prædictum eſt, & ita non obſtante decrecreto excomputi certæ quantitatis abſq; animi affectu decidendum eſſe mihi videtur.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Vltima derogant primis.*
2 *Promiſſio cum conditione ſiue modo, in principio contractus, cenſetur repetita in toto contractu.*
3 *Clauſulæ ſequentes ad proximè præcedentia referuntur.*
4 *odicillis poſita inducunt repetitionem in teſtamentis.*
5 *Res in continuatiuo negotio prius promiſa cum ſuis qualitatibus repetita cenſetur.*
6 *Legatum ſi transferatur, cenſetur translatum cum conditionibus primi legati.*
7 *Dictiones, eo plus, eo amplius, & plus, ſunt repetitiuæ præcedentium cum qualitatibus ſuis.*
8 *Qualitas in ſecundo contractu promiſſionis poſita, cenſetur adiecta in prima ex vi tacitæ repetitionis.*
9 *Dictiones repetitiuæ operantur etiam quod expreſſio pro forma requireretur.*
10 *Dictio, vt ſupra, eſt repetitiua, & relatiua ad omnia præcedentia.*
11 *Relatum in referente, & ſubrogata quantitas ſumit naturam eius in cuius ſubrogatur, etiam ſi in aliquo diſcrepat, & nu.* 12. *& nu.* 16.
13 *Relationis eſt natura cohærere veritati duarum ſcripturarum, & num.* 14.
15 *Dictio, vt ſupra, operatur destructionem ſequentis diſpoſitionis, ad terminos præcedentis.*
17 *Acceſſorium, ſui principalis naturam ſequitur.*
18 *Contractus ab effectu, & non ſecundum verborum ſonum iudicatur.*
19 *Reformari quid dicitur quando in totum non tollitur, ſed pro parte.*
20 *Dictum non cenſetur quod non eſt innouatum.*
21 *Contrahētium voluntas, ex expreſſis verbis eſt attendenda.*
22 *Contrahentium voluntas, & mens eſt attendenda.*
23 *Lingua cedit cordi, & ſub iugomentis verba conſiſtunt.*

24 Con-

Digitized by Google

24 *Contrahentes quid ſenſerint eſt attendendum.*
25 *L. Pacta nouiſſima, eiuſque intellectus declaratur.*
26 *Relatum non reſtringit ſuum antecedens*

Pro Domino Principe Conchę huius Regni Magno Admirato, contra Dominum Ducem Magdaloni.

ARGVMENTVM.

Clauſulæ ſequentes ad præcedentia referuntur cum omnibus qualitatibus ſuis, ſuntque repetitiuæ ad omnia præcedentia.

CONSILIVM XCI.

DON Iulius Cæſar de Capua Princeps Conchæ, & huius Regni Magnus Ad miratus, & Donna Maria de Capua eius Soror vtrinque coniunctæ contemplatione matrimonij dictæ D. Mariæ contrahendi cum D. Martio Carrafa Marchione Argentij filio D. Diomedis Carrafæ Ducis Magdaloni promiſerunt videlicet dicta D. Maria pro ſuis dotibus d. Duci eius futuro ſocero ducat. nonaginta mille, conſiſtentes in quodam Maioratu Hiſpaniæ exiſtente, quod fuerat D. Ioannæ Pacecchæ, eius, & d. Domini Principis matris, & ipſe Princeps de fructibus eiuſdem Maioratus debitis, & maturatis, ducat. decem mille pro legitima paterna hic Neapol. ſoluere deinde ſequendo contractum dicitur de piu, id eſt eo plus dictus Princeps pro ſecuritate maioratus promittit de eo infra annum ipſi Duci ſcripturas validas conſignare, alias ei promittit ducat. quinquaginta mille infra annos tres, incluſis in eis dictis ducatis decemmille, & in quolibet anno eius tertiam partem, eſt videndum ſi Princeps tenetur ipſos ducatos decem mille ſoluere, non expectata exactione fructuum Maioratus, & poſt perceptos vel de pecunia hic Neapol. explicita, & videtur dicendum ſolutionem integram debere fieri explicitam, nulla expectata exactione fructuum Maioratus, quia vl-
1 tima † derogant prioribus iuxta *text. in l. pacta nouiſſima C. de pact. l. diui* §. *licet ff. de codicill. l. ſi mihi & tibi* §. *in legatis ff. de leg. 1. & in l. 3.* §. *fin. ff de adim. leg.* ſed his, & ſimilibus non obſtantibus contrariam ſententiam veriorem eſſe puto ſcilicet quod dicti ducati decem mille debeantur de introitibus maioratus iuxta præcedentem promiſſionem in eodem contractu, & hoc ex pluribus.

2 Primò, promiſſio † cum aliqua conditione ſiue modo appoſitis in principio contractus cenſetur repetita in toto contractu, iuxta *text. in l. in repetendis ff. de leg. 3.* per quem *text.* ita voluit *Bart. in l. ſi ſibi pure ff. de leg. 1. Afflict. deciſio. 248. num. 11.* & dicta ſequens promiſſio ad proximè præcedentia referri debet, ſicut
3 clauſulæ † ſequentes ad proximè præcedentia referuntur, vt ex *Paul. de Caſtr. & alijs firmat Dec. conſil. 547. num. 6. verſic. & hoc etiam*, & clauſulæ in fine poſitæ ad omnia præcedentia referuntur *l. talis ſcriptura in fin ff. de leg. 1. l. fin. ff de reb. dub. late Boer. deciſio. 146 n. 2. & ſeq. Capy. deciſ. 108. vbi Add.* immò, & fortius
4 adhoc adduco, quod poſita † in codicillis inducunt repetitionem conditionis de ſcriptæ in teſtamento *Dec.* qui alios refert *conſ. 189. ſiue 190. num. 7. Peregr. in tract. de fideicommiſſ. artic. 16. nu. 15. circa finem.*

Secundò, licet duæ videantur promiſſiones, in effectu eſt vnica, ex vnitate cauſæ, & negotij, & ſecunda promiſſio quo ad ducatos decem mille in dictis ducatis quinquaginta mille incluſis ad ipſos de introitibus maioratus de quibus loquuti erant, reſtringi debent, cum in nego-
5 tio continuatiuo † intelligitur repetita res prius promiſſa cum qualitatibus ſuis *l. 1. & ibi Bart. ff. de publ. & vect. & in l. 3. ff. ad l. Iul. de vi pub. & ita in hoc propoſito concludit Bart. in d. l. in repetendis* col.

colum.2.verſic. tertio caſu.

Tertiò, per ſecundam promiſſionem ſi dicti ducati decem mille non darentur de introitibus Maioratus Princeps grauaretur, quo caſu conditio ſiue modus adiectus in præcedenti promiſſione, in ſequenti reperiri cenſentur, vt in ſimili
6 dicitur de legato, † quod ſi transferatur videtur transferri cum conditione primi legati *l.legatum ff.de adim. leg. l. Caio in princip.ff.de alim.& cib leg. Det.d.conſil. 189. ſiue 190. verſ. quinto comprobatur. Natta conſ.470.nu.4.*

Quartò, in principio dictæ ſecundæ promiſſionis dicitur, *de più eſſo Signor Principe promette &c.* quod verbum de
7 più importat, & dicit † eo amplius qua eſt dictio repetitiua præcedentium ſecundum *Bart.in l.ſi tibi pure in fin.ff. de leg. 2.per text.in l.cum filius §. Pater ff. de leg.2.* & quidem dum eſt dictum eo plus res eſt ſopita,quod ſint repetita omnia præcedentia cum qualitatibus ſuis, & ſi dictum eſt plus ſimpliciter,adhuc idem ſentire videtur *Bart.*quia comparatiuum plus,natura relinquit formam poſitiui,in ſuo extremo,vnde de neceſſitate inducitur repetitio rei prius datæ, ex dictis per *Bart.in d.l.ſi tibi pure, & firmat Peregr. in d.tract.de fideicommiſſ.artic.16. num. 19.*ſicut de dictione,eo amplius,quę operatur repetitionem præcedentium ſecundum *Bar.in d.l.ſi tibi pure,& alibi,& plenius Iaſ.in l.legata inutiliter num.2.ff. de leg.1.& eſt caſus in l fin.ff de reb.dub. & in l. Aurelius §. teſtator ff. de libert. leg.*
8 vbi qualitas ſecundo † loco adiecta, ex vi tacitæ repetitionis,operatur augmentum,& repetitionem de primo, prout ſic notauit*Bar.in d.l.ſi tibi pure verſ.ſed quæ*
9 *ro*,& tales dictiones † repetitiuæ operantur repetitionem, etiam quod expreſſio pro forma requireretur *Iaſ.conſ.207. col. 1.lib.2.Socc.Iun.conſ.71.nu.5.lib.3. Pereg.d.art. nu.15.*

Quintò, in dicta ſequenti promiſſione
10 adeſt etiam dictio, vt ſupra † quæ repetitiua,& relatiua eſt eorum, quæ in præcedentibus dicta ſunt *l.1.§.deinde, & §. ex hoc edicto vbi Bart.ff.de poſtul.l.item quæritur § item Iulianus ff.locat. & in §. durat & §.ſanè Conſ.Fab.de Ann.conſ.28 num.1.& conſ. 53. num. 121. ex multis firmat, & Det. conſ. 182. in proprijs noſtris terminis verſic. ſed tamen his non obſtantibus* concludit, quod dum in primo inſtrumento inter partes eſt actum quod pretium bonorum narratorum ſolueretur de creditis communibus, quæ primo exigentur, de ipſis creditis ſolui debent,nō obſtante ſecunda tranſactione dum dicit quod fiat ſolutio, vt ſupra; &
11 † relatum eſt in referente, idem eſt de quantitate ſubrogata, etiam ſi ſubrogatum in aliquo diſcreparet in alijs naturam eius ſequitur,vt ex alijs ita *Det.vbi ſupra,*& firmat in pulcro caſu *Rim Seni. conſ.29.num. 9. & 10.* vbi quod operatur reſtrictionem ad caſum præcedentis ſubſtitutionis, & idem *Rimin.Seni.conſi. 119.num.21.ex alijs Alciat.conſ.71. n. 9.lib.9 late Paris.conſ.19.nu.68.& conſ. 48.nu.14. lib.2.*

12 Sextò,dicta dictio † vt ſupra, eſt de natura repetitionis, quæ eſt vt repetat, vel qualitates præcedentes, vel etiam ſubſtantiam cum omnibus qualitatibus ſuis *Bart.in l.ſi quis ſeruum § fin.num. 5. ff.de leg. 2. Pariſ. conſ. 4. num. 16.lib.3. Socc.Iun.conſ.139.num. 10. lib. 1. Menoch.conſ.291.num.18.*eſtque talis dictio etiam de natura relationis ad præcedentia,& relatio cenſetur facta cum qualitatibus ſuis omnibus,*Bart.in l. 1.ff. de receptat.& in l.1.§.fin. ff. ſi fam. furt. fec. dic. Det.d.conſ.182.num.3.Pariſ. d. conſ. 19.num. 68. & conſ.48. num.14. lib.2.*
13 vbi rationem adducit, quia relatum † eſt in referente *l. aſſe toto ff. de hæred. inſtit.*& quidem verè, propriè, & naturaliter inquit *Bald. in conſ.212.ea quæ lib.5.*
14 vbi quod † relationis eſt natura cohærere veritati duarum ſcripturarum ſequitur *Iaſ. in l. ait prætor §. ſi iudex ff. de re iud.Pariſ.conſ.2.num.55. lib. 2.* vbi propterea infert, quod quidquid continetur in termino relato, continetur in referen-
15 te,& ex vi relationis dictio † hæc,vt ſupra,operatur reſtrictionem ſequentis diſpoſitionis,ad terminos præcedentis, cui refer-

referrur, poſt plures tradidere *Hippol. Rimin.conſ.*80.*num.*33.*conſ.*313. *num.*72. *Ceſal.conſ.*125.*num.*6.*conſ.*269.*num.*40. 292.*nu.*9.379.*num.*35.*Menocch.conſ.* 106.*nu.*195.*& conſ.*274.*nu.*18.

Septimò, dicti ducati decem mille incluſi in dictis ducat. quinquaginta mille ſubrogantur in locum ducat.decem millium de introitibus maioratus primo lo-
16 co promiſſis, & ſubrogata † res etiam in oratione diuerſa aſſumit qualitates,& cõditiones illius, in cuius locum ſubrogatur,ſic in ſpetie *Det.d.conſ* 189.*ſiue* 190. *colu.*3.*verſ.quarto quia,vbi adducit tex. cum materia in l.ſi eum* §. *iniuriarum* ff. *ſi quis caut.Innoc.in cap.Eccleſia il* 1. *vt lit.pen.& in clement.* 1.*de ſuppl.negl.prælat.*& licet ſubrogatum in aliquo diſcreparet,tamen in alijs eius naturam ſequitur,vt notat *Paul.de Caſtr.conſ.* 129. *licet iſta Domina Liſa verſic. Nec obſtat quod eſt conſ.*73. *lib.* 1. *& repetitur conſ.* 365. *vltra alia per eundem Det. in conſ.* 182. vt prædiximus.

Octauò, talis ſecunda promiſſio venit acceſſoriè ad præcedentem promiſſionem,ex quo ad caſum principalis diſpo-
17 ſitionis reſtringi debet, quia † acceſſorium naturam ſui principalis ſequitur *cap.cum principalis de reg.iur.in* 6.*ſicque reſpondet* Socc. *conſ.* 64. *colum.*4.*verſic. poſtremo lib.*2.*Det.conſ.*173.*n.*14.*Hypol. Rim.conſ.*80.*nu.*34.

Nonò, & fortius, pone caſum quod prima,& ſecunda promiſſio eſſent per con
18 tractus ſeparatos, qualitas contractus † ab effectu rei, & non ſecundum ſonum verborum iudicatur, vt notat *Bald. in l.* 2.*C.comod.Abb.in c. conſtitutus per illum text.de relig.dom facit text.in l.vbi ita donatur ff.de don. cauſ. mort. & quod ibi Bart.*& conſiderato effectu à prima promiſſione non fuit receſſum,ſed fuit reformata reſpectu ſolutionis ducat. decem mille incluſorum in ducatis quinquaginta mille, & in hoc tantum prima promiſſio videtur reformàta,& renouata *l.iuriſ*
19 *gentium* §. *adeo* ff.*de pact.* & † reformari dicitur quando in totum non tollitur ſed pro parte, vt per *gloſ. in cap. ſtatutum in principio in verſic.reformandum,& ibi Domin.de reſcript.in* 6.*Anto.de Butr.in cap.irrefragabili in princ.*3.*not.per illum text.de offic.ordin facit text. in cap ſicut olim & in cap. olim de accuſat.* & in promiſſione non eſt recedendum,niſi quatenus in reformatione expreſſè dicatur, & ideo qualitas præcedentis promiſſionis repetita videtur,vt notat *Bald.in l.pacta nouiſſima C.de pact.ad quod facit,q notat Bar.*de cõtractu renouato *in l.ſi mihi,& Titio circa finem ff.de verb.oblig.Bal.in l.* 1.*verſ.ſed quid ſi Dominus C.quando non pet.par. Alexand. conſ.* 107, *in cauſa Nicolai lib.* 4. *ex quibus ita firmat Det. d. conſ.*189.*verſic. ſexto hoc idem* vnde recedendo à promiſſione maioratus non videtur receſſum á promiſſione ſolutionis ducatorũ decem mille de introitibus maioratus,ſed illos tantum ſimpliciter in promiſſione ducat. quinquaginta mille incluſerunt,ne duplicarentur,& ſi,vt de illis introitibus voluiſſent non ſolui, di-
20 xiſſent † cum non dixerunt,in eo innouare noluiſſe cenſetur,ad *text.in l.*1.*C. de Cad. toll.* & contrahentes quod non loquuntur,velle non præſumitur *d.* §.*ſin autem.*

Vltimò,ex verbis claris ſequentis promiſſionis habemus contrahentes circa ſolutionem ducatorum decem mille de introitibus maioratus, nihil innouare voluiſſe,& ſic eorum mentem, & volun-
21 tatem ita fuiſſe, & volũtas † contrahentium ex expreſſis verbis eſt attendenda *d. l. cum virum C. de fideicommiſſ. Det. conſ.*23.*num.*3.*Hipol.Rimin.conſ.*85. *nu.* 18. *lib.* 1. immò & mens contrahentium in contractibus eſt omnino attendenda *l.fin.C.de pig. notatur per gloſ.in l.Blanditius C.de fideiuſſ.l.in venditione C.comm. præd.Det.d.conſ.* 189. *verſic. ſed prædi-*
22 *ctis non obſtantibus*,& ab ipſa † voluntate non eſt recedendum *l. non aliter ff. de leg.* 3. ſed ſuus effectus eſt attendendus *l.*3.*C.de inſtit.& ſubſtit.*immò ſi ex verbis non conſtaret,vt conſtat,eorum mens eſt obſeruanda vltra prædicta *Bald. in l. quoniam indignum C. de teſtament.* cum non intentio verbis,ſed intentioni verba famu-

famulari debeant *c.humanæ aures 37.q.5 & Bald.in cap.mandatum de reſcript.* inquit, quod ſemper ad diſponentis in-
23 tentionem recurrendum eſt, quia cedit † lingua cordi, & ſub iugo mentis verba conſiſtunt tamquam ſuo proprio principali, & digniori, *hic & Bald. conformis Bero. conſ.144. num.64.lib.2.citans tex. in l.fin.C.de lib.præter. corrupto titul.C.de fideicommiſſ.* quod frequentiſſimè ſunt leges poſitæ aduerſantes teſtatoris, & contrahentium voluntates, & quod contra-
24 hentes † ſenſerint, prius ſpectandum eſt *l. in facto la grande ff. de hæred. inſtit. l. non aliter ff.de leg.3.l.in conditionibus primum ff.de condit. & demonſtr.& ex alijs Hipol.Rimin.conſ.21.nu.24.& ſeq.*

25 Non obſtat *text.in* † *l.pacta nouiſſima C.de pact.* in contrarium adducta, quia loquitur quando ſpecificè apparet partes à priori promiſſione recedere voluiſſe Nec etiam alia ſupradicta iura obſtant per eandem rationem, & quia loquuntur in vltimis voluntatibus, quæ vſque ad mortem ambulatoriæ ſunt, & ad nutum reuocantur *l. cum hic ſtatus §. pœnitentiam de donat.inter vir.& vxor.l.4.ff. de adim.leg.& vtrobique gloſ.& DD.* ſecus in contractu promiſſis, quæ ſine ſpetiali derogatione omnium contrahentium non alterantur.

Et ſi dicatur, quod in caſu prædicto dicti ducati quinquaginta mille ſunt promiſſi infra annos tres, Nec obſtat, quia ſufficit quod in eis ſint incluſi dicti ducati decem mille promiſſi de fructibus maioratus, quia relatiuum reperit præcedentia, cum omnibus qualitatibus, vt ſu-
26 perius eſt dictũ, & † non reſtringit ſuum antecedens in quantitate, & tempore, de quibus in ſequenti promiſſione eſt expreſſe loquutum, ſecundum *Bart.in d.l.ſi quis ſeruum §.fin.ff.de leg.2.ſub num. 5. & in l.à Titio §.teſtator ff.de alim & cib. leg.* vbi propterea infert, quod ſuũ reſtringit antecedens, non ſolum in quantitate, ſed etiam in tempore in expreſſis, quod eſt notandum, quod relatiuum reperit præcedentia cum omnibus qualitatibus ſuis, reſtringit tamen ea ad ſequentem diſpoſitionem expreſſam, & in pulcro caſu *Alexand.conſ.14.colum.1 lib.7.Pariſ. conſ.17.num 37 lib. 3. & in materia late Iaſ.poſt Bart.in l.1. C. de Summ. Trinit. & fide cath.in primis verbis, & in l. omnes populi ff de iuſt.& iur.Peregr. d. art. 16. num.24.* dum reſtrictio in ſequenti non poteſt eſſe niſi in quantitate, licet ſit eadem, & tempore vt expreſſit, aliæ qualitates ſcilicet, vt ſolutio ducatorum decem millium ſit de fructibus maioratus intactæ remaneant, & attendi debent per prædicta, & expreſſe ex contractu habetur dum ſequuntur verba, quod d.Dõna Maria cedere habeat dictum maioratum cum fructibus decurſis, & decurrendis in beneficium Principis Fratris, qui in tali caſu promittit ſoluere dictos ducatos quinquaginta mille, quorum intereſſe importat maiorem quantitatem fructuum maioratus, & ceſſionis, cum dicti ducati decem mille includantur in dictis ducatis quinquaginta mille, ſolutionem ipſorum cum qualitatibus ſuis omnibus, & ſignanter quod de fructibus maioratus maturatis, & maturandis, quod Intellige de illis primis fructibus, qui decurrerunt à die capitulorum matrimonialium vſque ad conſignationem ſcripturarum. Et ex his currenti calamo adductis concludo, modernum Ducem Magdalóni, dictamque D. Mariam eius vxorem dictos ducatos decem mille de fructibus maioratus promiſſos, petere à promittente non poſſe, niſi prius facta diſcuſſione ſi fructus ipſi ſint inexigibiles, vel nõ, die 20. Septembris 1616.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Reconuentio locum habet contra Clericos aliaſque priuilegiatas perſonas, qui tenentur reſpondere, alias denegatur audientia.*

2 *Reconuentio an fieri debeat ante litem conteſtatam, vt ſimultaneo proceſſu procedatur, & an ad iuriſdictionem prorogandam fiat in quacunque Iudicij par-*

te

te, vſque ad ſententiam.

3 *Reconuentio an habeat locum in cauſa appellationis.*

4 *Reconuentio in cauſa appellationis quare non habeat locum, ſecundum opinionem Gul. de Cun. & aliorum. & num. 5. 6. 7. 8. 9.*

10 *Reconuentionem habere locum, & fieri poſſe in appellatione, pluribus Iuribus, rationibus, & authoritatibus probatur, & reijciuntur contraria, & nu. 11.*

12 *Reconuentio fieri debet ante litis conteſtationem ad finem procedendi ſimultaneo proceſſu.*

13 *Doctorum dicta ſecundum authoritates quas allegant intelligi debent.*

14 *Litis conteſtatio fit in cauſa appellationis.*

15 *Apppellatio reducit cauſam ad ea, quæ fieri poterant ante litem conteſtatam.*

16 *Appellantes gradatim ad alia Tribunalia appellare debent.*

17 *Iudicem voluntariè prouocant, coram eo reconuentio locum habet.*

18 *Ritus Magnæ Curiæ procedunt nedum in ea Iudice ordinario ſed etiam in Sacro Conſilio Iudice delegato.*

19 *Reconuentionis cauſa eſt annexa cauſæ conuentionis, & non poteſt coram diuerſis Iudicibus ventilari.*

20 *Reconuentionis cauſa venit conſequutiuè ad cauſam conuentionis.*

21 *Delegata cauſa vna, omnes aliæ conſequutiuè, & neceſſario venientes delegatæ cenſentur, & nu. 22*

23 *Cauſa quæ in prima militat in ſecunda locum habet.*

24 *Inducta in fauorem non retorquentur in odium.*

25 *Reconuentio eſt fauorabilis, quia fundata eſt in ratione naturali.*

26 *Reconuentionem non fieri in appellatione dicit Gul. de Cun. nè coram diuerſis Iudicibus litigetur, quod eſt in fauorem noſtræ opinionis.*

27 *Gloſ. legis ad cognitionem caſus, & §. legatus declaratur.*

28 *Appellatione interpoſita iudex debet pronuntiare iuſte, vel iniuſte iudicatum.*

29 *Reconuentio prorogat iuriſdictionem Iudicis etiam incompetentis.*

30 *L. Per hanc, intellectus.*

31 *Reconuentio habet locum ne dum contra eum, qui actionem intentat, verum etiam, contra eum qui Iudicis officium implorat.*

32 *Reconuentio habet locum contra actorem voluntarium.*

33 *Reconuentio non habet locum in actore appellante.*

34 *Appellatio eſt acceſſoria ad cauſam principalem, eiuſque naturam ſequitur.*

35 *Priuilegium vnum, & idem non debet diuerſo iure cenſeri.*

36 *Determinatio plura determinabilia recipiens, omnia determinare debet.*

37 *Ratio legis determinat omnes caſus, in quibus militat eadem ratio.*

38 *Probibitio, & permiſſio ad tempus cenſetur perpetuata.*

39 *Reconuentionem fieri poſſe in appellatione, vt pari paſſu procedatur, reiectis contrarijs opinionibus fundatur.*

40 *Doctores plerumque rationes non ſcrutantur, ſed imitantur aues.*

41 *Opiniones quando ſunt diuerſæ, ea attenditur, quæ melioribus rationibus eſt fundata.*

42 *Reconuentio æquitate ſuadetur ad euitandum circuitum, & litium fatigationem.*

Pro Thoma, & alijs Pupillis Piſcitellis contra Portiam Piſcitellam Ciuitatis Sueſſæ.

ARGVMENTVM.

Reconuentio an habeat locum in cauſa appellationis, & quando fieri debeat, vt pari paſſu procedatur, vel Iudicis proroget iuriſdictionem.

CONSILIVM XCII.

PVpilli Piſcitelli conuenti à Portia Piſcitella, & per Sueſſanam Curiam condemnati, Portia ipſa pro ſua exequenda ſententia Sacrum Conſilium Neapolitanum adiuit, datoque

que termino in cauſa etiam appellationis in eius intimatione Procurator pupillorum, reſeruata reconuentione, eam in die detur liſta examinatorum ſuſpectorum præſentando pari paſſu procedi inſtat, & cum eſſet prouiſum domi per Conſiliariū D. Scipionē Ronirum, quod terminus datus currat etiam in cauſa reconuentionis, & per aduerſarium præten datur contrarium ideo quod rite, & rectè tale decretum ſit prolatum, & confirmari debeat pauca hæc afferam.

1 Primò verum eſſe † Clericum aliaſque priuilegiatas perſonas forum eligentes contra aliquem agentes, reconueniri poſſe per *Rit. Magnæ Curiæ Vicariæ 67.* & tenetur reconuentioni reſpondere alias in conuentione non proceditur, eique audientia denegatur, ſecundum *Innoc. & DD. in cap. 1. & 2. de mut. pet. Spec. in titul. de reconuent. §. videndum verſic. ſed nunquid ſi actor &c Gul. de Cun. Cyn. Bart. & alij in auth. & conſequenter* C. *de ſenten. & interloc. omn. Iud. Marant. in ſpec. aur. part. 4. diſtin. 6. num. 9.* & vera

2 concluſio eſt quod † ſimultaneo proceſſu proceditur ſi reconuentio fiat ante litem conteſtatam, vel ante lapſum terminum, aut in ipſo termino.

Item ſimiliter vera concluſio eſt, quod ad iuriſdictionem prorogandam fieri poteſt vſque ad ſententiam ſecundum *Ioa. Andr. Abb. & alios in cap. 1. & 2. de mut. pet. Cyn. cæterique DD. in d. Auth & conſequentèr vbi Bart. num. 12. verſic. ſed iuxta hoc quæro, Franc. Viu. in ſuis comm. opin. verſic. reconuentioni, Octau. Oſac. Pedem. deciſio. 1. num. 12.* & vſque ad ſententiam deciſum firmat *Præſid. de Franch. deciſio. 376. num. 1. & 2.* & cum ſimus in

3 cauſa appellationis, † vt ex aduerſo prætenditur, videndum eſt, an in ea locum habeat reconuentio, vt ſimultaneo proceſſu procedi poſſit, & quod non, dum plures adſunt rationes, ipſas adducam & reijciam pro noſtro tuendo decreto.

4 Prima opinio *Gul. de Cun.* quia pro ea nullam affert rationem, non eſt in conſideratione, quia in *d. Auth. & conſequenter* vbi allegat *l. 2. §. legatis* ff. *de Iudic. l. 1. & 2.* ff. *eum qui, appell. in prouint. l. 3.* ff. *apud eum à quo appell. &c.* ad quem *Gul. de Cun. Rayn. de Forliu. addit legem ad cognitionem* ff. *ex quibus cauſ. in poſſ. eat.*

5 Secunda ratio eſt † *Cyn. in eodem Auth. & conſequenter num. 6. & in l. per hanc C. de tempor. repar. & appell. num. 2 ex Innoc. & alijs Marant. in d. part. 4. diſtin. 6. num. 24. & 25.* quia reconuentio non fit poſt litem conteſtatam, nàm appellatio reducit cauſam ad ſtatum, in quo erat poſt litem conteſtatam per *l. ita demum C. de procurat. vbi DD.*

6 Tertia ratio eſt † *Specul. in titul. de conuent. §. 2. verſic. nunquid Ioan. Andr. in d. cap. 2. de mut. pet.* relata, & retempta per *Imol. in cap. cum dilectus de arbitr. nu. 1.* dicentium quod ſi appellatur à diffinitiua non habet locum reconuentio, quia Iudex appellationis ſolum de illa cauſa cognoſcere poteſt, per *l. eos C. de appell.*

7 Quarta ratio eſt eiuſdem † *Cyn. & Bal. in d. l. per hanc, firmata per Ioan. Ferrar. in tract. de appell. num. 246.* quia nouum eſt capud ab antiquo non dependens, quod propterea ſub eius iuriſdictione, quam per deuolutionem ſolum habet, impoſſibile eſſet, quod reus qui appellauit, poſſet reconuenire, cum ab initio ſit conuentus.

8 Quinta ratio † eſt *Marantæ in d. loco & num. 25. & Carauit. in d. Rit. 67. nu. 10* ex alijs firmat, quia appellans non ſponte, ſed coactè ad Iudicium appellationis venit, qui iudex appellationis videtur incompetens, quoad primam cauſam quæ non eſt deuoluta volente parte ſed coactè.

9 Sextam addo rationem à nemine Scribentium quos hucuſque viderim tactam, & eſt, quia appellans dicitur actor, & debet oſtendere iuſte appellaſſe per *text. in l qui ad Ciuilia in fine C. de appell. vbi gloſ. in verſic. oſtende ibi Bald. & DD. Philip. Prob. addens ad Ioannem Monac. in cap. cordi num. 2. de appell. & ex alijs Socc. Sen. conſ. 24. nu. 20.* & dū appellās dicitur actor, & agit, nō recōuenit.

His

His, & ſimilibus in contrarium non
obſtantibus contrariam ſententiam, ve-
riorem, & æquiorem eſſe puto ex pluri-
bus.
10 Primò reconuentionem † habere locũ
in cauſa appellationis habetur in *cap.ac-
cedens il 2.vt lit.non conteſt.* vbi quidam
Comes appellans ad Papam de graua-
minibus, petijt etiam ſibi reſtitui vxorem
ſuam,& terram eius, vt explicat ibi *gloſ.
magna*, & firmat *Socc.in eodem cap.num.*
8.*Innoc.in cap.1.de mut.pet.in fine* dicit
qui ſub alio Iudice reconuenit, non po-
teſt ire, niſi lata fuerit ſententia, vel niſi
fuerit appellatum, ergo ſi fuerit appella-
tum reconuentio habet locum.

Secundò, per *text.l.eos qui* §.1.*C.de
appell.ibi* (*ſi quid autem in agendo nego-
tio, minus ſe allegaſſe litigator crediderit:
quod in iudicio acto, fuerit omiſſum, apud
eum, qui de appellatione cognoſcit perſequa
tur*) *vbi gloſ. in verſic. fuerit omiſſum*
dicit tam ſuper nouis articulis, quam ſu-
per antiquis, ſecundum *Ioan. & Azon.
per quem text.ita firmat Ioan.Andr.in
d.cap.2.de mut.pet.* & ſic reconuentio in
prima cauſa omiſſa, poteſt in cauſa appel
lationis deduci per d. apertum *text. &
DD.ibi.*

Tertiò, adduco *text. in l. poſtquam* §.
Imperator ff. vt leg. nom. cauſ. ſimiliter
hoc expreſſe dicentem ibi (*quod enim an
te ſententiam ſi petitionis dies moraretur,
fieri debuit: amitti poſt victoriam dilata
petitione non oportuit*), per quem *text.
Gramm. deciſio.* 14. *num.*7. firmat quod
11 quidquid † fieri poteſt pendente prima
cauſa, poteſt etiam fieri pendente appel-
latione.

Quartò, *Cyn.in d.Auth. & conſequen-
ter num.* 6. dicit nunquid poteſt fieri re-
conuentio in cauſa appellationis, *D. In-
noc.Papa IIII.* dicit quod non, quod con
cedit *Petr.* ſuppoſito tamen quod non
poſſit fieri poſt litem conteſtatam, & hoc
idem *Cyn.replicat in d.l.per hanc num.* 7.
ibique addit, dic ſecundum *Iacobum de
Rauenn.* aut appellatum eſt à diffinitiua,
aut ab interlocutoria, ſi à diffinitiua, ve-
rum eſt quod dicit *D. Innoc.* & eodem
reſpectu, quia reconuentio debet fieri an
te litem conteſtatam, vel ſtatim poſt vt
dixi in *d. auth. & conſequenter* ergo &c.
& ſic authoritate *Petri Cyn. & aliorum*
12 clarè habetur † reconuentionem in cau
ſa appellationis poſſe, & debere fieri an-
te litem conteſtatam, vel ſtatim poſt, &
hoc ad finem ſimultaneo proceſſu proce
dendi iuxta noſtram primam concluſio-
nem, ſed aduerte quod *Innoc.* dictum
Cyn. non dicit, ſed contrarium vt in fun-
damento, & dum *Marant. & Carauit.*
ſequuntur *Bart.* qui mouetur ex *Cyn. &
Cyn.* ab *Innoc.* qui hoc non dicit, eorum
13 † dicta intelligi debent ſecundum au-
thoritatem quam allegant, vt per *Bart.
in l.non ſolum* §. *liberationes ff. de libert.
leg.* & ſic ex prædictis habemus, reconuen
tionem in cauſa appellationis fieri poſſe
ante litem conteſtatam, vel in ipſo termi
no, vt pari paſſu procedatur, ſecundum
primam noſtram concluſionem: Etiam
quia dum ad finem Iudicem prorogandi
ſit vſque ad appellationis ſententiam
iuxta ſecundam deciſam concluſionem,
vt diximus, & ex his ſecunda aduerſa ra-
tio reſoluta remanet.

14 Quintò, in cauſa appellationis † ſit li-
tis conteſtatio, vt in *conſtitutione Re-
gni dilationes* dicit *gloſ. magna circa fi-
nem verſic. & nota ex eo quod Pamſil.
Moll.in conſtit.iuris petitorum in fine*,
15 & † appellatio reducit cauſam etiam ad
ea quæ opponi poſſunt ante litem conte-
ſtatam, ſecundum *Fulgos. & alios per
Præſid.de Francb. deciſio.* 370. *num.* 19.
vbi ex hoc decidit, quod pendente appel
latione Baro habens ſecundas cauſas,
poteſt facere gratiam delinquenti; qua-
cunque opinione exiſtente, quod recon-
uentio fiat ante, vel poſt litem conteſta-
tam, ad quemcumque finem fiat, habe-
tur, in cauſa appellationis reconuentio-
nem fieri poſſe, & eo magis in caſu no-
ſtro, cum fuerit facta ſtatim, & antequam
terminus currere inciperet, iuxta doctri-
nam *Cyn. & aliorum* in præcedenti ter-
tio fundamento, & pari paſſu procedere
debet.

Sextò, dicta Portia acta ix obſeruando

Digitized by Google

16 ordinem iuxta † *Regiam quartam pragmaticam de offic. Sacri Conſilij*, quod à ſententijs tribunalium Regni ad Magnã Curiam Vicariæ, & ad Sacrum Conſilium gradatim appellatur: debebat adire Magnam Curiam in Iudicem, & cum ipſis pupillis recuſantibus pars actrix nõ grauata, & quę obtinuerat vlla neceſſitate cogente voluntariè omiſſo medio, Sacrum Conſilium adiuit cum pro ſua
17 actione† protoganda coram quocumq; Iudice prorogato recõuentio locũ habet *gloſ. Bart. & DD.* * communiter *in l. eſt receptum ff de iuriſd. omn. iudic. & Marant. vbi ſupra num.* 23. dicens quod ſi vnus ex litigantibus ſponte vni Iudici ſe ſubmictit, vt fecit d. Portia, reconuentio locum habet, & pupilli valide eam reconuenerunt, maximè in Sacro Conſilio Iudice delegato, vt eſt notum, cum coram delegato reconuentio fieri poſſit *Specul. in d. titul. de reconuent.* §. 1. *num.* 1. *Bart. in d. Auth. & conſequenter num.* 11. *verſic. procedo vlterius* Socc. *in d. cap.* 1. *de mut. pet. num.* 14. *Anto. de Butr. num.* 14 *&* 15. *cæterique Scrib. & ex alijs* Carau.
18 *d.* Rit. 67. *num* 5. vbi firmat † Ritum ipſum nè dum procedere in Magna Curia Iudice ordinario, ſed etiam in Sacro Cõſilio Iudice delegato.
19 Septimò, cauſa † reconuentionis eſt annexa cauſæ conuentionis, & non poteſt coram diuerſis Iudicibus ventilari, *d. auth. & conſequenter d. l. ſi idem cum eodem § ſed ſi mutuæ ff. de iuriſd. omn.* Iudic. & ratione connexitatis Iudex appellationis, de vtraque cauſa cognoſcit, & fortius inter eaſdem perſonas, & dum pars aduerſa voluntariè cauſam duxit ad Sacrum Conſilium ibique agendo, & conuenien do pupillos, ſuam exercendo actionem
20 pro exequenda ſententia, & cauſa † reconuentionis venit conſequutiuè ad cauſam conuentionis, ſecundum *Abb. in d. c.* 1. *colum.* 6. *verſic. item iuriſdictio proro-*
21 *gata de mut. pet.* & quando alicui † delegatur aliqua cauſa, omnis cauſa delegata cenſetur, quæ venit neceſſariè, & conſequutiuè ad illam cauſam delegatam, vt notant *Innoc. & DD. in d. cap.* 1. *de mut. pet. Abb. in d. cap. vt debitus, colu.* 9. *in fine verſic. in gloſ. penult. de appell. vbi etiam Philipp. in vltima cart. verſic. ſed dubitatur per text. in cap. prudentiam in fin. de offic. deleg. Marant. vbi ſupra num.* 30. *& ſeq. ergo, &c.* & commiſſa, & delegata cauſa in Sacro Conſilio ad inſtantiam dictæ Actricis, fuit etiam cauſa reconuentionis commiſſa, & delegata, vt eſt * communis opinio ex *Cyn. & alijs per Soccin. in d. cap.* 1. *de mut. pet. num.* 25 *ibi * communis opinio eſt quod ſit delegata.*
22 Octauò, iura indiſtinctè † dicunt quod reus poterit coram eodem Iudice actorem reconuenire *in d. Rit.* 67. *cap.* 1. *&* 2. *de mut. pet. & d. Auth. & conſequenter* & ratio eſt, nè reus trahat actorẽ ad alia Iudicia, & aliæ quæ militant in prima cauſa, & in ſecunda militare debeant, & circa hoc diſtingui non debet in prima ſiuè in ſecunda inſtantia *cap. conſuluit* 2. *q.* 1. & actori non debet licere quod reo non licet videlicet coram Iudice quem adiuit non reconueniri, vt in *l. non licet ff. de reg. iur.* & introductum eſt in fauorem
24 † rei, quod poſſit opponere tam contra reſcriptum, quam contra perſonam ergo ad ſuam læſionem retorqueri non debet, *l. cũ nulla ff de leg. & Barth. Brix. in ſuis Vener. quæſt. q.* 31. *num.* 2. & ſic in cauſa appellationis reconuentio fieri
25 poteſt, etiam quia materia † reconuentionis eſt fauorabilis: cum reconuentio ſit fundata ſuper ratione naturali *d. cap.* 1. *de mut. pet.* quæ ratio naturalis colligitur *ex l. cum Papinianus in fin. de ſentent. & interloc. omn. iud. in fine, & in canon.* 4. *q.* 8. § *cuius in agendo*: quia ſicut Portia, quæ ſemper fuit actrix voluntariè elegit Iudicem pro ſe, debet contra ſe etiam velle, & per alias rationes firmat *Soccin. Sen. conſ.* 41. *num.* 7. *verſic. item quia reconuentio &c. & in rub. de mut pet. in* 3. *principali articulo*, & ex prædictis paret reconuentionem fieri poſſe in cauſa appellationis, & facilius in præſenti cauſa ad finem ſimultaneo proceſſu procedendi, ſed reſpondendo ad contraria dico.

Primò, *Gul. de Cun.* primam opinionem

† non

Digitized by Google

26 † non obſtare, quia ex iuribus per eum allegatis hæc colligitur ratio, nè actor extra ſuam prouinciam, & domicilium litigare cogatur, & habeat per quem defendatur: Talis ratio non eſt ad hoc probabilis, quia tàm in prima quam in ſecunda cauſa militare poteſt, & facit in fauorem ipſorum pupillorum conuentorum nè contingat quod ipſi reconuenientes, coram diuerſis Iudicibus cogerentur litigare, quia commodius, & cum minori diſpendio lites tranſeunt coram eodem quam coram diuerſis, vt per *Soccin. d. conſ. & verſic.* Et Portia reperitur litigans in Sacro Conſilio vbi voluntariè venit.

27 Et ſi *gloſ. in d. l. ad* † *cognationem* ponit caſum quod ſi de Prouintia appelletur ad Principem Romæ, quod non cogor Romæ reſpondere, in alia cauſa, ſed in Prouincia debeo defendi, alioquinnè bona mea venduntur; hæc alia ratio nec ſufficiens eſt, quia poſſet defendi per procuratorem, vt ibidem *gloſ.* dicit *in verſic. defendendus eſt per d. l. 1. & 2. ff eum qui appell. item d. l. ad cognationem*, nec ad caſum noſtrũ facit, q̃a loquitur in remiſſo à Principe ad ſuam Prouinciam, vt ex ea & *gloſ. in verſic. remiſſus. Item d. §. legatus*, loquitur in legato apud Romam, qui ex priuilegio legationis, habet ius reuocandi domum, vt ex *eodem §. & cap. fin. de for. compet. Item text. in d. l. 1. ff. apud eum à quo appell. &c.* non facit ad quod allegatur, quia loquitur in appellante à Iudice qui ex hoc quod ab eo ſit appellatum, in alijs cauſis non ſit ſuſpectus, vt eius litera docet, ergo de opinione *Gul. de Cun.* & ſuis prædictis allegatis iuribus iam reiectis non eſt curandum, maximè quia loquũtur quando exiſtentes Romæ eſſent conuenti, ſed ſi ipſi agunt, conuenros reuocandi domum, priuilegium non habent, ſi extra cauſam appellationis vocantur, firmat *Couarr. pract. qq. cap. 5. num. 4. §. ſed & ſi agunt d. l. 2. ff. de iudi. & ex alijs.*

Secunda ratio reiecta eſt in tertio, & quarto fundamento.

Tertia verò ex aduerſo ratio, quia Iudex appellationis, de ea ſolum cognoſcere poteſt, per *l. eos qui C. de appell d.* enim *lex* nihil pro tali ratione facit, dum in ea habetur, quod interpoſita appellatione

28 † Iudex ipſius debet pronuntiare ſententiam iuſtè, vel iniuſtè prolatam, vt ex ea in fine, ex quo non excludit reconuentionem, propter annexitatem quam habet cum conuentione, vt in ſexto fundamen-

29 to, vltra quæ dico, quod † reconuentio tantæ uis eſt, quod prorogat iuriſdictionem etiam Iudicis incompetentis per notata in *l. 1. C. de iuriſdict. omn. iud.* & per omnes de Conſilio ita deciſum firmat *Afflict. deciſio. 27. num. 3.* ergo d. ratio nihil operatur.

Quarta aduerſa ratio, in appellatione reconuentionem non dari, quia reconuentio nouum eſt capud, á primo non dependens, nec in caſu noſtro obſtat per *l. per*

30 *hanc* † ad hoc allegatam, & per eam *DD*, fundant in cauſa appellationis nouum non poſſe deduci, non loquitur de actione, ſed de nouis articulis, & teſtium depoſitionibus directo contrarijs ad falſitatis ſubordinationem euitandam, vt litera eiuſdem *text. gloſ. & DD.* ad eam docent, ſed quod in appellatione omiſſa in prima cauſa reconuentione, vel quid aliud litiganti placuerit, deduci poteſt, vt in primo, & ſecundo fundamento vbi clariſſimos adduximus text. & ex alijs in ſeq. Et cum pars aduerſa eſt, quæ ſponte Sacrum Conſilium adiuit agit pro ſua exercenda actione, & exequenda ſententia, non eſt capud nouum, & noua ſententia, ſed primeua actio contra quam re-

31 conuentio † locum habet, cum coram eodem Iudice reconueniri poſſit nè dum qui agit, ſeù intentat actionem, ſed etiam qui officium Iudicis implorat, vt etiam fecit pars aduerſa notar *Iacob. de S. Georg. in l. qui non cogitur in vltimis verbis ff. de Iudic. allegat text ſingularem in l. 1. in fine ff. de extraord. cog. ibi (de mutuis petitionibus poſſunt Præſides cognoſcere, & partem debere admitti) ibique gloſ. per quem text. DD.* reprobant *gloſ. in l. ſed & ſi reſtituatur ff. eod per cap. 1. de mut pet. Rebuff. in l. 1. n. 8. ff. de iuriſdict. omn. Iud. & ex alijs Maranta vbi ſupra*

Hh 2 num.

num.36. verſic. in contrarium eſt veritas
ex his d. quarta aduerſa ratio reiecta re-
manet.

Quinta contraria ratio, in appellatio-
ne reconuentionem non dari, eſt quia
appellans, non ſponte ſed coactè venit
ad Iudicem, nec ad vſum noſtrum adapta
ri poteſt, quia eadem Lucretia reconuen
ta quæ obtinuit in præcedenti cauſa de-
bens adire Magnam Curiam Vicarię Iu-
dicem ordinarium, & immediatum, ſpon
te adiuit Sacrum Conſilium pro ſua a-
ctione exercenda, talis ratio ceſſat, & di-
32 citur actrix † voluntaria prout ſemper
fuit, & reconueniri poteſt, vt per eundem
Carauit. d. Rit. 67. num. 5. & ex alijs dictis
in quinto fundamento clariſſimè patet
dictam rationem non obſtare.

Sexta ratio, quia appellans dicitur a-
ctor, & actor non reconuenit, & proinde
in appellatione reconuentionē non dari:
Nec in hoc caſu locum habet, vt vltra
dicta in quinto fundamento, & in præce-
denti quintæ rationis reiectione, quia
pars ſponte Sacrum Conſilium adiuit,
ſuam actionem exercendo, & agendo, &
33 ſi per viam appellationis † ſuæ conuo-
laſſet ipſa eſſet quæ reconuenire non poſ
ſet, & quia ipſa agendo, & conueniendo
pupillos in Sacro Conſilio ſemper fuit,
prout eſt actrix, & pupilli ſemper conuen
ti, pupilli ipſi eam reconuenire potuiſſe,
& poſſe nulli dubium eſſe debet.

Prædictis accedat, quod appellatio
34 † eſt acceſſoria ad cauſam principalem,
eiuſquè naturam ſequitur, *Det. in rub. de
appell. num. 7. verſic. & ad hoc facit*; quæ
opinio approbatur ex alijs regulis vide-
35 licet, quod vnum, † & idem priuilegium
non debet diuerſo Iure cenſeri, arg. *l. eum
36 qui ædes ff. de vſucap.* & vna † determi-
natio reſpiciens plura determinabilia,
debet ea pariter determinare *l. iam hoc
iure ff. de vulg. & pupill. ſubſtit. Præſid.
de Franch. deciſio. 370. num.* 18, maximè
quod ratio diuerſitatis non adeſt, & ra-
tio eadem, quæ dat reconuentionem in
prima cauſa operari debet, & in ſecunda
37 cum ratio † legis comprehendat om-
nes caſus in quibus militat eadem ratio
ſicut genus quamlibet eius ſpeciem
*Bald. in l. de quibus ff. de leg. colum. 6. Ca-
ſtrenſ. conſ.* 337. & eſt illa, quæ ampliat,
& reſtringit dictum *l. cum Pater §. dulciſ-
38 ſimis ff. de leg.* 2. & ſicut † prohibitio fa-
cta ad tempus, propter prohibitionem
annexam, videtur perpetuata, ita permiſ
ſio reconuentionis in prima cauſa, debet
eſſe perpetua, & in ſecunda *Bart. in l. pa-
ter filium §. qui filium ff. de leg. 3.* Ioann.
Anto. Rub. Alexand. conſ. 16. num. 10.
& ſtante etiam quod appellatio reducit
cauſam ad ea quæ opponi poterant an-
te litem conteſtatam, ex allegata *deciſio.
Præſid. de Franchis* 370. *num.* 19. & ſic
39 reconuentionem in cauſa † appellatio-
nis fieri poſſe, ante & poſt litem contex-
tatam, vt reiectis contrarijs rationibus,
& authoritatibus fundauimus, quia ple-
40 rumque † *DD.* non perſcrutantur ratio-
nes, & imitantur aues, vt quando vna vo
lat aliæ omnes ſequuntur, Nam dato
41 quod † contraria opinio eſſet commu-
nis, prout non eſt, non attenditur qñ alia
opinio, vt noſtra, fundata eſt melioribus
rationibus, vt notat Ioan. *Andr. in cap. 1.
in fine de conſtit. vbi ſequitur Abb. circa
finem per l. 1. §. ſed neque ex multitudine
authorum C. de veter. iur. enucl. & per
Det. conſ. 499. num. 6.* & maximè in caſu
noſtro vbi actrix numquam deſinit eſſe
actricem, & in prima, & alia inſtantia
ſemper egit, & pupilli ſemper fuerunt rei
42 conuenti, quam † reconuentionem ſua-
det æquitas ad euitandum circuitum
l. Domitius teſtamento ff. de condit. indeb.
& vt fatigatio litium euitetur *cap. diſpen
dioſa de reſcript. in 6. Natt. conſ. 155. nu.
4. in fine* & fortius pro pupillis, & inter
perſonas coniunctas, & ita iudicandum
puto.

Per D. Conſiliarium Scipionem Rouitum fuit decretum, vt prædiximus, quod terminus in præſenti cauſa datus currat etiam reſpectu reconuentionis, per dictos Pupillos factæ, & licet Portia ipſa actrix reclamaſſet, & tentaſſet obtinere fieri verbum in Sacro Conſilio; ſupplicatio tamen fuit remiſſa eidem Domino Conſiliario Rouito cauſæ Commiſſario, vt iuſtitiam faceret.

Digitized by Google

ret,qui prædictum ſuum decretum confirmauit,& ſic fuit deciſum iuxta allegata, & proceſſum ad vlteriora de anno 1614. *vt ex proceſſu fol.*415.*& ſeq. pœnes de Lazo pro Aſcanio Longo Actorum Magiſtro.*

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Aſſiſtentiæ iudicium,quæ pro ſua victoria requirat.*
2 Ratihabitio *alienationis rei alienæ facta per dominum,conualidat actum à die contractus.*
3 *Res aliena cum domini voluntate alienari poteſt,& ſi Dominus ignorat,& poſtea ratum habet,alienatio valet.*
4 *Superuenientia dominij,factum tempore, quo quis non erat dominus conualidat.*
5 *Ius ſi non eſt deductum, venit actitudine, ex natura actionis intentatæ.*
6 *Clauſula,omni meliori modo,trahit actum ad omnem meliorem modum quo obtineri poteſt.*
7 *Reſtrictio non intelligitur facta ad expreſſa tantum, ſed ad omnia quæ obtineri poſſunt.*
8 *Hipothecaria,prout in rem actio datur pro legato.*
9 *Dictio, ſuper, importat obligationem expreſſam.*
10 *Legati vigore habetur actio in rem, & per eam res obligatur.*
11 *Hipotheca eſt ius Reale,& per eam obligatur res,& ſequitur poſſeſſorem.*
12 *Obligatio, ex diſpoſitione legis eſt efficacior, quam ex diſpoſitione hominis.*
13 *Hipothecaria,& ſeruiana idem ſunt.*
14 *Saluianum interdictum competit etiam contra tertium poſſeſſorem.*
15 *Aſſiſtentiæ remedium oritur ex ſaluiano interdicto.*
16 *Aſſiſtentia,& hipothecaria per Regiam Pragmaticam pariſicantur.*

Pro quadam Domina nobiliſſima.

ARGVMENTVM.

Aſſiſtentia an pro legato debeatur contra tertium poſſeſſorem, & an dominij ſuperuenientia,obligationem rei alteri donatæ conualidet.

CONSILIVM XCIII.

QVOAD aſſiſtentiam contra conuentos tertios poſſeſſores cum ſint probata extrema, aſſiſtentia ipſa præſtari debet. Et ſi prætendatur tempore obligationis bona, & domum non fuiſſe eius,qui ſe obligauerat, ſed alteri donata ſua vita durante vſufructu reſeruato, & ſic dum non erant in obligantis dominio, aſſiſtentiam præſtari non poſſe, ſed quod actrix obtinere debeat,demonſtratur ex pluribus.

Primò,ex vi primi inſtrumenti debitũ promittentis, cum generali obligatione omnium bonorum, præſentium, & futurorum,conſtituto,& præcario,fol.3. aſſiſtentia petita præſtari debet.Nam in eius
1 Iudicio poſſeſſionem † bonorum ſuper quibus agitur, pœnes debitorem fuiſſe probari ſufficit, vt tenent *gloſ. in l. rem alienam ff.de pign.actio.gloſ. in l. cum res alien.pig.dat.ſit & vtrobique Bart.* ac *Salic.in l.certi iuris C.locati Bald.in l.etiam C.de exeq.rei iud gloſ. in l. ante omnia ff. de probat.ibique Flor. Alexand.conſ.*138. *colum.* 1. *lib.* 2. *& ita in proprijs noſtris terminis deciſum firmat Afflict.deciſio.*37 *num.*5.*& in fine,tangit in deciſio.*40.*nu.* 1.*verſic. ſed alij, &c. ſed in deciſio.*383. *num.6.* dicit conſenſu omnium *DD.*ex antiquata Magnæ Curiæ Vicariæ, & Sacri Conſilij obſeruantia,etiam quando cauſa ab eodem debitore non habetur, ita ſemper Iudicatum fuiſſe, & ideo non mutanda, & de communi teſtatur *Vrſill. ibi addens num.* 4. Idem voluit *Gramm.*

Hh 3 deciſ.

Digitized by Google

deciſio.103.*num*.104. *Præſid. de Franch. deciſio*.101.*num*.23. & dum aſſiſtentia naſcitur ex ſaluiano interdicto, vt per eundem *Aſſict. d. deciſo*. 383. *num*. 6. *Præſid.de Franch.deciſio*.80. *num*. 15. & in ſaluiano remedio ſufficit probari debitorem illa bona in genere obligata poſſediſſe per *text.in l.1.in principio ff.de ſalu.interd idem dicit gloſ.in l.1. C. de precar,& ſalu.interd. Aſſict.d.deciſ*.383 *num*.2. Dum eſt probata poſſeſſio in promittente, aſſiſtentia præſtari debet.

Secundò, donatarius dum legauit, & voluit quod omnia donatoris ſui debita per ſuum hæredem ſoluerentur: omnes contractus debitorum promittentis cum conſtituto,& præcario, vt iacent ratificaſ
2 ſe cenſetur, per quam rati † habitionem contractus ipſos à die ſtipulationis conualidatos fuiſſe decidit *text. in l. ſi fundus* §.1.*ff.de pign.& hipothe.ibi*(*ſi neſciente domino res eius hipothecæ data ſit, deindè poſtea dominus ratum habuit; dicendum eſt, hoc ipſo quod ratum habuit voluiſſe, cum retrocurrere ratihabitioni ad illud tempus quo conuenit*)*per quem tex.Bart. in l. Papinianus ff. de neg. geſt. num*.20. *circa medium*, dicit. Aut voluntas noſtra trahitur ad negotium, ita quod iuri noſtro præiudicetur, & hoc poteſt fieri per *d.l.ſi fundus,& per l. mater C. de reiuendic.& in l.aliena res ff.de pig.act.* legitur
3 (*aliena* † *res pignori dari voluntate domini poteſt,ſed ſi,ignorante eo data ſit,& ratum habuerit pignus valebit*)*vbi gloſ.in verſic.valebit* dicit à tempore conuentionis,& per *d.l.ſi fundus, & ex alijs firmat Neguſant.in tract.de pignor.2. memb.2. part.num* 55.*fol.mihi* 9. Prædictis accedat,
4 quod ſi aliquid † fit ab eo qui non eſt dominus, vel eſt inhabilis ad id faciendum,ſi poſtea ſuperuenit dominium aut alia qualitas, quæ eum habilem reddit,actus ille ab eo factus ſumit robur, & effectum,per *text.in l.ſi à Titio ff. de.reiuendic.vbi gloſ. in verſic. Petrus* dicit ex ſuperuenienti dominio alienationem præcedentem confirmari,per *d.l.rem alienam,l.cũ rẽ alienam ff.de actio.emp.l.cum res C.ſi alien.res pign.dat. ſit Tiraquell. de iure conſtit.part.3.lim.1.num.16.* ergo dum donatarius voluit,& expreſſe legauit,vt debita omnia dicti promittentis hæres ſuus ſolueret promittentis alienationes,& contractus omnes cum conſtituto, & præcario, alijſque clauſulis omnibus conualidati fuerunt, per dicta iura & authoritates, & ſic aſſiſtentia petita obtineri debet.

Tertiò, aſſiſtentia ipſa debetur etiam virtute dicti legati, vt infra dicam, & ſi prætendatur contrarium, ſcilicet pro legato dari immiſſionem,& non aſſiſtentiã & immiſſio non ſit petita, & ſi non eſſet,
5 prout petita fuit, dico quod quando † ius aliquod non eſt deductum, venit tamen in iudicio actitudine, & ex vi, atque natura actionis intentatæ, & dicitur tacitè ineſſe actioni præpoſitæ, & tunc poteſt Iudex condemnare, etiam reſpectu capitis non deducti, quia competit ex eodem legato,& ſic ex eodem fonte, ita ſtatuerunt *Iaſ.in l.vinum lim.9.num.30 ff.ſi cert.pet.Bald.in l.pen.C.de ſentent.Ioan.Vincent.de Ann.alleg.6.num.*11. Amplius in d.libello fol. 28.adeſt clauſula
6 deducens omne ius, † omni meliori modo,quæ clauſula trahit actum ad omnem meliorem modum, vt obtineri poteſt ſecundum *D D.in l.1.§.ſi quis ita ff. de verb. oblig. Conſ. Fab. de Ann. conſ.*45.
7 *num*.49.& non intelligitur facta † reſtrictio ad expreſſa tantum, ſed ad alia quę obtineri poſſunt *Bald. in l. vinum C. ſi cert. pet. Butri.in cap. examinata circa medium, & in cap literæ de dilat. Ruyn. conſ.9.colum fin.lib.5.Crauett.conſil fin. num.15.Hippol.Rimin.conſ.23.nu.* 117. ex quibus immiſſio petita cenſetur,& ipſi actrici pro quantitate debita immiſſio in palatio,& domibus per dictas conuentas detemptis concedi poteſt.

Et quod virtute eiuſdem legati aſſiſtē
8 tia petita concedi debeat,dico † pro legato hipothecariam, & in rem actionem dari,iuxta *text.in l.1.C.comm. de leg.ibi* (*& inſuper vtilem ſeruianam,ideſt hipothecariam ſuper his, quæ fuerunt derelicta in res mortui præſtare*)*quod plene firmat Neguſant.d.tract.de pignor.4. membr.*2.

*br.2.part.num.*157. *& ſeq. Præſid. de Franch.deciſio.*374.*num.*10.*per l.fin. C. de Iur.dom. impetr*,& creditores ex teſtamento habere hypothecam ex multis firmat *Ioann.Vinc.de Ann.alleg.*101. *num.*
9 7.& dicta † dictio,ſuper,in *d.l.*1. *C.com. de leg.*importat obligationẽ expreſſam, quia tantum eſt dicere lego ſuper illo fundo,quantum obligo illum fundũ:verba ſunt *Bar.in l.fundus ff.de annu.leg.* & *l. codicilli* §.*inſtitutio ff.de leg.*2. *& ex alijs firmat Afflict.deciſio.*162. *num.*6. *&* 8. *de Ann. Pater, & Filius in d.alleg.* 101. *num.*3. *&* 4. ex multis firmant dictam, que dictionem,ſuper,importare hypothecam, & obligationem bonorum ſiue ſit expreſſa ſuper vna re particulari, ſiue generaliter ſuper omnibus bonis, vt contra *Neguſ.tradit Rot.Roman. deciſio.*259. *&* 260.*part.*1.*in nouis,atque Aſin. in tract. de exeq.*§. 9.*cap.*26.*num.*3.*& ſeq. Ioannes Bapt.Coſta,de port.rata q.*151.*num.* 11.*fol.mihi* 203.

10 Item pro legato datur † in rem actio & expreſſa obligatio, hypotheca, quæ
11 eſt ius in re,ſeu ius reale,aut actio realis & per eam res ipſa obligatur *l. eos C. qui pot.in pign.hab.l.pignus C.de pig.*§. *item ſeruiana inſtit.de action. Alexand.in l.ſi filius familias* §.*fin.ff. ſolut.matr. Afflict. deciſio.*8.*num.* 3. ſequitur rem, & datur contra poſſeſſorem vendicatio *l.ſi fundus* §.*in vendicatione ff.de pign.l.*3.§. *eſt autem ff.ad exib. Neguſant.de Pign.inprincip.num.*3.*cum alijs adductis per Caſſan. in conſuet.Burgund.num.*3.*fol.*344.*Vrſil. ad Afflict.deciſio.*95.*num* 7. *Præſid. de Franch.deciſio.*389.*num.* 4. poſtquam lex pro legato dat hypothecam,& ius in re,quæ,& quod eam ſequuntur, & obligationem expreſſam,vt diximus,& obli-
12 gatio † ex diſpoſitione legis eſt efficacior, quam ex diſpoſitione hominis, vt per *Regentem de Ponte conſ.*82.*num.* 27. ex alijs firmantem, aſſiſtentia ipſa debetur.

13 Item actio hypothecaria, † & quaſi ſeruiana, idem ſunt, & in nihilo differunt per verba *d. l.*1. *C. comm. de leg.* §. *item ſeruiana inſtit. de action. & declarat Bart.in l.fin.ff.de ſalu inter. comprobat Neguſ.de pign.* 1. *membr.eiuſdem* 8. *partis num.* 19.*verſic.*2 *concluſio,&c.* di-
14 cit † ſaluianum interdictum competere cuilibet creditori hypothecario,vt declarat *Bart.in d.l.*1.*ff.& C. de ſalu. interd.* competit etiam contra tertios poſſeſſores,vt *in d.l.*1.*ff.de Salu interd.ibi (extra*
15 *neos poſſeſſores)* dum aſſiſtentiæ † remedium oriri videtur ex ſaluiano interdicto,vt per *Afflict.deciſio.*383. *num.*6. *& per eundem Præſid. de Franch. d. deciſio.* 80. *num.* 15. quod ſaluianum competit cuilibet creditori hypothecario, & pro legato datur hypotheca, & in rem actio,vt prædiximus,& expreſſè habetur in *Regni noſtri Pragmatica incip. Aſſiſtentiam,&c. ibi (contra tertium alijs concurrentibus,*
16 *quæ de iure neceſſaria ſunt in † aſſiſtentia, vel hypothecariæ cauſa declaramus)* dum dicit ad obtinendum contra tertiũ, requiri quæ in aſſiſtentia requiruntur paritificando aſſiſtentiam cum hypotheca, & pro legato datur hypotheca, & alia in rem actio,quæ ſequitur rem, & poſſeſſorem,vt ſuperius eſt fundatum, de iure iure communi, & Regni ex vi *dictæ Regiæ Pragmatica* aſſiſtentia petita prò dicto legato obtineri debet.

Vltimò, dico adeſſe inſtrumentum mariti vnius ex conuentis factum non animo nouandi, ſed cautelam cautelis addendo prò ducatis mille ducentis capitalis, in quo correſpondere promiſit annuos ducat. octuaginta quatuor, cum obligatione omnium bonorum conſtituto & præcario fol.13.& ſeq. vnde cum defecerit à ſolutione tertiarum per multos annos,& poſſeſſionem dictæ domus, in ipſum, & in præſentem conuentam extare probatum etiam eſt, vt ex facto, concludo hæredes donatarij debere condemnari ſoluere dictæ actrici quantitatem petitam cum annatis decurſis, & intereſſe ipſorum omnium, & pro ipſis omnibus quantitatibus debitis aſſiſtentiam petitam contra dictas conuentas ſuper bonis in iudicio deductis pſtari debere,vel ſaltim ipſas condẽnari ad dandã dictæ actrici vacuam, & expeditam poſſeſſionem

ſionem, & immiſſionem ipſorum bonorum, donec de integro ſuo credito cum intereſſe ſatisfacta fuerit, vt hoc idem in indiuiduo dum debitum eſt ex cauſa dotis, & per dictum legatum ordinatum ſolui, fuit deciſum per *Afflict. d. ſua deciſio. 162. in fine*, & ita iudicandum ſpero.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Hæredum appellatione in feudo veniunt Filij, & deſcendentes in infinitum, & exponitur pro deſcendentibus.*

2 *Filiorum appellatione, veniunt nepotes, & deſcendentes omnes.*

3 *Capicij opinio confutatur.*

4 *Significationem propriam ſumi ex vocabuli alluſione.*

5 *Filiorum appellatione ex propria ſignificatione vocabuli, venire nepotes.*

6 *Nepotes ſi à lege non eſſet expreſſe vocati, ex legis interpretatione venirent.*

7 *Interpretatio fit à re, non à perſona.*

8 *Filiorum verbum in feudalibus, comprahendit nepotes, & deſcendentes.*

9 *Feudi natura eſt, vt principaliter concedatur in commodum recipientis in perpetuum.*

10 *Aſſenſus regulatur à contractu feudatarij feudum alienantis.*

11 *Dominus directus non transfert feudum ſed vaſallus.*

12 *Domini voluntas non facit actum irreuocabilem, quia nihil aliud agit quàm ſequi voluntatem feudatarij.*

13 *Cauſa in perpetuum pro infinito, & æterno accipitur.*

14 *Feudum de quo ſoluitur quarteria, ſine aſſenſu alienatur, quia illa conſuetudo quarteriæ tradit licentiam alienandi.*

15 *Grauatus in vno in alio releuatur.*

16 *Laudemium qui præſtat alienat ſine aſſenſu.*

17 *Feudum de quo non præſtatur fidelitas neque perſonale ſeruitium tranſit ad extraneos.*

Pro Aloyſio, & alijs Rocca, contra Principem Ritiæ vtilem Dominum Montorij, vbi feudum de quo agitur eſt ſitum.

ARGVMENTVM.

Feudum conceſſum pro hæredibus, ad quos peruenire debeat, & an quando ſoluitur quarteria, ſine aſſenſu alienari poſſit, & quid ſi non præſtetur fidelitas, nec perſonale ſeruitium, an tranſeat ad extraneos.

CONSILIVM XCIV.

ORlandus Rocca pro ſe, & filijs ſuis vtriuſque ſexus natis, & in antea naſcituris, emit territorium feudale in Terra Montorij cum onere adohæ tarenorum quinque quando Barones generaliter adohãt Domino Comiti Montis auri Domino feudi Fatapallæ, à quo fuerat diſmembratũ cum eius aſſenſu pro ſe, & hæredibus, & ſucceſſoribus, Orlando mortuo pluribus relictis filijs, Florius in d. Terra aſſiſtens licet eſſet primogenitus ſuo, & aliorum fratrum nomine dictum feudum poſſedit ipſiſque fratribus, & poſt eorum mortem eorum filijs de fructibus correſpondens demum ſine filijs decedens filijs vnius fratris relictis hæredibus, Dominus Princeps Ritiæ directus dominus poſſeſſionem ipſius feudi cæpit, ſed tanquam Dominus valde Chriſtianus, ſi poſſeſſio ipſa dictis nepotibus hæredibus reſtitui debeat, V. I. D. Cæſari de Filippis eius aduocato commiſit, vt ſine Iudicij figura determinaret, vnde quod ipſis nepotibus reſtitui debeat pauca dicam.

Primò, ſi attendimus aſſenſum pro ſe, hæredibus, & ſucceſſoribus, ſine dubio feudum ipſum ſpectat ad omnes Orlandi deſcendentes, in infinitum, & poſſeſſio, & vtile dominium ad nepotes ex filio nunc

præ-

preſentes, heredes Florij peruenire debet
1 cum heredum † appellatione in feudo, ve
niant filij, & deſcendentes in infinitum,
iuxta gloſ. in conſtit. Regni, vt de ſucceſſio-
nibus verſic. iniuriam colum. 2. lin. 20. fol.
269. & eſt text. in cap. 1. de alien. feud.
pat. ibi (& mortuo ſine legitimo hærede
maſculo, quod verbũ ibi, intelligendum eſt
in feudo ideſt ſine filio maſculo) ibique
gloſ. Iſern. & DD. Frecc. in tract. de ſub-
feud. form. 2. num. 3. fol. 397. & exponitur
pro deſcendentibus ab ipſo acquirente
feudum cap. 1. §. & ſi clientulus de alien.
feud. pat. cap. fin. ſi de feud. fuerit contr. &
ex alijs idem Frecc. in different. feud. qua
tern. & plan. num. 28. fol. 422. Iaſ. in l. ſi
extraneus num. 22. de condit. cauſ. dat.
Guid. Pap. deciſio. 591. Capyc. deciſio. 10.
num. 8. & in cap. imperialem colum. 4. ver
ſic. additiones Det. conſ. 208. ſecundo dubio
conſil. 341. Alexand. conſ. 17. lib. 1. Lof-
fred. conſ. 38. num. 9. in fine & ſeq. Iacob.
in inueſt. verſic. præſentes Tiraquell. de
mort. 2. part. declar. 7. num. 16. & ſeq. er-
go ex prædictis patet, quod ſi attenditur
aſſenſus, feudum nèdum tranſmittitur,
& ſpectat ad dictos nepotes, ſed ad eorũ
deſcendentes in infinitum.

Secundò, attendendo contractum in
quo Orlãdus acquiſiuit pro ſe, & filijs, ad
nepotes, cæteroſque deſcendentes feudũ
2 peruenire debet, quia filiorum † appella-
tione veniunt nepotes, vt eſt text. ad li-
teram in l. iuxta ff. de verb. ſign. ibi (appel-
latione filij, ſicuti filiosfamilias contineri
ſepè reſpondimus, ita & nepotes) immò fi-
liorum appellatione nepotes, & deſcen-
dentes omnes venire dicit text. in l. libe-
rorum ff. eodem ibi (filiorum appellatione,
omnes qui ex nobis deſcendunt contineri)
eſtque etiam text. in l. filij eodem titul.
vbi legitur filij appellatione omnes de-
ſcendentes comprehendantur, vbi gloſ. &
Doctor.

3 Tertiò, quod † Capyc. in inueſtitura feudali
ver. filij, & hæredes ex Bar. in d. l. liberorũ
prætendat, appellatione filiorum in con-
tractu nepotes non venire, non obſtat.

Primo, quia eſſet contra prædicta aper
ta iura, quæ abſque diſtinctione, in con-
tractu, vel in vltima voluntate, ſed ſim-
pliciter dicunt filiorum appellatione ne-
potes, & deſcendentes venire, & dum le-
ges non diſtinguunt, nec nos diſtinguere
debemus.

Secundò, Bart. in d. l. liberorum num.
9. ſe fundat per tex. in l. veteribus ff. de
pact. qui text. loquitur in his, quæ in fa-
cto conſiſtunt, vt ex eius lectura, & gloſ.
patet, & non in conſiſtentibus in iure,
cum vero iura prædicta ordinent, quod
appellatione filiorum, veniant nepotes,
cæterique deſcendentes, in caſu noſtro
nihil facit tale Capicij dictum, maxime
quod ex interpretatione de conſiſtenti-
bus in facto iuxta d. l. veteribus, non bene
fit interpretatio, contra diſpoſita per le-
ges.

Tertiò, idem Bart in d. l. liberorum ver
4 ſic. propria ſignificatio inquit, † propriam
ſignificationem ſumi ex vocabuli alluſio
ne, ad quod allegat nonnulla iura, & in-
nuit ex propria ſignificatione vocabuli
5 filiorum † appellatione venire nepotes,
ergo non erat neceſſarium à contrahen-
tibus clarius hoc declarari, & exprimi fi-
liorum nomine nepotes, & deſcendentes
venire, dum veniunt tanquam à legibus
6 expreſsè vocati, & etiam ſi † expreſsè vo
cati non eſſent, venirẽt ex legis interpre-
tatione iuxta gloſ. in l. ob æs C. de præd.
minor.

7 Quartò, interpretatio † quãdo eſt faciẽ
da, fit à re, & non à perſona, quæ tem
capit, & ſic, non ab ipſis contrahentibus,
vt firmat Iſern. in cap. 1. §. & quia colum.
4. de his qui feud. dar. poſſ. Frecc. de ſub-
feud. q. 3. num. 5. in fine dum ſumus in re
feudali, dictos nepotes, dictum feudum
habere non eſt dubium; cum in feudis
8 verbum filiorum † comprehendat nepo-
tes, alioſque deſcendentes, vt dicit gloſ.
notabilis in d. cap. 1. verſic. & ſi clientulus
in verſic reuertitur in fine, eſtque rubr. in
conſtit. Regni in aliquibus dum dicit de
ſucceſſione filiorum Comitum, & Baro-
num, & in ipſa conſtit. tractatur etiam
de nepotibus, & ita declarat Iſern. in con
ſtit. vt de ſucceſſionibus verſic. filij autem
fratrum idemque determinant Iacob. de
Bello-

Bellouiſ. in d. verſic. & ſi clientulus vbi Bald. & in cap. quæ in eccleſiarum num. 39.de conſtit. & conſ.170. lib.1. Alexan. Soccin.& Iaſ.in l.Gallus §.inſtitutiones colum.penult.ff.de liber.& poſthum. Alexa. conſ. 122. colum. 2. lib.4. conſ.17. lib.5. num.1. Dec.conſ.455.num.51.Iaſ.in l.de quibus colum.5.num.19.ff. de leg. Alciat. in d.l.filij appellatione in fine Hyppol. Rimin.conſ.38.num.5.lib.1. Capyc. deciſio. 21.num.8.Minad.in repet. dicta conſtit. in aliquibus verſic.filiorum num. 35. & ſeq.firmat Ioan.Vincent.de Ann. in repet. cap.1.de vaxall.decrep.ætat.num.66.Iacob.de Sancto Georg.in d.verſic.præſentes vbi concludit, ab hac opinione non eſſe
9 recedendum, & hoc,quia † natura feudi eſt, vt fiat principaliter in commodum recipientis,& in perpetuum, vt dicit *Addens ad Alex.d.conſ.17.nu.6. lib.5.*

Nec minus, quod in inueſtitura dicatur pro ſe hæredibus,& ſucceſſoribus, in contractu de filijs poteſt argui ſubiectio aliqua inualiditatis alienationis, quod feudum ſit Domino deuolutum, quia dum præcedens feudatarius, iuxta eius voluntatem illud transferre poterat, ex
10 quo † aſſenſus directi domini regulatur à contractu,ſeu actu feudatarij, feudum alienantis, vt fundat *Frecc. de ſubfeud.q.10.num.6.per text.in l.fin.C. de pact.in fin.ibi (cum in alienis rebus, contra domini volantatem aliquid fieri, vel paciſci, ſecta temporum noſtrorum non patiantur)* hoc idem tenet Camer. *in d.c. imperialem fol.44. litter. F.G. quem ſequitur Regens de Ponte in tract. de Poteſt.Proreg.titul.de reſut.feud.§.8.num.7*
11 per rationem, quia † Dominus directus non eſt ille,qui feudum transfert,ſed vaſallus ſecundum *Iſern. in d.cap. imperialem column.5. qui in cap. 1. qui ſucc. tene.*dicit quod ſi dominus conſentit in inſtrumento, regulatur à contractu, & ſi in totum eſt confirmatus, omnia virtute eiuſdem contractus transferuntur,firmat *Camer.* & firmat *Regens de Ponte in locis*
12 *iam dictis*, & † voluntas domini non facit eius actum irreuocabilem, qua nil aliud agit, quam ſequi voluntatem feudatarij,vt notat idem *Iſern.in cap.1. num. 11. verſic. ſi vero conceſſio de controuer. feud.apud par.term.& ex alijs Frecc.d.q. 10.num.6.verſ. ſi vero conceſſit*, & ideo directus Dominus non facit ſuum actum irreuocabilem, cum reuocetur, & accomodetur iuxta contrahentium voluntatem,in eorum contractu,quia non aſſenſus, ſed contractus attendendus eſt, vt prædiximus, maximè quod in d. contra-
13 ctu adeſt † clauſula in perpetuum, & ſic in infinitum acquiſiuit per *l. eum debere ff.de ſeruit.ruſtic.præd.*Cremenſ.*ſing.*116 qui licet dicat vſque ad ſecundam generationem,tamen ibi *Addens, ex Bald. & alijs* dicit,quod conceſſio facta in perpetuum, videtur facta in infinitum, & in æternum,vt per *DD.in d.l.eum debere Præſid.de Franch.deciſio.307.num.* 8. &
14 tanto fortiùs in præſenti † feudo,de quo ſoluitur quarteria,vt ex ipſo aſſẽſu quod in ipſius alienatione actus non requiritur,ex quo illa conſuetudo, quæ tertiariam,ſiue quarteriã introduxit,licentiam
15 alienãdi cõceſſiſſe videtur,immò in vno † grauando vaſallum, & in alio releuando *Iſern.*ſingulariter in *d.cap.imperialem §. illud quoque 2.columm. num. 63. circa*
16 *medium ibi(qui præſtant † laudemium, alienant ſine* Domini *aſſenſu, ibique Addentes,firmatque Frecc. in conſtitut. vt de ſucceſſionibus num.81. & ſeq. fol.* 167.&
17 cum de ipſo feudo non præſtetur † fidelitas, neque perſonale ſeruitium tranſit etiam ad extraneos, vt in *cap. 1. de cap. extra ordin.Bal.in cap.1.§.eſt,quæ fuit 1 cauſ.ben.ammitt.Paris de Put. de reinteg. feud.cap.an ſi ſit facta conceſſio num.8. fol.69.*àt.Vnde ex prædictis breuiter concludo,dictum territorium feudale ſpectare ad dictos nepotes ex filio d.quondam Orlandi Rocca à Florio inſtitutos,& poſſeſſio capta per dominum Principem Ritiæ vti directum dominum reſtitui deber, & ita abſque dubio mihi videtur,cum ſint deſcendentes à primo acquirente.

Poſt paucos dies poſſeſſio ipſa fuit reſtituta dictis fratribus de Rocca iuxta allegata.

Camillus de Laratha.

SVM.

Digitized by Google

SVMMARIVM.

1 *Clerici veniunt ciuium appellatione.*
2 *Eripiens per vim animalia à loco, vbi paſcere poſſunt, punitur pœna l. Iul. de vi pub.*
3 *Quæ ſe habent ad eſſe, & non eſſe nihil valent, & nihil probant.*
4 *In dubio, quis præſumitur facere quod ſibi licet.*
5 *Præſumptione excluſiua, & alia incluſiua delicti concurrente, excluſiua attenditur.*
6 *Præſumitur, quod nemo delinquat.*
7 *Depoſitio approbata à querulantibus probat.*
8 *Teſtes de auditu contra producentem probant.*
9 *Exequutoribus capientibus rem magni ualoris pro minima pœna poteſt reſiſti.*

Pro Donno Stefano de Leo.

ARGVMENTVM.

Clericus Ciuis Ius habet paſcendi cum ciuibus, & lignandi.

CONSILIVM XCV.

POſito pro cõſtanti quod
illis de S.Gregorio, li
ceat incidere fructiferas
arbores, & ligna mortua
quarumcunque arborũ
indiſtinctè in montanea
Terræ, ac fructiferas arbores pro comoditate domorum, vt liquido ex proceſſu in præſenti iudicio hinc inde patet per teſtes tam in ſecundo querulantis articulo, quam in querulatorum ſecunda exceptione: ſtante pro veriſſimo in iure
1 quod Ciuium appellatione † veniunt
Clerici, & maximè in fauorabilibus, vt per *Alexand. in l. de pupillo quam legit eum S. in publico l præcedentis colum. 3 ff. de oper nou. nunt. Paul. de Caſtr. in conſ. 296. & per Bald. in l. cunctos populos 9. col. C. de Summ. Trinit. & Fid. capt. ſuper verſic. ſed hic vlterius quæritur:* nulli dubium Nicolaum Ferrarium, Marinum de la bella, & Antonium Geſonem Terræ Reciliani ſtantibus eorundem confeſ-
2 ſionibus, per vim eripuiſſe † iumentum
Donni Stefani de Leo in Montanea Reciliani, de iure communi pœna *l. Iul. de vi pub.* plectendos eſſe per *text. in l. 2. ad l. Iul. de vi priu. & l non ideò C. de accuſat. vbi DD.* Non eſſet ponere os in cælum pœna *capituli* feriendos per *tex. apertum in cap. Regni incip. contra effrenatas, & ibi Serib. ſub rub ne quis act prop cap. aliq.* cum contra confeſſos nullę ſint Iudicis partes niſi in condemnando, per iura vulg. & vltra pœnam prædictam ad reficiendum omnia damna, & intereſſe per querulantem paſſa, huiuſmodi illicitæ capturæ occaſione verificata in 5. & 6. articulis, aſtringendos ſiquidem per *text. in l. interdum § qui furem ff. de furt. & alia quæ dicit Cappell Tholoſ in q. 22.* Nec prædictæ veridicæ opinioni obſtare poſſunt, verificata per inquiſitos in 5. & 6. exceptionibus, videlicet, quod ſub figura baiulationis ob inciſionem arborum fructiferarum pignorare licebat, quia nihil de hoc in ſpecie probatum extat, & tanquam fundans eorum ius querulati probare debebant, per ea, quæ tenet *Gramm. in conſ. 1. foriudicationis quem ponit in fine deciſio ſciatur num. 52. & ſeq* imò ſi qualitas iam dicta probata eſſet, quod expreſsè negatur adhuc eis non iuuaret, cum in facto proprio teſtimonium ferre prohibeantur iuribus vulgaribus. Nec ſequitur talis iouentus fuit ligna incidere, ergo arbores funditus inciſit, cum iſta probatio tamquam neceſſaria non con-
3 cludens ſit obſcura, & ſe habeat † ad eſſe
& non eſſe, ideò nihil valet, neque probat *cap. in præſentia extra de prob. vbi Doctores l. non C. hoc vnde cogn. cum*
4 *alijs* immò in dubio † præſumendum eſt
dictum querulantem incidiſſe ligna iam mortua arborum per alios inciſarum, vt ſibi à iure licebat, & rei veritate eſt, & non arbores viridas, per ea, quæ adducit *Rom. in ſuo conſ. 68. viſis in propoſitis* vbi

dicit

dicit, quod concurrentibus duabus præ-
5 ſumptionibus, † quarum vna eſſet incluſiua delicti, altera excluſiua, ſemper excluſiua attendenda eſt, vt excludatur delictum, faciunt quæ dicunt *Doctores*, & *Bart. in l. non ſolum ff. de nou. oper. nunt. Abb. in cap. in præſentia extra de prob.* per nobilem naturæ præſumptionem, quę eſt
6 vt nemo † delinquat, neque delinquere præſumatur vulg. *l. merito ff. pro Soc.* quæ quidem præſumptio coadiuuatur per teſtes querulatorum in quarta exceptione aſſerentes *hauerno inteſo dal querulante hauer fatte legne ad vn certo caduto, & però l'haueuano leuata la Giomenta*, quæ
7 depoſitio † vt approbata à querulatis contra eos probat, ex adductis per *Rom. in conſ.* 104. *& fine*, & transfert onus pro bandi conditionem in ipſum, vt per eundem *Roman. in ſing. ſuis in verſic. teſtimonium de auditu* & concurrentibus iam dictis in fauorem querulantis, reſtes de
8 auditu, † contra producentes probant, vt per *Innoc. in cap. præterea in principio in gloſ. in verſic. quæritur extra de teſt.* & omnia confirmantur ex cauillationibus, & renitentia, & iumenti reſtitutionem denegando, paruiſaciendo mandata Curiæ, pœna, quæ erat carlenorum quindecim, eis competebat quod negatur, quia vltra modum proceſſerunt, cum pro tam modica pœna iumentum magni valoris acceperunt, & tenent, potuiſſet eis impu-
9 nè reſiſti, † vt per *Bart. notabiliter in l. penult. C. de exeq. & exact. lib.* 12. & ſic inordinatè vendentes, vt vendiderunt, & pignore abutentes, pœna furti extraordinaria mulctandi veniunt, vt per *Caſſan. in Conſuet. Burg. in titul. de conceſſ.* §. 5. *folio* 39. *num.* 14. *& ſeq.* & iumentum cum intereſſe reſtitui, & ita vt Deus, &c.

Per prouiſiones Sacr. Conſil. fuit ordinatum iumentum reſtitui.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Miſerabiles perſonæ pro eorum defenſione Regem adire poſſunt.*
2 *Clerici ſunt perſonæ miſerabiles.*
3 *Clericus habet fori electionem quoad bona eccleſiaſtica.*
4 *Iure ſemel quæſito aduerſario per comparitionem Clerici recedi non poteſt.*
5 *Cauſa eſt agitanda iuxta modum iudicij vbi agitatur.*
6 *Actor forum rei ſequi debet.*
7 *Clericum quantum ad feudum, eſt ſub iuriſdictione ſeculari.*
8 *Clericus, qui Magnam Curiam adiuit voluntarie pragmatica ſuſpitionum vtens tenetur eam ſeruare.*
9 *Leges Regiæ quando non ſunt contra libertatem eccleſiaſticam, & contra conceſſa eccleſiaſticis, & ſunt honeſtæ per Summos Pontifices approbantur.*
10 *Leges Principum in foro Canonico etiam militare, & nu.* 12
11 *Pragmatica quamuis taliter diſponat non propterea ſtatuentes habent iuriſdictionem in Clericos.*
13 *Statutum Laicorum rationabili cauſa factum, licet Clericus ex eo haberet incomodum, non eſſet in conſideratione.*
14 *Clericus vtens ſtatuto Laicorum pro ſe tenetur contra ſe etiam vti.*
15 *Clericus litigando in foro ſeculari ſubmittitur ſtatutis, & iuribus ſecularibus.*
16 *Leges, & ſtatuta vbi cauſa ventilatur ſemper ſeruari debent, & nu.* 17. *etiam in criminalibus.*
18 *Clericus male incuſando inſtrumentum contra Laicum in foro ſeculari, tenetur ad pœnam.*
19 *Liquidatio inſtrumenti eſt cauſa criminalis propter pœnam.*

Pro Magnificis Ioanne Baptiſta Brancia, & Mutio Brancato.

ARGVMENTVM.

Clericus allegans Iudicem ſuſpectum, an depoſitum facere teneatur.

CON-

CONSILIVM XCVI.

IN articulo currenti, an Clericus Iacobus Anellus Battinellus, qui criminaliter egit in Magna Curia Vicariæ contra Ioann. Baptiſtam Branciam, & Mutium Brancatum, & deinde allegando ſuſpectum Dominum Cauſæ Commiſſarium, depoſitum ſuſpitionis facere teneatur, & cum per Magnam Curiam deciſum eſſet, quod ſic, vt per Sacrum Conſilium, vbi eſt facienda relatio, confirmetur, ſubſcripta pauca adducam.

Primò, notiſſimi iuris eſt, quod miſera-
1 biles perſonæ † pro earum defenſione Regem adire poſſunt *l. vnic. quand. imp. inter pupill. & vid. & in conſtit. Regni ſta-*
2 *tuimus*, & quia Clerici † ſunt perſonæ miſerabiles, vt tenent *Innoc. & Anto. de Butr. in c. ſignificantibus de offic. deleg.* ſequi-
3 tur, quod Clericus † fori electionem habet quoad bona eccleſiaſtica, & conueniendo laicam perſonam, vt ex multis per *Ioan. Vinc. de Ann. adductis in alleg.* 146. etiam in criminalibus, *vt ibi per totam alleg.* & cum iam Magnam Curiam elegerit, ex qua electione ſemel eſt quæſi-
4 tum ius † aduerſario, renuntiare non poteſt, vt in caſu reconuentionis decidit *Afflict. deciſio.* 173. *per text. l. ſed & ſi per prætorem* §. *ait prætor verſic. ſed ſi dum decreto* ff. *de minor. Dominus Vincent. de Franch. deciſio.* 103. *num.* 13. immò debet ei denegari audientia, *idem de Franchis ibidem num.* 15. & 16. vt in caſu noſtro prædicto decreto non parenti, quia lex Canonica conſentiens, dictam electionē,
5 ibique cauſam † agitari cenſetur velle ſecundum modum illius Iudicij, ita *gloſ. in cap. quod* Clericis *de for. compet. & ita eam allegat Antonius de Butr. Imol. Abb. & Dominic. in cap. Eccleſia Sancta Mariæ de conſtit. vbi Io. And in rub.*

6 Secundò, actor † forum rei ſequi debet *cap. cum ſit generale de foro compet. cap. ſi Clericus laicum, vbi gloſ. dicit hæc regula eſt generalis l. in criminalibus* C. *vbi in rem actio, & ex alijs per d. gloſ. adductis l. iuris originem* C. *de iuriſdict. omn. iud. & ibi Caſtrenſ. Iſern. in cap.* 1. *de ſtat. & conſuet. num.* 12. idem teſtatur
7 ſubdens, Clericum † eſſe in iuriſdictione Domini temporalis quantum ad feudum vt per *Reuerendum D. Iacobum Graffium in prima parte ſuarum deciſio. caſuū conſcientiæ lib.* 4. *cap.* 18. *num.* 128. *in vltima editione, & cum d. pragmatica*
8 imponens † pœnam Iudices recuſare volentibus, ſit facta à Rege ad tuendum eius Iudices, nè indebitè defatigentur in uiolabiliter ſeruanda in ſuis tribunalibus & ſic in Magna Curia, quam prædictus Clericus, qui tamquam actor voluntariè adiuit, eam ſeruare tenetur.

9 Tertiò, leges Regiæ † quando contra libertatem eccleſiæ, & cõtra conceſſa eccleſijs, perſoniſque eccleſiaſticis in priuilegium ſtatuunt, & ſunt ex ſe honeſtæ, vt in caſu noſtro, per Summos Pontifices approbantur *cap.* 1. *de nou. oper. nunc. cap. inquiſitionis de hæret. in* 6. *cap.* 1. *de iur. calumn. cap. venientes de iur. iur. l. cunctos populos, vbi Bart. num* 29. *& alij Doctor. de Summ. Trinit. & Fid. capt. ac per text. in cap.* 1. *&* 2. 10. *diſtint.* vbi apertiſſimè
10 probatur, leges Principum † etiam in foro canonico militare: Nec obſtat opinio
11 tenentis, quod quamuis *pragmatica* † prædicta haberet conditiones præfatas nō propterea ſtatuētes habent iuriſdictionem in Clericos per *cap. eccleſia Sanctæ Mariæ de conſtit. & c. bene quidem* 96. *diſtin.* cum eorum diſpoſitio procedat in legibus factis ab inferioribus Principe quæ per iura Canonica non reperiuntur
12 approbata: non autem in legibus † Principum; quæ etiam quoad eccleſiam, & quoad Clericos valent, per iura proximè citata, vt in ſpecie ita reſpondet *Hoſtien. & Ioann. Andr. in cap. fin. de ſolut. Imol. in cap. fin. de his quæ fiunt à prælatis ſine conſ. cap. Alexand. conſil.* 112. *lib.* 5.

Quartò, quando ſtatutum laicorum eſt factum ob aliquam rationabilem cau-
13 ſam † non principaliter in odium Cleri-

ſorum, vt in caſu noſtro, dato quod per aliquam conſequentiam, Clerici haberent aliquod incommodum, non eſt in conſideratione, & ſeruari videtur etiam inter Clericos, & ſufficit quod in ſtatuto Clerici non nominentur, vt poſſit obſtare *cap.fin.de immun. eccleſ. lib.6. vt concludit, & multis medijs probat Marant.in ſua diſput.8.num.25. & 26. per fere col.* vbi me remitto, ne traſcribere videar, ibi que inuenies quibus Clericus teneatur ſtare ſtatutis laicorum, & alia, quæ ponit *Stefanus Aufrer.in tract. de poteſtate ſeculari ſuper eccleſiaſticis perſonis.*

Quintò, Clericus poſtquam voluntarie tamquam actor dictam Magnam Curiam adiuit pro ſe querulando laicos
14 vtens ſtatuto laicorum † tenetur etiam contra ſe vti, ita indubitanter tenet *Rocc. de Curt.in tract de conſuet cap fin. 11. q. lim.7. & Bald.in ſimili in l.de quibus verſic.1.quæro ff de leg.* dicit ſtante ſtatuto, quod inſtrumenta mandentur exequutioni, niſi ſint lapſi decem anni, Clericus volens vti beneficio talis ſtatuti, debet eo vti infra decem annos, ſic in caſu noſtro volens vti *d. Regia Pragmatica* recuſante Iudices ob ſuſpitiones, cum in ea contineatur fieri depoſitum, omnino prædictus Clericus depoſitare tenetur idem dicit *Alexand.conſ.210. & ſeq.2.lib facit text.in reg.ex eo de re iud.in 6. & alij per d.Rocchum vbi ſupra.*

15 Sextò, & vltimò Clericus † eo ipſo, quod in foro ſeculari litigat coram Iudice laico eligendo forum rei, ſubmittitur ſtatutis, & iuribus ſecularibus, ex * communi opinione retenta per *Abb. in cap. quod Clericis, de for. compet. num. 10. & in conſ. 33. lib. 2. ita tenent Doctor.in cap. Eccleſia Sanctæ Mariæ de conſtit. vbi Felyn. num.55.* dicit quod ſi cauſa agitatur in foro ſeculari, vel eccleſiaſtico, tene hanc regulam ſecundum *Abb.*
16 hic quod ſemper † ſeruabitur lex, ſtatutum, ſeu conſuetudo illius loci, vbi cauſa ventilatur, & tanto magis dum ſumus in ordinatorijs Iudicij, in quibus omnes litigantes ligantur, tam Laici, quam Clerici, latè *gloſ.in d.cap. quod Clericis extra de for compet. Det. in d.cap.eccleſia Sanctæ Mariæ num. 42. & ſeq. & ibidem Abb.num.24.* cum regula ſit * communis quod in his, quæ ſpectant ad litis ordinationem, vt in caſu noſtro, attenditur ſtatutum, ſeu conſuetudo loci vbi cauſa ventilatur, quia iſto caſu non diſtinguitur perſona, ſed cauſa debet terminari, ſecundum formam illius fori, cum illa ſtatuta concernant iudicij ordinem ſubmittentes ſe illi Iudicio, ſiue laici in foro eccleſiaſtico, ſiue Clerici in foro laicali tenentur ad formam ſeruandam ſecundum leges illius Iudicij, vt tenet *Calder. in ſuo conſ. 11. quod ſequitur Abb. Innoc. & Hoſt.in cap. 2. de for.compet.* Capyc. deciſio 66.per totam, Carauit.in ritu 166.*

Nec obſtat ſi ex aduerſo prætendatur prædicta iura iura loqui in ciuilibus, cum licet hoc nullo iure diſtinguatur, tamen circa electionem fori, & alia prædicta ha
17 bere † locum etiam in criminalibus, quod, & ſi ex ſupradictis pateat, adducitur, & *Carau. in d. ritu 166. num.35.*
18 dicens ſi Clericus malè † accuſauerit inſtrumentum in foro laicali, tenetur ad pœnam, & tamen cauſa accuſationis, ſi
19 ue liquidationis inſtrumenti † eſt criminalis ratione pœnæ, quod nulli dubium eſſe debet, & ex prædictis currenti calamo adductis decretum prædictum Magnæ Curiæ confirmandum eſſe per Sacrum Conſilium, vt prædictus Clericus pro allegata ſuſpitione depoſitum faciat concludo.

Facto verbo per Magnam Curiam in Sacro Conſilio in aula Domini Caroli Fenitij, fuit ita iudicatum de Menſe Septembris, anni 1594. pœnes Vicedominum Magnæ Curiæ Actorum Magiſtrum, & pœnes Sacri Conſilij Secretarium.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Maiores dicuntur, qui decimum octauum annum compleuerint.*

2 *Minores, qui decimum octauum annum non dum exceſſerint.*

3 *Aeta-*

Digitized by Google

3 *Aetate completa vbi loquitur, requiritur ætatis exceſſus.*

4 *Maiori datur reſtitutio infra quatriennium de geſtis in minori ætate.*

5 *Res minimi valoris data pro ſatis maiori ſub aliquo colore cenſetur in partitum.*

6 *Conditiones cogitatæ ad excludendam exceptionem, eam non excludunt.*

7 *Conditiones ſimulatæ maximam adducũt fraudem.*

Pro Dominis Camilla Campana, & Ioanne Baptiſta Longo eius filio, contra Paulum Venturinum.

ARGVMENTVM.

De minore inhabili ad contrahendum, & eius reſtitutione ex contractu illicito.

CONSILIVM XCVII.

AD excludendam intentionem Pauli Venturini, Camilla Campana, & Ioan. Baptiſta Longus duo adducunt.

Primum, quod tempore contractus ſiue Apocæ factæ, Ioan. Baptiſta erat minor.

Secundum, quod apoca ſub colore iuſtæ cauſæ fuit fictè facta.

Circa primum, & ſi in facto deductum eſt D. Ioannem Baptiſtam tempore prætenſæ apocæ fuiſſe minorem, firmatur etiam de iure Regni, ex quo habemus
1 quod maiores † intelliguntur hi, qui decimum octauum annum compleuerint, vt in *conſtit. Minorum iura verſic. mino-*
2 *res de reſtit. minorum* immò minores † dicuntur, qui decimum octauum annum ætatis non dum exceſſerint, vt in eadem *conſtit.* expreſsè habetur, ideoque ætas potius excedere, quam deficere debet, & ſi in minimo ætas decem, & octo annorum deficit omnimodo minores dicuntur, cum *d. conſtitutio* duo implicet, vnum quod qui contrahere volunt decimum octauum annum excedant, alterum, quod completi ſint, *vt ex ea & ibi Add.*
3 Lex enim vbi de completa ætate † loquitur, neceſſario ætatis exceſſum requirit *l. vn. C. qui ætate §. item maior inſtit. de excuſat. tutor. vel curat. & per allegata in gloſ. in verſic. item maior,* & ſic ſi contractus eſſet licitus tamquam factus à minore, eſt nullus, & hoc adeo eſt verum, vt
4 effecto maiore, † datur reſtitutio in integrum aduerſus per eum in minori ætate geſta, vbi fuit læſus, quod quatriennium incipit currere finito tempore minoris ætatis, & intrante maiori ætate, vt dicit *gloſ. in d. conſtit. minorum iura, & ex ibidem allegatis.*

Quoad ſecundum, quod talis apoca ſiue contractus nimia fraude nitatur, non ſolum ex probatis in facto, cum res valo-
5 ris ducat. viginti † datur pro ducatis quinquaginta, nec vſui d. Ioan. Baptiſtæ deſeruiebat, ſed vt eam ſtatim venderet, & pecuniam caperet, vt cèpit, ex quo ſumus in partito per *Regiam Pragmaticam* prohibito: & quamuis in apoca adſint
6 aliquæ conditiones † tanto magis fraus demõſtratur, quia ipſæ fraudes cum fuiſſent cogitatæ in præiudicium *d. Regiæ Pragmaticæ,* ipſius exceptionem non excludunt arg. *l. ſi filiusfamilias §. hic autem verſic. tamen & l. ſed Iulianus §. mutui dationem in fine ff. ad ſen. conſ. Macedon.* hinc eſt quod illæ conditiones ſic ſimu-
7 latè † appoſitæ in fraudem prohibitionis prętenduntur, & maximam adducunt fraudem, & ideò non obſtant, vt annuiſſe videtur Iure conſultus in *d. l. 1.* & hæc ſufficiunt pro non moleſtatione dictorum matris, & filij.

Hac cauſa relata in S.C. per D. Horatium Marcheſium, non fuit expedita, & dictus Paulus ſe contentauit pro duc. viginti quinque pretij rei traditæ videns malam fouere cauſam, & ſic patet deciſio ſecundum allegata.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Coniuncti ſocietate, amicitia, & exercitio,*

præſumitur ſcire facta ſuorum taliter coniunctorum.

2 *Occulta ex coniecturis probantur.*

3 *Coniecturæ, manifeſta probationes dicũtur*

4 *Fraus probatur per indicia.*

5 *Dolus, & fraus germana voces coniunctæ ſunt.*

6 *Fraus genus eſt, & dolus ſpeties.*

7 *Fraus, & dolus ſunt ſinonyma, & idem ſignificant.*

8 *Dolus, & fraus, ampliſſimum verbum ad decipiendum appellari poſſunt.*

9 *Dolus dicitur ex propoſito, & ex intentione, idem in fraude num.* 10.

11 *Dominium transfertur in emptione, & venditione.*

12 *Merces quando ſunt venditæ, antiquus creditor an præferatur in illorum pretio.*

13 *Dolus, & fraus non facit animum venditoris vendendi, nec emptoris emendi, ſed fraudandi.*

14 *Dolus, & fraus faciunt fidem non fuiſſe habitam de pretio, nec transferri dominium.*

15 *Creditores anteriores, non præferuntur venditoribus bonorum extantium.*

16 *Dolus in contractu bonæ fidei eſt contra naturam eſſentialem.*

17 *Dolus eſt malitia in alienum damnum prorumpens, & ars nocendi contra naturalem amicitiam.*

18 *Dolus dans cauſam contractui, contractũ reddit nullum, & inualidum.*

19 *Furtiuæ rei dominium non transfertur.*

20 *Venditores poſſunt bona vendicare à fure qui emerat.*

21 *Dolo, & fraude geſtum redditur ad priſtinum.*

Pro quibuſdam creditoribus certorum bonorum ſericorum, contra doloſum mercatorem

ARGVMENTVM.

Bonorum ſericorum per mercatorem dolo, & fraude emptorũ an ſit tranſlatum dominium, & an vẽditores uendicare poſſint.

CONSILIVM XCVIII.

CVM ſatis abundè per Dominũ meum Collegam ſit ſcriptum in cauſa criminali contra quẽdam, qui quantitates bonorum ſericorum, aſcendentem ad ſummam ducat. octomille emit, habita fide de pretio, acceſſit ad nundinas Langiani vendidit maiorem partem drapporum, & cum pecunia aufugit Beneuẽtum, ego autem cauſam ciuilẽ tuẽdo pro creditoribus ipſorum bonorum cum creditoribus, qui vt in bonis extantibus cæteris anterioribus præferantur, his paruis medijs demonſtrabo.

Primò, quia cum dolo ex propoſito, & præmeditatè dictus mercator bona emiſſet, vt teſtes in facto adducti deponunt;
1 qui teſtes cum ſint † coniuncti ſocietate, amicitia, & exercitio ſimili, dicuntur optimi teſtes, quia præſumuntur habere notitiam vulg. *l. optaui ff. vnd. cogn.* & alij teſtes non præſumuntur ſcire *l. conſenſu §. ſuper plagis C. de repud. l. de tutela C. de in integr. reſt. Ancar. conſ.* 169. *Alexand. conſ.* 29. *num.* 8. Et dum coniecturas multas adducunt, ex quibus dolum, & fraudem adeſſe, probatum cenſetur, ex quo in
2 talibus † occultis in animo ex coniecturis probatur *l. dolus ex indicijs C. de dol. vbi Doctor. & Paul. de Caſtr. in l. falſum diffinimus ff. de his qui ſunt ſui, vel. alien. iur. l. non omnes §. à Barbaris ff. de re milit.* in huiuſmodi lex contenta eſt probationibus quæ haberi poſſunt, quamuis, plenæ non ſint, *Federic. de Sen. conſ.* 118. nulli
3 dubium eſt, & iſtæ dicuntur † manifeſtæ probationes *Alexan. conſ.* 24. 51. 69. *lib.* 2. *& Bart. in l.* 1. *ff. de verb. oblig.* dicit, quod iudex ex vehementi opinione informationem capere debet, *Ioan. Andr. in cap.* 1. *de dolo & contum. Abb. in cap. cum cauſa num.* 1. *de empt. & vendit. Bald. in*
4 *l. conſul. num.* 16. *de adopt.* dicit, quod † fraus probatur per indicia cum alijs concordantibus apertiſſimè, vt credo eſt fundatus dolus dicti mercatoris emptoris.

Nec

Digitized by Google

Nec curo quomodo ſit appellanda iſta
5 fallentia, † Nùm dolus, nùm fraus certe
coniurationi coniuncti, vt diſpoſitum in
vno diſpoſitum videatur, & in alio: ali-
quando enim dolus genus appellatur, &
6 fraus ſpecies, alias † fraudem nonnulli
dicunt genus,& dolum ſpetiē,aliquando
7 dicunt eſſe verba † ſinonyma,& idem ſi-
gnificantia:& *Iuris conſultus,& Doctor.*
ſic ſæpius vocant l. iuriſgentium §. & ſi
fraudandi,vbi gloſ. magna de pact. & ibi
Bart.Bald.& alij Doctor l.1.in gloſ. in
verſic.fraudis ff. de his qui not. infam.
Abb. in cap. ex tenore cap. 4. de reſcript.
& in conſ.68.lib.1.Bald.in l. quæ fortui-
tis colum.3.de pign.action.Iaſ.in §.item
ſi quis in fraudem inſtit.de actio.num. 21.
8 tamen certum eſt,quod ſicut † dolum ſi-
ue fraudem nuncupamus,ad decipiendū
vtrumque verbum aptiſſimum appella-
9 ri poteſt, & ſicut dicimus † dolum ex
propoſito,& intentione *l.1. de dolo,* item
10 eam † fraudem diſtinguimus ex propo-
ſito,& intentione *l.fraudis vbi Det.de*
reg. iur. quod ideò dixi ad demonſtran-
dam ſimilitudinem ſoni, & vocis horum
vocabulorum.
11 Non obſtat ex aduerſo prętendi per †
venditionem fuiſſe tranſlatum dominiū
ipſorum bonorum, & eorum contractus
tranſiuiſſe in creditores, & venditores ef
fectos debitores in pecunia per *text.in*
l.in ciuile C. de reiuendic. l. non idcirco C.
12 *de contrahend. empt.* & quod quando †
mercatori, eſt res vendita, creditor ante
rior prefertur venditori, vt per *Ancar.*
conſ.184 in fin Ang.in l. in rebus C. de
iur.dot.Alber.in l.qui fundū qui pot.in pig.
hab.Vitalis in tract.clauſul.ea ſpetiali obli
gatione Neguſant.de pign.in 2.membr.5.
part.nu.8.& 9.
Nàm dictis iuribus reſpondetur. Pri-
mò, quod cum ex præcedentibus ſit fun-
13 datus dolus,& fraus,† apparet,emptores
re vera non habuiſſe animum emendi,
ſed fraudandi, & fallendi, quo caſu non
dicitur fides habita de pretio,nec tranſ-
14 latum † dominium,quia præſumitur prę
cedentem dolum dediſſe cauſam fidei
habendæ,& perinde habetur,ac ſi non
fuiſſet habita: Nec dicitur tranſlatum
dominium:ita *Ang.& Bald.in l.ſi cum*
dotem § fin.ff ſolut. matr. qui dicunt eo-
rùm tempore ventilaram fuiſſe quæſtio-
nem mercatorum Bononienſium de fa-
milia Guardorum, qui emerunt habita
fide de pretio, & aufugerunt, & fuiſſe ab
omnibus concluſum, quod in illos non
dicitur tranſlatum dominium,& minimè
15 debere † præferri aliis creditoribus pri-
uilegiatis, ſed reſtitui debere bona ven-
dita venditoribus dominis,quos ſequun
tur ibidem *Paul. de Caſtr. & Alexand.*
ad plenum,qui allegant *text.*optimum
in l.ſi quaſi receptiones ff. de pig. actio. &
alia iura Neguſant. idem concludit in 2.
membr quintæ partis num.9.in fine Ben-
uen. Stracc. qui omnes collegit,in tract. de
*mercat.part.3.verſ.*31.& eſt * communis
opinio nemine contradicente.
Secundò, ad idem cumulant, & re-
16 ſpondent alia ratione,quod dolus † in
contractu bonæ fidei prout(ſumus in con
tractu noſtro emptionis & venditionis)
eſt contra eius naturam eſſentialem, vt
dixit *Bald.in l ſub prætextu num. 9. de*
tranſact. & in l. quæ fortuitis ff. de pign.
17 *actio. num 9.& 10.* dicit quod dolus †
eſt malitia in alienum damnum prorum-
pens, ac ars nocendi contra amicitiam
naturalē,& proinde Iuris conſulti,& Im-
peratores mandant, quod quando dolus
18 dat cauſā contractui (vt in caſu noſtro)
redditur nullus, & inualidus ipſo iure
l.ſi dolo aduerſarij C. de reſcin.vend.l.trā
ſactione l.2.C.de tranſl.& eleganter ff.de
dol.vbi Doctor.notant,Bart. in l.ſub præ-
text.C.de tranſact.& ſubtiliſſime Bald.in
l.non dubium nu.15. C. de leg.
Tertiò, ad idem auxilium præſtat,
19 quod † in furem non transfertur domi-
nium, quia dum verum eſt, & per teſtes
probatum, quod hic mercator non ani-
mum emendi, ſed fraudandi habuit, &
verè fur fuit, nullo pacto rei dominium
nanciſci potuit,quia in furem &c.*l.ſi abdu*
cta C.de furt.l. qui re comodata §. 1. de
furt. cum concordantibus, & totis titulis
*de furtis ff.& C.*Ex his ergo habetur vali-
diſſima conſequentia, quod iſti vendito-

20 res, tanquam Domini poſſunt † ipſa bona vendicare, poſtquam ipſorum dominium ab eis abdicatum non fuit:

Quartò, vellem ad noſtrum propoſitum adducere edictum Prætoris in *titul.*
21 *de his quæ in fraud.* † *& dolum geſtum eſt*, vbi prætor reuocat ad priſtinum *l.* 1. *eodem tit. & l. ſi hac in factum actio*, *& eodem, & toto titul.* & dum de fraude, & reuocatione in genere loquitur, præter noſtram intentionem, coadiuuat tamen quia totus titulus ſuccurrit creditoribus in quorum damnum, & præiudicium, debitor alienauerit, vel alio modo ſua bona hypothecata in alium tranſtulerit, fraudandorum creditorum cauſa, & diſponit circa particulare, & diuerſum: cum nos dicamus propter dolum non eſſe tranſlatum dominium & tibi quod tranſlatum dominium reuocatur, de qua reuocatione non opus eſt nobis cum defendamus, vt fundauimus dominium trāſlatum non eſſe, ideo parum in illo edicto morabor, & proindè firmiter concludo, quod iſti venditores eorum bona recuperare debent, & ita iudicandum puto.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Dolus malus eſt quando aliud agitur, quā quod fingitur agi.*
2 *Læſione enormi ſtante præſumitur dolus.*
3 *Dolus per veras coniecturas, & ex qualitate facti percipitur.*
4 *Dolus annullat diuiſionem, & concordiam.*
5 *Dolus dans cauſam contractui reddit contractum ipſo iure nullum.*
6 *Dolus, vis, & metus excludunt conſenſum.*
7 *Conſenſus perficit contractum, & deceptus non conſentit.*
8 *Dolus ex propoſito, & dolus re ipſa æquiparantur.*
9 *Dolus vterque conſiſtit in committendo.*
10 *Malus ſemel, ſemper præſumitur malus.*
11 *Probationes duæ ſemiplenæ faciunt vnam plenam probationem.*
12 *Cauſa ciuilis etiam per indicia, & præſumptiones probatur.*
13 *Leges, & æquitas ſuadent æqualitatem inter fratres.*
14 *Peculium profectitium filij, cedit in beneficium Patris, & Aui.*

Pro Magnifica Caſerta matre, & ceſſionaria Octauij Villatij, filij, & hæredis quondam Pompei Villatij, contra Cæſarem Villatium.

ARGVMENTVM.

Diuiſione, & concordia cum dolo; & enormiſſima læſione facta reſcindi debet.

CONSILIVM XCIX.

IN hac cauſa reſciſſionis, diuiſionis, & concordię factæ inter dictos Pompeum, & Cæſarem Fratres, quod ſit reſcindenda, & iterum diuiſio facienda pro parte dictæ magnificæ nomine quo ſupra dicitur, quod dictus Cæſar erat, & eſt homo ſubtilis, aſtutus, terribilis, & ætate maior facilis ad decipiendum, & fraudandum dictum Pompeum ignarum, & ruſticū, & in omnibus Cæſari obedientem, quæ mala intentio, & alia patent ex enormiſſima læſione, & omnia in facto bene ſunt probata, & adducta, nàm Cæſar aliud agendo, aliud agere ſimulauit, quod dolum malum impor-
1 tat, cum dolus † malus ſit quando alterum circumſcribendi cauſa, aliud agitur, aliud agi ſimulatur, vt ad literam dicit *text. in l. iuris gentium* §. *dolo ff. de pact. quod latiſſimè more ſolito ex pluribus authoritatibus firmat Tiraquell. de retract. in præfatione num.* 7. Immò dato quod de ipſo dolo, & fraude per apertiſſimas probationes non conſtaret, prout conſtat, ad
2 huc ex enormi † læſione, quæ ex eiſdem actis apparet re ipſa dolus præſumeretur vt eleganter dixit *Dec. in l. fraudis interuentu*

Digitized by Google

3 *uentu num.* 3.*ff.de reg. iur.* Nam dolus †
per varias coniecturas ex qualitate facti
percipitur,vt ex multis probat *Afflict. de-*
4 *ciſio.*68.*num.*8.quæ diuiſio, † & concor-
dia propter dictum dolum ſunt ipſo iure
nullę,duplici ratione,primo,quia non po-
teſt negari quod dolus ipſe, ex prædictis
in facto adductis non dederit cauſam ip-
5 ſi contractui, & dolus † dans cauſam
contractui vt hic,reddit contractum ipſo
iure nullum,notat *Bart. in l. in ſumma*
*num.*2.*ff.de condit.indeb.& in l. ſub præ-*
*textu num.*4.*&* 5. *C.de tranſact.* quem
ſequuntur Scrib.in d.l.in ſumma. Secun-
6 da ratio eſt, quia dolus, vis, & metus †
excludunt conſenſum ab ea diſpoſitione,
ad quam quis dolo fuit inductus,per no
tata in *l.eleganter in princip.ff.de dolo,qui*
bus addo Tiraquell.referentem in l. ſi vn-
quam in præfatione num. 97.*C. de reuoc.*
7 *donat.*cum conſenſus † ipſe perficiat con
tractum,deceptus non conſentit, vt in
auth. quod eis in *gloſ.*1.*C. de nupt.* & hoc
tanto magis verum eſt in caſu de quo a-
8 gitur,quia cum dolus † ex propoſito, &
dolus re ipſa æquiparentur,vt per *Capyc.*
*deciſio.*159.*num.*21.& alter ipſorum ſuffi
ceret ad annullandum contractum,vt in
*deciſio.Gramm.*67. *num.* 12. fortius hic,
vbi vterque interuenit, vt ex facto planè
patet:& tanto magis redditur verum, &
9 efficax, quia vterque † dolus conſiſtit in
committendo,non in omittendo quo ca-
ſu maior efficitur, vt ſatis benè dixit *Ti-*
raquell.in tract.conſtit. in prima parte,
*num.*57.*&* 58.ponens exemplum,in eo,
qui cum eſſet ſimplex detemptor rem tra
dit, vt poſſeſſor, & hæc pro nullitate aſ-
ſerti contractus ſatis eſſe videtur.

Secundò,dicitur non eſſe curandum
de ſcripturis pro parte conuentorum
productis, cum pro maiori parte ſint affe
ctatæ, & procuratæ poſt litem motam,
& in ſe contineant ſimplicem partium
aſſertionem, & dum in multis ex eiſdem
ſcripturis Cęſar conuincitur de malitia,
dolo, & fraude, omne dubium reſoluitur
10 per regulam, *ſemel* † *malus, ſemper præ-*
umitur malus, de reg.iur. in 6. Nec cu-
randum de partita Notarij Nicolai
Cioffi, Nàm verum eſt quod tempore
contractationis aſſerti mutui, & ante ſti-
pulatum contractum inter partes actum
fuit de pecunia reddenda, ita quod nul-
lum commodum peruenit ad Cæſarem,
& conſequenter ad communionem ipſo-
rum Cæſaris,& Pompei,ex his quæ in fa-
cto adduximus,& in terminis firmat *Iaſ.*
in l. Titia ff. de verb. oblig. Nec obuiat,
quod pars aduerſa notat in facto, dicens
depoſitionem Notarij Franciſci Marche
ſij,eſſe ſingularem,& falſam ex re ipſa,
cum ſingularitas eſt coadiuuata alijs pro
bationibus,& coniecturis,vt in reuelatio
nibus eſt videre,& eo magis,quia aſſerta
concordia apparet ſtipulata die 6. Fe-
bruarij anni 1567. Die ſequenti idem
Cæſar conſtituit ſe debitorem Marcello
Cioffo,filio & hæredi dicti Notarij Nico
lai in ducatis centum tantum, & modo
dicunt eſſe ducat. 212. in diuiſione, &
concordia, ex prædicta cauſa poſitis, ex
quo detecta eſt apertiſſima fraus, & do-
lus, & malitia dicti Cæſaris, & poſito
quod depoſitio dicti Notarij Franciſci
ſemiplenam faceret probationem, non
debemus dubitare,quia alij teſtes in his
quæ deponunt circa idem ſemiplene pro-
bant:vndè in hoc colligimus duas ſemi-
plenas probationes:& in iure regulariter
11 in qualibet ciuili † duæ ſemiplenæ fa-
ciunt vnam plenam probationem, ita
12 quod poſſit cauſa † ciuilis per indicia,
& præſumptiones probari, vt in *cap. ex*
literis extra de probat. & arg. l. filium
ff.de his qui ſunt ſui, vel alien. iur. Gand.
*in rubr.de præſumpt.num.*2.*verſic. tertia*
ratio, donando parti violentam præſum-
ptionem, quæ ex iàm dicto inſtrumento
habetur,cum prædicta ſufficiant,maximè
13 quia † leges omnes,& æquitas ſuadent,
æqualitatem in diuiſionibus inter fra-
tres,maximè ſeruandam iuxta *text. in l.*
1.*ff.de reb.dub.& ibi Socc. nu.* 8.

Nec relinquatur dicere, quod pars
aduerſa ſuam prætenſionem nullo iure
fundare poteſt, videlicet,deductionem
petij Terræ pro ſuis laboribus erogatis
in bonis Aui,ſub cuius protectione viue-
bant, nec non deductionem dotium triũ
filia-

filiarum, cum ſit quod nullum peculium habebant,caſtrenſe vel quaſi, aut ſaltim aduentitium, ſed cum omnia profectitia
14 † eſſent,cedebant,& cedere debebant lucro patris,& Aui §.*igitur liberi inſtit,per quas perſ. nob. acquir. cum concordantibus*, & ex his concludo prætenſam diuiſionem, & concordiam eſſe reſcindendam, & iterum bona omnia paterna, & auerna diuidenda, & tertios poſſeſſores aliquorum dictorum bonorum condemnari debere ad relaxãdum cum fructibus tatam ad dictum Pompeum tangentem.

Referente Domino Carolo Fenitio per Sacrum Conſilium, prædicta diuiſio, & concordia, fuit iudicatum quod reſcindatur, & iterum bona diuidantur, & in portione Cæſaris ponantur bona per eum alienata, vt ex proceſſu in Banca Borrelli.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Spoliatus ante omnia eſt reſtituendus cũ fructibus, & vſque ad obolum.*
2 *Poſſeſſorium datur, etiam contra titulo poſſidentem.*
3 *Spoliatus à Iudice poſſeſſorio recuperandæ agere poteſt.*
4 *Detemptor ſimplex ſine ordine iuris priuari non debet.*
5 *Spoliatus à Iudice, iure non ſeruato eſt reſtituendus.*
6 *Spoliatus de facto à Iudice, de facto eſt reſtituendus.*
7 *Iudex facilis in immittendo, debet eſſe facilis in reuocando.*
8 *Iudex qui ſine citatione alium in poſſeſſionem immiſit, poteſt etiam ſine poſſeſſoris noui citatione poſſeſſionem reuocare.*
9 *Reſcriptum etiam exequutiuum requirit cauſæ cognitionem.*
10 *Citationis defectus eſt iuris naturalis.*
11 *Iudex ex officio procedere poteſt in ſpoliata etiam, vt fructus reſtituantur.*
12 *Plures ſi ſint ad fideicõmiſſum vocati, & prohibiti alienare vocatorum fauore prohibitio facta cenſetur.*
13 *Res alienari prohibita accedit vocatis in quorum fauorem prohibitio facta fuit.*
14 *Res alienari ſi ſit prohibita, ſequuta alienatione committitur fideicommiſſum, & reiuindicatio conceditur.*
15 *Fideicommiſſo familiæ fauore facto veniunt illi de familia ordine ſucceſſiuo prius maſculi, & deinde fœminæ.*
16 *Maſculis deficientibus veniunt fœminæ.*
17 *Legitima debetur purè abſque vllo grauamine.*
18 *Legitima non minuitur, nec grauatur minus per fideicommiſſum inter filios.*
19 *Legitimæ iuri renuntiari non poteſt.*
20 *Sententia cõtra vnum pro iure ſuo lata, alteri non præiudicat.*

Pro magnifico Scipione Galzerano, contra magnificum Ioannellũ Godanum, & etiam contra creditores quondam Nicolai Godani.

ARGVMENTVM.

Spoliatus authoritate Iudicis vigore ſententiæ, ſpoliato non vocato, lata, reſtitui debet etiam cum fructibus, & quando fideicommiſſum, fauore familiæ factum intelligatur, & an perpetuum ſilentium inauditos afficiat.

CONSILIVM C.

Est in hac cauſa videndum, Primo an Scipio Galzeranus, qui de facto fuit ſpoliatus, licet pro exequutione ſententiarum & prouiſionum Sacri Conſilij debeat de facto in ſua poſſeſſione reſtitui, & dum nihil dicit de fructibus, an tali caſu fructus veniant officio Iudicis.

Secundò, ſi prohibita alienatione extra familiam ſit inductum fideicommiſſum in beneficium familiæ, & tale quod exclu-

excludat fideicommiſſarios vocatos expreſsè, in caſu tamen quando inſtitutus moritur ſine filijs.

Tertiò, ſi dictæ ſententiæ, & perpetuum ſilentium impoſitum in beneficiū Ioannelli afficiant Scipionem emptorem tertiæ partis vineæ, & creditores quibus pretium fuit liberatum, maximè quod Nicolaus non fuit grauatus in legitima.

Quoad primum dicitur quod habemus regulam *cap. grauis de reſtit. ſpo-*
1 *liat.* vbi ſpoliatus † ante omnia venit reſtituendus, & ſpolians non auditur niſi reſtitutis omnibus vſque ad obolum, ac etiam damnis, fructibus, & expenſis, cum ſpolium in primis vſque ad mininum quadrantem purgandum ſit *Rot. deciſio. 313. & 319. in nou. Curt. conſ. 41. Crauet. conſ. 140. num. 3. ita nouiſſimè cenſuit Rot. Roman. per Verall. deciſio. 171. & 176. part. 3.* & de iure ciuili eſt *text. in l. ſi quis in tantam C. vnd. vi, vbi gloſ. & Doctor. ac etiam nouiſſimè refert Anton. Theſaur. in deciſio. 15. num. 2. vltra quos Soccin. in reg. 34. & 292. & conſ. 122. lib. 4. Alexan. conſ. 103. colum. 4. lib. 1.* & in hoc ſpolio poteſt procedi ex officio, vt firmat *Ioannes Antonius de Nigr. in cap. Reg. incip. ſubditorum num. 16. in rubr. de violent illat.*

Non obſtat, quod vigore ſententiarū, & prouiſionum Sacri Conſilij per dictū Ioannellum fuerit capta, & abdicata poſſeſſio dictæ tertię partis vineæ, ex quibus pars coloratam poſſeſſionem, & titulum
2 habere prætendat, quia remedium † hoc reintegrandæ poſſeſſionis datur etiam contra titulo poſſidentem, & hæc eſt magis * communis opinio in qua reſidet Sacrum Neapolitanum Conſilium, vt refert *Afflict. in deciſio. 361. num. 33. qui num. 46. ex Geminiano in conſ. 5. quia*
3 *ſupra*, in ſpecie dicit quod ſpoliatus † à Iudice ſine ordine Iudiciario, poſſeſſorio recuperandæ agere poteſt: quod proce-
4 dit etiam in ſimplici † detemptore, qui poſſeſſione, iuris ordine non ſeruato, priuari non debet, ſecundum *Bald. in conſil. 361. quamquam lib. 3.* etiam ſi authori-
5 tatem † Iudicis quis eſſet ſpoliatus, nulliter tamen, & iuris ordine non ſeruato eſt reſtituendus, *cap. ex inſinuatione de procur. cap. conquerente de reſtit. ſpol. Hoſtienſ. in ſum. eod. tit. Oldrad. conſ. 227. de toto column. 1. verſicul. ſecunda regula, & verſic. ſi ergo tali commiſſione Bal. conſ. 357. iniuſtiſſima lib. 2. conſ. 134. copioſe, & conſ. 149. proponitur, quod quidem tutela in fin. lib. 3. Rom. conſ. 158. circa articulum colum. 2. verſic. 3. quia iniuſtè Anto. de Butr. conſil. 62. in duobus colum. 1. Soccin. conſ. 18. colum. 10. verſic. nec obſtat, quod chinus & conſil. 12. colum. 2. in fin. lib. 1. Det. in l fin. colum. 20. C. de edict. Diu. Andr. toll. Bart. Capol. in conſil. 19. nu. 2.* Quinimmò, *Vrſillus ad Afflict. ad dens deciſio. 361. litera D.* dicit quod vbi
6 quis authoritate † Iudicis cauſa non cognita eſſet miſſus in poſſeſſione de facto, Iudex idem qui illum in poſſeſſionem de facto miſit, de facto ſimiliter eijcere & à poſſeſſione amouere, per bonum *text. adhoc in l. 1. §. & hoc edictum ff. ſi mul. ventr. nom.* vbi quemadmodum, eſt
7 facilis † Iudex in immittendo, ita debet eſſe facilis in reuocando ad idem *gloſ. notabilis in cap. ab excommunicato 6. q. 3.* & ex alijs multis in caſu noſtro firmat,
8 quod ſi Iudex † quando dedit tenutam, omiſit citare partem, poteſt tunc illam reuocare, parte non citata, & idem ſi quis ſpoliatus eſſet à Principe ſine cauſæ cognitione, ex multis per *Afflict. in d. deciſ. 361. num. 24. verſic. tertia ratio, & num. 35.* nec obſtat quarta ratio, ac ſunt *text. apert. in l. authoritate, in l. meminerint C. vnde vi & in l. fin. C. ſi per vim, vel alio mod. &c. & etiam eſt text. ad literam noſtrum caſum decidens, in l. ſi non cognitio C. ſi contra ius, vel vtil. pub.* vbi
9 reſcriptum † per quod mandatur quod reſtituatur poſſeſſio ſpoliato, requirit cauſæ cognitionem, & citationem etiam
10 quod ſit exequutiuum, cum defectus † citationis appelletur defectus iuris naturalis, vt, in *clement. Paſtoralis de re Iudi. ſecundum Alexan. in l. iuſtè poſſidet ff. de acquir. poſſeſſ. & Afflict. ibidem* vndè ex prædictis habetur dictum Scipionem in dicto Iudicio non citatum debere in ſua

poſ-

poſſeſſione reintegrari,& teſtitui etiam
de facto,abſquè partis citatione,ergo fa-
cilius,quia compilato proceſſu,ac auditis
partibus, & de ſuo notorio iure patet,
11 hoc poteſt, & dum in hoc iudicio † pro-
cedi poteſt etiam ex Iudicis officio,vt fir
mat *Ioa. Anto.de Nigr.vbi ſupra eodem*
nu. 16. non dubito quin reſtitutio etiam
fructuum ſit officio Iudicis facienda,
& abſque dubio primus articulus explici
tus eſt.

Veniendo ad ſecundum de fideicom-
miſſo fauore familiæ inducto, quod con-
tra meum clientem Scipionem Galzera
num nihil vrget vt infra dico,quod quã-
12 do plures † ad fideicommiſſum ſunt vo-
cati,& honorati, & ijdem alienare prohi
biti: prohibitio tunc, vocatorum fauore
facta cenſetur, & talem prohibitionem
valere firmat *gloſ.in l. cum pater §.inſtitu*
to ff. de leg. 2. quam comprobat ibidem
Imol. & licet aliqui eam reprobent, ta-
men quando prohibitio facta eſt, vt bo-
na conſeruentur in familia,vel ſub pœnę
13 nomine, ſi res † alienatur, in ea ſucce-
dunt illi de familia,vel alij vocati,in quo
rum fauorem fideicommiſſum inductum
cenſetur *ad text.in l.pater § quindecim*
ff. de leg. 3. & ff. & C. de his, quæ pœna
14 *nom.*& alienatione † ſequuta committi-
tur fideicommiſſum,& res vendicatur, vt
in *l filiusfamilias §.diui ff.de leg.1.l. cum*
pater §.libertis ff.de leg.2. & ex pluribus
declarauit Bart. in l. quoties ab omnibus
15 *C.de fideicommiſſ.* & illi de † familia in
tali fideicommiſſo,ordine ſucceſſiuo ſunt
vocati,& prius maſculi,quibus deficienti
bus, ſuccedunt fœminæ,iuxta diſtinctio-
nem *Cumani in l.cum ita §. in fideicom-*
miſſo per illum text.ff.de leg.2. ibiquè gloſ.
& Doctor.ac Socc.ſen. in l ſi cognati nu.
7.de reb.dub tradunt Doctor.maximè
Caſtrenſ.in l.Gallus §.quidam rectè ff.de
liber.& poſthum. Ruin. conſ. 92. num.5.
conſ.117.num.19 & conſ. 134. num.21.
lib.2.Socc.Iun.conſ.126 num.43. & 46.
lib.1.Pariſ.conſ.11.num.28. lib.3. Cæſal.
conſ.88.num.33.& ſeq.& conſ.353. nu.
52.53.55.& 56.per Franc. Mantic. in
ſuo tract. de coniect.vlt.volunt.lib.8.titu.
16 *12.num.11.*& quod maſculis † deficien
tibus ſuccedant fœminæ, firmat etiam
Soccin.conſ.117.num.5.6. lib.2. conſ.63.
num.15.lib.3.Ruin.conſ.154. num.3. lib.
2.Goz.ad.conſ.79. num.7. & ſeq. Cæſal.
conſ.252.num.23. & firmat idem Fran-
ciſc.Mantic.eodem in loco num. 7. verſic.
ſic tamen, vt deficientibus maſculis,fœmi
næ etiam admittantur:ſed hæc pro articu
lo decidendo circa ſpolium,& alienatio-
nem dictæ tertiæ partis vineæ ſubhaſta
pro debitis dicti Nicolai teſtatricis filij,
& grauati cum quoad ipſius legitimam
fideicommiſſum nihil operatur, quia le-
17 gitima † debet relinqui purè, & abſque
vllo grauamine, & ſi aliter fiat lex ipſo
iure conditiones,& vincula eijcit ad *tex.*
in l.ſi arrogator ff. de adopt. l. cohæredi
§.cum filio ff.de vulg. & pupill. ſubſtit.l.
quoniam in prioribus C.de inoffic. teſtam.
vbi gloſ. & Doctor. omnes & latiſſimè
Xuares in d.l quoniam in prioribus Bart.
conſ.34.Pariſ.conſ. 108. num. 11. lib.3.
Socc.Iun.conſ.131.num.4.in fin.lib.2.ple-
nius in cap. ſtatuimus, & in cap. Raynu-
tius extra de teſtamen.& ex alijs Franc.
Mantic.eodem lib.8.tit.3.num.1.Afflict.
18 *deciſio.306.num.1.*& legitima † grauari non poteſt, nec per fideicommiſſum
reciprocum inter filios; *Bart. in l. qui*
Romæ §.duo fratres ante num.11.ff. de
verb.oblig.ibique Rip.num.38.& Afflict.
in d.deciſio. 306. num. 2. dicit quod iurè
19 legitimæ † renunciari non poteſt,& dum
tertia pars vineæ fuit alienata pro legiti-
ma Nicolai, & ipſius pretium ſolutum
creditoribus, emptor moleſtari non de-
bet, & cum de facto, & inauditus Scipio
fuerit ſpoliatus, ita reſtituẽdus eſt in ſua
poſſeſſione,etiam cum fructibus,vt ſupe-
rius iam diximus.

Quo vero ad tertium,& vltimum arti
culum,ſententiæ,& perpetuum ſilentium
dictum fideicommiſſum approbantes: an
ipſum emptorem afficiant inauditum. In
hoc parum inſiſtam, tum quia dicta ter-
tia pars vineæ venit in partem legitimæ
Nicolai,& ex conſequenti rectè alienata
fuit, vt in præcedentibus fundauimus,
20 tum etiam,quia ſententia † contra vnũ
pro

pro iure ſuo lata, non præiudicat alteri, vt in duobus cohæredibus, & in duobus collegatarijs *l. ſæpè ff de except. rei Iud. l. 1. & l. ſi cum vno ff. de exce. rei. Iud. Alex. in d. l ſæpè nu. 15. & nu. 25. Loffred. conſ. 10. num. 4. Octau. Oſaſc. Pedem. deciſ. 157 num. 16. 17. Tiraquell. de nobil. cap. 37. num. 7.* & multo magis idem eſt vbi duo haberent ius, non ex eadem cauſa *l ſi deſerta C. ſi prop. pub. penſ. glo. in l. cum miles ff. ex quib. cauſ. manu.* per rationem, quia rei iudicatæ exceptio, vt obſtet tria copulatiuè concurrere debent, perſonæ, cauſæ, & rei idemtitas, vulgata *l. cum quaeritur cum duabus ſequentibus ff. de except. rei iud.* vnde ex prædictis currenti calamo adductis concludo dictum Ioannellum Godanum condemnari debere ad relaxandum dictam tertiam partem vineæ, dicto Scipioni Galzerano cum fructibus, & ita iuris eſſe mihi videtur.

Per Sacrum Conſilium referente Domino Pompeo Salernitano fuit prouiſum, quod reſtituatur tertia pars vineæ exequuta contra Magnificum Scipionem Galzeranum, ſalua prouiſione facienda quoad fructus, vt ex proceſſu inter dictas partes in Banca Terracciani, quæ fuerat Miloni.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Filij maſculi rebellium ab omni hæreditate excluduntur.*
2 *Maſculinum comprahendit fæmininum, etiã in odioſis rationabilibus, ſecus in rationabilibus.*
3 *Filio naſcituro exhæredato, non intelligitur exhæredata poſthuma naſcitura.*
4 *Exhæredatio eſt odioſa.*
5 *Exhæredatio poſthumi quare ſit inrationabilis.*
6 *Pœna ſuos tenet authores.*
7 *Filius iniquitatem Patris portare non debet.*
8 *Filij appellatione in materia rebellionis non comprahenditur filia fæmina*
9 *Filia fæmina rebellis ſuccedit extraneis.*
10 *Incluſio vnius, eſt excluſio alterius.*
11 *Pœnæ in dubio ſunt demoliendæ.*
12 *L. quiſquis §. filij verò C. ad l. Iul. maieſt. declaratur.*
13 *Legis prouiſio contra ius commune, non extenditur vltra expreſſa.*
14 *Cæſarea Maieſtas Caroli V. habilitauit etiam maſculos filios rebellium inuaſionis Lautrecchi ad ſucceſſiones maternas.*

Pro Domina, conſulto ſilentio ommiſſa.

ARGVMENTVM.

Filiæ rebellium ab extraneorum hæreditate non excluduntur ad intellectum l. quis quis §. filij verò & §. ad filias ſanè C. ad l. Iul. Maieſtatis.

CONSILIVM CI.

LICET per *text. in d. §. filij verò ad l. Iul. Maieſtatis*
1 filij † rebellium excludantur ab omni hęreditate, tamen quia talis diſpoſitio loquitur in genere maſculino, dum dicit filij excludantur ab omni hæreditate, non eſt extendenda ad filias fęminas, quod quidem probatur.

Primò, nàm licet regulariter maſculi-
2 num † concipiat fæmininum, vulg. *l. 1. ff. de verb. ſign.* etiam in odioſis, iuxta notata, per *Doctores in l ſi quis id quod ff. de iuriſd. omn. iud.* tamen talis regula procederet quando odium eſſet rationabile, vt pro regula ponit *Bart. in l. 1. ff. de verb. ſign. quem ſequuntur Bald. Ang. & alij in l. Gallus in princip. ff. de liber. & poſthum. Cyn. Bald. Ang. & Salyc. in l. quicumque C. de ſeru. fug.* Imol. *in l. ſi ita ſcriptum ff. de leg. 2. Det. conſ.* 64. ad quam propoſitionem fundandam, ſcilicet quod maſculinum non concipiat fæmininum in tali caſu *Bart. adducit text. in l. 1. in verbo, quare ff. de ventr. in poſſeſſ. mitt.* vbi talis noſtra concluſio clarè probatur, ibi enim

3 enim habetur, quod exhæredato † filio naſcituro, non intelligitur exhæredata poſthuma; ergo infert quod maſculinum non concipit fæmininum: ratio eſt ſecundum *Bart. in d. l. 1. ff. de verb. ſign.* quia
4 licet ibi ſimus in exhæredatione, † quæ eſt materia odioſa iuxta *l. cum quidam ff. de liber. & poſthum.* tamen quia iſtud
5 odium † eſt irrationabile, cum nulla cauſa exhæredationis poſſit coniecturari in poſthumo, ideò maſculinum non concipit fæmininũ: ergo eodem modo in materia iſta, ſumus enim in materia exhæreda
6 tionis, & odium eſt irrationabile, † cum pœna ſuos debeat tenere authores vulg. *l. ſancimus C. de pœn.* cum ſimilibus, vt *refert gloſ. in d. l. ſancimus & illud Ezechielis in cap. 17. & in cap. Iudei 1. q. 4.*
7 vbi, filius † non portabit iniquitatem patris, vndè ſequitur quod in caſu noſtro nullo modo maſculinum concipit fœmininum ex prædictis per *text. in d. l. 1. in d verbo quare*, qui eſt ad hoc notabilis, & per conſequens filia extraneis ſuccedere poteſt, & ad probandam eandem opinionem, quod in odio irrationabili maſculinum non concipiat fæmininum *Bart. in d l. 1. ff. de verb. ſign.* adducit ſupradictũ *tex. in d. l. quiſquis*, qui quidem *tex.* dupliciter hoc innuere videtur. Nam dum *Iure conſultus in d. §. filij vero eiuſ-*
8 *dem legis quiſquis*, filios † ab omni ſucceſſione excludit, & deindè in *§. ad filias* loquitur de eadem materia ſucceſſionis, quoad filias fœminas, ſequitur quod in hoc caſu maſculinum non concipiat fęmininum, quia ſi cõciperet, fruſtra in *d. §. ad filias* loquutus eſſet circa idem de filiabus, cum prima diſpoſitio ſufficeret. ſecundo ex eodem *text.* idem probari poteſt in *§. ad filias* ibi enim dicitur, *ad filias ſanè*, quaſi voluerint innuere dicta verba quod diſpoſitio præcedentis *§ filij vero*, procederet tantummodo in maſculis, non in fæminis.
9 Secundò, quod dicta filia † poſſit ſuccedere extraneis, probatur per *text. eiuſdem §. ad filias dictæ l. quiſquis*, ibi enim habetur quod filia fæmina à paterna hæreditate excluditur in totum, à materna vero in parte, & de hæreditate extranei nihil dicitur, ex quo videtur, quod extra-
10 neis ſuccedere poſſit, nã incluſio † vnius excluſio eſt alterius, arg. *l. cum prætor ff. de Iudic.* Hanc rationem ponit *Salyc. in d. §. ad filias* tenendo hanc opinionem, quod filia ſuccedere poſſit extraneis.

Tertiò, quod filia excludatur ab hæreditate extranei, non reperitur in iure expreſſe cautum, vt in *d. §. ad filias*, ergo ſu-
11 mus in dubio, † in quo pœnæ ſunt demo liendæ, non autem augendæ vulg. *l. pen. ff. de pœn.* & ſic videtur quod filia omnino extraneis ſuccedere poſſit: Nec obſtat ſi dicatur quod expreſſe hoc deciditur,
12 in *d. §.* † *filij vero*, Nam poſita pro vera prima ratione, quod in caſu noſtro maſculinum non cõcipiat fæmininum ille §. nihil diſponit de fœminis, & per conſequens iſta ratio redditur vera.

Quartò, ad idem affertur, quia prouiſio legis † contra ius commune non ex-
13 tenditur vltra expreſſa in ea: vulg. *l. ſi vero §. de viro ff. ſolut. matrim cum ſimil.* & iſta diſpoſitio eſt contra ius commune, cum pœna de iure communi ſuos ſequatur authores *d. l. ſancimus C. de pœn. cum ſimil. in d. §. ad filias*, filia excluditur ab hæreditate patris in totum, & ab hæreditate matris in parte, vt etiam diximus, ergo non debet extendi vltra expreſſa in ea, & per conſequens dicta filia extraneis ſuccedere debet, & circa eas mitior debet eſſe ſententia, quas pro infirmitate ſexus minus auxuras confidendum eſt; & ſic concluditur de maſculo ad fæminam, extenſionem nõ fieri, & quod iſta ſit * communis opinio tenet *Hierony. Gig. in ſuo tract. de crim. leſ. Maieſtatis lib. 3. de pœn. quas fil. pro pat. &c. cart.* 14. contraria reijciens, vbi ad hanc concluſionẽ adducit multa, ſed non omittam dicere quod Cæſarea Maieſtas Caroli V. fælicis
14 recordationis † in anno 1536. habilitauit omnes filios rebellium, vltimæ Regni huius inuaſionis à Gallis, dummodo ijdẽ filij non fuerint in eadem, vel alia rebellionis macula notati, ad hoc tantum, vt poſſint libere ſuccedere in bonis burgenſaticis, & maternis, &c. vt legitur in capitulis

pitulis gratiarum Ciuitati Neapolis conceſſarum de dicto anno folio mihi 105. & tanto fortius d. filia ſuccedere debet poſtquam eius pater in d. inuaſione fuit rebellis, & hæc ſufficere videntur.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Par in parem non habet imperium.*
2 *Præſumptio illa ſemper capienda eſt, quæ delictum excuſat.*
3 *Præſumptiones excluſiuæ, & incluſiuæ delictum, quando adſunt, excluſiuæ attendi debent.*
4 *Delictum ſi non conſtat, procedi non debet.*
5 *Vulnus vbi non adeſt, abſquè partis remiſſione indulgetur, & nu.* 8
6 *Diffida in qua punitur affectus non ſequuto effectu, per indultum indulgetur.*
7 *Armorum genus nullus excipitur vbi ſine remiſſione partis indulgetur.*
9 *Statuta pœnalia non extenduntur.*
10 *Pluribus requiſitis in actu, ſi deficiat in vno, actus non valet.*
11 *Statutum requirens aliquid fieri cum certa qualitate: non ſufficit illud probare, niſi, & qualitas ipſa probetur.*
12 *Verba in reſcripto debent aliquid operari*
13 *Clauſula in principio poſita, refertur ad omnia.*
14 *Qualitatem proditoriam Princeps nominauit, quia vulnus proditorium excludere voluit.*
15 *Teſtimonium mentis nullum maius, niſi qualitas inſpecta verborum.*
16 *Proditio quid ſit, & quid proditor n.* 17.
18 *Proditoris ſigna.*
19 *Inimicus offendens inimicum etiam à tergo non dicitur proditor.*
20 *Inimicus præcauere debet nè incidat in inſidias inimici ſui.*
21 *Couarruuias, & ſi notetur contra Bart. tamen non eſt attento iure communi, ſed iure Regio Hiſpaniarum, & nu.* 23.
22 *Homicida per inſidias poteſt ab eccleſia extrahi.*
24 *Farinacius, & ſi ab opinione Bart. diſſentire videatur, tamen non diſſentit.*
25 *Aſſaſſinij delictum, quia à non inimico, & ſine cauſa ſit, dicitur proditorium.*
26 *Proditorium delictum eſt quando ſub amicitia, & confidentia ſit, & nu.* 28.
27 *Veneno occidens, proditorie facit.*
29 *Armorum qualitas numquam tribuit nomen delictis, ſed qualitas facti, & rei.*
30 *Gratia, & indultus intelligitur ſecundũ conſuetudinem loci vbi exequutio gratiæ eſt facienda.*
31 *Feudi conceſſio, eſt intelligenda ſecundum ius, & conſuetudinem vbi adeſt.*
32 *Actus videtur celebratus in loco vbi eſt exequendus.*
33 *Statutum debet interpretari, vt conformetur cum iure communi, & illud quam poteſt minus lædat.*
34 *Statutum interpetrandum ſecundum conſuetudinem loci.*
35 *Correptio iuris communis ſicut non præſumitur, ita eſt omnino euitanda.*
36 *Statutum ſicut non extenditur de perſona ad perſonam, ſic nec de loco ad locum.*
37 *Statutum ſtricti iuris eſt, & non derogat niſi ſuo loco.*
38 *Gratia Principis, pleniſſimè interpetranda.*
39 *Liberatio Principis correptioni, & freno non ſubeſt.*
40 *Rex ex cauſa ſine partis remiſſione indulgere poteſt.*

Pro Dominis Ioanne Antonio, & Frãciſco Falangolis fratribus de Ciuitate Surrenti contra Dominum Ioannẽ Carolum D Vrſoni eiuſdem Ciuitatis

ARGVMENTVM.

Delictum cum Sclopo, vel Baliſta ad Sagittam, an ſit proditorium, vt indultu non gaudeat, & quando, vel ex quibus præſumatur mandatum.

Kk Ioan-

Digitized by Google

CONSILIVM CII.

IOannes Antonius Falã
gola inquiritur de ictu
Sclopi, & Franciſcus
Falangola frater de
ictu Baliſtæ ad Sagit-
tam in Ioannem Ca-
rolum Domini Vrſoni,& contumaces,cũ
Magna Curia Vicatiæ prætenderet ad
foriudicationem procedere: Ioannes
Thomas Polius V.I.D. ipſorum Amicus
petijt, ipſos nouiſſimæ Maieſtatis Regis
Filippi III. Generali indultu gaudere
debere,abſque partis remiſſione, & cum
prouiſum fuiſſet non poſſe gaudere, pro-
pter quod faciendum pendet verbum
in Sacro Conſilio, quod ſit dicendum
gaudere debere,vel contra eos proceden
dum non eſſe:patuis his medijs demon-
ſtrabo, ſed cum duo ſint inquiſiti de
duobus, & diuerſis delictis,diſtinctè lo-
quar: & ſic quoad Ioannem Antonium
dicitur.

Primò,non adeſſe mandatum Camilli
Domini Vrſoni ad offendendum D.Ioan
nem Carolum,vt prætenditur,nec expreſ
ſum,nec præſumptum,cum ambo ſint no
biles eiuſdem Ciuitatis Surrenti, & par
1 † in parem non habet Imperium *l. nam*
& magiſtratus ff. de arb. Neuizz. in ſuo
conſil. 12.*num.*58.*Bertrand. conſ.*59.*nu.*
5.*lib.*3. & omnes de familia Falangola
d. Ioannis Caroli ſunt inimici ob eius
malam qualitatem,vt ex perquiſitione
Magnæ Curiæ eiuſdem, vbi de diuerſis
inquiritur delictis.

Secundò, in delictis ſemper eſt capien
2 da præſumptio † per quam delictum ex-
cludatur *l.merito ff.pro Soc.l. ita apud la-*
beonem §.*ſi communem ff.de iniur.l. ſem-*
per in obſcuris ff. de reg. iur. ex Bart. &
*alijs Hyppol.de Marſil.conſ.*2.*num.* 1. *&*
ſeq.lib. 1.*& Gram.deciſ.*18.*num.*5.dicit,
3 quod ſi adſunt præſumptiones † exclu-
ſiuæ,& incluſiuæ delictum, debent atten
di excluſiuæ, & proinde rogatur infor-
mationem in Sacro Conſilio legi, cum
prætendatur non probari, fuiſſe emiſſam
pallam plumbeam,nec de percuſſione,
non ſolum in perſonam,ſed nec in parie-
te, vel alibi, nec qui eum agreſſus fuit,
nec Ioannes Antonius ipſe fuit viſus in
loco delicti,nec cum armis; & ſi aliquis
diceret audiuiſſe icti emiſſionẽ,vulgo *la*
botta, non ex hoc infertur, fuiſſe à Ioan-
ne Antonio emanatam, ex quibus de
delicto, nec in genere conſtare poteſt,&
4 contra eum nec ad citationem † procedi
poterat,cum de prætenſo delicto non
conſtabat *l.* 1. §. *hoc autem ff.ad Syllan.*
*vbi Bart.& DD.Hyppol.de Marſ.conſ.*8.
*num.*1.

Tertiò, quatenus aliquod indicium
adeſſet, generali *Regio indultu* ſtante;
etiam ſine partis remiſſione moleſtari
non debet,vbi legitur videlicet (*Decla-*
rantes inter caſus in quibus remiſſio par-
5 *tis † non requiritur comprahendi caſum*
prouocationis,ſeu diffidæ.ſimplicis inſultus
cum euaginatione, ac delatione armorum
prohibitorum;vbi tamen vulnera,aut per-
cuſſiones ſequutæ non fuerint)& generali-
ter loquendo de armis etiam prohibitis
intelligitur etiam de Sclopo, ſi prohibi-
tus eſſet.

Non obſtant verba indultus ſubſe-
quentia,excipientia vulnera proditoriã
Sclopo rotato, aut aliter illata, etiam
morte non ſequuta,& hoc forſitan, quia
delicta cum Sclopo puniuntur etiam non
ſequuto effectu,& de aſportatione Sclo-
pi patui, & alijs per Regias prohibitio-
nes.

Primò,quia in gratia ſine partis remiſ
6 ſione, ſit indulgentia † de diffida, cuius
punitur affectus ſine effectu.

7 Secundò, in caſu vbi remiſſio † partis
non requiritur nullum excipitur genus
armorum fuiſſe factum inſultum, vel dif-
fidam etiam cum armis prohibitis,ſi Sclo
pus eſſet prohibitus.

Tertiò,in gratia ſine partis remiſſione
8 dicitur, vbi tamen vulnera † aut percuſ-
ſiones ſequutæ non fuerint,& in reſerua-
tione, requiritur vulnus proditoriè, aut
aliter Sclopo rotato,aut aliter illatum,
ex quo caſum Ioannis Antonij ſine vul-
nere non excludit,& cum ſimus in reſer-
uatio-

Digitized by Google

uatione grariæ,indultus, & ſic in ſtatuto
9 odioſo † quod in pœnalibus non extenditur, ſed ad caſum ſuum reſtringirur *c. odia de reg. iur. l. quidquid aſtringenda ff.de verb.oblig.Bald.in l.3.C. de Epiſcop. aud.Card.in clement.1.q.1.extra de conſang.& affin.Hyppol.de Marſ.conſ.6.nu. 5,lib.1.*etiam ſi eadem rario eſſet in vtroque caſu *gloſ.Bart.& Angel.in l.furti ff. de bis qui not.infam.Cæpoll.conſ.crim. 2. nu.12.verſic.& ideo cum ſimus, Gramm. deciſio.28.num.28.deciſio.47.num.4.deciſio.92.num.3.& in voto. 9.in fine.*

Inſuper in prædicta reſeruarione tria requiruntur,ptimum Vulnus, ſecundum Proditio,tertiumSclopus rotatus,aut aliter;quæ neceſſario inreruenire debent, vt excluſio gratiæ locum habeat, quia quã-
10 do ad actum † plura requiruntur, vno deficiente actus non valer *l.fin.§. ait lex ff.de diuort.gloſ.in l.1.§.boc autem à ſuperiore verſic.competere circa finem ff. de itin.actu. priu.*& ratio eſt,quia de forma eſt aliquid omiſſum *l.ſi quis ita ſtipulatus ff.de verb.oblig.vbi Bart.& l.ſi is qui ducenta §. vtrum ff. de reb.dub.* ſed in caſu Ioannis Antonij illa rria requiſira prædictæ reſeruationis gratiæ,non interueniũt quia licet tertium quando Sclopum rotarum inreruenisse probatum fuiſſet, deficiunr illa alia duo,ſcilicet vulnus,& proditio, & ſic qualirares expreſſæ requiſitæ non adſunt: & quando lex, vel ſtatu-
11 tum † requirit aliquid cum certa qualitate fieri, non ſufficit illud probare, niſi & qualitas ipſa probetur *l. Fulginius §. cum hoc vbi gloſ.& Bart.ff.quib.ex cauſ. in poſſeſſ.eat Gramm.conſ.1.num.51. poſt deciſio.*Immò de qualitate ipſa, quæ fundar iuriſdictionem ante omnia conſtare debet *l. 2. §. & ſi dubitetur ff. de Iud. Gramm. d. conſ. num. 53. Det.conſ.434. num. 3.*

Circa delictum cum Sclopo, quod nõ ſit proditorium, dico, armorum genus delictum proditorium non facere,ex claris verbis *indultus* vbi legitur (*Proditoriè,aut aliter illati*) Nam ſi Sclopus ſine vlla alia facti qualitate concurrente fuiſſet delictum proditorium, ſuperfluum eſſet illud verbum, proditoriè, & nihil
12 operaretur, ſed in reſcripto † verba debent aliquid operari *cap.ſi Papa §.ſi autem in fine de priuil.in 6. Clement.vni.de conceſſ. præb.*Ideo dicendum qualitatem armorum delictum proditorium non facere,ſed qualiratem facti proditorij, hoc quidem confirmat illud verbum,proditoriè,iuncto verbo,illati, quod eſt aduerbium qualitaris,quod cum ſit poſitum in principio orationis,operarur, vt declarer intentionem Principis fuiſſe excludere vulnera proditoria Sclopo,vcl quibusvis armis illata,vt ibi dicit cum qualita-
13 te proditoria,ex narura,& vi clauſulæ † poſitæ in principio,quæ referrur ad omnia *c.ſecundo requiris extra de appell.vbi gloſ.Abb. & Doctores*, & ſi Princeps voluiſſet excludere omne vulnus, Sclopo vel alirer illatum,dixiſſet,excipimus reos vulneris,Sclopo rorato, aut alirer illati; præponendo verbum Sclopo rotato, & ſic qualitatem armorum principaliter conſideraſſet : ſed quia voluit à ſua gra-
14 tia † excludere vulnus proditorium tantum,ideò prius nominauit illam qualiratem proditoriam,quia illud abhorruit,& illud conſiderauir in vulnere, ſunt clara verba Principis,ex quibus intelligitur talem fuiſſe eius menrem *Bald.conſ.160.fa-*
15 *cta fuit inueſtitura lib.1.* nullum † enim maius reſtimonium mentis, niſi qualitas inſpecta verborum *l.labeo §. idem Tubero de ſuperlect.leg.*non dixit,ergo noluit *l.ſi ſeruum §. non dixit prætor ff. de acquir. hæred.*

Vltra quæ clara verba Principis, vt dictum eſt,fundatur ex alijs ſequentibus eriam de iure,& ad hoc adducitur.

16 Primò,diffinitio † proditionis, nãm proditio eſt actio quædam ſimulatiua aut diſſimulariua: per quam vnum exterius ſimulatur,fingitur, vel diſſimulatur interius vero contrarium mente geritur, dicit *Ioan.de Terra Rubea antiquus,Doctiſſimuſque doctor Gallus in tract.contra Rebelles tit.6.tertij tract. fol.72.*

17 Secundò,adducitur† prodirionis diffinitio,nam omnis fingens, ſiuè ſimulans ſe alicuius amicum,ſi tractet factis illum

vt inimicum, oſtendens vnum exterius, aliud gerens interius, proditor eſt, per verba quæ dixit *Chriſtus, Iuda amice ad quid veniſti, oſculo filium hominis tradis?* & eſt *text. in l. 1. ff. de præuaricat. ibi quod iſta cauſa prodita dicitur, quando proditur ab eo, qui aduerſam partem adiuuat, l. Atleta §. præuaricator ibique gloſ. ff. de his, qui not. infam. gloſ. in cap. Clericus 46. diſtint. quam gloſ. Canon. ſequuntur, & arg. cap. transferuntur 24. q. 3. gloſ. in cap. nolite verſic. proditor 11. q. 3. Odofred. in l. fin. C. de delat. lib. 10. Iſern. in cap. 1. nu. 3. an ille qui interf. fratr. Domini ſui, Bar. in l. reſpiciendum §. delinquunt ff. de pœn. & in extrauag. qui ſint rebelles verſic. rebellis num. 4. quam opinionem * communiter ſequuntur Bald. quib. mod. feud. amitt. num. 16. vbi Afflict. num. 3. idem Bald. conſ. 361. quidam dixit num. 3. lib. 4. Rebuff. in l. fin. C. de delat. num. 1. lib. 10 Ancar. & Felyn. in cap. 1. de homic. in princip. Iacob. de feudis in verbo dictique vaſalli num. 7. Angel. in tracta. de maleſic. verſic. fecit inſultum num. 4. Igneus in l. & ſi certus ſit percuſſor §. ſi vnus ff. ad Syllan.* dicit illam de iure veriſſimam, & merito ab omnibus receptam à *Bart. poſterioribus Gomeſ. variar. reſolut. tom. 3. delict. cap. 3. de homicid. num. 5. vbi Suarez addit verſic. ita tenet Bart. litera B. Diaz de Montaluo in com. fuer. real de Spagna lib. 4. titul. 13. in rub. de homicillos lib. 2. in princip. Plaz. in epit. delict. lib. 1. cap. 21. Clar. in §. homicidium verſic. proditoriè vbi Baiard. add. num. 22. & q. 68. num. 17. & 18. Alexand. conſ. 145. num. 5. lib. 7. Cæſal. conſil. 57. num. 13. volum. 1. Mant. conſ. 325. incip. innocentia, Bero. conſ. 77. num. 1. lib. 1. & conſ. 165. num. 12. lib. 3. Alciat. reſponſ. 19. nu. 10. lib. 7. Ferret. in tract. de re, & diſcipl. milit. in rubr. de obed. in pace ſeru. in exerc. num. 34. in fin. Albert. Leon. conſ. 91 num. 8. Hyppol. de Marſil. conſil. 32. num. 15. lib. 1. Gul. Bened. in repet. cap. Raynutius in q. de homicidio num. 33. Menoch. de arbitr. caſu 361. num. 24. Gig. in tract. de crim. leſ. Maieſtatis titul. de proditore q. 5. Guid. Pap. q. 191. nu. 4. Franciſcus Marc. deciſio. 710. num. 3. lib. 1. Vrſill. ad Afflict. deciſio. 265. num. 70. Foller. in cap. Regni item ſtatuimus de his qui ad eccleſ. confug. num. 13. & ſeq. & in pract. crim. in titul. indicia, quæ præcedere debent numer. 40.*

Tertiò, proditor demonſtratur etiam
ex ſignis, quæ ponit *Luc. de Pen. in l. fin.
C. de delat. lib.* 10. dicens, quod prodito-
18 ris † ſigna ſunt, ſi inſignia fidelitatis oſtē-
det, ſuauia, & dulcia verba profert: ample
xatur, applaudit, blandè ridet, maxima
pollicetur, obteſtatur Deum, & ſuper pa-
cis fœdere oſculatur, ad iurandum eſt
pronus, libenter adulatur, quod eſt eſca
proditoris, quæ omnia inter amicos tan-
tum, & non inter inimicos fieri poſſunt, &
ex prædictis concluditur, proditionem
conſiſtere in offenſa inter amicos, vt præ-
diximus.

Hæc enim concluſio eſt adeò veriſſi-
19 ma, quod ſi inimicus † offendit inimicū
per inſidias, & atergo, non dicitur prodi-
tor, *Bart. in allegata l. reſpiciendum §. de-
linquunt ff. de pœn. Aluarot. in d. cap. an ille
qui interf. frat. d. ſui num. 3. Iacob. de feud.
cap. dictique vaſalli num. 17. Foller. in d.
cap. Regni item ſtatuimus ſupra num. 4.
20 qui alios adducunt:* inimicus † enim ſem
per præcauere debet, ne incidat in inſi-
dias inimici ſui, vt in *Pſalmo 54. ibi (& ſi
is qui oderat me, magna locutus fuiſſet,
abſcondiſſem me ab eo, per regulam ſci-
re, & ſcire debere clem. cap. in fin. vbi gloſ.
in verſic. ſcire de conceſſ. præb. Bart. in l.
quicumque 1. not. C. de ſeru. fug. nu. 3. l. qui
fundum §. ſeruus ff. pro empt. vbi gloſ. in
verſ. ſcire debet.*

21 Et quamuis *Couarr.* † *variar. reſolut.
lib. 2. cap. 20. nu. 7.* nitatur contra *Bar. au
thoritate Fely. & aliorum in d. c. 1. de homi
cid.* tamen omnes ſequuntur *Bart. in
locis ſupra citatis,* & cum *Couarr.* dicunt
22 quod homicida † per inſidias, ab eccle-
ſia extrahi poteſt, & ita firmat *Aluarez
in Specu. vtriuſ. iur. in titul. de crimin. leſ.
Maieſtatis, & perduell. c. 71. verſ. & quis
dicatur proditor. fol. 390. & Gomez vbi
ſupra num. 5.* dicit opinionem *Bart.* eſſe
veram, attento iure communi & *Foller. in*

*d.cap.Regni item ſtatuimus num.*15.dicit
concurro potius cum *Bart.* cuius magna
eſt authoritas,& ſi recte perpendatur *Co
uarr.*nec á *Bart.* diſſentit, quia eius opi-
nio non videtur vera,ſed quia l ex Regia
23 † Hſpan.contrarium dictat in Regno Hi
ſpaniæ,& *Farin.*ſi videtur ab opinione
24 *Bart.*diſſentire † per *cap.1.de homicid.in*
6.vbi de crimine aſſaſſinij tractatur,dici-
tur, quod tale *cap.* non poteſt applicari
ad caſum noſtrum, cum loquatur in ma-
teria aſſaſſinij,vt diximus,quod delictum
25 aſſaſſinij † cum fiat à non inimico, & ſi-
ne cauſa, clarum eſt poſſe dici prodito-
rium,ſed in caſu de quo agitur *Farinac.*
ipſe non diſſentit à *Bart.*immò dicit opi-
nionem *Bart.*eſſe * communem *quæſt.*18.
num. 76.

Et opinio *Bart. & Sequacium* quæ *
communis eſt, non ſolum ſubſtinetur au
thoritate Domini noſtri Ieſu Chriſti,tam
torum iurium,& virorum, ſed etiam con
cludenti ratione: Etenim ſi cum inimico
meo feci pacem, & dum ille tutus ſub fi-
de pacis viuebat, ego cum alijs ſocijs ag
grediot, illum nihil ſuſpicantem, neque
cauentem,non cum Sclopo, ſed cum ba-
culo,aut lapide, & occido, non nè iſte
26 dicetur à me proditoriè † occiſus, quia
ſub pace de me confidebat iuxta *l.1.ff.de
præuaric. l. ſi quis aliquid* §. *inſtrumenta
ff.de pœn. & aliæ præcalendatæ ll. & au-
thoritates,*& ita ex eodem Indultu colli-
gitur,ibi,vulneris proditoriè Sclopo ro-
tato,aut aliter illati,vt diximus.

Nec relinquam dicere quod *Bald. in
l fin. num.*11. *C. de Summ. Trin. & Fid.*
27 *Capt.*dicit,quod ille qui venenat † alte-
rum dicitur proditoriè occidere,& nemo
ex *Doctor.* inquit delictum Sclopo fa-
ctum,eſſe proditoriè factum, quia funda
ri non poterat, ſequitur ergo quod ex
28 qualitate amicitiæ, † vel confidentiæ
oritur crimen proditionis, non aliter ex
qualitate armorum,vt diximus: maximè
29 quia qualitas armorum † nunquam tri-
buit nomen delictis:quæ denominantur,
vel ex qualitate facti,vt aſſaſſinus,prodi-
tio:vel à perſona offenſa,vt læſæ Maieſta
tis,homicidium,vel parricidium:vel à lo-
co,vel à re, vt ſacrilegium, furtum: nec
ſi quis patrem laqueo,vel enſe occidit,
aliud ſortiretur nomen quam parricida,
ex qualitate facti,vel perſonæ, quia vo-
lũtas, & propoſitum delicta diſtinguunt
*l.qui iniuriæ ff.de furt. Hyppol. de Marſ.
conſil.*25.*num.*4.*lib.*1. & etiam cauſa, &
perſona *l.aut facta ff. de pœn.Capoll.conſ.
crim.*40.*nu.*30. *cum vulg.*

Neque dicat Fiſcus, aut pars Indultũ
eſſe intelligendum ſecundum ll. hiſpan.
ex quo eſt factũ à Rege in illo loco exi-
ſtente,vbi illæ leges vigent,nam reſpon
detur.

Quod cum Rex conceſſerit Indultum
Regno Neapolitano, de delictis in illo
commiſſis, quæ ibi puniuntur ſecundum
ius commune, vel leges Regni, Indultus
debet intelligi ſecundum ius, & conſue-
tudines, quæ vigent in illo loco, cui gra-
tia eſt facta, ſecundum quæ armorum
qualitas non delictum proditorium, ſed
qualitas amicitiæ, vel confidentiæ perfi-
30 cit, quia in gratijs † ius, & conſuetudo
loci,vbi fit exequutio gratiæ attenditur
autem nõ conſuetudo loci, vbi expedi-
tur gratia pulcrè *Oldr. conſ.* 168.*ad pri-
mam quæſtionem Alex.conſ.*21.*nu.*3.*lib.*
2.facit quod notat *Bald. in titul.de pace
conſtantiæ,in verſic.ſi qua controuerſia*,
31 quod ſi Papa concedit alicui feudum †
Caſtri Alemaneæ, debet intelligi conceſ
ſio ſecundum conſuetudinem Alemaneæ
refert,& ſequitur *Felyn.in cap.*1.*de ſponſ.*
32 & ratio eſt, quia actus † cuius exequu-
tionem confert,in tertium locum, ibi vi-
detur celebratus *l.3.ff.de bon. auth. iud.*
33 *poſſ.*ſimile diximus in ſtatuto † quod de-
bemus interpretrare, vt quantum magis
poteſt iuri communi conformetur, & il-
lud minus quod poteſt lædat *Abb. poſt
gloſ.in cap.cum dilectus, de conſuet. Dec.
conſ.*451.*num.*5.*& conſ.*11. *num.* 16.&
ſi tractatur de interpretrando ſtatutum
34 † eſt interpretandum ſecundum conſue-
tudinem ſui loci *Alexand.conſil.*19. *nu.*
2.*lib.*5.ita & Indultus debet intelligi ſe-
cundum ius commune, & leges Regni,
35 quia alias induceretur correctio † iuris
communis,& conſuetudinis, quæ hic vi-

gent, quia ſicut correctio non præſumitur, ita omninò vitanda, *Hoſtienſ. in cap. 1. verſic. nihilominus, de priuileg. lib. 6.* alias ſequeretur abſurdum, quod lex, ſeù ſtatutum particulare vnius loci extenderetur ad alium locum, in quo non viget illud, ſed ius commune, & illi iuri communi derogaret, quod non licet, quemadmodum

36 admodum † nec extenditur de perſona ad perſonam *Det. conſil. 589. & conſil. 554. & 555.* argumento de perſoſonis ad locum *Bart. in l. quod plures ff. de vulg. & pupill. ſubſtit. arg. l. vinum ff. ſi cert. pet. Det. in l. ſi ſcripturam num. 13. de fid. inſtrum. & cap. paſtoralis §. quoniam de reſcript. num. 10.* quia ſtricti † iu

37 ris eſt, & non derogat, niſi ius ſui loci *Alex. conſ. 75. num. 8. lib. 1. & conſ. 26. eodem lib.*

Igitur tàm ex natura, & qualitate criminis, quod nec conſtat, quam ex communi iure, & conſuetudine huius Regni, ſecundum quæ, armorum qualitas non facit crimen proditorium, ac etiam ex verbis, & mente Principis in eodem

38 Indultu, quæ verba & mens † Principis pleniſſimè ſunt interpretanda iuxta *l.*

39 *fin. C. de conſtit. princ.* & libertas † Principis correptioni, & freno non ſubeſt, vt in *l. penult. C. de don. inter vir. & vxor. l. ſancimus §. exceptis C. de don. & expreſſe dicitur in l. ſcire circa medium de præpoſ. agend. in reb. lib. 12.* & cum talis indulgentia proceſſerit ex certa ſcientia, motu proprio, plenitudine poteſtatis Principis, & ad publicam vtilitatem, & cum modica læſione aliorum, vt ex eius lectura, &

40 ſic Rex taliter indulgendo † etiam ſine partis remiſſione facere poteſt, & fecit, vt per *Innoc. in cap. cum dilecti in verſic. beneficijs, de donat. Paris de Put. de Syndic. in verſic. quia pluries num. 13. Boſſ. in titul. quomodo procedatur per actionem in delictis num. 42. & 44. in titul. de remed. ex clem. Princ. num. 23. & 48. Iac. in l. ſi quis iniquum §. ſi is prò quo ff. quodquiſque Iur. Det. conſ. 520. num. 6. & ſeq. conſ. 555. num. 19. & ſeq. Clar. in § fin. q. 59. verſic. adde quod, in Principe, & verſic. ſcias autem Vezin. in 1. tom. com. opin. lib. 1. titul. 19. ſi contra ius, vel vtil. publ. num. 20. in verſic. beneficium, ſeu priuilegium vbi teſtatur de * communi Bonacoſſ. in 2. tom. lib. 9. titul. 25. de iniur. nu. 122. verſic. remittere, & ſimiliter teſtatur de * communi Farinacc. in titul. de inquiſit. quæſt. 6. nu. 6. 22. & ſeq.* Et ſic concludo per Sacrum Conſilium decerni quod Magna Curia contra d. Ioan. Anton. Falangolam, de prætenſo inſultu, ſeu ictu Sclopi, non procedat: vel abſque remiſſione partis d. generali indultu gaudere debere, cum in caſu ſuo non adſit vulnus, non percuſſio, nec delictum in genere probatum, vt prætenditur.

Et ex prædictis ſimiliter in ictu Baliſtæ militantibus contra d. Franciſcum Falangolam d. Ioannis Antonij fratrem ſi de percuſſione ſagittæ in Ioan. Carolum aliquid conſtaret concludo d. Franciſcum debere gaudere termino ſex menſium ad remiſſionem partis obtinendam iuxta d. Indultum, & ita vt Deus, &c.

Hæc cauſa relata per Iudicem Magnæ Curiæ in aula Domini Nicolai Antonij Gizzarelli, per Sacrum Conſilium fuit deciſum non eſſe procedendum contra d. Ioannem Antonium, & deleatur titulus, & de dicto Franciſco verbũ nullum, quia non erat carceratus, ſed poſtea captus Franciſcus ipſe tamquam Clericus, fuit remiſſus ad ſuum Iudicem, quæ decreta ſunt in banca Bruni in Magna Curia, & pœnes Secretarium Sacri Conſilij de anno 1602.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Statuta non ligant niſi ſubditos.*

2 *Statuta non ligant ignorantes.*

3 *Pœna banni ignoranti non deberi. deciſum*

4 *Banna non ligant niſi à tempore notitiæ.*

5 *Banna prædeceſſoris, ſucceſſor renouare debet, pro eorum obſeruantia, & nu. 8.*

6 *Banna durant durante officio emanantis.*

7 *Banna emanari debent per totam Ciuitatem, & in caſu noſtro per omnes triremes.*

9 *Prodigi banna non renouata non nocent credi-*

creditoribus, qui contraxerunt.

10 *Statuto non punitur niſi delictum ſit tota liter conſumatum, & nu.* 12.

11 *Statutum ad caſum fictum non extenditur.*

13 *Præfectus prætorio contra legem communem quicquam facere poteſt.*

14 *Pœna non extenditur vltra delictum.*

15 *Fortiatis à triremibus fugientibus datur pœna duplicati ſeruitij.*

16 *Nobiles pœna triremium condemnari non debent.*

17 *Nobilis poteſt ſeruitium ſuum fieri facere per alium.*

18 *Delicto alterius quem teneri ſatis durum eſt.*

19 *Delicto alterius quem teneri, lege diuina tantum, fieri poteſt.*

20 *Dolus requiritur in pœnis ſtatutarijs, nec ſuffi:it lata culpa.*

21 *Pœna mortis impoſita in homicidio, requiritur dolus, & animus occidendi.*

22 *Pœna eſt moderanda.*

23 *Pœnalis prohibitio intelligitur quando ad malum non, ad bonum finem aliquid fit.*

24 *Malo animo quando quis non facit aliquid, iuris vel facti pœnam non meretur.*

25 *Statutum quãtumuis ſtrictum recipit interpretrationem à iure communi, vt ſuſta, & neceſſaria cauſa videatur excepta, & nu.* 26.

27 *Subrogatus habet naturã, & qualitatem ſubrogantis, & poteſt omnia quæ principalis.*

28 *Legem à qua recedere non poteſt, nemo ſibi imponit*

29 *Arbitrÿ liberi poteſtatem nemo à ſe abdicare poteſt.*

30 *Statuta non ligant ſtatuentes, ſed ſubditos.*

31 *Pœna non meretur de eo, quod iure fit, & num.* 32.

33 *Delictum non dicitur quod lege permittente fit.*

34 *Delictum non præſumitur in actu, quod ſine delicto fit.*

Pro Capitaneo Triremis Sancti Angeli, Triremium Neapolitani Regni.

ARGVMENTVM.

Capitaneus Triremis, an, & in quo teneatur pro fuga condemnati ad Triremes, Item de Banno, quos liget, & quando.

CONSILIVM CIII.]

QVOD Capitaneus Triremis de fuga ad Triremes condemnati non teneatur, adducitur. Primò, Bannum quod prætenditur emanatum die 21. Ianuarij anni 1588. quo tempore Capitaneus ad præſens inquiſitus non erat triremis Capitaneus, cum fuerit electus de anno 1596. & cum tempore Banni non eſſet ſubditus Generali Triremiũ,
1 ſtatuta eũ nõ ligatunt arg. *l.* 1. *C. de Sum. Trinit. & Fid. Capt.* vbi * communiter *Doctor.* & ſic bannum contra ipſum nihil operari poteſt, etiam quia de eis quæ ante tempora prædicta proceſſerant notitiam habere non poterat, & ſic nec te-
2 netur, cum ſtatuta non ligent † ignorantes, dixit *Iſern. in conſtit. cum per partes Apuleæ* dum allegat *l. fin. ff. de decret. ab ord. fac.* & ad excluſionem delicti allegatio ignorantiæ multum valet, *Felyn. in cap.* 2. *de except. in princip. bene facit text. in cap. Apoſtolicæ de Cler. excomm. miniſtr.* prout ad pœnam banni ignorati de
3 ciſum † firmat *Afflict. deciſio.* 190. *num.* 3. *&* 4. *ibique comprobat ex alij Vrſill.*
4 *num.* 6. *&* 7. cum banna non ligent † niſi à tempore ſcientiæ, vt in *Auth. vt facta nou. conſtit.*

Secundò, dictum Bannum fuit emanatum tempore Generalatus Domini Don
5 Petri de Toledo, † & vt in obſeruantia eſſet, oportebat per præſentem Dominũ Marchionem Sanctæ Crucis ſucceſſorem generalem renouari, vt in §. *eas actiones inſtit.*

inſtit.de perpet.& temp.act.& in §.pœnales inſtit.de act.in gl.& notatur in l. in honorarijs, ff. de act. & oblig. vbi per Bart. ſub cuius Marchionis generalatu dictus condemnatus aufugit,& dictum bannum
6 † tantum durauit quantum mandantis officium, ſecundum *Bald.& alios in l.1.C. de poſtul.& firmat Bart.in l.fin.ff.de pœn. vbi per Alexand.in Apoſtil. Specul. in tit. de aduoc.§.1. circa principium in verſi.in ſumma nota,& ex prædictis Afflict. in d. deciſio.290.num.4. circa finem* dicit cum non ſit probatum de alio Banno Regentis Magnæ Curiæ Vicariç(vt in caſu ſuo) ſed veteris Regentis fuit votatum contra dictum Bannum, & facilius in caſu noſtro, cum tempote ipſius emanationis non eſſet Capitaneus,& ſic ignorans, & per conſequens eo ligari non poterat.

Tertiò,Banna oportet emanari per to
7 tam Ciuitatem, & in caſu noſtro per omnes Triremes, & loca publica officij in ſcriptis,notata manu Aſſeſſoris,& affigi in valuis,& locis publicis,& coram teſtibus vt ample declarat poſt *Iſern.in cap.1.colum.2. de mil.vaxall. qui contumax eſt Felyn.in cap.2.de conſtit.num.21.*& ita
8 renouari,† vt idem *Felyn.*dicit *in cap.tregua de tregua, & pace cap.3.verſic. lex noua per text.inter alia in l.ſi pupillus §. præſcribere ff. de inſtitutor. propterea ex his, & notatis per Ang. de his quib. non eſt permiſ. fac.teſtam.§.item prodigus inſtit.* bene fuit declaratum per Sacrum
9 Conſilium,ex quo poſt declaratam † cuiuſdam prodigalitatem, non fuerunt vetera banna emanata,& renouata, vt prædictum eſt, allegata ignorantia per creditorem qui poſtmodum contraxerat, non fuit habita ratio de primis Bannis,& contra ea deciſum fuit firmat *Vrſill. ad Afflict.d.deciſio.290.num 6. & 7.* vnde ex prædictis iuribus,& deciſionibus,Capitaneus ipſe moleſtari non debet.

Quartò, ex facto apparet d. condemnatum non diſceſſiſſe liberum,ſine manilià ferrea,quia ſemper ſtetit cum ea,rappatus, & indutus ſicut cæteri fortiati,ac cum guardia, ex quo Capitaneus ipſe nec prædicto Banno contrauenit.Nàm dicit *Bart.ad l.1.ad l.Corn.de ſicar.*quod
10 quando delictum † punitur per ſtatutum non punitur niſi totaliter conſumatũ ſit & facere ſoluere de catena magna,eſt ficte facere,quia remanet cum manilia fer
11 rea, & ſtatutum † ad caſum fictum non extenditur *l.3.§.hæc verba ff.de neg.geſt.*
12 & ſic hodiè punitio † pœnæ impoſitæ delictis per *Conſtitutiones Regni* non ſit niſi delicta ſint perfectè conſumata dicunt *Angel. & Paul. de Caſtr.in l.1.ff. quod quiſque iur.Rom.in l. dãni §. Sabini ff.de damn.inf. Alexan.conſ.15.lib.1.viſo proceſſu Afflict.deciſio.21.num.*10. cum ergo prædicta pęna ſit contra facientem ſoluere condemnatum à catena magna oportebat,quod etiam à manilia ſolui feciſſet,& cum non fuerit à manilia ſolutus non intelligitur conſumata ſolutio totaliter,& per conſequens non habet locum pœna,quæ pro delicto conſumato imponitur,ex generali conſuetudine Italiæ, vt firmant *Doctores in locis citatis,& Speculator in titul.accuſatus* §.1.*verſic.quid ſi & per Affl.vbi ſupra nu.*11.

13 Quintò, contra legem communem † aliquis etiam præfectus prætorio nihil facere poteſt,per *text.in l.formam C.de offic.præfect.prætor. vbi Doctor.& Alberic.de Roſat.lib.1.de ſtat.quæſt.*146.*nu.*3.*per tex.in l.ſancimus C.de pœn.ad quod allegat Iſern.in conſtit.Regni iuriſgentiũ fol.28.colum.2.num.*40. dicens pœnam
14 † non extendi niſi quantum delictum extenditur,ex quo tale Bannum,per Generalem Triremium vltra pœnam, contra principalem imponi non poterat,cum per *Regiam Pragmaticam Domini Pro-*
15 *regis D.Ioannis de Zunica* fugientibus † à Triremibus imponatur pœna duplicati ſeruitij tantum, quæ pœna cum non cadat cum Capitaneis nobilibus,vt fuit de
16 ciſum † per *Gramm. deciſio.*32. Capitaneus ipſe non teneretur, niſi pro dicto duplicato ſeruitio fieri facere per alium
17 ſuis expenſis, † ex adductis per *Afflict. in Conſtit.Regni ſi damna clandeſtina in princip.& notatur per Dec.conſil.98.iuridicam eſſe arbitror colum.1.& conſ.591 textus, & lex num. 6.* maximè cum ſit

valde

18 valdè durum † quod quis teneatur pro
delicto alterius, ſeù pro alterius facto,
per ea quæ concludit Corn. in conſil. 1. co-
lum. 15. litera I. verſic. non obſtant addu
19 cta lib. 3. quod ex l. diuina † tantum hoc
fieri potuit, vt pro peccato Adæ homo
beatitudinem amiſit, & firmat Vrſill. ad
Affl. dec. 82. nu. 4.
20 Sextò, in pœnis ſtatutorum, † ſeù de-
cretorum Principum, requiritur dolus, &
animus delinquendi, licet ſtatutum, ſeu
decretum, nullam de dolo mentionem fa
ciat, & non ſufficit culpa lata, vt notat
Bart. in l. 1. §. 1. ff. ſi quis teſtam: & quan
21 do per ſtatutum, ſeu decretum pœna †
mortis imponitur pro homicidio, requi-
ritur dolus, & animus occidendi, ſicut
per ius commune diſponitur l. in lege ff.
de ſicar. nec ſufficit lata culpa, vt ibi per
Bald. in l. data opera C. de accuſat. qui di-
22 cit pœnam † moderandam eſſe l. quid er
go §. pœna grauior ff. de infam. & l. qui ha
redes ff. de incend. ruin. naufr. ſed in caſu
noſtro non dolus, neque animus, nec fa-
ctum punibile, nec contra prædictum ban
num in totaliter ſoluendi facere dictum
condemnatum interuenit: ex quo Capi-
taneus ipſe moleſtari non debet; cum
23 quælibet pœnalis † prohibitio ſit intelli
genda de eo, quod ad malum, & ad illici-
tum, non autem quando factum eſſet ad
bonum finem, & effectum, vt dicit Bald.
in l. 1. ff. quod cuiuſque vniuerſ. ſi Capita-
neus feciſſet dictum condemnatum à ca-
tena magna ſoluere, ex quo ad ſuum ſer-
uitium alium non habebat, vt ex facto, &
24 ſic quando non malo animo, † ſiue per
errorem aliquid fit, Iuris vel facti pœ-
na non eſt locum Paul. de Caſtr. in l. ſi
ſeruus §. Prætor num. 2. ff. de acquir. hæ-
red. & dixit Bald. in l. ſuperuacuam ff. de
his quæ pœn. nom. & idem Paul. de Caſtro
in conſil. 207. in fin. part. 2. dicit, quod pę
nam non meretur, quod mala fide non ſit
& latè tradit Crauet. in conſ. 18. num. 12
& conſ. 3. num. 24. Caualcan. deciſio. Fi-
niz. 15. num. 18. & 19. part. 5. & cum
tempore dicti condemnati fugæ, Capita
neus ipſe reperiretur Baiæ abſque famu-
lo pro ſuo ſeruitio, ex cauſa iuſta, & neceſ
ſaria ibat cum manilia, & guardia, cum
qua guardia aufugit, & ideò Capitaneus
25 non tenetur; quia ſtatutum † quamtum
cumque ſtrictum, tamen à iure communi
interpretationem recipit, vt iuſta, & ne-
ceſſaria cauſa videatur excepta l. ſi cui
ff. de ſeruit. l. quamquam de ritu nupt. &
pro hoc l. ſeruus C. de noxal. l. vt gradatim
§. ſed ſi lege de muner. & honor. Alber. de
Roſat. de ſtatut. lib. 1. q. 57. num. 13.
Vltimò, ſimiliter verum eſt in facto
quod tempore d. fugę dictus Capitaneus
26 erat capud ſubrogatum † à præſenti Do
mino Marchione Generali ſexdecim Tri
remium extra Neap. in d. loco Baiæ, &
ſic vti in locum Marchionis ſubrogatus,
& eius vice quicquid occurrebat fieri
27 mandabat, & tamquam ſubrogatus † ha
bebat naturam eius, in cuius locum ſub-
rogatus fuerat, cum omnibus qualitati-
bus ſubrogantis l. 1. §. hæc actio ff. ſi quis
teſt. lib. eſſe iuſſ fuer. Panorm. in cap. 1. in
penult. colum. de mut. pet. ſequitur Nicol.
Euerard. in ſua centur. loco à ſubrogato, &
poteſt omnia, quæ principalis author fa-
cere poterat, dum capud illarum ſexde-
cim Triremium, dicto tempore erat
Alexand. conſ. 89. volum. 3. conſ. 96. vol.
2. Afflict. in conſtit. hoſtici exceptionem
in 10. notabili, Hyppol. de Marſil. in ru-
br. de probat. num. 342. verſic. ſed vltra
adducta, Soccin. conſ. 195. circa primum
volum. 2. Bald. in l. parabolani C. de epiſc.
& cler. firmat Caualcan. deciſio. Finiz.
41. num. 35. part. 1. & ſic etiam, quod, d.
Bannum per d. Dominum Marchionem
nunc generalem promulgatum, & reno-
uatum fuiſſet, prout non fuit; quia nemo
28 † ponit ſibi legem, à qua recedere non
poſſit l. ſi quis in principio teſtamenti ff. de
29 leg. 3. & poteſtatem liberi † arbitrij ne-
mo à ſe abdicare poteſt l. pen. ff. de arb.
Alber. de Roſat. de ſtat. lib. 1. q. 16. nu. 2.
30 & ſtatuta † non ligant ſtatuentes, ſed
ſubditos, vt in principio diximus, dum
Dominus Marchio ſortiatum ſoluere fa-
cere poterat, ſic & eius Capitaneus ſub-
ſtitutus, & in eius locum ſubrogatus, ma-
ximè ſortiatum tam parui momenti, qui
ſeruire debebat per alios 14. menſes tan-
tum

tum,& ſic ad pœnam Capitaneus ipſe
31 non tenetur † propter illud quod iure
ſit *l.Graccus de adulter.vbi Doctor.Tindar.in ſuo tract. de teſtibus cap. 4. num. 8 part.1.cum ibi allegatis.* Cum enim lex
32 authoritate præſtat † aliquid faciendi pœna non irrogatur *l.1.C. de his, qui ven.ætat.impet.& per Iacob.de Aren.in ſuo tract.de expenſ.cap.1.num.3.cum ibi*
33 *adductis*, & delictum † dici non poteſt, quod lege permittente fit, *Pariſ. de Put. in tract.de ſyndic.§. licet num. 3. Nellus de Sancto Gemin.in tract. de bannit.part.*
34 *1.3.tempor.num.1.*& in actu † quod ſine delicto fieri potuit, delictum præſumi nō debet, *Anton.de Neguſant, in tract. de pign.part.4.num.2. Caualcan. deciſio.19. num.74.& 88.part.5.*& ſic ex prædictis currenti calamo adductis,dictus Capitaneus abſolui debet à prætenſa amiſſione ſui Capitaneatus Triremis,& ab alijs prętenſis per bannum.

Per Generalem Regiarum Triremium Auditorem,Capitaneus ipſe, fuit ſuſpenſus per menſes ſex à dicto ſuo Capitaneatus officio, & quod ſolueret quantitatem debitam pro ſeruitio alterius ſortiati, qui in locum illius qui aufugit ſeruiret; verum à Domino Marchione de dicta ſua ſuſpenſione ſtatim gratiam habuit, & ſolum dictum ſeruitium ſoluit,vt ex actis in generali audientia triremium.

Camillus de Laratha.

SVMMARVM.

1 *Articuli de directo contrarÿ primis poſitionibus reÿciuntur.*
2 *Falſitas actorum, de iure communi facit cauſam amictere, & nu.5*
3 *Inſtrumentum falſum in vna parte,in omnibus corruit.*
4 *Teſtis falſum deponens in vno articulo,inficiatur in omnibus.*
6 *Falſitate quacumque producta, & commiſſa quis vtens de Iure Regni cauſam ipſo iure amictit.*
7 *Sententia ex falſa cauſa contra minorem lata,eſt ipſo iure nulla.*
8 *Sententia contra mulierem ex falſa cauſa lata,eſt ſimiliter nulla, quia mulier, & minor æquiparantur.*
9 *Principali ſublato, omnia acceſſoria ceſſant.*
10 *Mulier quomodocunque obligatur,iuuatur Velleiano, & non tenetur.*
11 *Facti ſola veritate inſpecta,proceditur in Regno.*

Pro Victoria Fareſa, contra Ioannem Hieronymum de Pace.

ARGVMENTVM.

Sententia ex falſa cauſa lata eſt nulla, & falſitate vtens cauſam amictit ac mulier obligata, velleiano iuuatur.

CONSILIVM CIV.

Victoria Fareſa cum per ſcripturas,&teſtes,pbaſſet domorum in actis de ductarū eſſe dominam rite per Magnam Curiam Vicariæ Ioannes Hieronymus de Pace ipſarum domorum detemptor fuit condemnatus ad eas relaxandum, vt ex actis, quæ ſententia, vt per Sacrum Conſilium confirmetur, pauca dicam.

1 Primò, articuli, † & conſequenter teſtium depoſitiones de directo contrarij primis ipſius Victoriæ poſitionibus,cum ſint impertinentes,de iure reijciendi, & nulla de eis eſt habenda ratio, iuxta Theoricam *Bart. & aliorum in l. ſi duo Patroni §.idem Iulianus ff. de iureiur.& Canoniſtarum in cap.cum cōtingat de offic. deleg. & ex alijs Præſ. de Franch.deciſio.220.nu.1.& 2.*& ſic pars probatione caret.

Secundò, ſententia Curiæ Bituntinæ Ciuitatis per quam prætenditur pro prætenſo ipſius Ioan:Hieronymi credito fuiſſe adiudicata quædam oliuarum vigoalia,&

lia,& euicta,habens recurſum ad domos ipſas prò euictione, & obtinuiſſe aſſiſten-
1 tiam , & vendita ſibi remanſiſſe eſt nulla quia in multis d. cauſæ actis Hieronymus
2 falſitatem commiſit † cum reuerentia, & ſic omnia corruunt ſicut de inſtrumento
3 † in vna parte falſo , vt ex multis firmat *Anto.Gabr.lib.7.commun.opin.concluſio.3*
4 *num.*1. & de teſte † falſum deponente in vno articulo, inficiatur in omnibus,argument.*text. in l.eiuſdem ff. de ædil.edic. Oldrad. conſ.*37. *& ex alijs multis Anto. Gabr.ibidem concluſ.*4.*num.*1. ex qua fal
5 ſitate † in actis,cauſam amittere debet , vt per *Boer. deciſio.* 291. ſed de Iure Re-
6 gni quomodocumque committatur † falſitas,producatur,& ea vtatur,vt ipſe Ioãnes Hieronymus vti declarauit, ipſo iure cauſam amiſit per *Regiam Pragmaticam teſtem falſum Capyc. deciſ.* 37. *nu.*1.*vbi Addent.*

Tertiò, inſtrumentum prætenſi crediti quod erat principaliter,& neceſſariò præſentandum,numquam in actis adfuit,nec adeſt vnde ſententia prædicta ad aſſiſtentiam obtinendam fuit ex falſa cauſa,quę
7 ſicut ſententia † ex falſa cauſa lata contra minorem eſt ipſo iure nulla,vt ex concluſione *Bart.poſt Din.in l.ſi is ad quem ff de acquir.hæred.& ex alijs de communi opinione teſtatur Anto Gam.deciſio.Luſitan.*110. *nu.*42.ita eſt nulla ſententia
8 † contra mulierem lata, quia mulier , & minor æquiparantur *l.*1.*§.fin.ff.de edend. l.cum de indebito in fine de probat.l.* 2.*§. fin. cum gloſ. de iur.fiſc.Capyc. deciſ.*159. *nu.*22. *&* 30.

Et ſi dicatur quod pro primo prætenſo credito Victoria inſimul cum eius viro ſe obligauit ad ſolutionem , ſi ſententia nõ valuit abſque inſtrumento principalis crediti prætenſi, valida tamen eſt per prædictum nouum contractum: Reſpondetur nec valere,quia non exiſtente,
9 & ſublato principali † omnia ceſſant acceſſoria *l.non dubium C.de leg. cap. accedens in fine,vt lit.non conteſt.cap.inter dilectos de fid. inſtrum. in fine cum ſimilibus.* Amplius obligatio , & promiſſio Victoriæ fuit ipſa exiſtente ſub poteſtate viri,& de re dotali, & quomodocumque
10 mulier † obligatur,iuuatur velleiano, & non tenetur *l.* 3. *c. ſi paterna , Auth. ſi qua mulier , & toto titulo C. ad velleian. Regia Pragmatica* 1. *eodem titul. Præſid. de Franch.deciſio.*578.*Regens de Ponte in tract.de Poteſt.Proreg.in cap.de decretis Collateralis Conſilij ſuper oblig.mulier. rer.dotal.*vbi obligationem non valere firmat.

Nec vllus prætenſus ex aduerſo defectus actorum ipſius Victoriæ in Magna Curia Vicariæ,quia licet nullus adſit defectus,& omnia rite,& rectè proceſſerunt
11 tamen ſumus in Regno † vbi in cauſis ciuilibus ſine figura Iudicij ſola facti veritate inſpecta proceditur per *cap. Regni deteſtantes Pragmat.* 1. *de ordin. Iudic.* maximè in Sacro Conſilio & ſic in conciſtorio Principis *Præſid.de Franch.deciſio.* 220.*num.*5. vnde vlla habita ratione ex aduerſo deductorum , & prætenſorum ſententia Magnæ Curiæ confirmari debet pro dicta pauperrima Victoria Fareſa ſub velata Iuſtitia contra omne iuris debitum & ordinem, de ſua domo priuata,quod Domini Iudicantes penſare dignentur.

Die tertio Menſis Martij anni 1614 *referente Regio Conſiliario D. Ioanne Baptiſta Meliore cauſæ Commiſſario per Sacrum Conſilium fuit decretum bene per Magnam Curiam Vicariæ Iudicatum,& procedatur ad liquidationem prætenſi crediti Ioannis Hieronymi de Pace pœnes Secretarium , & pœnes Actorum Magiſtrum Sacri Conſilij de Izzo pro Aſcanio Longo.*

Camillus de Laratha .

SVMMARIVM.

1 *Clericus effectus poſt delictum, an cognoſcatur per Iudicem Laicum.*

2 *Clericus poſt,& in fraudem delicti,quoad perſonam cognoſcitur per Iudicem Eccleſiaſticum , & quoad bona per Laicum,& ita deciſum.*

3 *Aſſaſſinium , vt dicatur, requiritur mandatum*

datum ad occidendum, & num. 8. & 9.

4 *Mandans ad verberandum tantum, non committit aſſaſſinium.*

5 *Mandatarius ad verberandum, ſiue baculandum, ſi occidit, mandans de occiſo nõ tenetur.*

6 *Voluntas, & propoſitum maleficia diſtinguunt.*

7 *Affectio operi nomen imponit.*

10 *Pragmatica non ligat, niſi ſubditos.*

11 *Socius non probat crimen contra alium, præterquam in crimine Maieſtatis nec tunc ad torturam ſufficit.*

12 *Inimicitia non eſt ſufficiens ad inducẽdũ mandati præſumptionem.*

13 *Cauſa inimicitiæ debet eſſe magni momenti.*

14 *Contumacia contra Clericum eſt nulla.*

Pro Domino Ludouico de Bautio Ciuitatis Capuæ.

ARGVMENTVM.

Clericus effectus poſt delictum, per quem Iudicem cognoſcatur.

CONSILIVM CV.

IN hac cauſa de duobus eſt exhitandum.

Primò, an laicus poſt delictum effectus Clericus, vel Monacus, per Eccleſiaſticum Iudicem cognoſcatur, vel ſecularem.

Secundò, an *capitulum pro humani, de homicidio in 6.* habeat locum in mandante verberari cum baculo.

Quoad primum dico, quod licet vi-
1 deatur quod talis † Clericus cognoſci
debeat per Iudicem laicum, iuxta *text.
in l. 1. ff. de pœn. & in l. ſi quis poſtea ff. de
Iudic. vbi gloſ. & Doctor.* tamen ſi in frau
2 dem † patrati criminis, accepit ordines, vt
præſumi debet, quoad reſtrictionem perſonæ per eccleſiaſticum Iudicem cognoſcitur, quo vero ad bona per laicum, vt concludunt *Doctor. & ſignanter Ioannes Andr. in cap. 1. de oblig. & ratioc. ac Socc in cap penult. de for. compet. relatis omnibus opinionibus, quam ſententiam ſequitur Couarr. in pract. qq. cap. 32. & Iul. Clar. in §. fin. q. 36. verſic. ſæpè numero Foller. in conſtit. Regni aſcriptitios de Epiſcop. & Cler. num. 7. ex Couarr.* tres ponit caſus. Primus eſt, vt eccleſiaſticum ordinem ſuſcipiens poſt commiſſum delictum abſque fraude omnino à iuriſdictione ſeculari liberatur. Secundus ſi cum fraude, & dolo poſt delictum ordinatur, non liberatur. Tertius caſus, quod vbi ratione fraudis adepti eſſent ordines, pœna corporali ordinaria, ſecularis punire non poterit, ſed tantum bonorum mulcta & ammiſſione, & hanc ſimiliter firmat ex *Couarr.* & vt omnis ceſſet fraus votum proprius ante ſcelus de ſe clericãdo emiſſum probare debet, *& in fine dicto num.* 7. ſubdit: Quare cum probabilis inquit non ſit ſententia *Ioa. Andr. & ſequacium* non eſſet admittenda, licet ſit effecta * communis *multa ponit D. Vincentius de Franch. in deciſio.* 205. *ſed non decidit, & idem dicunt Pater, & Filius de Anna ſing.* 130. niſi ante commiſſum delictum, emiſiſſet votum prout deciſum fuit, non obſtante tunc Fiſci patroni oppoſitione, & tenet etiam, in poſt delictum Capellano Regio effecto ad Maiorẽ Capellanũ remitti debere, vt in *d. ſing.* 130. *nouiſſimè de Franch. dec.* 384. plenius diſcutiẽdo in Clerico effecto poſt habilitationẽ à carceribus, & in profeſſo, & iunctis tribus aulis iudicatũ ꝓfeſſum eſſe remittendum ad Iudicem eccleſiaſticum quoad diſtrictionem perſonalem tantum, ex quibus de primo capite hęc ſufficiant, & non dubito quin Clericus noſter remitti debeat.

Quoad ſecundum aduertatur, quod ſi
mandatum tantum in aſſaſſinio conſideratur ex quocumque mandato, ſiue ſit ad
occidendum, ſiue ad verberandum, vel
ad quid aliud faciendum, in aſſaſſinij crimine incidi videtur, & conſequenter, ipſius *text.* diſpoſitionem locum vendicare
quod minimè eſt verum, cum non tan-
3 tum † mandati interuentu, hoc crimen
ꝑficiatur, ſed in ſpecie debet eſſe ad occi

den-

dendum, vt in pluribus locis eiuſdem
cap.pro humani, & ſignanter ibi (*quempiam Chriſtianorum per prædictos aſſaſſinos interfici fecerunt, vel etiam mandauerint*) vnde † mandatum ad verberandum
de aſſaſſinij crimine non ſapit, licet occidat.

Quod quidem probatur, quia habens
5 † mandatum ad verberandum, ſi mandatarius occidat, mandans de occiſo non
tenetur, vt ſingulariter per plures rationes conſuluit *Paul.de Caſtr.in conſ.*192.
incip.in cauſa incarceratorum, reſpōdens
ad contraria, quæ adduci poſſent, quod
refert, & ſequitur *Auguſt.in addit.ad Angel.de Aret.in tract. de malefic. in verſic.
& appenſate in fine vlt. add.* ad quod fa-
6 cit illa trita regula, † voluntas, & propoſitum, maleficia diſtinguunt *l. qui iniuriæ
ff.de furt.l.quod rei publicæ ff.de iniur.l.* 1.
7 *C.ad l.Corn. de ſicar. cum ſimil.* & † affectio operi nomen imponit *l. ſi non conuitij C.de iniur.& ex alijs Hyppol. de Marſil.ſing.*179.*hinc Afflict.in conſtit.*Regni *ſi
quis aliquem num.*6.*&* 7. dicit quod illa
conſtitutio de manus amputatione, non
vendicat locum, in verberante cum baculo, cum armorum appellatione baculus non veniat, licet dicat, quod aut de
pœna aſportationis armorum, aut de cō-
dēnatione infligenda : & proinde *d.c.pro
8 humani* † vendicat locum quando mandatum eſt ad occidendum mediante
pecunia, prout ita ipſius verba dicunt, &
* communiter à *Doctoribus* intelligitur,
refert *Boſſ.in tract.de mandato ad homic.
num.*35.*fol.mihi* 115.*alter. Antonius Gomeſ.var. reſol. iur. tom.*3.*cap.*3. *num.*6.
*Hieronym.Gab..in conſ.*170.*& alia requiſita ponit idem Boſſ.vbi ſupra* ſcilicet,
9 pecunia ſit promiſſa, † & data à mandante, & accepta per occiſorem, quæ deficiunt in noſtro caſu, Et ſi dicatur ſtante
*Pragmatica Cardinalis de Granuela
Viceregis, de aſſaſſinio*, qua punitur affectus non ſequuto effectu, & ſic ſufficere mandatum ad aſſaſſinij punitionem, reſpondetur vltra quod talis *pragmatica* loquitur in mandante ad occidendum, vt eius verba dictant, à quibus non
eſt recedendum per *text. in l. non aliter
ff.de leg.*3.*& in l.*1.*§.ergo ff.de exerc.act.*
10 † *Pragmatica* ipſa non ligat niſi ſubditos
*l.*1 *& ibi not.C.de Sum.Trinit.& Fid.capt.* & ſic nihil operatur contra Clericos
*cap.eccleſia Sanctæ Mariæ, & cap.quæ in
eccleſiarum de conſtit.ibique late DD.*

Veniendo ad depoſitionem Octauij
Ruſſi percuſſoris, qui deponit de Ludouici mandato, & promiſſione, obſtare non
11 videtur, cum dictus Octauius loco † ſotij criminis habeatur vnde ad teſtificandum admicti non debebat iuxta *text. in
l.*1.*§.diuus ff. de quæſt.& in l. quoniam
liberi C. de teſtib.* & ſi in ſpeciali læſæ
Maieſtatis crimine admittatur, non tamen ſufficir ad torturam *Alexan. conſil.*
12 11.*lib.*1. *& idem Boſſ.vbi ſupra*: Et ſi †
inimicitiæ cauſam conſideramus, non
eſt ſufficiens ad inducendam mandati
præſumptionem, cum teſtes aſſerant ob
litem inter Marcum Antonium de Bautio, & vulneratum, ſeu vulnerati patrem
Nam dixit *Felyn. in cap. cum oporteat de
accuſat.poſt Bald.in l.ſi quis mihi bona
13 §.pater ſeyo ff. de acquir. hæred.* quod †
cauſa, vt ſit potens ad inimicitiam inducendam, debet eſſe magni momenti, &
non minimæ litis. Nec Hieronymi de Faenza depoſitio dicens à Domino Ludouico pro tali delicto pecuniam recepiſſe,
obſtare videtur, quia famulo, de domino
dicenti non creditur, nec de mandato
præſumitur, vt hoc * communiter tenent
Doctor.in d.l.ſi quis mihi bona, & plura
interuenire debent ad quod allegantur
in ſpecie *Bald. in conſil.* 383. *colum. fin.
lib.*5.*Anan.conſ.* 59. *moti præſertim ex
deciſio. gloſa in cap.cum ad ſedem in verbo interdictum, de reſt. ſpol.* Nec vltimo
obſtare videtur prætenſa contumacia,
quia præcedens citatio erat facta contra
Clericum non ſubditum, & alieni fori
14 ideo fuit † nulla *cap.Romana de foro compet. in* 6. *l. hæres abſens ff. de iud. cum
vulg.* & ex actu nullo nulla oritur actio
nec obligatio *l. ſi non ſortem* 2. *reſponſa
ff.de condit.indeb.vbi Bart. num.* 2. *Ang.
& moder. in l.cum l. C. de fideicommiſſ.
ibique latè Bart. & Imol.* & ſic con-

Digitized by Google

cludo Dominum omnino ad ſuum competentem Iudicem Eccleſiaſticum remitti debere.

Ita fuit Iudicatum, & remiſſus, vt ex proceſſu in Banca Micenæ Curiæ criminalis Actuarij; Marcello de Caro ſcriba.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Tempus datæ attenditur in reſcripto gratiæ, & ratio in propoſito caſu nu. 3.*

2 *Diuinare nemo tenetur.*

4 *Poteſtas indulgendi reſidet in ſolo Principe.*

5 *Princeps poteſt de delictis indulgere.*

6 *Actio, quæ ex reſcripto oritur, eſt ex data, & nu. 7.*

8 *Tempus datæ attenditur ſi agitur, an reſcriptum valeat.*

9 *Tempus datæ attenditur quando de reuocatione, ſiue collatione iuriſdictionis agitur, & nu. 11.*

10 *Iuriſdictio ſola Principis voluntate transfertur.*

12 *Gratia, ſiue mandatum* Principis *voce prolatum, ſtatim ſuum ſequitur effectũ & ſcriptura requiritur ad illius probationem.*

13 *Gratia, per verbum fiat, eſt perfecta.*

14 Principis *lex, ſiue mandatum infra duos menſes per omnes ſciri debet.*

15 Crimen *cum moniali eſt cæteris criminibus deteſtabilius.*

16 *Moniales ſunt templum, ac vas domini, & Spiritus Sancti ſacrarium.*

17 *Moniales ſunt ſponſæ* Chriſti.

18 *Sacrilegium, inceſtum & adulterium committit, qui cum moniali immiſcere ſe audet.*

19 *Sacrilegium cum moniali, crimen Maieſtatis diuinæ dicitur, & nu. 20. immò maius nu. 21*

22 *Statutum puniens cognoſcentem nuptam habet locum in cognoſcente monialem.*

23 Coitus *cum moniali in quacumque poteſtate indulgendi quantumuis generali, non venit, & nu. 28.*

24 *Maieſtatis crimen diuinæ, & humanæ eiuſque abolitio, eſt reſeruata* Principi, *& ſine ſpetiali mentione non venit.*

25 *Abolitione Generali per* Principem *conceſſa, crimen Maieſtatis non venit.*

26 *Viduam, vel virginem rapiens peximum facinus committit.*

27 Crimen *cum moniali, eſt ad hominum iniuriam, & Dei irreuerentiam.*

29 *Grauiſſimis in delictis, eſt facienda interpretratio in deterius.*

Pro quondam amico, pro quo ſcribere denegare non potui.

ARGVMENTVM.

In reſcripto Principis, an attendatur data, vt ſtatim afficiat omnes, & an in generali indulgendi poteſtate comprehendatur coitus deteſtabilis cum moniali.

CONSILIVM CVI.

AB amico fuit mihi quæſitum quid ſentirem de tribus, videlicet.

Primò, ſi Domino Curiæ proprij domicilij, & delicti per Excellentiſſimum Proregem Regni ſit inhibitum, nè cum moniali delictum indulgetet, an in tali inhibitione, ſiue reſcripto attendatur data, vel intimatio.

Secundò, tale reſcriptum, an afficiat propriam delinquentis Curiam, & omnes alias Curias, & in Regno quoſlibet miniſtros, taliter quod à nemine indulgeri potuerit.

Tertiò, in ampliſſima, & generaliſſima indulgendi poteſtate alicui miniſtro conceſſa, an veniat poteſtas indulgendi cognoſcentem monialem.

Quoad primum diſtinguo, aut ſumus in reſcripto gratiæ, aut in reſcripto Iuſti-
1 tiæ. Primò caſu † attenditur tempus datę iuxta *text. in cap. eam te extra de reſcript. ibi (quod nullatenus feciſſe deberes, ſi datam literarum diligentius attendiſſes)*

c. con-

cap.conſtitutus eodem titul.ibi(antequam dictus Clericus *literas exequutorias impetraſſet) & vtrobique gloſ. & Doctores clem.fin. vbi gloſ. in verſic. datam de reſcript.& ex alijs firmat Dominus Vincentius de Franch.deciſio.62.num.1. & licet gloſ.in d.cap.eam te in verſic. datam literarum*, ponat etiam contraria, dicens quod ſoluit in *cap. dilectus de præbend. in verſic. receperunt*, aduerte quod ſua ſolutio eſt in noſtris terminantibus terminis. Dicit enim quod in caſu *dicti cap.* ideo attenditur tempus receptionis reſcripti, & non datæ, quia quam cito vacat beneficium, quouſque inhibetur, & mandatum præſentatur, per Capitulum conferri poteſt, quia illi de capitulo diui
2 nate † non tenentur, vt in *c.vt noſtrũ de eccl.benef.*ſed in *d.c. eam te* conſideratur tẽpus datæ, q̃a tẽpore datę, & receptionis vacauit præbenda, ꝙ firmat *Specul.in titul.de reſcript.præſent.* §.*fin. num.* 20. *verſic.tu diſtingue, & verius*:ſic in caſu
3 noſtro debet attendi data reſcripti, † quia tam tempore datæ, quam inhibitionis, ſeù intimationis, nulla Curia, neque Regni officialis, ſiue miniſter poteſtatem
4 habebat tale crimen indulgendi, cum † poteſtas indulgendi in ſolo Principe reſideat ad *text.in l. reſcripta C.de prec.imper.offer.l.mancipia in fin.C.de ſeru.fug.l. relegati in fine,& in l.diui fratres ff. de pœn.l.2.l.fruſtra l.cum indulgentia cum l.ſeq. C. de ſenten.paſſ. cap reſcripta vbi gloſ.*15.*q.*2.*Canon.in cap.in noſtra extra de iniur.& damn.dat.Iaſ. & Caſtrenſ.in d.l.reſcripta Iſern.in c.*1.§ *ſimiliter poteſt num.*14.*de capit. qui Cur. vend. & in cap.*1, *verſic. & committentium quæ ſint reg.Paris de Put.in tract.de ſyndic.in verſic. compoſitio column.* 14. *faciunt quæ dicunt Bar.& Doctor.in l.gallus* §.*& quid ſi tantum in fin.ff.de lib.& poſthum. Bal. & alij in l.nec damnoſa C.de prec. imper. offer.Det.conſil.*137.*colum.*1.*&* 2.& ſi rale reſcriptum inhibitorium omnibus officialibus, & Regni Tribunalibus, nè quendam delinquentem cum moniali indultaret, fuit à parte offenſa impetratum, vt mihi aſſertum fuit, reſpectu ipſius partis offenſæ inhibendo, fuit gratia, quia Dominus Regni Prorex poterat alicui man-
5 date, vt ipſum indultaret, & quod † Princeps poſſit delicta indulgere, habetur ex *text.& gloſ.in l. abolitionibus eum ll. ſequentibus ff.ad Turpill.& in l.fin. C. de gen.abolit.vbi Bart.& Doctor.& ex alijs firmat Pariſ.conſ.*1.*incip.in Dei nomine nu.*1.*& ſeq.lib.*4. & cum ſimus in reſcripto gratiæ, per ſupradicta iura, & authoritates, data ipſius attendi debet.

Veniendo ad reſcriptum Iuſtitiæ, ſub-
6 diſtingue, Nam ſi conſideratur † actio, quæ oritur ex reſcripto, attenditur tempus datæ *Specul.in titul.de reſcript. præſent.* §.*fin. verſic. tu diſtingue, & verius*
7 *per d.cap. eam te*, ſi conſideratur † actio ſuper aliqua dignitate, ſiuè re, ſimiliter attenditur data *Specul.loco citato per tex.*
8 *in cap.fin.de reſcript.*ſi agitur vigore † reſcripti an valeat ab initio, vel non, etiã tẽpus datę inſpicitur *Specul.ibidẽ per tex. in cap.conſtitutus de reſcript.*& demum
9 ſi agitur de reuocatione, † ſiue collatione iuriſdictionis, quia iuriſdictio indulgendi delicta ſemper eſt pœnes Principem, qui ſolus hanc poteſtatem habet, vt prædiximus, attenditur data reſcripti, quia
10 ſola † Principis voluntate iuriſdictio trãſfertur, vt ex *deciſio.Rotæ Roman.* 21. *de Præb.in nouis ſol. mihi* 84.*& quamuis Felin.in d.cap.eam te num.*21. dicat, quod in collatione, vel reuocatione iuriſdictionis attendatur tempus præſentationis, inferius ſubdit, contrarium fuiſſe deciſũ ꝑ *DD.de Rota*, & ꝑ tres inſtantias fuiſſe
11 obtentum, quod ſi data † literarum præceſſit, proceſſum exequutoris valet licet longum tempus poſt ſint præſentatæ, ſed in caſu noſtro præſentatio non erat neceſſaria, quia, & ſine tali præſentatione, Curiæ, & omnes Regni officiales, & miniſtri indulgendi poteſtatem non habebant.

Quoad ſecundum principale quæſitum, an tale reſcriptum afficiat omnes Curias, & Regni miniſtros, nè de tali crimine indulgerent, dico quod omnes fe-
12 re *Doctor.*concordãt in hoc, quod † gratia, ſiue mandatum Principis, expreſſe voce prolatum, ſtatim ſuum ſortitur effe-

ctum, ſed ad illius probationem requiri-
tur ſcriptura, vndè eo ipſo quod Domi-
nus Regni Prorex ad inſtantiam partis
offenſæ ſupplicantis dixit, & ordinauit,
quod talis delinquens non indulgeretur
ſtatim quoad omnes, eius effectus ſorti-
tus fuit, quia eius decretum ſtatim om-
nes afficit, vt eſt *text. expreſſus in cap.
quamuis, & in cap. dudum §. nos igitur de
Præbend. in 6. cap. 1. de conceſſ. Præb. Petr.
Bellug. in Spec. princ. rubr. 47. §. ſciendum
num. 12. verſic. aduerte ſi placet, &c.* Im-
13 mò ſtatim quod Princeps dixit † fiat,
gratia eſt perfecta, vt ex multis firmat
*idem Dominus Vincentius de Franch. d.
deciſio 62. num. 2. & 3.* eo fortius in caſu
propoſito vbi decretum Principis, quod
inquiſitus de delicto in eo contento ne
indulgeatur, fuit publicatum, & Curiæ
14 eius patriæ intimatum, & † talem Prin-
cipis legem, ſiue ordinem quilibet infra
duos menſes ſcite tenetur, vt *in authent.
vt factæ nou. conſt.* & ſic etiam de iure
Canonico *cap. nouerint de ſentent. excom.
& ex alijs Bellug. vbi ſupra num. 15. ver
ſic. Nàm quilibet*, vndè habita, vel non
habita notitia per Curias, & in Regno
miniſtros de tali delicto, nemo indulgere
poterat, ex defectu poteſtatis, quæ in ta-
libus pœnes Principem reſidet, vt in præ
cedenti articulo diximus.

Progrediendo ad tertium, & vltimum
ptincipale propoſitum, ſi in generali, &
ampliſſima poteſtate, veniat indulgentia
15 talis criminis, Dico primo, † crimen
cum moniali, eſt cæteris carnalibus dete-
ſtabile *cap. adulterij 32. q. 7.* ex quo tem-
plum Dei violatur *cap. ſciendum eſt 27.
16 q. 1.* cum † moniales templum, ac vas
domini, & Spiritus Sancti ſacrarium ſint
*cap. decernimus 28. diſt. & latè Decian.
lib. 6. titul. de cogn. mon. num. 2.* & ideò
magnum, & grauiſſimum delictum cen-
ſuit *Afflict. in conſtit. ſi quis rapere.* cum
17 † ſint ſponſæ Chriſti *cap. quamuis 21.
diſt.* & iſti tales perpetuam habebunt pœ
nam *cap. 1. 27. q. 1. Card. in clem. de ſtat.
monac. quem refert Hyppol. de Marſ. in
18 l. 1. num. 4. C. de rapt. virg.* & † inceſtus,
& ſacrilegij ctimen committere eum,
qui cum Virgine Deo dicatam immiſce
re ſe audet, dixit *Santiſſimus Pontifex in
cap. virginibus 27. q. 1.* ideò monialium
violatores, ſacrilegi dicuntur, eoſque fi-
lios perditionis appellat *Apoſtolus cap.
ſciendum 27. q. 1.* Nam qui copula carna
li cum moniali coniungitur, tria commit
tit flagitia grauia dicit *gloſ. in d. c. virgi-
nibus.* Nempè inceſtum, adulterium, & ſa
crilegium.
19 Secundò, tale † cum moniali ſactile-
gium, Maieſtatis etiam crimen dicitur
per *text. in l. 1. ff. ad l. Iul. Maieſtatis in
princip. ibi (proximum ſacrilegio crimen
eſt, quod Maieſtatis dicitur)* & per conſe-
quens crimen Maieſtatis diuinæ: Nam
20 non ne verum eſt quod † habens rem
cum vxore Principis ſui Domini, crimen
Maieſtatis committit, ſecundum *Iſern. in
cap. 1. num. 13. verſic. è contrario quib.
21 mod. feud. amitt.* ita, & cum moniali ſpon
ſa Chriſti, maius crimen committit, cum
maius ſit, Diuinam Maieſtatem offende-
re, quam humanam *cap. vergentis de hæ-
22 ret.* quod confirmatur, quia † ſtatutum
puniens aliqua pœna cognoſcentem nu-
ptam, habet locum etiam in cognoſcen-
te monialem, ſic conſuluit *Dionyſ. de Pe-
ruſ. relatus per Marian. Soccin. in cap. qua
liter, & quando il 2. in 8. parte princip. q.
7. num. 100. verſic. 7. quaro extra de accu
ſat. quem refert, & ſequitur Felyn. in cap.
non ſatis num. 4. extra de Simon. Marſil.
in d. l. 1. num. 44. C. de rapt. virg. & * com
muniorem ſententiam hanc dicit in ſing.
ſuo 215. incip. validum eſt argumentum
verſ. & teneas menti.*

Tertiò, ſi tale facinus vti Maieſtatis
ctimen accipimus, & eſt, vt prædiximus
23 in † poteſtate generali data aliquo offi-
ciali indulgendi quæcumque delicta, vl-
lo modo talis criminis indulgentia com-
præhenditur, vt dixit *Angel. in ſua diſput.
incip. exorta guerra Roman. in l. ſi quis in
graui §. in quoque ff. ad Syllan. Dec. lib. 3.
ſub rub. de abolit. quand. imped. accuſ. nu.
15. Farinac. in titul. de inquiſit. q. 6. num.
55.* qui alios adducunt per rationem,
24 quia † abolitio criminis Maieſtatis diui-
næ, & humanæ, eſt vnus de caſibus Prin-
cipi

cipi

cipi reſeruatis, eiuſque cognitio ad ipſum ſpectat, ideo ſpetialem mentionem requirit, *Iſern. & poſt eum Afflict. in cap. 1. verſic. bona committentium num. 46.*
25 *quæ ſint reg.* vnde etiã † in generali abolitione ab ipſo Principe facta ſine ſpetiali ipſius mentione, non includi, voluit *Plazz. in epit. delict. cap. 38. num. 2. & 3. verſic. hinc & illud lib. 1. de abolit.*
26 Quartò, crimen † rapientis viduam, vel virginem peximum facinus eſt, dicit *lex vnica C. de rapi. virg. l. raptores C. de*
27 *Epiſc. & Cleric.* & quod hoc † crimen cum moniali deteſtabilius ſit, negari non poteſt, cum nè dum in hominum iniuriã, verum etiam ad ipſius Dei noſtri domini irreuerentiam committatur, & proinde cum grauiſſimum facinus ſit, non ſo-
28 lum à generali † indulgendi poteſtate excludi deber, ſed etiam ab ampliſſimis Regijs indulgentijs, immò ab ipſis Regijs abolitionibus quamtumuis generalibus excipi ſolet, vt in *Regijs Pragmaticis in titul. de abolit.* videre eſt, cum ſemper in
29 grauiſſimis † delictis ſit facienda interpretatio in deterius *Abb. in cap. & ſi Clerici in fine principij extra de Iudic. Marſil. in d. l. 1. C. de rapt. virg. num.* 8. & ſic cum in reſcripto Principis attendi debeat data, & ſtatim afficit omnes, vel ſaltim poſt duos menſes, omnes ſcire debent: eſt que tam deteſtabile crimen immò plus Maieſtaris, & à generalibus indultis, & poteſtatibus excluſum cenſetur, & adeſt inhibitio indulgendi omni iure inquiſitus de rali cum moniali crimine à Miniſtro quocumque generali cum generaliſſima poteſtate indulgeri non poteſt.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Teſtibus inter ſe contradicentibus non creditur, etiam ſi ab eadem parte ſint producti nu. 2.*

3 *Socij in itinere videntur deponere ad eorum exonerationem, & eis non creditur*

4 *Teſtibus contrarijs conteſtibus vocatis sũt ſuſpectiſſimi, & nemini credendum.*

5 *Depoſitioni inueriſimili non creditur.*

6 *Iudex votum ſuum cum depoſitionibus, & rebus, & vero proximioribus fundare debet.*

7 *Experimentum veri ſermonis eſt vt concordet rebus ſenſatis, & veriſimilibus.*

8 *Quod à veriſimili diſtat, eſt falſitatis imago.*

9 *Iudiciaria depoſitio non probat.*

10 *Teſti, vt teſtis non deponenti non creditur.*

11 *Teſtis de Iudicio deponens, animoſitatem contra inquiſitum oſtendis, & ei non creditur.*

12 *Teſti inueriſimilia deponenti non creditur.*

13 *Familiares mandare domino, inueriſimile eſt.*

14 *Confeſſio extraiudicialis quomodo probet & nu. 17.*

15 *Confeſſio extraiudicialis quomodo faciat indicium ad torturam.*

16 *Teſtes plures debent eſſe conteſtes de loco, & tempore, vt indicium faciant ad torturam.*

18 *Teſtes viliſſimi à teſtimonio repelluntur.*

19 *Teſtis nè dum inimicus, ſed de inimicitia ſuſpectus à teſtificando repellitur.*

20 *Teſtis inimicus repellitur etiam ſi iuſta cauſa fuerit inimicitiæ.*

21 *Falſum ſolitus deponere dicitur homo ſine fide, & conſcientia, & nunquam ei creditur.*

22 *Teſtibus ſingularibus ex diuerſitate factorum non creditur.*

23 *Cauſa eſt vti, quid primum conſiderabile.*

24 *Cauſa, & initium ſpectandum eſt.*

Pro Ioanne Franciſco, alias Ciccio de Marinis, Ioanne Antonio Maraſca Terræ Seniſij, & Fabio Arcerio Terræ Caſtellutiæ.

ARGVMENTVM.

Teſtibus inuerisſimilia,incredibilia, & varia deponentibus, & non conteſtibus, pauperrimis,inimicis,& ſolitis falſum deponere credi non debet:

CONSILIVM CVII.

FRanciſcus alias Ciccius
de Marinis, & ſocij in-
quiſiti de prætenſo ho
micidio,& furto in per
ſonam Iannutij Vertun
ni, & de alijs ex teſtiũ
Fiſci depoſitionibus, varijs,inuerisſimili-
bus, & falſis liberari debent.

Primò, quia Notarius Ioannes Maria
Roſatus fol.3. & 4. dicit in dicto præten-
ſo delicto fuiſſe quatuor fures facie coo-
pertos,& tres diſcoopertos in duabus bu
ſcatis, & vnus ex tribus fuit Franciſcus
de Marinis, alius teſtis cum mortuo in
itinere ambo conſocij,Franciſcus Caroli
Magni fol.39.dicit fures fuiſſe duos, &
exiuit alius taliter accappatus quod co-
gnoſci non poterat, & ſic vnus contradi-
1 cit alteri † vnde nemini credendum, vt
notat *Ioannes Andr. & magis* * *communi-
ter Doctores in cap.in noſtra de teſt.Spec.
in titul.de teſt. §. 1. verſic. item quod te-
ſtes diſcordant vbi etiam* Ioannes *Andr,
Anto. de Butr. & Abb. in cap.cum tu ex-
tra de teſt. Feder.de Sen.in conſ.* 142. *in-
cip.Domine Graffole, Alexan. conſ.34. co-
lum.vltim.lib.3.& conſ.43.lib.4. Grat.
conſ.crimin.26.num.21.Iacob.Nouell. in
pract.& Theorica crim.cap. de teſt. num.
10.ex multis alijs firmat*, quod quidem
procedit, etiam ſi teſtes inter ſe contra-
2 dicentes † ab eadem parte producti fuiſ
ſent adhuc per eorum contrarietates
non probant *Bart.in l.1.in fine C.de vſu-
fruct.in l. inter ſtipulantem ff. de verb.
oblig.Bald.in auth.qui ſemel 4.colum.* C.
*de prob.Iacob.Butrig.& Florian.in l. cum
de ætate ff. de probat. Hyppol. de Marſil,
conſ.4.de vultu ſuo Domine colum.vltim.
lib.1.Gramm.conſil.ciuil.154. num.8. &
9.*& dicti Notarius Ioannes Maria Roſa-
tus,& Franciſcus Caroli Magni, vltra
quod ex eorum contrarietatibus nihil
3 probant, nec minus,quia erant † ſocij in
itinere,ex quo ad eorum exonerationem
deponere dicuntur,vt vult *idem Hyppol.
de Marſil.conſ.2.num.44.& 45.per tex.
in l. nullus ff. de teſt. & l. omnibus* C.
*de teſt.cum vulg.Natt.conſil.80. num.2.
per Bart.in l. quoniam liberi C. de teſt.*

Secundò, Ioſeph Roſitus fol.14. dicit
fures fuiſſe duos facie coopertos, & quin
que diſcoopertos, & vocat Marinum de
Monte Albano in conteſtem,qui fol. 48.
dicit fures fuiſſe quatuor facie coopertos
& neminem cognouit,quod dictum red-
dit falſam depoſitionem dicti Ioſeph, &
aliam Mutij Soriani fol.8. dicentis audi-
uiſſe à dicto Marino fures fuiſſe ſeptem
& quod cognouerat vnum, idem & Ioan
nes Hieronymus Loſco fol. 30. variat à
Franciſco Leuonati, *fol.*22. à quo audi-
4 uiſſe dicit, vnde cum ſint † contrarij de-
poſitionibus conteſtium per eoſdem vo-
catorum,ſunt ſuſpectiſſimi, & nemini eſt
credendum, vt in indiuiduo dixit *Bald.
in cap. cum cauſam, quæ inter Archiepi-
copum colum.5.de teſt.per text. in l.1.in
fin.ff.quemadmod. teſt. aper.Alexan.conſ.
90.col.vlt.lib.4.Gram.conſ.crim.26.n.20*

Tertiò, Ioannes Dominicus de Noya
fol.12.deponit, quod diſtãs à furibus,&
loco circa miliarium cognouit ſeptem
fures, quos nominat,& Ioannes Baptiſta
la Scala alius teſtis dicit,quod fures ibãt
cum facie cooperti,taliter quod nõ vide
bantur niſi oculi,ergo ad oculos cogno-
uit,dum nominat, & non reddit cauſam
cognitionis iſtorum duorum teſtium di-
5 cta ſunt falſa, quia † inuerisſimile eſt ho-
mines circa miliarium videri, & in facie
coopertos ad oculos cognoſci,ex quo nõ
probant *l.teſtium fides §. ideoque ibi (ve-
riſimilia reſponderint) ff.de teſt. l. ob car-
6 men eodem ibi (confirmabitque Iudex †
votum animi ſui ex argumentis,& teſti-
monijs,quæ rei aptiora,& vero proximio-
ra eſſe comperit) & in fine eiuſdem l. ibi
(quibus potius lux veritatis aſſiſtit) facit
tex.*

text.in l.veriſimile ff.de eo quod met.cauſ.
7 cum † experimentum rerum vetorum
ſermonum,eſt vt concordet rebus ſenſa-
tis,& veriſimilibus *Bald.in l.teſtium pen.
eclum.C.de teſt.vbi allegat Auerr.& Ari*
8 *ſtot.*& quod á † veriſimili diſtat,eſt quæ-
dam falſitatis imago, vt ex alijs firmat
*Gramm.vot.14.num.8.& deciſio.28.nu.
1.immemor Affiict.qui ante eum hoc idem
dixerat in deciſio.363.in fin.* vbi decidit
teſtibus inueriſimilia deponentibus fidē
nō dari,quod ex multis alijs firmat *Car
ver.in ſua crimin.praxi ſeù repet. l.obſer-
uare C.quorum appell.non recip.num.107
fol.17.aterg.*

Quartò,Dominicus Lamendolara fol.
17.deponit,quod audiuit tres ictus Sclo
pi, & non vidit à quibus fuerunt emiſſi,
ſed iudicat fuiſſe emiſſos à Franciſco de
Marinis,Fabio Arcerio,& mortuo,hęc iu
9 diciaria † depoſitio cum terminos teſtis
excedat, & de teſte ſe facit Iudicem ni-
hil probat *Bart.in l.fin C.de vſur. Fran-
ciſcus de Aret. conſ.38. colu.* 2.& non vt
10 † teſti deponenti,non creditur *Bart.in
l.quid tamen §.ſi arbitror ff.de arb.Bald.
in l.de quibus 2.colum.ff.de leg. Alexan.
conſil.24.colum.2.& conſ.74. column. 2.
lib. 1. Curt. conſil.55. 8.colum. Gramm.
conſil.ciuil.164.num.1.& 2.*qui teſtis de
11 Iudicio deponens,† animoſitatem oſten
dit,& tanto minus ſuis dictis creditur,vt
ex alijs firmat *Idem Gramm.d.conſi.164.
num.*3.eſtquè etiam notoriè falſus, cum
diſtans per circa miliare,vt ipſemet dicit
ſed ſunt quatuor miliaria, & interponi-
tur denſiſſimum nemus, vt treſdecim te-
ſtes in defenſionibus deponunt ſuper 7.
8.& 9.interrogatorijs fol. 234. aterg. &
ſeq.dicens quod delinquentes vidit,huic
12 † incredibili dicto ſtari non debet, cum
ſermones noſtri, ſecundum communem
opinionem intellectum habentium veri-
ficari debeant,dicit *Bal.in l.1.C.de ſeru.
fug.allegans text.in l. ſi ita quis in fin. de
euict.l.milites § oportet C.de quæſt.*& re-
fert fuiſſe caſſatam quandam inquiſitio-
nem tanquam falſam, ex eo, quod dice-
13 bat, † familiares mandaſſe domino, re-
fert, & ex alijs firmat *Franc. Curt. in
tract.de teſt.concluſ.32.nu.69.* & ſic ſi ta
lis inquiſitio tamquam incredibilis caſſa
ta fuit,præſens informatio in qua plura,
& maiora incredibilia, & inueriſimilia
adſunt tanto magis caſſari,& de ea nul-
la ratio haberi debet, etiam natu-
rali ratione,vt dicit *Bald.in cap.1.§.por-
ro in princ.quæ fuit prima cauſ.ben.amitt.*

Quintò, Iannutius Torraca dicit audi
uiſſe ab inquiſito,male fecimus intetfice
re filium Notarij Dominici,quia acceſſit
Neapol. pro Commiſſario folio 24.iſta
14 enim † extraiudicialis confeſſio nullam
fidem facit ad *text. in l.1. ff. de interrog.
act.ibi (ad probationes litigatoribus ſuffi-
ciunt ea, quæ ab aduerſa parte expreſſa
fuerint apud Iudices) & gloſ fin.in l. capi-
te quinto ff. de adulter. ex alijs firmat:* &
15 ſi dicatur dictam † confeſſionem extra
iudicialem, facere indicium ad torturam
ſecundum *Afflict.in conſt. humanitatem
num.*27.hoc procedit quando eſt veriſi-
milis,vt per *Hyppol. de Marſil. ſing.* 594.
quia non præſumitur,delinquentem co-
ram pluribus velle ſuum propalare deli-
ctum,talis enim cōfeſſio eſt inueriſimilis,
& ideò per dictum teſtem falſe depoſita,
tanto magis,quia conteſtes quos vocat,
16 non depoſuerunt,nec alium habet † con
teſtem de loco, & tempore ad finem fa-
ciendi indicium,vt voluit *idem Hyppol.de
Marſil.in l.magiſtratibus §.diligenter quę
ro vlterius,& in §.quoniam ff.de iuriſdict.
omn.iud. in ſua pract.crim.& in ſing.*310
ac Carrer.*in d.ſua crim.praxi num.* 121
17 *fol.mihi* 20.immò † confeſſio, vt præiu-
dicet,debet fieri coram Iudice pro tribu-
nali ſedente iuxta *gloſ. in l. iubemus vbi
Salyc.C.de lib.cauſ. & Hyppol. de Marſil.
conſil.2.num.29.& ex alijs multis firmat
Foller.in pract.crimin.verſic.ſi confitebun
tur prima parte 3.partis num.7.fol.mihi
297. & in 2. part. 3. part.num.2.*

Vltimò dicitur, ad repulſam probatū
18 eſſe ipſos teſtes eſſe † viliſſimos, & pau-
perrimos,& ſic ad teſtificandum ſunt in-
habiles, & à teſtimonio repellendi, *cap.
licet cauſam de probat.l.3.in princip. de
teſt.Hoſt.& Abb.in cap.ſuper eo de teſt.
Alexan. conſ.* 150. *colum.4. verſic. nunc*

diſcu-

*diſcutiendum,& conſ.*152.*incip.viſo proceſſu* 4.*colum.lib.*5.*quos allegat Grat. d. conſ.*26.*poſt nu.* 22

Item ad repulſam eſt probatum, aliquos ipſorum teſtium, eſſe inquiſitorum
19 inimicos,& nè dum † inimicus repellitur ſed de inimicitia ſuſpectus *Bar.& Bald. in auth.ſi dicatur C.de teſt.Spec.in tit.de teſt.§.*1.*in princip.gloſ.Bart.in l.*3.*ff.eod. Innoc.& Doctor.in cap.cum oporteat de accuſ. & in cap. cum P. Manconella eodem titul.*ſufficit enim apparere de cauſa inimicitiæ,licet inimicitia ex animo probetur,dixit *Innoc.in cap. cum I. & A. de re Iud.Bald.in l.præſcript.C.ſi contra ius vel vtil.pub.Abb.in d. cap. cum oporteat* & plus dixit *Anto.de Butr.in cap. vt de-*
20 *bitus extra de appell.* † inimicus repellitur à teſtimonio,etiam ſi iuſtæ cauſę fuerint inimicitiæ,& in tantum eſt verum, quod teſtis inimicus à teſtificando repellitur,etiam ſi eſſet in lecto infirmus Corpus Chriſti ſumens,eius dictum non probat *Grā.ex multis conſ.cri.*46.*n.*5.*& ſeq.*

Item, & aliquis ipſorum,eſt probatum
21 quod ſolitus † ſit falſum deponere,& ſic dicitur homo ſine fide,& conſcientia,qui lucratur, vt numquam ſibi credatur, vt *Ariſt.*de mendace dicit,& *Cyn.in l. tranſigere C.de tranſact.*& falſitatis crimen leges duodecim tabularum adeò exhorruerunt,vt qui commiſiſſet,ex alto trabe yo deijci iuberent,vt videre eſt apud *Aulum Gellium lib.*10.*cap.*1.*& ex alijs refert, & firmat Hyppol. Rimin. conſ.*83.
22 *num.* 9. Cum ergo omnes teſtes ſunt † ſingulares,quia omnia eorum dicta recipiunt ſeparationem ex diuerſitate factorum,ſecundum *Bald.in l.*1.*C.ſi vnus, ex plurib.appell in fine ante verſic. quaro vtrum Bart.in l.*2.*§.ſi dubitetur quemad. teſt. aper. Bald. in l. apud antiquos verſic.item nota illam vulgarem C.de furt.& in l.* 1. 8. *q. de teſt. & in l.*2.*colum.*2.*C. de bon. poſſ. ſecund. tab.* & etiam,quia ex cauſa inimicitiæ, paupertatis, & ſolitæ falſitatis,ſunt omnes reprobati, ea ratione qua vnus reprobatur,eadem, repellun tur omnes,ex *Ancar,conſil.*247*. Angel. conſ.*128.*firmat Gramm.deciſio.*11.*num,* 2. maxime quod cauſa furti,quam aliqui ex dictis teſtibus dicunt,non eſt probata, quia mortuus non fuit furatus,& ſic non
23 exiſtente cauſa, † quæ à lege tamquam quid primum,& conſiderabile eſt iuxta *text.in l.eam ij §.cauſæ ff. de tranſact. in l.procurator §.*1.*ff.mandati ibi (initium*
24 † *ſpectandum eſt,& cauſa,& in l.ſi pariter ff.de liber.cauſ.& ex alijs Marc. Anto.Blanc.in eius pract.crim. in cap. incip. ſecunda pars defenſionis erit, &c. num.*2. *fol. mihi* 874. vnde ex prædictis currenti calamo adductis concludo,quod de prædictorum teſtium depoſitionibus nulla eſt habenda ratio, immò ob varietates, & falſitates depoſitas, ipſos teſtes puniri & omnino dictos inquiſitos liberari,put ita mihi videtur,cætera ſuppleat Iudicantium religio.

Referente Conſiliario D. Marco Antonio Morra vti Iudice M.C.V. ſemel torti fuerunt liberati,& liberatio ipſa confirmata per S.C.vt in Banca Horatij de Cuntio M.C. Actorum Magiſtri.

Camillus de Laratha.

VMMAR VM.

1 *Expoſita reuerſa quare non reuideantur an ſtupratæ ſint.*
2 *Honeſtas & boni mores minuunt pœnam.*
3 *Cobeuntes cum reuerſis, & ſimilibus, puniuntur, & ſi cum meretrice.*
4 *Virginis inboneſta,& vilis ſtuprator,de ſtupro non tenetur.*
5 *Stupri actio,quinquennio excluditur.*
6 *Stuprum cum violentia commiſſum ſine præfinitione temporis punitur.*
7 *Actiones criminales omnes, ſpatio viginti annorum præſcribuntur.*
8 *Præſcriptio in criminalibus obſtat, & Iudex eam ſeruare tenetur.*
9 *Actio ſuccedens ex delicto, lite non conteſtata non tranſit ad hæredes, & nu.*13.
10 *Culpa non placitata in patre, an placitetur in filio.*
11 *Iſernia contrarietas non eſt in caſu noſtro ſed in feudis vbi ſecus eſt propter conditionem circa rem.*
12 *Conditio, & vendicatio, actiones ciuiles*

ad

ad rem ſunt, quæ ex contractu naſcuntur non dantur ad vindictam defuncti

14 *Ius Canonicum de ſtupro loquens poſſet habere locum in locis eccleſiæ.*

15 *Stupri actio iniuriarum contra hæredem non datur.*

16 *Taciturnitate nè dum præſcribitur, ſed aboletur delictum.*

17 *Exceptio iuris defectus idem operatur, quod carentiæ actionis.*

18 *Carens actione, ad iudicium non admittitur.*

19 *Iudex repellere poteſt ne dum actionem non habentem, ſed inefficacem habentem.*

20 *Præſcriptio exceptionem excludit, & eius ope tuetur.*

21 *Præſcriptio naturalem obligationem tollit.*

22 *Alimenta quod concubinæ debeantur nullo iure cauetur.*

23 *Alimenta facta ſeruo inutilè repetuntur.*

24 *Intereſſe non debetur niſi ex mora.*

25 *Mora ſine interpellatione non committitur.*

26 *Interpellatio ad conſtituendum quem in mora non eſt neceſſaria vbi adeſt dies determinata, quæ pro homine interpellat*

Pro V.I.D. Marco Antonio de Palma contra Lucretiam Surianam expoſitam.

ARGVMENTVM.

Stuprum cum famula expoſita qualiter puniatur, an præſcribatur, an contra hæredes ſtuprantis detur actio, et an alimenta concubinæ debeantur.

CONSILIVM CVIII.

LVcretia Expoſita Santiſſimæ Annuntiatæ vii prę tenſa ſtuprata à quondam Scipione de Palma petijt condemnari dictũ Marcum Antonium de Palma V. I. D. Scipionis filium, & hæredem ad dotem & Dominicum de Palma eius filium naturalem ad aliquid pro alimentis præſtandum die 8. Iunij 1612. fol. 1. Marcus Antonius condemnatus ad quantitatem liquidandam, vt ex Sacri Conſilij ſententia fol. 28. & in ſupplicatione liquidationis petijt etiam alimenta fol. 35. quod nihil debeatur pro Marco Antonio pauca dicam.

Primò, verum eſſe in facto, bona propria quondam Scipionis non adeſſe, & quãdo Scipio ipſam Lucretiam Oecono
1 mis reſtituit, quia erat de † reuerſis, & ad ſeruiendum alijs prius data, non fuit facta ſolita diligentia, ſi erat virgo, quia pro ſtuprata tenebatur, prout proprie in omnibus in caſu præſenti contigit fuit iudicatum pœna ſtupri teneri non poſſe: prout ita refert, & ſequitur *Afflict. in conſtit. Regni ſi quis rapere quarta colum.* ſubdens hanc quæſtionem habuiſſe de facto, ſtante maxime probitate, & optima fama dicti Scipionis, & non ſoliti in ſimilibus delinquere, vt per multos teſtes eſt probatum, quod etiam non probat, dictam Lucretiam fuiſſe ab alio
2 cognitam poterit Iudex † ex huiuſmodi qualitate, & bonitate quondam Scipionis pœnam ordinariam minuere, imò indulgere *l. ſi poſſidoniũ, & l. & ſi ſeuerior C. quib. ex cauſ. inſam. irrog. ita dixit Gandin. in tract. malefic. verſic. vtrum pœna poſſit augeri, & ex alijs prædicta firmat Gramm. deciſ. 107. num. 3. & 4.* & etiam ſi dicta Lucretia probaſſet d. Scipionem
3 habuiſſe rem cum ea † iudicandum erit, prout de coitu cum meretrice, de iure non punibili per *tex. quẽ ad hoc ponderãt Bart. & Ang. in l. ſi vxor in princip. ff. de adulter. bene facit lex quæ adulterium & quæ ibi notantur, & in l. ſi ea C. eod. quod notatur in l. maior vbi Ang. ff. de adulter. Bart. in l. veram in principio ff. de furt. Bald. in l. penult. C. de adulter. Alexa. conſ. 13. colum. 2. lib. 7. vbi etiam adducit Angel. in d. l. ſi vxor* dicentem, quod non debent puniri ſcholares habentes acceſſum ad iſtas mulieres, quæ *Fanteſche*, vulgo appellantur, quæ ſtant cum ciuibus

bus, & in domibus eorum, minus honeſtè viuunt,vt ſimiles expoſitæ, & ex alijs *Gramm.d'deciſio.* 107. *num.* 6. *& Anto. Theſaur.in ſua deciſio.3.poſt num.*3.de hoc facit concluſionem quæ ibi eſt quar
4 ta concluſio, quod ſi virgo † quæ defloratà eſt,non ſit honeſtæ vitæ,vel vilis perſona tunc ſtuprator non tenetur illā dotare,aut in vxorem ducere,neque incurrit pœnam aliquam,per *text. in d. l.qua adulterium verſic. hæ autem C. ad l. Iul. de adult. & ita in terminis conſuluit Paris conſ.*160.*per totum lib.*4.*Burſat. conſ.* 69.*num.*13.*lib.* 1.& ſic habetur quod ſi Scipio viuerer,& contra eum prætenſum ſtuprum probatum fuiſſet,prout non fuit, ad pœnam,& ad nihilum tenebatur.

Secundò, prætenditur ſtuprum ipſum fuiſſe factum ab anno 1590. vt in Lucretiæ articulo 5. fol. 48. & ex fide reſtitutionis de anno 1591.fol.22. & in vita ſtuprantis non fuit cōqueſta vſque ad annum 1612.& ſic per annos 22.tacuit,ex quo pro prætenſo ſtupro agere non poterat,nec poteſt iuxta *text.in l.Mariti Lanocinium ff.ad l.Iul.de adult.ibi(Ne crimē*
5 *quinquennio continuo † ſopitū excitetur)& in §.hoc quinquēniū legitur(hoc quinquēniū obſeruari legiſlator voluit, ſi Reo,vel Rea ſtuprum, adulterium,vel lanociniū obijciatur) idem in §. fin. & vtrobique gloſ. & Doctor.& licet ibidem in d.§. eum qui* di-
6 catur,niſi per † vim ſtuprum commiſſum, tunc ſine præſcriptione temporis, intelligitur quando interuenit vis,& accuſatur *lege Iul.de vi ad l.Iul.de adulter.ſiue ſtupr.vt ibidem dicit gloſ.in verſic.huius temporis quinquennij, loquens per verba Cauè,ne aliter intelligas, & gloſ. inſtit. de pub.Iud.§.item lex* Iulia *de adulter. verſic.cum relegatione Boer.deciſio.* 26. *num.* 12.quanto fortius in hoc caſu, vbi d.Lucretia à die prætenſi ſtupri per annos 22.
7 & plus tacuit, & ſpatio annorum † viginti tantum omnes criminales actiones præſcribantur *Bart.in l.querelam C.ad l.Cornel.de falſ.& Boer. deciſio.*26. *num.*1. & ſic contra Lucretiam ſua prætenſa actio ſtupri tempore cępti Iudicij,erat præſcripta nec dum quinquennio,ſed plus anno-
8 rum viginti duorum,eique talis † præſcriptio obſtat,& per Iudicem obſeruari debet iuxta *text.in l.adulter.C.ad l.Iul. de adulter. vbi legitur (adulter poſt quinquennium commiſſum adulterium, quod continuum numeratur,accuſari non poteſt eaſque præſcriptiones legibus reo datas auferri non poſſe)ibique gloſ.in verſic. adulterium* dicit idem ſi de lęnotinio, vel ſtupro alioue capitulo huius legis accuſatur,vt *d.leg. mariti §. hoc quinquennium ff eod.*& ſic præſcriptiones ipſę per Iudices obſeruari debent,vt ibidem *gloſ.Bar. Bald.& Doctores omnes,*ergo ipſa Lucretia à tali Iudicio excludi, & reijci debet.

Tertiò, dicta Lucretia prætenſi ſtupri vltra, quod actione carebat, vult eam exercere contra Marcum Antonium prętenſi ſtuprantis filium, & hæredem, & cū
9 prætenſa † actio deſcendat ex delicto, quod lite non conteſtata cum defuncto, in hæredem non tranſit,per *text.in l.vn. C. nè ex delicto defunct. ad quod adduci poteſt gloſ.notabilis in verſi.aſſalierit,qua*
10 *ſit prima cauſ.ben.amitt.*vbi † culpa non placitata in patre non placitatur in filio
11 quam *gloſ.* multi ſequuntur, & licet † *Iſern.ibidem num.*26.*& ſeq.* contra eam tenere videatur per ſenſatam rationem more ſolito,quia ex delicto commiſſo tenens feudum ob quod perdit tenebitur hæres tāmquam delictum circa rem ex contractu cum modo habitam, vt eſſet fidelis, & ſi non impleto modo, condicitur,& vendicatur per *l.* 1. *C.de don.qua*
12 *ſub modo l.*2.*C.de condit.ob cauſ.* † conditio, & vendicatio ciuiles actiones ſunt,& ad rem dantur non ad vindictam defuncti,& ex contractu naſcuntur, quia ſic cō ueniſti ſi eſſes infidelis rederes,licet perdes,& reſtituas,quia deliquiſti,nihilhominus actio iudicabitur ſecundum naturam,propriamque actionem,quæ originaliter,vt ſit ciuilis,& perſequutoria non intuebitur quod ſuperuenit, & accidit ſcilicet delictum ſuum ob quod perdit hanc *Iſern.* concluſionem poſui ad confuſionem nonnullorum contrarium tenētium,& merito cum à tali *Iſern.* dicto tergiuerſari non poſſit, licet ad caſum noſtrum

ſtrum non faciat, quia prætenſa actio Lucretiæ ex prætenſo ſtupro originem habet, quod ſi eſſet probatum, & tempus largiretur, cum ex delicto pendeat con-
13 tra defuncti † hæredem non tranſit iuxta *text. in l. vni. C. nè ex delict. defunct. l. 1. in princip. & in fin. ff. de priuat. delict. l. ex iudiciorum in fine ff. de accuſ. l. ſicuti pœna l. pupillum §. in hæredes ff. de reg. iur. & ex alijs Octau. Oſaſc. Pedemont. deciſio.* 152. *nu. 1. & ſeq.* reiectis contrarijs firmat quod & ſi de Iure Canonico prætendatur contrarium, quia hoc expreſſe de iure
14 ciuili fundatur, ius † canonicum de hoc loquens poſſet habere locum in locis eccleſiæ quoad temporalia, & illius ſubditos, ius autem ciuile quoad temporalia eccleſiæ non ſubiectis, & ſic in hoc Regno non dubitandum.
15 Quartò, dico quod hæc actio † eſt iniuriarum, quæ neque hæredi, neque contra hæredem datur *l. iniuriarum in principio ff de iniur. §. qui in reatu decedit* integri ſtatus decedit, & crimen mortalitate extinguitur, iuxta *text. in l. fin. ff. ad l. Iul. de adulter. vbi gloſ. & Doctores* vnde tale crimen etiam ſi probatum fuiſſet, per mortem Scipionis fuit extinctum, & ob
16 annorum viginti duorũ † taciturnitatem nè dum fuit præſcriptum, ſed abolitum ad *text. in l. non ſolum §. iniuriarum ff. de iniur. & §. fin. inſtit. eod.* & per exceptio-
17 nem † iuris defectus oppoſitam fol. 3. aterg. quæ idem eſt quod carentiæ actionis, quia vt generalis exceptio, recipiens omnes, & quoſlibet iuris defectus circa actionem ipſam intentatam propter illud nomen iuris defectum, cum actio, & ius agendi idem ſunt vt *inſtit. de action. in princip.* Tamen dum agens ponitur vt genus vbi per *Ioan. Fabr. & Zaſ.* ſi erat neceſſarium, vt talis exceptio opponatur, vt aliqui *DD.* dicunt, & non fuiſſet oppoſita, vt fuit, vt dictum eſt, nihilhominus, vna parte non opponẽte, acta ſunt nulla, vt * communiter teneri firmat *Menoch. de arb. iudi. lib. 1. q. 16.* ex quo de tali ſententia ex actis nullis facta nulla eſt habenda ratio *vulg. iur.* & ex infra dicendis.
Quintò, tempore intentati iudicij dũ
18 Lucretia † carebat actione, ad iudicium ipſum admitti non debebat, *Matteſil. ſing. 7. vbi Gabr. Sarayn.* & iudex actione carentem ex officio repellere debet iuxta *text. in l. 2. ff de dot. priuil. ex notatis per gloſ. & Doctor. in l. vbi pactum, gloſ. in 2. § quo actor C. de iuramen. calum. in §. ſi pactus ne peteret, & in l. plene ff. de pecul. hæred. & ex alijs Muſcat. in ſua praxi ciuili verſic. actionis num. 9. 13. & ſeq. fol. mihi 61. & Abb. in cap. ad aures de præſcript. vbi ſequitur Felyn.* ſi apparet probata præſcriptio ex actis, licet non ſit oppoſita exceptio, & *colum. 1. verſic.* ſtantibus iſtis dicit, quod pro hoc ampliatur doctrina gloſæ* communiter approbatæ
19 in *l. ſi pactum C. de tranſact.* quod † iudex poteſt repellere nè dum illum, cui nulla competit actio, ſed etiam illum cui competit, quæ inefficax, & inutilis eſt *Bald. & late Salic. reſpondens ad contraria in l ſicut in 6. oppoſitione C. de præſcript. triginta annorum gloſ. in verſic. habeatur Bald. in l. omnes eodem titul. & ad hoc ponderatur text. in d. cap. ad aures*,
20 dum dicit, quod † præſcriptio exceptionem excludit, & tuetur ope exceptionis, cum exceptio ſit actionis excluſio *l. 1. & 2. ff. de except.* & præſcriptio omnem actionem excludit *Abb. & Felyn. in d. c. ad aures*, vnde ſententia, & actus ſunt nul-
21 li etiam quia in maleficijs † naturalis obligatio præſcriptione tollitur *Bald. in auth. ad hæc C. de vſur. Ang. in repet. l. 1. colum. 2. C. de iudic. quos refert, & ex alijs firmat Imol. in repet. cap. fin. colum* 25. *de præſcript.* & ſic conuentus moleſtandus non eſt.
Sextò, circa petitionem alimentorum dico, nullo iure, aut authoritate vſque
22 hodie vidiſſe caueri, concubinæ † alimẽta deberi, & ad hoc propoſitum adduco notabilem doctrinam *Iacobi Butrig. in l. ſi patrono C. de negot. geſt.* dicentis, quod
23 quidam qui quandam † iuuenculam tenuerat, & repetere volebat expenſas, quas ei fecerat ſi erat ſana, & ætate acta ad ſeruitia non repetet; ſin autem non fuiſſet ſana pœnes eum, vel talis ætatis, quod eius nullæ erant operæ, tunc ſecus

ergo

ergo ſi alimenta facta ſeruę, quæ non ſeruierat non petuntur, dictæ Lucretiæ Expoſitæ prætenſę concubinæ poſt ipſius reſtitutionem factam Oeconomis Sanctiſſimæ Annũtiatæ à quibus Scipio fuit quietarus, alimenta nullo modo debentur, & à fortiori, ſi vxori non debentur niſi cor reſpectiuè ad dotes, & conſtante matrimonio, & poſtea per menſes ſex tantum, dum dos ei reſtitueretur, iuxta *Neapolitanam conſuetudinem de iur. dot. cum vulg.* ergo concubinæ nequaquam, maximè, quod vllo iure cauetur.

Vltimò, nec intereſſe aliquod debetur maximè à die prætenſi ſtupri, vt prætenditur, cum non adſit debitum. Nec dos prætenſa debetur, & ſi omnia deberentur
24 prout nihil debetur, aduertendum eſt, † quod intereſſe non debetur niſi ex mora *l. ſocium qui in eo ff. prò Soc. l. lecta ff. ſi cer. pet. Aym. conſil.* 350. *Aret. conſil.* 151. *in* 2. *dubio Hieronym. Magon. deciſio. Floren.*
25 103. *num.* 1. & † nulla intelligitur fieri † mora vbi nulla adeſt petitio *l. nulla ff. de reg. iur. l. ſi pupillus ff. de verb. oblig.* neceſ-
26 ſaria eſt enim † interpellatio legitimo loco *d. l. mora* quando dies determinata non adeſt, quæ pro homine interpellat, cum hic nulla adſit obligatio, nulla promiſſio, nullum debitum, ideò nullum intereſſe debetur, & ex his breuiter dictis, ipſe Marcus Antonius ab omnibus ex aduerſo petitis, & prætenſis abſolui debet, ſententiamque ipſam ad quantitatem liquidandam in nihilo exequi, & ita mihi videtur ſaluo dominorum iudicantium ſaniori Iudicio.

Die 6. Martij anni 1614. per D. Conſiliarium Ioann. Andr. Georgium cauſæ Commiſſarium ſententia fuit liquidata in ducatis viginti, de quo pars obtinuit fieri verbum in Sacro Conſilio, quo facto die 22 Octobris eiuſdem anni 1614. cum interuētu Præſidis, per Sacrum Conſilium fuerunt et dati ducati quinquaginta miſerationis cauſa; & ita exequutum, pœnes de Mondellis Sacri Conſilij Actorum Magiſtrū.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Indignus ſuccedit, ſed Fiſcus in pœnā delicti aufert.*
2 *Indigni hæreditas remanet pœnes hæredem donec Fiſcus capiat, & nu.* 33.
3 *Defendens ſe etiam quod offendat non delinquit, & vbi non eſt maleficium non eſt pœna.*
4 *Compoſitus cenſetur reſtitutus, qui ſuccedere poteſt, & nu.* 40
5 *Innocens ſuccedere poteſt, & n.* 50.
6 *Patris factum filijs non nocet.*
7 *Pœna ad ſuos debet reſtringi authores.*
8 *Patris macula filios non aſpergit.*
9 *Teſtator poſt mortem alios vocans, intelligitur de morte naturali, non de violenta à futuro ſucceſſore illata.*
10 *Verba generalia ad merentes, non ad indignos extendi debent.*
11 *Odioſi non comprahenduntur in gratijs.*
12 *Maritus occidens vxorem, lucro dotis priuatur, & nu.* 13
14 *Vaſſallus ſi delinquat etiam non contra dominum ipſe, ſuique filij feudo priuātur.*
15 *Pater quando ipſe non poteſt ſtare in Curia ſine dedecore non poſſunt nec eius filij.*
16 *Occidens fratrem, vel agnatum propter grauem offenſam ipſe, ſuique filij ſucceſſione priuantur, & nu. ſeq.*
18 *Fideicommiſſum, & maioratus idem ſunt.*
19 *Filij occiſoris carent occiſi ſucceſſione, etiam ex expreſſa diſpoſitione vocati dummodo non proprijs nominibus, & quare.*
20 *Cauſa ciuiles, an feudalibus legibus decidi poſſint.*
21 *Occiſor quilibet, cuiuſlibet occiſi etiam nō feudatarij ſucceſſione priuatur.*
22 *Indigno inſtituto, vel legatario relicto, acquiritur, ſed Fiſcus accipit.*
23 *Indigno vno exiſtente, alius capax capit.*
24 *Occidens aliquem nedum ei non ſuccedit ſed nec eius hæres.*
25 *Proximior, excluſo incapace, & Fiſco ſuccedit.*
26 *Homicida quando eſt incapax, & perdit*

dit ſubſtitutionem.

27 *Occidens nè dum effectiuè, ſed occidere tentans, occiſi ſucceſſione ante conſumationem delicti priuatur.*

28 *Indignus eſt ille, qui negligentia, & culpa ſua mulier à qua hæres inſtitutus erat moritur.*

29 *Incapax eſt ille, qui ſucceſſione à lege priuatur.*

30 *Subſtitutus capit, ac ſi incapax in medio non eſſet.*

31 *Occidens uxorem, dotis amittit commodum.*

32 *Incapax dum quis efficitur, omnem ſuccedendi ſpem amittit.*

34 *Damnatorum, & delinquentium bona quomodo & quo iure applicantur Fiſco.*

35 *Alienatione prohibita, cenſetur prohibita, & confiſcatio.*

36 *Peculij aductitij proprietas non venit in publicatione bonorum.*

37 *Filiusfamilias, nec delinquendo alienat.*

38 *Defenſio debet eſſe cum moderamine, & incontinenti.*

39 *Inſultus poſt rixam non videtur defendendi cauſa factus, ſed ad vindictam.*

41 *Proximior vocatus ſuccedit, remotioribus in gradu excluſis.*

42 *Reſtitutio criminis nil operatur circa ea, quæ reſtitutus non habuerat.*

43 *Patre mortuo exiſtente primogenito rebelle, vel incapace, & ſucceſſit ſecundogenitus, ſi primogenitus reſtituitur, an hæc reſtitutio habeat locũ ad feuda ſecundogenito deuoluta.*

44 *Reſtitutio per iuſtitiam intelligitur etiam ad bona.*

45 *L. 1. §. fin. ff. de quaſt. intellectus.*

46 *Reſtitutio per indulgentiam non comprahendit bona.*

47 *Beneficium de iure quæſitum, Princeps nõ tollit.*

48 *Compoſitio eſt commutatio pœnæ corporalis.*

49 *Compoſitio non fit, niſi de delicto conſtet.*

50 *L. 3. de interdict. & releg. non obſtat in hoc caſu.*

51 *Gradus prærogatiua an faciat ceſſare ſubingreſſionem.*

52 *Prior in gradu, potior in ſucceſſione, & numero 53.*

54 *Hominis prouiſio prouiſionem legis ceſſare facit.*

55 *Damnatus ſi per flagitium acquiſiuit, portiones liberorum non augentur.*

56 *Pater, & filius, eadem perſona cenſentur.*

57 *Filius quidquid acquirit, patri acquirit.*

58 *Pater in bonis aduentitijs filij habet vſumfructum.*

59 *Actione carens, non experitur.*

60 *Fiſcus, vt auferat, neceſſe eſt ſe fundet in perſona eius à quo aufert.*

61 *Lucra turpia ſunt extirpanda.*

62 *Fiſcus relictum factum incapaci non aufert.*

63 *Neapolitanorum bona ex quocumque crimine, excepto hæreſis, & Maieſtatis non confiſcantur.*

64 *Occiſoris filius occiſo non ſuccedit.*

65 *Excluſa vna perſona, omnes deſcendentes ex ea excluſæ cenſentur.*

66 *Filius ſpurius ad ſucceſſionem ſui patris non admittitur.*

67 *Incapax excluſus habetur pro mortuo, ac ſi in mundo non eſſet, & omnem ſuccedẽdi ſpem amiſit.*

68 *Intellectus l. Diuo Marco C. de quaſt.*

69 *Bonorum antiquorum de medietate diſponitur, reliqua medietas relinquenda eſt proximioribus.*

70 *Bona quæſita poſſunt ad libitum acquirentis alienari.*

71 *Occiſores, bonorum, & ſucceſſionis occiſi ſunt incapaces.*

Pro V.I.D. Marco Antonio de Palma contra Berardinum, & alios de Palma.

ARGVMENTVM.

Occidens nè dum ipſe, ſed eius filij priuantur ſucceſſione occiſi, etiam in bonis fidei commiſſo ſubiectis.

Mm CON-

CONSILIVM CIX.

IN hac cauſa dum Sacrũ Conſilium decreuit ab hæreditate quondam Antonini de Palma, Catharinæ de Palma eius ſorori delata, deducenda eſſe bona fideicommiſſo per quondam Iacobum Antonium de Palma facto ſubiecta in beneficium cuius declarabitur fol. 127. & tempore mortis Antonini ſine filijs, Scipionem, & Berardinum patruos ſuos carnales ſuperuixiſſe, dictumque Berardinum, & Vincentium eius filium appenſate cum Pugione Antoninũ interfeciſſe fol. 170. 175. eſt videndum, an bona omnia fideicommiſſaria d. Marco Antonio, vti Scipionis filio, an medietas, & alia medietas dicto Berardino, vel eius filio applicari debeăt, & videtur dicendum pro Berardino, eiuſque filio, ex pluribus.

Primò, ex dictis per *Regentẽ de Ponte in tract. de Poteſt. Proreg. in titul. de refut. feud.* §. 9. *num.* 7. *fol.* 424. vbi differendo
1 indignum ab incapace, vult, quod † indignus ſuccedat, & non ſit incapax, ſed Fiſcus in pœnam delicti auferet ab eo tamquam ab indigno ex *Bart. Salic. & alijs in l. hæreditas C. de his quib. vt indig. & Pereg. de iur. Fiſc. lib.* 2. *c.* 3. *per Regentem allegatis.*

2 Secundò, donec per † Fiſcum hæreditas auferatur, remanet pœnes hæredes, & nemo de indignitate opponit niſi Fiſcus per *l. his conſequenter ff. famil. erciſc.*

3 Tertiò, tale delictũ fecerũt, ex cauſa ad† defenſionem, ex quo maleficium non cõmiſerunt, vt per *Bald. in l. data opera* C. *qui accuſ. poſſ.* & vbi non adeſt maleficiũ, non eſt pœna *l. ſancimus* C. *de pœn.*

Quartò, de tali crimine Berardinus
4 fuit † compoſitus, & ſic reſtitutus, qui ſuccedere poteſt *per l.* 1. *C. ſent. paſſ.*

Quintò, ſi Berardinus, & Vincentius eſſent culpati, & excluſi, adeſt Iacobus
5 Antonius alius eius † filius forſan innocens, qui ſuccedere poteſt, per *l.* 3. *ff. de interd. & releg.* vbi ſi pater amittit Ciuitatem, filijs non præiudicat, in his quæ à genere, & à maioribus habuit.

6 Sextò, factum † patris, filijs nocere non debet per *text. in l. cum ratio ff. de bon. damnat.*

7 Septimò, pœna † ad ſuos debet reſtringi authores, vt in *l. ſancimus* C. *de pœn.*

8 Octauò, & vltimò, † macula patris, filios non aſpergit, dicit *Regens de Ponte vbi ſupra per l. Diuo Marco C. de quæſt.*

His, & ſimilibus in contrarium non obſtantibus, contrariam ſententiam magis iuridicam, & veriorem eſſe puto, ex pluribus.

Primò, teſtator quando dixit quod vnus ſuccedat alteri ſine filijs decedenti, excluſis fœminis, intellexit, & intelligi-
9 gitur, de decedente † morte naturali, & non violenta à futuro ſucceſſore illata, qui intellectus eſt neceſſario ſumendus in tali inſtitutione, & ſubſtitutione, ne ſucceſſores contra viuentes votum captădæ mortis haberent iuxta *text. in l. ſtipulatio hoc modo concepta* ff. *de verb. oblig. &*
10 *l. fin.* C. *de pact. vbi Doctor.* & † verba generalia reſtringi debent ad merentes, non autem ad indignos, vel odioſos, etiam in materia mere fauorabili, iuxta *text. in l. Lutius Titius* ff. *de leg.* 2. *per quẽ text. Bald. in cap. fin. colum.* 1. *de præſumpt.* dixit, quod Papa non videtur velle pro-
11 uidere indignos, quia † odioſi non compræhenduntur in gratijs, vt in *l. teſtamento centurio ff. de manumiſſ. teſtam.*

12 Secundò, maritus † occidens vxorem lucro etiam ex pacto, vel conſuetudine ſibi debito, ipſo iure priuatur, & dos ad hæredes vxoris pertinet iuxta *text. in l. ſi ab hoſtibus* §. *ſi vir ff. ſolut. matrim. l. relegatorum in fin. ff. de releg. l. ſiuè hæreditaria in fin. ff. de neg. geſt.* Quinimmò ne
13 dum quando vir realiter † vxorem occidit, omne lucrum perdit, ſed etiam quando non occidit, ſed cauſam morti dat, vt puta, ſi ei de alimentis, & alijs neceſſarijs non prouidet, ita quod ex hoc vxor moriatur, tale lucrum perdit, *Bald. & Raphael*

phael.in d.l.ſi ab hoſtibus §. ſi vir idem Bald.in l.quid in vxorem C.de neg. geſt. in auth. dos data C. de don. ante nupt. & Paul.de Caſtr.in d.§.ſi vir dicit, quod hoc habuit de facto Florentiæ,quem refert,& ſequitur *Iaſ.*& firmat *Hyppol.de Marſil.conſil.93.num.3.& plur.ſeq.*

14 Tertiò, ſi † vaſallus committit delictum non contra dominum, ipſe, ſuique filij,& deſcendentes feudum amittunt, & ſi ſit paternum ad proximum agnatum reuertit,per *text. ad literam in cap. 1. §. denique verſ.ſi vero,quæ fuit pri.cauſ.ben. amitt.*ibique omnes *Feudiſtæ* ex illo *tex.*

15 colligentes firmant, quia ſicut † Pater, ita nec filius in Curia honeſtè ſtare poteſt argumento *l. quod ſi nolit §. mancipium ff.de ædil.edict.Iſern. in cap.1.ſi vaſal.feud.priu.& in c.fin.quæ ſit prim.cauſ. ben.amitt.Cyn.in l.fin.C. de liber. & eor. liber.Bald.in cap.1. §. hoc quoque de ſucceſſ.feud. Aluar.in d.§.ſi.cucl.1.per tex.in cap.1.ſi vaſall.culp.ſi de feud.milite ſequitur Zaſ.de feud part.10.num.96.& ita pro regula ponit Aluar.in d.cap. 1. §. fin. num.7.quæ ſit prim.cauſ.ben.amitt.& ex alijs Conſ.Fab.de Ann.conſi.128.num.1*

16 & 2. propter eius † grauiſſimam offenſam,quæ principaliter non reſpicit dominum, ſed fratrem, vel alium agnatum occiſum ad bona feudalia paterna, vel antiqua fratris occiſi,occidens, nec ſui filij admitti debent, per generalitatem *cap.ſi vero,an ille, qui interfic.fratr.domi-*

17 *ni ſui:*Nam ſi frater propter fratricidium feudo ſuo priuandus venit, & feudum ipſum ſi paternum,ad proximum agnatum reuerti debet, quanto fortius ad feudum fratris, vel filij fratris occiſi admitti non debet, prout ita ex alijs reiectis contrarijs firmat *Scurph.conſil.43.per totum, & conſil.54.num.6.*& nè dum occiſores,ſed & ſui filij, & deſcendentes feudo occiſi priuantur per *d.cap.1. an ille, qui interf. fratr.d.ſui notat gloſ.in d.cap.1.ſi vaſall. feud.priu.& firmat Gregor.Lopez.in l. 13 gloſ.12.titul.2.part.6.hiſpan.*ſubdens, ex quo inferes ad maioratum, & ſic ad ca-

18 ſum noſtri † fideicommiſſi, quod eſt idē quod maioratus, quod nihil aliud eſt, quam fideicommiſſum,de quo in *l.cum ita legatur §.in fideicommiſſo ff. de leg. 2. & in l.peto §.fratre ff.eod.dixitque Palat. Rub. in repet. cap. per veſtras de donat. inter vir.& vxor §.44. num. 5. Couarr. var.reſolut.lib.1.cap.15.num.14. Molin. de primog. hiſpan. lib. 1. cap. 1. num. 7.*

19 quod procedit etiam ſi † filij ad eam rem ex expreſſa diſpoſitione eſſent vocati, dummodo non proprijs nominibus, ſed ſimpliciter ſub nomine filiorum,quia contemplatione patris vocati præſumuntur, ideoque excluſo patre, ipſi quoque excludūtur tradit *Iſern.in d.cap.1.ſi vaſall feud.priu.* & licet iura, & authorita-

20 tes allegatæ loquantur in † materia feudali, tamen bene per ea caſus noſter decidi poſſet, quia magis * communis opinio eſt; ſicut & verior quod totus liber feudorum,ad deciſionem cauſarum iuris communis allegabilis ſit prout tenent *Odofred.Iſern.Bald.Aluar.& Mart. Laudenſ.in prælud.feud.* vnde *Bald.* ibi dixit, deficiant latrare pertinaces, quia iſtud opus per omnes obſeruatur, ſequitur *Iaſ. in vſib. feud. in primo caſu in princip. q. 1.*

21 Quartò, quid egemus exemplis, ſi † quilibet occiſor cuiuſcunque occiſi ſucceſſione priuatur,& in proprio caſu fidei commiſſi eſt *text.apertus in l.2.§.fratris ff.ſi quis aliq.teſt.probib.ibi(fratris autem factum,fratri non nocet,ſi fidei eius qui dolum admiſit commiſſum eſt, vt hæreditatem reſtitueret, ea hæreditas caduca cum ſuis oneribus fiet,vt commodum legis falcidiæ Fiſcus ſentiat,dodrātis autem fideicommiſſarius)ibique gloſ.& Bart.num.10 & in l.codicillis §.mane ff.de leg.2.*firmat in occidente filium fratris,vt in noſtro caſu,eſt etiam *text.in d.l.cum ratio §.fin.ff. de bon.damnat. l. Lutius Titius in metallum ff.de his quæ pro non ſcrip.hab.Cyn.in l.hæreditas ff.de his quib.vt indign.*dicit, aut capere poteſt ex teſtamento alterius,tamen propter vitium ſuum non capit ibique *Petr.de Bellapert.* dicit inſtitui

22 tur,† vel ſibi legatur hæres, vel legatarius eſt, ſed aufertur ei hæreditas,vel legatum,& fideicommiſſum, & ea tenetur ſolue-

ſoluere Fiſcus cui applicantur *l.ex facto §.videamus de vulg.& pupill.ſubſtit. ibidemque Iacob.Butrig.* dicit, quod ſi hæredes reperiuntur indigni tunc applica-
23 tur Fiſco, ſed quando de † pluribus vnus
eſt indignus, hinc eius portio accreſcit
alijs ideſt capacibus *l.cum quæſtio C.de
leg.Bald.in l.eam quam num.* 10. *verſic.
hac faciunt ad quæſtionem C.de fideicom-
miſſ.vbi gloſ.in verſic.comprobata, Iacob.
de S.Georg.in eadem l. hæreditas num.* 7.
& 8.*concordando opinionem Bart.& Bal.*
24 concludit, quod † occidens aliquem nè
dum non ſuccedit ei, ſed nec eius hæredi
per *d.l.Lutius ff.de iur.Fiſc.* vbi habetur,
quod vxor occidens maritum, non poteſt
ſuccedere eius filio, ex marito procreato;
*Pereg.de iur.Fiſc.lib.*2.*cap.*3. *num.* 6. *&
de fideicommiſſ.in propria materia loquẽs
art.*22 *num.*98.*ex alijs multis firmat*, &
25 ſic † Berardino interfectore, & Fiſco ex
cluſis ſucceſſit Scipio Marci Antonij pa-
ter per prædictaiura, & authoritates, &
in terminis firmat *Scurf.d.conſi.*54.*num.*
4 *fol.*286. *Hyppol. de Marſil. d.conſ.* 93.
*num.*8. in fratre occidente fratrem, vel
filium fratris *Barbat.conſil.*8.*per totum
lib.*3.*qui alios multos adducit, & eſt * com
munis opinio, quam tradit Iul.Clar. in §.
homic.verſic.priuatur pract.crimin.lib.*5.
Conſil.Fab.de Ann d. conſil. 128. *num.*
13.*dictam * communem, & alios adducens
& * communius eſſe firmat Boer.deciſi.*25
26 *num.*8.*ſubdens* Nàm ipſe † homicida eſt
incapax, & etiam ſui hæredes talium
turpiter quæſitorum, & *num.*11.ſequitur
quod frater ſubſtitutus, in caſu mortis
non ſuccedit, in vim ſubſtitutionis, occi-
dendo fratrem, cui eſt ſubſtitutus, nè do-
lus ei proſit *d.l.ſi ab hoſtibus §.ſi vir*, &
ſic homicida perdit ſubſtitutionem de
eo factam poſt mortem fratris, ab eo oc-
ciſi, & eius portio accreſcit alijs fratribus
quia excluſus pro mortuo habetur, quam
concluſionem firmans *nu.* 14. pluries ita
deciſum teſtatur.

27 Quintò, non ſolum qui † occiderit, ſed
qui cogitauerit aliquem interficere ſua
ſucceſſione incapax eſt, & ante conſuma
tionem delicti ſucceſſit priuatio hæredi-
tatis ad notata per *Bart.in l.filius fami-
lias §.diui ff.de leg.* 1. *& in l. abſenti* §.1.
ff.de acquir. hæred. dum concludit, quod
prohibita alienatione, dicit ſi alienabit,
vel tentabit alienare, cum verba ipſa ſi-
gnificant tempus ante alienationem per
fectam antequam ſequatur, & eſt in actu
alienandi inducitur priuatio, & in iſto ca
ſu habuit locum tranſlatio bonorum fi-
deicommiſſo ſubiectorum, in Scipionem
ſubſtitutum vocatum, quando Berardi-
nus, & Vincentius tentauerunt Antoni-
num occidere, vt in terminis concludit
*Ruin.conſil.*129.*colum.*2.*lib.*2.*& ex alijs
Roland.à Vall.conſil.*56.*num.*11.*circa
finem & ſeq.* quanto fortius quia prædi-
cti, nè dum rentauerunt, ſed realiter ap-
penſate Antoninum occiderunt, & fue-
runt excluſi, & omnia bona fideicommiſ-
ſo ſubiecta Scipioni tempore mortis An
tonini proximiori in gradu viuenti ac-
quiſita, & ſucceſſiuè præſenti Marco An
tonio eius filio applicari debent.

Ex his intentio Marci Antonij eſt fun
data, vt obtinere debeat, reſtat reſponde
re contrarijs.

Pıimum enim contrarium ex *Regente
de Ponte* in eo quod dicit indignum ſuc-
cedere, & ab eo aufert Fiſcus, non obſtat,
quia nihil ad caſum noſtrum facit, cum
non ſimus in indigno, quem *Regens* nec
declarat, & pro faciliori dilucidatione,
28 dico ꝙ indignus † eſt ille qui id effecit, vt
negligentia, & culpa ſua mulier à qua
hæres inſtiturus erat moreretur, vt in *l.in
dignum ff.de his quib.vt indig.* ſed ſumus
29 in incapace, † & eſt ille qui ſucceſſione
à lege priuatur *Peregr.de iur.Fiſc. lib.*3.
*cap.*1. *num.* 4. cum dicti Berardinus, &
Vincentius occiſores per prædicta iura
& authoritates ipſo iure Antonini occiſi
ſucceſſione priuati fuerunt, & capere ne-
queũt, alijs defertur qui illam ceperint, ſi
incapaces vti in medio non eſſenr, tan-
30 quam † ſubſtituti, vel ab inteſtato ve-
nientes excluſo Fiſco, vt ſuperius latè
fundatum eſt, *Peregr. de iur. Fiſc. lib.*2.
*cap.*3.*num.*6.*& eſt caſus in d. §.ſi vir.* ibi
31 (*ſi † vir vxorem ſuam occiderit dotis a-
ctionem hæredibus vxoris dandam eſſe
Procu-*

Proculus ait, & rectè, non enim æquum eſt
virum ob facinus ſuum dotem ſperare lu-
crifacere) vbi gloſ. in d. verſic. lucrifacere
ex alijs firmat etiam ſi ex pacto lucrare-
tur non lucratur, & firmat *idem Regens*
d. ſuo in loco num. 7. circa finem dicens, &
32 dum ex delicto quis efficitur † incapax,
tunc omnis ſpes circa potentiam ſucceſ-
ſionis eſt perempta, & ſic nec ſpem ſuc-
cedendi habet, vnde primum contrarium
reſolutum remanet.

Lex his conſequenter ff. fam. erciſc. in
33 ſecundo contrario, quod donec per † Fi
ſcum hæreditas non aufertur remanet
pœnes hæredem, & nemo de indignita-
te opponit niſi Fiſcus, nec obſtat.

Primò, quia dicta *lex his conſequen-*
ter limitatur vt non procedat ſi ſit alius
non interficiens, qui in eodem gradu ſit
cum interfectore, ille alius ſuccedit, *Din.*
in l. ſi ſequens quæſtio ff. ad ſen. conſult. Syl-
lan. Bart. in d. §. fin. d. l. cum ratio, & ſic
Berardino, & Vincentio interfectoribus,
& Fiſco excluſis debet ſuccedere Scipio
non interfector in eodem gradu exiſtens
vt in terminis firmat *Scurf. d. conſil. 54.*
num. 4. ſol. 286. & iuxta ſententiam inui-
ctiſſimi Caroli V. Imperatoris feliciſſimæ
memoriæ, quod occiſo Alexandro Flo-
rentiæ Duce, Laurentius proximior, quia
interfector, eiectus fuit, & delata ſucceſ-
ſio Coſmo ſequenti in gradu, refert, &
ex alijs firmat *Pereg. de iur. Fiſc. d. lib. 2. c.*
3. num. 17. circa finem ſic ſuccedere de-
bet Scipio qui ſublato interfectore ipſe
ſolus remanet proximior.

Secundò, licet non ſimus in indigno,
ſed in incapace, vt prædiximus, tamen,
34 & ſi de iure *Digeſtorũ* bona † delinquẽ-
tium, vel damnatorum, aùt indignorum
quærebantur Fiſco *d. l. Lutius ff. de iur.*
Fiſc. & ex alijs gloſ. in verſic. inducendam
& per ius *Authenticorum* fuit innoua-
tum quod quærebatur aſcendentibus,
deſcendentibus, & collateralibus vſque
ad tertium gradum, vt in *Auth. vt nulli*
Iudicum §. finali & in auth. bona dãnato-
rum C. de bon. proſcript. ſeu damnat. & per
conſtit. Regni incip. forıudicatorum bona
burgenſatica ſi liberos, vel parentes vſque
ad tertium gradum non habeant, non de-
bet Fiſco applicari, & de feudalibus, Fi-
ſco, & liberis cum diſtinctione, vt ibi, Ho
die per gratiam huic Ciuitati Neapo-
lis factam per viam legis, hæc publicatio
ſublata eſt, & ex quocumque delicto, ex-
cepta hæreſi, & Maieſtatis nihil quæri-
tur Fiſco, vt prædiximus, & firmat *Præ-*
ſid de Franchis d. deciſio. 213. num. 24.
dum nihil pertinet ad Fiſcum, talis lex,
& aliæ authoritates quæcunque ſi in Fi-
ſci fauorem adeſſent, in caſu noſtro nihil
operãtur per d. gratiam in dies obſerua-
tam, & deciſam.

35 Tertiò, teſtator fideicommitteas, † pro
hibuit alienationem bonorum, & ſic eo-
rũm confiſcationem *l. Imperator in prin-*
cip. vbi Bart. ff. de fideicommiſſ. libert. Ale
xan. conſil. 23. lib. 1. Det. conſil. 442. colu.
2. Socc. conſil. 121. colum. 4. lib. 4. Hyppol.
de Marſil. ſing. 314. Ruin. conſil. 23. co-
lum. 4. conſ. ſeq. lib. 5. quia confiſcatio eſt
alienatio, vt per *Bart. in l. ſi finita §. ſi de*
vectigalibus in 6. q. ff. de damn. infect. vbi
36 concludit quod † proprietas peculij ad-
uentitij non venit in publicatione bono
rum filij, quia ei omnis alienatio eſt in-
terdicta *l. cum non ſolum §. filius C. de bon.*
37 *quæ liber.* ergo etiam † delinquendo non
alienabit, & ex alijs *Roland. à Vall. d.*
conſil. 56. num. 8. & ſeq. lib. 1. & facilius
in caſu noſtro vbi Berardinus, & Vincen-
tius, ob eorum incapacitatem per deli-
ctum nihil eis fuit vnquam acquiſitum,
ex quo Fiſcus caperet, & ex his ſecũdum
contrarium ſublatum remanet.

Lex ſancimus C. de pœn. & dictum
Bald. in d. l. data opera, C. qui accuſ. poſſ.
quod delictum ad defenſionem factum,
pœnam non meretur, vt in tertio contra-
38 rio, nec obſtant, quia † defenſio debet eſ
ſe cum moderamine, & in continenti, puta
ſi quis inſultat aliquem cum baculo, non
licet inſultato, gladio percutere, ſi aliter
defendere ſe poteſt, vt * communiter *Do-*
ctores, ita tenere dicit *Gramm. deciſio. 63*
num. 2. & 3. ſic etiam ſi poſt rixam, ex
39 † interuallo verberantem inſultantem,
vulnerauit, cauſa defenſionis feciſſe non
videtur, ſed vindictæ, & hæc eſt * commu-

nis Scribentium ſententia, quam teſta-
tur *Bart. Capoll. conſil. crim.* 43. refert
*Iul.Clar.in d.§. homicidium verſic. ſciat
tamen fol.26.aterg.*& ſic fortius, quam
in caſu noſtro, vbi nullo exiſtente inſultu
ſed appenſate dictum Antoninum occi-
detunt, & Deus ſcit ſi cauſa, vt in ſuis
bonis ſuccederent, fecetunt, & nullam
excuſationis cauſam habent, & per com-
poſitionem, & contumaciam de tali ho-
micidio patrato ſunt confeſſi, vt infra di-
cemus, ergo ex his tertium contrarium
ſublarum eſt.

Lex *prima C.ſentent.paſſ.* in quarto cō
trario vbi ex quo Berardinus de tali deli
40 cto fuit † compoſitus prærenditur reſti-
tutus, quod ſuccedere poſſit, minus ob-
ſtat.

Nam Iacobus Antonius de Palma fi-
deicommittens voluit, & expreſſe manda
uit, quod aliquo ſuorum deſcendentium
ſine filijs maſculis mortuo, ſuccederet
41 † proximior in gradu, quando poſt An-
tonini mortem caſus ſucceſſit, Berardino
ob delictum incapace reperto, fuit datus
locus alijs, ideſt Scipioni, Marci Antonij
patri, tempore Antonini mortis, de cuius
ſucceſſione agitur, in proximiori gradu
exiſtenti, cum ex ordine veniant *l. cum
ita §.in fideicommiſſo* ff.*de leg.2. l. fin. ff.
de verb ſig. & ex alijs Iſern. quæ ſit pri-
ma cauſ.beneſ.amitt.§. præterea ſi vaſal-
lus prope ſupra num.* 10. & ipſe Berardi-
nus qui nihil habuit, nihil amiſit, & con-
42 ſequentet † reſtitutio criminis nihil ope
ratur, maximè circa ea, quæ reſtirutus
tempore delicti non habebat, ad *text. in
l. quod ſi minor §. reſtitutio ff. de minor.
Bart.in l.Gallus §. quid ſi tantum colum.
fin. verſic. deinde videtur ff. de liber. &
poſthum.& ex alijs Præſid. de Franch. d.
deciſio. 213.num.2.& infra, Iſern.in cap.
1.§.præterea ſi vaſallus colum. 3. verſic.
ſed quid ſi pater quæ ſit prima cauſ.beneſ.
43 amitt.num.*12.ſubdit, quod ſi † moritur
pater exiſtente primogenito Rebelle,
vel incapace ſuccedit ſecundogeni-
tus, ſi primogenitus reſtituitur, hæc reſti-
tutio locum non habet ad feuda ſecun-
dogenito deuoluta tempote quo primo
genitus erat tebellis, vel incapax, & di-
ſputando articulum pro, & contra, tan-
dem dicit, audiui Iudicatum pro ſecun-
dogenito ſtatim, quod primogenitus
fuit tebellis, & inhabilis, & ex alijs idem
firmat *Lipar.* addens in *verſic.* audiui pro
ſecundogenito *Camer.in repet.cap. Impe
rialem de probib.feud.alien. fol.*103. *litte-
44 ra* C. inſuper talis compoſirio non fuit †
reſtiturio pet iuſtitiam, ita quod reſtiruat
etiam bona, prout ita declararur, & intel
45 ligitur † *text.in l.1.§. fin. ff. de quæſt. vt
ex alijs firmat Præſid.de Franch.d.deciſ.*
213.*num.*52. ſed cum compoſitio ipſa
46 ſit facta per indulgentiam, quæ non com
præhendit bona, maximè quæ tunc non
habebat, ſed nec ſua, ſi confiſcata fuiſ-
ſent, per *text.in l.2.C.ſentent.paſſ.Bart.in
l.fin.eodem titul.idem Præſid. de Franch.
d.deciſio.*213. *num.* 32. & dum Berardi-
nus rali ſucceſſione priuatur per prædi-
47 ctas leges, & authoritates, & eſt † bene-
ficium ipſi Marco Antonio quæſitum,
Princeps beneficium de iure quæſitum
de plenirudine poteſtatis, nec tollere po
teſt, ad *text.in l ſi ſe non abſtulit §.fin.* ff.
*de re iud.cap.indultū de reg.iur.in 6. cap.
de bis in fin.12 diſtint.* ideò Berardini cō
poſirio nil operatur.

48 Sed quid in hoc vagamus, ſi † compo
ſitio nihil aliud eſt niſi permurario pœ-
næ corporalis, vt ex *Regia Pragmatica
2.de compoſit.Carau.in Rit.Magn. Cur.
Vic.276.num.7.ex alijs firmat,* & ſi tol-
lit pœnam non tollit delictum, & infa-
miam, vt eſt *text.ad literam in l.indulgen
49 tiam C. de gener.abolit.* quæ † compoſi-
tio non fit niſi conſter de delicto, vt or-
dinat *d.Rit.276 ibique Carauit. num.*3.
ex quo Berardinus rale homicidium ne-
gare non poteſt, & ſi compoſirus de pœ-
na corporali, non fuit reſtitutus ad bona
maximè quæ numquam habuerar, & ob
tale delictum actionem, ac ſpem habendi
amiſerar, vt prædiximus, & ſic quartum
contrarium reiectum eſt.

Lex tertia ff. *de interd. & releg.* vbi ſi
pater amittit Ciuitarem, filijs non præiu
dicat in his, quæ á genere, vel à maiori-
bus habuit, vt in quinto contrario, nec

obſtat

Digitized by Google

50 obſtat,quia talis † *lex* in caſu noſtro nil operatur.

Primò,quia teſtator voluit,& expreſſe mandauit, quod in caſu alicuius morientis ſine filijs maſculis, eius bona irẽt ad proximiores ex maſculis, gradus prærogatiua ſeruata,fœminis penitus exclu-
51 ſis fol.4.aterg. qui † gradus prærogatiua facit ceſſare etiam ſubingreſſionem & repræſentationem, cum data repræſentatione,prærogatiua gradus ceſſaret contra teſtatoris voluntatem, vt per *Paul. de Caſtr.in auth.defuncto C.ad Tertul.*& per d.clauſulam non concurrit cum patruo,*Det.conſil.*1.*colum.fin.& conſil.*408 vbi refert ſecundum eum in Curia Romana iudicatum fuiſſe *Ruin.conſil.* 167. *num.*17.*lib.*2.*& ex alijs Peregr.de fideicommiſ.artic.*21.*num.*8.*& ſeq.*& in ſpecie quando de ſucceſſione tranſuerſaliũ tractatur filius locum patris non aſſumit
52 & locum haber regula,qui † prior in gradu potior in ſucceſſione *Pereg.eod. numero* 8.

Secundò,nec ex perſona ꝓpria ad ipſa bona Berardini filij venire poſſunt, quia teſtator in caſu cuiuſlibet decedentis,vocauit proximiores in gradu exiſtentes tẽpore vniuſcuiuſq; obitus,ſtante excluſione Berardini Patris, qui cum Scipione viuente tempore necis Antonini patrui in pari gradu erant filij Berardini etant
53 fratres conſobrini, & ſic in remotiori † gradu,Scipio tamquam proximior,ſecundum teſtatoris voluntatem, & iuxta deciſionem *Præſid. de Franch. deciſio.* 157. *in fine* ſucceſſit fratribus conſobrinis Berardini filijs excluſis,quibus nihil à teſtatore relictum fuerat,quia tempore Antonini mortis proximiores non erant *l.ſi cognatus* ff. *de reb. dub. arg.l.* 1.ff. *de leg.*3. *Bald.conſ.*66.*num.*5.*lib.*4.*incip. verba inſtitutionis.ſic dicit lex ſecunda* §. *interdum verſic.proximum* ff.*de ſuis,& leg.Tiraquell.de iur.primo.q.*34.*num.*22. dum teſtator ita voluit,eſt attendendum,cum
54 † prouiſio hominis faciat ceſſare prouiſionem legis.*l.ex facto* §.*item quæritur ff.de vulg.& pupill.ſubſtit.* & ſic bona tempore Antonini obitus,Scipioni tamquam proximiori delata, præſenti Marco Antonio eius filio applicari debent,quinto contrario iam reſoluto nõn obſtante.

Lex cum ratio ff.*de bon.damnat.*vbi factum patris filijs non nocet, vt in ſexto, contrario, nec obſtat,quia ſi in principio hoc annuere videtur, tamen circa finem
55 expreſſe dicit(*quod* † *damnatus per flagitium acquiſiuit,portiones liberorum non augentur*)ex quibus verbis concludere videtur, quod ſi Berardinus, & Vincentius ob dictum delictum aliquid acquiſiuiſſent,ad eorum liberos non tranſiret, quanto fortius ſi ob facinus per ipſos patratum,ſtatim Antonini ſucceſſione incapaces, & priuati fuerunt,& merito,alias pater per indirectum, quod ei prohibe-
56 tur,haberet, cum eadem † perſona ſit cum filio, *l.fin. C.de impub.& alijs ſubſtit.*§ *ſi vero inſtit.de inutil. ſubſtit.* & filius dicitur vera portio patris,& in eo eſt ſubſtantia, & caro patris,immò vnus eſt cum ipſo patre *text.eſt in cap. iam itaque* 1.*q.*4.*quem allegat Bald.in vltim.cap.de ſeru. fug.* & quicquid acquirit filius
57 † patri acquirit iuxta *text.in l.*2. *C.de par. poteſt. vbi gloſ. & Doctor.* & habet vſumfructum in bonis aduentitijs filij,
58 qui filius patre † viuente alienare non poteſt,ergo nullo modo filius ipſe ad dictam ſucceſſionem admitti debet, ex his ergo infertur, quod dicti pater, & filius nullum habent ius,nec petendi, nec ſuccedendi in bonis Antonini fideicommiſ-
59 ſo ſubiectis,& cum eis deficiat actio,† ſine actione nemo experitur *l.ſi pupilli* §. *videamus ff.de neg.geſt. l. quoties* §. *item ſi temporali ff.de adminiſtr.tuto.l.nam & poſtea de tur. iur. cum ſimilibus.* Et licet aliqua iura dicant, quod ſucceſſio, quæ indignis non datur applicatur Fiſco vltra ſupradicta non procedit in caſu no-
60 ſtro,quia † Fiſcus,vt auferat,neceſſe eſt, quod fundet ius ſuccedendi in perſonam illius à quo aufertur, ſecundum *Bald.in d.l.hæreditas C.de his quib.vt indig.* quæ
61 regula fundatur in ratione,quia † turpia lucra non ſunt extorquenda *l. hæreditas ff.de calumn.*vbi ergo nihil lucratur,quia ob delictum ſunt incapaces,nihil extor-

quetur, idem *Bald. in d.l. hæreditas refert & ſequitur Corn. conſ. 222. num. 4. lib. 4.* vbi etiam firmat dictam Theoricam,
62 quod † relictum factum incapaci non applicatur Fiſco, firmat *Bart. Salic. Raphael Fulg. in d.l. hæreditas Bal. in d.l. 1. ſi quis aliq. teſt. probib. & ex alijs Hyppol. de Marſil. conſ. 93. nu. 15.* ſed quia ſumus
63 in Neapolitanis † quorum bona ex omni crimine, excepto hæreſis, & Maieſtatis non confiſcantur, & tam feudalia, quam burgenſatica applicantur agnatis iuxta gratiam huic Ciuitati factam per *cap. 14 fol. 41. in fin. & Præſid. de Franch. d. deciſ. 213. num. 10. deciſum firmat num. 13. 21. 37. & ex alijs*, bene comprobat, alio non eſt opus, & ſextum contrarium reiectum eſt.

Lex ſancimus C. de pœn. vbi pœna ad ſuos debet reſtringi authores, vt in ſeptimo contrario, nec obſtat, quia loquitur in pœna corporali, non autem circa amiſſionem bonorum, vt ex eius lectura vbi
64 *gloſ. & Doctor.* & † filius occiſoris non ſuccedit occiſo, vltra iam dicta expreſſe habetur ex *d.l. Lutius ff. de iur. Fiſc. in fin. ibi (Modeſtinus reſpondit, mortu Rea, crimine extincto perſecutionem eorum, quæ ſcelere acquiſita ſunt probari poſſunt Fiſco competere poſſe)* ibique ex *alijs gloſ.* firmat, dixitque etiam *text. in l. ſi ſequens gradus ff. ad ſen. conſult. Syllan. in fine ibi (Nam pœna illius, huius præmium eſſe non debet)* intellige, illius, id eſt primi inſtituti, huius præmium eſſe non debet, huius ſcilicet ſui filij hæredis præmium eſſe non debet, & *gloſ. in d. verſic. illius, firmat expreſſe Bart. in l. 1. num. 1. ff. ſi quis aliq. teſt. probib. & ita ſignanter in noſtris terminantibus terminis declarat Alban. conſ. 57. num. 18. allegat text. in l. ſi cohortalis C. de cohortal. lib. 12. & ex alijs, qui num. 19.* ſubdit quod excluſa
65 † vna perſona cenſentur excluſæ omnes deſcendentes ex ea, allegat *Bald. in l. fin. colum. 1. C. de liber. præter. ac Det. in l. illam col. 3. de collat. Roland. à Vall. reiectis contrarijs ex alijs firmat d. conſ. 56. per totum lib. 1. Gandin. in tract. Maleſic. titul. de bon. malefac. verſic. quærit ſi* frater, & ſic filij, Berardini, & Vincentij ſicut ipſi interfectores veluti ex radice infecta nati, & originem trahentes ſucce-
66 dere non debent, vt videmus in filio † ſpurio, qui ad ſucceſſionem ſui patris nõ admittitur, *Auth. ex complexu de inceſt. nupt. l. ſi ſpurius ff. vnde cogn.* & filius ipſius ſpurij licet ex legitimo matrimonio natus ad ſucceſſionem patris, nec admittitur *l. fin. C. de nat. lib. vbi Odofred. Cyn. & alij Ancar. conſ. 389. colum. 1. Det. conſ. 85. colum. fin. & conſ. 364. colum. fin.*
67 & Berardinus ob ſuum delictum, & † incapacitatem excluſus, habetur pro mortuo *l. 1. §. ſed ſi patronus, ibi (pro mortuo habetur) ff. de coniung. cum emanc. liber. eius l. ſi necem §. deportatus cum ſimil. ff. de bon. libert.* ideoque primo vocato exiſtente incapace, ſtatim ſequenti ſubſtituto locus fit; ac ſi primus vocatus non fuiſſet *l. 1. §. qui habebat ff. de bon. poſſ. contr. tab. ex alijs Molin. de primogen. Hiſpan. lib. 1. cap. 9. num. 29. fol. 67. aterg. Boer. dicta deciſio. 25. num. 11.* ac ſi in mundo non fuiſſet dicit *Bart. in l. 3. de interd. & releg.* & ſi numquam in rerum natura fuiſſet, dicit *Iacob. de Belloviſ. in cap. 3 §. hoc quoque colum. 2. in fin. verſic. tertio caſu de ſucceſſ. feud. & Regens de Ponte d. titul. de reſut. feud. §. 9. num. 4.* & dum ex delicto fuerint effecti incapaces, omnis ſpes circa ſucceſſionis potentiam eſt perempta per iura ibi per eum ſubdens, quod ius ſuccedendi tranſmittitur in filium quando filius incapax, & inhabilis non eſt, vnde cum Berardinus, & Vincentius, per delictum effecti ſint incapaces, Scipio non culpabilis in pari gradu cum Berardino, & reſpectu aliorum tamquam proximior ſucceſſit, omnibus alijs excluſis de iure, & teſtatoris lege, vt dictum eſt, & ſic ſeptimum contrarium ſimiliter reſolutum extat.

Non obſtat, quod *Regens de Ponte in d. §. 9. num. 22.* dicat, quod macula patris
68 filios non aſpergit, per *text. in † l. Diuo Marco C. de quæſt.* vt in 8. & vltimo contrario, quia talis lex non loquitur in ſucceſſione bonorum, ſed quoad tormenta, vt eius litera docet, & declarat *gloſ. in d. verſ.*

d.verſic.aſſergit circa medium, & ſic nihil ad propoſitum ſuum, nec ad caſum noſtrum fundat, & contra ipſum ſunt tot iura, authoritates,* communes opiniones, & deciſiones, occiſorem occiſo non ſuccedere, immò, nec eius filios, vt prædiximus, & ſic omnia contraria reiecta, & reſoluta remanent.

69 Nec prætendi poteſt eſſe bona † antiqua, de quibus niſi in medietate fideicõmiſſi onus imponi poterat, alia vero medietas libera ſucceſſoribus relinqui, iuxta *Neapolitanam Conſuetudinem*, quia dicta bona fuerunt per d. Iacobum

70 Antonium fideicommittentem † nouiter quęſita, vt legitur fol. 3. & ſeq. ex quo potuit, vt voluit diſponere, & legare, cum quilibet in re ſua ſit moderator, & arbiter *l. in re mandata C. mand.* & ex abundanti dicitur, quod tale fideicommiſſum fuit ab omnibus filijs approbatum, & exequutum, ergo, nec hoc obſtaret.

Vnde ex prædictis reiectis etiam contratijs, concludo, dictos Berardinum, & Vincentium de Palma, eorumque filios, & deſcendentes, declarandos eſſe

71 incapaces, † dicti Antonini per eos interfecti ſucceſſione bonorum fideicommiſſo ſubiectorum, vt vltra prædicta deciſum Perufijs firmat *Alber. de Roſat. in ſuo tract. de ſtatut. part. 3. q. 58.* &* communem eſſe opinionem, atque deciſum firmat etiam *Boer. d. deciſio. 25. num. 3*, 8. 17. quam* communem ex pluribus comprobat *Conſil. Fab. de Ann. d. conſ. 128 num. 13. & 14.* & ſic bona poſt dicti Antonini necem fideicommiſſo ſubiecta remanſa applicari debere dicto V. I. D. Marco Antonio de Palma ex perſona quõdam Scipionis ſui patris proximioris exiſtentis tempore Antonini mortis, à quondam Iacobo Antonio fideicommittente ita vocati iuxta *text. in l. 1. §. in prim. & § ſeq.* C. *de codicill. l. 3. §. de his quæ pro non ſcript. hab. Bart. in d. l. 1. ſi quis aliq. teſt. prohib. Bald. in l. 1. C. de ſecund. nupt. Salyc. poſt Bart. in d. l. 1. de nat. liber. Doctor. in d. l. hæreditas C. de his quib. vt indig. Corn. d. conſ. 222. nu. 4. circa finem, & ita iudicandum mihi videtur.*

Die 3. Iunij 1619. referente Domino Conſiliario de Georgio fuit prouiſum, explicando decretum eiuſdem S. C. *latum ſub die 10. Decembris 1613. Bona fideicommiſſo ſubiecta in iudicio deducta à die mortis quondam Antonini de Palma ſpectauiſſe, & ſpectare ad quondam Scipionem de Palma, & ſucceſſiuè ad Marcum Antonium eius filium, excluſis Berardino, Vincentio, & Iacobo Antonio de Palma eius filijs, ex cauſis in proceſſu deductis, in Banca de Mondellis.*

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Conſtitutio pœnam eorum de Forbannitis impunè occidendis, non habet locum in contumacibus.*

2 *Occidens Bannitum ex odio, & cauſa particulari, banno non gaudet, & puniri debet, & nu. 7*

3 *Carcerati dicuntur in protectione Curiæ,* *& occidi non poſſunt, etiam, quod ſint banniti.*

4 *Lex libertas ff. de ſtat. hom. ſeruanda.*

5 *Occidens, à Iudice occidendum peccat, & puniri debet.*

6 *Fugitiuus debet capi, cuſtodiri, & ad magiſtratum reduci, & conſeruari.*

8 *Teſtium maioris numeri dicto, ſtatur, licet minores numero contrarium dicant*

9 *Teſtes duo reprobant vnum, & quatuor duos, & ſic deinceps.*

10 *Vulnus præſumitur læthale ex eſitu mortis.*

11 *Malam curam, & negligentiam allegans eam probare debet.*

12 *Vulneratus, infra quod tempus deceſſiſſe dicatur.*

13 *Vulneratus ſi de malo in peius ambulauerit, cenſetur de vulnere mortuus, etiam ſi poſt octo menſes deceſſerit.*

14 *Vulnera in loco periculoſo faciunt præſumi vulneratum de vulneribus deceſſiſſe.*

15 *Vulnus periculoſum, mortale, & læthale idem ſunt.*

16 *Vulnus malum, idem eſt, quod mortale.*

17 *Medicos allegare licet.*

18 In

18 *In dubio, vulneratus, de vulneribus mortuus cenſetur.*

19 *Vulneratus quando de uulnere dubitatur quod ſit mortuus, iudicatur contra percuſſorem.*

20 *Percuſſoris, in loco periculoſo, difficilis excuſatio.*

21 *Vulnerans in loco periculoſo, habet animum occidendi, & pæna homicidij tenetur.*

22 *Affectus quando punitur non ſequuto effectu.*

23 *Euentus conſideratur in delictis.*

24 *Flagitium perficiens, capite punitur, non perficiens, deportatur.*

25 *Senex in homicidio quando excuſatur.*

Pro Leonardo Groſſo.

ARGVMENTVM.

Vulneratus quando mortuus de vulneribus cenſeatur, & de pæna percuſſoris ac de alijs.

CONSILIVM CX.

LEonardus Groſſus Terræ Collis, & ex priuilegio ciuis Beneuentanus inquiſitus de vulneribus per eum illatis Magiſtro Dominico Gagliardo, & morte inde ſequuta, per Curiam primarum cauſarum condemnatus, vt per decennium extra Regnum, & Beneuentanam Ciuitatem exularet, de quo appellauit, & cauſa ipſa mihi commiſſa, vt tamquam Iudex ſecundarum cauſarum prouiderem habita Domini Proregis licentia, vt Neapol. procederem, prætenſum fuit, inquiſitum ipſum ad nullam teneri pœnam, ex pluribus.

Primò, quia dum Dominicus præfatus erat contumax Curię dictæ Terrę Collis de ictu Sclopi, in perſonam Ioannis Baptiſtæ Groſſi ipſius filij, & dum per Curiam capi vellet, & ipſe reſiſtebat, licitum erat etiam occidi.

Secundò, quod Leonardus erat vnus de illis ad ſonum Campanæ congregatis ordine Capiranei, & Dominicus Sclopum verſus dictum Leonardum dirigendo, & licet intus ignis puluerem non tetigerit, per ipſum non ſtetit Leonardum offendere, & ſic Leonardus dictum Dominicum inſequendo vulnerauit.

Tertiò, quatenus prætenderetur, quod ipſe Leonardus vulneraſſet dictum Dominicum tempore quo erat in poſſe Curiæ, negatur.

Quartò, quod dictus Dominicus de vulneribus non eſt mortuus, cum non fuerint mortalia, ſed de malo gubernio, quod demonſtrare prætendit dum teſtes de morte deponentes, de qualitate mortis non dicunt, & ex quo non perijt infra quatraginta dies, ſed in ſeptuageſimo nono die poſt vulnera, ideo ex prædictis ipſum abſolui debere dicit.

Quæ omnia ordinatè ruminando, quo ad primum videtur dicendum, quod ſi
per *Regni conſtitutionem pœnam eorum*
1 *de forbannitis* ordinatur, forbannitum †
impunè occidi poſſe, non loquitur de contumacibus, qui per annum in eorum contumacia perſiſterunt, & deindè forbanniti non fuerunt, vt eius litera docet; & poſito, quod Dominicus eſſet contumax, quia non forbannitus, ſiuè non foriudicatus, occidi non poterat per *dictam conſtitutionem*, & etiam quod forbannitus fuiſſet (prout non erat) & impunè occidi potuiſſet, quia ex informatione conſtat, quod Leonardus eum vulnerauit ex
2 particulari cauſa, † & odio, dum Ioannem
Baptiſtam Groſſum eius filium interficere voluerat, ex quo etiam, quod vti forbannitus impunè occidi potuiſſet, eo banno gaudere non poſſet, ſecundum *Bald. in l. decuriones* C. *de infam. in fin. quem refert, & ſequitur Felyn. in cap. ſi perfodiens ante finē extra de homicid.* vbi dicit, quod hoc dictum *Bald.* eſt ſingularis limitatio ad ſtatutum dicens, quod Bannitus poſſit impunè offendi, quod firmauit *Nell. in tract. bannit. in* 2. *part.* 2. *tempo. q.* 12. *Hyppol. de Marſil. colum.* 9. *num.* 28. etiam, quia vulnerauit eum, tempore, quo erat in poſſe Curiæ, & carcerati ſunt in

prote-

3 protectione Curiæ, † adeò quod occidi non poſſunt, etiam ſtante ſtatuto, quod Banniti impunè occidi poſſunt ſecundũ *Bart. in l. in laqueum ff. de acquir. rer. dom. & probatur in l. fin. C. de cuſtod. reorum Hyppol. in l. 1. num. 5. ff. de Sicar. Foller. in 2. part. verſ. vel carcerentur num. 24. fol. 144. Gandin. in forma libelli num. 74. verſ. è contra videtur* dicit, quod ſit puniendus, quia licet quis poſſit offendere hominem, vt *l. 3. ff. de ſicar. §. fin.* tamen quando eſt captus, offendi non de-
4 bet, ſed ſeruari † *l. libertas ff. de ſtat. hom. §. ſerui inſtit. de iur. perſ.* & poteſt dici, quod ſit caſus *l. fin. C. de dol.* & adeò hoc
5 eſt verum, quod qui ſponte occidit † à Iudice occidendum, peccat, & de homicidio tenetur, & punitur *23. q. 5. cap. cum homo, & cap. debet vbi de hoc, & cap. ſeq. ac. c. ea vindicta*, maximè, quod fugiti-
6 uus † debet capi, cuſtodiri, & ad magiſtratum reduci, & ſeruari, & occidi non debet *l. 1. ff. de ſeru. fug.* & hoc verius ſecundum *Iacobum de Arena ibi*, ergo cum
7 vulnera ex particulari † cauſa, & odio proceſſerint, & erat in poſſe Curiæ, de ipſis vulneribus, & morte inde ſequuta puniendus eſt, vt præcitati *Doctor.* tenent ac firmat *Bart. in d. l. in laqueum, & in l. 3. §. transfugas ad l. Corn. de falſ. per Alber. de Roſat. in tract. ſtatutorum q. 45. Nell. in d. ſuo tract. in 2. par. ſecundi temporis q. 29.*

Quoad ſecundam, & tertiam dicti inquiſiti oppoſitionem, quod Leonardus ipſe inſimul cum coadunatis, & Curia pro dicto Dominico capiendo, dictus Dominicus exeundo à domo direxit Sclopum verſus ipſum Leonardum, & eum non vulnerauit in poſſe Curiæ, dicitur hoc minimè eſſe verum, cum ipſemet Leonardus vti principalis examinatus dicat, quod illo die ipſe in illo loco non adfuit & tamquam ſenex ſurdus, nec campanam audiuit, & licet prædictam ſuam prætenſionem, quod non vulnerauit Dominicum, tempore quo erat in poſſe Curiæ, deponant quatuor teſtes inter quos eſt Leo Groſſus eius conſanguineus de quo non eſſet habenda ratio, nec de alijs tum quia ſunt varij, tum etiam quia ſeptem alij teſtes deponunt, quod Leonardus vulnerauit Dominicum tempore, quo erat iam captus, & carceratus in poſſe Curiæ, & ex particulari cauſa, & odio
8 iam dicto, & ſic dicto † iſtorum teſtium maioris numeri ſtandum eſt, licet minor pars contrarium dicat, vt pulchre dicit *Bart. in l. 1. ff. de ventr. inſpic. Alexa. conſ. 64. lib. 2. Cyn. in l. 1. de iur. iur. Gramm.*
9 *vot. 2. num. 17.* & duo † teſtes reprobant vnum, & quatuor duos, & ſic deinceps, vt in *cap. cum Ioannes de fid. inſtrument. Bald. conſ. 492. lib. 5. Foller. in pract. crim. in cap. de teſt. in materia criminali num. 53. fol. mihi 544.* ergo ſtante depoſitione teſtium maioris numeri, qui eum conuincunt, quod Dominicum vulnerauit in poſſe Curiæ, de hoc exceſſu puniendus eſt, vt prædiximus.

Quoad quartam, & vltimam inquiſiti exceptionem, quod dum dictus Dominicus non infra quatraginta dies, ſed in ſeptuageſimo nono die deceſſit, & ſic non ex vulneribus, ſed ex malo gubernio, & regimine ſit mortuus, ad hoc videtur dicendum.

Primò, licet teſtes de Dominici morte deponentes, in ſpetie non dicant, quod de vulneribus prædictis deceſſit, tamen vulnerans in dubio de occiſo tenetur;
10 quia vulnus præſumitur † lethale, ex quo exitus mortis acta probat *l. rem non nouam §. fin. ff. de iud. & in 1. conſtit. digeſtorum*, & ſic euentus mortis oſtendit, quod vulnera fuerunt mortalia *arg. l. aut facta §. euentus ff. de pœn. ita Bald. in cap. 1. verſ. 6. quæritur quib. mod. feud. amitt.*
11 qui enim negligentiam, † aut malam curam allegat, debet eam probare, *l. quoties §. qui dolo ff. de probat. ita inquit Flor. in l. qui occidis §. fin. ff. ad l. aquil. Alber. in l. item mela, §. celſus ff. eod. Salyc. in l. 1. C. de emend ſeru. Gand. in tract. malefic. in tit. de homicid. in fin. late Socc. conſ. 178. lib. 1* vbi ſubdit, quod iſta eſt verior opinio *Gram. conſ. crim. 49. nu. 2.*

Secundò, licet ſuper tempore ſcilicet
12 infra quantum tempus † vulneratus dicatur ex vulneribus mortuus, vario modo ſcri-

do ſcriptum inuenitur,Nam *gloſ.in conſt. Regni pœnam de pœn. hom. alt. occ. var. & cauſ.fol. mihi* 299. *in princip.* dicit ſi percuſſus morietur infra centum, & decem dies,præſumptio eſt, quod illa percuſſione ſit mortuus, & ſic tamquam de occiſo tenetur, item ſi infra octo menſes moritur præſumitur ex illa percuſſione defunctus per *cap.2. extra de Cler. percuſſ.* idem ſi à die illati vulneris ſemper
13 proceſſit de malo † in peius, & numquã reconualuit, adeundo peritos Medicos, vt hic,& hoc Medicus bené deponit cum iuramento non ſolum ſi infra octo menſes moritur, ſed etiam ſi poſtea præſumitur ex vulneribus mortuus, vt firmat *Abb.in d.cap.2.de Cleric. percuſſ. Iſern. in conſtit. terminum vitæ vbi etiam Afflict.colum 4.circa medium verſic. cui ad do num.17.Hyppol. de Marſil. conſil. 7. colum.3.Boer.in d.deciſio.11. verſic. quin immo,late Campag. in cap. Regni ad peruerſorum,de compoſ.& com.pœn.num.55.* & quod eſt in arbitrio Iudicis infra quod tempus ex vulneribus ſit mortuus ſecundum *Socc.in conſ.178.colum.3. lib. 2.& alios per d.Campan.dicto in loco adductos verſic.quare in tanta varietate &c.Gramm.conſ.crim.49.num.3.* Item
14 ex alio ꝓbatur ex vulneribus † mortuus quia in locis periculoſis fuerunt, ſcilicet in pectore,& ventre ſecundum *Bald.in conſ.195.verſic.ſecundo dixi lib. 1. quem ſequitur, & ex alijs firmat Boer. deciſio. 323.nu.3.Campag.in d.loco n.56.*& cum Medicus cum iuramẽto deponat vulnera eſſe periculoſa,& idem eſt dicere vulnus
15 † mortale, lethale, & periculoſum,quaſi velit dicere vulnus ad mortem ſepius determinans, non tamquam ex neceſſitate, & ſemper mortem afferens, ſed tamquam crebro, & ſæpius mortem afferens ita dicit *Galen. in Aforiſm. Hypocrat. lib.5. Aphor.* 2. & dicendo vulnus ma-
16 lum,† idem eſt dicere,quod lethale ſit, vt idem *Galen* dicit *ibidem Aforiſm.*3.& ni mirum ſi Medicus allegatur, quia licet
17 Medicos allegare, † *l. ſeptimo menſe vbi Doctor.ff.de ſtat.hom.*& ſic habemus vulnus mortale,periculoſum,lethale, & malum idem eſſe,& ſunt quodammodo ſinonyma,vt dicit *idem Campan. vbi ſupra num.63.verſ.item pro declaratione, &c.*
18 & quando eſſet dubium † dictum Dominicum de dictis vulneribus eſſe mortuum (prout veriſſimum eſt)præſumitur de ipſis vulneribus deceſſiſſe, vt firmat *Alberic.in l.item mela §. celſus ad l. aquil. & ex multis per Boer. in d. deciſio.323. numero* 8.

Non obſtat fides duorum Medicorum ex parte inquiſiti adducta,quod ſi veniebat ad mortem non erat propter vulnera, ſed per Apoſtemam cauſatam à ſanguiu cis poſitis prope vulnus pectoris, cum contraria ſit depoſitioni vnius ex eis cum iuramento factæ, & quando dubitatur,
19 † an vulneratus fuerit ex vulnere mortuus, & ſunt plures Medici diuerſimodè deponentes, eo caſu iudicatur contra percuſſorem,ſcilicet, quod ex vulnere deceſſerit, & ſic in duriorem partem iudicatur,vt in terminis firmat *Bald.in c.1 quib.mod.feud.amitt.colum.6.quem ſequitur Fely.in d.cap.præsbiterum 1.colum.in fin.de homicid.& Catald.in tract.Syndic. verſic.287.verſ.vide,quod quando, & ſequitur Hyppol.de Marſil. in l. 1. §. diuus ff.ad l.Corn.de Sicar.verſic.8.pro quo dicto videatur text.in cap.ſignificaſti il 2.§ fin.de homicid.Gramm.d.conſ.49. num.6.*
20 maximè, quod percuſſus † in loco periculoſo,vt in ventre,& pectore, vt prædiximus,eſſet multum difficile prætendere, & probare,quod non ſit mortuus de vulneribus,vt firmat *Gramm.in conſil. crim. 2.num.5. 6.* & dum Leonardus vulnera-
21 uit † d.Dominicum in locis periculoſis, animum habuit eum occidendi, & ex facto animus, & enixa voluntas occidendi etiam patet, quod de ipſis vulneribus mortuus non fuiſſet (prout vere de ipſis deceſſit) adhuc pęna homicidij teneretur iuxta *text.in l.1.§.Diuus Adrianus ff.ad l.Corn. de Sicar. ibi ſed qui hominem non occidit,ſed vulnerauit,vt occidat, pro homicida damnandus*, & ſic punitur affe-
22 ctus † non ſequuto effectu *Iſern. in cap. 1. §.porro in princip. quæ ſit prima cauſ. benef.amitt.*& ſi prætendatur,delictum

non

non perfeciſſe, ex quo vulneratus ſtatim non deceſſit, & ſtatim non fuit ſequutus
23 euentus, † qui conſideratur in delictis iuxta *l.aut facta* §. *euentus ff. de patr. poteſt.* iudex ex hoc pœnam minorare poteſt per *text.in l.1.C. de extraord. crim.*
24 *ibi perfecto* † *flagitio capite punietur, in imperfecto deportetur*,& quamuis prætendat,
25 quod ſit ſenex, & ſenex † committens homicidium excuſatur quando per omnem ſuam vitam habitus fuit inculpatis moribus, & integritate vitæ probus, & perpetuo cum viris grauibus conuerſatus ſit,& vita immaculata ſuffragatur, per *text.in l.pen.ff.de term.mot.& in l.3. C.de Epiſcop.aud. in fin. Damauder. in pract.crim.in cap. qui excuſandi ab homicidio num.33. & facit l.auxilium* §. *in delictis ff.de minor.cap.1.de delict. puer. & cap.1. extra de Apoſtat.*

Quæ qualitates in dictum Leonardum adeſſe licet non appareant,tñ conſideratis omnibus conſiderandis cōdẽnaui eum vt per decennium,ab hoc Regno, & à Ciuitate Beneuenti exularet iuxta ſententiam primi Iudicis,eamque confirmando, vt ex proceſſu in d.Curia.

De hac cauſa fuit per inquiſitum appellatum ad Magnam Curiam Vicariæ per quam fuit confirmata dicta mea ſententia quo ad decennium exilij prædicti, & dum fuit appellatum in Sacro Conſilio Referente Domino Didaco dePareſcia Regio Conſiliario fuit reformata in annis ſeptem exilij prædicti, & ita exequutum, vt omnia patent ex proceſſu in Banca Panſa Actuarij Criminalis Magnæ Curiæ exiſtente Scriba Pagnotta.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Mulier hypothecam expreſſam habens pro dote, & antefato, creditoribus viri eandem expreſſam habentibus non præfertur.*
2 *L.aſſiduis ff.qui pot.in pig.hab. intellectus diſcutitur, & declaratur.*
3 *Prælationem mulieribus antiquitas dare cæpit,ad effectum non duxit.*
4 *Mulier pro dote in actionibus perſonalibus præfertur ſimiles anteriores habentibus*
5 *Mulier pro dote, & antefato expreſſam habens hypothecam præfertur anterioribus viri creditoribus ſimilem expreſſam habentibus.*
6 *Diſpoſitio tex.eſt magis attendenda, quã Doctorum opiniones.*

Pro Domina D.Portia Caracciola Ducisſa Cerciæ Maioris.

ARGVMENTVM.

Mulier hypothecam expreſſam, vel tacitam,ſiue perſonalem actionem habens an creditoribus eaſdem habentibus præferatur,& de intellectu l.aſſiduis C. qui pot.in pig.habe.

CONSILIVM CXI.

MVltiloquio verborum omiſſo,cum veritas in paucis conſiſtat ſecundũ *Philoſ.* in hac cauſa Donnæ Portiæ Caracciolæ Duciſſæ Cerciæ Maioris cum creditoribus Domini Ducis Don Diomedis Carrafæ ſui quondam primi viri, videndum eſt an ipſa
1 D.Duciſſa pro ſuis dotibus † & antefato creditoribus omnibus anterioribus expreſſam hypothecam habentibus præferatur, & videtur dicendum quod non iuxta opinionem *glo.in l.aſſiduis;in verb. licet verſic. ſed forte contra C. qui pot. in pig.hab.quam ibi ſequuntur Bart.num.* 6. dicens, quod ita tenet conſuetudo, quæ eſt optima legum interpres *Alber. num.8.& in auth.de æqual.dot.*§.*bis conſequenter,Bald.num.10. gloſ. in* §. *fuerat inſtit.de action.vbi Iaſ.num.22.& infra dicens hanc * communem eſſe opinionem gloſ.in cap.ex literis extra de pignor. ibique Innoc.Hoſt.Anto.de Butr. Ançar.& Ioan. de.Imol. qui dicit hanc eſſe magis * communem, & firmat Bald.Nouell. in*

tract. dot. part. 10. fol. 11. Neguſ. in tract. de pig. in 4. membr. 2. part. num. 98. quam communem ex prædictis, & alijs firmat Anto. Gomeſ. in l. 50. Taur. num. 39. colu. 2. verſic. ſed his non obſtantibus vſque ad finem dicti numeri, quem ſequitur Gaſpar Roderic. in tract. de ann. redit. q. 19 num. 26. lib. 2. folio mihi 143. Cappell. Toloſ. deciſio. 217. vbi gloſ. & multos ibi congerit.

His, & ſimilibus non obſtantibus contrariā ſententiā veriorem eſſe puto, & ꝙ mulier creditoribus generalem hypothecam habentibus pro ſua dote præferatur vt ad literam determinauit *text. in d. l.*
2 *aſſiduis* † dicit enim Imperator (*ſancimus ex ſtipulatu actionem quam mulieribus iam pro dote reſtituenda dedimus cuique etiam tacitam donauimus, ineſſe*
3 *hypothecam potiora iura* † *contra omnes, habere mariti creditores licet anterioris ſint temporis priuilegio vallati*) quibus verbis Imperator non loquitur de tacita mulieris hypotheca, eam tacitis creditorum hypothecis præferendo, ſed de actione ex ſtipulatu, quam ſtatuit præferendam omnibus mariti creditoribus, illa enim verba, (*cuique etiam tacitam donauimus ineſſe hypothecam*) appoſita ſunt ad commemorandum illud beneficium hypothecæ tacitæ iam datum, nunc dando prælationem mulieri in hypotheca expreſſa ex ſtipulatu, vt clarè dicunt prædicta verba *text.* ibi (*ex ſtipulatu actionem contra omnes mariti creditores licet anteriores ſint priuilegio vallati*) & ſequentia verba eiuſdem *text.* ibi *cum enim in perſonalibus actionibus ſecundum quod diximus tali priuilegio vtebatur res vxoria quapropter non in hypotheca hoc mulieri etiam nunc indulgemus beneficiū licet res dotales, vel ex his aliæ comparatæ non extent, ſed quocumque modo, vel diſſipatæ, vel conſumptæ ſint*) & ita declarat *gloſ in verſic. habere* dicens (*habere illam ex ſtipulatu, & hypothecariam ei adiunctā, eſt ergo perſonalis inter perſonales, hypothecaria, inter hypothecarias priuilegiata*) & finaliter Imperator concludendo
4 ſequitur, (*& ideo quod antiquitas* † *quidem dare incepit, ad effectum autem non pertulit nos pleno legis articulo conſumauimus; & ſiue liberos habeat mulier ſiue ab initio non habuit, ſiue progenitos amiſit hoc enim beneficium indulgemus*) & ex prædictis claris verbis *text.* habemus mulierem prò dote recuperanda creditoribus viri anterioribus præferri, vt latius prædicta inducit *Facchin. in controuer. iur. lib. 3. cap. 99. per tot. fol. mihi 372.* eandem interpretrationem, & intellectum ad dictam *l. aſſiduis* ſcilicet, quod mulier expreſſam habens hypothecam pro dote recuperanda mariti creditoribus eandem expreſſam habentibus anteriorē præferatur dedit *Vacon. de vacun. in declarat. iur. declar. 92. per totam* vbi multas adducit rationes, & reiectis contrarijs ita firmat, & inter alia dicit, Imperatorem feciſſe duas conſtitutiones, mulieribus ſubuenientes, ſcilicet ex *gloſ.* ſententia *l. in rebus C. de iur. dot. & l. vn. C. de rei vxor. actio. deinde ſubdens, illa verba text.* (*& ideo quod antiquitas quidem dare incepit, ad effectum autem non pertulit nos pleno legis articulo confirmauimus*) & *gloſ.* ibi explicat dare incepit dando in perſonalibus, & pro indemnitate mulieris duo erant priuilegia neceſſaria, vnum, vt mulieres in perſona-
5 libus † actionibus legis beneficio creditores alios antecederent licet eſſent anteriores: alterum erat, vt mulieres, hypothecam, ſeu tacitam, ſeu expreſſam habentes, alijs creditoribus ſimilem etiam anteriorem habentibus præfeterentur, quam ob rem antiquæ illæ leges, tales cæperunt dare priuilegium, ſiquidem mulieribus, eiuſmodi prærogatiuam in perſonalibus actionibus præſtiterunt, & ſic vnum tantum adhibuerant remedium idcirco, ad effectum, ideſt, ad finem tem non pertulit, quia mulieres poterunt adhuc dotes ſuas deperdere, propterea, quod creditores, qui habebant hypothecam tacitam, vel expreſſam anteriorem, mulieribus eaſdem habentibus poſteriores antiquitas præferebat, hoc animaduertens Imperator volens mulieres vtroque priuilegio gratificare ne indotatæ

rema-

remanerent, ſanciuit, mulierum hypothecas aliorum creditorum hypothecis etiam anterioribus præferendas eſſe, & ita pleno iuris articulo rem conſumauit, & hoc ipſum vult Imperator dum inquit, *& ideo, quod antiquitas dare incepit ad effectum autem non pertulit, nos pleno iuris articulo conſumauimus*, & ſic per *dictam legem aſſiduis* Imperator dat prælationem mulieribus pro dote in bonis maritorum abſque vllo dubio & dum habemus legem ita dictantem, & mandantem, de opinionibus Doctorum non curandum, cum ipſa lex † ſit attendenda, & non Doctorum opiniones vt eſt notum, & ex his breuiter, & currenti calamo adductis cum *dicta lege aſſiduis* concludo Dominam Duciſſam creditoribus mariti etiam anterioribus præferendam eſſe, & ita conſulo die 2. Septembris 1616.

6

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Donans an ante acceptationem donatarij donationem reuocare poſſit, & nu. 21.*

2 *Auth. res, quæ habere locum in fideicommiſſo in vltima voluntate, non in contractu, & nu. 3. 26. & ſeq.*

4 *Auth. res, quæ habere locum in fideicommiſſario poſſeſſore alia bona libera non habente, & nu. 18.*

5 *Renuntiationes obſtare debent, & nu. 6.*

7 *Promiſerunt verbum arguit interrogationem præceſſiſſe.*

8 *Paragij actio per promiſſionem acquiritur abſenti, & naſcituris, in rerum natura non exiſtentibus etiam ſine acceptatione.*

9 *Reiuendicatio an competat tertio cui ex promiſſione actio fuit quæſita.*

10 *Abſenti an quæratur ius irreuocabile.*

11 *Notarius poteſt abſenti acquirere, & an eius pœnitentia poſſit abſenti obeſſe.*

12 *Donatio contemplatione matrimonij cum ipſo matrimonio confunditur, & irreuocabilis efficitur, ſicut, & ipſum matrimonium.*

13 *Bona reſtitutioni ſubiecta quando pro dote alienantur, & num. 19. 23. & quæ de cauſa nu. 30.*

14 *Bona reſtitutioni ſubiecta ſaltim in ſubſidium dotium alienari, & in dotem dari poſſunt.*

15 *Auth. res, quæ procedit in deſcendentibus.*

16 *Bona fideicommiſſaria pro dote, & ipſarum reſtitutione alienari poſſunt, & num. ſeq.*

20 *Dotis cauſa, certa ſumma ab Auo nepti relicta de bonis fideicommiſſarijs, poteſt augeri.*

21 *Aſcendentes ius deſcendentibus quæſitum tollere, & mutare non poſſunt.*

22 *Præcarium, traditionis habet vim.*

24 *Subſtitutio fieri poteſt in contractu.*

25 *Subſtitutione facta in contractu, acquiritur actio etiam ſine ceſſione, & alijs.*

26 *Auth. res, quæ habet locum etiam in prohibitione per contractum.*

27 *Auth. res, quæ ex cauſa donationis, & ex materia fauorabili extenditur.*

28 *Subſtitutus donatarius ex lege acquirit.*

29 *Dotes habere mulieres publicè intereſt.*

31 *Dolus præſumitur in eo, qui dicit, quod non cere poteſt, etiam contra iuſtitiam.*

32 *Perſuadens quando præſumatur doloſus, & nu. 33.*

34 *Perſuaſio inducens ad aliquid faciendum habetur loco compulſionis.*

35 *Dos proprium mulieris Patrimonium eſt.*

36 *Læſio ænormiſſima, eſt vltra dimidiam.*

37 *Læſio ænormiſſima, vt tollatur, cautela dari non poteſt.*

38 *Dolus re ipſa æquiparatur dolo ex propoſito.*

39 *Dolo renuntiari non poteſt.*

40 *Tranſactio, data ænormiſſima læſione reſcinditur.*

41 *Cauthelæ abundantes, & inſolitæ arguunt & inducunt fraudem.*

42 *Mendatium arguit dolum, & ſimiliter taciturnitas iurium in beneficium inducti ad contrahendum.*

43 *Dolus in primo contractu adhibitus tranſfunditur in ſecundo ortum habens à primo.*

44 *Mulier de facili decipitur,*
45 *Læſio in mulierum renuntiationibus, præſumitur ex earum aſſertionibus.*

Pro Domina D.Portia Caracciola Duciſſa Cerciæ maioris cum Regio Fiſco, & Domino Paſchale Caracciolo.

ARGVMENTVM.

Ex fideicommiſſo de certa re pro primogenitis deſcendentibus, & pro Paragio in beneficium fœminarum deſcendentium, an fuerit ius irreuocabile quæſitum, & ſi poſſeſſor rei ſubiectæ reſtitutioni poſſit eam filiæ in dotem dare, Auth.res, quæ in quibus caſibus habet locum, & de reſciſſione contractuum ob dolum, & ænormiſſimam læſionem.

CONSILIVM CXII.

IN cauſa Donnæ Portiæ Caracciolæ reſciſſionis Albarani, & contractus prætenſæ renuntiationis iurium Domorum in Sedili Capuanæ huius Ciuitatis Neapolis per quondam Paſchalem Caracciolum Auum paternum dictæ Duciſſæ, & præſentis D. Paſchalis contemplatione matrimonij quondam D.Ioanni Baptiſtæ Caracciolo Dominæ Duciſſæ patri donatarũ cum onere Paragij fœminis deſcendentibus,& ſic Dominæ Duciſſæ,videtur dicendum ipſam obtinere non poſſe ex pluribus.

Primò,quia talis donatio per eundem quondam Dominum Paſchalem donan-
1 tem † ante acceptationem, & ius quæſitum donatarijs fuit reuocata, quod facere potuit,vt per *Bart. & DD.in l.qui Romæ §.flauius ff. de verb. oblig.*

Secundò, Duciſſa perijt Paragium poſtquam nuptui tradita fuerat, & ſic non exiſtente conditione in donatione paragij contenta obtinere non poteſt.

2 Tertiò, *Auth.res, quæ* † *C.com. de leg. & alia iura* permittentia res ſubiectas reſtitutioni,alienari poſſe,& in dotem dari, habere locum in fideicommiſſo,in vltima
3 voluntate,† non autem in contractu iuxta *gloſ.in l.nulla C.de iure dotium.*

Quartò, *Auth.res quæ*, procedere in
4 poſſeſſore † grauato, non habente alia bona de quibus filiã dotare poſſet,quod non erat in d. Domino Ioanne Baptiſta Generali Theſaurario,& diuite.

Quintò,Dominæ Duciſſæ obſtare Albaranum pro ducatis mille quingentis ei ſolui promiſſis per quondam Dominum Ioannem Franciſcum Caracciolum patri præſentis Paſchalis, ſoluendis Dominæ Duciſſæ recuperatis domibus,& alijs ducatis mille quingentis habitis ex penſionibus ipſarum domorum, pro quibus ipſa Duciſſa ſua iura renunciare conten-
5 ta remanſit † per *regulam, quod ſemel de reg.iur.in 6.*

Sextò, Dominæ Duciſſæ ſimiliter obſtare contractum anni 1608. vbi approbauit ſecundam donationem reuocan-
6 tem primam,ita tranſigendo, cui † tranſactioni debet ſtari iuxta *text.in l.quamuis C. de tranſact.*

His non obſtantibus contraria ſententia eſt verior,& Domina Duciſſa obtinere debet.

Primò, ex verbis contractus capitulorum matrimonialium inter dictum quondam Paſchalem,& quondam Dominam Antoniam de Tuſo Duciſſæ Auiam, de ſuo paragio fuiſſe ei ius irreuocabile
7 quæſitum ibi (*promiſerunt* † *partes ipſæ &c.*)quæ verba ſignificant interrogationem præceſſiſſe, ex qua ſtipulatio concipitur *l.ſtipulationum aliæ §.pen. de verb. oblig.in l.ſciendum ff.eod.in §. fin. inſtit. de fideicommiſſ. cum ibi notatis per gloſ. in verſic. ſolemniter, & in §.item ſi ſcriptum inſtit.de inutil.ſtipul.*legitur(*ſi ſcriptum in inſtrumento fuerit promiſiſſe aliquem,proindè habetur,ac ſi ſtipulatione præcedente reſponſum ſit*) *ibique gloſ. & Doctores,ac latè Socc.in conſ.53.num.4.*
8 *lib.1.*per † quam ſtipulationem ipſis fœ-

minis

Digitized by Google

minis abſentibus, & naſcituris pro ipſo
paragio fuit quæſitum ius,& actio,etiam
ſine acceptatione,& ceſſione per *text.in*
*l.publia ff.depoſi.*maximè in donatione
fauore liberalitatem exercentis,vt eſt ca
ſus in *l.ſi verum C.de donat.quæ ſub modo*
Bar.in l.ſtipulatio iſta §.ſi ſtipuler col.vlt.
*ff.de verb.oblig. & eſt * communis tradi-*
tio per Alexan.in d. §.ſi ſtipuler num.49.
& ex alijs Couar.var.reſol.lib.1.cap.14.
num.2.& illa vtilis actio, quæ tettio, vel
9 naſcituris acquiritur † eſt etiam realis,&
vtilis vendicatio eis competit,vt ex pro
feſſo docuit *Det. conſ. 239. num.8.& in*
l.in traditionibus num.14. de pact. & ex
alijs Peregr.de fideicommiſſ.art.51.num.
10 16.17.quinimmò † ex ſola præſentia
dictæ Auiæ aſcendentis pro dicto para-
gio ipſi Duciſſæ fuit ius, irreuocabiliter
quæſitum,vt de *communi teſtatur *Mo*
lin.de primogen.hiſpan.lib.4.cap.2.& iu-
dicatum cenſuit Theſaur.deciſ.70.nu.14.
in fine.

11 Secundò,adeſt ſtipulatio Notarij,† qui
pro omnibus quorum intereſt ſtipulaſſe
cenſetur, vt de * communi firmat *Det.*
conſil.673.prope numerum ſecundum, &
ex alijs Peregr. in d. artic. 51. num.13.
per quam Notarij ſtipulationem, adeò
quæritur ius abſenti, & naſcituris, quod
ſi poſt ſtipulationem,quis pęnituiſſet,an
te abſentis acceptationem, pœnitentia
non nocet,*Bart.& Angel.in l. ſi ego ff.de*
*neg. geſt. & de * communi comprobat Pe-*
regr.d.artic.51.poſt.num.51.ibi(ſtipula-
tore abſenti) quia actus erat conſumatus
& ius abſenti quæſitum, quod ſine facto
ſuo ab eo abdicari non poterat.

Tertiò,dicta donatio cum paragio mu
lierum deſcendentium eſt in capitulis
12 matrimonialibus, & † ſimiles donatio-
nes cum ipſo matrimonio cõfunduntur,
& matrimonij contractus naturam ſa-
piunt, filijſque ex eo naſcituris prouide-
tur,& ſic ipſi Duciſſæ, ex eo vnicæ natæ
prouiſum, & quemadmodum matrimo-
nium eſt irreuocabile, ita & huiuſmodi
donationes irreuocabiles ſunt, & pro le-
ge ſeruantur,vt ex multis Hiſpanis, & a-
lijs firmat *Conſt.Fab.de Anna conſil.139.*
& de * communi, ac in dies ita decidi
probat Regens *de Ponte conſ.19.num.20.*
& conſ.25.nu.1.2.& in tract.de Poteſtate
Proregis titul.de Aſſenſibus ſuper dote §.2
num.21.& ſeq. & ex his prima donatio,
vbi Domina Duciſſa de paragio prouide
tur,fuit,& eſt irreuocabilis, & non omi-
ctam dicere,quod ſi ſecunda donatio eſ-
ſet valida,prout non eſt,quia per ambas
donationes domus alienari prohibentur
adhuc Domina Duciſſa ipſas domos ob-
tinere debet, vt etiam infra.

Quartò, mortuo dicto quondam Pa-
ſchale,quondam Dominus Ioannes Ba-
ptiſta eius primogenitus filius domorum
poſſeſſor alia bona libera pro Domina
Duciſſa eius vnica filia nubenda, & do-
tanda non habens, inter alia eaſdem do
mos ipſi filiæ, & Don Diomedi Carafæ
eius viro in dotem dedit pro ducatis vn
decim mille,vt ex capitulis matrimonia-
libus,conformando ſe voluntati paternæ,
quod in caſu neceſſitatis, pro fœminis
conuenienter maritandis,ſaper eiſdem
domibus ſupplementum paragij daretur
& pro eo domus ipſę ven.ierentur,dum
multis extabat grauatus oneribus,& iu-
13 ris etiam erat,cum neceſſitatis † cauſa
ſit, pro dote filiæ, & deſcendenti conſti-
tuenda,ad *text. in l.qui liberos alias capi*
te trigeſimo quinto ff.de rit.nupt.auth.res,
quæ C.com.de leg.& ibi Bar.& Iaſ.nu.12
& 33.Curt.Iun.num.18.Caſtrenſ.Bald.
Salyc.& Padill.n.46.& 118.Caldas in l.ſi
curatorem gloſ.prohiberis num.70.87.88
C.de in integr.reſtit.Petr. de fideicommiſſ.
q.8.num.394.Cancer.lib. 1. reſol. cap. 9.
num.98.Peregr.de fideicommiſſ.artic.42.
num.86.Gam.deciſio.344.num. 6.Baez.
de non mel.Filiab.cap.8.num.3.Molin.de
primog.lib.4.cap.1.num.3.Roder.Suar.in
l.quoniam lim.7.num.10.C. de inoffic. te-
ſtam. Morot.conſ. 13. Menocch. lib.4.
præſumpt.189.num.107.præſumpt. 190.
conſ.33.& conſ.178.nu.1.2.Loaz.in l.fi-
lius familias §.diui num.361. ff. de leg. 1.
& ibi Rip.num.65.Becc.conſ.100.num.6
Couar.in lib.2.var.reſ.c.6.n.10.Marzar.
de fideicommiſſ.q.28.48.Montèr. deciſio.
16.n.30.Tuſch litera F.concl.284.per ro.

tam Cornazz.deciſio.34.num. 6. Burſat.
conſ.179.Det.conſ.10.num.3.lib. 2. Ca-
pbal.conſ.574.Viu. deciſ.10.num.3. Præ-
ſid.de Franch.deciſio.519.Bott.conſil.35.
num.22.Tell.Fernand.in l.20. Taur. nu.
14.Gomeſ.in l.4.Taur. num.87. Surd. de
alim. lib. 1. q. 27. num.4.& deciſio.62.
Spin.de teſtam.gloſ.11.num.43.Lamber.
de contract.eorum gloſ.1.num.58 quos re
fert Mar.Giurba deciſio.31.num.4.& res
reſtitutioni ſubiecta per grauatum poſſeſ
ſorem, quod poſſit in dotem dari, & pro
dote alienari,eſt text.in l.mulier §.cum
proponeretur in l.à filia ad Trebell.text.in
nouell.,107.de reſtit. verſic. & quidem
ſi dotem in d.Auth res,quæ C.com.de leg.
& in omnibus gloſ.& Doctor.omnes ita
affirmant, Molin.de primog.hiſpan.lib.4
cap.6.nu.2. & præcitati Doctores omnes,
& eo maximè in caſu de quo agitur dum
Dominus Ioannes Baptiſta Pater non ha
bebat de quo dictam Duciſſam eius fi-
liam dotaret,& ſic ſaltim in ſubſidium
14 dotium † dictas domos dare ei poterat,
dicit text.in l pater filium ibi(ſi non erit
aliud in hæreditate)ff.de leg.3.Peregr. de
fideicommiſſ.art.40.num.22.Ant.Sol.titu.
de feud part.2.gloſ.4.num.2.3. 4. 5. Pe-
tra de fideicommiſſ. q.15.nu.23.Azeued.
conſ.5.num.88.conſil.38.num.16.Peralt.
in l.3.§.1.qui fideicommiſſum num. 188.
ff.de hæred.inſtit. Auend. in l. 46. Taur.
gloſ.9.in 5. Molin.de primog.hiſpan.lib.
1.cap.10.num.9.& lib.4.cap.7.num.2.5
16.17. Mar.Giurb.deciſio.31.ſub.num.9
& in eadem Auth.res,quæ firmat Paul.de
Caſtr.num.5.11.Curt.Iun.num.17. Pa-
dill.num.24. Menocch. lib.4. præſumpt.
189.num.8.9.23.Iaſ. in l. commodis nu.
4 ff.de re Iud.alios citat Couar. lib.1. re-
ſol.cap.9.num. 102. Baez de non mel. fi-
liab.cap.8.num. 14. Anto.Sol. d. gloſ.4.
num.2.Præſid.de Franch.d. deciſio. 519.
Bott.conſil.35.num.31.Neuiz. conſil.10.
num.10. Marzar.de fideicommiſſ.q.48.
Bellon.conſ.83. Mar.Giurb. d. deciſio.31.
15 num.10.dictumque auth.res quæ † pro-
cedere in deſcendentibus, vt in caſu no-
ſtro ex pluribus * commun. opin. firmat
Molin.d. in loco num.3. & ex alijs innu-
meris relatis per Mar.Giurb.d.deciſio.31
num.4.ſed in proprijs terminis, quod fi-
lius grauatus, rem ſubiectam reſtitutio-
ni poſſit filiæ in dotem dare, & pro do-
te alienare,decidunt Bart.& Bald. in d.
auth.res quæ,& in d.l.à filia quos ſequi-
tur Salyc.Paul.de Caſtr.num.8.Iaſ.num.
13.in d.Auth.res quæ, vbi * communem
dixerunt Padill.num.58. Petr.Plaz.de
fideicommiſſ.probib. q.8. num. 36. Me-
nocch. de Arbitr. lib. 2. cent.2. caſ.182.
num.66. & plur.ſeq. vbi reiectis contra-
rijs ex multis firmat nè dum in conſtitu-
16 tione,† ſed etiam in reſtitutione dotis,&
in alijs caſibus bona fideicommiſſo ſu-
biecta in dotem,& alienari poſſe firmat,
in d.caſu per totum, & cum bona libera
17 prò congrua dotatione filiæ grauatus †
non habet bona omnia fideicommiſſaria
alienare, vel in dotis cauſam marito aſſi
gnare poteſt,ſicuti deciſiuè ſcriptum re-
liquerunt Bald.in d. Auth.res quæ num.
4. Caſtrenſ. num.5. Iaſ.colum.3. Padill.
num. 109. Cuman. & Alexan. num.
3.in d.§.cum proponeretur Fulgoſ.conſ.32
in fin.1.colum. Rolan.conſ.16.num.3. lib.
2.& conſil.29.colum.vlt.lib.4.& reiecta
opinione contraria,firmat Peregr. de fidei
18 commiſſ.artic.42.nu.26. quæ alienatio †
permictitur etiam pro feſtiuitatibus, &
nuptijs fieri ſolitis,quia ſunt de appendi-
tijs,& connexis l.ad rem mobilem l.ad le
gatum ff. de procurat. l. oratio de ſponſal.
cum ſimilibus à Salyc.in d. auth. res quæ,
Pereg.d.art.42.num.8.etiam ſi bona pro
19 hibentur † alienari ex cauſa dotis,vt re-
motis contrarijs firmat Peregr.d.art.42.
num.6.& ſeq. vſque ad num. 10. vbi di-
cit quare apud me nulla eſt dubitatio,
an teſtator fideicommittens prohibuerit
vel non prohibuerit bona alienari ex
cauſa dotis, & in fortioribus terminis in
nepte ex filio Iudicatum per omnes de
parlamento firmat Guid.Pap.deciſio. 96.
refert,& ex alijs comprobat Peregr.d.ar-
tic.42.num.32. Aym. conſ. 291. etiam ſi
pater legitimam, & trebellianicam con
20 ſumpſiſſet, immò, & ſi Auus † certam
ſummam Nepti reliquiſſet, filius de re
ſubiecta reſtitutioni augere poteſt, ex a-
l.js

lijs *Peregr.d. art.*42. *num.* 33. & ex his Domina Duciſſa ritè, & rectè domos ipſas in dotem á Patre habuit, & ei reſtitui debent.

Veniendo ad contraria, quoad primum dico non obſtare, quia contra *Bart.*de * communi, & veriori opinione teſtantur *Duen.reg.216.verſic.eſt tamen notandū,&Roderic. Xuares in repet.l.quoniam in prioribus C. de inoffic. teſtamen.* 8.*q.princ.*contra Bart.tenent, *& in ſua alleg.19.num.*176.*Couar.var.reſolut.lib.* 1.*cap.*14.*num.*8.*& alij innumeri per prædictos adducti*,& dum ſupra num.7.8.9. valde fundauimus ex prima donatione pro paragio fœminarum, & domo pro eo vendenda eis fuiſſe irreuocabile ius quæſitum ita, quod Paſchalis Auus, & Ioannes Baptiſta filius tollere,& mutare non poterant,quamuis ex eorum ſtipula
21 tione defenderint, quia aſcendens ius † ſemel quæſitum deſcendentibus tollere, & mutare non valet etiam ex ſua ſtipulatione quæſitum, vltra ſupra dicta * communem eſſe opinionem firmat *Iaſ.conſil.* 113.*lib.*1.*& in l.*2.*C.de iur.emphit.num.* 188.*&* 211.*vſque ad finem.*

Quoad ſecundum oppoſitum, quod tempore quo Duciſſa petijt paragium erat nuptui tradita,& ſic conditione pro ſe maritanda non exiſtente, ſupplementum paragij habere non poteſt. Dico quod pars in hoc valde decipitur,quia non ſumus in petitione paragij pro nubenda,ſed Duciſſa petit ipſas domos pro ducatis vndecim mille ſupplementi ſui paragij per patrem in dotem ei aſſignatas,quod facere potuit,vt prædiximus,& per non exiſtentiam aliorum bonorum venit neceſſitas,& conditio, per eius patrem ipſam maritandi, & de dicta domo dotandi, ſecundum Aui voluntatem, & iuris diſpoſitionem, iàm fuit adimpleta, & ſumus in conditione purificata,& non è contra, ſtante etiam iure quæſito de ſupplemento paragij ſuper domibus, & pro eo alienari poſſe ei irreuocabiliter fuit quæſita actio, nè dum perſonalis, ſed realis, & dominium, ac poſſeſſio per conſtitutum,& præcarium, in prima donatione, & in ſuis capitulis matrimo-
22 nialibus:quod † præcarium habet vim traditionis,vt per *Afflict.deciſio.*40.*nu.*5 & operatur ſicut vera traditio,*Guid.Papa deciſio.*112.*Iaſ.in l.*3. §.*incertam ff. de acquir.poſſ.nu.*16.* *communem dicit,quam latè ſequitur Tiraquell.de conſtit.part.*2. *ampl.*32.*num.* 1. & dum pars petijt condemnari quondam D.Diomedem Caraſam,& ipſam Duciſſam coniuges, ad ipſas domos relaxandum, fatentur poſſeſſionem ipſarum in ipſos coniuges fuiſſe, & etiam eſſe ſaltim de iure, ſi non de facto,& ſic cōditionē effectiuè eſſe adimpletam, licet poſtea per Regium Fiſcum domus ipſæ fuerint ſequeſtratæ, in ſui beneficium diſſequeſtrari, & reſtitui debent,& ex his ſecundum contrarium reſolutum remanet.

Circa tertium oppoſitum dico nec minus obſtare ex pluribus.

Primò,quia dicta *Auth.*res quæ,& a-
23 lia ſupra dicta iura, pro dote † bona reſtitutioni ſubiecta poſſe diſtrahi, habere locum in quocumque fideicommiſſo vniuerſali,particulari,puro,aut conditionali,vt per *Peregr.d.artic.*42.*num.*54.& in quocunque ſubſtituto *Idem ibidem num.*
24 56.in vltima † voluntate diſpoſito non autem in contractu,dico quod in contractibus fideicommitti poteſt, contra alios *Marzar.de fideicommiſſ. q.* 2. *Petra de fideicommiſſ.q.*4.*num.*1.*Rot.diuerſ. deciſ.* 488.*num.*8.*part.*1.*Honded.conſil.*42. *nu.* 1.44.*lib.*2. *Menocch. conſ.* 85. *num.*28. *conſ.*325.*num.*1.8.*conſil.* 1146. *nu.* 16.*& conſ.*1154.*num.*12.*Intrigl.q.* 51.*num.*295 *Burſat. conſ.*239.*num.* 37.38.*Sforz. conſ.* 39.*num.*14.*Gratian.diſcept.*247. *num.*8. *Surd.conſ.*247.*nu.*3.*& deciſ.*144.*num.*22 *Molin.de primog.lib.*1.*cap.*1.*nu.* 9.*& cap.* 12.*num.*1.*Pereg.de fideicommiſſ.artic.*51. *per tot.& conſi.*65.*nu.*16.*lib.*1.*Viu.deciſio.* 407.*num.*16. *Mar. Giurb. deciſio.* 108.
25 *num.*16.& ex ſubſtitutione † valida in contractu,ſubſtituto quæritur obligatio, & actio perſonalis,realis, & dominium irreuocabile, ſine ſtipulatione, traditione,vel ceſſione,quod parificatur in conditione cum ſubſtitutione in vltima volunta-

luntate, purificata conditione, vt diximus, Duciſſa quæ pro ſupplemento ſui paragij, & pro eo vendenda domo videtur ad domum ipſam ſubſtituta poteſt reiuendicatione agere, *Aym.conſil.19.num.8. & ſeq.Couar.var.reſol.lib.1. cap.14. num. 2. Octau.Oſaſch.deciſ.Pedem.85.num. 6. & ſeq.& latiſſimè* Pereg.*de fideicomm.art.1. num.16.& artic.42.num.16.17.* ſtante dicta æqualitate in contractu, ſicut in vltima voluntate *d. Auth.* in noſtro caſu locum habere debet.

Vltra iam dicta *Opiz. in repet. l. filius familias* §.*diui nu.*141.ex alijs, & rationibus firmat.

Secundò, ſumus in prohibitione alie-
26 nationis † in contractu donationis, & ſic ex cauſa lucratiua, ſicut in re prohibita alienari in vltima voluntate, ex paritate cauſarum, dict. *Auth.res quæ* vigere debet in prohibitione per contractum, quia prohibitio alienationis per contractum,& ex teſtamento parificantur *l.fin. C.de reb. alien. vel non alien.* quod & ſi tergiuerſatur, non poteſt eſſe dubium in caſu noſtro, cum talis donatio fuerit contemplatione matrimonij, & ſic ex cauſa onerosa, quo caſu eſt * communis traditio quod ſit indubitabilis dict. *Auth.* extendi, vt per Peregr. *d. artic.* 42. *num.* 58. *poſt verſic. contra tamen* Item, & quia ſit actum per contractum donationis ex cauſa fauorabili, vt
27 dixi, licita eſt extenſio, † ex rationis identitate de caſu ad caſum ſecundum *Bart.in l.ſi coſtante in 9. q. prima partis ff.ſolut.matrim. & poſt eum latè Alexan. & Iaſ. num. 62. & 67. & eſt caſus in l. non ſine* C.*de bon. quæ lib. & in cap. dilecta* §. *nos igitur, extra de confirm. vtil. vel inutil.& ibi notat Abb. &* Peregr. *d. art.42. num.59.*licet relinquat cogitandum,ex prædictis non eſt dubium.
28 Tertiò, in ſubſtitutum † donatarium ex lege tranſit dominium, etiam contra rei traditionem, ad *l. quoties de don. quæ ſub mod.*prout in ſubſtitutum vltimæ voluntatis. Item tacita conditio ſi ſine filijs ſubintellecta in fideicommiſſo, vt in *l.cum Auus ff.de condit.& demonſtra.*ſub

intelligitur etiam in donationibus *l. ſi vnquam* C.*de reuoc. donat.* & proinde parificata natura cauſæ, in prohibitione in contractu, ſicut in vltima voluntate *d.Auth.* in caſu de quo agitur locum habere debet.

29 Quartò, pro dotibus † mulierum bona reſtitutioni ſubiecta capi, & alienari poſſunt per rationem à *Iuſtiniano* in *d.Auth.* adductam, cum ea quæ communiter omnibus proſunt ijs quę ſpecialiter aliquibus iuuant præponi debeant commune autem, & publicum intereſſe eſt, dotes mulieribus ſaluas eſſe, vt nubere poſſint, & libertis hominibus ciuitas repleatur, vt in *l.1. ſolut. matrim. & in* §. *rurſus in auth.de reſtit.* ideoque præponitur priuato, fideicommiſſarij præiudicio,& licet publicè interſit, ſupremas hominum voluntates exequi *l. vel negare ff.quemadmod.teſtam. aper.* attamen publicum iſtud intereſſe priuatorum commodum concernit, quàm ſanè rationem, dotium fauore, ex * communi aliorum intentione probarunt *Menocch.conſ.33 num.15.& 19.Eugen.conſ.54. nu. 23.& Peregr.d.art.42.num.5.* & cum eadem videatur eſſe dotis ratio per ſubſtitutionem per contractum, ſicut per vltimam voluntatem, ideò ex vi dictæ rationis expreſſè licita videtur extenſio ad caſum ſubſtitutionis ex contractu. Nam in exorbitantibus, præſertim vbi materia
30 eſt † fauorabilis, vt in caſu noſtro per viam donationis licita eſt extenſio ex rationis identitate, de caſu ad caſum, ex *Bart.in d.l.ſi coſtante in 9.q.prima partis ff.ſolut. matrim.* & ex alijs, vt prædiximus.

Vltimò *d.gloſ. in d. l. nulla* C. *de iur. dot.* loquitur, nullo alio ſubſtituto dato, vt ex eius lectura, in terminis *l.ſi ita quis* §.*ea lege ff.de verb.oblig.& in l.ea lege* C.*de condit. ob cauſ. & firmat Peregr. d. artic.42.num.61.in fine*, quod non eſt in caſu noſtro, vbi plures ſunt ſubſtituti, & gradus ſubſtitutionis, & expreſſè ordinatum paragium dari fœminis, & pro conuenienter maritandis ipſas domos vendi, & ex generalitate *d. Auth. res*

quæ

quæ,aliorumque iurium res ſubleɑtæ re-
ſtitutioni in dotem dari, & ex cauſa do-
tis alienari poſſe tam ſi per contractum
quam ſi per vltimam voluntatem prohi-
bitio de non alienando ſit facta ſaltim
per generalitatem dictorum iurium, vt
eſt dictum.

Ad quartum contrarium reſpondetur
quod licet ſit notum pretium officij The
ſaurarij generalis Regni fuiſſe Regiæ Ca
meræ ſolutum, & tunc temporis alia bo-
na pro Ducissa nubenda non extabant,
& patet ex ſequeſtro ipſarum domorum
ſtatim per Regiam Curiam facta gra-
duatione creditorum, & aſſecuratione
dotium petita per vxorem Domini Ioan
nis Baptiſtæ Duciſſæ patris; Tamen Du-
ciſſa ipſa per ſuam dotationem de dictis
domibus, habet ſuam intentionem fun-
datam, alia bona libera non extitiſſe
per *tex.in l.cum de lege de probat.vbi gloſ.
in verſic. hæredis probatio* dicit *ſi enim
legatarij dicunt tantum remanet pe-
nes hæredem,ipſi debent probare*) *allegat
text.in l.fin.§.licentia* C.*de iur. delib. &
in terminis tradit Dec.conſil.519.num.7
Alexand.Rauenſ.ex multis in deciſ.Pi-
ſan.31.num.271.274.& deciſ.29. num.
177.Afflict.deciſio.377.num.2.3. vbi Vr
ſill.num.3.ex alijs comprobat Alex.conſi.
55.num.6.vbi add.lib.1.Pereg.d. art.42.
num.73.* & ex his quartum contrarium
reiectum remanet.

Progrediendo ad quintum oppoſitum
dico,Duciſſam ad Albaranum præten-
ſum faciendum,& ſua iura Domino Frā-
ciſco Caracciolo eius Patruo cedendum
fuit inducta dolo, & perſuaſionibus, &
proinde reſcindi debere ex pluribus.

31 Primò, dolus † præſumitur in eo, qui
loquitur id quod nocere poteſt *gloſ.in
l.nemo* C.*de Summ.Trin.& Fid.Capt.*&
eam perſuadendo cauſa inducendi ad
renunciandum ſua iura, & pro ſe domos
acquirendi ipſi Duciſſæ in dotem datas,
faciendo contra iuſtitiam,fuit etiam in
dolo *l. qui ætatem* ff.*de dol.except Luc.de
Pen.in l.quemadmodum col.2.C.de agric.*
32 *& cenſ.lib.*10.immò ex perſuaſionibus†
fuit etiam in dolo ex propoſito *l. cum
quis vbi Bart. l. ſi quis affirmauerit* §.*ſi
autem* ff. *de dol. gloſ. 2. in l. apud
celſum* ff.*de dol.except. Angel. in l. 1. C.ſi
quis aliq.teſtar.probib.Afflict.deciſio.69.
prope num.8.& alij innumeri cum fortio-
ribus caſibus relati per Aym.conſ. 192.
num.2.& ſequ. per colum. integram*, vbi
33 ille dicitur † perſuaſor doloſus, qui per-
ſuadit aliquid ad ſui commodum,vt in
caſu noſtro ex doctrina *Bart.in l.ſi forte
§.ſi mandato colum.2.* ff. *de iniur.* & per-
34 ſuaſio † per quam quis inducitur ad ali-
quid faciendum,habetur loco compulſio
nis *l.eum qui ff.de Apoſtat.l.1.ante finem
C.de rapt. virg.* immò perſuaſio eſt plus
quam violenta coertiò *Cyn.in l.1.eodem
titul.per tex.in l.1. § perſuadere de ſeru.
corrup. & ex alijs Neuizz. in Syl. nupt.
lib. 4. nu. 39.*

Secundò, Dominus Franciſcus Carac
ciolus promiſit ſoluere Dominæ Duciſſæ
ducatos mille quingentos ipſis domibus
recuperatis,& alios ducatos mille quin-
gentos habitis penſionibus ipſarum à Re
gia Curia,& cum pacto, quod ſi venirēt
creditores, ipſa Domina ſolueret totam
prædictam ſummam, & quia domus e-
rant propriæ dotales per quondam eius
patrē ſibi,& eius quondam viro in dotem
datæ pro ducatis vndecim mille,vt ex ca
pitulis matrimonialibus, & penſiones á
die mortis dicti ſui viri, ad eam ſpecta-
bant, & ſpectant,& ne dum domini, ſed
poſſeſſores dictarum domorum erant, vt
idem Dominus Franciſcus fatetur, dum
petijt ipſos coniuges ad eas relaxandum
35 & dos † eſt proprium patrimonium mu-
lieris *l.3.§.denique* ff.*de minor.Præſid.de
Franch.deciſio.161.num.*50.& Dominus
Franciſcus nihil de ſuo promittebat, ne-
que dabat, & cedendo d. Duciſſa omnia
ſua iura,aut paragium ducat. duodecim
mille,vt eſt probatum, aut dictas domos
prò ducatis vndecim mille ſibi in dotem
datas, etiam ſi de proprio Franciſcus
quantitatem promiſſam ſolueret, læſio
non ſolum eſt vltra dimidiam,& ſatis lon
gè,ſed in totum,& cum dicto onere ſol-
uendi debita omnia de dictis ducatis tri-
bus mille, & ipſe in tuto cum aliena ia-

ctura

Digitized by Google

ctura volebat domos proprias ipſius Do
minæ Duciſſæ,talis contractus, nec inter
inimicos initus fuiſſet, & ſic prò infecto
36 haberi debet, cum læſio † vltra dimidiā
tantum dicatur ænormiſſima *Couar. var.
reſol.lib.2.cap.4.num.5.Burſat.conſ.*168
*num.32.Cancer.in 2.reſolut.cap. 1. de
minor.nu.220.Gam.deciſio.95. num.3.&
deciſio.198.in fin.Oſaſc. deciſio. 77.num.
13.Barz.deciſio.86. num. 51. & ex alijs
Mar.Giurb.deciſio.110.num.5.*& Læſio
37 † ænormiſſima,vt tollatur, nulla poteſt,
dari cauthela *Ann.alleg.17.num.5.& 6*
ex multis dicens, quod quando quis eſt
38 læſus,dicitur dolus initus, qui † cum ſit
re ipſa, æquiparatur dolo ex propoſito
*l.ſi ſuperſtite C.de dolo, Rebuff.ex multis
in tract. de reſciſ.contract.art.8. gloſ.15.
Anto.Gabr.in commun.opin.lib.2. de arb.
39 concl.3.num.* 49. dicit † dolo renuntia-
ri non poſſe,& hæc opinio videtur magis
* communis *Rom.conſil. 48. num.3. vbi
Mandoſ.*ex multis comprobat,& ſi quan
40 do adeſt læſio † vltra dimidiam,tranſa-
ctio reſcinditur, ſecundum * communem
in *l.2.C.de reſcindend.vend quam decla-
rat Corn.conſil. 166. litera E. & infra
quem ſequitur Dec.conſil.*215. *deciſum
firmat de Ann.Pater alleg.9.num. 20.&
in ſing.53.vbi ex plurib.& de * communi
firmat Conſil.Fab.de Ann.filius, per co-
lum.ibi addens:*quanto fortius in caſu no
ſtro?vbi læſio nè dum eſt vltra dimidiam
ſed in totum, & cum periculo ſoluendi
debita,& nihil habere,vt prædiximus,vn
de tale prætenſum Albaranum reſcindi
debere,& de eo nullam haberi rationem
concludo.

Ad ſextum,& vltimum contrarium de
contractu anni 1608.dico,quod Domi-
nus Franciſcus Caracciolus, & Paſchalis
eius filius ſimiliter doloſè,blandis verbis
& perſuaſionibus ad talem contractum
d.Duciſſam induxerunt pro eorum abun
dantiori cauthela cum clauſulis ſuper-
fluis,& inſolitis vnde dolus affertur *Bal.
41 in l. teſtamentum C. de teſtam.* & vbi †
abundans cauthela ineſt, ibi eſt fraus,
cum clauſulæ inſolitæ fraudem arguant
*Curt.Iun.conſil.17.num.*18.& quia dicti
pater, & filius vſi ſunt eorum peritia ex
cauſa eorum lucri, in eis præſumitur do-
lus *l.eleganter* §.*fin.cum l.ſeq.ff.de dol.* &
ipſi perſuaderunt Dominę Duciſſę,quod
ſecunda donatio ei erat magis vtilis,
quia in caſu decedētiæ d.Franciſci, & ſuo
rum filiorum ſine filijs ipſa in dictis do-
mibus ſuccederet; Dum quatuor erant
ſui filij mares,& ſecundum qualitatem
temporis prætenſi contractus erat impoſ
ſibile talem ſucceſſionem ei deferri, ſimi
liter fuerunt in dolo *Aym.conſil.35. nu.*
11. & domus erant propriè dotales, &
numquam à ſuo dominio abdicatæ, per-
ſuadendo Dominæ Duciſſæ, quod nul-
lum ius in domibus habebat, dicti Pater
42 & filius vſi ſunt mendatio † etiam fue-
runt in dolo ex propoſito *Aym. d. conſil.
192.num.13. per text. in l. ſi ſine* C. *ad
Vellian.* & ex eorum taciturnitate iuriū
d. Duciſſæ ſimiliter fuerunt in dolo per
l.quæritur §.*ſi videtur ff.de ædil. edic. &
ex alijs idem Aym. conſil. 142. num. 20.*
Diximus in Albarano adfuiſſe fraudem
43 & dolum, † ex propoſito, qui commiſſi
in Albarano cenſentur repetiti in dicto
contractu anni 1608. tēdente ad eius cō
firmationem *Paul. de Caſtr. conſil. 162.
viſis & ponderatis omnibus colu.1. lib. 2.
Aym.d.conſil.142.num.* 13. ergo dictum
Albaranum,eiuſque ratificatio ceſſionis
iurium d.Duciſſæ,ab ea,dolo, & fraude
extortæ,non valent *l in ſumma de condit
indeb. vbi Bart.2.oppoſ. Bald. & alij in l.
ſub prætextu C. de tranſact.*maxime,quia
44 ſexus † mulierum adeo fragilis eſt,quod
de facili decipitur,flectitur, & appræhen
ditur *cap.forus de verb.ſig.gloſ.1.de clan
deſt.diſpoſ.24.q.6.c. quam propoſuiſti, &
q.11.cap.addam,& cap.mulier,* & cum
Albaranum,& contractus doloſè proceſ
ſerint,de eis nulla eſt habenda ratio,ſtan
te etiam læſione ne dum ęnormiſſima,
ſed in totum,& plus,vt diximus,& in mu
45 lierum † renuntiationibus ſolum earum
aſſertione præſumitur læſio, *gloſ.in l.cum
poſtea,de pact.Bald.in margar.verſic. do-
lus num.*13.probatur etiam eoipſo,quod
mulier,aſſertioni aduerſarij credit *d. l. ſi
quis affirmauerit l.cum te l. ſi legatary l.*
hære-

Digitized by Google

hæredibus in fine, & l.ſeq.ff.de dol.l. 3.ff. ad Maced. Aym.latè pro genero num.253. verſ.quo circa, & etiam ſi læſio non adeſſet, ſtantibus tot dolis dantibus cauſam Albarano, & contractui, non eſt de eis diſcutiendum, quia ipſo iure non tenent, vltra ſupradicta firmatur 12.*q.*2.*cap.quis quis Epiſcopus cap.cum vniuerſorum de rerum permut.gloſ. in cap.cum dilectus de empt.& vend.vbi Doctor.Canoniſtæ,& d. l.eleganter ff.de dol.l.3.ff.pro ſoc.l.dolo C. de inutil.ſtipul.Cyn.in l.* 2. *C. de reſcind. vend.num.*16. & * *communiter Doctores relati per Bened.*C*apr. in reg.*87.*nu* 85.

Vnde ex prædictis cõcludo, reſciſſis Albarano, & contractu, dictas domos Domin næ Duciſſæ proprias dotales reſtitui debere, cum penſionibus à die mortis d. D. Diomedis Carafæ ſui primi quondam viri ſaltim prò paragio, & dote ſua, maximè, quod ſumus in tali ſupremo Tribunali, vbi ſola facti veritate inſpecta iudicatur, iuxta *cap. Regni deteſtantes ibique Doctores, & Afflict.in deciſ.*250.*num.*3. *in fine*, & non obſtante ſequeſtro per Regium Fiſcum facto, & alijs per Dominum Paſchalem Caracciolum prætenſis ita iuris eſſe conſulo, & iudicandum puto die 10. Ianuarij 1617.

Die 21. *Ianuarij* 1617. *Referente Domino D.Petro Iordano Vrſino Regiæ Cameræ Summariæ Præſidente, & cauſa Commiſſario fuit deciſum tranſactionem inſtrumẽtum, & alia in actis deducta eſſe reſcindenda, prout præſenti decreto reſcindi mandatur, & proinde petitum paragium pro parte Donnæ Portiæ Caracciolæ eidem deberi, ſuper domibus in actis deducti. per Regiam Cameram liquidandis, vt in proceſſu inter Regium Fiſcum, & dictas partes, pœnes Longum Actuarium dictæ Regiæ Cameræ fol.* 399.

Et hoc, quia non erat copilatus proceſſus ſuper petitione ipſarum domorum, ſed ſperatur quod in liquidatione erit cõpilatus proceſſus auocationis domorum liquidabiles in ipſis domibus iuxta patris diſpoſitionem, & ita, &c.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Tertius in iudicio comparens auditur in terminis in quibus cauſa reperitur.*

2 *Intereſſe in cauſa non habens non auditur.*

3 *Scientia iudicij nocet tertio comparere volenti.*

3 *Tertius comparens ad excludendum omnes, non impedit iudicium, ſed conſulitur ei per cautionem, & nu.* 5

6 *Legatarius, liti per hæredem motæ poteſt aſſiſtere nè colludatur.*

7 *Cohæres, liti motæ per alium cohæredem, aſſiſtere poteſt.*

8 *Tertius in cauſa aſſiſtens ad ſingulos actus citari debet.*

9 *Tertius pro ſuo intereſſe, & iure allegare poteſt omnia, quæ principalis, aut non allegauit, aut non probauit.*

10 *Tertius inuito principali ab eo ignoratà declarare poteſt.*

11 *Tertius pro ſuo intereſſe, poteſt Iudicem recuſare.*

12 *Tertius comparens ad coadiuuandum victoriam alicuius ex litigantibus poteſt liti aſſiſtere, & tenetur cauſam in ſtatu repertam defendere.*

13 *Tertij cauſa ad coadiuuandum vnum tantum, eſt connexa cum cauſa principali, & vna cenſetur inſtantia, & eadem debet determinari ſententia.*

14 *Tertius eſt audiendus quando ad ſe litem aſſumit, ut author laudatus, vel alias ad ſe principaliter ſpectat.*

15 *Tertius eiſdem obligatur terminis, quibus principalis, cui ſi præcluſa ſit via erit, & ipſi tertio.*

16 *Tertius Author laudatus nec ope reſtitutionis in integrum ad pinguius probandum admittitur.*

17 *Tertius in Iudicio, vt author laudatus poteſt petere compromiſſum.*

18 *Tertius pro ſuo intereſſe poteſt appellare.*

19 *Tertius auditur aduerſus exequutionem ſententiæ, ſi in promptu de ſuo dominio, & poſſeſſione per acta publica doceat.*

20 *Tertius ſuam poſſeſſionem validam oſten-*

oſtendere debet.

21 *Tertius comparens ad infringendum iura omnium, dicens rem ad ſe ſpectare, ab initio agendum ad cauſam admittitur.*

22 *Tertius comparens ad infringendum iura competitorum expeditionem cauſæ impedit, non obſtantibus contrarijs quã do venit eodem iure.*

23 *Fideicommiſſarius ex cauſa neceſſitatis poteſt filiæ rem reſtitutioni ſubiectam in dotem dare.*

24 *Scientia non nocet mulieri, & minori, & nè dum debẽt audiri, ſed per reſtitutionem in integrum poſſunt de ſuo intereſſe docere.*

25 *Principali priuilegiato ſi fuerint conceſſa beneficia, alia tertio priuilegiato comparenti non competunt, per rationem, vt ibi.*

26 *Concluſione non obſtante in cauſa, priuilegiatis dantur beneficia.*

27 *Cauſa relata, introducta, & diſcuſſa an dentur beneficia.*

Pro eadem D. Duciſſa.

ARGVMENTVM.

Tertius comparens in iudicio inter alios moto, quando, & quomodo admittatur, & an ei competant beneficia.

CONSILIVM CXIII.

DOminus Paſchalis Caracciolus ſuum Iudicium auocationis domorum per Regium Fiſcum ſequeſtratorum, prætendit poſſe expediri abſque quod Domina Donna Portia Caracciola Duciſſa Cerciæ Maioris audiatur ex pluribus.

Primò, quia tertius in iudicio compa-
1 rens auditur † in eo ſtatu, in quo cauſa reperitur, cum in dicto iudicio ſit facta concluſio, & in limine expeditionis reperiatur, non poſſet teſtes producere, quos Principalis non valeret, vt per *Ancar. conſ. 183. Præſid. de Franch. dec. 261. n. 9.*

Secundò, Dominam Duciſſam in hoc
2 iudicio nullum † habere intereſſe, quia diſpoſitio ipſarum domorum per quondam Dominum Paſchalem Caracciolum amborum Auum Paternum fuit facta in beneficium maſculorum primogenitorũ, vt ex contractu donationis ipſarum domorum patet.

Tertiò, Dominus Paſchalis dicit, quod Domina Duciſſa habuit ſcientiam dicti
3 iudicij, quæ ſcientia † ei tamquam tertio obſtat, vt per *Abb. Felyn. & alios in c. veniens il ſecondo extra de teſt. Boer. de ciſ. 79. col.* 1. & ſic audiri non debet.

Quartò, quando tertius non accedit ad coadiuuandum aliquem ex litigan-
4 tibus, ſed ad † excludendum aliquem, vel omnes de iudicio, vt Domina Duciſſa domos pro ſe obtinere prætendit, iudicium tunc non impeditur, & ipſi venienti poſſet eſſe conſultum per cautionem iuxta *l. is à quo C. de reiuendic. Præſid. de Franch. deciſ. 261. num. 8. & deciſ. 492. num. 2*

Quintò, & vltimò, Domina Duciſſa prætendit de ſuis dotibus ſuper dictis domibus habere hypothecam, & ſuper eis ſatisfieri iuxta *text. in l. à Diuo Pio §. ſi ſuper rebus verſic. ſi res fueris pignorata ff. de re iud. Natt. conſ. 552. mouet num. 1* Dum ſi feratur ſententia in fauorem ipſius Domini Paſchalis, & eſſet exequenda ſuper eiſdem domibus per dictam Dominam Duciſſam minime impediri
5 poſſet † per *text. in l. ſticco ff. de re iudic. Bart. in d. §. ſi ſuper rebus num. 2.* dummodo ei de indemnitate caueat. *per dictam l. is à quo* ergo nec audienda.

His non obſtantibus Dominam Duciſſam nè dum audiri, ſed intra, & probationes ſuas producere poſſe, quia liti inter alios agitatæ tertius multipliciter audiri poteſt.

Primò, quia quando hæres litigat cum debitoribus, vel bona hæreditaria deti-
6 nentibus, tertius legatarius † poteſt liti aſſiſtere nè colludatur, ita determinat *text. in authent. nunc ſi hæres vbi gloſ. & Doctor.*

Doctor.C.de litig.Paul.de Caſtr.in l ſæpè num.3.ff de re iudic. dicit quod ſi legatarij velint aſſiſtere hæredi ſcripto,& auxilium impartiri in iudicio per eum moto, ſiue ſciuerint, ſiue ignorauerint,tenētur aſſumere cauſam in eo ſtatu in quo reperitur,& aſſiſtere;& *text.in d.auth.* ex idētitate rationis ampliari poteſt in cohære
7 de,† qui in iudicio moto per ahum cohęredem contra debitores, vel bona hæreditaria detinentes, & ſimiliter aſſiſtere poteſt,nè colludatur per *d. auth. nunc ſi*
8 *hæres*, qui tertius † in cauſa aſſiſtens ad ſingulos actus citari debet *Menoch.conſ. 746. num. 15. Cartar. deciſ.46.nu.6.& ſeq. Mar.Giurb. deciſ. 1. num. 13.* & pro
9 ſuo iure,& intereſse allegare, & † probare poteſt omnia quæ principalis aut non allegauit, aut non probauit iuxta *gloſ. in l.non ſuſpecta ff.de inoffic.teſtam.* quam ſingularem inquit, & remiſſiuè ſequitur *Maſull. ad Capyc. deciſ. 107. ſub num.4. Bart.in l.ſi perluſorio §.1. num.2. ff. de appell.Oldr.conſ. 255. Gabr.titul. de teſt. concluſ. 2 t.num.46.47.Couar. pract. qq. cap. 13.num.1.verſic.primum ex his,Tuſch.tom.8. littera T. concluſ. 83. num.6. Tepat.lib.1.var.tit.de teſt.extran.in fin. Conſil.Fab.de Anna conſ.97.num.4. Viu. deciſ.291.num.7. Monter. deciſio. Arag. 32.Menocch.conſil.488. num. 5. Caball. milleloq.983.num. 1.Scacc.de appell.q.17 lib.6.memb.4.num.50.Gail. lib. 1. obſeruat.71.num.14.* & principali etiam inui-
10 to, † quæ ignorata ab eo ſūnt declarare poteſt tertius,ſicuti poſt *Bart.Crauet. Caſſan.& alios* docuit *Menocch.conſ. 28. num.28.conſ.746.num. 13. Regens de Ponte conſ.6.num.37.39.40.43. Caualc. deciſ.5.nu.25.42.par.4. Rebuff. ad Reg. Conſtit. Gall.titul. de arreſt.art.1.gloſ.1. num.17. Tuſch. d. concluſ.83. num.5. 9. Mar.Giurb.d.deciſ.1.num. 1. 2.* & po-
11 teſt pro ſuo intereſse iudicem † recuſare,vt in *cap.cum ſuper de offic.deleg.ibique Doctor.Aff.dec.15.nu.3. Maſull. ad Capyc.dec.107.nu.4.*

12 Secundo,ſi tertius † comparet,vt cauſam adiuuet ad victoriam alterius ex litigantibus aſſiſtere etiam poteſt,& teneatur cauſam in eo ſtatu in quo erat tempore quo comparuit eam defendere, per *text.in cap.fin. vt lit. pend. in 6. Couar.d.c.13.nu.1.& cap.14.num.1. 2. 3. Præſid.de Francb.d.deciſ.261. & deciſio. 492.Honded.conſ.25.num. 10.12.lib. 1. Anguiſ. conſ. 62. lib. 2.Conſil. Fab de Ann.conſil.97. num. 1. conſ.89. num.1. Menoch. conſ 39. num. 54. conſ. 488. num 5.Coſt.de re integr.diſt. 95.num.4. 13.14.& de ſcient.& ignorant.centur.1. diſtint.57.num.13.Couar.d.cap.13. de tertio oppoſitore num. 5. Put. deciſ. 84. num. 6. lib. 2. Surd. deciſ. 60. num. 6. deciſ. 147. num. 6. Caball. d. milleloq. 983. Natt. conſil. 99. num. 3. conſil. 453.num. 1. Crauett. conſil. 14. num. 4. Caphal. conſ. 102.num. 10. Ruginel.de appell.§.2.cap.1.num.47. Alexa. conſ.82.num.6.lib.1. Franc. Marc. deciſio 33.num.4.deciſio.164 num.8. deciſ. 161.part.2.Caſſiodor. deciſio.1.tit.de except.Caualc.deciſio. 5. num.32. deciſio.6. num.6.part.4.Rebuff.ad Reg.Conſtit.titu. de arreſt.art.1.gloſ.1.num. 9. Scacc. de appell.q.17.lib.2.membr.4.num.50.Facchin.lib.11.controuerſ.iur.cap.5. Petr. de Gregor.de appell.lib.5.cap.1.num.21. Magon. deciſ. Lucenſ. 96. num. 2.Cornazz. deciſio.215.num.8. Mar.Giurb.d.deciſ.1. num. 24.*

Tertiò, cauſa tertij comparentis non
13 ad † infringendum iura competitorum, ſed ad coadiuuandum vnum tantum adeo connexa eſt cum cauſa principalis, quod eadem eſt principalis, & tertij comparentis inſtantia *Butr.conſ.44. Tuſch.tom.4.litera I.concluſ.211. & tom.8. litera T.concluſ.83.num. 20.* & idem eſt vtriuſq; iudicium,& eadem regulatur inſtantia,quod nec diuerſa, aut ſeparatim, ſed eadem debet determinari ſententia, nè continentia cauſæ,&c. *Gail.lib. 1. obſerua.70.num.3.Menocch.conſil.488.nu. 5.conſ.421.num.66.Caualc.deciſ.5.num. 7.26.57.part.4.Franc.Marc.deciſio.76. num.4.part.1.Conſil.Fab.de Ann. d.conſ. 97.num.5.conſ.98.num.3.4.* ideo res inter alios acta nocet tertio ius connexum habenti cum quo fuit actum, vt ex *Tira*

quell. & Alex. ſirmat Surd. deciſ. 103.
*num.*10.*Mar. Giurb. d.deciſio.* 1.*ſub nu-*
mero 30.
Quartò, audiendus eſt tertius quando
aſſumere vult in ſe litem, quæ ad eum, vt
14 ad † authorem laudatum, vel alias prin-
cipaliter ſpectat, *Gaball.d. milleloq.* 983.
*Gail.d.Obſeru.*70 *num.*19.*Benintend.de-*
*ciſ.*75.*Rebuff.in conſtit.Reg.Gall.tit.de*
*Arreſt.artic.*1.*gloſ.*1.*num*.3.*Caſſan. in*
*conſuetud. Burgund.tit.des Rentes rub.*5.
§.3.*gloſ.*3.*Tepat.d.tit.ae tert.extran.in*
*princip.Ioſeph.Ludouic deciſ.*26. *num.*25.
*Mar.Giurb.d.deciſ.*1.*num.*23.qui tertius
15 eiſdem † terminis obligatur, quibus &
principalis, cui ſi præcluſa ſit via vlte-
rius probandi, erit etiam præcluſa ipſi
tertio pro ſuo intereſſe comparenti *Bald.*
in l. eo tempore C. de remiſſ. pign. Bart.
in l. ſi perluſorio ff. de appell. Felyn in
*cap.cum ſuper num.*7.*de re iudic. Ang. in*
*l.ſi ſuſpecta colum.*2.ff.*de inoffic. teſtame.*
*Natt.conſ.*457.*num.*1.*Marzar.conſ.*24
*Honded.d.conſ.*25.*num.* 12. *&* 17. *lib.* 1.
*Tuſch.tom.*8.*litera* T.*concluſ.*83.*num.*11.
*Cancer.d.cap.*16.*de tertio oppoſit.num.*5.9
& 10.*Franc.*Marc.*deciſ.*161.*nu.*4.*part.*2
*Gratian.deciſ.*149.*num.* 6. *& ſeq. Vant.*
*de null.tit.quis poſſ.dic.de nullit.num.*15.
*Bott.conſ.*16.*num.*67.*Bertaz. conſ. crim.*
4. 28. *Gaball. d. milleloq.* 983. alias
ſi reſtitutiones concederentur, ſtatus
cauſæ mutaretur, quod non permittitur
*Put.deciſ.*71.*lib.*3.*Gratian.d.deciſ.* 149.
num. 7. *Lancellot. de actent. appell. pend.*
16 *ampliat.*14.*num.*22. immo nec ope †
reſtitutionis in integrum ad pinguius
probandum iſte tertius admittendus
eſt, ſi nec conuentum poſſeſſorem
defenſurus ſi pro ſuo iure, ſuoque inte-
reſſe poſt concluſum in cauſa ad iudi-
cium venerit *Barboſ. in l. ſi alienam,*
*num.*15.ff.*ſolut.matrim.Præſid. de Fran-*
*ch.d.deciſ.*261.*num.*9.*Conſil.Fab de Ann.*
*d.conſ.*97.*num.*6.ex alijs comprobat, &
17 † tertius author laudatus poteſt pete-
re compromiſſum vigore Regiæ Pragma
ticæ, vt *Paul.de Caſtro* multis rationibus
firmat *in l.*1.*C.vbi in rem actio, & vt per*
cap.cum ſuper & ibi Doctores de offic.de-
*leg.dicit Afflict.d.deciſio.*15.*num.*3. *vbi*
*Vrſill.num.*5.& etiam tertius habens in-
18 tereſſe in iudicio poteſt † appellare, vt
indubitati iuris eſſe dicit *Mar. Giurb. in*
deciſio. 8. *num.* 9.*per text.in l.ſi parentes*
C. de euict l. ab exequutore §.*alio l. à ſen*
tentia de appell. d.cap. cum ſuper de offic.
deleg.notant Doctores in l.à diuo Pio §. *ſi*
ſuper rebus ff. de re iud. & Canoniſtæ in
cap.veniens 2. *de teſt. & ex alijs ibi per*
*Mar.Giurb.d.nu.*9. *& ſeq.*
Quintò, tertius auditur, & admittitur
etiam aduerſus exequutionem ſenten-
tiæ ſi rei fortè exequendæ dominium
19 † & poſſeſſionem oſtendit in promptu
per acta publica, & interloqui debet, vt
videtur in dies decidi in terminis ex *tex.*
in d. l. à diuo Pio §. *ſi ſuper rebus, vbi*
Alex. num. 24. *Iaſ. num.*16. *& reliqui*
claſſici ff.de re iud. Doctores in d.cap.cum
ſuper, & cap.veniens, Ioſeph Ludou. deciſ.
*Peruſ.*26.*Couar.pract.qq. cap.*16. *num.*3
*verſic.tertius ſolet, Duen.reg.*274. *Amat.*
*deciſ.*48.*num.*9. Milanenſ.*deciſio.*12. *nu.*
117. *lib.* 2. *Ann. alleg.* 120. *& ex alijs*
*Mar.Giurb.deciſ.*62.*num.*2. alias ſi in
promptu non docuerit, exequutionem
non impedit, vt prædixit ex multis *Mar.*
*Giurb.num.*1.ſed ſub *d.num.*2.firmat eſ-
ſe verum, ſi tertius citatus, vel ſciens de
re ſua tractari ad iudicium venerit *Bald.*
*in l.ob meritorum num.*1.4. *in fine* C. *ne*
*vxor pro marito, Intrighol.deciſio.*46.*nu.*
49.*& ſing.*173.*num.* 17. *Cartar. deciſio.*
47.*per totam, Milanenſ.d. deciſio.* 12.
*nu.*65.*Mar.Giurb.d. in loco* ſubdens etiã
ſi tertius minus iuſte poſſideat *l. final.*
C.*ſi per vim &c. cap. licet Epiſcopus de*
præbend.in 6.*Ruin.conſil.*128.*lib.*5.*Præ-*
*ſid.de Franch.deciſio.*545.*num.*10.& po-
ſtea *idem Giurb.ibidẽ* dicit, quod tertius
impedire volens exequutionem iuſtam
20 debet ſuam † poſſeſſionem oſtendere
nè alienatio ſit rei litigioſæ, vel in frau-
dem, aut dolo facta, quę omnia ex multis
Mar.Giurb. diſcutit *in deciſio.*62.*nu.*3.
4. *& ſeq.*
Sextò, audiendus eſt tertius quando
21 venit ad infringendum iura † litigan-
tium, dicens rem ad ſe ſpectare, actorem
& reum

& reum vtrumque excludendum, & hic
eſt caſus noſter, dum Domina Duciſſa
dicit domos ad ipſam pertinere, & obti-
nere excluſis omnibus, ideoque ad cau-
ſam ab initio agendam admittitur, ita
quod hæc Domina cauſam in eo ſtatu
aſſumere poteſt in quo inter dictum D.
Paſchalem, & Regium Fiſcum reperitur
ad *text. in l. Titia ff. ſolut. matrim. vbi
Barboſ. Couar. pract. quæſt. cap. 13. ante
num. 1. cap. 14. num. 3. verſic. hactenus de
tertio,* *Coſta de ſcient. & ignor. diſt. 53.
num. 13. de re integr. diſt. 96. num. 14.
Gail. lib. 1. obſeruat. 71. num 14. Peregr. de
fideicommiſſ. artic. 53. num. 55.* Marzar.
*conſ. 24. Cancer. d. cap. 16. de tert. oppoſit.
num. 7. Lancellot. de actentat. cap. 12. am-
pl. 14.* hinc eſt vt comparens ad infringen
dum iura competitorum cauſę expeditio
22 nem † inter actorem, & reum impedit,
ex *Bald. in cap. ſi duo de pac. tenen. vbi
Afflict. num 16. Alex. ad Bart. in l. ſiquis
libertatem num. 2. ff. de pet. hæred. Anguiſ.
conſil. 62. lib. 2. Cauałc. deciſ. 5. num. 19.
part. 4. Scacc. de appell. q. 17. num. 6. mem
br. 4. num. 50. de Ann. Pater alleg. 76.
num. 9. Conſil. de Anna filius conſil. 97. nu.
13. & 14. Et ſi contrarium firment Couar.
d. cap. 14. num. 4. Præſid. de Franch. d. de-
ciſ. 261. & 492. Honded. d. conſ. 25. num.*
2. tamen hoc non procedit quando eo-
dem iure tertius venit, vt iſta Domina
ex eodem contractu donationis factæ
per quondam Paſchalem ſeniorem in
ſui beneficium pro paragio, ex quo con-
tractu venit, & ipſe Paſchalis præſens li-
tigans *Anna Pater alleg. 76. de Anna
Conſil. filius d. conſ. 97. nu. 13. 14.* firmat
ſic in Regia Camera Summarię deciſū,
ac tradit *Monald. conſil.* 49. & ex his Do-
mina Duciſſa obtinere debet, & primum,
quartum, & quintum contrarium reſo-
lutum remanet.

Non obſtat ſecundum contrarium,
quia donatio iſta ſi eſt facta in benefi-
cium maſculorum primogenitorum, in
eadem dicitur, quod in caſu neceſſitatis
pro fœminis deſcendentibus conuenien-
ter maritandis, ſuper eiſdem domibus
ſupplementum paragij daretur, & pro eo
domus ipſæ venderentur, & cum Domi-
nus Ioannes Baptiſta Caracciolus tam-
quam primogenitus dictarum domorum
poſſeſſor non habens alia bona pro di-
cta Domina Duciſſa maritanda, de ipſis
domibus eam dotando nuptui tradi-
dit Domino D. Diomedi Carafæ, quod
ex lege eiuſdem contractus rectè fecit,
23 cum pro dote filiæ conſtituenda † cau-
ſa neceſſitatis ſit, iuxta *l. qui liberos alias
capite trigeſimo quinto ff. de rit. nupt. vbi
gloſ. & Doctor. Molin. de primogen. hiſpa.
lib. 4. cap. 3. num. 3. Peregr. de fideicom-
miſſ. artic. 47. num. 7. & ex alijs Mar.
Giurb. deciſ. 31. num. 4.* & de iure res ſu-
biecta reſtitutioni per grauatum pro do
te dari, & alienari poteſt ad *text. in l. mu
lier §. cum proponeretur, & in l. filia ff. ad
Trebell. & in authen. res quæ C. comm. de
leg. Molin. de primogen. hiſpan. lib. 4. cap. 6
num. 2. & ex alijs in præcedenti meo Con
ſilio pro eademmet Domina Duciſſa num.*
7. 10. & ſic dicta Domina in omnibus de
bet audiri, & tanto magis, quia per ean-
dem Regiam Cameram eſt deciſum ei-
dem Dominæ ſuper dictis domibus de-
beri paragium, ſed ipſa ſperat integras
dictas domos iuxta paternam dotatio-
nem obtinere, vt in *præcedenti Conſilio*
fundauimus.

Nec minus tertium obſtat contrarium
quod ſciens aliquod iudicium in quo in-
tereſſe habet, tacens ſibi præiudicat, quia
ſi hoc eſſe poteſt in caſu *Abb. & Felyn.
in d. cap. veniens,* non autem in caſu Do-
minæ Duciſſæ, quæ etiam quod de tali
24 iudicio ſcientiam habuiſſet, † ei non no
ceret, quia mulieris, & minoris, qui à pa-
ri procedunt ſcientia, ipſis non obſtat, &
iſta Domina in dicto iudicio comparens,
nè dum debet audiri, ſed poſt lapſum
termini, media reſtitutione in integrum
de ſuo intereſſe docere poteſt *Afflict. de-
ciſio. 15. Couar. pract. quæſtionib. cap.
14 num. 1. & 2. in fine, Apoſtil. ad Bart.
in l. ſi perluſorio litera B. ff. de appell.
Ioſeph. Ludouic. deciſ. Peruſ. 26. num. 5.*
& eſt generale aduerſus omiſſas proba
tiones in iudicio minorum, & mulierum,
reſtitui per *Conſtit. Reg. obſcuritatem in*

*titul.de in integr.reſtit. mulie. lib. 2. vbi Iſern. Afflict. & Dominus Tapia Marchio Belmontis, & apud ſuam Maieſtatem in Supremo Italiæ Conſilio Regens lib. 3. titul.de reſtit.minor. Farinac.q.75.num. 444. vbi ex alijs teſtatur de * communi Petr.de Gregor. de iudi. cauſ. feud. q. 3. Sforz.Odd.de in integr.reſtit.q.36.num. 61.62.63.q.65. num. 80.Carauit.Rit. Mag.Cur.71.152.Menocch. de arbitr.q. 34. num. 11. Oſaſc. deciſio. Pedemont.86. num. 2.3.Macerat.lib.1.reſol 54. num.4.* Bene verum eſt, quod ſi principalis in iudicio exiſtens eſt perſona priuilegiata, & habuiſſet beneficia, † tertio poſtea comparenti alia beneficia non competunt, ſecundum *Iſern. in d.conſtit.obſcuritatẽ col.3.verſ.nunquid ergo Intrigl.lib.2 ſing.211. Petr.de Gregor. de iudic. cauſ. feud. q. 30. nu.7.verſic.& ſi forte Cum. in Rit.39.nu.58.* quia præcluſa via principali intelligitur præcluſa incidenter venienti *Bald in l. ſi eo tempore de remiſſ. pignor. Marzar.d. conſil.24. Conſil.Fab. de Ann.d.conſil.97.num.7.* ſed quia in hac cauſa, non ſunt data beneficia, & ipſi Dominæ Duciſſæ tamquam priuilegia
16 tæ † competunt, ne dum debet audiri, vt prædiximus, ſed non obſtante concluſione cauſæ, reſtitutiones, ſiue beneficia concedi debent iuxta *gloſ. in l. fin. C. ſi ſep.reſtit.poſtul.Iſern. Afflict. & Marchio & Regens Tapia loco citato, Afflict. deciſ. 15. vbi Vrſill. alias deciſum affirmat. Cum. Rit.77.per tot. Marant. conſil. 25. num.3.& plur.ſeq.Petr.de Gregor.d.q.3. num. 8.Odd.Sforz.d.tract.q.65. num.41. Signor. de Homed.in l.nam, & poſtea §.ſi minor. num. 9.ff de iur.iuran.Farin.d.q. 75. per tot.capud 25, quod incipit à num. 431.& ſeq. Ancar.in cap.auditis num.7. de reſtit.in integr.Intrigl.deciſ.25. num. 3. & hanc* communem ſimiliter profitetur Caldas in l.ſi curatorem gloſ. vel aduerſarij dolo num.20.C. de reſtit. in integr.Mar.Giurb.d.deciſ.1. num. 3. 4. 5.* & dum *Præſid.de Franch.in d.ſua deciſ.261*
17 dicit cauſam fuiſſe relatam, † introductam, & diſcuſſam, quo caſu beneficia non conceduntur perſonis priuilegiatis, quia dũ hæc fiunt merita cauſæ panduntur *Præſid.* ipſe non videtur negare poſt cõcluſionẽ in cauſa beneficia priuilegiatis cõcedi, & licet aliquando Sacrũ Conſiliũ aſſolet cũ aliquali cognitione viſis articulis ſi ſint releuantes ne beneficia petantur ad dilatandũ, vt per *Vrſill. ad Afflict.d.deciſ.15. nu.1.* tñ per idem Sacrum Conſilium deciſum eſt ſorori petenti maius paragium, deberi petita beneficia, non obſtante, quod in cauſa publicatio facta fuerit, & ſic in terminis noſtri proprij caſus, vt firmat *Vrſill. ad Afflict. deciſ. 235. nu.4.*

Et ex his iuris eſſe conſulo, & iudicari debere Dominam Duciſſam in dicto iudicio audiri, & ſi opus fuerit beneficia ei concedi die 10. Ianuarij 1617.

Die vltima Ianuarij 1617. facta relatione per Dominum Don Petrum Iordanum Vrſinum Regiæ Cameræ Præſidentem, & cauſæ Commiſſarium per eandem Regiã Camerã fuit prouiſum, quod dicta Domina D.Portia Caracciola audiatur in terminis in quibus cauſa reperitur, & die 9.Februarij eiuſdem anni 1617. relata dicta cauſa per eundem Dominum cauſæ Commiſſarium in Collaterali Conſilio fuit ſimiliter prouiſum, ꝙ dicta Domina audiatur, vt eſt prædictũ, & patet ex decretis in proceſſu inter dictum Regium Fiſcum, & dictas partes pœnes Franciſcum Antonium Longum dictæ Regiæ Cameræ Actitantem.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Teſtis vnus non probat, & quando de facto proprio deponit probat num. 29. vſque ad nu.32.*

2 *Proxeneta, ſiue mediator non eſt teſtis idoneus.*

3 *Proxenetæ dictum ſemiplenam tantum facit probationem.*

4 *Proxeneta, & mediator ad ambarum partium inſtantiam deponere cogitur.*

5 *Teſtes ſingulares contra Officiales debent eſſe quinque.*

6 Teſtis

6 *Teſtis deponẽs dediſſe quid Officiali efficitur criminoſus, & nõ eſt idoneus teſtis.*

7 *Teſtis dicens dediſſe Officiali ꝙ ſibi aſſignatum fuit dicit ad exonerandum, & non probat.*

8 *Probationes euidentes requiruntur contra Officialem.*

9 *Corruptelæ crimen inter magnas, & capitales cauſas reputatum.*

10 *Corruptelæ crimen Maieſtatis læſæ crimini aſſimilatur, & nu.*44.

11 *Maieſtatis criminis pœna habet locum etiam ſi Iudex accepit, vt ferat iuſtam, vel iniuſtam ſententiam, & ſi capit, vt Iudicet, vel vt non Iudicet, & aliquid ad eius officium maius, vel minus faciat nu.ſeq.*

13 *Maieſtatis in crimine teſtes infames, & criminoſi admittũtur, & ſic in crimine Barattariæ quilibet teſtis num.*14. *&* 15.

16 *Simoniacus eſt, qui Iudicem corrumpit.*

17 *Simoniæ crimini mediatores, proxenetæ, criminoſi, mulieres, & infames admittuntur in teſtes.*

18 *Proxenetæ, & mediatoris depoſitio ſuppletur, vel ex integritate conteſtis, vel ex numero, vel ex præſumptionibus num.*19.

20 *Teſtis vnus inhabilis, & alius pluſquam habilis ſufficit, cum dictum vnius ſuppleatur per integritatem alterius circa perſonas, & dicta nu.*21.

22 *Teſtis conualidatio per alium teſtem, debet conſiſtere in actibus non in tempore, & loco quando ſunt de ſubſtantia.*

23 *Teſtium numerus ſupplens defectum alterius qualis eſſe debet.*

24 *Teſtium habilitas, & inhabilitas arbitrio Iudicis ſuppletur.*

25 *Barattaria, vel corruptelæ crimen ſit occultè, & in occultis quilibet teſtis recipitur, & dicitur omni exceptione maior.*

26 *Proxeneta ſi eſt perſona digna, integra, & legalis, & nihil cæpit de lucro magis ei creditur, alias ſecus nu.ſeq.*

28 *Proxenetæ quãta fides ſit adhibenda arbitrio Iudicis relinquitur & nu.*55.

32 *Teſtis vnicus de facto proprio deponens cum adminiculis probat.*

33 *Teſti vnico deponenti ſtatur Iudicis arbitrio ſi plenam fidem faciat.*

34 *Teſti vnico ſtatur quando veritas aliter haberi non poteſt, & talis depoſitio dicitur ſubſidiaria.*

35 *Proxeneta, ſiuè mediator qui corrumpit Iudicem ſi in triduo non denunciat, punitur.*

36 *Sententia per corruptelam lata, eſt nulla.*

37 *Mediator, quia puniri poteſt deponit de facto proprio, & ideo ei creditur.*

38 *Corruptelæ crimen quod ſecretè committitur impoſſibile eſt habere plures teſtes in eo.*

39 *Teſtis vnicus vbi alij haberi non poſſunt probat.*

40 *Teſtis vnicus ad faciendum indicium, & præſumptionem ſufficit & nu.*41.

42 *Teſtis vnicus de veritate deponens ſufficit, & de iure Regni etiam ad condemnationem.*

43 *Teſtis vnus de viſu cum adminiculis probat.*

45 *Patris delictum nocet filijs.*

46 *Simoniæ, & Maieſtatis in crimine admittũtur ſocij criminis, infames, & inhabiles, & nu.ſeq. &* 48.

49 *Corruptelæ crimen quod ſit ſecretè, probatur per proxenetam, vel mediatorem, & quemcunq; teſtem etiam nõ admittendum nu.*52. *&* 59.

50 *Proxeneta inuitus cogitur ad deponendum.*

51 *Tractator, ſiue parlator admittitur in teſtem.*

53 *Natura facti facit admittere teſtes non admittendos.*

54 *Negotium nemo melius ſcire poteſt, quã qui tractauit.*

56 *Teſti, ſiue mediatori de cuius commodo tractatur non concurrentibus alijs adminiculis non creditur, & nu.*62.

57 *Teſtis mediatoris depoſitioni cum adminiculis magis creditur, et talis depoſitio potentior eſt.*

58 *Caſus expreſſi ex idemtitate rationis ad alios extenduntur.*

60 *Teſti deponenti ſe voluiſſe corrumpi ad falſum deponendum creditur.*

61 *Proxenetæ, ſiue mediatoris depoſitio va-*

Digitized by Google

lida quando ſit.

63 Mediatorem commodum non habere quando intelligatur.

64 Mediator, ſiue, proxeneta vna parte inſtante deponere cogitur, & ei creditur.

65 Officialis per depoſitionem mediatoris cũ adminiculis torqueri poteſt, & an condemnari etiam de iure Regni nu. 66.

67 Delicta difficilis probationis qualem probationem de iure requirant, & num. 72. & 73.

68 Coniuratio probari poteſt per coniuratos, & quare.

69 Teſtes quando in aliorum locum ſubrogari poſſunt.

70 Teſtes contra inſtrumentum omni exceptione maiores eſſe debent.

71 Proxeneta quando compellitur teſtificare.

74 Coniecturæ ſunt probationes manifeſtæ in delictis ſecretis.

75 Fama bona iuuat in Officiale, & quæ requiratur de iure Regni.

76 Præſumptiones duæ plenam faciunt probationem.

77 Lex ſiuè ſtatutum ad beneplacitum ſtatuentis emanatum, morte ſtatuentis expirat.

78 Iudex in delictis occultis debet eſſe facilis ad liberandum.

79 Iudex quando poſſit iura tranſgredi.

80 Tortura inditia Iudici ſunt arbitraria.

81 Arbitrium Iudicis debet ſecundum leges regulari.

82 Opinio minor in criminalibus attendẽda.

83 Arbitrium ſecundum leges eſſe debet, & ſecundum eas iudicandum.

84 Iudex voluntati ſuæ obtemperare non debet.

85 Iudex etiam ordine Imperatoris non niſi ſecundum leges iudicare debet.

86 Iudex non ex priuata conſcientia, & ſcientia iudicare debet, ſed ſecundum allegata, & probata.

87 Sententiam iniuſtam ferens odio, metu, precibus, vel alia de cauſa peccat mortaliter, cum obligatione reficiendi omne damnum & intereſſe, & ſi eſt Eccleſiaſticus ipſo facto eſt ſuſpenſus, & efficitur irregularis.

88 Iudicium octo peruertitur modis.

89 Officialibus munera prohibentur per dece iura, & nu. ſeq. vſq; ad nu. 95.

96 Officiales nihil vltra prouiſiones taxatas recipiant ſub pœna, vt ibi.

97 Officiales nec eorum vxores aut filij, & qui ſub eorum poteſtate ſunt per ſe, nec per interpoſitam perſonam nil recipiant etiam mutuo ſub pœna reſtitutionis dupli, & alijs ibi.

98 Gubernatores Prouintiarum nil recipiant à Prouintialibus.

99 Corruptela Officialis debet probari per quinque teſtes licet ſingulares.

100 Officiales res parui momenti accipere poſſunt, vt ſunt volatilia, & fructus, & à quibus.

101 Volatilia & fructus recipiendi, & à quibus declarantur ibi.

102 Officiales quid accipere à litigantibus, & à non litigantibus, nec à Prorege diſpenſari poteſt, & eſt ei per Regem prohibitum.

103 Officiales tenentur de corruptela.

104 Officiales iure perfectionis munera accipere non debent.

105 Aurum qui diligit non iuſtificabitur.

106 Munera qui libenter recipiunt ignis deuorabit tabernacula eorum, & multa mala de eis.

107 Munera qui non recipit, & manum ſuam ab omni munere abſtinuit, iſte in Eccleſijs habitabit.

108 Mutuans accipiens aliquid pro mutuo vſuram committit.

109 Recipiens sẽper obligatur ad antidota.

110 Sacrificans in iuſtitia ſperet in Domino, & non dubitet.

111 Liberans pauperem à potente dominabit, & alia bona.

112 Iuſtum nunquam vidi derelictum, nec ſemen eius quærens panem, ſed impios & paulo poſt non inuenitur locus eorũ.

113 Munera excecant oculos.

114 Mandatum Dei propter traditiones tranſgredi non debet.

115 Officialis ex dicto vnius teſtis proxenetæ, ſiue mediatoris cum adminiculis torqueri, & condemnari poteſt.

Pro

Pro quodam Fiſci Patrono meo amico, petente taliter, vt denegare, non potuerim.

ARGVMENTVM.

Depoſitio vnius teſtis, vel mediatoris, ſiue proxenetæ, aut coniectura quando probent, vel inditium faciant contra Officialem, vt torqueri, vel condemnari poſſit.

CONSILIVM CXIV.

CIRCA rogatam quæſtionem, cum pro negatiua, & affirmatiua ſententia, variæ adſint opiniones, diſtinctè de vtraq; loquendo, & primo de negatiua dico ipſam ſubſcriptis medijs, & authoritatibus roborari.

1 Primo nemo negare poteſt ꝙ vnicus † teſtis non probat, quia dictum vnius, dictū nullius eſt, per *tex. in c. licet vniuerſitas c. veniens, c. iure iurando, & c. in omni negotio extra de teſt. l. iuriſiurandum C. eod.* quam regulam ex multis non ſolū *communiter receptam, ſed apud omnes indubitatam eſſe, aſſerere poſſumus dicit *Farinac. in tract. de teſt. quæſt. 63. nu.* 1. firmans eſſe veram de iure diuino, canonico, & ciuili, & quod nec ſtatuto, nec conſtitutione, nec conſuetudine, nec minus à Principe fieri poteſt, vt vnico teſti plena adhibeatur fides, vt per *Farin. ibidem nu.* 2.

Secūdo Proxeneta † in negotio in quo
2 fuit mediator, teſtis † eſſe non pōt, ſecūdū *gloſ. in §. in his verſ. ad muneratorem in autb. de inſtr. fid. & caut. & in cap. ſi quis Epiſcopus verſ. mediator. 1. q. 1. in cap. 1. & verſ. ciuiliter de teſt. in 6. & ex alijs Tiraquell. de retract. in præfat. num. 26. Ant. Gabr. in tit. de teſt. concluſ. 20. nu. 1. lib. 1. vbi plures refert, & nu. 2. in fine de veriori, & magis * communi, Viu. in ſuis commun. opin. verſ. teſtis eſſe non poteſt Aduocatus, verſ. item mediator, & verſ. item proxeneta, referens alios relatos per Monticell. in ſuo repertor. teſtium verſ proxeneta fol. 60. col. 2. verſ. 3. & 4. & latè Farin. in dicto tract. de teſt. quæſt. 60. nu. 406. & ſeq.*

Tertio Proxenetæ examen, ſiue dictū,
3 non facit niſi ſemiplenā † probationē, & ideò per Iudicem, nec per iuramentum ſuppletorium deferri poteſt, vt poſt alios bene tenet *Maſcard. de prob. lib 2. concluſ. 1038. nu. 27. Farin. d. q. 60. nu* 13.

Quarto Proxeneta, & ſi ad inſtantiam
4 ambarū partiū cogi poteſt † teſtimoniū dicere ſi vterq; producere vult, *iux. tex. in c. delictorum de teſt.* vno ipſorum relucrante deponere non poteſt, ſecūdum *Bal. in l. omnibus nu. 4. verſ. caue tamen tibi C. de teſt. Odofred. in l. fin. col. 2. verſ. nam dicit ipſa ff. eod. Bart. in l. deferre §. idem decreuerunt nu. 2. in fin. verſ. ſicut diximus de proxeneta ff. de iur. fiſc. Felin. in c. cum à nobis in fine num 16. verſ. vel niſi conſenſu partium extra de teſt. Ant. de Butr. in c. dilectorum num. 4. verſ. niſi ambę partes conſentiant, vbi etiam Henric. Boich. nu. 3. verſ. aut agitur de contractibus illis de teſt. cogend. & de * communi ex alijs teſtatur Farinac. d q. 60. num.* 415. cum hic conſenſus ambarum partium non adeſt; mediator, ſiue proxeneta deponere non poteſt.

Quinto per diſpoſitionē *Regiæ Pragmaticæ Imperatoris Caroli V. fęlicis recordationis, quæ eſt 4. in tit. de muner. renouata per Principem Petræ Perſiæ, huius Regni Proregem de anno* 1580. *& eſt Sexta in eodem titulo* mandatur quod
5 teſtes ſingulares † deponentes contra Iudicem, vel alium Officialem debent eſſe quinque etiam de diuerſis factis deponentes probent, ſi in caſu de quo agitur ſunt minus quinque, proxenetę, ſiue mediatores, aut teſtes non probant.

Sexto ſi quis proxeneta, aut mediator,
6 vel alius deponit pecuniam † ſiue aliā rem dediſſe Iudici, ſiue Officiali, reddit ſe criminoſum, & à teſtimonio repellitur, ex quo ex illo crimine quis à teſtificando repellitur, quia ſi condemnaretur ex eo

incur-

incurreret infamiam,dixit *Innoc. in c. te-
ſtimonium extra de teſt. & probat bene
tex. in d. cap. ſuper eo extra eodem tit.*
vbi Summus Pontifex reſpondẽdo quæ-
ſtioni propoſitæ dicit quod crimina obie
cta teſtibus, ipſos repellunt, etiam ſi an-
tea non ſint conuicti, vel confeſſi,idem
ſequitur *Abb.in d.c.teſtimoniũ*, & conclu
dendo poſt multa probat ꝙ teſtis repel-
litur à teſtificando, quando criminaliter
poteſt accuſari, & puniri, & dicit facere
tex.in d.cap. 1. *de teſt.Gramatic. in conſ.
crimin.*35.*nu.*29.

Septimo qui dicit ſe dediſſe id ꝙ ſibi
7 aſſignatum aſſerit tractat de ſe † exone-
rando, & liberando de eo quod recepit,
quia ſi non diceret conſignaſſe tenere-
tur reſtituere, & vbi teſtis tractat de
ſe exonerando, & liberando non probat
voluit *Imol. in cap. ex literis extra de
tranſact.Gemin.in cap fin.de iur.iur.in* 6.
& in cap.fin. extra de teſtibus in 6. *Al-
beric.in l.nullus de teſt.Ant.de Butr.in c.
cum à nobis extra eod. tit.Alex.conſ.* 44.
col. 3. *in fin. lib.* 2. *& in terminis tenet
Bart.in l.deferre* §.*idem decreuerunt ff.de
iur. fiſc. ſequitur Alber. in ſuo tract. ſub
rub. quando teſtes repelluntur ratione
affectionis col.*3. & rectè intuenti videtur
Bart. loqui in proprijs terminis dum di-
cit, quod ſi peto à te centum ex cauſa
mutui quę tibi per Titium meum procu-
ratorem conſignaui, non potero ipſum
Titium producere in teſtem, quoniam
verſatur commodum ipſius Titij, quia
nõ poterit ipſemet de ſe teſtificari,*Gram.
d.conſ.*35.*nu.*32.*& ſeq.*

Octauo cõtra Officiales in crimine cor
8 ruptelę requiruntur probationes † valdè
euidentes, ſm̃ *Bald. in repet.l.obſeruare*
§.*proficiſci* 9.*quæſt.ff.de offic proconſ.*cum
pro eis ſatis iura præſumant, vt in *l.ſi
quis alias la* 2. *C.de offic. ciuil. iud.* ita
quod ab Officiali ſemper præſumitur ab
eſſe dolum,& fraudẽ *l.*1.*C.de præd. curia
lib.*10.*& in l ſi quis, C.de decur.Bal.in
l. pacta nouiſſima ff. de pact. ita dicit Pa-
ris de Put. in tract. ſind. de offic. ſindic.
col.*2.*& plenius in c.contra Officiales in
verſ.probatio, facit l. Herennius* §. *gagia
C.de euict.& plus ſubdit in d.verſ.proba-
tio quod ideo Conſtitutio Regni corruptela
ſub rub. de pęn. iud.qui malè iud. in verſ.
conſtiterent,* curiales legitimis probatio-
nibus conuinci, *l. Iudices C. de dign. lib.*
12. *l. fin. & in auth: ibi poſita C. de pęn.
iud. qui mal.iud.c. primates* 52.*quæſt.*1.
& per duos, aut tres teſtes *cap. quoniam*
48.*diſtint. vt per* Par.*de put.in d. c. con-
tra Officiales vlt.col.& ante eum eſt tex.
in cap.*Regni *vulgaris famæ præloquium*
per quod cauetur crimen ipſum eſſe
probandum per duos, aut tres teſtes cõ-
ditionis electæ, & ſic legitimæ, & opti-
mæ famæ,quæ eſt articulanda, alias non
poſſit quis obtinere ex alijs firmat *Gram
mat. d.conſ.*35.*nu* 36.*& ſeq.*

His,& ſimilibus aduerſantibus nõ ob-
ſtantibus,contrariam ſententiam veriorẽ
eſſe, comprobatur ex pluribus.

Primo corruptelæ crimen reputatur in
9 ter magnas,& capitales† cauſas,ſecundũ
Bal.ſatis notabiliter in d.l.obſeruare §.*pro
ficiſci quæſt.*9.*ff. de offic.proconſ.*licet etiã
in minimo committatur *iuxta notata per
eũdẽ Bal.in l.furti* §.*ſi pactus ff.de his qui
not. infam. & tenet Paris de Put. in tra-
ctatu ſindic. in verſ. Baractaria, & in
verſ. fideiuſſor ſecunda col.* & in pluribus
10 aſſimilatur crimini † lęſæ Maieſtatis ſe-
cundum eundem *Parid.de Put.ibidem in
verſ.corruptio in princ. & in verſ. teſtes
cap. fui ſemel interrogatus col.* 1. *verſ. in
contrarium fortiter facit*, & habet locum
11 pęna dicti Maieſtatis criminis, etiam ſi
Iudex cępit pęcuniam, vt ferat iuſtam
ſententiam,ſiue iniuſtam,*l.*2.*in fin. cum
ſeq.ff.de condit.ob.turp.cauſ.cum ibi nota-
tis per gloſ. & DD. Paris de Put.in d.
tract.verſ.corruptio* 3.*col.*& habet locum
12 pœna criminis † præfati, ſi Iudex ca-
piat, vt Iudicet, ſiue vt non Iudicet, vel
aliquid ad eius officium pertinens ma-
ius, vel minus faciat, *l.* 3. *cum l.ſeq. &
l. lex Iulia in fin. ff. ad l. Iul. repet. &
in l.* 1. *ff. de caluan.* ſiue etiam princi-
paliter capiat nihil promictendo, *l.* 1.*ff.
ad l. Iul. repet. Paris de Put. in d. verſ.
corruptio col.*2.*in fin. verſ. ſi quid datur*
Iudici *Gram. d.conſ.*35.*nu.*2.*& plur.ſeq.*

cum

çũ in crimine lęſæ Maieſtatis, etiã teſtis
13 † infamis ad teſtimonium ferendum ad
mittatur per *tex.in l.ſi famoſi ff.ad l.Iul.*
Maieſtatis vbi notant DD.maxime
Bart.& in l.quæſtionem ff eod.vbi ex tex.
clar.Io.And.& Abb.in c.fin.de teſt.Spe-
cul.in tit.de excuſat.tut.in §. 1. *in fin. Io.*
*Crot.in tract.de teſt.col.*9.*n.*43.& in hoc
crimine Maieſtatis admittuntur etiam
14 teſtes criminoſi † & idem in crimine hæ-
reſis, & ſimoniæ *cap. non debet extra de*
teſt.& voluit Alber.in d.l.famoſi ff. ad l.
Iul.Maieſt. & idem tenuit Anton.de
Butr. in cap.fin.de teſt.per tex.in cap. in
fidei fauorem de hæret. in 6. *& Crot. in*
*tract.de teſt.num.*103. *verſ.limitatur ta-*
men quia propter criminis atrocitatem
multa cõceduntur quę alias denegaren-
15 tur, ſic in hoc crimine baractariæ † qui-
libet teſtis admitti debet, ex ſuperius
dictis.

Secũdo hoc Baractariæ crimen ęquipa
ratur ſimoniæ crimini: Nam,& ſimonia-
16 cus † eſt,quia mediante pecunia,aut ali-
quo alio temporali, Iudicem,aut teſtem
corrumpit ſecundum *Abb.in cap.tuæ nos*
extra de ſimon.arg.cap. nemo eod. & in
17 hoc crimine admittũtur teſtes † media-
tores,proxenetę,criminoſi,mulieres,& in
fames *cap.ſi peccauerit* 2.*quæſt.*1.*cap. no-*
*uit de iudic. & probat tex.in cap.*1.*& ibi*
poſt gloſ. verſ. mediatores, DD. omnes de
de teſt.in 6.*Felin. in cap. cum à nobis nu.*
16. *verſ. niſi in crimine ſimoniæ extra de*
teſt. Campeg. de teſt. reg. 86. *num.* 10.
Stracha in tit. de proxenet. par. 4. *in q.*
*incip.illa enim quæſtio nu.*27.*& ſeq. Be-*
*nintend.deciſ.Bonon.*61.*num* 1.*verſ.nam*
ſi ſpeciale eſt, Io. Mar. Monticell.in ſuo
*repert. teſt. verſ. proxeneta col.*2.*verſ.*3.
fol. 60. *Corrad. in praxi* §. 2. *tit. de teſt.*
rub.perſonas teſtium agrediendo,verſ.pro-
xeneta nu. 62.*fol.*98.*Maſcard. de prob.*
*lib.*2.*concluſ.* 1038. *num.* 23. Immo iſto
caſu mediatorẽ nedum admitti, ſed etiã
cogi ad teſtimonium ferendum, dixit
Franch.poſt Anchar. quem allegat in d. c.
1.*num.*7.*de teſt.in* 6.*Farin.in d.tract.de*
teſt. quæſt. 60.*illat.*16.*nu.*420. *&* 421.
& licet *ibidem nu.*422. dicat hoc proce-
dere, quando ciuiliter agitur,proxenetã,
ſiue mediatorem in teſtem recipi poſſe,
tamen *nu.* 424. dicit quod etiam in cri-
minalibus proxeneta adducitur in teſtẽ,
18 & eius depoſitio † ſuppletur, vel ex in-
tegritate conteſtis, vel ex numero, quia
quando ſunt plures teſtes inhabiles, eo-
rum numerus ſupplet defectum & inha-
bilitatem, vt per *gloſ.l. teſtium fides in*
verſ. numerus ff. de teſt. Iaſ. in auth. ſi
vero contigerit, in 3.*not.C.de iudic.Corn.*
in l. 1. *num.* 35. *C. de teſt. Prob. ad Io.*
*Monac.in c.*1.*num.*7.*verſ item idem ope-*
ratur numerus de teſt.in 6. *Maſcard. de*
*probat.lib.*3.*concluſ.*1359. *num.* 14. *vbi*
*alios citat,Cæſar de Graſſ.deciſ.*10.*nu.*10.
& deciſ. 175. *num.* 8. ex quibus, & alijs
hanc opinionem fuiſſe * communiter re-
ceptam à *Doctoribus* nemo dubitare
poteſt dicit *Farin.d.tract. de teſt. quæſt.*
62.*lim.* 13. *num.* 309. & in proxeneta
firmat quod ſuppletur, vel ex præſump-
19 tionibus † vt per *Gabriel. concluſ.* 20.
num. 4. vel ex habilitate alterius teſtis
ex *Benintend. Bonon. in deciſ.*61.*poſt nu.*
5. *verſ. & tanto magis, Maſcard. qui*
*alios adducit in concl.*1038.*n.*28.*Farin.*
*d.quæſt.*60.*n.*438. & ſufficit quod vnus
20 teſtis ſit inhabilis,& alter pluſquam ha-
bilis, quia tunc inter eos fit compenſa-
tio, & vnius habilitas,ac defectus, ſup-
pletur ex integritate alterius, ſic *cõmu
niter tradunt *Doctores omnes in l.ſi quis*
ex argentarijs per illum tex. verſ. quid
enim ff.de edendo Prob.ad Io. Monac.in
*d.cap.*1.*num.*6.*in fine litera D. & nu.* 7.
de teſt.in 6.*Iaſ.in l.ſi conſtante, in princ.*
*nu.*43.*ff ſolut.matrim.& in auth.ſi vero*
*nu.*3.*C.de iudic. & in l. ſi emancipati nu.*
15.*C.de coll.Det.in cap. cauſam quæ in*
princ.extra de offic. deleg. Ioan. *de Amic.*
*conſ.*119.*num.*13.*& conſ.*120.*num.*9.*&*
*ſeq.Gabr.tit.de teſt.lib.*1.*concluſ.*5.*num.*1.
vbi etiam plures alios refert, & quod ita
* *communiter dicunt DD. Maſcard.de*
*probat.lib.*3.*concluſ.*1359. *num.* 13. vbi
alios refert,ſubdẽs, ex quibus ſine dubio
ita * communiter à *Doctoribus* receptũ
eſſe affirmare poſſumus,& ſi contrarium,
& non bene ſenſerint *Fulgoſ. & alij re-*
lati

Digitized by Google

ſectus eſt, Ioannes Monac.num.6.& ibi
Prob.in addit.num.13.litera G. *in verbo*
*emolumentum,*Gemin.*nu.4. & 5. Franc.*
num.1.de teſt .in 6.Campeg.reg.96. in 4.
Fallen.Stracc.de proxenet.par.4.in quæſt.
incip.illa enim quæſt.num.27.& ſeq.Ma
ſcard.d.concluſ.1038.num. 23. Farin. d.
quæſt.60.num. 427. qui,& multos alios
caſus in quibus proxeneta in teſtem re-
cipi poteſt, ponit in *d.quæſt. 60. à num.*
414.vſque ad num.449. & quanta fides
28 ſit ei adhibenda, circumſtantijs,& qua-
litate perſonarum , & cauſæ Iudicis ar-
bitrio remiſſum eſt, affirmarunt *Abb. in*
cap.dilectorum nu.3. verſ. ideo dicerem
de teſt.cog.Prob.ad Io..Monac.in cap. 1.
num.1 verſ.pro concordia dic de teſt.in
6. Alex conſ.127.num.10.verſ. tamen re-
ducit d. Abb.lib.7.Franch.in d.cap.1. poſt
num.7. verſ. dicit tamen quod quanta fi-
des, de teſt.in 6.Franc.Curt.Pap.in tract.
de teſt.concl.43 nu.89.verſ. quod limitat
Alexan. &c. in fine verſ. tertia in propo-
ſito Corrad.in pract.rub.de teſt.verſ pro-
xeneta num.62.in fin.fol.98.Maſcard.
de probat. d. concluſ.1038.num.5.lib. 2.
& ex his patet proxenetam, ſiue media-
torem etiam cogi poſſe ad teſtimonium
ferendum,& probare contra Officialem;
reſtat reſpondere contrarijs, & ſic dico.

Primo non obſtare primum contra-
rium quod vnicus teſtis non probet,quia
hoc non procedit quando vnus teſtis
29 de facto † proprio deponit ; Nam tunc
plene probat prout ita ſingulariter ha-
betur *ex reg. tex.in l. quæro in fine de*
ædil.edic.vbi gloſ.in verſ.credendum alle-
gat tex in l.cum probatio ff. de probat. &
in l.ſerui 1.reſponſ.ff.de teſt.Soccin.in reg.
422.Det. conſ.342.nu.1.conſ.363. conſ.
650.num.9.Tiraquell.de retract.tit.1.§.
1.gloſ.14 nu.46.& tradit Paul.de Caſtr.
in l.quicunque ff.de ſeru fug.& in l.ſi de-
bitori ff. de probat. & in conſ.109.lib. 2.
Salic.in l ſi quis decurio in 4 oppoſitione
C. *de falſ. Afflict.deciſ.369.num.7. ſin-*
gulariter Det.in conſ.56.num.4. qui lo-
quitur ad propoſitum noſtræ quæſtionis
dum fundat vnum teſtem deponentem
30 de facto proprio † ſuper traditione poſ-
ſeſſionis plene probare, & latiſſimè vt ni
nil addi poſſit, ſcribit *Anton.Gabr.in lib.*
1. com. concluſ. in tit. de teſt. 1. concluſ.
31 *lim.3.num.18.* quinimmo teſti † infami,
& inhabili deponenti de facto proprio ,
plene creditur,ſecundũ *Paul.de Caſtr. in*
l.2.§.ſi abſens ff.ſi ex noxal. cauſ. Det. d.
conſ.363.Ant.Gabr.in d.1.concluſ.nu.21.
32 *& 22.* & ſic concurrentibus † admi
niculis,& præſumptionibus vnicus teſtis
de facto proprio deponẽs , plenè probat
vt firmat Paul.de *Caſtr. in d. l. quicumq;*
in fin.ff.de ſeru.fug.Bar.conſ.29.in quæſt.
propoſita num.4.lib.2.Soccin.reg.422.nu.
3.& reg.423.in lim 2.Crot.de teſt.num.
209.Socc.Iun.conſ.61.in fin.lib.1.Blanc.
de comprom quæſt.8.num.35.in fin.Boer.
deciſ.221.num.17.Cæfal.conſ.438.num.
*38.lib.3.*vbi quod ita omnes reſpõdent,
& conſ.452.num.3\.lib.4. vbi quod eſt
clarũ *Hercul. de negat. nu. 213&.216.*
vbi alios refert concordantes Menocch.de
arbit. lib.2.caſ 99.num.16 in fin.& nu.
17.in princ.per tot. Hipol. Rimin. conſil.
204.nu.16.lib.2.& conſ.414.num.7. &
conſ.625.num.36.lib.6.Decian.conſ. 62.
num.38.lib.3. Monticell.*in ſuo tract.de*
teſt.rub impugnatio teſtis,quia vnicus te-
ſtis fol.187.col.2.verſ pen.Maſcard.de
probat. lib.3.concluſ.1223.nu.10. Farin.
in d.tract.de teſt.quæſt.63.num. 221. &
de iſtis adminiculis , coniecturis , & præ-
ſumptionibus ſupplentibus plenam fidẽ
33 teſti de facto proprio deponenti,† ſtatur
Iudicis arbitrio , vt per *Tiraquell. de re-*
tract.§.1.gloſ.14.num.47.in fin.Hercul.
de negat.d.num.213.Menocch.d conſ.99.
num.1.iuncto num.18.fol.150.at.col.2.et
verſ. verum ſuperior opinio &c. & de
**communi teſtatur Farinac. vbi ſupra*
34 *num.222.*& quando veritas † aliter ha-
beri non poteſt ſaltim in ſubſidium vni-
co teſti deponenti ſuper facto proprio,&
à ſe geſto in quæſtione inter alios ver-
tente, & vbi haberi non poteſt alia pro-
batio : quia eius teſtimoniũ dicitur ſub-
ſidiarium, nec per hoc dicitur depone-
re in cauſa propria licet deponat in facto
proprio ideſt à ſe geſto bene probat, fir-
mat *Monticell.in ſuo Repert teſt. in rub.*
impu-

Google

*impugnatio teſtis,quia eſt vnicus fol.*187.
*col.*2.*verſ.*3.*ex Ant. de Butrio quem ſic*
*allegat in cap.cum dilectis num.*25.*de*
electio.& in cap. cum olim num. 10.*de*
*dol.& contum.Farin.d.quæſt.*63.*n.*226.
35 & quia mediator † qui Officialem cor-
rumpit,vt pro ſe,ſuoque amico, vel con·
iuncto ſententiam ferat,ſi intra triduum
Curiæ non denunciat, punitur, vt per
Conſtit.Regni corruptelæ, & ibi Afflict.
36 *nu* 6.& merito,quia ſententia † per cor-
ruptelam lata, eſt nulla,*iux. tex. in l.* 1.
C.*de pœn.iud.qui mal.iud.*& lata per cor
ruptionem pecuniæ,vel alterius rei,dici-
tur venalis *l.quoniam ff. de calumn.*& ſic
quia mediator ſiue proxeneta de hoc pu
37 niri poteſt dicitur de facto † proprio de-
ponere ideo eſt ei credendum per præ-
dicta iura,& authoritates, ex quibus ha-
betur, quod vnico teſti de facto pro·
prio deponẽti ei creditur ꝙ non contro·
uertitur à *Doctoribus* cũ alijs adminicu-
lis,vt per *Ruyn. conſ.*65.*lib.*5.*& de *com-*
*muni opinione teſtatur,Boer.d.deciſ.*221.
circa finem; ſed quid in hoc vagamus
nonnè verum eſt quod ſumus in corrup-
38 telæ † crimine, quod ſecretè committi-
tur,& impoſſibile,vel difficile eſt, plures
teſtes habere quo caſu vnicus teſtis ple-
ne probat per *tex.in l.*1.*§.fin.ff. de verb.*
oblig.Hipol.de Marſil.in l.ſi quis ne quæ-
*ſtio num.*184.*ff.de quæſt.Ant.Gabr.lib.* 1.
*com.concluſ.tit. de teſt.concluſ.*1.*num.*27.
*Bertazz.conſ.*106 *num.*8. *Maſcard. de*
*probat.lib.*1.*in præfat.quæſt.*11.*num.*18.
*Farin.de teſt.d.quæſt.*63.*num.*38.*lim.*7.
& tale crimen committitur ſecretè in
vna camera Officialis, vt dixit *Bart. in*
l.qui ea mente ff.de furt. & in delictis oc-
cultis vnus teſtis de viſu probat, volue-
runt *Hoſt. & Abb.in cap.præterea de*
39 *teſt.in fin.*& vbi alij teſtes † haberi non
poſſunt vnicus teſtis plene probat, *Ant.*
de Butr. in cap.cum dilectis de elect.& in
cap.cum à nobis,col.vlt.de teſt.Mill.in
ſuo repert.in verſic. teſtis antepen. colum.
*Corn.conſ.*63.*lib.*2.*in fine col.* 1. *Hipol. de*
*Marſil.ſing.*533.*& in l.ſi quis verſic. re-*
ſpondet dictis, de quæſt. Ant. Gabr. *in d.*
*tit.de teſt. concluſ.*20. *quæ incipit proxe-*
*neta verſic.*4.*limita.DD,in l.*2.*§ final.ff.*
de verb.oblig. & ad faciendum indicium
40 † in quocunque delicto teſtes ſingula-
res ſufficiunt *Alex.conſ.* 77. *in fine lib.* 2.
41 & ad faciendam præſumptionem † vni-
cus teſtis ſufficit *Aim.conſ.*73.*Bald. in d.*
l.ſi quis num. 4. *circa medium de quæſt.*
42 dicit ꝙ in criminalibus, † ſufficit vnus
teſtis deponens de veritate,& indiuiduo
contra Officialem corruptum,expreſſe
mandat *cap.Regni vulgaris famæ* vbi le-
gitur. (*Si vero per vnum teſtem tantum-*
modo, bonæ famæ, intentionis, & vitæ,
contra delatum, probatur,& deferens,aut
inquiſitionem inſtruens, eidem delato de-
diſſe ſe iurat, maxime ſi data quantitas
non ſit magna, & dans ſit boneſta perſo-
na, indubitanter ſequi condennationem)
firmat Foller. in pract.crimin.in fragmen
tis de crimine corruptelæ mum. 182. *Bar.*
*in l.*1. *§. idem* Cornelio *ff.de quæſt.* dicit
43 generaliter, quod vnus † teſtis de viſu
cum alijs adminiculis probationem ple-
nam facit in delictis per *tex. ibi in l.*2.*§.*
1.*ff.de excuſat.tut.ibique gloſ.iuncta l.in-*
ſtrumenta C.*de probat.Franc.Brunus, in*
*tract.de indit. & tortu.quæſt.*4.*pri. part.*
*num.*20. & ex his primum contrarium
quod vnico teſti non credatur, reſolutũ
remanet,& firmatum, quod vnicus teſtis
bene probat.

Circa ſecundum contrariũ,quod pro-
xeneta,ſiue mediator teſtis eſſe non poſ-
44 ſit: diximus quod hoc corruptelæ † ſeu
baractariæ crimen Maieſtatis lęſæ cri·
mini ęquiparatur; vt etiam habetur
in *gloſ.verſ.confiſcatis,auth.ſed nouo iure,*
C. *de pœn.iud. qui mal. iudic.* quam *gloſ.*
*Bal.*dixit mirabilem eſſe, quod delictum
45 patris nocet filijs, quia bona confiſcan-
tur,& iſtud eſt etiam crimen ſimoniæ,ſeu
ambitus,*l.*1.C.*ad l.Iul.de Amb.*in omni-
bus iſtis criminibus admittuntur prohi·
biti,& inhabiles ad teſtificandum, vltra
ſuperius dicta per *c. licet Aeli de Simon.*
cap.tanta cap.præterea, & cap.veniens de
46 *teſt.*vbi in crimine † ſimoniæ admittun-
tur ſocij criminis, & ſimiliter in crimi-
47 ne † lęſæ Maieſtatis *l.in quæſtionibus ff.*
ad l.Iul.Maieſtatis & in l.nullus C. eo-
dem

Digitized by Google

48 dem, vbi teſtes infames † inhabiles, & minus idonei admittũtur,& creditur etiã vni teſti, vt ex Specul.& alijs dicit *Paris de Put. in tract. de ſyndic. in c. teſtis verſ. fui ſemel rogatus nu.* 2. ſic poſtquam hoc crimen corruptelæ, Maieſtatis,& ſimoniç crimini çquiparatur, quilibet teſtis admitti debet, & probat: & in propoſito cri-
49 mine † quod ſecretè fit, & veritas aliter haberi non poteſt, teſtimonium proxenetæ admittitur, *Abb. in c. inſuper nu.* 11.*verſ. & maximè in defectu aliorum teſtium, extra de teſt. Arcbid. in c.*1.*nu.* 1.*vbi Franc.n.*5.6.*de teſt.& ibi Franch.* dixit, iſto caſu proxenetam non ſolum admitti in teſtem ſi voluerit, ſed etiam,
50 & † inuitus poteſt cogi, idem *Franch. in cap. Romana in fine eodem tit. Marſil. poſt Anan.& Nic.de Milis quos allegat in ſingul.* 533 *verſ. tamen talis proxeneta, Ant. Gabr. tit. de teſtibus concl.*20.*nu.*7. *lib.* 1. *Monticell. in ſuo Repert. teſt. verſ. proxeneta fol.*60.*col.*2.*verſ.*3.*& verſ. teſtes inhabiles f.*74.*col.*2.*verſ.*2.*Maſcard. de probat. lib.*2.*d concl.*1038.*nu.*16. *Farinac.d.quæſt* 60 *nu* 417.& mediator,&
51 etiam parlator, † ſiue tractator admittitur in teſtem, ex *Floriano,& alijs firmat Neuizz. conſ* 47.*nu.*27. amplius quando ex natura rei, vel actus, aut habitus aliquid aliter probari non poteſt, vt tale cri
52 men † corruptelæ quod ſecretè committitur, de Iure admittuntur ad teſtificandum, qui alias non admitterẽtur *cap. veniens il* 2.*vbi DD. tenet Ant.de Butr. in c. tertio loco, de probat. quē ſequitur Alex. conſ.* 64.*verſ. & hoc eſſe lib.* 1.*Socc conſ.* 54.*col.*3.*lib.* 3. concludentes in effectu,
53 quod quando ex natura facti, † & negotij veriſimiliter alij teſtes occurrere non potuerunt etiam minus idonei ſufficiunt, late plura refert, & declarat *Hipol. de Marſil. in ſingul.* 73. & ſic ha-
54 bemus rationem, quod † nemo negotium melius ſcire poteſt, quam qui tractauit, vt expreſsè dicit *tex. in cap. ſuper prudentia* 14.*qu eſt.*2.*per Luc.de Pen. adductum in l. quicumq; la* 2.*C.de fund. patrim lib.*11.*dicens (Hi namq; potiſſimè sũt ad teſtimonium admittendi, qui negotia tractauerũt) & tex. in c.*3.*qui accuſ. poſſ. dicit, (Qui enim melius recipi debent, quã illi, qui melius ſciunt, & illis magis quam alijs credendum,)* & ex his ſecundũ contrariũ reſolutum remanet,& fundatum ꝙ proxenetæ, mediatores, & ſimiles negotia tractantes in teſtes recipi debent.

Quoad tertium contrarium, quod pro xeneta nõ probet, vel ſemiplenam faciet probationem, dico quod dum ex aduerſo dicitur ſemiplenam facit probationẽ, non in totum à teſtificando repellitur, &
55 ſic quanta fides † ſit ei adhibenda circumſtantijs, & qualitate perſonarum, & cauſæ Iudicis arbitrio remiſſum eſſe affirmarunt, *Abb.in c.dilectorũ.n.*3.*verſ. ideo dicerem de teſt.cog. Prob ad Io. Monac. in c.*1.*nu.*1.*verſ. pro concordia dic, de teſt. in* 6.*Alex.conſ.*127.*nu.*10.*verſ. tamen reducit d.Abb.lib.*7.*Franc.Curt. in tract. de teſt.concl.*43.*num* 89. *verſ. quod limitat Alex.&c. alios refert Stracch in tit. de proxeneta par.*4.*in concl. incip. illa enim quæſtio n.*6.*in fine verſ tertia in propoſito Corrad. in pract. rub. de teſt. verſ. proxeneta nu.*61.*in fine fol.*98. *Maſcard.d. concl.*1038 *nu.*5 *lib.*2.*Farin.de teſt.q.*60 *nu.*414 *verſ. non tamen*,& in ſpecie de fide proxenetis,& mediatoribus adhibẽda aliqui *DD.* affirmant fidem eis adhibendã eſſe,& alij cõtradicunt, & vtrõſq; ponit *Benintend. in dec. Bonon.*6 *t.cum* diſtinctione, quod ſi tractatur de intereſ-
56 ſe, ſiue commodo ipſius teſtis † deponentis de geſtis per eum, vel in eo conſideratur aliqua cauſa affectionis, vel qualitatis diminuentis integritatẽ ipſius teſtis, vel de præiudicio tertij concludit, ꝙ tali teſti non concurrentibus alijs adminiculis, vel coniecturis fides non adhibeatur, & ſic concludere videtur, ꝙ cum adminiculis, vel coniecturis probat,& de
57 inde ſequitur, ſed bene † teſti mediatori magis credatur,& eius probatio potẽtior eſt, quia mediator, ſiue proxeneta eſt melius informatus, & ita intelligitur prima opinio.& in hoc concurrunt *D D.* maximè *Ruin.conſ.*34.*n.*4.*&* 7.*lib.*4.*& DD.* allegati, qui *Ruin.*d. in loco reprobatis contrarijs firmat proxenetã in cri-

Pp mine

mine ſimonię idoneum teſtem eſſe, per *d. c. 1. de teſt. in 6.* ex idemptitate rationis
58 † poſſe ad alios caſus extendi, ſecundũ
gloſ. notabilem in l. 1. C. de condit. indeb.
quam etiã ad hoc allegat *Abb. in c. quoniã frequenter, vt lite non conteſt. & alibi*
Alex. conſ. 130. *lib.* 4. ſicut ergo in odium
ſimoniæ admittitur mediator, *d. cap. 1. de teſt. in 6.* ſic, & in odium corruptelæ, &
ſuperius etiã diximus, inſuper ſumus in
delictis occultis, vt ſępius diximus, ad cu
59 ius probationẽ admittuntur, teſtes † inhabiles, mediatores, proxenetę, & alij qui
cumq; alias non recipiendi, & etiã dome
ſtici, & affines ad probandũ, quæ in domo fiunt, & ſunt difficilis probationis, vt
in caſu noſtro, mediator, & proxeneta ad
mittuntur pro idoneis, ſic tradidit *Bal. in l. 1. in l. parentes C. de prob. Paul. Grilland. de relax. carcerat q. 3. nu. 3. Io. de Amic. conſ. 53. col. 4. Crot. in tract. de teſt. n. 126 Bertach. in tract. de Epiſc. lib. 4. n. 60. Hipol. de Marſil. in l. ſi quis n. 241. C. vnde vi Franc. Viu. dec. 157. nu. 13.* & ad hoc adduco, quod volens corrumpere teſtem, vt
60 falſum deponat, ſi ille teſtis † id aſſerat,
probat corruptionẽ, *Felin. in c. licet causã de prob. Hipol de Marſil. ſingul. 112. &*
61 *conſ. 61.* & proxenetæ, † ſiue mediatoris
depoſitionẽ eſſe validã clarè habetur ex
tex. in cap. 3. qui accuſ. poſſ. ibi, (Qui enim melius recipi debent quam illi, qui melius ſciunt, & illis magis quam alijs credendũ) & ibi gloſ. & DD. & clariſſimè habetur
etiam ex diſpoſitione *tex. in d. §. quoniã Auth. de teſt.* quod *firmatur ex alijs copioſè congeſtis per eũdem Ant. Gabr. in d. tit. de teſt. concl. 2. col. 1. verſ. contrariũ nu. 2.*
licet non alleget dictum § *quoniam*, & ex
his tertium contrarium nullatenus obſtare apertè videtur.

Quartum contrarium, ꝙ proxeneta ab
vtraq; parte in teſtẽ produci, & cogi poteſt, alias ſecus, nec obſtat, quia rationẽ
quã afferunt aliqui *Doct. per auth. de teſt. §. quoniam vero col. 7. & in c. 1. de teſt. in 6.* eſt quia habuerũt ęmolumentũ de eorum tractatu, ſed ceſſante ęmolumento
62 ꝙ intelligitur, quando † non habuerunt
partẽ pecuniæ pro corruptione datę nedum ijdem *Doctores* affirmant mediatores in teſtes admitti, ſed habetur expreſſè in *in d. c. 1. de teſt. in 6. vbi Io. Monac. & Philip. Prob. ad eum. ibidẽ addens n. 13. lit. G. qui allegat Alex. conſ. 127. n. 3. lib. 7*
ex cuius dicto reſultat, ꝙ quando ceſſat
63 cõmodum † potius talibus ſtatur quam
alijs, per *l. ſi quis decurio, vbi Salic. in 4. oppoſ. C. de falſ.* & ſic mediator, ſiue proxeneta ſi ab altera, ideſt vna parte tantum
producatur, teſtimoniũ reddere poteſt,
per *gloſ. in §. quoniã vero, quã allegat Bal. et dicit iſtã opinionẽ eſſe verã in l. omnibus C. de teſt. reprobã. Bar. ibi et Bal. ſequitur Salic. ibi. & in l. nullũ ff eod. tit. dicẽs banc *cõmunem eſſe opinionẽ, quã ex alijs firmat Ant Gabr. d. tit. de teſt. concl. 2. nu. 2. idem tenet Iacob de Bellouiſ. & Ang. in §. p. nul in auth. de teſt. concl. 43. & banc partẽ tenet Alber. de Maletis in tract. de teſt n. 63. Nepos à monte Alban. in tract. de teſt. n. 120. Alber. ſimil. in tract. de teſt. par. 4. col. 10. verſ. videndũ eſt aſſerit banc etiã *cõmunẽ eſſe opinionẽ, ſequitur Barb. cõſ. 40. ab Ioue principiũ 10. col. verſ. 8. licet i. ta lib. 3. Alex. conſ. 43 nu. 4. & conſ. 186 lib 7. Corn. conſ. 33. viſa copia proceſſus col. 5. lib. 2. Aret. in §. pater n. 15. inſt. de teſtam. Soc. Iun. conſ. 29. nu. 16.* & iſtæ
opiniones concordari poſſunt ſecundum
Abb. in c. dilectorũ de teſt cog. vt ſcilicet ꝙ
64 mediator, ſiue proxeneta volẽs vna † par
te tantũ inſtãre, & alia contradicente teſtificari poſſe, & eius dicto, ſicut, & alterius teſtis credendum eſt, & hanc *cõmunem, & verã opinionẽ eſſe firmat ex mul
tis *Socc. conſ. 31. n. 19. & Menoch. qui alios refert conſ. 92.* quam concordiã probabilem eſſe dicit *Alex. conſ. 127. nu. 9. lib. 7.*
& notabiliter *cõmunem eſſe dicit in fine, & *DD.* citato loco refert, & ſequitur
Curt. Sen. in alleg. tract. de teſt. concl. 44.
ergo ex tot *cõmunibus, & veris opinionibus quartũ contrarium reiectum videtur, adeò ꝙ nulli dubiũ eſſe debet, & abſq;
contradictione concludi poteſt, per
65 depoſitionẽ † mediatoris, vel proxenetę
cũ alijs adminiculis Officialem torqueri
poſſe, vt in fortioribus dicit *Bal. in l. 1. C. de ſumm. Trin. & fid. capt.* quod licet in-

famės

fames infamia Iuris,vel facti non ſint ha
biles ad teſtimonia ferenda ad condẽna
tionem , tamen erunt habiles ad inquiſi-
tionem, & ſic quoad torturã quod dixit
fuiſſe dictũ *Odoſredi* , & videtur tenere
*Bar.in l.*1.*§.*1.*ff.de quaeſt.*ſed ſecus in hoc
66 Regno per *c. Regni vulgaris fama* † ex
depoſitione mediatoris , vel proxenetæ
poſſe etiã cõdẽnari,vt prædiximus *n.*42.

Quintũ contrariũ in quo habetur per
diſpoſitionẽ *Regia pragmatica* volentis,
ꝙ teſtes ſingulares deponentes cõtra Of-
ficiales debent eſſe quinq; nec obſtare vi
detur:quia in eadẽ *pragmatica* ſequitur,
verum ſi minus quinq; fuerint,ꝙ in pro-
batione ipſa ſeruetur id ꝙ Iura, & leges
diſponunt : & cũ ex prædictis,& alijs ſe-
quentibus habetur,ꝙ depoſitio vnius te-
ſtis mediatoris,ſiue proxenetæ cũ admi-
niculis,& etiã ſine,corruptelę crimen pro
67 batur,& dũ eſt crimen † difficilis proba-
tionis lex admittit tales,quales probatio
nes ſecundũ ſubiectã materiã, *l. conſenſu*
§ ſeruus C.de repud.Bart.in l.ſi qñ in fine
*C. vnde vi, Dec.conſ.*18.*Alex.conſ* 64.*&*
288.*lib.*3.*Calcan.conſ.*26.*prima facie n.*
21. ꝙ in hoc caſu non ſint quinq; teſtes,
vt in dicta *pragmatica* de ea non curandũ
poſtquam per eandẽ talis caſus iuri com
muni remittitur,& etiã Regni,vt dictum
eſt, ergo ſunt attẽdendæ prædictæ,& in-
fraſcriptæ leges,& authoritates, ex qui-
bus habetur teſtẽ vnicũ,vel mediatorem
cũ adminiculis, vel ſine contra Officialẽ
probare,& ſic torqueri,& cõdẽnari poſſe.

Sextũ oppoſitũ ꝙ ſi proxeneta,vel me-
diator dicit ipsũ dediſſe pecuniã,vel aliã
rẽ Officiali, reddit ſe criminosũ,& à teſti
monio repellitur : nec minus obſtat,quia
vltra ꝙ hoc corruptelæ crimen aſſimila-
tur Maieſtatis,& ſimoniæ crimini,immo
talia crimina cõmittere cẽſentur,qui cor
ruptelæ crimen cõmittũt,& etiã quia ſe-
cretè fit difficilis eſt probationis in quo-
libet ipſorũ omnis teſtis admittitur , &
vnus tale crimen probat, regula ꝙ crimi
noſi,& ſocij criminis nõ recipiãtur in te-
ſtes, vt in *l fin.C.de accuſ.& ibi Salyc.*ta-
lis regula non habet locũ in caſu de quo
agitur,vbi alij teſtes haberi non poſſunt,
vt notat *Bal.in l.quoniã in verſ quaero igi*
68 *tur C.de teſt.* vbi concludit ꝙ † coniura-
tio facta inter aliquos poteſt probari per
ipſos cõplices, & ſocios criminis,per *tex.*
*in c fin.de teſt.cog.vbi gloſ.& Abb.*dicunt
ꝙ admittitur : quia ex natura negotij, &
criminis,per alios probari non poteſt, &
eſt cõmunis regula, ꝙ quando ex natura
facti , alij teſtes veriſimiliter haberi non
poſſunt,admittuntur teſtes, qui alias pro
hibentur *l.conſenſu C.de repud. c.veniens*
il 2.*in fine de teſt.& in c.ſi Chriſtus circa*
fin.de iur.iur.& notat Ant.de Butr.in cõſ.
24.*circa finẽ Imol. & idẽ Ant.de Butr.in*
c tertio loco de probat. Alex. conſ 64. *Viſo*
*Themate lib.*1.*& in conſ.*152.*Viſo proceſ-*
*ſu lib.*5. & certè negari non poteſt, quia
corruptio Iudicis ſit de illis caſibus , in
quibus alij,qui nõ ſunt participes crimi-
nis negotiũ bene ſcire nõ poſſunt,& ideò
ab illis participibus tale delictũ probari
poteſt,vt eſt dictũ,& iſta cõcluſio in tan-
tum procedere videtur,ꝙ teſtes mediato
res,vel proxenetæ , propter naturam ne-
gotij in defectũ aliorũ admittũtur,& tali
caſu integri teſtes videntur, & omni ex-
ceptione maiores : per *d.c.tertio loco de*
69 *prob.*vbi † teſtes,qui in defectũ aliorum
recipiuntur, etiã ad probandũ inſtrumen
tum admittuntur, ergo reputantur teſtes
70 omni exceptione maiores, quia † ad re-
probationẽ inſtrumẽti,teſtes omni excep
tione maiores requiruntur *l.optimã C. de*
contrahend.& comm. ſtipul. ibi (idoneos,
& omni exceptione maiores,Dec.in d. cõſ.
342.*& n.*3.*& in d.c.tertio loco in vltimo*
notabili , & ſic dictum ſextum obiectum
omnino ſublatum cenſetur.

Septimũ oppoſitum ꝙ proxeneta , vel
mediator,qui dedit Officiali pecuniã,ſiue
aliã rem cum tractat de ſe exonerãdo in
teſtẽ recipi non debet,dico ꝙ ex ſuperius
71 dictis patet , ꝙ † proxeneta idoneus eſt
teſtis,ſiue ab vtraq; parte, ſiue ab vna
parte tantum producatur cum diuerſi-
tate,quia ſi ab vtraq; parte velit produ-
ci, poteſt compelli ad teſtificandũ, ſi ab
vna parte tantum non poteſt compelli ,
vt notat *Gloſ.in d.§. quoniã verò in auth.*
de teſt. & haec eſt veritas ſecundum Iac.

de Beluiſ.& communiter DD. & ſi ſumus in procuratore ad negotia,dic latius,aut producitur vtraque parte volente,& poteſt: vt ſupra, aut altera inuita, & tunc aut producitur ab aduerſa parte, cuius mandato non geſſit,& teſtificari poteſt, & nedum pro producente, ſed etiam pro eo,cuius negotium geſſit contra quem producitur: vt notatur in *gloſ.2.in fine ff.eod.arg.ſupr.de Epiſc.& cler. auth. ſed Iudex*: aut producitur ab eo,cuius mandato geſſit,& ſi aliter depoſuiſſet, temaneret obligatus,& nõ poteſt, aut ad nihilum teneretur, & tunc admittitur, vt per *Salic.in d.l.omnibus*, & quando famulus, vel is, qui pecuniam, aut aliam rem ſibi conſignatam alteri portauit, haberet à conſignante quietationem de conſignatis per eum,ita quod eſſet tutus quod nõ poſſet amplius moleſtari ex huiuſmodi occaſione: tunc enim non dicitur agi de illius exoneratione, & propterea illius teſtimonio ſtandũ erit,ſic enim pro cautela tradidit *Thomas de Ploua.in add. ad Bart in l.deferre §.item decreuerunt litt. D.in verbo remanet obligatus, qui tamen loquitur per verbum ſortè ff. de iur.fiſc. Farin.in tract.de teſt quæſt.60.num.25.* idem eſſet in hoc caſu etiam quod à conſignante quietationem expreſſam non habuiſſet, quia conſignatio ipſa ſolet,& neceſſe eſt fieri ſecretè, & abſq; teſtibus alijs, ex quo mediator à conſignante moleſtari non poteſt ex idemptitate rationis nè vexaretur, erit idem, & ſic cum obligatus non remanet,teſtimonium ferre poteſt, & eius dictum probat, inſuper propoſitum contrarium non procedit in illis perſonis, qui faciunt particularem artem portandi bona diuerſis perſonis: tamen iſtis eſto,quod de eos exonerando tractaretur videantur, plenè tñ creditur, ex quo viuunt de huiuſmodi arte, & cõſueti ſunt talia facere, fuit originalis doctrina *Papienſ.in forma oppoſ.contra teſtes poſt publicatũ gl.in facto eorũ proprio col. fin.n.7.verſ.deniq; quæro Io.de Amic.cõſ. 41.nu.8.Campeg.de teſt.reg.63.in.7. Fallent.Caualc.in dec.37.n.42. Maſcard.de prob.lib.3.concl.1357.num.61.Farin. ex alijs d.quæſt.60.num.26.* cum Officiales quando quid recipiunt non recipiunt ab omnibus, nec omnibus confidunt, ſed ab aliqua perſona confidenti ad hoc deputata, cui eſt valde credẽdũ per prædicta Iura,& authoritates,ex quibus ſeptimũ cõtrariũ ſimiliter reſolutũ remanet.

Progrediendo ad octauum, & vltimum oppoſitum, quod probationes cõtra Officiales luce meridiana debent eſſe claræ,quia pro eis valdè præſumitur,dico quod tale crimen cum fiat occultè,& ſecretè in vna camera Officialis nè dum ad eius probationem admittuntur teſtes ſingulares inhabiles,mediatores, & proxenetæ,vt diximus,quinimmo in talibus
72 delictis occultis, fama † cum adminiculis ſufficit ad condemnationẽ *c. præterea de teſt.Alex.conſ.66.in fin.lib.3.Iaſ.conſ. 141.n.4.lib.4.* quæ fama ſola ſtante difficultate probationis, procul dubio facit plenã probationem,vt per *Alex.conſ.53. lib.2.Iaſ.Curt.Sen.& alij in l.admonendi ff de iur.iur.Neuz.conſ.54.nu.13. Decian.conſ.29.nu.39.*vbi loquitur in furto ex ſui natura occulto: *Franc.Viu. deciſ. 157.nu.6.* & quod ex ſolis argumẽtis,ex ſola fama,ex coniecturis,vel ex vehemẽti opinione in iſtis occultis,ad cõdẽnationẽ deueniatur, poſt *Bart. in d.l.3.firmat Bal. in auth.C.de Sacroſant Eccl.Butr.in d.c.præterea de teſt.Iaſ.in l.cũ ea col.fin. C.de trãſact.Hip.de Marſil.in ſua pract. crimin in princ.nu.13.& ſeq.Campeg. in tract.de teſt.reg.398.Viu.in.d.dec.nu.7.*
73 *& per totam* ponit multa,& ad † probãdũ delictũ occultum,ſufficiunt cõiecturæ, iux.*tex.in l.licet ff de leg.1.*vbi cõiecturæ claræ manifeſtæ probationes dicuntur, *Affl.ex multis in dec.13 n.23.vbi Gram. add.*licet loquatur in factis antiquis,tãto magis in factis occultis,& difficilis proba
74 tionis,vt in caſu de quo agitur,quia † in his quæ cõmuniter conſueuerunt fieri in ſecreto,proceditur ex cõiecturis, & præſũptionibus per notata in *l. fin. C. de peric.tut.Bal.in rub.de prob. Paris de Put. vbi ſupra de ſyndic. num. 7. quod abſolutum extat per Alex.conſ.98. quoniam num.6.lib.3.Iacob. Mandell.conſ.83.licet*

num.

nu. 11. Surd.conſ.1.num.39.& ſeq. Hipol. Rimin.conſ.433.annis elapſis nu.7. cum alijs ſeq.lib.4. Neuizz.conſ.15. quoniam ſaluis num.12.cum coniecturæ in præſenti caſu difficilis probationis multum operentur l. non omnes §.1.de teſtam. milit. immò in caſu ſuſpecto,tunc inducunt maiorem ſuſpitionem, vt per Bal.in l.2.per illum tex.C.de colluſ.deteg.Paul Emil. Verall.deciſ.253.nu.6.& ſeq.in 1.par. Viu. d.deciſ.157.nu.15.& in Regno per dictũ c. vulgaris fama, expreſsè mandatur ibi (ſi delatus ſit malæ famæ compertus, & aliqua contra eum mouentia rationabiliter, ſeù præſumptiuè probentur, vtpotè, dantis, captio, & abſolutio ſine cauſa, vel tractatus, ſiue pactiones cum Officiali habitæ pro liberatione, vel condemnationis ceſſatione concuſſis, vel quod fama, probetur concuſſum, ſeu impreſſione, vexatum, captum illicitè, & calumnioſè pro redemptione commertio fatigatum, vel quod res conceſſi, aut redentis, vt puta equus, fundus, & his ſimilium inueniantur, viſibiliter apud ipſum, vel quod aliæ veriſimiles coniecturæ contra eum probentur, quas poteſtis ex motu veſtro prudenter, & diſtinctè colligere cum non poſſit præſens deliberatio explicare, maxime, vbi eſt honeſta perſona, qui dediſſe ſe dicit, & res, vel quantitas non eſt magna, per Sacramentum dantis poterit veſtra religio con-
75 demnare.) Et ſi dicatur quod † Officiali bona fama iuuat, reſpondetur, quod poſſit operare, vt non condemnetur per præſumptiones, vel indicia leuis perſonæ iuxta dictum c. Regni vulgaris fama, vbi ſequitur (At ſi Officialis fuerit bonæ famæ, & approbatæ opinionis inuentus: quãtumcunque probentur præſumptiones, vel inditia contra eum præcipuè, vbi deferens, vel inquiſitionem inſtruens, leuis comperitur perſona ad condemnationem partis, non ſufficiat Sacramẽtum: ſed ſi fortè deferens, vel inquiſitionem inſtruens, eſt honeſta, & approbata contra delatum, violenta probentur inditia quantumcunque ſit bonæ famæ repertus maxime vbi res, quæ data dicitur non eſt magna, procul dubio condemnatione plectatur; ex quibus verbis clarè determinatur quod bona fama Officialis non iuuat, niſi quando deferens, vel querulans eſt leuis perſona cum iuramento partis non procedit condemnatio, & quando delator eſt perſona honeſta cum iuramento, & violentis inditijs bona fama non obſtante condẽnatur, volunt Hoſtienſ.in d cap. præterea in fine, ibi vtique bene debet ſufficere talis præſumptio violenta per c. dixit Dominus 32.q.1.& etiam bona fama non tollit probationes, quales quales, nec coniecturas, & præſumptiones, ex quibus talia occulta crimina puniuntur, vt dixi-
76 mus, & ſi † duæ adſint præſumptiones plenam faciunt probationem, per tex.in l.2.§. remittitur verſic.legitimas ff. de excuſat.tutor.

Nec dici poteſt d. cap. vulgaris fama hodie locum non habere, quia fuit editum ad beneplacitum Regis Roberti, vt
77 in tex. ipſius, & † beneplacitum morte fuit extinctum, vt late ſcribit Bart. in l. centeſimis ff. de verb.oblig. Bald.in l.1. C. de poſtul. Nam reſpondetur, quod d. cap. fuit incorporatũ in volumine Conſtitutionum, & Capitulorum Regni, & tamquam in ipſis incorporatũ pro lege habetur ad tex. in l. cum prolatis ff. de re iudic.cum ibi notatis, & quia deinde fuit in Regno allegatum, & obſeruatum ſpatio longiſſimi temporis, ideò dicitur nunc vigere, & debet obſeruari per notata in l. ſi quis diuturno, & in l. de quibus ff. de leg. & in l.1.in repet. C. quæ ſit longa Conſuet.per Bald.& ex alijs, Paris de Put.de ſyndic.in d.cap. teſtis verſic. fui ſemel rogatus num.7.circa medium, & conformis eſt rationi, quia in ſimilibus caſibus à communiter accidentibus difficilis probationis veriſimiles coniecturæ faciunt probationem, ex reg.text. in l.non omni.§.à Barbaris ff.de re milit. & in l.conſenſu C.de repud. Iaſ. qui plura cumulat in l.cum ea C.de tranſact.Grammat. vot. 3. num. 3. ex alijs firmat, & ſi in propoſito caſu probationes, vt prædictum adſunt ad torturam, vel ad condemnationem deueniri poſſe, ex regu-
78 la generali quod † in delictis occultis

Pp 3 Iudex

Iudex debet eſſe facilior, & promptior
ad torturã, & condemnationem, vt poſt
Bald. in l. 3. C. de Epiſc. audien. firmat
Alex. in conſ. 77. num. 5. lib. 1. exemplifi-
cando hoc in adulterio, venenatione,
falſificatione monetę, & ſimilibus, in qui-
bus etiam quod indicia non ſint ita ple-
na prout in alijs delictis exiguntur, cum
79 † tali caſu licitum ſit, Iura tranſgredi, vt
etiam tradit Roland. à Vall. conſ. 7. in cau
ſa Antonij Brunelli num. 5 6. & 7. lib. 1.
Brun. à Sole in eius conſil crim. 46. nu. 1.
verſ. de ſecundo poſſet, & latius in 8. verſ.
5. patet, & Cacher. deciſ 79. num. 10. licet
ex eodem Rol. ibidem n. 38. 39. 40. 41. &
ex eod. Cacher. in d. dec. n. 56. verſ. nec ob-
ſtat, videtur colligi, torturam inferri non
debere, niſi legitimis indicijs extantibus
80 quãuis † indicia ad torquendum in quo-
cunque Iudice ſint arbitraria, ſecundũ
Bart. in l. fin. nu. 5. ff. de quaeſt. Bal. conſ.
95. regula Iuris eſt num. 6. lib. 1. & alij
relati per Brunor. à Sole vbi ſupra nu. 9.
in fine, & per Caball. caſu 200. num. 43.
81 vbi in fine ſubdit quod † dictum Iudicis
arbitrium, debet regulari ſecundum le-
ges, & Iuri, & æquitati eſſe conſonum,
ex Roman. conſ. 370 quaeſtio eſt num. 7.
Alex. conſ. 217. viſis verbis num. 5. lib. 2.
& in terminis Hipol. de Marſil. conſ. 15.
num. 17. & conſ. 20. num. 54. & 55. Bru-
nor. à Sole d. conſ. 46. nu. 130. & pluribus
ſequentibus verſ. præterea licet, Oſaſch. de-
ciſ. 79. num. 57. & 58. & in dubio Iudex
arbitrari debet indicia non eſſe ſufficien-
tia ad torturam, Cacher. d. deciſ. num. 58.
& 59. Boſſ. in pract. crim. tit. de indit. &
82 conſid. ante torturam num. 72. quia † in
criminalibus ea eſt tenenda opinio, quæ
in mitiorem, & benigniorem partem ten
dit, l. interpretatione ff. de pęn. l. factum
cuique ſuum § in pęnalibus ff. de reg. iur.
Iaſ. in l. 2. num. 40. in fin. ff. ſi quis voc. in
ius non ter. Cacher. deciſ. 80. nu. 8. Cabal.
vbi ſupra num. 144. ſed omnia ſecundũ
83 leges † arbitrari, & iudicari debent, &
non aliter vltra iam dicta, determinat
tex. in cap. iudicet ille 3. quaeſt. 7. ibi (bo-
nus Iudex nihil ex arbitrio ſuo facit, &
propoſito domeſticæ voluntatis, ſed iuxta
leges, & iura pronunciat, ſtatutis Iuris
obtemperet, non indulget propriæ volun-
84 tati, & qui iudicat † voluntati ſuæ ob-
temperare non debet) tex. in cap. para-
tus 23. quaeſt. 1. §. neque Paulus vbi gloſ.
verſ. ſecundum leges: & expreſsè man-
dat Imperator in l. nemo Iudex in fine
C. de ſent. & interl. ibi (omnes Iudices ve
ritatem, & legum, & iuſtitię ſequi ve-
ſtigia ſancimus.) Imo nec ordine ipſiuſ-
85 met † Imperatoris, & legiſlatoris, ſiue
alterius eius nomine, non niſi ſecundum
leges iudicari debet, vt habetur ex tex.
in auth. ne quid in med. lit. &c. ibi (Et
propterea ſancimus, vt dum lis exami-
natur, ſiue in pecuniarijs, ſiue in crimi-
nalibus, aut alijs quibuſcumque emergen-
tibus, cauſas apud Iudices, ſiue hic, ſiue
in Prouincijs, neque pragmaticum typum,
neque aliam præſcriptionem, neque ſacrã
noſtram quamlibet, ex ſcripto, aut non
ſcripto iuſſionem, aut diſpoſitionem, in hac
Regia Ciuitate ſpectabilium noſtrorum
referendariorum, aut alterius cuiuslibet
diſponentem, eos quomodo decet inconſue-
tam examinare, aut iudicare negotium:
inſinuare iudicibus, aut inſinuatam vale-
re: ſed ſecundum generales noſtras leges
cautus examinari, & decidi: quod enim
in legum poſitum eſt poteſtate, non egebit
aliqua extrinſecus diſpoſitione.) Et præ-
dicta firmãt etiam Luc. de Penna in l. qui
numerarij in fine C. de numerat. lib 12.
& in l. cunctis prope finem C. de medic.
Val. lib. 11. Afflict. in Conſtit. vniuerſis nu.
32. verſ. nota ex tex. & num. 51. & 61.
Paris de ſyndic. in verſ. arbiter. nu. 2. cap.
1. Paul. de Caſtr. in l. placuit C. de iudic. &
in l. continuus §. cum ita nu. 4. ff de verb.
oblig. Gandin. in tract. de malefic. tit. de
quaeſt. num. 41 Oſaſch. Pedemont. deciſ. 71.
n. 53. Anton. Theſaur. in præfat. deciſ. nu.
32. Iul. Clar. in §. fin. quaeſt. 31. nu. 66. qui
alios adducunt: ad quæ valde conferunt,
quæ dicit Iſern. in titul. de controu. inter
Dom. & emptor. in addit. per totam, &
latè Menoch. de arbitr. iud. lib. 1. quaeſt. 7.
num. 37. vſque in fine, & in tantum Iu-
dex de ſuo arbitrio iudicare non debet,
ſed abſolutè ſecundum leges, quod ſi ex
ſua

86 ſua conſcientia † per priuatam ſcientiam iudicaret, & abſolueret quem ſcit certò innocentem, Iuris ordine non ſeruato,& ſecundum allegata, & probata eſſet morti adiudicandus, peccat, quia debet ſententiam ferre ſecundum allegata, & probata, *Diu. Thom.2.2 quaſt. 67 art.2.ad primum,& quartum,& clarius Gaiet ibid. & in ſumm verſ. homicida,& eſt* *cōmunis *Sot.de iuſtit.& iur. quaſt. 4.art.2. lib.* 5. debet enim facere quod potuit, pro veritate indaganda, & nè de illo caſu iudicaret diuerſis vtendo ſubterfugijs, quibus non iuuantibus debet innocentem condemnare, vt etiam dixit *Nauarr. in ſuo manuali cap.*25.*nu.* 9.*Graff.in* 1.*par ſuarum deciſ.lib.*3.*cap.* 6.*num.*5.& ſi ſciens, aut ſcire debēs in-
87 iuſtam ſententiam † ferens, aut iuſtam ferre negligit, odio, precibus, metu, vel alia de cauſa peccat mortaliter, *cap.ſi quis dixerit, cap. quatuor* 11.*quaſt* 3. cum obligatione reſtituendi non ſolum principale, ſed omnes impenſas, damnum, & intereſſe, quæ ex ea conſequutæ fuerint, *c.fin.de iniur.* ſiue appellet,ſiue non, *gloſ.in cap.paſtoralis* § *quia vero de offic.deleg.* *communiter recepta,niſi cōſentiat animo remittendi debitum, de quo intelligi poteſt, *Medin. in Cod.de reſt. quaſt.* 3.*cauſ* 7. *in fine*, & ſi eſt Eccleſiaſticus qui tulit eam, etiam contra conſcientiam, ipſo facto eſt ſuſpenſus, & irregularis, ſi antequam abſoluatur ab ea celebrat, *cap.*1.*de re iudic.in* 6. *Nauarr. vbi ſupra in d.cap.*25.*nu.*12. *& Graff. dicto in loc num.*13. & proinde Imperatores, & legiſlatores mandant, ſecundum leges iudicari, & ſint conſtan-
88 tes,quia iudiciū † octo peruertitur modis. Primo timore, Secundo cupiditate, Tertio odio, Quarto amore, vt in *capit. quatuor* 11.*q.* 3. Quinto quando pauperibus in iudicio nō miſeretur, *cap.eſt iniuſta* 24 *quaſt.*4.*& Exod.cap.*7. 8. Sexto nimia ſeueritate, & nimia remiſſione, *cap.diſciplina* 45. *diſtinct.* Septimo ignorantia *d.cap.quatuor,& Inſtit.de obligat. quæ ex quaſi contractu naſcuntur in princ.* Octauo muneribus, vnde dicitur, quod officialis non debet aſſumere magiſtratum, vt quæſtui, & pecuniæ lucro deſeruiat,*l.ad ſolſ didioris C. de diuerſ.offic. lib.*12. & proinde omni Iure Officia-
89 libus munera prohibentur.† Primo Iure Digeſtorū *per l.ſolet.ff de offic.proconſ.* ibi (*Nō vero in totū xenijs abſtinere debebit Procōſ.ſed modū adijcere,vt neq; moroſè, in totum abſtineat, neque auarè xeniorū excedat*) *& in* §. *fin. ſubdit rationem*, (*Nam valde inhumanum eſt à nemine accipere,ſed paſſim viliſſimum eſt,& omnia auariſſimum,*) & iſto Iure non eſt ex-
90 preſſa quantitas xeniorum. † Secundo per Senatusconſultum plebiſcitum, *l.plebiſcito ff.de offic.Praeſ.*quod exculentum, & poculentum permittit,quod infra dies proximos prodigatur, & iſtud ius non exprimit numerum dierum.
91 † Tertio Iure *l.Iulia repetund.* quæ permittebat poſſe recipi ab omnibus proximioribus,cognatis, in infinitum,dummodo non ratione officij, quia ratio ſanguinis tollit ſuſpitionem, ab alijs vero extraneis licitū erat accipere inter omnes vſque ad centum aureos per annum, & nō ratione officij *l.*1.*in fin.iuxta glo.ff.*
92 *ad l.Iul.repetūd.* † Quarto Iure Codicis omnino prohibetur receptio xeniorum, *l.m.circa princ.cum gl.C.de ratiocin.oper.*
93 *publ.* † Quinto Iure Auth. quo diſtinguebatur : quod ſi Officialis erat ſalariatus de publico, nihil recipere poſſet, nec oſculenta,nec poculenta, nec xeniola, *gloſ.in d. l. plebiſcito, Sebaſt.de Neap. in cap.Reg.hac edictali, & eſt tex.in* §. *cogitatio,& in* § *ſic igitur,in auth.vt iud. ſin.quoq.ſuffr.*§.*oportet in auth. de mand. princ.* ſi vero non habent ſalarium à publico, poſſunt accipere quantum ſufficit ad medioctem gubernationem etiam à litigantibus, & ſi nihil habent gratis iudicare debent, vt in *d.* §.*ſic igitur, & in*
94 §.*ſit tibi eo.tit.de mandat.Princ.*† Sexto Iure Conſtit. Regni,quo ſimiliter diſtinguitur, aut à litigantibus, & non eſt licitum accipere,nec exulentum, nec poculentum, vt in *Conſtit. apud iuſtitiarios, vbi Afflict. notat nu.* 4. aut ab extraneis, & poſſunt recipere oſculenta, & pocu-

poculenta, dummodo infra biduum
conſumi poſſint, & ſemel in anno, vt in
95 Conſt. Capitaneorum §. prædictis. †Sep-
timo Iure capitulorum Regni prohiben-
tur exculenta, & poculenta recipi ab
vniuerſitate, ab alijs vero non denega-
tur, illudmet quod ius commune permit
tit, vt in cap. item quod Iuſtitiarij, vbi no-
tat Anton. de Nigr. num. 7. Octauo Iure
Ritus Mag. Cur. Vic. incipi. Item quod
Iudices ipſarum Curiarum num. 14. quo
Iure permittitur trigeſima cauſarum, &
aliquid, pro teſtium examine, ſed Carau.
ibi dicit quod ille Rit. non obſeruatur.
Nono Iure Pragmaticarũ Reg. per prag.
1. Regis Ferdinandi anni 1493. de mu-
96 ner. vbi mandatur, quod † Officiales ni-
hil recipiãt vltra prouiſiones taxatas ſub
pœna ſuſpenſionis ab officio, & vnciarũ
quinquaginta, & in pragm. 2. eod. tit. de
muner. edita per Imperatorem Carolum
Quintum fęlicis recordationis de anno
97 1540 legitur († Officiales nec eorũ vxo-
res, aut filij, alijque eorundem poteſtati
ſubditi, neque per ſe ipſos, neque per inter-
poſitam perſonam, vllo modo, aut vllo tẽ-
pore, poſſint accipere aurum, argentum,
aut res aliquas, cuiuſcumque generis etiã
comeſtibiles, ſiue magni, ſiue parui va-
loris, quantitatiſuè ſint, ſub pœna reſtitu-
tionis donatæ cum duplo, atque ſuſpenſio-
nis officij prima vice qua contrafecerint,
ſecunda vero totalis priuationis ipſius, &
à litigãtibus coram eis, vel coram Tribu-
nalibus nullam pecuniarum quantitatem
per eos, vel per alios mutuo accipiant,)
& tale corruptionis crimen probari poſ-
ſit per tres teſtes ſingulares, qui ſint bo-
næ famæ, & conditionis, vt ibidem ha-
betur. Et in pragm. 3. legitur (Gubernato-
98 res † Prouinciarum, neque donatiuum,
hactenus ipſis dari conſuetum, à Ciuitati-
bus neque munera cuiuſcumque generis,
aut qualitatis etiam rerum comeſtibiliũ,
à ſuis Prouincialibus, etiam ſponte offeren
tibus, accipiant, neq; per eos, neque per in-
terpoſitas perſonas, neq; eos ad portandũ
bona per Prouinciam diſcurrunt viſitan-
do Prouinciam, ad aliud aſtringant quã
ad ea quæ per Regiam pragmaticam eis
accipere licet, & per pragmaticam quar-
tam, quæ eſt in confirmationem præce-
dẽtis ſecundæ pragmaticę, ampliat (quod
in probanda corruptela Officialis, non
99 † tres teſtes, ſed quinque ſimiliter ſingu-
lares eſſe debent, & ab alijs perſonis hic nõ
expreſſis, nec compræhenſis, ſi aliquid acce-
perint, ſit cum omni temperantia, & mode
100 ratione, & tantummodo, in † rebus par-
ui momenti, veluti ſunt volatilia, feræ,
fructus, & ſimilia paucis tamen vicibus,
ita vt ex hoc non gereretur vſus,) & in
quinta pragmatica Regis Philippi Secundi
recolendæ memoriæ de anno 1580. in qua
recenſentur prædictæ, & alię pragmaticæ,
& prohibitiones munerũ officialibus de-
clarando verba fructus, & volatilia per-
miſſa in dicta præcedenti pragmatica, in
dicta pragmatica quinta vulgari ſermo-
101 ne legitur. (Declarando † quella paro-
la poſta in eſſa volatili, non s'includa Pol-
li, Caponi, viui ò morti, tanto delli natura-
li del Regno, quanto de quelli che volgar-
mente chiamano d'india: & ſimilmente
declaramo che quella parola che dice frut-
ti, non includa frutti poſti in conſerua,
che communemente ſe dicono ſciroppati, ne
tampoco includano quelle perſone che nelli
proprij giardini, & luochi, non hanno de
quelli frutti che preſentano, li quali è ve-
riſimile che li comprano per preſentarli, &
coſſi anco declaramo che quella parola, &
coſe ſimili, non includa zuccari, ſpetiarie,
lauori de cere, beuende, oglio, caſi, & altre
coſe che ſogliono conſeruarſi in deſpenſa,
le quali coſe ordinamo, che s'includano ſot
to la prohibitione de non douerſe riceuere,
nè accettare, declarando ancora, che trà
le dette perſone, dalle quali è prohibito de
riceuere non s'includano parenti, & tutti
altri, nelle cauſe delli quali per diſpoſitio-
ne di ragione li detti Officiali non poſſono
eſſer Giudici, non includendo nella prohi-
bitione predetta l'Officiali, li quali frà eſſi
poſſano preſentarſe coſe che non ſiano de
momento. Ordinando, & comandando à
tutti li ſopradetti Officiali, & perſone, &
ciaſcuno d'eſſi inſolidum vnicuique in ſua
iuriſdittione, che debbiano, & ciaſcuno d'eſ
ſi debbia oſſeruare, & eſequire, & fare
eſequire,

exequire,& oſſeruare quanto di ſopra ſtà dechiarato ſotto le pene ſopradette, le quali ſe eſequiranno, & ordinamo che s'eſequano contro li tranſgreſſori, ſenza eccettione de perſona alcuna,) & in tantum
102 eſt prohibitum † Officialibus munera accipere, quod de anno 1593. per Regem Philippum II. eſt prohibitum ViceRegibus diſpenſare, quod Officiales aliquid doni recipiant, vt in *pragm.* 10. *de Official. & quæ ijs prohibentur* §. 13. vbi legitur. (*Porque de la viſita reſuelta que eſtando como eſtà por pragmaticas del Emperador mi Señor, que Dios tiene, y mas expreſſamente mandado, que mis miniſtros, y officiales nò reciban dineros, joyas, ni otras dadiuas, ò preſentes qualeſquieras de litigantes, ò nò litigantes aunque ſe han dado de sù propria voluntad: mis VſoRey que es, por tiempo fuere nò de liçencia à ninguno Conſejero, ni otros miniſtros mios, para reçebir coſa alguna da ninguna verſona por qualquiera delegacion, ò coſa ſemejante, ni ſobre eſto pueda deſpenſar contra lo deſpueſto por las dichas pragmaticas, y ſi deſpenſerà, la tal diſpenſacion aunque ſe haya data motu proprio, y ſin inſtancia de partes ſea de ningun valor, y effe&to, come ſe non s'hauieſſe conçedido*: & idem prohibetur per *pragm.* 11 §. 9. *eiuſdem tit. de Official.* per eadẽ præcedentia verba, & ſic per plures, & geminatas Regias prohibitiones, & declarationes habetur Officiales nihil accipere poſſe, nec à litigantibus, nec à non litigantibus per clariſſima verba, vt prædiximus, ipſis prohibitionibus, & ſanctionibus ſub pœnis in eis expreſſis, & puniri debent de pœnis contentis in dictis Iuribus communibus, & Regni: qui
103 prædicta trãſgrediũtur, & amplius † de corruptela tenentur, cuius pœnam latè proſequitur *Menoch. de Arbitr. lib. 2. caſu* 342. Decimo de Iure perfectionis, quod diuino dici poteſt, ex quo *Ambroſ. de offic.* dicit quod munera à Iudicibus affectari iſidue miſerrimis animis conſueuit, & in *l. properandum* §. *ſin autem vtraq; de iudic.* & qui † aurum di-
106 ligit non iuſtificabitur, *Eccleſiaſt. cap.* 31. vbi ſatis de hoc, & poſtremo ibi habetur,
106 quod ignis † deuorabit tabernacula eorum, qui libenter munera recipiunt, ibi quidem imperat aurum iudicat argentum remouet paſſio, promouet affectio ſilent leges, & Canones, ratio, & æquitas præſcribũtur, ibi nulla integritas, nulla fides, ibi ad iuſtitiam redendam, vnde Iudices magis potentibus, quam iuſtitiã poſtulantibus deferunt, vt in *auth. vt iudic. ſine quoq; ſuffrag.* §. *ſi vero, Paris de ſyndic. cap. ſindicatur Iudex per totum*, &
107 qui abſtinuit, † manum ſuam ab omni munere, iſte in Eccleſijs habitabit, *cap. rectè in fine* 11. *quæſt.* 3. & qui munera ſuper innocentem non accepit, habitabit in tabernaculo Domini, vt in *Pſal.* 14. & *Iob* contra iſtos loquens in *cap.* 15. dixit ignis quippe deuorabit tabernacula eorum, qui munera accipiunt, vade ergo, & comede, in letitia panem tuum, & bibe cum gaudio vinum tuum, quia ſic Deo placebis; *Eccleſ. cap.* 9 & ſi exculenta, & poculenta accipienda eſſent, à quo ſe-
108 curius quam ab eo, cui tuam † mutuaſti pecuniam: & nihilominus accipere vſura eſt, vt dixit *Luc. de Penn. in l. in ſacris* 2. *num.* 30. *C. de prox. ſac. ſcrin.* qui etiam dicit, quod iſta exenia, & dona excęcant oculos Iudicum, quaſi mutus in ore auertit corruptiones eorũ, & iſtud ſemper commodius mihi viſum fuit, quia
109 negari non poteſt, quin recipiens † nõ obligetur conditionaliter: quæ, & ſi nullam habet efficaciam, nec in agendo, nec in excipiendo, *l. ſed ſi* §. *conſuluit ff. de pet. hæred.* tamen aliquos parit effectus, decem, & octo enumerat *Iaſ. in l. ſi non ſortem* §. *libertus ff de cond. indeb.* nec dicant Officiales, quod abſque iſtis muneribus non poſſent viuere, & quod ſi mundi erunt, creſcat egeſtas: nam ipſis reſpondet *Dauid Pſalm.* 4. Sacrifi-
110 cate † ſacrificium iuſtitiæ, & ſperate in Domino, & reſpondet illis, qui dicunt, quis dabit nobis bona, ſi erimus incorruptibiles dicens, multi dicunt, qui oſtẽdit nobis bona ſignatum eſt ſuper nos lumen Domini quarè dubitant? iuſtè iudi-
111 cent, & liberent † pauperẽ à potente, quia

quia hæc omnia adijcientur ſibi, dominabitur à mare vſque ad mare, & à flumine vſq; ad terminos orbis terrarum, dabitur ei de auro Arabiæ,& omnes gẽtes magnificabunt eum: vt in *Pſalm.21.*
112 & nunquam vidi iuſtum derelictum, nec ſemen eius quærens panem, impios plures vidi ſuperexaltatos, & paulo poſt redij, & non eſt inuentus locus eorum: melius enim eſt modicum iuſto ſuper de litias peccatorum multas non confundetur, in tempore malo, & in diebus famis ſaturabitur,expecta ergo Dominum, & cuſtodi viam eius, & exaltabit te, vt hæreditate capias terram, hæc, & alia iuſtis Iudicibus promittit Deus in *Pſalm.* 35. & ſi Deus dixit *Deuteron.cap.16.* in fine non accipimus perſonam, nec mu-
113 nera, quia † munera excecant oculos ſapientium, & mutant verba iſtorum,
114 cur tranſgredimini mandatū † Dei propter traditiones noſtras: & redeundo ad noſtram propoſitam reſolutionem, ex iam dictis reiectis contrarijs concludo
115 Officialem † ex vnius teſtis mediatoris, ſiue proxenetæ depoſitione cum aliquibus admininulis, & coniecturis, ac ex forma publica cum præſumptionibus, & vehementibus indicijs, nèdum torqueri poſſe, verum etiam, & condemnari, & ita pro amico Iuris eſſe conſulo.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Conſuetudo noui vſus Capuanæ, & Nidi ſunt contractus,& non vera conſuetudo*
2 *Succeſſio deſcendentium eſt prima cauſa, Aſcendentium ſecunda,& Collateraliū tertia.*
3 *Auia tamquā aſcendens præfertur alijs.*
4 *Proximior ex parte matris ſuccedit in bonis maternis, & noui vſus tenor.*
5 *Pater dupliciter excluditur, per alienationem,& per renunciationem.*
6 *Proximiorū appellatione, veniunt agnati, & cognati.*
7 *Conſuetudo Capuana,& Nidi noui vſus, eſt vera conſuetudo, & continet illud idem, quod cōſuetudo ſi quis,vel ſi qua, & eadem eſt num.10.*
8 *Ratio quare Notarij ſpecificè dicunt ſecundum nouum vſum, cum renunciatione, & num.20.*
9 *Contractus non à nomine, ſed ab effectu regulantur.*
11 *Socrus eſt affinis,& affinitas cauſa momentanea eſt.*
12 *Affinis ab inteſtato non ſuccedit.*
13 *Affinitas per mortem viri diſſoluitur.*
14 *Affinitas per viduitatem diſſoluitur.*
15 *Matri, & non filio ſucceditur in caſu conſuetudinis.*
16 *Auia tamquam filij imago venit.*
17 *Filio excluſo, cenſetur excluſa mater, ſiuè auia.*
18 *Nouus vſus,eſt conſuetudo,& ita appellatur, & requiſita veræ conſuetudinis habet.*
19 *Matrimonia nobilium,ſecundum dictū nouuum vſum contracta cenſentur.*
21 *Requiſita veræ conſuetudinis,& ſecundū eam matrimonia contracta cenſentur.*
22 *Contractus à patriæ conſuetudine interpretantur.*
23 *Stipulatio etiam quod ſit ſecundum iſtā conſuetudinem, & vſum nouum, ſecundum eum ſtipulatum cenſetur.*
24 *Quid communiter fieri ſolet, factum eſſe iudicandum.*
25 *Quilibet in re ſua eſt moderator,& arbiter.*
26 *Succedăt,uerbum ſignificat poſt mortem.*
27 *Proximiores matris per fideicommiſſum vocati.*
28 *Pater pactione ſe excludit, & eius perſonā non conſideratur, nec ab inteſtato, nec ex teſtamento, & habetur pro mortuo.*
29 *Statutum excludens* Patrem, *excludit, & auum paternum.*
30 Excluſo *vno cēſentur excluſi omnes,qui excluſo coniunguntur.*
31 Renunciatio *in matrimonijs eſt extinctiua, & per eam eſt quæſitum ius proximioribus num.ſeq.& eſt vera abſtẽtio, & repudiatio nu.33.34.*

35 *Auia*

35 *Auiam nepti non ſuccedere pluries deciſū, et ex pluribus deciſionibus fuit inducta conſuetudo, ita decedendi num. 36.*

37 *Patre, vel matre exiſtente in medio, an habeat locum conſuetudo.*

38 *Conſuetudo ſi quis, vel ſi qua quid diſponit circa ſucceſſionem filiorum.*

39 *A verborum proprietate non recedendū.*

40 *Succedi alteri non poteſt, niſi poſt mortē quo tempore cōſtat, quis eſt proximior.*

41 *Subſtitutio poſt mortem eſt fideicommiſſaria expreſſa, & fideicommiſſum expreſſum inducit nu. 42.*

43 *Fideicommiſſario ex fideicommiſſo acquiritur actio realis perſonalis, & poteſt reiuendicare adimpleta conditione.*

44 *Proximiori ius quæſitum per conſuetudinem, vti vocato, à nemine tolli poteſt.*

45 *Conſuetudinis vigore quod habetur per fideicommiſſum datur.*

46 *Pater ſicut pupillariter filio ſubſtituere poteſt, de quo conqueri non poteſt, ita per conſuetudinem idem fieri poteſt.*

47 *Conſuetudo, vel ſtatutum omnia poteſt leges imitatur, & vincit.*

48 *Conſuetudo, vel ſtatutum quod in feudalibus ſuccedat primogenitus eſt tutum in foro poli, & fori.*

49 *Pater, & mater excluduntur à Iure petēdi legitimam, vbi pater filio fecit ſubſtitutionem.*

50 *Subſtitutio pupillaris non eſt teſtamentum filij, ex quo pater conqueri non poteſt.*

51 *Proximiores prò vtraque parte vocati cum diſtintione bonorum vocati cenſendum.*

52 *Filius fideicommiſſarius moriendo ab inteſtato cenſetur omnia agnatis alienaſſe.*

53 *Filius fideicommiſſarius pubes decedens videtur facere ſubſtitutionem dirutam quæ vocatur legalis, ſiue conſuetudinaria.*

54 *Subſtitutio ſtatutaria, ſiue cōſuetudinaria potentior eſt ſubſtitutionis hominis.*

55 *Succeſſiones ſunt de Iure poſitiuo.*

56 *Conſuetudo, ſiue ſtatutum maiora poteſt facere in ſucceſſionibus quam lex.*

57 *Pater, & mater per conſuetudinem excludūtur à ſucceſſione filiorum ex cauſa publicæ vtilitatis.*

58 *Exhæredatis nulla legitima debetur, & pro mortuis habentur.*

59 *Pater, & mater conqueri non poſſunt de filio, qui eos legitima priuauit, quia non filius, ſed conſuetudo fecit.*

60 *Bona fortiori vinculo, quæ debentur per conſuetudinem, quam quæ Iure communi.*

61 *Statuentium poteſtas maior eſt quam teſtatoris, & conſuetudo potens, & lege potentior, & Rex omnium dicitur.*

62 *Incluſio aliquorum excluſio aliorum eſt.*

63 *Verba in ablatiuis important conditionem.*

64 *Conditione conceſſum quod eſt ſub eadē non exiſtente dicitur ademptum.*

65 *Conditio nihil ponit in eſſe.*

66 *Diſpoſitio conditionalis non eſt irreuocabilis.*

67 *Conditione pendente diſpoſitio ſtat in ſuſpenſo.*

68 *Pater ſicut ſuccedit in bonis omnibus filij, ita excluditur à maternis.*

69 *Maritus, & vxor ſunt affines, & inter affines nulla datur ſucceſſio.*

70 *Maritus non ſuccedit vxori, & quando.*

71 *Mors omnia ſoluit.*

72 *Succeditur matri defunctæ filio ſine filijs & ab inteſtato.*

73 *Conſuetudo, ſi quis, vel ſi aliqua eſt vnū, & idem.*

74 *Conſuetudines inducta ſunt, vt bona cōſeruentur in familia.*

75 *Honeſtas familiarum conſeruatur per diuitias, quæ per inopiam perit.*

76 *Renunciatio ſi ponitur in nouo vſu eſt prò maiori cauthela.*

77 *Ratio ſi eadē militat, idem determinat.*

78 *Pater ſi ſuccedit in bonis maternis, & mater in paternis eſſet contra mentem ſtatuentium.*

79 *Lex vbi non diſtinguit, nec nos diſtinguere debemus.*

80 *Verbum præterquam ponitur excluſiuè, quando præcedit oratio affirmatiua, & ſequatur oratio ſpecialis.*

81 *Proximior dicitur ille, quem nemo præcedit.*

82 [Patre] & matri præterire poteſt, qui ſunt proximiores filij.
83 Conſuetudo ultra ius commune aliquid [illegible] debet.
84 Conſuetudo excludit proximiores ex par te patris à bonis maternis, & è contra proximiores ex parte matris.
85 [illegible] diſpoſitionis ſufficit de facto adimpleri.
86 Conſuetudo non excludit patrem, & proximiores, quia adſunt proximiores materni, ſed quia filia deceſſit ſine filijs, & ab inteſtato.
87 Conſuetudinis mens eſt conſeruare bona in familia.
88 Patre, vel matre exiſtente in medio non habere locum conſuetudinẽ ſumpſit originem ab Iſern. & Luc. de Penn.
89 Conſuetudo poteſt ſtatuere, quod pater nõ ſuccedat filio.
90 Iſern. determinat patrem non ſuccedere filio in bonis maternis.
91 Pater non ſuccedit libertis filij emptis de peculio, ſed in bonis quæ fuerunt patris, & dicitur reuerti.
92 Parentibus tam naturalibus, quam legitimis vna reuerentia debetur, & Lucæ de Penna opinio.
93 Filius non tenetur inſtituere patrem in bonis maternis.
94 Lucas de Penna pro noſtra opinione.
95 Feudo materno pater non ſuccedit filio.
96 Bona materna delata filio non mutant earum naturam.
97 Legitima, an poſſit per ſtatutum, ſiue conſuetudinem à filijs auferri.
98 Legitima parentum in bonis filiorum an poſſit per ſtatutum, & conſuetudinem tolli.
99 Legitima parentum in bonis filiorum nõ eſt de Iure naturali.
100 Filius quod præmoriatur patri eſt turbare ordinem naturæ.
101 Ordo à quo remouetur, & prouidentia ordinis etiam.
102 Legitima debita patri, vel alio aſcendenti eſt de Iure ciuili poſitiuo.
103 Legitimà cum ſit ius agnationis matri non debetur.
104 Ius naturale non ordinauit legitimam deberi aſcendentibus.
105 Ius naturale interpretationem non recipit extintiuam.
106 Proximiores ex parte partis excludũtur à legitima.
107 Legitima ſi conceditur, conceditur in bonis filij, & non in bonis maternis conditionaliter obuentis.
108 Napodani contrarietas.
109 Conſuetudo in diſtinctione bonorum differt à Iure communi.
110 Prerogatiua bonorum eſt magis attendenda.
111 Pater non poteſt de bonis maternis filij diſponere in preiudicium proximiorum ex parte matris.
112 Ant. de Alex. opinio repellitur cum ſuis allegatis, & nu. 113.
114 Patris ex parte, ideſt ex ſtirpe, vel progenie, vel ex linea paterna.
115 Genitiuus patris coniunctus cum dictione, ex, ſignificat originem.
116 Pater eſt principium, & caput paternæ lineæ, & mater maternæ.
117 Doctores contrarij reijciuntur.
118 Conſuetudo non ſolum conſiderat gradus proximitatem, ſed, & bonorum diſtinctionem.
119 Filius famlias de bonis maternis relinquere patri non tenetur, ſi non vult, ſaluo debito bonorum ſubſidio.
120 Iura communia obſeruantur in alijs bonis aduentitijs.
121 Conſuetudinẽ Patre, vel matre exiſtente in medio locum habere interpretatũ fuiſſe per multos Doctores, & nu. ſeq.
123 Matrem non ſuccedere filio ſtantibus agnatis, & è contra patrem ſtantibus cognatis eſſe de conſuetudine totius Italiæ, & ita Luc. ab alijs interpretatur.
124 Pupilli infantes, & alij, qui non poſſunt teſtamentum facere dicuntur inteſtati decedere, & tunc pater, & mater repelluntur. deciſum.
125 Paterna bona paternis proximioribus, & materna maternis debentur.
126 Conſuetudo ſi quis, vel ſi qua introduxit nouum vſum ſuccedendi, quàm de Iure conſtitutionis, & communi.
127 Conſuetudo ſi quis, vel ſi qua eſt ipſe nouus

nouus vſus.

128 *Napodanus determinat,matre,vel patre exiſtente in medio conſuetudinem locū habere dando ſucceſſionem bonorum matris ſuis proximioribus viuo patre.*

129 *Stephani de Gayeta opinio reÿcitur,*

130 *Opinione in contrarium adductorum,& contrarÿs reiectis concluditur conſuetudinem locum habere patre,vel matre in medio exiſtente.*

Pro Domino Io. Baptiſta Porta contra D. Iſabellam Gironem.

ARGVMENTVM.

De ſucceſſione filiorum in pupillari ætate,vel ab inteſtato,quandocumque decedentium,in bonis omnibus in beneficium proximiorum ex parte patris, præter quam in bonis maternis, in quibus ſuccedunt proximiores ex parte matris, & an conſuetudo habeat locum,patre,vel matre exiſtente in medio, & quod nouus vſus eſt eadem conſuetudo,& de renunciatione particulari ſucceſſionis filiorum non neceſſaria.

CONSILIVM CXV.

IOANNES Baptiſta Porta ille Philoſophiæ, & aliarū ſcientiarum inſignis,ob mortem D.Liuiæ Siciliæ Marſeglia quondam D. Franciſci Marſeglia, & quon.Lauræ Silueſtrę filiæ petit per S.C.declarari bona,quæ fuerūt dictæ quon. Lauræ ad ipſum eius auunculum proximiorem ſpectare cum fructibus,& intereſſe,D. Iſabella Girona dictæ D. Liuiæ Siciliæ Auia paterna, alijſquè excluſis,vt ex ſupplicatione fol.49.& videtur obtinere non poſſe.

Primo ſi dictus D. Franciſcus matrimonium contraxit ſecundum conſuetudi-
1 nem † noui vſus Sedilium Capuanę, & Nidi,cum ſpecifica renunciatione ad inuicem ſucceſſioni filiorum, in pupillari ętate ſine filijs,& ab inteſtato,quandocūque decedentium,ſunt contractus à partibus celebrati, & non vera conſuetudo per ea quæ nouiſſimè adducit *Reu. Pater Molſeſ.in Comm.Conſuet huius Neapolit. Ciuitatis in par.1.c.4.n.6.& par.2.q.24. nu.7.* & ſic tales renunciationes afficere ipſos contrahentes,& non Auiam.

Secundo prima cauſa ſucceſſionis eſt
2 deſcendentium, ſecunda aſcendentium, tertia collateralium,vt in §.*ſi igitur auth. de hæred.qual.in auth.defuncto ad Senat. Conſult.Tertul.& in* §.1.*de hæred.ab inteſt.ven. Napod. in Conſuet. ſi quis,vel ſi qua nu.125.& Molſeſ.in d Com.Conſuet. par.4 q.45.nu.57.* D. Iſabella tanquam
3 Auia † paterna aſcendens dictę D.Liuiæ Siciliæ, dicto Io.Baptiſtæ de tranſuerſali, ſiue collaterali linea licet materna, præferri debet,vt per *Molſeſ. in d.q.45.nu. 4.5.& per totam.*

His,& ſimilibus non obſtantibus contrarium eſt de Iure verius,& Ioannes Baptiſta obtinere debet.

Primo eſt verum in facto dictam Lauram Silueſtram dicti Io. Baptiſtæ Neptē ex ſorore vtrinq; coniuncta mortuo Io. Vincentio Scalaleone, eius primo viro matrimonium ſecundo loco contraxiſſe cū dicto D.Franciſco Marſeglia: ex quibus licet nati fuerint D. Philippus, D. 5
Anna,& D.Liuia Sicilia, omnes in pupillari ętate,& ab inteſtato ab hac vita migrarunt,& ſic dictæ vltimę defunctę,ipſe
4 Ioan. Baptiſta ex parte matris † proximior,in omnibus ſuis bonis maternis ſuccedere debet,iuxta dictę Conſuetudinis, & noui vſus ſtipulationē, & renunciationem fol.16. ex quo Io. Baptiſta tamquā proximior, claram intentionem, & deciſionem pro ſe habet,per *tex.in d.Conſuet.* & nouo vſu prædicto fol.131.ibi (*Mater omnino excluditur à ſucceſſione filiorū quandocumq; morientium ab inteſtato,& 6
ſine liberis in bonis paternis, & quæ prouenerunt filÿs à linea paterna,in quibus ſuccedunt proximiores ex parte patris: & è contra pater excluditur à ſucceſſione filiorum etiam quandocumq; decedentium ab*

 inteſtato,

inteſtato, & ſine liberis in bonis maternis, vel quæ peruenerunt à linea materna, in quibus ſuccedant proximiores ex parte matris.) & *Napod. in Conſuet. ſi quis, vel ſi qua n. 194. verſ. præterquam in verſ. pa ctione autem* dicit. (*Pactione autem ex-*
5 *cluditur pater † de medio dupliciter ſcilicet per formam renunciationis, vel per formam alienationis faciendo ſe alienum à Iure ſibi competente, vel in alium transferēdo, vt l. cum oportet § pen. C. de bon. quæ liber. ibi, ſed niſi ſpecialiter in emancipatione huic primo renunciauerit, vel donatione, ſe huiuſmodi beneficiū alienauerit.)* *vbi Addētes ex alijs firmāt, & Afſl in deciſ. 237. Præſ. de Franch. in dec. 537. n. 3.* iam dictam conſuetudinem, ſiue nouum vſum nobilium referunt, & cum proxi-
6 motum † appellatione veniant agnati, & cognati *l. quamuis la 2. C. de adulter. & ex Conſuetudin. & ſi teſtator, & ſi quis, vel ſi qua de ſucceſſ. ab inteſt. vbi Napod. in verſ. proximiores nu. 158.* Io. Baptiſta Auunculus, & proximior in bonis omnibus dictæ Donnæ Liuiæ Siciliæ ex dotibus, & ſucceſſione materna peruentis ſuccedere debet, dicta Auia excluſa per prædictam conſuetudinem, & nouum vſum in patre loquētem, & ſic in fortiori quā in Auia, & ex alijs ſequentibus iuſtitia Io. Baptiſtæ prædicti demonſtratur.

7 Secundo cōſuetudo † Capuanę, & Nidi dicta nouus vſus, eſt vera conſuetudo in ſcriptis redapta dum cōtinet illud idē quod conſuetudo ſi quis, vel ſi qua, quod decedente filio ſine filijs ab inteſtato mater, & proximiores ex parte matris excluduntur ab eorum ſucceſſione in bonis paternis, & è contra pater, & proximiores ex parte patris excluduntur à bonis maternis, vt ex earum lecturis patet, quamuis de excluſione patris, & matris per *Doctores* aliquos ſit tergiuerſatum, explicabimus infra finito noſtro caſu ad quem
8 redeundo, dico quod † ratio, quæ induxit notarios, & contrahentes aliquando ſpecificè loqui, ſecundum dictum nouum vſum, ſiue morem Capuanæ, & Nidi, fuit quia plures erant cōſuetudines, prędicta ſi quis, vel ſi qua, quæ excludit parentes à ſucceſſione filiorum ſicut, & per dictū nouum vſum excluduntur, & aderat conſuetudo alia quæ mos magnatū vocatur, & ſic in capitulis matrimonialibus ſpecificè dicere neceſſe erat ſecundum quam dictarum conſuetudinū contrahere volebant, & non ex hoc dici poteſt, eſſe diuer-
9 ſitatem, quia contractus † non à nomine eiuſque titulo, ſed ab effectu regulantur *Magon. deciſio. Luccenſ. 24. nu. 16. Eugen. conſ. 81. num 82. Menoch. lib. 3. præſumpt. præſumpt. 105. num. 9. 11. præſumpt. 104. nu. 28. Barz. deciſ. 63. nu. 13. dec. 110. nu. 21. Lanar. conſ. 47. nu. 4. conſ. 61. nu. 12. conſ. 98. nu. 1. & ex alijs Mar. Giurb. dec. 111. nu. 5.* & non poteſt prætendi, quod nouus vſus conſuetudo non ſit ex quo contrahentes voluerūt addere renunciationem ſucceſſioni filiorum ſpecificè, quę in *d. Conſuet. ſi quis, vel ſi qua* ineſt, dum parentum exiſtentia non obſtante ſuccedunt proximiores vtriuſq; cum bonorum diſtinctione, vt infra fundatur, quia con-
10 ſuetudo † noui vſus continet illud idem, quod Conſuetudo ſi quis, vel ſi qua etiā quia ex pactis potius quam ex cōtractu, & nomine, cognoſcitur cōtractus ſpecies *de Ponte conſ. 30. nu. 3. conſ. 95. nu. 6. Det. conſ. 160. Menoch. conſil. 27. Becc. conſil. 35. Surd. conſ. 366.* & ſic talis nouus vſus conſuetudo eſt, & attendi debet ad excluſionem Auiæ paternæ à bonis maternis, in quibus dictus Ioannes Baptiſta proximior ex parte matris ſuccedere debet.

Tertio Donnæ Iſabella Auia dictæ
11 Liuiæ Siciliæ defunctæ erat † ſocrus dictæ Lauræ Siluestræ matris dictæ defunctæ, & ſic affinis iuxta *textum in l. non facile §. affinis ff. de grad.* & affinitas eſt cauſa momentanea, non ſucceſſiua, ſecundum *Bald. in l. prædia C.*
12 *de fideicommiſſ.* & affinis † ab inteſtato non ſuccedit *l. affinitatis, vbi Bart. & Bald. in princip. C. commun. de ſucceſſ.* vbi legitur (*Affinitatis Iure nulla ſucceſſio permittitur,*) & *Napodan. in dicta Conſuetud. ſi quis, vel ſi qua num. 150.* dicit (*item inter affines non eſt ſucceſſio, quia affinitas eſt regularitas perſonarum*

narum ex nuptijs coniunctarum omni carens parentela, vt notatur in d. S. affi-
13 *nitatis)* ſtante maxime † morte dicti D. Franciſci viri Lauræ, & dictæ defunctæ patris, & morte ipſius Donnæ Liuiæ Siciliæ, & aliorum filiorum: Affinitas quæ cauſa erat inter Lauram nurum, & D. Iſabellam ſocrum ceſſauit; & ſic affinitatis cauſa ceſſante, ipſa affinitas ceſſat, *tex. eſt in l. cui eorum S. affinitatis ff. de poſtul.* ibi *(Affinitates non eas accipere debemus, quæ quondam fuerunt, ſed præſentes,)* vbi *Gloſ. & Napodan. in dicta Conſuetud. ſi quis, vel ſi qua num. 163. & alij Scrib.* ibi, & latiſſimè *Tiraquell. in tract. ceſſante cauſa in princip. à num. 27. vſque ad num. 40. & Baldus ad text. in dicta l. cui eorum* dicit, quod
14 ſtante † viduitate, affinitas eſt ſoluta, quanto fortius ſtante morte D. Franciſci, Lauræ vxoris, & filiorum omnium qui affinitatis cauſa fuerant, dicta Auia ceſſante affinitate, vt ceſſauit eſt extranea, ex quo in bonis Lauræ quondam
15 nurus non ſuccedit, cum tali caſu † ſuccedatur matri, & non filiæ, vt deciſum firmat *Præſid. de Franch. in deciſio. 92. num. 5.*

Quarto ſi dicatur ex quo Don Franciſcus fuit præmortuus ante mortem ſuorũ filiorum Auia ex eius perſona ſuccedere poteſt ſecundum *Bald. & Doctores in l. pactum quod dotali C. de collat. & Canon. in capit. quamuis de pact. in 6.*
16 Reſpondetur quod dicta Auia † non poteſt venire, niſi tamquam eius filij imago *l. illam S. penult. C. de collation.*
17 & excluſo † filio per dictam renunciationem, & ex alijs, vt infra, cenſetur excluſa, & mater, *Paul. de Caſtr. conſil. 341. incip. præſuppoſito quod dictum ſtatutum, & in conſil. ſeq. incip. hæreditas prædicta ſecundum primam impreſſionem*, vbi dicit quod iſta determinatio eſt *communis, & illud quod ſtatuitur in cauſa proxima, cenſetur ſtatutum, & in cauſa remota, quæ per illam, & ex illa prouenit, & hæc ratio fuit *Bal. in d. l. illam* in auia loquentis, idem *Paul. de Caſtr. in alio conſil. 418. incip.* *quod iſta mater, & in conſ. 217. primo videndum in antiquis*, & omiſſis alijs adhoc allegatis hanc *communem dixit eſſe opinionem *Aſtenſ. in tractatu de ſtat. in 6. membro principali colum. 22.* reiecta opinione *Angel. Barbat. & aliorum* aliter tenentium, & conſuluit idem *Barbat. in conſil. 16. circa conſultationem col. 4. lib. 1.*

Non obſtat primum contrarium dictum nouum vſum conſuetudinem non eſſe, ſed pactiones contrahentiũ, ipſoſq; tantum afficere.

Primo quia talis nouus vſus licet ex ſuperius dictis appareat, quod ſit con-
18 ſuetudo, ipſam † Conſuetudinem appellant *Afflictus in deciſione 237. & prius in deciſione 202. Præſid. de Franch. in deciſ. 92. in princip. Regens de Ponte conſil. 61. num. 13. verſic. ex quo fit nu. 18. 19. 20. 48. 50. 51. 52. 54. 73. in fine Frecc. in addit. in dicta Conſuetud. ſi quis, vel ſi qua ſub num. 65. verſic. ad conſuetudinem fol. 130. & ſub num. 182. verſic. nota iſta, & præcedentia fol. 125. Moderni in differentijs collectis inter Conſuetudinem* Capuanã, *& Nidi, & Moris magnatum fol. 131. Piſanell. ibidem ſub num. 224. verſic. tenet Napodanus fol. 136. Minad. in Conſtitut. in aliquibus in 4. notab. num. 5. fol. 129.* maxime quod longiſſimo tempore ſecundum eam fuit iudicatum, & de tali conſuetudine, & vſu facta mentio in iudicijs, adeò quod habet omnia requiſita conſuetudinis, vt per *Doctores in l. de quibus ff. de leg. & in capit. final. extra de Conſuet. vbi latiſſimè Rocc. de Curt.* & adeo eſt vera conſuetudo, quod
19 ſi nobiles † ſimpliciter contrahunt matrimonia, ſecundum talem Conſuetudinem, & nouũ vſum contrahere cenſentur, vt alias fuit diſcuſſum, & allegatũ in cauſa Donnæ Mariæ d'Aualos cum Domino Marchione Sancti Luciti, & ratio eſt manifeſta, quia communiter omnes viri nobiles ita contrahunt, teſtatur *Minad. in d. not. 4. num. 5. fol. 129. Conſiliarius Fabius de Anna conſil. 92.* & dum ſecundum talem conſuetu-

dinem,ſiue nouum vſum omnia fere ma-
trimonia contrahuntur ſi in aliquo con-
tractu expreſsè non eſt conuentũ adhuc
taliter ſtipulatũ eſſe cenſetur per *tex. in*
c.de Francia,vbi notat Abb.& DD.de
ſponſal. Caſſan.in Cõſuet. Burg.rub.4.§.2.
verſ.ſoles la general Conſtit.nu.1. Man-
tic. de taci.& ambig.lib.3.tit.9.num. 60.
Valaſc.dec.138.per totam, Seſſ.dec.37.n.
3.20.Mar.Giurb.dec.111.nu.6.

Secundo licet aliqui nobiles Capua-
20 næ, & Nidi dum aderat dictum † mos
Magnatum,& conſuetudo ſi quis, vel ſi
qua, quæ eſt, & continet idem quod nouus
vſus ad euitandam æquiuocationẽ ſecun
dũ quam contrahere volebant, ſpecificè.
ſecundũ conſuetudinem dicti noui vſus,
& cum renunciatione expreſſa contrahe-
bãt,tamen quia dicta cõſuetudo,ſi quis,
vel ſi qua,& nouus vſus,vnũ,& idẽ con-
tinebant, quod patet in bonis maternis filio
defuncto ſine filijs, & ab inteſtato, & ſic
mater è contra non ſuccedunt in bonis
alterius,& etiã infra,& à multis annis ta
21 lis nouus † vſus requiſita veræ conſue-
tudinis habet, licet ſit eadẽ, vt prædixi-
mus,eſtq; effecta huius Ciuitatis vera cõ
ſuetudo omnia matrimonia ſecundũ ta-
lem conſuetudinẽ, & nouum vſum con-
22 tracta videntur, quia † contractus à pa-
triæ cõſuetudine interpretari debent per
tex.in l.ſemper in ſtipulationibus ff.de reg.
iur.l.in lege C.loc. ſecundum ipſam con-
ſuetudinem,ſiue nouum vſum contraxiſ-
ſe coniuges quoad ſolemnitatem con-
tractus,aut ſolutionem adhibẽdam dicit
Caſſan.in conſ.7.nu.2.Ceſal.conſ.598.nu.
59.Reg.de Pont.conſ.53.nu. 17. Magon.
dec.Lucenſ.7.nu.18.deciſ.24.nu.13.Flo-
ren.dec.56.nu.3.Molin.diſput.260.nu.1.
Barz.deciſ.39.nu. 8.Mart.vot. 1.num.4.
vot.5.nu.8.Honded.conſ.52.nu.26.lib.1.
Mantic. de coniect. vlt.volunt.lib.1.tit.
2.nu.16.Surd.deciſ.478.nu.5.& ex alijs
Giurb.d.deciſ.111.nu.7.& ſeq.& ſi partes
23 † iuxta dictam conſuetudinem, & nouũ
vſum non ſtipulaſſent, vt ſtipularunt ad-
huc ſecundum eum ſtipulaſſe videntur,
24 quia in dubio id quod † communiter
fieri ſolet factum eſſe iudicandũ eſt *Bald.*
in rub.C.de fide inſtr.col. 3. per tex. in l.
vlt.C.de fideiuſſ. Afflict. deciſ.58.num.7.
Rimin. Iun. in l.ſi emancipati num.52.C.
de collat.Iacob·Menoch.qui alios congerit
de præſumpt.lib. 6.præſumpt.14.num.16.
Conſil. de Anna.conſ.92.nu.3.4.5. & 6.
& ex his dictum nouum vſum veram cõ-
ſuetudinẽ eſſe, & ſecundum eum genera-
liter contrahi matrimonia aperte vi-
detur.

Secundum contrarium quod Auia pa
terna quia aſcendens in bonis maternis
defunctæ ſuccedere debeat, nec obſtat.

Primo dicta Laura Silueſtra antequã
nuptui ſe traderet d. Don Franciſco ſuo
rum bonorum erat Domina,& in eis le-
gem quam voluerat imponere poterat,
25 cum quilibet † in re ſua ſit moderator,
& arbiter *l.in re mandata C.mand.* vnde
in contractu ſui matrimonij conſuetudi-
ni noui vſus licitè, & ſpecificè ſe ſubmi-
ſit, & adinuicem cum dicto ſuo viro,
ſucceſſioni filiorum in pupillari ætate,
vel quandocumq; ab inteſtato deceden-
tium reũciauit, & ſic in bonis paternis
ſuccedant proximiores ex parte patris,
& in maternis proximiores ex parte ma-
26 tris: quod verbum,ſuccedant, † ſignifi-
cat ſequuta morte, vt ex *Bart.in l. Gal-*
lus §.quidam rectè ff.de liber.& poſthum.
vbi Angel.Iaſ.& alij, & Peregr. ex alijs
*in tract. de fideicom.art.19. num.18.*per
mortem dictæ Donnæ Liuiæ Siciliæ vlti-
mæ defunctæ ſine filijs, & ab inteſtato
27 proximiores † matris ſunt per fideicom-
miſſum vocati,vt per *gloſ.in l.in teſtamen*
to verſ.ſucceſſerit C.de impub.& alijs ſub
ſtit.Peregr.de fideicom.art 19.iuxta dictã
conſuetudinem,& nouum vſum ſecundũ
28 quem pater † pactione, & renunciatio-
ne ſe excludit tam à ſucceſſione quam à
legitima in iſtis bonis maternis de qui-
bus agitur,& ab eis abſtulit ſe de medio:
immo quod habetur pro mortuo,& eius per
ſona non conſideratur,nec ex teſtamẽto,
nec ab inteſtato, vt authoritate *Napod.*
Ant.de Alex.Colut.Coppulæ,Capyc. Frecc.
Piſanell.& aliorũ firmat Præſ.de Franch.
in deciſ.552.per tot. & in fine poſt num.
22. declaratum, & deciſum, teſtamentũ
filij

Digitized by Google

filij cum præteritione patris de bonis in
quibus pater ex pactione nõ ſuccedebat,
fuiſſe,& eſſe validũ,& cõſuetudo,ſiue ſta
29 tutum † excludens patrem ſtantibus co
gnatis, & è contra matrẽ agnatis extan-
tibus,excludit etiã auũ paternũ,ſiue ma-
ternũ, Bart.latè in l.2.§.videndũ nu.1 ff.
ad tertull. & licet ſit opinio controuerſa
tñ eſt magis *communis, vt per Brun. de
ſtat.exclud.fæm.art.6.num. 100.vſq; ad
108. & nu.106. magis *cõmunem,& in
Auia loquitur Bal.in l.illam n.2.C.de col
lat.vbi Fulgoſ.nu.2.latè Forſter.in tract.
de ſucceſſ.lib.3.c.16.nu.14.Panorm.conſ.
75.n.6.lib.1.Iaſ.conſ.80.nu.3.& ſeq.lib.
3.conſ.221.nu.19.& ſeq.lib.2.dicit *cõ-
munem Ioan. Arelatan. in l. generaliter
nu.59.C.de ſecund.nupt. Michael Craſſ.in
tract.de ſucceſſ.§.ſucceſſio ab inteſtato q.
22.n.3.latiſſimè Surd.conſ.85.nu.23.lib.
1. qui alios citat,Caſal. omnino videndus
conſ.470.lib.5.Alex.Raudenſ.conſ.4.nu.
22.lib.1. qui alios citat, & ex alijs reie-
ctis cõtrarijs firmat Conſ.Fab.de Ann.cõſ.
92.n.25.& ſeq.qui n.31.dicit,& qñ per
ſona,quæ non eſt expreſſa à ſtatuto con-
iungitur defuncto per mediũ perſonæ ex
cluſæ, tunc ſine dubio procedit opinio
30 Bart. q̃ excluſo † vno cenſentur excluſi
omnes,qui cõiunguntur defuncto per me
diũ perſonę excluſę:ita diſtinguendo cõ-
cludit Caſtren.in d.l.illam.nu.8.& 9.po-
nens exẽplũ in auia materna,ſiue pater-
na,& fratre,ſiue ſorore ex latere ipſorum
Alex.ibidẽ nu.7.Det. loquens in vterinis
n.16 vbi Menoch.in add.dicit eſſe cõclu-
ſionẽ indubitatã,& eſſe magis *commu-
nem opinionẽ tradit Brun.poſt alios in d.
6.art.nu.106.Ruin.conſ.18.nu.10.lib.3.
& ex alijs Conſil.Fab.de Ann.d.conſ.92.
etiam reiectis contrarijs.

Secundo ex ſola ſtipulatione sm̃ con-
ſuetudinẽ dicti noui vſus,cum mutua re-
nunciatione ſucceſſioni filiorũ ſine filijs,
& ab inteſtato decedentiũ abſque dubio
ipſe Io.Baptiſta ex parte matris dictæ de
functæ proximior in omnibus bonis ma-
ternis ſuccedere debet, auia paterna, &
alijs quibuſcumq; ex parte patris exclu-
31 ſis,quia † renunciatio prædicta eſt extin
tiua excludendo ſe de medio, & extin-
xit ius ſuum excludẽdo ſe à Iure ſucce-
dendi filijs decedentibus ſine filijs,& ab
inteſtato,vt latè per Conſiliar. Fab. de
Ann.conſ.45.Pereg. in tract.de fideicom.
art.52.Reg.de Ponte conſ.39.& 40. Reg.
Lanar.conſ.49.Purpur.conſ.372.& 486.
lib.2.Molſeſ.in tit.de renunt.q.6.n.16.&
cum dicta renunciatio,quia tractatur de
hęreditate deuoluenda quãuis dirigatur
in beneficiũ proximorũ,& ſic aliorum eſt
extintiua,vt ex prædictis,& alijs per Mol
ſeſ.vbi ſupra,& renunciatio eſt directa in
beneficiũ alicuius,qui,vel eſt vnus ex fra
tribus,vel vnus ex cohæredibus,& nõ ap
paret,vt vnius tantũ contemplatione ſit
32 renunciatũ,& tunc etiã repudiatio † prę
ſumitur eſſe, & eſſet acquiſitũ ius omni-
bus in eodẽ gradu exiſtentibus, & omni-
bus cohæredibus, & ſic omnibus proxi-
mioribus,vt probat Conſ.de Ann.in d.cõſ.
45.à nu.9.vſq; ad nu.15.Pereg.d.art.52
Surd conſ.133.n.22.& Molſeſ.d.q.6.nu.
21.& 22.& cum talis renunciatio ſit de
mera hęreditate deuoluenda,& clarũ eſt,
q̃ ſit extintiua quamuis dirigatur in be-
33 neficium alicuius eſt mera † abſtentio,&
repudiatio,vt firmat Paul. de Caſtr. in l.
plane §.ſi duobus nu.9.ff.de leg.1.& Mol
ſeſ.de renunt.q.14.num 4. ſi per dictam
renunciationẽ, & repudiationem omne
ius patris eſt extinctum,quomodo,& qua
ratione auia ad ius repudiatum, & extin
ctum venire poteſt: certè non videtur,
maximę quod pater renunçians habetur
pro mortuo, vt diximus, & per Molſeſ.
in d.quæſt.14.nu.12.iura ſuccedendi fi-
lijs decedentibus ſine filijs,& ab inteſta-
to extincta per ipſam renunciationem
acquiſita proximioribus matris, & per
mortẽ ipſius filij, & filiorũ affinitas, quæ
erat cum auia paterna fuit extincta,& ſic
34 dicta auia eſt extranea, cũ † ſuccedatur
matri,vt iudicatũ firmat Praſ.de Franch.
35 d.deciſ.92.nu5.ipſa † auia ei non ſucce-
dit, ſed excludi debet, vltra ſupradi-
ctas authoritates,& opiniones *commu-
nes, etiam contrarijs reiectis de *commu
ni opinione teſtatur Conſiliarius Alonſ.
Ximen. in d. Conſil. Fab. de Anna 92.

 nu.75.

*nu.*75.*& 76.qui* Conſ.*de Anna ibidem*
nu. 39. firmat ſecundum hanc opinionẽ
fuiſſe deciſum in anno 1514. in cauſa
Vannellæ Monforte, in qua cauſa auia
materna fuit excluſa tamquam de linea
matris, iuxta notata per *Bart.in d.§.vi-
dendũ,& DD.in d.l.illam,dictamq; deciſ.
refert Capyc.in d.Cõſuet.ſi quis, vel ſi qua
fol.*127.*in gloſ.præter quam verſ.in hac gl.
poſt num.* 185. *Reg. de Pont. conſil* 61.
*nu.*75.& in cauſa Fabij de Gatta fuit de
ciſũ,& excluſa linea paterna, in cauſa D.
Camilli Pignatelli Comitis Burrelli, cũ
Ill.Duce Montis Alti ſimiliter fuit deci-
ſũ contra auiam, firmat *Præſ.de Frãch.in
d.Conſuet.ſi quis,vel ſi qua f.*115.*nu.*137.
quã deciſionem latè cõprobat *Reg.Reuer*
36 *terius in fine conſuet.* & poſtquam † per
Collaterale,& pluries per Sacr.Conſ. ſit
contra auiam iudicatũ poſſet dici eſſe in
ductã conſuetudinẽ ita iudicandi, vt per
Iſern.in c 1.*col.*2.*verſ vnde ſi bis de his,
qui feud.dar poſſ.gl.in l* 3.*C.de Epiſc.aud.
& Præſ.de Franch.in dec.*91.*nu.*6.ita, &
prò dicto Io.Baptiſta iudicari debere bo-
na màterna dictæ quond. Donnæ Liuiæ
Siciliæ ipſi ſpectare cum fructibus, & in-
tereſſe, dicta Donna Iſabella Girona auia
paterna excluſa.

Ex his patet, patre, matre, vel alijs
aſcendentibus, in medio exiſtentibus cõ-
ſuetudinem noui vſus Capuanæ,& Nidi
locũ habere, ſed quid in conſuetudine in
ſcriptis redapta ſi quis, vel ſi qua, an ab-
ſque expreſſa renunciatione futuræ ſuc-
ceſſionis filiorũ ſine filijs, & ab inteſtato
decedentiũ, quæ, & ſi eſt eadẽ cum dicto
nouo vſu, an ipſo circumſcripto patre,
37 † vel matre exiſtente in medio, cõſuetu-
do ipſa locũ habeat, & videtur dicendũ
quod non, ex *gl.Napod.ad eam nu.*132.*Vr-
ſill.add.ad Afflict.in dec.*38.*nu.*2.*Conſ.Fab.
de Ann.conſ.*2.*& conſ.*119.*nu.*3. *Minad.
dec.*38.*n.*1.*Reg.de Pont.conſ.*61.*n.*62.*&
ſeq.Frecc.Ant.de Alex.Gaſp.de Leo Præſ.
de Franch.& alij Add.in d.Conſuet f.*114.
Camill.Salern.in Conſuet.& ſi teſtator n.
34 *fol.*182.*in apoſtill.incip.ſi cõſuetudo ha
bet locũ, Reg.Reuert.in d.ſuo diſcurſu poſt
Conſuet.f.*394.*Præſ. de Franch.dec.*486.
*& deciſ.*606.*nu.*4.*& ſeq.* & alibi paſſim,
& ſit axioma *commune in ore omnium
dicit *Molfeſ.in d.comm.Conſuetud.par.*4.
*q.*44.*nu.*1.talemq; opinionem originem
ſumpſiſſe ab *Iſern.in.c.*1.*nu.* 6.*verſ. & ſi
ſtatutũ de nat.ſucc.feud.& à Luc.de* Pen.
*in l.*1.*col* 5.*in princ.verſ poſt gloſ.C.de im
pon. lucrat. deſcript. lib.* 10. *Molfeſius
in d.par.* 4. *quæſt.*45. *num.* 16. ſed par-
cat mihi tantorum virorum authoritas,
ſi contrarium verius eſſe fundatur ex
pluribus.

Primo ex lectura *dictæ Conſuetudinis*
38 dicentis (*ſi quis,† vel ſi qua ab inteſtato
deceſſerit filijs,ſeu liberis legitimis non ex-
tãtibus, tunc proximiores ex parte patris
ſuccedunt in bonis omnibus defuncti, præ-
terquam in bonis,quæ obuenerunt eidẽ de-
functo à matre,vel ab aliquo ex linea ma
terna,in quibus proximiores ex parte ma
tris ſuccedant,*) pater, & mater in tali
caſu ſunt excluſi, & ipſis exiſtentibus in
medio cõſuetudo locum habet. Secundo
cõſuetudo ipſa loquitur per verbũ ſucce-
39 dant à proprietate verborum † non re-
cedendo, vt in *l. non aliter ff. de leg.* 3.
viuens non habet hæredem *l.fin.* C. *de
actio.vel hæred.vend.*& de iure non po-
40 teſt dici aliquem † ſuccedere alteri, niſi
poſt mortem, quo tempore conſtat, quis
eſt proximior in ſucceſſione, vt per *Bar.in
l.Gallus § quidam rectè ff.de liber.& poſt-
hum. vbi idem tenent Angel.Iaſ.& alij,
& Soccin.in eadem l.Gallus §.ſi parente.
& in conſil.*12.*num.*15.*lib.*3.*Fulgoſ.con-
ſil.*17.*Ruin conſil.*174.*num.*13.*conſil.*4.
*colum.*1.*lib.*3.*Crauet.conſil* 131.*num.*10.
Couar. in cap.Raynutius §.2.*num.*5. *Pe-
regrin. de fideicommiſſ.àrtic.*19.*num.*18.
poſt mortem filij decedentis ſine filijs,
& ab inteſtato in bonis omnibus ſunt
vocati proximiores ex parte patris, præ-
ter quam in bonis maternis, in quibus
ſunt vocati proximiores ex parte matris,
41 & talis † ſubſtitutio poſt mortem iudi-
catur fideicommiſſaria expreſſa, ex di-
cta lege conſuetudinis tradita, vt ha-
betur ex *gloſ. in d. l. in teſtamento, verſ.
ſenſerit*, loquens de ſubſtitutione ta-
cita, vel expreſſa dicit (*expreſſa*
ſubſti-

ſubſtitutio eſt,per hæc verba,ſi Lutius ſuc
ceſſerit Sempronius hæres eſto) allegat *l.*
miles ita §.1.*& in princ.& l. in fraudem*
§.*pen.ff eod. quam gloſ. ponderat Raphael*
Cuman.in d.l. in teſtamento C. de impub.
& alijs ſubſtit. & quod ſecundum illam
ſępius conſuluit *Det. in l.precibus nu.*16
*C.de impub. & in conſ.*227.*colum.*2.*Curt.*
*Iun.conſ.*86.*col.*2.*& conſ.*172.*in princip.*
*Pariſ.conſil.*41.*num.*3.*lib.*2. *Soccin. Iun.*
*conſ.*180.*num.*20.*lib.*2.*Hieron.Gab.conſ.*
104.*in princ.Peregrin.de fideicom.art.*1.
*nu.*19. *faciunt notata per Bart. in ſimili*
in l.Lutius in pen.quæſt.ff.de vulg.& pu-
*pill. ſubſtit. Soccin.in d. conſil.*12.*num.*15.
Piſanell. ad Afflict. in deciſ. 237. & ex
42 tali † vocatione, & ſubſtitutione in di-
cta conſuetudine, ſine dubio fideicom-
miſſum expreſſum, in proximiores vtriuſ
que inductum fuit, eique fuit quæſita
43 actio,& obligatio perſonalis,& realis,ac
dominium irreuocabile, etiam ſine ſti-
pulatione, ceſſione, & traditione, adeo
quod per mortem filiæ vltimæ defunctæ
ſine filijs, & ab inteſtato,purificata con-
ditione proximiores ex parte matris, à
vocatis, & ſubſtitutis,reiuēdicare poſsūt
bona materna dictæ defunctæ, licet illæ
res traditæ vnquā fuerint,ita firmat *Det.*
*poſt Specul.in conſ.*238.*ſiue* 239. *num.*8.
verſ. concludit tamen. & in l. in traditio-
nibus col.pen.in fin.C. de pact. & ex alijs
*Aym.Crauet.conſ.*19.*num.*8.*&* 9.*Couar.*
*var.reſol.lib.*1.*c.*14.*nu.*2.*Oſaſch.deciſ.Pe*
*demōt.*85.*nu.*6.*& ſeq. & latiſſimè Pereg.*
*de fideicom.art.*1.*nu.*16.*& art.*42.*nu.*16
44 *&* 17. & à dictis † proximioribus ſubſti-
tutis per dictam conſuetudinem à nemi-
ne tolli poſſunt,iuxta *tex.in l.quodcumq;*
§.*ſi quis ita ff.de verb. oblig. vbi DD. &*
notat.Bal.in l. ſi conſtante in vlt. not.C.de
donat.ant.nupt. dicens quod ius quæſitū
tertio,etiam in ſpe non tollitur,facit *tex.*
in l.fin.ff.de pact.& in regula id,quod no-
ſtrum ff.de reg.Iur. & reiectis contrarijs
firmat *Det.in d.conſ.*238.*ſiue* 239.*nu.*5.
verſ.ſed breuiter his,maxime, quia illud
45 quod † ex conſuetudine habetur per fi-
deicommiſſum defertur, vt per *Piſanell.*
*ex alijs in add.ad Affl.deciſ.*237. Nam
46 ſicut pater, † vel mater poteſt pro filio
teſtari, & poteſt filio pupillariter ſubſti-
tuendo matrem,& è contra patrem à qui
buſcumque bonis excludit, ita quod ha-
bentur velut præteriti, vel exhæredati,
nec de hoc conqueri poſſunt, per *tex. in*
l. Papinianus §. *ſed nec impuberis ff. de*
inoffic.teſtam. ſimiliter hoc poteſt ſtatu-
47 tum, † vel conſuetudo, qui omnia poſ-
ſunt,qui legem imitantur,eamque inter-
dum vincunt, §.*ex non ſcripto inſtit. de*
Iure natur.& conſuetudinem ſucceſſionē
filio primogenito deferentem valere, &
obſeruari,plenè habetur in *c.licet de vot.*
in c.grandi de ſupplend.negli.prælat.in 6.
Bal in l.cum antiquioribus C. de Iure de-
48 *lib.*& tales † conſuetudines, & ſtatuta
eſſe tuta nè dum in foro contentioſo, ſed
etiam in foro conſcientiæ,ſecundū *Alex.*
in l.quoties 15.*col.& Iaſ.*12.*col.C.de rei-*
uend. prout clare conſuluit *Diuus ille*
Bernardus quem refert, & ſequitur *Pa-*
norm.in d. c.licet quæ quidem conſuetu-
dines primo vocatos liberos non ſolum à
paterna, ſiue materna ſucceſſione, ſed
etiam à Iure petendi legitimā excludunt
quāuis de legitima expreſſa nihil dicāt:
cum eo tunc tota paterna hæreditas ſit
legitima primogeniti,igitur pari ratione,
& faciliori,cōſuetudo ſucceſſionē bono-
rum ex parte patris cognatis deferens pa
tre excluſo etiam à legitima,& ſucceſſio
nem bonorū ex parte matris agnatis de-
ferens excluſa matre, & videmus paren-
49 tes † à ſucceſſione filij eſſe omnino ex-
cluſos,etiā à Iure petendi legitimam,vbi
pater filio impuberi fecit ſubſtitutionem
pupillarē,quāuis de legitima, vel aliquo
ex parentibus excludendo mentionē fe-
cerit *l.ex tribus,vbi omnes DD.ita cōclu-*
dunt C.de inoffic.teſt.& rationē ponit *tex.*
in d.l. Papinianus §.*ſed nec impuberis ff.*
50 *de inoff.teſt.* quia ſubſtitutio † pupillaris
hoc caſu nō cēſetur teſtamētū filij, vt de
illo poſt ipſius mortem pater, ſiue mater
conqueri poſſit,quaſi eos prætererit,vel
exhæredauerit. Ergo à ſimili immò for-
tiori,ſtatutum eos expreſsè pp agnatos,
ſiue cognatos à filij inteſtati ſucceſſione
excludens, ſatis dicitur eos à legitima

quia hæc omnia adijcientur ſibi, dominabitur à mare vſque ad mare, & à flumine vſq; ad terminos orbis terrarum, dabitur ei de auro Arabiæ,& omnes gẽtes magnificabunt eum: vt in *Pſalm.21.*
112 & nunquam vidi iuſtum derelictum, nec ſemen eius quærens panem, impios plures vidi ſuperexaltatos. & paulo poſt redij, & non eſt inuentus locus eorum: melius enim eſt modicum iuſto ſuper delitias peccatorum multas non confundetur, in tempore malo, & in diebus famis ſaturabitur,expecta ergo Dominum, & cuſtodi viam eius, & exaltabit te, vt hæreditate capias terram, hæc, & alia iuſtis Iudicibus promittit Deus in *Pſalm.* 35. & ſi Deus dixit *Deuteron.cap.16.* in fine non accipimus perſonam, nec mu-
113 nera, quia † munera excecant oculos ſapientium, & mutant verba iſtorum,
114 cur tranſgredimini mandatũ † Dei propter traditiones noſtras: & redeundo ad noſtram propoſitam reſolutionem, ex iam dictis reiectis contrarijs concludo
115 Officialem † ex vnius teſtis mediatoris, ſiue proxenetæ depoſitione cum aliquibus admininulis, & coniecturis, ac ex forma publica cum præſumptionibus, & vehementibus indicijs, nèdum torqueri poſſe, verum etiam, & condemnari, & ita pro amico Iuris eſſe conſulo.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Conſuetudo noui vſus Capuanæ, & Nidi ſunt contractus,& non vera conſuetudo*
2 *Succeſſio deſcendentium eſt prima cauſa, Aſcendentium ſecunda,& Collateraliũ tertia.*
3 *Auia tamquã aſcendens præfertur alijs.*
4 *Proximior ex parte matris ſuccedit in bonis maternis, & noui vſus tenor.*
5 *Pater dupliciter excluditur, per alienationem,& per renunciationem.*
6 *Proximiorũ appellatione, veniunt agnati, & cognati.*
7 *Conſuetudo Capuanæ, & Nidi noui vſus, eſt vera conſuetudo, & continet illud idem, quod cõſuetudo ſi quis,vel ſi qua, & eadem eſt num.10.*
8 *Ratio quare Notarij ſpecificè dicunt ſecundum nouum vſum, cum renunciatione, & num.20.*
9 *Contractus non à nomine, ſed ab effectu regulantur.*
11 *Socrus eſt affinis,& affinitas cauſa momentanea eſt.*
12 *Affinis ab inteſtato non ſuccedit.*
13 *Affinitas per mortem viri diſſoluitur.*
14 *Affinitas per viduitatem diſſoluitur.*
15 *Matri, & non filio ſucceditur in caſu conſuetudinis.*
16 *Auia tamquam filij imago venit.*
17 *Filio excluſo, cenſetur excluſa mater, ſiuè auia.*
18 *Nouus vſus,eſt conſuetudo,& ita appellatur, & requiſita vera conſuetudinis habet.*
19 *Matrimonia nobilium.ſecundum dictũ nouuum vſum contracta cenſentur.*
21 *Requiſita veræ conſuetudinis,& ſecundũ eam matrimonia contracta cenſentur.*
22 *Contractus à patria conſuetudine interpretantur.*
23 *Stipulatio etiam quod ſit ſecundum iſtã conſuetudinem, & vſum nouum, ſecundum eum ſtipulatum cenſetur.*
24 *Quid communiter fieri ſolet,factum eſſe iudicandum.*
25 *Quilibet in re ſua eſt moderator,& arbiter.*
26 *Succedũt,uerbum ſignificat poſt mortem.*
27 *Proximiores matris per fideicommiſſum vocati.*
28 *Pater pactione ſe excludit, & eius perſona non conſideratur, nec ab inteſtato, nec ex teſtamento, & habetur pro mortuo.*
29 *Statutum excludens Patrem, excludit, & auum paternum.*
30 *Excluſo vno cẽſentur excluſi omnes,qui excluſo coniunguntur.*
31 *Renunciatio in matrimonijs eſt extinctiua, & per eam eſt quæſitum ius proximioribus num.ſeq.& eſt vera abſtẽtio, & repudiatio nu.33.34.*

35 Auia

35 *Auiam nepti non ſuccedere pluries deciſũ, et ex pluribus deciſionibus fuit inducta conſuetudo, ita decedendi num. 36.*

37 *Patre, vel matre exiſtente in medio, an habeat locum conſuetudo.*

38 *Conſuetudo ſi quis, vel ſi qua quid diſponit circa ſucceſſionem filiorum.*

39 *A verborum proprietate non recedendũ.*

40 *Succedi alteri non poteſt, niſi poſt mortẽ quo tempore cõſtat, quis eſt proximior.*

41 *Subſtitutio poſt mortem eſt fideicommiſſaria expreſſa, & fideicommiſſum expreſſum inducit nu. 42.*

43 *Fideicommiſſario ex fideicommiſſo acquiritur actio realis perſonalis, & poteſt rei uendicare adimpleta conditione.*

44 *Proximiori ius quæſitum per conſuetudinem, vti vocato, à nemine tolli poteſt.*

45 *Conſuetudinis vigore quod habetur per fideicommiſſum datur.*

46 *Pater ſicut pupillariter filio ſubſtituere poteſt, de quo conqueri non poteſt, ita per conſuetudinem idem fieri poteſt.*

47 *Conſuetudo, vel ſtatutum omnia poteſt leges imitatur, & vincit.*

48 *Conſuetudo, vel ſtatutum quod in feudalibus ſuccedat primogenitus eſt tutum in foro poli, & fori.*

49 *Pater, & mater excluduntur à Iure petẽdi legitimam, vbi pater filio fecit ſubſtitutionem.*

50 *Subſtitutio pupillaris non eſt teſtamentum filij, ex quo pater conqueri non poteſt.*

51 *Proximiores prò vtraque parte vocati cum diſtintione bonorum vocati cenſendum.*

52 *Filius fideicommiſſarius moriendo ab inteſtato cenſetur omnia agnatis alienaſſe.*

53 *Filius fideicommiſſarius pubes decedens videtur facere ſubſtitutionem dirutam quæ vocatur legalis, ſiue conſuetudinaria.*

54 *Subſtitutio ſtatutaria, ſiue cõſuetudinaria potentior eſt ſubſtitutionis hominis.*

55 *Succeſſiones ſunt de Iure poſitiuo.*

56 *Conſuetudo, ſiue ſtatutum maiora poteſt facere in ſucceſſionibus quam lex.*

57 *Pater, & mater per conſuetudinem excluditur à ſucceſſione filiorum ex cauſa publicæ vtilitatis.*

58 *Exhæredatis nulla legitima debetur, & pro mortuis habentur.*

59 *Pater, & mater conqueri non poſſunt de filio, qui eos legitima priuauit, quia non filius, ſed conſuetudo fecit.*

60 *Bona fortiori vinculo, quæ debentur per conſuetudinem, quam quæ Iure communi.*

61 *Statuentium poteſtas maior eſt quam teſtatoris, & conſuetudo potens, & lege potentior, & Rex omnium dicitur.*

62 *Incluſio aliquorum excluſio aliorum eſt.*

63 *Verba in ablatiuis important conditionem.*

64 *Conditione conceſſum quod eſt ſub eadẽ non exiſtente dicitur ademptum.*

65 *Conditio nihil ponit in eſſe.*

66 *Diſpoſitio conditionalis non eſt irreuocabilis.*

67 *Conditione pendente diſpoſitio ſtat in ſuſpenſo.*

68 *Pater ſicut ſuccedit in bonis omnibus filij, ita excluditur à maternis.*

69 *Maritus, & vxor ſunt affines, & inter affines nulla datur ſucceſſio.*

70 *Maritus non ſuccedit vxori, & quando.*

71 *Mors omnia ſoluit.*

72 *Succeditur matri defunctæ, filio ſine filijs & ab inteſtato.*

73 *Conſuetudo, ſi quis, vel ſi aliqua eſt vnũ, & idem.*

74 *Conſuetudines inductæ ſunt, vt bona cõſeruentur in familia.*

75 *Honeſtas familiarum conſeruatur per diuitias, quæ per inopiam perit.*

76 *Renunciatio ſi ponitur in nouo vſu eſt prò maiori cauthela.*

77 *Ratio ſi eadẽ militat, idem determinat.*

78 *Pater ſi ſuccedit in bonis maternis, & mater in paternis eſſet contra mentem ſtatuentium.*

79 *Lex vbi non diſtinguit, nec nos diſtinguere debemus.*

80 *Verbum præterquam ponitur excluſiuè, quando præcedit oratio affirmatiua, & ſequatur oratio ſpecialis.*

81 *Proximior dicitur ille, quem nemo præcedit.*

82 *Pater*

Google

82 Patri, & matri præterire poteſt, qui ſunt proximiores filij.
83 Conſuetudo vltra ius commune aliquid operare debet.
84 Conſuetudo excludit proximiores ex parte patris à bonis maternis, & è contra proximiores ex parte matris.
85 Conditionem diſpoſitionis ſufficit de facto adimpleri.
86 Conſuetudo non excludit patrem, & proximiores, quia adſunt proximiores matris, ſed quia filia deceſſit ſine filijs, & ab inteſtato.
87 Conſuetudinis mens eſt conſeruare bona in familia.
88 Patre, vel matre exiſtente in medio non habere locum conſuetudinē ſumpſit originem ab Iſern. & Luc. de Penn.
89 Conſuetudo poteſt ſtatuere, quod pater nō ſuccedat filio.
90 Iſern. determinat patrem non ſuccedere filio in bonis maternis.
91 Pater non ſuccedit libertis filij emptis de peculio, ſed in bonis quæ fuerunt patris, & dicitur reuerti.
92 Parentibus tam naturalibus, quam legitimis vna reuerentia debetur, & Luca de Penna opinio.
93 Filius non tenetur inſtituere patrem in bonis maternis.
94 Lucas de Penna pro noſtra opinione.
95 Feudo materno pater non ſuccedit filio.
96 Bona materna delata filio non mutant earum naturam.
97 Legitima, an poſſit per ſtatutum, ſiue conſuetudinem à filijs auferri.
98 Legitima parentum in bonis filiorum an poſſit per ſtatutum, & conſuetudinem tolli.
99 Legitima parentum in bonis filiorum nō eſt de Iure naturali.
100 Filius quod præmoriatur patri eſt turbare ordinem naturæ.
101 Ordo à quo remouetur, & prouidentia ordinis etiam.
102 Legitima debita patri, vel alio aſcendenti eſt de Iure ciuili poſitiuo.
103 Legitima cum ſit ius agnationis matri non debetur.
104 Ius naturale non ordinauit legitimam deberi aſcendentibus.
105 Ius naturale interpretationem non recipit extintiuam.
106 Proximiores ex parte partis excludūtur à legitima.
107 Legitima ſi conceditur, conceditur in bonis filij, & non in bonis maternis conditionaliter obuentis.
108 Napodani contrarietas.
109 Conſuetudo in diſtinctione bonorum differt à Iure communi.
110 Prærogatiua bonorum eſt magis attendenda.
111 Pater non poteſt de bonis maternis filij diſponere in præiudicium proximiorum ex parte matris.
112 Ant. de Alex. opinio repellitur cum ſuis allegatis, & nu. 113.
114 Patris ex parte, idest ex ſtirpe, vel progenie, vel ex linea paterna.
115 Genitiuus patris coniunctus cum dictione, ex, ſignificat originem.
116 Pater eſt principium, & caput paternæ lineæ, & mater maternæ.
117 Doctores contrarij reijciuntur.
118 Conſuetudo non ſolum conſiderat gradus proximitatem, ſed, & bonorum diſtinctionem.
119 Filiusfamilias de bonis maternis relinquere patri non tenetur, ſi non vult, ſaluo debito bonorum ſubſidio.
120 Iura communia obſeruantur in alijs bonis aduentitijs.
121 Conſuetudine Patre, vel matre exiſtente in medio locum habere interpretatū fuiſſe per multos Doctores, & nu. ſeq.
123 Matrem non ſuccedere filio ſtantibus agnatis, & è contra patrem ſtantibus cognatis eſſe de conſuetudine totius Italię, & ita Luc. ab alijs interpretatur.
124 Pupilli infantes, & alij, qui non poſſunt teſtamentum facere dicuntur inteſtati decedere, & tunc pater, & mater repelluntur. deciſum.
125 Paterna bona paternis proximioribus, & materna maternis debentur.
126 Conſuetudo ſi quis, vel ſi qua introduxit nouum vſum ſuccedendi, quàm de Iure conſtitutionis, & communi.
127 Conſuetudo ſi quis, vel ſi qua eſt ipſe nouus

nouus vſus.

128 *Napodanus determinat, matre, vel patre exiſtente in medio conſuetudinem locũ habere dando ſucceſſionem bonorum matris ſuis proximioribus viuo patre.*

129 *Stephani de Gayeta opinio reÿcitur,*

130 *Opinione in contrarium adductorum, & contrarÿs reiectis concluditur conſuetudinem locum habere patre, vel matre in medio exiſtente.*

Pro Domino Io. Baptiſta Porta contra D. Iſabellam Gironem.

ARGVMENTVM.

De ſucceſſione filiorum in pupillari ætate, vel ab inteſtato, quandocumque decedentium, in bonis omnibus in beneficium proximiorum ex parte patris, præter quam in bonis maternis, in quibus ſuccedunt proximiores ex parte matris, & an conſuetudo habeat locum, patre, vel matre exiſtente in medio, & quod nouus vſus eſt eadem conſuetudo, & de renunciatione particulari ſucceſſionis filiorum non neceſſaria.

CONSILIVM CXV.

IOANNES Baptiſta Porta ille Philoſophiæ, & aliarũ ſcientiarum inſignis, ob mortem D. Liuiæ Siciliæ Marſeglia quondam D. Franciſci Marſeglia, & quon. Lauræ Siluestrę filiæ petit per S. C. declarari bona, quæ fuerũt dictæ quon. Lauræ ad ipſum eius auunculum proximiorem ſpectare cum fructibus, & intereſſe, D. Iſabella Girona dictæ D. Liuiæ Siciliæ Auia paterna, aliiſquè excluſis, vt ex ſupplicatione fol. 49. & videtur obtinere non poſſe.

Primo ſi dictus D. Franciſcus matrimonium contraxit ſecundum conſuetudi-
1 nem † noui vſus Sedilium Capuanę, & Nidi, cum ſpecifica renunciatione ad inuicem ſucceſſioni filiorum, in pupillari ętate ſine filijs, & ab inteſtato, quandocũque decedentium, ſunt contractus à partibus celebrati, & non vera conſuetudo per ea quæ nouiſſimè adducit *Reu. Pater Molfeſ. in Comm. Conſuet huius Neapolit. Ciuitatis in par. 1. c. 4. n. 6. & par. 2. q. 24. nu. 7.* & ſic tales renunciationes afficere ipſos contrahentes, & non Auiam.

Secundo prima cauſa ſucceſſionis eſt
2 deſcendentium, ſecunda aſcendentium, tertia collateralium, vt in §. *ſi igitur auth. de hæred. qual. in auth. defuncto ad Senat. Conſult. Tertul. & in* §. 1. *de hæred. ab inteſt. ven. Napod. in Conſuet. ſi quis, vel ſi qua nu. 125. & Molfeſ. in d Com. Conſuet. par. 4 q. 45. nu.* 57. D. Iſabella tanquam
3 Auia † paterna aſcendens dictę D. Liuiæ Siciliæ, dicto Io. Baptiſtæ de tranſuerſali, ſiue collaterali linea licet materna, præferri debet, vt per *Molfeſ. in d. q. 45. nu. 4. 5. & per totam.*

His, & ſimilibus non obſtantibus contrarium eſt de Iure verius, & Ioannes Baptiſta obtinere debet.

Primo eſt verum in facto dictam Lauram Siluestram dicti Io. Baptiſtæ Neptẽ ex ſorore vtrinq; coniuncta mortuo Io. Vincentio Scalaleone, eius primo viro matrimonium ſecundo loco contraxiſſe cũ dicto D. Franciſco Marſeglia: ex quibus licet nati fuerint D. Philippus, D. Anna, & D. Liuia Sicilia, omnes in pupillari ętate, & ab inteſtato ab hac vita migrarunt, & ſic dictæ vltimę defunctę, ipſe
4 Ioan. Baptiſta ex parte matris † proximior, in omnibus ſuis bonis maternis ſuccedere debet, iuxta dictę Conſuetudinis, & noui vſus ſtipulationẽ, & renunciationem fol. 16. ex quo Io. Baptiſta tamquã proximior, claram intentionem, & deciſionem pro ſe habet, per *tex. in d. Conſuet.* & nouo vſu prædicto fol. 131. ibi (*Mater omnino excluditur à ſucceſſione filiorũ quandocumq; morientium ab inteſtato, &* 5
ſine liberis in bonis paternis, & quæ prouenerunt filÿs à linea paterna, in quibus ſuccedunt proximiores ex parte patris: & è contra pater excluditur à ſucceſſione filiorum etiam quandocumq; decedentium ab

inteſtato, & ſine liberis in bonis maternis,
vel quæ peruenerunt à linea materna, in
quibus ſuccedant proximiores ex parte
matris.) & *Napod. in Conſuet. ſi quis, vel*
ſi qua n. 194. verſ. præterquam in verſ. pa
ctione autem dicit. (*Pactione autem ex-*
5 *cluditur pater † de medio dupliciter ſcili-*
cet per formam renunciationis, vel per for
mam alienationis faciendo ſe alienum à
Iure ſibi competente, vel in alium transfe-
rēdo, vt l. cum oportet § pen. C. de bon. quæ
liber. ibi, ſed niſi ſpecialiter in emancipa-
tione huic primo renunciauerit, vel dona
tione, ſe huiuſmodi beneficiū alienauerit,)
vbi Addētes ex alijs firmāt, & Afſl. in de-
ciſ. 237. Præſ. de Franch. in dec. 517. n. 3.
iam dictam conſuetudinem, ſiue nouum
vſum nobilium referunt, & cum proxi-
6 morum † appellatione veniant agnati,
& cognati *l. quamuis la 2. C. de adulter.*
& ex Conſuetudin. & ſi teſtator, & ſi
quis, vel ſi qua de ſucceſſ. ab inteſt. vbi Na
pod. in verſ. proximiores nu. 158. Io. Ba-
ptiſta Auunculus, & proximior in bonis
omnibus dictæ Donnæ Liuiæ Siciliæ ex
dotibus, & ſucceſſione materna peruen-
tis ſuccedere debet, dicta Auia excluſa
per prædictam conſuetudinem, & nouum
vſum in patre loquētem, & ſic in fortiori
quā in Auia, & ex alijs ſequentibus iuſti-
tia Io. Baptiſtæ prædicti demonſtratur.

7 Secundo cōſuetudo † Capuanę, & Ni-
di dicta nouus vſus, eſt vera conſuetudo
in ſcriptis redapta dum cōtinet illud idē
quod conſuetudo ſi quis, vel ſi qua, quod
decedente filio ſine filijs ab inteſtato ma
ter, & proximiores ex patre matris exclu
duntur ab eorum ſucceſſione in bonis pa
ternis, & è contra pater, & proximiores
ex parte patris excluduntur à bonis ma-
ternis, vt ex earum lecturis patet, quam-
uis de excluſione patris, & matris per *Do*
ctores aliquos ſit tergiuerſatum, explica-
bimus infra finito noſtro caſu: ad quem
8 redeundo, dico quod † ratio, quæ indu-
xit notarios, & contrahentes aliquando
ſpecificè loqui, ſecundum dictum nouum
vſum, ſiue morem Capuanæ, & Nidi, fuit
quia plures erant cōſuetudines, prędicta
ſi quis, vel ſi qua, quæ excludit parentes
à ſucceſſione filiorum ſicut, & per dictū
nouum vſum excluduntur. & aderat con-
ſuetudo alia quæ mos magnatū vocatur,
& ſic in capitulis matrimonialibus ſpeci-
ficè dicere neceſſe erat ſecundum quam
dictarum conſuetudinū contrahere vole-
bant, & non ex hoc dici poteſt, eſſe diuer
9 ſitatem, quia contractus † non à nomine
eiuſque titulo, ſed ab effectu regulantur
Magon. deciſio. Lucenſ. 24. nu. 16. Eugen.
conſ. 81. num 82. Menoch. lib. 3. præſumpt.
præſumpt. 105. num. 9. 11. præſumpt. 104.
nu. 28. Barz. deciſ. 63. nu. 13. dec. 110. nu.
21. Lanar. conſ. 47. nu. 4. conſ. 61. nu. 12.
conſ. 98. nu. 1. & ex alijs Mar. Giurb. dec.
111. nu. 5. & non poteſt prætendi, quod
nouus vſus conſuetudo non ſit ex quo
contrahentes voluerūt addere renunciа-
tionem ſucceſſioni filiorum ſpecificè, quę
in *d. Conſuet. ſi quis, vel ſi qua* ineſt, dum
parentum exiſtentia non obſtante ſucce-
dunt proximiores vtriuſq; cum bonorum
diſtinctione, vt infra fundatur, quia con-
10 ſuetudo † noui vſus continet illud idem,
quod Conſuetudo ſi quis, vel ſi qua etiā
quia ex pactis potius quam ex cōtractu,
& nomine, cognoſcitur cōtractus ſpecies
de Ponte conſ. 30. nu. 3. conſ. 95. nu. 6. Det.
conſ. 160. Menoch. conſil. 27. Becc. conſil.
35. Surd. conſ. 366. & ſic talis nouus vſus
conſuetudo eſt, & attendi debet ad ex-
cluſionem Auiæ paternæ à bonis mater
nis, in quibus dictus Ioannes Baptiſta
proximior ex parte matris ſuccedere
debet.

Tertio Domnæ Iſabella Auia dictæ
11 Liuiæ Siciliæ defunctæ erat † ſocrus
dictæ Lauræ Silueſtræ matris dictæ de-
functæ, & ſic affinis iuxta *textum in l.*
non facile §. affinis ff. de grad. & affini-
tas eſt cauſa momentanea, non ſuc-
ceſſiua, ſecundum *Bald. in l. prædia C.*
12 *de fideicommiſſ.* & affinis † ab inteſta-
to non ſuccedit *l. affinitatis, vbi Bart.*
& Bald. in princip. C. commun. de ſucceſſ.
vbi legitur (*Affinitatis Iure nulla ſuc-*
ceſſio permittitur,) & *Napodan. in dicta*
Conſuetud. ſi quis, vel ſi qua num. 150.
dicit (*item inter affines non eſt ſucceſ-*
ſio, quia affinitas eſt regularitas perſo-
narum

Digitized by Google

narum ex nuptijs coniunctarum omni carens parentela, vt notatur in d. §. affi-
13 *nitatis)* ſtante maxime † morte dicti D. Franciſci viri Lauræ, & dictæ defunctæ patris, & morte ipſius Donnæ Liuiæ Siciliæ, & aliorum filiorum: Affinitas quæ cauſa erat inter Lauram nurum, & D. Iſabellam ſocrum ceſſauit; & ſic affinitatis cauſa ceſſante, ipſa affinitas ceſſat, *tex. eſt in l. cui eorum §. affinitatis ff. de poſtul.* ibi (*Affinitates non eas accipere debemus, quæ quondam fuerunt, ſed præſentes,*) vbi *Gloſ. & Napodan. in dicta Conſuetud. ſi quis, vel ſi qua num. 163. & alij Scrib.* ibi, & latiſſimè *Tiraquell. in tract. ceſſante cauſa in princip. à num. 27. vſque ad num. 40. & Baldus ad text. in dicta l. cui eorum* dicit, quod
14 ſtante † viduitate, affinitas eſt ſoluta quanto fortius ſtante morte D. Franciſci, Lauræ vxoris, & filiorum omnium qui affinitatis cauſa fuerant, dicta Auia ceſſante affinitate, vt ceſſauit eſt extranea, ex quo in bonis Lauræ quondam
15 nurus non ſuccedit, cum tali caſu † ſuccedatur matri, & non filiæ, vt deciſum firmat *Præſid. de Franch. in deciſio. 92. num. 5.*

Quarto ſi dicatur ex quo Don Franciſcus fuit præmortuus ante mortem ſuorũ filiorum Auia ex eius perſona ſuccedere poteſt ſecundum *Bald. & Doctores in l. pactum quod dotali C. de collat. & Canon. in capit. quamuis de pact. in 6.*
16 Reſpondetur quod dicta Auia † non poteſt venire, niſi tamquam eius filij imago *l. illam §. penult. C. de collation.*
17 & excluſo † filio per dictam renunciationem, & ex alijs, vt infra, cenſetur excluſa, & mater, *Paul. de Caſtr. conſil. 341. incip. præſuppoſito quod dictum ſtatutum, & in conſil. ſeq. incip. hæreditas prædicta ſecundum primam impreſſionem*, vbi dicit quod iſta determinatio eſt *communis, & illud quod ſtatuitur in cauſa proxima, cenſetur ſtatutum, & in cauſa remota, quæ per illam, & ex illa prouenit, & hæc ratio fuit *Bal. in d. l. illam* in auia loquentis, idem *Paul. de Caſtr. in alio conſil. 418. incip.* *quod iſta mater, & in conſ. 217. primo videndum in antiquis*, & omiſſis alijs adhoc allegatis hanc *communem dixit eſſe opinionem *Aſtenſ. in tractatu de ſtat. in 6. membro principali colum. 22.* te iecta opinione *Angel. Barbat. & aliorum* aliter tenentium, & conſuluit idem *Barbat. in conſil. 16. circa conſultationem col. 4. lib. 1.*

Non obſtat primum contrarium dictum nouum vſum conſuetudinem non eſſe, ſed pactiones contrahentiũ, ipſoſq; tantum afficere.

Primo quia talis nouus vſus licet ex ſuperius dictis appareat, quod ſit con-
18 ſuetudo, ipſam † Conſuetudinem appellant *Afflictus in deciſione 237. & prius in deciſione 202. Præſid. de Franch. in deciſ. 92. in princip. Regens de Ponte conſil. 61. num. 13. verſic. ex quo ſit nu. 18. 19. 20. 48. 50. 51. 52. 54. 73. in fine Frece. in addit. in dicta Conſuetud. ſi quis, vel ſi qua ſub num. 65. verſic. ad conſuetudinem fol. 130. & ſub num. 182. verſic. nota iſta, & præcedentia fol. 125. Moderni in differentijs collectis inter Conſuetudinem* Capuana, *& Nidi, & Moris magnatum fol. 131. Piſanell. ibidem ſub num. 224. verſic. tenet Napodanus fol. 136. Minad. in Conſtitut. in aliquibus in 4. notab. num. 5. fol. 129.* maxime quod longiſſimo tempore ſecundum eam fuit iudicatum, & de tali conſuetudine, & vſu facta mentio in iudicijs, adeò quod habet omnia requiſita conſuetudinis, vt per *Doctores in l. de quibus ff. de leg. & in capit. final. extra de Conſuet. vbi latiſſimè Rocc. de Curt.* & adeo eſt vera conſuetudo, quod
19 ſi nobiles † ſimpliciter contrahunt matrimonia, ſecundum talem Conſuetudinem, & nouũ vſum contrahere cenſentur, vt alias fuit diſcuſſum, & allegatũ in cauſa Donnæ Mariæ d'Aualos cum Domino Marchione Sancti Luciti, & ratio eſt manifeſta, quia communiter omnes viri nobiles ita contrahunt, reſtatur *Minad. in d. not. 4. num. 5. fol. 129. Conſiliarius Fabius de Anna conſil. 92.* & dum ſecundum talem conſuetu-

dinem,ſiuè nouum vſum omnia fere ma-
trimonia contrahuntur ſi in aliquo con-
tractu expreſsè non eſt conuentũ adhuc
taliter ſtipulatũ eſſe cenſetur per *tex. in*
c.de Francia,vbi notat Abb.& DD.de
*ſponſal.Caſſan.in Cõſuet.Burg.rub.*4.§.2.
verſ.ſolet la general Conſtit.*nu.*1. *Man-*
*tic. de taci.& ambig.lib.*3.*tit.*9.*num.* 60.
*Valaſc.dec.*138.*per totam,Seſſ.dec.*37.*n.*
3.20.*Mar.Giurb.dec.*111.*nu.*6.

Secundo licet aliqui nobiles Capua-
20 næ, & Nidi dum aderat dictum † mos
Magnatum,& conſuetudo ſi quis, vel ſi
qua, quæ eſt, & continet idem ꝙ nouus
vſus ad euitandam æquiuocationẽ ſecun
dũ quam contrahere volebant, ſpecificè,
ſecundũ conſuetudinem dicti noui vſus,
& cum renunciatione expreſſa contrahe-
bãt,tamen quia dicta cõſuetudo,ſi quis,
vel ſi qua,& nouus vſus,vnũ,& idẽ con-
tinebant, ꝙ pater in bonis maternis filio
defuncto ſine filijs, & ab inteſtato, & ſic
mater è contra non ſuccedunt in bonis
alterius,& etiã infra,& à multis annis ta
21 lis nouus † vſus requiſita veræ conſue-
tudinis habet, licet ſit eadẽ, vt prædixi-
mus,eſtq; effecta huius Ciuitatis vera cõ
ſuetudo omnia matrimonia ſecundũ ta-
lem conſuetudinẽ, & nouum vſum con-
22 tracta videntur, quia † contractus à pa-
triæ cõſuetudine interpretari debent per
tex.in l.ſemper in ſtipulationibus ff.de reg.
iur.l.in lege C.loc. ſecundum ipſam con-
ſuetudinem,ſiue nouum vſum contraxiſ-
ſe coniuges quoad ſolemnitatem con-
tractus,aut ſolutionem adhibẽdam dicit
*Caſſan.in conſ.*7.*nu.*2.*Ceſal.conſ.*598.*nu.*
59.*Reg.de Pont.conſ.*53.*nu.* 17. *Magon.*
*dec.Lucenſ.*7.*nu.*18.*deciſ.*24.*nu.*13.*Flo-*
*ren.dec.*56.*nu.*3.*Molin.diſput.*260.*nu.*1.
*Barz.deciſ.*39.*nu.*8.*Mart.vot.* 1.*num.*4.
*vot.*5.*nu.*8.*Honded.conſ.*52.*nu.*26.*lib.*1.
*Mantic. de coniect. vlt.volunt.lib.*1.*tit.*
2.*nu.*16.*Surd.deciſ.*478.*nu.*5.*& ex alijs*
*Giurb.d.deciſ.*111.*nu.*7.*& ſeq.*& ſi partes
23 † iuxta dictam conſuetudinem, & nouũ
vſum non ſtipulaſſent, vt ſtipularunt ad-
huc ſecundum eum ſtipulaſſe videntur,
24 quia in dubio id quod † communiter
fieri ſolet factum eſſe iudicandũ eſt *Bald.*
in rub.C.de fide inſtr.col. 3. *per tex. in l.*
*vlt.C.de fideiuſſ. Afflict. deciſ.*58.*num.*7.
*Rimin. Iun. in l.ſi emancipati num.*52.*C.*
de collat.Iacob·Menoch.qui alios congerit
de præſumpt. lib. 6.*præſumpt.* 14.*num.*16.
*Conſil. de Anna.conſ.*92.*nu.*3.4.5. *&* 6.
& ex his dictum nouum vſum veram cõ-
ſuetudinẽ eſſe, & ſecundum eum genera-
liter contrahi matrimonia aperte vi-
detur.

Secundum contrarium quod Auia pa
terna quia aſcendens in bonis maternis
defunctæ ſuccedere debeat, nec obſtat.

Primo dicta Laura Silueſtra antequã
nuptui ſe traderet d. Don Franciſco ſuo
rum bonorum erat Domina,& in eis le-
gem quam voluerat imponere poterat,
25 cum quilibet † in re ſua ſit moderator,
& arbiter *l.in re mandata C.mand.* vnde
in contractu ſui matrimonij conſuetudi-
ni noui vſus licitè, & ſpecificè ſe ſubmi-
ſit, & adinuicem cum dicto ſuo viro,
ſucceſſioni filiorum in pupillari ætate,
vel quandocumq; ab inteſtato deceden-
tium reũnciauit, & ſic in bonis paternis
ſuccedant proximiores ex parte patris,
& in maternis proximiores ex parte ma-
26 tris: quod verbum,ſuccedant, † ſignifi-
cat ſequuta morte, vt ex *Bart.in l. Gal-*
lus §.quidam rectè ff.de liber.& poſthum.
vbi Angel.Iaſ.& alij, & Peregr. ex alijs
*in tract. de fideicom.art.*19.*num.*18.per
mortem dictæ Donnæ Liuiæ Siciliæ vlti-
mæ defunctæ ſine filijs, & ab inteſtato
27 proximiores † matris ſunt per fideicom-
miſſum vocati,vt per *gloſ.in l.in teſtamen*
to verſ.ſucceſſerit C.*de impub.& alijs ſub*
ſtit.Peregr.de fideicom.art 19.iuxta dictã
conſuetudinem,& nouum vſum ſecundũ
28 quem pater † pactione, & renunciatio-
ne ſe excludit tam à ſucceſſione quam à
legitima in iſtis bonis maternis de qui-
bus agitur,& ab eis abſtulit ſe de medio:
immo ꝙ habetur pro mortuo,& eius per
ſona non conſideratur,nec ex teſtamẽto,
nec ab inteſtato, vt authoritate *Napod.*
Ant.de Alex.Colut.Coppula,Capyc. Frecc.
Piſanell.& aliorũ firmat Praſ.de Franch.
*in deciſ.*552.*per tot.& in fine poſt num,*
22. declaratum, & deciſum, teſtamentũ
filij

filij eum præteritione patris de bonis in
quibus pater ex pactione nõ ſuccedebat,
fuiſſe,& eſſe validũ,& cõſuetudo,ſiue ſta
29 tutum † excludens patrem ſtantibus co
gnatis, & è contra matrẽ agnatis extan-
tibus,excludit etiã auũ paternũ,ſiue ma-
ternũ, *Bart.latè in l.2.§.videndũ nu.1.ff.
ad tertull.* & licet ſit opinio controuerſa
tñ eſt magis *communis, vt per *Brun. de
ſtat.exclud.fœm.art.6.num.100.vſq; ad
108. & nu.106.* magis *cõmunem,& in
Auia loquitur *Bal.in l.illam n.2.C.de col
lat.vbi Fulgoſ.nu.2.latè Forſter.in tract.
de ſucceſſ.lib.3.c.16.nu.14.Panorm.conſ.
75.n.6.lib.1.Iaſ.conſ.80.nu.3.& ſeq.lib.
3.conſ.221.nu.19.& ſeq.lib.2.* dicit *cõ-
munem *Ioan. Arelatan. in l. generaliter
nu.59.C.de ſecund nupt. Michael Craſſ.in
tract.de ſucceß.§. ſucceſſio ab inteſtato q.
22.n.3.latiſſimè Surd.conſ.85.nu.23.lib.
1. qui alios citat,Cæſal. omnino videndus
conſ.470.lib.5.Alex.Raudenſ.conſ. 4.nu.
22.lib.1.* qui alios citat, & ex alijs reie-
ctis cõtrarijs firmat *Conſ.Fab.de Ann.cõſ.
92.n.25.& ſeq.qui n.31.*dicit,& qñ per
ſona,quæ non eſt expreſſa à ſtatuto con-
iungitur defuncto per mediũ perſonæ ex
cluſæ, tunc ſine dubio procedit opinio
30 *Bart.* ꝙ excluſo † vno cenſentur excluſi
omnes,qui cõiunguntur defuncto per me
diũ perſonę excluſę:ita diſtinguendo cõ-
cludit *Caſtren.in d.l.illam.nu.8.& 9.*po-
nens exẽplũ in auia materna,ſiue pater-
na,& fratre,ſiue ſorore ex latere ipſorum
Alex.ibidẽ nu.7.Dec. loquens in vterinis
n.16 vbi *Menoch.in add.* dicit eſſe cõclu-
ſionẽ indubitatã,& eſſe magis *commu-
nem opinionẽ tradit *Brun.poſt alios in d.
6.art.nu.106.Ruin.conſ.18.nu.10.lib.3.
& ex alijs Conſil.Fab.de Ann. d.conſ.92.
etiam reiectis contrarijs.*

Secundo ex ſola ſtipulatione ſm̃ con-
ſuetudinẽ dicti noui vſus,cum mutua re-
nunciatione ſucceſſioni filiorũ ſine filijs,
& ab inteſtato decedentiũ abſque dubio
ipſe Io.Baptiſta ex parte matris dictæ de
functæ proximior in omnibus bonis ma-
ternis ſuccedere debet, auia paterna, &
alijs quibuſcumq; ex parte patris exclu-
31 ſis,quia † renunciatio prædicta eſt extin
tiua excludendo ſe de medio, & extin-
xit ius ſuum excludẽdo ſe à Iure ſucce-
dendi filijs decedentibus ſine filijs,& ab
inteſtato ,vt latè per *Conſiliar. Fab. de
Ann.conſ.45.Pereg. in tract.de fideicom.
art.52.Reg.de Ponte conſ.39.& 40. Reg.
Lanar.conſ.49.Purpur.conſ.372.& 486.
lib.2.Molfeſ.in tit.de renunt.q.6.n.16.*&
cum dicta renunciatio,quia tractatur de
hęreditate deuoluenda quãuis dirigatur
in beneficiũ proximorũ,& ſic aliorum eſt
extintiua,vt ex prædictis.& alijs per *Mol
feſ.vbi ſupra,*& renunciatio eſt directa in
beneficiũ alicuius,qui,vel eſt vnus ex fra
tribus,vel vnus ex cohæredibus,& nõ ap
paret,vt vnius tantũ contemplatione ſit
32 renunciatũ,& tunc etiã repudiatio † prę
ſumitur eſſe, & eſſet acquiſitũ ius omni-
bus in eodẽ gradu exiſtentibus, & omni-
bus cohæredibus , & ſic omnibus proxi-
mioribus,vt probat *Conſ.de Ann.in d.cõſ.
45.à nu.9.vſq; ad nu.15.Pereg.d.art.52
Surd conſ.133.n.22.& Molfeſ.d.q.6.nu.
21.& 22.*& cum talis renunciatio ſit de
mera hęreditate deuoluenda,& clarũ eſt,
ꝙ ſit extintiua quamuis dirigatur in be-
33 neficium alicuius eſt mera † abſtentio,&
repudiatio,vt firmat *Paul. de Caſtr. in l.
plane §.ſi duobus nu.9.ff.de leg. 1.& Mol
feſ.de renunt.q. 14.num. 4.* ſi per dictam
renunciationẽ , & repudiationem omne
ius patris eſt extinctum,quomodo,& qua
ratione auia ad ius repudiatum, & extin
ctum venire poteſt : certè non videtur ,
maximę quod pater renunçians habetur
pro mortuo , vt diximus , & per *Molfeſ.
in d.quaſt.14.nu.12.* iura ſuccedendi fi-
lijs decedentibus ſine filijs,& ab inteſta-
to extincta per ipſam renunciationem
acquiſita proximioribus matris , & per
mortẽ ipſius filij, & filiorũ affinitas, quæ
erat cum auia paterna fuit extincta,& ſic
34 dicta auia eſt extranea, cũ † ſuccedatur
matri,vt iudicatũ firmat *Praſ.de Franch.
35 d.deciſ.92.nu5.* ipſa † auia ei non ſucce-
dit , ſed excludi debet , vltra ſupradi-
ctas authoritates,& opiniones *commu-
nes, etiam contrarijs reiectis de *commu
ni opinione teſtatur *Conſiliarius Alonſ.
Ximen. in d. Conſil. Fab. de Anna 92.*

*nu.75.& 76.*qui *Conſ.de Anna ibidem nu.* 39. firmat ſecundum hanc opinionē fuiſſe deciſum in anno 1514. in cauſa Vannellæ Monforte, in qua cauſa auia materna fuit excluſa tamquam de linea matris, iuxta notata per *Bart.in d.§.videndū,& DD.in d.l.illam,dictamq; deciſ. refert Capyc.in d.Cōſuet.ſi quis, vel ſi qua fol.127.in gloſ.præter quam verſ.in hac gl. poſt num.* 185. *Reg. de Pont. conſil* 61. *nu.*75.& in cauſa Fabij de Gatta fuit deciſū,& excluſa linea paterna,in cauſa D. Camilli Pignatelli Comiris Burrelli, cū Ill.Duce Montis Alti ſimiliter fuit deciſū contra auiam,firmat *Præſ.de Frāch.in d.Conſuet.ſi quis,vel ſi qua f.*115.*nu.*137. quā deciſionem latè cōprobat *Reg.Reuer*
36 *terius in fine conſuet.* & poſtquam † per Collaterale,& pluries per Sacr.Conſ. fit contra auiam iudicatū poſſet dici eſſe in ductā conſuetudinē ita iudicandi, vt per *Iſern.in c* 1.*col.*2.*verſ vnde ſi bis de his, qui feud.dar poſſ.gl.in l* 3.*C.de Epiſc.aud.* & *Præſ.de Franch.in dec.*91.*nu.*6.ita, & prò dicto Io.Baptiſta iudicari debere bona materna dictæ quond. Donnæ Liuiæ Siciliæ ipſi ſpectare cum fructibus, & intereſſe,dicta Donna Iſabella Girona auia paterna excluſa.

Ex his patet, patre, matre, vel alijs aſcendentibus,in medio exiſtentibus cōſuetudinem noui vſus Capuanæ,& Nidi locū habere,ſed quid in conſuetudine in ſcriptis redapta ſi quis,vel ſi qua,an abſque expreſſa renunciatione futuræ ſucceſſionis filiorū ſine filijs, & ab inteſtato decedentiū,quæ,& ſi eſt eadē cum dicto nouo vſu, an ipſo circumſcripto patre,
37 † vel matre exiſtente in medio,cōſuetudo ipſa locū habeat, & videtur dicendū ꝙ non, ex *gl.Napod.ad eam nu.*132.*Vrſill.add.ad Aff.in dec.*38.*nu.*2.*Conſ.Fab. de Ann.conſ.*2.*& conſ.*119.*nu.*3. *Minad. dec.*38.*n.*1.*Reg.de Pont.conſ.*61.*n.*62.*& ſeq.Frecc.Ant.de Alex.Gaſp.de Leo Præſ. de Franch.& alij Add.in d.Conſuet f.*114. *Camill.Salern.in Conſuet.& ſi teſtator n.* 34 *fol.*182.*in apoſtill.incip.ſi cōſuetudo habet locū,Reg.Reuert.in d.ſuo diſcurſu poſt Conſuet.f.*394.*Præſ. de Franch. dec.*486. *& deciſ.*606.*nu.*4.*& ſeq.* & alibi paſſim, & ſit axioma commune in ore omnium dicit *Molfeſ.in d.comm.Conſuetud.par.*4. *q.*44.*nu.*1.talemq; opinionem originem ſumpſiſſe ab *Iſern.in.c.*1.*nu.* 6.*verſ. & ſi ſtatutū de nat.ſucc.feud & à Luc.de Pen. in l.*1.*col* 5.*in princ.verſ poſt gloſ.C.de impon. lucrat. deſcript. lib.* 10. *Molfeſius in d. par.* 4. *quæſt.*45. *num.* 16. ſed parcat mihi tantorum virorum authoritas, ſi contrarium verius eſſe fundatur ex pluribus.

Primo ex lectura *dictæ Conſuetudinis*
38 dicentis (*ſi quis,† vel ſi qua ab inteſtato deceſſerit filijs,ſeu liberis legitimis non extātibus, tunc proximiores ex parte patris ſuccedunt in bonis omnibus defuncti, præterquam in bonis,quæ obuenerunt eidē defuncto à matre,vel ab aliquo ex linea materna,in quibus proximiores ex parte matris ſuccedant,*) pater, & mater in tali caſu ſunt excluſi, &ipſis exiſtentibus in medio cōſuetudo locum habet. Secundo cōſuetudo ipſa loquitur per verbū ſucce-
39 dant à proprietate verborum † non recedendo, vt in *l. non aliter ff. de leg.* 3. viuens non habet hæredem *l.fin.* C. *de actio.vel hæred.vend.*& de iure non po-
40 teſt dici aliquem † ſuccedere alteri, niſi poſt mortem,quo tempore conſtat, quis eſt proximior in ſucceſſione,vt per *Bar.in l.Gallus § quidam rectè ff.de liber.& poſthum. vbi idem tenent Angel.Iaſ.& alij, & Soccin.in eadem l.Gallus §.ſi parente. & in conſil.*12.*num.*15.*lib.*3.*Fulgoſ.conſil.*17.*Ruin conſil.*174.*num.*13. *conſil.*4. *colum.*1.*lib.*3.*Crauet.conſil* 131.*num.*10. *Couar. in cap.Raynutius* §.2.*num.*5. *Peregrin. de fideicommiſſ.artic.*19.*num.*18. poſt mortem filij decedentis ſine filijs, & ab inteſtato in bonis omnibus ſunt vocati proximiores ex parte patris, præter quam in bonis maternis, in quibus ſunt vocati proximiores ex parte matris,
41 & talis † ſubſtitutio poſt mortem iudicatur fideicommiſſaria expreſſa, ex dicta lege conſuetudinis tradita, vt habetur ex *gloſ. in d. l. in teſtamento, verſ. ſenſerit*, loquens de ſubſtitutione tacita, vel expreſſa dicit (*expreſſa*

ſubſti-

ſubſtitutio eſt, per hæc verba, ſi Lutius ſuc
ceſſerit Sempronius hæres eſto) allegat l.
miles ita §.1.& in princ.& l. in fraudem
§.pen.ff eod. quam gloſ. ponderat Raphael
Cuman.in d.l. in teſtamento C. de impub.
& alijs ſubſtit. & quod ſecundum illam
ſępius conſuluit Det. in l.precibus nu.16
C.de impub.& in conſ.227.colum.2.Curt.
Iun.conſ.86.col.2.& conſ.172.in princip.
Pariſ.conſil.41.num.3. lib.2. Soccin. Iun.
conſ.180.num.20.lib.2.Hieron.Gab.conſ.
104.in princ.Peregrin.de fideicom.art.1.
nu.19. faciunt notata per Bart. in ſimili
in l.Lutius in pen.quæſt.ff.de vulg.& pu-
pill. ſubſtit. Soccin.in d. conſil.12.num.15.
Piſanell. ad Afflict. in deciſ. 237. & ex
42 tali † vocatione, & ſubſtitutione in di-
cta conſuetudine, ſine dubio fideicom-
miſſum expreſſum, in proximiores vtriuſ
que inductum fuit, eique fuit quæſita
43 actio, & obligatio perſonalis, & realis, ac
dominium irreuocabile, etiam ſine ſti-
pulatione, ceſſione, & traditione, adeo
quod per mortem filiæ vltimæ defunctæ
ſine filijs, & ab inteſtato, purificata con-
ditione proximiores ex parte matris, à
vocatis, & ſubſtitutis, reiuẽdicare poſsũt
bona materna dictæ defunctæ, licet illæ
res traditæ vnquã fuerint, ita firmat Det.
poſt Specul.in conſ.238.ſiue 239. num.8.
verſ. concludit tamen. & in l. in traditio-
nibus col.pen.in fin.C. de pact. & ex alijs
Aym.Crauet.conſ.19.num.8.& 9.Couar.
var.reſol.lib.1.c.14.nu.2.Oſaſch.deciſ.Pe
demõt.85.nu.6.& ſeq. & latiſſimè Pereg.
de fideicom.art.1.nu.16.& art.42.nu.16
44 & 17. & à dictis † proximioribus ſubſti-
tutis per dictam conſuetudinem à nemi-
ne tolli poſſunt, iuxta tex.in l.quodcumq;
§.ſi quis ita ff.de verb. oblig. vbi DD. &
notat.Bal.in l.ſi conſtante in vlt. not.C.de
donat.ant.nupt. dicens quod ius quæſitũ
tertio, etiam in ſpe non tollitur, facit tex.
in l.fin.ff.de pact.& in regula id, quod no-
ſtrum ff.de reg.Iur. & reiectis contrarijs
firmat Det.in d.conſ.238.ſiue 239.nu.5.
verſ.ſed breuiter his, maxime, quia illud
45 quod † ex conſuetudine habetur per fi-
deicommiſſum defertur, vt per Piſanell.
ex alijs in add.ad Affl.deciſ.237. Nam
46 ſicut pater, † vel mater poteſt pro filio
teſtari, & poteſt filio pupillariter ſubſti-
tuendo matrem, & è contra patrem à qui
buſcumque bonis excludit, ita quod ha-
bentur velut præteriti, vel exhæredati,
nec de hoc conqueri poſſunt, per tex. in
l. Papinianus §. ſed nec impuberis ff. de
inoffic.teſtam. ſimiliter hoc poteſt ſtatu-
47 tum, † vel conſuetudo, qui omnia poſ-
ſunt, qui legem imitantur, eamque inter-
dum vincunt, §.ex non ſcripto inſtit. de
Iure natur.& conſuetudinem ſucceſſionẽ
filio primogenito deferentem valere, &
obſeruari, plenè habetur in c.licet de vot.
in c.grandi de ſupplend.negli.prælat.in 6.
Bal in l.cum antiquioribus C. de Iure de-
48 lib.& tales † conſuetudines, & ſtatuta
eſſe tuta nè dum in foro contentioſo, ſed
etiam in foro conſcientiæ, ſecundũ Alex.
in l.quoties 15.col.& Iaſ.12.col.C.de rei-
uend. prout clare conſuluit Diuus ille
Bernardus quem refert, & ſequitur Pa-
norm.in d. c.licet quæ quidem conſuetu-
dines primo vocatos liberos non ſolum à
paterna, ſiue materna ſucceſſione, ſed
etiam à Iure petendi legitimã excludunt
quãuis de legitima expreſſa nihil dicãt:
cum eo tunc tota paterna hæreditas ſit
legitima primogeniti, igitur pari ratione,
& faciliori, cõſuetudo ſucceſſionẽ bono-
rum ex parte patris cognatis deferens pa
tre excluſo etiam à legitima, & ſucceſſio
nem bonorũ ex parte matris agnatis de-
ferens excluſa matre, & videmus paren-
49 tes † à ſucceſſione filij eſſe omnino ex-
cluſos, etiã à Iure petendi legitimam, vbi
pater filio impuberi fecit ſubſtitutionem
pupillarẽ, quãuis de legitima, vel aliquo
ex parentibus excludendo mentionẽ fe-
cerit l.ex tribus, vbi omnes DD.ita cõclu-
dunt C.de inoffic.teſt.& rationẽ ponit tex.
in d.l. Papinianus §.ſed nec impuberis ff.
50 de inoff.teſt. quia ſubſtitutio † pupillaris
hoc caſu nõ cẽſetur teſtamẽtũ filij, vt de
illo poſt ipſius mortem pater, ſiue mater
conqueri poſſit, quaſi eos pręterierit, vel
exhæredauerit. Ergo à ſimili immò for-
tiori, ſtatutum eos expreſsè ꝑ agnatos,
ſiue cognatos à filij inteſtati ſucceſſione
excludens, ſatis dicitur eos à legitima

Digitized by Google

quia hæc omnia adijcientur ſibi, dominabitur à mate vſque ad mare, & à flumine vſq; ad terminos orbis terrarum, dabitur ei de auro Arabiæ, & omnes gẽtes magnificabunt eum: vt in *Pſalm.* 21.

112 & nunquam vidi iuſtum derelictum, nec ſemen eius quærens panem, impios plures vidi ſuperexaltatos. & paulo poſt redij, & non eſt inuentus locus eorum: melius enim eſt modicum iuſto ſuper delitias peccatorum multas non confundetur, in tempore malo, & in diebus famis ſaturabitur, expecta ergo Dominum, & cuſtodi viam eius, & exaltabit te, vt hæreditate capias terram, hæc, & alia iuſtis Iudicibus promittit Deus in *Pſalm.* 35. & ſi Deus dixit *Deuteron. cap.* 16. in fine non accipimus perſonam, nec mu-

113 nera, quia † munera excæcant oculos ſapientium, & mutant verba iſtorum,

114 cur tranſgredimini mandatũ † Dei propter traditiones noſtras: & redeundo ad noſtram propoſitam reſolutionem, ex iam dictis reiectis contrarijs concludo

115 Officialem † ex vnius teſtis mediatoris, ſiue proxenetæ depoſitione cum aliquibus admininulis, & coniecturis, ac ex forma publica cum præſumptionibus, & vehementibus indicijs, nèdum torqueri poſſe, verum etiam, & condemnari, & ita pro amico Iuris eſſe conſulo.

Camillus de Laratha.

SVMMARIVM.

1 *Conſuetudo noui vſus Capuanæ, & Nidi ſunt contractus, & non vera conſuetudo*

2 *Succeſſio deſcendentium eſt prima cauſa, Aſcendentium ſecunda, & Collateraliũ tertia.*

3 *Auia tamquã aſcendens præfertur alijs.*

4 *Proximior ex parte matris ſuccedit in bonis maternis, & noui vſus tenor.*

5 *Pater dupliciter excluditur, per alienationem, & per renunciationem.*

6 *Proximiorũ appellatione, veniunt agnati, & cognati.*

7 *Conſuetudo Capuana, & Nidi noui vſus, eſt vera conſuetudo, & continet illud idem, quod cõſuetudo ſi quis, vel ſi qua, & eadem eſt num.* 10.

8 *Ratio quare Notarij ſpecificè dicunt ſecundum nouum vſum, cum renunciatione, & num.* 20.

9 *Contractus non à nomine, ſed ab effectu regulantur.*

11 *Socrus eſt affinis, & affinitas cauſa momentanea eſt.*

12 *Affinis ab inteſtato non ſuccedit.*

13 *Affinitas per mortem viri diſſoluitur.*

14 *Affinitas per viduitatem diſſoluitur.*

15 *Matri, & non filio ſucceditur in caſu conſuetudinis.*

16 *Auia tamquam filij imago venit.*

17 *Filio excluſo, cenſetur excluſa mater, ſiuè auia.*

18 *Nouus vſus, eſt conſuetudo, & ita appellatur, & requiſita veræ conſuetudinis habet.*

19 *Matrimonia nobilium, ſecundum dictũ nouuum vſum contracta cenſentur.*

21 *Requiſita veræ conſuetudinis, & ſecundũ eam matrimonia contracta cenſentur.*

22 *Contractus à patria conſuetudine interpretantur.*

23 *Stipulatio etiam quod ſit ſecundum iſtã conſuetudinem, & vſum nouum, ſecundum eum ſtipulatum cenſetur.*

24 *Quid communiter fieri ſolet, factum eſſe iudicandum.*

25 *Quilibet in re ſua eſt moderator, & arbiter.*

26 *Succedãt, uerbum ſignificat poſt mortem.*

27 *Proximiores matris per fideicommiſſum vocati.*

28 *Pater pactione ſe excludit, & eius perſona non conſideratur, nec ab inteſtato, nec ex teſtamento, & habetur pro mortuo.*

29 *Statutum excludens* Patrem, *excludit, & auum paternum.*

30 Excluſo *vno cẽſentur excluſi omnes, qui excluſo coniunguntur.*

31 Renunciatio *in matrimonijs eſt extinctiua, & per eam eſt quæſitum ius proximioribus num. ſeq. & eſt vera abſtẽtio, & repudiatio nu.* 33. 34.

35 *Auia*

35 *Auiam nepti non ſuccedere pluries deciſũ, et ex pluribus deciſionibus fuit inducta conſuetudo, ita decedendi num. 36.*
37 *Patre, vel matre exiſtente in medio, an habeat locum conſuetudo.*
38 *Conſuetudo ſi quis, vel ſi qua quid diſponit circa ſucceſſionem filiorum.*
39 *A verborum proprietate non recedendũ.*
40 *Succedi alteri non poteſt, niſi poſt mortẽ quo tempore cõſtat, quis eſt proximior.*
41 *Subſtitutio poſt mortem eſt fideicommiſſaria expreſſa, & fideicommiſſum expreſſum inducit nu. 42.*
43 *Fideicommiſſario ex fideicommiſſo acquiritur actio realis perſonalis, & poteſt reiuendicare adimpleta conditione.*
44 *Proximiori ius quæſitum per conſuetudinem, vti vocato, à nemine tolli poteſt.*
45 *Conſuetudinis vigore quod habetur per fideicommiſſum datur.*
46 *Pater ſicut pupillariter filio ſubſtituere poteſt, de quo conqueri non poteſt, ita per conſuetudinem idem fieri poteſt.*
47 *Conſuetudo, vel ſtatutum omnia poteſt leges imitatur, & vincit.*
48 *Conſuetudo, vel ſtatutum quod in feudalibus ſuccedat primogenitus eſt tutum in foro poli, & fori.*
49 *Pater, & mater excluduntur à Iure petẽdi legitimam, vbi pater filio fecit ſubſtitutionem.*
50 *Subſtitutio pupillaris non eſt teſtamentum filij, ex quo pater conqueri non poteſt.*
51 *Proximiores prò vtraque parte vocati cum diſtintione bonorum vocati cenſendum.*
52 *Filius fideicommiſſarius moriendo ab inteſtato cenſetur omnia agnatis alienaſſe.*
53 *Filius fideicommiſſarius pubes decedens videtur facere ſubſtitutionem dirutam quæ vocatur legalis, ſiue conſuetudinaria.*
54 *Subſtitutio ſtatutaria, ſiue cõſuetudinaria potentior eſt ſubſtitutioni hominis.*
55 *Succeſſiones ſunt de Iure poſitiuo.*
56 *Conſuetudo, ſiue ſtatutum maiora poteſt facere in ſucceſſionibus quam lex.*
57 *Pater, & mater per conſuetudinem excluditur à ſucceſſione filiorum ex cauſa publica vtilitatis.*
58 *Exhæredatis nulla legitima debetur, & pro mortuis habentur.*
59 *Pater, & mater conqueri non poſſunt de filio, qui eos legitima priuauit, quia non filius, ſed conſuetudo fecit.*
60 *Bona fortiori vinculo, quæ debentur per conſuetudinem, quam quæ Iure communi.*
61 *Statuentium poteſtas maior eſt quam teſtatoris, & conſuetudo potens, & lege potentior, & Rex omnium dicitur.*
62 *Incluſio aliquorum excluſio aliorum eſt.*
63 *Verba in ablatiuis important conditionem.*
64 *Conditione conceſſum quod eſt ſub eadẽ non exiſtente dicitur ademptum.*
65 *Conditio nihil ponit in eſſe.*
66 *Diſpoſitio conditionalis non eſt irreuocabilis.*
67 *Conditione pendente diſpoſitio ſtat in ſuſpenſo.*
68 *Pater ſicut ſuccedit in bonis omnibus filij, ita excluditur à maternis.*
69 *Maritus, & vxor ſunt affines, & inter affines nulla datur ſucceſſio.*
70 *Maritus non ſuccedit vxori, & quando.*
71 *Mors omnia ſoluit.*
72 *Succeditur matri defunctæ filio ſine filijs & ab inteſtato.*
73 *Conſuetudo, ſi quis, vel ſi aliqua eſt vnũ, & idem.*
74 *Conſuetudines inductæ ſunt, vt bona cõſeruentur in familia.*
75 *Honeſtas familiarum conſeruatur per diuitias, quæ per inopiam perit.*
76 *Renunciatio ſi ponitur in nouo vſu eſt prò maiori cauthela.*
77 *Ratio ſi eadẽ militat, idem determinat.*
78 *Pater ſi ſuccedit in bonis maternis, & mater in paternis eſſet contra mentem ſtatuentium.*
79 *Lex vbi non diſtinguit, nec nos diſtinguere debemus.*
80 *Verbum præterquam ponitur excluſiuè, quando præcedit oratio affirmatiua, & ſequatur oratio ſpecialis.*
81 *Proximior dicitur ille, quem nemo præcedit.*

82 *Pater*

82 Patri, & matri præterire poteſt, qui ſunt proximiores filij.

83 Conſuetudo vltra ius commune aliquid operare debet.

84 Conſuetudo excludit proximiores ex parte patris à bonis maternis, & è contra proximiores ex parte matris.

85 Conditionem diſpoſitionis ſufficit de facto adimpleri.

86 Conſuetudo non excludit patrem, & proximiores, quia adſunt proximiores matris, ſed quia filia deceſſit ſine filijs, & ab inteſtato.

87 Conſuetudinis mens eſt conſeruare bona in familia.

88 Patre, vel matre exiſtente in medio non habere locum conſuetudinē ſumpſis originem ab Iſern. & Luc. de Penn.

89 Conſuetudo poteſt ſtatuere, quod pater nō ſuccedat filio.

90 Iſern. determinat patrem non ſuccedere filio in bonis maternis.

91 Pater non ſuccedit libertis filij emptis de peculio, ſed in bonis quæ fuerunt patris, & dicitur reuerti.

92 Parentibus tam naturalibus, quam legitimis vna reuerentia debetur, & Lucæ de Penna opinio.

93 Filius non tenetur inſtituere patrem in bonis maternis.

94 Lucas de Penna pro noſtra opinione.

95 Feudo materno pater non ſuccedit filio.

96 Bona materna delata filio non mutant earum naturam.

97 Legitima, an poſſit per ſtatutum, ſiue conſuetudinem à filijs auferri.

98 Legitima parentum in bonis filiorum an poſſit per ſtatutum, & conſuetudinem tolli.

99 Legitima parentum in bonis filiorum nō eſt de Iure naturali.

100 Filius quod præmoriatur patri eſt turbare ordinem naturæ.

101 Ordo à quo remouetur, & prouidentia ordinis etiam.

102 Legitima debita patri, vel alio aſcendenti eſt de Iure ciuili poſitiuo.

103 Legitima cum ſit ius agnationis matri non debetur.

104 Ius naturale non ordinauit legitimam deberi aſcendentibus.

105 Ius naturale interpretationem non recipit extintiuam.

106 Proximiores ex parte partis excludūtur à legitima.

107 Legitima ſi conceditur, conceditur in bonis filij, & non in bonis maternis conditionaliter obuentis.

108 Napodani contrarietas.

109 Conſuetudo in diſtinctione bonorum differt à Iure communi.

110 Prærogatiua bonorum eſt magis attendenda.

111 Pater non poteſt de bonis maternis filij diſponere in præiudicium proximiorum ex parte matris.

112 Ant. de Alex. opinio repellitur cum ſuis allegatis, & nu. 113.

114 Patris ex parte, ideſt ex ſtirpe, vel progenie, vel ex linea paterna.

115 Genitiuus patris coniunctus cum dictione, ex, ſignificat originem.

116 Pater eſt principium, & caput paternæ lineæ, & mater maternæ.

117 Doctores contrarij reijciuntur.

118 Conſuetudo non ſolum conſiderat gradus proximitatem, ſed, & bonorum diſtinctionem.

119 Filiusfamilias de bonis maternis relinquere patri non tenetur, ſi non vult, ſaluo debito bonorum ſubſidio.

120 Iura communia obſeruantur in alijs bonis aduentitijs.

121 Conſuetudinē Patre, vel matre exiſtente in medio locum habere interpretatū fuiſſe per multos Doctores, & nu. ſeq.

123 Matrem non ſuccedere filio ſtantibus agnatis, & è contra patrem ſtantibus cognatis eſſe de conſuetudine totius Italiæ, & ita Luc. ab alijs interpretatur.

124 Pupilli infantes, & alij, qui non poſſunt teſtamentum facere dicuntur inteſtati decedere, & tunc pater, & mater repelluntur. deciſum.

125 Paterna bona paternis proximioribus, & materna maternis debentur.

126 Conſuetudo ſi quis, vel ſi qua introduxit nouum vſum ſuccedendi, quàm de Iure conſtitutionis, & communi.

127 Conſuetudo ſi quis, vel ſi qua eſt ipſe

nouus

Digitized by Google

nouus vſus.

128 *Napodanus determinat, matre, vel patre exiſtente in medio conſuetudinem locũ habere dando ſucceſſionem bonorum matris ſuis proximioribus viuo patre.*

129 *Stephani de Gayeta opinio reijcitur.*

130 *Opinione in contrarium adductorum, & contrarijs reiectis concluditur conſuetudinem locum habere patre, vel matre in medio exiſtente.*

Pro Domino Io. Baptiſta Porta contra D. Iſabellam Gironem.

ARGVMENTVM.

De ſucceſſione filiorum in pupillari ætate, vel ab inteſtato, quandocumque decedentium, in bonis omnibus in beneficium proximiorum ex parte patris, præter quam in bonis maternis, in quibus ſuccedunt proximiores ex parte matris, & an conſuetudo habeat locum, patre, vel matre exiſtente in medio, & quod nouus vſus eſt eadem conſuetudo, & de renunciatione particulari ſucceſſionis filiorum non neceſſaria.

CONSILIVM CXV.

IOANNES Baptiſta Porta ille Philoſophiæ, & aliarũ ſcientiarum inſignis, ob mortem D. Liuiæ Siciliæ Marſeglia quondam D. Franciſci Marſeglia, & quon. Lauræ Silueſtrę filiæ petit per S. C. declarari bona, quæ fuerũt dictæ quon. Lauræ ad ipſum eius auunculum proximiorem ſpectare cum fructibus, & intereſſe, D. Iſabella Girona dictæ D. Liuiæ Siciliæ Auia paterna, alijſquè excluſis, vt ex ſupplicatione fol. 49. & videtur obtinere non poſſe.

Primo ſi dictus D. Franciſcus matrimonium contraxit ſecundum conſuetudi-
1 nem † noui vſus Sedilium Capuanę, & Nidi, cum ſpecifica renunciatione ad inuicem ſucceſſioni filiorum, in pupillari ętate ſine filijs, & ab inteſtato, quandocũque decedentium, ſunt contractus à partibus celebrati, & non vera conſuetudo per ea quæ nouiſſimè adducit *Reu. Pater Molfeſ. in Comm. Conſuet huius Neapolit. Ciuitatis in par. 1. c. 4. n. 6. & par. 2. q. 24. nu. 7.* & ſic tales renunciationes afficere ipſos contrahentes, & non Auiam.

Secundo prima cauſa ſucceſſionis eſt
2 deſcendentium, ſecunda aſcendentium, tertia collateralium, vt in S. *ſi igitur auth. de hæred. qual. in auth. defuncto ad Senat. Conſult. Tertul. & in S. 1. de hæred. ab inteſt. ven. Napod. in Conſuet. ſi quis, vel ſi qua nu. 125. & Molfeſ. in d Com. Conſuet. par. 4 q. 45. nu. 57.* D. Iſabella tanquam
3 Auia † paterna aſcendens dictę D. Liuiæ Siciliæ, dicto Io. Baptiſtæ de tranſuerſali, ſiue collaterali linea licet materna, præferri debet, vt per *Molfeſ. in d. q. 45. nu. 4. 5. & per totam.*

His, & ſimilibus non obſtantibus contrarium eſt de Iure verius, & Ioannes Baptiſta obtinere debet.

Primo eſt verum in facto dictam Lauram Siluestram dicti Io. Baptiſtæ Neptẽ ex ſorore vtrinq; coniuncta mortuo Io. Vincentio Scalaleone, eius primo viro matrimonium ſecundo loco contraxiſſe cũ dicto D. Franciſco Marſeglia: ex quibus licet nati fuerint D. Philippus, D. Anna, & D. Liuia Sicilia, omnes in pupillari ętate, & ab inteſtato ab hac vita migrarunt, & ſic dictæ vltimę defunctę, ipſe
4 Ioan. Baptiſta ex parte matris † proximior, in omnibus ſuis bonis maternis ſuccedere debet, iuxta dictę Conſuetudinis, & noui vſus ſtipulationẽ, & renunciationem fol. 16. ex quo Io. Baptiſta tamquã proximior, claram intentionem, & deciſionem pro ſe habet, per *tex. in d. Conſuet.* & nouo vſu prædicto fol. 131. ibi (*Mater omnino excluditur à ſucceſſione filiorũ quandocumq; morientium ab inteſtato, & ſine liberis in bonis paternis, & quæ prouenerunt filijs à linea paterna, in quibus ſuccedunt proximiores ex parte patris: & è contra pater excluditur à ſucceſſione filiorum etiam quandocumq; decedentium ab*

narum ex nuptijs coniunctarum omni carens parentela, *vt notatur in d. §. affi-*
13 *nitatis*) ſtante maxime † morte dicti D. Franciſci viti Lauræ, & dictæ defunctæ patris, & morte ipſius Donnæ Liuiæ Siciliæ, & aliorum filiorum: Affinitas quæ cauſa erat inter Lauram nurum, & D. Iſabellam ſocrum ceſſauit; & ſic affinitatis cauſa ceſſante, ipſa affinitas ceſſat, *tex. eſt in l. cui eorum §. affinitatis ff. de poſtul.* ibi (*Affinitates non eas accipere debemus, quæ quondam fuerunt, ſed præſentes*,) vbi *Gloſ. & Napodan. in dicta Conſuetud. ſi quis, vel ſi qua num. 163. & alij Scrib.* ibi, & latiſſimè *Tiraquell. in tract. ceſſante cauſa in princip. à num. 27. vſque ad num. 40. & Baldus ad text. in dicta l. cui eorum* dicit, quod
14 ſtante † viduitate, affinitas eſt ſoluta quanto fortius ſtante motte D. Franciſci, Lauræ vxoris, & filiorum omnium qui affinitatis cauſa fuerant, dicta Auia ceſſante affinitate, vt ceſſauit eſt extranea, ex quo in bonis Lauræ quondam
15 nurus non ſuccedit, cum tali caſu † ſuccedatur matri, & non filiæ, vt deciſum firmat *Præſid. de Franch. in deciſio. 92. num. 5.*

Quarto ſi dicatur ex quo Don Franciſcus fuit præmortuus ante mortem ſuorũ filiorum Auia ex eius perſona ſuccedere poteſt ſecundum *Bald. & Doctores in l. pactum quod dotali C. de collat. & Canon. in capit. quamuis de pact. in 6.*
16 Reſpondetur quod dicta Auia † non poteſt venire, niſi tamquam eius filij imago *l. illam §. penult. C. de collation.*
17 & excluſo † filio per dictam renunciationem, & ex alijs, vt infra, cenſetur excluſa, & mater, *Paul. de Caſtr. conſil. 341. incip. præſuppoſito quod dictum ſtatutum, & in conſil. ſeq. incip. hæreditas prædicta ſecundum primam impreſſionem*, vbi dicit quod iſta determinatio eſt *communis, & illud quod ſtatuitur in cauſa proxima, cenſetur ſtatutum, & in cauſa remota, quæ per illam, & ex illa prouenit, & hæc ratio fuit *Bal. in d. l. illam* in auia loquentis. idem *Paul. de Caſtr. in alio conſil. 418. incip. quod iſta mater, & in conſ. 217. primo videndum in antiquis*, & omiſſis alijs adhoc allegatis hanc *communem dixit eſſe opinionem *Aſtenſ. in tractatu de ſtat. in 6. membro principali colum. 22.* te icta opinione *Angel. Barbat. & aliorum* aliter tenentium, & conſuluit idem *Barbat. in conſil. 16. circa conſultationem col. 4. lib. 1.*

Non obſtat primum contrarium dictum nouum vſum conſuetudinem non eſſe, ſed pactiones contrahentiũ, ipſoſq; tantum afficere.

Primo quia talis nouus vſus licet ex ſuperius dictis appareat, quod ſit con-
18 ſuetudo, ipſam † Conſuetudinem appellant *Afflictus in deciſione 237. & prius in deciſione 202. Præſid. de Franch. in deciſ. 92. in princip. Regens de Ponte conſil. 61. num. 13. verſic. ex quo fit nu. 18. 19. 20. 48. 50. 51. 52. 54. 73. in fine Frecc. in addit. in dicta Conſuetud. ſi quis, vel ſi qua ſub num. 65. verſic. ad conſuetudinem fol. 130. & ſub num. 182. verſic. nota iſta, & præcedentia fol. 125. Moderni in differentijs collectis inter Conſuetudinem Capuanæ, & Nidi, & Moris magnatum fol. 131. Piſanell. ibidem ſub num. 224. verſic. tenet Napodanus fol. 136. Minad. in Conſtitut. in aliquibus in 4. notab. num. 5. fol. 129.* maxime quod longiſſimo tempore ſecundum eam fuit iudicatum, & de tali conſuetudine, & vſu facta mentio in iudicijs, adeò quod habet omnia requiſita conſuetudinis, vt per *Doctores in l. de quibus ff. de leg. & in capit. final. extra de Conſuet. vbi latiſſimè Rocc. de Curt.* & adeo eſt vera conſuetudo, quod
19 ſi nobiles † ſimpliciter contrahunt matrimonia, ſecundum talem Conſuetudinem, & nouũ vſum contrahere cenſentur, vt alias fuit diſcuſſum, & allegatũ in cauſa Donnæ Mariæ d'Aualos cum Domino Marchione Sancti Luciti, & ratio eſt manifeſta, quia communiter omnes viri nobiles ita contrahunt, teſtatur *Minad. in d. not. 4. num. 5. fol. 129. Conſiliarius Fabius de Anna conſil. 92.* & dum ſecundum talem conſuetu-

dinem, ſiue nouum vſum omnia fere matrimonia contrahuntur ſi in aliquo contractu expreſsè non eſt conuentũ adhuc taliter ſtipulatũ eſſe cenſetur per *tex. in c. de Francia, vbi notat Abb. & DD. de ſponſal. Caſſan. in Cõſuet. Burg. rub.* 4.§.2. *verſ. ſolet la general Conſtit. nu.* 1. *Mantic. de taci. & ambig. lib.* 3 *tit.* 9 *num.* 60. *Valaſc. dec.* 138 *per totam, Seſſ. dec.* 37. *n.* 3.20. *Mar. Giurb. dec.* 111. *nu.* 6.

Secundo licet aliqui nobiles Capua-
20 næ, & Nidi dum aderat dictum † mos Magnatum, & conſuetudo ſi quis, vel ſi qua, quæ eſt, & continet idem ꝙ nouus vſus ad euitandam æquiuocationẽ ſecundũ quam contrahere volebant, ſpecificè, ſecundũ conſuetudinem dicti noui vſus, & cum renunciatione expreſſa contrahebãt, tamen quia dicta cõſuetudo, ſi quis, vel ſi qua, & nouus vſus, vnũ, & idẽ continebant, ꝙ pater in bonis maternis filio defuncto ſine filijs, & ab inteſtato, & ſic mater è contra non ſuccedunt in bonis alterius, & etiã infra, & à multis annis ta
21 lis nouus † vſus requiſita veræ conſuetudinis habet, licet ſit eadẽ, vt prædiximus, eſtq; effecta huius Ciuitatis vera cõſuetudo omnia matrimonia ſecundũ talem conſuetudinẽ, & nouum vſum contra
22 cta videntur, quia † contractus à patriæ cõſuetudine interpretari debent per *tex. in l. ſemper in ſtipulationibus ff. de reg. iur. l. in lege C. loc.* ſecundum ipſam conſuetudinem, ſiue nouum vſum contraxiſſe coniuges quoad ſolemnitatem contractus, aut ſolutionem adhibẽdam dicit *Caſſan. in conſ.* 7. *nu.* 2 *Ceſal. conſ.* 598. *nu.* 59. *Reg. de Pont. conſ.* 53. *nu.* 17. *Magon. dec. Luccnſ.* 7. *nu.* 18. *deciſ.* 24. *nu.* 13. *Floren. dec.* 56. *nu.* 3. *Molin. diſput.* 260. *nu.* 1. *Barz. deciſ.* 39. *nu.* 8. *Mart. vot.* 1. *num.* 4. *vot.* 5. *nu.* 8. *Honded. conſ.* 52. *nu.* 26. *lib.* 1. *Mantic. de coniect. vlt. volunt. lib.* 1. *tit.* 2. *nu.* 16. *Surd. deciſ.* 478. *nu.* 5. *& ex alijs Giurb. deciſ.* 111. *nu.* 7. *& ſeq.* & ſi partes
23 † iuxta dictam conſuetudinem, & nouũ vſum non ſtipulaſſent, vt ſtipularunt adhuc ſecundum eum ſtipulaſſe videntur,
24 quia in dubio id quod † communiter fieri ſolet factum eſſe iudicandũ eſt *Bald. in rub. C. de fide inſtr. col.* 3. *per tex. in l. vlt. C. de fideiuſſ. Afflict. deciſ.* 58. *num.* 7. *Rimin. Iun. in l. ſi emancipati num.* 52. *C. de collat. Iacob. Menoch. qui alios congerit de præſumpt. lib.* 6. *præſumpt.* 14. *num.* 16. *Conſil. de Anna. conſ.* 92. *nu.* 3.4.5. *&* 6. & ex his dictum nouum vſum veram cõſuetudinẽ eſſe, & ſecundum eum generaliter contrahi matrimonia aperte videtur.

Secundum contrarium quod Auia paterna quia aſcendens in bonis maternis defunctæ ſuccedere debeat, nec obſtat.

Primo dicta Laura Siluestra antequã nuptui ſe traderet d. Don Franciſco ſuorum bonorum erat Domina, & in eis legem quam voluerat imponere poterat,
25 cum quilibet † in re ſua ſit moderator, & arbiter *l. in re mandata C. mand.* vnde in contractu ſui matrimonij conſuetudini noui vſus licitè, & ſpecificè ſe ſubmiſit, & adinuicem cum dicto ſuo viro, ſucceſſioni filiorum in pupillari ætate, vel quandocumq; ab inteſtato decedentium reũciauit, & ſic in bonis paternis ſuccedant proximiores ex parte patris, & in maternis proximiores ex parte ma
26 tris: quod verbum, ſuccedant, † ſignificat ſequuta morte, vt ex *Bart. in l. Gallus §. quidam rectè ff. de liber. & poſthum. vbi Angel. Iaſ. & alij, & Peregr. ex alijs in tract. de fideicom. art.* 19. *num.* 18. per mortem dictæ Donnæ Liuiæ Siciliæ vltimæ defunctæ ſine filijs, & ab inteſtato
27 proximiores † matris ſunt per fideicommiſſum vocati, vt per *gloſ. in l. in teſtamento verſ. ſucceſſerit C. de impub. & alijs ſub ſtit. Peregr. de fideicom. art* 19. iuxta dictã conſuetudinem, & nouum vſum ſecundũ
28 quem pater † pactione, & renunciatione ſe excludit tam à ſucceſſione quam à legitima in iſtis bonis maternis de quibus agitur, & ab eis abſtulit ſe de medio: immo ꝙ habetur pro mortuo, & eius perſona non conſideratur, nec ex teſtamẽto, nec ab inteſtato, vt authoritate *Napod. Ant. de Alex. Colut. Coppulæ, Capyc. Frecc. Piſanell. & aliorũ firmat Præſ. de Francb. in deciſ.* 552. *per tot. & in fine poſt num.* 22. declaratum, & deciſum, teſtamentũ

filij

filij cum præteritione patris de bonis in quibus pater ex pactione nõ ſuccedebat, fuiſſe,& eſſe validũ,& cõſuetudo,ſiue ſta
29 tutum † excludens patrem ſtantibus co gnatis, & è contra matrẽ agnatis extantibus,excludit etiã auũ paternũ,ſiue maternũ, Bart.latè in l.2.§.videndũ nu.1.ff. ad tertull. & licet ſit opinio controuerſa tñ eſt magis *communis, vt per Brun. de ſtat.exclud.fem.art.6.num. 100.vſq; ad 108. & nu.106. magis *cõmunem,& in Auia loquitur Bal.in l.illam n.2.C.de col lat.vbi Fulgoſ.nu.2.latè Forſter.in tract. de ſucceſſ.lib.3.c.16.nu.14.Panorm.conſ. 75.n.6.lib.1.Iaſ.conſ.80.nu.3.& ſeq.lib. 3.conſ.221.nu.19.& ſeq.lib.2. dicit *cõmunem Ioan. Arelatan. in l. generaliter nu.59.C.de ſecund nupt. Michael Craſſ.In tract.de ſucceſſ.§. ſucceſſio ab inteſtato q. 22.n.3.latiſſimè Surd.conſ.85.nu.23.lib. 1.qui alios citat,Ceſal. omnino videndus conſ.470.lib.5.Alex.Raudenſ.conſ.4.nu. 22.lib.1. qui alios citat, & ex alijs reiectis cõtrarijs firmat Conſ.Fab.de Ann.cõſ. 92.n.25.& ſeq.qui n.31.dicit,& qñ per ſona,quæ non eſt expreſſa à ſtatuto coniungitur defuncto per mediũ perſonæ ex cluſæ, tunc ſine dubio procedit opinio
30 Bart. ꝙ excluſo † vno cenſentur excluſi omnes,qui cõiunguntur defuncto per me diũ perſonę excluſę:ita diſtinguendo cõcludit Caſtren.in d.l.illam nu.8.& 9.ponens exẽplũ in auia materna,ſiue paterna,& fratre,ſiue ſorore ex latere ipſorum Alex.ibidẽ nu.7.Det. loquens in vterinis n.16 vbi Menoch.in add. dicit eſſe cõcluſionẽ indubitatã,& eſſe magis *communem opinionẽ tradit Brun.poſt alios in d. 6.art.nu.106.Ruin.conſ.18.nu.10.lib.3. & ex alijs Conſil.Fab.de Ann.d.conſ.92. etiam reiectis contrarijs.

Secundo ex ſola ſtipulatione ſm̃ conſuetudinẽ dicti noui vſus,cum mutua renunciatione ſucceſſioni filiorũ ſine filijs, & ab inteſtato decedentiũ abſque dubio ipſe Io.Baptiſta ex parte matris dictæ defunctæ proximior in omnibus bonis maternis ſuccedere debet, auia paterna, & alijs quibuſcumq; ex parte patris exclu-
31 ſis,quia † renunciatio prædicta eſt extintiua excludendo ſe de medio, & extinxit ius ſuum excludẽdo ſe à Iure ſuccedendi filijs decedentibus ſine filijs,& ab inteſtato ,vt latè per Conſiliar. Fab. de Ann.conſ.45.Pereg. in tract.de fideicom. art.52.Reg.de Ponte conſ.39.& 40. Reg. Lanar.conſ.49.Purpur.conſ.372.& 486. lib.2.Molfeſ.in tit.de renunt.q.6.n.16.& cum dicta renunciatio,quia tractatur de hęreditate deuoluenda quãuis dirigatur in beneficiũ proximorũ,& ſic aliorum eſt extintiua,vt ex prædictis & alijs per Mol feſ.vbi ſupra,& renunciatio eſt directa in beneficiũ alicuius,qui,vel eſt vnus ex fratribus,vel vnus ex cohæredibus,& nõ apparet,vt vnius tantũ contemplatione ſit
32 renunciatũ,& tunc etiã repudiatio † pręſumitur eſſe, & eſſet acquiſitũ ius omnibus in eodẽ gradu exiſtentibus, & omnibus cohæredibus , & ſic omnibus proximioribus,vt probat Conſ.de Ann.in d.cõſ. 45.à nu.9.vſq; ad nu.15.Pereg.d.art.52 Surd conſ.133.n.22.& Molfeſ.d.q.6.nu. 21.& 22.& cum talis renunciatio ſit de mera hęreditate deuoluenda,& clarũ eſt, ꝙ ſit extintiua quamuis dirigatur in be-
33 neficium alicuius eſt mera † abſtentio,& repudiatio,vt firmat Paul. de Caſtr. in l. plane §.ſi duobus nu.9.ff.de leg. 1.& Mol feſ.de renunt.q. 14.num. 4. ſi per dictam renunciationẽ , & repudiationem omne ius patris eſt extinctum,quomodo,& qua ratione auia ad ius repudiatum, & extinctum venire poteſt : certè non videtur , maximę quod pater renunciãs habetur pro mortuo , vt diximus , & per Molfeſ. in d.quæſt.14.nu.12. iura ſuccedendi filijs decedentibus ſine filijs,& ab inteſtato extincta per ipſam renunciationem acquiſita proximioribus matris , & per mortẽ ipſius filij, & filiorũ affinitas, quæ erat cum auia paterna fuit extincta,& ſic
34 dicta auia eſt extranea, cũ † ſuccedatur matri,vt iudicatũ firmat Praſ.de Franch.
35 d.deciſ.92.nu5.ipſa † auia ei non ſuccedit , ſed excludi debet , vltra ſupradictas authoritates,& opiniones *communes, etiam contrarijs reiectis de *communi opinione teſtatur Conſiliarius Alonſ. Ximen. in d. Conſil. Fab. de Anna 92. nu.75.

nu.75.& 76.qui Conſ.de Anna ibidem nu. 39. firmat ſecundum hanc opinionẽ
fuiſſe deciſum in anno 1514. in cauſa
Vannellæ Monforte, in qua cauſa auia
materna fuit excluſa tamquam de linea
matris, iuxta notata per *Bart.in d.§.vi-
dendũ,& DD.in d.l.illam,dictamq; deciſ.
refert Capyc.in d.Cõſuet.ſi quis, vel ſi qua
fol.127.in gloſ.præter quam verſ.in hac gl.
poſt num. 185. Reg. de Pont. conſil 61.
nu.75.*& in cauſa Fabij de Gatta fuit de
ciſũ,& excluſa linea paterna,in cauſa D.
Camilli Pignatelli Comitis Burrelli, cũ
Ill.Duce Montis Alti ſimiliter fuit deci-
ſũ contra auiam,firmat *Præſ.de Frãcb.in
d.Conſuet.ſi quis,vel ſi qua f.115.nu.137.*
quã deciſionem latè cõprobat *Reg.Reuer
36 terius in fine conſuet.* & poſtquam † per
Collaterale,& pluries per Sacr.Conſ. ſit
contra auiam iudicatũ poſſet dici eſſe in
ductã conſuetudinẽ ita iudicandi, vt per
*Iſern.in c 1.col.2. verſ vnde ſi bis de his,
qui feud.dar poſſ.gl.in l 3.C.de Epiſc.aud.
& Præſ.de Franch.in dec.91.nu.6.*ita, &
prò dicto Io.Baptiſta iudicari debere bo-
na màterna dictæ quond. Donnæ Liuiæ
Siciliæ ipſi ſpectare cum fructibus, & in-
tereſſe,dicta Donna Iſabella Girona auia
paterna excluſa.

Ex his patet, patre, matre, vel alijs
aſcendentibus,in medio exiſtentibus cõ-
ſuetudinem noui vſus Capuanæ,& Nidi
locũ habere,ſed quid in conſuetudine in
ſcriptis redapta ſi quis,vel ſi qua,an ab-
ſque expreſſa renunciatione futuræ ſuc-
ceſſionis filiorũ ſine filijs, & ab inteſtato
decedentiũ,quæ,& ſi eſt eadẽ cum dicto
nouo vſu, an ipſo circumſcripto patre,
37 † vel matre exiſtente in medio,cõſuetu-
do ipſa locũ habeat, & videtur dicendũ
ꝙ non, ex *gl.Napod.ad eam nu.132.Vr-
ſill.add.ad Affl.in dec.38.nu.2.Conſ.Fab.
de Ann.conſ.2.& conſ.119.nu.3. Minad.
dec.38.n.1.Reg.de Pont.conſ.61.n.62.&
ſeq.Frecc.Ant.de Alex.Gaſp.de Leo Præſ.
de Franch.& alij Add.in d.Conſuet f.114.
Camill.Salern.in Conſuet.& ſi teſtator n.
34 fol.182.in apoſtill.incip.ſi cõſuetudo ha
bet locũ,Reg.Reuert.in d.ſuo diſcurſu poſt
Conſuet.f.394.Præſ. de Franch. dec.486.
& deciſ.606.nu.4.& ſeq.*& alibi paſſim,
& ſit axioma commune in ore omnium
dicit *Molfeſ.in d.comm.Conſuetud.par.4.
q.44.nu.1.*talemq; opinionem originem
ſumpſiſſe ab *Iſern.in.c.1.nu. 6.verſ. & ſi
ſtatutũ de nat ſucc.feud.& à Luc.de Pen.
in l.1.col 5.in princ.verſ poſt gloſ.C. de im
pon. lucrat. deſcript. lib. 10. Molfeſius
in d. par. 4. quæſt.45. num.* 16. ſed par-
cat mihi tantorum virorum authoritas,
ſi contrarium verius eſſe fundatur ex
pluribus.

Primo ex lectura *dictæ Conſuetudinis*
38 dicentis *(ſi quis,† vel ſi qua ab inteſtato
deceſſerit filijs,ſeu liberis legitimis non ex-
tãtibus, tunc proximiores ex parte patris
ſuccedunt in bonis omnibus defuncti, præ-
terquam in bonis,quæ obuenerunt eidẽ de-
functo à matre,vel ab aliquo ex linea ma
terna,in quibus proximiores ex parte ma
tris ſuccedant,)* pater, & mater in tali
caſu ſunt excluſi, &ipſis exiſtentibus in
medio cõſuetudo locum habet. Secundo
cõſuetudo ipſa loquitur per verbũ ſucce-
39 dant à proprietate verborum † non re-
cedendo, vt in *l. non aliter ff. de leg. 3.*
viuens non habet hæredem *l.fin. C. de
actio.vel hæred.vend.*& de Iure non po-
40 teſt dici aliquem † ſuccedere alteri, niſi
poſt mortem,quo tempore conſtat, quis
eſt proximior in ſucceſſione,vt per *Bar.in
l.Gallus § quidam recte ff.de liber.& poſt-
hum. vbi idem tenent Angel.Iaſ.& alij,
& Soccin.in eadem l.Gallus §.ſi parente.
& in conſil.12.num.15.lib.3.Fulgoſ.con-
ſil.17.Ruin conſil.174.num.13. conſil.4.
colum.1.lib.3.Crauet.conſil 131.num.10.
Couar. in cap.Rapnutius §.2.num.5. Pe-
regrin. de fideicommiſſ.àrtic.19.num.18.*
poſt mortem filij decedentis ſine filijs,
& ab inteſtato in bonis omnibus ſunt
vocati proximiores ex parte patris, præ-
ter quam in bonis materneis, in quibus
ſunt vocati proximiores ex parte matris,
41 & talis † ſubſtitutio poſt mortem iudi-
catur fideicommiſſaria expreſſa, ex di-
cta lege conſuetudinis tradita, vt ha-
betur ex *gloſ. in d. l. in teſtamento, verſ.
ſenſerit*, loquens de ſubſtitutione ta-
cita, vel expreſſa dicit *(expreſſa
ſubſti-*

Digitized by Google

ſubſtitutio eſt,per hæc verba, ſi Lutius ſucceſſerit Sempronius hæres eſto) allegat *l. miles ita* §.1.*& in princ.& l. in fraudem* §.*pen.ff eod. quam gloſ. ponderat Raphael Cuman.in d.l. in teſtamento C. de impub. & alijs ſubſtit.* & quod ſecundum illam ſępius conſuluit *Det. in l.precibus nu.*16 *C.de impub.& in conſ.*227.*colum.*2.*Curt. Iun.conſ.*86.*col.*2.*& conſ.*172.*in princip. Pariſ.conſil.*41.*num.*3.*lib.*2. *Soccin. Iun. conſ.*180.*num.*20.*lib.*2.*Hieron.Gab.conſ.* 104.*in princ.Peregrin.de fideicom.art.*1. *nu.*19. *faciunt notata per Bart. in ſimili in l.Lutius in pen.quæſt.ff.de vulg.& pupill.ſubſtit. Soccin.in d.conſil.*12.*num.*15. *Piſanell. ad Afflict. in deciſ.* 237. & ex
42 tali † vocatione, & ſubſtitutione in dicta conſuetudine, ſine dubio fideicommiſſum expreſſum, in proximiores vtriuſque inductum fuit, eique fuit quæſita
43 actio,& obligatio perſonalis,& realis,ac dominium irreuocabile, etiam ſine ſtipulatione, ceſſione, & traditione, adeo quod per mortem filiæ vltimæ defunctæ ſine filijs, & ab inteſtato,purificata conditione proximiores ex parte matris, à vocatis, & ſubſtitutis,reiuēdicare poſsūt bona materna dictæ defunctæ, licet illæ res traditæ vnquā fuerint,ita firmat *Det. poſt Specul.in conſ.*238.*ſiue* 239. *num.*8. *verſ. concludit tamen.& in l. in traditionibus col.pen.in fin.C. de pact. & ex alijs Aym.Crauet.conſ.*19.*num.*8.*&* 9.*Couar. var.reſol.lib.*1.*c.*14.*nu.*2.*Oſaſch.deciſ.Pedemōt.*85.*nu.*6.*& ſeq. & latiſſimè Pereg. de fideicom.art.*1.*nu.*16.*& art.*42.*nu.*16
44 *&* 17. & à dictis † proximioribus ſubſtitutis per dictam conſuetudinem à nemine tolli poſſunt,iuxta *tex.in l.quodcumq;* §.*ſi quis ita ff.de verb. oblig. vbi DD. & notat.Bal.in l.ſi conſtante in vlt. not.C.de donat.ant.nupt.* dicens quod ius quæſitū tertio,etiam in ſpe non tollitur,facit *tex. in l.fin.ff de pact.& in regula id,quod noſtrum ff.de reg.Iur.* & reiectis contrarijs firmat *Det.in d.conſ.*238.*ſiue* 239.*nu.*5. *verſ.ſed breuiter his*,maxime, quia illud
45 quod † ex conſuetudine habetur per fideicommiſſum defertur, vt per *Piſanell. ex alijs in add.ad Affl.deciſ.*237. Nam
46 ſicut pater, † vel mater poteſt pro filio teſtari, & poteſt filio pupillariter ſubſtituendo matrem,& è contra patrem à quibuſcumque bonis excludit, ita quod habentur velut præteriti, vel exhæredati, nec de hoc conqueri poſſunt, per *tex. in l. Papinianus* §. *ſed nec impuberis ff. de inoffic.teſtam.* ſimiliter hoc poteſt ſtatu-
47 tum, † vel conſuetudo, qui omnia poſſunt,qui legem imitantur,eamque interdum vincunt, §.*ex non ſcripto inſtit. de Iure natur.*& conſuetudinem ſucceſſionē filio primogenito deferentem valere, & obſeruari,plenè habetur in *c.licet de vot. in c.grandi de ſupplend.negli.prælat.in* 6. *Bal in l.cum antiquioribus C. de Iure de-*
48 *lib.*& tales † conſuetudines, & ſtatuta eſſe tuta nè dum in foro contentioſo, ſed etiam in foro conſcientiæ,ſecundū *Alex. in l.quoties* 15.*col.& Iaſ.*12.*col.C.de rei-uend.* prout clare conſuluit *Diuus ille Bernardus* quem refert, & ſequitur *Panorm.in d. c.licet* quæ quidem conſuetudines primo vocatos liberos non ſolum à paterna, ſiue materna ſucceſſione, ſed etiam à Iure petendi legitimā excludunt quāuis de legitima expreſſa nihil dicāt: cum eo tunc tota paterna hæreditas ſit legitima primogeniti,igitur pari ratione, & faciliori,cōſuetudo ſucceſſionē bonorum ex parte patris cognatis deferens patre excluſo etiam à legitima,& ſucceſſionem bonorū ex parte matris agnatis deferens excluſa matre, & videmus paren-
49 tes † à ſucceſſione filij eſſe omnino excluſos,etiā à Iure petendi legitimam, vbi pater filio impuberi fecit ſubſtitutionem pupillarē,quāuis de legitima, vel aliquo ex parentibus excludendo mentionē fecerit *l.ex tribus,vbi omnes DD.ita cōcludunt C.de inoffic.teſt.*& rationē ponit *tex. in d.l. Papinianus* §.*ſed nec impuberis ff.*
50 *de inoff.teſt.*quia ſubſtitutio † pupillaris hoc caſu nō cēſetur teſtamētū filij, vt de illo poſt ipſius mortem pater, ſiue mater conqueri poſſit,quaſi eos prętererit,vel exhæredauerit. Ergo à ſimili immò fortiori,ſtatutum eos expreſsè pp agnatos, ſiue cognatos à filij inteſtati ſucceſſione excludens, ſatis dicitur eos à legitima

51 excludere, cum vocando † proximiores ex parte patris in bonis paternis proximiores ex parte matris excluſiſſe videtur,& in bonis maternis vocando proximiores ex parte matris,illos ex parte pa-
52 tris excluſiſſe,& filius † moriendo ab inteſtato cenſetur omnia in agnatos,ſiue cognatos, (vt caſus acciderit) alienaſſe ſecundum *Bald.per illum tex.in l.codicil-*
53 *lis* *§.matre ff.de leg.*2.& ſi filius † pubes deceſſerit videtur facere quandam ſubſtitutionem directam,quæ vocatur legalis, ſeu ſtatutaria, vel conſuetudinaria ſubſtitutio, quaſi filio etiam puberi, & minori 25. annis ab inteſtato ſine liberis defuncto directè in bonis paternis ſubſtituerit proximiores ex patre patris; & in bonis maternis proximiores ex parte matris; quod lex,ſtatutum, vel conſuetudo facere poteſt cõtra naturam pupillaris ſubſtitutionis, & quemadmodum hoc fieri poteſt per militarem ſubſtitutionem *l.centurio ff.de vulg.& pupill.ſubſtit.* ſic etiam fieri poteſt ſtatuto, ſiue conſue-
54 tudine per hanc † ſtatutariam,& conſuetudinariam ſubſtitutionem: quæ fortior, atque potentior cenſetur,quam ſubſtitutio hominis,conſiderato maxime, quod
55 † ſucceſſiones de Iure poſitiuo ſunt: ſecundum *Bald. in l. mancipatis C. de leg. hæred.& ex alijs per Bened.in cap. Raynutius in verſ. vxorem nomine Adelaſiam.num.*47*.fol.*46.& ſtatutum, ſiue
56 † conſuetudo in ſucceſſionibus maiora facere poteſt, quam lex,ſecundum *Bart. in d.l.centurio* 4*.colum.& Alex.ibi col.*19 *& clarè idem Alex.& Iaſ.in l.moribus in princ.eodem tit.*ſtante ergo dicta conſuetudine ad bona paterna vocante proximiores ex patre patris, & ad materna
57 proximiores ex patte matris, † pater, & mater à filiorum ſucceſſione per legem hanc conſuetudinariam exhæredati cenſentur, ex iuſta,& legitima cauſa, ſcilicet publicæ vtilitatis,ac proximiores ex vtro que latere de bonis, vnde proceſſerunt alius dicitur p *l. cũ oportet C.de bon. quæ liber.* ibi,*& nõ lugebant,quæ ex ſuis labo ribus ſibi poſſeſſa ſunt ad alios transferen*
58 *da extraneos &c.* & certum eſt † exhæredatis nullam legitimam deberi,nec exhęredatos inter legitimos hæredes computari: imo pro mortuis haberi,ſecundũ *Bal.& alios in Auth.nouiſſima C.de inoſ-*
59 *fic.teſtam.* nec habent † pater, & mater in caſu dictæ conſuetudinis,de quo conquerantur contra filiũ, qui eos legitima priuauit,quia non ipſe filius, ſed conſuetudo fecit, quod pro filio impubere, aut pubere teſtamentum fecit,ei proximiores ex parte patris in bonis paternis ſubſtituendo, & in maternis proximiores ex patre matris,vt *d.§.ſed nec puberis*,nam ſi per ſubſtitutionem pupillarem ab homine factam moribus introductam, *l.* 1. *in princ. ff. de vulg. & pupill. ſubſtit.* hoc fieri potuit,fortius fieri poteſt per conſue tudinem,vt prędiximus,latius per *Bened. vbi ſupra num.* 51. *& ſeq. fol.* 46. *ater.*
60 † & fortiori vinculo debentur bona quæ per conſuetudinem obuenire debent,quam quę de Iure communi, *Bart. in l.vitros C.de diuerſ offic.lib.*12.& vbi teſtator voluit bona ad alios venire,non poſſunt priuari, quanto fortius ex parte
61 matris proximiores:cum maior ſit † ſtatuentium poteſtas,quam teſtatoris, imo conſuetudo potens, & lege porentior, & Rex omnium dicitur, vt ex alijs firmat *Hipol Rimin.conſ.*51*.num.*3*.&* 4. & ſic dotes, & bona materna conſuetudinario Iure ad proximiores matris defunctę,vti fideicommiſſum peruenire debent, & à nemine priuari poſſunt,vt prædictum eſt, & ex alijs etiam infra.

Tertio dicta cõſuetudo vult bona materna permanere filijs filiorum, ſi ſine filijs, vel ab inteſtato ipſi filij deceſſerint, vnde ſi incluſit filios, nepotes, & hæredes ex teſtamento, excluſit alios, quia
62 † incluſio aliquorum excluſio aliorum eſt,*l.cum prætor ff.de iudic.l.Ritus C. de procur.* & quod vult conſuetudo, vt filijs in pupillari ętate, vel ab inteſtato quandocumque ſine liberis decedentibus bona materna ad proximiores matris reuer
63 tere, dicta verba velut in ablatiuis † abſolutis poſita, ſine dubio faciunt conditionem *l. à teſtatore,vbi Bart.Imol.Cuman.& omnes ff.de condit.& demonſtr.*

ſic in

ſic in terminis reſoluit *Peguer.in dec.*181. *num.*3.*ad tex.in l.fideicommiſſa* §.*cum eſſet ff de leg.*3.*l.euictis ff.de euictio. l. ab emptione ff.de pact.Præſ.de Franch. deciſ.* 620.*num.*4.*Oſaſch.deciſ.*165.*nu.* 12.*Peregr.de fideicommiſſ.art.*29.*nu.*20.*& alij per Giurb. in deciſ.* 60.*num.*12. *idemque notant Scrib.in rub.ff.ſolut.matrim. Det. conſil* 466.*num.* 18 *& conſ.*532.*num.*4. *Gozad.conſ.*182.*num.* 19. *late Rip. lib.*2. *reſponſ.cap.*9.*Roland.à Vall.conſ.*65.*nu.* 23.*lib* 3. *Berous conſ.*176.*nu.*178.*lib.*1. *Ceſal.conſ.*197.*num.*4.*& conſ.*192.*num.* 60.*Pariſ.conſ.*81.*num.*7.*conſ.*87.*nu.*86. *lib.*1.*Natt. conſil.*374.*num.* 29. Neuizz. *conſ.* 50.*num.*5. vbi quod expreſſam faciunt conditionem *Hipol.Rimin.conſ.*52.
64 *num.*6.& quod ſub dicta † conditione conceſſum eſt, ſub eadem non exiſtente dicitur ademptum, per *tex.in l. quod pro curator ff.quand.dies leg.ced. l. aliquando*
65 *de condit. & demõſtr.* et quia † conditio nihil ponit in eſſe,*ſl. ſi quis ſub conditione ff ſi quis omiſſ.cauſ.teſtam.l.is damnum* §.*quod pendet ff.de reg iur. Det.in l.*2.*nu.* 20.*in fine C.de edend.Ceſal.conſ.*251.*nu.* 7. *Hipol.Rimin.conſ.*42.*num.*127.*lib.*1. & vis conditionis eſt,vt non acquiratur, niſi adueniente conditione, ſi filij ſine filijs,& ab inteſtato decedebant,& bona materna non acquirebantur eis niſi mor tuis cum filijs,vel cum teſtamento; ergo
66 nõ eſt facta † diſpoſitio irreuocabilis, & ſic nõ eſt extincta actio cognatorũ bona ipſa habendi, & deficiente conditione habetur, ac ſi diſpoſitio facta non eſſet *l. quoniam ff.ſi cert.pet.l.verum de peric.*
67 *& com.rei vend.*& pendente dicta † cõditione ſi filij decedunt ſine filijs, & ab inteſtato,bona materna,eorum dominiũ, & diſpoſitio ſteterunt in ſuſpenſo *l.cedere diem ff. de verb. ſign. l. qui heredi* §. *fin.ff.de cõdit.& demõſtr.Conſil.de Georg. alleg.*31.*nu.*5. ergo per mortem filij ſine filijs, & ab inteſtato eius bona materna iuxta conditionem in *d. conſuetudine ſi quis, vel ſi qua* proximiori ex parte
68 matris debetur, & pater † ſicut ſuccedit in bonis omnibus filij præter quam in bonis maternis, ita ab eis excluditur, ex regula,& claris verbis dictę conſuetudinis, quod tergiuerſari non poteſt.

Nec dicatur proximiores ex parte patris in bonis paternis filij viuente patre non poſſe ſuccedere, dum filius familias bona paterna non habet,quia nõ obſtat.

Primo quia poſſet habere bona à patre ſibi donata, vel cõtemplatione patris ab alijs ſibi peruenta,quod in dies accidit,& pater,& alij donant filijs familias, & ſuccedit filio in bonis, quæ ipſius patris fuerunt,& in quibus ius habuerat,& non in bonis à matre peruentis, vt ex *Iſern.& alijs* fundatur.

69 Secundo Maritus, † ex vxor propriè dicuntur affines ex multis *Tiraquell.de retract. lib.*1.§.1 *gloſ.*9.*nu.* 20. & inter affines nulla datur ſucceſſio per *tex. in l. affinitatis,vbi Bart.& Bald. in princ. C. commun.de ſucceſſ.& in l.* 1. *C.vnde vir*
70 *& vxor dicit*, (*quod † maritus non ſuccedat vxori,niſi quando deficit omnis parentum,liberorumuè,ſeu propinquorum, vel naturalium ſucceſſio, Fiſco excluſo*) quod eſt in caſu, quando aliquis in gradu ſucceſſibili adeſt, & mortuis filijs ſine filijs,& matris,ſiue patris omne affinira-
71 tis vinculum fuit reſolutũ, quia † mors omnia ſoluit,& ſucceſſionem, & deſideria, ac omnem aliam cogitationem, iuxta *tex.in* §. *deinceps auth. de nupt. & ait Pſalm.in illa die peribunt omnes cogitationes eorum*,&cum bona materna etiã filio delata eorum naturam,& conditionem non mutant, & dum ſunt materna, marito poſt mortem vxoris, & mortuis filijs ſine filijs, nulla competit actio, nec ſucceſſio, & vigore ſubſtitutionis in fauorem proximorum ex parte matris per ſuperius dicta, & etiam infra ipſi proximiores ſuccedunt etiam authoritate cõtrariũ tenentiũ,patre, vel matre exiſtente in medio,conſuetudo locũ habet,ma-
72 ximè quod nõ † ſucceditur filio,ſed matri, vt deciſum firmat *Præſ.de Franch. de ciſ.*91.*num.*5.Nec dicatur deciſionem procedere, quãdo expreſsè eſt ſtipulatũ, iuxta conſuetudinem noui vſus, quia, &
73 ſi dictus † nouus vſus, & conſuetudo, ſi quis,vel ſi qua eſt vnum, & idem,vt prędiximus,

74 diximus,& etiam infra, & † conſuetudi-
nes inductæ ſunt, vt bona conſeruen-
tur in familia,& vnde exierunt, redeant,
vt ſalua ſit dignitas, iuxta *tex. in l.* 1.§.
ſed,& ſeru.de ventr.inſpic. quia per diui-
75 tias † familiarum conſeruatur honeſtas,
quæ per inopiam perit §. *ſancimus in*
*auth.de teſt.l.*1.*ff.de cuſtod reor.*& de cō-
ſeruatione bonorum in familia, in ſimili
conſiderat *Soccin.conſil.*30.*col.*4.*verſ.cir*
*ca quartum lib.*1.*& in conſ ſeq.col.*1.*ple-*
*ne Curt.l un.conſ.*150.*Sacratiſſimi lib.*1.
& ſi *in Conſuet. ſi quis, vel ſi qua* non eſt
expreſſa renunciatio patris, & matris ad
inuicem futuræ ſucceſſionis filiorum, in
pupillari ętate, vel ab inteſtato quando-
cumque morientium, ex quo poſſet dici,
ideò deciſum fuit ſuccedere matri;repli-
76 catur, quod talis † renunciatio ſi expri-
mitur in conſuetudine noui vſus, eſt pro
maiori cauthela conſeruationis bonorū
in familia, & in tali caſu bona redirent,
vnde exierunt, & non ex neceſſitate, &
77 ipſa † ratio cum vnica ſit renūciatio ha-
betur pro expreſſa in *d.Conſuetud ſi quis,*
vel ſi qua iuxta *gloſ.in l.final.C. de fidei-*
comm. & ſi talis renunciatio in dicta cō-
ſuetudine expreſſa non eſſet,vt expreſſiſ-
ſima videtur per diſpoſitionē in ipſo cō-
tentā, & facile inheret adhuc prò expreſ-
ſa habetur, iuxta *tex.in l. venditores ff.*
de verb.oblig.l cum proponas, & ibi Bal.
*C.de naut.fen.Hipol.*Rimin.*conſ* 89.*nu.*7
& expreſſius bona conſeruantur in fami
lia, & vnde exierunt reuertantur in ca-
ſu filij decedunt ſine filijs, & ab inteſta-
to, & proinde ſucceditur matri,vt deciſū
per *Præſid. de Franch.* diximus; & ſi
aliqui dubitarent de reuerſione bonorū
78 vnde peruenerunt in tali caſu,ſi in † bo-
nis maternis ſuccederet pater, & in pa-
ternis mater,eſſet contra mentem ſtatuē-
tium,vt bona conſeruentur,vnde exierūt
nam ſi conſuetudinum factores,& ipſarū
interpretes fuiſſent interrogat, quod
patre mortuo,& inde filio,viuente matre
bona paterna irent ad matrem, & è con-
tra an velint habere locum conſuetudi-
nem, certè dixiſſent, quod ſic tale argu-
mentum in iſta materia procedere de-
bet per *gloſ.in l.tale pactum.§.fin.ff. de*
*pact.dixit Dec. in conſ.*325.*conſuluit no-*
no ad idem,Præſid. de Franch. deciſ. 91.
*num.*10.

Quarto ipſa conſuetudo dicit, proxi-
miores ex parte patris ſuccedant in bo-
nis filij præterquam in bonis maternis,
& quæ obuenerunt eidem filio à matre,
vel ab aliquo ex linea materna, & vbi
79 † lex non diſtinguit, nec nos diſtingue-
re debemus *l.de pretio ff. de publ. in rem*
80 *act.* & dictum verbum † præterquam
ponitur excluſiuè cum præcedat oratio
vniuerſalis affirmatiua, & ſequatur ora-
tio ſpecialis,ſiue proferatur à lege *l. tu-*
tor reipublicę §.ſi ff.de tut.& rat. diſ. ſiue
proferatur à teſtatore *l.nam quod §. fin.*
ff.de penu leg. & ratio eſt,quia ex genere
eximitur ſpecies *l. alimenta §. baſilicæ ff.*
de aliment. Neapod.in d. Conſuet. ſi quis,
*vel ſi qua in d.verſ.præter quam nu.*178.
& infra quod verbum dum eſt excluſiuū
proximorū ex parte patris in bonis ma-
81 ternis, & † proximior dicitur ille, quem
nemo præcedit in gradu, iuxta *tex. in l.*
proximi,& in l.in vulg.ff.de verb.& rer.
82 *ſign.*cum † patri,& matri nemo pręterire
poteſt pater tamquam proximior à bo-
nis filio ex parte matris peruentis exclu
ditur,& mater ſimiliter proximior à bo-
nis filio ex parte patris peruentis exclu-
83 ditur,etiam,quia † conſuetudo vltra ius
commune aliquid operare debet,vt dicit
Bart.in l.omnes populi ff.de iuſtit.& iur.
*& in l.*4.*§.præter verſ.quæro quid ſit ſta*
*tutum ff. de damn. infect.Iaſ.in l.*1.*col.*3.
*ff ſi cert. pet. Alex.conſil.*49.*in fine lib.*1.
conſ. 8.*col.*3.*conſ.*94.*col.*2.*lib.*4. *Barbat.*
*conſ.*71.*col.pen lib.*1.quatenus dicta con
ſuetudo patrem,& matrem non compre-
henderet, ſicut comprehendit,vt aliquid
Iuri communi addat patre,vel matre exi
ſtente in medio conſuetudo ipſa locum
habet.

84 Quinto dicta † conſuetudo excludit pro
ximiores ex parte patris à bonis mater-
nis ſub iſta conditione,ſi filij deceſſerint
ſine filijs, & ab inteſtato: quæ conditio
extitit: quando filius nullum filium re-
linquens, & ſine teſtamento decedit,igi-
tur

tur diſpoſitio dictæ conſuetudinis per exi
ſtentiam patris, & aliorum proximorum
ex ſui parte excluſiuam à bonis maternis
85 locum ſibi vendicat, quia ſufficit † con-
dit onem diſpoſitionis de facto imple-
ri adhoc, vt ipſa diſpoſitio effectum
ſumat *l. meuius ff. de condit. & demon-
ſtrat.* Nec videtur requiri, quod ex-
tent alij, & ſufficit quod extet dictus Io.
Baptiſta proximior ex parte matris, qui
admittitur ad id à quo pater, & alij ex-
cluduntur, vt in *l. filius § cum qui ff. de
86 leg.* 1. & † conſuetudo non excludit pa-
trem, & proximiores ex parte patris, quia
extant proximiores matris, ſed ſolum,
quia non extant filij, & ab inteſtato de-
ceſſit, ita firmat *Paul. de Caſtr. in conſil.*
421. *incip. quod iſta mater* in ſtatuto lo-
quens, & ſic in proprio noſtro caſu, qui-
bus proximioribus ex parte matris extan
tibus; proximiores ex parte patris exclu-
ſi cenſentur, & hoc in ſimili caſu *Docto-
res* *communiter dixerunt, & in ſtatuto
dicit *Det. conſ. 507. num. 1. in fine.*

Sexto dicta excluſio patris, vltra quod
eſt clara, vt prædiximus tamen eſt in fa-
uorem proximorum ex parte patris, &
87 matris, ſecundum verba, & † mentem
ipſius conſuetudinis, quæ fuit conſerua-
re bona in familia patris, ſiue matris, vn-
de exierunt *l. 1 §. pen. ff. de ventr. inſpic.
Cyn. in l. 1. C. de adulter. Io. And. in add. ad
Speculat. in rub. de ſucceſſ. ab inteſt. verſic.
eſt ſciendum, Bald. conſ. 68. inter Conſil.
Angel. Martinus, Io. de Florentia vt tra-
dit Alex. in ſimili conſil. 26. viſo pro-
ceſſu lib. 1. conſil. 85. Animaduerſis lib. 2.
conſ. 102. ſuper eo lib. 3. Bald. in l. maxi-
mum vitium C. de liber. præter.* dicit quod
tali ratione argui poteſt, tanquam à cau
ſa finali, *Det. conſ. 507. num.* 4. ex alijs
firmat.

Septimo *Molfeſ in d. ſua 4. part. comm.
Conſuet quæſt.* 45. *num* 3. dicit Patre,
88 † vel matre exiſtente in medio non ha-
bere locum conſuetudinem ſumpſit ori-
ginem ab *Iſern. in cap. 1. de nat. ſucceſſ.
feud nu. 6. verſ. & ſic ſtatutum, & à Luca
de Penn. in l. 1. col 5 in princ. verſ. poſt gl.
C. de impon. lucr. deſcript. lib.* 11. dico quod
ſi *Iſern.* refert ibi dictam conſuetudinem
tamen videtur concludere patrem debe-
re ſuccedere in bonis proprijs filij, &
89 quod cõſuetudo † poteſt ſtatuere, vt pa-
ter non ſuccedat in bonis filio ab extra-
neo peruentis, vt ibi (*in his quæ ab ex-
traneo relinquuntur filio poteſt adijcere,
vt non ſuccedat pater, arg. in auth. vt li-
ceat matr. & Au. §. 1. C. de inſt t. & ſub-
ſtit. l. 3. in hoc valeret lex, & conſuetudo,
quia lex, & contrahentes æquiparantur
l. fin. in fin. C. de fideiuſſ*) & paulo infra
de feudo paterno loquens dicit, (*quod
pater ſuccedit filio: & tunc non dicitur ſuc
cedere, ſed potius reuerti ad eum ff. de li-
ber. & poſthum. l. filio quem. & l. filius
§. 1. in fine, & arg. C. de adopt. l. pen. §. ſed
hæc omnia,*) & dũ ex dictis verbis *Iſern.*
habemus, quod in bonis, quæ ab ipſo pa
tre peruenerunt non dicitur ſuccedere,
ſed potius reuerti ad eum non poteſt re-
uertere, quod prius pater non habuerat:
cum bona materna, vti propria pater, nun
90 quam habuit, † *Iſern.* determinat patrẽ
non ſuccedere filio, niſi in bonis proprijs,
& non in bonis maternis. Et licet poſtea
dicat talem conſuetudinem ſtatuentem
patrem filio non ſuccedere, niſi, vt dictũ
eſt, ex quo bona materna peruenerunt
ad filium deſierunt eſſe materna, ſed filij
tamen *num.* 8. concludendo quod in feu
do materno non ſuccedat pater, pro ſua
intentione fundanda, & in rationem di-
91 cit (*pater † enim non ſuccedit libertis fi-
lij, emptis de Caſtrenſi peculio, quia non
fuit patris, per tex. in l. in eo ff. de rit. nup-
tiarũ, in fine, & in l. licet §. 1. ff. de verb.
ſig. ſecus ſi ex alia pecunia, quæ patris fue-
rat, vt ſic reuerti potius dicitur ad eum,
qui ius habuerat, ſic intelligitur ff. qui, &
à quibus l. ſi quis hac lege §. 1.*) ex qui-
bus verbis, & iuribus *Iſern.* clarè habe-
mus, quod pater non ſuccedit filio, niſi in
bonis filij, in quibus pater ius habuerat:
& ſic non in bonis maternis, & ex linea
materna filio obuentis, iuxta *dictam Con
ſuetudinem ſi quis, vel ſi qua.*

Et veniendo ad dictum *Lucæ de Penn.*
dicto in loco poſt aliquas rationes pro, &
92 contra dicit, *vnde omnibus † parentibus,*

tam

tam naturalibus, quàm legitimis vna reuerentia debetur ff. de in ius voca. l. parentes, & facit apertè, in auth. de trib. & ſeq. §. 1. & §. hoc ſeruando, vnde ſicut hodie non ſufficit ad filios quocumque relicti titulo, portionem legitimam peruenire: ſed oportet, vt Iure inſtitutionis prae. tit. vt cū de appell. cog. §. aliud. quoq; ita etiā parentibus neceſſe eſt Iure inſtitutionis relinqui, ſecundum Iacob. *de Bellouiſ. qui hoc notat,*) per quæ verba videtur *Luc.* loqui quando filius faciendo teſtamentum, in eo patrem non inſtituit, ſaltim, vt & in legitima vt. & pater tenetur inſtituere, vel exhæredare filiū ex cauſis, & hoc, & ſi non eſt in caſu noſtro, adhuc poſſet re-
93 ſponderi, quod † filius non tenetur inſtituere patrem in bonis, quæ à matre, & linea materna conditionaliter, ſi decedebat ſine filijs, & ab inteſtato bona materna ad proximiores ex parte matris reuerterent, vel à patre, vel linea paterna
94 non habuerat, & ſic dictum † *Luca* nobis non obſtat, immò *infra in verſ. ſed ex eo, quod ſuperius &c.* concludere volens,
95 quod in feudo † materno nōn ſuccedat pater dicit, (*quia tale feudum licet tranſlatum in filium; adhuc tamen in ipſo durare videtur qualitas, & conditio matris arg. 60. ff. de iure dotiū etiam directo, et in auth. de non elig. ſecundo nubent. §. proſpeſſimus, & §. ante nuptiali,*) & dum adducit dicta Iura non loquentia in feudo, ſed genericè, & ex dictis Iuribus habe-
96 tur † bona materna delata filio non mutare bonorum conditionem prò nobis concludere videtur, & quod bona paterna, & materna non mutant conditionem vltra *Luc. de Penn. dicit Praſ. de Franch. in deciſ. 87. nu. 6.* vbi dicit (*Nec per hoc, quod bona dicuntur hæredis, vt in d. §. veteres l. 1. ff. de acquir. poſſ. mutant naturā, quin dicātur paterna, vel materna, reſpectu lineæ à qua obuenerunt: vt eſt tex. in l. de emancipatis C. de leg. hæred. & in l. quod ſcitis C. de bon. quæ liber.*) ergo ex hac alia ratione tantum, quod bona non mutant conditionem à linea, à qua peruenerunt pater à bonis maternis excludi debet: & è contra mater à bonis paternis ſimiliter excluditur, & ratio *Iſern. & Lucæ de Penna* patre, vel matre exiſtente in medio conſuetudinem locum non habere, fuit, quia bona filij de Iure naturæ debentur patri, quod ius eſt immurabile; non obſtat, immò, & legitima etiam à bonis filij excludi poteſt, nam eſt aduertendum, quod licet in hoc antiqua fuerit du-
97 bitatio, an per † ſtatutum, vel conſuetudinem poſſit à filijs legitimis auferri, de qua per *Dominos de Rota in nouiſ. in deciſione 18.* & eſt *tex. in l. ſancimus C. de nupt. Bart. in l. Titio centum ff. de condit. & demonſtr. & Canon. in cap. Raynutius extra de teſtam.* tamen
98 † an per ſtatutum poſſit tolli legitima parentibus debita ex bonis filij: Hoc nō eſt dubitabile, quod poſſit, ita decidit *Bald.* & neminem habet contradictorem in *l. ius naturale ff. de iuſtit. & iur. Angel. conſ. 105. ſtatuto cauetur col. 1. Abb. conſ. 75. primo eſt videndum in ſecundo dubio Ioan. de Anan. conſ. 4. viſis ſtatutis, vbi etiam addit Bologn. Bened. Capr. conſ. 15. pro pleniori ante finem conſ. 151 ſubſcripſi in primo dubio, Corn. conſ. 100. non caret num. 6. lib. 3. Det. in l. iura ſanguinis ante finem ff. de reg. iur. conſ. 372. viſis, & diligenter num. 4. Alciat. de præſumpt. par. 3. reg. 1. præſumpt. 8. Curt. Iun. conſ. 153. circa controuerſiam num. 15.* quorum ſententia *communem eſſe teſtatur *Alex. conſ. 3. circa præmiſſam num. 8. lib. 7. Rip. reſponſ. 7. ſuper præmiſſo lib. 1. Grat. reſp. 21 in cauſa Illuſtrium nu. 21. Rom. conſ. 32. num. 10. vbi Mandoſ. prædictos adducit*
99 *litera V.* eo quia † legitima patri, vel alteri aſcendenti de bonis filij debita non eſt de Iure naturali; nec ei debetur prouidentiæ legis naturæ, vt *Iſern. Lucas, &*
100 *alij* eos ſequētes dicunt, quia quod † filius præmoriatur, & pater, ſiue mater ſuperuiuat, eſt turbare ordinem naturæ, vt in *l. nam, & ſi parentibus ff. de inoffic. teſtam. l. ſcripto ff. vnde liber.* & natura ni-
101 hil inordinatū facit: & ſic à quo † remouetur ordo, remouetur prouidentia ordinantis, *l. qui Romæ §. Flauius ff. de*
102 *verb. oblig.* ſed talis † legitima matri, vel alteri aſcendenti eſt debita de Iure

ciuili

ciuili poſitiuo, & ſic variabili ſtatuto, vel
conſuetudine ſecundũ *Bald. in d. l. eman-*
cipatis C *de legi. hæred. & clarius in l.* 1.
§. *ius naturale in fine ff. de iuſtit. & iur.*
103 quia cum † legitima ſit ius Agnatio-
nis matri, non debetur ſecundum eum
104 ibi : † naturale enim ius hoc non ordi-
nauit, ſcilicet quod matri, vel aſcenden-
ti legitima debeatur in bonis, & hæredi-
tate deſcendentis, vnde caſus omiſſus à
105 natura ſuppleri non poteſt, & ſic † ius
naturale interpretationem non reci-
piet extenſiuam : ſed ius artificiale, ideſt
ciuile, & poſitiuum ſic : quæ ſi eſſet de
Iure naturali non poſſet, *inſtit. de leg.*
Agnat. ſucceſſ. & de iur. natur. §. ſed na-
turalia ff. de vſufruct. ear. rer. l. 2. *cum ſi-*
mil. Cum ergo conſuetudo dicit, quod
extantibus proximioribus ex parte pa-
tris, ipſi ſuccedant in bonis omnibus fi-
lij, præterquam in bonis maternis, & ex
linea materna peruentis in quibus ſucce-
106 dant proximiores ex parte matris † pro
ximiores ex parte patris debere excludi
etiam à legitima, vt latè per *Gulielm.*
Bened. in cap. Raynutius, in verſ. vxo-
rem nomine Adelaſiam nu. 46. & 47. &
etiam reiectis contrarijs ita concludit
Roman. in d. conſil. 32. & *latius Tira-*
quell. de iur. primogen. quæſt. 55. *nu.* 8.
107 *& ſequent.* & ſi † concedebitur legiti-
ma prout concedi non debet, vt eſt fun-
datum, non poſſet obtineri, niſi in pro-
prijs bonis filij, & non in bonis maternis
conditionaliter ipſi filio obuentis à qui-
bus pater eſt excluſus, & ſic è contra
mater à bonis paternis, per ſubſtitutio-
nem in beneficium proximorum in caſu
conditionis à lege conſuetudinaria puri-
ficatæ, quo caſu parentes ipſi habentur
pro mortuis, vt prædiximus.
108 Octauo & ſi *Napodan* † *in Conſuetud.*
ſi quis, vel ſi qua num. 132. & *in verſic.*
præterquam num. 181. & *in Conſuetud.*
filius familias in verſic. ſaluo num. 18. 21.
24. & *in Conſuetud. & ſi teſtator in*
gloſ. proximiores dicat patre, vel matre
exiſtente in medio conſuetudinem lo-
cum non habere, ſed attendi ius com-
mune tamen in *dicto verſic. præterquam*
poſt multa in fine diſputando ſi parentes
deberent excludi *n.* 225. & 226. conclu
dit ipſos parentes debere admitti ſaltim
Iure communi, ergo non bene ſentit pa
rentes admitti de Iure conſuetudinario,
& fratres vterini, de hoc Iure conſuetu-
dinario in quo non attenditur vinculũ,
109 prout eſt de Iure communi, & † con-
ſuetudo in diſtinctione bonorũ differt à
Iure communi, immò prærogatiua bo-
norum eſt magis attendenda quam præ-
rogatiua gradus, vt vtrumq; firmat *Na-*
podan. in dicta Conſuetud. ſi quis, vel ſi
110 *qua nu.* 151. ibi (*ſed quæro, quæ* † *præ-*
rogatiua eſt potentior, & magis atten-
denda, bonorum an gradus? reſpondeo bo-
norum : Nam in bonis maternis præferun
tur coniuncti ex parte matris, etiam ſi
ſint remotiores quam coniuncti ex parte
patris, & è contra) inſuper *Napodan. in*
Conſuetud. filius familias num. 11. tra-
ctando ſi pater poteſt facere ſubſtitutio-
nem in bonis filij minoris dicit. (*At in*
caſu noſtro bona materna erant ipſius pu-
pilli, & ipſorum ſpes erat quæſita proxi-
mioribus ex parte matris vigore conſue-
tudinis, in caſu quo de ipſis non diſponeret
111 *iuxta velle, ergo* † *pater non potuit de*
ipſis bonis maternis diſponere in præiudi-
cium proximorum, ad quos ipſa bona per-
uenire debebant virtute conſuetudinis, vt
eſt dictum) ergo ex prædictis *Napodan.*
à ſua prima opinione patre, vel matre exi
ſtente in medio conſuetudinem locum
non habere receſſiſſe videtur, & quod
in bonis paternis ſuccedant proximiores
ex parte patris, & in maternis proximio-
res ex parte matris, ipſis etiam in medio
exiſtentibus, dum pater de ipſis bonis nõ
diſponit ſtante Iure quæſito proximiori-
bus ex parte matris, & è contra.
112 Sexto ſi *Ant. de Alex.* † *in dicta Con-*
ſuet. ſi quis, vel ſi qua, in additione ſi ergo
quis moritur dicat : & ſic auus, ſiue auia
etiam materna excludãt patruũ, & ami-
tam in bonis paternis, & in linea pater-
na obuentis defuncto, vt voluit *gloſ.* iſta
infra in verſ. item quære, quid ſi eſſet cõ-
trouerſia, in verſ. ſi nolit, & in verbo ſal-
uo, in conſuetudine filius familias, in tit.

de filio

de filio famil. vol. teſta. & in conſuet. & ſi
teſtator infra de ſucceſſ.mor. ſine filijs ex
teſt. in gloſ. in verſ. proximiores.
Tamen in gloſ. per eum allegata in
dicto verſ. ſi nolit nu. 18. legitur. (Exiſten
113 tia † ergo parentum excludit proximos
Collaterales à bonis maternis deſcenden-
tis teſtati, ſicut exiſtentia liberorum,)
vt in dicto allegato verbo ſaluo num. 24.
legitur (Item quid ſi haberet parentes
maternos, & filios, ſeu nepotes, & dein-
ceps, reſpondeo, quod ipſi deſcendentes ex-
cludunt ipſos parentes maternos, nedum
à tota hæreditate, vt dicta Conſuetudine
ſi moriatur, & conſuetud. ſi quis, vel ſi
qua, & d. § 1. ſed etiam ab vſufructu, qui
quæritur ratione poteſtatis, & eodem §. 1.
& dictus Anton. de Alex. in dictis verbis
gloſæ Napod. & per dicta verba patet to-
tum contrarium, quia loquitur, quando
deſcendentes ſuccedunt, & per eos fa-
cto teſtamento decedunt, quod non eſt
in caſu noſtro, & ſic contra illud, quod
Anton. de Alex. dicit contra nos de ſuo
dicto non curãdum in verſ. proximiores.
Nono ſi dicatur ex quo in dicta
Conſuetudine vocantur proximiores ex
parte patris ipſum patrem non compræ-
hendere, & ſic hoc remanere in diſpoſi-
tione Iuris communis non obſtat, quia
114 illud verbũ ex parte † patris, nihil aliud
vult dicere quam proximiores ex ſtirpe,
vel progenie patris, iſta enim ſunt paria,
vt 1. Reg. cap. 17. in fine vel ideſt ex linea
paterna, vt patet in 10. coll. de nat. ſucc.
feud. cap. ſucceſſionis feudi in fine, & hoc
innuit ſequens litera in eadem Conſuet.
ibi, (vel aliquo ex linea materna,) & in-
tellige de linea aſcendenti, deſcendenti,
& collaterali, dicit Napodan. in d. Con-
ſuet. ſi quis, vel ſi qua in verbo ex parte
115 patris, & † genitiuus patris coniunctus
cum dictione, ex, ſignificat originẽ, arg.
l. 1. §. nũc videamus ff. de coniug. cũ emanc.
liber. & Bal. in conſ. 321. lib. 1. & ſic con-
116 ſuetudo ipſa, quia † pater erat princi-
pium, & caput paternæ lineæ, ideo dixit,
& vocauit proximiores ex parte patris in
bonis paternis excludendo eos à bonis
maternis, & quia mater erat caput ſuorũ
proximorũ vocauit proximiores ex par-
te matris, & alijs verbis loqui non pote-
rat, vt includeret omnem lineam deſcen-
dentem, aſcendendem, & collateralem,
quæ comprehenduntur ſub vnico verbo
patris, vel matris, vt Napod. in dicto ver-
bo ex parte patris explicat, nam ſi dice-
bat ex parte Aui includebat tãtummo-
do lineam aſcendentem, ſi ex parte filij
ſolum deſcendentes, & ſi ex parte fratris
tantummodo collaterales. Sed ideo di-
xit ex parte patris, & matris, vt omnes
lineas comprehenderet, & quia erant ca-
pita linearum, & proinde vtroque paren-
te exiſtẽre in medio proximiores ex par-
te vtriuſque ſuccedent, & ſi contrarium
prætendatur ex Vrſillo ad Afflict. in dec.
38. nu. 2. vt per Molfeſ. in d. 4. par. quæſt.
44. nu. 1. rogo legatur Vrſill. dicto in lo-
117 co nu. 3. & ſeq. † vbi reiectis contrarijs
pluribus rationibus comprobat, patre,
vel matre exiſtente in medio conſuetu-
dinem locum habere, nec curandum de
Capyc. in deciſ. 210. Conſil. Fab. de Anna
conſ. 2. nu. 16. & in conſ. 129. n. 3. Minad.
in deciſ. 38. nu. 1. & 3. Frecc. & Gaſpar. de
Leo, Praſ. de Francb. & alijs add. in d. Con
ſuet. ſi quis, vel ſi qua poſt Napod. in. num.
132. fol. 114. & ſeq. ac Camill. Saler. in
Cõſuet. & ſi teſtator n. 34. & eodem Praſ.
de Francb. deciſ. 91. 486. 606. Reg. Reuer
ter. in ſuo diſcurſu in fine Conſuet. Reg. de
Ponte conſ. 61. nu. 61. & alijs alibi, quia
omnes mouentur ex dicto Napodan. in d.
nu. 132. d. Conſuet. ſi quis, vel ſi qua Iſer.
& Luc. de Pen. qui contrarium dicunt, &
Napod. à d. ſua opinione receſſit, & idem
Molfeſ. in d. 4. par. quæſt. 46. nu. 13. dicit
(Seruatur ſecundum hoc ius conſuetudina-
rium, in hoc alio, quia licet de Iure com-
muni, parentes excludunt fratres ex vno
latere coniunctos à ſucceſſione communis
fratris, vt habetur in Auth. defuncto, ta-
men de hoc Iure conſuetudinario ſecus eſt,
118 quia † conſuetudo non ſolum conſiderat
gradus proximitatem, ſed etiam bonorum
diſtinctionem,) & ſic idem Molfeſ. dum
dicit conſiderat gradus proximitatem,
& bonorũ diſtinctionẽ, per iſtam rationẽ
videtur approbare noſtrã opinionem.
Decimo

Decimo quid in hoc vagandum, ſi vl-
tra quod dicta *Conſuetudo ſi quis, vel ſi*
qua, ſit clara, quod patre, vel matre exi-
ſtente in medio locum habeat, expreſsius
declaratur per eoſdem ſtatuentes per aliã
Conſuetudinem de filijs familias, cuius
119 verba ſunt (*Filius † familias, & filia*
familias poſſunt de bonis aduentitijs tantũ
ſibi à matre præmortua, & alijs ex linea
materna obuentis teſtari, & ſi pater, vel
mater familias eſſent, ita quod non tenean
tur aliquid patri, vel Auo paterno relin-
quere, ſi nolũt, ſaluo debito bonorũ ſubſidio,
120 *in † alijs bonis aduẽtitijs Iura commu-*
nia obſeruentur) ex dicto enim *tex.* duo
colliguntur, primum eſſe in arbitrium
filij in teſtamento relinquere aliquid pa-
tri vltra bonorum ſubſidium; Secun-
dum quod bona materna relinquuntur
in diſpoſitione conſuetudinis, dum vult
quod in alijs bonis obſeruentur Iura
communia, vnde dum dicta *Conſuetu-*
do ſi quis, vel ſi qua, vult quod in
bonis paternis ſuccedant proximiores
ex parte patris, & in maternis proximio-
res ex parte matris, & pater de eis diſpo
nere, nec pupillariter poteſt, & adeſſe di-
ſtinctionẽ bonorũ ex dicto *tex.* & autho-
ritate *Napodan. & ex alijs ſuperius dictis*
121 clarã habemus deciſionem, patre, † vel
matre exiſtente in medio conſuetudinẽ
locum habere, & ita dictam *Conſuetudi-*
nem ſi quis, vel ſi qua interpretati *Affl.*
in cap. 1. de nat. ſucc. feud. num. 9. Minad.
de mente Napodan. in deciſ. 26. num. 3.
verſic. tertio idem, & in proprijs terminis
Conſuet. firmat *Caſſan. in Conſuet. Burgun*
dia in rub. 7. §. 6. in verſic. Auleurs fruis
verſic. videtur tamen dicendum fol. 251.
Gulielm. Bened. in c. Raynutius de teſta-
ment. verſ. vxorem nomine Adelaſiam
num. 74. ſimiliter in Conſuetudine lo-
122 quens dicit (*Quia in † bonis quæ à pa-*
tre tantum, vel eius linea habuerat, vel
ad eum peruenerant ſolus pater ſuccedit,
matre excluſa, & idem è contra: quia
in bonis ex matre, & eius linea acqui-
ſitis, & ad filium peruentis, ſola mater
ſuccedit, patre excluſo per text. notabi-
lem in l. quod ſcitis §. final. ſecundum
intellectum Bartol. ibi C. de bon. quæ li-
ber.) idem *Boer. in Conſuetud. Burde-*
gal. in titul. des coſtumbr. concernent,
les teſtam. §. 4. fol. mihi 130. ex Ioan-
123 *ne And. & alijs*, dicit † quod per to-
tam Italiam ſunt ſtatuta, & Conſuetu-
dines, quod mater non ſuccedat filio
ſtantibus Agnatis, & inter alios alle-
gat *Lucam de Penna in dicta l. 1. C. de*
imponend. lucr. deſcript. dicentem ſimi-
lem Conſuetudinem eſſe Neapolitanam,
& *Boer. interpretatus fuit Lucam de Pen-*
na prò mea opinione dicere, vbi ex
124 alijs etiam firmat, † pupillos infan-
tes, & alios, qui non poſſunt teſtamen-
tum facere inteſtatos decedere dican-
tur, & hinc pater, & mater repelluntur,
& ita deciſum firmat *Benedict. in dict.*
verſic. vxorem Adelaſiam num. 16.
125 iuxta regulam † paterna bona pater-
nis proximioribus, & materna proxi-
mioribus maternis deferuntur, iuxta
dictum *text. in dicta l. quod ſcitis*, &
ita ipſum *textum* intelligunt *Bartol.*
Angel. Paul. de Caſtr. & Alexan. in
addit. ad Bald. ibidem Bart. & Angel.
in Auth. itaque C. comm. de ſucceſſ. & ex
alijs multis firmat *Tiraquell. de retract.*
§. 14. gloſ. 2. num. 12. & num. 14. &
in fine; & ſtante *Conſtitutione Regni*,
vt de ſucceſſionibus de Iure Romano fra-
ter vtrinque coniunctus, excludebat vte-
rinum, & conſanguineum, & occupabat
126 omnia bona, ſuperuenit † *Conſuetudo*
ſi quis, vel ſi qua, & induxit nouum
modum ſuccedendi cum diſtinctione bo
norum, vt per *Conſil. de Georg. allegat. 21.*
127 *num. 48.* Ergo dicta † *Conſuetudo ſi*
quis, vel ſi qua eſt ipſe nouus vſus exclu-
dens patrem, auum, auiam, alioſq; aſcen-
dentes paternos à ſucceſſione filiorum
decedentium ſine filijs, & ab inteſtato
in bonis maternis, & ſic è contra matrem
alteroſque aſcendentes maternos à ſuc-
ceſſione filiorum, vt prædicitur deceden-
tium in bonis paternis, & apertis verbis
ex profeſſo firmat *Napodan. in eadem*
Conſuetud. ſi quis, vel ſi qua nnm 222.
128 *fol. 236.* per hæc verba. (*Mortuis*
igitur, communibus filijs inteſtatis ſine
prole

Digitized by Google

prole legitima ſoluto matrimonio per mortem matris eorum, proximiores eis, ex parte matris ſuccedent in dotibus, tanquam in bonis maternis, & proinde agent contra patrem cõditione ex hac lege noua, ſi quis, vel ſi qua. Et ſi pater opponeret paternitatem replicabitur, quod non cenſetur eſſe in medio, ex quo ſe excluſit, & per illam excluſionem confeſſus quodammodo fuit ſe non habere ius in dotibus, & ſic videtur per excluſionem ſuam approbare opinionem illorum Ciuium, & Iuriſtarum, qui dicunt, quod dos redire debet, vnde proceſſit, etiam fratre exiſtente viuo.) & ſi *Stephanus de Gaieta ibidem in add. incip. nota* dicit *(Nota quia ſecundum Napod. hic haberet locum opinio illorum, quando pater dotans renunciauit ſucceſſioni dotis*
129 *alias ſecus)* nõ obſtat. Primo quia † *Stephanus ipſe* loquitur in patre dotante, ibi *(Pater dotans renunciauit ſucceſſioni dotis)* quod differt à renunciatione mariti, vel vxoris futuræ ſucceſſioni filiorum decedentium, vt ſupra, & ſic non loquitur in caſu *Napodani*. Secundo verba *Napod.* ſunt clara dum dicit, *(Proximiores ex parte matris ſuccedere in dotibus maternis, & agent contra patrem conditione ex hac lege noua ſi quis, vel ſi qua,)* & hæc eſt deciſio *Napodani* ad literam, vnde nedum reiectis † contrarijs, ſed ipſorummet authoritate, & ſignanter *Iſer.*
130 *Luc. de Pen. Ant. de. Alex. Molfeſij, & omnium ſcribentium*, qui ſecundum opinionem prædictorum in contrariũ, ad quod allegantur tenentium; & ſic etiam circumſcripta particulari ſtipulatione cum expreſſa renunciatione ſucceſſionis filiorum pro maiori cauthela forſan adhibita. Concludo patre, matre, auo, auia, alioque aſcendente exiſtente in medio conſuetudinem locum habere, & ſic decedente filio ſine filijs in pupillari ætate, vel ab inteſtato quandocumq; in bonis omnibus ſuccedant proximiores ex parte patris, præterquam in bonis maternis, in quibus ſuccedant proximiores ex parte matris, & ex his facilius decidi debet pro dicto Io. Baptiſta Porta proximiore ex parte matris vltimę defunctæ de bonis maternis contra Auiam paternam, & ita Iuris eſſe conſulo.

Camillus de Laratha.

F I N I S.

Laus Deo, Beatiſſimæq; ſemper Virgini Mariæ.

CAMILLI DE LARATHA
CONSILIORVM
INDEX
Rerum, verborumq; omnium fideliſſimus, atque locupletiſſimus.

A

ABolitio generalis non includit maieſtatis delictum conſ.106.nu.25 fol.399.

Abſenti, & ignoranti non adimitur conſ.87.nu.44.fol.316. An quæratur ius irreuocabile conſil.112.nu 10 fol 423.

Abſurdum eſſet, ſi lex poſterior anteriorem corrigeret conſ.18.nu 23.fol.109.

Acceſſorium ſui principalis naturā ſequitur conſ.7.nu.65.fol.67. Non regulat principale, ſed è contra nu.66 conſ.63.num.20 fol.246 conſ 91.num.17.fol.357. Venit iure actoris conſ.54 nu.5 fol 222.

Actio perſonalis non datur contra tertium, ſed in rem conſ.31.num.14.fol.94. Vbi non eſt, nemo auditur conſ.27.num.3 fol.137.conſ 108 num.18.fol.405.& conſ.109 num.59.fol.413. Inofficioſæ donationis ad inſtar inofficioſi teſtamenti conſtituta eſt conſ.29 nu.13 fol.147. Dicendi teſtamentum nullum, vel donationem quinquennio perimitur ibid.nu.14.& 22.fol.148. Hypothecaria ad feudum eſt feudalis conſ.38.nu.35.fol.178. Iudicatur vt de feudo ibid. num.36. Competit primogenito in viuentibus iure Francorum ibid.nu.37. Si competit ſuper feudo pro dote maternæ ſolus primogenitus agit ibid num.38. Reuocatoria contra tertium datur, quando frater non eſt ſoluendo conſ.38 nu.53.fol.180. Cum dominio rei depoſitæ conſeruatur cum deponente conſ.39.nu.5.fol.181. Multiplex quando vnico libello cum dari poſſit, conſ.40.nu 17 fol.184. Semel extincta amplius non reuiuiſcit conſ.42.num 3 fol.187. Quæ tertio abſenti acquiritur eſt perſonalis conſ.47.nu.17 fol.202. Quæ datur ex priuilegio, vel ficta traditione in re non datur contra tertium poſſeſſorem ibidem nu.18. Datur prælegato ex teſtamento conſ.54.nu 2 fol.222. Datur pro re empta ibid. nu.3. Ex teſtamento eſt bonæ fidei ibid.num 6. Competens ex legato in codicillo dicitur ex teſtamento competere conſ.79 nu.5 fol.284. Directa remanens penes cedentem, poteſt cum alus tranſigi conſ.82.num 23. fol.295. Perſonalis oritur ex venditione non tranſlato dominio conſ.82.num 6 fol.293. Perſonalis nullam habet temporis prioritatem ibid.nu.7. Ex reſcripto oritur à data conſ.105.nu.6.fol.397. Criminalis 20. annorum ſpatio præſcribitur conſ.108.num.7.fol.404. Quando ad hæredes tranſeat ibid nu.9.

Actor ſi non probet reus abſoluitur conſ 82.nu.13.fol.294. Et reus ad impares non iudicantur conſil.85.nu.18 fol.304.

Actus vnicus in poſſeſſorio præcedentiæ ſufficit conſ.2.num.30.fol.17. Qui ſuperioris conſenſum expectat, nullum habet effectum, non ſequuto conſenſu conſ.5.nu.46.fol 40. Tunc perficitur, quādo ratificatur conſ.5.nu.54 fol.41. Alterius nomine geſtus, nunquam roboratur, niſi ratificatione ſequuta conſ.5.nu.56.fol.41. A quolibet minimo dicitur motu proprio factus conſ.5.num.89 fol.44. An perficiatur, ſi modus, & ſcientia ſit ommiſſus conſ.5.nu 3.fol.35. Dicitur in dubio factus, prout de iure fieri potuit, conſ.33.nu.2.fol.165. Nullus nullam actionem parit conſ.88.nu.51.fol.338. Quando compenſandi animo factus videtur conſil.90.num 63.fol 353. Videtur eo in loco celebratus, vbi eſt exequendus conſil. 102. num. 32. fol.387.

Adiectio inutilis ſe ipſam tantum vitiat conſ.16.nu.10.fol.105.

Adminiſtrator non poteſt bona principalis donare conſ.5.nu.14 fol.36. Quintumcunq; liberam habeat adminiſtrationem ibid. num.15. Si ceſſat, & reddat præfertur conſ.87.nu 66.fol.329.

Adohæ, & ſubuentiones authoritatem Regis, & publicā ſubſtinent vtilitatem conſ.5 nu.17.fol.35. Solutio ſufficit pro ſeruitio perſonali conſ.5.nu.150.fol.51.

Aduerbium diſpoſitionem in futurum ſuſpendens conditionem facit conſ.5.nu.35 fol.40.

Aduocatus in eadem cauſa non iudicat conſ.32.num.1.fol.161. Effectus iudex nec de partium conſenſu poteſt interuenire de iure Regni ibid.nu.4. Iudici coniunctus in tertio gradu repellit iudicem ibid num.5. In ſimili articulo non prohibetur iudicare inter diuerſos ibid.nu.6. Fiſcalis quando recuſari poſſit ibid.nu.12.fol.163.

Aequalitas in iudiciis ſeruanda eſt conſ 85.num.19 fol.304. Bonam auget fidem conſ.93 nu.5 fol.365.

Affectio charitatis cadit inter ſuccedentes ab inteſtato conſ.49.nu 14.fol.209. Cadens in re maio um potens eſt, multumque operatur conſ.50.num 4 fol.211. Operi nomen imponit conſ.105.nu.7.fol.395.

a Affectus

INDEX.

Affectus non punitur in tota Italia, niſi ſequuto effectu conſ.19.num.22.fol.112. Quando ſit ſecus conſ.110.nu.22.fol.418.

Affinis ab inteſtato non ſuccedit conſ.115.nu.12.f.468.

Affinitas per mortem viri diſſoluitur conſ.115. nu. 13. 14 fol.457.

Affirmatiua, vel negatiua in ſcriptura poſita probatur per ſcripturam conſ.5.nu.101.fol.45.

Agens ex propria perſona non tenetur ſtare facto authoris conſ.51.nu.10.fol.214.

Agnati vocantur ad hæreditatem, & ad tutelam ex extenſione legis conſ.10.num.28.fol.89. Qua ratione in Iure retractus Domino præferantur conſil.86. nu. 78. fol.315.

Agnationis, & cognationis differentia Iure nouo ſublata eſt conſ.8.nu. 14.fol.72.

Alendi filios onus tranſit ad heredes hæreditario nomine conſ.25.nu.60.fol.136.

Alienatio rei emphyteuticæ ex quibus reddatur neceſſaria conſ.1.nu.27.fol.7. Quæ fit ob delictum an dicatur ex cauſa neceſſaria ibid.nu.38.fol.8. Si à lege, & homine prohibeatur non valet, etiam in caſu à lege permiſſo ibid. nu.46.fol.8. Rei particularis ſubfeudi omnino requirit aſſenſum conſ 3. nu.4. fol.24. & nu.35.fol.26. Subfeudi requirit aſſenſum Regis non Baronis conſ.3.num.2 fol.23. Facta poſt litem motam non impedit exequutionem, ex eodem proceſſu, etiam ſi per mille manus ambulet conſ.28.num.38.fol.144. Rei Eccleſiæ quo Iure prohibita conſ.37.nu.1.f.172. Non valet, niſi ſeruata forma Iuris ibid nu.2. Prohibetur niſi tria concurrant ibid.num.3. Feudorum etiam cum aſſenſu Proregis prohibetur exteris conſ.38.nu.29 fol.177. Si ſubhaſta fiat præfertur, qui maiorem oblationem facit conſ.40.nu.14.fol.184. Largè intelligitur conſ.68. num.4.fol.245. Rei Eccleſiæ fit cum decreto Epiſcopi Diœceſis, idem in iudice loci rei ſitæ conſ.71.nu.9.10.fol.258. Prohibita præſumitur fauore inſtituti, conſ.76.nu.2. fol.268. Prohibita hæredibus, & eorum hæredibus nihil operatur ibid.nu.8.fol.269. Neceſſaria numquam includitur in ſimplici prohibitione ibid.nu.11. Prohibita per quam teſtandi facultas adimitur non valet ibid. nu. 12. Subditorum inuitorum facit alienantem proprietate priuari conſ.86. num. 36.fol.312. Si ſit prohibita, prohibita erit confiſcatio conſ.109.nu.35.f.411.

Alimentorum præſtatio inter parentes, & filios mutua eſt conſ.15.nu.9 fol.103. Cauſæ cognitionem requirit ibid.num.10. In cauſis proceditur ſummariè, & de plano conſ.21.nu.8 fol.116. Idem in dote ibid. nu.9. Actionem non habet concubina conſ.108. nu. 22. fol.405. Repetitionem quando Dominus habeat contra ſeruam ibid.nu.23.

Amicus amici facta ſcire præſumitur conſ.98. num. 1. fol.374.

Anima omnibus rebus præferenda conſil. 70. num. 44. fol.252.

Animalia ab exequutionibus capta licet rehabere, nè macerentur conſ.19.nu. 11.fol.112.

Animus præſumitur ex conſuetis conſ.19.nu. 24.f.113.

Antiquior recentiori præfertur conſ.31. num.34.f.159.

Antonij de Alexandro opinio confutatur conſ. 115.nu. 112.fol.467.

Annua præſtatio certum debet habere corpus ſuppoſitũ, & quid plura, vt valeat conſ.90.nu.7.fol.346.

Annus vtendi reſcripto computatur à die poſſibilitatis non datæ conſ.2.num. 49.fol.19. Trigeſimus rei mutat conditionem, facit præſumi inueſtituram, & vaſſallagium acquirit conſ.34.nu.4.fol.167.

Appellatio ab vno capite ſententiæ quando non impediat exequutionem in alio conſ.16.num. 3. fol.101.& nu. 6. Reducit cauſam ad ea, quæ fieri poterant ante litem conteſtatam conſ.92.nu. 15.fol.361. Debet gradatim fieri ibid. num. 16. Eſt acceſſoria ad cauſam principalem ibid.nu 34.

Appellatione inſtrumentorum venit ſcriptura priuata conſ.22.nu.6 fol.119. Pendente ſi ad primum Iudicem redditur cenſetur appellationi renunciatũ conſ.88.num.33.fol.334. Interpoſita Iudex debet iudicare iuſtè, vel iniuſtè pronunciatum fuiſſe conſ. 92. num, 28.fol.363.

Appretia quando ſunt varia coadunatis tribus annis, capitur tertia pars conſ.78.nu.24.fol.282.

Arbitrij liberi poteſtatẽ nemo à ſe poteſt abdicare conſ. 103.nu.29.fol.391.

Arbitrium Iudicis debet ſecundum leges regulari conſ.114.nu.81.83.fol.448.

Argumentum ab antiquitate non valet, quando accidẽtia maioris ſunt ponderis conſ.2.nu.24. fol.16. De contractibus ad vltimas voluntates valet conſ.7. nu. 52.fol.66 & conſ.14.num.7.fol.100. De dote ad alimenta procedit conſ.8.num.13. fol.71. De feudo ad emphiteuſim, & è contra valet conſ.33.nu.9.fol.165. Eſt validum de re ad perſonam conſ.38.num.26.fol. 177. De pia cauſa, ad liberos conſ.69.nu.6. fol.248.

Aſſaliens Caſtrum, vt ex eo rebellionem committat, quæ requirantur conſ.5.nu.156.fol.53.

Aſſaſinium vt dicatur, quæ requirantur conſ. 105.nu. 4.8.9.fol.395.

Aſcendentes ius deſcendentibus acquiſitum mutare non poſſunt conſ.112.nu.21.fol.423.

Aſſenſus in Regno non præſumitur conſ. 12.nu.14.fol. 96. Spiritualis requiritur in qualibet feudi alienatione conſ.33.nu.1.fol.165. Et quare nu.22.fol.166. Intelligitur prout ius intelligit ibid.nu.3.5. Aſſumit naturam actus ſuper quo interponitur ibid. num. 4. Et vires conſ.43.n.3. fol.189. Strictiſſimè interpretatur ibid.num.13. Nouus quando ſit neceſſarius conſ. 33. nu.12.fol.166. Nihil operatur, quando actus eſt ipſo Iure nullus ob defectum ſolemnitatis conſ. 38.nu.23. fol.177. Vendendi feudum in totum non operatur in alienatione partis, ibid. nu.27. Conceſſus vt tres cedant, non valet ſi duo cedant ibid. num.28. Quando actum inualidum conualidet conſ.43.num.2.fol. 189. Requiritur in ceſſione litis, & cauſæ ſuper feudo conſ. 83.num.2.fol.296. Facit acquiri ius, & dominium conſ.86 num.95.fol.316. Regulatur à contractu conſ. 94.nu.10 fol.370.

Aſſertiones ſine cauſæ cognitione factę non probant, nec nocent conſ.5.nu.112.fol.46.

Aſſiſtentiæ iudicium, quæ ſubſtantialia requirat, conſ. 93.nu.1 fol.365.

Auia tanquam aſcendens præfertur alijs conſ. 115.nu. 3.fol.455. Eſt filij imago ibid.num.16. Nepti non ſuccedit ibid nu 35.

B

BAnnum ignoratum non ligat conſ.103.nu.3.f.389. Niſi à tempore notitiæ ibid. nu. 3. Tenetur ſucceſſor renouare vt liget, ibid.nu.5.6.7.

Baraptaria probatur per teſtes inhabiles, & quare conſ. 114.

I N D E X.

114.numer. 25.fol.440.

Baro ſuam repreſentat Baroniam, & feudum conſ. 34. nu.12.fol.168. Iudicatur ad paria cum vaſallo conſ. 35. nu.11. fol.170. Etiam poſt paſcuorum locationem poteſt pro ſe retinere, & reuocare conſ.41.nu.9 f.185. Tenetur terras ſuas concedere potius vaſallis, quam exteris ibid.nu.11.12. Num poſſit, quæ ſua ſunt, cui vult dare ibid.nu.15.

Bartoli opinio Bertrandi præferenda conſ. 9. nu.42. fol. 80. Non eſt ſibi contradicere ibid.nu.19.

Beneficium de Iure quæſitum, Princeps non tollit conſil. 109. nu.47 fol. 412. Conceditur non obſtante concluſione conſ. 113.nu.26 fol.434. Et cauſa etiam diſcuſſa ibid. nu. 27. Et quando nouiter comparenti debeatur ibid.nu.25. Recipiens tenetur ad antidota conſ. 114. nu.109.fol.451.

Beneplacitum facit actum conditionalem conſ. 5. nu. 38. fol. 39. Si non ſequatur actus remanet eluſorius ibid. nu.59 fol.41. Poſt mortem non impetratur ibid.n.67.

Bona perueniunt à fato conſ.5.num.39 fol.39. Vita facit præſumi, quem non domandare minas exequutioni conſ.19.nu.23.fol.112. Vita tollit ſuſpitionem delicti, & facit ceſſare dolum conſ. 19.nu.26.27.fol.113. Donata transferunt de dominio à die cõtractus conſ. 51. nu.15. fol. 214. Fideicommiſſo ſubiecta tranſeunt ad grauatum, cum onere conſ.59.nu. 8. fol.230. Cedentis decreto Iudicis debẽt adiudicari conſ.64.nu.2.fol. 238. Materna, antiqua, & legitima habentur pro ære alieno conſ.77.nu.33.fol 279. Antiqua probata medietate diſponuntur in præiudicium agnatorum de Iure conſuetudinis conſ.103.nu.69.fol.415. De nouo quæſita alienari poſſunt ibid. nu.70. Fortiori vinculo debentur Iure conſuetudinis, quam communi, conſil. 115.num.60.fol.462. Materna delata filio eorum naturam non mutant ibid.nu.96.

C

CAducitas, ſeu deuolutio quibus in caſibus committatur conſ.1.nu.1.fol.3.

Capitulum Regni bona proditorũ, & nuper apud Tranum intelliguntur in proditore manifeſto amittente bonorum dominium ipſo Iure conſ. 5. num. 126. fol. 48.

Capitulum ſede vacante quæ poſſit conſ.5.nu.11.fol.36.

Capitulorum Regni remedium, quia maius facit ceſſare ordinarium, quia minus conſ.31.nu.21.fol.157. Habent locum pro Clerico contra laicum ibid. num. 41. fol.159.

Caput eſt principium rei animatæ conſ.3.num.24.fol.25. Feudi an per Baronem concedi poſſit ibid.nu.25.

Carcerati dicuntur ſub protectione Curiæ, & non poſſunt impune occidi conſ.110.nu.3.fol.417.

Caſus quilibet de per ſe iudicandus, nec eſt facienda illatio conſ.25.nu.6.fol.127. Ommiſſi habentur prò ommiſſis, & non includuntur, etiam ſi in eis maior ratio ineſſet. conſ.53.num 13 fol.219. Ommiſſus cenſetur in diſpoſitione Iuris conſ.12. nu.13.fol.96.& conſ. 10.nu.35.fol.89. Expreſſi ex identitate rationis ad alios extenduntur conſ.114.nu 58.fol.447.

Cauſa criminalis, ciuili præiudicat, quia maior conſ.31. nu.20 fol.157. Finalis attẽditur in contractibus conſ. 68.nu.24 fol.254. Eius obligationem ſequitur conſ.1. nu.12.fol.5. Cenſetur expedita ex qualitate propoſita conſ.1.nu.19.fol.6. Prima ſemper ſpectatur ibid. nu. 28.fol.7. Non cauſatus attenditur ibid.nu.53. Finalis eſt, ex qua oritur contractus conſ.6.num.4.fol.56. Et mens contrahentium ſemper attenditur ibid.nu.6. Reducta ad non cauſam reſoluit contractum ibid. nu. 8. Finali ceſſante ceſſat promiſſio ibid. nu.12. fol. 57. Attenditur ibid. nu. 5. In matrimonio contrahendo debet eſſe finalis conſ.9. nu.34.fol.80. Si alteri committatur propter ſuſpitionem vnius, ſucceſſor recuſati non procedit, ſed ille, cui commiſſa erat conſ.89.nu.9. fol.342. Eſt agitanda ſecundum modum iudicij, vbi agitatur conſ.96.nu.5. fol.373. In primis attenditur conſ.107.num.23.24.fol.402. Ciuilis an poſſit decidi lege feudali conſ.109.nu.20.fol.409.

Cauſæ cognitio de Iure diuino eſt conſ.27 nu.7.fol.137.

Cautio facit extare fructus conſ.73.nu.14.fol.262.

Cedens Iura ſua non eſt poſtea audiendus conſ. 28.nu. 22. fol. 142. Vni non poteſt, illud idem. poſtea alteri cedere, conſ.44.nu.3. fol.190. Ius ſuum alteri, facit in illo præſumi acquiſitionem conſ. 12.nu.17 fol.96.

Cenſus materia, ſecundum Papæ bullas tractanda conſ. 90.nu.13 fol.346.

Centurio qui aquilæ præerat, & cohorti, Primipilus dicebatur conſ.80.nu.9 fol.288.

Cæſarea Maieſtas habilitauit etiam maſculos filios rebellium inuaſionis Lautrecchi, ad ſucceſſionem matris conſ.101.nu.14 fol.382.

Ceſſio in augmentum feudi an valeat ſine aſſenſu conſil. 83.nu.6 fol.297.

Circuitus eſt euitandus conſ.23.nu.15.fol.121.

Citatio eſt neceſſaria ante ſententiam conſ.5. num. 102. fol.45. Eſt de Iure naturali conſ.100.nu.10.fol.379.

Ciues compelli poſſunt ad victualia vendenda conſ. 45. nu.7.fol.192.

Ciuitas quælibet Ciuibus ſuis præſtat præſidium conſ.45 nu.70.fol 191. Alteri quando ſe ſubijcere poſſit conſ. 86.nu.33.fol.312.

Clauſula feudi natura non mutata, qualiter intelligatur conſ.33.nu.15.fol.166. Ex nunc pro tunc, quid operetur conſ.70.num.18 fol.254. Prò ſe, hæredibus, & ſucceſſoribus quibuſcumque, facit rem alienabilem ſine aſſenſu conſ.4.nu.22.fol.30. Derogatoria facit voluntatem ceſſare conſ.5.num.84.fol. 43. Ex mera voluntate quid operetur ibid.nu.86. Motu proprio ſolus Princeps vtitur ibid.nu.88.fol.43.& num.91.fol.44. Deficiente concedentis voluntate, nihil operatur ibid. nu.90. Poſita à ſuperiorem non recognoſcente diuerſos effectus, producit quam ſi ab inferiore ibid.n.92. Quibuſcumque priuilegijs non obſtantibus, quid proſint conſ.7.nu.43.fol.65. Quid derogatoria, vel ad futura ibid.nu.48.vſque 55.fol.65.66. Derogatoria præcedentiũ quid importet ibid.nu.54 Ex certa ſciẽtia operatur ſilentij impoſitionem conſ.10.nu.53.f.91. Sine figura iudicij, quid importet conſ.88.n.8. f.332. Sequens ad proxima præcedentia refertur conſil. 9. num.3.fol.355. Omni meliori modo, & in perpetuum quid operentur conſ.94.nu.13.fol.370.

Clericus vtens ſtatuto prò ſe, debet etiam contra ſe, vti conſ.46.nu.21 f.198. In laicum Iudicẽ conſentire nõ põt conſ.61.nu.13 f.234. Nõ gaudet priuilegio, ſi non incedat in habitu ibid.n.14. Venit Ciuis appellatione conſ.95.nu.1.f.371. Eſt perſona miſerabilis conſ.96. n.2.fol.373 Habet fori electionem, quoad bona Eccleſiaſtica ibid. num. 3. Quoad feudalia ſubditur laicis ibid.nu.7. Adiens Regia Tribunalia tenetur illorum leges implere ibid.nu.8.15. Malè incuſando contra

laicum tenetur ad pœnam ibid.nu.18. Poſt delictum effectus quãdo cognoſcatur per Iudicem laicum conſ. 105.nu.12. fol.394.

Coitus cum moniali non includitur in generali indultu conſ.106 nu.23.fol.398. Et quare ibid.nu 22. Cum ancilla reuerſa non punitur conſ.108 nu.3 fol.403.

Commendator eſt ſimplex depoſitarius conſ. 5.num.68. fol. 42.

Comitatus, & Baroniæ nomine quod geritur alio ſeudo non præiudicat, conſ.34.nu.13.fol. 168. Conceſſio cũ Iuribus, & pertinentijs tertio non præiudicat ibidem num.14.

Compenſare eſt ſolnere conſ.39.num.2.fol. 181. Nemo poteſt in depoſito ibid.num.4. Nec contra tertium ibid.num.6. Non fit cum debito alterius illo inuito conſ.55.nu.4 fol.223.

Compenſatio ipſo Iure debitum extinguit conſ.28. num. 22.fol.282 Habet locum etiam in perſonalibus actionibus ibid. num 23. Speciei ad quantitatem non fit ibid. num.18. Conceditur aduerſus debitum coram Præſide petitum conſ 90 num 56.fol.353. Ipſo Iure quando fiat ibid.nu.57. Ipſo iure extinguit actiones, & obligationes ibid. num. 60. Opponitur etiam contra inſtrumentum dotale ibid. num.61. Eſt ficta ſolutio ibid nu.64. Renunciari non poteſt.ibid.nu.65.

Compoſitio eſt pœna corporalis commutatio conſil. 109. num.48 fol 412. Non fit niſi de delicto conſtet ibid. num.49. An ſit reſtitutio ibid nu.4.

Compulſus dicitur qui timet ne compellatur conſil. 24. nu 9 fol.124.

Conceſſio teſtandi liberè intelligitur ſeruata forma Iuris conſ.31 num.7 fol.165. Dandi in ſeudum intelligitur præuio aſſenſu ibid. num 8. Iuris quod antea competebat etiam in tertij præiudicium valet conſil.2. num.51 fol.20. Vnica & unicum facit ſubſeudum conſ. 3.n 32.fol. 26. A Principe facta qn ſit nulla conſ. 5. num 21 fol.37. In tertij voluntatem collata, in ſuſpenſo eſt, donec voluntas ſuperueniat, ibid num.36. fol.39 Sine aſſenſu eſt nulla ibidem num.65. fol.42. Caſtri non poteſt illud propria authoritate inuadere, ibid.nu.77. fol. 43. Iniuſta præſumitur ex tedioſa poſtulatione orta ibid nu.82. Nec ita de facili conceditur ibid. num. 87. Feudi quod vacat ex vna cauſa, ſi vacet ex alia, non valet, ibid num.134.fol. 49 Quantitatis ſuper pluribus corporibus quando fiat deductio ibid. num.162. Facta præuia informatione, & decreto præſumitur ſolemnis conſ. 7. nu. 3. fol. 63. mediante pecunia tranſit in contractum.conſ. 10.num.7 fol. 87. Ex plenitudine poteſtatis inficiari non poteſt conſ.10. nu.51 fol.91. Auſert dominium etiam ſine cauſa ibid.nu.52.

Condictio, & vendicatio ciuiles ſunt actiones,& ex contractu naſcuntur conſ 108.nu.13 fol.405.

Conditio inducitur ex relatiuo ad futura conſ. 47.nu. 8. fol.200. Per dictionem, quidquid ibid.nu.11. Deficiens vitiat diſpoſitionem etiam piam ibid.nu.10. Impleri debet in forma ſpecifica conſ.70.num.3. fol.252. Rei legatæ aduenientis facit ſtatim dominiũ ad legatarium tranſire conſ.73. nu.11.fol. 261. Priuati non mutatur Fiſco herede, vel legatario conſ.75. nu. 22, fol.266. Si cum, vel ſine filijs deceſſerit, comprehendit etiam fœminas conſ.77.nu 2. fol. 274. Si naſcantur filij, impletur ſtatim natis quamuis deceſſerint ibid.nu.28. 29. Eſt indiuidua conſ 1.nu.1.fol.3. Fit per actiuum abſolutum conſ.5.nu. 29.fol.38. Si non impleatur omnia, quæ ſequuntur ſunt nulla ibid.num. 30. Debet impleri in forma ſpecifica ibid nu.31. Si non ſeruatur actus eſt nullus ibid.num.32. Eam habet naturam, vt implenda ſit, antequam emolumentũ perueniat conſ 5.nu.34 fol.40 Duplex eſt ibid.num. 48. Donec impleatur non dicitur contracta obligatio ibidem num 49. Reſoluens, donec fiat reſolutio actus eſt purus ibid.nu.50. Quando ſit ſuſpenſiua, vel reſolutiua ibid.nu.51.63.64. Donec impleatur, impeditur dominij tranſlatio nu.65. Impoſſibilis vitiatur ex defectu voluntatis conſ.5.nu.41 fol 33. Poteſtatiua quando actum ſuſpendat conſ.78.nu 17.fol.282. Declaratur ſecundum voluntatem teſtatoris conſ.79.nu. 20 fol.286. Dum pendet contractus non poteſt reuocari conſ.86.nu.118.fol.319 Simulata inducit fraudis ſuſpitionem conſ.97.nu 6.7 fol.373. Diſpoſitionis ſufficit, quod de facto impleatur conſ 115 nu.85.fol.455.

Conductor fiſci quando ad refirmandum cogatur conſil. 17.nu.4 fol. 108. Primus præfertur ſecundo in re fiſci ibid.nu.5. Non priuati ibid. nu 6.7. Vltimus facit ceſſare reliquas primæ locationis conſ.17.num.3. fol. 110.

Conductor primus quæſtionem prælationis inferre non poteſt, niſi reconductionem habeat in ſcriptis conſ.18. nu. 1.fol.108.

Confeſſio per bancum ſi numeratio non apparet, non præiudicat conſ.38.nu.1 fol 175 Mandato non adimpleto non nocet ibid.nu.2. Relatiua quando ex relato non apparet, nõ probat ibid.nu. 3. Quando maioris, vel minoris quantitatis attendatur ibid.nu.9. Creditoris nõ præiudicat in ſuſpectis conſ 64.nu 6 fol.239. Debitoris abſente creditore an probet debitũ conſ 72. nu 41. fol.256. Erronea, falſa, & per vim, & metum non valet conſ. 5.nu.133.fol.48. Extraiudicialis quando probat, vel indicium faciat conſ.107.nu 14.15.17.f.401.

Connexorum idem eſt iudicium conſ.16.nu.1 fol. 104.

Conſanguineus, vel alius ſucceſſor prematurè vocari nõ poteſt, conſ.50 nu.8 fol.212.

Conſenſus perficit contractum, & deceptus non dicitur conſentire conſ.99.nu 7.fol.372.

Conſequens qui vult, antecedẽs velle neceſsè habet conſ. 78.nu.5.fol.281.& conſ.79.nu.16 fol.285.

Conſeruator tenetur actione depoſiti conſ. 39 nu.3.f.181.

Conſiliarij S. C. Iudices ſunt delegati, ideo non tractant, niſi cauſas eis commiſſas conſ 28.nu.6.fol. 139. Quando, etſi ſuſpecti interueniunt de partium conſenſu requiritur decretum, in Præſide ordo ſuæ Excellentiæ ibid. nu.8. Non poſſunt eſſe arbitri ſine diſpenſatione S.E. ibid.nu.9. Vltimo creati vltimo loco ſedent conſ. 87.nu.20.77.fol.330.

Conſilium Collaterale vacante Prorege, quæ ſunt iuſtitiæ tantum facit conſ.5.nu.10 fol. 36.

Conſolidatio vſusfructus cum proprietate, quando ſtat in ſuſpenſo conſ.25.nu 8 fol. 127.

Conſtitutio pœnam eorum qualiter intelligatur conſil. 110.nu.1.fol 416.

Conſtitutũ adiunctum diſpoſitioni incertæ nullam transfert neque fictam poſſeſſionem conſ. 47.nu.5. fol. 200. Cum precario operatur tranſlationem dominij conſ.9. num 69 fol.84.

Conſuetudo ciuium eſt attendenda conſ.26.num. 13. fol. 131. Et præcisè in dote ibid.nu 14. Lex eſt loci, vbi viget conſ.46. num.12. fol.197. Veritati æquipollet, & facit de non licito licitum ibid.num.13. Attenditur in præcedentijs conſ.2.num.27. fol.16. Decennio

inducitur

inducitur ibid. num.28. Sufficit aliquando obſeruata num.29. Pro iuriſdictione acquirenda, eſt ſeruanda conſ.5.nu.6.fol.36. Et nouus vſus Capuani,& Nidi, an ſit contractus, vel vera conſuetudo conſ.115.nu. 1. 7.f.455. Si quis, vel ſi quæ, declaratur n.38.ibid. Quod facit deberi, dicitur ex fideicõmiſſo deberi ibid.n.45. Vincit,& imitatur legẽ ibid.n.47. Quod in feudis ſuccedat primogenitus facit quẽ tutũ in vtroq; foro ibid. n.48. Maiora concedere poteſt, quam lex ibid.n.56. Si quis, vel ſi quæ, ad quid inducta ibid.nu.74 Vltra ius commune aliquid operari debet, ibid.num 83. Excludit proximiores ex parte patris à bonis paternis, idẽque ex parte matris ibid.num. 84. Quare patrem, & proximiores excludat ibid. nu.86. Conſeruat bona in familia, ibid. nu. 87. Poteſt iubere, vt pater non ſuccedat filio num. 89. In diſtinctione bonorum differt à Iure communi ibid.nu. 109. Conſiderat gradum, & bonorum diſtinctionem nu.118. Si quis, vel ſi quæ, quid introduxerit nu. 126.127. Vt patre, vel matre exiſtente in medio locum habeat à multis notatur ibid.num.125.

Conſultatio Reg.Cam. parte inaudita non valet conſ.84. num.17.fol.301.

Conſultor effectus Iudex recuſatur conſil. 32. num. 3. fol. 162.

Contractus mutui incontinenti factus cenſetur correſpectiuus ad contractum dotis conſ.38.nu.5.fol.175. Vltimus attenditur ibid.nu.7. In alium transfuſus gaudet priuilegiis eius in quem ibid.nu.43.fol.179. Pro Iure congrui vitando eſt inualidus conſ. 40. num. 2. fol.183. In teſtamẽto factus qualiter ſubſtineatur conſ. 58.nu.2.3.fol.226. Ad gaudimentum ob fructuum incertitudinem validus conſ. 62.num.1.fol.235. Ex conuentione legem accipit conſ.71.num. 14. fol. 259. Primus quoad Iuris effectum dicitur voluntarius conſ.1.nu.30.fol.7. Regis ligat Regem etiam cum ſubdito conſ.2.nu.62.fol.21. Nullus nec naturalem, nec ciuilem parit obligationem conſ.3.nu.37.fol.26. Saluo aſſenſu celebratus in ſuſpenſo eſt, donec aſſenſus fiat conſ.5.num.47.fol.40. Legem accipit à conuentione conſ.7.num.6.fol.62. Non niſi expreſſa complectitur conſ.9.nu.75.fol.84. Sine aſſenſu reuocatur conſil.12. nu.16.fol.96. Dolo factus non eſt ipſo Iure nullus, ſed ope exceptionis conſ.14.nu.15.fol. 101. Si reuocetur omnia reducitur ad priſtinum conſ.15.nu.7 fol.102. Eſt de Iure gentiũ conſ.86.nu.110.f.317. Contra legẽ eſt nullus, conſ.90.nu.67.68. 69. fol. 354. Iudicatur ab effectu conſ.91.nu.18.fol.357. Et conſ.115.num.9. fol. 458. A patriæ conſuetudinis interpretatur ibid. num.12.

Contrahentium æqualis debet eſſe conditio conſ. 90. nu. 5.fol.346. Voluntas ex verbis colligitur conſ.91. nu. 21.22.24 fol.351.

Cor Imperator eſt linguæ conſ.70.nu.24.fol.254.

Correctio Iuris communis non præſumitur, ideò euitanda eſt conſ.102.nu.35.fol. 387.

Corruptelæ crimen capitale eſt, conſ.114.nu. 9. fol. 438. Eſt ſimile læſæ Maieſtatis ibid.nu. 10. Quare probatur per mediatorem num.38.49.52. 59. Officialis debent probari per quinque teſtes licet ſingulares conſil. 114. nu.99 fol 450.

Creditor quando agit à principio contra fideiuſſorẽ indemnitatis conſ. 67. num.1.2. fol. 243. Semper præfertur honorato in teſtamento conſ.75.num. 1.fol. 264. Si ſuccedat debitori quando actiones confunduntur ibid. num. 16. Quando auocet pecuniam exactam à Fiſco ibid.num.20.21. Hypothecariam intentans ſaltim ciuiliter poſſidere debet conſ.11. num.10. fol.93. Non habet recurſum contra emptorem rei, ſed contra creditores poſteriores, quibus fuit liberata pecunia conſ.11.num 17. 18. fol. 94. Prior tempore præfertur, & quid ſi ſit ad rem emendam poſterior conſ. 82. num.1. 2. fol.291. Anterior quando præferatur venditoribus bonorum extantium conſil.98. num. 15. fol.375.

Culpa cum voluntariè ineſt, nulla ratio excuſat conſ. 1. num. 35. fol. 7. Ommiſſionis, & commiſſionis differunt conſ.5.num.147.fol.51. In patre non placitata an placitetur cum filio ſucceſſore conſil. 108. num.10 fol.404.

Curator ad lites non datur minori, niſi quando tutorem non habet, vel ſi habet, inuentarium non confecit conſ. 22. num 1.fol. 117. Qualiter detur conſ.28.num.13. fol. 140. Datur hæreditati iacenti ibidem num. 14. & 33.

Curia hoſtilia prophanus locus, templũ dicebatur apud antiquos conſ.12.nu.16 fol.109.

D

Damnatorum bona quando fiſco applicentur conſil.109.nu 34 fol.411.

Data priuilegii anterior facit præcedere conſil. 2. num.32.fol.12. & num 33.34. Et quare num 39. 40. Inueſtituræ feudi vacaturi attenditur non tempus num.41.

Debitum quodlibet à principio eſt voluntariũ, ex poſt facto neceſſarium conſ. 10. num 42.fol.8. Deſcendens ex aliquo contractu ſumit naturam contractus à quo deſcendit conſ.14.num.12.fol.100. Maximè in dote ibid. num.11. Retinetur quouſque is qui debet non cõſequitur quod à ſuo creditore ſibi debetur conſ.30. num.23.fol.153. Defuncti non exequitur contra hæredem, niſi ſaltim ſummariè auditum ibid. num.26. Neceſſarium compenſatur cum legato, ſecus in voluntario conſ.55.num. 1. fol.223. Licitè ſoluitur à debitore qui non habuit mandatum, tametſi ſciente ſoluente eſſet alteri ceſſum conſ.32.nu.20 fol.195. Quando plenam liberationem producat ſi ſit ſolutum ibid. num. 22.

Deciſiones in exemplum non obſtant, & quare conſ. 7. num.56.fol.66.

Decretum loquens de debito intelligitur de neceſſario conſ.1.num.34 fol.7. Latum contra maiorem,& minorem citatos quando ſit inualidum reſpectu omnium conſ.17. num.6. fol.106. Sine termino, & iuris ordine non ſeruato rei iudicatæ authoritatem non habet conſ.77.nu.33.fol. 278. Proregis,& Collateralis Conſilii nullitatibus nõ obſtantibus exequitur conſ. 88.nu.13.fol.334.

Defendere qui me tenetur non poteſt in me impugnare conſ.82.nu.25.fol. 142. Me poſſum incontinenti, & cum moderamine conſ.109.nu.38.fol.411. Me poſſum ſine delicto ibid.nu.3.fol. 408.

Defenſio eſt omni Iure permiſſa conſ. 5.nu. 159 fol. 53. Non poteſt remitti per Principem, quia Iuris naturalis ibid. nu.111.& conſ.84.num.24.fol.302.& conſ. 85.nu.1.13.fol.303.

Defuncti memoria lapſo quinquennio damnari non poteſt conſ.5.nu.144.fol.50.

INDEX.

Delegatio inuito debitore fieri non poteſt conſ.86.nu.25. fol.311.

Delegatus an recuſetur conſ.32.nu.2.fol.162. Ad unā cauſam poteſt procedere ad omnes appendices conſil. 92.num.21.fol.362.

Delictum in dubio ſemper excluditur conſ.5.num.105. fol.46. Vt puniatur pœna ordinaria requiritur conſummatio conſ.19.nu.20 fol.112. In genere ſi non cōſtet corruit inquiſitio ibid.nu.13. Si non probatur reus abſoluitur conſ.102.nu.4.fol.384. Alterius alterum tenere, ſatis durum eſt, conſ.103.nu.18.19.fol.391. Non dicitur quod lege permittente fit num.33. Non præſumitur in actu, quod ſine delicto fit ibid.num.34. Graue interpretatur, prout deterius conſ.106 nu.29. fol.399. Difficilis probationis qualem probationem requirat conſ.114.nu.67.fol.445.

Delinquens dicitur quaſi contrahere cum Fiſco conſ.1. num.37.fol 8.

Demanij cauſa habetur, ac ſi cauſa libertatis eſſet conſ. 84.nu.4.fol.300. Omnes tangit ibid. num.10. Quando alienari poſſint conſ.86. nu.21.fol.311.

Demōſtratio fit ſuper certo corpore, taxatio ſuper incerto conſ.47.num.15 fol.201. Fit de præſenti, taxatio de futuro ibid.num.16.

Depoſitio à querelantibus approbata probat conſ.95. nu. 2. fol: 372. Inuerisſimilis non attenditur conſil. 107. num.5 fol.400.

Depoſitum faciendi prò nullitatibus à quo traxit originē conſ.30.nu.1.fol.150. Recepiſſe dicitur qui in commendā recepit conſ.39.n.8.fol.181. Promptam habet exequutionem conſ.61.nu.2.fol.233. Per fidem banci eſt notorium ibid. nu. 3. Realem numerationē probat ibid.nu 7. In mutuū tranſlatum fit Iure ſpeciali ibid. nu 10. Nullam recipit exceptionem conſ.8. nu. 2. fol. 288. Eſt pœnes deponentem quoad poſſeſſionem conſ. 5.num.69 fol.42.

Detemptor de facto priuari non debet conſ. 100. num.4. fol.379.

Determinatio plura determinabilia recipiens omnia debet determinare conſ.92.nu.36.fol.364.

Deus ſi Principi ſubiecit leges, nō tamen cōtractus cōſ. 2.nu.64 fol.21. Ex promiſſione obligatur conſ.7.nu.9. fol. 62. & conſ.10.num.9.fol.87. & conſ.86.num.115. fol.118. Non habet in factis redargutorem conſ. 2. nu. 8.fol. 22.

Dicta in vno loco quando præſumantur in alio repetita conſ.53 num.4 fol.218.

Dictio, ad, quando inducat conditionem conſ.5. num.37. fol.39. Tamen, eſt reſtrictiua, & limitatiua ibid.nu.61. Excedētia eſt modificatiua conſ 7.nu.57.fol.67. Quæcumq; eſt vniuerſale ibid.nu.58. Etiam, de ſui natura adiungit caſui magis dubitabili, & implicat minus dubitabile ibid.nu.62. Autem, venit continuatiuè, & repetit præcedentium qualitatem conſ.10 nu.22.fol. 88. Aliquid, verificatur in modico ibid.n.45. Nec, copulat, & cōiungit ibid.nu.48. Qualibet, eſt vniuerſalis conſ.20. nu.1.fol.113. Quodcumq; importat omnimodam generalitatem ibid. nu. 2. Omnis, nihil excludit conſ.31.nu.37.fol.159. Quatenus, facit conditionem conſ.38.nu.24 fol.177. Ritè, & rectè denotat Iuris ordinem, & ſolemnitatem ibid. num. 25. Vt ſupra, habet naturam repetendi conſ.53.nu.2.fol.218. Et multoties ponitur diſiunctiuè conſ. 60.nu.2.fol.231. Cum denotat cauſam finalem conſ.69.num.16.fol.249. Vt ſupra, quid importet conſ.70.nu.9.fol.252. Item, quid operetur ibid. nu.29. Tantū, cuius ſit naturæ conſ.77. nu.5.f.274. Vt ſupra, eſt repetitiua omniū qualitatū conſ.79.nu 18 fol.286. Et, quid importet conſ.87. nu. 57.fol.328. Eo plus, eo amplius conſ.91.nu.7.fol.356. Vt ſupra, ibidem num. 10.15. Semper conſ.93.num.9. fol. 367.

Dies interpellat prò homine conſ.66.n.6.fol.244. Etiam legalis conſ.1.nu.7.fol.4.

Diffida indultu remittitur conſ.102.nu.6 fol.384.

Dignitatem prior adeptus præfertur poſterioribus conſ. 2.nu.17.fol.16.& nu.38.fol.18. Parem habentes quis preferatur conſ.87.n.3.fol.323. Finitam habere effectus dignitatis ibid.nu.7. Quos habere ordines ibid. num. 14.

Diſcuſſa non præſumuntur non deducta conſ.1.num.20. fol. 6.

Diſpoſitio à ratificante non à ratificationem promittente facta cenſetur conſ.5.nu 53.fol. 41. Secūdum qualitatem perſonarum præſumitur conſ.6.nu.32.fol.59. Incerta fauore piæ cauſæ quando vitiatur conſ.47.num. 2. fol.200. Taxatiua qn corruat ibid.nu.12. Quando dicatur demōſtratiua ibid.n.13. Quādo deficiat ibid. nu.14. Prior per poſteriorem non inficiatur conſ. 47. nu.20 fol.202. Legis, & teſtatoris procedūt ad paria conſ.50.nu.5.fol.211. De præſenti nō trahitur ad futura conſ.79 nu 1.2.fol.284. Conditionalis non eſt irreuocabilis conſ.115.nu.66.fol.463.

Diſputare de factis Regis nemo debet conſil.2.num. 76. fol. 22.

Diuerſitas reſponſionis vitiat conſ.11.nu.8.fol.93.

Diuinare nemo tenetur conſ.106.nu.2.fol.397. Non admittitur in teſtamentis conſ.53.nu.15.fol.219.

Diuiſio feudorum per Proregem concedi non poteſt cōſ. 3.num.36.fol 26.

Doctor præcedit licētiatum conſ.87.nu.4.fol.323. & nu. 67. ibid. Secundum Doctorem quem allegat intelligitur conſ.92. num.13.fol.361. Imitatur oues ibid. nu. 40.fol. 363.

Dolus dans causā cōtractui reddit illum ipſo Iure nullū conſ.14.num.13.fol.100. Quando poſſit remitti ibid. nu.16. Quid ſit nu.17. Ex quibus probetur n.18. Præſumitur in faciente prohibita nu. 19. Præſumitur ex magna læſione conſ.24.num.17.fol.124. Eſt in eo, qui petit quod reſtiturus eſt conſ. 72.num.7. fol. 262. Et fraus idem ſunt conſ.98.nu.5.6.fol. 375. Quis propriè dicatur ibid.nu. 9. 17. Facit præſumi emendi animū abeſſe ibid nu. 13. Impedit dominij tranſlationē ibid. nu.14. Eſt contra ſubſtantiam contractus ibid.nu. 16. Inualidat contractum ibid.nu. 18.21. Malus quis ſit conſ.99.num.1.fol.376. Per quæ percipiatur num. 3. Annullat actum nu.4.5. Excludit conſenſum num. 6. Ex propoſito, & re ipſa æquiparātur nu.8. Requiritur in pœnis ſtatuti, non ſufficit culpa conſ.103.nu.20.fol. 391. Quando præſumatur conſ. 112. nu.31.fol.477. Quando æquiparetur cum dolo ex propoſito num.38. Renunciari non poteſt nu.39. In primo contractu adhibitus transfertur in ſecundum ortum habens à primo num.43.

Dominium vtile vnicum præſupponit poſſeſſionem naturalem vnicā conſ.3.nu.33 fol.26. Totius feudi ſemper reſidet penes ſubfeudatarium legitimè inueſtitum conſ.3.num.34.fol.26. Rei particularis ſubfeudi ſine aſſenſu alienatæ non abdicatur à Domino num. 38. Et poſſeſſio depoſiti pœnes deponentem eſt, conſil. 5. nu.69.fol.42. Eodem Iure transfertur quo conceditur

conſ.

I N D E X.

conſ.5.num.95.fol.44.Per quæ verba tranſeat conſ.9.nu.10.fol.76. Qualiter ex conceſſione Regia conſ. 10.nu.5 fol.86.Qualiter amittatur conſ.41.nu.4 fol. 190. Rei donatæ tranſit à die donationis conſ.51.num.15. fol. 214. Solutione pendente reſeruatum quare non tranſeat conſ.82.nu.5.fol.293.

Dominus directus præfertur vicino retrahere volenti conſ.1.num.61.fol.10. Purgat moram duorum menſium ſi vult præferri nu. 62. Præfertur etiam in alienationibus ſubhaſtis nu. 63. Poteſt rem capere eo inſcio alienatam, vel ob canonis non ſolutionem etiam ſine ſententia nu. 66. Etiam cum meliorationibus nu. 74. Rem ſibi deuolutam poteſt alijs concedere num. 76. Non fieri conditionis deterioris debet ex inopia vaſalli nu.80 fol.13.Vnum non plures habere deſiderat feudatarios conſ.3.num 13 fol.24.Vnus cum alio quando permittatur conſ. 45.nu.16 fol.193. Tenetur vaſallis auxilium præſtare etiam reſpectu rerum conſ. 86.nu.31.fol.312.Quando poſſit vaſallos vendere nu. 34.35.Malus cui ſit ſimilis n.52.fol.313. Infra annũ poteſt vaſallos retrahere ibid.nu.79.fol. 315. Directus non transfert feudum, ſed vaſallos conſ. 94. num. 11. fol. 370.

Domus communis propter ſocij delictum non debet deſtrui niſi refecta parte non delinquentis, conſ. 86. nu. 133.fol.320.

Donans an poſſit ante acceptationem reuocare conſ.112. nu.1.fol.422.& nu.21 fol.425.

Donare qui poſſit conſ.5.nu. 16.fol. 37.

Donatarius quando poteſt auocare bona donata conſ.51. nu 16.fol. 214. Quis præferatur ex duobus re tradita conſ.58.nu.21.fol.228.

Donatio contemplatione matrimonij an filiis acquiratur, vti filijs conſ.9.nu.8. 9. fol.76 Facta Titio,& ſuis intelligitur de hæredibus,idem ſi dicatur Titio,& filijs conſ.9.nu.37.fol.80.Si ſit facta patri,& demum filijs, non veniunt filij,niſi ſint hæredes patris. conſ.9.num. 43.fol.81. Præſumitur facta contemplatione notorum nu. 48.Facta filio quando eius, vel patris contemplatione facta cẽſetur nu.55. 57.58. Facta ſpõte à cõſanguineis viri,viro facta cẽſetur nu.56. Facta filio contemplatione matrimonij debet conferri conſ. 13.nu 8. fol 98.Facta ob cauſam,cauſa non ſequuta reſcinditur conſ.14.nu.1.fol.99.Contractus eſt bonæ fidei nu. 14. Omnium bonorum quando ſit valida conſ.29. nu.24. 25.fol.148. Confunditur cum matrimonio nu.26. Et conſ.112.nu.12.fol. 423.Ob merita quare non reuocetur conſ.35 nu.4 fol.169 Cauſa mortis requirit donatarij cõſenſum conſ.36.nu.12.fol.172. Quando ſit valida conſ.50 nu.9.fol.212. Eſt cõtractus conſ.58.nu.1. fol.226.Rei legatæ in teſtamento facta,nõ valet nu.9. 14.Siue acceptatione non transfertur etiam in pium locum nu.19. 20. Per filiorum ſuperuenientiam reuocatur conſ.66.num. 1. fol.241.Quando reuocari poſſit nu.2.7.12. Omnium bonorum quãdo prohibita nu.3. 14.Inofficioſa qualiter reuocetur n. 4. Propter merita quãdo ſubſiſtat nu. 10.Facta in teſtamento morte confirmatur conſ.70.nu.16.fol.253.

Dos in reſtitutione facit cauſam ſummariã conſ.21.nu.1. fol.116.A pari procedit cum alimentis num.7. Non habet reconuentionem cõtra nu.11. Non minus legitima eſſe poteſt conſ.24.num.4 fol.112. Succedit loco alimentorum, quibus renunciare non poſſumus, & quare nu.7.Quando dicatur indiſcreta nu. 12.Debetur etiam in vita patris conſ. 26.nu.5.fol.131.Vt dicatur congrua quæ requirantur num.16.Minus legitima eſſe non debet nu. 27.Qualiter arbitretur nu.45. Quando habet intereſſe annexum conſ. 28.nu. 15. fol. 141. Eſt quid vniuerſale conſ.29.nu.8.fol.149.Denotat effectum Iuris conſ.33.nu 48.fol.179. Non debet minui conſ. 53.nu 27.fol.222. Habet actionem contra maritum conſ.55.nu.3.fol. 223.Filiæ tradita quando cõfertur conſ.56.nu.3.fol.224. Si diſſipetur cui imputandum conſ.59.nu.4.fol.229. Non eſt propriè in bonis mariti conſ.68.nu.2.fol.245. Nec computatur in bonis viri nu.3.Quãdo acquiratur filiæ quoad dominium,& poſſeſſionem nu.8. Aſſignari poteſt ea ſub lege, qua contrahentes dixerunt conſ.71.nu.13.fol.259 Reſtituitur ſecundum pacta contractus,non conſuetudinis loci nu. 15. Non dicitur ſine matrimonio conſ. 82.nu.19 fol.295. Quãdo poſſit augeri de bonis fideicommiſſi conſ.112.nu 20.fol.424.Proprium eſt mulieris patrimonium num.35. Vt detur fœminis publicè intereſt conſ.112.nu.29.fol.426.

Dux quando alteri Duci præferatur conſ. 2.nu.26. fol. 16.Belli ſola mobilia inter milites diſtribuit conſil. 5. num.4.fol. 35.

E

Eccleſia iuſtitiæ eſt cultrix conſ.7.num.17.fol. 63. Semper eſt minor conſ.29.num.19 fol.148. Elapſo quadriennio nũm reſtitutionem habeat num. 20. Proprietaria debet Iura ſua fouere conſ.86. num. 60. fol. 314.

Electus ab electo à conſilio dicitur electus à conſilio conſ. 35.nu.8.fol. 170.Dicitur qui durat nu 9.

Emphiteuſis alienari prohibita non tranſit in fiſcum, & pro hæredibus quibuſcumque conceſſa conſ. 1.nu.39. & 41 fol.8.Pleno Iure ſpectat ad directum Dominum num.41.

Emphiteuta non alienat ſine conſenſu directi Domini cuiuſq; debet per menſes duos expectare conſ. 1.nu. 2. fol.3.& nu.60 fol.10. Deficiẽs in parte canonis, cadit à tota re n.8.Et etiam à meliorationibus nu.12. Alienum partem, cadit à tota nu.24. fol. 6.Quid ſi alienet prò franca num. 25.Si vendat pro allodiali an præſumatur in fraudem nu.26.Qui contrauenit ciuiliter,& naturaliter deſinit poſſidere nu.67.fol 11.Et quare nu. 68..Ad ius extinctum nõ poteſt redire nu.69. Cadit à Iure etiam ſine pacto,vel interpellatione conſ.1.nu.5. 6 fol.4. Vendens quare debeatur laudemium nu. 77. fol.12.Quis dicatur conſ.6.n.13.fol.57.Habet remiſſionem quando non poteſt vti ad rem deſtinatam num. 15.& nu.21. Habet remiſſionẽ pro parte, ſi pro parte pereat nu. 17.fol. 57. Vt per deteriorationem priuetur quæ requiruntur conſ.22.num 9.fol.119.

Emptor lite non denunciata non agit de euictione conſil. 42.nu.14 fol.188.Debet oſtendere venditori libellum in forma publica conſ.62.nu.5.fol.235.

Epiſcopus Doctor præcedit Epiſcopum non doctorem conſ.2. nu.21. fol.16.Conſecratus præcedit primo promotum conſ.87.nu. 5. fol. 323. Ante conſecrationem nõ dicitur Epiſcopus nu. 68.fol.329.Nec poteſt Iura Epiſcopalia exercere nu.70.

Eripiens per vim animalia à loco, vbi paſcere poſſunt qualiter puniantur conſ.95.nu.2.fol.371.

Error præſumitur potius, quam dolus conſ. 19. num.14. fol.112.Veritati non præiudicat conſ. 28.num.29.fol. 143. Quando toleretur in cauſa propria conſil. 90. num.

Digitized by Google

num.55.fol.353.

Etas quæ minor de Iure Longobarbo conſ.53. nu.32.fol. 220. Completa requirit exceſſum conſil. 97. num. 3. fol. 373.

Euentus triſtis non eſt attendendus conſ.9.nu.65.fol.83. Attenditur in delictis conſ.110.nu.23.fol. 419.

Euictio ſequuta ſuper re tradita creditori dat actionem ad primeua Iura conſil.38.num.51.fol.180. Excludit agentem conſ.52.nu.10.fol.216. Non venit non facta denunciatione conſ 62.num.2.fol.235. Non debetur, niſi ſequuta ſit exequutio num 7.9.10.

Exceptio rei iudicatæ,vt obſtet,quæ requirantur conſ. 1. num.13.fol.5.& nu.55.fol. 9. Quando non obſtet nu. 16.18. Quando actum impugnat conſ.12.num.2.fol. 95. Pragmaticæ editæ Thori, quando locum habeat num.3. Rei traditæ impedit litis ingreſſum conſ.28. num.23.fol. 142. Euictionis excludit agentem num. 24. Periurij impedit litis ingreſſum nu. 26. Tranſactionis impedit ingreſſum conſ. 28.nu.18.fol.142. Rei iudicatæ quando obſtet conſ.29.num 1.9.11.fol. 147. Solutionis impedit exequutionem conſ.30.num. 31.fol.154. Firmat regulam in non exceptuatis conſ. 45.nu.22.fol.194. Euictionis excludit agentem conſ. 52.nu.10 fol.216. Non numeratæ pecuniæ habet locum in ſolo mutuo conſ.61.nu.8.fol.233. Rei competit fideiuſſori conſ.67.nu 10.fol.244. Firmat regulam in non exceptuatis conſ. 70.nu.31.fol.255. Quæ obſtat in interdicto recuperandæ, obſtat in retinendæ conſil. 87.nu.81.fol.330. Iuris defectus quid operetur conſ. 108.nu.17 fol.405.

Excluſus à toto dicitur à parte totius conſ. 3. nu.23.fol. 25. Qui eſt, facit deſcendentes ex eo excluſos conſil. 109.nu.65.fol.414. Item omnes qui excluſo coniunguntur conſ.115.nu.30 fol.459.

Excuſatur qui non fecit quod non potuit conſ.5. nu.151. fol. 52.

Excuſſio quando locum non habet conſ.67. n. 3 fol.243.

Exequens plus debito poteſt reſiſti conſil. 95.num. 9. fol.372.

Exequi an poſſint iuſſa Principis parte non citata conſil. 84.nu.26.fol.302.

Exequutor teſtamenti an poſſit ſibi legata propria authoritate capere conſ.72.nu.1.fol.259.

Exhæredatio requirit cauſam in patre conſ.56.nu.5.fol. 224. Filiorum qualiter facienda ſit conſ.77.num.7. fol.275. Odioſa eſt conſ.101.nu.4.fol.382. Poſthumi quare irrationabilis n.5. An exhæredatis debeatur legitima c[illegible] 15.nu 58.fol.462.

Extentio non fit in correctorijs conſ.10.num.25.fol.88. Ceſſat in [illegible]

Extimatio rei fit ſecundum redditus conſ.6.n.26.fol.58.

F

FAcere quiſquis præſumitur in dubio, quod ſibi licet conſ.95.nu.4.fol.371.

Faciens per aliũ videtur per ſeipſum facere conſ. 5. nu.72.fol.42.

Facta à maiori parte in tangentibus omnes,vt ſingulos, non valent vno contradicente conſil. 84.num.11. 14. fol.301.

Facti quæ ſunt probari debent conſ.15.nu.8.fol. 103.

Facti veritate inſpecta proceditur in Regno conſ. 104. nu.11.fol.393.

Factum præcedentis non præiudicat ſubſequenti conſil. 51.num.11. fol.214.

Falſa dicere ſolito non creditur conſ.107.nu.21.f. 402.

Falſitas eſt mutatio veritatis conſ.14.nu.20.fol.100.

Falſitas, & occupatio in actu nullo, & ſine damno an puniatur conſ.19.nu.12.fol.112.

Fama bona iuuat in officiali, & quæ requiratur de Iure Regni conſ.114.nu.75 fol.447.

Familiares mandare Domino inuериſimile eſt conſ.107. nu.13 fol.401.

Fauorabilia ſunt iudicanda,vt cæteris nulla fiat iniuſtitia conſ.53.nu.30.fol.220.

Fœminæ in Regno excluditur à maſculis, & quid in vterina tantum conſ.8.nu.3.fol.69. Vt non ſuccedant multis legibus ordinatur ibid.nu.5. fol.eod. De dotibus qualiter,& quando teſtentur ibid.num. 18.fol.72. Excludi propter maſculos intelligitur præter legitimam conſ.26.nu.24.fol 132. Propter paragiũ excluduntur à ſucceſſione parentum conſ 38.n.10.fol.176. Quando inſtituuntur non dicitur conſideratum fideicommiſſum fauore agnationis conſil.53.num.10.fol. 219. Duodecimo in anno poſſunt facere teſtamentum conſ.53.nu.31.fol.220. Et ſi non admittãtur cum maſculo habet tamen legitimam loco portionis legitimæ conſ.69.nu.10.fol.249.

Fœminis hæreditas matris ſtrictius debetur quam patris conſ.8. nu.20.fol. 73.

Feriata die actus, & citatio coram Principe fieri poſſit conſ.88.nu.16.fol.334.

Ferro viam aperit,qui per contraria tranſit conſ.90.nu. 19.fol.347.

Feuda, & ſubfeuda æqualiter diuidi prohibentur ibid. nu.14.fol.25. Non differunt teneantur à Rege, vel à Barone ibid. nu.15. Non habent caput, & quid ſi aliqua pars vocetur caput feudi ibid. num.18. Licet diuerſa habeant corpora,& territoria,tamen vniuerſitas eſt facti ibid nu.27.fol.25.

Feudalis res vt dicatur,quæ requirantur conſ.40.nu.6. fol.183. Alienari, permutari,vel minui Conſtitutione Regni prohibetur conſ.83.nu. 7.fol.297. Alia lege qua tenetur non datur ibid.nu. 13. fol. 298. Vti burgenſatica alienata amittitur ibid.nu.14.

Feudatarius reſpectu feudorum diuerſorũ diuerſas perſonas repreſentat conſ.34.nu.11.& 15.fol.168.

Feudi,eiuſque partes alienari prohibentur,& quibus iuribus conſ.3.nu.1.fol. 23. In Regno ſecundum ſtatuta regni conceſſa cenſentur conſ.eod.nu.6.fol. 23. Diuiſa non transferuntur ibid.num 8 fol.24. Alienatio ſine aſſenſu nunquam præſcribitur ibid.nu.9. fol.eod. Francorum Iure viuitur in Regno, ideo feuda omnia ad primogenitum ſpectant ibid.nu.5.fol.eod. Francorum Iure ſunt feuda indiuidua ibid.nu.7.fol.eod.

Feudi vacaturi conceſſio prohibita, & quando conſil.5. num.139 fol.49. Priuatio non fit niſi coram paribus nu. 145. fol.50. Propter ſeruitia non præſtita, non amittitur ipſo Iure nu.148. fol. 51. Contemplatione patris datum, cenſetur primo patri, deinde filio, vti hæredi conſ.9.nu.68.fol.84. Difficile conceduntur ad manus mortuas venire conſ.12.nu.15.fol.96. In vita alienata, ſeu refutata non remanent in hæreditate patris,& ideo de eis filiæ legitima non debetur conſ.23. nu.7.fol.121. Omnia in Regno ſunt hæreditaria ibid. num.10. Debent concedi vaſallis, quos Rex elexerit conſ. 33.nu.17.fol. 166. Inſcio Domino acquirens dicitur dominium contemnere ibid. nu. 20. Dupliciter diuidi poteſt conſ.34.num.1.2.3.6.fol. 167. Quando

alienatur

alienatur ſpecialis aſſenſus requiritur ibid.nu.5. Tacitè, vt dicatur diuiſum de æquitate, non de rigore procedit conſ.34 nu 7.fol. 168. Francorum Iure reguntur in Regno ibid.nu.8. Semel Regio cum aſſenſu diuiſum feudum eſt de per ſe, ſicut feudum diuiſum permiſſu legis ibid nu 9. Semel diuiſum amplius ſine Regis aſſenſu vniri non debet ibid.nu.10. Quaternatum non inconuenit in terra Baronis eſſe ibid. nu.16. Et bona tenens in terra Baronis non iurat Baroni, ſed Regi ibid num 17. Quando ſeparatur videtur in eo omnis aut qua iuriſdictio tranſlata ibid.nu.78.

Feudi conceſſio intelligitur ſecundum ius loci, vbi ſitum eſt conſ.102 nu.31.fol.387.

Feudo nemo priuatur, niſi de culpa legitimè conuictus conſ.5.nu 128 fol.48. Nemo priuatur, niſi cauſa cognita per ſententiam ibid.nu.129.

Feudo dominanti loquenti an detur facultas ſua membra reintegrandi conſ.86.num.100 fol. 317. Reuerſo ad Dominum dicitur annus fertilior ibid. nu. 101. Natura quæ ſit conſil.94.nu.9. fol. 370. De quo ſoluitur quarteria ſine aſſenſu alienatur ibid num.14.fol. eod. Tranſit ad extraneos quando non præſtatur fidelitas, neque perſonale ſeruitium ibid.nu.17.

Feudum, ſeu fundus vectigalis non diuiditur nè ſolutio confundatur conſ.3.num.30.fol. 25. Eſt homo mutus ibid.nu.39 fol.26. Si vendatur cum iuribus Domini, Dominus non poteſt venditionem impugnare conſ. 4. nu 20 fol.30. Venditum cum pacto de retrouendendo ad inſtãtiam creditorum, cum aſſenſu in eius pretio creditores anteriores etiam ſine aſſenſu præferuntur ibid.nu.33 fol.30. Freccia dictum reijcitur conſ. 5.nu.17.fol 37.

Fide recta nihil in Principe ſplendidius conſ. 7. nu. 16. fol.63 Seruare debet eam Princeps conſ.86 n.94.fol. 316. Per contractus inobſeruantiam ea fallitur conſ. eod.nn.117.fol.319.

Fideicommiſſa, & legata contraria teſtatoris voluntate ipſo Iure non valent conſ.58.nu.23.fol 228. Conditionalia impleta debentur conſ.59.nu 1.fol.229. Poterna non poteſt alienare filia ibid.num.7.fol. 230. Ex quo quid factu eſt, & onerosum non præſumitur conſ. 70. nu.56 fol.252.

Fideicõmiſſa, & legata nuda voluntate adimuntur ibid. num.27.fol.277. Quando ad hæredes tranſmittuntur ibid.nu.30

Fideicommiſſaria bona ruinam minantia poſſunt alienari conſ.77.nu.1.fol.274.

Fideicommiſſarius non poteſt, dum hæreditas iacet recuperare bona fideicommiſſo ſubiecta, & ſi fecerit tenetur reſtituere conſ.28.nu.35.fol. 144.

Fideicõmiſſarius abſque detractione fideicommiſſi bona capit propria auctoritate conſ.72.nu.3.fol. 260. Pro ſua poſſeſſione tuenda poteſt curiam adire conſ.73.nu. 1 fol. 261. Si moriatur tranſeunt actiones, & dominium ad ſecundum abſque traditione ibid. nu. 5. Eſt Dominus fructuum pendentium ibid.nu.6.8.

Fideicommiſſarius capit o primo fideicommittente conſ. 78.nn.8.fol.281. Ad onera grauati non tenetur ibid. num.9.

Fideicommiſſarius poteſt rem fideicommiſſo ſubiectam in dotem dare conſ.113.num.23.fol. 433. Et ei, quæ actio oriatur ex fideicõmiſſo conſ.115.nu 47.f.461.

Fideicommiſſo familiæ fauore erecto veniunt prius, meliorationes, maſculis ordine ſucceſſiuo conſil. 110. numer.15.fol. 380.

Fideicommiſſum coniecturis, & voluntate tacita inducitur conſ.48.nu.1.fol.203. Inducitur ſi dicatur rogo prædia cures, vt ad filios perueniant ibid. num.4.fol. 204. Inducitur ex actu, ex quo ſic neceſſario infertur ibid.nu.6. Inducitur quando dicit teſtator, quod bona perueniant ad nepotes ibid.num.7.fol. 205. Per quæcumque verba concipitur ibid.num.9. Vt inducatur ſufficit teſtatoris verba non repugnare ibidem numer.11.fol 206. Vnum plura poteſt capita continere conſ.50. num.1. fol.210. Quando ſimplex, & abſolutum ſit ibid.nu.3 fol.211. Quibuſcumque verbis concipitur ibid. nu.10.fol. 212. Quando ſimplex eſt, vel purum conſ.51.nu.2.fol.213. Inducitur per prohibitionem alienationis ibid. num. 3.fol. 214. Primo ordinanti ſucceditur ibid nu.12.fol.eod.

Fideicommiſſum purum inducitur, quando teſtator voluit bona in familia conſeruari conſ.74 nu.2.fol. 263. Inducitur per verba prolata per modum cauſæ ibid. num. 3.fol. eod. Item per verba in perpetuum ibid. num.5. Simplici prohibitione de non alienando non inducitur, cum nudum præceptum teſtatoris nihil operetur conſ.76.nu.7.fol.269. Reciprocum vt inducatur neceſſe eſt reciprocam ſubſtitutionem ibid.nu. 13. fol.170.

Fideicommiſſum, & maioratus idem ſunt conſ.109.nu. 18.fol.409.

Fideiuſſor obligatur ex contractu ſtricti iuris conſil. 42. nu.1.fol.182. Non tenetur in plus quam ſonant verba ibid.num.2. Qui promiſit pro Officiali Reipublicæ non tenetur ad pœnam maleficij ibid. num 4. Teſtis non extenditur ad vſuras ibid.nn.5. Non tenetur ad quantitatem amiſſam per creditorem, decoctione debitoris ibid.nu.6. Rei certæ non tenetur ad incertam ibid.num.7. De præſentando, præſentatione liberatur ibid.nn.11.fol.188. Per nouam cautelam, & nouarũ perſonarum interuentu liberatur ibid.nn.13.

Filiatio qualitas eſt naturalis, & non vincitur ab hæreditaria conſ.9.nu.4.fol.75.

Filia ſi propter pulchritudinẽ nubat pari, non debet legitima defraudari conſ.26.nu.30.fol.132. Si cum legitima condignum virum inuenit æqualis eſt ei danda portio à fructibus ibid. nu. 31. Maritata à patre cum minori dote quam eſt paragium etiam ſi renunciauit ſupplementum petere poteſt ibid. num. 32. Incongruè à patre dotata congruum dotis ſupplementũ petere poteſt, ibid.nu.36. fol. 133. Arbitrio tamen boni viri ibid.nu.43.44 fol.134. Ratione ænormiſſimè læſionis videtur à patre circumducta ibid.num. 46 fol.134. Conſequitur legitimam à iure, non à patre ibid.num.54.fol.135. In vita patris dotata an. auctis facultatibus ſupplementum petat inſpecto tempore mortis ibid.nu 56.57.& 58.

Filia quando excluditur propter dotem eſt idem, ac ſi per ſtatutum conſ.38.nn.47.fol.179. Fœmina rebellis ſuccedit extraneis conſ.101 nu.9.fol.382.

Filiæ propter maſculum excluſæ debetur paragium conſ. 8.nu.6.fol 70.

Filij appellatione in materia rebellionis, non venit fœmina conſ.101 nu 8 fol.382.

Filij in legato non incipiente à perſona patris veniunt, vti filij conſ.9.nu.20.fol.78.

Filij ſub regimine patris præſumuntur conſ.38.num.16. fol.177.

Filio

Digitized by Google

INDEX.

Filio quando patris occaſione donatum dicitur conſ.9. num.49.fol. 82. Sicuti iu anteſat, vti hæredes ſuccedunt, ita in alijs donatis ibid.nu. 66.fol. 83. Paternũ contractum tenetur ſeruare, etiam ſi ſuam tangat legitimam conſ.23.nu.12.13.fol.121.

Filiorum appellatione qui veniant conſ.94.nu.2.fol.369 Maſculi rebellium ab omni hæreditate excluduntur conſ.101.nu.1.fol.382. Naſcituro exhæredato non intelligitur exhæres ſcripta poſthuma conſ. 101.nu.3. fol.382.

Filiorum, & hæredum mentio in contractibus qualiter intelligitur conſ.9.nu.5.fol.75.

Filiorum ſequens nominatio intelligitur ſecundum præcedentem ſtipulationem pro hæredibus conſ.9.nu.27. fol.79. Appellatio regulatur à præcedenti verbo hæredum ibid.nu.44.& 45.fol.81.

Filiorũ appellatione quandoq; veniunt nepotes conſ.48 num.10.fol.206. Inſtituti ex perſona alterius fratris præmortui, & inſtituti venire nõ poſſunt patre viuente conſ.49.nu.12.fol.209. Appellatione veniunt maſculi, & fœminæ conſ.51.nu.4.fol 214.

Filios in conditione poſitos non cenſeri vocatos, ſed ab inteſtato ſuccedere, qualiter intelligatur conſ.48. nu. 2.fol.203.

Filius adeundo ſimpliciter non cenſetur agnouiſſe onus ipſo iure à lege reiectum conſ.77.nu.18.fol.276. Inſtitutus in vſufructu ſubſtantiæ patris videtur in nihilo inſtitutus ibid.nu.19. Per patritiatus dignitatem efficitur ſui Iuris conſ.87.nu.27.fol.325.

Filius de bonis alteri legatis non exigit legitimam conſ. 52.num.11.fol.216. Oportet quod inſtituatur, vel exhæredetur, nec ſufficit, quod in teſtamento nominetur ſolummodo conſ.56.num.4 fol.224. Occiſoris, caret occiſi ſucceſſione, & quid ſi expreſsè ſit vocatus conſ. 109.nu.19.fol.409.

Filius familias, nec delinquendo alienat ibid. num. 57. Spurius ad ſucceſſionẽ ſui patris nõ admittitur ibid. nu.66. Excluſo, cenſetur excluſa mater, ſiue auia conſ 115.nu.17.fol.452. Fideicommiſſarius cenſetur omnia in agnatos alienaſſe cum moritur ab inteſtato ibid. nu. 52. Non tenetur inſtituere patrem in bonis maternis ibidem num.93. Quando patri præmoritur dicitur ordo naturæ perturbatus ibidem num. 100. Quæ teneatur patri relinquere de bonis maternis ibi. num 119.

Finis habens neceſſariam conſequentiam à primo, retrotrahitur ad primum conſ.87.nu.61.fol.328.

Finis, & euentus certum facit de primo conſ.38.nu. 39. fol.179.

Fiſci patronus quando poſſit recuſari conſ.32.nu.12.13. 14.fol.163.

Fiſcus, & Officiales alterius bona non niſi per ſententiã capere poſſunt conſ.75.nu.8. fol. 265. Si ante tempus agat actio eius perimitur, ſicut in priuato ibid. nu. 9. 10. Et quare nu.11.12. Hæres tenetur ad onera ibid. nu.15.17.18.fol.266. Priuato ſuccedens vtitur Iure priuati ibid.nu.19. Vt auferat, quæ requirantur conſ. 109.nu.60.62.fol.413.

Flagitium proficiens capite punitur, non proficiens deportatur conſ.110.nu.24.fol.419.

Flumina de facili ad mare redeunt vnde exeunt conſil. 86.nu.99 fol.317.

Forenſes includuntur in ſtatutis, quoad bona loci ſtatuentium conſ 71.nu.5.fol.258. Ratione rei ſitæ ſubduntur illi curiæ, & coguntur reſpondere ibid.nu.7.

Forma quando deficit in actu, agens dicitur delirare conſ.5.num.33. fol. 38. Formæ renunciari non poteſt conſ.90.nu.9.fol.345.

Fortiato fugienti à triremibus duplicatur pœna conſil. 103. numer. 15. fol. 390.

Foſſatum in agro alieno factũ refici debet Domino conſ. 86.nu.132.fol 320.

Frater conſanguineam ſororem excludit ſoluto tamen paragio, & quid in vterino conſ.8.nu.1.fol.69. Vterinam dotare tenetur ibid.nu 16.fol.72. Quando ſorores dotare teneatur conſ. 26. num.61.fol 136. Tenetur dotem dare ſorori etiam caſte viuenti, & non nubenti conſ.69.nu.9.fol.248. Vt ſororem excludat debet illam dotare de bonis paternis, & maternis abſq; onere ibid.nu.11.12.13.14.

Fraus probatur per inditia conſ.98.nu.4.fol.374. Quid ſit ibid.nu.6.7.

Fræcciæ dictum reijcitur conſ.5.nu.17 fol.37.

Fructus pro præterito emphyteuticæ rei deuolutæ debentur conſ.1.nu.56.fol 10.

Fructus, & damna recuperantur conceſſo remedio capitulorum Regni conſ.31.num.29 fol.158. Diuerſi eodem in territorio poſſunt eſſe diuerſorum.conſ.45.nu. 18.fol.194. Sunt pars ſoli conſ.68.nu.19.fol.240. Dotis oneribus matrimonij deſeruire Reipublicæ intereſt conſ.59.nu 22.& 25. Pendentes poſt mortem grauati ad fideicommiſſarium ſpectant conſil.72.num.5.fol. 260. Et ſunt pars ſoli conſ.73.nu.12.fol.262.

Fructus, & legata augent hæreditatẽ conſ.75.nu.5.f.265. Et iudicio teſtatoris fructus percepti quando compenſantur conſ.77.nu.16.fol.276.& nu. 21. Et ſententiæ poſt quatuor menſes debentur conſ.78.nu.20.fol.282. Rei iudicatæ exequuntur non per ſententiam hominis ſed legis ibid.nu. 21. Quando non ſunt correſpectiui ad ſolutionem obligatus non tenetur conſ.90.nu. 4.fol.346.

Fugitiuus debet capi, cuſtodiri, & ad curiam reduci conſ.110.nu.6.fol.417.

Furata apud quemcumq; inueniantur proprijs Dominis redduntur conſ.59.nu.12.fol.230.

Furtiua res debetur, & pœna pro furto conſ.1.num.58. fol. 10.

Furtum, & damnum diuerſa ſunt conſil. 10. num. 31. fol. 89.

Furtum eſt de alieno largiri conſ.77.nu.12.fol.275. Rei furtiuæ non transfertur dominium conſ. 90. num.19. fol.375.

Futura non veniunt in conceſſione preſentium conſ. 5. nu.136.fol. 49. Solus is concedit, qui ſuperiorem non recognoſcit ibid.nu.139.fol.49.

Futuro, & incerto ab euentu quæ pendent non ſunt in conſideratione ibid.nu.43.fol.40.

G

GAbellæ exactionis, & immunitatis non eſt eadem ratio conſ.10 num.32.fol.fol. 89. Conditio omnes tangit conſ.63.nu.10 fol.238.

Geminatio habet vim clauſulæ, non obſtante lege, & clauſulæ, ex certa ſcientia conſ. 2.nu.59. fol.20.

Gener ſi reſtituit dotem ſocero ignorante filia, non liberatur conſ.68.nu.29.fol.246.

Generaliter dictum generaliter eſt intelligendum conſ. 4 nu.13.fol.29.& conſ.46.nu.9. fol.196. Et indiſtinctè probata trahuntur ad futura conſ.79.nu.3.f.284.

Gene-

I N D E X.

Genetiuus adiunctus dictioni, ex, ſignificat originē conſ. 115.nu.115 fol.468.

Gloſæ authoritas cæteris præferenda conſ.1.nu.65.fol 11. In l.ſi tibi 10.§.ſi partus ff.de pactis, declaratur conſ. 9.nu.2.fol.75. In cap.eam te, de reſcript.ſoluitur conſ. 87.nu.18 fol.324.

Gradus prærogatiua an faciat ſubingreſſionem ceſſare conſ.109.nu.51.fol.413. Fauorem agnationis multiplicari non debet conſ.53.nu.8.fol.218.

Gratia facta à Rege ſtatim verbo prolata afficit omnes etiā ignorantes conſ.2.nu.2.fol.15. A die datæ profecta conditionem non recipit num.43.fol.18. Verbo Principis perficitur nu.46 Per verbum fiat ſignata, dicitur ſtatim perfecta conſ.87.nu.40.fol.326. Principis, pleniſſimè interpretanda conſ.102.num.38.fol. 388. Statim voce prolata ſuum conſequitur effectum conſ.106.nu.12.13.fol.397.

Grauatus in vno releuandus eſt in alio conſ.94.num.15 fol.370.

Gubernatores Prouinciarum nihil accipere poſſunt à Prouincialibus conſ.114.nu.98.fol.450.

H

HAbere nemo poteſt dicere, quod à ſolo Principe poteſt, conſ.5.nu.42.fol.40.

Habitatores propter malignos ſpiritus poſſunt conductionem deſerere, ſoluta ſola mercede temporis quo habitarunt conſ.57.nu.1.fol.225.

Hæreditas filij humanius ad matrem, quam ad patrem alterius matrimonij ſpectat conſ.25. num.22. fol.128. Subſtinet perſonam defuncti conſ.28.num.31 fol.143. Iacens ceptam vſucapionē complet, & fructus acquirit nu.32. Libertorum ad patronum defertur conſil. 10.nu.27.fol.58. Infra quantum tempus eſt adeunda conſ.29. num. 15. fol.147. Pacto dari non poteſt, conſ.58.num.4 fol.226. Eſt nomen vniuerſale continens actiones actiuas, & paſſiuas conſ.70. nu.34.35. 36. fol. 256. Dicitur etiam ſi nulla ſuperſint corpora nu.37. Iacens ſubſtinet vices defuncti conſ.75.nu.3. fol.265. Quod acquirit hæredi aducitur nu.6. Propter adiunctum non adimitur conſ.77. nu.9. fol 275. Non adita per vnum, alteri conſocio accreſcit, & ad hæredes tranſmittitur nu. 31. fol. 278. Auita non adita, an tranſmittatur nu.32.

Hæredum appellatione maſculorum ex corpore legitimè, non veniunt deſcendentes, niſi ſint hæredes conſil. 9. nu.33 fol.79. Requirit quod vocatus ſit hæres nu.18. fol.77. In feudo non veniunt filij, niſi ſint hæredes nu. 32. fol.79. In teſtamento veniunt deſcendentes conſ. 76.nu.1.fol.268. Quando prædilecti cenſeantur nu.3. Comprehendit etiam extraneos nu.17.

Hæres vendens rem hæreditariam pro ſumma ſoluta creditoribus non moleſtatur conſ.11.nu.19.fol.94. Semel amplius deſinere nō poteſt conſ.23.nu.2.fol.120. Sine inuentario tenetur vltra vires nu. 8. Simplex in feudo non poteſt alienationem paternam reuocare nu 11. Per inuentarium non tenetur vltra vires conſ. 29.nu.5.fol.146. Hæredis, venit appellatione hæredis conſ.49.nu.11.fol.209. & conſ.76.nu.18.fol.270. Sine inuentario confundit actiones conſ. 52. nu. 5.fol. 216. Contra factum patris non venit, etiam in diſpoſitis de re ad filium pertinente nu.6. Adeundo comprobat facta defuncti num. 7. Quando duas detrahit quartas nu.9. Quando dicatur adire num, 4. fol. 215.

Scriptus capit ſolus, tametſi teſtator alios nomina re velle dicat conſ.53.num.18. fol. 219. Grauati qualiter conſtituatur in mora conſ.73.num.2.fol.261. Quando teneatur de damnis fideicommiſſario nu.4.

Hypotheca dat ius reale conſ.93 nu.11.fol.367.

Hypothecaria, & ſeruiana idem ſunt, conſ.93.num.13. fol 367.

Homicida per inſidias poteſt ab Eccleſia extrahi conſil. 102.num.22.fol. 386. Quando etiam ſi ſit ſubſtitutus excludatur conſ.109.nu.26.fol.410.

Hominis prouiſio facit ceſſare prouiſionem legis conſil. 109.nu.51.fol.413.

Honeſtas, & boni mores non minuunt pœnam conſ.108. nu.2.fol.403.

I

IGnorantia in facto proprio non præſumitur conſ.29. nu.22.fol.148.

Imolæ, & Decij contrarietas reijcitur conſ. 5. num. 62.fol.42.

Impeditus loci diſtantia reſtituitur de iuſtitia conſil. 87. nu.43 fol.326.

Imperator, Fiſcus, & Reſpubl. habent nedùm propria, & priuata patrimonia, ſed etiam alia ſpectantia ad culmen Imperij conſ.18 nu.15 fol. 109. Quem rebellem aſſerens, quando probet conſ.5.num 108. fol.46. Qualiter ſit mundi Dominus conſ.45. nu.10 fol.196. Conſtantinus donauit Romam Papæ Syluestro, cum conſenſu populi conſ.86.nu.3.fol.308.

Importunitas ex actuum contrarietate arguitur conſil.5. nu. 83 fol.43.

Impoſſibile dicitur quod minus valde deſideratur conſ. 3. nu.40.fol.39.

Impoſſibilis conditio vitiatur ex defectu voluntatis ibid.nu.41.

Immunitas ſpecialiter conceſſa per generalem onerum impoſitionem non tollitur conſ.7.nu.21.fol.63.

Incapax omnem ſpem ſuccedendi amittit conſ.109.n.32. & 64.fol 408.

Incertitudo vitiat contractum conſ.47.nu.1.fol.200.

Incidentia, & emergentia naturam principalis ſequuntur conſ.89.nu.3.fol.341.

Incluſio vnius, excluſio alterius conſ. 101. num.19. fol. 382. & conſ.115.nu.62.& conſ.16.nu.16.

Indignus ſuccedit, ſed Fiſcus in illius perſonam aufert conſ.109 nu.1.fol.403. Sed donec Fiſcus capiat, remanet pœnes hæredem ibid.nu 2.& 33. Vno ēxiſtente, capax accipit ibid.nu.23. & nu.29. Quis dicitur ibid.nu.18. Et qui incapax ibid.nu.20.

Inditia ſpectantur ad voluntatem percipiendam conſ. 1. nu.32.fol.7.

Inducta in fauorem non retorquentur in odium conſ.92 num.24.

Inimicitia inducit iuſtam cauſam recuſandi etiam Iudicem ordinarium conſ.32. nu.10.fol.161. Debet eſſe magni momenti, vt faciat inditium conſ.105.nu.12. & 13. fol 395. Vt incidat in mandati ſuſpitionem n. 16.

Inimicus etiam à tergo inimicum offendens, non dicitur proditor conſ.102.num.19. fol.386 Præcauere debet nè incidat in inſidias inimici ibid.nu.20

Iniquitas nemini fit, cum quis ad ſuum ſtatum antiquum reducitur conſ.2.nu 52.fol.20.

Iniquum eſt ex vnius facto alium grauare conſ.1.nu.51. fol. 9.

Iniuria

Digitized by Google

INDEX.

Iniuria facta viro præſumitur facta vxori con. 19. num. 10 fol. 112.

Iniuriandi animus non præſumitur in dubio conſil. 19. num. 5. fol. 111.

Iniuriæ occaſio naſci non debet, vnde Iura naſcuntur conſ. 5. nu. 76. fol. 42.

Innocens ſuccedere poteſt conſ. 109. nu. 5 fol. 408. & nu. 50. fol. 413

Inquiſitio ex cauſa erronea redditur nulla conſ. 19. nu. 17 fol. 112.

Inſtantia ſi perit, non pereunt effectus, iàm conſumati, inter quos eſt vitium litigioſi conſ. 4. num. 10. fol. 29. In cauſis dotalibus non perit ibid. nu. 11. Licet pereat, effectus tranſmiſſionis ad heredes non perit ibidem. nu. 16. Cauſæ criminalis biennio perimit etiam lite non conteſtata conſ. 19 nu 1. fol. 111.

Inſtitutio, & ſubſtitutio non comprehendit diuiſa per patrem in vita conſ. 70. nu. 12. fol. 254. Ad proxima præcedentia refertur conſ. 74 nu. 7. fol. 263. Benignè accipienda conſ. 79. nu. 8. fol. 274. In proprietate, & vſufructu facta, ſi poſteà dicatur, quod ſit vſufructuarius proprietatem non minuit conſil 72 num. 22. fol. 276.

Inſtrumentum eſt probatio probata conſ. 65. nu. 1. f. 139. Facit notorium, ſicut ſententia ibid. nu. 2. Falſum in vno corruit in totum conſ. 100. nu. 3 fol. 393.

Inſultus poſt rixam, præſumitur ad vindictam conſ. 109 nu. 30. fol. 411. & conſ 73. nu. 9. & 15 fol. 261.

Intellectus ad l. Diuo Marco C. de quæſtion. conſ. 109. num. 68. fol. 404.

Intellectus l. 2. C. vt dignit. ord. ſeruet. conſ. 87. num. 65. fol. 329.

Intereſſe dotium maternarum debetur filijs à die mortis patris, non matris conſ. 15. nu. 11. fol. 104. Pro fructibus rei legatæ debetur conſ. 54. nu. 1. fol. 222. Non debetur, niſi ex mora conſ. 90. nu. 4. fol. 352. Non probato, non debetur ibid. nu. 49. Non debetur, niſi ex mora conſ 108. num. 29. fol. 406. Non habens in cauſa, non auditur conſ. 113. nu. 2. fol. 430.

Interpellatio non eſt neceſſaria, vbi conſtituta eſt dies conſ. 108. nu. 26. fol. 406.

Interpretatio fit à re, non à perſona conſil. 94. num. 2. fol. 369. Et prout teſtator interrogatus veriſimiliter reſpondiſſet conſ. 79. nu. 21. fol. 186. Sumitur ſemper in eo, quod principalis interrogatus veriſimiliter replicaſſet conſ. 6. nu. 7. fol. 56.

Introytus Vniuerſitatis ſpectat ad ſingulos, vt ſingulos conſ. 63. nu. 4 fol. 237.

Inueriſimile falſitatis imago eſt conſ. 107. nu. 8. fol. 401.

Inuitus nemo cogitur vti prouidentia ſua conſ. 76. num. 14 fol. 281.

Iſerniæ opinio circa filij ſucceſſionem à patre in bonis maternis conſ. 115. nu. 9 fol. 465.

Iudex ſperet in Dño conſ. 114. n. 110 ſ. 452. Iuri alterius præiudicare non poteſt conſ. 1. nu. 50 fol. 9. Diuerſa poteſt pro parte confirmare, & prò parte reprobare conſ. 16. nu. 11 fol. 105. Æquitatem ante oculos habere debet conſ. 22. nu. 11. fol. 120. Recuſatus relationi, & votis interuenire non poteſt conſ. 28. nu. 1. fol. 139. Non debet dari ad partus inſtantiam: immò taliter datus remouetur ibid. nu. 3. Vna partium reluctante interuenire non poteſt ibid. nu. 4. Nec ſi omnes conſentiant ſine decreto ibid. nu. 5. Si recuſatus ſit nulliter ibid. nu. 11. fol. 140. Recuſatus operatur iuriſdictionis eradicationē conſ. 28. nu. 20. fol. 140. Incompetens reſpectu non ſubditi, tanquam priuatus reputatur, etiam quoad ſententiam conſil. 31. num. 13. fol. 156. In cauſa compatris non iudicat conſil. 33. nu. 7. fol. 162. Peccat ſi in poſſeſſorio aſſignat rem, quam certo ſcit reſtitui debere conſ. 87 nu 83 fol 330. Dat tutorem non ſubdito prò bonis in ſua iuriſdictione ſitis conſ. 71. num. 6. fol. 258. Qui vltra petita iudicat falſus eſt conſ. 78. num. 2. fol. 280. Ex defectu poteſtatis non iudicat ibid. num. 4. Non poteſt defenſiones legitimas denegare, etiam ſi liberum haberet arbitrium procedendi conſil. 85. num. 3. fol. 303. Præcedit promotum eodem die non Iudicem conſil. 87. nu. 6. fol. 323. Iudicando fungitur officio ſuo conſ. 89. nu. 1 fol. 341. Si ab vno fuerit electus coram eodē procedit reconuentio conſ. 92. num. 12. fol. 362. Qui fuit facilis in iudicando debet eſſe facilis in extramittendo conſ. 100. nu. 7 fol. 379. Ex officio procedere poteſt in ſpolio etiam, vt fructus reſtituantur ibid. nu. 11. Vt votum ſuum accomodet defenſiones omnes voti ſimiles attendere debet conſ. 101. num. 6. fol 400. Sine actione agentem, vel inefficacem habentem repellit conſ. 108. num. 19. fol. 401. In delictis occultis debet eſſe facilis ad liberandum conſ. 114. num. 78 fol. 437. Et quando poſſit iura tranſgredi ibid. num. 79. Voluntati ſuæ obtemperare non debet ibid. num 84. Etiam de ordine Imperatoris contra leges iudicare non debet ibid. nu. 85. Iudicare debet ſecundum allegata, & probata ibid. nu. 86. Iudicare debet alios, prout ipſe deſiderat iudicari conſ. 46. nu. 20. fol 197. Contra legem iudicare, nec Regi debet obedire conſ. 84. num. 27. fol. 302. In authoritate, & decreto de contingentibus non inquirens, nihil facit conſ. 11. nu. 2. fol. 93. Se extendit ad ea, quæ de actionis natura non veniunt ibid. num 5. Non procedit, niſi in condemnando, iuxta petita ibid. nu. 9.

Iudicatum non cenſetur, quod deductum non eſt conſil. 77. nu. 34. fol. 278.

Iudicium octo modis peruertitur conſil. 114. num. 112. fol. 452.

Iura generaliter loquentia generaliter ſunt intelligenda conſ. 2. nu. 14. fol. 11. Non deducta, an veniat actitudine actionis intentatæ conſ. 93. nu. 5. fol. 366. Quæſita ſine facto eius, cui ſunt quæſita non auferunt conſ. 51. nu. 13 fol. 214. Quæſita patri, vel matri in fideicommiſſo tranſmittuntur ad filios conſ. 59. num. 6. fol. 230. Semel quæſita aduerſario per comparitionem Clerici non admittuntur conſ. 96. nu. 1. fol. 373. Plura quiſque habere non prohibetur conſ. 85 nu. 3. fol. 303. Quæſita etiam ſpe non tolluntur conſ. 7. nu. 21 fol. 63. Tertij in aſſenſu ſemper cenſentur expreſſa, & eo magis per clauſulam ſaluis iuribus Curiæ, & alterius conſ. 4. nu. 5 fol. 28. Oriuntur ex facto conſ. 9. nu. 12. fol. 76.

Iuramentum eſt indiuiduum, non obſtante, quod quantitates ſunt diuiduæ conſ. 17. nu. 8. fol. 106. Non obſtat dare enormi læſioni conſ. 74 nu. 13. fol. 124. Seruandum eſt in venditione fundi dotalis per mulierem facta conſ. 28. nu. 17. fol. 141. In litem datur aduerſus eum, qui integra computa non præſentauit conſil. 30. nu. 17. fol. 152. Non obligat vbi conſenſus deeſt conſ. 38. nu 18 fol. 177. Nec vbi adeſt læſio enormiſſima, vel dolus ibid. nu. 20. Præſumitur eodem errore factum, quo contractus ibid. nu. 22. In contractu vſurario non obſtat conſ. 90. num. 51. fol. 353. Tres debet habere comites conſ. 88. nu. 52. fol. 339.

Iuriſdictio

I N D E X.

Iuriſdictio particularis Terræ effectæ de demanio eſt ipſius terræ, licet exercitium ſit pœnes Officiales per Proreges eligendos conſ.86.nu.129.fol.320. Solo verbo confertur conſ.87.nu.24.fol.324. Solo Regis voluntate transfertur conſ.106.nu 10.fol.397. Pro delictis, & Iuris fidæ, & diffidæ eſt diuerſa conſ.45.nu.12.fol.194.

Ius quod quis habet in alium transferre non poteſt conſ.5.nu.52.fol.41. Imponendi datia præſcribitur immemorabili tempore conſ.20.nu.4.fol.114. Sibi dicere nemo poteſt conſ.28.nu.30 fol.143. Dicendi de nullitate triginta annis præſcribitur conſ.30.nu 10 fol.131. Ex facto oritur conſ.45.nu.1.fol.192. Ex modica facti mutatione mutatur ibid. num. 2. Paſcendi qui habet prohibere poteſt. quos vult, & pœnam à cōtrauenientibus exigere ibid.nu.15. Habens paſcendi pro ſe, & cui conceſſerit habet fidam conſ.45.num.13 fol 193. Fidæ dicitur affidaturæ ibid.num.14. Congrui vt locum habeat, quæ requirantur conſ.40.num.1.fol 182. Habet locum etiā in locatione emphiteutica ibid. nu. 12. Habet locum in re ſubhaſta vendita ibid. nu.12. Congrui vnam requirit denunciationem conſ.45.nu.231.fol.198. Congrui à Iure diuino approbatum conſ.46.nu.1 fol.196. Cognitum in veteri teſtamento ibid. num 2. Procedit de Iure Canonico, Ciuili, & feudali ibid.nu.3. Item de Iure Regni, & totius mundi ibid. num.4. Ligat etiam ſeruos Eccleſiæ ibid. nu.11. fol. 197. Habet locum in ſtabilibus ibid.nu.14. Vbi locum non habet ibid. nu.117. Quare locum habet contra Clericos ibid. nu.18. Non habet locum in Curia Archiepiſcopali Neapolitana ibid. nu.22. Pro Clerico, & contra Clericum datur ibid.nu.23. Habet locum in ceſſione Iurium ibid.nu.26. Qui non petijt infra tempora legitima, ſibi imputet ibid. num.28. Accreſcendi, vel decreſcendi, inter quos locum habet conſ.49.nu.2.fol 208. Longobardorum in iudicando, non attenditur in Regno, ſed Romanorum conſ.53. num. 33. fol. 221. Non eſt ſeruandum, niſi in aliquibus partibus, & quoad mundualdum ibid.nu.35. Domini, & vaſalli à pari procedit conſ.86.nu.29.fol.312. Petendi demanium etiam vni ciuium competit ibid.nu. 76. Canonicum loquens de ſtupro habet locum in locis Eccleſiæ conſ.108.nu.14.fol.405. Naturale repugnat, vt quis ex alterius facto lædatur conſ.1.num.53.fol.9. Naturale potentius eſt Iure ciuili conſ.68.nu.14.fol. 246. Naturale mutari non poteſt conſ.85.nu.14.fol. 304. Nec derogari etiam in parte ibid. nu.15. Naturale non ordinauit legitimam deberi aſcendentibus conſ.115 nu.104 fol.467.

Iuſſio ſecunda importat clauſulam motus proprij conſ.9.nu.55. & nu.60.fol.83.

Iuſtinianus ſolus correxit aliquas leges conſ.18.nu.20.fol.109.

Iuſtitia nulla maior, quam quæ ex pacto oritur conſ.7.nu.19.fol.63.& conſ.86.nu.114.fol.318.

Iuſtus nunquam derelinquitur conſ.114.nu.112.f.452.

L

Legata ad pias cauſas in reſtitutione fideicommiſſi non veniunt conſ.70.nu.43.fol.257. Ab Epiſcopo diſtribuuntur conſ.79 nu.24.fol.287. Ante omnia ſunt deducēda, tanquam æs alienū conſ.70.nu.48 fol.257. Diminuuntur quando patrimonium non ſufficit ibid. nu.47. Domo ad habitandum, vel fundo ad vſumfructū plena proprietas legata videtur conſ.77.nu.24.fol.275. Fiſco relicta tranſeunt cum oneribus conſ.75.nu.2.fol 265. Quando dicantur pia conſ.79.nu.24 fol.287. Si transferuntur intelliguntur cum oneribus primis conſ.91.nu.6.fol.356. Pecuniæ ſi de ea quid ematur an cenſeantur extincta conſ 58.n.16.f.228. Pro eis datur actio in rem conſ 93.n 10.f.367.

Legatarius poteſt liti per hæredem motæ aſſiſtere, nè colludatur conſ.113 nu.6 fol.430.

Legem pati quis debet, qua contra alios vtitur conſ.46.nu.19.fol.297. Nemo ſibi imponit, à qua recedere non poſſit conſ 103.nu.18 fol.391.

Leges adiuuant teſtatoris voluntatem conſ.70. num.10. fol.367. Et æquitas ſuadent equalitatem inter fratres conſ.99.nu.17 fol.377. Attendendæ ſunt magis, quā Doctorum opiniones conſ.114.nu 6. fol.420. Loci vbi cauſa agitatur, quando omnino ſeruandæ conſil. 95.nu.16.fol.374. Regni quando ligant Clericos ibid.nu. 9. Nouæ diſpoſitio caſus ſpeciales non includit conſ.2.num.39.fol.64. Prohibitiuæ renunciari non poteſt conſ.28.nu.7.fol.140. Prouiſio contra ius commune non extenditur ad ſpecialiter expreſſa conſ.101.num. 13.fol.381.

Lex ad beneplacitum emanata per mortem ſtatuentis extinguitur conſ.114.nu.177.fol.437. Aſſiduis declaratur conſ.111.nu.2.fol. 240. Bene à Zenone C.de quatr. præſcript. Prohibet poſt quatriennium ius reddi conſ.19.nu.36.fol.89. Congrui de locat.præd. an in fiſco ſolo procedat conſ.18.numer. 3.fol. 108. Non extenditur ad Colonos priuati ſecundum veriorem ſententiam ibidem numer.18.fol. 109. Dicta lex congrui, & lex ne cui à quibus promulgatæ ibid. num.21. 22. Qualiter limitentur ibid.num.25. Defuncta ff. de vſufruct. Loquitur in mortuo poſt fructus collectos conſil. 73.num.13.fol.262. Domini in cordibus hominum ſcripta eſt contra quam nulla valet iniquitas conſ.85.num.16.fol.304. Ex æquitate procedens an videatur rigoroſam corrigere conſ. 18.num.19 fol.109. De aliquo actu loquens intelligitur de valido conſ.30. num.11.fol.151. Fingit quandoque plus dictum quam ſcriptum conſ.14.nu 9.fol.110. Generalis non intelligitur loqui in caſibus ſpecialibus conſ.7. num 40.fol.64. Generalis occidendi adulterum non comprehendit patronum ibid.nu.41. Generaliter loquens generaliter intelligenda conſ.30.num.15.fol. 151. Hac edictali C. de ſecund. nupt. Declaratur conſ.8 nu 21.fol.73. In annalibus quando, & quomodo procedat conſ.49 nu 17. fol. 210. Nec emere de Iur. deliber. limit.conſ.45.num.10. fol 195. Ne cui habet locum in conductore Eccleſiæ conſil.18.nu.10 fol.108. Noua ſi tollat veterem, non tamen tollit pactum vetus conſ.7.n.20. fol.63. Noua intelligitur per interpretationē, & declarationem quam recipit ab antiqua conſ.38.nu 31. fol.178. Pacta nouiſſima declaratur conſ.91.nu.25.fol.357. Perfecta de condit. quæ ſub mod. habet locum etiam in Principe, ſiue Rege conſ.2.nu.44.fol.19. Prima §.fin. de quæſt. declaratur conſ.109.num.45 fol.412. Procula de probat. declaratur conſ.65.nu.7.fol.240. Prohibitiua impedit ingreſſum conſ.10.num.50.fol 91. Pupillus ff. quæ in fraud. cred. quando locum habeat conſil. 64.n.1.3.4.fol.238. Quiſquis §. filij vero C. ad l. Iuliam Maieſt. declaratur conſ.101.nu.12. fol.382. Qui ſoluendo l. quoties, & l. cum ita legatum, & l. generaliter declarantur conſ.76.nu.30.fol. 271. Regis non

b ligat

Digitized by Google

ligat Clericos conſ.310.nu.26.fol.158. Sed, & milites §.quæſitum la 2.ff.de excuſat.tut. declaratur conſ. 90.nu.17 f.347. Scire debemus qualiter intelligatur conſ.47.nu.12.fol 107. Si ex pretio C.ſi cert. pet. declaratur conſ.90.nu.17 fol.347. Si vnquam fundatur in præſumpta mente donantis, & quando non obſtat conſ.66.nu.8.fol.241. Vbi non diſtinguit, & nos diſtinguere non debemus conſ.115.nu.79 fol.464.

Legitima eſt quota bonorum conſ.23.nu.4.fol.120. Detrahitur de ſubſtãtia, & corporibus hæreditarijs ibid. num.5. Quota pars ſit bonorum, & an debeatur conſ. 77.num.13.14.17 fol.276. Eſt limitata certa, & ſine perſonarum diſcretione conſ.26.num.2.fol.130. Debetur filijs, ſed poſt mortem patris ibid.nu.4. In bonis patris quã non debeatur ibid. nu. 7. Prohibita non dicitur, niſi expreſsè ibid. num.25. Diminuta portio appellatur ibid. num. 26. Loco alimentorum eſt ibid. num.34. Debetur cum fructibus, etiam bona fide conſumptis ibid.num. 52. Eſt æs alienum ibid. num.53. Non poteſt habere onus conſ.52.num.8.fol.216. Debetur ſine onere conſ.100.num.17.fol.380. An per ſtatutum auferri poſſit conſ.115.nu.97.98.fol.466. Renunciari non poteſt ibid.num.19.

Læſio reſultat ex renunciatione magnæ ſummæ conſ. 24. nu.11.fol.124. Demonſtratur ex qualitate redditunm conſ.6.num. 25.fol.58. Ex enormiſſima dolus præſumitur conſ.99.num.2.fol.376. Enormiſſima eſt vltra dimidiam conſ.112 num.36.fol.420. Cautela nulla dari poteſt ibid.num.37. Quando præſumatur in renunciatione mulierum ibid. num. 45. Enormiter læſo ſuccurritur conſ.6.num.18.fol.254.

Liberalis nemo eſt in neceſſitate conſ.58. nu.18.fol.228.

Liberans pauperem à potente, dominabitur conſil.114. num.111.fol.451.

Liberatio Principis correptioni, & freno non ſubeſt conſ.102.nu.39 fol.388.

Liberatus ſemel à patria poteſtate an amplius ad eam redeat conſ.42.nu.10.fol.187.

Liberi hominis non valet contractatio conſ.86.num.18. fol.310.

Liberi cenſentur qui ſub nullius poteſtate ſunt ibidem num. 49.

Liberos non extare, & extare, & decedere ſine liberis idem eſt conſ.25.nu.13.fol.127.

Libertas eſt lumen vitæ noſtræ, ideò pro ea iudicandum, & quare conſ.86.nu.82.f.315. Extimationem non recipit conſ.7.nu.69.fol.68. Dominorum ut liberè locent à Iure fauetur conſ.18.num.5.fol.108. Teſtandi tolli non poteſt conſ.58.nu.5.6.fol.126.& ſeq.

Libertatem nemo bonus debet amittere conſ.86. nu. 71. fol.314.

Libertatis patriæ ob cauſam, licet patrem, matrem, & filios occidere conſ.84.num.5.fol.300. Species eſt ſub Rege viuere ibid.nu.6.

Licentia generalis non ſufficit, vbi ſpecialis eſt neceſſaria conſ.33.num.19.fol.166. Cum inimicis morandi vaſallum excuſat conſ.5.nu.154.fol.52.

Ligata eo ſoluuntur modo quo fuerunt ligata conſil. 86. nu.82.fol.315.

Lingua cedat cordi conſ.70.nu.25.fol.254.& conſil.91. nu.23.fol.357.

Liquidatio inſtrumenti eſt cauſa criminalis propter pœnam conſ.96.nu.19.fol.374.

Lite non narrata aſſenſus corruit, non. nocent tertio, & eſt ſubreptitius conſ.4. num. 3.fol.28.

Litem qui ſciuit, litis exequutionem non impedit conſil. 28. nu.39.fol.144.

Lites ſine ſuſpitione eſſe debent conſ.32.nu.8.fol.162.

Litigioſa efficitur res quando de proprietate agitur conſ. 4.num.2.fol.28.

Litis generalis mentio non ſufficit, ſed verus ſtatus cauſæ exprimi debet, vt aſſenſus valeat conſ.4. nu. 9. fol.29. Conteſtatio fit in cauſa appellationis conſ. 92. nu. 14. fol. 361. Pendentia etiam ſi non doloſè exprimatur impedit vires aſſenſus conſ.4. nu.8. fol.29.

Litera Regis in cauſa poſſeſſorij pro Clerico contra Laicum, non dum impreſſa conſ.31.nu.44.fol. 160.

Litera quod non dicit, nec nos dicere debemus conſ. 5. nu.142.fol.50.

Literæ Regis vim legis habent conſ.2.nu.73.fol.21.

Locatio eſt contractus bonæ fidei conſ.6.nu.24.fol.58.

Longi temporis curſus quandoque eſt annorum 40.conſ. 65.nu.8.fol. 24.

Lucra turpia ſunt extirpanda conſ.109.nu.61.fol.417.

Lucrum magnum quando adeſt poteſt augmentum peti conſ.6.nu.35.fol.59.

M

MAieſtatis pœna non coercetur in alium æquè vaſallum delinquens conſ.5. num. 157.fol. 53. Reus etiam poſt mortem damnatur conſ.5. nu. 97.fol.45. Delictum an requirat ſententiam nu. 123. fol. 47. Crimen in generali indultu non includitur conſ.106.nu.24.fol.398. Quando vindicetur in iudice conſ.114.nu.11.fol.438.

Maior dignitate minorem præcedit conſ.2.num.19. 23. fol.16. Si in minori ætate fuiſſet læſus reſtituitur, ſed non elapſo quadriennio conſ.29.nu.18.fol.148. Pars quando minori præiudicet conſ.43.nu.1.fol.189. Pars quod agit, omnes facere videntur conſ.45.nu. 26. fol. 195.& conſ.63.nu.1.fol.237. Minori parti non præiudicat in voluntarijs nu.9. In Regno qui ſit conſ.97. num. 1. 2. fol. 373. Infra quadriennium reſtituitur læſus nu. 4.

Maioratus poſſeſſor ob dilationem remoueri poteſt conſ. 81.nu.6.fol.290.

Mala omnimodo repellenda conſ.86.nu.68.fol.314. Semel ſemper præſumuntur mala conſ.99. nu.10 f.377. Voluntate non facta, non merentur pœnam conſ.103. nu.24.fol.391.

Mandatum excedens cadit à Iurè ſuo conſ.5.nu.78.fol. 43. Ab incompetenti factum non ligat conſ.31. nu.5. fol. 156. Exequutiuum ſine clauſula iuſtitiæ eſt ipſo Iure nullum nu.6. Curiæ quare requiratur in feudorum tranſactione conſ.83. nu.9.fol.297. Quid ſit nu. 10. Quæ eius praxis nu.11. Præſumitur ex curſu 30. annorum nu.16. Dei non debet tranſgredi conſ.114. nu.114.fol.452. Ad verberandum non dicitur ad occidendũ, etiam ſi mors ſequatur conſ.105.n.4.f.395.

Marchio præcedit Comitem conſ.2.nu.18.fol.16.

Maritus dotis fructus nec minuere, nec relaxare poteſt in vxoris præiudicium conſ.68.nu.1. fol. 245. & nu. 18.21. Nec ſeruitutem imponere nu.5. Deteriorando fundum dotalem, quando teneatur de dolo num. 6. 7. Habet quaſi dominium dotis de Iure Ciuili nu.12.fol. 246. Conditionaliter eſt Dominus fructuum dotis nu. 17. Vxorem occidens lucro dotis priuatur conſ. 109. nu.12.fol.408.& nu.31. Et vxor quando inuicem ſuccedant.conſ.115.nu.69.70.fol.463.

Maſculinum quando concipiat fœmininum conſil. 101. num.2.fol.381.

Mater

Digitized by Google

INDEX.

Mater an de Iure conſuetudinis excludatur à ſucceſſione filij conſ.25.nu.14 fol.128. Quare quartam capiat nu. 15. Quæ habeat iura in bonis filij mortui patre exiſtente in medio vel non nu. 16. Mortuo filio plenam habet quartam nu. 18. Non exiſtente patre à ſucceſſione filij excludit fratrem ex vno latere tantum nu.21.23. Cum filijs ſuccedit æqualiter alteri filio nu. 24. Lucratur antiphatum, ſtatim quod moritur filius, excluſis filijs alterius matrimonij. nu.28. Viuens poteſt totam dotem alienare, nec filij reuocant, conſ.29. num.29 fol.149. Fauenda eſt in luctuoſa filij hæreditate, conſ.53.num 40 fol.221. Habens filios de Iure conſuetudinis de decima ſola diſponit conſ.77 nu 46. fol.274. Quod filio non ſuccedat ſtantibus agnatis eſt de conſuetudine totius Italiæ conſ.115.n.123.fol.469. Etiamſi exiſtat in medio, locum habet conſuetudo, idem in patre, ſecundum Napodanum nu.128.

Matrimonia nobilium cenſentur contracta ſecundum nouum vſum conſ.115.n.19 fol.457. Dicuntur libera tametſi qui contrahit iure iurando ſit ligatus conſil.1. nu.31.f.7. Non inferunt, vt ſtipulatum videatur pro hæredibus conſ.7.nu.35.f.80. Dum contrahuntur filijs naſcituris prouidetur conſ 29 nu.27.fol.148.

Mediatori quã credatur conſ.114.n.37 f.442. Quã dicatur habere commodum nu. 63. Tenetur deponere nu. 64. Quando teneatur intra triduum denunciare num.35.

Medicorum cura ad omnes ſpectat conſ. 63. nu.7.8. fol. 237. Libros allegare licet conſ.110.nu.17. fol.418.

Mendacium quid ſit conſ.14.nu.25.f.102. Facit cauſã amitti conſ 40.n.18.fol.184. In ore nobili eſt horribile conſ.86.n.120 f.319. Arguit dolũ conſ.112.n.32.f.428

Mœnia caſtri poſſunt eſſe vnius, & iuriſdictio alterius, conſ.45.nu.19.fol.193.

Mens eſt radix, & ſubſtantia prima verborum conſ.70. num.23.fol.254. Teſtatoris præſumitur conſona legi ſcriptæ conſ.79.nu.22.fol.286.

Mercibus venditis in illarum pretio præferuntur anteriores conſ.98 nu.12.fol.375.

Minæ ex iracundia nõ attendũtur conſ.19 nu.3 fol.111.

Minor, & hæres iuſtam habent cauſam ignorantiæ conſ. 22.nu.7 fol.119. Alienans vt valeat, quæ concurrere debeant conſ.38.nu.12 fol.176.

Miſerabiles poſſunt de facto Regem adire conſ.96.nu.1. fol. 373.

Miſericordiam non habent, qui inuident patriæ commoda conſ.45.nu.30 fol.195.

Modicum, & efficax quodcumque ius tertij in impetrationibus a Principe exprimi debent conſ.4.n.7.f.28.

Modus agendi in primis obſeruandus eſt conſ.1.nu.14. f.5. Quã reſtringat legatum conſ.77.nu.23 fol.276.

Mola in Regio demanio & ſitus conſ.86. Per totũ f.314

Mora facit, quod fructus ſpectent ad fideicõmiſſarium, qui non fuit negligens in petendo conſ.73.nu.3.f.261. *Sine interpellatione non committitur conſ.108.nu.25. f.405. Non contrahitur à iuſtè litigante conſ.67 nu.8. fol.244. Nec ſine culpa nu. 9. Contrahitur per interpellationem conſ.90.nu 43.fol.352.

Mors liberat à citatione ad dicendum conſ.17. num.10. f.107. Omnia ſoluit conſ.60.nu.11.f.232. Mentionata quando non faciat donationem reuocabilem conſ. 66. nu.13.fol.232. Quando ſit vita melior conſ.86.nu.70. f.314. Dum vocatur intelligitur de naturali conſ.109. nu.9.fol.408. Omnia ſoluit conſ.115.nu.71.fol.463.

Mulier qualiter diſponat de Iure conſuetudinis conſ. 8. nu.2. fol.69. Vt ſecundo nubat, poteſt paciſci in præiudicium filiorum primi matrimonij, pro filijs ſecundi num. 19. Adeò fragilis, quod proprij perturbat commoda conſ.24.num. 15 fol. 124. Qualiter lucretur quartam viro mortuo conſ.25.nu.1.3 fol 125. Si moriatur antiphatum ſuum cõſolidatur cum proprietate in beneficium filiorum, ex quocumq; alio matrimonio nu.29. Diſponit inter viuos, ſecus in morte conſ.29. nu.30 fol.149. Debet habere dotem cum effectu, nec ſufficit ſola promiſſio conſ.38.nu.16 fol.179 Reſtituitur leſa conſ.68.num 9.fol.246. Etiam contra fiſcum nu.10. Fragilitate naturæ in repentinam inopiam redigi non debet nu.23. Si excluditur debet habere paragium conſ.69.nu.18.f.249. Et intra decimum ſextum annum maritari nu.19. De bonis antiquis de ſola medietate diſponit conſ.71.nu 1.fol.258. Viri domicilium ſequitur, & in quibus num. 2. Cum fiſco pari paſſu ambulat, & quando ſecus conſ.75.num 13.fol. 265. Velleyano quando iuuetur conſ. 104. num.10. fol. 393. Quando præferatur creditoribus mariti anterioribus eandem habentibus conſ.111.nu.1.4.f.419. De facili decipitur conſ.112.nu.41 fol.428.

Munera Officialem recipere malum eſt conſ.114.nu.106. fol.451.

N

NApodani magna eſt authoritas conſ.25.num.17. fol.128.

Natura copulæ anget conſ.10.nu.43.fol.91. Debita ciuiliter non minuuntur conſ.26.nu.35.fol.133.

Neapolitani quocumque ex delicto non amittunt bona conſ.103.nu 63 fol.414.

Neceſſitas quando cõſideretur in alterius præiudicium conſ.1.nu.79 fol 12.

Negatiua qualiter per ſcripturam probetur conſ.5.num. 99.fol.45. & conſ.38.nu.4.fol.175.

Negligens quare non ſubuenitur à lege conſ.2. nu. 48. f.19. Qui non eſt, nõ eſt in culpa conſ.87.nu.42.f.326.

Negotia melius ſcit, qui tractauit conſ.114.nu 54.f 443

Nemo plus Iuris in alium transfert, quam habet conſil. 11.nu.2 fol.92. & conſ.77 num.3.fol.274. Dat quod non habet conſ.46.nu.24.fol.198. & conſ.47.nu.21. fol. 202.

Nepotes in aui ſunt poteſtate, ſicut pater conſ.15.nu.5. fol.102. Si à lege non eſſent expreſsè vocati, venirent ex interpretatione conſ.94.nu.6.fol.369.

Neptis ex filio præmortuo auiam excludit conſ. 8. nu. 9. fol.70.

Nobiles pœna triremium condemnari non debent conſ. 103.nu 16 fol.390. Poſſunt ſeruire per alium nu. 17.

Nomen nõ tribuit ius tituli conſ.3.nu.20 f.25. Diſtinctũ non inducit pluralitatem feudorum nu.26. Debitoris venit in obligatione conſ 39.nu.1.fol.181. Regis, vel Domini quid ſignificet conſ 86.nu.50 fol.313.

Nominatus prius præcedit in dignitatibus conſ.87.nu. 8.9.fol.323.

Notarius eſt perſona digniſſima conſ.19 nu.15.fol.112. Poteſt acquirere pro abſente, & quando abſenti nocear pœnitentia conſ.112.nu.11 fol.423.

Notorium iniquũ eſt nullum conſ.19.n.16.f.112. Quod dicatur, & qualiter in lucatur conſ.5.nu.113 f.47. & nu.114.115. Debet eſſe verum, quando Deo ſit aliqua diſpoſitio nu.116 Eſſe non poteſt, quod verum non eſt nu.117. Triplex eſt nu.118. Facti permanentis nullum habet Iuris ordinem num.119. Facti tranſeuntis omnino requirit probationẽ nu.120. Non dicitur quando competit excuſatio nu.122.

Nouatio fieri debet expreſſè conſ.38.nu.49.fol.180. Et præſente Creditore nu. 50.

Nouus vſus eſt vera conſuetudo conſ. 115.n.18.f.457.

Nullitas reſpectu mortui extenditur ad litis conſortem viuum conſ.17.nu.3.f.106.Quoties committitur toties proponi poteſt conſ.30.n.7.f.151.Qñ deuoluat ſuſpendat,vel perimat conſ.52.n.3.f.215. Quos pariat effectus conſ.67.n.4.f.243. In principali contractu inualidat indemnitatẽ promiſſa n. 5. Dum diſcutitur condẽnatus non moleſtatur n. 11.De actis ordinatorijs poſt ſententiã non diſcutitur conſ 88.nu.1.24.f.333. Non cõtra expreſſũ caſũ legis hodie reijcitur n.3.Subſcribi debet ab aduocato, vel procuratore cauſæ nu.4.Non obſtat contra Principis decretum nu.5.36.

Nullũ ipſo Iure non præſcribitur tẽpore conſ. 30. nu.8. f.151.Ab initio,ſolo tractu tẽporis non conualeſcit n.9. Quod eſt,nullũ affert præiudiciũ conſ.31.n.12.f.156. & conſ.76.n.27.f.271.Quod eſt nullam parit actionẽ conſ.90.nu.3.f.346. Quod illicitè exactum eſt, reſtituitur,vel in ſortem compenſatur nu.71.fol.354.

Nupta renunciare poteſt hypothecæ ſuper re ſibi obligata, ſuper qua nullum habebit poſtea regreſſum conſil. 82.nu.16.fol.294.

O

Obligatio quando eſt cauſa alienationis, quæ operetur conſ 4 nu.24 f.30.Euaneſcit dempta cauſa finali cõſ.6 n.9.f.56. Penes acta ipſo decẽnio nõ exequetur, niſi parte citata conſ.30.nu.30.f.154. Ex diſpoſitione legis efficacior, quam ex diſpoſitione hominis conſ.93.nu.12.fol.367.

Obſcura interpretatio pro reo eſt conſ.19.nu.6 fol.111.

Obſeruare verbum quid importet conſ.12.nu.10.fol.96.

Occaſio malignandi auferenda eſt,conſ.1.nu.45.fol.8.

Occidens ipſe,& filij ſucceſſione priuãtur conſ.109.n.16. f.409.& n.21.24.64.71. Idem in tẽtante occidere n. 27. A Iudice occidendum peccat conſ.110.n.5.f.417

Occulta per coniecturas probantur conſ.98.nu.2.fol.374.

Odia reſtringenda conſ.10 nu.39.40.fol.90.conſ.29.nu. 23. fol. 148 Non comprehenduntur in gratia conſ. 109.nu.11.fol.408.

Officialis quando poſſit Iure exercere conſ.5.nu.8.fol.36 Regij qualiter ſubditis debeant aſſiſtere oppreſſis conſ. 31.nu.30. f. 158. Propriè quando quis dicatur conſ. 87.n.1.f.323. Nemo dicitur qñ non adminiſtrãt nu 51.f.327.Quid iurẽt obſeruare n.74.f.330.Qn torqueri poſſit conſ 114.nu.65.66 fol.444. Munera recipere multiplici Iure prohibetur, nec in eo poterit Prorex diſpenſare conſ.114.nu 89.97.102.fol.449.

Officium Iudicis quando implorari poſſit conſ.81.nu. 9. fol.291.Tria requirit conſ 87.nu.53.fol.327. Dupliciter recipitur nu.71.

Ommiſſum pro ommiſſo eſt conſ.9.nu.63. fol.83.

Omne qui dicit, nihil excludit conſ.4.num.15.fol.29. & conſ.46.nu.8.fol.196.

Oneratus cẽſetur per prius honoratus conſ.50.n.7.f.212.

Opinio communis in iudicando ſeruanda eſt conſ.58. n. 10 f.227.conſ 61.nu.12.f.234. Quæ pro anima eſt in dubio ſequenda conſ.70.n.46.f.257.Dñi Regentis de Ponte quod data dilatione, intereſſe taxari poſſit an procedat conſ.90.n.20.fol.348.Couarruuiæ declaratur nu.27. Vna quando ab alia differt, illa attenditur quæ melioribus, eſt rationibus fulcita conſ.92.nu.41. fol.364. Mitior in criminalibus attenditur conſ.114. nu.81 fol.448.

Ordinis S. Benedicti priuilegium conſ.7.nu.68 fol.68.

Ordo duplex in dignitatibus conſideratur conſ.2.nu.12. fol.15.Iudicij ſolitus ſi ommittatur, vel præpoſteretur ſententia eſt nulla conſ.27.n.4.f.137. Iudicij plus inſpicitur quam cauſa n.5. Quando remouetur,& ordinis præuidentia conſ.115.nu.101.fol.466.

Origo actionis inſpicitur conſ.38.nu.42.fol.179.

P

Pactum de ingrediendo cum præcario non exercetur contra ſingularem ſucceſſorem, & ſic, nec etiã contra tertium conſ.11.nu.13.fol.93.Inter patrem, & filium, vt parte quadam recepta in alio ſuccedere non poſſit nõ valet conſ.56.nu 7.f.224.Patris non nocet filiæ in actione de dote conſ.68.nu.11.fol.246. De dote ſoli viro præiudicat ibid. nu. 16.

Papa dicente fiat ſtatim gratia dicitur perfecta conſ. 2. n.5.f.15.Et Imperator diuidunt,ille Eccleſias iſte Prouincias conſ.3.nu.11.f.24.Recipiendo penſionem pro cõceſſis priuilegijs videtur priuilegia cõfirmare conſ. 2.nu.3.& 4.f.62. Et Princeps eorum ſucceſſores per contractum obligantur ibid. nu.8.& 10. Et Princeps non ſunt ſoluti lege naturali, nec diuina ibid.num.11. Non ſunt Domini morum ibid.nu.12.Contractui ſuo, nec de plenitudinis poteſtate poteſt contrauenire ibid. nu. 13. Ligatur promiſſione, iuramento, & voto ibid. nu.15.Contractũ cum ſubdito ſine iuſta cauſa non reuocat ibid.nu.25. Et quare nu.27.Per generales prouiſiones Iuri tertij non derogat ibid.nu.33.Rem profanam vni conceſſã alteri donando non reuocat conſ. 10.nu.12.f.87.Condemnare ad debita non probata de authoritate ordinaria non poteſt conſ.13.n.5.f.98. Dicitur Diui Petri Apoſtoli ſucceſſor conſ.76.n.21.fol. 270. Et Princeps nihil facere debẽt in tertij præiudicium ipſo inaudito conſ.84.n.16.f.301.Tenetur libertates à Populo ſolutas manutenere,& defendere ibid. n.20.f.302. Honorius voluit Regem Siciliæ abſtinere ab alienatione demaniorũ, vt euitarẽtur grauamina vaſallorum conſ.86.nu.59.fol.314. Mandata eius pro correptione ſcelerum ſeruanda ſunt ſub pœna peccati conſ.90.nu.16.fol.347.

Papæ, & Imperatori licet ſubiectæ ſint leges, tamen per pactiones,& contractus obligãtur conſ.5.n.130.fol.48.

Par in parem non habet Imperium conſ.102.n.1.f.384.

Paria ſunt nõ eſſe,& apparere nõ poſſe conſ.5 n.98.f.45.

Paraglum non debet eſſe minus legitima conſ.26.nu.23. f 139 Vltra non minus legitima eſſe poteſt ibid.nu.62 Quota pars ſit hereditatis conſ.38.n.11.f.176. Debetur à tempore mortis patris ibid. num.41. Et dos ſunt loco legitimæ conſ.69 nu.7.8.f.249. Tranſmittitur ad heredes ibid.n.20.& 21.Eius actio acquiritur abſenti,& naſcituris conſ.112.n.8.f.422. Debetur filiæ pro dote conſ.26.nu.1.f.130 Quid ſit ibid. nu.3. & 29.& conſ 23.nu.3.f.120.Poteſt officio Iudicis cogi preſtare filiæ ibid.nu.6. Vbi non eſt determinatum officio boni viri ſtatuẽdum eſt conſ.24.nu.2. fol.122.Ingreſſarum debet eſſe diuerſum à paragio ſecularium ibid. nu. 1.& 6. In nupta minus legitima eſſe non poteſt in capillo poteſt excedere conſ.26.nu.39.fol.133.

Parentes num habeant vſumfructum in bonis filiorum, etiam maternis conſ.15. nu.1. fol.102. Et quid in bonis nepotum ibid. Ad hæreditatem filiorum vocãtur conſ.25.nu.19 fol.128 Omnibus præferuntur exceptis fratribus ex vtroque latere ibid.nu.20.

Parentibus naturalibus, & legitimis eadem debetur reuerentia conſ.115.nu.92.fol.465.

Pars nõ pdicatur p toto in cõceſſionibus cõſ.3.n.22.f.25

Parte ſubfeudi digniore conceſſa non dicitur totum ſubfeudum conceſſum ibid.nu.21.

Partem ſoluere non dicitur totum ſoluere conſ.65.nu.4. fol.240.

Partis agnitio arguitur agnitionem totius ibid.nu.3.

Paterna bona proximioribus patris, materna proximioribus matris debentur conſ.115.nu.125.fol.469.

Paternus amor à nemine vincitur conſ.26.nu.10 f.152.

Pater contra ſtatutum diſponere non poteſt conſ.8. num. 12. fol. 71. Stipulat pro filijs natis, & naſcituris conſ. 9. num.1.fol.75. Præſumitur pro filijs, vti hæredibus ſtipulari ibid. nu.25. Si ſibi donata ſtipuletur pro filio intelligitur, vti hæredi, & poſt mortem patris ibidem nu. 60. Cautela quæ dari poteſt, vt filij ſuccedant, vti filij ibid.nu.62. Pro filia melius conſilium, quam alius capit conſ.62.nu.8.fol.131. Quod pro competenti habet nemo debet pro incompetenti credere ibid.num.9. An poſſit dotem filiæ minus legitima conſtituere conſ. 26.nu.11.15.fol 131. Bona ab ipſo quæſita poteſt alienare ibid.nu.12. Quando prohibere poteſt nè filia, vltra dotem petat ibid. num.33. Quando exceſſit in minuendo filiæ dotem dicitur proditor non conſultor ibid.nu.37.fol.133. Cogitur filiæ magnam dotem dare, dummodo non excedat legitimam ibid.nu.55. Dotare tenetur filiam de bonis ſuis, frater de bonis paternis ibid.num.59. Et filius ordine ſucceſſiuo vocati cenſentur conſ.51.nu.8.fol.254. In bonis ab ipſo donatis filijs præiudicare non poteſt ibid.nu.14. Filios tenetur inſtituere, vel exhæredare, etiam emancipatos, vt teſtamentum valeat conſ.56 num 1.2.fol. 224. Donans quãdo præſumatur de filijs cogitare conſ.66. nu.6.fol.241. Dilationem reſtituendæ dotis in præiudicium filiæ concedere non poteſt conſ 68.nu. 27. fol. 246. In bonis filij aduentitijs habet vſumfructũ conſ. 109.nu.57.fol.413. Eadem perſona eſt cum filio ibid. nu.56. Pacto ſe excludit, & habetur pro mortuo conſ. 115.nu.28 fol.458. Et conſuetudo poſſunt filio pupillariter ſubſtituere ibid. nu.46. Quando excludatur à legitima ibid. nu.49. Et mater quare per conſuetudinem à ſucceſſione filiorum excluduntur ibid.num.57. Non conqueritur de filio, qui legitimam ei reliquit, quando conſuetudo eum excludit ibid.num.59 Sicuti ſuccedit in bonis omnibus filij, ita excluditur à bonis maternis ibid.num.68. & 78. Non ſuccedit in bonis libertorum filij ibid.nu.95. Dupliciter excluditur per alienationẽ, & per renunciationẽ ibid.n.5. Non poteſt diſponere de bonis maternis filij in præiudicium proximorum ex parte matris ibid.nu.111. Eſt primus paternæ lineæ, & mater prima maternæ lineæ ibi.n.116.

Patre, & filio confitentibus recepiſſe cenſetur pecuniam in poſſe patris eſſe peruentam conſ.38. nu.15. fol.176. Mortuo exiſtente primogenito rebelle, vel incapace, ſi ſecundogenitus ſuccedat, poſtea primogenitus reſtituatur, an reſtitutio procedat, quoad feuda ſecundogenito aperta conſ.109. nu.43.fol.412. Vel matre exiſtente in medio an locũ habeat conſuetudo conſ. 115. nu.37 fol.460. & nu.38.fol.465.

Patris factum filijs non nocet ibid.num.6.fol.409. Delictum nocet filijs conſ.114.nu.45.fol.442.

Patriæ parere tenemur conſ.45.n.27. Cõtra veniens ſcelus committit graue, & feudo priuatur ibid. num.28. 29. Inuidentes commoda verè ſunt immiſericordes conſ.45.nu.30.fol.195.

Patruus donando nepti videtur patris, & matris contemplatione donare conſ.9.nu.53.fol.82.

Paupertas nimia excuſat à ſeruitio conſ.5.nu.149.f.51.

Peculij aduentitij proprietas non venit in publicatione bonorum conſ.109.nu.36 fol.411.

Peculium profectitium filij cedit in beneficium Patris, & Aui conſ.99.nu.14.fol.378.

Pecunia etiam nõn burgenſatica extare præſumitur per cautionem conſ.4.nu.30.f.51. Depoſita eum, ad quem peruenit, facit principalem alios fideiuſſores conſ.38. num.17.fol.172. In populum proiecta cenſetur occupantis dominia conſ.40.nu.15.fol.184.

Pœna confeſſi integra cõmittitur conſ.1.nu.11.fol.5. Suos habet tenere authores conſ.101.nu 6.fol.382. In dubio molienda ibid.n.11. Eſt hominum carere commertio conſ.7.nu.29.f.63. Eſt moderanda, quando ſecus ibid. nu.22. Suos tenet authores conſ.109.nu 7.f.408. Non extenditur vltra delictũ conſ.103.nu.14.fol.391. Populi in Dñm ſuum rebellis quæ ſit conſ.5. n 143. f.50

Pœnales, & feudales actiones per litis conteſtationem perpetuantur conſ.4.nu. 14.fol.29.

Pœnalis prohibitio qualiter intelligatur conſ.103.nu.23. fol.391. Stipulatio etiam acceſſoria non veſtit pactum nudum ſuper ſorte, & principali conſ.7.nu.7. fol.67.

Pœnitens incepti non punitur conſ.19.nu.21.fol.112.

Pœnitentia num locum habeat in tranſactione conſ.28. nu.19 fol.142.

Penſio conceſſa gratis etiam ante exhibitionem bullæ ſalua conſcientia exigitur conſ.2.nu.4.fol.15.

Percutiens in loco periculoſo difficilè excuſatur conſil. 110.nu.20.fol.418.

Periculũ rei emphiteuticæ, & locatæ quã ob cauſam ad dominum directum ſpectat conſ.6.nu.19.fol.57.

Perſuaſor quando præſumatur doloſus conſ.112.nu.32. 33.34.fol. 427.

Petitorium debet expediri, ſi conſtat alias peccat Iudex conſ.88.nu.34 fol.336.

Pia cauſa fauorabilis eſt quam liberis remota legitima conſ.70.nu.45.fol.257.

Placita ſemel amplius diſplicere non debẽt conſ.89. nu. 4. fol.341.

Plura quando requiruntur in actu, ſi vnum deficit actus corruit conſ 102.nu 10 fol.385.

Poſſe id fieri debet, quod honeſtè, & de cetero fieri poteſt conſ.86.nu.86.fol.315.

Poſſeſſio iuridica in officijs tria requirit conſ.5.n.5. f.36. In qua ſe fundat, vt conſeruetur in ea, quæ requiruntur conſ.10 nu.12. f.88. Probatur per inſtrumentum conſ.28. nu.27. f.142. Ac titulo, & perceptione fructuũ conſ.31.nu.1.f.155. Præſumitur continuata à die poſſeſſionis conſ.28.n 28.f.142. De facto occupata de facto debet reſtitui ibid.n.34. A non habente ius in re per Iudicem de facto auferri poteſt ibid. n.36. Iniuſta abſq; citatione auferri poteſt ibid.n.37. Quando tranſeat ſine apprehenſione conſ.87.n.28.& 29. f.325. & n.38. Totius Eccleſiæ acquiritur per tactũ ianuæ ibid. nu.32. Nulla pro nullo eſt conſ.88.nu.50.fol.338.

Poſſeſſione ſtatuti, qui habere prætendit, debet tẽporo ſtatuti eam probare conſ.12.nu.7.f.96. Transferens animo euitandi exequutionẽ eſt in dolo, & habet locũ c. Regni conuentus conſ.59.nu.10.f.23. Et qualiter taliter alienans punitur ibid.nu.11.

Poſſeſſionis turbatæ cauſa eſt criminalis conſ.31. nu.17. fol.157. & conſ.77.nu.35.fol.279.

Poſſeſſor non citatus non debet turbari, nec etiam Principis reſcripto d.conſ.31.nu.43.fol.160. Maioratus ob dilationem renunciare poteſt conſ.81.nu.6.fol.290.

Poſſeſſorium datur etiam contra titulo poſſidentem conſ. 100.nu.2.378.

b 3 Poſſeſ-

I N D E X.

Poſſeſſorio recuperandæ agenti obſtat exceptio dominij, quando conſtat ex actis conſ.87.nu.79.fol.330.

Poſſidens turbatus adeundo Curiam à poſſeſſione nõ cadit conſ.31.nu.16.fol.157.

Poſſidere per alios quiſque poteſt conſ 5.nu.70. fol.42.

Poſſum per alium, quod per me poſſum ibid.nu.73.

Potentia cuiuſq; actus eſt principium ibid. nu.22.

Poteſtas, voluntas, & modus actus canonizant ibid. nu. 1. Indulgendi in ſolo Principe eſt conſ.106.num.4.5. fol.397.

Pragmatica ædita Thori declaratur conſ.10.num 3.fol. 83.nu.6.& nu.16.fol.87. Non extenditur ibid.n.24. Quando non habet locum ibid. nu.33. Non habet locum contra potentius ius habentem ibid.nu.37. Non comprehendit fiſcum ibid. nu. 41. Conceſſiones iam factas defendit ibid.num.44. Habet locum in ſpoliatis Iure, vel iniuria conſ.12.num. 4.& 5.fol.95. Quando bona ſunt confiſcata idid.num.6. Non habet locum quando ambo ab eodem Rege cauſam habent ibid.nu. 11. Faciendi depoſitum pro nullitatibus non extenditur ad omnes Iudices conſ.30.nu.2. fol.150. Prohibens alienari per mulieres loquitur in nupta, & in re dotali conſ.82.nu.17.18.fol.294.

Pragmaticæ ſunt ſtricti Iuris, & ad caſus non expreſſos non extenduntur conſ.67.nu.12 fol.244. Ligant ſolos ſubditos conſ.105.nu.10.fol 395.

Præcarium habet vim traditionis conſ.112.n.22.f.425.

Præcedentia declarant ſequentia, etiam ſi conſiſtant in ſolis præſationibus conſil.36.num.5.fol.171. Semper cenſentur repetita conſ.58.nu.11.& 13.fol.227. Per ſubſequentem adminiſtrationem retrotrahitur ad tẽpus electionis conſ.87.nu.60.fol. 328. Abſque figura iudicij terminanda conſ.88.nu.2.21. fol.333. Deciſa nullam admittit appellationem, nec exceptionem ibid. num. 59.

Præconis præſentia ſufficit in contractu conſ.40. nu.16. fol.184.

Præſationes demonſtrant cauſam finalẽ conſ.6.n.1.f.56.

Præfectus Prætorio nihil cõtra legem facere poteſt conſ. 103. nu.13 fol.390.

Prælatio feudi alienati competit Regi, ſed ei præfertur agnatus conſ.86.nu.77.fol.314. Etiam in bonis ſubhaſta alienatis cõpetit directo Domino conſ.59.nu 16.

Prælegata an veniant in reſtitutione fideicommiſſi conſ. 70.nu.1.fol.151.

Prærogatiua bonorum attenditur magis conſ.115. num. 110. fol.467.

Præſcriptio locum habet in criminalibus conſ. 108. nu. 8. fol. 404. Exceptionem excludit, & eius ope tuetur ibid.nu.20. Naturalem tollit obligationẽ ibid.nu.21. Sola citatione interrumpitur conſ.88. num.3. fol.336. Quatraginta annorum pleniſſimam facit ſecuritatem conſ.83.nu.17.fol.293. Centenaria habet locum etiam contra Principem ibid.num.19.21. Excludit quem à Iure ſuo conſ.46.nu.29 fol.199. Immemorabilis vide tempus immemorabile. Vectigalis quantum tempus requirit conſ.20.nu.13.fol.115. Non currit, non valenti agere conſ.24.nu.24.fol.125.

Præſent quis dicatur conſ 88.nu.39.fol.337. Non contradicens videtur conſentire ibid.nu.40. Non eſt citandus ibid. nu. 41. Nec in cauſa inſtrumentali ibid. num.42.

Præſentia litigantis ſupplet citationis defectum conſil. 88.nu.18 fol.334.

Præſumitur pro delinquente contra fiſcum conſ. 5. nu. 104.fol.45. Neminem ſuum ius iactare conſ. 38. nu. 8.fol.175. Semper contra delictum conſ.102. nu. 2.3. fol.384.

Præſumptio ceſſat in expreſsè, & ſpecialiter requiſitis conſ.83.nu.15.fol.198.

Præſumptiones duæ plenam faciunt probationem conſ. 114.nu.26.fol.447.

Præſumptionibus diuerſis concurrentibus, excludentes delictum attenduntur conſ. 95.nu.6 fol.372.

Pretium bonorum venditorum liberatur cum cautione ex ſtilo Sacri Conſilij, vt ſit tutus Emptor, conſ.21.nu. 18.fol.94. Quando ſuccedat loco rei conſ.82.num 15. fol.294. Peruentum ex feudo eſt burgenſaticum conſ. 4. nu.29.fol.31.

Primipili priuilegium receſſit ab aula, quia nemo hodie dictum officium repreſentat, conſ.80. nu.20. fol.289.

Primipilus quis dicatur ibidem nu.10.fol.288. Quam habet authoritatem, quod officium, & quis dicebatur primipilus ibid. nu.10.vſque 12.

Primitiua ſi ſunt infecta inficiuntur, & deriuatiua conſ. 14.nu.2.fol.99.

Primordio tituli declarat finem conſ.53.nu.6.fol.218.

Principale ſi non tenet, nec acceſſorium conſ.30. nu.12. fol 115.

Principali extincto extinguitur acceſſoriũ conſ.6.nu.37 f.59. Sublato corruit acceſſoriũ conſ.104.nu.9.f.393.

Princeps in tertij preiudicium non concedit, conſ.4.n.4. f.28. Quantuis generaliter cõmiſerit nõ videtur Iuri tertij derogare voluiſſe conſ.5. nu.20.fol.37. Ad importunitatem concedens, nihil concedit ibid.num.85. fol.43. Obligatur ex contractu conſ.10. num.8. fol.87. Contra ſuum contractum venire non poteſt ibid num. 10. Rem alteri conceſſam, nec motu proprio alio concedere debet, niſi ſpecialiter deroget ibid.num.11.& 13. Circumuentus cenſetur, quando in ſecundo priuilegio non ſit mentio de primo ibid.nu.14. Non poteſt defenſionem tollere, & quare conſ.85.nu.10. fol.304. Ex natura officij tenetur iuſtitiam facere ibid.num.11. Quando dicit ſupplentes &c. quid operetur ibid. nu. 12. Cauſam cõmittens ſine figura iudicij qualiter intelligatur ibid.nu.20. Sibi, & ſuis vaſallis conſulere debet conſ.86.nu 30. fol.312. Iuſtus libertatis amator eſt ibid. nu.66. Contractum à ſe factum conditionare, & modificare non poteſt ibid. nu.87. Contra ſuum verbum venire non poteſt ibid.nu.88. Habet in lingua gratiã, in ſcriptura teſtimoniũ, in exequutione commoditatẽ ibid.nu.89.& 90. Vnũ debet habere verbũ, vnũ calamũ idem n.92. Debet eſſe immobilis ibid. nu 93. Qñ ſua priuilegia gratuita reuocare poteſt ibid. n.96. Non reuocat primogeniturã à ſe factam ibid. n. 97. Licet ſolutus ſit legibus non tamen lege naturali, & Diuina ibid.nu.111. Suum contractum, nec de poteſtatis plenitudine reuocat ibid. nu.112.113. & 116. Frangendo fidem grauiter peccat, & quare ibid. nu. 119. Terram alterius accipiens etiam ob publicam vtilitatem tenetur pretium ſoluere ibid. nu. 124. 125. Dominium habere qualiter intelligatur ibid. nu. 126. & 127. Solo verbo dignitatem confert conſ.87.nu.37. fol.325. Quas poteſt tollere defenſiones conſ.88. num. 12. & 37. fol. 334. Dominium etiam occaſione ſuæ gratiæ, vel priuilegij acquiſitum tollere nõ debet conſ. 2 nu 36.fol.18. Niſi fauore publico ibid. nu.63. 65. fol.21. Quando poſſit de facto procedere conſ.88. nu. 50. fol. 339. Aufert beneficium, quod ipſe conceſſit ibid.nu.57. Numquã Iuri tertij præiudicat ibid n.58.

Principi

INDEX.

Principi ſi Deus ſubmiſit leges, non tamen pacta, & contractus conſ.2.nu.64.fol.25.& conſ.86.num. 110. fol.309.

Principis actus ſub lege diuina, & naturali ſunt conſ.7. num.24.fol.63. Facies dat honorem, & dignitatem conſ.87. nu. 35. fol.325. In auditorio ſola facti veritate inſpecta proceditur ibid.num.82.fol.330. Lex infra duos menſes per omnes ſciri debet conſ.106. num. 14 fol.398.

Principium declarat finem conſ.36.nu.6.fol.171.

Prior ordine, & tẽpore in dignitatibus præfertur conſ. 2.nu.11. fol.18. In titulo præfertur poſteriori ibid. nu. 37. In tempore potior in Iure conſ.10.nu. 41. fol. 91. & conſ.11.nu.3.fol.92. In gradu potior in ſucceſſione conſ.109.nu.52.& 53.fol.413.

Prioritas ſcripturæ boræ, & momenti attenditur conſ. 80.nu.2.4 fol.288.

Priuationis ad habitum non datur regreſſus conſ. 1. nu. 70.fol.11.

Priuilegia ſubditis conceſſa, quando reuocari poſſunt conſ.35.nu.1.2.3.fol. 169.& nu. 12.fol.170. Imperatoris ante coronationem non valent conſ.5.num. 8.fol. 36. Ante dignitatem adeptam ex importunitate conceſſa videntur ibid.num.9. Principis conceſſa traditionẽ non requirunt ibid. nu. 96. Per pecuniam conceſſa tranſeunt in contractum conſ.7.nu.5.fol.62. In præiudicium priuilegiati non reuocantur ibid. nu. 7. Abutens, illa amittit conſ.5.num 80.fol.43. Speciali derogatione indigent conſ.7 nu.47.fol.65. Secundum de primo mentionem non faciens eſt manifeſta ſubreptio conſ.11.nu.15.fol.87. Non vtuntur contra æque priuilegiatos ibid.nu.31.& conſ.12.nu.12.fol.96. Habitantibus conceſſa ſunt perpetua conſ.86. nu. 83. fol. 315. Regij demany ſunt Regi fauorabilia ibid.nu 98. & 108. Conceſſa habitatoribus tranſeunt in contractũ ibid nu.5. Quæ verba faciunt in contractum tranſire ibid. num.106. Ob ſeruitia conceſſa ſunt irreuocabilia ibid.nu.107. Quæ in contractum tranſierunt reuocari non debent, nec à ſucceſſoribus ibid. nu. 109. Siue codicillos prius habens præfertur poſteriori habenti conſ.87.nu.28.fol.324. Abſque ſcripturę Regis ſtatim ſortiuntur effectum ibid. nu. 26. In Regno Neapolitano ſunt nulla, ſi infra annum non exequutorian tur ibidem nu.46.fol. 326. Eorum data facit adminiſtrationem eſſe conſequutam ibid.nu.64.fol.328. Eadem non debent diuerſo Iure cenſeri conſ.92. nu.35. fol.364.

Probatio contra Regis reſcriptum non admittitur conſ. 2.nu.67.fol.21. Poteſt fieri per teſtes, de Iure diuino conſ.85.nu.4 fol.303. Non deneganda fieri per teſtes alias eſſet Iura controuertere ibid.nu.7. De præterito præſumitur in præſenti, & è contra conſ.57.nu.3. fol. 225. Dependens ex tempore requirit probationem illius temporis ibid.nu.2.

Probationes luce meridiana clariores eſſe debent conſil. 5. nu. 106. fol.46. Iuri conſonantes præualent ad excludendum delictum ibid. nu 107. Duæ ſemiplenæ vnam faciunt plenam conſ.99.nu.11.fol.373. In iudicio quantumuis ſummario requiruntur conſ.13.nu.4. fol.98. Contra Regis reſcriptum non admittuntur conſ.2.nu.67.fol.21.

Prodigi banna non renouata non nocent creditoribus, qui contraxerunt conſ.103.nu.9.fol.390.

Proditor quis dicatur, quid ſit proditio, quæ ſint ſigna conſil.102. num. 16.17. 18. fol. 385. Delictum quod ſit proditorium ibidem num. 26.

Profeſſio per lapſum anni facilè fit conſ.24.nu.12.f.125.

Prohibitio alienationis immobilium per ſtatutum facta trahitur ad Iurium alienationem conſ.38.num. 34.fol. 178. Ne diſſipentur bona prohibet alienationem conſ. 48.nu.12.fol. 206. Trebellianicæ fideicommiſſum præſupponit ibidem nu. 13. Eius alienandi ratio declarat mentem teſtatoris conſ.74.nu.4. fol.263. Quando inducat fideicommiſſum ibid.nu.1.& conſ.76.nu.5.fol. 268. Per quam adimitur teſtandi facultas non valet ibid.nu.12. Ad tempus quando cenſetur perpetuata conſ.92.nu.38.fol.364. Generalis priuilegijs particularibus non præiudicat conſ.7.nu.34.36.fol 64. Alienandi præſumitur facta fauore vocatorum conſ. 100. nu.12. fol. 380. Alienandi Domino irrequiſito non ab re poſita eſt conſ.1.nu.43.fol.8.

Prohibito vno cenſentur prohibita omnia per quæ deuenitur ad illud ibid. nu.48. fol. 9. In termino, prohibito, & in via conſ.1.nu.47.fol.9.

Promittens rem profanam, quæ efficitur ſacra, vel alienat hominem, qui manumiſſus eſt liberatur etiam reuerſis ipſis ad priſtinum conſ.42.nu.11.fol.187.

Promiſſio quando venit ad filium per modum donationis nõ requirit aditionem hæreditatis conſ.9.nu.3.fol. 75. Præſupponit interrogationem conſ. 112.nu.7.fol. 422. Contemplatione matrimonij, vt filijs vti filijs acquiratur eſt ſpecificè exprimendũ conſ.9 nu.17.f.77.

Promiſſori debet dari tempus habile ad promiſſa complenda ſecundum ſuam qualitatem conſ.6.nu.30.f.59.

Propoſitum in mente retentum nihil operatur conſ.9.nu. 33.fol.350.& conſ.88.nu.31.fol.335.

Proprietas rei controuertitur, quando petitur creditum, cum facultate vendendi, cum adiudicatione conſ. 4. nu.1.fol. 28.

Proprietatis ratione domus mea, mea eſt non Principis conſ.86.nu.128 fol 320

Prorex, & Vicarius differunt conſ.5.nu.18.fol.37. Non poteſt donare, quæ Regis ſunt ibid.nu.13.

Proteſtatio ſeruat ius proteſtandi conſ.31.nu.17.fol.157 & conſ 77.nu 35.fol 279. Fraudulenta non prodeſt conſ. 1.nu 22.fol.6. Saluo Iure, & non aliter, nec alio modo facta traditione non excuſat ibid.nu.23. Seruat ius, & tollit voluntatem conſ.88. nu. 29.fol.335.

Proxeneta non eſt teſtis idoneus conſ. 114.nu.2.fol.437. Quam probationem faciat ibid.num 3.18.19. 26. 28. Tenetur deponere ibidem nu. 4.50.71.

Proximior ex parte matris ſuccedit in bonis maternis conſ.115.nu.4 fol.415. Dicitur quem nemo precedit ibid nu.81. Excluſo incapace, & fiſco ſuccedit conſ. 109.nu.25.fol.410.

Proximiores quando vocantur cenſentur vocati, cũ bonorum diſtinctione ibid. nu.51. Excluduntur à legitima ibid nu. 106.

Proximorum appellatione veniunt agnati, & cognati ibid num 6.

Publica vtilitas priuatæ præferenda eſt conſ.45.num. 3. fol.192. Neceſſitas facit ceſſare priuatam ibid. nu. 5. Concedit, vt priuatorum res Iure auferantur ſoluto tamen pretio ibid.nu.11. Facit innumerabilia concedi ibid.num.12.

Q

Qualitas adiecta facit actionem cognoſci conſ. 1. nu.15. fol.5. A contrahentibus conſiderata, ſi deficiat, deficient, & in contractu promiſſa

miſſa conſ.6.nu.11.fol.57. Naturalis vincit tacitam accidentalem conſ.9.num.23.fol.78. Adiecta verbo debet fundari ſecundum tempus verbi conſ.10. num. 18.fol.88. Canonicatus requiſita in actu commiſſionis debet eſſe tempore commiſſionis nu. 19. Adiecta verbo debet intelligi ſecundum tempus verbi, cui adiicitur conſ.12.nu.8.fol.96. Generis maſculini, & agnationis eſt exprimenda conſ.53.nu.9.fol.218. Conditio, & modus in teſtamento adiecti, cenſentur in codicillis repetiti conſ.79.n.9.f.284. Primi legati videtur repetita in ſecũdo ibid. nu.19. In ſecundo contractu promiſſionis poſita, cenſetur adiecta in prima ex vi tacitæ repetitionis conſ.91.nu.8.fol.356.
Quantitas pecuniæ de ſui natura eſt ſeparabilis conſ.16. nu.8. fol.105. Vna ſi vitietur per appellationem, alia remanet vtilis nu. 9. Certa data dilatione taxari non poteſt, deciſum pluries conſ.90.nu.18 fol.347.
Quæ poſſunt eſſe, & non eſſe ſunt probanda conſ. 95. nu. 3.fol.371.
Quem de euictione tenet actio, agentem repellit exceptio conſ.23.nu.14 fol.121.
Querela inofficioſæ donationis, quando filijs denegetur conſ.66.nu.15.fol.242.
Quilibet rei ſuæ moderator eſt, & arbiter conſ. 71.num. 11.fol.259.conſ.115.nu.25.fol.458. conſ.5. num.131. fol. 48.
Quod quis per ſe habere non poteſt, quandoque per extraneum habet conſ.4.nu.28.fol.31. Mihi prodeſt, tametſi vicino noceat facere poſſum conſ.45.num.6. fol. 192. Potui nolui quod volui adimplere nequiui conſ. 77.nu.25.fol.277. Communiter fieri ſolet factum præſumitur conſ.115.nu. 24.fol.458.

R.

RAtihabitio alienationis facta per Dominum, de re aliena conualidat venditionem à die contractus conſ.93.nu.2.fol.366.
Ratio quæ de toto eſt ad totum, eſt de partem ad partem conſ.68.nu.26. fol.246. Non vnica, ſed plures amplexæ præſumuntur conſ.9.nu.24.fol.78. Legis omnes caſus determinat, in quibus eadem militat ratio conſ. 92.nu.37.fol.364. Vbi eadem, ibi idem ius conſ.115. nu.77.fol.464.
Rebellionis delictum requirit ſententiam conſ.5.nu.123. fol. 47.
Receptio in officio quid operetur conſ.87.nu.72.fol.330.
Reclamatio non procedit, niſi exequuta ſententia conſil. 78.nu.6.fol.281. Variat Iudicem conſ.89.nu.2 f.341.
Reconuentio in cauſis ſummarijs locum non habet conſ. 21. nu.2. fol.116. Quid ſi ambæ cauſæ ſunt ſummariæ num.3.4.5. Quando non poteſt expediri ſine termino expeditur cauſa principalis nu. 6. An habeat locum contra vxorem petentem dotem, ſi incuſetur de adulterio nu.10. fol 112. Coram Iudice laico habet locum contra Clericum, alias denegatur audientia conſ. 92. nu.1.fol 360. Quando pari paſſu ambulet num.2. 12. An locum habeat in cauſa appellationis num.3.4.10. 11.26. Quod ſic nu. 39.fol.364. Eſt annexa conuentioni nu.19.20.fol.362. Quare ſit fauorabilis nu. 25. 42. Prorogat iuriſdictionem Iudicis etiam incompetentis nu. 29. Habet locum etiam in eo, qui Iudicis officium implorat nu.31. Non habet locum in actore appellante nu.33.
Redditus nõ eſt de ſubſtantia feudi conſ.40.nu.8.f.184.
Redimendi promiſſio eſt poteſtatiua conſil. 78. num. 16. fol.281.
Reformare quid ſit conſ.91.nu.19.fol.357.
Refutare eſt alienare conſ.23.nu.6.fol.121.
Regentes præcedũt iuxta temporis anterioritatem conſ. 87.nu.48.fol.327.
Regis epiſtola omnibus in cauſis vim habet legis conſ.2. nu. 23.fol.21. Attendi debet nu. 74. Labia diuinare ſolent nu.73. Authoritas magna eſt nu.8.fol.15. Super omnia dominatur num. 9. Sermo poteſtate plenus eſt nu.10. Solum verbum creat dignitates nu. 35.fol.17. Secundæ iuſſioni etiam damnoſæ fiſco, & Reipublicæ ſtari debet nu.54.fol.20. Geminatio omne vitium excludit nu.58. A dicto recedi non debet nu.68. fol.21. Gratia non interpretatur, vt diminutionem recipiat nu.69. Item neque vt corrigatur nu.70. Suprema eſt poteſtas, & ex arbitrio gubernat num.77.fol.22. Eſt diuidere vnum in pluribus, & è contra conſ.3.nu.10. fol.24. Sunt feuda, quia patrimonium eius eſt num.16. fol.25. Scrutator opprimi debet nu.25.fol. 22. Graue peccatum eſt, ſi ſola priuata ſcientia præiudicialia diſponit conſ.84.nu.25. fol. 302. Eſt ſubditos amicos vocare conſ.86.nu.54 fol.313.
Rex cogit Principem ad ordinata complenda conſ.2.nu. 42.fol. 18. Dicitur diſpenſare quando contrahit, vbi ius inhibet nu.50. Eſt ſuper omnem dignitatis gradum nu. 53. Dicitur ſemper ex iuſta cauſa reſcribere nu. 66 fol.21. Eſt lex animata in terra nu.71.fol.21. Diffinit caſus à lege non diffinitos arbitrio ſuo nu.72. Conſentiendo perdit dominium rei, cui aſſentit conſ.4.nu. 23.fol.30. Feudum poteſt mutare in burgenſaticum conſ.4.nu.25.fol.30. Neminem rerum ſuarum dominio priuat ſine cauſa conſ.5 nu.19.fol.37. Siciliæ non recognoſcit ſuperiorem conſ.10.num.54 fol.91. Vendens terram quando poſſit pretium ſibi applicare conſ 86.num.123.fol.319. Dominium tertij etiam ex ſua cauſa quæſitum non aufert. conſ 87.nu.22.f.324. Ex cauſa ſine partis remiſſione poteſt indulgere conſ. 102.nu.40.fol.388.
Regula quando extat ab ea non receditur conſ.88 nu.44. fol.338.
Relatio quando fit ad actum regulatur ab actu conſ.79. nu.11.15.fol.285. In relato eſt conſ.91.nu.11.f.357. Suum antecedens reſtringit nu.26.
Relocatio permittitur ex æquitate conſ.17.nu.18. f. 109.
Remedium l.2.C. de reſcind. vend. habet locum etiam in contractu Emphyteutico conſ. 6. nu 22.fol.58. Capitulorum Regni ſolum Sacrum Conſilium, & Regiæ Audientiæ poſſunt concedere conſ.31. nu.23.fol.157. Ordinarium facit ceſſare extraordinarium nu. 25.28. 35. Quare pinguius nu.31. 33. An in eo procedatur de facto, & abſque figura iudicij nu.32.
Remiſſio mercedis habet locum in locatione conſ.6.num. 14.fol.57. & num.20. Eſt donatio conſ.15. num.14. fol.103.
Reiuendicatio quando competat tertio conſ.112. num.9. fol.423.
Renunciatio eſt odioſa, & ſtricti Iuris conſ.6. num. 36. fol.59. Maioris partis bonorum præſumitur doloſa conſ.24.nu.8.fol 123. Quando obſtet filiæ nu.18. Non extenditur ad incognita num.19. 20. 21. fol. 125. A moniali poſt profeſſionem facta non valet num. 23. Non extenditur ad legitimam conſ.26.nu.28.fol.132. Iam facta reiicit agentem conſ.28.nu.16.fol.141. Quando obſtet conſ.82.nu.14.fol.294 & conſ.112. num. 5. fol.422.

Digitized by Google

fol.412. Si ponitur in nouo vſu eſt pro maiori cautela conſ.115.nu.76.fol.464.

Repugnantia excludi debet quacumque interpretatione conſ.9.nu 26.fol.79.

Res,& pœna diuerſas propter cauſas exigi poſſunt conſ. 1.num.57.fol.10. Inter alios acta alijs non præiudicat conſ.5.nu.132.fol.48.& conſ.84 nu.18.fol.301. Feudo redititiis non eſt feudalis conſ.4.nu.7.f.184. Cenſuali contractu data cenſetur in totum alienata conſ. 40.nu.10.fol.184. Feudo redititia non poteſt, niſi locari, vel in perpetuum concedi nu.9. Alienari prohibita quando poſſit alienari conſ.76.num.34.fol.272. Aliena alienata Domino ignorante conualidatur per ſuperuenientem Domini voluntatem Conſ.93.num.3. fol.366. Minimi valoris data pro magno cenſetur in partitum conſ.97.nu.5.fol.373. Alienari prohibita ſi vendatur poteſt reiuendicari conſ 100.nu.13.14.fol. 380. In continuatiuo negotio promiſſa cenſetur cum ſuis qualitatibus repetita conſ.91.nu.5 fol.355.

Reſcripta diuerſa de eadẽ re, eadem die facta ſunt nulla conſ.5.num.25.fol.38. Principis attenditur tempus datæ conſ.87.nu.17.fol 324. Semper requirit cauſæ cognitionem conſ.100.nu.9.fol.379.

Reſtitutio in integrum, ad quod vſque tempus petatur conſ 22.nu.5.fol.119. Non competit ſucceſſori, ſi non competebat prædeceſſori conſ.29 nu.16.fol.147. Poſt maiorem ætatem infra quadriennium petenda eſt nu. 17. Æquè ordinatur pacto, ac vltima voluntate conſ. 51.nu.6 fol.214. Petita quando impediat exequutionem ſententiæ conſ 62.nu.11.fol.236. Non conceditur contra quadragenariam præſcriptionem conſ. 83. nu.18 fol.298. Quando non debeatur conſ.109.nu.41. fol.412. Per iuſtitiam intelligitur etiam, quoad bona nu 44. Per indulgentiam non comprehendit bona num. 46.

Reſtrictio quando præſumatur in expreſſis tantum procedere conſ.93.nu.7.fol.366.

Rubrica non diſponit, niſi quatenus in nigro eſt expreſſum.conſ.31.nu.39.fol.159.

S

Sacrilegium cum moniali committitur conſil.106. nu.18.fol.198. Dicitur crimen Maieſtatis diuinæ nu.19.20.21.

Saluianum interdictum competit etiam contra tertium poſſeſſorem conſ.93.nu.14 fol 370.

Scientia habetur pro modo conſ.5.nu.2.f.35. Litis quando noceat conſ.113.nu 3.fol.430.& nu.24.

Scriptura ad quid requiratur conſ.2.nu.7.fol.15.

Senectus ſemper venerabilis conſ.2.nu.15.fol 16. Quando homicidam excuſet conſ.110 nu.25.fol.419.

Sententia vt obſtet, quæ requirantur conſ.1.nu.21.fol.6. Contra vnum lata, quando alteri præiudicat num.59. fol.9. Quod non ſit lata, qualiter probatur conſ.5.nu. 100.fol.45. Requiritur in delictis, etiam in quibus ipſo Iure bona amittuntur, & ad quem finem nu.125. fol.48.& nu.127. Requirit Iudicis ſubſcriptionem nu.140.fol 50. Quæ habeat neceſſaria nu.141. Regis pro lege eſt conſ.8.num.7.fol.70. Stante pacto ingrediendi, propria authoritate exequitur contra tertium conſ.11.nu.1.fol 92.& nu.13.14. Non conformis libello, non eſt exequenda conſ.12.nu 4 fol.93. Qualiter ſit conformis nu.6. Iniqua & iniuſta eſt ipſo Iure nulla nu.15. Quando ſit nulla conſ.13.num.6.fol.98. Poteſt eſſe in vno capite valida, in alio non, conſ.16. nu.4 fol.104. Poteſt pro parte valere, pro parte non, num.7. Pro mortuo, vel contra lata eſt nulla conſ.17. nu.1.fol.106. Eſt nulla ratione indiuiduitatis nu. 7. Item ob obreptionem nu.9. Et ob deficientiam ſubſtantialium nu.11. Vitiatur propter vnicum conſtructum verborum nu.13.fol.107. Continens capita ſeparata poteſt in vno exequi, in alio non, conſ.21.num.14.fol. 112. Contra minorem inauditum lata non valet conſ. 22 nu.2.fol.118. Ex falſa cauſa annullatur nu.3. Pro non habente actionem eſt ipſo Iure nulla conſ 27.nu.1. fol.136. Abſque ordine iudicij lata, eſt nulla nu. 16. Ex cauſa indebiti, vel falſa cauſa, non valet, item ex notoria iniquitate num. 8.9.10. Sine citatione ad dicendum eſt nulla conſ.28.nu 12 fol.140. & conſ.52. nu.1.fol.215. Poſt longum tempus non exequitur, niſi parte citata conſ.30.nu.27.fol.153. Iudicis, & arbitri, in quo differant num.13 fol.151. Generaliter loquens reſtringitur ad particulariter petita conſ.78. num. 3. fol.280. Pro veritate habetur nu. 2. Non extenditur ad non expreſſa num.11.13. Iure ſpeciali lata renunciari poteſt nu.15. Principis non ſubiacet nullitatibus conſ.88 nu.11.fol. 334. Contra poſſeſſorem feudi, vel fideicommiſſi afficit omnes ſequentes ſucceſſores nu. 45.fol.338. Contra vnum lata, nocet alteri connexo nu.47. Quando obſtet lata contra primum nu. 48.49. Duplicata lata gaudet perpetuo ſilentio conſ.89.nu.8. fol.342. Quando ſit conformis, nu. 7. Quando alteri præiudicet conſ.100.nu.20 fol.380. Contra minorem ex falſa cauſa lata eſt nulla conſ.104.num.7.fol.393. Idem contra, ſi contra mulierem num.8. A Iudice corrupto lata eſt nulla conſ.114.num.36.fol.442. Et qualiter puniatur in eo caſu Iudex nu.87.

Separati quando habẽt illationem conſ.16.nu.2.fol.104. Separatam habent rationem conſ.25.nu.5.fol.127.

Sequentia declarant præcedentia, vt tollatur correptio conſ.9.nu.28.fol.79. Quandoque reſtringunt præcedentia nu. 29. Non immutant naturam præcedentiũ conſ.36.num.7.fol.171. Regulantur à præcedentibus conſ.58.nu 12.fol.227.

Sequeſtrum regulariter prohibitum conſ.81.nu.1.f.290. Quando permittatur nu.2.vſque 10.

Seruitus morti comparatur conſ.86.nu.67.fol.314.

Significatio propria ſumitur ex alluſione vocabuli conſ. 94.nu.4.fol.369.

Silentium annuale habet vim repudiationis conſ.86.nu. 80 fol.315.

Simoniacus dicitur, qui Iudicem corrumpit conſil. 114. nu.16 fol 439.

Simplicitas cum quibus præſumatur conſil.24.num. 16. fol.124.

Simulatione probata cõtractus eſt inualidus conſ.40.nu. 4.fol.183. Ex quibus præſumatur nu.5.

Socius quando probet crimen contra ſocium conſil.105. nu.11 f.395. Itineris quã probet conſ 107.nu.3.f.400.

Socrus dicitur affinis conſ.115.nu.11.fol.458.

Solemnia qui non ſeruat, facit actum illuſorium conſil.5. nu.34.fol.38. Quæ requiruntur in alienatione rerum, requiruntur in alienatione Iurium conſ.38.num. 32. fol.178.

Solutio exorbitans parit damnum conſ.6.nu.28.fol.58. Correſpectiua ad ædificia futura ſtat, vt indiuidua, & tamquam vna iudicatur conſ.6.nu.10.fol.56. Indebiti ignoranter parit repetitionem conſ. 14.nu.22. fol.101. Turpis cauſæ & iniuſtæ cauſæ æquiparantur nu.23.

Digitized by Google

nu. 23. Rei quæ de loco ad locum aſportatur ab omnibus debetur conſ 22. nu. 14 fol. 115. Principalis extinguit acceſſorium conſ. 54 num. 4 fol. 222. Qualiter requiratur in debito ex contractu conſ. 65. num. 5. fol. 240. Dum pendet poteſt reſeruari Dominium conſil. 82. nu. 3. fol. 293. Et quis contractus dicatur tunc nu. 4. 8. 10. Vitalitia qualiter permittatur conſ. 90. nu. 1. fol 345. Ad duodecim pro centum an ſit nulla nu. 2. Pluris per errorem compenſatur in ſortem conſ 90. n. 53. fol. 353 Ex cauſa non vera, vel indebita, cedit in cauſam veram, vel debitam nu. 54. Indebita extinguit capitale nu. 53.

Sororem æqualiter admitti cum fratre qualiter intelligatur conſ. 8 nu. 4 fol. 69. Vterinam non niſi legitimã habere in bonis matris conſ. 8. nu. 17. fol. 72. Poſſe tenere feudum reuocabiliter. donec ei ſoluatur dos, legitima, aut paragium conſ. 38 nu. 54 fol. 180.

Sortis petitione dilata. cẽſentur etiam vſuræ dilatæ conſ. 90. nu. 44 fol. 352. Non ſolutio in tempore facit poſſe, licitè vſuras peti nu. 45.

Species generi derogat, non è contra conſ. 7. nu. 25 f. 64.

Spiritus, & vmbræ ſolent eſſe, vbi aliquis interfectus eſt conſ. 57 nu. 6 fol. 225.

Spoliatus de facto ius ſuum amittit conſ. 5. nu. 75. fol. 42. Facit ſpoliatum, ante omnia reſtituendum eſſe conſ. 31. nu 4. fol. 156 Vigore decreti nulli facit ſpoliatum reſtitui nu. 14. Etiam ſi authoritate Principis, id fiat nu. 15. An etiam vna cum fructibus conſ. 100 nu. 1. fol. 379. Etiam ſi ſpoliatus ſit à Iudice nu 2. 5. 6.

Statutum loquens de ſucceſſione patris, extenditur ad matrem. & quare conſ. 8 nu. 8. fol. 70. Diſponens circa res imponit onus reale, conſ. 10 nu 47 fol. 91. Excludens à ſucceſſione nõ excludit à legitima conſ. 26. nu. 41. fol. 133. Quia ſtricti Iuris non recipit interpretationem conſ. 30. num 4. fol. 150. Generaliter loquens nunquam annullat actum, in quo adeſt præiudicium particulare conſ. 43 num. 4. fol. 189. Prohibens rem alienari, afficit rem, vbicumque fiat contractus conſ. 71. nu. 4. fol. 258. Loci rei ſitæ attendi debet nu. 8. Pœnale non extenditur conſ. 102 nu. 9. fol 385. Certam qualitatem requirens, oportet quod qualitas interueniat nu. 11. Interpretatur vt minus lædat ius commune nu. 33. fol. 382. Et ſecundum loci conſuetudinem nu. 34. Non extenditur de perſona ad perſonam. nec de loco ad locum nu. 36. Stricti Iuris eſt, & non derogat, niſi in loco ſuo nu 37. Non ligat niſi ſubditos conſ. 103. nu. 1 fol. 389. Non ignorantes nu. 2. Non punit delicta, niſi totaliter conſummata nu. 10. Non extenditur ad caſum fictum num. 11. fol. 390. Recipit interpretationem à Iure communi nu. 25. Non ligat ſtatuentem nu. 30. Excludens patrem, excludit auum paternum conſ. 115. nu. 29. fol 459.

Stephani de Caietà opinio reijcitur conſ. 115. num. 129. fol. 470.

Stylus Curiæ oſtendit Principis mentem conſ. 33. nu. 14. fol. 166.

Stipulatio pro filiis intelligitur, vti hæredibus conſ. 9 nu. 21 fol. 78. 79. Secundum verba determinatur nu. 26. fol. 84. Ex vna cauſa commiſſa, ex altera licet extet conditio committi non poteſt conſ. 42. nu. 3. fol. 182.

Stupri actio quinquennio excluditur conſ. 108. nu. 5. fol. 404. Et quando ſecus nu. 6. Contra hæredem non datur nu. 15. Non tenetur qui vilem ſtupratus eſt nu. 4.

Subfeudi pars nõ dicitur ſubfeudum de per ſe, ſed pars, & pars omnis integrum feudum conſtituit conſ. 3. nu. 28 fol. 25. Indiuiduum, & quare nu. 29. Pars nominata caput, non eſt ſeparata reſpectu plurium corporum nu. 31.

Subrogatus ſapit naturam ſubrogati conſ. 9. nu 21. fol. 84 Habet omnia, quæ per prius habebat conſ. 38. nu. 44. fol. 179. & conſ. 61 nu 11. fol. 234. conſ. 103. nu. 27. fol. 391. conſ. 91. nu 11. 12 fol. 356.

Subſcribens non ſubſcribenda punitur conſ. 5. num. 94. fol. 44.

Subſtitutio quando nõ excludit matrem à legitima conſ. 25. nu 25. fol. 129. Eſt ſecunda inſtitutio conſ. 49. nu. 18. fol. 210. Fit in contractu inter viuos conſ. 51. nu. 5. fol. 214. In caſu mortis ab inteſtato ceſſat condito teſtamento conſ. 53 nu. 1. fol. 218. Intelligitur ſecundum inſtitutionem nu 3. Non extenditur ad non expreſſa nu. 11. Pupillaris quando ceſſet conſ. 70. nu. 2. f. 251. Quando eſt vulgaris, non accedunt prælegata num. 4. 8. Refertur ad præcedentia conſ. 70. nu. 12. fol. 253.

Subſtitutus capit, ac ſi incapax non eſſet in medio conſil. 109 num. 30 fol. 410 Poſt mortem dicitur Iure fideicommiſſi, ſuccedere conſ. 115. num. 41. 42. Statutaria potentior eſt hominis nu 54. 61.

Subuentiones quas præſtant vaſalli ſunt collectæ conſ. 86 nu 63. fol. 314.

Succeſſor vtitur Iure prædeceſſoris conſ. 10. nu. 2. fol. 86. Eſt de Iure poſitiuo conſ. 115. nu. 55. fol. 462. Quo ordine ſit nu. 2. fol. 455.

Summaria cauſa ſemiplenam requirit probationem, & reijcit repulſam conſ. 88. nu. 19. fo. 334.

Summæ quando ſunt, vt indiuiduum conſil. 44. num. 1. fol. 190.

Suſpectus in iudicando quando ſit ſuſpectus in delegando conſ. 32. nu. 9. 11. fol. 162.

T

TAciturnitate quando præſcribatur, vel aboleatur delictum conſ. 108. nu. 16. fol. 405.

Templi appellatione quid veniebat apud antiquos conſ. 18. nu. 13. fol. 108.

Tempus immemorabile habet fundatam intentionem conſ. 20. nu. 5. fol. 114. Concedit etiam dominium directũ nu. 6. Quia habet vim conſtituti nu. 7. An præſcriptionem etiam contra Imperium inducat nu. 8. 9. Antiquum quod ſit conſ. 30. nu. 28 fol. 153. Præſens habetur ad futurum, & è contra conſ. 70. num 19 fol. 254. Immemorabile quam habeat vim, etiam in regalibus conſ. 83. nu. 20 fol. 298. Datæ attenditur in gratioſis conſ. 106. num 1. 8. 9. fol. 396. Habens poſterior non debet locum anterioris ambire conſ. 2. num. 13 fol. 15.

Teneri verbum meri facti eſt, & ad meram tenutam refertur conſ. 10 nu. 20 fol. 88. & conſ. 12. nu. 9 fol. 96.

Terra facta camera habet immunitatem à Rege, non à Barone conſ. 35. nu 7 fol. 170.

Theſaurarius quis dicatur conſ. 80. nu. 18. fol. 289.

Teſtamentum ſi eadem die duplicetur diuerſiq; ſcribantur hæredes an valeat conſ. 5. nu. 26 fol. 38. Debet in ſpecie reuocari conſ. 7. nu. 44. fol. 65. Quando ſumat vires conſ. 36. nu. 16. fol. 172. Recipit interpretationẽ à ſui ipſius parte conſ. 53. nu. 7. fol. 218. Mulieris cum Mundualdo, nec ad pias cauſas valet conſ 60. num. 5. fol. 232. Quæ requirat num. 6. Subſtantiam habet de Iure gentium nu. 7. Solemnitatem à Iure Ciuili nu. 8. Inter liberos non niſi ſpecialiter reuocatur conſil. 69. num. 5.

Digitized by Google

nu. 5. fol. 248. Cum codicillo eandem habet diſpoſitionem conſ. 79. nu. 7. fol. 284.

Teſtator in dubio cenſetur diſponere ſecundum ius loci conſ. 8. nu. 11. fol. 71. Legem ſibi non poteſt imponere, à qua diſcedere nequeat conſ. 36. nu. 4. fol. 121. Si dicat lego, & dono cenſetur legare, non donare conſ. 36. nu. 13. fol. 172. Quod in mente potius habuit, quam verbis ſpectatur conſ. 48. nu. 5. fol. 203. & conſ. 53. nu. 16. fol. 219. & nu. 25. fol. 220. Non præſumitur dixiſſe quod non exprexit nu. 17. & conſ. 70. num. 27. fol. 255. & conſ. 76. nu. 14. fol. 270. Non præſumitur voluiſſe, niſi diſpoſita conſ. 76. nu. 16. fol. 370.

Teſtes varij, & diſcordantes non probant conſ. 19. nu. 7. fol. 111. In cauſa propria non probant num. 8. Pauci affirmantes probant magis quam mille negantes conſ. 57. nu. 5. fol. 225. Nulliter recepti non nocent, conſ. 84. nu. 15. fol. 301. Debent ſcribi, vt probent con. 85. num. 21. fol. 304. Publicati ipſo Iure cenſentur termino elapſo conſ. 88. nu. 25. fol. 335. De auditu contra producentem probant conſ. 95. nu. 8. fol. 372. In vno falſus in omnibus falſus conſ. 104. nu. 4. fol. 393. De ſuo iudicio deponentes non probant conſ. 107. nu. 9. fol. 401. Si inuicem contradicant, non probant, etiam ſi ab eadem parte producti ſint nu. 1. 4. Non deponentes, vt teſtes non probant nu. 10. 11. Nec inueriſimiles nu. 12. Plures debent eſſe concordes, vt indicium faciant nu. 16. Viliſſimi repelluntur num. 18. Etiam ſuſpecti de inimicitia repellũtur nu. 19. 20. Singulares non probant, nu. 22. Numero maiores quando validiores conſ. 110. num. 8. fol. 412. Duo reprobant vnum num. 9. Vnici quando probent conſ. 114. nu. 1. 29. 32. fol. 437. Quod numero dedent eſſe contra Officiales, & quales nu. 6. 7. 8. Inhabiles admittuntur in ſimonia nu. 17. Quando inhabilis ſuppleatur per inhabilẽ nu. 20. 21. Quando conualidentur nu. 22. 23. Inhabiles ſupplentur arbitrio Iudicis nu. 24. 33. Quando probent in facto proprio num. 32. Quid quando alias veritas haberi non poteſt nu. 34. 39. & ſeq. Mediatores quando probent num. 56. 57. 62. Dicentes ſe voluiſſe corrumpi, quando probent conſ. 114. nu. 60. fol. 444. Quando in aliorum locum ſubrogari poſſunt num. 69. Contra inſtrumentum omni exceptione maiores eſſe debent nu. 70.

Teſtimonium in cauſa propria nemo dicit conſ. 5. nu. 109. fol. 46. Mentis ſunt verba conſ. 53. nu. 24. fol. 220.

Titulus de locatione prædior. ciuiliu à quo promulgatus conſ. 18. nu. 11. fol. 108. De quibus bonis loquatur nu. 12. Authoris prodeſt ſucceſſori conſ. 10. nu. 1. fol. 86. Si non habeatur remedium poſſeſſorium an eſſet conſ. 28. nu. 41. fol. 145.

Torturæ indicia Iudici ſunt arbitraria conſ. 114. num. 8. fol. 448.

Totum qui dicit nihil excludit conſ. 7. nu. 62. fol. 67. Et par idem habet iudicium conſ. 41. nu. 14. fol. 186.

Tranſactio facta cum clauſula ſaluo beneplacito Curiæ, vel Papæ non inducit ſimoniam conſ. 5. nu. 58. fol. 41. Parit exceptionem litis finitæ conſ. 28. nu. 21. fol. 142. Ratione iuramenti eſt indiuidua conſ. 44. num. 2. fol. 190. Grauati, fideicommiſſario non præiudicat conſ. 78. nu. 10. fol. 281. Super feudis quando valida conſ. 83. nu. 3. fol. 297. Non eſt alienatio nu. 5. Prohibetur in feudis abſque mandato Curiæ nu. 8. Si reſcindatur ad minoris inſtantiam aduerſarius reſtituitur ad primeua Iura conſ. 15. nu. 6. fol. 102. Quando læſione reſcindatur conſ. 112. nu. 40. fol. 428.

Turbato manu armata competit regale præſidium conſ. 31. numer. 24. fol. 158.

Tutela defertur ex mente legis conſ. 10. num. 26. fol. 88.

Tutor quando præſumatur in dolo, & culpa conſ. 30. nu. 19. 21. fol. 152. Debet ſibi ipſi ſoluere, & fit ſecum cõpenſatio nu. 20. Quando ſecus nu. 22. Ante calculum tenetur reſtituere omnia in inuentario deſcripta num. 24. Non poteſt eſſe pupilli debitor conſ. 53. num. 37. fol. 221. Poteſt ſibi ſatisfacere conſ. 53. nu. 36. Tacens creditum ſuum ſibi præiudicat nu. 38.

V

VAriatio deteſtatur conſ. 7. nu. 18. fol. 63. Et vacillatio legibus inimica conſ. 86. nu. 91. fol. 316.

Vaſallus in damno eſt ex dominio diuerſorum dominorum conſ. 3. nu. 12. fol. 24. Debet de perſona ſeruire conſ. 5. nu. 146. fol. 51. Non tenetur vltra poſſe, nec euidenti ſe periculo exponere num. 152. Si ad inimicos ex iuſta cauſa accedit, excuſatur num. 158. Inuitus non alienatur conſ. 41. nu. 3. fol. 185. Eſt in ſeruitute redactus, & liberto æquiparatur num. 1. Si vendatur à Domino, poteſt oblato pretio ſe redimere, & intra quæ tempora, num. 2. 4. Præfertur extero in affictu fructuum, & iuriſdictionis feudi, nu. 5. 18. Tenetur vendere fructus Baroni potius, quam alteri nu. 6. Non poteſt culturam Baronis deſerere, & aliena colere nu. 7. Non iudicatur cum Domino ad Imparia nu. 8. 17. Venit appellatione ſuorum nu. 10. Vtile ſuum inuito Domino nõ alienat, & è contra nu. 16. fol. 186. Cogitur res ſuas vendere, vel locare pro vſu publico conſ. 45. nu. 8. fol. 192. Veniens contra patriam feudo priuatur nu. 29. Sub Barone grauaminibus vexatur conſ. 84. nu. 7. fol. 300. & conſ. 86. nu. 47. fol. 313. A Domino inuitus non alienatur conſ. 86. num. 1. fol. 308. Quando ſit vtilis dominij Dominus nu. 2. De ſtatu ſuo nec ab Imperatore minuitur nu. 4. Si inuitus alienetur non poſſit ſe per fallacias redimere num. 11. Et numquid reſiſtere nu. 12. Tranſit cum tota Curia, ſi alienetur nu. 16. 24. 25. Regis quando venditur ſit deterioris conditionis nu. 27. Si ex conſuetudine vendatur, quando venditio ſubſtineatur nu. 28. Non alienat ſine Domini conſenſu conſ. 86. nu. 32. fol. 312. Cum Domino iudicatur ad paria num. 32. Quo Iure poſſit ſe redimere nu. 38. vſque 45. Eſt quodammodo in ſeruitute Baronis num. 46. Quod viuat ſub Rege, ſumma libertas eſt, num. 48. Quaſi Domini ſeruus eſt, num. 55. Quare prælationem habeat, ſi vendatur nu. 57. Poteſt recuſare vaſallagium Baronum num. 62. fol. 314. Tenetur Domino ſuo reuerentiam exhibere nu. 65. Si feudum pro Domini ſeruitio amittat, tenetur Dominus ad coæquale concedendum conſ. 86. nu. 131. fol. 320. Delinquens quando feudo priuetur conſ. 109. nu. 14. fol. 409.

Vectigal imponitur perſonis pro rebus conſ. 20. num. 15. fol. 115.

Venditio facta à Iudice, quando obliget debitorem de euictione conſ. 1. num. 49. fol. 19. Quando eſt non præſenti pecunia, eſt nulla conſ. 14. nu. 3. fol. 99. Subhaſta cum graduatione arguit debitorem non eſſe ſoluendo conſ. 38. nu. 55. fol. 180.

Venditores vendicant ab emptore fure conſ. 98. num. 20. fol. 376.

Veneno delictum commiſſum dicitur proditorium conſ. 102. nu. 27. fol. 387.

Verba derogatoria quid operentur conſ. 7. num. 53. f. 66.

Vniuer-

I N D E X.

Vniuerſalia quid comprehendant nu. 59. *Trahuntur etiam ad caſum improprium* nu.61. *Quando cenſeantur repetita* conſ.9 nu.16.f.77. *Non ſunt in ſuo ſignificatu ommittenda* nu.74 fol.84 *Legis vbideficiunt, deficit ibi legis diſpoſitio* conſ.10.n.4. fol.86.& conſ. 12.nu.5.fol.95. *Impropriantur vt mens teſtatoris ſeruetur* conſ.14.nu.10 fol.100. *Non ſufficiunt, vbi opus eſt facto* conſ.30.nu.25.fol.153. *Sunt intelligenda ſecundum naturam actus* conſ.36 nu.2.fol.171. *Accipiuntur inpropriè, vt actui deſeruiant* num. 11. *Importan'ia conſilium quando importent neceſſitatem* conſ.48.nu.8.fol.205. *Teſtamenti ſunt forma ſubſtantialis diſpoſitionis* conſ.59.nu.19.20.fol.219. *Deſeruire debent intentioni* conſ.70.nu.21.fol.254. *Debent ſemper aliquid operari* conſ.77.nu 10.fol.275. *Vltima derogant primis* num. 26. *Semper debent aliquid operari* conſ.102.nu.12.fol.385. *Generalia non extenduntur ad indignos* conſ. 109.nu.10.fol.408. *In ablatiuis abſolutis poſita inducunt conditionem* conſ.115. nu.63.fol 462.

Verbum ſignanter limitat, & reſtringit conſ.13.nu.1.fol. 98. *Deputo, & aſſigno, idem eſt. ac lego* conſ. 36. nu. 9. fol.171. *Hæres quando faciat diſpoſitionem hereditariam* conſ.51.nu.7.fol 214. *Quoſcumque generale eſt* conſ.60.num. 1.fol.231. *Lego non inducit inſtitutionem* nu.10. fol. 253. *Præcipuè quid importet* conſ. 70.nu.14.fol.253. *Succeſſor quos complectatur* conſil. 76 num.19.20.22.fol.270. *Ademptio quid denotet* conſ.87.num.52.fol.3'2. *Succedere intelligitur poſt mortem* conſ.115.nu.26.fol.458. *Præterquam quando ponitur excluſiuè* nu.80.fol.464.

Veriſimile pro expreſſo habetur conſ.14.nu.8.fol.100.

Veritas attenditur a tempore conceſſionis conſ. 5. num. 137 fol.49.

Vexatio poteſt redimi conſ.83.nu.4.fol. 297.

Vicinus in retractu rei vicini poteſt ſe pœnitere conſ.78. nu.12.fol.281.

Viduam rapiens ſcelus magnum committit conſil. 106. nu.26.fol.399.

Vincens vincentem te, vincere videtur te, conſ.88. nu. 54.fol.339.

Vinearum cultura morã non patitur conſ.72.n.4. f.260.

Viuere ſemper nemo poteſt conſ.76.nu.10.fol.269.

Vltimi receptio nõ nocet primo nominato, & electo conſ. 87.nu.12.fol.323.

Vniuerſalitas quando extendatur ad appendices conſ.7. nu.64.fol.67.

Vniuerſitas quando admittatur ad demanium conſ.84. nu.1.fol.300. *Singulorum nomine non venit* num. 12. 13. *Pupillo æquiparatur* nu.21. *Reſtituitur etiam, ſi in vno homine redigatur* nu. 23. *Vtitur Iure priuati* conſ.45. nu.24. fol.194. *An habeat ius congrui* n.21. *Statuere poteſt* num. 25.

Vocati quando intelligantur ex perſona propria conſ.51. numer. 9. fol. 214.

Volatilia, & fructus à quibus poſſunt Officiales recipere conſ.114.nu.101.fol.450.

Volũtas Regis ſufficit in gratijs ſolo verbo exprimi conſ. 2.nu.3.fol.15. *Geminata animum determinatum demonſtrat* nu.56. *Pro ratione eſt* nu.78.fol.22. *Eſt humanorum actuum ſubſtantia. & radix* conſ.5.nu.23. fol. 37. *Talis eſſe præſumitur qualis lex ſcripta* num. 79 fol.43. *Quando abeſt à conceſſione per importunitatem conceſſum dicitur* nu 81. *Defuncti qualiter interpretetur* conſ.14.nu.6. fol.100. *Et propoſitum diſtinguunt delicta* conſ.19.nu.4 fol.111. *Habendi Iudicem cauſat ſuſpitionem* conſ.28.nu.2.fol.139. *Vltima ambulatoria vſque ad extremum vitæ ſpiritum* conſ.36.num.3.fol.171: *Et potentia regulant actum* conſ.38.nu.30 fol.178. *Teſtatoris ſeruanda eſt* conſ. 49.nu.13.fol.209 & conſ.50 nu.11 fol.212. *Ex coniecturis colligitur* nu.12. *Teſtatoris non eſt diminanda* conſ.53.nu.14.fol.219. *Qualiter interpretetur* nu.21. 22.23. & conſ.59.nu.2.fol 229. *Teſtatoris facit iniquitatem preſumptam ceſſare* conſ.76.nu 23 fol. 271. *Mutata non præſumitur* conſ.79. nu.23. fol.286. *Et propoſitum diſtinguunt maleficia* conſil. 105. num. 6. fol. 391.

Voluptatis in vſum erogans dicitur dilapidare conſ.81. nu.7.fol.291.

Vſufructuarius qui tenetur reſtituere nõ poteſt dici proprietarius conſ.49.nu.8 fol.209 *Poſterior viuente anteriore non poteſt agere* nu.9. *Quando fructus non recollectos ad hæredes tranſmittat* conſil. 23. num. 7. fol. 161.

Vſuræ non veniunt, niſi ex mora, & quis non dicatur in mora conſ.90.nu.66. fol.354. *Si recipiantur omni Iure reſtitutio debetur* nu.10 fol.346.

Vſus rei quando haberi non poteſt, dicitur res perempta conſ 6 nu.16.fol.57.

Vſusfructus an debeatur parentibus in bonis filiorum, & quid in bonis nepotum conſ.15.nu.1 fol. 102. *Non poteſt cõcedi in præiudicium creditorum poſt acquiſitionem, nec eo non vti* nu.13. *Venit Iure fideicommiſſi, & legati* conſ.47.nu.3 fol. 208. *Debetur hæredi ſuperſtiti* nu.10.

Vtilitas publica facit ordinationes perpetuas conſ.86.nu. 84.fol.315.

Vulnus vbi non adeſt, non eſt neceſſaria partis remiſſio conſ.102.nu.5. fol.384. *Quando præſumatur Lethale* conſ.110.num.10.fol.417.& num.12.13.14.15.16.& conſ.110.nu.18.19 fol 418. *In loco periculoſo arguit malum animum in vulnerante* nu.21.

Vxor petens dotem an poſſit de adulterio reconueniri conſ.21.nu.10.fol.316. *Poteſt ſi vult petere, vt præcisè ſibi dos ſoluatur* num 12.13. *Quando capit quartam in bonis viri* conſ.25.num.7.fol.127. *Qualiter ſit dotis domina* conſ.68.nu.15.fol.246.

F I N I S.

Imprimatur. Alexander Epiſcopus Carin. & Vic. Gen. Neap.

Alexander Ruffus Canonicus Deputatus S.Theol. & V.I.D. vidit.

Ioannes Longus Canonicus Neapolitanus, & Curiæ Archiepiſc. Neap: Theol. Deputatus vidit.

Digitized by Google